

Bondei: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Kings, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Amos, Colossians, Daniel, Deuteronomy, Ecclesiastes, Ephesians, Exodus, Ezekiel, Ezra, Galatians, Genesis, Habakkuk, Haggai, Hebrews, Hosea, Isaiah, James, John, Jude, Judges, Lamentations, Leviticus, Luke, Malachi, Mark, Matthew, Micah, Nahum, Nehemiah, Numbers, Philemon, Philippians, Proverbs, Psalms, Revelation, Romans, Ruth, Song of Solomon, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

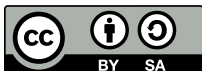
Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Genesis

Chapter 1

¹Aho bosi Mungu kaumba mbingu na sii. ²Nayo sii nkaikua na umbo na iwa bue. Kiza kiwa uanga ya cheni cha viindi vya mazi. Roho ywa Mungu kawa akaelea uanga ya cheni cha mazi. ³Mungu akagombeka, "na kue na nuru," na kue na nuru. ⁴Mugnu akaona kua nuru ni yedi. Akaipanga nuru na kiza. ⁵Mungu akayetanga nuru "musi" na kiza akachetanga "Kio." Ikawa guoni na keo, msi wa bosi. ⁶Mungu akagombeka, "na kue na anga gati ya mazi, na dipange mazi na mazi." ⁷Mungu akagoso anga na kuyapanga mazi yekuayo asi ya anga na mazi ambayo yawa uanga ya anga. Ikawa ivyo. ⁸Mungu akayetanga anga "mbingu." Ikawa guoni na keo msi wa kaidi. ⁹Mungu akagombeka, "mazi ye asi ya mbingu yekubehamwe hantu hamwe, na alizi nkavu ionekane." Ikawa ivyo. ¹⁰Mungu akayetanga alizi nkavu "sii," na mazi ye kwekubayo akayetanga "bahai." Akaona kua ni vyedi. ¹¹Mungu akagombeka, sii ihote mimea: miche iavyayo mbeyu na miti ya matunda iavyayo matunda ambayo mbeyu zakwe ziumo ndani ya tunda, kia kintu kwa namna yakwe." Ikawa ivyo. ¹²Sii ikaavya mimea, miche iavyayo mbeyu za aina yakwe, na miti iavyayo tunda ambado mbeyu yakwe iumo ndani yakwe, kwa aina yakwe. Mungu akaona kua ni vyedi. ¹³Ikawa guoni na keo, msi wa ntatu. ¹⁴Mungu akagombeka, "kue na mianga mwe anga kutenganisha msi na kio. Na ziwe kana ishala, kwa majila, kwa msi na miaka. ¹⁵Ziwe mianga mwe anga ili kuavya mwanga uanga ya sii." Ikawa ivyo. ¹⁶Mungu akagoso mianga mikuu miidi, mwanga mkuu zaidi kutawala musi, na mwanga mdodo kutawala kio. Akagoso nyota pia. ¹⁷Mungu akazisawanya mwe anga kuavya mwanga uanga ya sii, ¹⁸Kutawala musi na kio, na kusawanya mwanga kuawa kwe kiza. Mungu akaona kua ni vyedi. ¹⁹Ikawa guoni na keo, msi wa nne. ²⁰Mungu akagombeka, "mazi yameme idadi nkuu ya viumbe wagima, na wadege waluke uanga ya sii mwe anga da mbingu," ²¹Mungu akaumba viumbe vikuu vya bahalini, hamwe na kia kiumbe kigima cha aina yakwe, viumbe wendao na wamemao kia hantu mwe mazi, na kia mdege mwenye mabawa kwa aina yakwe. Mungu akaona kua ni vyedi. ²²Mungu akavibaiki, akamba, "Vyaeni na muongezeke, na mmeme mwe mazi bahalini. Wadege waongezeke uanga sii." ²³Ikawa guoni na keo, msi wa shano. ²⁴Mungu akagombeka, "sii na iavye viumbe wagima, na kia kiumbe kwa aina yakwe, mnyama wa kufugwa, vintu vitambaavyo, na wanyama wa sii, kia kintu kwa jinsi yakwe." Ikawa ivyo. ²⁵Mungu akagoso wanyama wa sii kwa aina yakwe, wanyama wa kufugwa kwa aina yakwe, na kia kitambaacho uanga ya alizi kwa aina yakwe. Akaona kua ni vyedi. ²⁶Mungu akagombeka, "na timgosoe mntu mwe mfano wetu, wa kusimama na swiswi. Wawe na mamlaka uanga ya samaki wa bahali, uanga ya wadege wa angani, uanga ya wanyama wa kufuga, uanga ya sii yose, na uanga ya kia kintu kitambaacho ambacho tambaa uanga ya sii." ²⁷Mungu akaumba mntu kwa mfano wakwe. Mwe mfano wakwe akawaumba mgosi na mvyee akawaumba. ²⁸Mungu akawabaiki na akawamba, "Vyaeni na kuongezeka. Memezani sii, na muitawale. Mue na mamlaka uanga ya samaki wa bahalini, uanga ya wadege wa angani na uanga ya kia kiumbe kigima chendacho uanga ya sii." ²⁹Mungu akagombeka, "Kaua nkiwenka kia aina ya mmea uvyaao mbeyu ambao u uanga ya sii, na kia mti wenye tunda ambado dina mbeyu ndani yakwe. N'ndaviwe ni nkande kwenu." ³⁰Kwa kia mnyama wa sii, kwa kia mdege wa angani, na kia kitambaacho uanga ya sii, na kia kiumbe ambacho kina muye wa ugima nkiavya kia mmea kwa ajii ya nkande." Ikawa ivyo. ³¹Mungu akaona kia kintu akukiumbacho kana, kikawa chedi sana. Ikawa guoni na keo msi wa mtandatu.

Chapter 2

¹Akabinda mbingu na sii zibindizika, na viumbe hai vyose vyekumemezavyo mbingu na sii. ²Msi wa mpungati Mungu kabua mwisho wa ndima yakwe ambayo kaigoso, na kwa hiyo nee ahumwiza msi wa mpungati kulawa kwe ndima yakwe yose. ³Mungu akaibalikia msi wa mpungati na kautakasa, kwa kuwa katika msi uwo kahumwiza kulawa kwe ndima yakwe yose ambayo kaigoso katika uumbaji. ⁴Haya neyawa ni matukio yahusuyo mbingu na sii, wakati vyekuu mbwavyo, kwe msi ambao Yahwe Mungu kaumba sii na mbingu. ⁵Nkahekuwa na mzitu wa mnda wekuwao kwe sii, na mmea wa mnda wekuwao uhota, kwa kuwa Yahwe Mungu nee nkekusababisha fua kunya uanga ya sii na nkahekuwa na mntu wa kuima arizi. ⁶Akini ukungu newenuka uanga kulawa kwe sii na kuugea mazi cheni chose cha alizi. ⁷Yahwe Mungu kaumba mntu kulawa uongo wa alizi, na akamvuzia kwe mphua pumzi ya uhai, na mntu akawa kiumbe hai. ⁸Yahwe Mungu alitowesha bustani upande wa mashaliki, kwe Edeni, na hada akamwiika mntu ambaye kamuumba. ⁹Kulawa alizini Yahwe Mungu kagoso kia mti uote ambao wagizwa na ni mtana kwa nkande. Inu ni hamwe na mti wa ugima ambao ne uwa gatigati ya bustani, na mti wa ujuzi wa matana na mabaya. ¹⁰Mto ukalawa chongoi ya Edeni kuigea mazi buastani. Na kulawa hada ukadumuka na kuwa mito minne. ¹¹Zina da uda wa boshi ni Pishoni. Unu ni uda ambao watitirika kwembokea sii yose ya Havila, ambaho hana zahabu. ¹²Zahabu ya sii ida ni ndana, pia kuna bedoka na iwe shohamu. ¹³Zina da mto wa kaidi ni Gihoni. Unu watiririka kwembokea sii yose ya Kushi. ¹⁴Zina da mto wa ntata ni Hidekeli, ambao watitirika mashaiki mwa Ashuru. Mto wa nne ni Frati. ¹⁵Yahwe Mungu akamdoa mntu na kumuika ndani ya bustani ya Edeni kuiima na kuitunza. ¹⁶Yahwe Mungu kamuagiza mntu akagombeka, "Kulawa kwe kia mti wa bustani wadaha kwe kia mti wa bustani wadaha kuda kwa uhulu. ¹⁷Akini kulawa kwe mti wa ujuzi wa matana na mabaya usekuda. Kwa kuwa msi undayo ude kulawa kwe mti unu unda ufe kwei." ¹⁸Ukawa Yahwe Mungu akagombeka, "Nkiombui ntana kuwa mntu uyu lazima awe ikedu. Ninda nimgosoe msaidizi amkundae." ¹⁹Kulawa alizini Yahwe Mungu akagoso kia mnyama wa kwemnda na kia mdege wa angani kisha akawaeta kwa mntu uyu akaue nekawapatia mazina yani, zina ambado mntu uyu kawetanga kia kiumbe hai, idi ndido dekuwavyo zina dakwe. ²⁰Mntu uyu akawenka mazina wanyama wose, wadege wose wa angani, na kia mnyama na mzitu. Akini kwa mntu mwenye nkahekuwa na msaidizi wa kumfaa yeye. ²¹Yahwe Mungu akaeta msaidizi mzito kwa mntu uyu kwa hiyo mntu uyu akagona. Yahwe Mungu akadoa mwenga ya mbavu za mntu uyu na akahagubika hada ekudoaho ubavu. ²²Kwa ubavu ambao Yahwe Mungu nekadoa kulawa kwe mntu uyu, akagoso mvyee na kumutea kwa mntu uyu. ²³Mgosi akagombeka, "Kwa wisasa, uyu ni vuha kwe mavuha yangu, na nyama kwe nyama yangu. Andaetangwe 'Mvyee,' kwa kuwa kadoigwa kwe mgosi. ²⁴Kwa hiyo mgosi andaambade tatiakwe na mamiakwe andaunganike na mkaziwe, na wandawawe mwii umwe. ²⁵Wose waidi newawa mwazi, mgosi na mkaziwe, akini nkawekuona soni.

Chapter 3

¹Sasa nyoka nee ni mnyanyi kuliko mnyama mtuhu yoyose kondeni mwekuae Yahwe Mungu nee kamuumba. Akamwamba mvyee, "Je ni kwei Mungu kagombeka, 'Mwesekuda matunda kuawa kwe mti wa bustani.?' "²Mvyee akamwamba nyoka, "Tadaha kuda tunda kuawa kwe miti ya bustani, ³akini kuhusu tunda da mti ambao u gatigati ya bustani, Mungu kagombeka, 'mwesekuda waa mwesekuudonta, amankivyo n'ndamuumbwe mzimu."⁴Nyoka akamwamba mvyee, "hakika mwonda muumbwe mzimu, ⁵"Kwa sibabu Mungu kua msi mkada meso yenu yondayagubulwe, na n'ndamuwe kana Mungu, mwondammanye yedi na mabaya." ⁶Na mvyee ekuonaho kua mti ni mtana kwa nkande na kua waagiza kwemeso, na kua mti utamanika kwa mtendenda muntu awe mnyanyi, akadoa sehemu ya tunda na akada. Na sehemu yakwe pia akamwenka muumewe ekuae nae, nae akada.⁷Meso ya wose waidi yakagubulwa, na wakamanya kua wa mwazi. Wakashona mani ya miti hamwe na wakagosa vya kwekubika woo wenye. ⁸Wakategeeza sauti ya Yahwe Mungu akaenda mwe bustani majila ya kuhoa kwa zua, kwa iyo mgosi na mkaziwe wakefisa woo wenye kwe imti ya bustani kwenega na kuwaaho kwa Yahwe Mungu.⁹Yahwe Mungu akamwetanga mgosi na kumwamba, "Ukuhi?" ¹⁰Mgosi akamwamba, "Nkikutegeeza kwe bustani, akini nikaogoha, kwa sibabu nee ni mwazi, kwa iyo nchefisa." ¹¹Mungu akagombeka, "N'ndai mwekukwambia kuwa umwazi? Je kuda kuawa kwe mti ambao nkikuagia wesekuda matunda yakwe?"¹²Mgosi akagombeka, "Mvyee wekunenkae kuwa na mimi, kanenka tunda kuawa kwe mti, na nikada."¹³Yahwe Mungu akamwamba mvyee, "Ni mbwai iki wekugosoacho?" mvyee akagombeka, "nyoka kanitiya na inkada."¹⁴Yahwe Mungu akamwamba nyoka, "kwa sibabu kugosoa mbui inu, kulaaniwa wewe mwenye mweao wanyama wose wa kufugwa na wanyama wose wa kwe mzitu. N'ndaiwe wenda kwa ifu dako na ude mavumbi misi yose ya maisha yako. ¹⁵Nondaniike unkuu kati yako na mvyee, na kati ya uvyazi wako na uvyazi wakwe. N'nda akujeruhi mutwi wako nawe n'ndaumjeruhi kihaga chakwe."¹⁶Kwa mvyee akamba, nndaniongeze usungu ukati wa kuvyaa wana; yondaiwe mwe maimivu ondauvyae wana. Tamaa yako yondaiwe kwa muumeo, akini ondaakutawale."¹⁷Kwa Adamu akagombeka, "kwa sibabu kutegeeza sauti ya mkazio, na kuda kuawa kwe mti, ekua nkikuagia, nikamba, "wesekuda matunda yakwe", alizi ikuumizwa kwa sibabu yako; kwembokea ndima yenye maimivu n'ndaude matunda ya alizi kwa misi yose ya maisha yako. ¹⁸Alizi yondaivyae miwa na mbigii kwa ajii yako, na ondaude mimea ya kwe mnda. ¹⁹Kwa kizuguto cha cheni chako n'ndaude mkate, mpaka ndiho uiuwiie alizi, ambayo kuavigwa umo. Kwa kua we umavumbi na kwe mavumbi ondauye."²⁰Mgosi aketanga mkaziwe zina Hawa kwa sibabu nene ni mame ya wose wenye ugima. ²¹Yahwe Mungu akagosa mavazi ya babu kwa ajii ya Adamu na mkaziwe akawahamba.²²Yahwe Mungu akagombeka, "Sasa muntu uyu katenda inga ni yumwe yetu, mmanye yedi na mabaya. Kwa iyo sasa nkanaaluhusiwe kudonta kwa mkono wakwe, na kudoa tunda da mti wa ugima, na uko akekaa vituhu milele." ²³Kwa iyo Yahwe Mungu akamuusa kuawa kwe bustani ya Edeni, kwenda kuima alizi ambayo kwa iyo nee ekuawamo. ²⁴Kwa iyo Mungu akamguusa muntu uyu chongoi ya bustani, na akaika kelubi mashaliki mwa bustani ya Edeni, na uhamba wa moto wekuhitukao hitukao kia ntendeo, ili kulinda sia ya kuita kwe mti wa ugima.

Chapter 4

¹Mgosi akagona na Hawa mkaziwe. Akenua ifu na akamvyaa Kaini. Akagombeka, "Nkivyaa mwanakigosi nchambizwa ni Yahwe." ²Akabinda akamvyaa nduguye Habili. Habili akatenda muisi, mia Kaini akatenda muimi. ³Ikatenda baada ya muda Kaini akaeta sehemu ekupatayo inga kafa kwa Yahwe. ⁴Habili nae akaeta sehemu ya uvyazi wakwe wa bosi wa wanyama wakwe na sehemu zekunonazo. Yahwe akamkubali Habili hamwe na kafa yakwe, ⁵akini Kaini hamwe na kafa yakwe Mungu nkekuikubali. Nee Kaini akimwa visiavyo, na cheni chakwe kikakunjana. ⁶Yahwe akamwamba Kaini, "kwa mbwai kukimwa na kwani cheni chako kukikunja?" ⁷Kana ukagosa vyedi, je nkuna upate kibali? akini kana nkunautende dedi, zambi iuko yakutabii he muango naho yatamani kukutawala, iyakini wondigwa uivote. ⁸Kaini akamwamba nduguye Habili. Hata ukati wekuaho tanga, Kaini kenuka zidi ya Habili nduguye akamkoma. (mwetafasi za kae zagombeka, Kaini kamwamba nduguye Habili, "tite tanga" wekuaho tanga Kaini akamwenukia nduguye Habili akamkoma). ⁹Akabinda Yahwe akamuza Kaini, "Nduguyo Habili yukuhi? Akamba, "nkimanya. Je mie ni mlinzi ywa ndugu yangu?" ¹⁰Yahwe akagombeka, "Kutendani? Mphome ya nduguyo yanetanga mimi kuawia si hesanga. ¹¹Na ivi nigombekaho kuigitwa wewe kuawa kwe sanga ambayo igubua kanwa chakwe kuhokea mphome ya nduguyo kuawa mwemikono yako. ¹²Kuvokea ivisasa na kuendee ndiho uime sanga nkaina ikuvyaie wewe nguvu yakwe. Ondautende mkimbizi na muntu mwese na chekao mwe inu dunia." ¹³Kaini akamtambaisa Yahwe, "Azabu yangu ni nkuu komboka udahiso wangu wa kuzizimiza. ¹⁴Kwa kwei ivieo kuniguusa kuawa mwesanga inu naho nkinanioneke hecheni chako. Ndantende mkimbizi na mwese chekao mwe inu dunia na yoyose mondaanione andaanikome." ¹⁵Yahwe akagombeka, "Ati mntu yoyose ondaamkome Kaini, nkuu yondaingwiie maa mfungate." Akabinda Yahwe akaika utangio mwe Kaini, ili mondaawe yoyose akamuona, muntu uyo esekungwa unkondo. ¹⁶Nee yatenda Kaini akahaawa hemeso ya Yhwe akenda kwekaa mwesi ya Nodi, mashaliki mwe Edeni. ¹⁷Kaini akammanya mkaziwe akenua ifu. Akamvyaa Henoko. Akazenga mzi akawetanga kwa zina da mwanawe Henoko. ¹⁸Kwa Henoko akavyaigwa Iradi. Iradi akamvyaa Mehuyaeli. Mehuyaeli amvyaa Methushaeli. Methushaeli akamvyaa Lameki. ¹⁹Lameki akedoea wavyee waidi: zina dimwe nee ni Ada, na zina da yuda mtuhu nee ni Sila. ²⁰Ada akamvyaa Yabali. Uyu nee mwekua tati yao da wada wekwekaa mwehema wada wafugao wanyama. ²¹Nduguye nee aketangwa Yubali. Uyu neekawa tati yao da wada watoao kinubi na fiimbi. ²²Sila nae akamvyaa Tubal Kaini, msani ywa via vya shaba na chuma. Dada da Tubal Kaini nee ni Naama. ²³Lameki akagombeka na wakaziwe, Ada na Sila, tegeezani sauti yangu; nywie wavyee wa Lameki, ntegeezani n'ngombekacho. Kwa ajii nkikoma muntu kwa kuniumiza mbwanga kwa kunizubua. ²⁴Ati Kaini ondaaihizwe nkuu maa mfungate nee ndiho Lameki onda aihizwe nkuu maa sabini na mfungate. ²⁵Adam akammanya mkaziwe vituhu, nee amvyaa mwanakigosi. Akamwetanga zina dakwe Sethi na akagombeka, "Mungu kunenka vituhu mwanakigosi kwa nafasi ya Habili, kwa ajii Kaini kamkoma." ²⁶Mwana kigosi akavyaigwa kwa Sethi na akamwetanga zina dakwe Enoshi. Ukati uo wantu nee wavoka kudetanga zina da Yahwe.

Chapter 5

¹Inu ni oloza ya uvyazi wa Adamu. Mwe msi ambao Mungu kamuumba muntu, nee kamuumba mwe kiiganyo chakwe mwenye. ²Mgosi na mvyyee nee kawaumba. Akawabaliki na kuwetanga Adam ukati wekuumbwaho. ³Ukati ekuwaho kekaa myaka 130, akamvyamwana mwe sula yakwe mwenye kwa kiiganyo chakwe na akamwetanga zina dakwe Sethi. ⁴Baada ya Adamu kumvyaa Sethi akekaa myaka mia nane. Akavyaa wana wangi wagosi na wavyee. ⁵Adamu akekaa myaka 930 akabinda akafa. ⁶Ukati Sethi ekuwaho kekaa myaka 105, akamvyaa Enoshi. ⁷Ekubindaho kumvyaa Enoshi, akekaa myaka 807 na akavyaa wana wangi wagosi na wavyee. ⁸Sethi akekaa myaka 912 akabinda akafa. ⁹Ukati Enoshi ekuwaho kekaa myaka tisini, akamvyaa Kenani. ¹⁰Ekubindaho kumvyaa Kenani, Enoshi nee ekaa myaka 815. Akavyaa wana wangi wa kigosi na wakivyee. ¹¹Enoshi kekaa myaka 905 akabinda akafa. ¹²Ukati Kanani ekuwaho kekaa myaka sabini, akamvyaa Mahalaleli. ¹³Baada ya kumvyaa Mahalaleli, Kenani kekaa myaka 840. Akawavyaa wana wangi wagosi na wavyee. ¹⁴Kenani kekaa myaka 910, na akabinda akafa. ¹⁵Mahalaleli ekuwaho kekaa myaka sitini kamvyaa Yaredi. ¹⁶Baada ya kumvyaa Yaredi, Mahalaleli akekaa myaka 830. Akavyaa wana wangi wagosi na wavyee. ¹⁷Mahalaleli akekaa myaka 895 akabinda akafa. ¹⁸Yaredi ekuwaho kekaa myaka 162, akamvyaa Henoko. ¹⁹Ekubindaho kumvyaa Henoko, Yaredi akekaa myaka mia nane. Akavyaa wana wangi wagosi na wavyee. ²⁰Yaredi kekaa myaka 962 akafa. ²¹Henoko ekuwaho kekaa myaka sitini na shano, akamvyaa Methusela. ²²Henoko akamtongea Mungu myaka mitatu baada ya kumvyaa Methusela. Aliwazaa wana wengi wa ume na wake. ²³Henoko akekaa myaka 365. ²⁴Henoko akaita na Mungu, na akabinda akaga kwa kuwa Mungu kamdoa. ²⁵Ukati Methusela ekuwaho kekaa myaka 187, akamvyaa Lameki. ²⁶Ekubindaho kumvyaa Lameki, Methusela ekekaa myaka 782. Akawavyaa wana wangi wagosi na wavyee. ²⁷Methusela kekaa myaka 969. Akaawaho akafa. ²⁸Ukati Lameki ekuwaho kekaa myaka 182, kamvyaa mwana. ²⁹Akamwetanga zina dakwe Nuhu, akamba, "Uyu neemwenda tenke kuhumuiza kuawa mwe ndima yetu na kuawa mwe ndima ya sungu ya mikono yetu, ambayo kiaga tiigosoe kwa sibabu ya alizi ambayo Yahwe kaiigita." ³⁰Lameki kekaa myaka 595 akabindaaho kumvyaa tatiakwe da Nuhu. Akavyaa wana wangi wakigosi na wakivyee. ³¹Lameki kekaa myaka 777. Akawaaho akafa. ³²Nuhu ekubindaho kwekaa myaka miashano akamvyaa Shemu, Hamu, na Yafethi.

Chapter 6

¹Ikawa ukati wantu wekuvokaho kuongezeka uwanga ya cheni cha sii na wana kivyee wakavyaigwa kwao, ²wana wa Mungu wekuonahho kuwa wandee wa wantu ni watana. Wakawadoa wawe wavyee wao, kiya mwe kusagulwa. ³Yahwe akaemea, "Roho yangu nkainayekae kwa wantu milele, kwa ajii wao ni nyama. Wonanda wekae miaka 120." ⁴Mazintu makuu yawa uwanga ya cheni cha sii ukati uo, na hata baada ya aho. Idi diawiya ukati wana wa Mungu wekuteguaaho wandee wa wantu, na kupata wana hamwe nao. Awa wawa wantu hodai aho kae, wantu wenye sifa. ⁵Yahwe akaona kwamba ubaya wa wantu uzidi mwe sii, na inga mawazo ya mioyo yao kiya siku yaelekea mwe ubaya. ⁶Yahwe ne ajuta kwani kamuumba mntu uwanga ya sii, na ikamgea huzuni mwe moyo wakwe. ⁷Kwa iyo Yahwe akagombeka, "Nonda nimuse mntu ambaye nkimuumba mwe cheni cha sii; mntu na mnyama wakuu, na watambao na wadege wa uwanga; kwa ajii nkihuzunika kwa ajii nkiviumba." ⁸Akini Nuhu akapata neema ya ukundiso hemeso ya Yahwe. ⁹Kuwa na mambo yekumhusuyo Nuhu. Nuhu alikuwa muntu mwenye haki, na asiye na lawama miongoni mwa wantu wa kipindi chake. Nuhu kenda na Mungu. ¹⁰Nuhu kagosoka tate wa wana watatu wa kigosi; Shem, Ham na Yafeti. ¹¹Sii ibanika mbee za Mungu, na ikamema fujo. ¹²Mungu akaiona sii; kauwa, iwa ibanika, kwa ajii wose wee mwii wawa wabanika sia zao uwanga ya sii. ¹³Mungu akamwamba Nuhu, "Nkiona kuwa sasa ni ukati wa mwisho wa wose wenye mwii, kwa ajii sii imema fujo kuawana na wao. Kweii, nondaniwabange wao hamwe na sii. ¹⁴Gosoa safina ya mti wa mvinje kwa ajii yako, gosoa vyumba mwe safina na vigubike kwa lami ndani na chongoi. ¹⁵Ivyi ne wondavyo ugosoe: ulefu wa safina zilaa mia ntatu, upana wakwe zilaa hamsini, kuita uwanga kwakwe zilaa saasini. ¹⁶Gosoa paa da safina, na ulimalize kwa kipimo cha dhira kutoka juu ubavuni. Weka mlango katika ubavu wa safina na ugosoe dali da asi, ya kaidi naya ntatu. ¹⁷Tegeeza, ni hehi kuela gaika ya mazii uwanga ya sii, kubananga wenye mwii wose wekaao ndani ya sii wenye npungie ya ugima asi ya mbingu. Kiya kintu cheacho uwanga ya sii chenda kife. ¹⁸Akini nonda nigosowe sabiti kiapo changu na wewe. Wondawengie ndani ya safina, wee, na wana wako wa kigosi na mkazio, hamwe na wakaza wanao. ¹⁹Kwa kiya kiumbe che npome chenye mwii, viidi vya kiya aina wondauvyegae ndani ya safina, ili vitende sigavu ya vye npeme hamwe nawe, vya kivyee na vya kigosi. ²⁰Mwe wadege kwa aina zakwe, na wanyama wakuu kwa aina yakwe, kiya kibuutikacho mwe uwongo kwa iana zakwe, viidiviidi vya kiya aina vyonda vyeze kwako ili viwe saama. ²¹Kuba kiya aina ya nkande iigwayo kwa ajii yako na uvituze, li inga viwe nkande ywako na yao." ²²Kwa iyo Nuhu kagosoa ivi. Kuigana na yose ambayo Mungu kamwambia, nee ekugosoavyo.

Chapter 7

¹Yahwe akamwamba Nuhu, "Weze we na nyumba yako yose, mwe safina, kwa via nkikaua kua we nee yedi ivi aha kwe kivyazi iki. ²Kwa kia mnyama yedi wendaweze nao, mpungati wa kigosi na mpungati wa kivyee. Kwa wanyama wedi, ete waidi waidi, wa kigosi na kivyee. ³Naho kwa wadege wa uanga, ete mpungati na mpungati wa kivyee ili kuika kivyazi chao uanga ya cheni cha sii yose. ⁴Kwa via mwe siku mpungati ndaniete fua inye uanga ya si mda wa siku alubaini kio na musu. Ndanibanange kia kiumbe hai nkukigosocho uanga ya cheni cha sanga." ⁵Nuhu akagosocho yose ekuagiiwayo ni Yahwe. ⁶Nuhu kawa na umuli wa miaka mia sita ukati galika yekwezaho uanga ya sii. ⁷Nuhu, wanawe wa kigosi, mkaziwe, na wakazawanawe wakengia hamwe mwe safina kwa via nee kuwa na mazi ya galika. ⁸Wanyama wekuwao wedi na wanyama wesaokua wedi, wadege, na kia kibuitikacho uanga ya sanga, ⁹waidi waidi mgosi na mvyee wakeza ha Nuhu na kwengia mwe safina, kana via Mungu ekumwaagiiavyo Nuhu. ¹⁰Ikawa zekwembokaho siku mpungati, mazi ya galika yakamema uanga ya si. ¹¹Kwe mwaka wa mia mtandatu wa maisha yakwe Nuhu, kwe mwezi wa kaidi, kwe siku siku ya kumi na mpungati ya mwezi, kwe siku iyo iyo, soko zose za vilindi vikuu zikatumbuka na kugubuka, na madiisha ya mbinguni nee yagubuka. ¹²Fua ikavoka kunya uanga ya si kwa siku alubaini musu na kio. ¹³Kwe siku iyo iyo Nuhu hamwe na wanawe, Shem, Ham, na Yafethi na mkaza Nuhu, na wada wakaza wanawe Nuhu hamwe wakengia mwe safina. ¹⁴Wakengia hamwe na kia mnyama ya mitui kwa jinsi yakwe, na kia mnyama ya kuiswa kwa jinsi yakwe, na kia kibuitikacho uanga ya sanga kwa jinsi yakwe, na kia mdege kwa jinsi yakwe, kia aina ya kiumbe chanacho mawawa. ¹⁵Viidi viidi mwe kia chenacho mwii chekuacho na mphumzi ya ugima cheza ha Nuhu na kwengia mwe safina. ¹⁶Wanyama wekwengiao umo wawa wakigosi na kivyee mwe wose wenao mwii, wakengia engavia Mungu ekumwaagiiavyo. Nee Yahwe akawavugaia muango. ¹⁷Nee galika ikeza uanga ya si kwa siku alubaini na mazi yakagenyea na kuyenua safina uanga ya sii. ¹⁸Mazi yakagubika kose kwe sii, na safina ikaelea uanga ya cheni cha mazi. ¹⁹Mazi yakagenyea zaidi uanga ya si kiasi kua miima yose ilehayo ikatenda si yazunde ikagubikwa. ²⁰Mazi yakagenyea zika kumi na shano uanga ya vilele vya miima. ²¹Vintu vyose vyenavyo ugima vibuitikavyo uanga ya sii vikafa: wadege, mifugo, wanyama wa mazitui viumbe vyenavyo mphumzi vyose vigenyeavyo vyekwekaavyo uanga ya si, hamwe na wantu. ²²Viumbe vigima vyose vyekwekaavyo uanga ya sanga, vyekuavyo na mphumzi ya ugima kutumia mphua vikaumbwa mzimu. ²³Vyeivyo kia chekuwachokigima chekwekaacho uanga ya cheni cha si kikausigwa, kuvoka wantu mpaka wanyama wakuu, mpaka vibuitikavyo, na mpaka wadege wa uanga. Vyose vikadagamizwa kuawa kwe si. Nuhu ukedu hamwe na wada wekuwaowose mwe safina nee wekusigao. ²⁴Mazi nkayokweomeea ahosi kwa mda wa siku mia mwenga na hamsini.

Chapter 8

¹Mungu akamkauwa Nuhu, wanyama wose wa mazitui, na wanyama wose wa kufugwa ambao mwe safina wawa hamwe nae, Mungu akagoso npeho ivumie uanga ya si, na mazi yakavoka kudidimiasi. ²Soko za viindi hamwe na madiisha ya mbingu vikavugalwa, na fua ikaheza kunya. ³Mazi ya galika yakavoka kudidimia kidogo kidogo mwe si, na ikaheza mwe misi miamwenga na hamsini mazi yakawa yadidimiasi. ⁴Safina ikatuia mwe mwezi wa mpungate, msi wa kumi na mpungate ya mwezi, uanga ya miima ya Ararati. ⁵Mazi yakasongwa unkudidimiasi mpaka mwezi wa kumi. Msi wa bosu wa mwezi, vilele vya miima vikaonekana. ⁶Ikalawia kwamba baada ya misi alubaini Nuhu akavugua diisha da safina ambayo kaigoso. ⁷Akamtuma kunguu na akasooka mpaka mazi yekunyaaho mwe sii. ⁸Ikabinda akamtuma njiwa aone kama mazi kulawa mwe cheni hesii yadidimiasi, ⁹akini njiwa nkekuona hantu ha kutua wayo wakwe, na akauwiiya umo ndani mwe safina, kwa ajii mazi yawa bado yagubika mwesii yose. Akaunyosha mkono wakwe, akamdoa na kumuika ndani ya safina hamwe nae. ¹⁰Akagoja misi mpungate ntuhi akamtuma vituhu njiwa kulawa mwe safina. ¹¹Njiwa akagotoka kwakwe waguoni. Kauwa mwe muomo wakwe kuwa na zani wisi da mzaituni dekwahigwado, kwa iyo Nuhu akamania kuwa mazi yabinda kudidimiasi. ¹²Akagoja misi mpungate ntuhi na akamtuma njiwa vituhu. Njiwa nkekuuya kwakwe vituhu. ¹³Akawaho kwa mwe mwaka wa mia sita na mwenga, mwe mwezi wa bosu, msi wa bosu wa mwezi, mazi mweiyosi yakanyaa Nuhu akausa ngubiko ya safina, akakaua chongoi, na akaona kauwa cheni cha iyosi kunyaa. ¹⁴Mwe mwezi wa kaidi, misi ya ishiini na mpungate ya mwezi, si ikanyaa. ¹⁵Mungu akamwamba Nuhu, ¹⁶Ulawe chongoi ya safina, wee, na mkazio, wanao wa kigosi, na wakaza wanao hamwe nawewe. ¹⁷Uwadoe ulawe chongoi hamwe nao kia kiumbe kigima chena mwii ambacho unacho - mdege, wanyama wa kufugwa, na kia kitambaacho ambacho chatambaa uanga ili vidahe kukua na kuwa na idadi nkuu kwemboka viumbe vigima sii yose, kwa kuvyaana na kugenyezeka uanga ya sii. ¹⁸Kwa iyo Nuhu akalawa chongoi hamwe na wanawe wakigosi, mkaziwe, hamwe na wakaza wanawe. ¹⁹Kia kiumbe kigima, kia kitambaacho, na kia mdege, na kia chendacho uanga ya msanga, kwa kabila zao, safina wakaibada. ²⁰Nuhu akazenga hemviko kwa Yahwe. Wanyama kumwe akawadoa wada watana na wadege kumwe wada watana na kulavya sadaka ya kudagamiza uanga ya hemviko. ²¹Yahwe akanusa npungie ntana yekumlizishayo na kugombeka mwe moyo wakwe, "Nkina niilani vituhu iyosi kwa sibabu ya mwanadamu etiho nia za mwe myoyo yao ni mbaya tangia uteke, waa nkina nibanange, kia kintu chenye ugima, kama nekugosoavyo. ²²Ukati si isigaaho, majila ya kuhanda mbeyu na ubosi, npeho na zehuye, kiangazi na majila ya npeho, musu na kio nkavina vihee."

Chapter 9

¹Ikabinda Mungu akambaliki Nuhu na wanawe, na kuwamba vyaani mkangenyee na muimemeeze si. ²Matu na utiso wenu vyendaviwe uwanga ya kia mnyama ambae ni mgima uwanga ya si, uwanga ya kia mdege ywa uwanga uwanga ya kia kintu chendacho uwanga na si ya sanga na uwanga ya samaki wose wa bahalini viavigwa mwe mikono yenu. ³Kia kintu chendacho ambacho ni kigima chenda kiwe nkande kwa ajii yenu. Kana nekumyenkavyo mimea, sasa namyenka kia kintu. ⁴Akini mwesekuda nyuma hamwe na ugima wakwe - yaani mphome yakwe - ndani yakwe. ⁵Akini kwa ajii ya mphome yenu ugima we mwe mphone yenu nenda nikunde maiho, kuawa mwe mkono wa kia mnyama nendaniikunde. Kuawa mwe mkono wa kia muntu yani kuawa mwe mkono wa yuda ambae kamkoma nduguye, nenda n'kunde fidia kwa ajii ya ugima wa muntu uyo. ⁶Yoyose mwetia mphome ya muntu kwa sia ya muntu pmhome yakwe yenda yetiwe kwa ajii ni mwe kiiganyo cha Mungu kwamba Mungu kamuumbamuntu. ⁷Kwa iyo vyaani na kugenyea, sambaaani mwe si yose na mkagenyee uwanga yakwe. ⁸Ikabinda Mungu akatamwiia na Nuhu hamwe na wanawe, akambago, ⁹"Kwa ajii yangu, Naita! Kukisibitisha kiaga changu hamwe na wewe na uvyazi wenu badii yenu, na kwa kia kiumbe kigima che hamwe ¹⁰na wewe, hamwe na wadege, mnyama ywa kufugwa na kia kiumbe chasi hamwe na wewe, kuvokea kwa wose wekuawao kwe safina, kiamuo kwa kia kiumbe kigima uwanga ya si." ¹¹Kwa sibabu inu nakisibitisha kiaga changu hamwe na nywinwi, kwamba nkakuna kuawiie kudagamizwa kwa mwenye mwii kwa sia ya mazi ya galika. Naho nkahanahaawie galika ya kudagamiza si." ¹²Mungu akamba, "na unu nee utangio wa kiaga ambacho nakigoso kati yangu na nywinywi hamwe na kia kiumbe kigima chehamwe na nywinywi, kwa vizazi vyose vya baadaye. ¹³Nkiika unywamazi wangu wa fua mwe zunde uwanga mwe zunde na yenda iwe utangio wa kiaga kati yangu na si." ¹⁴Hata yenda iwe nendahoniete zunde uwanga ya si na unywa mazi wafua ukaonekana mwe zunde, ¹⁵Nee ndiho mkumbuke kiaga changu, ambacho ni kati yangu na nywinywi na kia kiumbe kigima cha wose wenao mwii. Mazi nkayanayagosoke galika vituhu kubananga wose wenao mwii. ¹⁶Unywamazi wa fua wenda uwe mwe mazunde na nendaniuone, ili kukumbuka kiaga cha kae kati ya Mungu na kia kiumbe kigima cha wose wenao mwii ambacho kiuwanga ya si." ¹⁷Ikabinda Mungu akamwamba Nuhu, "Unu utangio wa kiaga ambacho nkikisibitisha kati yangu na wenao mwii wose ambao wa uwanga ya si." ¹⁸Wana wa Nuhu ambao waawa mwe safina nee ni Shemu, Hamu, na Yafethi. Na Hamu akamvyaa Kanaani. ¹⁹Watatu awa nee wekuwao wana wa Nuhu, na kuawia kwa awa sii yose ikamema wantu. ²⁰Nuhu akavoka kuwa mkulima, na akahanda mizabibu. ²¹Akanywa sehemu ya mphombe nee akolwa. Akawa kagona mwehema mwazi. ²²Ikabinda Hamu, tatiakwe na Kanaani, akaona mwazi wa tatakwe na akwambia nduguze waidi wekuwao chongoi. ²³Kwa iyo Shemu na Yafethi wakadoa nkazu wakitanda uwanga ya mawenga yao, na wakenda kinyumanyuma na wakaugubika mwazi wa tati yao. Vyeni vyao vikawa vihituka nyuma upande mtuhu, kwa iyo nkawekuona mwazi wa tatiyao. ²⁴Nuhu ekugubukaho kuawa mwe ukozi wakwe, akamanyia ni mbui yani mwanawe mdodo kamgosweeayo. ²⁵Ivyo akamba, "Alaaniwe Kanaani. Na awe mndima kwa wandima wa nduguze." ²⁶Akamba pia, Yahwe, Mungu wa Shemu, abalikiwe, Kanaani na mndima ywakwe. ²⁷Mungu na aangamue mihaka ya Yafethi, na agosoe makazi yakwe mwe hema za Shemu. Kanaani na awe mndima ywakwe. ²⁸Baada ya galika, Nuhu akekaa miaka mia ntatu na hamsini. ²⁹Misi yose ya Nuhu nee ni miaka mia tisa na hamsini na akaawa aho akafa.

Chapter 10

¹Ivi nevyekuavyo vizazi vya wana wa Nuhu ambao ni Shemu, Hamu, na Yafethi. Wana wa kigosi wavyai gwa kwao baada ya galika.²Wana wa Yafethi ne ni Gomeri, Magogu, Madai, Yavani, Tubali, Masheki, na Tirasi.³Na wana wa Gomeri ne ni Ashikenazi, Rifathi na Togama.⁴Wana wa Yavani ne ni Elisha, Tarshishi, Kitimu, na Dodanimu.⁵Kuawa kwa awa wantu wa npwani wakepanga na kuita kwe ardhi zao, kia muntu na lugha yakwe kutongea koo zao, kwa mataifa yao.⁶Wana wa Hamu ne ni Kushi, Misraimu, Putu, na Kanaani.⁷Wana wa Kushi ne ni Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka. Wana wa Raama ne ni Sheba na Dedani.⁸Kushi akamvyaa Nimrodi, ambaye kawa hodari ya bosi mwe si.⁹Ne kawa mkaa mkuu mbele ya Yahwe. Ne nyekuekavyo wakasema, "Kama Nimrod mkaa mkuu mbele za Yahwe."¹⁰Mizi ya bosi ya ufaume wakwe ni Babeli, Ereku, Akadi na Kalne, mwe si ya Shinari.¹¹Kuawa mwe si ida akaita Ashuru na akazenga Ninawi, Rehoboth- iri na Kala,¹²na Raseni ambao gatigati ya Ninawi na Kala. Uwa mzi mkuu.¹³Msraimu akavyaa Waludi, Waanami, Walehabi, na Wanaftuhi,¹⁴Wapathrusi na Wakasluhi (ambao kwa ne vokeo da Wafilisti), na Wakaftori.¹⁵Kanaani akamvyaa Sidono, mwanawe ya bosi na Hethi,¹⁶pia na Myebusi, na Mwamori, Mgirgashi,¹⁸Mhivi, Mwarki, Msini,¹⁷Mwarvadi, Msemari, na Mhamathi. Baadaye nkoo za wakanaani zikasambaa.¹⁹Mpaka wa Wakanaani uvokea Sisoni, mwe mwelekeo wa Gerari, hata Gaza, na kama kuelekea Sodoma, Gomora, Adma, na Seboimu hata Lasha.²⁰Awa ne ni wana wa Ham, kwa nkoo zao, kwa lugha zao, mwe aridhi yao, na mataifa yao.²¹Pia wakavyaigwa wana wa Shemu, nduguye mkuu wa Yafethi. Shemu pia kawa tati yao na wantu wose wa Eberi.²²Wana wa Shemu ne ni Elamu, Ashuru, Alfaksadi, Ludi, na Aramu.²³Wana wa Aramu ne ni Usi, Huli, Getheri, na Mashi.²⁴Arfaksadi akamzaa Sela, na Sela akamzaa Eber.²⁵Eberi akavyaa wana waidi wa kigosi. Zina da yumwe ne aketangwa Pelegi maana we siku za upangi. Zina da nduguye ne akedangwa Yoktani.²⁶Yoktani akamvyaa Almodadi, Shelefu, Hasarmawethi, Yera,²⁷Hadoram, Uzali, Dikla,²⁸Obali, Abimaeli, Sheba,²⁹Ofiri, Havila, na Yobabi. Hawa wote ne ni wana wa Yoktani.³⁰Mhaka wao neukavokea Mesha, hadi Sefari, muima wa mashaliki.³¹Awa ne ni wana wa Shemu, vyaigana na nkoo zao na lugha zao, mwe ardhi yao kuigana na mataifa yao.³²Izi ne nkoo za wana wa Nuhu, kuigana na vizazi vyao, kwa mataifa yao. Vokea kwa awa ne mataifa yekwepangwaho na kuenea mwesi baada ya galika.

Chapter 11

¹Isasa si yose yatumia lugha mwenga na nee ina usemi mmue. ²Ikawa wekutambaho upande we mashaliki, wakaona eneo tambalale mwe sii ya Shinari na wakakaa pale. ³Waketambaisana, "Haya soni tigosoe mataifa na tiyaoke kikamilifu." Nee wana matofali badii ya maiwe na lami enga chokaa. ⁴Wakambe ivi soni na tizage mzi swiswi wenye na mnee ambao kilele chakwe ndakibue uanga tikigosoe zina. Ati nkatina tigosoe basi ndatitawanyike mwe si yose ya dunia. ⁵Kwa ajii iyo Yahwe akaseea kukauwa mzi na mnaa ambao uvyezi wa Ibrahimu wawa wauzenga. ⁶Yahwe akmaab, "Kauau, wantu awo ni taifa dimwe na lugha mwenga na wavoka kugosoa ivi kwa kipindi iki nkakunda ndido ishindikane mbui ndio wakusudie kuigosoa. ⁷Soni, tisee tiwavuuge luga yao ili wasekwevuna. ⁸Kwa ajii iyo Yahwe akawasawanya kuvokea hada weiho kwa sehemu zose za si wakaeka kuzenga mzi. ⁹Kwa ajii ya zina da uo mzi uketagwa Babeli, kwa sia iyo Yahwe akavuruga luga ya si yose na kuvokea aho akasawanya ng'ambo ya si yose. ¹⁰Ivi nee vyekuavyo uvyazi wa Shemu. Shemu nee ama umli wa miaka mia mvenga na akamvyee Alfaksadi miaka miidi baada ya galika. ¹¹Shemu akaishi miaka miashano baada ya kumvyae Alfaksadi. Akauka aho akavyee wana watuhu wakivyee na wa kigosi. ¹²Akati Alfaksadi ekuwa na miaka sa asini na shano akamvee Shela. ¹³Alfaksadi akaishi myaka mia nne na ntatu baada ya kumvyaa Shela. Akawa ¹⁴Shela ekebuaho miyaka saasini akamvyaa Eberi. ¹⁵Shela kaishi miaka mia nne na ntatu baada ya kuvyae Eberi. Akavyaa watuhu wa kivyee ne wakigosi. ¹⁶Akati Eberi ekuishiho myaka saasini na minne akamvyee Pelegi. ¹⁷Eberi kaishi miaka mia nne saasini baada ya kumvyee Pelegi. Akawavyae pia wana watuhu wa kivyee na wakigosi. ¹⁸Pelegi ekubuaho miaka saasini amkamvyaa Reu. ¹⁹Pelegi akaishi myaka miambii na kenda baada ya kumvyaa Reu. Awavyaa wana watuhu wa kigosi na wa kivyee. ²⁰Reu ekubuaho miaka saasini na mbii akamvyaa Serugi. ²¹Reu kaishi miyaka miambii na mphungate baada ya kumvyaa Seregu. Akavyaa watuhu pia wakivyee na wa kigosi. ²²Seregu ekubuaho miaka saasini akamvyae Nahori. ²³Seregu akaishi myaka mia mbii baada ya kumvyee Nahori. Akamvyaa watuhu wakigosi na wa kivyee. ²⁴Nahori ekubuaho myaka ishilini na kenda amkavyaa Tera. ²⁵Nahori kaishi myaka 119 baada ya kumvyaa Tera. Akavyaa watuhu wa kigosi na wa kivyee. ²⁶Baada ya Tera kusihi myaka sabini, akamvyae Abram, Nahori, na Haran. ²⁷Ivi nee wekuao uvyazi wa Tera. Tera akamvyae Abram, Nahori, na Harani, na Harani akamvyee Lutu. ²⁸Harani akaumbwa mzinu mbele ya tatiakwe Tera kwe si ekuvyaigwayo, mwe Wakaldayo. ²⁹Abram na Nahori wakadoa wavyee mkaza Abram ketangua Sarai na mkaza Nahori ketangwa Milka, mwama Harani mwekuwa tatiakwe da Milka na Iska. ³⁰Sasa Sarai akawa Tasa; nkekuva na mvana. ³¹Tera akamdoa Abram mwanawe, Kutu mwana we Haruni, na Sarai mkwawe, mkazamwanawe Abram na wose hamwe wakalawa Ur wa Wakaldayo, kuita si ya Kanaani. Akini wekubuaho Harani wakekaaa ho aho. ³²Tera akaishi miaka mia mbii na shano akafiia ho Harani.

Chapter 12

¹Ikabinda Yahwe akamwamba Abram, "Hita uhalawe heinu sii yako, na lawa ha ndugu zako, na ha jamaa za tati yako, uite kwe sii nendayo nikuonyeshe. ²Nonda nikugosoe uwe taifa kuu, na nonda nikubaiki na kudigoso zina dako kuwa kuu, na wonda utende baraka. ³Nonda niwabaiki wose wakubaikiao, miya esaye kuheshimu, nonda nimlaani. Kwembokea kwako koo zose za sii zose za sii zonda zibaikiwe. ⁴Kwa iyo Abram akahauka kama via Yahwe ekumwambiavyo kugosoa, na Lutu akaita naye. Abram nee ana myaka sabini na shano ekuhaukaho Harani. ⁵Abram akamdoa Sarai mkaziwe, Lutu, mwana nduguye, na vintu vyose wekuavyo navyo ambavyo nee wavikusanya na wantu ambao wawapata wekuaho uko Harani. Wakalawa kuita sii ya Kanaani, wakabua Kanaani. ⁶Abram akemboka gatigati ya sii mpaka Shekemu, hadi mwaloni wa More. Wakati uo Wakaani nee wakekaa kwe sii iyo. ⁷Yahwe akamwawia Abram, na akamwamba, "Nonda niwenke ukoo wako sii inu." Kwa iyo Abram akamzengea madhabahu, Yahwe ambaye kamuawia. ⁸Kuawa hada akaita kwe sii ya mwiima mashaiki ya Betheli, ambako kasimika hema dakwe, magaiba kuwa na Betheli na mashaiki kuwa na mzi wa Ai. Akazenga madhabahu ya Yahwe hada akahetanga zina da Yahwe. ⁹Vikabinda Abram akaendee kutamba kuelekea upande wa Negebu. ¹⁰Nee kuna saa kweiyoyi sii, kwaiyo Abram akaita kwekaa Misri, mana saa nee ni nkai mwe sii. ¹¹Ekuaho hehi na kwengia Misri, akamwamba Sarai mkaziwe, "kauwa, namanya wee u mvyee mtana. ¹²Wamisri wendaho wakuone wonda wambe, uyu ni mkaziwe naho wonda wanikome, miya wonda wakubade hai. ¹³Kwaiyo wee uwambe u umbu dangu ili ninusurike kwa ajii yako, na kwamba uhai wangu wonda usalimike kwa ajii yako." ¹⁴Ikawa kwamba Abram ekwengia Misri, Wamisri wakaona kwamba Sarai ni mtana sana. ¹⁵Wasaidizi wa Farao wakamuona, na kumsifia kwa Farao, na uyu mvyee akadoigwa akegalwa nyumbai kwa Farao. ¹⁶Farao akamgosweea mbui ntana Abram kwa ajii ya uyo mvyee, na akamwenka ngoto, ng'ombe wa kuimia, mphunda wakigosi, watumwa wa kigosi, watumwa wa kivyee, mpunda wakwe na ngamia. ¹⁷Vikabinda Yahwe akamtoa Farao na nyumba yakwe mapigo makuu kwa sababu ya Saraai, mkaza Abram. ¹⁸Farao akamwetanga Abram akamwamba, "Ni kibwai iki wekunigosocho? Kwa mbwai nkwee kuniambia kuwa nee ni mkazio? ¹⁹Kwa mbwai kuamba ni umbu dako nami nikamdoa kuwa mkazangu? Sasa kwa sababu iyo, suyu aha mkazio. Mdoe na uhauke. Mchukue na uende zako." ²⁰Kisha Farao akalavya amri kwa wantu wakwe kuhusu yeye, wakamuusa, yeye hamwe na mkaziwe na vyose ekuwavyo navyo.

Chapter 13

¹Kwa iyo Abram akahauka akaawa misri na akaita Negebu, Yeye, mvyee yakwe, na vyose ekuavyo navyo. Lutu pia akaita nae. ²Ivi sasa Abram nekawa tajii wa mifugo, hea na dhahabu. ³Kaendelea na ntambo yakwe kuawa Negebu mpaka Betheli, hantu ambaho hema dakwe nediwa tangu bosii, kati ya Betheli na mzi wa Ai. ⁴Akaita hantu ambaho madhabahu neizengwa tangu bosii. Aho akahetanga zina da Yahwe. ⁵Mwekuwa akatamba na Abram, nekawa na ng'ombe, makundi ya mifugo, mahema. ⁶Sii nkayokuwatosha wose kwekaa hamwe hehi kwavia mai zao neziwa nyingi sana, kiasi kwamba nkaokudaha kwekaa hamwe. ⁷Pia, nekuwa na nkondo gatigati ya waisi wa wanyama wa Abram na waisi wa wanyama wa Lutu. Wakanaani wakekaa hamwe na Waperizi newakaishi mwesii ida wakati uwo. ⁸Kwa iyo Abram neeamwambia Lutu, "Hesekua na nkondo kati yaka na mimi, na kati ya waisi wa wanyama wako na waisi wa wanyama wangu; licha yaayo sie ni mwango. ⁹Je sii yose nkaiko mbele yako? Hita na weneghe nami. Ikiwa undauite kumoso, mimi ndaniite kuume. Au undauite kuume, mimi ndaniite kumoso." ¹⁰Kwa iyo Lutu akakaua, naneaona kuwa sii yose tambarare ya Yorodani neiwa na mazi kiahantu mpaka Zoari, kama via bustani ya Yahwe, nakama sii ya Misri. Inunee ni kabla Yahwe nkazati kuiangamiza Sodoma na Gomora. ¹¹Kwa iyo Lutu akesagwia yeye mwenye sii tambarare ya Yordani na akatamba mashariki, na ndugu awa wakatengana wao kwa wao. ¹²Abram akekaa mwe sii ya Kanaani, na Lutu akekaa mwe mizi ya tambarare. Akatandaze hema zakwe mpaka Sodoma. ¹³Na sasa wantu wa Sodoma newawa wabagibagi na wenye dhambi nyingi dhidi ya Yahwe. ¹⁴Yahwe neamwambwa Abram baada ya Lutu kuhauka kwakwe, "Kauwa kuvoka hantu weiho hadi kaskazini, kusini, mashaliki, na maghaibi. ¹⁵Sii yose inu uionayo, ndanikwenke wewe hamwe na muago wako milele. ¹⁶Ndani wagosoe mwango wako kuwa wengi inga mavumbi ya sii, kiasi kwamba kama kuna mntu adaha kuhesabu mavumbi ya sii, nena uvyazi wako pia ndauhesabike. ¹⁷Enuka, enda mwe urefu na upana wa siiyo, kwa kuwa ndanikwenke." ¹⁸Kwa iyo Abram akadoa hema dakwe, akeza na kwekaa mwa mwaloni wa Mamre, ambao uuko Hebroni, na hada akazenga madhabahu ya Yahwe.

Chapter 14

¹Nee mwe misi ya Amrafeli, mfaume wa shinari, Arioko, mfaume wa Elasari, Kedorlaoma, mfaume wa Elam na Tidali, mfaume wa Goimu, ²Wataona nkondo dhidi ya Bera mfaume wa Sodoma, Birsha, mfaume wa Gomora, Shinabu, mfaume wa Adma, Shemeberi, mfaume wa Seboim, na mfaume wa Bela(yekuwayo iketangwa Soari). ³Wafaume awa washano wa mwisho waungana hamwe kwe koongo da Sidim (ndekutangwado bahai ya munyu). ⁴Kwa miaka kumi na mbii ne wakamtumikia Kedorlaoma, mia mwe mwaka wa kumi na ntatu nee waasi. ⁵Kisha mwe mwaka wa kumi na nne Kedorlaoma na wafaume wekuwao hamwe waungana na kunanganiwa Warefai mwe Ashteroth Karnaimu, na Wazuzi mwe Hamu, Waemi mwe Shawe Kiriathaimu, ⁶na Wahori mwe muima wao wa Seiri, mpaka El Parani ye hehi na jangwa. ⁷Kisha wakauya wakeza En Misifati (Pia yetangwa Kadeshi), na kuivota sii yose ya Waamaleki, na pia Waamori ambao wakwekaa Hasasoni Tamari. ⁸Nee mfaume wa Sodoma, mfaume wa Gomora, mfaume wa Adma, mfaume wa Seboim, na mfaume wa Bela (pia yekwetangwayo Soari) nee wenda kutenda nkondo ⁹dhidi ya Kadorlaoma, mfaume wa Elam, Tidali mfaume wa Goim, Amrafeli, mfaume wa Shinari, Arioki, mfaume wa Elasari; wafaume wanne dhidi ya wada washano. ¹⁰Ivi aha koongo da Sidimu nee dimema matubwi ya lami, na wafaume wa Sodoma na Gomora wekweguukiako wakaguia aho wada wekubakiao wakaguukia kwe miima. ¹¹Mnkuu ywao akazidoe mai zose za Sodoma na Gomora na nkhande zao zose, na wakahauka, ¹²Wekuhaukaho wamdoa Lutu, mwanda ywa nduguywe Abram mwekuwa akekaa Sodoma, hamwe na mai zose. ¹³Yumwe ekunyiikae nee eza na akamgombeka Abram mwebrania. Mwekuwa ekaiye mialoni ya Mamre, mwamori ekuwaye ndugu ywa Eshkoli na Aneri wekuwao washirika wa Abram. ¹⁴Abram akwendaho kusikia kuwa wankuu wamteka nduguye akawaongoza wagosi wekufundishwao na kuvyaigwao nyumbai mwake 318 na akawaongoza mpaka Dani. ¹⁵Akawapanga wantu wakwe dhidi yao kio na kuwavamia, na kuwaguusa mpaka Hoba, ya kaskazini mwa Dameski. ¹⁶Nee azivuza mai zose, pia akamvuza nduguye Lutu na mai zakwe, hamwe na wavyee wa wantu watuu. ¹⁷Baada ya Abram kuuya kulawa kwe nkondo na kumtoa Kadorlaoma na wafaume wekuwao hamwe nae, mfaume wa Sodoma akalawa kwenda kudugana nae kwe koongo da Shawe (koongo da ufaume). ¹⁸Melkizedeki, mfaume wa Salem, akaeta mkate na divai. Nee ni kuhani mkuu sana wa Mungu. ¹⁹Akambariki akagombeka, "Abarikiwe Abram na Mungu muumba wa mbingu na sii. ²⁰Abarikiwe Mungu ywa kenya mwekukwenkha wankuu wako mwe mikono yako." Kisha Abram akamwenkha sehemu ya kumi ya kia kintu. ²¹Mfaume ywa Sodoma akamgombeka Abram, "Nenkha wantu, wee edowee mai." ²²Abram akamgombeka mfaume wa Sodoma, "Nchenua mkono wangu uwanga kwa Yahwe, Mungu mwe uwanga, muumbaji mbingu na sii, ²³kwamba nkхина nidoe uzi wala gidamu ya kiatu au kintu chechose chako, ili wesekwamba nkhitenda Abram kuwa taajii." ²⁴Nkhinanidoe chechose isipokua kia chekuigwacho na wantu kumwe mekuitao nao. Aneri, Eskoli, na Mamre na wadoe hesa zao."

Chapter 15

¹Baada ya mbui iyo mbui ya Yahwe ikamwezea Abram kwe maono ikamba, "Usekuogoha Abram! Mie ne ngao yako na swawabu yako nkuu mno." ²Abram akamba, "Zumbe Yahwe, ondaunenke mbwai kwa kuwa naita bila mwana, na mpazi wa nyumba ni Eliezeri wa Dameski?" ³Abram akamba, "Kwa kuwa nkwekunenka uvyazi, kauwa mwangalizi wa nyumba yangu ne mpazi wangu." ⁴Nee, kauwa mbui ya Yahwe ikamwezea kwamba, mntu uyu nkana awe mpazi wako iya ondaeawe mwe mwii wako ne endayeawe mpazi wako." ⁵Ne amuavya chongoi akamba, Kauwa mbinguni na utaazie nyota kama wadaha kuzitaazia." Kisha akamwambia, hivyo ndivyo uzao wako utakavyokuwa. ⁶Akamwamini Yahwe, na akamini mbui inu kuwa ni ya haki. ⁷Akamwamba, Mie ni Yahwe, neku kulavyae Uru ya Wakaldayo, na kukwenka sii ii uilisi." ⁸Akagombeka, "Bwana Yahwe, nendanimanye vi vihi kuwa mie ne mlisi?" ⁹Ne akamwamba, "Nenka ndama ya miaka mitatu, mbuzi mvyee wa miaka mitatu, ngoto mgosi wa miaka mitatu, njiwa na mwana njiwa." ¹⁰Akamwetea vintu vyose, akavipatinga sehemu mbii, akaika kia kipande kumwelekea mwezie, ila wadege nkawekutumbulwa. ¹¹Wakati wadege wekwezaho uwanga ya mizoga, Abram akawaguusa. ¹²Wakati zua dihahungui, Abram akagona usisiza mzito na kauwa hofu ya kiza kikuu ikamgubika. ¹³Ne Yahwe akamwamba Abram, "Umanye kwamba uvyazi wako wondauwe mgeni mwe sii ambayo nkio yao, na wonda watumikishwe na kuteswa kwa miyaka mia nne." ¹⁴Nondaniahe taifa wekuditumikiado na wondawalawe wakiwa na utajii na mai nyingi. ¹⁵Mia ondauite kwa tati zako kwa amani, ondauzikwe mwe udaa mtana. ¹⁶Kwe kivyazi cha nne wondawauye vituhu aha, kwa sibabu ya uovu wa Waamori nkauzati kubua mwisho wake." ¹⁷Zua dekuhungiaho na kuwa kiza kauwa mosi na miali ya mwanga ikemboka gati ya via vipande. ¹⁸Siku iyo Yahwe akagosoa, agano na Abram, akagombeka, "Ndaniavye sii ii kwa uvyazi wako kuawa mto wa Misri mhaka mto mkuu Frati - ¹⁹Mkeni, Mkenizi, na Mkadmoni, ²⁰Mhiti, Mperizi, Mrefai, ²¹Mwamori, Mkanaani, Mgirgashi, na Myebusi.

Chapter 16

¹Aho Sarai mkaza Abram, nee nkazati kuvyaa, mia nee ana mndima ywakwe, Mmisri nee aketangwa Hajiri. ²Sarai akamwamba Abram, "Kaua Yahwe nkazati kunigosoa mimi niwe na mwana. Kagone na yuda mndima ywangu, ili nipate wana kwemboke yeye." Abram akaditegeeza agiizo da Sarai. ³Nee ni baada ya Abram kwe kaa myaka kumi mwe si ya Kanaani nee Sarai, mkaziwe akamuavya Hajiri yuda mndima ywakwe kwa muumewe awe enga mkaziwe. ⁴Akawa na mahusiano na Hajiri, na akenua ndaa, ekuonaho ana ndaa, akambea woo yakwe. ⁵Nee Sarai akamwamba Abram, "Mbui inu mbaya kwangu ni kwa ajii yako. Nki muavya mndama ywangu ya kivyee mwe mkwekweso wako. Ekuonaho ana ndaa, nchekusaminika he meso yakwe. Sasa eka Yahwe aahe gati yangu na wewe." ⁶Mia Abram akamwamba Sarai, "Kaua uyu mdima ywako yu mwe udahi wako gosoa kia mbacho waona ni kitana kwakwe." Nee Sarai akapambana nae kwa ukatii, akanyiika. ⁷Malaika ywa Yahwe aka mbuia hehi na chemchem ya mazi jangwani, chemchem ye mwe sia kuelekea Shuri. ⁸Akamba, Hajiri, mndima ywa Sarai, waawa kuhi na waita kuhi?" Akamba namnyiika woo yangu Sarai. ⁹"Malaika ywa Yahwe akamwamba, "Uya kwa woo yako na wezizitie si ya mamlaka yakwe." ¹⁰Nee malaika ywa Yahwe akamwamba, "Noonda nizidishe uvyazi wako maa dufu kiasi ambacho nkawana wahisabike." ¹¹Malaika ywa Yahwe pia akamwamba, "Kaua wewe una ndaa, unda uvyae mwana kigosi zina dakwe ni kigosi zina dakwe ni Ishmaeli, kwa via Yahwe kasikia manyanyaso yako. ¹²Onda awe mpunda mwitu ywa muntu, onda awe mnkuu zidi ya kia muntu na kia muntu oda awe mnkuu ywakwe, ondo ekae nkandani na nduguze wose." ¹³Nee amwetanga zina idi Yahwe ili atamuie nae, "Wee ni Mungu mniona mimi kwa via kamba, "Je nasongwa kwei nikuona, hata baada ya kua kaniona?" ¹⁴Kwa iyo kia kisima kiketagwa Beerlahairori; kaua kigati ya Kadeshi na Beredi. ¹⁵Hajiri akamvyaia Abram mwana kigosi, akamwetanga Ishmaeli. ¹⁶Abram nee ana myaka samanini na mntandatu hada Hajiri ekumvyaaho Ishmaeli kwa Abram.

Chapter 17

¹Kisingi Abram ekuwaho na ika da myaka tisaini na kenda, Yahwe akamwaawia Abram na akamwamba, "Miye ni Mungu ywa udahi. Uongoe naho utende mgenyezi. ²Nkabinda nenda nigimbikize uosi wangu gati yangu na weye, naho nenda nikugenyeze mno. ³Abram ekenamiza cheni chakwe kubuza si he sanga na Mungu akatamwiia na ye akamba, ⁴"Miye, kaua, uosi wangu unao wee. Wenda utende tate ywa mataifa mangi. ⁵Du zina dako nkuna wetangwe vituhu Abram, iya zina dako denda diwe Abraham - kwa via nakusagua utende tate ywa mataifa mangi. ⁶Nenda nikutende uwe na uvyazi ugenyeao naho nenda nikutende mataifa, naho wafaume wenda walawe mwako. ⁷Nenda nigimbikize uosi wangu gati yangu na wee na uvyazi wako wendao utongee kwa uosi wa kae na kae, nenda niwe Mungu mwako na uvyazi wako wendao ukutongee. ⁸Nenda nikwenke na uvyazi wendao utongee, si wekuwayo ukekaa, si yose ya Kanaani, uyekaie kae na kae naho nenda niwe Mungu ywao." ⁹Kubinda Mungu akamwamba Abraham, "Nawe shuti uutoze uosi wangu, weye hamwe na uvyazi wako na ao wendao wawavyae. ¹⁰Unu nee uosi wangu, wendao uutoze gati yangu na weye hamwe na uvyazi wako wendao utongee: Kiya mgosi ywa kwenu shuti agewe kumbi. ¹¹Shuti mwenda mgewe kumbi diuswezobe, na unu nee wendao uwe utangio wa uosi gati yangu na nywinywi. ¹²Kiya mgosi ywa kwenu mwe kubuza misi mnane shuti agwiswe mwe uvyagwa wenu. Unu ni hamwe na yuda mvyagwa mwe nyumba yako naye mwenda agulwe kwa hea kulawa mgeni yeyose hetiho nkaawana na uvyazi wako. ¹³Mntu mwe kuvyagwa mwe nyumba yako na yuda mwe kugulwa kwa hea yako shuti agwiswe. Kwaiyo uosi wangu wenda uwe mwe mii yenu utende uosi wa kae na kae. ¹⁴Mgosi yeyose mwese kugewa kumbi enda abahulwe mwe wantu wakwe. Kabonda uosi wangu." ¹⁵Mungu akamwamba Abraham, "Kwa mbiu ya Sarai mkazio, wese kumwetanga vituhu Sarai. Badii yakwe zina dakwe denda diwe Sara. ¹⁶Nenda nimkoloweze, naho nenda nikwenke mwana kigosi mwakwe. Nenda nimkoloweze naho enda atende mame ywa mataifa. Wafaume na wantu wa mataifa wenda waawane na yeye. ¹⁷Nivia Abraham ekenamiza cheni chakwe kikadonta si naho akaseka, akamba mwe moyo wakwe, Hambwe yadahika mwana avyagwe mwe mgosi mwe ika da myaka mia mwenga? Na hambwe Sara, mwe ika da myaka tisini adaha kuvyaa mwana?" ¹⁸Abraham akamwamba Mungu, "Ingisiye Ishmaeli kaongoa aho nee nkuzati kuheza!" ¹⁹Mungu akamba, Bue, Sara mkazio enda akuvyaiye mwana kigosi wendae umwetange Isaka. Nenda nikugutise uosi wangu naye utende uosi wa kae na kae hamwe na uvyazi wakwe wendao utongee. ²⁰Na kwa mbui ya Ishmaeli nkikuva. Kaua nenda nimkoloweze naho nenda nimwenke nimgenyeeze uvyazi na kuugenyeza kaidi. Enda atende tate ywa makolwa kumi na maidi naho nenda nimtende taifa kuumuno. ²¹Akini uosi wangu nenda niukugutise na Isaka mwenda akuvyae Sara kisingi iki cha mwaka wezao." ²²Ekubindaho kutamwiia naye, Mungu akamhaukia Abraham. ²³Kubinda Abraham akamdoa Ishmaeli mwanawe, na wose wekuvyagwao mwe nyumba yakwe, na wose wekugulwao kwa hea zakwe, kiya mgosi mwe wantu wa nyumba ya Abraham, akagewa kumbi musu uwo uwo via Mungu ekuwavyo kamba. ²⁴Abraham nee kabuza ika da myaka tisaini na kenda ekugewaho kumbi. ²⁵Naho mwanawe Ishmaeli nee kabuza ika da myaka kumi na natatu ekugewaho kumbi. ²⁶Musi uda uda wekugewaho kumbi wose waidi Abraham na Ishmael, nee ²⁷wagosi wose we mwe nyumba yakwe nao wakagewa kumbi, awa ni hamwe na wada wekugulwao mwe nyumba ida na wada wekugulwao kwa hea kulaw akwa mgeni.

Chapter 18

¹Yahwe akamwawia Abraham kwe Mialoni ya Mamre, ekuwaho kekaa he muango wa hea ukati wa zua.

²Akakauwa uwanga kauwa akaona wagosi watatu wagooka mbele yakwe. Ekuwaonaho, akaguuka kwembokea muango wa hema kuwahokea na kwenama sii hadi kwe alizi. ³Akagombeka, "Zumbe, ati nkipata upendeleo he meso yako, nakuomba usekunemboka na kunibada mndima ywako. ⁴Naomba mazi kidogo yaetwe, msunte miundi yenu, naho mhumwiize sii ya mti. ⁵Nani eka niete nkande kidogo ili mjibuudishe wenye. Naaho baadae mwadaha kuita, kwakua mweza kwa mndima ywenu." Nao wakagombeka, "Gosoa inga wekugombekavyo." ⁶Akabinda Abraham akaita upesi hemani kwa Sara, na akagombeka, "Kinyanyi doa vihimo vitatu vya unga mtana uufonyoge naho ugosoe mkate." ⁷Akabinda Abraham akaguuka kwe kundi akadoa ndama ywa ng'ombe mtana mwekulainika akamwenka mndima na kwa kinyanyi akamwandaa. ⁸Akadoa siagi na mee na ndama mwekubinda kuandaliwa na akaika nkande mbele yao, nae akagooka hehi nao sii ya mti ukati wakada. ⁹Wakamwamba, "Mkazio Sara yu kuhi?" akatagusa. "hada hemani." ¹⁰Akagombeka, "Hakika nendaniuye kwako majila ya machipuko, kauwa mkazio Sara enda awe na mwana kigosi." Sara nee akategesha ne muango wa hema yekuayo nyuma yakwe. ¹¹Abraham na Sara wawa ni wazee, umli wao uwa uendelea sana, na Sara nee kemboka umli ambao mvyee adaha kuvyaa wana. ¹²Kwa iyo Sara akeseka mwenye, akegombeka mwenye, "Baada ya kuwa nkisakaa na muumangu ni mdaa, je ni tapata furaha hii?" ¹³Yahwe akamwamba Abraham, "Kwa mbwai Sara kaseka na kugombeka, Je ni kwei nenda nivyae mwana mkawa mzee?" ¹⁴Je kuna mbui yoyose itogayo sana kwa Yahwe? Yendaiwe mwe ukati nekuuikao mimi majila ya machipuko, nendaniuye kwako. Majila aya mwakani Sara endaawe na mwana kigosi." ¹⁵Akabinda Sara akaemea na kugombeka, "Nchekuseka," Kwa kuwa kaogoha. Yahwe akagombeka, "bue kuseka." ¹⁶Wakabinda wada wagosi wakagooka kuhauka wakaua sii kuelekea Sodoma. Abraham akatongea na kukauwa sia yao. ¹⁷Akini Yahwe akagombeka, Je nimfise Abraham kia nenacho kukusudia kugosoa, ¹⁸Ikawa kwa hakika Abraham endaawe mkuu na taifa denyenye nguvu, na mwe yeye mataifa yose ya dunia yabalikiwa? ¹⁹Kwa kuwa nkimsagua awaangiize wanawe na nyumba yakwe badii yakwe watoze sia ya Yahwe, wagosoe utakatifu na na haki ili Yahwe amwenke Abraham yada ekugombekayo kwakwe." ²⁰Nahodu Yahwe akagombeka, "Kwa sibabu ndio ya Sodoma na Gomora ni nkuu, na kwa ajii zambi yao ni nkuu, ²¹iviaha nendanisee hada na kukauwa ndio yekunibwiayo, ati ni kwei wagosoa ama nkawekugosoa nendanimanye." ²²Kwa iyo wada wagosi wakahituka kulawa hada na kuelekea Sodoma, akini Abraham akasigaa kagooka mbele ya Yahwe. ²³Akabinda Abraham akawakaibu na kugombeka, "Je wendauwahanguisie hae watakatifu hamwe na waovu?" ²⁴Vadahakuwa wakawa aho wenye haki hamsini weaho aho. Je utawakatilia mbali na usiuache mji kwa ajili ya hao watakatifu hamsini walioko hapo? ²⁵Eka usekugosoa ivyo, kuwakoma watakatifu hamwe na waovu, ili kwamba watakatifu wagosoe sawa na waovu. Eka! Je mhukumu ywa ulimwengu wose nkanaatende haki?" ²⁶Yahwe akagombeka, "Mwe Sodoma nikapata watakatifu hamsini kwe mzi nenda niubade mzi wose kwa ajii ya awo." ²⁷Abraham akamwandua na kugombeka, "Kauwa, nkitoza kugombeka na Zumbe wangu, hatiho inga mimi ni mavumbi na mazeu!" ²⁸Yawa viivihati kuni washano pungufu kwe hisabu ya awo watakatifu hamsini? Je waudagamiza mzi wose kwa upungufu wa awo washano?" Akagombeka, "Nkinanidagamize, hatiho nikapata wantu alubaini na washano hada." ²⁹Akatamwiiya nae vituhu na kugombeka, "Yawa viivihati ati alubaini wendawapatikane hada? Akatagusa, "Nkinamgosoe kwa ajii ya awo alubaini." ³⁰Akagombeka, Tafazai usekuufya, Zumbe, nikatamwiiya. Ati saasini wakatipatikana hada, Akatagusa nkinamgosoe ati nkipata saasini hada." ³¹Akagombeka, kauwa, nkitozeza kugombeka na Zumbe ywangu! Etiho ishiini wendawapatikane hada." Akatagusa, nkinanibanange kwa ajii ya awo ishiini." ³²Akagombeka, "Tafazali usekuufya, Zumbe, naho nagombeka mbui inu kwa maa ya mwisho. Etiho kumi wakaoneka kuni." Na akagombeka nkinanidagamize kwa ajii ya awo kumi." ³³Yahwe akendelea na zia yakwe maa tu baada ya kutamwiiya na Abraham, na Abraham akauya kaya.

Chapter 19

¹Malaika waidi wakeza Sodoma guoni, wakati ambao Lutu nee kekaa hemwaango wa Sodoma. Lutu akawana, akenuka kuwahokea, na akenamiza cheni chakwe kwe sii. ²Akagombeka, Tafazali Zumbe wangu, nawahembeza mhituke muite kwe nyumba ya mndima wenu, mgone hada nakio na msunte miundi yenu. Mkaawaaho mwenuke keo mapema mhauke." Nao wakagombeka, "Chuu, nakio tendatigene kwe mzi." ³Mia akuwachembeza sana, kiheo wakahauka, hamwe nae, na wakengia kwe nyumba yakwe. Akawaandia nkande na kuoka mikate wesao kugewa chachu, wakada. ⁴Mia kabla nkawazati kugona, wagosi wa mzi, wa Sodoma, wabwanga kwa wazee wakaizunguka nyumba, wagosi wose kuawa kwe mpembe ya mzi. ⁵Wakamwetanga Lutu, na kumwambia, "Wada wagosi wekwengiao kwako nakio wahahi? Waavye aha chongoi weze kwetu, ili tidahe kugona nao." ⁶Lutu akaawa chongoi akavugaa mwaango. ⁷Akagombeka, "Nawahembeza, ndugu zangu, mwese kugosoa uovu. ⁸Kauwa, nina wandee waidi ambao akuwazati kugona na mgosi yeyose. Nawaombeza tafazali niwaete kwenu, na muwagoswee dodose muonada kuwa ni dedi mwe meso yenu." ⁹Wakagombeka, "Hauke hanu!" Wakagombeka pia, uyu keza wekaa hanu enga mgeni, na sasa kawa muaha! Sasa tenda tikushughulikie vibaya wee kuliko wowo." Wakamgegeza sana uyo muntu, uyo Lutu, na wakawa hehi kutua mwaango. ¹⁰Mia wada wagosi wakamgwiia Lutu na kumwika nyumbani na kuvugaa mwaango. ¹¹Wakaawaaho wada wageni wa Lutu waka watoa kuwa tuntu wada wagosi wekuwao chongoi ya nyumba, wabwanga na wazee kwa hamwe, kiasi kwamba wakasokea wakati waonda mwaango. ¹²Basi wada wantu wakamwambia Lutu, Je una muntu mtuhu yeyose hanu? Wakwezo, wanao wa wandee wako, na yeyose mtuhu mwe unumzi, uwaase hanu. ¹³Kwa via tihehi kugagamiza mpaamo inu, chambuso mashitaka dhidi yakwe mbee ya Yahwe yembosa kiasi kwamba katituma kuwagamiza." ¹⁴Lutu akaawa naa akatamwiiya na wakweze, wagosi ambao nee wawaomba wandee wakwe, akawambia, "Haukeni kinyiionyio he mpaamo inu, kwa via Yahwe yuhehi kuugagamiza mzi." Mia kwa wakweze kaonekana awagea matani. ¹⁵Makeo malaika wakamhembeza Lutu, wakagombeka, hauke, mdoe, mkazio na wandee wako waidi ambao wahanu, ili kaamba wese kaagia kwe azabu ya mzi unu." ¹⁶Mia akacheewa. Ivyo wada wantu wakamtoza mkono wakwe, na mkono wa mkaziwe na mikono ya wandee wakwe waidi, chambuso Yahwe kamuonea mbazi. Wakawaavya chongoi, na kuwaika chongoi ya mzi. ¹⁷Wakaawaaho kuwaavya chongoi yumwe mwe wada wantu akagombeka, "Ehonye nafsi yako wesekukauwa nyuma au wese wekaa he mpaamo yoyose. Kwe idi koongo uyiika uite miimani ili kwamba wese kuusigwa hae." ¹⁸Lutu akawambia, "Chuu, tafazali zumbe wangu! ¹⁹Mndima wenu kapata kibali kwe meso yako, na kunionyesa wedi mkuu kwa kuokoa maisha yangu, mia nkinandahe kunyiikia kwe miima, chambuso mabaya yenda yaniwahi na nenda niumbwe mzimu. ²⁰Kauwa, uda mzi hada uhehi nesaimishe hada, na ni mdodo. Tafazali niekani niguakie hada (Je nkiyo mdodo uda?), na maisha yangu yenda yaokolewe." ²¹Akamwambia, "Ni vyedi nkikubai ombi idi pia, kwamba nkina niugagamize mzi ambao kuutagusa. ²²Gosoa kinyanyi! nyiika uite hada, kwa via nkina nigosoe chochose mpaka ubue hada." Ivyo mzi uda uketangwa Soari. ²³Zua nee diawa kae uwanga ya sii wakati Lutu ekubuah Soari. ²⁴Akaawaaho Yahwe akaonyesha uwanga wa Sodoma na Gomora kibiiti na moto kuawa kwa Yahwe mbinguni. ²⁵Akaibananga ida mizi, na koongo dose, na vyose vyekuwayo mwe mizi, na mimea yekusukayo uwanga ya sii. ²⁶Mia mkaza Lutu mwekuwa nyuma yakwe, akakauwa nyuma, nee awa nguzo ya munyu. ²⁷Abraham akenuka mapema keo akaita hantu ekuwaho kagooka mbee ya Yahwe. ²⁸Akakauwa sii kuelekea Sodoma na Gomora na kuelekea kwe sii yose kwe koongo. Akaona na kauwa mosi nee ukaita uwanga kuawa sii enga mosi wa tanuru. ²⁹Wakati Mungu ekubanangaho mizi ya kwe koongo, Mungu akamkumbuka Abraham. Akamuavya Lutu kuawa kwe kugagamizwa ekuigagamizaho mizi ambayo mwe iyo Lutu nee akekaa. ³⁰Mia Lutu akakwea uwanga kuawa Soari na kuita wekaa kwe miima hamwe na wandee wakwe waidi, kwa sababu aliogopa kuishi Soari. Kwa hiyo akaishi pangoni, yeye na binti zake wawili. ³¹Yuda wa bosi akamwambia yuda mdodo, "Tati yetu kazeeka, na nkakuna mgosi hantu hohose wa kugona na swiswi kuigana na mila ya dunia yose. ³²Soo na timnyinywese tati yetu mvinyo na tigone nae ili tiendeeze uvyazi wa tatiyetu." ³³Ivyo wakamnywesa tati yako mvinyo kiyo kiya. Akaawaaho yuda wa bosi akengia na akagona na tati yakwe; Tati yakwe nkekumanya ni wakati kezakugona, wala wakati ekwenukaho. ³⁴Msii wa kaidi yuda wa bosi akumwambia mvunawe, "Tegeeza, kiyo ekazana nkigona na tate. Ivyo timnywese mvinyo kiyo cha ivyeeo pia, na wengie ugone nae, ili kuamba tiendeeze uvyazi wa tatiyetu." ³⁵Ivyo wamnywesa tatiyao mvinyo kiyo kia pia, na yuda mdodo akaita na kugona nae. Tati yakwe nkekumanya ni wakati uhi ekugonaho, wa wakati ekwenukaho. ³⁶Basi ao wandee wose waidi wa Lutu wakapata ujauzito kwa tati yao. ³⁷Wa bosi akavyaa mwana wa kigosi, na akamwetanga zina dakwe Moabu. Nee awa tati yao wa Moabu hata ivyeeo. ³⁸Na yuda mdodo nae akavyaa mwana wa kigosi, na akamwetanga Benami. Uyu nee tati yao wantu wa Waamoni hata ivyeeo.

Chapter 20

¹Abraham akatumba kuawa hada kiamuo si ya Negebu, na akekaa kati ya Kadeshi na Shuri. Akatenda mgeni akekaa Gerari. ²Abraham akagombeka kuhusu mkaziwe Sara, "ni umbu dangu." Kwa iyo Abimeleki mfaume wa Gerari akaagia wantu wakwe kumdoa Sara. ³Akini Mungu akamwaawia Abimeleki nakio mwe sozi akamwamba, "Kauwa wee umtakufa kuawana na mvyee wekudoao kwakuwa ni mkaza muntu." ⁴Basi Abimeleki nee nkazati kumwengiia ivyo akamba, "Zumbe, Je wenda ukome hata taifa denado haki? ⁵Je nkie yeye mwenye mwekunambia, 'Sara ni umbude? Hata Sara mwenye pia kagombeka, 'ni kakie yangu.' Nkigoso idi mwe uadilifu wa moyo wangu na mwe mikono yesayo kuwa na hatia." ⁶Ikabinda Mungu akatamwia naye mwe sozi, "Kwei, namanya pia kwamba kugosoa idi mwe uadilifu wa moyo wako na pia nkikukindia wesekugosoa zambi zidi yangu mimi. Ndio mana ncheekuluhusu umtoze. ⁷Kwa iyo mvuze uyo mkaza muntu kwakuwa ni nabii. Enda akuombe, na wenda wekae. Akini ukese kumvuza umanye kwamba wee hamwe na wose we kwako mwenda mfe kwei. ⁸Abimeleki akenuka keo keo akawetanga wandima wakwe wose waze kwakwe. Akawatamwiiza mbui izi zose na wantu wada wakaogoha sana. ⁹Ikabinda Abimeleki akamwetanga Abraham na kumwamba, "Kutigoswea mbui yani? Nikwa viivih nkikugosoa zambi kwamba kunietea mimi na mfaume ywangu zambi inu nkuu? Kunigoswea mimi mbui ambayo nkaitama kugosolwa." ¹⁰Abimeleki akamwamba Abraham, "Ni mbwai chekusawisho wee kugosoa mbui inu?" ¹¹Abraham akamba, "Ni kwasibabu nkiafya kwei nkaku na wengee wa Mungu hantu aha, na kwamba wenda wani kome kwa ajii ya mkazangu." ¹²Licha ya kuwa kwei ni umbu dangu, binti ywa tate, hatiho nkio mwana kivyee ywa mmaa na nee mwekutenda mkazangu. ¹³Ukati Mungu ekuniusaho mwe nyumba ya tate na kutamba kuawa hantu kuita hantu hatuhu, nkimwambia mkazangu kwa kia sehemu ndio tiite unionyese uaminifu wako kana mkazangu: kia hantu ndiho tiite, ugombeke juu yangu kwa, "Ni kaka yangu." ¹⁴Nee Abimeleki adoa ngoto, makisai, watumwa wa kigosi na wakivyee akamwenka Abraham. Basi Abimeleki akamvuza Sara, mkaza ywa Abraham. ¹⁵Abimeleki akamba, Kauwa si yangu imbee yako, ekaa ha hendahohakutamie." ¹⁶Na kwa Sara akamba, Kauwa nkimwenka umbudo vipande elfu vya feza. Navyo ni kwa ajii ya kugubika ubanasi wowose zidi yako mwe meso ya wose hamwe na wee na mbele ya kia muntu ambae kumgosoa kuwa haki. ¹⁷Ikabinda Abraham akaombeza kwa Mungu, Na Mungu akamhonya Abimeleki, mkaziwe na watumwa wakwa wa kivyee kiasi kwamba wakadaha kupata wana. ¹⁸Kwa kuwa nee kawatenda wavyee wose wa nyumba ya Abimeleki kuwa mgumba kabisa kwa ajii ya Sara, mkaza Abraham.

Chapter 21

¹Yahwe akamtegeeza Sara kwa umakini kana ekuavyo kamwamba, Yahwe akamgosweea Sara kana ekuavyo kamuahidi. ²Sara akadoa mimba na akamvyaia Abraham mwana kigosi mwe uzee wakwe, mwe muda uda ambao Mungu ne kawa kamwamba. ³Abraham nkamwetanga zina mwanae, ambae kavyaigwa kwakwe, na Sara, Isaka. ⁴Abraham akamtahili mwanae Isaka akubuzaho misu mnane, kana via Mungu akuavyo kamuangiiza. ⁵Abraham ne kawa na umli wa miaka mia mwenga ukati mwanae Isaka avyaigwa kwakwe. ⁶Sara akagombeka, "Mungu katenda niseke; kia mntu mwendaesikie andaaseke hamwe na mie." ⁷Pia akagombeka, "Nndai nekagombeka ka Abraham hambwe Sara andaaee, mwana, na sasa kwei nkimvyaia mwana kigosi mwe uzee wakwe!" ⁸Mwana akakua na akaenkeswa kuonka, na Abraham akagoso sherehe nkuu mwe msi ambao Isaka kaenkeshwa. ⁹Sara akamuona mwana wa Hajiri Mmisri, ambae ne kawa kavyaigwa kwa Abraham, akazihaki. ¹⁰Kwa iyo akamwamba Abraham, "Mguuse uyu mvyee uyu mtumwa hamwe na mwanae: kwa kua mwana uyu wa mvyee mtumwa nkadaha kua mlisi hamwe na mwanangu Isaka." ¹¹Mbui inu ikamhuzunisha sana Abraham kwa saabu ya mwanae. ¹²Akini Mungu akamwamba Abraham, "Usekuhuzunika kwa saabu ya mbwanga uyu, na kwa saabu ya mvyee uyu, mtumwa wako. Teegeza mbui ambazo Sara juu ya mbui inu, kwa saabu indaiwe kwembokea Isaka hambwe uvyazi wako undawetangwe." ¹³N'ndanimgosoe pia mwana wa mjakazi kua taifa, kwa saabu ni uvyazi wako." ¹⁴Abraham akenuka keo keo sana, akadoa mkate na kiliba cha mazi, akamwenka Hajiri, akaika uanga ya wega dakwe. Akamuavya mbwanga akamwenka Hajiri na akawausa. Hajiri akahauka akaga mwe jagwa da Beerisheba. ¹⁵Mazi yekusiaho kwe kiliba akamteeza mbwanga mwe kisaka kimwe. ¹⁶Akaawaaho akahauka, na akekaa hae kidogo na yuda mbwanga, uhaekana wa kwasa mshale, kwa via kagombeka, "Na nisekukaua fiie ya mwana." Ekuaho kekaa kumkabili, akaavya mwiiyo wakwe nguvu akaia. ¹⁷Mungu akasikia uizi wa mwana, na malaika wa Mungu akamwetanga Hajiri kuawa mbinguni, akamwamba, "Ni mbwai kikusumbuacho? Usekuogoha, kwa kua Mungu kasikia uizi wa mwana hantu eiho." ¹⁸Enuka mgoose mwana, na umwenke moyo; kwa kua n'ndanimgosoe kua taifa kuu." ¹⁹Akaawaaho Mungu akayakubua meso ya Hajiri, na kaua akaona kisima cha mazi. Akaita akakimemeza kiliba mazi, na kumwenka mbwanga akanywa. ²⁰Mungu akawa hamwe na mbwanga, na akakua. Akekaa jangwani akawa mkaa. ²¹Akekaa mwe jangwa da Parani, na mami yakwe akampatia mvee kuawa Misri. ²²Ikawa hambwe mwe ukati uda Abimeleki na Fikoli kamanda wa jeshi dakwe akamwamba Abraham, akagombeka, "Mungu yu hamwe na weye mwe yose uyagosoayo." ²³Sasa niapize kwa Mungu hambwe nkunaunigosweee baya, waa mwanangu, waa uvyazi wangu. Onesha kwangu na kwe sii ambayo neku ukekaa agano dia dia da uaminifu ambado nkikuoneha weye." ²⁴Abraham akagombeka, "Naapa." ²⁵Abraham pia akamlalamikia Abimeleki kuhusu kisima cha mazi ambacho wandima wa Abimeleki wawahoka. ²⁶Abimeleki akagombeka, "Nkimanya ni ndai mkugoso mbui iyo. Nkukunambia mapema; na nkizati kudisikia ila ivyeo ivi." ²⁷Kwa hiyo Abraham akadoa ngoto na ng'ombe makisai akamwenka Abimeleki, na waidi awa wakagoso agano. ²⁸Akaawaaho Abraham akawatenga wanangoto wa kivyee mpungati ikedu. ²⁹Abimeleki akamwamba Abraham, "Ni mbai maana ya awa wanangoto wa kivyee mpungati ambao huwatenga ikedu?" ³⁰Akaandua, "Awa wanangoto wa kivyee mpungati undauwahokee kuawa mwe mikono yangu, ili hambwe uwe ushahidi kwangu, kua nkifuka kisima iki." ³¹Kwa iyo akahetanga hantu hada Beerisheba, kwa saabu hantu hada wose waidi waapa kiapo. ³²Wagoso agano aho Bersheba, wakaawaaho Abimeleki na Fikoli, amili wa jeshi, wakauya mwe sii ya Wafilisti. ³³Abraham akahanda mti wa mkwaju mwe Beerisheba. Na hada akamvikia Yahwe, Mungu wa milele. ³⁴Abraham akabakia kua mgeni mwe sii ya Wafilisti kwa misu mingi.

Chapter 22

¹Ikawa kwamba baada ya mbui iyo Mungu akamhima Abraham. Akamhinya, "Abraham!" Abraham akagombeka, "Mimi hanu." ²Kisha Mungu akagombeka, "Mdoe mwanao, mwana wa ikedu, umkundae, Isaka, na uite kwe sii ya Moria. Umlavye kama kafa ya kuokwa hantu, hada uanga ya mwenga ya miima iyo, ambayo nindayo nikuhinye." ³Kwa iyo Abraham akenuka keo keo na mapema, akatandika mphunda yakwe, akawadoa wabwanga wakwe waidi, hamwe na Isaka mwanawe, akasenga nkuni kwa ajii ya kafa ya kuoka, kisha akapanga ntambo kuita hantu ambaho Mungu ekumhinyaho. ⁴Msi wa ntatu Abraham akakauwa uanga na akaona hantu hakuwa hae. ⁵Abraham akawahinya wabwanga wakwe, "Ekaani hanu hamwe na mphunda, mimi hamwe na Isaka tindatiite hada. Tindativike na halafu tindatiuye hanu henu." ⁶Nee aho Abraham akadoa nkuni kwa ajii ya kafa ya kuokwa akaziika uanga ya Isaka mwanawe. Mwemkono wakwe kadoa moto na tuni; na wose waidi wakahauka hamwe. Isaka akatamwia na Abraham tati akwe akagombeka, "Tate yangu," naye akagombeka, "Ndiyo mwanangu." Akagombeka, "Kauwa unu ni moto na nkuni, lakini yuu kuhi mwana ngoto kwa ajii ya kafa ya kuokwa?" ⁸Abraham akagombeka, "Mungu mwenye andaatipatie mwana ngoto kwa ajii ya kafa ya kuokwa, mwanangu." Kwa hiyo wakaendelea, wose waidi hamwe. ⁹Wakabua hantu ambaho Mungu nekawa kamhinya, Abraham akazenga mazabahu, uanga ya zia nkuni zakwe. Akabinda akamfunga Isaka mwanawe, na akamgoneza uanga ya mazabahu, uanga ya zia nkuni. ¹⁰Abraham akanyoosha mkono wakwe akadoa tuni ili amkome mwanawe. ¹¹Ne aho malaika wa Yahwe akamwetanga kulawa mbinguni na kugombeka, "Abraham, Abraham!" naye akagombeka, "Mimi hanu." ¹²Akagombeka, "usekunyooosha mkono wako uanga ya mbwanga, wala usekugosoa mbui yeyose kumzulu, kwa kuwa sasa namanya wamcha Mungu, kwa kuona kuwa nkwekunizua mwanao, mwana wa ikedu, kwa ajii yangu." ¹³Abraham akakauwa uanga na kauwa, nyuma yakwe nekuwa na ngoto mgosi katozwa mahembe yakwe kwe kisaka. Abraham akaita akamdoa ngoto na akamuavya kama kafa ya kuokwa badala ya mwanawe. ¹⁴Kwa hiyo Abraham akahetanga hantu hada, Yahwe andaalavye, "na haketangwa ivyo hada ivyeo." Uanga ya mwiima wa Yahwe indaivigwe. ¹⁵Malaika wa Yahwe aketangwa Abraham kwa maa ya kaidi kulaw ambinguni ¹⁶na kugombeka - Iki ni kiapo cha Yahwe, "Kwa ajii ya nafsi yangu nkiapa kwamba kwa kuwa kugosoa mbui inu na nkwekuhuzunika mwanao, mwanao wa ikedu, ¹⁷hakika ni ndanikubaiki na nindanikuzidishie uvyazi wako kama nyota za angani, na kama msanga wekuwako kwe ufukwe wa bahai; na uvyazi wako wanda wamiliki lango da adui zako. ¹⁸Kwembokea uvyazi wa mataifa yose ya dunia wanawabalikiwe, kwa sababu kutii sauti yangu." ¹⁹Kwa iyo Abraham akauya kwa wabwanga wakwe, na wakahauka wakaita hamwe Beerisheba, ivyo akekaa Beerisheba. ²⁰Ikawa kwamba baada ya mbui iyo ambayo Abraham ekumhinyayo, "Milka akamvyaia pia wana ndugu zakwe Nahori." ²¹Awa newawa ni Usi mvyagwa wa bosi, Busi ndugu yakwe, Kemueli mwekumvyaa Aramu, ²²Kesedi, Hazo, Pildashi, Yidlafu, na Bethueli. ²³Bethuel akamvyaa Rebeka. Awa ne wawa ni wada wana wanane ambao Milka kavyaa kwa Nahori, ndugu yakwe na Abraham. ²⁴Suria wakwe, ambaye ketangwa Reuma, pia akamvyaa Teba, Gahamu, Tahashi, na Maaka.

Chapter 23

¹Sara kekaa myaka mia mwenga na ishiini namfungati. Inu nee myaka ya maisha ya Sara. ²Sara akaumbwa mzimu mwe Kiriatho Arba, ambayo ni Hebroni, mwe sii ya Kanaani. Abraham akeyayata na kumwiia Sara. ³Akaawaaho Abraham akenuka na kuawa kwa mkaziwe mwekufae, akagombeka na wana vigosi wa Heth, akamba, ⁴"Mimi ni mgeni kati yenu. Tafazai nipatiani hantu ha kuzikia, ili kwamba nidahe kuzika watakufa wangu." ⁵Wana wa Hethi wakamwaandua Abraham, wakagombeka, ⁶"Titegeeze, bwana wangu. Wee umwana ya Mungu kati yetu. Zika watakufa wako mwe makabui yetu ndiyousague. Nkakuna mweao wetu ndieakukidie kabui dakwe; kwa ajii ya kuzikia watakufa wako." ⁷Abraham akenuka na kusujudu sii kwa wantu wa sii ida, kwa wana wa Heth. ⁸Akawamba, akagombeka, "Ikiwa mie akikubali kuzika watakufa wangu, ndiho mnitegeeze, muombezeni Efroni mwana Sohari kwa ajii yangu. ⁹Mwambeni anitangie mphanga ya Makpela, ambayo aimiiki, ambayo i kiheo cha mnda wakwe. Kwa bei kamii anitangie chazae mbele ya wantu kana miiki ya kuzikia." ¹⁰Efroni nee kekaa mweao wana wa Hethi, ivyo Efroni Mhiti akamwandua Abraham ekuwasikiaho wana wa Hethi, wose ambao neeweza langoni mwa mzi wakwe, akagombeka, ¹¹"Chuu, bwana wangu, nitegeeze. N'ndanikwenke mnda na mphanga ambayo iumo ndani yakwe. Nakwenka mbele ya wana wa wantu wangu. N'ndanikwenke uziike watakufa wako." ¹²Ikaawaaho Abraham akasujudu sii mbele ya wantu wa sii ida. ¹³Akamwamba Efroni wantu wa sii ida ukuwategeeze, akagombeka, ati ulazi mamaankanya unitegeeze. N'ndaniihe mnda. Doa hea kwangu, na n'ndanizike watakufa wangu hada." ¹⁴Efroni akamtambaisa Abraham, akagombeka, ¹⁵"Tafazai bwana wangu, nitegeeze. Ntii ya alizi ina thamani ya shekeli mia nne za feza, na iyo ni kintu chani kati yangu mimi na wee? Wazike watakufa wako." ¹⁶Abraham akamtegeeze Efroni na akamhimia Efroni kiasi cha hea ekugombekazo mbele ya wana wa Helthi wategeeze, shekeli mia nne za feza, kwa mjibu wa viwango vya vihimo vya kibiashaa. ¹⁷Kwa iyo mnda wa Efroni, dekuado mwe Makpela, mbele ya Mamre, mnda hamwe na mphanga yekuayo ndani yakwe na miti yose yekuayo mwe mnda na yekuayo mwe mhaka uisigwa ¹⁸Kwa Abraham kwa sia ya manunuzi mbele ya wana wa Hethi, na mbele ya wote waliokuja malangoni pa mji wake. ¹⁹Kuawaaho, Abraham akamzika Sara mkaziwe mwe mphanga ya mnda wa Makpela, mbele ya Mamre, ambayo ni Hebroni, mwe sii ya Kanaani. ²⁰Kwa iyo mnda hamwe na mphanga dikaavigwa ni wana wa Hethi kwa Abraham kana miiki ya ntendeo za kuzikia.

Chapter 24

¹Basi Abraham katenda mdaa muno na Yahwe kamjaia mwembui zose. ²Abraham akamwamba mtumwa yakwe, mwekuwa mkuu komboka wose wa nyumbai mwakwe na mkuu ywa vyose akuavyo navyo. "Ika mkono wako he nyonga yangu ³N'ndanikutende weise kwa Yahwe, Mungu wa Mbingu na si, naho nkuna umwenke mwanangu mvyee kuawa kwe wandee wa Knaani, mwe wada neekaaao nao. ⁴Mia n'ndauite kwe si yangu kwe ndugu zangu na kumuondea mwanangu Isaka mvyee." ⁵Yuda mtumwa ywakwe akamwamba, "Yonda iwe viivihhi kati mvyee nkanaawe tayalil kutongeana na mimi mpaka kwesi inu? Je, nondanimvuze mwanao kwesi wekuawayo?" ⁶Abraham akamwamba, "Hakikisha ati nkunaumvuze mwanangu kuda! ⁷Yahwe, Mungu wa mbingu, ambae mwekuniavya mimi kuawa kwe nyumba ya tate na kuawa kwesi ya wandungu wangu na mwekunenka kiaga kwa kweisa kiapo maalum akagombeka, 'Nonda niwenke uvyazi wako si inu; n'nda aagiie malaika wakwe mbele yako, naho ondaapate mvyee kwa ajii ya mwanangu kuawa uko." ⁸Mia ati mvyee nkanaakunde, nee ndiho uwe hulu mwe iki kiapo changu. Ikundigwavyo ni kuwa wesekweza kumvuzi mwanangu uko." ⁹Nee mtumwa ekuikaho mkono wakwe he sii henyonga ya Abraham bwana wakwe, akeisa kwa mbui inu. ¹⁰Mtumwa akadoa ngamia kumi wa bwana ywakwe akahauka. Akadoa naho mbai zose za ntunu kuawa kwa bwana ywakwe. Akahauka akaita kwe mkoa wa Aramu Naharaimu, mzi wa Nahori. ¹¹Akawatenda wakike mavindi ngamia chongi ya mzi hehi na kisima cha mazi. Nee niguoni ukati wavyee wendaho kuteka mazi. ¹²Abinda agombeka, "Yahwe, Mungu wa zumbe wangu Abraham, anijaie nidahe ivieo na aonyese agano da uaminifu kwa bwana wangu Abraham. ¹³Kaua nkigooka hani hehi na soko ya mazi na wandee wa wantu wa mzi weza kwe kuteka mazi. ¹⁴Na iawiie ivi kuwa. Nikamwamba mndee, tafazai etue ido biga dako ili nidahe kunywa mazi na akantambaisa, nywaa, na kwamba n'ndaniwanywise ngamia wako pia, uyo nee ndiye umsagueie mtumwa ywako Isaka. Kwa sia inu n'ndauimanye ati kuonyesa kiaga cha uaminifu kwa bwana ywangu." ¹⁵Ikatenda kabla hata nkazati kubinda kutamuia, kaua Rebeka akeza na biga dakwe da mazi hewega. Rebeka kavyaigwa ni Bethueli mwana ywa Milka, mkaza Nahori, nduguye da Abraham. ¹⁶Mndee uyu kawa mtana naho nee ni mndee mphaa. Nkakuna mgosi mwekua kagona nae. Akasee mtoni akamemeeza biga dakwe, na akakwea uanga. ¹⁷Abinda mtumwa yuda akanguukia kumhachiiza yuda mndee, na kugombeka, "Tafazai nenka mazi kidogo ya kunywa mwebiga dako." ¹⁸Akantambaisa, "Nywaa tafazai bwana ywangu," na kwa hamka aketua biga dakwe kuawa uwanga ya mkono wakwe, na akamwenka mazi ya kunywa. ¹⁹Ekubindaho kumwenka mazi, akagombeka, "Nonda niteke mazi kwa ajii ya ngamia wako pia, mpaka ndiho wabinde kunywa." ²⁰Akakanya kwetia mazi yekuayo mwe mabiga akawenka mifugo mwe via vyao vya kunywiia, akabinda akaguuka vituhu mtoni kwe kuteka mazi kunka ngamia wakwe wose. ²¹Yuda muntu akamkaua mndee uku kanyamaa kwi ili aone ati Yahwe kafanikisha sia yakwe au nkekudaha. ²²Ngamia wekuhezaho kunywa mazi, yuda muntu akaeta mphete ya mpua ya zahabu yenayo uzito wa shekeli, na bangii mbii za zahabu kwa ajii ya mikono yakwe zenazo uzito wa shekeli kumi, ²³akamuza, "Wee umndee ywa ndai? Ntambaisa tafazai, Je kuna nafasi nyumbai mwa tatiyako kwa ajii yetu kuhumuiza nakio?" ²⁴Akantambaisa, "Mie ni mndee ywa Bethueli mwana wa Milka, mwekumvyaa kwa Nahori." ²⁵Naho akamba, "Tina hakuia dwaa na nkande, na kuna nafasi kwa ajii yako hekugona na kio." ²⁶Akabinda yuda muntu akenama si na kumvika Yahwe. ²⁷Akamba, "Abarikiwe Yahwe, Mungu wa zumbe ywangu Abraham, mwekwese kubada agano dakwe da uaminifu na kwei yakwe mbele ya bwana ywangu. Kwa via Yahwe kaniongoza moja kwa moja kwe nyumba ya nduguze bwana ywangu." ²⁸Akabinda yuda mwana kivyee akaguuka akenda kuwahinya wantu wa nyumba ya mamiyakwe juu ya mbui zose izi. ²⁹Na hodu Rebeka kawa na kakie zina dakwe nee aketangwa Labani. Labani akaguuka kwa yuda muntu mwekuwa chongoi baabaani hehi na kisima. ³⁰Ekubindaho kuona heleni ya mwe mpua hamwe na zia bangii mwe mkono ya dadie na kutegeeza mbui za Rebeka dadiye, "Ivi nee yuda muntu ekunambavyo," akaita kwa yuda muntu na kana nee kagooka hehi na ngamia hada hekisima. ³¹Labani akamba, "Soo, wee mwekubalikiwa ni Yahwe. Kwa mbwai kugooka chongoi? Nkiika kae nyumba, hamwe na hantu kwa ajii ya ngamia." ³²Nee yuda muntu akengia nyumbai na akaseeza mphuumundu kuawa mwe wada ngamia. Ngamia wakenkigwa malisho na nkande, na mazi yakaavigwa kusunta miundi yakwe hamwe na miundi ya wada wantu ekuawa nao. ³³Wakaika nkande ade, mia akamba, "Nkinanide mpaka ndiho nigombeke kia n'kundwacho kugombeka, nee Labani akamwamba, "Gombeka." ³⁴Akagombeka, "Mie ni mtumwa ywa Abraham. ³⁵Yahwe kamjaia sana bwana ywangu na katenda muntu mkuu. Kamwenka mifugo na mabunga ya wanyama, feza, zahabu, watumwa wakigosi na watumwa wa kivyee hamwe na ngamia na mphunda. ³⁶Sara, mkaza bwana ywangu, kamvyaia mwana bwana ywangu ekuaho mdaa, na akamwenka mwanawe kia kintu enacho. ³⁷Bwana ywangu kaniapia akamba, "Wesekweza kumwenka mwanangu mvyee kuawa kwe wandee wa Wakanaani, nekugosaako chekao kwao. ³⁸Badii yakwe, lazima uite kwe familia yakina tate na wandungu wangu, na kupata mvyee kwa ajii yangu. ³⁹Nikamwamba bwana ywangu, minga uyomvyee

esekukubali kutongeana na mimi.' ⁴⁰Mia akanamba, Yahwe, ambae naita mbele yakwe andaatume malaika ywakwe hamwe na wewe ondaakudahise sia yako, ati upate mvyee kwa ajii ya mwanangu kuawa mwe wandugu wangu na kuawa mwe ukoo wa tate. ⁴¹Mia wonda uwe hulu mwe kiapo changu ikiwa utafika kwa ndugu zangu na wasikuruhusu kuja naye. Ndipo utakuwa huru katika kiapo changu. ⁴²Kwa iyo nkibua ivieo mtoni nee nagombeka, 'O Yahwe, Mungu ywa bwana ywangu Abraham, tafazai ati kwei kukusudia kuitenda ntambo yangu iwe na mafanikio - ⁴³kaua niaha nkigooka hehi na kisima cha mazi - naitende mndee mwekuteka mazi ndiye nimwambe, "Tafazai nenka mazi kidogo kuawa kwe biga dako ninywe," mvyee mondaanambe, ⁴⁴"Nywaa, naho nondanikutekee mazi kwa ajii ya ngamia wako" - na awe ndiye wekumsaguae wewe Yahwe, kumsagua mwana ywa bwana ywangu." ⁴⁵Nee nkizati hata kutamwia na moyo wangu nkizati kubinda, kaua, Rebeka akeza na biga dakwe hewega dakwe akaseesi mtoni akateka mazi. Nee namwamba, "Tafazali nenka mazi ninywe." ⁴⁶Kinyanyi akaseezi biga dakwe hewega akagombeka, 'Nywaa nahodu n'ndaniwenke mazi ngamia wako, kwaiyo nee nanywa, akawanywisa na ngamia. ⁴⁷Nikamuza na kugombeka, 'Wee umwana ndai?' Akatambaisa akamba, 'Mwana ywa Bethueli, Mwana wa Nahori, mwekuvyaigwa ni Milka kwakwe.' Nkabinda nikamwikia mphete hemphua yakwe hamwe na bangii mwemikono yakwe. ⁴⁸Nabinda nee nenamasi nikamvika Yahwe, Mungu wa bwana ywangu Abraham, mwekuniongoza mwe sia yedi kumpata mndee ywa ndugu za bwana ywangu kwa ajii ya mwanawe. ⁴⁹Nee vyatenda mtayali kumgosoia lehema na kwei nambiani. Mia ati nkivyo na mbiani, ili nidahe kuita ntendeo za kuume au kumoso. ⁵⁰Nee Labani na Bethueli wakatambaisa na kugombeka, "Mbui inu iawa kwa Yahwe; nkatidaha kukutambaisa kwako aiza mbui mbaya ama ntana. ⁵¹Kaua, Rebeka yu aho mbele yako. Mdoe na uite ili atende mvyee ywa mwana ywa bwana ywako, inga ekugombekavyo Yahwe." ⁵²Mtumwa ywa Abraham akusikiaho mbui zao, akenama mwenyesi ya sanga kwa Yahwe. ⁵³Mtumwa akaeta ntii za feza na ntii za zahabu, na nguo, akamwenka Rebeka. Akamwenka na umbude na mami yakwe ntunu zenazo thamani. ⁵⁴Ekubindaho yeye na wantu ekuawo anawo wakada na kunywa. Wakekaa hada mpaka nakio, wekwe, wekwendaho kwenuka keo, akagombeka, Nenkani uhusa niite kwa bwana ywangu." ⁵⁵Kakiye na mami yakwe wakagombeka, mweke mndee asigae na swiswi kwa siku ncheche, etiho misi kumi ukabinaaho wadaha kuita. ⁵⁶Iyakini akawamba, mwekunikindia kwa ajii Yahwe kafanikisha sia yangu. Nenkani uhusa niite kwa bwana ywangu."

⁵⁷Wakamtambaisa, "Tonda timwetange mndee timuuzi." ⁵⁸Nee wamwetanga Rebeka na kumuza, "Je wondauite na uyu muntu?" Akawatambaisa akamba, "Nondaniite." ⁵⁹Wakamwegaa dadayao Rebeka, hamwe na wandima wakwe wakivyee, kuita siasi hamwe na mndima ywa Abraham na wantu wakwe. ⁶⁰Wakambaliki Rebeka, na wakamwamba, "Mndugu ywetu ukatende mame ywa maelfu na ywa kumi elfu, uvyazi wako upate kumiliki lango da wada wakimwao." ⁶¹Abinda Rebeka akagooka, yeye na wandima wakwe kwa hisabu ya ngamia, na wakamtongea yuda muntu, nee wandima wakamdoa Rebeka, wakaita. ⁶²Ukati uwo Isaka kawa akekaa mwe Negebu, naho nee n'kwamba atakuuya kuawa Beerlahairoi. ⁶³Isaka akaita akageegeza tanga guoni. Ekukauaho akaona, kaua nee kuwa na ngamia weza! ⁶⁴Rebeka ekukauaho akamuona Isaka, akasooka kuawa kwe ngamia. ⁶⁵Akamwamba mtumwa, "Muntu uyo nindai mwenda mwe mnda mwezakutihokea? Mtumwa akagombeka akamba, "Ni zumbe ywangu." Nee Rebeka akadoa ukaya wakwe akegubika. ⁶⁶Mtumwa akamwamba Isaka mbui zose ambazo kazigosoa. ⁶⁷Ekubindaho Isaka akamueta hehema da Sara mamiyakwe na akamdoa Rebeka, na akatenda mkaziwe akamkunda. Kwa iyo Isaka akahembeeza baada ya fiye ya mami yakwe.

Chapter 25

¹Abraham akategua mvyee mtuhui; zina dakwe nee aketangwa Ketura. ²Akamvyaia Zimrani, Jokshani, Medani, Midiani, Ishbaki, na Shua. ³Jokshani akamvyaa Sheba na Dedani. Wana wa Dedani nee ni Waashuru, Waletushi, na Waleumi. ⁴Wana wa Midiani walikuwa ni Efa, Eferi, Hanoki, Abida, na Eldaa. Awa wose ni wana Ketura. ⁵Abraham akamwenka Isaka vintu vyose ekuwavyo navyo. ⁶Hatiho, ukati ekuwaho ake mgima nee kawenka mageeko wana wa masulia wakwe na kuwegaa mwe si ya mashaliki hae na mwanawe Isaka. ⁷Inu nee yekuwayo misi ya miaka ya ugima wakwe Abraham ekwekaayo myaka 175. ⁸Abraham akahema npumzi ya mwisho nee afa mwe uzee mtana, mwekweguta misi na akakongwa kwa wantu wakwe. ⁹Isaka na Ishmaili, wanawe wakamzika mwe npanga ya Makipela, mwe munda wa Efron mwana ywa Soari Mhiti, npanga yekuwayo hehi na Mamre. ¹⁰Munda unu Abraham nee kaugua kwa wana wa Hethi. Abraham akazikwa hada hamwe na mkaziwe Sara. ¹¹Baada ya fiie ya Abraham, Mungu akambaliki mwana ywa Isaka ekekaa hehi na Beerlalahairoi. ¹²Na sasa awa nee wekuwao wana wa Ishmaeli, mwana ywa Abraham, ambaye Hajiri Mmisri mndima ywakwe Sara, ekumvyaio Abraham. ¹³Aya nee yekuwayo mazina ya wana Ishmaeli, kuvokea mvyagwa ywa bosi: Nebayothi - mvyagwa ywa bosi ywa Ishmaeli, Kedari, Adbeeli, Mibsamu, ¹⁴Mishma, Duma, Masa, ¹⁵Hadadi, Tema, Yeturi, Nafishi, na Kedema. ¹⁶Awa nee wekuwao wana wa Ishmaeli, na aya nee mazina yaa kwa vijiji vyao, na mwe vituo vyao; Maseyidi kumi na waidi kutongeanza na kabia zao. ¹⁷Inu nee yekuwayo myaka ya Ishmaeli, miaka 137: akahama npumzi yakwe ya mwisho akafa, nae aka kongwa hamwe na watu wakwe. ¹⁸Wekwekaao kuawa Havila kiamuo Shuri, ambao i hehi na Misri, kuelekea Ashuru. Wekaa kwa unkuu kati yao. ¹⁹Aya nee yekuwayo matukio kuhusu Isaka, mwana wa Abraham: Abraham kamvyaa Isaka. ²⁰Isaka nee ana umli wa myaka alubaini ekumteguaho Rebeka, binti ywa Ethueli Mshami wa Padani Aramu, ndugu ywa Labani Mshami. ²¹Isaka akamuombeza Yahwe kwa ajii ya mkaziwe kwa sibabu nee n'tasa, na Yahwe akatambaisa maombi yakwe, Rebeka mkaziwe akenua ifu. ²²Wana awa wekuwaho mwe ifu dakwe wakakantuka, nae akamba, "Kwani mbui inu yaawiia kwangu mimi?" Akaita kumuua Yahwe kuhusu mbui inu. ²³Yahwe akamwamba, "Mataifa maidi ya mwe ifu dako na mataifa aya yendayatengane ndani yako. Taifa dimwe denda diwe denado nguvu kwemboka tuhu, na yuda mkuu enda amhiyazikie mdodo. ²⁴Ukati ukubuaho wa kusuzamia, kauwa, nee kuna mapacha mwe ifu dakwe. ²⁵Ywa bosi akaawa yeye nee ni mnkundu mwii wakwe kana vazi dafii. Wakamwetanga zina dakwe Esau. ²⁶Ikawaaho ndugu ywake akaawa. Mkono wakwe ukawa utoza kihaga cha Esau. Aketangwa zina dakwe Yakobo. Isaka nee ana umli wa myaka sitini ukati mkaziwe ekuwavyaaho awa wana. ²⁷Wabwanga awa wakakua, Esau akawa ni mkaa fundi, muntu ywa nyikani; akini Yakobo nee ni muntu mhovu, mwekutumia mda wakwe akawa mwe hema. ²⁸Ikabinda Isaka akamkunda Esau kwakuwa nee akada wanyama ambao nee akawawinda, akini Rebeka akamkunda Yakobo. ²⁹Yakobo akembika msozi. Esau akeza kuawa nyikani ekawa zaifu kwa saa. ³⁰Esau akamwamba Yakobo, "Niisa msozi mwenkundu. Tafazai, nkisokea!" Na inu nee sibabu zina dakwe aketangwa Edomu. ³¹Yakobo akamba, "Kwanza n'tagia haki yako ya uvyagwa wa bosi." ³²Esau akamba, "Kauwa, ni hehi na kufa. Ni mbwai kwangu haki ya mvyagwa ywa bosi?" ³³Yakobo akamba, "Kwanza weise kwangu mimi," Esau ekeisa kiapo na kwa sia inu akawa kataga haki yakwe ya mvyagwa ywa bosi kwa Yakobo. ³⁴Yakobo akamwenka Esau mkate hamwe na msozi wa dengi. Akada na kunywa, ikabinda akenuka akaita. Kwa sia inu Esau akawa kaibea haki yakwe ya mvyagwa ywa bosi.

Chapter 26

¹Basi saa ikaawiya sii, mbai na saa ya bosi yekuawiayo siku za Ibrahimu. Isaka akaita kwa Abimeleki, mfaume wa Wafilisiti uko Gerari. ²Basi Yahwe akamuawiya na kugombeka, "Usekuseeya kuila Misri; ekaa mwe sii neku kwambiayo. ³Ekaa mwe sii inu inu nekukwambiayo, nami nonda niwe hamwe nawe na kukubaiki, kwani kwako wee na uvyazi wako, nonda niwenke sii inu yose, nonda nitimize kiapo nekumwapiacho Ibrahimu tati yako. ⁴Nonda niuzidishe uvyazi wako kana nyota za mbinguni, nami nonda ni wenke uvyazi wako sii izi zose. Kwembokea uvyazi wako mataifa yose ya dunia yonda yabarikiwe. ⁵Nondanidigosowe idi kwa ajii Ibrahimu katii sauti yangu na kutuza mbui ne kumwambiazao zangu, amli zangu na sheiya zangu." ⁶Ivyo Isaka akekaa Gerari. ⁷Wantu wa hantu hanu wekumuuzao uwanga ya mvyee wakwe, kagombeka, "Yeywe ni dada yangu." Kaogoha kugombeka, "Yeywe ni mvyee wangu, kwa ajii kazani, "Wantu wa sii inu wonda wanikome ili wamdowe Rebeka, kwa ajii ni mtana wa cheni." ⁸Baada ya Isaka kuwa kekaa hada kwa mda mlefufu, ikatukia kwamba Abimeleki mfaume wa Wafilisti kasungiiya mwe diisha. Kauwa, akamwana Isaka akamhahasa Rebeka, mkazi wee. ⁹Abimeleki akamwetanga Isaka kwake na kugombeka, kauwa kwa ukweii yeywe ni mkazio. Kwa mbwai kugombeka, "Yeywe ni dadio?" Isaka akamwamba, "Kwa ajii nkifikii mntu yumwe adaha kunikoma ili amdoe." ¹⁰Abimeleki akamwamba, "Ni mbui yani inu wekutigosoayo? Mntu yumwe ne kadaha kugosooa ukiyanga na mkazio, nawe nekudaha kueta masa uwanga yetu." ¹¹Ivyo Abimeleki akawakanya wantu wose na kugombeka, "Mntu yeyose mwondaamdonte mntu uyu au mkaziwe ondaakomwe." ¹²Isaka kahanda mbeyu mwe sii iyo na kubonda mwaka uo vihimo mia, kwa kuwa Yahwe ambaiki. ¹³Mntu uyo akawa taajii, naho akaongezeka zaidi hata akawa mkuu sana. ¹⁴Kawa na ngoto na ng'ombe na ukoo mkuu. Wafilisti wakamwonea kinyuu. ¹⁵Basi visima vyose watandima wa tati yakwe nee wavifuka mwe siku za Ibrahimu tati yakwe, Wafilisti wakaemea kwa kuvimemeza msanga. ¹⁶Abimeleki akamwamba Isaka, "Hauke gati yetu, kwa ajii wee una nguvu kuliko swisi." ¹⁷Ivyo Isaka akahauka hada na kwekaa mwe koongo da Gerari, na kweka aho. ¹⁸Kwa maa ntuhu vituhu Isaka akafuka visima vya mazii, vyekuwayo vifukwa siku za Ibrahimu tati yakwe. Wafilisti nee wavizuiya baada ya kufa kwakwe Ibrahimu. Isaka akavyetanga visima kwa mazina ekuwayo yaketangwani tati yakwe. ¹⁹Watandima wa Isaka wekufukaho mwe koongo, wakaona kisima cha mazii yekuwayo yakawa mwe soko. ²⁰Waisi wa Gerari wakagombana na waisi wa Isaka, na kugombeka, "Aya ni mazii yetu." Ivyo Isaka akachetanga kisima icho "Eseki," kwa ajii wagombana naye. ²¹Wakafuka kisima kituhu, wakakietea nkondo icho nacho, ivyo ne achetanga "Sitina." ²²Akawa aho na kufuka kisima kituhu, lya icho nkaokukigombania. Ivyo akachetanga Rehobothi, na akagombeka, "Sasa Yahwe kitigosoya nafasi, na tondatifanikiwe mwe sii." ²³Nao Isaka nee aita Beersheba. ²⁴Yahwe nee amwawiya nakiyo ichoicho na kugombeka, "Mie ni Mungu wa Ibrahimu tati yako. Wesekuogoho, kwa ajii mie ni hamwe nawe na nondanikubaiki na kuongeza uvyazi wako, kwa ajii ya mtumishi wangu Ibrahimu." ²⁵Isaka nee azenga hemviko hada nee aheta zina da Yahwe. Akaika hema dakwe hada, na watandima wakwe wakafuka kisima. ²⁶Naho Abimeleki akaita kuwa Gerari, hamwe na Ahuzathi, lafiki yakwe, na Fikoli, jemedari wa nkondo. ²⁷Isaka akawamba, "Kwa jiani mweza kwangu, kwani mnichukia na kuniguusa kwenu." ²⁸Nao ne wagombeka, "Tiona yakuwa Yahwe yuhamwe nawe. Ivyo tiamua kuwe na kiapo gati yetu, ndio, gati yetu nawe. Ivyo na tigosowe kiapo nawe, ²⁹Inga nkunautizuu, kana ambavyo swisi nkatinatikuzuu, kana ambavyo swisi tekukutendeavyo vyedi wewe na tikubada uhauke kwa amani kwa kweii, Yahwe akubaiki." ³⁰Ivyo Isaka akawagosoeya sherehe, na wakada na kunywa. ³¹Wakenuka mapema keokeo wakaapia viapo. Kisha Isaka akawaluhusu kuhauka, nao wakambada mwe amani. ³²Siku iyo iyo watandima wakwe wakeza na kumwambia kuhusu kisima wekuacho wakifuka. Wakamba, "Tiona mazii." ³³Akachetanga kiya kisima Shiba, ivyo zina da mzi uda ni Beersheba hata ivyeo. ³⁴Esau ekuwaho na miaka alobaini, akadoa mvyee, Yudithi binti Beeru Mhiti, na Basemathi binti Eloni Mhiti. ³⁵Wakamhuzunisha Isaka na Rebeka.

Chapter 27

¹Isaka ekudaahaho na meso yakwe yakatenda mazito akawa tuntu, akamwetanga Esau, mwanawe mkuu, akamwamba, "Mwanangu. Yee akazumia, "Niaha." ²Akamwamba, "Kaua mi nkidaahaa. Nkimanya nendaho niumbwe mzimu." ³Savyo doa silaha zako, podo dako na guha dako, uite ukaa ukanietee mnyama. ⁴Unigosomee nkande itamayo, ida nikundayo, unietee nidahe kuda na nikubaliki kabla nkizati kuumbwa mzimu. ⁵Nee Rebeka akaiva Isaka ekutamwiihaho na Esau mwanawe. Esau akaita mztui kuinda na kweza nayo. ⁶Rebeka akatamwii na Yakobo mwanawe na kumwamba, "Kaua, nkimuiva tatiako akatamwii na Esau nduguyo. Akamba, ⁷Nietea mnyama naho unigosomee nkande yemwie ili nide nikabinda nikubaliki he Yahwe kabla nkizati kuumbwa mzimu." ⁸Savyo, mwanangu, unitegeeze ntamwiiavyo kana ivi nikuangiizavyo, ⁹Hita kwe bunga unietee wanambuzi waidi; mi nndanembike nndanigosoe nkande itamayo kwa ajii ya tatiako sa via akundavyo. ¹⁰Wendawegae kwa tatiako, apatekuda na kukubaiki kabla nkazati kuumbwa mzimu. ¹¹Yakobo akamwamba Rebeka mamiakwe, "Kaua, mndugu ywangu Esau ni muntu mwenye mazoya, nami ni muntu laini. ¹²Ati tate mimi endaanidonte, nndanioneke kana ni mtiizi kwakwe. Mi nndaneetee lana badii ya baraka." ¹³Mamiakwe akamwamba, "Mwanangu, eka laana yoyose inigwii mimi. We tegeeza nitamwiiavyo, hita, kanietee." ¹⁴Vyeivyo Yakobo akaita na kudoa wanambuzi na kuwaeta ha mamiakwe, mamiakwe akembika nkande yemwie, kana ekukundavyo tatiakwe. ¹⁵Rebeka akadoa ngo za Esau, mwanawe mkuu, ekuwazonazo nyumbai mwakwe, akamhamba Yakobo, mwanawe mdodo. ¹⁶Akamhamba babu da mwanambuzi kwe mikono yakwe na kwe sehemu laini za singo yakwe. ¹⁷Akaika kwe mikono ya Yakobo ida nkande itamayo na mkate ekuwembikao. ¹⁸Yakobo akaita kwa tatiakwe na kugombeka, "Tatimimi." Nae akazumia, "Mi mwehanu; U ndai we, mwanangu?" ¹⁹Yakobo akaita kwa tatiakwe na kugombeka, "Mi ni Esau mvyagwa ywako ya bosi; nkigoso kana wekuniagiavyo. Basi kaa na ule sehemu ya mawindo yangu, ili unibariki." ²⁰Isaka akamwamba mwanawe, "Ni vii vihi kukanya kupata ivyo mwanangu?" Akaamba, "Kwa sibabu Yahwe Mungu ywako kanietea." ²¹Isaka akamwamba Yakobo, 'Soo hehi nami nkudonte, mwanangu, ili nidahekumanya kana kwei we u mwanangu Esau hambu aa." ²²Yakobo akamwezea hehi Isaka tatiakwe; Isaka nae akamdonta na kugombeka, "Sauti ni ya Yakobo, iya mikono nya Esau." ²³Isaka nkekumanya, kwa sibabu mikono yakwe iwa na mazoya, yenga mikono ya Esau nduguye, Nee Isaka akambaliki. ²⁴Akaamba, "Kwei we u mwanangu Esau?" Nae akazumia, "M mimi." ²⁵Isaka akagombeka, "Ete nkande yangu nide maindo ywako, n'dahe kukubaiki." Yakobo akaeta nkande yakwe. Isaka akaida, na Yakobo akauetea mvinyo akanywa. ²⁶Naho Isaka tatiakwe akamwamba, "Songa hehi nami unibusu, mwanangu." ²⁷Yakobo akasonga hehi akambusu, nee anusa gunto da nguo zakwe na kumbaliki. Akaamba, "Kaua, gunto da mwanangu denga gunto da munda ekubalikio Yahwe." ²⁸Mungu akwenke sihemu ya mnyozu wa mbinguni, sihemu ya utana wa si, nafaka zekumemazo na mvinyo mhya. ²⁹Wantu wakutumikie na mataifa yename sii yako. Uwe zumbi uanga ya nduguzo, na wana wa mamiako wename ahosi hako. Mkulani nae alaniwe na kia mwendaakubaliki abalikiwe. ³⁰Aho Isaka ekubindaho kumbaliki Yakobo, na Yakobo nee kahauka kae aho he tatiakwe Isaka, Esau nduguye akauya kuawa kwe kuinda. ³¹Ye nae akagoso nkande itamayo na kuieta he tatiakwe. Akamwamba tatiakwe, "Tate, enuka ude maindo ya mwanao, ili udahe kunibaliki." ³²Isaka tatiakwe akamwamba, "We undai? Akazumia, "Mi n mwanao, Esau, mvyagwa ywako ywa bosi." ³³Isaka akakakama sana na kutamwii, "Ne n ndai mwekuinda maindo akanietea? Nkida yose nee nkuzatikweza nee nambaliki. Nndaabalikiwe kwa kwei." ³⁴Esau ekuivaho mbui za tatiakwe, akakema nkondo kwa usungu sana, akamwamba tatiakwe, "Nibaliki nami pia tateangu." ³⁵Isaka akaamba, "Nduguyo keza hanu kwa hila nae kadoa balaka zako." ³⁶Esau akaamba, "Je nkekwetangwa kwa haki? Kwa via kanitiia ivi kakaidi. Kanidoea uvyagwa wangu wa bosi, kaua, isasa kadoa balaka zangu." Akaamba, "Ivi nkekunisigazia balaka?" ³⁷Isaka akagombeka na kumwamba Esau, "Kaua nkingosoa awe zumbi ywako, naho nkimwenka nduguze watende wandima wakwe. Naho nkimweka nafaka na divai. Je woonda nikugosee mbwai mwanangu?" ³⁸Esau akamwamba tatiakwe, "Je nkuna balaka hata mwenga kwa ajii yangu, tate? Nibaliki nami, tateangu." Esau akakema kwa nguvu. ³⁹Isaka tatiakwe akazumia ne amwamba, "Kaua, hantu wekaahohendahawe hae na utaajii wa si, hae na mnyozu uanga." ⁴⁰Kwa uhamba wako wendawekae, wendauwe mndima ya nduguyo, iya wendahogosomee ubanasi, wenauuse nila yakwe mwe singo yako." ⁴¹Esau akamuifya Yakobo kwa sibabu ya balaka ekwenkenkigwazo n tatiakwe. Esau aketamwii mwe moyo, "Siku za kweyayata kwa ajii ya tate mimi zikinta; zikabinda kusia nndanimkome Yakobo mwenetu." ⁴²Rebeka akahinywa mbui za Esau mwanawe mkuu. Nee aagii na kumwetanga Yakobo mwanawe mdodo na kumwamba, "Kaua Esau nduguyo ehembeeza kwako kwa kuonda kukukoma." ⁴³Savyo mwanangu uniive, uguukie ha Labani, mndugu ywangu, uko Harani. ⁴⁴Wekaise nee ndiho maya ya nduguyo yendahajahungue, ⁴⁵Nee maya ya nduguzo yendahoyakuhaue, na kujaa wekumgosomeavyo. Naho nndaniagiie na kukuvuza kuawa hada. Kwa mbwai niwaaze nywinywi nyose kwe siku mwenga?" ⁴⁶Rebeka akamwamba Isaka, "Nkisokea na maisha kwa sibabu ya

awa wandee wa Hethi. Ati Yakobo endaadoe yumwe wa wandee wa Hethi kua mkaziwe, wenga wavyee awa, wandee wekumwe wa sii, maisha yendayawe na mana yani hangu?"

Chapter 28

¹Isaka akamwetanga Yakobo, akambaliki, na kumwaangiza, "Usekudoa mvyee mwe wavyee wa Kikanaani. ²Uite Padani Aramu, mwe nyumba ya Bethueli tati yakwe da mamiyako, na hada ukadoe mvyee, mmojaapo ya wandee wa Labani, kakie da mami yako. ³Mungu Mwenyezi na akubaliki, akwenke uvyazi na akugenyeeze, mpaka uwe na wantu wangi. ⁴Na akwenke balaka ya Ibrahimu, wewe, na uvyazi wako badii yako, kumiliki si amban ku ukekaa ambayo Mungu kamwenka Ibrahimu." ⁵Kwa iyo Isaka akamuusa Yakobo. Yakobo akaita Padani Aramu, kwa Labani mwana wa Bethueli Mwaramu, kakie da Rebeka, mami yao da Yakobo na Esau. ⁶Basi Esau ekuonaho Isaka kambaliki Yakobo na kumwegaa Padani Aramu, akadoe mvyee kulawa hada. Mia naho akaona kuwa Isaka kawa kambaliki na kumwangiiza, akagombeka, "Usekudoa mvyee mwe wavyee wa Kanaani." ⁷Esau naho akaona kuwa Yakobo kawa kamtii tati akwe na mami akwe, na kuwa kaita Padani Aramu. ⁸Esau akaona kuwa wavyee wa Kanaani nkawekumtamia Isaka tatiakwe. ⁹Kwaiyo akaita kwa Ishmaeli, na kudoa mbai na wavyee ekuwao nao, Mahalathi mndee Ishmaeli, mwana wa Ibrahimu, dadie da Nebayothi, kuwa mvyee yakwe. ¹⁰Yakobo akalawa Beersheba na kuelekea Harani. ¹¹Akeza hantu fulani na akekaa hada kio chose, kwa ajii zua diwa diswa. Akadoa mojaapo ya iwe mwe eneo ido akadiika asi ya mutwi wakwe, na akagona usisiiza mwe eneo ido. ¹²Akaosigwa kuona ngazi iikwa uanga ya si. Npembo yakwe ibua hata mbinguni na malaika wa Mungu wawa wakasea na kukwea uanga yakwe. ¹³Kauwa, Yahwe kagooka uanga yakwe na kugombeka, "Mimi ni Yahwe, Mungu wa Ibrahimu tati ako, na Munguwa Isaka. Si ukugonayo uanga yakwo, nenda nikwenke wee na uvyazi wako. ¹⁴Uvyazi wako wenda uwe enga msanga wa sii, na wenda ugenyee hae kuelekea maghalibi, mashaliki, kaskazini, na kusini. Kwembokea kwako na kwembokea uvyazi wako familia zose za dunia zendazibalikiwe. ¹⁵Kauwa, mie ni hamwe nawe, na nendanikuinde kia uitako, nendanikuvuze mwe si inu vituhu, kwani nkina nikubada nendanigosoe kia nekukuahidicho." ¹⁶Yakobo akenuka mwe usisiza, na kugombeka, "Hakika Yahwe yu hantu hanu, idi nchekudimanya." ¹⁷Akaogoha na kugombeka, "Eneo idi datisa engani! Idi nkio tuhu kwemboka ya nyumba ya Mungu. Idi ni lango da mbinguni." ¹⁸Yakobo akenuka mapema keo na akadoa iwe ekuwado kadiikasi ya mutwi wakwe. Akadiika enga siki na kugidia mavuta uanga yakwe. ¹⁹Akahetanga hada Betheli, mia zina da kawaida da mzi diwa ni Luzu. ²⁰Yakobo akaavya nazii, kugombeka, "Etiho Mungu akawa namimi na akanilinda mwe sia niyembokayo, na akanenka mkate wa kuda, na mavazi ya kuvaa, ²¹hata nikarudi salam katika nyumba ya tate angu, nee Yahwe endaho awe Mungu yangu. ²²Ikabindaho iwe idi nikudiikado enga situ dendadiwe iwe takatifu. Kulawa mwe kia anenkacho, kwa hakika nenda nikwenke vituhu sehemu ya kumi."

Chapter 29

¹Ikabinda Yakobo akasongwa ni ntambo yakwe na akabua mwe sii ya wantu wa mashaliki. ²Hata ekukauwaho, akaona kisima mwe munda, na kauwa mabunga matatu ya ngoto nee yagona nkandai yakwe kwani kuawa mwe icho nee wanywesa mabunga na iwe uwanga ya miioko wa kisima nee ni kuu. ³Ukati mabunga yose yekonga hada waisi wakato ngoosha iwe kuawa mwe muomo wa kisima na kuwanywesa ngoto na ikabinda kuvuza iwe uwanga ya muomo wa kisima hantu hakwe. ⁴Yakobo akawamba, "Ndugu zangu, nywie mwawia kuhi?" Nao wakamba, "Taawa Harani." ⁵Akawamba, "Mwammanya Labani mwana ywa Nahori?" Wakamba, "Tammenya." ⁶Akawamba, "Je nkajambo?" Wakamba, "Nkajambo, na kauwa hada, Raheli manawe ywa kivyee eza na ngoto." ⁷Yakobo akamba, "Kauwa ni musu. Nkio ukati wa kukuba ngoto hamwe. Mwakundwa kuwanywisa ngoto na ikabinda na kuwabada waise." ⁸Wakamwamba nkatidaha kuwanywisa kiamuo mabunga yose yedugane hamwe. Nee wagosi wendaho watoongose iwe kuawa he mwaongo wa kisima nee ndiho tiwanywise ngoto." ⁹Ukati yake kutamwii nao Raheli akeza hamwe na ngoto wa tatiakwe mana nee akawa isa. ¹⁰Yakobo ekumuonaho Raheli, mwana ywa Labani, umbude da mamiakwe na ngoto wa Labani, umbu na mamiakwe, Yakobo akeza mwa uwanga akatongoosa iwe kuawa mwangoi mwa kisima na akawanywisha ngoto wa Labani, umbu da mamiakwe. ¹¹Yakobo akambusu Raheli na akaia kwa sauti. ¹²Yakobo akamwambia Raheli kwamba nee ni ndugu ywa tatiakwe, na kwamba nee ni mwana Rebeka. Ikabinda yeye akaguuka kumwambia tatiakwe. ¹³Labani ekusiaho mbui kuhusu Yakobo mwana dadie, akaita kudugana nae akamkumbatia, akambusu na kumweeta nyumbai kwakwe. Yakobo akamwambia Labani mbui izi zose. ¹⁴Labani akamwamba, "Kwakwei wewe uvuha dangu na nyama yangu." Ikaawaho Yakobo akekaa nae kana mwezi umwe. ¹⁵Ikaawa aho Labani akamwamba Yakobo, "Je unihiazikie bue kwa kuwa wewe undugu ywangu? Nambia maiho yako yenda yawe viivihii?" ¹⁶Basi Labani nee ana wana vivyee waidi zina da mkuu nee ni Lea, na zina da mdodo nee ni Raheli. ¹⁷Meso ya Lea nee ni zaifu akini Raheli nee ni mtana ywa umbo na muonekano. ¹⁸Yakobo akamkunda Raheli ivyo akamba, "Nendanikuhiazikie myaka mfungate kwa ajii ya Raheli, binti ywako mdodo." ¹⁹Labani akamba yenda iwe vyedi kukwenka wewe kuliko kumwenka muntu mtuhu. Ekaa na mimi." ²⁰Ivyo Yakobo akamhizikia kwa miaka mfungate kwa ajii ya Raheli; nayo ionekana kwakwe kana misi micheche tu, kwa ajii ya ukundiso ekuwaa nao kwakwe. ²¹Ikabinda Yakobo akamwamba Labani, "Nenka mkazangu, mana misi yangu itimia - ili kwamba nimtegu!" ²²Ivyo Labani akagonenka wantu wa hantu aho na kuandaa nyemi. ²³Ukati wa guoni, Labani akamdoa Lea mwanawe mkuu na kumweeta kwa Yakobo, akagona nae. ²⁴Labani akamwenka mdima ywakwe ywa kivyee Zilpa kuwa mjakazi ywa Lea. ²⁵Yekubuaho keo, kauwa, kumbe ni Lea! Yakobo akamwambia Labani ni mbwai ili wekunigosweeacho? Je nche ekukuhizikia kwa ajii ya Raheli? Kwani basi kuntiia? ²⁶Labani akamwamba, "Kio utamaduni wetu kumwaavya mdodo kabla ya mvyagwa ywa bosi. ²⁷Kamiisha juma da bibi halusi na tenda likweke yuda mtuhu pia kwa mhitu wa kunihizikia myaka mituhu mfungate." ²⁸Yakobo akagosoa ivyo na akatimiza juma Lea. Akaawa aho Labani akamwenka Raheli binti yakwe kuwa mkaziwe. ²⁹Akini Labani akamwenka Raheli binti yakwe Bilha, kuwa mjakazi yakwe. ³⁰Ivyo Yakobo akagona na Raheli pia, akini akamkunda Raheli kwemboka Lea. Ivyo Yakobo akamhizikia Labani kwa myaka mfungate mituhu. ³¹Yahwe akaona kwamba Lea nkeekukundwa ivyo akadifunga ifu dakwe, akini Raheli nkekuwa na mwana. ³²Lea akatoza ifu na kuvyaa mwana naye akamwetanga Rubeni. Mwana kamba kwa kuwa Yahwe kaikauwa suuba yangu; kisishaka muunangu sasa enda ankunde." ³³Ikabinda akatoza ifu vituhu na kusuzamia mwana akamba, "Kwa ajii Yahwe kasikia kwamba nkikundwa, kwaiyo kanenka mwana mtuhu," na akamwetanga Simoni. ³⁴Ikabinda akatoza ifu vituhu na kusuzamia mwana akamba ukati unu muumangu enda aungane na mimi kwakuwa nkimvyai wana watatu kwa iyo akatengwa Lawi. ³⁵Akatoza ifu vituhu na kusuzamia mwana. Akamba, "Ukati unu nenda nimtongee Yahwe." Kwa hiyo akawenga zina dakwe Yuda; akabinda akaeka kuvyaa.

Chapter 30

¹Raheli ekuonaho nkamvyaya wana Yakobo, Raheli akamwonea wivu dadie. Akamwamba Yakobo, "Nenka wana, nkivyo nafa." ²Hasira ya Yakobo kwa Raheli ikawa ni nkuu sana. Akamwamba, "Mimi ni badii ya Mungu, mwekukuzuia usekupata wana?" ³Akamwamba, kaua, kuna mjakazi wangu Bilha. Gona naye uwo utende me uvyazi wangu, nami ndanipate wanawe. ⁴Ivyo akamwenka Bilha mjakazi kama mkaziwe, na Yakobo akagona naye. ⁵Bilha akatoza mimba na kumvyaya Yakobo mwana. ⁶Kisha Raheli akamba, "Mungu kaamua kwa faida yangu. Kayatetegeeza maombi yangu na kunenka mwana." Kwa ajii iyo yuda mwana akamwetanga Dani. ⁷Bilha, mjakazi wa Raheli, akatoza mimba vituhu na kumvyaya Yakobo mwana ya kaidi. ⁸Raheli akamba, "Kwa mashindano ya nguvu nenikashindana na dada nami nkimvota." Akamwetanga zina dakwe Naftali. ⁹Lea ekuonaho nkavyaa vituhu, akamdoa Zilpa, mjakazi yakwe na kumwenka Yakobo yakwe na kumwenka Yakobo kama mkaziwe. ¹⁰Zilpa, mjakazi wa Lea, akamvyaya Yakobo mwana. ¹¹Lea akamba, "Inu ni bahati ntana!" Kwa iyo akamwetanga zina dakwe Gadi. ¹²Kisha Zilpa, mjakazi wa Lea, akamvyaya Yakobo mwana ya kaidi. ¹³Lea akamba, "Nna furaha kwa maana mabinti ndawanetange furaha, kwa hiyo akamwetanga zina dakwe Asheri. ¹⁴Mwe siku za mavuno ya ngano Rubeni akaita tanga na kuona ntunguja. Akamwetea mami yakwe, kisha Raheli akamwambia Lea, "Nenka baadhi ya izo ntunguja za mwanano." ¹⁵Lea akamwamba, "Je ni mbui ndodo kwako, kwa kumdoa muumangu? Je na sasa wafaigwa n'kudoa ntunguja za mwanangu pia? Raheli akasema, "Kisha undaugone nae ivyeo makio kwa kubadiishana na ntunguja za mwanano." ¹⁶Guoni Yakobo akagotoka. Lea akenda kumhachiiza na kumwamba, ivyeo wagona na mimi, kwani nkikuajiri kwa ntunguja za mwanangu sa ivyo Yakobo akagona na Lea mwe kia kio. ¹⁷Mungu akamsikia Lea, na akatoza mimba na kumvyaya Yakobo mwana ya shano. ¹⁸Lea akamba, "Mungu kaniha nekuavyo nikatigiwa, kwa sibabu nkimwenka muumangu mjakazi yangu." Akamwetanga zina dakwe Isakari. ¹⁹Lea akatoza ifu vituhu na kuvya mwana ya shano kwa Yakobo. ²⁰Lea akamba, "Mungu kanenka zawadi ntana. Sasa muumangu andanishimu, kwa sibabu nkimvyaya wana sita." Akamwetanga zina dakwe Zabuloni. ²¹Baadaye akapata kandee na kumwetanga zina dakwe Dina. ²²Mungu akamkumbuka Raheli na kundegeeza. Akapata ifu. ²³Akapata ifu na kuvyaa mwana, akamba, "Mungu kaniusia soni." ²⁴Akamwetanga zina dakwe Yusufu, uku asema, Yahwe kaniongezea mwana mtuhu." ²⁵Baada ya Raheli kumvyaa Yusufu, Yakobo akamwamba Labani, "Nieka niite, ili niite nyumbani kwetu na mwe si yangu. ²⁶Nenka wakazangu na wanangu nekukutumikiao kwa ajii yao, na unieke nihauke, kwani wamanye nekukutumikiavyo. ²⁷Labani akamwamba, "Kama undaunitegeeze, tuia, kwamba kwembokea wewe Yahwe kanibariki. ²⁸Kisha akamwamba, "Taja unitigiavyo nami ndanikuihe." ²⁹Yakobo akamwambia, "Wamanye nekukutumikiavyo, na jinsi ambavyo mfugo wako wekuavyo na mimi. ³⁰Ne ni wacheche kabla nkizati kweza na waongezeka kwa wingi. hohose nekukutumikiao Mungu kanibariki. Je mpaka mwe ini nami ne andae kwa ajii ya nyumba yangu?" ³¹Sa ivyo Labani akamwamba, "Je nikuihe mbwai? Yakobo akasema, usekunenka chochose. Na kama undaugosoe ivi kwa ajii yangu, nndaniwaise vituhu ngoto wako na kuwatunza. ³²Nieka ivyeo nemboke mwe dewa dako kwa kuusa kia ngoto mwenye mawakowako, na kia ngoto mzize, na kia mbuzi mwenye mawakowako. Awa wose ne ujira wangu. ³³Uadilifu wangu undaushuhudie kwa ajii yangu aho baadaye, ndiho weze ukaue ujira wangu. Kia ambaye nkana misitali na mzize mwe ngoto kama andaaonekane kwangu basi ni ya ubavi." ³⁴Labani akamba, "Nakubali. Na iwe kama usemavyo." ³⁵Kwa mtindo unu Labani akausa mabeberu yenye minjooza na mawako wako, na kia mwekua mweupe na mweusi kwa mbuzi akawakabidhi kwa wanawe. ³⁶Pia Labani akaahidi ntambo ya siku ntatu gatigati yakwe na Yakobo akabaki ne muisi wa ngoto wa Labani wekubakiao. ³⁷Yakobo akadoa matawi mawisi yekusengwayo ya mipopia, mlozi na mwaramoni muwisi akauusa maganda vyedi ida michiizi ingaayo ionekane, na akagosa ivi mpaka ida sehemu ing'aayo ionekane mwe zia fito. ³⁸Kisha akazichovya mwe biika da mazi zia fito za minjooza wekwezaho kunywa mazi wada wanyama. Wakapata mimba wada wanyama. ³⁹Wakakweana mbele ya zia fito; wakavyaana wenye minjooza na mawakowako. ⁴⁰Yakobo akawaika nkandani na kundi da Labani. Kisha Yakobo akayatenga aya makundi yake mwenyewe pekee na hakuwaweka pamoja na wale wa Labani. ⁴¹Wada wenye nguvu wekukweanaho akalaza zia fito ili kwamba watoze mimba. ⁴²Akini wada dhaifu wekwezaho nkekuvitenda ivyo, kwa hiyo ikawa wanyonge ni wa Labani na wenye nguvu ni wa Yakobo. ⁴³Mtu huyo akastawi sana. Akawa na kundi kubwa la kondoo, wajakazi na wajoli, ngamia na punda.

Chapter 31

¹Basi Yakobo akategesha mbui za wana Labani, wakamba, "Yakobo kadoa yose yekuwayo ye tatietu, na ni kwa kuawa kwe mai ye tatietu kapata utaajii wakwe." ²Yakobo mwonekano mve cheni cha Labani. Akaona mzi yakwe ibadiika. ³Ikawa Mungu akamwamba Yakobo, "Uya kwe si ya tatizako na nduguzo nami nndaniwe na wewe." ⁴Yakobo akaagia kuwetanga Raheli na Lea wazoi mwe kundi dakwe da ngoto ⁵nae akamwamba, "Naona nia ya tatienu kwangu ibadiika, iya Mungu wa tate mimi yu hamwe na mimi. ⁶Nanyi mwamanyo ya kuwa ni kwa nguvu zangu zose nkimtumikia tatienu. ⁷Tati enu kanilufya kabadiishe njila wangu maakumi akini Mungu nkekumruhusu kunidagamiza. ⁸Ati nee kamba, 'Wanyama wose wenye mawakowako ndawawe ujila wako,' nee vyekuavyo ngoto wose wekuvyaaho wana wenye mawako. Na aho ekwambaho wenye milia wonda wawe ujila wako; nee kundi kundi dose dikavyee wana wenye milia. ⁹Kwa sia inu Mungu kamhoka tatienu mifugo akanenka mimi. ¹⁰Ukati wekumwe msimu wa kukweana nkione mwe sozi mabebelu yekuwakweavyo kundi. Mabebelu nee ni milia, mawako na mawakowako. ¹¹Malaika wa Mungu akanamba mve sozi, 'Yakobo.' Nikaamba, 'Mimi aha.' ¹²Akanamba, 'Enua meso yako ukaue mabebelu wakweavyo kundi. Wana milia, mawako na mawako wako, nkiona kia mbui Labani akugosoeado. ¹³Mi ni Mungu wa Betheli, hantu wekuisisaho siki mavuta hantu wekumiikiaho nazii. Basi enuka an uhauke mwe inu si uhite kwe si wekuvyaigwayo. ¹⁴Raheli na Lea wakaandua na kumwamba, 'Je kuna sehemu yoyose hambu ulisi wetu mve nyumba ya tatietu?' ¹⁵Je ukatigosoe enga wageni? Kwa ajii katitaga na kwa ujumla kasawanya hea zetu. ¹⁶Mai zose ambazo isasa Mungu kamhoka tatietu ni zetu na wana wetu. Isasa basi, dodose Mungu udido akambie digosoe. ¹⁷Yakobo akenuka na kwakweze wanawe na wakaziwe mwe ngamia. ¹⁸Akawaongoza mifugo yakwe yose mbele yakwe, hamwe na mai zakwe zose wanyama ekuwapatao uko Padan Aramu. Akauka aho akaelekea kwa Isaka tatiakwe kwe si ya Kanaani. ¹⁹Iya Labani ekwendaho kuwauka mazoya ngoto, Raheli akabawa miungu ya nyumba ya tatiakwe. ²⁰Yakobo pia akamhufya Labani Mwarami, kwa kwesekumwenka taalifa kuwa ahauka. ²¹Kwa iyo akahauka na vyose ekuwavyo navyo na kinyanyi akavuke mto akaelekea kwe si ya miima ya Gileadi. ²²Siku ya ntatu Labani akamwamba Yakobo kaguuka. ²³Kwa ivyo akawadoa wandugu wakwe na yeye wakamtongea kwa ntambo ya siku saba. Akampate kwe si ya miima ya Gileadi. ²⁴Basi Mungu akeza kwa Labani Mwarami mwe sozi ya kio akamwamba, "Ujiadhdhali usekumwambia Yakobo mbui yoyose iwe ntana au mbaya." ²⁵Labani akampata Yakobo. Basi Yakobo wee kaika hema kwe si yenye miima. Iyakini Labani akaika nkambi hamwe na wandugu wakwe kwe si ya miima ya Gileadi. ²⁶Labani akamwamba Yakobo, "Kutendani, kuwadoa wanangu wa kivyee enga mateka wa nkondo?" ²⁷Kwa mbwai kuguuka kwa sili na kunihufya kwa kwesekunambie? Nee nkikuruhusu uhauke kwa cheeko, nyimbo, kwa matowazi ne vinubi. ²⁸Nkwekunieka niwabusu wezuku wangu na wanangu wa kivyee na kuwaaga. Basi kugosoa ubahau. ²⁹Imwe uwezo wangu kukudagamiza iya Mungu wa tatiako katamwia na mimi kio cha ivyeo akanamba, 'Jihazali usekumwambia Yakobo mbui ntana waa mbaya.' ³⁰Na isasa kuhauka kwa ajii kuitamani sana nyumba ya tatiako. Akini kwa mbwai kubawa miungu yangu? ³¹Yakobo akaandua akamwamba Labani, "Ni kwa ajii nkiogoha kwa ajii kunihoka wanao wa kivyee kwa nguvu nee vyekuekavyo nkihauka kwa sii. ³²Yoyose mvekubatua miungu yako nkana aendelee kuishi. Mbele ya wandugu wetu onyesha chochose cheicho chako nenacho ukidoe." Kwa maana Yakobo hakujua kwamba Raheli alikuwa ameviiba. ³³Labani akengia mve hema ya Yakobo na hema ya Lea na kwe hema da wada wajakazi waidi nkekuviona. Akakuva kwe hema da Lea na kwengia kwe hema da Raheli. ³⁴Basi Raheli akawa kadoa miungu ya kaya na kuika mwe babu da ngamia na kuyekaiya. Labani akaondeza mve hema dose iya nkekuiona. ³⁵Akamwamba tatiakwe, "Usekukimwa bwana wangu kwamba ukidaha kugooka mbele yako kwa ajii ni kipindi changu." Kwa ivyo akaondeza akini nkekuiona miungu nyumbai mwakwe. ³⁶Yakobo akakimwa na kutambaisana na Labani. Akamwamba, "Kosa dangu ni dihi? Zambi yangu ni ihi, hata ukanezea kwa ukai?" ³⁷Kwa ajii kusungumanya mai zangu zose. Kuonani kati ye kintu chochose cha nyumbai mwako? Viike aha mbele ya wandugu wetu ili waamue kati yetu waidi. ³⁸Kwa miaka ishiini nee tiwose ngoto wako na mbuzi wako nkawekubanga maifu, waa nchekude ntogota da ngoto kwe wanyama wako. ³⁹Chekubewacho ni hayawani nchekukuetee. Badii yakwe nkitaazia kuaga uko wabaigwa musu au kio. ⁴⁰Nkiwa aho wakati wose; wa musu joto divipate na mpheho wakati wa kio na nchekupata usisiza. ⁴¹Miaka inu ishiini ne ni mve nyumba yako. Nkikugosoea ndima miaka kumi na nne kwa ajii ya wanao wa kivyee waidi, na miaka mtandatu kwa ajii ya mifugo yako kubadiisha ujila wangu maa kumi. ⁴²Isipokuwa Mungu wa tate, Mungu wa Ibrahimu, yuda Isaka mmuogohe ane mimi, bila ya shaka nee kunigaa mikono ye bue. Mungu kaona sungu zangu na nikugosavyo ndima kwa bidii, kwa ajii iyo akakemea kio cha ivyeo. ⁴³Labani akaandua na kumwamba Yakobo, "Wandee awa ni wanangu wa kivyee, wezuku ni wezuku wangu, na wanyama ni wanyama wangu. Yose uonayo ni yangu akini nitende viviihi kwa awa wanangu wa kivyee au kwa wanangu nekuvyaao?" ⁴⁴Kwa iyo sasa tiike kiaga wewe na umi na kiwe shahidi gatigati ye mimi na wewe." ⁴⁵Kwa ivyo Yakobo akadoa iwe kudiika

enga siki. ⁴⁶Yakobo akawamba wandugu wakwe, "Kusakusani maiwe." Wakakusakusa maiwe na kuyaika kizumu. Wakaukaho wakada ahoaho he kia kizumia. ⁴⁷Labani aketanga Yega Saha Dutha, iya akini Yakobo aketanga Galeedi. ⁴⁸Labani akamba, "Kizumu iki ni shahidi gatigati ya mimi na wewe ivyeo." Kwa ajii iyo zina dakwe ni Galeedi. ⁴⁹Yetangwa pia Mispā, kwa ajii Labani kaamba, "Yahwe na atikaue mimi na wewe tesaho kuonana. ⁵⁰Ati ndauwenke suube wanaugu wa kivyee au ndaudoe wavyee watuhu mbai ne wanangu etiho nkamkune mtu tenae, kaua Mungu ni shahidi kati yangu na wewe." ⁵¹Labani akamwamba Yakobo, Kauwa kizumu iki, kaua siki nekuikayo kati yangu nawewe. ⁵²Kizuma iki ni shahidi na siki ni shahidi, kwamba nikinanemboke kizumu iki kweza kwako nawe ukunewemboke kizumu iki kweza kwangu kwa ubanaasi. ⁵³Mungu wa Ibrahimu, na mungu wa Nahori, miungu ya tatizao waamue kati yetu." Yakobo akeapiza kwa woga wa Isaka tatiakwe. ⁵⁴Yakobo akaavya kafaa kwe muima akawetanga wandugu wakwe kuda ukande. Wade na kwekae kio kigima kwe mima. ⁵⁵Labani akenka kio kio akawabusu wezakwie na wanawe wa kivyee akawabaliki. Akauka aho akahauka na kugotoka kwakwe.

Chapter 32

¹Yakobo pia akaendelea na ntambo yakwe, na malaika wa Mungu wakakintana naye. ²Yakobo ekuwaonaho akaamba, "Inu ni nkambi ya Mungu," kwaiyo akahetanga hantu hada Mahanaimu. ³Yakobo akatuma wajumbe mbee yakwe waite kwa Esau nduguye kwe sii ya Seiri, kwe eneo da Edomu. ⁴Akawaagiza akamba, "Ivi nee mwendavyomseme kwa mkuu wangu Esau: Ivi nee mtumwa wako Yakobo aambavyo: 'Nee nkiwa nikekaa na Labani, naye kacheewa kuuya kwangu hadi ivi sasa. ⁵Nina ng'ombe, mphunda, na ngoto, wajori na wajakazi. Nkituma ujumbe unu kwa mkuu wangu ili kwamba nipate uhusa mbee yako.'" ⁶Wajumbe wakauya kwa Yakobo na kumwambia, "Tiita kwa Esau nduguyo. Eza kukuhokea hamwe na wantu mia nne." ⁷Nee Yakobo aogoha na kutaabika sana. Akawapanga wantu ekuwao nao kwe nkambi mbii na ngoto pia, mbuzi na ngamia. ⁸Akaamba, "Ati Esau onda aishambulie nkambi mwenga, ndiho nkambi ya kaidi yendaho isalimike." ⁹Yakobo akaamba, "Mungu wa tati yangu Ibrahimu, na Mungu wa tati yangu Isaka, Yahwe, wekuniambiae, "Uya kwe sii yako na kwa jamaa yako, nami nonda nikustawishe," ¹⁰Miye nkina stahili ya matendo yako yose ya agano da uaminifu na ustahilifu wose wekumgosweeao mtumwa wako. Mana nkiwa na ngoda tu, nekuvukaho unu mto wa Yordani, na ivi sasa nkiwa na matuo maida. ¹¹Tafazai niokoa kuawa kwe mikono ya ndugu yangu, mikono ya Esau, kwa mana namuogoha, kuwa onda eze kunishambulia mimi na wavyee na wana. ¹²Miya kwamba, 'Hakika nonda nikutende ufanikiwe. Nonda niugosoe ukoo wako kuwa kama msanga wa bahai, ambao nkaudaha kuhesabika.'" ¹³Yakobo akekaa hada kiyo kigima. Akadoa baadhi ya vintu ekuwavyo navyo kama zawadi kwa Esau, nduguye: ¹⁴mbuzi wakivyee mia mbii na mabeberu ishiini, ngoto wa kivyee mia mbii na magosi ya ngoto ishiini, ¹⁵ngamia wakamwao mee selasini na wana wao, ng'ombe wakigosi alubaini, na matuhu kumi, mphunda wa kivyee ishiini, na wa kigosi ishiini. ¹⁶Akawaika mwe mikono ya watumwa wakwe kiya kundi ikedu. Akawamba, "Ongoani mbee yangu na muike nafasi kati ya kundi na kundi." ¹⁷Akamwagiza mtumishi wa bosi, akawamba, "Ndugu yangu Esau endaho akintana nawe na kukuuza, "Nyie ni wa ndai? Mwaitahi? Na wanyama awa mbee yenu ni wa ndai?" ¹⁸Umwambe, ni mtumwa wako Yakobo. Ni zawadi amwegaiyazo mkuuwe Esau. Naho eza yu nyuma yetu." ¹⁹Yakobo akaavya maelekezo kwa kundi da kaidi na da ntatu na wantu wose wekuongozanao na makundi ya wanyama. Akamba, mseme via via kwa Esau mundaho mdugane naye. ²⁰Yawabidi mgombeke kwamba, 'mtumwa wako Yakobo pia eza nyuma yetu.'" Kwani kafikii onda amtuize Esau kwa zawadi nekutumazo mbee yangu. Halafu baadaye nendaho nimuone, bia shaka onda anihokee." ²¹Bosi zawadi zikaongoa. Yee mwenye akekaa nkambini kio icho. ²²Yakobo akenuka na kio, na akawadoa wezwaake, watumwa wake wa kivyee na wanawe kumi na mbii. Akawembosa koongo da Yaboki. ²³Kwa siya inu akawegaa kwembokea chemchemu hamwe na mai yakwe yose. ²⁴Yakobo akabadwa ikedu na mntu akashindana naye hadi makeo keo. ²⁵Mntu yuda ekuanaho nkadaha kumshinda, akatoa nyanga yakwe. Nyanga ya Yakobo ikate yuka ekuaho akashindana naye. ²⁶Yuda mntu akamba, "Eka niite kwani kwacha." Yakobo akamba, nkina nikuekee uite mpaka unibaiki." ²⁷Yuda mntu akamuuze, "Zina dako ni ndai?" Yakobo akamba, "Yakobo." Yuda mntu akamba, ²⁸"Zina dako nkadina diwe Yakobo vituhu, bali Israeli. Kwa mana kushindana na Mungu na wanadamu naho kushinda." ²⁹Yakobo akamwamba, "Tafazai niambia zina dako." Akamwamba, "Kwa mbwai waniuza zina dangu?" Kisha akambaiki hada. ³⁰Yakobo akapata hantu hada Penieli mana kaamba, "Nkimuona Mungu cheni kwa cheni, na maisha yangu yasalimika." ³¹Zua dikalawa Yakobo ekuiyombokaho Penieli. Nee akadema kwa sababu ya nyonga yakwe. ³²Ndiyo mana wana wa Israeli nkawada nyama ya nyonga mana yuda mntu kaumiza izo nyama ekutenguaho nyonga ya Yakobo.

Chapter 33

¹Yakobo akenua meso yakwe na, kaua, Esau neakeza, nanekawa na wantu mianne hamwe na yeye. Yakobo akawagawanya wana kati ya Lea, Raheli, na wada wandima waidi. ²Akabinda akawaika wandima na wanao mbele, wakatongewa na Lea na wanawe, Raheli na Yusufu wakatongea mwisho wa wose. ³Yeye mwenye akaongoa mbele yao. Akasujudu mara saba kuelekea ardhi, hata ekuahohehi na umbudakwe. ⁴Esau akaguuka kumlaki, neamkubatia, akakumbatia singo yakwe na kumbusu. Akabinda neewaiya. ⁵Esau ekwenuaho mesho, kaona wavyee na wana. Akauza, "Awa wantu hamwe nawe nikina ndai?" Yakobo akagombeka, Ni wana ambao Mungu kamwenka mtumishi wakwe kwa neema. ⁶Ikabinda wandima wakekaa hamwe na wana wao, nao newasujudu. ⁷Akatongea Lea na wanawe wakeza na kusujudia. Kiheo Yusufu na Raheli wakeza na kusujudia. ⁸Esau akagombeka, Wamaanisha mbwai kwa makundi aya yose nekuduganayo nayo?" Yakobo akamba, "Kuondeza kibali mbele zumbi yangu. ⁹Esau akamba, "Ninayo ya kugenyee, umbuu dangu. Tunza wenayo kwa ajii yako mwenye." ¹⁰Yakobo neeamba, "Aaachuu, tafazai, ikiwa nkiona kibali mbele zako, basi uhokee zawadi yangu kuawa mwe mikono yangu, na nikama kukaua cheni cha Mungu, na kunihokea. ¹¹Tafazai hokea zawadi yangu wekuetewayo, kwa via Mungu kanigoswea kwa neema, na kwavia ni navyo vya kutosha." Ivyo Yakobo akamsihi, na Esau neeamkubali. ¹²Akabinda Esau akamba, "Haya tihauke. Ndanikuongwee." ¹³Yakobo akamwamba, "Zumbi yangu eza kwamba wana ni wateke, na kwambo ngoto na ng'ombe wankesa ndama wao. Ikiwa wendawegalwe kwa kinyanyi siku mwenga, wanyama wose wandawafe. ¹⁴Tafazai zumbi yangu na amwongoe mndima yakwe. Ndanitambe mpahoe mpahoe, kwa kadii ya mifugo yembele yangu, na kadii ya wana, hata nendahonibue kwa zumbi yangu uko Seiri." ¹⁵Esau neeamba, haya nikubadie baadhi ya wantu wangu ambao wahamwe na mimi." Yakobo akamba, "Kwa mbwai kugosoa ivyo? Zumbi yangu keza mkalimu yangu kiasi cha kutosha." ¹⁶Ivyo Esau akavoka kuuya Seiri. ¹⁷Yakobo akatamba kuelekea Sukothi, akezengea nyumba, na akagosoa kwa ajii ya mifugo yakwe. Ivyo zina da eneo detangwa Sukothi. ¹⁸Yakobo ekwezaho kuawa Padani Aramu, akabua saama katika mzii wa Shekemu, wekuao mwe sii ya Kanaani. Akatoa nkambi hehi na mzii. ¹⁹Kisha akagua kipande cha ardhi ekuaho kaika hema dakwe kuawa kwa wana wa Hamori, tatiakwe da Shekemu, kwa vipande mia vya feza. ²⁰Akazenga mazabahu hada na kuyetanga El Elohe Israeli.

Chapter 34

¹Basi Dina, mwana kivyee ywa Lea ekumvyaiae Yakobo, kenda kuwakaua wandee wa sii. ²Shekemu mwana wa Hamori Mhivi, mwana mfaume wa sii, akamuona, na akamgwia kwa nguvu na akagona naye. ³Akatamiwa na Dina, mwana ywa Yakobo. Akamkunda mndee uyo na akatamuiya nae kwa upole. ⁴Shekemu akamgombeka Hamori tati yakwe, "Nenkha uyu mndee awe mkazangu." ⁵Basi Yakobo akamanya kwamba nee kamchafua kae ndee dakwe, wanawe wa kigosi ne wa uwisi, Yakobo akawagoja, wauye uisi. ⁶Hamori tatiyakwe da Shekemu akenda kutamuia na Yakobo. ⁷Wana wa Yakobo wekusikiaho mbui izi wakauya uwisi. Wabwanga awa wakaihiwa sana. Waihiwa wakimwa kwa sababu nee kamgea soni Israeli kwa kumlazimisha ndee da Yakobo, kwa maana mbui kama inu nkhayokukundwa igosoke. ⁸Hamori akatamuia nao akagombeka, "Shekemu mwanangu amkunda ndee denu. Mfiienimbaa mwenkheni amtende mkaziwe. ⁹Tiozane, tenkheni wadee wenu nanywi mdoo wandee wetu kwa ajii yenu wenye. ¹⁰Mwenda mwekae naso, na sii yendaiwe wazi kwa ajii yenu kugosoa biashaa na kwepatia mai." ¹¹Shekemu akamgombeka tati yakwe na nduguze, "Na nione kibali mwe meso yenu na chochose mwendachomnambie nenda nilavye. ¹²Nambiani kiasi kikuu chechose cha mai na zawadi mkundavyo, nenda eilavye, mia mnenkhe uyu mndee awe mkazangu." ¹³Wana wa Yakobo wakamgombeka Shekemu na Hamori tati yakwe kwa hila, kwa maana Shekemu nee kamnajisi Dina umbu dao. ¹⁴Wakamgombeka, "Nkatina timlavye umbu detu kwa mntu yeyose mwese tohara; kwa maani ni kwetu ni soni. ¹⁵Tenda tikubaliane nanywi kama mwenda mgewe tohara inga sisi, iwe kia mgosi miongoni mwenu enda agwiswe. ¹⁶Nee tendahotiwenkhe wandee wetu, naswi tendatiwadoe wandee wenu, naswi tenda tekae nanywi na kuwa wamwe. ¹⁷Mia kama nkhamtitegeeza na nkhamunamugwiswe tamdoa umbu dedu na kuhauka. ¹⁸Ntamuizi zao nkhezokufaa Hamori na Shekemu mwanaye. ¹⁹Mbwanga nkhekucheewa kutenda wekugombekacho, kwa maana nee kaagizwa na ndee da Yakobo, na kwa sababu nee ni mntu mkuheshimiwa sana mwe nyumba ya tati yakwe. ²⁰Hamori na mwanawe Shekemu wakaita kwe lango da mzi wao na kutamuia na wantu wa mzi, wakagombeka, ²¹"Wantu awa wanaamani nasi, na wekae mwe sii yetu na wagosoe biashaa, kwa maana sii ni nkhuu ya kutosha. Tiwategueni wandee wao kwa wavyye wetu naswi tiwenkhe wana wetu wawategue. ²²Kwa shariti idi tu awa wakubali kwekaa nasii na kuwa wamwe, kana kia mgosi: mwanakigosi endaagewe tohara (endaagwiswe) inga wowo. ²³Je wanyama wao na na vintu vyao - wanyama wao wose wenda wawe wetu? Haya na tevene nao, nao wendawekae naswi. ²⁴Wantu wose wa muzi wakamtegeeza Hamori na Shekemu, Kia mhosi akagewa tohara. ²⁵Mwe siku ya ntatu, ya kuhumiza vionda wana waidi wa Yakobo (Simoni na Lawi, waumbuze na Dina), wakatoza mahamba kia mwoneka na uhamba wakwe, wakaushambulia mzi wekuwao na ulinzi mkuu, wakawakoma wagosi wose. ²⁶Wakamkoma Hamori na Shekemu kwa makai ya uhamba. Wakamdoa Dina kwe nyumba ya Shekemu wakahauka. ²⁷Wada wana watuhu na Yakobo wakeza na maiti na kuuteka nyara mzi, kwa kuwa wada wantu nee wamnajisi umbu dao. ²⁸Wadoa makundi yao ya ngodo, mbuzi, mpunda na kia kintu cha mzi uda na viunga vyakwe. ²⁹Utajii wose. Wana na wavyye wao wose, wakawadoa. Na wakadoa kia kintu chekuwamwo nyumbai. ³⁰Yakobo akawagombeka Simoni na Lawi, "Munietea masa kunitenda mntu mkuu kwa wenyezi wa sii, inu Wakanani na Waperizi. Mie nina wantu wacheche. Kama wendawekusanye hamwe kinyume changu na kunishambua." ³¹Mia Simoni na Lawi wakagombeka, "Je Shekemu kagosoa vyedi kumtenda umbu detu inga kahaba?"

Chapter 35

¹Mungu akamwamba Yakobo, "Enuka, kwea Betheli, na wekae uko. Unizengee hemviko hada. Nekukulawiaye hada wekumguukaho Esau kakio." ²Ne Yakobo akamwamba nyumba yakwe yose ne wada ekuawo nao, "Ikani hae miungu yenu yose ya kigeni mwenenayo. Mweika safi na kubadili nguo zenu. ³Sasa tihauke na kuita Betheli. Uko andanizengee hevimviko kwa Mungu, mwekuniandua kwe msi wa shida yangu nae kawa msi wa shida yangu nae kawa hamwe nami kia niitaho. ⁴Wakamwenka Yakobo miungu yao yose ya kigeni wekuayo nayo na vipuli vyekuavyo mwe makutwi yao. Yakobo akavifukia, sii ya mwaloni wekuao hehi na Shekemu. ⁵Kwa kadii wekuitavyo Mungu akagoso mizi yose ye hehi nao kuwaogoha, ivyo wantu nkawekuwatongea wana wa Yakobo. ⁶Yakobo akabua Luzu (ne Betheli), umwe sii ya Kanaani, yeye na wantu wose ekuao nao. ⁷Akazenga hemviko na kwetanga eneo ido El Betheli, kwa kuwa Mungu keonyesha kwake, ekuwaho akamguuka nduguye. ⁸Debora, muezzi wa Rebeka, akatendwa mzimu. Akazikwa Betheli sii ya mwaloni, haketangwa Aloni Bakuthi. ⁹Yakobo ekwazaho kulawa Padani Aramu, Mungu akamlawia vituhu na kumbaliki. ¹⁰Mungu akamwamba, "Zina dako ni Yakobo, mia zina dako nkadinadiwe Yakobo vituhu. Zina dako donda diwe Israeli. ¹¹Mungu akamwamba, "Mimi ni Mungu Mwenyezi, Uwe mwenye kuvyaa na kuongezeka. Taifa na wingi wa mataifa yondyakwezee, na wafaume wondawalawe mwe uvyazi wako. ¹²Sii ambayo ne nkimwenka Ibrahimu na Isaka, nendanikwenke wewe. Nami nendaniwenke uvyazi wako sii ii." ¹³Mungu akakwea kulawa hantu ekutamwiahho naye. ¹⁴Yakobo akaika nguzo hantu ekutamwiahho naye, nguzo ya iwe. Aketia uwanga yakwe kaffaa ya kinywaji na aketia mavuta uwanga yakwe. ¹⁵Yakobo akahetanga Betheli sehemu ekutamwiahho naye. ¹⁶Wakaendelea na ntambo yao kulawa Betheli. Kabla ya kubui Efrathi, Raheli akatozwa ni usungu. ¹⁷Akawa na uzungu mzito. Ekuwaho kwe usungu mzito zaidi, muausa akamwamba, usekuogoha kwani ondaupate mwana mtuhu wa kigosi." ¹⁸Ekuaho kaibu ya kutendwa mzimu ida pumzi ya kiheo, akamwetanga zina dakwe Benoni, mia tati yakwe akamwetanga zina dakwe Benjamini. ¹⁹Raheli akatendwa mzimu na kuzikwa he sia iitayo Efrathi (ne Bethlehemu). ²⁰Yakobo akaika nguzo he kabui dakwe. Ne utangio wa kabui la Raheli hata ivi eo. ²¹Israeli akaendelea na ntambo yakwe na kuika nkambi yakwe kuvuka mnara wa walinzi wa ngoto. ²²Yakobo ekuaho ekakaa kwe sii iyo, Rubeni akagona na Bilha suria wa tati yakwe, na Israeli akasikia ido. Basi Yakobo ne ana wana kumi na mbii. ²³Wanawe kwa Lea ne ni Rubeni, mvyagwa wa bosi wa yakobo, na Simoni, Lawi, Yuda, Isakari, na Zabuloni. ²⁴Wanawe kwa Raheli ne ni Yusufu na Benjamini. ²⁵Wanawe kwa Bilha, mjakazi wa Raheli ni Dani na Naftali. ²⁶Wana wa Zilpa, mjakazi wa Lea, ne ni Gadi na Asheri. Awa wose ne ni wana wa Yakobo wekuvyagwao kwakwe uko Padani Aramu. ²⁷Yakobo akeza kwa Isaka tati yakwe uko Mamre kwe Kiriathi Arba (zina sawa na Hebroni), ekuaho akaishi Ibrahimu na Isaka. ²⁸Isaka akaishi miaka mia mwenga na themanini. ²⁹Isaka akapumua mpungio ya mwisho akatendwa mzimu akakusanywa hamwe na wahenga wakwe mdaa wa misi mingi. Esau na Yakobo, wanawe wakamzika.

Chapter 36

¹Ivi nee vivyazi vya Esau (mwekwetangwa Edom). ²Esau akadoa wakaziwe kuawa kwa Wakanaani. Awa nee wekuao wakaziwe: Ada mwanangwa ywa kivyee ywa Eloni Mhiti; Oholibama binti Ana, mjukuu wa Zibeoni Mhivi; na ³Basemathi, binti Ishmaeli, dada wa Nebayothi. ⁴Ada akamvyaa Elifazi kwe Esau, na Basemathi akamvyaa Reueli. ⁵Oholibama akamvyaa Yeushi, Yalamu, na Kora. Awa nee wana Esau we kuvyaigwao mwe si ya Kanaani. ⁶Esau akawadoa wakaziwe, wanawe wa vigosi na wavivye na wantu wose wa nyumbai mwakwe - wanyama wakwe wose na mai yakwe yose ekukubayo mwe si ya Kanaani, na akaita sii ya hae kuawa kwa Yakobo nduguye. ⁷Kagoso ivi kwa ajii mai zao nee ni nyingi mno kwa wowo kwe kaa hamwe. Sii wekuayo wa kekaa nee nkayekua iwende kwa mifugo yao. ⁸Kwa iyo Esau mwekumanyika kwa zina da Edomu akekaa mwesi ya muima Seiri. Ivi nee vivyazi vya Esau, tati ywa Waedomu mwesi ya muima Seiri. ¹⁰Aya nee mazina ya wana Esau: Elifazi mwana Ada, mkaza Esau; Reueli mwana wa Basemathi, mkewe Esau. ¹¹Wana wa Elifazi walikuwa Temani, Omari, Zefo, Gatamu, na Kenazi. ¹²Timna, suria wa Elifazi, mwana wa Esau, akamzaa Amaleki. Nee ni wezekuu wa Ada, mkaza Esau. ¹³Awa nee wana wa Reueli: Nahathi, Zera, Shama, na Miza. Awa ne wezekuu wa Basemathi, mkewe Esau. ¹⁴Awa walikuwa wana wa Oholibama, mkewe Esau, aliyekuwa binti Ana na mjukuu wa Zibeoni. Alimzalia Esau Yeushi, Yalamu, na Kora. ¹⁵Aya nee yekuayo makolwa mwe vivyazi vya Esau: uvyazi wa Elifazi, mvyai gwa ywa bosu ywa Esau: Temani, Omari, Zefo, Kenazi, Kora, ¹⁶Gatamu, na Amaleki. Hivi vilikuwa vizazi vya koo kutoka kwa Elifazi katika nchi ya Edomu. Walikuwa wajukuu wa Ada. ¹⁷Aya nee ni makolwa kwa Reueli, mwana wa Esau: Nahathi, Zera, Shama, Miza. Hizi zilikuwa koo kutoka kwa Reueli katika nchi ya Edomu. Walikuwa wajukuu wa Basemathi, mkewe Esau. ¹⁸Aya nee makolwa ya Oholibama, mkewe Esau: Yeushi, Yalamu, Kora. Hizi ni koo zilizotoka kwa Oholibama mkewe Esau, binti Ana. ¹⁹Awa nee wana wa Esau na koo zao. ²⁰Awa nee wana Seiri Mhori, wenyezi wa sii hiyo: Lotani, Shobali, Zibeoni, Ana, ²¹Dishoni, Ezeri, na Dishani. Hizi zilikuwa koo the Wahori, wenyezi wa Seiri katika nchi ya Edomu. ²²Wana wa Lotani nee ni Hori na Hemani, na Timna nee ni dada wa Lotani. ²³Awa nee ni wana wa Shobali: Alvani, Manahathi, Ebali, Shefo, na Onamu. ²⁴Awa nee wana wa Zibeoni: Aia na Ana. Mwekuona chemchem za moto nyikani, ekuaho akaisa mpunda wa Zibeoni tati yakwe. ²⁵Awa nee wana wa Ana: Dishoni na Oholibama, binti Ana. ²⁶Awa nee wana wa Dishoni: Hemdani, Eshbani, Ithrani, na Kerani. ²⁷Awa nee wana wa Ezeri: Bilhani, Zaavani, na Akani. ²⁸Awa nee wana wa Dishani: Uzi na Arani. ²⁹Aya nee makolwa ya Wahori: Lotani, Shobali, Zibeoni, na Ana, ³⁰Dishoni, Ezeri, Dishani: Aya nee makolwa ya Wahori, kuigana na kolwa dekuolozeshwavyo mwesi ya Seiri. ³¹Awa nee wekuao wafaume we kumilikio mwe si ya Edomu kabla ya mfaume yeyose kumiliki Waisraeli. ³²Bela mwana wa Beori, katawala uko Edomu, na zina na mzi wakwe nee ni Dinhaba. ³³Bela ekufaho, Yobabu mwana wa Zera kuawa Bozra, akatawala hauta hakwe. ³⁴Yobabu ekufaho, Hushamu mwekuu nasi ya watemani akatawala hantu hakwe. ³⁵Hushamu ekufaha, Hadadi mwana wa Bedadi mwekuwawota Wamidiani mwesi ya Moabu, akatawala hantu hakwe zina da mzi nee uketangwa Avithi. ³⁶Hadadi ekufaho, nee Samla wa Masreka akatawala hantu hakwe. ³⁷Samla ekufaho, Shauli wa Rehobothi nkande nkanda ya mto akatawal hantu hakwe. ³⁸Shauli ekufaho, Baali Hanani mwana wa Akbori akatawala hantu hakwe. ³⁹Baali Hanani mwana wa Akbori, ekufaho, akatawala hantu hakwe zina da mzi wakwe nee uketangwa Pau. Zina da mkaziwe nee aketangwa Mehetabeli, mwanangwu ya kivyee ywa Matredi, mwezukuuwe da Me Zahabu. ⁴⁰Aya nee yekuayo maziho ya wakuu wa makolwa mwe uvyao wa Esau, kwa kutongea makolwa yao na hantu hao, kwa mazi yao: Timna, Alva, Yethethi, ⁴¹Oholibama, Ela, Pinoni, ⁴²Kenazi, Temani, Mbza, ⁴³Magdieli, na Iramu. Awa nee ni wakuu wa kolwa da Edomu, kwa kubasa makao yao mwesi wekumilikiyo. Nao ni Esau, tate ywa Waedomu.

Chapter 37

¹Yakobo akaishi mwe sii ekwekaayo tatiakwe, kwe sii ya Kanaani. ²Aya nee matukio yekumhusuyo Yakobo. Yusufu, ekuwaho mbwanga wa myaka kumi na mfungate, kawa akaishi kundii hamwe na nduguze. Neekawa hamwe na wana Bilha na wana Zilpa wakaza tatiakwe. Yusufu akaeta taalifa yao mbaya kwa tati yao. ³Basi Israeli akamkunda Yusufu kuiko wanawe wose kwa sibabu kawa mwakuzee wakwe. Akamshonea vazi tana. ⁴Ndugu zakwe wakaona kwamba tatiao kamkunda sana kuiko ndugu zakwe wose. Wakamuifya naho nkawekutamwia nae vyedi. ⁵Yusufu akaota ndoto, na kuwamba nduguze wakamuifya zaidi. ⁶Akawamba, "Tafazai tegeezani ndoto inu nekuotayo. ⁷Kauwa tiwa tikafunga miganda ya nafaka tanga na kauwa, mganda wangu ukenuka na kugooka wima, naho kauwa, miganda yenu ikasogea na kwenamia mganda wangu" ⁸Ndugu zakwe wakamwamba, "Je ni kwei wendautitawale? Je walitawala uwanga yetu? Hataivyo wakamuifya zaidi kwa ajii ya ndoto zakwe na maneno zakwe. ⁹Akaota ndoto ntuhi na kuwasimuiya ndugu zakwe. Akagombeka, "Kauwa, nkiota ndoto ntuhi: zua na mwezi na nyota kumi na mwenga zinenamia." ¹⁰Akamwamba tatiakwe via via ekuwambavyo ndugu zakwe, na tati yakwe akamwegezea. Akamwamba, Je kuota ndoto ya namna yani inu? Je mamiako na mimi na nduguzo kwei kwei tendateze tikwenamie mpaka ahosi?" ¹¹Ndugu zakwe wakamwonea kinyuu, akini tatiakwe akaiika mbui inu mwe moyo. ¹²Ndugu zakwe wakaita kuisa kundi da tatiao uko Shekemu. ¹³Israeli akamwamba Yusufu, 'Je ndugu zako nkawadiisa kundi uko Shekemu? Soo nami nikutume kwao." Yusufu akamwamba, "ni tayali." ¹⁴Akamwamba, "Basi hita ukawakauwe nduguzo na kundi wandleleavihi unielele mbui." Ivyo Yakobo akamtuma kulawa kwe koongo da Hebroni, na Yusufu akaita Shekemu. ¹⁵Muntu yumwe akamwoona Yusufu. Kauwa Yusufu kawa akazunguuka mwe koongo. Yuda muntu akamuuzi, "Waondeza mbwai?" ¹⁶Yusufu akamwamba, "Naondeza ndugu zangu. Tafazai nambia waisia kuhi kundi." ¹⁷Yuda muntu akagombeka, "Wahauka hantu aha, maana nkiwasikia wakagombeka, haya titeni Dothani." Yusufu akawaba ndugu zakwe na kuwaona uko Dothani. ¹⁸Wakamuona akalawia hae, na kabla nkazati kubuahehi, wakapanga njama ya kumkoma. ¹⁹Ndugu zakwe wakambiana wowo kwa wowo, "Kauwa mtakuota yuhehi. ²⁰Sooni iviaha, timkome na kumwasa mwedimwe ya mashimo aya. Naswi tendatigombeke, 'Mnyama mkai kamtatua.' Naswi tendatione ndoto zakwe zendaziwevihi." ²¹Rubeni kadisiki ido na kumhonya kuawa mwe mkono yao. Akagombeka, "Tisekwetia npome." ²²Rubeni akagombeka, "Msimwage damu. Mwaseni mwe idi shimo de aha nyikani, akini msekuika mikono juu yakwe" - ili kwamba adahe kumhonya mwe mikono yao na kumvuza kwa tati yakwe. ²³Ikawa Yusufu ekuwabwiiho ndugu zakwe, wakamhambua vazi dakwe lana. ²⁴Wakamdoa na kumwasa mwe shimo. Shimo dekuwado bue ya mazi. ²⁵Wakekaa ahosi kuda mkate. Wekwenuaho mesho yao wakakauwa na kauwa, msafaa wa Waishmaeli wekuwao ukeza kulawa Gileadi, hamwe na ngamia wao wekudoao viungo, malhamu na manemane. Wekuwao wakatamba kuvidoa kwelekea Misri. ²⁶Yuda akawamba ndugu zakwe, "Ni faida yani inga tamkoma ndugu yetu na kugubika npome yakwe?" ²⁷Eu, na timtage kwa Waishmaeli na waa lisekuika mikono yetu uwanga yakwe. Yeye ni ndugu yetu nyama yetu." Ndugu zakwe wakamlegeeza. ²⁸Wagosoabiashaa wa Kimidiani wakemboka. Ndugu zakwe wakamwenua na kumlavya Yusufu kwa Waishmaeli kwa vipande ishiini vya feza. Waishmaeli wakamdoa Yusufu mpaka Misri. ²⁹Rubeni akauya kwe shimo akakauwa Yusufu nkekuwamo mweshimo. Akatatua mavazi yakwe. ³⁰Akauya kwa ndugu zakwe na kugombeka, "Mbwanga yu kuhi? Na mimi, je niite hahi?" ³¹Wakachinja mbuzi wakabinda wakadoa vazi da Yusufu wakadichovyeka mwe npome. ³²Wekubindaho wakadegaa kwa tati yao na kugombeka, "Tiiona inu. Tafazai kauwa kwamba ni vazi da mwanao au bue?" ³³Yakobo akaimanya na kugombeka, "Ni nguo ya mwanangu. Mnyama kwe mztu kamtatua. Bila ya shaka Yusufu katatulwa vipande. ³⁴Yakobo akatatua mavazi yakwe na kwehamba mavazi ya magunia mwe kigudi chakwe. Akasininika kwa ajii ya mwanawe misi mingi. ³⁵Wanawe na wana vivyee wakwe wose wakenuka kumfaliji akini kaemea kufalijiwa, kagombeka, "Hakika nendanisee nikamsininikia mwanagu." Tatiakwe akamuiya. ³⁶Wamidiani wakamtaga uko Misri kwa Potifa, afisa wa Farao, kapteni wa walinzi.

Chapter 38

¹Nee wakati uda Yuda akawabda nduguze na kwekaa na Mwadulami hasiku, zina dakwe Hira. ²Hoda akakintana na mndee Mkanaani zina dakwe Shua. Akamtegua na kugona nae. ³Nee awa mjamzito na kuvyaa mwana. Aketangwa Eri. ⁴Nee awa mjamzito vituhu na kuvyaa mwana vituhu. Akamwetanga zina dakwe Onani. ⁵Akavyaa mwana mtuhu akamwetanga zina dakwe Shela. Nee kawa uko Kezibu ekumvyaaho. ⁶Yuda akaona mvyee kwa ajii ya Eri, mvyagwa ywakwe ywa bosi. Zina dakwe Tamari. ⁷Eri, mvyagwa wa bosi wa Yuda, nee kawa mwovu mbee za Yahwe. Yahwe akamkoma. ⁸Yuda akamwambia Onani, "Gona na mkaza nduguyo. Gosoa wajibu wa mwaamu kwakwe, na umwenwiie nduguyo mwana." ⁹Onani kamanya kwamba mwana nkadaha kuwa ywakwe. Pindi ekugonaho na mkaza kakie, ketiya mbeyu uwanga ya sii ili kwamba asekumpatia nduguye mwana. ¹⁰Ekugosoda nee ni ovu mbee ya Yahwe. Yahwe akamkoma pia. ¹¹Akaawaaho Yuda akamwambia Tamari, mkwewe, "Uekae mjane mwe nyumba ya tatiako hadi Shela, mwanangu endaho awe, "Kwa via kaogoha, "Esekweza akaumbwa mzimu pia, enga nduguze." Tamari akahauka na kwekaa kwe nyumba yatatiakwe. ¹²Baada ya muda mrefu, mndee Shua, mkaza Yuda, akuumbwa mzimu. Yuda akafajiika na kuita kwa wasengao ngoto wakwe mazoya uko Timna, yeye na mbuyaze, Hira Mwadulami. ¹³Tamari akemiwa, "Kauwa, mkweo aita Timna yeye na mbuyazwe, Hira Mwadulami. ¹⁴Akahambua mavazi yakwe ya ujane na akegubika kwa untaji. Akekaa kwe mwaango wa Enaimu, we nkandani ya siya iitayo Timna. Kwa via kaona kwamba Shela kakuwa mia nkekwenkigwa awe mkaziwe. ¹⁵Yuda ekumwonaho kazani ni mkianga kwa via nee kagubika cheni chakwe. ¹⁶Akamboso nkandani ya siya na kugombeka, "Soo tafazai niluhusu nigone nawe" kwa via nkekumanya kuwa ni mkwewe - nae akagombeka, "Wenda unenke mbwai ili ugone nami?" Akagombeka, "Nenda nikwetee mwana mbuzi wa kundi." Akagombeka, "Je wenda unenke rehani mpaka wendaho uwete?" ¹⁸Akagombeka, "Nikwenke rehani ihi?" Nae akagombeka, "Mhuri wako na mshipi, na ngoda ambayo imwe mkono wako." Akamwenka na akagona nae. Akawa mjamzito. ¹⁹Akenuka na kuhauka. Akahamba ushingi wakwe na kwehamba vazi da ujane wakwe. ²⁰Yuda akaeta mwana mbuzi kuawa kwe kundi kwa mkono wa mbuyaywe Mwadulami ili aidoe rehani kuawa mwe mkono wa mvyee, mia nkekumuona. ²¹Akaawaaho Mwadulami akawaaza wantu wa mpaamo iyo, "Yukuhi mkianga mwekuwa Enaimu nkandani ya siya?" Wakagombeka, nkahazati kuawiiya mkianga aha." ²²Akauya kwa Yuda na kugombeka, "Nchekumwoona. Pia wantu wa mpaamo iyo wagombeka, "Nkazati kuwaho mkianga aha." ²³Yuda akagombeka, "Mweeke ekae na vintu, tisekweza tikapata soni. Hakika, nkimweetea mwana mbuzi, mia nkekumwona." ²⁴Nee baada ya miezi mitatu yuda akemiwa, "Tamari mkweo kagoso ukianga, ne kwa hakika, yeye ni mjamzito." Yuda akagombeka, "Mweeteni aha ili okwe." ²⁵Ekuetwaho chongoi, kegaa ujumbe kwa mkwewe, "Miye ni mjamzito kwa muntu mwenye vintu ivi." Akagombeka, "Tafazali umanye mhuli unu na mshipi na ngoda ni vya ndai." ²⁶Yuda akavitambua na kugombeka, "Yeye mwenye haki kuliko mie, kwa via nchekumwenka Shela, mwanangu awe mumewe." Nkekugona nae vituhu. ²⁷Muda wakwe wa kwefungua ukabua, kauwa, mapacha nee wa kweifu dakwe. ²⁸Nee ekuwaho akefungua yumwe akaavya mkono chongoi, na muwaa akadoa kitambaa cha langi ya zambarau na kukifunga mwe mkono wakwe na kugombeka, "Uyu kaawa wa bosi." ²⁹Nee ekuvunaho mkono wakwe, kauwa, nduguye akawa wa bosi. Muwaa akagombeka, "Kuawa viivihii" Na aketangwa Peresi. ³⁰Akaawaaho nduguye akawa, ana utepe wa zambalau ya mkono wakwe, nae aketangwa Zera.

Chapter 39

¹Yusufu akaetwa Misri. Potifa, mwekuwa Afisa wa Farao mkuu ywao walinzi na Mmisri, akamgua kuawa kwa Waishmaeli, wekuwao wamwegaa hada. ²Yahwe nee yu hamwe na Yusufu na akawa muntu mwe kufanikiwa. Akekaa mwe nyumba ya Mmisri zumbe yakwe. ³Zumbe ywakwe akaona kuwa Yahwe nee yu hamwe nae na kwamba Yahwe kafanikisha kia kintu ekugosoacho. ⁴Yusufu akapata kibali mbele zakwe. Akamhizikia Potifa. Potifa akamtenda mgookezi juu ya nyumba yakwe na kia ambacho kakimiiki, akakiika si ya ukawizi wakwe. ⁵Ikawa ekumtendaho mgookezi juu ya nyumba yakwe na juu ya kia kintu ambacho kakimiliki, Yahwe akaibaliki nyumba ya Mmisri kwa ajii ya Yusufu. Balaka za Yahwe zikawa juu ya kia kintu ekuwachonacho Potifa nyumbai na tanga. ⁶Potifa akaika kia enacho si ya ukauwizi wa Yusufu. Nkee kuwa na haja ya kuafya juu ya dodose iya nkande adayo tu. Basi Yusufu nee m'bwanga mtana sana. ⁷Ikawa baada ya ayo mkaza bwana ywakwe akamkunda Yusufu. Akamwamba, "Gona na mimi." ⁸Akini yeye akaemea na kumwamba mkaza bwana yakwe, "Kauwa bwana ywangu nkakauwa chochose nigosoacho nyumbai, na kaika kia kintu ambacho akimiika si ya ukauwizi wangu. ⁹Nkakuna muntu ambae ni mkuu mwe nyumba inu kwemboka mimi. Nkazati kuniziwia chochose iya wewe, kwakuwa wewe umkaziwe. Ni kwamna yani basi nadaha kugosoa uovu mkuu namna inu na kumgosoa zambi Mungu?" ¹⁰Akamwambai Yusufu msi baada ya msi, akini yeye akaemea kugona nae wala kuwa naye. ¹¹Ikawa msi umwe yoyose ywa nyumbani mwekuaho hada ndani. ¹²Akadoza nguo zakwe na kwamba, "Gona na mimi." Akabada nguo zakwe mwe mikono yakwe akaguuka na kuawa chongoi. ¹³Ikawa, ekuonaho kwamba kazibada nguo zakwe mwe mikono yakwe akaguuka chongoi, ¹⁴akawetanga wantu wa nyumbai mwakwe na kuwamba, "Kauwa, Potifa kaeta Mwebrania uyu kutisizigia. Kengia kugona na mimi, na nee nakema. ¹⁵Ikawa ekusikiaho nakema nkonda, akazibanda nguo zakwe akaguuka, na kuawa chongoi." ¹⁶Akaika nguo zakwe hehi nae hata muume ekwezaho nyumbai. ¹⁷Akamwambia maelezo haya, "Yuda mndima Mwebrania wekumwetae kwetu, kengia kunisizigia. ¹⁸Ikawa nekukemaho nkondo, akabanda nguo zakwe kwangu akaguuka chongoi." ¹⁹Ikawa, bwana ywakwe ekusikiaho maelezo ekwembiwayo ni mkaziwe, "Ivi nee mndima ywako ekunigosoavyo," akakimwa sana, ²⁰Zumbe wa Yusufu akamdoa na kumwiika geezani, hantu wekuikwaho wafungwa wa mfaume. Akawahada kifungoni. ²¹Akini Yahwe nee yu hamwe na Yusufu na kumoonyesa uanifu wa kiaga. Akamwenka kibali mbele ya mlinzi ywa geeza. ²²Mlinzi ywa geeza akawaika mwe mikono ya Yusufu wafungwa wose wekuwao geezani. Chochose wekugosoacho, nee kisi ya ukauwizi wa Yusufu. ²³Mlinzi wa geeza nkeekuwa na wasiwasi juu ya chochose chekuwacho mwe mikono yakwe kwa ajii Yusufu nee yu hamwe nae, Yahwe akafanikisha kia ekugosoacho.

Chapter 40

¹Ikatenda baada ya mbui izi, mywesaji ywa mfaume wa mfaume wa Misri na mwokaji ywa mfaume wamkosa bwana ywao mfaume ywa Misri. ²Farao akakimwa ni awa maafisa waidi, mkuu ywa wanywesaji na mkuu wa waokaji. ³Akawaika mwe lindo mwe nyumba ya kapteni wa walinzi mwe geeza dia Yusufu ekufungwamo. ⁴Kapteni wa ulinzi akamwiika Yusufu kua mndima ywao. Wekaa kifungoni kwa mda msiku. ⁵Wose wasigwa - mnywesaji na mwokaji ywa mfaume wa Misri wekuwao wafungwa geezani - kia yumwe kaosigwa kio ichoicho, na kia sozi nee ina tafisii yakwe. ⁶Yusufu akeza kwao keo na kuwaona. Kauwa nee wana huzuni. ⁷Akawauza maafisa wa Farao wekuwao hamwe naye kifungoni mwe nyumba ya bwana ywakwe kwamba, "Kwa mbwai ivyeeo mwaonekana mna huzuni?" ⁸Wakamwamba sisi tose tiosigwa na nkakuna ywa kuita fasii." Yusufu akawamba, "Je tafasii nkaiwa kwa Mungu? Niambieni, tafazai." ⁹Mkuu ywa wanywesaji akamwambia Yusufu sozi yakwe. Akamwamba, "Mwe sozi yangu kauwa, nee kuna mzabibu mbele yangu. ¹⁰Na nee kwa na matambi matatu mwe mzabibu uo, wekusukaho, ukasanua maua na kuvyaa vikonyo vya zabibu. ¹¹Kikombe cha Farao nee ki mwemkono wangu. Nikadoa zabibu na kuzikama mwe kikombe cha Farao, na kukiika kikombe mwe mkono wa Farai." ¹²Yusufu akamwamba, "Tafsii yakwe ni inu. Yada matambi matatu misi mitatu. ¹³Mwe misi mitatu Farao enda awenue mutwi wako na kukuvuza mwe nafasi mwe nafasi yako. Wendaukiike kikombe cha Farao mwe mkono wakwe, kana wekuwaho mnywesaji ywake. ¹⁴Akini unikumbuke ukafanikiwa, na unionyese wema. Unitaje kwa Farao na kuniusa aha geezani. ¹⁵Maana hakika nkitekwa kuawa mwe si ya Waebrania. Na aha nchekugosoa dodose dinipasado niikwe geezani." ¹⁶Mkuu ywa waokaji ekuonaho kwamba tafasii nee ikavutia, akamwamba Yusufu, "Mimi pia nkiosigwa n'sozi, na kauwa, Ntezu ntatu za mikate ziikwa uwanga ya mutwi wangu. ¹⁷Mwe ntezu ya uwanga nee kuna kia mbai ya yombe ya kuokwa kwa Farao, akini wadege wakavida mwe ntezu wanga ya mutwi wangu." ¹⁸Yusufu akalambaisa na kwamba, "Tafasii ni inu. Ntezu ntatu ni misi mitatu. ¹⁹Mwe misi mitatu Farao enda awenue mutwi wako kuawa kwako na enda akutungike uwanga ya muti. Wadege wenda wade mwii wako." ²⁰Ikatenda msi wa ntatu ambao nee ni msi wakuvyaaigwa kwa Farao. Akagosoa nyemi kwa wandima wakwe wose. "Akawenua uwanga" mutwi wa mkuu ywa wanywesaji na mutwi wa mkuu ywa waokoji, kati ywa wandima wakwe. ²¹Akamvuza mkuu ywa wanywesaji mwe ndima yakwe na akakiika vituhu kikombe mwe mkono wa Farao. ²²Akini akamtungika mkuu ywa waokaji kana Yusufu ekuavyo katafasii. ²³Hata ivyo mkuu ywa wanywesaji nkee kukumbuka kumwambiza Yusufu. Badii yakwe kamjaa.

Chapter 41

¹Ikawa mwishoni mwa miongo miidi migima Farao akaoswa sozi. ²Kauwa neeiwa kagooka nkandai ya Nile. Kauwa ng'ombe mpungati wakalawa kwe mto Nile, wakuagizwa na wagimbaa, na wakeisa kwe mani. ³Kauwa, ng'ombe watuhu mpungati wakalawa kwe Nile baada yao, wasiokuagizwa na wanyuuka. Wakagooka nkandai mwa mto nkandai ya wada ng'ombe wangi. ⁴Akawaaho wada ng'ombe wasio kuagizwa na wekuayuukao wakawada wada wekuwao wekuagizwao na wekugimbaao. ⁵Akawaaho Farao akenuka. Wekubindaho akagona na kuoswa maa ya kaidi. Kauwa, masuke mpungati na nafaka yekuhotayo kwe mche umwe, matana na mabaya. ⁶Kauwa masuke mpungati, masisii na yekunyaayo na nkusi ya mashaiki, yakasuka baada yakwe. ⁷Masuke masisi yakamezwa yada masuke mpungati matana yose. Farao akenaka na kauwa, neiwa ni sozi tu. ⁸Ikawa wakati wa keo roho yakwe ikafazaika. Akamtuma na kuetanga waganga na wenye hekima wose wa Misri. Farao akawezeza sozi zakwe, lakini nkakuna mwekudaha kumtafsilia Farao. ⁹Akawaaho mkuu wa wanyweshao akamhinya Farao, "Ivyeo ninayafikilia makosa yangu. ¹⁰Farao aliwakasirikia watumishi wakwe, na kuwaika kifungoni kwe nyumba ya kapteni wa walinzi, mkuu wa waokaji na mimi. ¹¹Tioswa sozi kio iki kimwe, yeye na mimi. Kia yumwe kaota kwa kadii ya tafsili yakwe. ¹²Hamwe nasi nekuwa na mbwanga Mwebrania, mtumishi wa kapteni wa walinzi. Timhinya na akatutafsilia, ndoto zetu. Alitutafsilia kia yumwe wetu kuigana na sozi yakwe. ¹³Ikawa kama alivyotafsilia neevyo yekuwavyo. Farao akanivuzwa kwe nafasi yangu, lakini akamtundika yuda mtuhu. ¹⁴Nee ivyo Farao ekutumaho na kumwetanga Yusufu. Kwa kinyanyi wakamlavya geezani. Akemoga mwenye, akabadii mavazi yakwe na kwengia kwa Farao. ¹⁵Farao akamhinya Yusufu, "Nkioswa sozi lakini nkakuna wa kutafsili. Lakini nkisikia kuhusu wewe, kuwa utegezaho sozi wadaha kuitafsili." ¹⁶Yusufu akamhinya Farao, kwe sozi yangu. Mungu andaajibu Farao kwa uhakika. ¹⁷Farao akamhinya Yusufu, "Kwe sozi yangu, kauwa, nkigooka kwe ukingo wa Nile. ¹⁸Kauwa ng'ombe mpungati wakalawa ndani ya Nile, wekugimbaao wakuvutia nao wakeisa kwe mani. ¹⁹Kauwa ng'ombe watuhu mpungati wakakwea baada yao, zaifu, nkawatama na wasisii. Nkizati kuona wabaya kama ao kwe sii yosi ya Misri. ²⁰Wada ng'ombe wasisii na wabaya wakawada wada ng'ombe mpungati na wekugimbaao. ²¹Newawa wabindiiza kuda wose, nkai kumanyika kama wandawawe wawada, kwani wasigaa wabaya kama bosi. Akawaaho nikenuka. ²²Nee naona kwe sozi yangu, na kauwa, masuke mpungati yakahota kwe bua dimwe, tana na dimema. ²³Kauwa, masuke mpungati zaidi, yekunyayo, masisi na yanyazwa na nkusi ya mashaliki, yakasuka baada yakwe. ²⁴Yada masuke masisii yakayameza masuke mpungati matana. Neki waganga sozi izi, lakini nkakuna mwekudaha kunihinya. ²⁵Yusufu akamhinya Farao, "Sozi za Farao ni mwenga. Zumbe Mungu kamhinya Farao kuhusu mbui aitayo kugosoa. ²⁶Wada ng'ombe mpungati watana ni miongo mpungati, na masuke mpungati matana ni miongo mpungati. Sozi ni mwenga. ²⁷Na wada ng'ombe mpungati wasisii na wabaya wekwezao baadaye ni miongo mpungati, na pia masuke masisii yekuyazwayo na nkusi ya mashaiki indaiwe miongo mpungati ya saa. ²⁸Iyo ni mbui nekumhinyayo Farao. Mungu kanigubua Farao mbui aitayo kuigosoa. ²⁹Kauwa miongo mpungati yenye utele mwingi weza kwe sii yose ya Misri. ³⁰Na miongo mpungati ya saa indayeze mwande yakwe, utele wose kwe sii ya Misri undaujawe, na saa indaibanange sii. ³¹Utele nkaunaukumbukwa kwe sii kwa kuwa ya saa indayoitongee, kwa kuwa indaiwe nkai sana. ³²Kwamba sozi yeuiya kwa Farao kuwa ni kwamba mbui inu ianzishwa na Mungu, na Mungu andaaditimize ivi hehi. ³³Basi Farao aondeza mntu mwenye maarifa na busara, na kumwika uanga ya sii ya Misri. ³⁴Farao na agosoe ivi: asague wagokezi uanga ya sii. Na wadoe sehemu ya shano ya mazao ya Misri kwe miongo mpungatu ya shibe. ³⁵Na wakube nkande yose ya inu miongo mitana yezayo kuitunza nafaka sii ya mamlaka ya Farao, kwa nkande kutumika kwe mizi. Wakiihifazi. ³⁶Nkande indaiwe matumizi ya sii kwa miongo mpungati ya saa indayayeze kwe sii ya Misri kwa sia inu nkaina ibanangwe na saa. ³⁷Ushauri unu ukatenda mtana mwe meso ya Farao na mwe meso ya watumishi wakwe wose. ³⁸Farao akawahinya watumishi wakwe, "Je tindatidahe kumpata mntu kama uyu, ambaye ndani yakwe kuna Roho wa Mungu?" ³⁹Hivyo Farao akamhinya Yusufu, "Kwa via Mungu kakuonyesha yose aya, nkakuna mntu mwenye ufahamu na busara kama wewe. ⁴⁰Undauwe uanga ya nyumba yangu, wantu wangu wandawatawaliwe kwa kadii ya mbui yako. Kwe kiti cha enzi ikedu mimi nindaniwe mkuu kuliko wewe." ⁴¹Farao akamhinya Yusufu, "Kauwa, nkikuika uanga ya si yose ya Misri. ⁴²Farao akavua mpete yakwe ya mhuri kulawa kwe nkono wakwe na kuiika kwa mkono wa Yusufu. Akamhamba na mavazi ya kilani ntana, na kuika mkafu wa zahabu mwesingo yakwe. ⁴³Akakunda akwezwe kwe kibanda wazi cha kaidi ekuwacho nacho. Wantu wakatoa vuzo mbele yakwe, "Toani mavindi." Farao akamwiika danga ya si yose ya Misri. ⁴⁴Farao akamhinya Yusufu, "Mimi ni Farao, hae na wewe, nkakuna mntu mwenda enue mkono au muundi wakwe kwe si ya Misri." ⁴⁵Farao akamwetanga Yusufu zina da Zafenathi Panea." Akamwenka Asenathi, mndee wa Potifera kuhani wa On, kuwa mkaziwe. Yusufu akaita uanga ya si yose ya Misri. ⁴⁶Yusufu nekawa na umri wa miongo saasini ekugookaho mbele ya Faro, mfaume wa Misri. Yusufu akalawa mbele ya Farao, na kuita kwe si yose ya Misri. ⁴⁷Kwe miongo mpungati ya shibe si neihoa

kwa wingi.⁴⁸ Akakuba nkande yose ya miongo mpungati yekuwako kwe si ya Misri na kuiika nkande kwe mizi. Akaika kwe mzi nkande ya minda yekuzungukayo.⁴⁹ Yusufu akahifazi nafaka kama msanga wa bahai, kingi kiasi kwamba akaeka kutaazia, kwa kuwa nekiwa nkakitaazika.⁵⁰ Kabla miongo ya saa kwengia Yusufu akapata wana waidi, ambao Asenathi, mndee wa Potifera kunani wa on, akamvyaia.⁵¹ Yusufu akamwetanga mvyaigwa wakwe wa bosi Manase, kwani kagombeka, "Mungu kanijaisa shida zangu zose na nyumba yose ya tati yangu."

⁵² Akamwetanga mwanawe wa kaidi Efraimu, kwani kagombeka, Mungu kanenka uvyazi kwe si ya mateso yangu.⁵³ Miongo mpungati ya shibe yekuwayo kwe si ya Misri ikabua mwisho.⁵⁴ Miongo mpungati ya saa ikavoka, kama yekuwavyo itamwiwa ni Yusufu. Nekuwa na saa kwe si yose, lakini kwe si yose ya Misri nekuwa na nkande.⁵⁵ Si yose ya Misri yekuwaho na saa, wantu wakatoa vuzo kwa Farao kwa ajii ya nkande. Farao akawahinya Wamisri wose, "Hitani kwa Yusufu na mgosoe andavyo agombeke."⁵⁶ Saa neiwa uanga ya cheni chose eha si. Yusufu akavugua ghala zose na kutaga nkande kwa Wamisri. Saa neiwa nkai sana kwe si ya Misri.

⁵⁷ Dunia yose ikeza Misri kugua nataka kulawa kwa Yusufu kwani saa neiwa nkai kwa dunia yose.

Chapter 42

¹Basi Yakobo akamanya kua kuna nafaka uko Misri. Akawamba wanawe, "Kwa mbwai mwakauana?"

²Akagombeka, "Kaua, nkisikia kua kuna nafaka uko Misri. Seeani uko mkatiguie nkande ili tiishi waa tesekufa."

³Ndugu kumi wa Yusufu wakaseea Misri kugua nkande. ⁴Akini Benjamini, nduguye da Yusufu, Yakobo nkeekumtuma hamwe na nduguze, kwani kawa na wasiwasi kwa mazala yadaha kumpata. ⁵Wana wa Israeli wakeza kugua mweao wekwezao kwanisaa nee iyaho mwe sii ya Kanaani. ⁶Basi Yusufu nee ni mtawala juu ya juu yasii. Nee mwekuae akawatagia wantu wose wa sii. Nduguze da Yusufu wakeza na kumwenamia na vyeni vyao hata sii. ⁷Yusufu akawaona nduguze na kuwamanya, akini kehitua na kutamwiia nao kwa ukai. Akawamba, "Muawa kuhi?" Wakagombeka, kuawa sii ya Kanaani teza kugua nkande." ⁸Yusufu akawamanya nduguze, akini wowo nkawokumanya. Yusufu akakumbuka sozi ekuotayo kuhusu wowo. Akawamba, "Nywinywi mu wapelelezi. Mweza kuona mphaamo za sii zesazokuindwa." ¹⁰Wakamwamba, "Chuu, bwana wangu. Wandima wako weza kugua nkande." ¹¹Swiswi wose ti wana wa tate yumwe. Ni wantu wa kwei. Wandima wako nkio wapelelezi." ¹²Akawamba, "Chuu, mweza kukaua mphaamo za sii zesazokuindwa." ¹³Wakagombeka, "Swiswi wandima wako timo ndugu kumi na waidi, wana wa tate yumwe mwe sii ya Kanaani. Kaua, mdodo kasigaa na tatietu, na mtuhu nkayumeso vituhu." ¹⁴Yusufu akawamba, Nee nekumyambavyo; nywie mu wapelelezi.

¹⁵N'ndamgeezwe kwa sia inu. Kana ekaavyo Farao, nkamnamhauke aha, mvuna yenu akesekweza aha. ¹⁶mtumeni yumwe yenu akamweete mvuna yenu. N'ndamsigae geezani, hata mbui zenu ndiho zisibitishwe kua kuna ukwei ndani yenu." ¹⁷Akawagea kifungoni kwa misi mitatu. ¹⁸Mwe msi wa ntatu Yusufu akatamwiia nao. "Gosoani ivi nanywi nndamuishi, kwani namcha Mungu. ¹⁹Kana nywinywi mu wantu wa kwei, yumwe yenu n'ndaazuliwe aha hegeeza, akini nywinywi hiyani. Doani nafaka kwa ajii ya nyumba zenu. ²⁰mweeteni mvuna yenu kwangu ili kwamba mbui zenu zisibitishwe nanywi nkamnamfe." Wakagosoa ivyo. ²¹Wakasemezana wowo kwa wowo, "Kwa kwei tina hatia juu ya ndugu yetu kwani tiiona tabu ya nafsi yakwe ekutisihiho naswi nkatokusikia. Kwa iyo tabu inu itiuwiiya." ²²Rubeni akawaandua, "Je ncheekumyambia, "Mwesekugosoa zambi juu ya kijana akini yakundigwa juu yenu." ²³Akini nkaokumanya ati Yusufu awamanya, kwani nee kuna mkalimani kati yao.

²⁴Akaawa ekuwaho uku aiya. Akauya kwao na kutamwiia nao. Akamdoa Simoni mweao na kumtaha mbele ya meso yao. ²⁵Akaawaaho yusufu akaagiiya wandima kumemeeza mifuko yao kwa nafaka; na kuvuza hea ya kia yumwe mwe guniadakwe, na kuwenka mahitaji kwa ntambo. Wakagosoea ivyo. ²⁶Awa ndugu wakakweza nkande zao uanga ya mphunda wao na kuhauka hada. ²⁷Yumwe ekuchopoaho gunia dakwe ili kumuisa mphunda yao hada hantu wekuwaho, akaona hea yakwe. Kaua, nee ihemuomo wa gunia dakwe. ²⁸Akawamba nduguze, "Hea yangu ivuzwa. Kaua, i mwe gunia dangu. "Myoyo yao ikabadiliika wakahitukiana kia yumwe uku wakakama. Wakagombeka, "Ni mbwai iki ekutigoseacho Mungu?" ²⁹Wakaita kwa Yakobo, tatiyao mwe sii ya Kanaani na kumwambia yose yekuwapatayo. ³⁰Wakagombeka, "Yuda muntu, bwana wa sii, katamwiia naswi kwa ukai na kutifiika kua ti wapelelezi mwe sii. ³¹Tikamwambia, "Ti wantu wa kwei swiswi. Swiswi nkio wapelelezi.

³²Timo ndugu kumi na waidi, wana wa tate yumwe. Yumwe nkako meso vituhu na mvuna yetu ana tatietu mwe sii ya Kanaani. ³³Yuda muntu, zumbe ya sii, akatambia, "Kwa idi nondanimanye kua ni wantu wa kwei nywinywi. Mbadeni yumwe na yumwe mweao ndugu zenu, doani nkande kwa ajii ya saa mwe nyumba zenu, doani nkande kwa ajii yasaa mwe nyumba zenu na mhauke. ³⁴Mweteneni mvuna yenu kwangu. Nee ndiho nimanye kua nywinywi nkio wapelelezi, akini ni wantu wa kwei. Nikaawaaho n'ndanimuekee ndugu yenu, na n'ndamgosoe biashaa mwe sii." ³⁵Ikawa wekuchopoaho magunia yao, na kaua, mfuko wa hea wa kia yumwe nee umwe gunia dakwe. Ukati wowo na tatiao wekuonaho mifuko yao ya hea, wakaogoha. ³⁶Yakobo tatiao akawamba, "Mnibanangia wana wao. Yusufu nkayumeso vituhu, Simoni kahauka, nanywi mmegaa Benjamini nae. Mbui izi zose ni mhitu kwangu." ³⁷Rubeni akawamba tatiakwe, kugombeka, "Wadaha kuwakoma wanangu waidi nikesekumvuza Benjamini kwako. Mwiike mwe mikono yangu, nami n'ndanimvuze vituhu kwako." ³⁸Yakobo akagombeka, "Mwanangu n'ndaasee hamwe na nywinywi. Kwani nduguye kaumbwa mzimu na yeye ukedu kasigaa. Ati mazala yondayampate mwe sia mwembokeayo, neendiho mziseeze afi zangu mwe kabui kwa huzuni."

Chapter 43

¹Saa nkai iwayengia mwesi. ²Wekubindaho kuda nkande yose wekuawayo nayo Misri, tati yao akawamba, "Hitani vituhu mtiguie nkande." ³Yuda akagombeka, "Yuda muntu katikanya kwa ukai, "Nkamna muone cheni changu mkesekuwa na ndugu ywenu." ⁴Ati ondaamtume ndugu yetu hamwe na swiswi tondatisee na kumiguia nkande. ⁵Mia ukese kumwegaa nkatina tiseee, kwa ajii yuda muntu katambia, "Nkamna muone cheni cha mndugu ywenu mkesekua nae." ⁶Israeli akawamba, "Kwa mbwai mnigosoea nkivyo kwa kumwambia muntu uyo ati mna ndugu mtuhu?" ⁷Wakamba, "Yuda muntu katiuza mbui zetu na familia zetu kisawasawa. Akamba, 'Je tati yenu yuke hai? Je mna mndugu mtuhu? Tikamuandua kuawana na waswali aya. Nee timanya viivihhi ati nee katamba, mweteni uyo mndugu ywenu?" ⁸Yuda akamwamba Israeli tati yakwe, "Mwagiie mbwanga anitongee. Tonda tenuke tiite ili tasekwenda kufa swiswi tose na wewe na hata wana wetu. ⁹Mie n'nda ntende mzamana ywakwe nndaniwajibishe mimi. Kana nikesekumueta na kumuika he meso yako nonda nenu lawama daima. ¹⁰Ati nketekuwa ticheewee kwa vyovyose nenga nee tigotoka kae ya kaidi." ¹¹Israeli tati yao akawamba, "Ati ni ivyo, basi tendani ivi. Doani mazao yekumwe matana yasi mwemifuko yenu. Mdoeni yuda muntu ntunu: malhamu yekumwe, woki, viungoo na manemane, jozi ya lozi. ¹²Doani hea maa mbii mwe mikono yenu. Hea yekuvuzwayo mwe magunia yenu muidoe vituhu mwe mikono yenu, minga nee wazaganya. ¹³Mdoeni na mndugu ywenu. Erukani muite vituhu kwa yuda muntu. ¹⁴Mungu Mwenyezi na amyenke kuona lehema hemeso ya uyo mutnu ili amichopoe ndugu ywenu mtuhu na benjamini. Kana nkagiwa ni wana nchagiwa." ¹⁵Wantu wada wakadoa ntunu inu na mwe mikono yao wakadoa hea maa mbii na Benjamini. Wakenuka na kuseea Misri na kugooka mbele ya Yusufu. ¹⁶Yusufu ekwendaho kumuona Benjamini yu hamwe nao, akamwamba mtunduia nyumba yakwe, "Waete awo wantu nyumbai, chinja mnyama na umuandae kwa ajii wantu awa n'ndawade nkande ya musu hamwe na mimi." ¹⁷Mtunduia nyumba akagoso kama Yusufu ekugombekavyo akawaeta wada wantu nyumbai mwa Yusufu. ¹⁸Wada ndugu wakaogoha kwa via wekuetwavyo mwe nyumba ya Yusufu. Wakagombeka, "Ni kwa ajii ya hea yekuvuzigwayo mwe magunia yetu maa ya bosi tekuetigwaho nyumbai, kuwa aondeze nafasi mhitu yetu. Kuwa adahe kutigwia na atidoe inga watumwa na kudoa mphunda kutigwia na atidoe inga watumwa na kudoa mphunda zetu." Nee wamsogee mtunduia nyumba ya Yusufu, ¹⁹nao wakatamua nae hemuango wa nyumba, ²⁰wakamba, "Zumbe ywangu, teza kabosi kugua nkande." ²¹Tekwendaho kubua hakuhumuizia tikachopoa magunia yetu, na kaua, hea yakia moneka iwa mwe gunia dakwe, hea yetu kwa kiasi kamii. Tiieta mwe mikono yetu. ²²Teza na hea ntuhu mwe mikono yetu ili kugua nkande. Nkatimanya mwekuziika hea mwemagunia yetu." ²³Mtunduia nyumba akagombeka, "Mpheho itende kwenu mwesekuogoha. Mungu ywenu na Mungu ywa tati yenu nee mwekuika hea mwemagunia yenu. Nkihokea hea yenu. Akabinda mtunduia nyumba akamueta Simoni kwao. ²⁴Mgookezi ywa nyumba awawegaa wantu awo mwe nyumba ya Yusufu. Akawenka mazi, nao nee wehaka mwemiundi yao. Akawaisa mphunda wao. ²⁵Wakaanda ntunu kwa ajii ya Yusufu mwekua akeza musu, kwa ajii wasikia ati wondawade hada. ²⁶Yusufu ekwezaho kaya, wakaeta nyumbai ntunu yekuayo mwe mikono yao, nawo wakenama hemeso yakwe mpakasi. ²⁷Akawauza hali zao akamba, "Je tati yetu nkajambo, yuda mdaa mwekumtamwiae? Je yuke meso?" ²⁸Wakamtambaisa, "Mndima ywako tati yetu nkajambo. Na yuke meso" Wakezizitia na kwenamasi. ²⁹Ekwenuaho meso yakwe akamuona Benjamini nduguye, mwana mamiyakwe nae, akamba, "Je uyu nee mvuna ywenu mwekugombekae? Akabinda akamba, "Mungu na tende mwenye mboto kwako mwanangu." ³⁰Yusufu akakanya kugosoa kinyani kwawa gati, kwani imdonta sana kuhusu nduguye. Akondeza hantu hakuia. Akengia gati kwakwe akaia. ³¹Akehaka cheni chakwe akaawa chongoi. Akekanya mwenye akamba, "Kaibuni nkande." ³²Wandima wakamhudumia Yusufu ikedu na wada wandugu ukedu. Wamisri hada wakada hamwe naye ukedu kwa ajii Wamisri nkawokudaha kuda mkate wa Waebrania, kwa ajii ivyo nkavitama kwa Wamisri. ³³Wada ndugu wakekaa hemeso yakwe, mvyaigwa ywa bosi kwa kutonge ahaki yakwe ya uvyaigwa, na mdogo kwa kutongea udodo wakwe. Wada wantu wakaengemaa wose. ³⁴Yusufu akegaa ntendeo kwao kuawa mwenkande yekuayo mbele yakwe. Iya ntendeo ya Benjamini iwa maa shano zaidi ya kia nduguze, wakanywa na wakatenda kinyemi.

Chapter 44

¹Yusufu akamwamulu mgookezi ywa nyumba yakwe akamba, "Memeeza magunia ya wantu awa kwa nkande, kiasi wadachacho kwenu na uike hea ya kia muntu mwe muomo wa gunia dakwe. ²Uike kikombe changu cha feza, mwe muomo wa gunia da mdodo na hea za nkande pia." Mgookezi akagosoa kana Yusufu ekugombekavyo. ³Kukaagaa keo na wada wantu wakaluhusiwa kuhauka, wowo na npunda zao. ⁴Wekuwaho waawa mwe mzi akini nkawazati kubua hae Yusufu akamwamba mgoojezi ywa nyumba yakwe, "Enuka, uwatongee wada wantu na wendaho uwabwiiye, wambie, 'Kwambwai waiha uovu mhitu wa wedi?' ⁵Je ichi nkicho kikombe ambacho bwana ywangu akinywiia, na kikombe atumiacho kuagua? Mgoso vibaya, kwa mbui inu mwekugosoayo. ⁶Mgookezi ywa nyumba akawapata na kuwambia mbui izi. ⁷Wakamba, "Kwa mbwai bwana ywetu agombeka mbui kana izi? Naiwe hae na wandima wako kwamba wadaha kugosoa mbui inu. ⁸Kauwa, hea tekubwiiazo mwe miomo ya magunia yetu tizieta kwako kuawa mwe si ya Kanaani, Ni kwa viivihhi basi tadaha kubawa mwe nyumba ya bwana ywako feza au zahabu? ⁹Yoyose chendae kibwiwe kwakwe mwe wandima wako, enda afe, naswi tose tenda tiwe wandima wa zumbi ywangu." ¹⁰Mgookezi akamba, "Basi na iwe kadhi ya mbui yenu. Yeye ambae kikombe chenda kivwiwe kwakwe enda awe mtumwa ywangu, nanywi watuhu mwenda muwe nkamna hatia." ¹¹Ikabinda kia muntu akakanya kuseeza gunia dakwe si na kia muntu akachopoa gunia dakwe. ¹²Mgookezi akaondeza. Akavoka na mkuu ywa wose na kubindiiza kwa mdodo ywa wose, na kikombe kikaowi wa mwe gunia da Benjamini. ¹³Wakatatua nguo zao kia muntu akakwea uwanga ya npunda ywakwe wakauya mjini. ¹⁴Yuda na ndugu zakwe wakeza mwe nyumba ya Yusufu. Nee ekeaho hada, wakenama mbele zakwe hata si. ¹⁵Yusufu akawamba, "Je n'mbwai ivi mwekugosoaavyo? Je nkammanya ati muntu kana mimi nagosoa uganga. ¹⁶Yuda akamba, "Je tadaha kumwambia mbwai zumbi ywangu? Tambeze au kwa viivihhi tadaha kusibitisha wenye? Mungu kaona ubaya wa wandima wako, kauwa, swiswi ti watumwa wa zumbi ywangu, tose swiswi na yuda ambae kikombe kibwiiwa mwe mkono wakwe." ¹⁷Yusufu akagombeka akamba, "Na iwe hae na mimi kwamba nadaha kugosoa ivyo. Muntu ambae kikombe chenda kibwiiwe mwe mkono wakwe uyu nee mwenda awe mtumwa ywangu, akini atuhu, hitani npeho kwa tatienu." ¹⁸Nee Yuda ekumbasaho hehi na kwamba, "Zumbi ywangu tafazai mweeke mndima ywako agombeke mbui mwe magutwi ya bwana ywangu na uzieke mbifya zako zesekekwea zidi ya mndima ywako kwani wewe ni kana Farao. ¹⁹Zumbi ywangu nee awauza wandima wakwe kwamba, Je mnae tate au ndugu?" ²⁰Nasi tikamwamba zumbi ywangu, "Tinae tate, ni mdaa na mwana ywa zee wakwe ni mdodo. Na nduguye kafakae ni yeye ikedu nee mwekusigaa kwa mamiakwe na tatiakwe amkunda." ²¹Nawe ukawamba wandima wako, 'Mweeteni ili nimuone.' ²²Naswi tikamwamba zumbi ywangu, 'Mbwanga nkadaha kumbada taliakwe. Mana akambada tatiakwe, tatiakwe enda afe.' ²³Na ukawamba wandima wako, 'Mvunaywenu akesekweza hamwe na nywinywi nkama mkione cheni changu vituhu.' ²⁴Na tekuitaho kwa mndima ywako tatiatu, timwambia mbui za zumbi ywangu. ²⁵Na tate akamba, Hitani vituhu mkati gwii ye nkande.' ²⁶Naswi tikamba, "Nkatidaha kuseea kana mvuna ywetu enda awe hamwe na swiswi, neendiho tisee, mana nkatidaha kuseea mana nkatidaha kuona cheni cha muntu yuda mvuna ywetu iya hamwe naswiswi." ²⁷Mndima ywako tatiyetu akatambia, 'Mwamanyu kuwa mkazangu nee kanivyai wana waidi. ²⁸Na yumwe akaawa kwangu nami nikamba, "Bila shaka katatulwa ntii na tangu aho nkizati kumuona." ²⁹Nanywi mkamdoa uyu nae kuawa kwangu mabaya yadaha kumpata, mwenda mseeze fizangu kwe kabui kwa huzuni. ³⁰Kwa iyo, basi, nendaneze ka mndima ywako tate yangu na m'bwanga nkaho naswi, kwasibabu ugima wakwe ufungamanishwa mwe ugima wa m'bwanga, ³¹yenda iwe endahoaone kwamba m'bwanga nkaho nasi enda afe. Na wandima wako wenda wazisee zefi za mndima ywako tatiatu mwe kabui kwa usungu. ³²Kwani mndima ywako nee ni mzamini ywa m'bwanga kwa tate yangu na nee kamba, kana nkina mmweete kwako nee ndio niwe mwenye hatia kwa tate kae." ³³Kwa iyo sasa, tafazai mweeke mndima ywako ekae kana mtumwa kwa zumbi ywangu mhitu wa m'bwanga na umweeke m'bwanga aite na nduguze. ³⁴Kwa kuwa nenda niite kwa namna yani kwa tate kana m'bwanga nkaho na mimi? Naogoha kuona mabaya yendayo yambwiiye tate."

Chapter 45

¹Nee aho Yusufu nkekudaha kwezuiya mwenye mbee ya watandima wagoakao nkandani yakwe. Akagombeka kwa ukemo, "Kiya mntu ahauke." Ivyo nkakuna mtandima mwekugoka nkandani yakwe ukati Yusufu ekwetambulishaho kwa waumbuze. ²Akaiya kwa nkoo, Wamisri wakasikia, na nyumba ya Farao wakasikia kuhusu ido. ³Yusufu akamwaambia waumbuze, "Mie ni Yusufu. Je tate bado ni mgima? Waumbuze nkaokudaha kujibu, kwani watiswa na kuwaaho kwakwe." Naho Yusufu akawaambia waumbuze, "Sooni, tafazai." Nao wamsogeeya. Akagombeka, "Mie ni Yusufu ndugu yenu, mwekumtagae Misri. ⁵Akini sasa mweyekuhuzunika au kununa miongoni mwenu kwamba mnitaga uku, inga Mungu kanituma mbee yenu ili kutuza ugima. ⁶Maana ni miaka miidi saa imwe sii, na bado kuna miaka mishano ambayo nkakuna kuima wala kubonda. ⁷Mungu kanituma mbee yenu kuwahifazi kana sigavu duniani, na kuwaika wagima kwa kuoholwa kuuu. ⁸Ivyo nkio nywinywi mwekunegao uku iya ni Mungu, na kanigoso tate kwa Farao, bwana wa nyumba yakwe yose, na mtawaa wa sii yose ya Misri. ⁹Gosoani bidii mwiite kwa tate na mmwambie, 'Ivi ne agombekavyo Yusufu mwanao, 'Mugnu kanigoso bwana mwe Wamisri wose. Seeya kwangu, usekukawia. ¹⁰Wonda wekae mwe sii ya Gosheni, nawe wonda uwe hehi nami, wee na wanao na wana wa wanao, na ngoto wako na mbuzi wako, na vyose wenavyo. ¹¹Nami nonda nikuhudumie hada, kwa ajii bado kuna miyaka mishano ya saa, ivyo usekweza ukengia mwe uwondezaji, wewe, nyumba yako na vyose wenavyo. ¹²Kauwa, meso yenu yakauwa, na meso ya Benjamini nduguyo, kwamba ni kanwa changu kitamwiyacho nanyi. ¹³Mwondamwambie tati yetu uwanga ya hishima yangu yose uku Misri na yose myaonayo. Mwonda mgosoe halaka na kumueta tate uku." ¹⁴Akakumbatia singo ya Benjamini ndugu ye na kuiya, na Benjamini akaiya mwe singo yakwe. ¹⁵Akawabusu nduguze wose na kiya kwa ajii yao. Baada ya ayo nduguze wakatatamiya naye. ¹⁶Habai ya mbui inu ikatatamiwa mwe nyumba ya Farao: "Wanduguze Yusufu weza." Ikampendeza sana Farao na watandima wakwe. ¹⁷Farao akamwambia Yusufu, "Waambie nduguzo, 'Gosoani ivi: wapakieni wanyama wenu na mwiite mwe sii ya Kanaani. ¹⁸Mdoeni tati yenu na nyumba zenu mnezee, Nami nonda niwenke matana ya sii ya Misri, nanyi mwonda mda unono wa sii." ¹⁹Iya mwambigwa gosoani ivi,, doani matololi kuawa Misri kwa ajii ya wana wenu na kwa ajii ya wavyee wenu. Mdoeni tati yenu na kweza nae. ²⁰Mwese kujai maii zenu, kwani matana yose ya sii ya Misri ni yenu. ²¹Wana wa Israeli waagoso ivyo. Yusufu akawenka mikokoteni, kwa kadii ya maagiiyo ya Farao, na akawenka mahitaji ya ntambo. ²²Akawenka wose nguo za kubadiisha, akini akawenka benjamini vipande mia ntatu vya feza na nguo shano za kubadii. ²³Akamwegaiya tati yakwe: npunda kumi wekwenuao matana ya Misri, npunda wavyee kumi wekwenuao nafaka, mikate na mahitaji matuhu kwa tati yakwe kwa ajii ya ntambo. ²⁴Ivyo akawaluhusu nduguze nao wakahauka. Akawamba, "Kauwani msekwezamkagombana siyani." ²⁵Wakakweya kuawa Misri na kweza mwe sii ya Kanaani, kwa Yakobo tati yao. ²⁶Wakamwambia "Yusufu yuke meso, na nee mtawaa uwanga ya sii yose ya Misri." Na moyo wakwe utozwa ni kudunduwa, inga nkekutiamini. ²⁷Wakamwambia mbui zose za Yusufu ekuwayo kawaambia. Yakobo ekuonaho mikokoteni Yusufu ekuwayo kamwegaiya kuwenuwa, roho ya Yakobo tati yae iyawa mwe ufu. ²⁸Israeli akagombeka, "Yatosha. Yusufu mwanangu ni mgima. Nondaniite nikamkauwe kabla nkizati kufa."

Chapter 46

¹Israeli akaita na vyose ekuwavyo navyo akeza Beersheba. Hada akalavya sadaka kwa Mungu ywa Isaka tatiakwe. ²Mungu akamwamba Israeli mwe sozi nakio, akaamba, "Yakobo, Yakobo." ³Akazumia, "Mi mwehanu." Akagombeka, "Mi ni Mungu, Mungu wa tatizako. Wesekuogoha kuseea Misri, ka kua ndanikugosoe taifa kuu uko. ⁴Toondatite hamwe nawe uko Misri, nami nndanikukueze uku vituhu bila wengee. Yusufu nae akayagupika meso yako kwa vifumba vyakwe." ⁵Yakobo akenuka kuawa Beersheba. Wana wa Israeli wakamwegaa Yakobo tatiyao, wana wao na avyee wao, kwe mikokoteni yekwegalwayo ni Farao kuwadoa. ⁶Wakadoa mifugo yao na mai zao wekuwazowapata kwe si ya Kanaani. Wakeza Misri, Yakobo na uvyazi wakwe wose hamwe. ⁷Akeza Misri hamwe na wanawe na wezukuwe, wana vivyee na uvyazi wao wose. ⁸Aya nee mazina ya wanangwa wa Israeli wekwezao Misri, Yakobo na wanawe: Rubeni, mvyagwa ya bosi ya Yakobo; ⁹wanangwa wa Rubeni Hanoki na Palu na Hezroni na Karmi; ¹⁰wana wa Simoni, Yemueli, Yamini, Ohadi, Yakini, Zohari, na Shauli, wana wa mwanamke Mkanaani; ¹¹wana wa Lawi Gershoni, Kohathi, na Merari. ¹²Wana wa Yuda: Eri, Shela, Peresi, na Zera, (Lakini Eri na Onani walikufa katika nchi ya Kanaani). Na wana wa Peresi walikuwa Hezroni na Hamuli. ¹³Wana wa Isakari nee ni Tola, Puva, Lobu, na Shimroni; ¹⁴Wana wa Zabuloni walikuwa Seredi, Eloni, na Yahleeli. ¹⁵Awa ne wanangwa wa Lea ekumvyaiao Yakobo uko Padani Aramu, hamwe na Dina mwanawe ya kivyee. Wanawe na wana kivyee nee wabua saasini na ntatu. ¹⁶Wana wa Gadi walikuwa Zifioni, Hagi, Shuni, Ezboni, Eri, Arodi, na Areli. ¹⁷Wana wa Asheri nee ni Imna, Ishva, Ishvi, na Beria; na Sera alikuwa dada yao. Wana wa Beria walikuwa Heberi na Malkieli. ¹⁸Awa wawa wanangwa wa Zilpa, mwekua Labani kamwenka Lea mwanawe ya kivyee. Wana ekumvyaiao Yakobo wose nee ni kumi na mtandatu. ¹⁹Wana wa Raheli mkaziwe da Yakobo wawa Yusufu na Benjamini. ²⁰Uko Misri Manase na Efraimu wakavyagwa mwe Yusufu na Asenathi, binti Potifera kuhani wa Oni. ²¹Wana wa Benjamini walikuwa Bela, Bekeri, Ashbeli, Gera, Naamani, Ehi, Roshi, Mupimu, Hupimu, na Ardi. ²²Awa wawa wanangwa wa Raheli waliozaliwa kwa Yakobo - jumla yao kumi na wanne. ²³Mwana wa Dani alikuwa Hushimu. ²⁴Wana wa Naftali walikuwa Yahzeeli, Guni, Yezeri, na Shilemi. ²⁵Awa nee ni wana wa Bilha wekumvyaiao Yakobo, ambaye Labani kamwenk Raheli mwanawe ya kivyee - wose wamo mpungati. ²⁶Wose wakaita na Yakobo, wekuwao uvyazi wakwe, bila kutaazia wakaza wanawe da Yakobo ne wamo sitini na sita. ²⁷Hamwe na wana waidi wa Yusufu wekuvyagwa kwakwe uko Misri, wantu wa familia yakwe wekuitao Misri nee wamo sabini hamwe wose. ²⁸Yakobo akamwagii Yuda kuwaongoea mbele ya Yusufu kuonyesa sia kuita Gosheni, nao wakeza kwe eneo da Gosheni. ²⁹Yusufu akazenga kumbi dakwe akaita kumgokea tatiakwe uko Gosheni. Akambwii akamuumbatia singo yakwe, akaia mwe singo yakwe kwa mda. ³⁰Israeli akamwamba Yusufu, "Ivyo na niumbwe mzimu iviaha kwa kua nkikiona cheni chako kua ukeemgima." ³¹Yusufu akawamba nduguze na nyumba ya tatiakwe, "Nondaniite nikamhinye Farao, kua, "Ndugu zangu na nyumba ya tate mimi wekuwao kwe si ya Kanaani wanezea. ³²Wantu awa ni waisi, kwa ajii wawa waisi weza na mabunga yao ya ngoto, na mbuzi, na vyose wenavyo. ³³Yendaiwe, Farao endahoawetange na kuwauza, 'Ndima yenu ni ihi? ³⁴Umwambe, wandima wako nee ni waisi wa wanyama yangia mwande kubua ivi, swiswi, na tatizetu.' Gosoani ivyo ili mdahekwekaa mwe sii ya Gosheni, kwa kua kia muisi ana mbifya na Wamisri."

Chapter 47

¹Ikabinda Yusufu akengia kwa Farao na kumwamba, "Tate na ndugu zangu, ng'oto wao na mbuzi zao, na yose wenayo, wabua kulawa mwe si ya Kanaani. Kauwa, waaho mwe si ya Gosheni." ²Akawadoa washano mwe nduguze na kuwatambulisha kwa Farao. ³Farao akawamba nduguze, "Ndima yenu ni mbwai?" Wakamwamba Farao, "Wandima wako ti wafugaji, enga mababa zetu." ⁴Ikabinda wakamwamba Farao, "Teza kwekaa kwa muda mwe si. Malisho nkakuna kwa jii ya makundi ya wandima wako, kwa ajii ya saa ni nkai sana mwesi ya Kanaani, kwa iyo, tafazai waeke wandima wako wekae mwe si ya Gosheni." ⁵Ikabinda Farao akamwamba Yusufu, akamba, "Tati yako na nduguzo weza kwako." ⁶Sii ya Misri imbele yako. Umwekaze tati yako na nduguzo ntendeo ntana, si ya Gosheni. Ikiwa wamanya wantu wenao udahi miongoni mwao, uwaike kuwatunduia wanyama wangu." ⁷Ikabinda Yusufu akamwengiza Yakobo tati yakwe na kumuika mbele ya Farao. Yakobo akambaliki Farao. ⁸Farao akamwamba Yakobo, "Kuishi kwa muda wani?" ⁹Yakobo akamwamba Farao, "Myaka ya ntambo zangu ni mia mwenga na saasini. Myaka ya maisha yangu iwa mijihi na ya maumivu. Nkiyo kama myaka ya tati zangu." ¹⁰Ikabinda Yakobo akambaiki Farao na kuhauka mbele yakwe. ¹¹Ikabinda Yusufu akamuika tati yakwe na nduguze. Akawenkha ntendeo mwe si ya Misri, mphaamo yedi sana ya si, mwe ntendeo ya Ramesesi, enga Farao emwagiizavyo. ¹²Yusufu amhudumia tati yakwe kwa nkhande, nduguze, na nyumba yose ya tati yakwe, kuigana na hisabu ya wahitaji wao. ¹³Basi nkakweka na nkhande mwe si yose, kwani saa iwa nkhai muno, si ya Misri na si ya Kanaani ikabanika kwa sibabu ya saa. ¹⁴Yusufu akakusanya hea yose yekuwayo mwe si ya Misri na si ya Kanaani, kwa kuwatagia wekazi wakwe nkhande ikabinda Yusufu akaeta he zia mwe nyumba ya Farao. ¹⁵Hea yose ya si ya Misri na Kanaani ikusiaho, Wamisri wose wakeza kwa Yusufu wakagombeka, "Utenke nkande! Kwaji yani tife mbele yako kwa mana hea yetu isiya?" ¹⁶Yusufu akagombeka, "Atiho hea yenu isiya, eteni wanyama wenu nami nendaniwenke nkhande badii ya wao." ¹⁷Kwa iyo wakaeta wanyama wao kwa Yusufu, Yusufu akawenka nkande kwa kubadiishana na faasi, ng'oto, mbuzi na nphunda. Akawaisa kwa mikate kwa kubaduushana na wanyama wao mwaka uda. ¹⁸Mwaka uda ukusiaho, wakeza kwakwe mwaka ukutongea na kumwamba nkatinatifise zumbi yangu kwamba hea yetu yose isia, na wanyama ni wa zumbi wangu. Nkakuwa kikusiagaacho mbele ya zumbi wangu, ikesekuwa ni miietu na si yetu. ¹⁹Kwani tife mbele ya meso yakwe, swie na si yetu? Utigwe swiswi na si yetu badala ya nkhande, na swiswi na si yetu tendatiwe wandima wa Farao. Utenke mbeyu ili kuwa tiishi tiwkuwa, na si siekuwa bueu bila wantu. ²⁰Ivyo Yusufu akamgwiia Farao si yose ya Misri. Kwa ajii kila Mmisri akautaga munda wakwe, kwa sibabu saa iwa mkai muno. Kwa sia inu, si ikawa mai ya Farao. ²¹Na wantu, awagoso kuwa watumwa kulawa mhaka umwe wa Misri hadi mhaka mtuhu. ²²Ni si ya makuhani ikedu iwa nkaikugulwa ni Yusufu kwa sibabu makuhani ne wekenkwa posho wadiya, mwe sehemu wekwenkwaye ni Farao, kwa iyo nkawe kitaga si yao. ²³Ikabinda Yusufu akawamba wantu, "Kauwa, nkiwagua nywinywi na si yenu ivyeo kwajii ya Farao. Basi mbeyu inu hanu kwa ajii yenu, nanyi mkahanda mwe si." ²⁴Ukati wa kuoza, mmwenke Farao sehemu ya shano na sehemu nne zendaziwe ni zenu, kwa mbeyu za munda na kwa nkande ya nyumba zenu na wana wenu." ²⁵Wakagombeka, "Kuhonya maisha yetu. Na tipate kibali he meso yake. Tenda tiwe wandima wa Farao." ²⁶Ivyo Yusufu akaigoso kuwa shaia igosoayo ndima hata ivyeo mwe si ya Misri, kuwa mwenga ya shano ni ya Farao. Eneo da makuhani ikedu nkande kugosolwa kuwa da Farao. ²⁷Ivyo Israeli akaishi mwe si ya Misri, mwe ntendeo ya Gosheni. Wantu wakwe wakapata umiliki, wakawa wenao uvyazi na kugenyea sana. ²⁸Yakobo akekaa mwe si ya Misri myaka kumi na saba, kwa iyo myaka ya maisha ya Yakobo iwa myaka mia mwenga alubaini na saba. ²⁹Ukati wa kufa kwake Yakobo ukabuaho hehi, akamwetanga Yusufu mwanawe na kumwamba, "Kama nkipata kibali mbele yako, ika mkono wako si ya paja dangu, na unigoswe kwa uaminifu na kwei. Tafazai usekunizika Misri." ³⁰Nendaho nigone na watate wangu, wenda uniavye Misri na kunizika mwe eneo da kigii cha watate wangu." Yusufu akamba, "Nendanigosoe enga ukugembekavyo." ³¹Israeli akagombeka, "Niapia," na Yusufu akamwambia. Ikabinda Israeli akenamasi mbele ya usazi wakwe.

Chapter 48

¹Ikawa baada ya mbui izi, yumwe ywao akamwamba Yusufu, "Kauwa tatiako ni mtamu." Ivyo akahauka hamwe na wanawe waidi Manase na Efraimu. ²Yakobo ekwambiwa, "Kauwa mwanao Yusufu keza kukuona, "Israeli akakuba nguvu na kwekaa uwanga ya usazi. ³Yakobo akamwambia Yusufu, Mungu Mwenyezi akaniawia uko Luzu mwe si ya Kanaani. Akanibaliki na ⁴kunambia, 'Kauwa nenda nikwenke uzao mungi na kukuomeea. Nenda nikutende kuwa bumba da mataifa. Nena nikwenke sii inu wewe na uzao wako kuwa miliki ya kae na kae. ⁵Na sasa wanao waidi, wekuvyaigwao kwako mwe si ya Misri kabla nkizatikweza Misri, ni wangu. Efraimu na Manase wenda wawe wangu, kana weivyo Rubeni na Simioni. ⁶Wana ndio upate baada ya aho ni wako, wenda wataziwe mwe mazina ya ndugu zao mwe ulisi wao. ⁷Akini kwangu mimi nekwezaho kuawa Padani, kwa usoyoyo wangu Raheli kafa siai mwe si ya Kanaani, ukati ukeaho mda kuita Efrati. Nkimzika hada mwesia iitayo Efrathi" (nee, Bethlehemu). ⁸Israeli ekuwaonaho wana wa Yusufu, akamba, "Ni wakina ndai awa?" ⁹Yusufu akamwambia tatiakwe, "Awa ni wanangu, Mungu ekunenkao aha." Israeli akamba, "Waete kwangu, kwamniwabaliki." ¹⁰Basi meso ya Israeli nee yakavotwa kwa ajii ya umli wakwe, ivyo nkee kudaha kuona. Ivyo Yusufu akawasogeza hehi yakwe na akawabusu na kuwakusegea. ¹¹Israeli akamwamba Yusufu, "Nchee kutazamia kukio na cheni chako vituhu, akini Mungu kaniluhusu kuwaona hata wanao." ¹²Yusufu akawausa mwe magoti ya Israeli, na akabinda akenama na cheni chakwe uwanga ya si. ¹³Yusufu akawadoa wose waidi, Efraimu mwe mkono wa kuume kuelekea mkono wa kumoso wa Israeli, na Manase mwe mkono wakwe wa kuume kuelekea mkono wa mkono wa kuume mkono wa Israeli na akawasogeza kwakwe. ¹⁴Israeli akenua mkono wakwe wa kuume na kuuika uwanga ya mutwi wa Efraimu, mwekuwa mdodo na mkono wakwe wa kumoso uwanga ya mutwi wa Manase. Akembosa mikono yakwe, kwani Manase nee mwekuwa mvyaigwa ywa bosi. ¹⁵Israeli akambaliki Yusufu akamba, Mungu ambaye mbele zakwe tate Ibrahimu na Isaka wenda, Mungu mniinda hata ivyeo, ¹⁶malaika wekuniindao na mazala yose, awabaliki wabwanga awa zina dangu na ditajwe kwao na mazina ya tate Ibrahimu na Isaka. Na wawe madugano ya wantu uwanga ya si." ¹⁷Yusufu ekuonaho tatiakwe kaika mkono wakwe wa kuume uwanga ya mutwi wa Efraimu, nkavyekumtamia. Akaudoa mkono wa tatiakwe auiki mwe mutwi wa Manase. ¹⁸Yusufu akamwambia tatiakwe, "Nkivyo tate; kwani uyu nee mvyaigwa ywa bosi. Ika mkono wako uwanga ya mutwi wakwe." ¹⁹Tatiakwe akaemea na kwamba, "Namanya, mwanangu, namanya. Yeye naye enda muntu, naye pia enda awe mkuu. Akini mvunawe enda awe mkuu kwemboka yeye na uzao wakwe wenda uwe mungi wa mataifa." ²⁰Israeli akawabaliki msi uyo kwa mbui izi, "Wantu wa Israeli wenda watamke balaka kwa mazina yenu wakamba, Mungu na akugosoe kana Efraimu na kana Manase". "Kwa sia inu, Israeli akamwiika Efraimu mbele ya Manase. ²¹Israeli akamwaka Yusufu, "Kauwa ni hehi na kufa, akini Mungu enda awe nanywi na endaawavuze mwe si ya tatizenu. ²²Kwako wewe, kwakuwa uwanga ya ndugu zako, nakwenka mtelemko wa mwiima nekuudowao kuawa kwa Waamori kwa upanga wangu na uta wangu."

Chapter 49

¹Kisha Yakobo akawetanga wanawe na kuwambia, "Ekaani hamwe, ili niwambie ndiyo yanipate aho baadaye.

²Kusanyikeni nywinywi wenye mtegeeze nywie wana wa Yakobo. Mtegeezeni Israeli tati yenu. ³Reubeni, wewe ni uvyazi wangu wa bosi, nguvu zangu na mwanzo wa uwezo wangu, mwekubakia mwe heshima na nguvu.

⁴Nkwambiizika sa via mazi yarukayo, nkuna sibabu kugona usazi umwe na tati yako. Ne vyeeka unajisi; kutakumvizia. ⁵Simoni na Lawi ni ndugu. Panga yenu ni silaha ya vurugu. ⁶Ee nafsi yangu, usekwengia he baaza dao, wala mwe mikuutano yao, kwani moyo wangu una heshima nkuu kwa ajii yao. Kwani kwa hasira yao wakoma wantu. Iwapendeza kusenga vihaga vya ng'ombe. ⁷Hasila yao ilaaniwe maana ne ni nkai na ukai wao, kwani ne ni ukatili. Nndaniwapange mwe Yakobo na kuwatawanya mwe Israeli. ⁸Yuda, undausifiwe n'nduguzo. Mkono wako umwe singo za maadui wako. Wana wa tati yako wandawakwenamie. ⁹Yuda umwana simba. Mwanangu, ya ukaa wako. Ne agooka si, kekunja kana simba, simba fyee. Je n'ndai ndiye ageeze kumwenua?

¹⁰Ngoda nkainaihauke mwe Yuda, wala ngoda ya utawala kuawa he miundi yakwe, mpaka ndiho eze Shilo. Mataifa n'nda ya mtii. ¹¹Kumfunga mphunda he mzabibu, na mwana mphunda yakwe he mzabibu mtana, kafua mavazi yakwe mwe divai, na nkazu yakwe mwe mphome ya vitawi vya mzabibu. ¹²Meso yako ni meusi kama mphombe, na meno yako yang'aa sa maziwa. ¹³Zabuloni ni andaekae he fukwe ya bahali. Anda awe bandali kwa ajii ya meli, na mhaka wakwe undaubue hata Sidoni. ¹⁴Isakari ni mphunda mwenye nguvu, mwe gomeza gatigati ya ngoto. ¹⁵Aona hantu hadi kuhumuiza nasi ya kupendeza. Andaenamize wega dakwe kwa mzigo na kwa mtumishi yakwe. ¹⁶Dani anda awe mwamuzi ya wantu wakwe kama yumwe makabila ya Israeli. ¹⁷Dani andaatende nyoka nkandankanda ya sia, nyoka mwenye sumu muuma hata vihaga vya falasi he sia, sa ivyo muongoza falasi agwa nyuma. ¹⁸Naungoja wokovu wako, Yahwe. ¹⁹Gadi - wakweao falasi wandawashambulie, akini andaawatoe mwe vihaga vyao. ²⁰Nkande za Asheri nndaziwe nyingi, naye andaandae nkande za kifaume.

²¹Naftali ni ngugwa fye desado kufugwa, anda awe na wana watana. ²²Yusufu ni tambi divyaado, tambi divyaado hehi na ukoongo wa mazi, ambayo matawi yakwe ya uwanga mwe ukuta. ²³Mta mishale andaamshambulie na kumrushia na kumvigaviga. ²⁴Akini uta wakwe ni imala, na mikono yakwe indaiwe hodari kwa sibabu ya mikono ya mwenye nguvu wa Yakobo, kwa ajii ya zina da Podue, mwamba wa Israeli. ²⁵Mungu wa tati yako andaakusaidie, na Mugnu Mwenye enzi andaakubariki kwa balaka uwanga mbinguni, baaka ze mwe windi vya si na baaka za matombo na ifu. ²⁶Baaka za tati yako ni nkuu kuliko baaka za miima ya kae au vintu vyose vyekutamaniwavyo vya miima ya kae. Na viwe mwe mtwi wa Yusufu, hata uwanga ya taji za kifaume mwe mitwi ya nduguze. ²⁷Benjamini ni mbwamwitu mwenye saa. Mwe keo andaagwie na guoni andaapangie kie nacho. ²⁸Aya ni makabila kumi na mbii ya wa Israeli. Iki ne wekuembiwacho mwe kubarikiwa. Akawabariki kia yumwe kwa baaka astahiliyo. ²⁹Kisha akawaelekeza na kuwamba, "Ni hehi na kuita kwa antu wangu. Mnizike hamwe na wakina baba he pango da mwe mnda wa Efroni Mhiti, ³⁰Mwe pango da uko Makpela, hehi na Mamre mwe si ya Kanaani, mnda we Ibrahimu ekuguao kwa Efroni Mhiti kwa ajii ya eneo da kuzikia. ³¹Hada wakamzika Ibrahimu na mkaziwe Sara; hada wakamzika Isaka na Rebeka mkaziwe, na hada pia nikamzika Lea. ³²Mnda na pangoo de umo digulwa kuawa kwa wantu wa Heth." ³³Yakobo ekubindiizaho maagizo aya kwa wanawe, akaiika miundi yakwe mwe usazi, akaumbwa mzimu, akawatongea wantu wakwe.

Chapter 50

¹Yusufu akasimnika sana hata akagwa kwa tatiakwe akaia akambusu. ²Yusufu akawagia wandima wakwe matabibu wakamgea mziigi tatiakwe. Hivyo matabibu wakampaka dawa Israeli. ³Wakatimiza siku alubaini kwa ajii nee muda kamili wa kugea mziigi. Wamisri wakamwia kwa siku sabini⁴Siku za maomboezo zekubuahho Yusufu akatamwiia na wandima wa baaza da ufaume wa Farao kwamba, "Ati mkipate kibali he meso yenu tahazalini mtamwiie na Farao, kwamba, ⁵Tate kaniapiza, kwamba, "Kaua ni hehi na kufa. Unizike kwe kabui nekutukado kwa ajii yangu kwe si ya Kanaani. Nee ndiho unizike." Basi nenka uhusa nikamzike tate nkabinda nagotoka." ⁶Farao akamuandua, "Hita lamzike tatiako enge ekukuagiivyo." ⁷Yusufu akenda kumzika tatiakwe maofisa wa Farao wose wakaete nae washauli wa nyumba yakwe, maofisa waendamzi wose wa si ya Misri, ⁸hamwe na nyumba ya Yusufu na wandugu wakwe na nyumba ya tatiakwe. Akini wanawao, ngoto wao na makundi ya mbuzi ao yabadwa kwe si ya Gosheni. ⁹Vibanda wazi na wakweo falasi pia waita naye. Nee ni kundi kuu sana da wantu. ¹⁰Hata wekwezaho kwe wazo wa kuuhumia Atadi upande mtuhu na Yordani, wakaomboeza kwa majonzi ya huzuni nkuu. Yusufu akagoso maomboezo kwa siku mpungate kwa ajii ya tatiakwe. ¹¹Wenyezi wa mzi Wakanaani, wekuonaho maomboezo ya siku mpungate mwe wazo wa Atadi, wakamba, "Idi ni tukio da huzuni nkuu kwa Wamisri." Nee nekavyo eneo ido diketangwa Abeli Mizraimu, deiko mbele ya Yordani. ¹²Ivyo wanawe wamkagosoia Yakobo enga ekuwaagiavyo. ¹³Wanawe wakamwegea kwe si ya Kanaani na wakamzika mwe mphanga mwe mnda wa Makpela, hehi na Mamre. Ibrahim nee kagua mpaga hamwe na mnda kwa ajii ya eneo da kuzikia. Nee kagua kwa Efroni Mhiti. ¹⁴Baada ya kumzika tatiakwe Yusufu akanya Misri yeye hamwe na wandugu wakwe na wose wekumsindikizao kumzika tatiakwe. ¹⁵Wandugu wa Yusufu wekuonaho kwamba tatiao kafa wakamba, "Ndaiwe vivihi ati Yusufu anda atiuza na aondeze kuiha kisasi kwa ajii ya upisho tekumgosoia?" ¹⁶Kwa iyo wakamgugua Yusufu, kwamba, "Tate ako kaagia kabla ukazati kufa kwamba, ¹⁷Mwambeni Yusufu ivi, "Tafazali samehe makosa ya wandugu wako ne zambi yao na ubaya wose wekukugosoia." Basi wasemehe wandima wa Mungu wa tatiako." Yusufu wekumwambiaho akaia. ¹⁸Wandugu wakwe pia wakaita nakwenamiza vyeni vyeo mbele yakwe. Wakamba, "Kawa swiswi ni wandima wako." ¹⁹Iyakini Yusufu akawaandue, "Msekuogoha, Je mimi ni badii ya Mungu? ²⁰Iyakini kwenu, nee mkusudia kunidagamiza akini Mungu kanikusudia matana, kuhifazi maisha ya wantu wangi, kama muonavyo ivyeo. ²¹Kwa iyo msekuogoha. Ndaniwahudumie nywinywi na wana wenu wadodo. Kwa sia ii kwenye moyo na kutamwiia wao mphaalwe. ²²Yusufu akekaa Misri, hamwe na familia ye tatiakwe. Akaishi miaka mia mwenga na kumi. ²³Yusufu akawaona wana Efrimu hata uvyazi wa mtatu. Akawaona wana Makiri mwana wa Manase, wekuwao wahagatwa ni Yusufu wekuwaho wateke. ²⁴Yusufu akawamba wandugu wakwe, "Ni hehi na kufa; akini kwa hakika mungu ndamwenae anda awaongoze kulawa kwe si inu na kwegea kwe si ekumwenkayo Ibrahimu, kwa Isaka na kwa Yakobo." ²⁵Yusufu akawaapiza wantu wa Israeli kwa kiapo. Akamba, "Bila shaka Mungu andaaweze. Wakati uo mndadoe mavuha yangu kuawe aha." ²⁶Yusufu akafa, mwe miaka mia mwenga na kumi. Wakamsisa mziigi na akaikwa mwe jeneza uko Misri.

Exodus

Chapter 1

¹Aya nee mazina ya wana wa Israeli wekwezao Misri hamwe na Yakobo kia mntu na nyumba yakwe: ²Rubeni, Simioni, Lawi, na Yuda, ³Isakari, Zebuluni, na Benjamini, ⁴Dani, Naftali, Gadi, na Asheri. ⁵Jumla ya wantu wa ukoo wa Yakobo nee ni sabini. Yusufu nee kawa kae Misri. ⁶Nee Yusufu, hamwe na kakize wose na ukoo wose wakafa. ⁷Waisraeli wafanikiwa sana, wakaongezeka sana idadi yao naho wakawa na nguvu mana sii imemeezwa ni wao. ⁸Wakati unu sasa mfaume mhya mwese kumanya Yusufu kenukia Misri. ⁹Akawamba wantu wakwe, "Kauwani awa Waisraeli ni wengi naho wana nguvu kuliko swiswi. ¹⁰Soni tekao nao kwa akii, ati nkivyo wonda waongezeke na nkondo ikaawia wonda waungane na wabaya wetu watoane naswi kisha wonda wahauke." ¹¹Kwaiyo wakawaikia walinzi ambao wawatesa kwa kuwatumikisha kazi ngumu. Waisraeli wakazenga mataai ya mizi kwa ajii ya Farao: Pishoni na Ramsei. ¹²Akini kadhi Wamisri wekuwatesavyo, nee Waisraeli wekuendeavyo kuongezeka na kusambaa. Kwa iyo Wamisri wakavoka kuwaogoha Waisraeli. ¹³Wamisri wawatenda Waisraeli wagosoe ndima kwa nguvu nyingi. ¹⁴Wakagoso maisha yao kuwa ya usungu kwa kuwatumikisha ndima ngumu kwa ntui na matofai kwa kiya aina ya ndima za tanga. Ndimu zao zose nee ni ngumu. ¹⁵Kisha mfaume wa Misri

akawaambia wahokezi wa Kiebrania; yumwe etangwa Shifra, na mtuhu etangwa Puha. ¹⁶Akawamba, "Mwendaho muwahokee wavyee wa Kiebrania wakasuzamia, kauwani wakavyaa ati ni mwana kigosi, basi mkomeni, miya ati ni mwana kivyee, basi mweekeni aishi." ¹⁷Mia wada wahokezi wakamuogoha Mungu nkawekugosoa enga wekuagizwavyo ni mfaume wa Misri, wakawabada wana wa kigosi waishi. ¹⁸Mfaume wa Misri akawetanga wahokezi akawamba, "Kwa mbwai mgosoa ivi na kuwabada wana kigosi waishi?" ¹⁹Wada wahokezi wakamjibu Farao, "Awa wavyee wa Kiebrania nkiyo kama wada wa Kimsri. Awa wana nguvu naho ni jasii sana mana wabinda kuvyaa hata kabla ya mhokezi kubua." ²⁰Mungu kawalinda awa wahokezi. Wantu waongeza sana na kuwa na nguvu sana. ²¹Kwa kuwa wada wahokezi wamuogoha Mungu, akawenka ukoo. ²²Farao akawaagiza wantu wose, "Ni lazima mmuase kiya mwana kigosi endae avyaigwe kwe mto, miya kia mwana kivyee aekwe aishi."

Chapter 2

¹Ivi sasa mgosi wa kabila da Lawi kamuona mvyee Mlawi. ²Yuda mnyee akanua mimba na kuvyaa mwana kigosi. Ekuonaho kwamba nekawa mwana mwe kugimbaa. Kamfisa kwa miezi mitatu. ³Lakini ekuonaho nkadaha kuendelea kumfisa vituhu, kadoa ngewa ya nyasi akakihaka sifa na lami. Akamuika mwana ndani yakwe na kukiika uwanga ya mazi mwe mani nkandai ya mto. ⁴Dadiwe akagooka kwa hai iliamanye yendayoyampate. ⁵Mndee wa Farao akaseea kwehaka mtoni wakati wandima wakwe wakinda nkanda ya mto. Nae akaona idantezu mwe mani na akamtuma mndima wakwe kwenda kukidoda. ⁶Ekukigubua, akamwona mwana. Kaua, mwana nee akaiya. Kamhurumia neeaamba, "Bia shaka uyu nikatiyao wa wana wa Waebrania." ⁷Basi dadiwe da yuda mwana neeamwamba binti Farao, "Je nadaha kwenda kukuondea mvyee wa Kiebrania eze akuetee mwana kwa ajii yako?" ⁸Binti Farao neeamwamba, "Hita." Ivyo yuda binti akaita na kumwetanga mami yakwe yuda mwana. ⁹Binti Farao neeamwamba mami yakwe yuda mwana, "Mdoe uyu mwana ukamwonkese, nami ndanikwenke posho." Ivyo yuda mndee akamdoa mwana na kumwonkese. ¹⁰Mwana ekuaho mkuu, akamweta kwa binti Farao, na akawa mwanawe. Akamwetanga zina dakwe Musa neeaamba, "Kwa via nkimuavya kwe mazi." ¹¹Musa ekuaho mntu mgima, akaita kwa wantu wakwe na kuona ndima ngumu wekuazo wakagosa. Kamuona Mmisri akamtoa Mwebrania, yumwe wantu wa ukoo wakwe. ¹²Kakaua uku nakuda, naekuonaho nkakuna mntu, akamkoma yuda Mmisri na kuufisa mwii wakwe mwe msanga. ¹³Akaita vituhu msii mtuhu, na kaua, Waebrania waidi neewakatoana. Neeamwamba yuda mwekuwa na makosa, "Kwa mbwai wamtoa mbuyayo?" ¹⁴Akini yuda mntu neeaamba, "Ni ndai mwekukuika wewe kiongozi na muaha wekumkomavyo yuda Mmisri?" Nee Musa akaogoha nakwamba, "Hakika nekugosoayo yamanyigwa." ¹⁵Farao ekusikiaho mbui izi, kageeza kumkoma Musa. Lakini Musa kaguuka na kuita kwekaa kwe sii ya Wamidiani. Kuda kekaa nkanda ya mto. ¹⁶Wakati uo kuhani wa Midiani neekawa na wandee saba. Weza mtoni kuteka mazi na kumemeza vyombo vyao ili wanywe mikoba ya tati yao. ¹⁷Waisi weza na kusenga kuwaguusa, lakini Musa kaita kuwambiza. Akabinda neeawanyisa mifugo yao. ¹⁸Wada wandee wekuitaho kwa Reuli tati yao, kawauza, "Kwa mbwai muuya nyumbai mapema ivieo?" ¹⁹Neewamwamba, "Mmisri yumwe katiokoa dhidi ya waisi. Pia kateka mazi na kunyweshea mifugo wetu." ²⁰Akabinda akawauza wandee wakwe, "Yu hahi sasa? Kwa mbwai mumbada? Mwetangeni ili apate kuda nkande hamwi nasi." ²¹Musa neekubali kuekaa na yuda mntu ambae pia kamwenka mndee yakwe Zipora ili amtegue. ²²Akavyaa mwana kigosi, na Musa neeamwetanga zina dakwe Geshomu; akamba; "Mkazi mwesii ya ugeni." ²³Muda mrefu baadae, mfaume wa Misri neeafa. Waisraeli walalamika kwa sababu ya ndima za utumwa. Waia kuonda msaada, na maombi yao neeyambwia Mungu kwa sababu ya mateso yao. ²⁴Mungu ekusikiaho malalamiko yao, Mungu kakumbuka utangio wakwe na Ibrahimu, na Isaka, na Yakobo. ²⁵Mungu kawaona Waisraeli na neeaelewa hali yao.

Chapter 3

¹Wakati unu Musa nee kaendee kuiza mifugo ya Yethro mkwewe, kuhani wa Midiani. Musa nee kadiongoza buge da mifugo kutongea upande wa haae wa jangwa mpaka kubua Horebu, muima wa Mungu. ²Ekuwaho hada malaika ywa Yahwe akamuawia inga mwai wa moto mwe kisaka. Musa nee asunguamanya, na kauwa kisaka iwaka moto mia nkachokusagasia. ³Musa akagombeka, "Nendanihituke ili nikione kintu iki cha kihii, kwa mbwai kiaka iki nkachokusagasia." ⁴Yahwe ekuonaho ya kuwa kahituka upande ii aone, Mungu akamwetanga kuawa mwe kia kisaka na kugombeka, 'Musa, Musa.' Musa akagombeka, "Mie hanu." ⁵Mungu akagombeka, "Wesekunisogee! Vua viatu mwe miundi yako kwa kuwa hantu ukugookaho ni hekuikwaho wakfu kwa ajii yangu." ⁶Kaongeza kugombeka, "Mimi ni Mungu ywa tati zako, Mungu wa Abrahamu, Mungu wa Isaka, na Mungu ywa Yakobo." Kisha Musa akagubika cheni chakwe, kwa kuwa nee kaogoha kumkaua Mungu. ⁷Yahwe akagombeka, "hakika nkhiyaona mateso ya wantu wangu weiko Misri. Nkhisikia vuzo dao kwa chambuso za wakuu wao, kwa kuwa nayamany mateso yao." ⁸Ncheza asi kuwaokoa zidi ya mamlaka ya Wamisri na kuwaavya mwe sii ida na kuwaeta mwe sii ntana, hana, sii imemayo mee na hasai, kwe ukanda wa Wakanaani, Wahiti, Waamori, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi. ⁹Ivi aha maomboezo ya wantu wa Israeli yanibuia mimi. Zaidi sana, Mie nkhiyaona nkhiyaona mateso wateswayo ni Wamisri. ¹⁰Ivyo basi, nendanikutume wewe kwa Farao ili upate kuwaavya wantu wangu, wana wa Israeli kuawa mwe sii ya Misri." ¹¹Mia Musa akagombeka Mungu, "Mie ni ndai hata niite kwa Farao na kuwaavya Waisraeli kuawa Misri?" ¹²Mungu akamuandua, "Hakika nendaniwe hamwe na wewe. Inu yendaiwe ishao kwako ya kuwa nkhitutuma. Wendamnivikie mimi mwe muima unu." ¹³Musa akamwamba Mungu, "Nendaniite kwa Waisraeli na kuwamba, 'Mungu ywa tati zenu kanituma mimi kwenu,' na nikabinda wakanamba zina dakwe ni ndai?' Nendaniwambeze?" ¹⁴Mungu akamwamba Musa, "MIMI NIAHO AMBAYE NIAHO." Mungu akagombeka, "Ni lazima uwambie Waisraeli, "MIE MWEAHO kanituma kwenu." ¹⁵Nae Mungu akamwamba Musa, "Lazima uwahinye Waisrael, 'Yahwe, Mungu wa tati zenu, Mungu ywa Abrahamu, Mungu ywa Isaka, na Mungu ywa Yakobo kanituma mimi kwenu. Idi nee zina dangu milele, na ivi nee nendavyonikumbukwe na vivyazi vyose." ¹⁶Hita ukawakunge hamwe wadaa wa Israeli. Waambe, 'Yahwe, Mungu wa tati zenu, Mungu wa Abrahamu, ywa Isaka na Yakobo, kaniavya mimi na kugombeka, "Hakika nkhiwakauwa na nkhiyaona yada mwekugosoewayo uko Misri. ¹⁷Nkhiyahidi kuwaavya ninyi mwe mateso ya Misri na kuwaeta mwe sii ya Wakanaani, Wahiti, Wamwori, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi. Sii imemayo mee na hasai." ¹⁸Wenda wakutegeeze. Wewe hamwe na wadaa wa Israeli yendaiwabidi kuita kwa mfaume ywa Misri, na indaiwabidi kumwamba, 'Yahwe, Mungu ywa Waebrania kakintaha naswi. Ivyo tieke swiswi tiite ntambo ya misi mitatu mwe jangwa ii tipate kuavya sadaka kwa Yahwe Mungu ywetu." ¹⁹Mia namanya ya kuwa mfaume ywa Misri nkhan awaeke nywie multe, isipokuwa kwa kukungumizwa. ²⁰Nendanenu mkono wangu na kuwatoa Wamisri kwa miujiza yose nendayoniigosoe mwao. Ikabinda aho, endaawaeke multe. ²²Nenda niwenkhe wantu awa kufaziiwa kuawa kwa Wamisri ii muhaukaho mwesekuuta mikono yebue. ²¹Kia mvyee endaombeze kwa jiani yakwe, via vya feza na vya zahabu na nguo. Nanyi mwendamuwahambe wana wenu wa kigosi na wa kivyee kwa sia inu mwenda muwateke nyaa Wamisri."

Chapter 4

¹Musa akaandua, "Mia yondaiwe vi vihi wakesekuniamini au wekesekunitegeeza na kunamba, 'Yahwe nkekukulawia wewe?' ²Yahwe akamwamba, "Icho ni mbwai kwe mkono wako?" Musa akamba, "Ni ngoda." ³Yahwe akamwamba, "Iyase aho sii." Musa akaiyasa ida ngoda ne yahituka nyoka. Musa akauya nyuma. ⁴Yahwe akamwamba Musa, "Mdoe mtoze mkia wakwe." Akamdoa yuda nyoka. Akahituka na kuwa ngoda mwe mkono wakwe vituhu. ⁵"Inu ni ili wapate kuamini ya kuwa Yahwe, Mungu wa tati zao, Mungu ywa Abrahamu, Mungu ywa Isaka, na Mungu ywa Yakobo kakulawia wewe." ⁶Yahwe akamwamba, "Sasa engiza mkono wako mwe nguo yako." Msa akengiza mkono wakwe mwe nguo yakwe. Na ekuulawavyo chongoi, kauwa ne una ukoma, mweupe inga seluji. ⁷Yahwe akamba, "Engiza mkono wako vituhu mwe nguo yako." Akengiza mkono wakwe mwe ya nguo yakwe na ekuulawavyo chongoi ukawa mgima vituhu kamawekuavyo mwii wakwe wose. ⁸Yahwe akamba, "Kama nkawanawakuamini wewe - ama nkawanawa zingatie utangio wangu wa bosi wa nguvu zangu na kuziamini basi wondawaamini utangio wangu wa kaidi. ⁹Na kama nkawana waamini ntangio zangu zose mbii za nguvu zangu, au wasekukutegeeza wewe, basi teka mazi kutawa mwe mto wetie kwe sii nkavu. Mazi ondayawetie yondayahituke mpome mwe sii nkavu." ¹⁰Nee Musa akamwamba Yahwe, "Zumbe, mie mzaifu wa kutamwia nkio au bosi hata baada ya kutamwia na mndima wako. Mimi ni mzaifu wa kutamwia na nina kisita." ¹¹Yahwe akamwamba, "Ni ndani mwekukuumba na muomo wa mwanadamu? Ni ndai mwekumgosoa mwa kuwa bubu? Akamwie akawe au tuntu, nkio mimi Yahwe? ¹²Sasa hita, nendani ongoze muomo wako na nendanikuhinye cha kutamwia." ¹³Mia Musa akamba, "Zumbe, tafazai mtume mntu mtuhu yeyose ukundaye kumtuma." ¹⁴Yahwe akatenda mbifya kwa Musa. Akamba, "Vi vihi kuhusu Aroni kakio yuda Mlawi? Namanya adaha kutamwia vitana. Hata ivyo eza kukintana nawe, endaa ho akuone moyo wakwe onda uwe na kinyemi. ¹⁵We ondautamwie naye ondauike maneno ya kusema mwe kanwa chakwe. Nami nnda nikiongoze kanwa chakwe na nondaniwaonyeshe ninyi wose yapasayo kugosoa. ¹⁶Yeye ondaatamwie na wantu kwa niaba yako. Yeye onda awe mhinya wantu, na wewe onda uwe kana Mungu wakwe. ¹⁷Onda udoe ii ngoda mwe mikono yako. Kwa ngoda inu yondaitende vihii." ¹⁸Musa akauya kwa Yethro - mkwewe na kumwamba, "Niruhusu nipate kuuya kwa ndugu zangu wa uko Misri ili nidae kuwaona kama wake wagima." Yethro akamwa Musa, "Hita mpeho." ¹⁹Yahwe akamwamba Musa kuda Midiani, "Hita uuye Misri, kwa wantu wose wekukundao kukukoma watendwa kae mzimu." ²⁰Musa akamdoa mkaziwe na wanawe wa kigosi na kuwakweza kwe mpunda. Akauya mhaka sii ya Misri, naye akadoa ngoda ya Mungu mwe mkono wakwe. ²¹Yahwe akamwamba Musa, "Ondaho uuye Misri, etahidi kugosoa ntangiizo zose nekunkwekaze, gosoa mbele ya Farao. Mia nonda niugosoe moyo wakwe uwe mgumu, nae nkanaawaekee wantu kuita. ²²Ni lazima umwambe Farao, 'Ivi ne ambavyo Yahwe: Israeli ni mwanangu mnyaigwa wangu wa bosi, ²³nami nakuamuu, 'Mweke mwanangu ili apate kumvikia mimi.' Akini kwa kuwa waemea kumwekea hakika nenda nimkome mwanao wa kigosi, mnyaigwa wa bosi." ²⁴Weku waho siai, wakati wa kio wekuaho wahumuiza, Yahwe akakinta na Musa na akakunda kumkoma. ²⁵Ne Zipora akadoa tuni kai na akamgea nkumbi mwananwe wa kigosi na kudigusisha kwe miundi yakwe. Halafu akamba, "Hakika we ni mwai wangu wa kigosi kwa sia ya mpome." ²⁶Ne Yahwe akamwekea, akamba, "We ni mwai wangu wa kigosi kwa mpome" kwa ajii kugewa nkumbi. ²⁷Yahwe akamwamba Aroni, "Hita nyikani ukakintane na Musa." Aroni akaita na kukintana naye kwe muima wa Mungu, na kumbusu. ²⁸Musa akamwamba Aroni mbui yose ya Yahwe ambayo kamtuma, na kugombeka kwa habai za utangio zote na nguvu ambazo Yahwe kamwagiza kugosoa. ²⁹Ne Musa na Aroni wakaita kuwakusanya wadaa wa Israeli. ³⁰Aroni akawamba mbui yose ambayo Yahwe kamwamba Musa. Ne awonyesha ntangia zote na vihii vya nguvu za Yahwe mbele ya wantu. ³¹Wantu wakaamini. Wekusikiaho kuwa Yahwe kawaona Waisraeli na ya kwamba kaona mateso yao wakenamiza mitwi yao na kuvika.

Chapter 5

¹Baada ya mbui izi kuawia, Musa na Aruni wakaita kwa Farao wakamwamba, "Ivi nee Yahwe, Mungu wa Israeli ambavyo: 'Waeke wantu wangu waite, ili wanigosoe kaamu jangwani.' ²Farao akamba, "Yahwe ni ndai? Kwa mbwai mimi nitegeeze muiyo wakwe na kuwabada Israeli waite? Mie nkimmanya Yahwe, na da zaidi nkina ni waekee Israeli waite." ³Wakamba, "Mungu ywa Waebrania kakintana na swiswi. Tieke tigosoe ntambo jangwani mwe mda wa Misi mitatu ili tiavyoe wakafaa kwa Yahwe Mungu ywetu ili tisekwenkigwa azaba ya mapigo au kwa uhamba." ⁴Mia mfaume ywa Misri akawamba Musa na Aruni, kwa mbawai mwe ndima zao? Hitani kwe ndima zenu." ⁵Akamba, Isasa kuna Waebrabia wangi mwe sii yetu, Waebrania wangi mwe sii yetu nywinywi mwawaeka waeke ndima zao." ⁶Msi uda uda, Farao akaavya amli kwa mgookezi ywa wada wantu. Akamba, ⁷"Tofauti yekuayo aho bos, "Tofauti yekuayo kwanza, mse kuwenka vituhu wantu mani ya kugosoea matofai. Waeken wakeondee mani wenye. ⁸Mia wapaswa kueta hisabu sawa ya matofai ndiyo wagosoe enga yekuavyo bos. Mse kuhokea mpungufu kwa via ni wabwa. Nee mana watoa vuzo na kwamba, "Tiluhusu tiite tikamuavie kafaa Mungu ywetu." ⁹Waongezeeni ndima wagosi ili wase kuwa na mda wa kutegeeza mbui za upotoshaji." ¹⁰Viongozi wa wantu na wa gookezi wao wakawamanyisa. Wakamba, "Ivi nee Farao ekwambavyo: 'Nkina niwenke waligafi vituhu. ¹¹Nywinywi wenye mkaonde mani hohose ndiho myapate, mia ndima zenu nkazina zihungue. ¹²Wantu wakasambaa mwe sii yose ya Misri ili wapate kukuba mafusi baada ya mani. ¹³Wagookezi wao wakawahimiza wakawamba, "Bindani ndima zenu, enga hada mani yekuaho." ¹⁴Wanyampaa wa Farao wakawatoa wagookezi wa Waisraeli, wantu wadawada wekuwaikao wagookezi wa wandima, wada wanyampaa wakakazana kuwauza, "Kwa mbwai nkamwekutimiza idadi ya matofai ikundwayo kwenu, msi wa zana hata ivyeo enga mwekuavyo mkagosoa misi ya nyuma?" ¹⁵Nee wanyampaa wa wana wa Israeli wakaita kwa Farao kumuiia. Wakamba, "Kwa mbwai wawagosoa wandima wako ivi? ¹⁶Swie wandima wako nkatenkigwa mani vituhu mia bado watamba, "Gosoani matofai!" Swie wandima wako tatoigwa sana, mia kosa ido ni du wantu wako." ¹⁷Farao akamba, "Nywie muwabwa! Wabwa nywie! Nywie mwamba, "Tiluhusu tika mwavie Yahwe kafaa." ¹⁸Uyani kwe ndima nkamna mwenkigwe mani vituhu, iya yamipasa kugosoa idadi ida ida ya matofai." ¹⁹Wanyampaa na wana wa Israeli wakang'amua kuwa wa mwe kiyangayanga kikuu wekambiiwaho nkamna mpunguziwe idadi ya matofai mgosoayo kia msi." ²⁰Wakakintana na Musa na Haruni, wekuao wagooka chongoi ya ikulu we kuaho wakaawa kwa Farao. ²¹Wakamwamba Musa na Haruni, "Yahwe amikauwe nywinywi na awenke azaba, kwa via mtigosoa swiswi tione kane wabaya mbele ya Farao na wandima wakwe. Mgea uhamba mwe mikono yao ili watikome." ²²Musa akanya kwa ZUMBE akamwamba, "Zumbe, kwa mbwai kuwagosoea ubaya wantu awa? Kwa mbwai kuniagira mimi? ²³Tangu nekwezaho kwa Farao kutamuia nae vibaya zina dako, kawagosoa vibaya wantu awa, wa nkuzati kuwahanya wantu awa hata kidogo."

Chapter 6

¹Kulawa aho Yahweh akamwamba na Musa, "Isasa wenda uone nendavyo nigosoe kwa Farao. Wenda uone idi, kwa via enda awahade waite kwa mkono wangu mnyanyi, kwa ajii ya mkono wangu mnyanyi enda awalavye mwesi."²Mungu akamwamba Musa, "Miye ni Yahweh. ³Nkimwaawia Ibrahimu, Isaka, na Yakobo inga via Mungu mwe nguvu; akini kwa zina dangu, Yahweh, nkao kunimanya. ⁴Naho nkitintimaza uosi wangu na wowo, nee niwenke si ya Kanaani, si wekweikaayo inga nkiwo wavyaigwa, si wekuzuwayo. ⁵Kwembosa yose, nkisikia nkoo za Waisraeli wekudoigwao watumwa ni wa Misri naho nkikumbuka uosi wangu. ⁶Naho ukaheza gombeka kwa Waisraeli, 'Miye ni Yahweh. Nenda niwaavye mwe utumwa si ya Wamisri, na kuwaika chazae na nguvu zao. Nenda niwaohoe na kumanyisa nguvu nenazo na kwa viugo vya uahi. ⁷Nenda niwaete kwangu inga wantu wangu, naho nenda niwe Mungu ywenu mwe kuwaavya mwe utumwa si ya wa Misri. ⁸Nenda niwaete mwe si nekumwaagiayo Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Nenda niwenke iwe mai yenu. Miye ni Yahweh." ⁹Musa ekuwambaho aya Waisraeli, nkawo kumtegeeza kwa viya wekuwavyo wakasiimizwa. ¹⁰Nee Yahweh akatamwiiya na Musa akamwamba, ¹¹"Ukite umwambe Farao, mfaume ywa Misri, awaeke wantu wa Israeli wahauke mwe si yakwe." ¹²Musa akamwamba Yahweh, "Ati Waisraeli nkawazati kunitegeeza, Farao enda anitegeeze vii hivi, hambu miye mwenye nkimi mgombesi ywedi?" ¹³Yahweh akagombeka na Musa na Aruni. Wakawasigiye Waisraeli na Farao, mfaume ywa Misri awaavye Waisraeli mwe si ya Misri. ¹⁴Awa wawa mitwi mwe nyumba za tati zao: wanangwa wa Rubeni, mvyagwa ywa bosi ywa Israeli, watuhu wawa Hanoki, Palu, Hezroni, na Karmi. Awa wawa mababa ywa kolwa da Rubeni. ¹⁵Wanangwa wa Simeoni wawa Yemueli, Yamini, Ohadi, Yakini, Zohari, na Shauli - mwana mvyee ywa Kanani. Awa wawa baba mwe kolwa da Simeoni. ¹⁶Hanu hagondwa mazina ya wana wa Lawi, hamwe na uvyaigwa wao. Wawa ni Gerishoni, Kohathi, na Merari. Lawi kekaa ugima akabuza myaka 137. ¹⁷Wana wa Gerishoni wawa Libni na Shimei. ¹⁸Wana wa Kohathi wawa Amramu, Izhari, Hebroni, na Uzieli. Kohathi kekaa ugima akabuza myaka 133. ¹⁹Wana wa Merari wawa Mahli na Mushi. Awa nee wekwezao kuwa mababa wa kolwa da Walawi, hamwe na wavyaigwa ywao. ²⁰Amramu kamtegua Yokebedi, mamiakwe ngazi. Kamvyaia Aruni na Musa. Amramu kabuza myaka 137 na akafa. ²¹Wana wa Izhari wawa Kora, Nefegi, na Zikri. ²²Wana wa Uzieli wawa Mishaeli, Elizafani na Sithri. ²³Aruni kamtegua Elisheba, ntogota ywa Aminadabu, umbude da Nashoni. Akamvyaia Nadabu na Abihu, Eliazari na Ithamari. ²⁴Wana wa Kora wawa Asiri, Alikana na Abiasa. Awa nee wekuwao mababa ywa kolwa da Wakora. ²⁵Eleazari, mwana wa Aruni, kamtegua mndee yumwe ywa Putieli. Kamvyaia Fineazi. Awa nee wekuwao mitwi mwe nyumba za tati yao mwe ao Walawi, hamwe na uvyaigwa ywao. ²⁶Awa wagosi waidi wawa Musa na Aruni wekwambwao ni Yahweh, "Waeteni Waisraeli kulawa mwesi ya Misri, kwa mabunga ya wagosi watankondo." ²⁷Aruni na Musa wakatamwiiia na Farao mfaume ywa Misri, awaekee Waisraeli walawe Misri. Awa ni Musa na Aruni wada wada. ²⁸Hada Yahweh ekutamwiiiaho na Musa mwesi ya Misri, ²⁹akamwamba, "Miye ni Yahweh. Gombeka kwa Farao, mfaume ywa Misri, kiya kintu nendacho nikwambe." ³⁰Akini Musa akamwamba Yahweh, "Miye nkiye mgombesi ywedi kwani Farao anitegeeze?"

Chapter 7

¹Yahweh akagombeka na Musa, "Kauwa, nkikugosoa inga mungu kwa Farao. Aruni kaka ywako endaawe nabii ywako. ²Wenda ugombeke kia kintu nendacho kuamuu kugombeka. Aruni kaka ywako enda agombeke na Farao ili awaekee wantu wa Israeli walawe kwe sii yakwe. ³Iya nendaniugosoe moyo wa Farao utoga na nendanionyese ishala nyingi z nguvu zangu maajabu mangi, mwe sii ya Misri. ⁴Eliho Farao nkana akutegeeze kwa iyo nendaniuike mkono wangu uanga ya Misri na kuavya makundi yangu ya wagosi wakutowana, wantu wangu, wavyao wa Israeli, walawe sii ya Misri kwa mandendo makuu ya hukumu. ⁵Wamisri wendakumanya kuwa mimi ni Yahweh nendaho ninyooshe mkono wangu kwa Misri na kuwalavya Waisraeli kulawa miongoni mwao." ⁶Musa na Aruni wakagosoa ivyo; wakagosoa inga Yahweh ekuwavyo kawaamuu. ⁷Musa ekuwaye na myaka samaanini na Aruni myaka samaanini na ntatu wekutamwiihaho na Farao. ⁸Yahweh akamwambu Musa na Aruni, ⁹"Ukati Farao endaho awambe, 'Gosoa mijuza,' Wenda umwambe Aruni, 'Doa gongo dako na udilambike ahosi mbele ya Farao ilidihituke nyoka.'" ¹⁰Ikabinda Musa na Aruni wakahita kwa Farao, na wakagosoa inga Yahweh ekuwaamuvyoy. Aruni akatambika gongo dakwe mbele ya Farao na wandima wakwe dikahituka nyoka. ¹¹Ikabinda Farao akawetanga wazee wa hekima na wasawi. Wakagosoa mbui iyo iyo kwa usawi wao. ¹²Kia muntu akatambika ahosi gongo dakwe, na magongo yakatenda nyoka. Iya gongo da Aruni dikayameza nyoka zao. ¹³Moyo wa Farao uwa utoga, naho nkekutegeeze inga Yahweh ekutabiivyo. ¹⁴Yahweh akagombeka na Musa, "Moyo wa Farao utoga na aemea wantu kuhita. ¹⁵Hita kwa Farao keo aitaho kwe mazi. Gooka kwe chazo cha mto kukintana nae, udoe gongo mwe mkono wako gongo ambado dihituka nyoka. ¹⁶Umwambe, 'Yahweh, Mungu ywa Waebrania, kanituma kwako, "Waeke wantu wangu, waite ili wanivikie nyikani. Mpaka isasa nkunitegeeze." ¹⁷Yahweh agombeka ivi: "Kwa idi wenda umanye kuwa mimi ni Yahweh. Nenda kuyatoa mazi ya mto kwa gongo dangu dimwemikono yangu na mto wahitulwa kuwa npome. ¹⁸Samaki we umo mwe mto wendawafe, na mto wenda ununke. Wamisri Nkawana wadahe kunywa mazi yeuko kwe mto." ¹⁹Ikabinda Yahweh akagombeka na Musa, "Mwambie Aruni, 'Doa gongo dako na udinyooshe mkono kwe mazi ya Misri, na uanga ya mito yakwe, mifeeji, visima, na matubwi yose ili yao ye npome, gosoa ili ilikuwe kuwe na npome sii ngima ngima ya Misri, hadi kwe vyombo vyose vya mbao na maiwe.'" ²⁰Musa na Aruni wakagosoa inga Yahweh ekuwavyo kawaamuu. Aruni akenua gongo na kutoa mazi ya mto, he meso ya Farao na wandima wakwe mazi yose kwe mto yakahituka npome. ²¹Samaki kwe mto wakafa, na mto ukavoka kununka Wamisri nkawekudaha kunywa mazi kwe mto na npome nee iwa kia ntu hantu mwe sii ya Misri. ²²Eliho wasawi wakagosoa ivyo ivyo na usawi wao, kwa iyo moyo wa Farao ukatoga ne aemea kuwategeeze Musa na Aruni, inga Yahweh alivyo sema itatokea. ²³Ikabinda Farao akauya na kuita kaya kwakwe. Waa nkegudigea maanani idi. ²⁴Wamisri wote walichimba nkandani ya mto kwa ajii ya mazi ya kunywa iya nkawekudaha kunywa mazi ya mto. ²⁵Misi mfunigate zikemboka baada ya Yahweh kuushambuia mto.

Chapter 8

¹Nee Yahweh akatamwiiya na Musa, "Hita kwa Farao na umwembie, 'Yahweh agombeka ivi: Eka wantu wangu waite ili wakanivikie. ²Ukaemea kuwenka uhusu waite, nenda niizuu sii yako yose kwa vyula. ³Micholoba yenda imeme vyula. Wenda waawe na kwengia mwe nyumba yako, chumbani kwako, na kwe usazi wako. Wenda waite kwa nyumba ya wandima wako, wenda waite kwa wantu wako, kwe maziko yako, na viya vya kukandia mkate. ⁴Vyula wenda wakushambulie wewe, wantu wako, na wandima wako wose." ⁵Yahweh akamwambia Musa, "Mwembie Aruni, 'Nyoosha mkono wako na gongo dako kwe micholoba, mifeeji, na kwe mabwawa na uwaavye vyula uwanga ya sii ya Misri." ⁶Aruni akanyoosha mkono uwanga ya mazi ya Misri, na vyula wakalawa na kumemeza sii ya Misri. ⁷Mia wasawi wagosoa ivyo ivyo na usawi wao: wawaavya vyula uwanga ya sii ya Misri. ⁸Akaawaaho Farao akawetanga Musa na Aruni na kuwambia, "Muombezeni Yahweh ili awause vyula kwangu na kwa wantu wangu. Awaawaaho nenda niwabade wantu waite, ili wamwavi kafea." ⁹Musa akamwambia Farao, "Wadaha doa fulsa ya kunambia ini nikuombezee wewe, wandima wako, na wantu wako, ili vyula wasigwe kwako na kwe nyumba yako na wasigae tu kwe muchooba." ¹⁰Farao akagombeka, "Kioi." Musa agombeka, "Eka iwe enga wekugombekavyo, ili kwamba umanye nkakuna Mungu mtuhu enga Yahweh, Mungu wetu. ¹¹Vyula wenda wahauke kuawa kwako, mwe nyumba yako, kwa wandima wako, na kwa wantu wako. Wenda wasigae tu kwe michooba." ¹²Musa na Aruni wenda wahauke kwa Farao. Akaawaaho Musa akamwiiya Yahweh kuhusu ao vyula ekuwaeta kwa Farao. ¹³Yahweh akagosoa enga Musa ekuombezaavyo: Vyula wakaumbwa mzimu mwe nyumba, nyuani na kwe minda. ¹⁴Wantu wakawakuba kwa mafungu, na sii ikanunka. ¹⁵Mia Farao ekuonaho kuna kuba, kaugosoa moyo wakwe kuwa mgumu na nkekumtegeeza Musa na Aruni, enga Yahweh ekugombekavyo. ¹⁶Yahweh akamwambia Musa, "Mwembie Aruni, 'Nyoosha gongo dako na utoe uwongo sii ili mwe sii yose ya Misri." ¹⁷Wakagosoa ivyo: Aruni akanyoosha mkono wakwe na gongo dakwe. Akautoa uwongo wa sii, ili akome mada mwe sii yose ya Misri. ¹⁸Wasawi wageeza kugosoa mada kwa uganga wao mia nkawo kudaha. Nee kuwa na mada kwa wantu na kwa wanyama. ¹⁹Wakaawaaho wasawi wakamwambia Farao, "Sii ni chaa cha Mungu." Mia moyo wa Farao uwa mgumu, ivyo akaemea kuwategeeza. Iwa enga Yahweh ekugombekavyo Farao endaagosoe. ²⁰Yahweh akamwambia Musa, "Enuka keo keo mapema na ugooke mbee ya Farao aitaho kwe uchooba. Umwambe, 'Yahweh agombeka ivi: 'Eka wantu wangu waite wakanivikie mimi. ²¹Mia ukeukeka wantu wangu waite nenda nitume kundi da nisi kwako, wandima wako, na wantu wako, na kwe nyumba zenu. Nyumba za Wamisri zenda zimeme makundi ya nisi, na hata sii wagookayo yenda imeme nisi. ²²Mia mwe msi uwo nenda niigosoe sii ya Gosheni tofauti, sii ambayo wantu wangu wekaa, ili kwamba kwesekuwa na makundi ya nisi uko. Idi denda diiawiie ili kwamba mmanyane mimi ni Yahweh mwe sii inu. ²³Nenda niike utofauti gati ya wantu wangu na wantu wako. Inu ishaa ya nguvu zangu yenda iyawiiye kioi." ²⁴Yahweh akagosoa ivyo, na kundi kuu da nisi dikeza mwe nyumba ya Farao na mwe nyumba ya wandima wakwe. Mwe sii yose ya Misri, sii ikabanangwa na makundi ya nisi. ²⁵Farao akawetanga Musa na Aruni na kuwambia, "Hitani muavieni Mungu wenu dhabihu kwe sii yetu." ²⁶Musa akagombeka, "Nkivyo vyedi swiswi kugosoa ivyo, kwa via dhabihu timuaviyao Yahweh Mungu wetu zaaifya Wamisri. Ati tenda tiavye dhabihu mbee ya meso yao ziwaifyazo Wamisri, nkawaua watitoe maiwe? ²⁷Chuu, ni ntembo ya misi mitatu kuita nyikani ambayo lazima tiite, ili kuavya dhabihu kwa Yahweh Mungu wetu, enga atiamuavyo." ²⁸Farao akagombeka, "Nenda nikwenke uhusa kuita kumuavia dhabihu Yahweh Mungu wenu nyikani. Mia wesekuia hae sana. Niombea." ²⁹Musa akagombeka, "Wakati nendaho niite kuawa kwako, nenda nimwombeze Yahweh ili makundi ya nisi yaawe kwako, wewe Farao, na wandima wako, na wantu kioi. Mia wese kugosoa ubagaa vituhu kwe kwese kuwabada wantu wetu waite kumwavia dhabihu Yahweh." ³⁰Musa akaita chongoi kuawa kwa Farao na kumuombeza Yahweh. ³¹Yahweh akagosoa enga Musa ekuombezaavyo: kaavya makundi ya nisi kuawa kwa Farao, wandima wakwe, na wantu wakwe. Nkakuna hata umwe mwekusigaa. ³²Mia Farao kaugosoa moyo wakwe mgumu vituhu, na nkekuwaeka wantu waite.

Chapter 9

¹Ikabinda Yahweh akamwamba Musa, Hita kwa Farao na umwambe, 'Yahweh, Mungu ywa Waebrania, amba ivi: "Eka wantu wangu waite ili wakanivikie." ²Mia ukaemea kuwaluhusu waite, kana wonda usongwe nkuwasigaza nyuma, ³basi mkono wa Yahweh wonda uwe kinyume zidi ya mifugo yako tanga na kwa falasi, npunda, ngamia, ng'ombe na ngoto, yonda isababishe utamu mbaya sana. ⁴Yahweh onda agosoe tafauti mifugo ya Israeli na mifugo ya Misri: Nkhakuna mnyama wa Israeli ondae afe. ⁵Yahweh katenga mda; kamba, "Ni kioi ambaho nonda nigosoe tukio mwe sii." ⁶Yahweh akagoso ivi msi wekubasao: mifugo yose Misri ikafa. Mia nkhakuna mnyama wa Waisraeli mwe kufa, nkhakuna mnyama hata yumwe. ⁷Farao akagoso utafiti, na kauwa, nkhakuna mnyama hata yumwe andae afe. Mia moyo wakwe uwa mkhani, ivo nkhekuwabada wantu waite. ⁸Akaawaaho Yahweh Musa na Aruni, "Doa mazeu na uyamemeza mwe mkono kuawa kwe tanuu. Wewe, Musa lazima uyaluhusu uwanga ukati Farao akauwa. ⁹Yonda yawe vumbi safi ii ngima ya Misri. Yonda yasababishe maihu na mafua kulipuka kwa wantu na wanyama mwe sii yose ya Misri." ¹⁰Ivyo Musa na Aruni wakadoma mazeu kuawa kwe tanuu na kugooka mbele ya Farao. Akabinda Musa akalusha wazeu uwanga. Mazeu yakasababisha maihu na mafua kuawia kwa wantu na wanyama. ¹¹Waganga nkhwakudaha kumkindia Musa kwa sibabu ya maihu, kwa sibabu yawa kwao na kwa Wamsiri wose. ¹²Yahweh akaugoso moyo wa Farao kuwa mkangafu, Farao nkhekuwateeza Musa na Aruni. Idi ne Yahweh ekumwambiado Musa ondado agosoe. ¹³Akaawaaho Yahweh akamwamba Musa, Euka keo mapema, gooka mbele ya Farao, na umwambe, 'Yahweh, Mungu wa Waebrania, amba ivi: Eka wantu wangu waite ili wakanivikie mimi. ¹⁴Kwa mda unu nonda nitume mapigo kwako wewe, kwa wandima ywako na wantu ywako. Nonda nigosoe ivi ili umanye nkhekuna kana mimi kwe dunia yose. ¹⁵Kiamuo sasa ne nkadaha kunyoosha mkono wangu na kukushambua wewe na wantu wako kwa utamu, na neukausha kwe sii. ¹⁶Mia ni kwasibabu inu nkhlusu wekae: ili nikuonese nguvu zangu, ili kwamba zina dangu dibiikiwe dunia ngima. ¹⁷Bado weenua zidi ya wantu wangu kwa kuwabada wasekuita. ¹⁸Tegeeza! Kioi mda kana unu nonda niete fua ya maiwe ya balafu nkhuu, kana ambayo nkhaizati kuoneka Misri kuawa yekuvokaho kiamuo isasa. ¹⁹Akaawaaho sasa, tuma wagosi na ukisanye mifugo yako na vintu vyose wekuavyo navyo mwe mnda na nkazati kuetwa nyumbani - maiwe ya balafu yonda yasee, na wonda wafe." ²⁰Akaawaaho awo wandima wa Farao wekuaminio saamu za Yahweh watenda kinyanyi kieta watumwa na mifugo yao mwe nyumba zao. ²¹Mia awo ambao nkhwakudoa saamu za Yahweh maanani wabada watumwa wao na mifugo mwe mnda. ²²Akaawaaho Yahweh akamwamba Musa, "Nyooosha mkono wako kuita mbingu ili kuwe na maiwe ya balafu mwe sii ngima ya Misri." ²³Musa akanyoosha mkono na koomedakwe kuita mbinguni, na Yahweh katuma mngulumo, maiwe ya balafu, na umbauwa kwe sii. Pia kanyesha fua kwa sii ya Misri. ²⁴Ivo ne kuna umbwauwa yekuvanganyikayo na na maiwe ya balafu, iwa ni hatai kwei, kulikoni yoyose yekuwahio kulawia kwe sii ya Misri tangia diwe taifa. ²⁵Mwe sii yose ya Misri, balafu ya maiwe itoa kia kintu kwe mnda, wantu na wanyama. Itoa kia mmea mwe mnda na kubonda kia mti. ²⁶Iya tu sii ya Gosheni, wekuishiho Waisraeli, nkhahekua na maiwe ya balafu. ²⁷Akabinda Farao akawatuma wagosi wakawa etange Musa na Aruni. Akawamba, "Nkhigoso zambi ukati unu. Yahweh ni mta haki, na mimi na wantu wangu ni waovu. ²⁸Muombeze Yahweh, kwasibabu umbwauwa na balafu ya maiwe itendesha. Nonda niwabade muite, na nkhamna msigae vituhu aha." ²⁹Musa akamwamba, "Nondaho nihauke tu mwe mzi, nonda niitanue mikono yangu kwa Yahweh. Mngulumo wonda ueke, na nkhahekua kuwe na balafu ya maiwe vituhu. Kwa idi wonda umanye kuwa sii ni ya Yahweh. ³⁰Mia kwa wewe na wantu wako, namanya bado hovu mlishimu Yahweh Mungu." ³¹Sasa kitani na shayiri zibanangwa, kwa kuwa shayiri ne iwa mwe kudoahaa, na kitani ne isitawi. ³²Mia ngano na kusemethu nkhezakutoigwa mana zacheewa kukua. ³³Musa ekumbadaha Farao na mzi katanua mikono yakwe kwa Yahweh; mngulumo na balafu ya maiwe ikagooka, na fua nkhahekunya vituhu. ³⁴Farao ekuonaho fua, balafu ya maiwe, na mngulumo udumka, akagoso zambi na kutenda moyo wakwe kuwa mkangafu, hamwe na wandima wakwe. ³⁵Moyo wa Farao ne uwa mkangafu, nkhekubada wantu wa Israeli waite. Ivi ne Yahweh akamwa Musa Farao onda agosoa.

Chapter 10

¹Yahweh akamwamba Musa, "Hita kwa Farao, kwa kua nkiugosoa moyo wakwe mgumu na moyo wa wandima wakwe. Nkigosoa ivi kuonesha izi ishala za nguvu zangu miongoni mwao. ²Pia nkigosoa ivi ili muwambe wana wenyu na wezuku wenyu vintu nikugosoavyo, jinsi nikuigosweavyo Misri kwa ukai, na jinsi nikuonyeshavyo aina tofauti za ishala za nguvu zangu miongoni mwao. Kwa idi mndammanyaye kua mie ni Yahweh."³Ivyo Musa na Aruni wakaita kwa Farao na kumwamba, "Yahweh, Mungu wa Waebrania, agombeka ivi: 'Kwa mda wani undauendee kuemea kwenyenyekesha mbee zangu? Eka wantu wangu waite ili wakanivikie. ⁴Akini ukaemea kuwaluhusu wantu wangu kuita, tegeeza, kioi n'ndaniete sige kwe sii yako. ⁵Wandawagubike alizi ya uanga ili hambwe mntu asekdaha kuukaua uongo. Wandawade mabaki yose yekubakiayo kwe fua ya baafu ya maiwe. Pia wandawade kia mti ukua tanga. ⁶Wandawameme mwe nyumba zenyu, zose za wandima wenyu, na zose za Wamisri wose - mbui ambayo tati zenyu waa mababa zenyu tankawekuwahi kuona, mbui ambayo nkaikuwahi kushuhudiwa tokea wekuwaho duniani hadi ivyeo." Akaawaah Musa akahauka na kuawa kwa Farao. ⁷Wandima wa Farao wakamwamba, "Mpaka ini uyu mgosi andaawe msumbufu kwetu? Eka Waisraeli waite wakamvikie Yahweh Mungu wao. Bado nkuzatikumanya kua Misri inanangwa?" ⁸Musa na Aruni wakaetwa vituhu kwa Farao, ambae kawamba, "Hitani mkamvikie Yahweh Mungu wenyu. Akini wantu wani wandawaite?" ⁹Musa akagombeka, "N'ndatigauke na wavuna wetu na wakuu wetu, hamwe na wana wetu ma wamdee wetu. N'ndatihauke na ng'ombe na ngoto wetu, maana lazima tigosoe sikunkuu ya Yahweh." ¹⁰Farao akawamba, "Yahweh kwa kwei awe nanywi, kana nindaniwabade multe na wavunawenu waite. Kaua, una uovu kwe nia. ¹¹Nkakuna! Hita, wagosi tu miongoni mwenu, na mumvikie Yahweh, kwa kua ido nemdikundado." Kisha Musa na Aruni wakaondolewa uweponi mwa Farao. ¹²Akaawaah Yahweh akamwamba Musa, Gooa mkono wako kwe sii ya Misri heiho na sige, ili washambulie sii ya Misri na kuda kia mmea, kia kintu baua ya maiwe ikubadayo." ¹³Musa akanyoosha na gongo dakwe uanga ya sii ya Misri, na Yahweh akaeta uheho wa mashaiki uanga ya sii musi wose na kio kigima. Hekuahao keo, uheho wa mashaiki ne waeta sige. ¹⁴Sige wakaita sii yose ya Misri na kubananga npaamo zose. Nkahazatikuwahi kua na vunda kana ido da sige uanga ya sii, nkakuna kana vituhu kana ido n'ndadiahie. ¹⁵Wagubika alizi yose ya uanga ikawa kiza. Wada kia mmea na kia tunda da mti ambao baafu ya maiwe ibakiza. Kia eneo da sii ya Misri, nkakuna mmea wa kijani ukubakiao, waa mti au mmea wa tanga. ¹⁶Akaawaah Farao akawetanga Musa na Aruni na kuwamba, "Nkigosoa zambi zidi ya Yahweh na zidi yako. ¹⁷Akaawaah sasa, nisamehe zambi yangu ukati unu, na uombeze kwa Yahweh Mungu wako ause iyo fie kwangu." ¹⁸Musa akahauka kwa na kumuombeza Yahweh. ¹⁹Yahweh akaeta uheho mkai wa mangaibi ukuwadoao wada sige na kuwegaa Bahali ya Shamu; nkakuna sige hata yumwe mkubaki eneo da Misri. ²⁰Akini Yahweh kaugosoa moyo wa Farao mgumu, na Farao nkeueka Waisraeli kuita. ²¹Akaawaah Yahweh akamwamba Musa, "Gooa mkono wako kuelekea mbingu, ili kwe na sige sii yose ya Misri, kiza kidahacho kuhisiwa." ²²Musa akaugooa mkono wakwe kuelekea mbingu, na kukawa na kiza kinene sii yose ya Misri kwa misi mitatu. ²³Nkakuna mkumuona mtuhu; nkakuna akuawae nyumbani mwakwe kwa misi mitatu. Waakini Waisraeli wose ne wawa na taa mwe npaamo wakwekaazo. ²⁴Farao akamwetanga Musa na kugombeka, "Hita umvikie Yahweh. Ata familia zenyu zadaha kuita nanywi, akini ng'ombe zenyu na ngoto zenyu n'ndazibakie." ²⁵Akini Musa akagombeka, "Lazima utenke wanyama kwa ajii ya zabihu na kafa za kuyeketeza ili tiwaavye zabihu kwa Yahweh Mungu wetu. ²⁶Mifugo yetu lazima tiite nayo; ata yumwe nkadaha kubakia, lazima tiwegae wakamvikie Yahweh Mungu wetu. Kwa kua nkatimanya tindacho timvikie nacho Yahweh mpaka tibue hada. ²⁷Akini Yahweh kaugosoa moyo wa Farao mgumu, na nkekuwaeka waite. ²⁸Farao akamwamba Musa, "Awa kwangu! Kua muangalifu na mbui mwenga, hambwe usekuniona vituhu, kwa kua msi undaouone cheni changu, undaufe." ²⁹Musa akagombeka, "Weye mwenye kugombekaa. Nkinanikione cheni chako vituhu."

Chapter 11

¹Akabinda Yahweh akamhinya Musa, "Bado kuna pigo dimwe ni ndado nidiete kwa Farao na Misri. Baada ya ido, anda akubade uhauke aha. Andaho akuekee uite, andaakuuse kabisa. ²Waelekeze wantu kuwa kia mgosi na mvyee amuuze jitani yakwe vintu vya feza na vintu vya zahabu." ³Sasa Yahweh kawagosoia Wamisri kuwa na shauku ya kuwaagiza Waisraeli. Aiza, Musa nekuwa wakuagizwa sana mwemeso ya watumishi wa Farao na wantu wa Misri. ⁴Musa akagombeka, "Yahweh akamhinya ivi: 'Wakati wa kio cha manane nindaniite Misri yose. ⁵Wavyaigwa wa bosu wose wa si ya bosu wa Farao, mwekaa mwekiti chakwe cha enzi, mpaka mvyagwa wa bosu wa mndee mtumwa msaga mbeyu, na kwa mvyagwa wa bosu wa mifugo. ⁶Akabinda kundakuwe na ndio nkuu si yose ya Misri, kama ambayo nkaizati wala kuawia tena. ⁷Akini hata kui nkanaakeme kwa wantu wa Israeli, zidi ya mntu au mnyama. Kwa idi undaumanye kuwa nawagosoia Wamisri na Waisraeli tofauti.' ⁸Watumishi wose awa wako, Farao, wandaweze si yangu na kunisujudu mimi. Wanda wagombeke, 'Hita, wewe na wantu wose wakubasao!' kisha akahauka mbele ya Farao kwa mbifya nkuu. ⁹Yahweh akamhinya Musa, Farao nkana akutegeeze. Inu ni ili nigosoie mbui ya kutisa kwe si ya Misri." ¹⁰Musa na Aruni wakagosoia mbui inu ya kutisa mbele ya Farao. Akini Yahweh kawagosoia moyo wa Farao mgumu, na Farao nkekuwabudu wantu wa Israeli kuhauka kwe si yakwe.

Chapter 12

¹Yahweh akagombeka na Musa na Aruni mwe sii ya Misri. Akagombeka, ²"Kwako wewe, mwezi unu n'ndauwe kivoko cha myezi, mwezi wa boshi wa mwaka kwako.³Dambie bunga da Israeli, 'Msi wa kumi mwezi unu kia muntu lazima adoe mwana ngoto au mbuzi mdodo yakwe, kia familia itende ivi, mwana ngoto kwa kia nyumba.⁴Ati iyo nyumba ni ndodo sana kwa mwana ngoto, mgosi na mwehehi yakwe wadoe mwana ngoto au nyama ya mbuzi mdodo ambayo n'ndaitoshe wantu. Lazima iwe yatosha kwa kia muntu kuida, ivyo lazima wadoe nyama ya kutosha kuwaisa wote.⁵Mwana ngoto yako au mbuzi yako mdodo lazima esekuwa na upungufu, diwe gosi denye mwaka umwe. Wadaha kudoa ngoto yumwe au mbuzi.⁶Lazima umtunduie mpaka msi wa kumi na nne wa uo mwezi. Akabinda bunga dose da Israeli lazima diwakome awa wanyama guoni.⁷Lazima udoe mphome zekumwe na uikwe kwe ntendeo mbii za mihimii ya nyuvi na uanga ya flemu za nyuvi ndiho udiie izo nyama.⁸Lazima ude izo nyama na kio, zikabinda kokwa kwe moto. Daa na mkate wekuandaliwao kwa hamila, hamwe na mimea yenye usungu.⁹Wesekuida mbisi au yekuseuswayo mwe mazi. Badii yakwe, yoke kwe moto na mutwi wakwe, miundi na sehemu za ndani.¹⁰Wesekubada hata vicheche visigae mpaka keo. Lazima woke chochose chekusigaacho keo.¹¹Ivi nee wondagwavyo wade: ukuwa kufunga mkanda wako, kuvaa viatu vyako, na gongo dako mwe mkono wako. Lazima ude kwa kinyionyio. Ni Pasaka ya Yahweh.¹²Yahweh amba ivi: N'ndaniite kwe sii ya Misri nakio na kushambulia wavyaigwa wose wa boshi wa wanadamu na wanyama mwe sii ya Misri. N'ndaniete pigo kwa miungu yose ya Misri. Mie ni Yahweh.¹³Mphome n'ndaiwe utangio kwe nyumba zenu wa kweza kwangu. Ndihonione mphome, n'nda nemboke ndiho nishambulie sii ya Misri. Idi pigo nkadina diwezee na kuwabananga.¹⁴Unu msi n'ndauwe kumbukumbu kwenu, ambayo lazima muiazimishe kana nyemi ya Yahweh. N'ndaiwe shaia kwenu pia, kwe uvyazi wose wa wantu wenu, ambao mwaondigwa kuiazimisha ivyeo.¹⁵N'ndaude mkate bila hamila ukati wa misi saba. Msi wa boshi n'ndauwe hamila kwe nyumba zenu. Yoyose ndieade mkate wekugewao chachu kuvokea msi wa boshi mpaka msi wa mfungati, uyo muntu lazima asengwe kuawa Israeli.¹⁶Msi wa boshi n'ndakuwe na bunga dekutengwado kwa ajii yangu, na msi wa mfungati n'ndakuwe na bunga inga ido. Nkakuna ndima ndiyoigosolwe misi inu, zaidi ya kwembika kia yumwe ade. Iyo nee ndima iyodu ndiyouigosoe wewe.¹⁷Lazima uazimishe inu nyemi ya mkate wesaokugewa chachu kwa sibabu ni msi unu ambao n'ndaniwaete wantu wako, mabunga yenayo silaha, kwa mabunga yenayo silaha, kuawa sii ya Misri. Lazima uazimishe inu misi kwa uvyazi wose wa wantu wako. Inu n'ndaiwe shaia kwako.¹⁸Lazima ude mkate wesaokugewa chachu kuvokea guoni ya msi wa kumi na nne wa mwezi wa boshi wa mwaka, mpaka guoni da msi wa ishiini na mwenga wa mwezi.¹⁹Ukati wa misi inu, nyumbai mwenu kwesukupatikana hamila. Yoyose ndieade mkate wekuandaliwao na hamila lazima asengwe kuawa jamii ya Israeli, uyo muntu awe ni mgeni au muntu mwekuvyaogwa mwe sii yenu.²⁰Nkunaude chochose chekuandaliwacho na hamila. Hohose ndihowekae, lazima mkate wesao na hamila.²¹Akaawaaha Musa akawetanga viongozi wose wa Israeli na kuwamba, "Hitani na msague mwana ngoto au mbuzi ndiowaiganie kuisa familia zenu na mkome mwana ngoto ya pasaka.²²Ukabinda doa zani da hisopu na uginte mwe mphome ndiyo iwe mwe beseni. Sisa mphome ye mwe beseni uanga ya flemu ya uvi na kwe mihimii miidi ya uvi. Nkakuna hata yumwe ndiealawe chongoi ya uvi wakwe mpaka keo.²³Kwa Yahweh n'ndaomboke kushambulia Wamisri. Ndihoaone mphome uanga ya flemu ya uvi na kwe mihimii miidi ya uvi, nndaemboke uvi wako na n'ndaaluhusu mbanasi kweza nyumbai kwenu kumishambulia.²⁴Lazima uazimishe idi tukio. Idi n'ndadiwe daima shaia kwako na kwa uvyazi wenu.²⁵Ndihowengie mwe sii Yahweh ndiyoakwenke, kana ekuahidivyo kugosoa, lazima uazimishe gosozidi da mviko.²⁶Wanao ndihowakuuze, 'Idi gososi da mviko dina maana yani?'²⁷Ukaawaaha lazima ugombeke, 'Ni kafa da pasaka ya Yahweh, kwa sibabu Yahweh kemboka nyumba za Waisraeli Misri ekuwashambuliaho Wamisii. Kaika nyumba zetu hulu." Akaawaaha wantu wakamwenamia Yahweh.²⁸Waisraeli wakaita na kugosoa kana Yahweh ekuwaamuluvyo Musa na Aruni.²⁹Ikawa kio kikuu Yahweh akawashambulia wavyaigwa wose wa boshi wa sii ya Misri, kuvokea mvyaigwa ya boshi ya Farao mwekwekaa he kiti chakwe cha enzi, mvyaigwa ya boshi ya muntu mwekuue kwe geeza na wavyaigwa wose wa boshi wa mifugo.³⁰Farao akenuka nakio - yeye, wagosozidi wakwe wa ndima na Wamisri. Nee hana vuzo da kweyayata Misri, kwa kua nakokuwa na nyumba ambayo nakuna muntu mwekuumbwa mzimu.³¹Farao akamwetanga Musa na Aruni nakio na kugombeka, "Enuka, awani mwe ao wantu wangu, nywie hamwe na Waisraeli. Hitani mkamvikie Yahweh, inga mwekwambavyo mwaonda kugosoa.³²Doani ng'ombe zenu na ngoto zenu, inga mwekugombekavyo, na multe, na pia mnibaliki."³³Wamisri nee wana halaka ya kuwaisa mwe si, kwa kua wagombeka, "Swie ti wantu wekuumbwao mzimu."³⁴Wantu wakadoa ngano yao kisi kuomea hamila yoyose. Nywiga zao za kufonyogea ngano zivugaiwa kwe nguo zao na kwe mawega yao.³⁵Wantu wa Israeli wagosoa kana Musa ekuwambiavyo. Wawaombeza Wamisri vintu vya feza, vintu vya zahabu, na nguo.³⁶Yahweh kawatenda Wamisri wawe na hamu ya kuwapendeza Waisraeli. Ivyo Wamisri wawenka chochose wekuwaombeza. Mwe

idi Waisraeli wawadoea vingi Wamisri.³⁷ Waisraeli wakatamba kuawa Ramesi kuita Sakothi. Nee wana jumla ya wagosi 600, 000 wa miundi, kuomea wavyee na wana.³⁸ Mhanganyiko wa bunga da wesaokua Waisraeli pia nao waita, hamwe na ng'ombe na ngoto, jumla nkuu ya mifugo.³⁹ Woka mikate na unga wa ngano wenye hamila wekuuavyao Misri. Nee nkauna hamila kwa sibabu wausigwa Misri na wacheewa kuandaa nkande.⁴⁰ Waisraeli wekaa Misri kwa myaka 430.⁴¹ Yekwembokaho myaka 430, msi uo uo, majeshi yose ya Yahweh ya kujiami wahauka kuawa sii ya Misri.⁴² Iki nee n'kio cha kuwa meso, ili Yahweh awaavye kuawa kwe sii ya Misri. Iki nee n'kio cha Yahweh kuazimishwa ni Waisrael wose na wantu wa vivyazi vyao vyose.⁴³ Yahweh akamwamba Musa na Aruni, "Inu ni shaia ya Pasaka: nkakuna mgeni mluhusiwa kuida."⁴⁴ Iya akini, kia mtumwa ya Misraeli, mwekugulwa kwa hea, adaha kuda baada ya kugwiswa.⁴⁵ Wageni na wandima waajiliwa nkawaondigwa kuda nkande yoyose.⁴⁶ Nkande yondigwa kuigwa ndani ya nyumba mwenga. Nkailuhusiwa kwenua nyama yoyose chongoi ya nyumba, na nkailuhusiwa kutua vuha dodose.⁴⁷ Jamii zose za Israeli zondigwa kuazimisha shelehe.⁴⁸ Kana mgeni wekaa nae wewe na afaigwa n'kuazimisha Pasaka kwa Yahweh, nduguze wose wa kigosi wondigwa kugwiswa. Akaawaaho adaha kweza na kuazimisha. N'ndaawe inga wantu wekuvyaigwao kwe sii. Mia nkakuna muntu mwekwesie kugwiswa mluhusiwa kuda nkande yoyose.⁴⁹ Shaia inu inu n'ndaihusike kwa mvyaigwa ya asili na mgeni mwekaae nae."⁵⁰ Waisraeli wose wagosoa inga Yahweh ekuwaamuluvyo Musa na Aruni.⁵¹ Ikeza kuwa msi uo Yahweh akawaeta Israeli kuawa sii ya Misri kwa mabunga yekujiamio.

Chapter 13

¹Yahweh akatamuia na Musa na kumwamba, ²"Niikia wavyaigwa wose wa bosi, kia mvyagwa ywa bosi ywa Waisraeli, wantu na wanyama. Mvyagwa ywa bosi ni ywangu."³Musa nee awamba wantu, "Ukumbukeni unu msi, msi mwekuawao Misri, kwe nyumba ya utumwa, kwa mkono udahao wa Yahweh kawaavya kuawa ntendo inu. Nkakuna mkate wa hamila wakundwao kuuda. ⁴Mwaawa Misri musu unu, mwezi wa Abibu. ⁵Yahweh ndiho amiete si ya Wakanani, Wahiti, Waamori, Wahivi, na Wayebusi, si yekweisayo baba zenu kuwenka, si iyo itayokwetika mee na woki ikabinda woondewa kuazimisha mbui inu ya ibada kia mwezi. ⁶Kwa misu mfungate wonda ude mkate wesio hamila, musu wa mfungate kondakuwe na kaamu yakumuazimisha Yahweh. ⁷Mkate wesio hamila wakundigwa uigwe kwa misu mfungate yose; nkekuna mkate wenao hamila ukundwao kuigwa mwenyinywi. Nkakuna hamila ikundigwayo kuoneka mwemihaka yenu. ⁸Msi uwo wondaugombeke kwa wanao, 'Inu ni kwesibabu ya kia Yahweh ekugosocho kwangu nekuawaho Misri.' ⁹Inu yondaitende kumbukumbu mwe mikono yako, na kumbukumbu he komo da cheni chako. Inu ni kwa ajii shalia ya Yahweh yekae mwe kanwa chako, maana kwa mkono udahao Yahweh kawaavya kuawa Misri. ¹⁰Ukabinda basi wakundigwa utoze inu shaia kwa ukati wekuikwao kuawa mwaka hadi mwaka. ¹¹Yahweh ndihoaete kwesi ya Wakanani, inga ekweapizavyo kwenu na kwa baba zenu kugosoa, nandiho amyenke si nywinywi, ¹²lazima umuikie mvyagwa ywa bosi mwana na uvyazi wa bosi wa wanyama wenu. Wakigosi wonda wawe wa Yahweh. ¹³Kia mvyagwa ywa bosi ywa mpunda lazima umgue naho na mwana ngoto. Kana nkunaumgue vituhu, lazima uibonde singo yakwe. Mia kia mvyagwa ywa bosi ywa kigosi mwenu lazima umgue vituhu. ¹⁴Mwanawe ndiho akuuze kwendwako, 'Inu ina maana yani?' akabinda n'ndaamwambe, 'Ni kwa mkono udahao Yahweh katiavya Misri, kulawa kwe nyumba ya utumwa. ¹⁵Farao ekuemeaho kwa utii kutieka tiite, Yahweh kawakoma wavyagwa wa bosi wa si ya Misri, wavyagwa wa bosi wa wantu na wanyama. Nee sibabu naavya zabihu kwa Yahweh kwa kia mvyagwa ywa bosi ywa kia mnyama, nahadu sibabu intendayo nigwe wavyagwa wa bosi wa wanangu vituhu.' ¹⁶Inu yondaiwe kumbukumbu mwe mikono yako na kumbukumbu he komo dacheni chako, kwa ajii ni kwa mkono udahao Yahweh katiavyo kuawa Misri." ¹⁷Farao ekuwaekeaho wantu waite, Mungu akawaongoza kwa sia ya Wafilisti, etiho iyo sia nee ihehi. Kwa ajii Mungu kagombeka, "Minga wantu wondawahitue nia zao ndiho waone nkondo na wondawagotoke Misri." ¹⁸Nee Mungu akawaongoza wantu kuzunguuka kwe mziro komboka Bahari ya Shamu. Waisraeli wahauka kuawa kwe si ya Misri nee weamini kwa nkondo. ¹⁹Musa akadoa mavuha ya Yusufu hamwe namwe, kwa ajii Yusufu kawaapiza Waisraeli na kugombeka, "Mungu n'ndaamiohoe, na mwenue mavuha yangu nanywi." ²⁰Waisraeli watamba kuawa sakosi nee waika nkambi Ehamu nkanda nkanda ya nyika. ²¹Yahweh kawaongoea musu inga nguzo ya zunde kuwaongoza siai. Kio chenda inga nguzo ya moto kuwenka ung'azi kwa namna inu wadaha kutamba musu na kio. ²²Yahweh nkekudoa kuawa kwa wantu nguzo ya zunde musu waa nguzo ya moto kio.

Chapter 14

¹Yahweh akagombeka na Musa na kwamba, ²"Waambie Waisraeli wahituke na kueka nkambi mbele ya Pi Hahirothi, katikati ya Migdoli na bahali mbele ya Baali Zefoni. Wakundwa kueka nkambi ntendeuwe ya Pi Hahirothi. ³Farao enda agombeke kuhusu Waisraeli, 'Waangadika kwe si mwe nyika iwagubika.' ⁴Nenda niugosoe moyo wa Farao mgumu, na yeye enda awaguuse. Nenda nipate utukufu kwa ajii ya Farao na jeshi dakwe dose. Wamisri wenda wamanye mimi ni Yahweh." Ikabinda Waisraeli kuika nkambi kana wekuagiiwayo. ⁵Mfaume ywa Misri ekwambiwa Waisraeli wanyiika, nia ya Farao na wandima wakwe ikahituka zidi ya wantu. Akamba, "Tigoso mbwai kwa kuwaeka Waisraeli waite saama na wasekutihiazikia?" ⁶Ikabinda Farao akadoa magai yakwe ya faasi na jeshi dakwe. ⁷Akadoa magai ya faasi mia sita imala na magai yose ya faasi ya Misri, hamwe na maafisa wa ayo magai. ⁸Yahweh akatenda mgumu moyo wa Farao, mfaume ywa Misri, na mfaume akawaguusa Waisraeli. Sasa Waisraeli wakahauka kwa kinyemi. ⁹Akini Wamisri wawaguusia, hamwe na faasi na magai ya faasi, wakwea faasi na jeshi dakwe. Wabwii Waisraeli waika nkambi nkandankanda ya bahali mwe Pi Hahirothi na Baali Zefoni. ¹⁰Farao ekubuahe hehi, Waisraeli wakakauwa uwanga na kwehewa, Wamisri nee wakeza kwao, na waogoha. Waisraeli wamwii Yahweh. ¹¹Nee wamwambia Musa, "Ni kwa ajii nakwekuwa na makabui Misri nee vyeeka kutieta tife uku nyikani? Kwa mbwai kutitenda ivi, kwa kutiavya Misri? ¹²Idi nkido tekukwambiado Misri? Tikwamba, 'Utieke, ili tiwagoswee Wamisri ndima.' Nee ni vitana kwetu swiswi kuwagoswee ndima kuliko kuumbwa mzimu nyikani." ¹³Musa akawamba wantu, "Mwesekuogoha. Gookani imala na muone wokovu Yahweh endao aete kwenu ivyeeo. Kwa kuwa nkamna muwaone vituhu Wamisri muwaonao ivyeeo. ¹⁴Yahweh enda amipigania nanywi mwenda mgooke imala." ¹⁵Yahweh akamwamba Musa, "Kwa mbwai wee, Musa, wasongwa ni kunetanga mimi? Waambie Waisraeli wasongwe ni kuita mbele. ¹⁶Enea gongo dako uwanga, nyoosha mkono wako kuelekea bahalini na uipange mbai mbii, ili wantu wa Israeli wemboke bahalini kwe si nkavu. ¹⁷Ehezaini kuwa nenda nigosoe myoyo ya Wamisri kuwa migumu ili wawatongee. Nenda nipate utukufu kwa ajii ya Farao na jeshi dakwe dose, na magai yakwe ya faasi, na wakwea faasi. ¹⁸Ikabinda Wamisri wenda wamanye kuwa mimi ni Yahwe nendaho nipate utukufu kwa sibabu ya Farao, magai yakwe na faasi na wakwea faasi wakwe." ¹⁹Malaika ywa Mungu, mwekuita mbele ya Waisraeli, kaanadamana nyuma yao. Nguzo ya zunde ikasogea mbele yao na kuita kugooka nyuma yao. ²⁰Zunde nee deza gatigati ya nkambi ya Misri na nkambi ya Israeli nee ni zunde zize kwa Wamisri, ekini diangaza nakio kwa ajii ya Waisraeli, ivyo upande umwe nkawekudaha kweza hehi ya mtuhu kio kigima. ²¹Musa akanyoosha mkono wakwe kuelekea bahali. Yahweh akasogea bahali nyuma kwa upepo mkai wa mashaliki kio chose na kuitenda bahali si nkavu. Kwa ajii inu mazi yagawinyika. ²²Waisraeli wakaita gatigati ya bahali kwa si nkavu. Mazi yaunda ukanto mkono wao wa kuume na mkono wao wa kumoso. ²³Wamisri wakawaguukia wakawatongea kiamuo gatigati ya bahali - faasi wose wa Farao, magai ya faasi, na wakwea faasi. ²⁴Akini masaa ya mapema keo, Yahweh kakauwa si jeshi da Wamisri kwembokea nguzo ya moto na zunde. Kasababisha woga mwe Wamisri wakumwe. ²⁵Magai yao ya faasi nee yakahata mipia na wakwea faasi waendesha kwa ugumu. Ivyo Wamisri wakamba, "Eka tiwaguuke Waisraeli kwa ajii Yahweh awapigania zidi yetu." ²⁶Yahweh akamwamba Musa, "Nyoosha mkono kuelekea bahalini ili mazi yawauwie Wamisri, magai yao ya faasi na wakwea faasi wao." ²⁷Ivyo Musa akanyoosha mkono wakwe kuelekea bahali na ikauya kwe hali yakwe ya kawaida kwe kuchaho. Wamisri wakaguuka mwe bahali na Yahweh akawengiza Wamisri gatigati yakwe. ²⁸Mazi yakauya na kugubika magai ya faasi ya Farao, wakwea faasi na jeshi dakwe dose dekutongeeo magai ya faasi kwe bahali. Nkakuna mwekuhona. ²⁹Akini, Waisraeli wenda mwe si nkavu gatigati ya bahali. Mazi nee ni ukanto kwao mkono wa kuume na mkono wa kumoso. ³⁰Ivyo Yahweh akawahonya Israeli uo msi kuawa mkono wa Wamisri, na Israeli ikaona maiti za Wamisri npwani. ³¹Israeli yekuonaho nguvu nkuu Yahwe ekutumiazo zidi ya Wamisri, wantu wantogoa Yahweh na kumwamini Yahweh na mndima yakwe Musa.

Chapter 15

¹Kisha Musa na wantu wa Israeli wakaimba unu wiya kwa Yahweh. Waimba, "Nondaniimbe kwa Yahweh, kwa ajii kashinda kwa utukufu; faasi na deeva wakwe waasigwa kwe bahai.²Yahweh ni mdaha kwangu na nyimbi zangu, na kawa wokovu kwangu. Uyu ni Mungu wangu, na nondanimsifu, Mungu wa tate yangu, nonda nimgimbike.³Yahweh ni mkangafu; Yahweh ni zina dakwe.⁴Katenka magai ya faasi ya Farao na wankondo wakwe mwe bahai. Maafisa wa Farao hodai wazamia kwe bahai ya Shamu.⁵Kina kuwagubika; wakaita kwe kina kana iwe.⁶Mkono wako wa kudiiya, Yahweh, una nguvu ya utukufu; mkono wako, Yahweh uwabonda wabaya.⁷Kwa utukufu mkuu uwahitua wekwenukao zidi ywako. kutuma maya' iwoka inga tatasi.⁸Kwa npungie ya npua ywako mazii yamema; mazi yendayo yagooka wima na kumema uwanga; mazii yawa mazito ndani ya dindi da bahai.⁹Mbaya kagombeka, 'Nonda ninguuse, nonda nemboke, nonda nipange nikundavyo dowa; nikundado donda ditimizwe kwako; nondanivute upanga wangu mkono wangu wondauwabanange wao.'¹⁰Iya wekuvuziaho kwa npeho yakwo, na bahai iwagubika wao; wazama kana chuma kizito kwe mazii mangi.¹¹Ni ndai inga wewe, Yahweh, miongoni mwa mizimu? Ni ndai inga wewe, mtakatifu wa utukufu, mwe sifa kugimbikwa, mgosoa mijuza?¹²Kunyoosha mkono wako wa kudiiya, na dunia ikawameza.¹³Mwe uaminifu wa kiapo chako kuwaongoza wantu wekuwaokoao. Mwe mamlaka yakwo kuwaongoza mwe hantu hatakatifu wekaaho.¹⁴Wantu wasikia, na wazingiza; woga wonda uwakumbe wekao Filistia.¹⁵Inga wazee wa Edomu waogoha; wankondo wa Moabu wazingiza; wekao wose wa Kanani wonda wanyae.¹⁶Msituko na woga vyondavimigwiye. Kwa ajii ya nguvu ya mkono wako, wondawanyamae kimya kana iwe mpaka wantu wako wondahowemboke, Yahweh - hadi wantu ulio waokoa watakapo pita.¹⁷Wonda uwaete na wonda uwahande kwe mwiima wa ulisi wako, hantu, Yahweh, wekuzengaho wekae, hantu hatakatifu, Zumbe wetu, mikono yako yekuzengayo.¹⁸Yahweh onda atawaye milele na milele."¹⁹Kwa kuwa faasi wa Farao waita na magai ya faasi na wakweyao faasi kwe bahai. Yahweh akaeta mazii ya bahai uwanga yao. Iya Waisraeli waita uwanga ya sii nkavu gatigati ya bahai.²⁰Miriamu nabii wa kivyee, dadie wa Aruni, akenua guudumu, na wavyee wose ivakaawa na magudumu, wakavina nae.²¹Miriamu akawamba: "Mwimbieni Yahweh, kwa kuwa kashinda kwa utukufu. Faasi na mkweya faasi kawasa bahaini.²²Kisha Musa akawaongoza Israeli mbee kwembokea Bahai ya Shamu. Waita polini da Shuri. Watamba kwa siku ntatu nyikani hesiho kuona mazii yoyose.²³Iya wakeza maa, akini nkaokunywa mzii ya huko kwa ajii yawa ni masungu. Hivyo wakawetanga aho hantu maa.²⁴Ivyo wantu wa mnung'unikia Musa na kugombeka, "Ni mbwai tadaha kunywa?"²⁵Musa akamwiya Yahweh, na kamwonyesha mti. Musa akawasa kwe mazii, na mazii yakawa yemwiye kunywa. Nee hada Yahweh ekuwenkao shaiya nkai, na hada eku wajaibuho.²⁶Kagombeka, "Inga wondautegeze sauti ya Yahweh Mungu wako kwa umakini, na kutenda ambayo matana he meso yakwe, na kana wonda watege magutwi kwa amli zakwe na kuzitii shaiya zakwe zose - nkina niwaikie nyie matamu yada nekuyaikayo kwa Wamisri, kwa ajii mie ni Yahweh nikuhonyae."²⁷Kisha wantu wakeza Elimu, hekuwaho na soko kumi na mbii za mazii na miti sabini ya mitende. Waika nkambi aho nkandani ya mazii.

Chapter 16

¹Wantu wakaendee na ntambo kuawa Elimu, na jamii yose ya Waisraeli ikeza kwe nyika ya Sinu, ye gatigati mwa Elimu na Sinai, siku ya kumi na shano ya mwezi wa kaidi weiho kuawa Misri. ²Jamii yose ya Waisraeli wawafifiikia Musa na Aruni kwe nyika. ³Waisraeli wakaamba, "Ati nee tifa mwe mkono wa Yahweh si ya Misri tekuwako tekaa mwe via vya nyama, naho ne tikedii mikate tikundavyo. Iviaha kutieta uku nyika teze tife kwa saa." ⁴Nee Yahweh akamwamba Musa, "Nndanikunyiiie fua ya mkate. Wantu wendawaite na kukuba kiasi cha siku kia siku ili niwageeze ati wendawaendee kutoza shaia yangu hambu aa. ⁵Yendayeze iwe siku ya mtandatu, wendawakube kaidi ya via wakubavyo, naho wendawembike waetacho." ⁶Naho Musa na Aruni wakagombeka he wantu wose wa Israeli, "Guoni mwenda mmanye kua ni Yahweh mwekueta kuawa si ya Misri. ⁷Keo wendawakaue utukufu wa Yahweh kwa kua kaiva mwafifiika. Swiswi ti ndai mtififiikie?" ⁸Musa nae akaamba, "Wenda uyamanye aya hada Yahweh endahoakwenke nyama guoni na mkate keo faa - kwa mana kaiva mumfifiikiavyo, Aruni n ndai nami n ndai? Kufifiika kwenu nkio kwa ajii yetu iya ni kwa ajii ya Yahweh." ⁹Musa akamwamba Aruni, "Gombeka kwe wantu wose wa Israeli, 'Soo hehi na Yahweh, kwa mana kaiva kufifiika kwenu.'" ¹⁰Aho, Aruni ekutamwiiaho na wantu wose wa Israeli, wakahitukia nyika, na kaua, utukufu wa Yahweh ukaawiia he zunde. ¹¹Nee Yahweh akatamwiia na Musa na kugombeka, ¹²"Nkiiva kufifiika kwao wantu wa Israeli, tamwiia nao wambe, 'Guoni wendaude nyama, na keo undawegute mkate. Naho undaumanye mi ni Yahweh Mungu ywako.'" ¹³Yeze iwe kua guoni nkwale wakeza uanga na kugubika nkambi. Keo mnyozu umema mwe nkambi. ¹⁴Mnyozu ukusiaho, hada uanga ya sanga ya he nyika kwenga kua na balafu yekugandayo mwe msanga. ¹⁵Wantu wa Israeli wekukauaho, wakaamba, "Inu n mbwai?" Nkawokumanya nee n mbwai, Musa akawaamba, "Ni mkate Yahweh ekuwankayo wade." ¹⁶Inu ni amlu ekuavyayo Yahweh: 'Woondigwa ukube kia mwe nywinywi, kiasi ukundacho kuda, lita mbii kwa kia muntu. Ivi nee wendavyokube: kubanya vigenyeavyo kuda kia mwooneka mwekaa mwe hema yako.'" ¹⁷Wantu wa Israeli wakagosa ivyo. Wekumwe wakakuba vigenyeavyo, na wekumwe wakakuba vicheche. ¹⁸Wekuhimaho kwa lita, ao wekukubao vigenyeavyo nkavyokusigaa, na ao wekukubao vicheche nao viwatosha, kia mwooneka kakubanya vyekumtoshavyo. ¹⁹Musa akawaamba, "Nkakuna mwenda asigae hata yumwe kubua keokeo." ²⁰Miya, nkawokumtegeeza Musa. Wekumwe wakaeka kubua keo, miya ivyaza wadudu na kuwa batili. Naho Musa akengiwa ni maya uanga yao. ²¹Wakakubanya keo kwa keo. Kia mwooneka kakuba vitoshavyo kuda kwa iyo siku. Zua dekuwaho kai dikayeyuka. ²²Siku ya mtandatu wakakubanya mikate maa mbii zaidi, lita mbii kwa kia muntu. Viongozi wose wa jamii weza na kugombeka na Musa. ²³Akawaamba, "Idi nee Yahweh ekuta wiado: 'Kioi n kuhumwiiza na kweliwaza, sabato ntakatifu kwa utukufu wa Yahweh. Embika kia ukundacho kwembika, naho seusa ukundacho kuseusa, vyose vyendavyovisigae uike mpaka keo.'" ²⁴Nee waika nkandani mpaka keo, kana Musa ekuagiiavyo. Nkavyokubanika waa nkavyokua na mdudu yoyose. ²⁵Musa akagombeka, "Daa icho kiigwacho ivyeeo kwa via ivyeeo n siku yekunegwayo ya kumtukua Yahweh. Ivyeeo nkamnamuibwiie mwe minda." ²⁶Mwenda muikubanye kwe siku ya mtandatu, miya siku ya mpungati n Sabato. Siku ya Sabato nkakuna kuwe na manna." ²⁷Yezakua siku ya mpungati, wantu wekumwe waita kwenda kukubanya manna, miya nkawokuibuia. ²⁸Yahweh akamwamba Musa, Kwa mda wani wenda uendee kuemea kutoza amlu zangu na shaia zangu? ²⁹Kaua, Yahweh kakwenka Sabato. Savyo siku ya mtandatu akakwenka mkate wa siku mbii kia mwooneka lazima ekae hakwe; nkayuko hata yumwe wa kulawa hakwe siku ya mpungati." ³⁰Savyo wantu wendawahumwiize siku ya mpungati. ³¹Wantu wa Israeli wakayetanga ida nkande "manna." iwa yang'aa sa mbeyu ya mgili gani na laza yakwe yenga maandazi yekwembikwayo na hasai. ³²Musa akaamba, "Idi nee Yahweh ekuamuludo: 'Sigaza lita mbii ya manna iikwe kwe kivyazi cha wantu wako ili iwe uvyazi wako ukaue mkate nekukuisavyo he nyika, nekubindaho kukuavya si ya Misri.'" ³³Musa akamwamba Aruni, "Doa jagi uike lita mbii za manna. Hifazi kwa Yahweh yekae vivyazi vyose vya wantu." ³⁴Sa Yahweh ekumuagiiavyo Musa, Aruni akaika nkandani ya maiwe yekuwayo na amlu za maagano. ³⁵Wantu wa Israeli nee wada manna miaka alubaini kubua wekwezaho kwe si ya wantu. Wada kubua he mihaka ya si ya Kaanani. ³⁶Lita mbii ni makumi ya efa.

Chapter 17

¹Jamii yose ya Israeli ikatamba kulawa nyikani ya Sinu, wakatengea maelekezo ya Yahweh. Wakaika nkambi Refidimu, mia nee nkakuna mazi ya kunywa. ²Ivyo wantu wakamkaaiza Musa kwa hali yao na kugombeka, "Tenke mazi ya kunywa." Musa akagombeka, "Kwa mbwai mwagombana na mimi? Kwa mbwai mwamgeeza Yahweh?" ³Wantu wawa na nkiu sana, na wakamlalamikia Musa. Wakagombeka, "Kwa mbwai kutiavya Misri? ili utikome swie na wana wetu na mifugo yetu kwanki?" ⁴Ikabinda Musa akamwia Yahweh, "Nigosoeni mwe awa wantu? Wa tiyali hata kunitoe maiwe." ⁵Yahweh akamwamba Musa, "Hita mbele yao, na uwadoe wazee kumwe wa Israeli. Doa gongo ukutweado nado mto, na uite." ⁶Nendanigooke mbele yako hada he mwamba wa Horebu, na wendauutoe mwamba. Mazi yendayalawe ya kunywa wantu." Ikabinda Musa akagosoia ivyo mbele ya wazee wa Israeli. ⁷Akayetanga ida sehemu Massa na Meriba kwa sibabu ya malalamishi ya Waisraeli, na kwa sibabu wamgeeza Zumbe kwa kugombeka, "Je Yahweh yuaha miongoni hetu hambu nkahe?" ⁸Ikabinda jeshi da wantu wa Ameleki wakeza na kuhangania Israeli uko Refidimu. ⁹Ivyo Musa akamwamba Yoshua, "Sagua wagosi kumwe na uite chongoi. Toana na Ameleki. Kioi nendanigooke uanga ya kiima na gongo da Mungu mwe mkono wangu." ¹⁰Ivyo Yoshua akatoana na Ameleki enga Musa ekuelekezavyo ukati Musa, Aruni, na Huri wakaita uanga ya kiima. ¹¹Ukati Musa ekuwaho kaitozeza mikono yakwe uanga, Israeli iwa ikasginda, ekuekaho mikono yakwe ihumwiize, Ameleki akavoka kushinda. ¹²Mikono ya Musa yekuwaho mizito, Aruni na Huri wakadoa iwe na kudiikasi yakwe adekie, mda uwo uwo, Aruni na Huri wakayenua mikono yakwe uanga, muntu yumwe upande umwe, na muntu yumwe upande mtuhu. Ivyo mikono ya Musa ikatezeezwa ikatua mpaka zua dekuzamaho. ¹³Ivyo Yoshua akawashinda wantu wa Ameleki kwa uhamba. ¹⁴Yahweh akamwamba Musa, "Gondea aya mwe kitabu na umsomee Yoshua, kwa sibabu nendaniuse kumbukumbu da Ameleki kulawa si ya mbingu." ¹⁵Ikabinda Musa akazenga hemviko na kwetanga "Yahweh ni bendea yangu." ¹⁶Akagombeka, "Kwa kuwa mkono wenulwa uwanga kuelekea kiti cha enzi cha Yahweh - enda agosoe nkondo na Ameleki vizazi na vizazi."

Chapter 18

¹Yethro kuhani ywa Midiani, mkwewe da Musa, nee kasikia yose Mungu ekugosoavyo kwa Musa na kwa Israeli wantu wakwe. Kasikia Yahweh kaavya Israeli kuawa Misri. ²Yethro, tate mkwewe da Musa akamdoa Zipora, mkaza Musa, badii ya kumwegaa nyumbani, ³na wanawe waidi, zina dayumwe diwa Gershomu, kwa kuwa Musa kamba, "Nkitenda mgeni mwesi ya kigeni." ⁴Zina damtuhu diwa Eliezeri, kwa kua Musa kamba, "Mungu ywa baba yangu nee ni wambizi wangu. Kanihonya na mkono wa Farao." ⁵Yethro, mkwewe da Musa, nee keza na wana wake Musa na mkaziwe da Musa mwe nyika ekuaho kaika nkambi mwe mwiima wa Mungu. ⁶Akamwamba Musa, "Mimi, mkweo Yethro, meza kwako na mkazio na wanao waidi." ⁷Musa akaawa kuita kudugana na mkwewe, akamwenamia na kumbusu. Wakawauza hali na kwengia mwe hema. ⁸Musa akamwambia mkwewe yada yose Yahweh ekuyagosoayo kwa Farao na Wamisri kwa ajii ya Waisraeli, magumu yose yekuwaawiao namna Yahweh ekuwahonyavyo. ⁹Yethro akatamiwa na yada matana yose Yahweh ekuwagosoeyo Israeli, kwaido kawahonya na mkono wa Wamisri. ¹⁰Yertho akamba, "Yahweh ugimbikwe kwakuwa kakuhonya na mkono wa Wamisri na mkono wa Farao na kuwaavya wantu kwe mkono wa Wamisri. ¹¹Isasa namanya Yahweh ni mkuu kwemboka miungu yose, kwa sibabu Wamisri wekuwaaho wawagoso Waisraeli kwa kibui, Mungu akawahonya wantu wakwe." ¹²Yethro, mkwewe da Musa, akaeta sadaka ya kuteketeza na zabihu kwa Mungu. Aruni na wantu wadaa wose wa Israeli na wakeza kuda nkande mbele za Yahweh na mkwewe da Musa. ¹³Msi wekutongeeao Musa akekaa kuwaaha wantu. Wantu wakagooka kumzunguuka Musa kuvoka keo kiamuo guoni. ¹⁴Mkwewe da Musa ekuanaho yada yose ekuyago soayo kwa wantu, akamba, "Ni mbwai ekugosoacho kwa wantu? Kwa mbwai wekaa ikedu na wantu wose wagooka kukuzunguuka keo hata guoni?" ¹⁵Musa akamwamba mkwewe, "Wantu weza kuniuza muongozo wa Mungu. ¹⁶Wakawa na mhigano weza kwangu naaho kati ya muntu yumwe na mtuhu na nawahinya maagizo na sheia na shelia." ¹⁷Mkwe da Musa akamba, "Icho ugosoacho nkio kitana sana. ¹⁸Kwei wendawesokeze, wewe na wantu wenao hamwe na wewe. Unu mzigo weza sana kwako. Nkidaha kugosoa ikedu. ¹⁹Ntegeeza nenda nikwenke ushauili, na Mungu enda aawe na wewe, kwa sibabu wewe umwakilishi ywa wantu kwa Mungu, na waeta mahinyo wao kwakwe. ²⁰Lazima uwahinye maagio yakwe na sheia. Lazima uwahinye sia ya kuita na ndima ya kugosoa. ²¹Hae sa kwembosa, lazima usague wagosi wenao uweza kuawa kwa wantu wose, wagosi wantunyao Mungu, wagosi wa ukwei wakimwao na mapato ya ufasidi lazima uwaie uanga ya wantu, kuwa viongozi wa maelfu, mamia hamsini, na makumi. ²²Wenda wawahe wantu na kesi za kawaida, Akini kesi ngumu wenda waete kwako kesi ndodo, wenda wadahe kuaha wenye. Kwaiyo yenda iwe vihufu kwako, na wenda wenue mzigo hamwe nawe. ²³Ukagosoa ivi na kana Mungu akikuamulu kugosoa halikazalika basi wenda udahe kuzizimiza, na wantu wose wenda wauekaya walizika." ²⁴Ivyo Musa akategeeza mbui za mkwewe na akagosoa yada yose ekugombekayo. ²⁵Musa akasagoa wagosi wenao uwezo kuawa Israeli na kuwatenda mitwi uanga ya wantu, viongozi wahuika wa maelfu, mamia, hamsini, na makumi. ²⁶Wawaha wantu mwe hali za kawaida kesi ngumu wamutea Musa, akini wao wenye waaha kesi ndodo. ²⁷Ikabinda akambada mkwewe akahauka na Yethro akauya kwe si yakwe.

Chapter 19

¹Mwe mwezi wa ntatu baada ya wantu wa Israeli kuhauka Misri, siku iyo, wakaita nyikani ya Sinai.

²Wekuhaukaho Refidimu na kweza nyikani mwa Sinai, wakaika ntue mbele ya muima.³Musa akaita kwa Mungu. Yahweh akamwetanga kulawa kwe muima na kusema, "Lazima uyambie nyumba ya Yakobo, wantu wa Israeli:

⁴Kukiona nakugosocho kwa Wamisri, jinsi nekukwenuavyo kwa mawawa ya tai na kukueta kwangu. ⁵Kisha sasa, unitegeeze kwa utii sauti yangu na kutoza kiaga changu, kisha undauwe mai yangu ya ukedu mwe wantu wose, kwa kuwa dunia yose ni yangu. ⁶Undauwe ufaume wa kikuhani na taifa dangu takatifu. Maneno aya yoondigwa uwambie Waisraeli. ⁷Ivyo Musa akeza na kuwetanga wazee wa wantu. Akawamba maneno yose aya Yahweh ekuamuravyo. ⁸Wantu wose wakajibu kwa hamwe na kusema, "Ndatigosoe yose Yahweh ekutambiayo." Kisha Musa akeza kiavya taarifa ya maneno kwa wantu kwa Yahweh. ⁹Yahweh akamwamba Musa, "Nndaweze kwako mwe wingu nene ili wantu wasikie nsemaho na wewe na wakuamini milele." Kisha Musa akamwamba Yahweh maneno ya Yahweh. ¹⁰Yahweh akamwamba Musa, "Hita kwa wantu. Ivyeo na kioi lazima uwatenge, na wafue mavazi yao. ¹¹Wawe tayari kwa siku ya ntatu, kwa kuwa siku ya ntatu Yahweh andaasee si ya muima Sayuni. ¹²Lazima uike mihaka kose kuzunguka muima kwa ajii ya wantu. Uwambe, 'Muwe waangalifu msekuita uwanga ya muima au kutoza mihaka yakwe. Yoyose ndiye atoze muima akomwa.' ¹³Nkakuna mkono wa mntu yoyose kumtoza mntu wa yoyose kumtoza mntu uyu. Badii yakwe, atoigwe maiwe au kutungwa mshale. Iwe ni muntu au mnyama, vyedi akomwe. Taumbeta ndiho dikeme kwa muda mrefu, wadaha kweza si ya he muundi wa muima." ¹⁴Kisha Musa akaseea kwe muima kuita kwa wantu. Kawatenga wantu kwa ajii ya Yahweh na wakafua mavazi yao. ¹⁵Akawambia wantu, "Muwe tayari siku ya ntatu; muwaeke wavyee wenu." ¹⁶Siku ya ntatu, yekubuaho keo, kuwa na ngurumo na radi na wingu nene kwe muima, na sauti nkuu ya taumbeta. Wantu wose nkambini wakaogoha. ¹⁷Musa akaeta wantu kulawa nkambini ili wadugane na huungu, na wakagooka he miundi ya muima. ¹⁸Muima Sinai umema mosi kwa sibabu Yahweh akaseea na moto na mosi. Mosi ukwea uwanga sa via mosi watanuru na muima wose ukatikisika kwa vulugu. ¹⁹Sauti ya tarumbeta yekuongezekaho na zaidi, Musa akatamuia na Mungu kumjibu kwa sauti. ²⁰Yahweh akaseea si ya muima Sinai, uwanga ya muima, na akamwetanga Musa kuita uwanga. Kisha Musa akakwea uwanga. ²¹Yahweh akamwamba Musa, "Seea asi uwaonye wantu wasekutendesha kunikaua, au wengi wao wandawaangamie. ²²Eka pia ya makuhani wezao hehi yangu wetenge - weandae kwa ujio - ili nesekuwashambulia." ²³Musa kamwamba Yahweh, "Wantu nkawadaha kweza kwe muima, kwa kuwa kutiamuru: 'Ika mihaka kuzunguka muima na uutenge kwa ajii ya Yahweh.'" ²⁴Yahweh akamwamba, Hita, seea asi ya muima, na umuete Aruni na wewe, akini msekueka makuhani na wantu kuvuka vizuizi na kweza kwangu, au nndaniwashambulie." ²⁵Ivyo Musa akaseea asi kwa wantu na kutamuia nao.

Chapter 20

¹Mungu kagombeka mbui izi: ²Mi nee Zumbé Mungu ywenu, nekuuwaavyao mwe alizi ya Misri, chongoi ya nyumba ya utumwa. ³Msekuwa na miungu mituhu iya mimi du. ⁴Msekwegosea vinuu vya kusongwa kufananisha na chochose cha uanga mbinguni, si ya alizi, au mve mazi. ⁵Msekupenda kuvika vimuu, mi Yahweh Mungu ywenu, ni Mungu mve kinyuu. Ndaniaye azaba ubanasi wa mabubu kwa kuete azaba juu ya kivyazi cha ntatu mpaka cha nne kwa wada wanichukiao. ⁶Iya ndauiike agano da uaminifu kwa wangi (maelufu) ndio wanikunde na kutoza amli zangu. ⁷Usekuditagusa buebue zina da Mungu ywako, nkina niwe na masa yoyose kwa ndiye ataguse zina dangu bue bue. ⁸Ikumbukwe siku ya Sabato, na kunitegemea. ⁹Ni lazima ugosoe ndima zako zose mwe siku sita. ¹⁰Iya siku ya mpungate ni Sabato kwa ajii ya Yahweh Mungu ywako. Siku iyo usekugosoa ndima yoyose wewe au mwanao au mvaneo wa kivyee au nandima ywako wa kigosi, au mndima ywako mvyee, au ng'ombe wako au mgeni ambaye yu nyumbai mvako. ¹¹Siku mtandatu Yahweh kaumba mbingu na si, bahali na vintu vyose vyeumo, siku ya mpungate akahumuiza. Kwa ajii iyo Yahweh kaibaliki siku ya Sabato na kuitenga. ¹²Uwaheshimu tati ako na mami ako upate kuishi miaka mingi duniani Yahweh Mungu ywako kaavya. ¹³Wesekukoma. ¹⁴Wesekutenda kianga (wesekutenda). ¹⁵Wesekubawa kwa mntu yoyose. ¹⁶Wesekumshudia umbea jilani yako. ¹⁷Wesekutamani nyumba ya jilani yako; wesekutamani mvyee wa jilani yako, waa mndima ywakwe wa kigosi, mndima ywakwe wa kivyee, ng'ombe wakwe mphunda ywakwe au chochose che jilani yako. ¹⁸Wantu wose waona ladi na umweko na kusikia sauti ya gunda, na muima ukaaya mosi. Wantu wekunavyo ivyo wakazingiza na kugooka hae muno. ¹⁹Wakamwamba Musa, tamwiia na sisi, ndatikutegeeze iyakini usekuluhusu Mungu akatamwiia na sisi amankivyo ndatife. ²⁰Musa akawamba wantu, "Msekuogoha, Mungu keza kuwajaibu ili hishima yakwe muwe nayo, kwa iyo msekugosoa zambi." ²¹Wantu wakagooka hae muno na Musa akahita kwe kiza kikuu Mungu ekuwaho. ²²Yahweh akamwamba Musa, "Ni lazima uwambe inu mbui Waisraeli: 'We mwenye kuona nkitamwiia na wewe kuawa mbinguni. ²³Msekwegosea miungu mituhu hamwe na mimi, miungu ya feza au miungu ya zahabu. ²⁴Gosoani mezabahu ya uongo kwa ajii yangu na ni lazima muavye kafaa ya kuteketeza, kafaa ya ushiika, ngoto na ng'ombe kia hantu ndiho muondeze zina dangu diheshimiwe, nndaneze kwenu na kuwabaliki. ²⁵Ati mndagosoe mazabahu ya maiwe msekuzenga na maiwe yekudumkayo na ati mndatumuie via vyenu kwa ajii yakwe mndamuikee unajisi. ²⁶Msekweza juu ya mazabahu yangu kwa hatua zenu; inu ni ili msekuonyesha sehemu zenu za siri."

Chapter 21

¹Sasa izi ni amli wendazo uike kabla yao:²Ati monda mgue mtumwa wa kiebrania, onda atumike kwa myaka sita, na mwaka wa saba onda aikwe huu bila kuihwa chochose. ³Ati keza mwenye onda aite huu kwa riza ya yakwe; ⁴ati zumbi wakwe onda amwenke mvyee wa kumvyaia mwana kigosi na mwana kivee, mvyee hamwe na wanawe wonda wasigae mai ya zumbi wakwe, na onda aite huu. ⁵Miya ati mtumwa onda agombeke waziwazi, "Namkunda zumbi wangu, mkazangu na wanangu, nkina niite," ⁶"Kisha zumbi wakwe onda impase kumueta kwa Mungu. Zumbi wakwe yonda impasa kumueta kwe miango au vizingiti vya muango, na zumbi wakwe onda abovoe gutwi dakwe kwa singano, kisha mtumwa wakwe onda amtumikie maisha yakwe yose. ⁷Ati mgosi onda amtage mwanawe wa kivyee engi mtumwa wa kivyee, adaha aite huu engi watumwa wa kigosi waitavyo. ⁸Ati nkamlizisha zumbi wakwe, ekumtengae kwa ajii yakwe, halafu lazima amgue vituhu. Nkana uhusa ya kumtaga kwa wantu watuhu wageni. Nkana uhusa uo, mana kamtendea kwa hila. ⁹Ati zumbi wakwe onda amwoombe awe mkaza mwanawe, onda atongea destuli zipasazo sawa na wanawe wa kivyee. ¹⁰Ati onda adoe mvyee mtuhu, ese kumpunguzia uyo nkande yakwe, nguo na haki zakwe za kinyumba. ¹¹Miya akeke kugoaweewa mbui izi ntatu, basi adaha kuita bue bila kuaviwa mai. ¹²Mntu yoyose mumyoa mntu mpaka akafa, yabidi mtu uyo akomwe pia. ¹³Miya ati nkee kumvizia, bali ni kwa bahati mbaya, basi nonda nimuondezea ha kuguukia. ¹⁴Miya mntu akambasa mweziwe kwa kukinahi ili apate kumkoma kwa hila; uyo wonda umuuse hata ati ni madhabahuni hangu, ili akomwe. ¹⁵Yoyose mwendae amtoe tati yakwe au mami yakwe lazima akomwe. ¹⁶Yoyose mwendae amteke mntu na kumtaga, au mntu kabuiwa engi ni mai yakwe, uyo mtekaji lazima akomwe. ¹⁷Yoyose mwendae amlaani tati yakwe au mami yakwe lazima akomwe. ¹⁸Ati wagosi wonda watoane na yumwe akamtoa mweziwe kwa iwe au ngumi, na uyo mntu ese kufa miya agone mwe usazi; ¹⁹kisha akahona na adaha kwenda kwa gongo dakwe, yee mwe kumtoa lazima aihye matibabu yakwe yose. Miya uyo mntu nkana hatia ya kukoma. ²⁰Ati mgosi onda amtoe mtumwa wakwe wa kigosi au wa kivyee kwa gongo na ati mtumwa uyo akafa kwa kutoigwa, kisha uyo mntu lazima atozwe sugusa. ²¹Miya mtumwa uyo akaishi siku mwenga au mbii, zumbi nkana atozwe sugusa mana onda ateseke kwa kumuaza mtumwa uyo. ²²Ati wagosi wonda watoane na kumuamiza mvyee mwenye mimba na kuibananga, miya nkakuna majelaha matuhu kwakwe, uyo mgosi mwenye hatia lazima aihe engi endavyo akunde uyo mgosi mwenye mvyee wakwe, na kuiha enda hakimumu endavyo aamue. ²³Miya ati kuna majelaha makuu, lazima ulavyo uhai kwa uhai, ziso kwa ziso, ²⁴zino kwa zino, mkono kwa mkono, muundi kwa muundi, ²⁵kuoka kwa kuoka, jelaha kwa jelaha, au mkwauzo kwa mkwauzo. ²⁶Ati mgosi onda atoe ziso da mtumwa wakwe wa kigosi au mtumwa wakwe wa kivyee na kudibananga, kisha lazima amueke mtumwa wakwe aite pasi na fidia ya ziso. ²⁷Ati onda alavye zino da mtumwa wakwe wa kigosi au mtumwa wakwe wa kivyee lazima engi fidia ya zino. ²⁸Ati ng'ombe onda amtoe mgosi au mvyee akafa, ng'ombe uyo lazima atigwe maiwe, na nyama yakwe nkailuhusiwa kuigwa, miya mwenye ng'ombe lazima awe huu kwa hatia. ²⁹Miya ati uyo ng'ombe nee ana tabia ya kutoa aho bosi, na mwenye ng'ombe kenkigwa onyo miya nkee kumzuia, na ng'ombe kakoma mgosi au mvyee, uyo ng'ombe lazima atigwe maiwe, na mwenye ng'ombe lazima akomwe pia. ³⁰Ati maiho ya uhai yahitajika, lazima aihe chochose chendacho kikundwe kuihwa. ³¹Ati ng'ombe kamtoa mwana mgosi au mwanawe wa kivyee, mwenye ng'ombe lazima agosoe mashaiti apaswayo. ³²Ati ng'ombe akamtoa mtumwa wa kigosi au wa kivyee, mwenye ng'ombe lazima aihe shekeli selasini za hea, na ng'ombe lazima atigwe maiwe. ³³Ati mgosi onda afuke shimo, au agubue shimo ese kudigubika, na ng'ombe au mphunda akatumbukia, ³⁴mwenye shimo lazima aihe madhala. Lazima aavye hea kwa mwenye mnyama mwe kufa, na mnyama mwe kufa onda awe wakwe. ³⁵Ati ng'ombe wa mgosi onda amumize ng'ombe ya mgosi mweziwe hadi kufa, kisha lazima wamtage ng'ombe mgima na kupangana galama, lazima pia wapangane uyo ng'ombe mwe kufa. ³⁶Miya ati imanyikana kuwa uyo ng'ombe nee ana tabia ya kutoana aho bosi, na mwenye ng'ombe nkee kumvugaiya nyumbai, lazima aihe ng'ombe kwa ng'ombe, na uyo mnyama mwe kufa, onda awe wakwe.

Chapter 22

¹Kama mgosi akabawa ng'ombe au ng'oto na kumkoma au kumtaga, akabinda lazima aihe ng'ombe washano au ng'ombe yumwe, na ng'oto wane kwa yumwe. ²Kama mbavi akabwii abonda nyumba, na kama akatoigwa na kufa, nkakunakuwe na hatia ya kukuma nkayanayawe juu ya mntu yoyose. ³Lakini kama zua diawa kabla yakwe kubonda ndani, hatia ya kukoma ndaiwe juu ya mwekukoma. Mbavi lazima agosoe ekukibawacho. Kama nkana chochose, akabinda lazima atagwe kwa ubavi wakwe. ⁴Kama mnyama kabwiiwa yu hai mwe eneo dakwe, kama ni ng'ombe, mpunda, au ng'oto, lazima aihe mambii. ⁵Kama mgosi akawegaa uisi mifugo yakwe au mnda wa mizabibu na akawabada wanyama wakwe, na wakawa wada mwe mnda wa mgosi mtuhu, lazima agosoe maiho matana kuawe mwe mnda wakwe na mnda wakwe wa mizabibu. ⁶Kama moto ukaawia na kwenea kwe miwa hadi mbeyu, au mimea, au minda kubanangwa, yeye mwekuvoka moto lazima agosoe maiho. ⁷Kama mgosi akaavya hea au mai kwa jirani yakwe amtunzie, na kama indaibaigwe kwe nyumba ya uyo mgosi, kama mbavi akapatikana, uyo mbavi lazima alipe maa mbii. ⁸Lakini kama mbavi nkekupatikana, akabinda mmiliki wa nyumba andaeze mbele za waamuzi kuona kama kaika mkono wakwe kwe mai za jirani yakwe. ⁹Kwa kia lumbano kuhusu mbui, kama ni ng'ombe, mpunda, ng'oto, nguo, au chochose chekwegacho mntu asemacho, "Iki ni changu," Malalamishi ya mpande zose lazima zeze kwa waamuzi. Mgosi ambae waamuzi wambwiiya na hatia endaiihe maambii kwa jirani yakwe. ¹⁰Kama mgosi akamwenka jirani yakwe mpunda, ng'ombe, ng'oto, au mnyama yoyose kumwiika, na kama andaafe au aumie au akenulwa pasi mntu kumuona, ¹¹kiapo kwa Yahweh lazima wagosoe wose waidi, kama ndivyo au la mntu kaika mkono wakwe kwe mai za jirani yakwe. Mmiiki lazima akubali idi, na watuhu nkawana wagosoe maiho. ¹²Lakini kama ibaigwa kwakwe, mtuhu lazima agosoe maiho kwa mmiiki kwa ajii yakwe. ¹³Kama mnyama kasengwa vipande, eka mgosi mtuhu aete uyo mnyama inga ushaidi. Nkanaaihe kwa ajii ya via vipande. ¹⁴Kama mgosi akaombeza mnyama kuawa kwa jirani yakwe na mnyama akatoigwa au akafa bila ya mmiliku kuwa na yeye, mgosi mtuhu lazima agosoe maiho. ¹⁵Lakini kama mmiliki neekawa nae, mgosi mtuhu nkahitaji kuiha; kama mnyama kaombeza, andaaahwe kwa gharama ya kuanzia. ¹⁶Kama mgosi akamuomba bikira ambae nkana mbwanga, na kama akagona nae, lazima amgosoe kuwa mvyee yakwe kwa kuiha gharama za mwai zistahilizo. ¹⁷Kama tati yakwe akaemea kabisa kumwenko, lazima aihe hea ifananayo na gharama za mwai bikira. ¹⁸Nkunaumbade msawi aishi. ¹⁹Yeyose mwendaagone na mnyama lazima akamwe. ²⁰Yoyose mwenda aavye zabihu kwa mungu mtuhu isipokuwa Yahweh lazima akomwe. ²¹Nkuna umkosee mgeni au kumsimanga, kwa kuwa nyie nemuwa wageni kwesii ya Misri. ²²Nkuruhusiwa kumgoswea vibaya mbweni au mwana ambae nkana tate. ²³Ukawazuru hata kidogo, na kama wakanetanga mimi, hakika nndanisikie sauti yao. ²⁴Nchuki yangu nndaiwake, na nndanikukome kwa uhamba; wavyee wenu nndawawe wabweni, na wana wenu nkawanawawe na tate. ²⁵Ukazima hea kwa wantu wangu ambao ni wakiwa, nkupaswa kuwa kama mkopesha hea kwakwe au kutoza faida. ²⁶Ukadoa nguo ya jirani yako kwa deni, lazima umvuzie kabla zua kuzama, ²⁷kwa via ido negubiko yakwe, ni nguo ya mwii wakwe. Ni mbwai vituhu ambavyo adaha kugonea? Atakapo niita mimi, nitasikia, kwa via mi ni mwenye huruma. ²⁸Usekufukuru mimi, Mungu, wala kumtukana mtawala wa wantu wako. ²⁹Usekuziua sadaka kuawa kwenkande yako au kwehifadhi ya mvinyo wako. Lazima unenke mvyagwa wa bosi wa wanao. ³⁰Lazima ugosoe ivyoivyo kwa ng'ombe, ng'oto wakwe. Kwe misi saba lazima wabakie na mami zao, lakini msi ya nane lazima unenke mimi. ³¹Mndamuwe wantu wekutengwao kwa ajii yangu ivyo nkamnamde nyama yekukomwayo na wanyama pori. Badaa yakwe, uwasio makui.

Chapter 23

¹Nkhwondigwa kuavya taalifa ya umbea kuhusu yeyose. Wesekweunga na mgosi mbaya kuwa shahidi wa umbea. ²Nkhwondigwa kutongea utifi kugosoa ubaya, wala kuavya ushahidi ukwa na utifi ili kuhotoa haki. ³Nkhwondigwa kumpendee mgosi mufusi kwe kesi yakwe. ⁴Ukankhintana na ng'ombe wa mnkhuu ywako au mpunda ywakwe kaga, lazima umvuzie. ⁵Ukaona mphunda wa yuda akuihiwae kagwa asi na mphuumundu yakwe nkhuna umueke muntu uyo. Lazima umsaidie mphunda ywakwe. ⁶Nkhwondigwa kuhotoa haki kana yondigwa kuita kwa wantu waufusi mwe kesi ya wagosi wa ufusi. ⁷Wesekweunga na watuhu kugosoa shutuma za umbea, na wesekumkoma mwese masa wala mwenye haki, kwa kuwa nkhinimueke mbaya. ⁸Kwesekuwa na kunyanyi kudoa lushwa, kwa kuwa lushwa yawagea utuntu waonao na kuhotoa mbui za ukwei. ⁹Nkhwandigwa kumyanyasa mgeni kwa kuwa wee nee kuwa mgeni mwe sii ya Misri. ¹⁰Kwa miaka mtandatu wendaumhande mbeyu mwe sii yako na kukunga maozoo yakwe. ¹¹Mia mwe mwezi wa mpungati wendaueke nkhwekujaiwa, ii kwamba mfusi mweao mwenu. Wade wakabadacho, wanyama poli wendawade. Wendaugosoe ivyo na minda yenu ya mizabibu na ya mizaituni. ¹²Mwe misi mtandatu wendaugosoe ndima mia musu wa mpungati wendaumhuize. Gosoa ivi ili ng'ombe na mpunda wako wahumuize, na ili wana wa watumwa wako wa kivyee na wageni wahumuize na kupata nafuu. ¹³Uwe meso kwa kia kintu neku kugombekeacho wesekutaja mazina ya miungu mituhu, wala kuluhusu mazina yao kutegeezeka kuawa kwe muomo wako. ¹⁴Lazima utambe kugosoa kinyemi maa ntatu kwa ajii yangu kia mwaka. ¹⁵Lazima uazimishe sheehe ya mkate wesio kuumulwa. Inga nekukuamuluvyo wendaude mkate wesiokuumulwa kwa misi mpungati wakati uo, wendaweaviize kwangu mwezi wa Abibu, wekuikwao kwa ajii ya kusudi idi. Ni kwa mwezi unu ukuawao Misri. Mia wesekuawia kwangu na mikono yebue. ¹⁶Lazima uazimishe sheehe ya maozoo, matunda ya bosi ya ndima yako wekuhandaho mbeyu tanga (kwe munda). Pia lazima uazimishe sheehe ya kukunga wa mwisho wa mwaka, ukungaho maozoo yako kuawa tanga. ¹⁷Wagosi wako wose lazima weaviize kwa Zumbe Yahweh maa ntatu kia mwaka. ¹⁸Nkhukundigwa kuavya mpome yekuavigwayo dhabihu kwangu na mkate wekugewao hamila. Mavuta kuawa zabihu za shelehe zangu nkhyondwa kusigaa kio chose mpaka keo. ¹⁹Lazima uete matunda ya bosi matana kuawa kwe munda wako mwe nyumba yangu, nyumba ya Yahweh Mungu ywako. Nkhwondigwa kumchemsha mwanambuzi mwonkha. ²⁰Nenda kumueta malaika hee meso yako kukuongoza siai, na kukueta hantu nekuhaandaaho. ²¹Uwe meso naye na kumheshimu. ²²Wesekumtenda ahiwe, kwa kuwa nkhanaasamehe makosa yako. Jina dangu di kwake. Minga hakika ukamheshimu sauti yakwe na kugosoa kia nekuangiizacho, nikaawa aho nenda niwe mnkuu kwa wankuu wako na wahigani wako. ²³Malaika wangu wenda waite he meso yako na kukuete kwa Wamori, Wahiti, Waperizi, Wakanani, Wahivi, na Wayebusi. Wabanange. ²⁴Nkhondigwa kuyenamia miungu yao, kuivika, au kugosoa wagoosavyo. Kinyume chakwe lazima uwahitue kabisa na kutua nguzo zao za maiwe vipande vipande. ²⁵Lazima umuabudu Yahweh Mungu ywako, na wenda uubaiki mkate wako na mazi. Nendaniuse ntamu mwe awo wenu. ²⁶Nkakuna mvyee mwenda awe tasa au inda dakwe kubanika mwe sii yako. Nendaniwenkhe maisha mamue. ²⁷Nendanitume woga wangu kwao ambao mwaeta. Nendanikome wose mkintanao nao. Nendanitende wankuu wenu wawaogohe kwa kuhitua migongo yao kwenu. ²⁸Nendanitume mavu kwenu wendao wawaguuse Wahivi, Wakanani, na Wahiti he meso yenu. ²⁹Nkhananiwause kwenu kwa mwaka umwe, au sii yendaiwe iteekezwa na wanyama wa poi wendawawe wangi kwenu. ³⁰Badaa yakwe, nendaniwaguuse wacheche chenche kuawa kwenu mpaka wendaho uwe usitawi na kulisi sii. ³¹Nendanigsowe mihaka yako kuawa Bahai ya Shamu mpaka Mto Frati. Nenda nikwenkhe uvoti kwa wekao wose mwe sii. Wendaumause kuawa kwako mwenye. ³²Nkhwondigwa kugosoa agano na wowo na miungu yao. ³³Nkhawondigwa kwe kaisa mwe sii yako, au wendawakugosoe ugosoe zambe zidi yangu. Ukaabudu miungu yao, hakika wendaumwe mtego kwao."

Chapter 24

¹Ne Yahweh akamwamba Musa, "Soo uku uwanga kwangu - wewe, Aruni, Nadabu, Abihu, na wadaa sabini wa Israeli, na mvike kwa hae. ²Musa ikedu adaha kweza hehi yangu. Watuhu nkawapaswa kweza uwanga nae." ³Musa akaita uwanga na kuwamba wantu mbui ya Yahweh na amli zakwe. Watu wote wakajibu kwa sauti moja na kusema, "Tutafanya maneno yote Yahweh aliyo tuamuru." ⁴Ne Musa akaandika sii maneno yose ya Yahweh. keokeo Musa akazenga hemviko sii ya muundi wa muima na kupanga nguzo kumi na mbii za maiwe ili maiwe yawakiishe kabila kumi na mbii za Israeli. ⁵Akawatuma wabwanga Wakiisraeli kulavya kafaa ya kuokwa na kuavyaa zabibu za ng'ombe za kafaa za ushiika za Yahweh. ⁶Musa ne adoe nusu mpombe na kuiika mwe beseni mabeseni, e anyunyiza nusu ntuhu kwe mviko. ⁷Akadoa kitabu cha agano akawasomea wantu kwa nguvu. Wakamba, "Tondatigosoe yose Yahweh ekusemayo. Tondatiwe watiifu." ⁸Ne Musa akadoa mpome akawa nyunyizia wantu. Akamba, "Inu ni mpome ya agano da Yahweh ekugosoado nanyi kwa kuwenka ii ahadi kwa mbui yose inu." ⁹Ne Musa, Aruni, Nadabu, Abihu, na wadaa sabini wa Israeli wakaita uwanga ya muima. ¹⁰Wakamuona Mungu wa Israeli. ¹¹Sii ya miundi yakwe ne kuna sakafu yekuzengwayo kwa maiwe ya yakuti samawi, ntana kama mbingu yenyewe. Mungu nkekugusa na mkono kwa mbifya ya viongozi Waisraeli. Wamuona Mungu, na wakanywa na kuda. ¹²Yahweh akamwamba Musa, "Sooni uwanga kwangu kwe muima na ubaki hada. Nendanikwenke saana za maiwe na shaia na amli nekuandikazo ili uwahinye." ¹³Ne Musa akaita na msaidizi wakwe Joshua na kuita uwanga ya muima wa Mungu. ¹⁴Mungu akawamba wadaa, "Bakini aha mtigoje mpaha tendahotiuye. Aruni na Huri wonda wawe nanyi. Kama kuna mwenye malalamiko mweke aite." ¹⁵Ne Musa akaita uwanga ya muima na wingu dikamgubika. ¹⁶Utukufu wa Yahweh ukabaki uwanga ywa Muima Sinai, na wingu dikagubika kwa siku sita. Siku ya mfungate akamwetanga Musa kuawa mwe wingu. ¹⁷Utukufu wa Yahweh inga moto udao ulawao mwe uanga ya muima mwe meso ya Israeli. ¹⁸Musa akenkia mwe wingu na kuita uwanga ya muima. Akekaa kwe muima misi arobaini musi na kio misi arobaini.

Chapter 25

¹Yahweh akamwamba Musa, ²"Wambie Waisraeli waniavie kafaa kia muntu nawe unda uhokee kwa muntu yeyose ndiye aavye kwa moyo wedi. Lazima uhokee ayo makafaa kwa ajii yangu. ³Aya nee makafaa ndiyo uhokee; zahabu, feza na shaba, ⁴buluu, zambalau na nyekundu, na nguo za kitani ntana, na mazoya ya mbuzi; ⁵na nguo za ngoto gosi zekugewazo langi nyekundu na mababu ya pomboo, miti ya mijohoo, ⁶Mavuta ya ida taa na viugo vya manunkato kwa yada mavuta ya kwehaka na kwa uda uvumba wenye halufu ntana; ⁷maiwe ya Shohamu na maiwe matuhu ya kugewa kwe ida naivela na kia kifuko chakwe kifua. ⁸Waeke wanigosoe hatakatifu ili nekae nao. ⁹Lazima ugosoe aya yose nikuonyeshayo enga mkiwa na vifaa vyakwe nee ndivyo ugosoe. ¹⁰Wapaswa wagosoe sanduku da mti wa mjohoo, wefu wakwe zilaa mbii na nusu, kuita uanga zilaa mwenga na nusu. ¹¹Lazima udigubike kwa madini ya zahabu ndani na chongoi, ugee mkanda wa zahabu kuzunguuka mpande zose. ¹²Nawe unda uye yushe mwe viduala vine vya zahabu uviike mwe miundi yakwe mine; viduala viidi upande umwe na viduala viidi upande wa kaidi. ¹³Lazima ugosoe miti milefu ya mshita ugubike kwa zahabu. ¹⁴Lazima uike iyo miti mwe via viduala vya mpande mbii za sanduku ili kudoa ido sanduku. ¹⁵Iyo miti inda yekae mwe via viduala vya sanduku; nkavina viusigwe. ¹⁶Ukawa hao ika mwe ido sanduku amli ndizo nkwenke. ¹⁷Lazima ugosoe ngubiko ya zahabu ntana. Urefu wakwe utakuwa ziraa mbii na nusu, na upana wake ziraa moja na nusu. ¹⁸Ugosoe makelubi maidi ya zahabu mwe inu miisho miidi ya kiti cha enzi cha lehema. ¹⁹Ika kelubi dimwe mwisho umwe wa kiti cha lehema, na kelubi da kaidi mwisho wa kaidi. Lazima ao makelubi wawe kintu kimwe na kiti cha lehema. ²⁰Na ao makelubi yanda yenue mabawa yao uwanga, na kukigubika icho kiti cha lehema kwa mabawa yao, vyeni vya makelubi nnda vikauane na vinda vielekee kiti cha lehema. ²¹Lazima uike kiti cha lehema uanga ya ido sanduku, ukabinda uike izo amli nndazo nkwenke mwe ido sanduku. ²²Nami nnda nkintane na wewe aho heido sanduku. Nnda nitamuie na wewe hada uanga neiho he kiti cha lehema. Inda iwe ni gatigati yao awo makelubi waidi we uanga ya sanduku da shuhuda ndiho nitamue na wewe kwa mbui zose ndizo nkuagiie kwa ajii ya wana wa Israeli. ²³Gosoa meza ya mti wa mshiti. Ulefu wakwe zilaa mbii na upana wakwe zilaa mwenga na kuita uanga zilaa mwenga na nusu. ²⁴Ugubike kwa zahabu ntana, na kuigosoea ufito wa zahabu kuzunguuka mpande zose. ²⁵Lazima ugosoe fremu ya kuizunguuka mpande zose, upana wakwe unda uwe nyandane, na ufito wa zahabu uzunguuke mpande zose. ²⁶Udigosoe viduala vine vya zahabu na kuvigea via duala mwe zia mpembe zakwe nne mwe miundi yakwe mine yeiho. ²⁷Via viduala viwe hehi na ida fremu ili viwe hantu na kugea ida miti ya kuidoea meza. ²⁸Gosoa ida miti ya mti wa mshita, na ugubike kwa zahabu kwamba ida meza idahe kudoigwa. ²⁹Gosoa sahani zakwe na miko yakwe, makopo yakwe, vikombe vyakwe vya kukupuia vigosoe vyakwe vya kukupuia vigosoe vyose kwa zahabu ntana. ³⁰Nawe unda uike mikate ya onyesho uanga ya meza mbele yangu daima. ³¹Gosoa ingo da taa za zahabu ntana; ido ingo diwe da ndima ya kufua, kitako chakwe, mti wakwe, vikombe vyakwe na makuvu yakwe, maua yakwe, vyose vida viwe vya kintu kimwe. ³²Nnda kiwe na matawi mntandatu ya awayo mwe ubavu wakwe - matambi matatu ya kinara upande umwe na matatu upande wa kaidi. ³³Tambi da bosi lazima diwe na vikombe vitatu vyekugosolwavyo enga maua ya mlozi mwe tambi da kaidi kuvu na ua ivyo ivyo ayo matambi yose mntandatu yaawayo mwe dia ingo. ³⁴Mwe ido ingo lazima muwe na vikombe vine vyekugosolwavyo enga maua ya mlozi, makuvu yakwe na maua yakwe. ³⁵Lazima kuwe na kuvu sii ya matambi maidi ya kintu kimwe nacho, na kuvu sii ya matambi maidi ya kintu kimwe nacho, na kuvu sii ya matambi maidi ya kintu kimwe nacho kwa ayo matambi mntandatu nacho kwa ayo matambi mntandatu yaawayo mwe dia ingo. ³⁶Makuvu yakwe ya matambi yakwe yondo yawe kintu kimwe nacho, kiwe chose pia ndima mwenga ya kufua ya zahabu ntana. ³⁷Lazima matambi uyagosoe ayo maingo mfungate na taa zakwe mfungate, nao wonda wazi washe izo taa zakwe, ziavye nulu mbele yakwe. ³⁸Na makoleo yakwe na visahani vyakwe vyose vinda viwe vya zahabu ntana. ³⁹Tumia talanta mwega ya zahabu ntana hamwe na vyombo ivi vyose. ⁴⁰Nawe kaua uvigosoe enga mfano wakwe wekuonyeshwao kwe muima.

Chapter 26

¹Shuti utende ivyo kumbi diwe na mapazia kumi di zengwe da nguo ya kitani yedi ya kunyongotoa hamwe na nyuzi za langi ya buluu, zambau na sui hamwe na madanga. Ndimba ya fundi mtanda. ²Ulefu wa kiya pazia wenda uwe na mpima ishiini na mnane, na upana wa kiya pazia wenda uwe mphima ne. ³Mapazia yose yaigane kihimo. Mapazia mashano yaungwe hamwe, na mapazia matuhu mashano yaungwe hamwe. ⁴Shuti ugosoe vigoe vya langi ya buluu kwe pindo da pazia dimwe mwe pindo da fungu dakwe. Ivyo ivyo ugosoe upande wa mwisho wa ido pazia da kaidi. ⁵Gosoa vigoe hamsini mwe pazia dimwe na hamsini si ya pazia da kaidi. Tenda ivi ili ivyo vigoe vyese kwembokana. ⁶Ukabinda ugosoe vifungo hamsini vya zahabu, uhanganye ayo mapazia na via vifungo kumbi denda ditende dimwe. ⁷Nawe gosoa mapazia ya mazoya ya mbuzi upaue kizanda, ugosoe mapazia kumi na dimwe. ⁸Ulefu wa kiya pazia wenda uwe mphima saasini na upana wa kiya pazia wenda uwe mphima ne. Ayo mapazia kumi na dimwe yenda yaigane mphima. ⁹Ukabinda wenda uhanganye mapazia mashano mbai na mapazia mtandatu mbai, na diya pazia da mtandatu wenda udikonye aho upande wa mbele wa dia kumbi. ¹⁰Gosoa vigoe hamsini upande wa mwisho wa pazia da bindiikio mweayo yekuhanganywayo, na vigoe hamsini mwe usige wa diya pazia da chongoi mweayo ya kaidi yekuhanganywayo hamwe. ¹¹Ukabinda ugosoe vifungo hamsini vya shaba, nee uvigee via vifungo mwe via vigoe, nee uviunge hamwe dipate kuwa kumbi dimwedu. ¹²Kipande kiya che kuigaacho, kiya kigwacho cha yada mapazia ya kumbi chonda kigwe kwa nyuma ya diya kumbi. ¹³Shuti kuwe na mphima mwenga upande umwe, na mphima mwenga upande wa kaidi - ya ulefu wa mapazia ya kumbi wekusigaa, zenda zigwe mphambavu ya kumbi upande unu na upande unu ipate kugubika. ¹⁴Nawe gosoa ngubiko ya diya kumbi ya mababu ya ngoto ngosi yekuhakwayo langi ya sui, kwa uanga gubika na mababu ya pomboo. ¹⁵Nawe shuti miango ya ido kumbi ugosoe na mbao za msaji. ¹⁶Kiya mwaango kwe na ulefu wa mphima kumi na upana mphima mwenga na nusu. ¹⁷Kiya mwaango wenda uwe na mihindo miidi yekuduganywayo hamwe. Nee wendavyo uzigosoe mbao zose za kumbi. ¹⁸Ukabinda ugosoe ziya mbao za kumbi, mbao ishiini kwasi kwiitasi. ¹⁹Shuti nawe ugosoe vitako alubaini vya feza si ya ziya nyuvi ishiini. Vitako viidi si ya mwaango umwe kuhokea ida mihindo yakwe miidi, na vitako viidi si ya miango mituhu kuhokea ida mihindo yakwe miidi. ²⁰Kwa upande wa kaidi wa kumbi, upande wa kenya, mbao ishiini ²¹na vitako vyakwe vya feza alubaini. Shuti kuwe na vitako viidi si ya mwaango umwe na vitako viidi si ya mwaango mtuhu. ²²Ugosoe miango mtandatu kwa ajii ya upande wa nyuma wa kumbi ukaue engiio da zua. ²³Naho ugosoe miango miidi kwa ajii ya izo mphembe za kumbi ze upande wa nyuma. ²⁴Inu miango yenda iekane kwasi akini zitozane kwa uanga wa ngata mwenga. ²⁵Miango yenda iwe mnane, na vitako vyakwe vya feza. Vitako kumi na mtandatu, vitako viidi si ya mwaango umwe na vitako viidi si ya ubao wa kaidi. ²⁶Shuti ugosoe matauma ya miti ya mshita - matauma mashana kwa ajii ya mbao za upande umwe wa kumbi, ²⁷na matauma mashano kwa ajii ya miango ya upande wa kaidi wa kumbi, na matauma mashano kwa ajii ya miango ya upande wa kumbi wa nyuma ukauao engiio da zua. ²⁸Na ido tauma da gatigati de gatigati ya ida miango denda difinte kulawa mwisho unu kubua mwisho unu. ²⁹Shuti uigubike iyo miango kwa zahabu. Nawe shuti ugosoe ngata zakwe za zahabu zitende inga vihanda na ayo matauma wenda uyagubike zahabu. ³⁰Nawe wenda ugosoe ido kumbi via kizui chakwe chekuonwavyo kwe mwiima. ³¹Nawe gosoa pazia da nyuzi za kibuluu zambau, na ui na nguo za bafta ntana zekusukwazo denda disukwe na kugewa madanga, ndimba ya fundi mtanda. ³²Ukabinda udihasike he sikine za mshita zekugubikwazo zahabu, vifungo vyakwe vyenda viwe vya zahabu, mwe vitako vine vya feza. ³³Nawe hasika dia pazia si ya via vifungo nawe uete dia sanduku da utangio. Diya pazia denda diwabahwiie hatakatifu, na hatakatifu visivu. ³⁴Nawe shuti wenda ukiike kiti cha uguo uanga ya diya sanduku da utangio mwehada hatakatifu visivu. Na ida meza wenda uiike chongoi ya pazia. ³⁵Shuti uiike kiango cha taa kikauane na ida meza upande wa kumbi kulawa koongoi. Ida meza wenda uiike seja. ³⁶Ukabinda wenda ugosoe kifisio kwa mwaango wa kumbi, cha nyuzi za buluu, zambau, na sui, na bafta ntana zekusumwazo ndimba ya msumi ywa dadavua. ³⁷Nawe kima siki shano za mti wa mshita he kiya kifisio na kuzigubika zahabu, vidanga vyakwe vyenda viwe vya zahabu. Nawe wenda uhase vitako vya shaba vishano kwa ajii yakwe.

Chapter 27

¹Nawe ugosoe mazabahu ya mti wa mshita, ulefu wakwe wendauwe ni lizaa shano na upana wakwe lizaa shano. Aho hemviko yendaiwe mlaba na kuita uwanga kwakwe kwendakuwe lizaa ntatu. ²Nawe gosoa npembe nne inga mfano wa npembe za ng'ombe. Izo mpembe ziwe za kintu kimwe na hemviko, nawe uyagubike kwa shaba. ³Lazima vyombo vyakwe vya kuyausia mazeu yakwe uvigosoe, na magembe yakwe, na mabakui yakwe, na uma wakwe na meko yakwe. Vyombo vyakwe vyose uvigosoe vya shaba. ⁴Nawe uigosoe iyo mazabahu wavu wa shaba. Ukabinda ugee npete nne za shaba kwe izo npembe nne za uda wavu. ⁵Nawe lazima uike uwo wavu si ya kizingo kiizunguukacho mazabahu upande wa ahosi. ⁶Nawe ugosoe miti kwa ajii ya hemviko miti ya mshita na kuigubika shaba. ⁷Na iyo miti yendaigewe viduala, na ida miti yendaiwe mwe npande mbii za hemviko, wakati wa kudioa. ⁸Uigosoe ya mbao ye uvungu ndani yakwe inga yekuonyeshwavye mwimani. ⁹Nawe ugosoe uwa wa masikani. Upande wa kusini kwelekea kusini kwendakuwwe na chandalua ya nguo ya kitani ntana yenye kusokotwa, kwa uwo uwa ulefu wakwe upande umwe wendauwe ni lizaa mia mwenga. ¹⁰Na nguo zakwe zendaziwe nguzo ishiini, na vitako vyakwe ishiini, vitako vyakwe vyendaviwe vya shaba, kulavu za zia nguzo na vitazi vyakwe vyendaviwe vya feza. ¹¹Ni ivyo ivyo upande wa kaskazini, ulefu wakwe iyo chandalua wendauwe ni lizaa mia mwenga, na nguzo zakwe ishiini na vitako vyakwe ishiini vyendaviwe vya shaba, kulabu za zia nguzo na vitazi vyendaviwe vya feza. ¹²Na upande wa maghalibi, upana wa kwendakuwe na chalu ya lizaa hamsini nguzo zakwe kumi na vitako vyakwe kumi. ¹³Na upana wa uda uwa upande wa mashaliki kwelekea mashaliki wenda uwe ni lizaa hamsini. ¹⁴Chandalua upande umwe wa lango chendakiwe lizaa kumi na shano upana wakwe. Lazima nguzo zakwe ziwe ntatu na vitako vyakwe vitatu. ¹⁵Upande wa kaidi ni ivyo ivyo, chandalua ya lizaa kumi na shano; na nguzo zakwe ntatu na vitako vyakwe vitatu. ¹⁶Na kwa dia lango da uwa hendahawe na kina cha lizaa ishiini chendakiwe cha nguo ya langi ya buluu, zambalau na nyekundu, na kitani ntana yekusokotwayo ndima ya mshoni talaza, nguzo zakwe zendaziwe nne na vitako vyakwe vine. ¹⁷Nguzo zose za uda uwa zizunguukazo npande zose zendaziwe na vitazi vya feza; kulabu zakwe za feza, na vitako vyakwe vya shaba. ¹⁸Ulefu wa uo uwa wenda uwe lizaa mia mwenga na upana wakwe wenda uwe lizaa hamsini kosekose, na kuita uwanga kwakwe lizaa shano; yawe ya nguo ya kitani ntana, na vitako vyakwe vyendaviwe vya shaba. ¹⁹Vyombo vyose vya masikani vitumiwavyo kwe undima wakwe wose na vigingi vyakwe vyose na vigingi vyose vya uda uwa vyendaviwe vya shaba. ²⁰Nawe uwaamuu wana wa Israeli wakuete mavuta ya zeituni yedi ya kuhondwa kwa ajii ya nuu, ili kugosoa ida taa kwaka kae na kae. ²¹Ndani ya dia hema da kukintania chongoi ya ido pazia, deaho mbele ya uo ushuhuda, Haruni na wanawe wendawaigosoe kuvoka guoni hata keo mbele ya ZUMBE; yendaiwe amli ya ya kae na kae kwe uvyazi wao wose kwa ajii ya wana wa Israeli.

Chapter 28

¹Umwekange Aruni kakio na mwanawe - Nadabu, na Abibu, na Eleazari, na Ithamari - miongoni mwa wana wa Israeli, ili anigoswee ndima mwe ndima ya ukuhani. ²Nawe wenda umgoswee Aruni nduguyo mavazi matakatiifu, kwa utukufu na kwa utana. ³Nawe wenda uwambie wantu wose wenye moyo wa viugo, nekuwa memeezao na roho ya viugo wamgoswee Aruni mavazi ili kumngaza anigoswee ndima mwe ndima ya ukuhani. ⁴Na mavazi wendayo wayagosoe ni kifuko cha kwekifua, na naivera, na joho, na nkazu ya ndima ya ulembo, na kilemba, na mshipi; nao wenda wawagoswee Aruni nduguye, na wanawe, mavazi matakatiifu ili anigoswee ndima mwe ndima ya ukuhani. ⁵Nao wenda wadoe zahabu, na nguo za langi ya samawati, na langi ya zambalau, na nyekundu. ⁶Nao waigosoe naivera kwa nyuzi za zahabu, na za samawati, na za zambalau, na nyekundu, na kitani ntana yekusokotwayo kwa ndima ya mstadi. ⁷Mia yendaiwe na vipande viidi kwe mawega, vyekuunganavyo kwe misa yakwe miidi; ili ipate kuunganywa. ⁸Na mshipi wandima ya ustadi we uwanga yakwe, ili kuitaha hantu hakwe; wenda; wenda uwe na ndima enga ida ya naivera, ya vintu viya viya vya nyuzi za zahabu, na za langi ya zamawati, naya zambalau, na nyenkundu, na kitani kitana chekusokotwacho. ⁹Nawe wenda udoe vito viidi vya shohamu, ya langi ya kijani-kiwisi, nawe wenda uchale uwanga yakwe mazina ya wana wa Israeli; ¹⁰Mazina ya sita mwe kito kimwe, na mazina sita yekusigaayo mwe kiya kito cha kaidi, kwa utaatibu wa kuvyaigwa kwao. ¹¹Kwa ndima muntu mchola maiwe enga via muhuli ucholwavyo, wenda uchale ivi vito viidi, kuigana na mazina ya wana wa Israeli, nawe wenda uvigee mwe vijalizo vya zahabu. ¹²Nawe wenda uvigee viya vito viidi uwanga ya vipande vya mwemawega ya iyo naivera, viwe vito vya ukumbuso kwa ajii ya wana wa Israeli. Nae Aruni endayadoe mazina ya mbee za Yahweh uwanga ya mawega yakwe maidi ili kuwa ukumbuso. ¹³Nawe gosoa vijazo viidi vya zahabu ¹⁴na mikufu miidi ya zahabu utana; wenda uwigosoe iwe mfano wa nkamba, ya ndima ya kusokotwa; nawe uigee ida mikufu ya ndima ya kusokotwa mwe viya vijazo. ¹⁵Nawe lazima wenda ugosoe kifuko cha kwe kifua cha aha, ndima ya fundi stadi; wenda ukigosoe kwa kuiandama ida ndima ya iyo naivera. Gosoa nyuzi za zahabu, na za langi ya samawati, na za langi ya zambalau, na nyenkundu, na kitani kitana chekusokotwacho. ¹⁶Chenda kiwe mraba, naho cha kukunjwa, ulefu wakwe wenda uwe shibiri mwenga; na upana wakwe shibiri mwenga. ¹⁷Nawe ukimemeeze viweke vya vito, safu nne za vito; safu mwenga yenda iwe ni akiki, na yakuti ya langi ya manjano, na baharamani, ivi vyenda viwe safu ya bosi. ¹⁸Na safu ya kaidi yendaiwe zumaridi, na yakuti samawati, na almasi. ¹⁹Na safu ya ntatu yenda iwe hia kintho, na akiki nyenkundu, na amethisto. ²⁰Na safu yane yendaiwe ni zabarajadi, na shohamu, na yaspi. Vito ivyo vyenda vikazwe mwe zahabu kwa kumema hantu hakwe. ²¹Na via vito vyendaviwe vyenda viigane na mazina ya wana wa Israeli, kumi na waidi, viiganena na mazina yao. Mfano wa kuchola kwa muhuri kiya kimwe kiigane zina dakwe, vyenda viwe vya izo kabia kumi na mbii. ²²Nawe lazima ugee mwe kiya kifuko cha kwe kifua mikufu mfano wa nkamba, ya ndima ya kusokotwa, ya zahabu ntana. ²³Nawe ugee maduala maidi ya zahabu mwe kiya kifuko cha kwe kifua, na kugea izo mpete mbii mwe misa miidi ya kifuko cha kwe kifua. ²⁴Nawe ugee iyo mikufu miidi ya zahabu yekusokotwayo mwe ziya mpete mbii zeumwo mwe misa ya kifuko cha kwekifua. ²⁵Na misa iyo ntuhu za iyo mikufu miidi yekusotwayo wenda uzigee mwe viya vijalizo viidi, na kuvigee mwe viya vipande vya kwe mawegavya naivera upande wa mbee. ²⁶Nawe wenda ugosoe viduala viidi vya zahabu, uvigee mwe iyo misa mbii za kifuko cha kwe kifua, mwe ukingo wakwe. ²⁷Nawe lazima ugosoe viduala viidi vya zahabu, na kuvigee mwe viya vipandee viidi vya kwe mawega vya ida naivera sii yakwe, upande wa mbee, hehi na kifungo chakwe, uwanga ya uo mshipi wa naivera wekusukwao kwa ustadi. ²⁸Nao wenda wakikaze kiya kileso kwe viya viduala vyakwe kwe duala za naivera kwe ukanda wa langi ya samawati, ili kwamba chekae hada uwanga ya uda mshipi wa naivera wekusukwao kwa ustadi, ili kwamba kifuko cha kwekifua chesekuekana na naivera. ²⁹Na Aruni endayadoe mazina ya wana wa Israeli mwe kiya kifuko cha aha uwaga ya moyo wakwe kwa kugosoa maamuzi, aho endaho engie mwe hantu hatakatiifu, kuwa ukumbuso, mbee ya Yahweh daima. ³⁰Nawe ugee izo Urimu na Thumimu mwe kiya kifuko cha kwe kifua cha aha; nazo zenda ziwe uwanga ya moyo wa Aruni, aho endaho engie mbee ya Yahweh na Aruni endayadoe aha ya ao wana wa Israeli uwanga ya moyo wakwe mbee ya Yahweh daima. ³¹Nawe gosoa iyo joho ya naivera ya langi ya samawi yose. ³²Nayo yendaiwe na ntundu gatigati yakwe kwa kwembosa mutwi; yendaiwe na utepe wa ndima ya kusokotwa kuzunguka iyo ntundu yakwe, mfano wa ntundu yeumo mwe nkazu ya chuma, ili yesekutatuka. ³³Nawe mwe pindazakwe wenda ugee makomamanga ya langi ya samawati, na ya langi ya zambalau, na ya langi nyekundu, kuzunguuka pindo zakwe kosekose; na njuga za zahabu gatigati ya ayo makomamanga, mpande zose. ³⁴Nkengee ya zahabu na komamanga, nkengee ya zahabu na komamanga, mwe pindo da joho kuizunguuka mpande zose. ³⁵Nayo yendaiwe uwanga ya Aruni akagosoa ndima; na sauti ya izo nkengee yenda itegeezwe aho engiahe mwe hantu hatakatiifu mbee ya Yahweh na aho aawaho chongoi, ili kwamba asekufa. ³⁶Nawe gosoa bamba da zahabu tana na kuchora uwanga yakwe, enga

mchoro wa muhuri, "Mtakatifu kwa Yahweh." ³⁷Nawe udigee ido bamba mwe ukanda wa langi ya samawati, nado dendadiwe mwe kiya kilemba; dendadiwe upande wa mbee ya kiya kilemba. ³⁸Nado dendadiwe mwe kipaji cha cheni cha Aruni, na Aruni endaaudoe uovu wa via vintu vitakatifu, wendavyo waving'aze ao wana wa Israeli mwe vipawa vyao vyose vitakatifu, nado dendadiwe mwe kipaji chakwe cha cheni misi yose, ili kwamba vipate kukubaiwa na Yahweh. ³⁹Na iyo nkazu wenda uifume ya kitani kitana ya ndima ya ulembo, ugosoe na kilemba cha nguo ya kitani ntana, nawe wenda ugosoe mshipi wa ndima ya mwenye kugea taraza. ⁴⁰Ukawaado wenda ugosoe nkazu kwa ajii ya wana wa Aruni, nawe wagoswee mshipi, wagoswee na nkofia kwa utukufu na utana. ⁴¹Nawe mvike uyo nduguye Aruni na wanawe nao mavazi ayo; nawe wagee mavuta, na kuwaika kwa ndima takatifu, na kuwang'aza, ili wapate kunigosweea ndima mimi mwendima ya ukuhani. ⁴²Nawe wagoswee suuwae za nguo ya kitani, ili kugubika mii yao yebue; suuwae izo ziwabue tangu kwe kigudi hata mapajani. ⁴³Aruni na wanawe wenda wazivae, aho wendaho wengie mwe hema ya kukintana, au aho wendaho wawe hehi na madhabahu ili wagosoe ndima kwe hantu hatakatifu, wesekweza wakadoa uovu, wakaumbwa mzimu, inu yendaiwe ni amli ya milele kwakwe yeye, na kwa uvyazi wakwe.

Chapter 29

¹Sasa ivi ne wapaswa kutenda kuwanega ili wanitumikie kana makuhani. Doa mwana wa ng'ombe dume na ngoto kisi lawama, ²mkate kisi ngwadu, na keki kisi ngwadu yekuhanganywayo na mavuta. Pia doa maandazi kisi ngwadu yekuhakanywo mavuta. Goso maandazi kwa unga mtana wa ngano. ³Lazima uike kwa ndoo mwenga, eta kwe ndoo mwenga, eta kwe ndoo, na kweeta hamwe na ng'ombe ngosi na wana ngoto waidi. ⁴Lazima nawe umwete Aruni na wana wakwe waidi kwe lango da kwengiia hema da kudugania. Lazima uwasafishe Aruni na wana wakwe kwe mazi. ⁵Akabinda twaa ayo mavazi na kumhamba Haruni; ige nkazu, na johu ya naivera, na kifuko cha kifua, na kumkaza kwe uwo mshipi wa naivera wekusukwao kwa ustadi. ⁶Nawe mviike kia kilemba kwa mtwi, na ida taji takatifu wonda uigee kwe kia kilemba. ⁷Ne wondaho utwae ayo mavuta ya kugewa, na kumgidia mwe mutwi wakwe, na kumgaya mavuta. ⁸Akabinda waete awo wanawe na kuwavika nkazu. ⁹Nawe uwakaze mshipi, Aruni na wanawe, na kuwavika nkofia. Nao wonda wawe na uwo ukuhani kwa amli ya kae. Nawe wonda uwaike Haruni na wanawe kwe ndima takatifu. ¹⁰Akabinda wonda umweete uyo ng'ombe mbele ya hema ya kudugania; na Haruni na wanawe wonda waike mikono yao uwanga ya mtwi wa uyo ng'ombe.

¹¹Akaawa aho wonda umchinje uyo ng'ombe mbee ya Yahweh ha hema da kudugania. ZUMBE, ¹²Akaawa aho twaa baazi ya mnpheme ya ng'ombe, uigee kwe npembe za mazabahu kwa chaa chako; na kuigi da mnpheme yose asi ya mazabahu. ¹³Akabinda doa mavuta yose yagubikayo maifu, na kitambi cheiko kwe ini, na figo mbii, na mavuta ya uwanga yakwe, uyadagamize yose uwanga ya mazabahu. ¹⁴Mia nyama yakwe uyo ng'ombe, na nklingo yakwe, na mavi yakwe, wonda uyoke kwa moto chongoi ya malango; ni kafa ya ajii ya zambi. ¹⁵Pia mdoe ngoto mgosi yumwe; na Aruni na wanawe wonda waike mikono yao uwanga ya mtwi wakwe uyo ngoto mgosi.

¹⁶Akabinda wonda umchinje uyo ngoto mgosi, na kuidoa mnphome yakwe, na kuinyunya kwe mazabahu kuizunguka nkanda-nkanda. ¹⁷Akabinda wonda umsenge-senge ngoto ntii zakwe, na kuyasunta maifu yakwe na miundi yakwe, na kuiika hamwe na ntii vyakwe na mtwi wakwe, ¹⁸nawe mdagamize ngoto mgima uwanga ya mazabahu. Ni kafa ya kudagamizwa kwa ajii ya Yahweh; ni halufu ntana, kafa ya yekusogozwayo kwa Yahweh kwa sia ya moto. ¹⁹Akabinda mdoe uyo ngoto mtuhu; na Aruni na wanawe wonda waike mikono yao uwanga ya mtwi wakwe uyo ngoto. ²⁰Akabinda wonda umchinje ngoto, na kuidoa mnphome yakwe, na kuigea kwe npembe ya gutwi da Aruni da upande wa kuume, na kwe npembe za magutwi ya kuume ya wanawe, na kwe vyanda vya gumba vya mikono vya mikono yao vya kuume, na kwe vivyaa vikuu vya miundi yao ya kuume, na kunguntia iyo nphome kwe mazabahu kulizunguka nkandai-nkandai. ²¹Akaawa aho doa kwe iyo mnphome iliyo uwanga ya mazabahu, na kwe ayo mavuta ya kugewa, na kumgidia Aruni, uwanga ya mavazi yakwe, na wanawe, na mavazi yao pia, hamwe naye; naye onda atakaswe, na mavazi yakwe, na wanawe, hamwe naye. ²²Naho yadoe mavuta ya uyo ngoto ngosi, na mkia wakwe wa mavuta, na mavuta yagubikayo maifu, na kitambi che kwe ini, na figo mbii, na mavuta ya kwe izo figo na paja da kuume; kwani ni ngoto ambaye ni wa kuikwa kwa ndima takatifu. ²³Udoe na mkate umwe wa unga, na mkate umwe waku andaliwao kwa mavuta, na keki mwenga kwe kia kigahu cha mikate yesayo kugewa ngwadu, chekuikwacho mbele ya Yahweh. ²⁴Nawe wonda uvigee ivi vyose kwe mikono ya Aruni, na kwe mikono ya wanawe; nawe wonda uvisingise-singise vitende kafa ya kusingiswa mbele za Yahweh. ²⁵Akaawa aho uvidoe via vintu mikononi mwao, na kuvidagamiza uwanga ya mazabahu; uwanga ya ida kafa ya kudagamizwa, vitende halufu ntana mbele yangu; ni kafa ya yekugolwayo kwangu kwa sia ya moto.

²⁶Akaawa aho doa kidali cha ngoto wa kuikwa kwakwe Haruni kwa ndima takatifu, na kukisingisa-singisa kitende kafa ya kusingiswa mbele za Yahwe nacho chonda kiwe ni sehemu yako. ²⁷Nawe kitakase kia kidali cha ida kafa ya kusingiswa, na kia kiga cha kafa ya kwenulwa, dekusingiswado, na dakuilwado uwanga, vya yuda ngoto wa kuikwa kwa ndima takatifu, uyo mwekua kwa ajii ya Aruni na wanawe. ²⁸Navyo vyonda viwe vya Haruni na wanawe posho ya lazima msi wose ilawiyo kwa awo wana wa Israeli; kwa kuwa ni kafa ya kwenulwa; nayo yonda iwe ni kafa ya kwenulwa ilawayo kwa awo wana wa Israeli kwe zabihu zao za kafa za amani, ni kafa ya kwenulwa kwa ajii ya Yahweh. ²⁹Na ayo mavazi matakatifu ya Aruni yonda yawe ya wana we badala yakwe, wayehambe wendaho wagewe mavuta, na wendahowaikwe kwa ndima takatifu. ³⁰Uyo mwanawe endae awe kuhani badala yakwe enda ehambe muda wa misi saba, aho endaho engie gati ya ido hema da kudugania, ili atumike gati ya hantu hatakatifu. ³¹Nawe doa uyo ngoto ngosi mwekuwa kaikwa kwa ndima takatifu, na kuyembika nyama yakwe kwe hantu hatakatifu. ³²Na Aruni na wanawe wenda waide ida nyama ya ngoto, na mikate ya kwe kada katezu, aho mbele mwango wa hema ya kudugania. ³³Nao wonda wade via vintu ambavyo wevano ugosolwa kwa ivyo, ili kuwaika kwa ndima takatifu na kuwang'aza; mia mgeni asekuvida, maana, ni vintu vitakatifu. ³⁴Na kwamba kintu chochose cha ida nyama, ya kwa ajii ya kuika kwa ndima takatifu, au chochose cha iyo mikate, kikasiga hata keo, ne wondaho uvyoke kwa moto ivyo vyekusigaavyo; nkavinaaviigwe, maana, ni vintu vitakatifu. ³⁵Ni ivyo wendavyo uwagosome Aruni na wanawe kana

nekukuagiavyo. Wonda uwaike kwa ndima takatifu misi saba. ³⁶Kia msi wonda umlavye ng'ombe wa kafaa ya zambi kwa ajii ya wavano; nawe wonda isunte iyo mazabahu, aho wondaho ugosoe wevano kwa ajii ya iyo mazabahu; nawe wonda uigee mavuta, ili kuingaza. ³⁷Wonda ugosoe wevano kwa ajii ya iyo mazabahu muda wa misi saba, na kuing'aza; ne mazabahu yondaho iwe takatifu kwembosa; kia kintu kiidontacho mazabahu chonda kiwe kitakatifu. ³⁸Lazima uavye kwe mazabahu wana-ngoto wa mwaka umwe waidi msi baada ya msi daima. ³⁹Mwana-ngoto yumwe wonda umchinje kao; na mwana-ngoto wa kaidi wonda umchinje guoni. ⁴⁰Hamwe na mwana-ngoto yumwe wonda uavye vibaba vitatu vya unga mntana wekuhanganyikao na mavuta ya kuhondwa, kiasi cha kibaba na robo kibaba; na divai kiasi cha kibaba na robo kibaba; iwe kafaa ya kinywaji. ⁴¹Na uyo mwana-ngoto wa kaidi wonda umchinje ukati wa guoni. Nawe wonda umgosoe ivyo kana ida kafaa ya unga ya keo, na kana ida kafaa yakwe ye kinywaji. Inu yonda iavye halufu ntana, ni zabihu ya kusogezwa kwangu kwa sia ya moto. ⁴²Yonda iwe ni kafaa ya kudagamizwa kae kwe vivyazi vyenu vyose mwangoni ha dia hema da kudugania mbele ya Yahweh, aho tondaho tidugane nanywi, ili nigombeke na we aho. ⁴³Nami nonda nekae gati ya wana wa Israeli aho; na ido hema donda ditendwe takatifu na utukufu wangu. Nami nonda niing'aze ido hema da kudugania, na iyo mazabahu. ⁴⁴Pia Aruni na wanawe nonda niwang'aze, ili wanitumikie kwe ndima za ukuhani. ⁴⁵Na mi nonda nekae gati ya wana wa Israeli, nami nonda niwe Mungu ywao. ⁴⁶Nao wonda wanimanye kuwa mimi ndimi Yahweh, Mungu ywao mwekueta waawa kwe sii ya Misri, nipate kwekaa gati yao. Ni mimi Yahweh, Mungu ywao.

Chapter 30

¹Nawe gosoa hemviko ya kuvukizia uvumba; n'ndauigosoe kwa mti wa mshita. ²Ulefu wakwe undauwe zilaa mwenga, na upana wakwe zilaa mwenga; indaiwe mlaba; na kuita uanga kwakwe zilaa mbii; npembe zakwe n'ndaziwe za kintu kimwe nacho. ³Nawe undauifunikize zahabu ntana uanga yakwe - na mbavu zakwe nkanda nkanda, na npembe zakwe. Nawe undanigoswee ukingo wa zahabu kuizunguuka. ⁴Ukaawaaho undauigoswee npete mbii za zahabu, asi ya ukingo wakwe mwe mbavu zakwe mbii, mwe npande zakwe mbii undauzigosoe; nazo n'ndaziwe hantu ha kwetangia miti ya kuidoea hemviko. ⁵Na ida miti undauigosoe kwa mti wa mshita, na kuigubika kwa zahabu ntana. ⁶Nawe undauigee mbee yadia pazia de hehi na sanduku da ushuhuda mbee ya kiti cha lehema cheaho uanga ya ushuhuda, ahonindahonibwiane na weye. ⁷Na Aruni andaafukize uvumba wa manukato uanga yakwe; kia msi keo. Endahoazigosoe zia taa andaafukize, ⁸na Aruni endahoaziwashe zia taa ukati wa guoni, andaafukize, ue uvumba wa daima mbee ya Yahweh mwe uvyazi wenu wose. ⁹Nkamnamfukize uanga yakwe uvumba mgeni, wao kafaa ya kuteketezwa, waa kafaa ya unga, waa nkamnamwetie uanga yakwe kafaa ya kinywaji. ¹⁰Nae Aruni andaagosoe upatanisho uanga ya npembe zakwe maa mwenga kia mwaka. Kwa mpome ya ida kafaa ya zambi ya kugosoa upatanisho, maa mwenga kia mwaka andaigoswee upatanisho, mwe uvyazi wenu wose. Ni takatifu mno kwa Yahweh. ¹¹"ZUMBE akagombeka na Musa, ¹²"Undaho uwataazie wana wa Israeli, kana indavyoiawiie isabu yao, nee wendahowamwenke ZUMBE kia mntu ukombozi kwa ajii ya loho yakwe, aho undahouwataazie; ili hambwe yesekua malazi gati yao, aho undahouwataazie. ¹³Kia mntu mwembokae kwa wada wekutaaziwao andaavye nusu shekeli kwa kuiandama shekeli ya hantu patakatifu; (shekeli ni gela ishiini). Nusu shekeli kwa kafaa ya Yahweh. ¹⁴Kia mntu mwembokae kwa wada wekutaaziwao tokea uyo ambae umli wakwe ni miaka ishiini, au zaidi, andaavye iyo kafaa kwangu. ¹⁵Wantu wendahowaete inu kafaa kwangu kugosoa upatanisho, matajii nkawanawaete zaidi, waa maskini nkawanawaete kikupunguacho mwe iyo nusu ya shekeli. ¹⁶Nawe undauhokee izo hea za upatanisho mwe mikono ya ao wana wa Israeli, na kuziika kwa ajii ya utumishi wa hema ya kubwiana. Ili hambwe iwe ukumbusho kwa ajii ya wana wa Israeli mbee yangu ili kugosoa upatanisho kwa ajii ya loho zenyu. ¹⁷Yahweh akamwamba Musa, ¹⁸"Gosoa na biika da shaba, na tako dakwe da shaba, ili kwehakia; nawe undaudiike gati ya hema ya kubwiana na hemviko, nawe undaudigee mazi. ¹⁹Na Aruni na wanawe wandawaoshe mikono yao na miundi yao umo. ²⁰Aho wengiaho mwe hema ya kubwiana au waitaho hehi na hemviko kunitumikia kwa kuoka kafaa, wandaweoshe mwe mazi ili wasekufa. ²¹Basi wandawaoshe mikono yao na miundi yao ili hambwe wasekufa; na mbui inu indaiwe amli kwa milele, kwake yeye na kwa wavyao wake mwe uvyazi wao wose. ²²Akaawaaho Yahweh akagombeka na Musa, ²³"Edoe manukato yeiyo bola, manemane mbisi shekeli mia shano, na mdalasini wenye haufu ntana 250, na kane shekeli 250 ²⁴na kida shekeli mia shano, kwa kuiandama shekeli ya hantu patakatifu, na mavuta ya zaituni kiasi cha vibaba vishano. ²⁵Nawe undauyagosoe mavuta ya kugewa matakatiifu, malhamu ikuchanganywayo kwa ndima ya usitadi ya mgosozi wa manukato; yandayawe ni mavuta matakatiifu ya kugewa. ²⁶Nawe undauihake hema ya kubwiana kwa mavuta ayo, na ido sanduku da ushuhuda, ²⁷na iyo meza, na via vyakwe vyose, na kinala cha taa, na via vyakwe, ²⁸na hemviko ya kufukizia uvumba, na hemviko ya kutekezea kafaa, hamwe na via vyakwe vyose, na biika na tako dakwe. ²⁹Nawe undauvitakase vintu ivyo, ili viwe vitakatifu mno; vituhu kia kivigusacho via vida kindakiwe kitakatifu. ³⁰Nawe undauwagee mavuta Aruni na wanawe, na kuwatakasa, ili wanitumikie mwe ndima ya ukuhani. ³¹Nawe unda utamwiie na wana wa Israeli na kuwamba, Aya yandayawe ni mavuta matakatiifu ya kugewa kwa ajii yangu mie mwe uvyazi wenu wose. ³²Nkayanayetiwe mwe kiwiliwili cha binadamu, waa msekugosoa matuhu mfano wa aya kana yekuungwavyo kwa viungo vyakwe; ni matakatiifu, na kwenu ninywi yandayawe matakatiifu. ³³Mntu awae yose mwendaehanganye mavuta mfano wa aya, au mntu awae yose mwendaagee mavuta aya uanga ya mgeni, mntu uyo andaakatiliwe hae na wantu wakwe. ³⁴Yahweh akamwamba Musa, "Edoe manukato matana, yaani, natafi, na shekelethi, na kelbena; viungo vya manukato vitana hamwe na ubani mtana; vintu ivi vyose na viwe vya kihimo kimwe. ³⁵Nawe unda ugosoe uvumba wa vintu ivyo, manukato ya ndima ya usitadi wa mgoshwezi wa manukato, yandayawe yakoea, matana, matakatiifu. ³⁶Nawe baazi yakwe undauyahonde mno, na kuyaika mbee ya ushuhuda ndani ya hema ya kubwiana, aho nindahonibwiane nawe; nayo yandayawe kwenu matakatiifu mno. ³⁷Na uvumba undaougosoe, ukamnamwegoswee uvumba wenye viungo sawasawa na uvumba uo; undauwe kwenu matakatiifu kwa ajii yangu. ³⁸Mntu yeyose mwendaegosoe mfano wa uo, ili kuunusa, mntu uyo andaakatiliwe hae na wantu wakwe.

Chapter 31

¹Yahweh akagombeka na Musa, ²"Kauwa, nkimwetanga kwa zina dakwe Bezaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, wa kabila da Yuda.³Nami nkimmemeza Bezaleli na roho ya Mungu, kwe hekima, na maalifa, na ujuzi, na mbui ya ndima ya kia aina, ⁴ili avumbue ndima za ustadi, kuwa fundi wa zahabu, na feza, na wa shaba, ⁵na kusenga vito kwa kugewa hantu, na kuchora miti, na kugosoa ndima ya ustadi iwayo yose.⁶Tena, nkimsagua, awe hamwe naye Oholiabu, mwana wa Ahisamaki, wa kabila da Dani. Nami nkigea hekima kwe mioyo ya wose wenye moyo wa hekima, ili wapate kugosoa vyose nekukuagizavyo. Inu ni, ⁷hema ya kukintania na sanduku da ushuhuda, na kinti cha lehema chekuwacho uanga yakwe, na vyombo vyose vya Hema; ⁸na meza, na vyombo vyakwe, na kinala cha taa ntana hamwe na vyombo vyakwe vyose, ⁹na mazabahu ya kufukizia uvumba; na mazabahu ya sadaka ya kuokwa na vyombo vyakwe vyose, na biika na tako dakwe.¹⁰Pia mavazi yenye kufumwa kwa utanda na mavazi ya matakatifu ya Haruni kuhani, na mavazi ya wanawe, ili kutumika kwe ndima ya ukuhani. ¹¹Pia mavuta ya kugewa, na uvumba wa manukato matana, kwa ajii ya hantu patakatifu; sawasawa na yose nekukuagizavyo neivyo wandavyo wagosoe wao.¹²akagombeka na Musa, ¹³"Wahinye wana wa Israeli, 'Hakika mndamzitoze Sabato zangu, kwa kuwa ni ishala kati ya mimi na ninyi kwe uvyazi wenu wose, ili mpate kumanya ya kuwa mimi ndimi ZUMBE niwatakasaye ninyi. ¹⁴Basi mndamuitoze iyo Sabato; kwa kuwa ni takatifu kwenu; kia mntu mwendaagee unajisi kwei yakwe andaakomwe; kwa kuwa kia mntu mgosoa ndima kwe si hiyo, nafsi iyo indaitaliwe hae na wantu wakwe. ¹⁵Ndima indaigosolwe si sita; lakini si ya mpungati ni Sabato ya kuhumwiiza kabisa takatifu kwa ZUMBE; kia mntu mwendaagosoe ndima yeyose kwe si ya Sabato, kwei yakwe andaakomwe. ¹⁶Kwa ajii ya ayo wana wa Israeli wandawaitoze Sabato. Kuikauwa sana iyo Sabato kwe uvyazi wao wose, ni agano da milele. ¹⁷Ni ishala kati ya mimi na wana wa Israeli milele; kwani kwa si sita Yahweh kagosoa mbingu na si akahumwiza kwa si ya mpungati ni kuhumwiza. ¹⁸Aho Mungu ekuwaho kabinda kutamwia na Musa kwe mwima wa Sinai, akamwenka izo mbao mbii za ushuhuda, mbao mbii za maiwe, zekuandikwazo kwa mkono wakwe.

Chapter 32

¹Hata wantu wekuonaho ya kua Musa kacheewa kuseea kwe mwiima, wakakongana wakambasa Aruni, wakamwamba, "Soo katigosoe kizuu ndichochende mbele yetu, kwa mana Musa uyo katiavya mwe sii ya Misri akatimanya yekumpatayo." ²Ivyo Aruni akamwamba, "Ziavyeni mphete za zahabu za mwe magutwi ya wavyee wenu, na wana wenu, na wana wenu wa vivyee, mnietee." ³Wantu wose wakahambua mphete za zahabu mwe magutwi yao na wakamweetea Aruni. ⁴Akahokea mwe mikono yao akagoso patasi, akaigoso iwe kizuu cha ndama kwa kuilolomoa. Nao wakagombeka, "Iyo nee miungu yako, Ee Israeli, yekukuavyayo mwe sii ya Misri." ⁵Naye Haruni ekuonaho mbui inu, akazenga hemviko mbele yakwe; Aruni akabiikia akagombeka, ⁶"Kioi yondaiwe sikunkuu ya Yahweh." Wakahauka kio kio wakaavya zabihu, wakaeta kafa za mpheho, wantu wakekaa kuda na kunywa, wakenda kuvina. ⁷Akabinda Yahweh akamwamba Musa, "Seea kinyanyi, kwa ajii wantu wako wekuwaavyo mwe sii ya Misri webananga nafsi zao. ⁸Wahohotoka kinyanyi waibada ida sia nekuwaamuluyo, wegosoea ndama ya kulolomoa wakaivikia na kuavia zabihu. Wakagombeka, 'Nee miungu yako, Ee Israeli, yekukuavyayo mwe sii ya Misri.' ⁹Akabinda Yahweh akamwamba Musa, 'Mie nkiwaona nkiwaona wantu awa, na kaua, ni wantu wenye singo ngumu. ¹⁰Basi sasa wesekunikindia. Ili mbifya zangu zake uanga yao niwadagamize. Nami n'ndanikutende we uwe taifa kuu.' ¹¹Musa akamsihi sana Yahweh Mungu yakwe, na kugombeka, 'Yahweh, kwa mbwai mbifya zako zaka uanga ya wantu wako wekuwaetao kuawa sii ya Misri kwa udahi mkuu, na kwa mkono wenye nguvu?' ¹²Kwa mbwai Wamisri kugombeka, 'Kawaavya kwa kuwagoso ubanasi, ili apate kuwakoma kwe miima, na kuwasa wahauke juu ya cheni cha sii?' Hituka mwe mbifya yako nkai, ugimbue ubanasi wena uanga ya wantu wako. ¹³Mkumbuke Ibrahimu, na Isaka, na Israeli, wandima wako, ambao kweisa kwa nafsi yako, na kuwambia, 'N'ndanigenyeze kivyazi chenu mfano wa ntoondo za mbinguni; vituhu sii inu yose nekugombekayo n'ndanichenke kivyazi chenu nao n'ndawailisi milele.' ¹⁴'Na Yahweh akaugimbua uda ubanasi ekugombekao ya kua n'ndaawatende wantu wakwe. ¹⁵Akaawa Musa akahituka akasea kwe mwiima, na zia mbao mbiiza maiwe mwe mikono yakwe. Mbao zikugondwazo mphanze zose mbii, upande unu na upande unu zigondwa. ¹⁶'Na zia mbao neeziwa ndima ya Mungu nayo magondi nee yawa magondi ya Mungu, yacholwa mwe zia mbao. ¹⁷'Na Yoshua ekusikiaho vuzo da wantu wekuaho wakatoa vuzo, akamwamba Musa, 'Kuna vuzo da nkondo nkambini. ¹⁸'Mia Musa akagombeka, 'Iyo ni sauti ya wantu watoa vuzo kwa sibabu ya kuvota kwa nkondo, waa nkio sauti ya wantu watoa vuzo kwa sibabu ya kuvotwa; bali vuzo da wantu waimbao nee nizisikiazho mimi.' ¹⁹Hata ekuaho hehi na nkambi akaiona ida ndama, na wantu wavina. Mbifya ya Musa ikaka. Akazasa zia mbao mwe mikono yakwe, akazibonda sii ya mwiima. ²⁰Akaiavya ida ndama wekugosoayo, akayoka moto, akaikuuguta hata ikawa mavumbi, akainyunyiza uanga ya mazi. Akawanywisa wana wa Israeli. ²¹Musa akamwamba Aruni, 'Wantu awa wakutendani hata ukaeta zambi inu nkuu juu yao?' ²²Aruni akagombeka, 'Mbifya yako yesekwaka, zumbe yangu. We wawamany wantu awa, ya kua wajielekeza kwa mabaya. ²³Mana wanambia, 'Katigosoe miungu, ndiyoiite mbele yetu. Kwa mana muntu uyo Musa, mwekutiavya mwe si ya Misri, nkatimanya yekumpatayo.' ²⁴Nikawamba, 'Mntu yoyose mwenye zahabu na aihambue; basi wakanenka nami nikayasa mwe moto, akaawa uyu ndama.' ²⁵Basi Musa ekuonaho kua wantu awa waasi (mana Haruni kawabada waasi, ili wawe ufyosi kati ya wankuu wao) ²⁶Ndiho Musa akagooka he uvi wa marago, akagombeka, 'Muntu yoyose mwe upande wa Yahweh na eze kwangu.' Wana wa Lawi wose wakekonga. ²⁷Akawamba, Yahweh, Mungu ya Israeli, agombeka ivi, 'Kia muntu na etahe mkanda uhamba wakwe mwe nyonga akemboke uko na uko kuawa uvi hata uvi mwe malago, mkamchinje kia muntu na nduguye, na kia muntu na mweziwe na kia muntu na mwehehi yakwe.' ²⁸'Na ao wana wa Lawi wakagoso inga via ekugombekavyo Musa, wakagwa msi uda inga wantu elufu ntatu. ²⁹Musa akagombeka, eikeni wakfu kwa Yahweh ivyeo, kia muntu juu ya mwanawe na juu ya nduguye; ili Yahweh awenke balaka ivyeo.' ³⁰Hata keo dakwe Musa akawamba wantu, 'Mgosoa zambi nkuu. Sasa n'ndaniite uanga kwa Yahweh. Minga n'ndanigosoa kwevana kwa ajii ya zambi zenu.' ³¹Musa akauya kwa Yahweh akagombeka, 'Oh! Wantu awa wagosoa zambi nkuu wegoso miungu ya zahabu. ³²Iya akini sasa, ati n'ndauwafiembazi zambi yao - na kana nkivyo, unihanguse na kuhembeza, mwe kitabu chako wekuniandikacho.' ³³Yahweh akamwamba Musa, 'Muntu yoyose mwekunigosoa zambi nee ndiye nimfute mwe kitabu changu. ³⁴Basi sasa iute ukawaongoze wantu awa mpaka hantu ambaho nkikwambia habai zakwe. Kaua malaika yangu n'ndaakuongoe. Akini hamwe na ayo msi ndionimyezee n'ndaniwapatiize kwa ajii ya zambi yao.' ³⁵Akabinda Yahweh akawatoa ao wantu, kwa wekuitendavyo ida ndama, ambayo Aruni kaigoso.

Chapter 33

¹Yahweh agombeka na Musa, "Hita kuawa aha wewe na wantu wekuwaavyao kuawa si ya Misri. Hita kwe si nekuikayo ninda na Ibrahimu, Isaka, Yakobo, nekwambaho, n'nda nkwenke wewe na uvyazi wako." ²N'dantume malaika mbele yako, na kuwaua Wakanani, Waamori, Wahiti, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi. ³Hita kwe iyosi, yetiayo mee na woki, mia nkinaniite na wewe kwa ajii nywie muwantu watii. Nadaha kubananga siai." ⁴Wantu wekwendaha kusikia mbui izi za kuvitua, waia na nkakuna mwekwehamba mikufu. ⁵Yahweh kagombeka kwa Musa, "Wambie Waisraeli, 'Nywinywi mu wantu wagobo kana neenkiita na wekumwe hata kwa muda mcheche nee nkimibananga. Naho sasa avyani mikufu yenu nipate kuaha da kugosoa mwenu." ⁶Nee Waisraeli nkawokuvyaa mikufu kuawa muima Horebu na kwendee. ⁷Musa akadoa hema akadikinta chongoi ya nkambi, hae kidogo na nkambini. Akahetanga hema da kudugania. Kia muntu mwekumuza Yahweh kintu chochose, kaita kwe hema da kudugania chongoi he nkambi. ⁸Abinda Musa ekuitaho kwe hema wantu wose wakagooka nkandani mwa hema dao na kumkaua Musa mpaka ekwengiaho nyumbai. ⁹Ukati wowose Musa ekwengiaho mwehema nguzo ya zunde neekaseesi na kugooka chongoi he lango da hema, na Yahweh akatamua na Musa. ¹⁰Ukati wowose wantu wekuaho wakaona nguzo ya zunde igooka helango da hema, nee wakenuka na kuvika, kia helango da hema dakwe. ¹¹Yahweh neekatatamua cheni kwa cheni inga via muntu akatatamua na mbuyae. Akabinda Musa akagotoka nkambini, iya mndima ywakwe Yoshua mwana wa Nuni, mbwanga kasigaa mwehema. ¹²Musa akagombeka na Yahweh, "Kaua nee ukagombeka na mimi, 'Doa wantu awa mwe ntambo,' mia nkuzati kunambia ni yuhi wondae umtume nami. Kwamba wanimanya kwa zina, na kupata upendeleo kwangu." ¹³Kana nkipata upendeleo mwemeso yako, nionyesa sia zako ili nikumanye na ntendese kupata upendeleo hemeso yako. Kumbuka taifa idi ni wantu wako." ¹⁴Yahweh akatambaisa, "Kuwa hantu wonda uhite nawe, na n'ndanikwenke humuizo." ¹⁵Musa akagombeka, "Ati kuwa kwako aha nkunauite na swiswi, wesekutiusa aha. ¹⁶Hambu je, yondaimanyike viivihiti ati nkipata upendeleo hemeso yako, mimi na wantu wako? Nkaina iwedu kana ukaita naswiswi mimi na wantu wako tondatombokane na wantu watuhu wamwe cheni cha dunia?" ¹⁷Yahweh akamwamba Musa, "Nonda nigosoe iki kintu wekuniombeza kwakua kupata upendeleo hemeso yangu, naho nakumanya kwa zina dako." ¹⁸Musa akagombeka, Tafazali nionyesa utukufu wako." ¹⁹Yahweh akagombeka, "Nondantende utana wangu wose umanyike kwako, naho nondanibiikie zina dangu 'Yahweh' kwako. Nonda niwe na mboto kwakwe ndiye niwe na mboto, na n'ndanionyesa lehema kwakwe ndiyenionyesa lehema. ²⁰Mia Yahweh akatambaisa, "Nkunauone cheni changu, kwa ajii nkakuna muona cheni changu akaishi." ²¹Yahweh akatambaika, "Kaua, aha hana sehemu yangu; wondaugooke heunu mwamba. ²²Ukati utukufu wangu ukomboka nondanikuike mwetubwi kuu da mwamba na kukugubika kwa mkono wangu mpaka ndiho nomboke. ²³Nkabinda nondaniuse mkono wangu, na wondaune mgongo wangu, mia cheni changu nkakinakioneke."

Chapter 34

¹Yahweh akamwamba Musa, "Dumua mbao mbii za maiwe kana zia za bosi. Nenda nigonde kwe mbao izi za maiwe mbui ze mwembao za maiwe za bosi, mbao za maiwe wekuzibondazo. ²Uwe tiali keo na weze mwiima Sinai, na weze mbele yangu uwanga ya mwiima. ³Nkakuna mwenda eze na wewe. Usekuluhusu muntu yoyose aonekane hohose kwe mwiima. Nkakuna bunga da mifugo wenao uhusa mbele ya mwiima." ⁴Ivyo Musa akadumua mbao mbii za maiwe kana bosi, na akenuka kiokio na kuita uwanga ya mwiima Sinai, kana Yahweh ekumwaagiavyo. Musa akenua mbao mwe mikono yakwe. ⁵Yahweh akeza si mwe zunde akagooka mbele za Musa, na akatamka zina "Yahweh." ⁶Yahweh akemboka kwakwe na kukili, "Yahweh, Yahweh, Mungu ywa lehema na neema, nkie mhufu ywa mbifya na ekaa mwe uaminifu wa kiaga na uadiifu, ⁷akatoza uaminifu wakiaga kwa maelfu ya uvyazi ukafia mbazi maasi, makosa na zambi. Akini nkamsunta mtahatia. enda aete azaba ya zambi za tate kwa wana wao na wana wa wana wao kwa uvyazi wa ntatu kiamuo wa nne." ⁸Musa kinyanyi akenamiza mutwi wakwe mwe alizi na kuvika. ⁹Ikabinda akamba, "Kana sasa nkipata upendeeo he meso yako, Zumbe ywangu, tafazai hita hamwe na swiswi, kwa kuwa awa wantu ni wagau. Fiia mbazi maasi yetu na zambi zetu na utidoe kana ulisi wako." ¹⁰Yahweh akamba, "Kauwa ni hehi kugosoa kiaga. Mbele za wantu wako, nenda nigosoe vihii ambavyo nkavizati kugosoka duniani kose wala kwe taifa dose. Wantu wose mwe wantu wako wenda waone ugosoi wangu, kwakuwa ni kintu cha wengee nigosocho kwako. ¹¹Tunyani amlu zangu ivyeeo. Nawausa mbele ya Waamori, Wakanani, Wahivi, Wahiti, Waperizi, Wahivi, na Wayebusi. ¹²Uwe mwangalifu usekugosoa kiaga na wekaa mwe si ubasayo au wenda, wawe mtego kwako. ¹³Mhiti wakwe lazima ubonde mazabahu zao, honda nguzo zao za maiwe na kusenga nguzo zao za Ashela. ¹⁴Kwa kuwa wewe nkukundwa kumvika mungu mtuhu, maana Yahweh, ambae zina dakwe ni kinyuu ni Mungu ywa kinyuu. ¹⁵Ivyo uwe mwangalifu wesekugosoa kiaga na wekaa si kwa kuwa wegweesee ukibebe kwa miungu yao na waavya zabihu kwa miungu yao. Ikabinda yumwe ywao enda akuhachiize nawe wenda ude zabihu zakwe zekumwe, ¹⁶na ikabinda wenda na udoo wanawe wa kivyee na wanawe wa kivyee na wenda wagosoe ukibebe kwa miungu yao na wenda wagosoe kiaga kwa miungu yao. ¹⁷Wesekugosoa miungu ya chuma ya kuilolomoa. ¹⁸Lazima utoze kinyemi cha mkate wesao kugewa ngwadu. Kana nekukwamuluvyo lazima ude mkate wesao hamila kwa misi mfungate kwa mda wekusagulwao wa mwezi wa Abibu, maana ni mwezi wa Abibu wekuawao Misri. ¹⁹Wavyaigwa wose ni mwangu, hata mvyagwa ywa bosi ywa kigosi wa mifugo, yose ya ng'ombe na ngoto. ²⁰Lazima umgue vituhu mvyagwa ywa bosi ywa npunda kwa ngoto, akini ukesekumgua vituhu, ikabinda uibonde singo yakwe. Lazima ugue vituhu wavyagwa wa bosi wose wa wanao. Nkakuna hata yumwe mwenda eze kwangu mikono ibue. ²¹Wenda ugosoe ndima kwa misi mtandatu msi wa mfungate wenda uhumwiize. Hata ukati wa kiimo na ubosi lazima uhumwiize. ²²Lazima uazimishe kinyemi cha majuma kwa uvyazi wa bosi wa ubosi wa ngano na uazimishe kinyemi cha kukuba mwisho wa mwaka. ²³Maa ntatu kwa mwaka wagosi wenu wose wendaweaviize kwa Zumbe Yahweh, Mungu ywa Israeli. ²⁴Kwa kuwa nenda niuse mataifa mbele yenu na kuangamua mihaka. Nkakuna mwenda atamani kuwa na alizi yenu kana yao wendaho wawe mbele za Yahweh maa ntatu kwa mwaka. ²⁵Nkuna uavye npome ya zabihu yangu na hamila yoyose waa nyama yoyose kuawa zabihu za kinyemi ya pasaka kusigaa kiamuo keo. ²⁶Lazima uete matunda ya bosi ambayo ni matana kuawa nyumbai kwako. Usekumseusa mbuzi mteke mwe mee ya mamiakwe." ²⁷Yahweh akamwamba Musa, "Gondo sii ya izi mbui, kwa kuwa nkijitahidi izi mbui nekugombekazo na nkigosoa kiaga kwako na Israeli." ²⁸Musa nee yuukona Yahweh kwa misi alubaini na kio nkee kukunda chochose waa kunywa mazi yoyose. Kagonda mwe mbao mbui za kiaga, Amlu kumi. ²⁹Musa ekuseeaho si ya Muima Sinai na mbao mbii za kiaga za ushuhuda mwe mikono yakwe, nkeekumanya kuwa abu da cha cheni chakwe nee dikang'aa akatamwii na Mungu. ³⁰Ukati Aruni na Waisraeli wekumuonaho Musa, babu da cheni chakwe nee dikang'aa nee waogoha kweza hehi yakwe. ³¹Akini Musa nee awetanga, na Aruni na viongozi wa jamii wakeza kwakwe. Ikabinda Musa akagombeka nao. ³²Ikaawa aho wantu wa Israeli wakeza kwa Musa na akawambia amlu zose Yahweh ekumwenkazo mwe mwiima Sinai. ³³Musa ekumbindaho kutamwii nao akagubika cheni chakwe kwa kitambaa. ³⁴Ukati Musa ekuitaho mbele za Yahweh kutamwii nae kausa kitambaa kiamuo ekuhaukaho akawambia Waisraeli ekuamliwacho kugombeka. ³⁵Waisraeli wekuonaho Musa ang'aa cheni akakivua kitambaa vituhu mwe cheni kiamuo ekuwaho akaita kutamwii na Yahweh.

Chapter 35

¹Musa awakonga wantu wose wa Waisraeli na kugombeka, "Aya nee mambo Yahweh ekuwamuuyo wagosoe. ²Kwa siku mntandatu ndima za daha kugosolwa, akini kwako, siku ya mpungati lazima iwe siku takatifu, siku ya Sabato ya kuhumwiza, takatifu kwa Yahweh. Yeyose mwonda agosowe ndima zakwe iyo siku lazima akomwe. ³Nkukundwa kugimba moto kwe nyumba zenu siku ya Sabato." ⁴Musa kagombeka na wantu wose wa Waisraeli, kwa kugombeka, "Iki ne kintu Yahweh ekuamucho. ⁵Dowa kafaa kwa ajii ya Yahweh, wose wenye moyo wekukunjukao. Eteni kafaa kwa Yahweh - zahabu, feza, shaba, ⁶buluu, zambarau, sufu nyekundu na kitambaa kitana; fii za mbuzi; ⁷mababu ya ngoto zekugewazo langi nyenkundu na babu da pomboo; na mbao za mshita; ⁸mavuta ya taa hantu hatakatifu, viungo vya manukato kwa ayo mavuta ya kugewa, ⁹kwa uvumba mtana na vito vya shohamu na vito vya kugewa mwe iyo naivela, na kwa icho kifuko cha kifuani. ¹⁰Kiya mgosi mwenye ufundi gati yenu naeze na agosowe kiya kintu ambacho Yahweh kayaamuu -- ¹¹hema da kuvikia, na kigubiko chakwe, na vifungo vyakwe, na mbao zakwe, nguzo, na sakafu; ¹²pia sanduku na nguzo zakwe, kiti cha mbazi, na pazia a kusitii. ¹³Waeta meza na miundi yakwe, via vyakwe vyose, na mkate wa waonyesho; ¹⁴kinaa cha taa, via vyakwe, taa na mavuta ya zia taa; ¹⁵Hada hemviko wa uvumba na nguzo zakwe, mavuta ya upako na uvumba ugewa manukato; kitozeezo cha kweiiya mwehema ua kuvikiya; ¹⁶hemviko wa kafaa ya kuokwa na kitunzi cha shaba na nguzo na via; na dia dishi kuu na sakafu yakwe. ¹⁷Waeta vishinikizo kwa ajii ya uwani na nguzo zakwe na sakafu yakwe, na pazia kwa ajii mwengiiyano wa uwai; ¹⁸na ida misumai ya hema da kuvikia na uwai, hamwe na kamba zakwe. ¹⁹Waeta nguo zekufumwazo kutumikia hantu hatakatifu, nguo takatifu za Aruni kuhani na wanawe, kwa wao kutamika inga makuhani." ²⁰Kisha makabia yose ya Israeli yonda yahauke na kuita kuawa uweponi mwa Musa. ²¹Kiya mntu moyo wakwe ugewachonjo na mwekuandaiwa ni loho yakwe keza na kueta kafaa kwa Yahweh kwa kugosoa hema ya kuvikia, kwa vintu vyose kwa ajii ya huduma ndani yakwe, na kwa nguo takatifu. ²²Weza, wose wagosi kwa wavyee, wose wawa na moyo wa utayai. Waeta madini, wipuli, npete na vintu vya samani, vintu vyose tafauti vyenye na madini ya zahabu. Waviavya kafaa za zahabu inga kafaa ya kuhunga kwa Yahweh. ²³Kiya yumwe kawa na mazoya ya ngoto ya buluu, zambalau, au nyekundu, nguo ntana, mazoya ya mbuzi, mababu ya ngoto yekubadii shwayo kuwa menkundu, na babu da pomboo wavieta. ²⁴Kiya yumwe kagosoa kafaa ya heya au shaba wazieta kana kafaa kwa Yahweh, na kiya yumwe mwekuwa na mti wa mshita kwa matumizi ya ndima kauweta. ²⁵Kiya mvyee mwenye ufundi kasuka sufu kwa mikono yao na waeta sufu wekuzisukazo za buluu, zambalau au sufu nyenkungu, au nguo ntana. ²⁶Wavyee wose wenye mioyo yekugeweyo chonjo na wadaha kusuka mazoya za mbuzi. ²⁷Viongozi waeta maiwe ya shohamu na maiwe matuhu kwa ajii ya kuikwa kwe iyo naivela na icho kifuko cha kifuani; ²⁸waeta viungi na mavuta kwa ajii ya taa, kwa mavuta ya upako, na kwa uvumba na manukato. ²⁹Waisraeli waeta kafaa za hiyali kwa Yahweh; kiya mgosi na mvyee ambao mioyo yao iwa tayai waeta vintu kwa ajii ya ndima zose ambazo Yahweh kaamuu kwembokea Musa zigosoke. ³⁰Musa kagombeka kwa Waisraeli, "Kauwa, Yahweh ketanga kwa zina uwanga ya Bezaleli mwana wa Uri mwana wa Huri, kuawa kabila da Yuda. ³¹Kaimemeza Bezaleli kwa Roho yakwe, kumwenka viugo, uwelewa, na maalifa, kwa aina zose za kuzenga, ³²kugosoa sanaa ya ubunifu wa kugosoa ndima za zahabu, shaba na shaba; ³³pia kusengana kupanga maiwe na mbao yekusongolwayo kugosoa ndima za aina zose kwa ubunifu na kuzenga. ³⁴Kaika kuhinya ndani ya moyo wakwe, yeye hamwe na Oholiabu mwana wa Ahisamaki, kuawa kabia ya Dani. ³⁵Kawamemeeza kwa ufundi wa kugosoa ndima za aina zose, kugosoa ndima ya kana kuchola maiwe, inga mwelevu, kana mgia talaza mwe nyuzi za langi ya buluu, zambalau, na nyekundu na nguo ntana, na kana washonaji. Wawa wakasongoa maiwe wandima zose, na wawa wabunifu wa sanaa.

Chapter 36

¹Savyo Bezaleli na Oholiabu na kia mwooneka mmanya Yahweh kamwemka umanyi wa kugosoa ndima ya kuzenga hantu hatakatifu wagosoe ndima sa wekwenkigwavyo ni Yahweh.²Musa akamwetanga Bezaleli, Oholiabu, na kia muntu mwenye umanyi mwekwenkigwa umanyi uo ni Yahweh nae moyo wakwe usongeezwa kweza kugosoa ndima.³Wahokea kuawa kwa Musa sadaka zose zikuwazo ni Waisraeli kwa kuzenga hantu ha utakatifu. Wantu nee wakaeta sadaka za hiali kia keo kwa Musa.⁴Savyo wantu wose wawa na umanyi wagosoa ndima wekuwazo wakagosoa uko wekuwako.⁵Wasongoa maiwe wakamwamba Musa, "Wantu waeta via vingenyevyo kugosoea ndima Yahweh ekutiagiayo."⁶Savyo Musa akaagiia muntu yoyose esekueta vituhu kwa kuzengea hantu hatakatifu. Na wantu wakaeka kueta ivi vintu.⁷Wawanavyo zaidi ya vintu vya kuzengea.⁸Savyo wasongoa maiwe mwe awo wakazenga dia hema da kuvikia kwa mapazia kumi yekuzengwayo kitambaa kitana na buluu, zambalau, na sufu nyenkundu kwa aina ya kelubi. Inu nee ndima ya Bezaleli, mzingi mtana sana.⁹Ulefu wa kia pazia uwa mikono ishiini na mnane, upana nao wa kia kitambaa uwa mikono mine. Vitambaa vyose ivyo viwa na kihimo kimwe.¹⁰Bezaleli akaviikahamwe vitambaa vishano na via vitambaa vituhu vishano akaviikahamwe.¹¹Ekubindaho akagosoa vitanzi vya uzi wa buluu he pindo da kitambaa che hantu ha kuungia. Akafanya vivyo hivyo kwenye upindo wa kitambaa cha nje kabisa kilicho mahali pale pengine pa kuungania.¹²Akagosoa vitanzi hamsini mwe kitambaa kimwe, akagosoa vitanzi hamsini mwe kiheeo cha kitambaa chekuwacho hantu hada ha kuungia, vitanzi ivyo vikatenda vyakauana.¹³Kiheeo akagosoa kulabu hamsini za zahabu na kuviika hamwe vitambaa ivyo kwa kulabu izo, kwa iyo ikatenda ni masikani mwenga.¹⁴Bezaleli akagosoa vitambaa vya mahema ya mazoya ya mbuzi kwa ajii ya hema de uanga ya maskani. Vitambaa kumi na mwenga nee ekugosoavyo.¹⁵Ulefu wa kia kitambaa uwa mikono saasini, upana nao wa kia kitambaa uwa mikono mine. Vitambaa kumi na mwenga vyose viwa na kihimo kimwe.¹⁶Ekubindaho akaviika hamwe vitambaa vishano hamwe na via vitambaa vituhu sita hamwe.¹⁷Ekubindaho akagosoa vitanzi hamsini mwe upindo wa kia kitambaa kituhu chekuunganacho hamwe.¹⁸Bezaleli akagosoa kulabu hamsini za shaba kwa ajii ya kuika hamwe ido hema diwe kipande kimwe.¹⁹Akagosoa ngubiko ya hema yekuawayo mwe babu da ngoto gosi zekusiswazo langi nyenkundu na ngubiko yekuawayo mwe babu da asi, upande wa uanga.²⁰Bezaleli akagosoa viunzi vya mbao vya hema ya kukintana kulawa kwe mbao za mshita.²¹Ulefu wa kiunzi uwa mikono kumi, na upana wa kia kiumi uwa mkono umwe na nusu.²²Kia kiumi kiwa na ndimi mbii zekuunganishwazo savyo nee ekugosoavyo viunzi vyose vya maskani.²³Ikawa akagosoa viunzi vya maskani, viunzi ishiini kwa ajii ya upande kuelekea kusini.²⁴Bezaleli akagosoa vyekaio alubaini vya feza sii ya via viunzi ishiini, vyekaio viidi sii ya kiunzi kimwe hamwe na ndimi zakwe mbii na vyekaio vituhu viidi sii ya kiunzi kituhu kimwe na ndimi zakwe mbii.²⁵Na kwa uda upinde mtuhu wa maskani, upande wa kasikazini, akagosoa viunzi ishiini²⁶na vyekaio vyakwe alubaini vya feza. Vyekaio viidi sii ya kiumi kimwe na vyekaio viidi sii ya kiumi kituhu.²⁷Na kwa ajii ya zia mphande za nyuma za masikani zikauazo magaiibi akagosoa viunzi sita.²⁸Nae akagosoa viumi viidi vya nkandani ya masikani kwe mphande zakwe mbii za nyuma.²⁹Izi nee ziwa pacha upande wa sii, iya uanga ya kia mwenga kwe mphete ya kwanza. Ivyo nee ekugosoavyo yose miidi, ida miimo ya nkandani.³⁰Nee vikawahamwe viunzi vimnane na vyekaio vyakwe kumi na sita vya feza vyekaio viidi nkandani ya vyekaio viidi sii ya kia kiunzi.³¹Bezaleli akagosoa miti ya mshita, mishano kwa ajii ya viunzi vya upande umwe wa masikani,³²na miti mishano kwa ajii ya viunzi vya upande uda mtuhu wa masikani na miti mishano kwa ajii ya viunzi vya maskani kwa zia mphande mbii za nyuma za magaiibi.³³Naho akagosoa mti wa gatigati wembokee gatigati ya via viunzi kuawa mwisho umwe kubua uda mtuhu.³⁴Nae akavigubika via viunzi kwa zahabu, akagosoa mphete zakwe za zahabu ili ziegamie kwa ajii ya ida miti, akaigubika ida miti kwa zahabu.³⁵Bezaleli akagosoa pazia, da uzi wa buluu na sufu yekugewayo langi ya zambalau na kitani cha langi nyenkundu ya kochinili na kitani chedi chekusokotwacho, kadigea makelubi kwa ndima ya mzingi.³⁶Naho akagosoa nguzo nne za mshita na kuzigubika kwa zahabu, vibanio vyakwe vikawa vya zahabu, na kugosoa vyekaio vine vya feza kwa ajii yakwe.³⁷Nae akagosoa kisitii kwa ajii ya kwengiiana naido hema yekugosolwaho ni uzi wa buluu na sufu yekugewayo langi ya zambalau na kitambaa che langi nyenkundu ya kochinili na kitani chedi chekusokotwacho, ndima ya mfumaji.³⁸Naho akagosoa nguzo zakwe shano na vibanio vyakwe. Nae akavigubika ncha zakwe na viungo vyakwe kwa zahabu, iya via vyekaio vyakwe vishano viwa vya shaba.

Chapter 37

¹Bezaleli akagoso sanduku da mabo da mshita. Mikono miidi na nusu ulefu wakwe, na mkono umwe na nusu upana wakwe, na mkono umwe na nusu kimo chakwe. ²Akabinda akadigubika na zahabu ntana ndani na chongoi na kudigosowe ukingizi wa zahabu kudizunguuka npande zose. ³Akabinda akadigosowe, npete nne za zahabu, za uanga ya miundi yakwe mine, npete mbii upande wakwe umwe na npete mbii upande wakwe mtuhu. ⁴Akabinda akagoso miti ya mshita na kuigubika kwa zahabu. ⁵Halafu akaigea ida miti mwe zia npete zekuwazo pande za Sanduku ili kwenu Sanduku. ⁶Nee agosoa ngubiko ntana ya zahabu ntana. Mikono miidi na nusu ulefu wakwe, mkono umwe na nusu upana wakwe. ⁷Bezaleli akagoso makelubi waidi wa zahabu. Kwa ndima ya kufua akawagoso mwe biindizio yose miidi. ⁸Uhea uda mwe kelubi yumwe, na yuda kelubi mtuhu mwe uhea unu. Akawagoso makelubi uanga ya ngubiko bindizio yose miidi. ⁹Nao wakaa makelubi wanyooshao mawawa yao maidi kuelekea uanga, wakasitii kigubiko kwa mawawa yao, na vyeni vyao viwa vihitukiana, vyeni vya makelubi awo vihitukia kigubiko icho. ¹⁰Bezaleli akagoso meza ya mbao za mshita. Mikono mudi ulefu wakwe, na mkono umwe upana wakwe, na mkono umwe na nusu kimo chakwe. ¹¹Halafu akaigubika kwa zahabu ntana na kugosoa ukingo wa zahabu kuzunguuka npande zose. ¹²Ikabinda akagoso mzingo wa upana wa kifumba kuizanguuka na kugosoa ukingo wa zahabu kwa ajii ya mzingo wakwe kuizunguuka npande zose. ¹³Vituhu, akagoso npete nne za zahabu kwa ajii yakwe na kuziika npete izo mwe zia npembe nne zekuwazo kwa ajii ya ida miundi mine. ¹⁴Npete izo ziwa hehi na uda mzingo ili kuigamiza ida miti yekwenuyo meza. ¹⁵Halafu akagoso ida miti ya mshita na kuigubika kwa zahabu ili kuyenua ida meza. ¹⁶Badii ya ido akagoso kulawana na zahabu ntana via vyombo vyekuwavyo uanga ya meza, sahani zakwe na vikombe vyakwe na mabakui yakwe na mabiga yakwe yekutumwayo kugida matoleo ya vinywaji. ¹⁷Ikabinda akagoso kinaa cha taa cha zahabu ntana. Kwa ndima ya kufua akagoso kinaa cha taa. Npande zakwe na matambi yakwe, vikombe vyakwe, mafundo yakwe na mauwa yakwe vikalawia kwakwe. ¹⁸Na matambi sita yawa yakalawa mwe npande zakwe, matambi matatu ya kinaa cha taa kulawa kwe upande wakwe umwe na matambi matuhu matatu ya kinaa cha taa kulawa kwe upande uda upande wakwe mtuhu. ¹⁹Vikombe vitatu vyenye umbo da mlozi viwa mwe bunga dimwe da matambi, vifundo na mauwa vyatongeanana, na vikombe vitatu vyenye umbo da mauwa ya mlozi viwa mwe dia bunga tuhu da matambi, vifundo na mauwa vyatongeanana. Ivyo nee ikuavyo kwa yada matambi sita yekwayo yakalawa mwe kia kinaa cha taa. ²⁰Na he kia kinaa cha taa kuwa na vikombe vine vyenye umbo da mauwa ya mlozi, vifundo vyakwe na mauwa yakwe yatongeanana. ²¹Na dia fundo si ya matambi maidi kiawa mwakwe, na fundo ido si ya yada matambi matuhu maidi kiawia mwakwe, na fundo tuhu dekuwado si ya matambi sita yalawayo mwe kinaa. ²²Vifundo vyakwe na matambi yakwe vilawia kwakwe, vyose viwa kintu kimwe cha ndima ya kufua, cha zahabu ntana. ²³Ikabinda akagoso taa zakwe mpungate na mikasi ya ntambi zakwe na vyetezo vyakwe kulawana na zahabu ntana. ²⁴Kakigoso kwa talanta ya zahabu ntana, icho hamwe na vyombo vyakwe vyose. ²⁵Sasa akagoso mazabahu ya uvumba+ kulawana na mbao za mshita. + Mkono umwe ulefu wakwe na mkono umwe upana wakwe, ikawa mlaba, na mikono miidi kimo chakwe. npembe zakwe zikalawa mwakwe. ²⁶Ikabinda akaigubika na zahabu ntana, upande wakwe wa uanga na npande zakwe za nkandai kuizunguuka na npembe zakwe, nae akagoso ukinge wa zahabu kuizunguuka npande zose. ²⁷Nae akaigoso npete mbii za zahabu si ya ukingo wakwe mwe npande zakwe mbii, mwe npande zakwe mbii zielekeanazo, ya kuisigamiza ida miti ya kwenua. ²⁸Ikabinda akagoso ida miti ya mshita na kuigubika kwa zahabu. ²⁹Vituhu akagoso yada mavuta yatumiwayo kugea mavuta na uda uvumba mtana ukagelwao manukato, + ndima ya mgosoaji wa marhamu.

Chapter 38

¹Nae akagosoza mzabibu ya awiio da kuteketezwa kwa mbao za mshita. Mikono mishano ulefu wakwe, na mikono mishano upana wakwe, uwa mlaba, na mikono mitatu kimo chakwe. ²Akabinda akagosoza npembe zakwe kwe zia npembe nne. npembe zakwe ziaawiia kwakwe ikabinda akaigubika kwa shaba. ³Baadi ya ido akavigosoa via vyose vya mazabahu, yada makopo na zia sepetu na zia nyiga, zia nyuma na via vyetezo. Via vyakwe vyose vitenda kuwa shaba. ⁴Naho akaigosoa mazabahu kiunzi cha fito mtandao wa shaba, sii ya nkingo zakwe, sii kuita gatigati yakwe. ⁵Halafu akagosoza npete nne mweida miisho mine hehi na kia kiunzi cha shaba, ili kuitegemeza ida miti. ⁶Bezaleli akagosoza miti ya mshita na kuigubika kwa shaba. ⁷Naho akaigea ida miti kwezia npete zekuazo npande za mazabahu ili kuyenua. Akagosoza kua kafaa da sanduku da mbao denye uwazi. ⁸Ikabinda akaigosoa disa da shaba na ingo dakwe da shaba. kwa kutumia vioo vya wandima wavyee ambao wagosi ndima wekupangwao kwa mwungio wa hema da mkutano. ⁹Nae akagosa uda ua. Upande wekukabili Negebu, kuelekea kusini, mapazia ya ua nee yawa yakijani ya kitani bola chekusokotwacho, kwa mikono mia mwenga. ¹⁰Nguzo zakwe ishiini na vyekaiyo vyakwe ishiini viwa vya shaba. misumai ya nguzo na viungo vyakwe viwa vya feza ¹¹Pia, kwa ajii ya upande wa kaskazini kuwa na mikono mia. Nguzo zakwe ishiini na vyekaiyo vyakwe ishiini viwa vya shaba. Misumari ya nguzo na viungo vyakwe ishiini vya feza. ¹²Akini kwa ajii ya upande wa magariibi mapazia yawa mikono hamsini. Nguzo zakwe ziwa kumi na vyekaiyo vyakwe viwa vya feza. ¹³Na kwa ajii ya upande wa mashaliki kuwa na mikono hamsini. ¹⁴Mapazia yawa mikono kumi na mishano kwa upande umwe. Nguzo zakwe ziwa ntatu na vyakwekaia vyakwe vitatu. ¹⁵Na kwa ajii ya upande uda mtuhu, unu na uda, walango da ua, mapazia yawa mikono kumi na shano. Nguzo zakwe ziwa ntatu na vyekaiyo vyakwe vitatu. ¹⁶Mapazia yose ya buha kuzunguka npande zose yawa yakitani bola ahekusokotwacho. ¹⁷Navyo vyekaiyo vya nguzo viwa vya shaba. Vibanio vya vyekaiyo na viungo vyakwe viwa vya feza navyo viwavigubikwa kwa shaba sehemu ya uwanga, na kuwa na viungo vya shaba kwa ajii ya nguzo zose za buha. ¹⁸Naho kisitii cha lango da buha kiwa na mikono ishiini ulefu cha uzi wa kibuluu na sufu yekugewayo langi ya zambalau na kitambaa chenacho langi yekuungwiikayo ya kochim na kitani ntana chekusokotwacho na ulefu wakwe uwa na mikono ishiini nacho kimo kosekose kiwa ni mikono mishano saasawa na mapazia ya buha. ¹⁹Na nguzo zakwe nne na vyekaiyo vyakwe vinne viawa vya shaba. Misumai yakwe iwa ya feza na utando wa mitwi yakwe na viungo vyakwe uwa wa feza. ²⁰Misumai yakwe yose ya hema kwa ajii ya maskani na kwa ajii ya buha kuzunguuka npande zose ziwa za shaba ²¹Ivi nee vintu vyekutaaziwavyo vya masikani, maskani ya Ushuhuda, vyekutaaziwavyo kwa amli ya Musa, kuwa utumishi wa Walawi si ya uongozi wa ithamari mwana wa Aruni kuhani. ²²Nae Bezaleli mwana ywa Uri mwana wa Huri wa kabila da Yuda akagosoza yose ambayo Yahweh kamuamuu Musa. ²³Na hamwe nae ni Oholiabu mwana wa Ahisamaki wa kabila la dani, fundi mtalizi na mfumaji wa uzi wa kibuluu na sufu wekugewayo langi ya zambalau na kitambaa chenacho langi yekuugwiikayo kochinili na kitani bola. ²⁴Zahabu zoses zekutumikazo kwa ajii ya ndima yose ya hantu hatakatifu ikawa jumla ya zahabu ya toleo da kusingisa, + talanta ishiini na kenda na shekeli 730 kuigana na shekeli + ya hantu hatakatifu. ²⁵Nayo feza ya wada wekuandikishwao mwe bunga nee ni talanta mia mwenga na shekeli 1, 775 kuigana na shekeli ya hantu hatakatifu, ²⁶ida nusu shekeli kwa ajii ya muntu yumwe iwa nusu, shekeli kuigana na shekeli ya hantu hatakatifu, Kwa kia muntu mwekua akemboka kwengia upande wa wada wekuao wagondwa kuvokea miaka ishiini na kwemboka, jumla ya wantu 603, 550. ²⁷Na talanta mia mwenga za feza zitumika kugosoea vyekaiyo vya hantu hatakatifu na vyekaiyo vya dia pazia. Vyekaiyo mia mwenga viwa vitosha na talanta mia mwenga, talanta mwenga kwa kia chekaiyo kimwe. ²⁸Na kuawana na zia shekeli 1, 775 akagosoea vibanio vya nguzo na kuvigubika sehemu yakwe ya uwanga na kuviduganya hamwe. ²⁹Nayo shaba ya uwiio da kusingisa mazabahu iwa ni talanta sabini na shekeli 2, 400. ³⁰Naye akaitumia kugosoa via vyekaiyo vya mwengiiyo wa hema da mkuntano na ida mazabahu ya shaba na kia kiuzi chakwe cha shaba, na vyombo vyose vya mazabahu, ³¹na via vyekaiyo vya buha kuzunguuka npande zose na via vyekaiyo vya lango da buha, na misumai+ yose ya buha kuzunguuka npande zose.

Chapter 39

¹Na muenda uzi wa bluu na sufu yekugewayo rangi ya zambalau na kitambaa chenye langi nyenkundu ya kochinili wakagosa mavazi ya kufuma kwa ajii ya kuhudumu hantu hatakatifu. Basi wakagosa yada mavazi matakatiifu yekuayo kwa ajii ya Aruni, sa via Yahweh ekumwamuravyo Musa.²Basi akaigosa ida naivera ya zahabu, wai wa bluu na sufu yekugewayo rangi ya zambarau na kitambaa rangi nyenkundu ya kochinili na kitani bora yekusokotwayo.³Kisha wakafua mabamba ya zahabu yawe membamba, naye akasenga nyuzi za kufuma hamwe na uda uzi wa bluu na ida sufu yekugewayo rangi ya zambarau na kia kitambaa chenye rangi nyenkundu ya konchili na kia kitani bora, kama ndima ya mjenzi.⁴Wakaigosea vipande vya mwemawega vyekuunganishwavyo. Lunganishwa he miisho yakwe miidi.⁵Nao mkanda, weku ao uwanga yakwe ili kuifunga, uwa wa kitambaa kia kia kuingana na ufundi wakwe, wa zahabu, uzi wa bluu, na sufu yekugewayo rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyenkundu ya konchili na kitani bora chekusokotwacho, kama via Yahweh ekumwamuravyo Musa.⁶Kisha wakagosa maiwe ya shohamu yekupangwayo mwe mapambo ya zahabu, yekuchongwayo kwa michoro ya muhuri kuigana na mazina ya wana wa Israeli.⁷Bezaleli akayaika mwe via vipande vyakwe mawega vya naivera yawe maiwe ya ukumbusho kwa ajii ya wana wa Israeli, kama via Yehova ekumwamuravyo Musa.⁸Kisha akagosa kia kifuko cha he kifua kwa ufundi wa mjenzi, kama uda ufundi wa naivera, kuawa kwe zahabu, uzi wa bluu na sufu yekugewayo rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyenkundu ya konchili na kitani chedi chekusokotwacho.⁹Kiwa mraba chekukunjwaho. Wakakigosa kia kifuko cha he kifua kikunjwaho, shubiri mwenga urefu wake na shubiri mwenga upana wakwe.¹⁰Kisha wakakimemeza kwa mistari mine ya maiwe. Mstari wa zabarijadi, topazi na zumaridi uwa mstari wa bosi.¹¹Nao mstari wa kaidi uwa feruzi, yakuti na yaspi.¹²Nao mstari wa ntatu uwa iwe da leshemi, akiki ha amethisti.¹³Nao mstari wane uwa krisolito na shohamu na yashefi. Yakaikwa mwe mapambo ya zahabu kia kintu na hakwe.¹⁴Na maiwe ayo ne yakaigana na mazina ya wana wa Israeli. Yawa kumi na mbii na mazina yao, kwa michongo ya muhuri, kia dimwe kuigana na zina dakwe kwa ajii ya yada makabila kumi na mbii.¹⁵Nao wakagosa uwanga ya kia kifuko cha hekifua minyororo yenye mashada, msokoto wa sigi, wa zahabu safi.¹⁶Kisha wakagosa mapambo maidi ya zahabu na mphete mbii za zahabu na kuziika izo mphete mbii he miisho miidi ya kia kifuko cha hekifua.¹⁷Baada ya ido wakazombosa zia sigi mbii za zahabu mwe zia mphete mbii zekuwazo mwe miisho ya kia kifuko cha he kifua.¹⁸Nao wakembosa ida miisho miidi ya zia sigi mbii mwe yada mapambo maidi. Haafu wakaiika uwanga ya via vipande vya mwe wega vya naivere, mbele yakwe.¹⁹Kisha wakagosa mphete mbii za zahabu na kuziika kwe ida miisho miidi ya kia kifuko cha he kifua mwe upindo wakwe uelekeao ida efodi upande wa ndani.²⁰Halafu wakagosa mphete mbii za zahabu na kuziika uwanga ya via vipande viidi vya mwe wega vya efodi upande wakwe wa si, sehemu yakwe ya mbele, hehi na hantu hakwe hakuunga nia, uwanga ya uda mshipi wa naivera.²¹Mwishoni wakakifunga kia kifuko cha hekifua kwa mphete zakwe mwe zia mphete za efodi uzi wa bluu, ili kipate kuwa uwanga wa mshipi wa efodi na kia kifuko cha he kifua kisekuhauka uwanga ya efodi, kama via Yahweh ekuavyo kamuamuru Musa.²²Bezaleli akagosa dia koti da naivera, dose da uzi wa zambarau, ndima ya mshonaji.²³Na sehemu ya mwazi ya koti ido iwa gatigati yakwe, kama sehemu ya mwazi ya vazi da chuma. Sehemu iyo ye mwazi ina ukingo kuizunguka mphande zose ili isekutatuka.²⁴Halafu wakagosa mwe upindo wa ido koti makomamanga ya uzi wa bluu na sufu yekugewayo rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyenkundu ya kochinili vyekusokotwavyo hamwe.²⁵Wakagosa nkeengee za zahabu safi na kuziika nkeengee izo gatigati ya makoma manga mwe upindo wa dia koti kuzunguka mphande zose, gatigati ya makomamanga;²⁶Nkeengee na komamanga, nkeengee na komamanga mwe upindo wa ido koti kuzunguka mphande zose, kwa ajii ya kuhudumu, kama via Yahweh ekumuamuravyo Musa.²⁷Kisha wakagosa zia sigi za kitani bora, kwa ajii ya Haruni na wanawe.²⁸Na kia kilemba cha kitani bora na yada mavaio yakwe mutwi ya mapambo ya kitani bora na zia suuae za kitani bora chekusokotwacho,²⁹na uda ukumbuu wa kitani bora wekusokotwao na uzi wa bluu na sufu yekugewayo rangi ya zambarau na kitambaa chenye rangi nyenkundu ya kochinili, ndima ya mfumaji, kama via Yahweh ekumuamuravyo Musa.³⁰Mwisho wakwe wakadigosa dia bamba ding'aado, ishara takatifu ya wakfu, lawia kwe zahabu ntana na kuandika uwanga ya maandishi kwa mchongo wa muhuri: "Utakatifu kwa Yahweh."³¹Kisha wakadigea uzi wa bluu ili wadiike uwanga ya kia kilemba upande wa uwanga. Kama via Yahweh ekumuamuravyo Musa.³²Basi ndima ya ida maskani ya hema da mkuntano ikabua mwisho wakwe. Kwa maana wana wa Israeli waendelea kugosa kuigana na yose ambayo Yahweh kamuamuru Musa.³³Na wakaieta maskani kwa Musa, dia hema hamwe na vyombo vyakwe, vyose, kulabu zakwe, viunzi vyakwe vya mbao, miti yakwe na nguzo zakwe na vyekaio vyakwe,³⁴na kifuniko chakwe cha babu da ngoto gosi zekugewazo rangi nyenkundu na kifuniko chakwe cha ngozi za sili na pazia da kisitiri,³⁵na sanduku da ushuhuda na miti yakwe na kifuniko.³⁶Wakaeta meza, vyombo vyakwe vyose na uda mkate wa wonyesho,³⁷kia kinara cha taa cha zahabu safi,

taa zakwe, uda mstari wa taa, na vyombo vyakwe vyose na yada mavuta ya kuangazia taa, ³⁸na mazabahu ya zahabu na yada mavuta yatumiwayo kugea mavuta na uda uvumba wekugewao manukato na kia kisitiri kwa ajii ya mwengiio wa hema, ³⁹ida mazabahu ya shaba na kia kiunzi chakwe cha shaba, miti yakwe na vyombo vyakwe vyose, dia beseni na kinara chakwe, ⁴⁰Wakaete mapazia ya ua, nguo zakwe na vyekaio vyakwe na kia kisitiri+ kwa ajii ya lango da ua, sigi zakwe za hema na misumai yakwe ya hema na vyombo vyose kwa ajii ya utumishi wa maskani, kwa ajii ya hema da kudugania. ⁴¹Wakaeta mavazi yekufumwayo kwa ajii ya kuhudumu hada hatakatifu, yada mavazi matakatifu kwa ajii ya Aruni kuhani na mavazi ya wanawe kutumikia wakati ni makuhani. ⁴²Kuigana na yose ambayo Yahweh ne kamuamuru Musa, ivyo ne wana wa Israeli wekuugosoavyo utumishi wose. ⁴³Naye Musa akaiona ida ndima yose, na kaua ne waigoso kama via Yahweh ekuamuravyo. Ivyo ne wekugosoavyo Basi Musa akawabariki.

Chapter 40

¹Ukauka aho Yahweh akatamwia na Musa na akamwamba, ²"Siku ya bosi ya mwezi wa bosi ya mwaka ni lazima we uandae hema da kudugana. ³Udauke sanduku da ushuhuda umo ndani na udizibe sanduku kwa pazia. ⁴Ndauete nyumbai meza na kuandae mpangilio wa vintu vyakwe. Ukaukaa ho ndauete kinaa cha taa na kuandaa taa. ⁵Nawe ndauke mazabahu ya zahabu ya uvumba mbele ya sanduku da ushuhuda na uike pazia kwe ushuhuda na uike pazia kwe mwengiio wa hema da kudugania. ⁶Ndauke mazabahu kwa ajii ya kafa ya kuteketeza mbele ya mwengiio wa hema da kudugania. ⁷Ndauke sahani nkuu gatigati ya hema da kudugania na mazabahu na uike mazi umo ndani. ⁸Uandae nyuani izungukayo na utundike pazia kwe mwengiio wa nyuani. ⁹Ni lazima udoe mavuta ya upako usise mwe hema da kudugania ne kia kintu cheumo. Ni lazima nitenge na samani zake kwangu; ukauka aho ndaiwe takatifu. ¹⁰Ni lazima wesise wavuta ya mazabahu ya kafa ya kuteketezwa na via vyakwe. Lazima utenge mazabahu kwa ajii yangu na ndaiwe takatifu kwangu. ¹¹Udisise mavuta beseni da shaba na sakafu yakwe na uitenge kwa ajii yangu. ¹²Umuete Aruni na wanawe kwa mwengiio wa hema da kudugania na uwasunte wose kwa mazi. ¹³Ndaumgubike Aruni kwa mahembo yekutengwayo kwa ajii yangu, msise mavuta na umtenga ili anitumikie enga kuhani. ¹⁴Ndawaete wavyee na kuwagubika kwa nguo sito. ¹⁵Ndauwasise mavuta enga wekumsisavyo tati yao ili wanitumikie enga makuhani. Upako wao ndauwatenda makuhani wa kudumu kwa uvyazi wose wa wantu wao." ¹⁶Ivi nee Musa ekusemavyo; katongee yose Yahweh ekuagiiyayo kagosa vintu vyose ivi. ¹⁷Kwa iyo hema da kudugania diandaliwa siku ya bosi ya mwezi wa mwaka wakaidi. ¹⁸Musa kaandaa hema da kudugania akaika sakafu zakwe sehemu zakwe akaandaa flemu zakwe, akatozesha vyuma vyakwe na akaandaa minaa na siki zakwe. ¹⁹Katandaza ngubiko uanga ya hema da kudugania na kuika hema uanga enga Yahweh ekuagiiavyo. ²⁰Kadoa amla za agano na kuika kwe sanduku. Akaika siki mwe sanduku na kuika ngubiko ya kiti cha rehema. ²¹Kadoa sanduku na kudiika mwe hema da kudugania. Kaandaa pazia ili dizube sanduku da ushuhuda enga Yahweh ekuagiiavyo. ²²Kaika meza kwe hema dekudugania kwa upande wa kaskazini mwa hema da kudugania chongoi kwe pazia. ²³Kaika mkate kwa mpangilio wa meza ya Yahweh, enga Yahweh ekuagiiavyo. ²⁴Kaika kiango cha taa kwe hema da kudugania upande wa kaidi wa meza, kusini mwa hema da kudugania. ²⁵Kawasha taa za mbele za Yahweh, kama Yahweh ekuagiiavyo. ²⁶Kaika mazabahu ya zahabu ya uvumba mwe hema da kudugania mbele ya pazia. ²⁷Akaoka uvumba wa kunukia enga Yahweh ekuagiiavyo. ²⁸Akatungika pazia mwe hema da kudugania. ²⁹Kaika mazabahu ya kafa ya kuteketezwa mwe hema da kudugania. Akaiavia kafa ya kuteketezwa na kafa ya unga enga Yahweh ekuagiiavyo. ³⁰Kaika beseni gatigati ya hema da kudugawa na mazi ya kusuntia. ³¹Musa, Aruni, na wanawao wasumte mikono yao na miundi yao mwe beseni. ³²akati wowose wekuutaho kwe hema da kudugania na akati wowose wekuitaho kwe mazabahu weng'aza enga Yahweh ekumuagiiavyo Musa. ³³Musa akaanda nyuani nyuma ya hema da kudugania na mazabahu kaandaa pazia kwe mwengiio wa nyuani. Kwa sia inu, Musa kabiindiza ndima. ³⁴Ukauka aho zunde dikagubika hema da kudugania na utukufu wa Yahweh akagubika hema da kudugania. ³⁵Musa ukekudaha kwengia kwe hema da kudugania kwa via mazunde nee ya uanga yakwe na kwa ajii utukufu wa Yahweh umeme mwe hema da kudugania. ³⁶Ukati wowose zunde dekudoigwaho uanga kuawa mwe wingu da kudugania wantu wa Israeli waendelea na ntambo zao. ³⁷Iya akini ati zunde nkadekwenuka uanga ya hema da kudugania basi wantu nkawatamba wasigae mpaka siku ndiho denuke uanga. ³⁸Kwa via zunde da Yahweh nee di uanga ya hema da kudugania musi na moto wakwe nee uu uanga kio wazi wantu wose wa Israeli kipindi cha ntambo yao.

Leviticus

Chapter 1

¹Mungu kamwetanga Musa na akagombeka naye kuawa kwe hema da kukintania, akagombeka, ²"Kombeka na wana wa Israeli na uwambie, 'Mgosi yeyose mweao wenu akaeta sadaka kwa Zumbe, aete inga maavio mwe wanyama wako, kana mifugo ama mwe kundi.'" ³Kana matoleo yakwe ni ya sadaka ya kudadamizwa kuawa mwe bunga, endaavye mnyama ywa kigosi mwese kasoo. Endamuavye kwe muwenga wa kwengia mwe hema ya kukintania ili iwe ikubaiwa mbee ya Zumbe. ⁴Enda ayetwike kwe mutwi mikono yakwe he sadaka ya kudadamizwa, na kana yendaiwe ikubaiwa kihitu chakwe kugosoa upatanisho kwa ajii yakwe mwenye. ⁵Nee endahoimbidi kuchinja ng'ombe mbele ya Zumbe. Wana wa Aroni, makuhani wenda waete mpome na kuinyunyizia mwe mazabahu ye kwe muango wa kwengia mwe hema da kukintania. ⁶Nee endahoazue sadaka

ya kudadamizwa na kuisenga vipande.⁷Nee wana wa Haruni kuhani wenda waike moto mwe mazabahu na kugea nkuni kwa ajii ya kukinkhia moto.⁸Wana wa Haruni, makuhani, wendawauke vipande, mutwi na mavuta, uwanga ya nkhuni ze uwanga ya moto we kwe mazabahu.⁹Mia maifu yakwe na miundi lazima aisunte kwa mazi. Kuawa aho kuhani enda adadamize kia kintu che uwanga ya mazabahu inga sadaka ya kudadamiza. Yenda iete haufu ntana sana kwangu, yendaiwe sadaka yekuavigwayo kwa moto kwa ajii yangu.¹⁰Inga sadaka kwa ajii ya sadaka ya kudadamiza kuawa bunga, ngoto au mbuzi, lazima aavye bebeu mwese na kasoo.¹¹Lazima endaamchinje uwanga ya mazabahu iyo mwe upande wa kaskazini mbele ya Zumbe. Wana wa Haruni makuhani, wenda wanyunyize mpome kia upande wa mazabahu.¹²Ne endahoaisenge vipande, hamwe na mutwi na mavuta yakwe, kuhani endaavipande uwanga ya nkhuni zekuhaiwanywazo mwe moto wa mwe mazabahu.¹³Mia maifu yakwe na miundi yakwe shuuti visuntwe na mazi. Nee kuhani endaho aavye na kuidadamiza uwanga ya mazabahu. Ni sadaka ya kudadamizwa, yendaite haufu itamayo kwa ajii ya Zumbe; yendaiwe ni sadaka ya Zumbe yekuavigwayo kwa moto.¹⁴Kana sadaka yakwe kwa Zumbe yenda iwe ni sadaka ya kudadamizwa ni mdege, nee endaho aete inga sadaka yakwe aiza ni huwa au kindu da njiwa.¹⁵Kuhani akaieta mazabahuni, akamhohotoa mutwi wakwe, na kuidadamiza uwanga ya mazabahu halufu mpome yakwe yendaihumizwe uwanga ya mpande za mazabahu.¹⁶Akaawaaha endakiuse kibofu hamwe na usama wakwe, na kukiika upande wa mashaliki mwa mazabahu, mwe mazeu macheche.¹⁷Akaawa aho endaa tatue mawawa yakwe, mia nkanaawapange mwe vipande viidi. Baada ya aho kuhani endaamdadamize mwe mazabahu, uwanga ya nkuni ze uwanga ya motoo. Yendaiwe sadaka ya kudadamizwa, na yendaiete haufu ntana sana kwa Zumbe; yendaiwe sadaka ya Zumbe yekuavigwayo kwa moto.

Chapter 2

¹Yeyose muavya kafa ya nafaka kwa Zombe, kafa yakwe ni lazima iwe unga mtana na ondaawetiie mavuta uwanga yakwe na kuuikia ubani uwanga yakwe. ²Ondaadoe kafa kwa wana wa Haruni, makuhani, na hada kuhani ondaadoe funto mwenga ya unga mtana na mavuta na ubani. Kuhani ondaaoke iyo kafa uwanga he mviko kwa ntogoo kwa utana wa Zombe. Yondaiwe kafa ya Zombe yekulavigwayo kwa moto. ³Unga wowose wekubakio ondaawe ni wa Haruni na wanawe. Ni mtakatifu sana kwa Zombe yekulavigwayo kafa kwa Zombe kwa moto. ⁴Ne ondaho ulavye kafa ya unga bila chachu yekuokwayo kwe kiokeo, yondaiwe mkate laini wa unga mtana safi wekuchanganjwao no mavuta, au mkate mgumu wesiokuwa na chachu, ambao usambazwa na mavuta. ⁵Kama matoleo yako ya nafaka yaokwa mwe kikaangio cha chuma ni lazima uwe unga mtana safi bila chachu wekuchanganjwao na mavuta. ⁶Ondaugawanjwe kwe vipande na kwetia mavuta uwanga yakwe. Ii ni kafa ya nafaka. ⁷Kama kafa yako ya nafaka yembikwa kwe kikaango, ni lazima viwe igosolwa kwa unga safi na mavuta. ⁸Ondauwete matoleo ya nafaka yekugosolwayo kwa vintu ivi kwa Zombe, yondaietwe kwa kuhani ambae ondaaiete mbele ya hemviko. ⁹Ndiho kuhani ondaadoe baazi ya kafa ya nafaka ya ntogoo ya Zombe, akaioke kwe mviko. Yondaiwe kafa ya kuokwa kwa moto. Yondaiete halufu ntana kwa Zombe. ¹⁰Ibakiyo kafa ya nafaka yondaiwe ya Haruni na wanawe. Yondaiwe takatifu kamili ya Zombe kulawa matoleo kwa Zombe yalavigwayo kwa moto. ¹¹Kafa ya nafaka yekulavigwayo kwa Zombe isekuwa na chachu nkaunauteketeze chachu waa woki kama matoleo yondavyoyaokwe kwe moto kwa ajii ya Zombe. ¹²Ondauyalavye kwa Zombe kama mazao ya bosi mia nkayanayatumike kama matoleo ya halufu ntana ya moto uwanga ya hemviko. ¹³Ondauike munyu mwe kia matoleo yako ya nafaka. Usekupunguza munyu wa agano da Zombe mwe matoleo yako ya unga. Matoleo yako yose nkayanayapungue munyu. ¹⁴Kama ukalavya matoleo ya nafaka ya mazao ya bosi kwa Zombe, ondaulavye nafaka mbisi yekuokwayo kwa moto na yekuhodwayo. ¹⁵Lazima ondauike mavuta na ubani uwanga yakwe. Aya ne matoleo ya nafaka. ¹⁶Kuhani ondaalavye sehemu ya nafaka yekuhodwayo na mavuta na ubani, kama kafa ya ntogoo ilavigwayo kwa utana wa Zombe. Inu ne kafa ya Zombe ilavigwayo kwa moto.

Chapter 3

¹Kama muntu aavya ni matoleo ya amani ya mnyama kuawa mwe bunga, gosi au vyee lazima aavye mnyama mwese kasoo mbele ya Zumbe. ²Onda aike mikono yakwe mwe kafaa dakwe, onda amchinje mbele ya malango ya hema ya mkutano. Wakaawa aho wana Haruni makuhani wonda wanyunyize mpome kwe upande wa mangaibi. ³Muntu akaavya zabihu ya amani iavigwayo kwe moto kwa ajii ya Zumbe mavuta yagubikayo ema yaunganayo na izo sehemu za dani, ⁴figo mbii na mavuta yekugubiyo kigudi na yazunguukayo ini, hamwe na figo anda ayaavye hamwe. ⁵Wana Haruni wondawayoke he mviko hamwe na makafaa ya kudagamizwa mwe nkuni zakazo zonda ziete halufu ntana mbele ya Zumbe; donda diwe ni kafaa dekuavigwado kwakwe kwa moto. ⁶Enga zabihu ya amani ya muntu iavigwayo kwa Zumbe ni kuawa mwe mifugo ni mbuzi ema ngoto gosi ema vyee onda aavye zabihu yesayo kasoo. ⁷Kama onda aavye mwana ngoto kwa ajii ya zabihu yakwe onda amuavye mbele ya Zumbe. ⁸Onda aike mkono wakwe kwe mutwi wa zabihu yakwe na onda amchinje mbele ya hema da mkuntano. Nee wana Haruni ndiho wanyunyize mpome he mviko. ⁹Muntu akaavya kafaa da zabihu da amani engu kafaa da kwongezwa he moto kwa Zumbe. Mavuta, mavuta ya mkia yonda yasengwe hehi na fuha da kigudi, mavuta yagubikayo utumbo na mavuta ya mweutumba, ¹⁰na figo zose mbii na mavuta yagubikayo na kigudi kitambi che hehi na ini na figo onda aziuse zose. ¹¹Na kuhani ondaa yoke yose kwa moto he mviko engu kafaa da mkande isogezwaya kwa moto kwa Zumbe. ¹²Kama matoleo ya muntu ni mbuzi atamtoa mbele ya Zumbe. ¹³Onda aike mikono yakwe mwe mtwi wa mbuzi onda amchinje mbele ya hema da mkuntano. Nee wana Haruni ndiho wanyunyize mpome. ¹⁴Muntu akaavya zabihu kwa Zumbe kwa sia ya moto onda ause mavuta yazungukayo utumbo, na mavuta yose yazungukayo utumbo. ¹⁵Onda awe figo mbii na mavuta yazizunguukazo ambayo yazunguuka kigudi na kitambi cha maini hamwe na figo. ¹⁶Kuhani onda aoke vyose he mviko engu matoleo ya nkande yaavigwayo kwe moto ni kafaa da kueta halufu ntana sana. Mavuta yose ni ya Zumbe. ¹⁷Yonda iwe ni amli ya kudumu kwa kivyazi cha wantu mwe maeneo ndimo mwekae nkamna mde mavuta waa mpome."

Chapter 4

¹Zumbe katamwiia na Musa akamwamba, ²"Uwambe wana wa Israeli 'mntu yoyese mwenda agosoe mavigaviga ekwesayo kugonea ema kugosoa dodose dekweemewado ni Zumbe hetihio akagosoa do dose ekufingizwado, yatongeayo shuti yagosolwe. ³Ati ni kuhani nkuu mwe kubagabaga na kuwaziga wantu enda aavye njeku mwese ema kwa Zumbe kwa ajii ya mavigaviga ekugosoayo ditende kafaa. ⁴Enda aete njeku he mwaango wa kumbi da kudugania he mezo ya Zumbe, abadike mikono uanga ya njeku na enda adichinje he meso ya Zumbe. ⁵Kuhani mwe kusingwa mavuta enda adoe mphome ya njeku na kuieta he kumbi da kudugania. ⁶Kuhani enda adidimize chaa chakwe mwe ida mphome na kuikunta maa fungate he meso ya Zumbe, he pazia da hatakatifu. ⁷Nahe kuhani enda aike mphome kidogo ya uyo njeku uanga he usige wa kichanja cha kuvunkiza uvumba he meso ya Zumbe, mwe kumbi da kudugania nee ayetie yose yekusigaayo si ya kichanja cha kwokea kafaa ye hantu ha kwengia mwe kumbi da kudugania. ⁸Enda asenge mavuta yose ya njeku ywa kafaa ya mavigaviga, mavuta yagubikayo maifu na mavuta yose ye mwe maifu, ⁹figo mbii na mavuta yakwe ye hehi na peengene na kitambi cha maini hamwe na izo figo. ¹⁰Enda ause zose inga ekuusavyo mwe njeku ywa kafaa ya fika ya mpheho, kuhani enda oke vihendo ivyo mwe kichanja cha kafaa ya kwoka. ¹¹Babu da njeku, na vihendo vye kusigaavyo, hamwe na mtwi wakwe, mahazi yakwe, maifu yakwe na ufumba wakwe, ¹²vihendo vyose vya njeku vye kusigaavyo enda avyegae tangandei hantu hatana, hetiwaho mazeu, wenda wayoke uanga ya nkuni. Wenda woke vihendo vyose hantu wetiaho mazeu. ¹³Ati ngojomo yose ya wana Israeli wakagosoa mavigaviga wesayo kugonea, na ngojomo nkawana wakumbuke hambwe wagosoa mavigaviga, na kugosoa yada yekweemewayo ni Zumbe na wekehuguta. ¹⁴Naho mavigaviya wekugosoayo yakamanyika, bunga denda diavye njeku ywa ng'ombe mteke atende kafaa ya mavigaviga wadiete mwe kumbi da kudugania. ¹⁵Wadaa mwe diya bunga, wenda wabadike mikono yao uwanga ya mtwi wa ng'ombe he meso ya Zumbe, na ng'ombe enda achinjwe he meso ya Zumbe. ¹⁶Kuhani mwe kusingwa mavuta enda aete mphome mwe kumbi da kudugania. ¹⁷Kuhani enda adonte chaa chakwe mwe ida mphome na kuikunta maa fungate he meso ya Zumbe he pazia. ¹⁸Enda agee mphome kidogo mwe mphembe za kichanja he meso ya Zumbe che mwe kumbi da kudugania na enda ayetie mphome yose si ya kichanja cha kafaa ya kwoka, che he mwaango wa kwengilia mwe kumbi da kudugania. ¹⁹Enda asenge mavuta yose na kuyoka mwe kichanja. ²⁰Ivyo nee endavyo amtende uyo ng'ombe inga via ekumtendavyo ng'ombe ywa kafaa ya mavigaviga, enda amgosoe ivyo ivyo uyu ng'ombe, kuhani enda awagoswee ntendeza wantu nao wenda wafiwe mbazi. ²¹Enda amwaavye uyo ng'ombe chongoi ya mzi na kumwoka moto inga ekumwokango ng'ombe ywa bosi. Inu ni kafaa ya mavigaviga kwa ajii ya bunga. ²²Mgookezi ywa siikai akabagabaga kwesiho kugenea kugosoa dimwe mwe yada Zumbe Mungu ywakwe ekumfingizayo na emanya kakoa masa ²³naho ati ayamanya mavigaviga ekugosoayo, enda aete kafaa yakwe mbuzi ngosi mwese ema. ²⁴Enda aike mkono wakwe uwanga ya mtwi wa mbuzi na kumchinja hantu ha kuchinja kafaa ya kwoka he meso ya Zumbe. Inu nee kafaa ya mavigaviga. ²⁵Kuhani enda adoe mphome ya kafaa ya mavigaviga mwe chaa chakwe na kuiika uwanga ya mphembe ya kichanja cha kafaa ya kwoka, na enda etie mphome si ya kichanja cha kafaa ya kwoka. ²⁶Enda oke mavuta yose mwe kichanja inga via mavuta ya kafaa ya mpheho, kuhani enda agosoe ntendeza kwa ajii ya mgookezi ywa siikai kuigana na mavigaviga yakwe, nee endaho afiwe mbazi. ²⁷Ati ye yose mwe wantu wadodo akagosoa mavigaviga esivyo kugonea, kugosoa vintu ekufingizavyo Zumbe na ati kakoa masa, ²⁸na aho mavigaviga ekugosoayo akayamanya enda aete mbuzi fyee mwese maema atende kafaa kwa ajii ya mavigaviga ekugosoayo. ²⁹Enda aike mkono wakwe uanga ya kafaa ya mavigaviga na kuchinja kafaa iyo hantu ha kwokea kafaa. ³⁰Kuhani enda adoe mphome kidogo mwe chaa chakwe na kuihaka mwe mphembe za kichanja cha kafaa ya kwoka. Mphome yakwe yekusigaayo enda ayetie si ya kichanja. ³¹Enda ayaase mavuta yose, savia ekuusavyo mavuta mwe kafaa ya mpheho. Kuhani enda ayoke he kichanja yanunkie ubuna kwa Zumbe. Kuhani enda agosoe ntendeza mwe mntu, naho enda afiwe mbazi. ³²Ati mntu enda aete mwana ngoto atende kafaa yakwe kwa chengia cha mavigaviga, enda aete ntogota mwese ema. ³³Enda abadike mikono yakwe mwe mtwi wa chengia na enda amchinje atende chengia cha mavigaviga hantu ha kuchinja kafaa za kwoka. ³⁴Kuhani enda adoe mphome kidogo ya chengia cha mavigaviga mwe chaa chakwe na kuihaka mwe mphembe za kichanja kwa ajii ya kafaa ya kwoka, na enda etie mphome yose si ya kichanja. ³⁵Enda awe mavuta yose, inga asengavyo mavuta ya mwana ngoto kafaa ya chengio cha mpheho na kuhani enda ayoke uanga ya kichanja uanga ya chengia cha Zumbe kiavigwacho kwa moto. Kuhani enda aete ntendeza kwa mavigaviga ekugosoayo, naye enda afiwe mbazi.

Chapter 5

¹Hetiho muntu kagoso zambi kwa sibabu ukati ekukundwaho kuavya ushahidi fulani kuhusu kia ekuondwacho kakiona au kukimanya habai zakwe, yeye astahii azabu. ²Ema muntu akadonta kiatu chochose ambacho Mungu katagusa kuwa ni usama hata kama ni kibudu cha wanyama wa polini au ni kibudu cha wanyama wa kufugwa au watambaa hata inga muntu uyo nkekukusudia kumtoza, yeye ni najisi na mwenye hatia. ³Au kadonta kintu chochose kichafu, kwa vyovyose inga nkekumanya, endaawe na hatia akamanya via. ⁴Au inga muntu yeyose akeisa bila kufikii kwa miomo yakwe na kugosoa ubaya ema kugosoa vyedi kwa vyovyose via muntu keisa kwa kinyanyi endahoamanye endaawe na hatia kwa vintu ivyo. ⁵Muntu yoyose akawa na hatia kwa vintu ivyo lazima akii kwa zambi yoyose ekugosoayo. ⁶Nee endahoaete kafaa yakwe ya hatia mbele ya Zumbe kwa zambi ekugosoayo. Enda aele ngoto fyee au mbuzi kuawa kwe kundi dakwe kuwa maavio ya zambi, kuhani endaagosoe upatanisho kuhusu zambi yakwe. ⁷Inga nkanaadahe kugua mwana ngoto enda aete inga kafaa hua waidi ema makinda maidi ya njiwa kwa Zumbe, yumwe kwa kafaa ya zambi na mtuhu ni kafaa ya kudagamizwa. ⁸Enda aete kwa kuhani wa bosi endaavye kwa kafaa ya zambi. Enda ambonde singo yakwe iya endaaeke mutwi wakwe ukaning'inia waa nkanaaiuse singo yakwe mwe mavii. ⁹Ne aho endaanyune npome yakwe kwe sehemu ya hemviko na npome yendayo isigae endaayetie sii ya hemviko. Inu ni zabihu ya zambi. ¹⁰Nee endaho aavye mdege ya kaidi inga kafaa ya kudagamizwa inga yekuelekezwayo, na kuhani endaagosoe upatanisho kwa ajii ya zambi ekubindazo kugosoa, na uyo muntu enda awe kasamehewa. ¹¹Iya inga nkanaadahe kugua hua waidi ema makinda maidi ya njiwa, ne endaho aete inga zabihu ya zambi zakwe sehemu ya kumi ya unga laini inga kafaa ya zambi. Asekuika mavuta waa ubani uanga yakwe kwa kuwa ni kafaa ya zambi. ¹²Wenda uete kwa kuhani, na kuhani adoe fumba dimwe da unga inga ukumbusho wa wedi wa Zumbe na enda auike uanga ya hemviko na kuuteketeza uanga ya kafaa za kudagamizwa kwa moto kwa ajii ya Zumbe. Inu ni kafaa ya zambi. ¹³Kuhani endaagosoe upatanisho kwe zambi yoyose ekugosowayo muntu yeyose, muntu uyo enda asamehewe. Na kafaa yekusigaayo yendaiwe ya kuhani, inga yeivyo kafaa ya nafaka. ¹⁴"Zumbe akamwamba Musa, akagombeka, ¹⁵"Inga muntu akakiuka amlu na kugosoa zambi mhitu na mbui ntakatifu ya Zumbe, iya akagosoa pasi kukusudia endaaete kafaa ya hatia kwa Zumbe. Kafaa inu yendaiwe ng'oto dume mwese kasoo kuawa kwe kundi; samani yakwe halisi kifeza kuigana na shekeli ya hantu hatakatifu, inga kafaa ya hatia. ¹⁶Lazima enda aihe kwa Zumbe kwa kia ekukosacho kuigana na kitakatifu, na endaaongeze mwenga ya shano na kumwenka kuhani. Nee kuhani endaaite upatanisho kwa ajii yakwe hamwe na ng'oto ywa kafaa ya hatia, na muntu endakuwa kasamehewa. ¹⁷Inga muntu kagoso zambi kwa kugosoa kia ambacho Zumbe kaagiya kisekugosoka, hata inge nkekumanya enda awe na hatia naho endaenue hatia yakwe. ¹⁸Lazima endaaete dume da ng'oto mwese kasolo mwe kundi, astahilie samani ya feza, inga kafaa ya hatia kwa kuhani. Ne aho kuhani agosoe upatanisho kuigana na zambi ekugosoayo ambayo nkekumanya endaawe kasamehewa. ¹⁹Ni kafaa ya hatia na endakuwa na hatia kwa Zumbe."

Chapter 6

¹Zumbe kagombeka na Musa akamwamba, ²"Ati muntu akagoso zambi na kubonda amli mhitu na Zumbe, ati kwehusisha na umbea dhidi ya jilani yakwe kuhusu kintu fulani cha kwesekuwa mwaminifu, ema ati akatiya au kubawa au atigiwa na jilani. ³Au akadodaa kintu fulani ambacho jilani yakwe kaza na kugombeka umbea kuhusu icho, na kweisa kwa umbea ema kwa mbui ati aya ambayo wantu wadaha kugoso zambi. ⁴Nee yendaho iwe ivi, ati kagoso zambi na hatia, kwamba lazima akivuze kwa vyoyose ekubawacho ema kutiia ema kuaha ema kintu chegwagacho naye kukidodaa. ⁵Ema ati katiya kwa mbui yoyose, lazima enda akivuze kamii kugenyeza mpaamo ya shano kwa kumuiha ambae adai, kwa msii uda mwendaapatikane na hatia. ⁶Enda aete kafa ya hatia kwa Zumbe: ngoto mgosi mwese kasoo kuawa kwe kundi dakwe, kuigana na samani yakwe, ati kafa ya hatia kwa kuhani. ⁷Kuhani endaagosoe kwevana kwa ajii yakwe mbee ya Zumbe, endaawe kasamehewa kuigana na chochose cheku mweekacho awe na hatia. ⁸Nee Zumbe akagombeka na Musa akamwambia, ⁹"Mwagiize Haruni na wanawe, kugombeka, 'Inu ni shaia ya kafa ya kubananga: Kafa ya kubananga lazima iwe uwangaya makaa ya mazabahu kiyo chose mpaka keo, na moto wa mazabahu wenda undee kwaka. ¹⁰Kuhani enda ehambe nguo zakwe za kitani na enda ehambe nguo za kitani ndani yakwe. Endaavye mazeu yekusigaayo baada ya moto kubananga kafa ya kunangwa uwanga ya mazabahu, na endaaake mazeu nkandani mwa mazabahu. ¹¹Endaahambue mavazi ayo na kwehamba mavazi matuhu ili kudoa mazeu chongoi kwe nkambi na kwegaa hantu hatana. ¹²Moto mwe mazabahu wenda uwendee kwaka. Wesekufa, na kuhani endaaongeze ukuni kiya keo. Endaapange uwanga yakwe kafa ya kubanangwa engu vikundwavyo na endaabanange uwanga yakwe mavuta ya kafa ya amani. ¹³Moto lazima wenda uendee kwaka mwe mazabahu, kamwe usizimike. ¹⁴Inu ni shaia ya kafa ya nafaka. Wana wa Haruni wenda waavye mbee ya Zumbe mwe mazabahu. ¹⁵Kuhani endaadoe konzi ya unga laini wa kafa ya nafaka na mavuta ya ubuni ambao uwanga ya kafa ya nafaka, endaabanange uwanga ya mazabahu kueta halufu ntana ya kutogoa ya kukundwa na Zumbe. ¹⁶Haruni na wanawe wenda wade kafa yekusigaayo, yendaiigwe bila kugewa chachu hantu hatakatifu. Wenda wade mweua wa hema da kukintania. ¹⁷Nkaina yokwe hamywe na chachu. Nkiwenka enge mpaamo ya kafa yangu iyavigwayo kwa moto, ni takatifu sana, engu kafa ya zambi na kafa ya hatia. ¹⁸Kwa nyakati zose zezazo kwembokea wantu wa uvyazi wako, mgosi yeyose mvyagwa kuawa kwa Haruni adaha kunda ni mpaamo yakwe, ideigwayo mwe kafa ya Zume kwa moto. Yeyose mwenda aidonte endaawe mtakatifu. ¹⁹Zumbe katamwiiya vituhu na Musa akamwamba, ²⁰"Inu ni kafa ya Haruni na wanawe ambayo wenda waavye kwa Zumbe mwe msii ambayo kia mwana endaa aikwe wakfu: kiasi ya kumi ya efa ya unga laini engu kawaida kafa ya nafaka nusu yakwe keo na nusu yakwe guoni. ²¹Yendaigosolwe na mavuta mwe kikaango, wenda uiyete akawa iandaliwa yokwa mwe vipande wenda uavye kafa ya nafaka ili kueta halufu ntana kwa Zumbe. ²²Mwana wa kuhani Mkuu mwendaawe kuhani Mkuu kuawa mwe wanawe endaaavye. Engu agiizo da milele, yose yenda ibanangwe kwa Zumbe. ²³Kia kafa ya nafaka ya kuhani yenda ibanangwe yose. Nkainaiigwe. ²⁴Zumbe kagombeka vituhu Musa, akemwambia, ²⁵"Gombeka na Haruni na wanawe kwamba, 'Inu ni shaia ya kadaa ya zambi: Kafa ya zambi lazima kuchinjwa hantu ha kafa ya kubananga yenda ichinjwe mbee ya Zumbe. Ni takatifu sana. ²⁶Kuhani mwenda aivyavye kwa ajii ya zambi nee mwenda aide. Yendaiigwe hantu hatakatifu mwe uwa wa hema ya kukintania. ²⁷Yeyose mwenda aidonte nyama yakwe endaawe ni mtakatifu na engu mpome yenda yetikie nguo yendaifutwe kabisa hekwtiikiwaho, hantu hatakatifu. ²⁸Mia nyungu yendayo yembikie yendaiitwike, ati yembikiwa mwe chombo cha shaba, lazima chenda kisugulwe na kusunwa na mazi. ²⁹Mgosi yeyose mwe makuhani adaha kunda nyama iyo chambuso ni kitakatifu sana. ³⁰Na nkakuna kafa ya zambi yendayo iigwe ambayo mpome yakwe iyetwa mwe hema da kukintania kugoso kwevana mwe hantu hatakatifu. Ni lazima ibanangwe.

Chapter 7

¹Inu nee shelia ya kafa ya hatia. Kwa sibabu iyo ni kafa takatifu kwambosa. ²Ni lazima waichinje kafa ya hatia hantu hastahiliho kuchinjwa, na lazima wonda wainjuniya mnphome yakwe npande zose za mazabahu.

³Mavuta yose ya gati yakwe yonda ya usigwe: Mavuta ya mkiani, mavuta ya hantu ha gati, ⁴zia figo mbii hamwe na mavuta ya uwanga yakwe, ye hehi na kigudi, yagubikayo ini-- nyama inu yose lazima iusigwe hamwe na izo figo. ⁵Kuhani onda avidagamize nti ivi uwanga ya mazabahu vitende zabihu yekugosolwaye kwa Yahweh kwa moto. Inu ni kafa ya hatia. ⁶Kia mgosi miongoni mwa familia ya kuhani adaha kunda sehemu ya kafa inu. Mia ni lazima iigwe gati ya hantu hatakatifu kwa sibabu ni takatifu kwembosa. ⁷Nayo kafa ya zambi ni kana yeivyo kafa da hatia. Ni shelia ida ida yatumika kwa zose mbii. Zose ni mai ya kuhani mazitumiya kugosoa wevano.

⁸Kuhani muavya kafa ya kudagamizwa kwa ajii ya muntu yoyose adaha kudoa babu da kafa iyo kwa ajii yakwe mwenye. ⁹Kia kafa ya nafaka yokwayo zikoi, na kia kafa kana iyo yembikwayo mwe ukaango au kwe nyungu yonda iwe ya kuhani muavya. ¹⁰Kia kafa ya nafaka, ama iwe uanga mkavu au wekuhanganywao na mavuta ya zeituni yonda iwe ya ukoo wa Aroni kwa usawa. ¹¹Inu ne shelia ya zabihu ya kafa za amani, ambazo wantu wonda waziavye kwa Yahweh. ¹²Ati muntu yoyose aiavya ili kuonesha ntogoo kwa Yahweh, basi onda aiavye hamwe nazabihu ya mikate yekuavyo kisi ngwadu, bali yekuhakwayo mavuta uwanga yakwe na mikate misi sii yekugosolwayo kwa unga laini wekuhanganywao na mavuta. ¹³Kwa kusudi da kuavya ntogoo, pia akundwa kuavya hamwe na kafa yakwe ya amani, ntii za mikate yekugewayo ngwadu. ¹⁴Ni lazima onda aavye mwenga kia aina ya kafa izi kana kafa iliyoletwa kwa Yahweh. Nayo itakuwa ya makuhani wanaonyunyizia damu ya sadaka ya amani ya amani kwe mazabahu. ¹⁵Mntu mweeta kafa ya amani kusudi da kuavya ntogoo ni lazima onda aide nyama ya kafa yakwe msi wa kuavya zabihu. Nkakundwa kusigaza chochose ambacho ncha kafa iyo hata keo ya kaidi. ¹⁶Mia ati zabihu ya maongoeo yakwe kusudi dakwe ni nazii, au kwa kusudi da kafa ya hiali, nyama yakwe yonda iigwe misi iyo iyo aiavyahyo zabihu yakwe, mia chochose kisigaacho cha kafa iyo chadaha kuigwa misi yezayo. ¹⁷Hata ivyo nyama yoyose ya zabihu isigaayo ni misi ya ntantu ni lazima yokwe moto. ¹⁸Ati ntii yoyose ya nyama iyo ya zabihu kisigaacho chaigwa kwe msi wa ntantu, nkakina kikundwe, wala nkakina kiavigwe kwa mwekuavya. Chonda kiwe ni kintu cha kuifya, na mntu akidae onda enue hatia ya zambi mwenye.

¹⁹Nyama yoyose idontayo kintu cha najisi nkainaiigwe. Ni lazima yokwe moto. Na kwa ajii ya nyama isigaayo, yoyose aliye mtanda adaha kuida. ²⁰Hata ivyo, mntu najisi adae nyama kuawa kwe zabihu ya maongoeo ya amani ambayo ni ya Yahweh yakundwa mntu uyu ausigwe hae kuawa kwa wantu wakwe. ²¹Ati mntu yoyose mdonta kintu chochose cha najisi-- iwe ni unajisi wa binadamu, au wa kintu fulani che najisi na cha kuifya, na akabinda akada baazi ya nyama ya zabihu ya kafa ya amani yekuavigwayo kwa Yahweh, lazima mntu uyo ausigwe hae kuawa kwe wantu wakwe. ²²Akabinda Yahweh akatamua na Musa, akamba, ²³"Tamuiya na wantu wa Israeli na uwambe, 'Nkamluhusiwa kunda mavuta ya fahali au ngoto au mbuzi. ²⁴Mavuta ya mnyama yoyose mfa kibudu bila ya kuwa zabihu, au mavuta ya mnyama yoyose mwekuhaabulwa na wanyama poli, yadaha kutumika kwa makusudi matuhu, mia hakika nkamna myade. ²⁵Yeyose ondae ade mavuta ya mnyama ambayo wantu wadaha kuyaavya kutenda zabihu yekugosolwayo kwa Yahweh kwa moto, mntu uyo lazima onda ausigwe hae kuawa kwa wantu wakwe. ²⁶Nkamna mde mphone yoyose kwe mwenga ya nyumba zenu, ama iwe kuawa kwe mdege au mnyama. ²⁷Yoyose adae mnpome yoyose, mntu uyo lazima ausigwe hae kuawa kwa wantu wakwe. ²⁸Kwa iyo Yahweh akatamua na Musa na akamba, ²⁹"Tamuiya na wantu wa Israeli na uwambe, 'Yeye aavyae zabihu ya kafa ya amani kwa Yahweh lazima aete sehemu ya zabihu yakwe kwa Yahweh. ³⁰Mikono yakwe mwenye lazima iiete iyo kafa igosoye kwa Yahweh kwa moto. Nae onda aavye ayo mavuta hamwe na kidali, ili kwamba kidali kidahe kusingiswa kitende kafa ya kusingiswa mbele ya Yahweh. ³¹Kuhani onda ayoke mavuta ayo uwanga ya mazabahu, mia kia kidali chonda kiwe mai ya Aroni na uvyazi wakwe. ³²Ni lazima uavye kiga cha kuume kwa kuhani kana kafa yekuawanayo na zabihu ya kafa yako ya amani. ³³Yuda kuhani, yumwe ywa uvyazi wa Aroni, aavyae mnhome na mavuta ya kafa ya amani -- lazima ankigwe kiga cha kuume kana mgawo wakwe wa kafa. ³⁴Kwa kuwa nkidoa kidali, na kiga cha kafa ya kusingiswa kuawa kwa wantu wa Israeli utende msango wao, na enkigwe Aroni kuhani na wanawe kutenda mgao wao wa kawaida. ³⁵Unu na mgawo wa Aroni na uvyazi wakwe uawanao na maongoeo ye kugosolwayo kwa Yahweh kwa moto, msi uda Musa ekuwaikaho wakfu ili kumtumikia Yahweh kwe ndima ya kuhani. ³⁶Unu ne mgao ambao Yahweh kaamulu wadahe kwenkwigaa kuawa kwa wantu wa Israeli, kwe msi uwo ekuwageaho mavuta ya upako wawe makuhani. Nao wonda uwe mgao wao wa kia msi kwe vivyazi vyose. ³⁷Inu ne shelia ya kafa ya kudagamizwa, ya kafa ya nafaka, ya kafa ya zambi, ya kafa ya hatia, ya kafa ya kuikwa wakfu, na zabihu ya kafa za amani, ³⁸ni shelia ambayo Yahweh kaziavya kwa Musa kwe mwiima Sinai msi ekuwaamulu wantu wa Israeli kuavya zabihu zao kwa Yahweh kwe jangwa da Sinai."

Chapter 8

¹Yahweh akatamwiia na Musa akamba, ²"Waete Aroni hamwe na wanawe, nguo na mavuta ya upako, fahali kwa ajii ya kafaa ya zambi, ngoto ngosi waidi ba ngahu ya mkate wesao hamila. ³Etanga kusanyiko dose kwe engiyo da hema da kudugania." ⁴Kwa iyo Musa akagoso kana Yahweh ekumwamuluvyo nado kusanyiko nee deza hamwe mbele ya engiyo da hema da kudugania. Ikabinda Musa akadambia kusanyiko, ⁵"Ivi nee ekutiamuluvyo Yahweh tigosoe." ⁶Musa akamweeta Aroni na wanawe na kuwasunta kwa mazi. ⁷Akamhamba Aroni kanzu ya ndani yenayo mikono milefu wa kubua mwe mavindi na kumtaha ukumbuu mwe kigudi chakwe, akamhamba joho da chongoi denado mikono milefu na kumhamba kia kisibao chenacho vipande viidi mwe ifu na mgongo na kukitaha kuzunguka mwe kigudi chakwe na mkuuzo wekusokotwao kwa usitadi na na kukazwa mwe mwii wakwe. ⁸Ikabinda Musa akaika kafuko mwe kifua cha Aroni, na mwe kafuko ako akaika Urimu na Thumimu. ⁹Na akaawa aho akamfunga kilemba mwe mtwi na uwanga ya kilemba kwa mbele akaika bamba da zahabu; diwe taji takatifu, kana Yahweh ekumwamuluvyo yeye. ¹⁰Musa akayadoa aye mavuta ya upako, akadihaka dia hema da kudugania na kia kintu chekwachoumo ndani yakwe na kuvipagua kwa ajii ya Yahweh. ¹¹Akamyaga ayo mavuta uwanga ya mazabahu maa mfunigate, akabinda akaihaka mavuta iyo mazabahu na via vyakwe vyose na chano cha kwehakia na kitako chakwe ili kuvipagua kwa ajii ya Yahweh. ¹²Akagida sehemu ya mavuta ya upako uwanga ya mutwi wa Aroni na akaawa aho akamhaka mavuta ili kumpagua. ¹³Musa akawaeta wana wa Aroni na kuwahamba kia yumwe kazu ya ndani yenayo ulefu wa kubua kwa mavindi. Kia yumwe ywao akamtaha ukumbuu mwe kigudi chakwe na kuwafunga vitambaa vya kitani mwe mitwi yao kana via Yahweh ekumwamuluvyo Musa. ¹⁴Musa akamweeta uyo fahali kwa ajii ya kafaa ya zambi, nae Aroni na wanawe wakaika mikono yao uwanga wa mutwi wa fahali ambae wamweeta kwa ajii ya da zambi. ¹⁵Musa akamchinja na akabinda akadoa sehemu ya mphone yakwa kwa chaa chakwe na kuiika uwanga ya mphembe za mazabahu, akaing'aza iya mazabahu, na kuipagua kwa Mungu, ambaho kwa kugosoa ivyo kaisibabisha mazabahu kuwa hantu ya kafaa kwa kugosweea wevano. ¹⁶Akadoa mavuta yose yekuwaho hantu ha ndani, kia kiwambo cha ini, zia figo mbii hamwe na mavuta yakwe, Musa akayoka iyo nyama uwanga ya mazabahu. ¹⁷Akini yuda fahali, babu dakwe, nyama yakwe na mavi yakwe akavyoka chongoi ya nkambi, kama via Yahweh ekuwavyokaamulu yeye. ¹⁸Musa akamweeta yuda ngoto mgosi kwa ajii ya kudagamizwa, nae Aroni na wanawe wakaika mikono yao uwanga ya mutwi wa uyo ngoto. ¹⁹Musa akamchinja ngoto na kumyaga mphone yakwe kia upande wa mazabahu. ²⁰Nae akamsengasenga ngoto ntiintii akauteketeza mutwi wakwe hamwe na zia ntii za mavuta. ²¹Akazisunta kwa mazi zia mphaamo za ndani hamwe na miundi na akamdandamiza ngoto ngima uwanga ya mazabahu. Nee ni zabihu ya kudagamizwa na iavya mhenpe mtana, kafaa dekusolwado kwa Yahweh kwa moto kana via Yahweh ekumwamuluvyo Musa. ²²Ikaawa aho Musa akamweeta yuda ngoto mgosi mtuhu, ngoto ywa kuikwa wakfu, nae Aroni na wanawe wakaika mikono yao uwanga ya mutwi wa ngoto. ²³Aroni akamchinja, nae Musa akadoa sehemu ya mphone na kuiika kwe mphembo ya gutwi da Aroni da kuume, uwanga ya chaa kikuu cha mkono wakwe wa kuume na kwe chaa kikuu cha muundi wakwe wa kuume. ²⁴Akawaeta wana wa Aroni, nae akaika sehemu ya mphone ya ngoto yuda mwe mphembo ya gutwi dao da kuume mwe chaa kikuu chao cha mkono wa kuume na mwe chaa chao kikuu cha muundi wa kuume. Ikabinda Musa akamyaga mphone ya uyo kia mphaamo ya mazabahu. ²⁵Nae akayadoa yada mavuta, mavuta yakwe mkia, mavuta yekwayo mphaamo za ndani na mavuta yagubikayo ini, zia figo mbii hamwe na mavuta yakwe na nyonga ya kuume. ²⁶Akadoa mkate umwe kuawa mwe ngahu ya mikate ye sayokuwa na hamila ambayo nee imbele za Yahweh, akadoa mkate umwe wesao na hamila, na mkate umwe wekwaandaiwao kwa mavuta, na mkate msisii wa kaki na akaiika uwanga ya mavuta na uwanga ya nyonga ya ya la ngoto. ²⁷Akaiika yose mwe mikono ya Aroni na mwe mikono ya wanawe na kusingisa mbele za Yahweh kuwa kafaa da kusingiswa. ²⁸Ikaawa aho Musa akaidoa mikate iyo kuwa mwe mikono yao na kuidagamiza uwanga ya mazabahu kwa ajii ya kafaa da kudagamizwa. Nee ni kafaa da kuikwa wakfu na iavya mhemphe mtana. Nee ni kafaa dekusolwado kwa Yahweh kwa moto. ²⁹Musa akakidoda kidali na kukisingisa kuwa kafaa ya kusingiswa kwa kwa Yahweh. Nee ni mgao wa Musa wa ngoto wa kuikiwa mikono kwa makuhani, kama via Yahweh ekuwavyo kamwaamulu yeye. ³⁰Musa akadoa sehemu ya mavuta ya upako na mphone yekwayo uwanga ya mazabahu, nae akayamyaga aya uwanga ya nguo za Aroni, uwanga ya nguo zakwe mwenye na uwanga ya nguo za wana wa Aroni wekuwao hamwe nae. Kwa sia inu kampagua Aroni na nguo zakwe na wanawe na nguo zao kwa ajii ya Yahweh. ³¹Kwa iyo Musa akawambia Aroni na wanawe, "Yembikeni nyama mbele ya engiyo da hema da kudugania, na aho mwenda mwiide hamwe na mkate we mwe ngahu ya kuikwa wakfu, kana ekuamliwavyo, kwamba, "Aroni na wanawe wenda waide." ³²Masigazo yoyose ya nyama na mikate wenda uyadagamize kwa moto. ³³Na nkamna mhauke kwe engiio da hema da kudugania kwa muda wa misi mfunigate, hata ndiho zitimie misi ya kuikwa mikono kwenu. Kwa kuwa mda wa misi

mfungate, Yahweh enda amilike wakfu.³⁴Chekugosokacho msi unu– Yahweh nee kakiamulu kigosoke ili kugosoa wevano kwa ajii yenu. ³⁵Mwenda mwekae kwe engiio da hema da kuduganiana musu na kio misi mfungate, nanywi itozeni amli ya Yahweh ili mwesekweza kufa, kwa ajii ivi nee vyekuamliwavyo. ³⁶Kwa iyo Aroni na wanawe wakagosoa mbui yose ambayo Yahweh nee kawaamulu kwa kanwa cha Musa.

Chapter 9

¹Kwe msi ya nane, Musa akawetanga Aroni na wanawe hamwe na wazee wa Israeli. ²AKawahinya Aroni, "Doa ndama mgosi kulawa kundini kwa ajii ya kafa ya zambi zako, na ngoto mgosi kwa ajii ya sadaka ya kuokwa, wose waidi wasekuwa na dosali, na uwalavywe mbele ya Yahweh." ³Tamwia na wantu wa Israeli na wahinye, 'Doani bebelu kwa ajii ya sadaka ya zambi ya ndama na mwana- ngoto, awa waidi wawe na umri wa muongo umwe na bila dosali, ni kwa ajii ya sadaka ya kuokwa; ⁴pia doani fahali na ngoto gosi kwa sadaka ya mpheho ili kuwalavya mbele ya Yahweh, na sadaka za nafaka yekuchanganyayo na mavuta, kwa kuwa ivyeo Yahweh andaawie kwenu. ⁵Kwa iyo wakaeta kwe hema da kukintania vyose ambavyo Musa kaviagiza, nado kuntaniko dose da Israeli dikaawia na kugooka mbele ya Yahweh. ⁶Akabinda Musa akagombeka, "Ivyo Yahweh ekuwaamulavyo nyie mgosoe, ili kwamba utukufu wakwe udahe kuonekana kwenu. ⁷"Musa akamhinya Aroni, "Soo hehi na mazabahu na ulavye sadaka yako ya zambi na sadaka ya kuokwa, na kugosoa upatanisho kwa ajii yao kama via ambavyo Yahweh kabinda kuamulu." ⁸Kwa iyo Aroni akaikalibia mazabahu na akamhinya yuda ndama kwa ajii ya sadaka ya zambi, ambayo neiwa kwa ajii yakwe mwenye. ⁹Nao wana wa Aroni wakamwetea iyo mphome, naye akakidonta chaa chakwe kwe mphome na kuiika mpembe za mazabahu, akabinda akayetia mphome sii ya kitako cha mazabahu. ¹⁰Hata ivyo, kayateketeza ayo mavuta figo, na mavuta yagubika ini uanga ya mazabahu kuwa sadaka ya zambi, kama via Yahweh ekuwavyo kamuamulu Musa. ¹¹Na ikaokwa iyo nyama hamwe na babu chongoi ya nkambi. ¹²Aroni akaichinja sadaka ya kuokwa, nao wanawe wakamwenka iyo mphome, ambayo yekunyunyizwayo mphome zose za mazabahu. ¹³Akabinda wakamwenka ida sadaka ya kuokwa, kipande kwa kipande, hamwe na mtwi, naye akavioka uanga ya mazabahu. ¹⁴Akakisunta sehemu za ndani hamwe na miundi na kuzioka uanga ya zabihu ya kuokwa uanga ya mazabahu. ¹⁵Aroni akaeta zabihu ya wantu- mbuzi, akabinda akamlavya kuwa zabihu kwa ajii ya zambi yao naye akamchinja, akailavya zabihu kwa ajii ya zambi, kama ekugosoavyo kwa yuda mbuzi wa bosi. ¹⁶Akaieta sadaka ya kuokwa na kuilavya kama Yahweh ekuwavyo kaamulu. ¹⁷Akaeta sadaka ya nafaka; akakimemeza kifumba chakwe nafaka na kuioka uanga ya mazabahu, hamwe na sadaka ya keo ya kuokwa. ¹⁸Pia akamchinja fahali na yuda ngoto gosi, zabihu kwa ajii ya sadaka ya mpheho ambayo neiwa kwa ajii ya wantu. Nao wana wa Aroni wakamwenka mphome, ambayo kainyunyiza kia upande wa mazabahu. ¹⁹Hata ivyo wayasenga mavuta ya fahali na yada ngoto gosi, mavuta ya kwe mkia, mavuta yagubikayo sehemu za ndani, figo, na yada mavuta yekugubikayo mapafu. ²⁰Wakazidoka izi sehemu zekusengwazo wakaziika uanga ya vidali, na akabinda Aroni akazioka mavuta uanga ya mazabahu. ²¹Naye Aroni akavisingisa vidali na nyonga za kuume kuwa sadaka ya kusingiswa mbele ya Yahweh, kama via Musa ekuwavyo kaamulu. ²²Akabinda Aroni akenua uanga mikono yakwe ya wantu na kuwabaiki, akabinda akasea sii kulawa hantu ekuwaho akalavyo iyo sadaka ya zambi, sadaka ya kuokwa, na sadaka ya mpheho. ²³Musa na Aroni wakengia ndani ya hema ya kukindania kabinda wakalawa chongoi vituhu na kuwabaliki wantu, na utukufu wa Yahweh yakwe ukaonekana kwa wantu wose. ²⁴Moto ukasea kulawa kwa Yahweh na ukaisona sadaka ya kuokwa na mavuta yekuwamo uanga ya mazabahu. Wantu wekuonaho mbu inu, wakatoa vuzo na kugona sii.

Chapter 10

¹Nadabu na Abihu, wana wa Aroni, wakadoa kia muntu kivunkizo chakwe, akaika moto umo, na akagea uvumba. Wekubindaho wakaavya moto uemewai mbele ya Yahweh, moto wekuao nkeekuwaagiia wowo kuuavya. ²Kwa iyo moto ukasea sii mbele ya Yahweh na kuwada, nao wakaumbwa mzimu mbele ya Yahweh. ³Akaawaaho Musa akamwamba Aroni, Ivi nee Yahweh ekuavyo akatamwiia ekugombekaho, 'Nondaniugubue utakatifu kwa wada wezao mbele yangu. Nami n'ndanigimbikwe mbele ya wantu wose.' Naye Aroni nkeekugombeka mbui yoyose. ⁴Musa akamwetanga Mishaeli na Elzafani, wana wa Uzieli mtumbawe da Aroni, nae akamwamba, "Soo uku na uwaavye nduguzo chongoi ya nkambi waawe mbele ya hema." ⁵Ivyo wakezahehi na kuwadoa wakewehamba nkazu zao za kukuhani, nao wakawegaa chongoi ya nkambi, kana Musa ekuavyo kaangiizwa. Kuawaaho Musa akamwamba Aroni na wanawe watuhu aidi, Eliezari na Ithamari, "Mwesekubada chazae fii za mitwi yenu, waa mwesekuhaabua nguo zenu, ili kwamba mwesekweza mkaumbwa mzimu, na kua Yahweh esekukimwa ni bunga gima. Akini waekenii jamaa zenu, nyumba yose ya Israeli wadahe kugosoa mviko wa kweyayata kwa ajii ya ao ambao Yahweh kawadagamiza kwa moto. ⁷Mwesekuuta chongoi kuawa kwe engiio da hema da kukintania, ama nkivyo n'nda muumbe mzimu, kwa kua mavuta ya Yahweh ya kwesisa ya uanga yenu." Kwa iyo wakagosoa sawasawa na maangiizo ya Musa. ⁸Mungu akatamwiia na Aroni, akagombeka, ⁹"Mwesekunywa mvinyo waa kinywaji kikai, wee au wanao wasigaa hamwe na wewe, ili kwamba ndihomwengie kwe hema da kukintania mwesekweza kuumbwa mzimu. Inu yondaiwe amli ya kwekaisa mwe vivyazi vyose vya wantu wenu. ¹⁰Ili kutofautisha kati ya mbui takatifu na mbui za kawaida, na kati ya najisi na safi, ¹¹ili kwamba mweze muwahinye wantu wa Israeli amli zose ambazo Yahweh kaziagiia kwa kanwa cha Musa. ¹²Musa akatamwiia na Aroni na wanawe waidi wekusigaa; Eliazari na Ithamari, Avyani kafa ya nafaka isigaayo kuawana na kafa igosolwayo kwa Yahweh kwa moto nanywi ideni nkandai hemviko kisi hamila, kwa kua ni takatifu sana. ¹³Lazima n'ndamuide hantu hatakatifu kwa sibabu uo ni mpangano wako wewe na mpangano wa wanao wa matoleo yekugosolwayo kwa Yahweh kwa moto, kwa kua ivi nee nekuamliwavyo ninyambie. ¹⁴Kia kidali kisingiswacho na ida nyonga ambayo yaavigwa kwa Yahweh, yondigwa muide hantu hasafi hakubalikaho kwa Mungu. We mwenye wanao na wanao wa vivyee we hamwe na wewe mwondamde ntendeo izo, kwa kua ziavigwa kua mpangano wako na mpangano wa wanao kuawana na zabihu ya kafa ya ushiika wa wantu wa Israeli. ¹⁵Ida nyonga yekuavigwayo na kidali chekusingiswacho, ni lazima zietwe hamwe na kafa ya mavuta yekugosolwayo kwa moto, ili kukuchwa mbele ya Yahweh. Nazo zondaziwe zako wewe na wanaonkuwa mpangano wenu daima, kana Yahweh ekuamuavyo. ¹⁶Akaawaaho Musa akauza kuhusu yuda mbuzi ya kafa ya zambi, nae akamanyia kua nee kadagamizwa kwa moto. Kwa iyo akakimwa ni Eliazari na Ithamari, wana wa Aroni wekusigaa; akawamba, ¹⁷"Kwa mbwai nkamzati kuida kafa ya zambi he ntendeo ya hema, kwa ajii ni takatifu sana, na kua Yahweh kaiavyakae kwenu ili kudoa ubanasi wa utifi, ili kugosoa wevano kwa ajii yao mbele zakwe? ¹⁸Kaua, mphone yakwe nkayokuetwa mwe hema, kwa iyo yondigwa kwa hakika kua kaida kae kwe ntendeo za hema, kana nekuagiavyo? ¹⁹Akaawaaho Aroni akamwandua Musa, "Kaua, ivyeo waavy kafa yao ya zambi na kafa ya kudagamiza mbele ya Yahweh, na mbui inu viavia igosoka kwangu ivyeo. Ati nkidakae kafa ya zambi ivyeo, Je! Nkayokua iagizakae mbele ya Yahweh?" ²⁰Nae Musa ekusikiaho ivyo, akalizika.

Chapter 11

¹Yahweh akatamuia na Musa na Aroni, akagombeka, ²"Gombekani na wantu wa Israeli muwambe, 'Ivi nee viumbe vyenavyo uhai ambavyo mwadaha kuvida mwe wanyama wekumwe wekaao mwesi.³Mwadaha kuda mnyama yoyose mwenye majato yadahayo kugawanyika na pia mteuka. ⁴Hata ivyo kuna wanyama wekumwe nkawateuka ama nkawana majatio yagawanyikayo, nanywi mwesekuwada awo, wanyama inga via ngamia, kwa ajii yee ateuka mia nkana majatio yagawanyikayo maa mbii uyo nae ni uchama kwenu.⁵Pimbi nae: kwa sibabu yee ateuka mia nkana majatio yekugawanyikayo maa mbii uyo pia ni uchama kwenu. ⁶Na sungura nae: kwa sibabu yee ateuka mia nkana majatio yekugawanyikayo maa mbii uyu nae ni uchama kwenu. ⁷Na nguue pia: etiho yee anayo majato yekugawanyikayo iyakini nkateuka, kwa iyo naye pia ni uchama kwenu. ⁸Mwesekuda mbai yoyose ya nyama yao waa mwesekudonta vimba vyao. Awo ni uchama kwenu. ⁹Na wada wanyama wekaao mwe mazi mdahao kuwada ni wada wose wenao mapezi na magamba, itende wemwe bahali au mtoni. ¹⁰Mia viumbe vyose hai wesio na mapezi na magamba wemwe bahali au mtoni hamwe na wada wendao mwe mazi na viumbe hai vye mwemazi ndawawe wakima kwenu. ¹¹Kwa ajii ndawawe wakima mwesekuda nyama yao pia vibudu vyao shuti yondaiwe vyakima. ¹²Chochose chesachokua na mapezi au magamba chemwemazi ni lazima kitende chakima kwenu. ¹³Nao wadege ndiwo wamikiwe na mwesaokukundwa kuwada ni awa watongea: tai, fuukombe, kipungu, ¹⁴mwewe mnkundu, mbai yoyose ya kimpanga, ¹⁵kia mbai ya kunguu, ¹⁶kiruka-sia, mtatua sanda, shakwe, na mbai yoyose ya mwewe. ¹⁷Ni lazima pia kungwi mdodo na kungwi mkuu nawo pia wakima, mnandi, ¹⁸kungwi mng'aa na mwali, ¹⁹korongo na mbai zose za koikoi hondohondo na nundu pia. ²⁰Wadudu wose wenao mawawa wendao na miundi mine kwenu wakima. ²¹Mia mwadaha kuda wadudu wenao nawawa wendao kwa miundi mine ya kusooka sanga yenayo visuguu. ²²Mwadaha kuda mbai zose za ntununtu, senene parare au nyefu. ²³Mia wadudu wose wenao miundi mine wasookao wakima kwenu. ²⁴Nanywi monda muwe uchama hata guoni atikama mwe wanyama awa mondamdonte vimba vyao. ²⁵Na yoyose ndiye adodoe yumwe mweivyo vimba vyao ni lazima ndazifue nguo zakwe naye nnda awe uchama mpaka guoni. ²⁶Mnyama yoyose mwenazo kwato ziekana ambazo nkazokugawanyika kabisa au nkateuka iyo ni najisi kwenu. Yeyose muwadonta nnda awe uchama. ²⁷Mnyama yoyose mwenda kwa vitanga vyakwe mwewanyama kumwe wendao kwa miundi yose mine ni najisi kwenu. Yeyose mdonta kimba inga icho nndaawe uchama hata guoni. ²⁸Na yeyose mdodoa kimba inga icho ni lazima ndaazifue nguo zakwe na kua uchama hata guoni. Wanyama awa watakuwa uchama kwenu. ²⁹Kwa wanyama watambaa mwe alizi, awa nee wenao najisi kwenu: kicheche, ngoswe, mbai zose na mgondo makuu, gulugulu, ³⁰mbui, vijungula, tandangovi na uvi. ³¹Wanyama awa wose watambaa awa nee ndio wawe najisi kwenu. Yeyose muwadonta onda awe uchama hata guoni. ³²Na ati yumwe mweao ndaawe na kugwa uanga ya kia, kia icho ndakitende uchama, ama kiwe kigosolwa kwa mbao, nguo, gada ama gunia. Kiwe kia che viivihi na kiwe kwa matumizi yani, ni lazima chonda kiowekwe mwe mazi nacho chonda kiwe uchama hata guoni kabinda nnda kiwe chedi. ³³Kwa iyo kia nyungu yodayo igwiwe ni mnyama mchama ndani na chongoi chochose chemwenyungu iyo nndakiwe nikichama, na ni lazima muitue nyungu iyo. ³⁴Nkande zose ambazo ni ntana naziluhusiwa kuigwa, yakini yengiiwa ni mazi kuawa kwe nyungu yeuchama yekugwayo, nayo yondaiwe ni uchama. ³⁵Na kintu chochose kidahacho kunywigwa kuawa mwe nyungu inga iyo chanda kiwe uchama. Kia kintu ndichokigwiwe uanga yakwe na kipande cha kimba cha mnyama mchana nacho chonda kiwe ni uchama amadiwe uchama ziko au nyungu za kwembikia. Ni uchama ni lazima kitende uchama kwenu. ³⁶Soko au kisima cha mazi ya kunywa yekongaho honda hasigae hatana ati kiumbe chaichama kana icho n'ndakigwiwe umo. Akini ati yoyose andaadonte kimba cha mnyama mchama mwe mazi yee n'ndaawe ni uchama. ³⁷Ati ntendeo yoyose ya kimba cha mnyama ambae ni uchama yagwiia uanga ya mbeyu yoyose ikundwayo kuhandwa. Mbeyu izo nnda ziwe ntana. ³⁸Mia kana mazi yaikwa uanga ya mbeyu, na kana ntendeo ya kimba yagwiia uanga yakwe, nazo zondaziwe uchama kwenu. ³⁹Ati mnyama yoyose mdaha kuigwa afa, na yoyose ndiye amdonte n'ndaawe uchama hata guoni. ⁴⁰Na yoyose mda kimba chochose nnda alazimike kufua nguo zakwe naye n'ndaatende uchama hata guoni. Na yoyose mdodoa kimba kana uo ondaafue nguo zakwe na ondaawe uchama mpaka guoni. ⁴¹Kia mnyama mtambaa uanga ya sanga nnda awe akima; nkana awe ywa kuigwa. ⁴²Chochose kitambaacho kwa kwebuuta na ifu dakwe na chochose chendacho kwa miundi yakwe yose mine au chochose chenacho miundi mingi-- wanyama wose watambaa mwe awa mwesekuwada, kwa sibabu wonda wakime. ⁴³Mwesekwegea uchama wenye kwa kiumbe chochose che uchama kitambaacho; mwesekwegea uchama wenye kwa ivyo ili kwamba mwesekweza kuchafulwa navyo. ⁴⁴Kwa ajii mie nee Yahweh Mungu ywenu. Nanywi lazima muwe watakatifu, kwa iyo na mtende watakatifu, kwa sibabu mie ni mtakatifu. Nkamkundwa kwechafua kwa mbai yoyose ya chendacho uanga yasi. ⁴⁵Kwa via Mie nee Yahweh, mwekumieta nywinywi kuawa si ya Misri, ili ntende Mungu ywenu. Kwa iyo lazima muwe watakatifu kwa kua Mie ni mtakatifu. ⁴⁶Inu nee shaia ihusuyo wanyama, wadege, kia kiumbe

hai kiitacho mwe mazi na ya kia kiumbe kitambaacho uanga yasi, ⁴⁷ kwa ajii ya kia kikundwacho kusimana ya cheicho usama na cheicho kitana, na mwe vintu vyekufavyo na vyeivyo hai ambavyo vyadaha kuigwa na vintu vyenavyo uhai vyesivyokudaha kuigwa."

Chapter 12

¹Yahweh akamwamba Musa, ²"Tamwiia na wantu wa Israeli, uwambe, 'Kana ikatenda mvyee enda awe naifu na kusuzamia mwana kigosi, naye enda awe nagisi mda wa misi mfungate, ni kana tu via eivyo nagisi mwe misi ya kipindi chakwe kwa mwezi. ³Mwe msi wa mnane nyama ya zobe da mwana kigosi denda digwise. ⁴Ikabinda un'gazi wa mmaa wa kuawa npome yakwe wenda usongwekwa mda wa misi mitatu. Nkakunda kudonta kintu chochose ambacho ni kitakatifu au kusogea eneo da hema kiamuo yendaho isie misi ya kung'azwa kwakwe. ⁵Akini kana enda asuzamie mwana kivyee, nae enda awe nagisi kwa mda wa majuma maidi, kana eivyo ukati wa kipindi chakwe, ikabinda ung'azi wa mmaa wenda uendee kwa misi sitini mtandatu. ⁶Misi ya ung'azi wakwe ndiho isiie, kwa ajii ya ya mwana au mndee enda alazike kueta kwa kuhani mwana-ngoto ywa mwaka umwe kuwa sadaka ya kuokwa na kinda da ngiwa au huwa kuwa sadaka ya zambi, mbee ya engiyo da hema da kudugania, ⁷Ikabinda enda awaavye mbele za Yahweh na kugosoa sadaka ya kwevana kwa ajii yakwe, naye enda ang'azwe kuawana na uawaji wa npome yakwe. Ini nee sheia kuhusu mvyee msuzamia ama mwana kigosi au kivyee. ⁸Na kana nkana uwezo wa kuavya mwana-ngoto, naye enda aete makinda maidi ya ngiwa au huo, yumwe kwa ajii ya sadaka ya kokwa na mtuhu kuwa sadaka ya zambi, nae kuhani enda agosoe wevano kwa ajii yakwe; naye enda awe mtanda."

Chapter 13

¹Yahweh akatamwiya na Musa na Aroni, akamba, ²Mntu yoyose mwonekana na uvimbe au uhee au wako dingaado uwanga ya babu da mwii wakwe, na dikawa diambukizwa na utamu wa babu mwe mwiini mwakwe, ni lazima aetwe kwa Aroni kuhani mkuu au kwa yumwe wa wanawe mkuhani. ³Naye kuhani onda mankanye utamu uo kwe babu da mwii wakwe. Iwapo malaika zeaho hiyo sehemu yenye utamu yahituka kuwa meupe, na iwapo utamu weaviiza uwanga ya babu, uoni utamu wa kuambukiza. Baada ya kuhani kumamankanya, ondaambiikiye kwa ni najisi. ⁴Iwapo ana wako ding'aado mwe babu dakwe ni jeupe, na dionekana kwakwe nkadokuita asi zaidi ya babu, na iwapo malaika ya sehemu yenye utamu nkayazati kuwa meupe, naye kuhani onda amtenge mtamu kwa siku mpungati. ⁵Mwe siku ya mpungati, uyo kuhani yonda imbidi amankanye vitu ili kukauwa kana mwe maamuzi ywakwe uowo utamu nkiyo mbaya, na inga nkauzati kuenea kwe babu. Iwaho nkauzati kuenea, basi, kuhani onda amtenge kwa siku mpungati. ⁶Naye kuhani ondaamamankaye vituhu mwe siku ya mpungati ili kukauwa inga utamu uhona na nkaokuenea zaidi kwe babu, kana nkaokuenea, basi, kuhani ambiikiya kuwa yeye ni mtana. Ni uhee tu. Naye ondaafue nguo zakwe, na akabinda yeye ni mtana. ⁷Akini endapo uda uhee wonda uwe uenenea zaidi ndani ya babu baada ya kuwa keonesha kwa kuhani kwa ajii kusuntwa kwakwe, yondaimbidi kweonesha vituhu kwa kuhani. ⁸Naye kuhani ondaammankanye ili kukauwa inga uo uhee ueneea zaidi ndani ya babu. Na ikawa wonda uwe ueneea, kisha kuhani ondaambikiye kuwa najisi. Uwo ni utamu wa kuambukiza. ⁹Iwaho utamu wa babu wa wakuambukiza umwe mntu ng'anya, naye mntu uyo aondwa egalwe kwa kuhani. ¹⁰Kuhani ondaammankanye ili kukauwa inga kuna uvisi ung'aao mwe babu dakwe, iwapo malaika zondaziwe zibadika kuwa zing'aazo, au kuwa na nyama mbisi kwe uvisi. ¹¹Kana iyaho, basi, uwo ni utamu sugu wa babu, naye kuhani abiikiye kuwa najisi. Nkanaamtenga kwa kuwa yeye tayai ni najisi. ¹²Iwaho uowo utamu wa weaviiza na kuongezeka zaidi kwe babu, na kudigubika babu da mntu kwa utamu kuvoka kwe mtwi wakwe mpaka kwe miundi maadamu keaviiza kwa kuhani, ¹³naye kuhani ondaamamankaye ili kukauwa inga uo utamu uigana mwii wakwe wose. Ikiwa iawiya ivyo, kuhani ondaambiikiye mntu uyo mwe utamu kuwa ni msafi. Ikiwa kabadiika kuwa ang'aa, uyo ni safi. ¹⁴Akini ikiwa nyama mbisi iyonekana uwanga ywakwe, ondawe najisi. ¹⁵Kuhani ondaikauwe iyo nyama mbisi na kumbiikiya kuwa najisi kwa ajii nyama mbisi ni najisi. Uo ni utamu wa kuambukiza. ¹⁶Akini iwaho iyo nyama mbisi yahituka kuwa ing'aayo vituhu, naye uyo mntu nkana budi kuita kwa kuhani. ¹⁷Kuhani onda amamankanye ili kukaua kana iyo nyama ibadiika kuwa yang'aa. Kana iwa ivyo naye kuhani ambiikiye inga mntu uyu kuwa kug'aa. ¹⁸Mntu awaho na ihu uwanga ya babu dakwe na dihona, ¹⁹na hantu dia ihu iditenda dimema au wako denye ding'aa, wenkundu uhanganyika na ung'azi, yakundwa kumwonyesha kuhani. ²⁰Naye kuhani ondaadimamankanye ili kukauwa kana daoneka diita asi ya babu, na kana izo malaika zibadiika kuwa za ng'aa, kana ni ivyo, kuhani ondaambiikiye kuwa wondauwe vokeo dakwe ni hantu hekuwaho na ihu ido. ²¹Akini endapo kuhani ondawe kadimamankanya na nkaona malaika yang'aayo ndani ywakwe, na kwamba di asi ya babu bali dififia, kisha kuhani ondaamwenege kwa siku mpungati. ²²Inga daenea kwa panuka kwe babu, kisha kuhani onda ambiikiye kuwa najisi. Uo ni utamu wa kuambukiza. ²³Akini kana ido wako denye kung'aa donda dibaki hantu hada na nkadizatikuea, basi ido ni nkovu da ihu, naye kuhani onda mbii kiye kuwa msafi. ²⁴Babu dihyaho na nyama mbisi itenda sui yekuhanganyikayo na ung'aazi au wako ding'aado, ²⁵kisha kuhani ondaimamankaye na kukauwa kana, malaika zeaho kwe wako ido zibadiika na kuwa zang'aa, na kana dioneka kuita asi zaidi ya babu, kana diwa ivyo, basi uo ni utamu wa kuambukiza. Uawiya kwe kionda cha moto, naye kuhani ondabiikiye kuwa najisi. Uo ni utamu wa kuambukiza. ²⁶Akini endapo kuhani kammankanya na kukaua inga nkakuna malaika yang'aayakwe wako na ingankadokuita asi ya babu iya dafifia, basi kuhani ondaamwenege na mntu uyo kwa siku mpunguti. ²⁷Iya yamkunda kuhani kummankanya vituhu mwe siku mpunguti. Iwapo dondadiwe dieneaya kwa upana kwe babu, naye kuhani ondaambiikiye kuwa najisi. Uo ni utamu wa kuambukiza. ²⁸Iwaho ido wako disiga hantu hakwe na nkadina dienee kwe babu bali daaga, ni uvimbe tu kuawana na kuhya moto, naye kuhani ondambiikiye kuwa safi kwa kuwa nkiyo zaidi ya kionda cha kuhya. ²⁹Iwapo mgosi au mvyee ana utamu wa kuambukiza kwemtwi au mwe kiyevu chakwe, ³⁰kisha kuhani amamankanye mntu uyo kwa ajii ya utamu wa kuambukiza ili kukauwa inga uita ndani, zaidi ya babu, na kana kuna fii za manjano, sisii ndani yakwe, endapo zenda zioneke. Kisha kuhani akabiikiya kuwa najisi. Uo nii wezago, utamu wa kuambukiza mwe mtwi au kwekievu. ³¹Iwaho kuhani amamankanya utamu wa wezago na amanyaho kuwa nkauko asi ya babu, na kana nkakuna fii zichutazo ndani yakwe, kisha kuhani ondaamwenege mntu uyo mwe utamu wa kwezaga kwa siku mpungate. ³²Mwe siku mpungate kuhani onda amamankanye vituhu uo utamu ili kukauwa inga ueneeya, iwaho nkakuna malaika wa manjano, na iwaho utamu uuko usawa wa babu tu, ³³basi akundwa mntu uyo kumwogwa, akini hantu henye utamu nkanahamogwe, naye kuhani onda amwenege mntu uyo mwenye utamu wa wezago kwa siku

mpungate.³⁴ Mwe siku mpungate kuhani onda aummankanye vituhu utamu ili kukaua inga ueka kuenea ndani ya babu. Iwaho uoneka nkaokuita asi zaidi ya ya babu, kisha kuhani ondaambiikiye kuwa mlana. Mntu uyo ondwa afue nguo zakwe, na kisha ondawe mtana.³⁵ Akini ikawa utamu wa wezago uenea kwa hantu hakuu kwe babu baada ya kuhani hakuu kwe babu baada ya kuhani kumbiikiya kuwa kawa mtana,³⁶ naye kuhani yondaimbidi amamankanye vituhu. Iwaho utamu wondauwe uenea mwe babu, kuhani nakundwa kuonda fii za manjano. Mntu uyo ni najisi.³⁷ Akini iwaho mwe kukauwa kwa kuhani ionekana kuwa uo utamu wa wezago udahaa uenea, basi uo utamu uhona kae. Yeye ni mtana, naye kuhani ondaambiikiye kuwa mtana.³⁸ Iwaho mgosi au mvyee ana mawako wako uwanga ya babu,³⁹ iya kuhani ondaammankaye mntu uyo ili kukauwa inga ayo mawako wako yekung'aayo kwa kufifia, ambado ni nkovu tu dekweavizado kwe babu. Yeye ni mtana.⁴⁰ Iwaho fii za mntu zipuchuka mwe mtwi, yeye ni kihaa akini ni mtana.⁴¹ Na iwaho fii zakwe zibuchuka upande wa mbee wa mtwi wakwe, na iwaho komo dakwe da cheni dina kihaa yeye yu mtana.⁴² Akini iwaho kuna kionda chenye wenkundu wekuhanganyikao na ung'aazi, uwanga ya kihaa chakwe au komo dakwe, uo ni ulamu wa kuambukiza wekweavizao.⁴³ Naye kuhani ondaammankanye ili kukauwa iwaho uvimbe wa hantu haumwaho uwanga ya kihaa chakwe au komo dakwe da cheni dina wekundu wekuhanganyikao na ung'aazi, inga kaoneka na utamu wa kuambukiza kwe babu.⁴⁴ Ikaone ivyo, basi uyo ana utamu wa kuambukiza naye ni najisi. Ni ukwei kuhani ondaambiikiye kuwa najisi kwa ajii ya utamu wakwe kwe mtwi wakwe.⁴⁵ Mntu mwe utamu wa kuambukiza ondaavae nguo zekutatukazo, ni lazima fii zakwe zibadwe mazi, na akundwa kugubika cheni chakwe mpaka hempua na kutoa vuzo, 'Najisi, najisi.'⁴⁶ Naye ondawe najisi siku zose za utamu wakwe wa kuambukiza. Kwa ajii ana utamu ueneao yakundwa kwekaa ikedu chongoi ya nkambi.⁴⁷ Kuna ukati fulani nguo ya mntu yapata kungugu uwanga yakwe. Dadaha kuwa nguo, ama da sufu au kitani,⁴⁸ au kintu chochose chekusukwacho au kufumwa kuawana na mazoya au kitani, au babu au kintu chochose chekugosolwacho kwa babu.⁴⁹ Iwaho hantu hekuchafulwaho hana langi ya kijani au sui mwe nguo, babu, kitnu chekusukwacho au kufumwa basi uo ni ukungu wesambaza, ni lazima uonyeshwe kwa kuhani.⁵⁰ Yakundwa kuhani amamkanye icho kintu kwa ajii ya ukungu; ni lazima akitenge kintu chochose chenacho ukungu kwa siku mpungati.⁵¹ Naho ondaammamankanye vituhu uo ukungu mwe siku mpungati. Iwapo wondauwe usambaa mwe kintu icho, basi ni hakika kwamba uo ni ukungu wenye kukoma, na icho kintu ni najisi.⁵² Na mwenye kumiiki yonda imlazimu kukioka na kuteketea kabisa icho kintu chekuonekacho na ukungu ndani yakwe, nkaijalisha kiwe ni kintu cha namna yani, kwani uo ukungu wadaha kusababisha utamu.⁵³ Iwaho kuhani akimamankanya icho kintu na kukauwa kwamba ukungu nkauzati kuenea kwe nguo au kiya chekusukwacho au kusokotwa kuawana na mazoya, kitani au babu,⁵⁴ basi ondaawambe wakisunde icho kintu chekupatikanacho na ukungu, naye akundwa kukiusa kwa zaidi ya siku mpungati.⁵⁵ Kisha kuhani onda akimamkanye vituhu icho kintu chenye ukungu baadala ya kusuntwa. Kana kina ukungu nkaokubadii langi yakwe, hata kana nkaokusambaa, kintu icho ni najisi. Yakundwa chokwe, nkaijalisha ni hahi ukungu uo wonda uwe ukichafua.⁵⁶ Iwaho kuhani akimamkanya icho kintu, na kana ukungu ufifia baada ya kuwa kasuntwa, basi onda akitatue kiya kipande chekuchafulwacho kuawa kweidanguo au kuawa kwe babu, au kuawa kwe kiya chekusukwacho au kusokotwa.⁵⁷ Ikiwa ukungu wazidi kuoneka mwe nguo, ama mwe kiya chekusukwacho au kufumwa au mwe kintu chochose chekugosolwacho kwa babu, basi, ukungu wonda uwe usambaa. Kintu chose chenye ukungu ni lazima chokwe.⁵⁸ Nguo au kiya chochose chekusukwacho au kufumwa kuawana na mazoya, au kitani, au babu au kintu chochose chekugosolwacho kwa babu -- iwaho wakisunta kintu nao ukungu ukawa uawiya, nacho kintu lazima kisuntwe maa ya kaidi, ikabinda chonda kiwe king'aa.⁵⁹ Inu nee sheiya ya ukungu mwe nguo za mazoya au kitani, au kiya chochose chekugosolwacho kwa babu, ili kwamba vyeze vibiikiwe kuwa vitana au najisi.

Chapter 14

¹Yahweh katamwiia na Musa, akaamba, ²"Inu iwa shaia kwa ajii ya muntu mwekuumbwa mzimu mwe siku ya utakaso. Yoondigwa aetwe ni kuhani. ³Kuhani endaaite chongoi kwe nkambi kumsunguumanya muntu kukaua ati mazala ya utamu wa babu yahonywa. ⁴Nee kuhani endahoaagiie kua muntu mwenye kusuntwa lazima adoe wadege watanda waidi, wagima mti wa mwelezi, kitani chenkundu na hisopo. ⁵Kuhani endaamwagiie kukoma yumwe mwe wadege uanga ya mazi matana yekuikwayo mwe nyungu. ⁶Aho kuhani akamdoa mdege mgima na mti wa mwelezi na kitani chenkundu na hisopo, na vyose ivi, hamwe na mdege mgima endaaviginte mwe mphome ya mdege mkuchinjwa mwe mazi matana. ⁷Aho kuhani endaanyunye mazi aya maa mpungati uanga ya muntu mkusuntwa mwe utamu, kuhani endaabiikie kua ni mtanda. Aho kuhani endaamwenke mdege mgima hantu heupe. ⁸Muntu mwekuving'azwa endaanyukue nguo zakwe endaamoge fii zakwe zose, endaehake mazi, nee endaho awe mtanda. Yakasiaayo ya hema dakwe kwa siku mpungati. ⁹He siku ya mpungate lazima anyoe nywele za kichwa chake, na lazima pia anyoe ndevu zake na nyusi. Lazima anyoe nywele zake zote, na lazima afue nguo zake na aoge kwenye maji; ndipo atakuwa safi. ¹⁰He siku ya mnane yoondigwa adoe ngoto wa gosi waidi wesao lawama, mwanangoto jike wa mwaka umwe mwese lawama, na ntatu ya kumi ya efa ya unga mtana wekuhanganywao mavuta yenga sadaka ya nafaka ya kihimo kimwe cha mavuta. ¹¹Kuhani mwekumsunta muntu endaamgosoe muntu ekumsuntae, hamwe na via vintu, aho ha Yahweh hantu ha kwengiia mwe hema ya mkuntano. ¹²Kuhani endaadoe mwanangoto dume na kumlavya enga sadaka ya hatia, hamwe na kihimo cha mavuta; endaavisingise kwe sadaka ya kusingiswa aho he Yahwe. ¹³Yoondigwa akome mwanangoto dume hantu ha kuchinjia sadaka ya zambi na sadaka ya kuteketezwa he eneo da hema, kwa sibabu sadaka ya zambi ni ya kuhani, enga agosoavyo sadaka ya hatia, kwa sibabu n takatifu zaidi. ¹⁴Kuhani endaadoe mphome ntuhu ya sadaka ya hatia na kuiika he ncha ya gutwi da kudiia da muntu yuda msuntwa, kwe chaa cha muundi wa kudiia. ¹⁵Nee kuhani endahoadoe mavuta kulawa mwe kia na kuyagea mwe kifumba cha mkono wakwe wa kumoso, na kugea chaa cha mwe mavuta ayo mwe mkono wa kumoso, ¹⁶na kunyunya mavuta mwe baazi ya vyaa maa mpungati aho he Yahwe. ¹⁷Kuhani endaaieke mavuta yekusigaayo mwe mkono wakwe he nncha ya gutwi da muntu wa kusuntwa, uanga ya chaa gumba cha mkono wa kudiia, yoondigwa aike mavuta aya uanga ya mphome kulawa kwe sadaka ya hatia. ¹⁸Sa mavuta yekusigaayo kua mwe mkono wa kuhani, endaayaike uanga ya mutwi wa muntu msuntwa, na kuhani endaagosoe utakaso kwa ajii yakwe he Yahwe. ¹⁹Aho kuhani endaalavye sadaka ya zambi na kugosoa kwevana kwa ajii yakwe msuntwa kwa sibabu ya kwesekua safi, naho akabindaaho aikome sadaka ya kuokwa. ²⁰Aho kuhani endaalavye sadaka ya kuteketezwa na sadaka ya nafaka uanga ya mazabahu. Kuhani endaagosoe kwevana kwa ajii ya muntu uyo na aho endaawe safi. ²¹Kwa ajii iyo, ati muntu ni mfusi na nkadaha kumudu kulavya uku, aho adaha kudoa ngoto dume yumwe enga sadaka ya hatia ya kusuntwa, kugosoa kwevana kwa ajii yakwe mwenye, na mwenga ya kumi ya efa ya unga mtana uhanganywa na mavuta enga sadaka ya nafaka na kia cha mavuta, ²²hamwe na njiwa waidi au kindi mbii za njiwa, adahazo kupata; mdege yumwe endaawe sadaka ya zambi na mtuhu sadaka ya kuteketezwa. ²³He siku ya mnane yoo ndigwa awaete kwa kuhani kwa ajii ya utakaso, ha kwengiia kwe hema ya mkuntano, aho he Yahwe. ²⁴Kuhani endaadoe mwanangoto kwa ajii ya sadaka, naho endaadoe hamwe na kiasi cha mavuta ya mizeituni na endaavyenue uanga enga avyegaa kwa Yahwe. ²⁵Endaamkome mwanangoto kwa ajii ya sadaka ya hatia naho endaadoe mphome ntuhu ya sadaka ya hatia na kuiika uanga ya nncha ya gutwi da kudiia da yuda msuntwa, uanga ya nncha ya gutwi da kudiia da yuda msuntwa, uanga ya chaa gumba cha mkono wakwe wa kudiia, naho kwe chaa kikuu cha muundi wa kudiia. ²⁶Aho kuhani endaakupue mavuta matuhu mwe kifumba cha mkono wakwe wa kumoso, ²⁷naho endaanyonge kwa chaa chakwe cha kudiia mavuta yekumwe ye mwe mkono wa kumoso maa saba aho he Yahwe. ²⁸Nee kuhani endahoaieke kiasi cha mavuta ya mwe mkono wakwe kwe nncha ya gutwi da yuda muntu wa kusuntwa, he chaa gumba chakwe cha mkono wa kudiia na chaa kikuu cha muundi wa kudiia, maeneo yadayada yekuikwayo mphome ya sadaka ya hatia. ²⁹Endaaieke mavuta yekusigaayo ya mwe mkono wakwe uanga ya yuda msuntwa, kugosoa kwevana kwa ajii yakwe aho he Yahwe. ³⁰Yoondigwa alavye sadaka ya njiwa au makinda ya njiwa yada yadahayo kwenkigwa muntu - ³¹yumwe enga sadaka ya zambi na ntuhu enga sadaka ya kuteketezwa, hamwe na sadaka ya nafaka. Nee kuhani endahogoso kwevana kwa ajii ya yuda endaesuntwe aho he Yahwe. ³²Inu ni shaia kwa ajii muntu kwakwe kuna asali za utamu wa babu, mwesekudaha kumudu kiwango cha sadaka kwa ajii ya utakaso wakwe. ³³Yahwe katamwiia na Musa na Haruni, akaamba, ³⁴"Ukati mwendahomweze kwe si ya Kanaani nekuwenkayo kumiiki, naho ati naika nkungugu umemao mwe nyumba kwe si ya miliki yenu, ³⁵nee yeemwe kumiliki nyumba ida yoondigwa eze kugombeka na kuhani. Yoondigwa atamwiie 'Yaoneka hangu hana kintu fulani sa nkungugu mwe nyumba yangu.' ³⁶Aho kuhani endaamulu kua walavye vintu vyose vye nyumbai kabla nkazati kuita nyumbai kukaua usibitisho wa nkungugu,

kiasi kua nkakuna mwe nyumba chendachokigosolwe najisi. Chazae kuhani oondigwa aite akakaue umo nyumbai. ³⁷Ye oondigwa amamankanye nkungugu kukaua ati uumo mwe ukanto wa nyumba, na kukaua ati waoneka ukijani hambu mwenkundu he mfeeji ukauwikavyo he ukanto. ³⁸Ati nyumba ina nkungugu, nee kuhani endahoalawe chongoi ya nyumba na kuvugaa muango kwa siku mpungati. ³⁹Aho kuhani endaaue vituhu kwe siku ya mpungati na kuimamankanya kukaua ati nkungugu imema mwe ukanto wa nyumba. ⁴⁰Savyo aho kuhani endaaie kwa wayause maiwe yenayo nkungugu naho yasigwe kwe najisi chongoi ya mzi. ⁴¹Ye endaaonde kanto zose ze nyumbai zikwangulwe, naho yoondigwa vintu vyekubanangwavyo na vyekukwalwavo chongoi ya mzi na kuviasa hantu hatana. ⁴²Yoondigwa wayadoe maiwe matuhu na kuyaika hantu maiwe yekuusigwaho, naho yoondigwa watumie msanga mhya kutoea hipu nyumba. ⁴³Ati nkungugu yeza vituhu naho yengia kwe nyumba yenye maiwe yaugigwa na ukanto ukwangulwa na kutoigwa lipu uhya, ⁴⁴aho kuhani oondigwa eze engie nyumbai naho amamankanye nyumba kukaua ati nkungugu imema mwe nyumba. Ati ni ivyo, iyo ni nkungugu yeayokutama, na nyumba ni najisi. ⁴⁵Nyumba iyo yoondigwa igwiswe aho sii. Ayo maiwe mbao, na lipu yose mwe nyumba yoondigwa yenulwe kwegalwa chongoi ya mzi hantu najisi. ⁴⁶Kwa chonge, yoyose muita mwe nyumba ukati ivugalwa endaawe najisi kubua guoni. ⁴⁷Na yoyose mgona mwe nyumba oondigwa anyukue nguo zakwe, na yoyose mwekudii nyumbai oondigwa anyukue nguo zakwe. ⁴⁸Ati kuhani endaengie nyumba iyo kuimamankanya kukaua ati nkungugu imema mwe nyumba yekusiayo kutoigwa lipu nee, ati nkungugu isia endaabiikie nyumba iyo kua yatama. ⁴⁹Aho kuhani aondigwa adoe wadege waidi kusunta nyumba, na mti wa mwelezi, na sufu nyekundu, na hisopo. ⁵⁰Endaamkome mdege yumwe mwe mazi matana kwe kia cha uongo. ⁵¹Endaadoe mti wa mwelezi, hisopo, sufu nyenkundu na mdege mgima, naho kuvichovya mwe mphome ya mdege mwekufa, kwa mazi matana, na kunyunya mwe nyumba maa mpungati. ⁵²Yendaisuntwe nyumba kwa mphome ya mdege na mazi matana, hamwe na mdege mgima, mti wa mwelezi, hisopo, na sufu nyenkundu. Iya endaamuekee mdege mgima aite chongoi ya mzi mwe minda. ⁵³Kwa sia inu yoondigwa agosoe kwevana kwa ajii ya nyumba, na yendaiwe ntana. ⁵⁴Inu shaia kwa aina zose za athali utamu wa babu na vintu vyose vietavyo utamu wengao aho, na kwa ajii ya kuwawigwa, ⁵⁵na kwa nkungugu kwe mavazi na nyumba, na kwa ajii ya uvimbe, ⁵⁶kwa ajii ya uhee, mabaka, ⁵⁷kumanya ukati wowose tatizo idi ni najisi hambu ni mweini disuntwa. Inu ni shaia kwa ajii ya asali za utamu wa nkungugu.

Chapter 15

¹Yahwe nee katamwiia na Musa na Haruni, akagombeka, ²"Uwambe wantu wa Israeli, na ugombeke kwao, 'Ukati muntu yoyose mwe mwii wakwe kaigwa ni kisonono alauua unte, atenda najisi. ³Unajisi wakwe waawana na athali za kisonono. Iwe mwii wakwe walavya unte au uheza, uwo ni unajisi." ⁴Usazi wowose agoneao wenda uwe ni najisi, na kia kintu ambacho ekaaia uwanga yakwe chenda kiwe najisi. ⁵Yeyose mdonta usazi wakwe lazima afue nguo zakwe naho ehake mwe mazi, endaawe kanajisika mpaka guoni. ⁶Yoyose mwekaa mwe kintu chochose ambacho muntu ambae kaigwa ni kisonono kekaiya, muntu uyo lazima afue nguo zakwe naho ehake mwe mazi, na enda awe najisi mpaka guoni. ⁷Na yeyose mdonta mwii wa ambae kaigwa ni kisonono lazima afue nguo zakwe na ehake mwe mazi, na awe najisi kiamuo guoni. ⁸Kama muntu ambae aona mazimazi kama ayo kwa muntu fulani ambae kang'aa, aho muntu uyo lazima afue nguo zakwe na ehake mwe mazi, na enda awe najisi kiamuo guoni. ⁹Tandiko dodose ambado ambae ana mazimazi ya kisonono akadekaiya denda diwe najisi. ¹⁰Yeyose mkidonta kintu chochose chekuwacho si ya muntu uyo chenda kiwe najisi mpaka guoni, na yoyose mwenda enue vintu ivyo lazima afue nguo zakwe na ahake mazi endaanajisike mpaka guoni. ¹¹Ambae ana mazimazi enga ayo akamdonta kabla kwanza ya kusunta mikono yakwe mwe mazi matana, muntu mwekudontwa lazima afue nguo zakwe na ehake mwe mazi na endaawe najisi mpaka guoni. ¹²Nyungu yoyose ya uongo ambayo ambae anamazimazi kama ayo akaidonta lazima itulwe, na kia chombo cha mti lazima kisuntwe na mazi matana. ¹³Ukati mwenye kisonono asuntwaho kisonono chakwe, aho lazima ataazie kwa ajii yakwe misi mpungate kwa ajii ya kusuntwa kwake; nee ndiho afue nguo na asunte mwii wakwe mwe mazi yaseeayo. Nee ndiho awe mtana. ¹⁴Mwe misi ya nane lazima adoe njiwa waidi au matinda waidi wa njiwa na eze mbele za Yahwe hekweengia mwe hema da mkuntano, hada lazima alavye awo wadege kwa kuhani. ¹⁵Lazima kuhani awalavye, yumwe enga sadaka ya zambi na ntuhu enga ya kudagabiza, na kuhani lazima agosoe upatanisho kwa ajii yakwe mbele za Yahwe kwa ajii ya kisonono chakwe. ¹⁶Kama muntu yoyose wigwa ni shahawa, aho lazima ahake mwii wakwe wose mwe mazi; enda anajisike mpaka guoni. ¹⁷Kia vazi au babu ambado uwanga yakwe kuna shahawa lazima hasuntwe mwe mazi; yendaiwe najisi mpaka guoni. ¹⁸Na kama mvyee na mgosi wakagona hamwe kunakulawi gwa ni shahawa kuita kwa mvyee, lazima wose waidi wehake mwe mazi; wenda wawe najisi mpaka guoni. ¹⁹Mvyee engiaho mwe siku, enda aendeleo kunajisika mwe misi mpungate, na yoyose mwenda amdonte endaawe najisi mpaka guoni. ²⁰Chochose agoneacho uanga yakwe ukati wa hedhi chendakiwe najisi kia kintu ambacho ekaiya savyo chendakiwe najisi. ²¹Yeyose mwenda adonte kitanda chakwe lazima afue nguo zakwe naho akehake mazi; muntu uyo endaawe najisi mpaka guoni. ²²Yeyose mwenda adonte usazi wakwe lazima afue nguo zakwe naho akehake mazi; muntu uyo endaawe najisi mpaka guoni. ²³Iwe uwanga ya usazi au kintu chochose uwanga ya hohose endaho ekae, kama akakidonta, muntu uyo endaawe najisi mpaka guoni. ²⁴Atiho mgosi yoyose akagona naye, na unajisi wa mvyee ukamdonta, enda awe najisi misi mpungate, kia usazi ambao agonea mgosi uyo wenda unajisike. ²⁵Kama mvyee alawa npome kwa misi mingi ambayo nkiyo ya hedhi yakwe, au ikalawa kwemboka kipindi chakwe cha hedhi, ukati wose wa misi ya kunajisika, endaawe enga ekuwaye mwe misi ya hedhi zakwe. Yeye ni najisi. ²⁶Kia usazi ekaiyao ukati wose wa kulawa npome wendaawe nsawa tu enga usazi agoneao ukati wa hedhi, na kia kintu ambacho ekaiya chenda kiwe najisi kama tu unajisi wa mwe hedhi. ²⁷Na yoyose mkidonta kintu gati ya vintu ivyo endaawe nnajisi, lazima afue nguo zakwe na ehake mwenye mwe mazi, na endaawe najisi mpaka guoni. ²⁸Mia kama mvyee kangaa mwe kulawigwa npome aho endaataazie kwa ajii yakwe misi mpungate, badii ya izo endaawe mtana. ²⁹Mwe misi mnane endadoe mwakwe njiwa waidi ama makinda madi ya njiwa na enda awaete kwa kuhani hakwengiia hema da mkuntano. ³⁰Uyo kuhani endaavye mdege yumwe enga sadaka ya zambi na mtuhu enga sadaka ya kudagabiza, na enda agosoe upatanisho kwa ajii ya uyo mbele ya Yahwe kwa ajii ya unajisi wa mvyee mlawa npome. ³¹Uwaneghe wantu Israeli mwe unajisi wao iyo lazima, kwa iyo kuawana na unajisi wao nkawanawafe, kwa kudichafua hema dangu, ambamo nekaa gati yao. ³²Uwo nee utaatibu kwa kia ambae ana kisonono, kwa ajii kia mgosi ambae shahawa yakwe yamlawa yamtenda kuwa najisi, ³³kwa ajii mvyee ambae yu mwe kipindi cha hedhi, kwa ajii ya yoyose mwenye kisonono, awe ni mgosi au mvyee, na kwa ajii ya yoyose mgona na mvyee najisi.

Chapter 16

¹Yahwe katamwiia na Musa - inu ni baada ya fiye ya wana waidi wa Haruni, wekuaho hehi na Yahwe na nee wee wafa. ²Yahwe akamwamba Musa, "Tamwiia na Haruni kakio na umwambie nkakuna kweza tu ukati wowose kwe hatakatifu hantu hatakatifu mwe pazia, mbele yakangubiko kawevano. ³Ivi nee jinsi Haruni lazima eze mwehatakatifu ha hatakatifu. Yeye lazima engie hamwe na ndama kana sadaka ya zambi na ngoto ngosi kana kafa ya zambi. ⁴Ni lazima avae nkazu ya kitani na lazima avae mwe nguo ya kitani, na lazima avae ukanda wa kitani na kilemba aha kitani. Aya ni mahambo matakatiifu. Lazima chake mwii wakwe mwe mazi na avae mahambo aya. ⁵Lazima adoe kwe utifii wa wantu wa Israeli mbuzi waidi wagosi kana kafa ya zambi na ngoto ngosi yumwe ikawa ni sadaka ya kudagamizwa. ⁶Aho Haruni lazima aete ng'ombe kana kafa ya zambi, ambayo yendaiwe kwa ajii yakwe mwenye kugosoa wevano kwa ajii yakwe mwenye na familia yakwe. ⁷Lazima adoe mbuzi waidi na kuwaika mbele ya Yahwe mwe uvi wa kwengiia kwe hema da mdugano. ⁸Nee Haruni lazima atowe kula kwa ajii ya mbuzi ao waidi kula mwenga kwa ajii ya Yahwe, na kula ntuhu kwa ajii ya mzigwa. ⁹Nee Haruni lazima aavye mbui ambae kula imgwii kwa Yahwe na kumwaavya mbuzi uyo kana kafa ya zambi. ¹⁰Akini mbuzi ambae kula kuzigwa imgwii lazima aelwe kwa Yahwe akawa mgima kugosoa wevano kwa kumwekea aite kwe mani kana mbuzi mzigwa. ¹¹Pia Haruni lazima aete ng'ombe kwa ajii ya sadaka ya zambi, ambayo yenda iwe kwa ajii yakwe mwenye, lazima agosoe mwevano kwa ajii yakwe mwenye na familia yakwe ivyo lazima yeye amkome uyo ng'ombe kana sadaka ya zambi kwa ajii yakwe mwenye. ¹²Haruni lazima adoe chetezo chekumemacho mkaa wa moto kuawa kwe mazabahu mbele ya Yahwe, na mikono imema ubani mtana, na kueta vintu ivi mwepazia. ¹³Aho lazima aike ubani uwanga ya moto mbele ya Yahwe ili kwamba zunde kuawa mwe ubani didahe kugubika kigubiko cha kiaga cha imani mwevano. Yeye agosoe ivyo ili kwamba asekuwa. ¹⁴Aho lazima adoe kiasi cha mphome ya ng'ombe ili kuinyaga kwa chaa chakwe mbele ya kigubiko cha wevano. Lazima anyunyize kiasi cha damu kwa kidole chake mara saba mbele ya kifuniko cha upatanisho. ¹⁵Naho lazima akome mbuzi kwa ajii ya kafa ya zambi ambayo ni kwa ajii ya wantu na kuieta mpome yakwe mwe pazia. Aho lazima aigoswee mphome kana ekugosoaavyo kwe mphome ya fahali: lazima aimyage uwanga ya kagubiko cha upatanisho na mbele ya kagubiko ka wevano. ¹⁶Yeye lazima agosoe wevano kwa ajii ya hantu hatakatifu kwa sibabu ya ugosoi wa sama ya wantu wa Israeli, na kwa sibabu ya uasi na zambi zao zose. Yeye pia ni lazima agosoe aya kwa ajii ya hema ya mdugano ambao Yahwe ekaa gati yao, mwe uweho wa ugosoi wao wa sama. ¹⁷Nkakuna muntu mkundwa kuwaaho mwehema ya mdugano ukati Haruni ekwengiaho kugosoa wevano mwe hantu hatakatifu ha hatakatifu, mpaka aawe chongoi kabinda kugosoa wevano kwa ajii yakwe mwenye na kwa ajii ya familia yakwe na kwa ajii ya utifii wa Israeli. ¹⁸Yeye lazima aite chongoi kwe mazabahu aho mbele za Yahwe na kugosoa wevano kwa ajii ya iyo na lazima adoe kiasi cha npome ya mbuzi na kuiika uwanga ya npembe za mazabahu yose kuzunguka. ¹⁹Akundwa amyage kiasi cha mpome uwanga yakwe kwa chaa chakwe maa mfungate kuing'aza na kuitanga maalumu kwa Yahwe, hae kuawa ugosoi wa sama ya wantu wa Israeli. ²⁰Endaho abinde kwevanya kwa ajii ya hantu hatakatifu sana, hema da mdugano, na mazabahu, lazima amweete mbuzi ambae ni mgima. ²¹Haruni lazima aike mikono yakwe yose uwanga ya mutwi wa mbuzi uyu ambaye ni mgima na akili uwanga yakwe maovu yose ya wantu wa Israeli, uasi wao wose, zambi zao zose. Aho lazima aike zambi izo uwanga ya mtwi wa mbuzi na amwekee mwe ukauwizi wa muntu mwetayali kumuongeza mbuzi uyo kwemani. ²²Mbuzi lazima enulwe uwanga wakwe mwenye uovu wase kuita hantu hakiwa. Kuda mazituni, uyo muntu mweeke mbuzi aite hulu. ²³Aho Haruni akundwa kuita vituhu umo mwehema ya mdugano na kuvua mahambo ya kitani ambayo kehamba kabla nkazati hantu hatakatifu sana, na akundwa kuyabada mahambo ayo hada. ²⁴Akundwa asunte mwii wakwe kwa mazi hantu hatakatifu na ehambe nguo zakwe za kawaida, pia lazima aawe chongoi kuavya kafa ya kudagamizwa na kafa ya kudagamizwa ajii ya wada wantu na kwa sia inu agosoa wevano kwa ajii yakwe mwenye na kwa ajii ya wantu. ²⁵Lazima yeye ake mavuta ya kafa ya zambi uwanga ya mazabahu. ²⁶Uyu muntu mumbada mbuzi mzigwa aite hulu anyukua nguo zakwe na kusunta mwii wakwe mwe mazi; baada ya ayo, adaha kuuya vituhu nkambini. ²⁷Yuda fahali kwa ajii ya sadaka ya zambi na mbui na mbuzi kwa ajii ya sadaka za zambi, ambae mpome yakwe nee ietwa kugosoa wevano mwe hantu hatakatifu, lazima yegalwe chongoi ya nkambi. Kuda lazima woke, mababu yao, nyama yao na mavi yao. ²⁸Uyu moka mphaamo izo lazima anyukue nguo zakwe na ehake mwii wakwe mwe mazi, baada ya aho adaha kuuya vituhu kwe nkambi. ²⁹Inu yenda iwe shalti kwa ajii yenu kwamba mwe mwezi wa mfungate kwenako msi wa kumi wa mwezi mwenda mizitite wenye na msekugosoa ndima, iwe mwenyezi wa kuvyaigwa au mgeni mwekaa gati yenu. ³⁰Inu ni kwa sibabu mwe msi unu wa mwevano wenda ugosolwe kwa ajii yenu, kuming'aza nywinywi kuawa zambi zenu zose ili mwe watanda mbele za Yahwe. ³¹Inu ni maalumu kwa Sabato ya kuhumwiiza kwa ajii yenu na lazima mizitite wenyewe na mwekugosoa ndima. Idi denda shalti kati yenu. ³²Kuhani mkuu ambae

asiswe mavuta na kuikua wakfu kuwa kuhani mkuu mwe nafasi ya kati akwe, lazima agosoe wevano unu na kwehamba nguo ya kitani ayo ni mavazi matakatifu.³³ Lazima agosoe wevano kwa ajii ya hantu hatakatifu sana, lazima agosoe wevano kwa ajii ya hema ya mdugano na mazabahu na lazima agosoe wevano kwa ajii ya makuhani na kwa ajii kusanyiko da wantu.³⁴ Inu daima yenda iwe shalti kwa ajii yako kugosoa wevano kwa ajii ya wantu wa Israeli kwa sibabu ya zambi zao zose maa mwenga kia mwaka." Na nee ikagosoka kana Yahwe ekumwamuluvyo Musa.

Chapter 17

¹Yahweh akamwamba Musa, ²"Tamuia na Aroni na wanawe, na wantu wose wa Israeli. Waambie mbui zose ambazo Yahweh: ³Mntu yoyose wa Israeli mkoma fahali au mana--ngoto au mbuzi nkambini, au se ya nkambi, ili kumuavya dhabiihu-- ⁴kana nkamueta kwe hema da engio da kudugania ili kumuavyo dhabihu kwa Yahweh mbele za hema dakwe da kudugania, mntu uyu ana hatia ya mphome yekwetikayo. Kakoma, na mntu uyo sharti akomwe miongoni mwa wantu wakwe. ⁵Kusudi haswa ya amri inu ni kwamba wantu wa Israeli waete dhabihu zao kwa Yahweh kwe engiio da hema da kudugania, wandawaziete kwa kuhani zidahe kuavigwa kuwa matoleo ya shukurani kwa Yahweh, baadala ya kuavya dhabihu hadharani mwe shamba. ⁶Kuhani andaanyunyize mphome uwanga ya madhabahu ya Yahweh kwe engiio da hema da kudugania; andaayoke mavuta yakwe ili kuavyo harufu ntana mbele ya Yahweh. ⁷Ni lazima wantu wasekuavya ntuhu dhabihu zao kwa sanamu za mbuzi ambazo kwayo ni kama makahaba. Idi nndadiwe ni agizo da kudumu kwa ajii yao mwe uvyazi wa wantu wao wose. ⁸Ni lazima uwambie, 'Mntu yoyose wa Israeli, au Mgeni yoyose muishi miongoni mwao, mlavya dhabihu ⁹na asekueta kwe engiio da hema kuiavya kwa Yahweh, mntu uyo vyedi akomwe. ¹⁰Na mntu yoyose wa Israeli, au yoyose wa Wageni mwe miongoni mwao, ambaye kanywa mphome, nndanimkome. ¹¹Kwa kuwa uhai wa mnyama yoyose umwe mphome yakwe, nkiilavya mphome yakwe kwenu ili iwe upatanisho juu ya madhabahu kwa ajii ya uhai wenu, kwa sibabu ni mphome na ietayo upatanisho, kwa kuwa ni mphome ipatanishayo kwa ajii ya uhai. ¹²Kwa iyo ne nkiwambia wantu wa Israeli kwamba nkayuhu gati yenu impasaye kua mphome wala yoyose wa Wageni muishi miongoni mwenu ndiye ade mphome. ¹³Na yoyose miongoni mwa wantu wa Israeli, au yoyose kwa Wageni mwe miongoni mwenu ni lazima etie mphome ya mnyama na kuifukia iyo mphome kwa mavumbi. ¹⁴Kwa kuwa uhai wa kia kiumbe umwe mphome yakwe. Ni kwa sibabu inu nkiwambia wantu wa Israeli, ni lazima msekuda mphome ya kiumbe chochose, kwa kuwa maisha ya kiumbe chenye uhai ni mphome yakwe. Yoyose muida akomwe. ¹⁵Mntu yeyose mda kibudu, au ambaye kalaluriwa na wanyama wa porini, ama yuda mntu ni mwenyeji wa kuvyaigwa au ni mgeni aishiye miongoni mwenu, ni lazima afue nguo zakwe na kwehaka mazi, naye andaatende najisi hadi guoni. Kisha anda awe safi. ¹⁶Akini kana nkafua nguo zakwe au kwehaka mazi mwe mwii wakwe, ni lazima ende na hatia. yakwe."

Chapter 18

¹Yahweh akatamwiia na Musa, akamba, ²"Tamwiia na wantu wa Israeli na uwambe, "Mie nee Yahweh Mungu ywenu. ³Mwesebugosoa mbui ambazo wantu wa Misri wazigosoa, hantu mwekuaho mkekaa bosi. Na ni lazima mwesebugosoa mbui zia wazigosaoz wantu wa Kanaani, sii ambayo nanyegaa nywinywi. Mwesekutongea dastuli zao. ⁴Shaia zangu neendizomgoso, na amli zangu nee ndizomzitoze, kwa sibabu Mie nee ndimi Yahweh Mungu ywenu. ⁵Kwa iyo lazima mazitunduie hukumu zangu na shaia zangu. Ati muntu kazitongea, n'ndaaishi kwa sibabu ya izo. Mie nee Yahweh. ⁶Henu hesekuwaaho na ndiyeagone na yoyose mwenye uhusiano wa hehi naye. Mie nee Yahweh. ⁷Wesekumgea soni tatiako kwa kugona na mamiako. Ye ni mamiako! Nkuondigwa kumgeasoni yeye. ⁸Wesekugona na yoyose mwe wakaza tatiako; wesekumgea soni namna iyo tatiako. ⁹Wesekugona na yoyose yumwe mweao ama ni mwanakivye ya tatiako au mwana kivye ya mamiako, ama mwekuewa nyumbai mwenu au hae nawe. Wesekugona na waumbuzo. ¹⁰Wesekugona na mwanakivye ya mwanao, au mwanakivye ya mwanao ya kivye. Iyo nee ni soni yako mwenye. ¹¹Wesekugona na mwanakivye ya mkaza tatiako, mwekuvyaigwa kwa tatiako, ye ni umbudo, na wesekugona nae. ¹²Wesekugona na umbude da tatiako. Ye ni ndugu ya hehi kwa tatiako. ¹³Wesekugona na dadie da mamiako. Ye ni ndugu ya mamiako. ¹⁴Wesekumgea soni ndugu ya tatiako kwa kugona na mkaziwe. Wesekuwanachehi kwa kusudi ido; ye ni mamiakongazi. ¹⁵Wesekugona na mwanakivye-mkweo, Ye ni mkaza mwanao; wesekugona nae. ¹⁶Wesekugona na mkaza kakio; wesekweza kumgea soni yeye kwa sia inu. ¹⁷Wesekugona na mvye ukaawaaho na mwanawe ya kivye, au mwanakivye ya mwanawe au mwanakivye ya mwanawe ya kivye. Ao ni nduguze wa hehi na kugona nao nee ni ubanasi. ¹⁸Wesekumtegua dadie da mkazio kuwa mkazio ya kaidi na kugona ukati bado mkazio ya bosi yu meso. ¹⁹Wesekugona na mvye ukati wakwe wa kwengia mwe siku. ²⁰Ye ni najisi kwa ukati uo. Wesekugona na mkaza mwehehi yako na kwechafua mwenye kwakwe kwa sia iyo. ²¹Mwesekuwaavya wana wenu ili kuwembosa kwe moto, ili kwamba muwaavye kafaa kwa Moleki, kwa sibabu mwesekweza kudinajisi zina da Mungu ywenu. Mie nee Yahweh. ²²Wesekugona na mgosi mtuhu inga ugonavyo na mvye. Mbui inu ni ubanasi. ²³Wesekugona na mnyama yoyose na kwegea unajisi kwakwe. Nkauyondigwa mvye kuafya kugona na mnyama yoyose. Uo ni upotovu. ²⁴Mwesekwegeausama wenye mwe sia izi, kwa kua mwe sia izi mataifa yagewausama, mataifa ambayo n'ndaniyaguuse yalawe kwa ajii yenu. ²⁵Ni kwa sibabu si inajisiwa, ivyo niliadhibu zambi yao, nayo si ikawatahika wakazi wakwe. ²⁶Kwa iyo, yondigwa kuzitoza amli zangu na maagiizo yangu, na mwesebugosoa aina yoyose ya mbui izi za maema waa Mwisraeli mvyaigwa au Mgeni mwekaa mwenu. ²⁷Kwa kua ni ubanasi unu ambao wantu waugosoa, wada ambao wekaa aha kabla yenu, na ivisasa sii inajisiwa. ²⁸Kwa iyo muwe waangalifu ili kwamba sii yesekumitahika nywinywi baada ya kua muinajisi, inga yekuwatahikavyo wada wantu wekuwaoumo kabla yenu. ²⁹Yoyose mgosoa mbui izi za kuifya, wantu wagosoa mbui izo za kuifya lazima watakatiliwa hae kuawa mweao wantu wao. ³⁰Kwa iyo yondigwa kuzitoza amli zangu na wesekugosoa mwenga na mwenga ya destuli izi ziifyazo ambazo zigosolwa aho kabla yenu, ili mwesekujinajisi wenye kwa izo. Mie nee Yahweh Mungu ywenu.

Chapter 19

¹Yahweh akatamwia na Musa, akaamba. ²Tamwia na kusanyiko dose da wantu wa Israeli na uwambe, 'Ni lazima muwe watakatifu, kwa kuwa miye Yahweh Mungu wenu ni mtakatifu. ³Kiya muntu amstahi tati yakwe na mami yakwe. Naho ni budi mzitoze Sabato zangu. Miye nee Yahweh Mungu wenu. ⁴Mwese kuzihitua sanamu zesazo thamani, wala kujigoswea wenye miungu kuavia mwe chuma. Miye nee Yahweh Mungu wenu. ⁵Uavyaho dhabihu za kafa ya ushirika kwa Yahweh, wonda ulavye ili upate uhusa. ⁶Ni budi iigwe siku iyo iyo wekuilavyao, au siku itongeayo. ⁷Ati kuna kintu chochose ndicho kisigae mpaka siku ya katatu, ni budi kiteketewe kwa moto. Ati chonda kiigwe mwe siku ya katatu chonda kiwe haamu. Nkakina kikubalike, ⁸Miya kiya mwenda akida ni budi adoe kosa dakwe mana kakikosea heshima kintu kitakatifu kwa Yahweh. Mntu uyo ni budi achinjwe na wantu wakwe. ⁹Ubondaho ubosi mwe sii yako, wese kubonda mpaka mwe mhaka wa mnda wako wala nkuna ukusanye mabaki ya ubosi wako wose. ¹⁰Wese kukusanya kia zabibu mwe mizabibu yako wala wese kudodoa zabibu zekugwazo si mwe mnda wa mizabibu. Ni budi uzibade kwa ajii ya wakiwa na kwa ajii ya wageni. Miye nee Yahweh Mungu wako. ¹¹Wese kubawa, wese kusema umbea. Mwese kudanganyana. ¹²Wese kuapa kwa zina dangu kwa umbea na kudinjisi zina da Mungu wako. Miye nee Yahweh. ¹³Wese kumkandamiza jiani ywako wala kumbaia. Wese kutoza ujila wa kibauwa hio chose hadi keokeo. ¹⁴Wese kumlani kiziwi au kuika kigingi mbee ya kipofu. Badala yakwe yakulazimu umuogohe Mungu wako. Miye nee Yahweh. ¹⁵Wese kubabaisha hukumu ikawa nkiyo ya ukwei. Wese kuonyesha upendeleo kwa mntu fulani eti kwakuwa ni mkiwa na wese kuonyesha upendeleo kwa mntu fulani eti kwa kuwani mntu muhimu. Badala yakwe amua kesi ya jirani yako kwa haki. ¹⁶Wese kuita uku na uko kutamwia mbui za uchochezi kati ya wantu wako, bali ondeza kulinda maisha ya jiani yako. Miye nee Yahweh. ¹⁷Wese kumchukia nduguyo mwe moyo wako. Mgombeze jiani yako kwa heshima ili wese kwengia mwe zambi kwa ajii yakwe. ¹⁸Wese kuiha kisasi au kuwa na chuki yoyose kwa wantu wako, miya badala yakwe umkunde jiani yako kama wependavyo wee mwenye. Miye nee Yahweh. ¹⁹Toza amri zangu. Wese kuwavyaza wanyama wako kwa kutumia wanyama wa aina ntuhi tofauti. Wese kuhanganya aina mbii tofauti za mbeyu uhandaho mnda wako. Wese kuvaa nguo yekufumwayo kwa nyuzi za rangi mbii tofauti zekuhanganywazo hamwe. ²⁰Yoyose ndiye agone na mndee mtumwa mwe kuombwa ni mgosi mtuhi, miya nkazati kukombolwa au kuikwa huu, lazima waadhibiwe. Nkawana wacomwe mana yuda mndee nkekuwa huu. ²¹Ni budi mntu uyo aete sadaka yakwe ya masa kwe mmwango wa hema da kukuntana ngoto mgosi awe sadaka ya masa. ²²Ikabinda kuhani onda atende upatanisho kwa ajii yakwe kwa uyo ngoto mgosi mbee za Yahweh kwa ajii ya zambi ekugosoayo. Naiyo zambi yekugosolwayo yonda isamehewe. ²³Mwendaho mwengie mwe sii na kuhanda aina zose za miti ya nkande, kisha monda mhesabu matunda yondayo yavyaigwe kuwa yaamezwa kuigwa. Tunda donda diemezwe kuigwa kwa miaka mitatu. Nkadina diigwe. ²⁴Miya kwe mwaka wa nne, matunda yose yonda yawe yedi, kafa ya sifa kwa Yahweh. ²⁵Kwe mwaka wa shano wadaha kunda tunda ambado kudingoja ili kuwa mti udahe kuvyaa zaidi. Miye nee Yahweh Mungu ywako. ²⁶Wese kunda nyama yoyose ambayo ina mphome. Wese kuuza kwa roho juu ya wakati wezao, ²⁷Wese kuwazuia watuhi kwa siya ya nguvu za usawi. Mwese kutongea tabia za wantu wese dini enga via kumoga denge au kumoga mphembe za ndevu zenu. ²⁸Wese kusenga mwii wako kwa ajii ya wekufao au kuchanjwa sae mwe mwii wako. Miye nee Yahweh. ²⁹Wese kumuabisha mwanao wa kivyee, kwa kumgosa malaya, ama nkivyo Taifa donda digwiiye kwe umalaya wa sii yonda imeme ubaya. ³⁰Wonda uziike vyedi Sabato zangu na kuhaheshimu hantu hatakatifu he hema dangu da kukuntania. Miye nee Yahweh. ³¹Mwese kuwasungia wada watamwii na wekufao au mizimu. Mwese kuwaondeza ama nkivyo wonda wawagee najisi, miye nee Yahweh Mungu wenu. ³²Ni budi ugooke mbee ya mntu mwenye fi na uheshimu kuwaho mzee. Yabidi umuogohe Mungu wako, miye nee Yahweh. ³³Mgeni ezaho kwekaa na ywiywi mwee sii yenu, wese kummesa mesa kwa dodosa baya. ³⁴Mgeni mwekaa hamwe naywi ni budi awe kama mwenyezi Mwisraeli mwekuvyaigwa kwenu mwekaa kwenu, na ni budi mumkunde via mwekundavyo wenye kwakuwa nanywi nee mu wageni mwe sii ya Misri. Miye nee Yahweh Mungu wako. ³⁵Upimaho ulefu, uzito, au wingi wese kutumia vipimo vya kudanganya. ³⁶Tumia minzani halali, maiwe ya kupimia uzito yawe halali, efa halali, hini ye halali. Miye nee Yahweh Mungu wako, ne kukuavyae kwe sii ya utumwa ya Misri. ³⁷Yatii maagizo yangu na sheria zangu zose na kuzigosa. Miye nee Yahweh.

Chapter 20

¹Yahweh neeamba na Musa, akamba, ²"Wambie wantu wa Waisraeli, 'mntu yoyose gatigati ya wantu Israeli, au Mgeni yoyose mwekaa miongoni mwa Waisraeli endaeamuavye mwanawe yoyose kwa Moleki, hakika andaakomwe. Ni lazima wantu wa sii wamhonde kwa maiwe.³Pia nndanikaze cheni changu dhidi ya mntu uyo na kumsenga hae kuawa gatigati mwa wantu wakwe kwa via kamuavya mwanawe kwa Moleki, ili kuhagea nuhusi hantu hangu hatakatifu na kunajisi zina dangu takatifu. ⁴Na kama wantu wa sii wandawafumbue meso yao kwa mntu uyo endahoamuavye yumwe wa wanawe kwa Moleki, kama nkawanawamkome mntu uyo, neaho mimi mwenye nndanikaze cheni changu dhidi ya mntu uyo na ukoo wakwe, ⁵Nami nndanimdumue hae hamwe na yoyose mwefenya ukianga ili kugosoa ukianga na Moleki. ⁶Mntu yuda mumhitukia watamwiao na watakufa, au na wada wamtamwiao na roho ili kugosoa ukianga nao, Nndanikaze cheni changu dhidi ya mntu uyo; Nami nndanimdumue hae aawe gatigati ya wantu wakwe. ⁷Kwa iyo jitakaseni wenye na mue watakatifu kwa via mimi ne Yahweh Mungu yenu. ⁸Ndamzitunze amari zangu na kuzifuta. Mimi ne Yahweh amitengae nyinyi muwe watakatifu. ⁹Yeyose mumlani tati yakwe au mami yakwe hakika mntu andaakomwe. Kamlani tati yakwe au mami yakwe, kwa iyo ana hatia na astahili kufa. ¹⁰Mgosi yoyose agosoe ukianga na mvyee wa mgosi mtuhu, yani, yeyose mgosoa ukianga na mvyee ya jirani yakwe -- yuda mgosi mkianga na mvyee mkianga ni lazima wose waidi wakomwe. ¹¹Mgosi yoyose mgona na mvyee ya tati yakwe ili kudugana nae kimwii kamfedhehesha tati yakwe mwenye. Wose waidi; mwana uyo na mvyee uyo wa tati yakwe kwa hakika wanda wakomwe. Wanahatia na wastahili kufa. ¹²Kama mgosi endaagone na mvyee wa wanawe, wose waidi; mgosi uyo na mvyee uyo na wanawe hakika wanawakomwe. Wagosoa uhitu. Wana hatia na wastahili kufa. ¹³Kama mgosi agona na mgosi mtuhu kama agonavyo na mvyee, wose waidi wandawawe wagosoa jambo ido ovu. Hakika nndawakomwe wana hatia na wastahili kufa. ¹⁴Ikiwa mgosi andaamtegue mvyee na pia akamtegua mmaa wa mvyee uyo, unu ni uovu. Ni lazima waokwe kwa moto, wose waidi, mgosi uyo na mvyee uyo, ili kwamba nnkahanahawe na uovu miongoni mwenu. ¹⁵Ikiwa mgosi agona na mnyama, hakika andaakomwe, ni lazima akomwe mnyama uyo pia. ¹⁶Ikiwa mvyee amsogee mnyama ili agone nae, ni lazima mumkome mvyee uyo hamwe na mnyama. Kwa hakika lazima wakomwe. Wana hatia na wastahili kufa. ¹⁷Ikiwa mgosi agona na umbude, ama ni mndee ya tati yakwe au mndee ya mami yakwe--ikiwa wagona hamwe, iyo ni mbui ya soni. Ni lazima wakomwe waawe mwe meso ya wantu ao, kwa sababu kagona na umbude. Ni lazima enue hatia yakwe. ¹⁸Kama mgosi kagona na mvyee mwe kipindi cha hedhi yakwe, na kadugana nae kimwii, andaawe kagubua mtiririko wa mmpome yakwe, chanzo cha mmpome yakwe. Ni lazima wose waidi wadumulwe kuawa gatigati ya wantu wao. ¹⁹Usekugona na mndee ya mami yako, au mndee ya tati yako, kwa sababu nekudaha kumwaibisha mwezio wa hehi. Ni lazima undaudoe hatia yako mwenye. ²⁰Ikiwa mgosi agona na mamiyakwe gazi, andaawe kamfedhehesha mtumbawe. Wendahawafe nndaniweke adhabu wose waidi, na wendahowafe nndaniuse ulisi wa wana wao ambao neewaupata kuawa kwa wavyazi wao. ²¹Ikiwa mgosi amtegua mvyee wa kakiwe ambapo kakiwe bado yu hai, ido ni jambo de soni. Kamfedhehesha kakiwe, na nndaniuse mai yoyose ambayo wanawe neewakalisi kuawa na wavyazi wao. ²²Ikiwa iyo iwapasa kuzitoza amri na sheia zangu zose; ni lazima mztiti ili kwamba ida sii ambayo niwaeteayo kwekaa isekuatahisa nyinyi. ²³Msekwenda kwe destui za mataifa ambayo nndaniyaguuse mbele yenu, ni kwavia wagosoa mambo aya yose, nami nkiwachukia wao. ²⁴Nami nndaniwambia nyinyi, "Nndamuiliki sii yao, nndaniaavye kwenu ili mmiliki, sii yetikaya mee na asai. Mimi ne Yahweh Mungu yenu, mwekuwatenga nyinyi kuawa kwe wantu wengi. ²⁵Ni lazima msague kati ya wanajisi na wada watana na kati ya wadege walionajisi na watana. Msekwechafua wenye kwa wanyama au wadege au kiumbe chendachoasi uwanga ya sii chenacho unajisi, ambacho nkitenga kuwa najisi. ²⁶Mndamuwe watakatifu, kwa via mimi, Yahweh, ni mtakatifu, nami nkiwatenga nyinyi kuawa kwa wantu wengi, kwa via nyie ni wangu. ²⁷Mgosi au mvyee mtamwiiya na wekufao au mtamwia na roho hakika ndaakomwe. Wantu wandawawahonde kwa maiwe. Wanayo hatia na wastahili kufa.

Chapter 21

¹Yahweh akamgombeka Musa, "Tamuia na makuhani, wana wa Aroni, nawe uwagombeke, 'Nkhakuna tata muntu yumwe gatigati yenu endaye egee unajisi kwa wada wafao miongoni wa wantu wakwe. ²Isipokuwa yuda ndugu ywa hehi-- mami yakwe, tatiyakwe, mwanawe, ndee dakwe, umbude ywa kikogi na ywa kivyee, ³au umbude bikira amtegemeaye kwa kuwa nkhan mgosi -- kwa uyo adaha kwegea najisi. ⁴Mia nkhanagee unajisi na kwechafua kwa ajii ya wantu kumwe. ⁵Makuhani nkhanawamoge mitwi yao wala kumoga kuzunguka ndevu zao, wala nkhanawana wasengwe sae mwe mii yao. ⁶Wendawawe watakatifu kwa Mungu ywao, wala nkhanawana wadigee soni zina da Mungu ywao, kwa sababu makuhani waavya sadaka ya Yahweh ya nkhande, mkate wa Mungu ywao. Ivyo makuhani lazima wawe watakatifu. ⁷Nkhanawana wategue mvyee kahaba na mwekugewa unajisi, na nkhanawana wategue mvyee mwekuasigwae kwenkhigwa na muumewe kwa sababu watengwa kwa ajii ya Mungu ywao. ⁸Wendaumtenge kwa sababu yeye nee muavya mkate na Mungu ywaka. Ni lazima awe mtakatifu, kwani--Mimi, Yaweh, nee nendaye niwatakase nyinyi--na mimi mwenye ni mtakatifu. ⁹Mwana kindee yeyose ywa kuhani egeaye unajisi kwa kugosoa ukahaba egea soni mwenye. Ni lazima akomwe kwa kokwa moto. ¹⁰Mntu kuhani mkuu miongoni mwa nduguze ambaye kagewa kae mavuta ya upako mwe mutwi wakwe, na kaikwa kae wakfu ili avae mavazi maalumu ya ukuhani mkuu, kamwe nkhan azibade chongoi fii zakwe wala nkhan atatue nguo zakwe. ¹¹Nkhna engie hantu hohose aubaho hana maiti na kwegea najisi, hata kama ni maiti ya tati yakwe au mami yakwe. ¹²Kuhani mkuu endahauke hantu hatakatifu ha hema da kukindania au kuhagea unajisi hantu hatakatifu ha Mungu ywake, ka maana kaikwa wakfu kuwa kuhani mkuu wa kugewa mavuta ya upako ya Mungu ywakwe. Mimi nee Yahweh. ¹³Kuhani mkuu ni lazima ategue mndee mpaa. ¹⁴Nkhanaategue mvyee mwekufiwa ni muume, mvyee mwekwesigwaye ni muume au mvyee mkianga. Adaha kutegua mvyee mpaa kulawa kwa wantu wakwe, ¹⁵kwa ivyo asekuwagea unajisi wanawe mwe wantu wakwe. Kwa kuwa mie Yahweh, nee nimtendaye yeye kuwa mtakatifu." ¹⁶Yahweh akamgombeka Musa, akagombeka, ¹⁷Tamuia na Aroni na umgombe, muntu yeyose wa ukoo wako mwe uvyazi wako wose mwenye kasoo mwe mwii wakwe esekusogea kudoa nkhande kwa Mungu ywake. ¹⁸Mntu yoyose mwenye kasoo mwilini mwake asimkaribie Yahweh, ¹⁹mntu inga: kipofu au mntu mwesekudaha kwenda, mntu mwekubanagwae cheni, au mwekupungikiwa na via vya mwemwii, muntu mwenye muundi au mkono wekuviao, ²⁰muntu mwenye kinundu kwe mgongo wakwe au muntu mujihi mwekutendesa au wembamba ukutendesao au muntu mwenye kasoo mwe meso yakwe, au mwenye utamu, kionda, uhee, au mgose mwenye nkhekwa zekubanagwazo. ²¹Nkhakunakuwe na muntu mwe ukoo wa Aroni kuhani mkuu mwenye kasoo mwe mwii wake endaye asogee kulavya sadaka ya kudadamiza kwa ajii ya Yahweh. Mntu inga uyo mwenye kasoo mwe mwii wake nkhan asogee kwa ajii ya kulavya mkate wa Mungu ywakwe. ²²Adaha kuda nkhande ya Mungu ywakwe, ima iwe sehemu ya via vitakatifu sana au via vitakatifu. ²³Hata ivyo, nkhanangie mwe pazia wala kuisogee madhabahu, kwa maana ana kasoo mwe mwii wakwe, ili asekuhanajisi hantu hangu hatakatifu; kwa kuwa mimi nee Yahweh muwatenda ninywi watakatifu."

²⁴Kwa iyo Musa akamgombeka mbui izi Aroni, wanawe, na wantu wose wa Israeli.

Chapter 22

¹Yahweh akatamwia na Musa, akagombeka, ²"Tamwia na Aroni na wanawe, uwambe, wahepe vintu vitakatifu vya wantu wa Israeli via vyekutengwavyo kwangu. Wesekunajisi zina dangu. Mie ne Yahweh. ³Uwambe, 'Iwapo yumwe mwe uvyazi wenu kwe kivyazi chenu chose akakaibia vintu vitakatifu via ambavyo wantu wa Israeli wavitenga kwa Yahweh wakati ni najisi sharti mntu uyo aikwe hae na alavigwe mbele yangu. Mie ni Yahweh. ⁴Nkana awe aho yeyose mwe uvyazi wa Aroni ambae ana utamu wa mababu wa kuambukiza, au maambukizi yeseayo kulawa mwii wakwe, onda yeade sehemu oyyose ya zabibu ilavigwayo kwa Yahweh mpaka ondahoatakaswe. Yoyose agusaye kintu chochose chenye unajisi kwa sia ya kugusa mzimu au kwa kungusa mntu yeyose mlawa shahawa, ⁵au yeyose mwekugusa mnyama mwekumgea unajisi au mntu yeyose mwekumtenda awe najisi, kwa iyo unajisi wowose wadaha kuwa-- ⁶kuhani yeyose agusaye kintu chochose chesekuwa safi ondaawe najisi mpaka guoni. Nkana ade chochose cha vintu vitakatifu isipokuwa kwehaka mwii wakwe kwa mazi. ⁷Zua dikaswa ne ondahoawe safi. Baada ya kucha adaha kula mwe vintu vitakatifu kwa sababu iyo nkande yakwe. ⁸Esekuda mzoga wowose wekudodolwao au mnyama ekukomwae na wanyama wa pori ambaye kwakwe egea unajisi. Mie ni Yahweh. ⁹Ni lazima makuhani watongee maagizo yangu ama sivyo wondawawe na hatia ya zambi na wadaha kutendwa mzimu kwa kwegea unajisi. Mie ni Yahweh niwagosoao wao kuwa watakatifu. ¹⁰Nkakuna mntu kulawa chongoi ya familia ya ukuhani, akiwemo mgeni wa kuhani au mndima wakwe wa kuajiliwa, mdaha kula kulawa kintu chochose kitakatifu. ¹¹Mia kama uyo kuhani kagua mndima kwa hea yakwe mwenye, mndima uyo adaha kula kulawa kwe vintu vyekutengwavyo kwa Yahweh. Na wantu wa familia ya kuhani na wandima wekuvyaigwao nyumbani mwakwe, pia waalaha kula hamwe naye kulawa mwe vintu iyo. ¹²Ikiwa mwanakivyee wa kuhani katengulwa na mntu mwesekua kuhani nkana ade chochose cha msango wa matoleo matakatifu. ¹³Mia uyo mwanakivyee wa kuhani ni mjane, au katalikiwa na ikiwa nkana mwana, na kauya kwekaa nyumbani kwa tati yakwe, kama ekuavyo wakati wa undee wakwe adaha kula kulawa mwe nkande ya tati yakwe. Mia nkakuna yeyose mwe familia ya kikuhanu mwinda aluhusiwe kula kulawa mwe nkande ya kuhani. ¹⁴Kama mntu onda ade nkande takatifu bila kumanya, nae ondaamuihe kuhani kwa ajii ya icho, yampasa kuongeza moja ya shano uwanga yakwe na kukivua kwa kuhani. ¹⁵Nkaipaswa wantu wa Israeli kutokuheshimu vitu vitakatifu ambavyo vyenulwa uwanga na kuetwa kwa Yahweh, ¹⁶kisha wakasababisha wenye kudoa zambi ambayo iwagosoao kuwa na hatia ya kula nkande takatifu, kwa kuwa mimi ni Yahweh awagosoao wao watakatifu. ¹⁷Yahweh akatamwia na Musa, akagombeka, ¹⁸"Gombeka na Aroni na wanawe, na kwa wantu wa Israeli wose. Uwambe, Mwisraeli yeyose au Mgeni mwekaa Israeli waetaho zabihu-- iwe ni kutimiza uwapo au iwe ni kafa ya hiali, au waetaho kwa Yahweh kafa ya kuokwa kwa moto, ¹⁹ikiwa wondawakunde ibadiike, ni lazima walavye mnyama wa kigosi mwese dosali, kulawa kwe kundi da ng'ombe, ng'oto au mbuzi ²⁰Mia nkamnamlavye chochose kisicho na dosai. Nkinanikihokee kwa niyaba yenu. ²¹Yeyose mlavya zabihu ya kafa ya ushiika kulawa mwe kundi da ng'ombe au da ng'oto kwa Yahweh ili kutimiza uwapo, au kama kafa ya hiali, ili akubalike, ni lazima asekuwa kavia. Ni lazima asekuwa na kasolo mwe mnyama. ²²Msekulavya kabisa wanyama wenye tuntu, wekumizwao, waa wekuviao, wenye uhee, vionda vilawavyo ufa waa wenye vigaga. Msekuwalavya awa wawe zabihu ya kuokwa kwa moto, yekulavigwayo kwa Yahweh, uwanga ya hemviko. ²³Wadaha kumueta makisai au mwanang'oto mwekuvia au mwekudumaa kuwa kafa ya hiali, mia kafa kama iyo kwa ajii ya kutimiza uapo nkaina ihokewa. ²⁴Usekulavya kwa Yahweh mnyama yeyose mwekugewa jelaha, kuhodwa au kusengwa mahumbu yakwe. ²⁵Usekugoso aya mwe sii yako. Usekueta mkate wa Mungu wako kulawa mwe mikono ya mgeni. Ao wanyama wekuviao na wenye dosai ndani yao nkawana wahokelwe kabisa kwa ajii yako. ²⁶Yahweh akamwamba Musa, akagombeka, ²⁷"Ukati ndama, mwanang'oto au mwanambuzi avyaigwaho shaliti abaki na mami yakwe, kwa siku mpungati. Ndiho kuvokea aho siku nane na kuendelea adaha kuhokelwa kuwa zabihu yekugosolwayo kwa moto kwa Yahweh. ²⁸Usekumchinja ng'ombe mvyee hamwe na ndama yakwe au mbuzi mvyee hamwe na kizana chakwe kwa msi umwe. ²⁹Uavyaho kafa ya ntogoo kwa Yahweh onda ulavye kwa sia yekukubalikayo. ³⁰Ni lazima iwe msi uo uo yekulavigwayo, nkakuna kubakiza chochose hata keo. Mimi ni Yahweh. ³¹Kwa iyo yapaswa kuzitoza amli zangu na kuzitongea. Mimi ni Yahweh. ³²Msekugea zina dangu soni zina takatifu. Ni lazima wanimanye kuwa ni mtakatifu na wantu wa Israeli. Mimi ni Yahweh niwagosoao ninyi kuwa watakatifu, ³³ambaye kawaeta kulawa mwe sii ya Misri ili awe Mungu wenu: Mimi ni Yahweh."

Chapter 23

¹Yahweh akamwamba Musa: ²"Tamuia na wantu wa Israeli uwambe, 'Izi nee siku nkuu Yahweh, ekuamuuzo kwa ajii yakwe lazima mziibikie kuwa makintano matakatiifu, ni sikunkuu zangu za maa kwa maa.³Mwadaha kugosoa ndima kwa misi mntandatu, mia msi wa mfungate ni Sabato ya kuhumuiza kabisa. Usifanye kazi kwa sababu ni Sabato kwa ajili ya Yahweh mahali pote mnaposhi.⁴Izi nee sikunkuu za Yahweh zekuamuliwazo, Mikuntano mitakatifu ndio mbiikie kwa nyakati zekuamuliwazo: ⁵Mwe mwezi wa bosi, msi wa kumi na mnane wa mwezi wenye mngao hafifu na masweeo ya zua ni Pasaka ya Yahweh. ⁶Mwe msi wa kumi na shano wa mwezi udauda ni sikunkuu ya mikate yesayokugewa hamila kwa ajii ya Yahweh kwa mda wa misii mfungate monda mde wa misii mfungate monda mde mikate yesayokugewa hamila.⁷Msi wa bosi lazima mwekae hamwe nkamna mgosoe ndima ya kawaida. ⁸Kwa misi mfungate monda mmwetee Yahweh mageeko ya nkande. Msi wa mfungate ni mkuntani mtakatifu wekutengwao kwa ajii ya Yahwe na nywinywi mwe msi uo nkamna mgosoe ndima yoyose ya kawaida."⁹Yahweh akagombeka na Musa, akamba, ¹⁰"Sema na wantu wa Israeli uwambe, 'Monda mkembike mwe sii nendayo ni myenke nywinywi, mbondayo mazao yakwe ya bidi mmwetee kuhani fungu da masuke ya nafaka ya matunda yakwe ya bosi. ¹¹Anda adenue ido fungu da maseke ya nafaka mbele ya Yahweh na kudieta kwakwe, Dinda dihokewe kwa niaba yenu. Dinda dietwe msi baada ya Sabato ili kuhani adenue na kudieta kwangu.¹²Msi uda wendao udenue dia fungu da masuke ya nafaka na kudieta kwangu inda ibidi muavye mwana ngoto mgosi ywa mwaka umwe mwese kasoo, awe kafaa da kudagamizwa kwa Yahweh. ¹³Makafaa ya nafaka yonda yawe kumi ya efa za unga laini wekubiganywao na mavuta yawe matoleo yekugosolwayo kwa moto wa Yahweh, ili kuavya halufu ntana ya kuagiza, hamwe ivyo honda hawe na makafaa ya vinywaji vya divai mwenga ya nne. ¹⁴Nkamna mde mkate waa nafaka ye kukaangwayo waa nafaka mpya mpaka msi uda mwekuetao nafaka kwa Mungu ywenu. Idi dinda diwe ni agano mwe vivyazi vyenu vya wantu wenu hohose hada ndiho mwekae.¹⁵Tangu msi wekutongeo baada ya Sabato--iyo nee ni msi mwekuetao dia fungu da nafaka ya makafaa ya kukucha hisabu majuma mfungate kamii. ¹⁶Monda mhisabu misi hamsini ambayo nee misi baada ya Sabato ya mfungate ya nafaka mpya kwa Yahweh.¹⁷Monda muete mikate miidi kuawa mwe nyumba zenu, mikate miidi yekugosolwayo kua wana na mbii ya kumi ya efa. Lazima igosolwe kwa unga laini we kubiganywao na hamila yonda yawe ni makafaa ya kusingiswa ya malimbuko ya bosi kwa Yahweh. ¹⁸Monda muete iyo mikate hamwe na wana ngoto mfungate wa mwaka umwe wesao kasoo fahali yumwe mteke na magosi ya ngoto maida wonda wawe ni makafaa ya kudagamizwa kwa moto kwa Yahweh, na makafaa yao ya nafaka yekugosolwayo kwa moto na kuavya halufu ntana ya kuagiza kwa Yahweh.¹⁹Lazima muavye mbuzi gosi dimwe kwa ajii ya matoleo ya zambi, na wana ngoto magosi maida wa mwaka umwe kwa ajii ya zabihu wawe matoleo ya ushiika. ²⁰Lazima kuhani azikuche hamwe na mkate wa malimbuko wa bosi mbele ya Yahweh waziete kwakwe yawe makafaa hamwe na ngoto magosi maida yonda yawe makafaa matakatiifu ya Yahweh kwa ajii ya kuhani. ²¹Mondo mbiikie misi iyo. Kunda kuwe na mkuntano mtakatifu, nkamna mgosoe ndima za kawaida. Idi dinda diwe ni agiizo da kudumu mwe vivyazi vya wantu wenu hantu hohose mwendaho mwekae.²²Mwendaho mbonde mazao ya sii yenu, Mwese kubonda kabisa nkandankanda ya minda yenu, waa mwese kubonda mazao ya minda yenu. Yabidi myabade kwa ajii ya wakiwa na wageni. Mie nee Yahweh Mungu ywenu."²³Yahweh akatamuia na Musa, akamba, ²⁴"Tamuie na wantu wa Israeli na uwambe, "Msi wa bosi wa mwezi wa bosi unda uwe ni mapumziko makini kwa ajii yenu kumbukumbu hamwe na kutoigwa kwa gunda na mkuntano mtakatifu, ²⁵Nkamna mgosoe ndima ya kawaida lazima muavye zabihu igosolwayo kwa moto wa Yahweh."²⁶Ekuawaaho Yahweh akamwamba Musa, akamba, ²⁷"Msi wa kumi wa mwezi unu wa mfungate, ni msi wa kwevana konda kuwe na mkuntano mtakatifu lazima mwezizitie na kueta makafaa kwa moto.²⁸Nkamna mgosoe ndima msi uo kwa ajii ni msi wa kwevana kwa ajii yenu mbele ya Yahweh Mungu ywetu. ²⁹Yeyose mwese kwezizitia msi uo lazima asengwengwe ni wantu wakwe.³⁰Yeyose mwenda agosoe ndima msi uo mimi, Yahweh, nonda nimdagamize aawe mwe wantu wakwe. ³¹Mwese kugosoa ndima ndima yoyose mwe msi uo. Idi donda diwe ni agiizo da kudumu mwe vivyazi vya wantu wenu hantu hohose ndiho mwekae. ³²Musi unu unda uwe ni mapumziko ya Sabato yenye utuvu lazima msi wa kenda wa mwezi mwezizitie wakati wa guoni. Tangu guoni hadi guoni monda mutoze Sabato yenu."³³Yahweh akatamuia na Musa, akamba, ³⁴"Tamuia na wantu wa Israeli, uwambe mwe msi wa kumi na shano ya mwezi wa mfungate konda kuwe na sikunkuu ya mankambi kwa Yahweh. Yonda idimu kwa misi mfungate.³⁵Mwe msi wa bosi konda kuwe na mkuntano mtakatifu. Nkamna mgosoe ndima za kawaida. ³⁶Kwa mda wa misi mfungate monda muavye zabihu ye kugosolwayo kwa moto wa Yahweh. Mwe msi wa mnane konda kuwe na mkuntano mtakatifu na nywie monda muavye zabihu yekugosolwayo kwa moto kwa Yahweh. Unu ni mkuntano wa utuvu nanywi mwese kugosoa ndima yoyose ya kawaida.³⁷Izi nee zikunkuu zekuamuliwazo kwa ajii ya Yahweh ambazo yabidi kuzitozeeza kuwa ni mikuntano mitakatifu ya kuavya zabihu kwa moto kwa Yahweh, makafaa ya

kudagamizwa, makafaa ya nafaka, zabihu na makafaa ya vinywaji, kia dimwe mwe msi wakwe. ³⁸Sikunkuu izi zindaziwe ni mgeeko kwe Sabato za Yahweh na migeeko yenu ninda zenu zose na makafaa yenu yose ya hiali mzitozazo kwa Yahweh. ³⁹Kuhusu sikunkuu za mankambi mwe msi wa kumi na shano ya mwezi wa mfungate ndiho muwe muyakuba nyumbai matunda yasi, lazima muitunduiye sikunkuu ya Yahweh mwe misi mfungate. Msi wa bosi unda uwe ni mapumziko yenye utuvu hata msi wa mnane unda uwe ni msi wa utuvu. ⁴⁰Msi wa bosi monda mtunde tunda tana kuawa kwe miti, monda msenge makuti ya mitende na matambi ya miti mikavu yenye mani mangi, na mani ya mielebi kuawa mwe chemchem za mazi nanywi monda mtamwe mbele ya Yahweh Mungu ywenu kwa misi mfungate. ⁴¹Kwa muda wa misi mfungate kia mwaka monda mshehelekee sikunkuu inu kwa Yahweh. Idi donda diwe ni agiizo da kudumu mwe vivyazi vya wantu wenu wose hohose ndiho mwekae monda mshehelekee sikunkuu inu mwe mwezi wa mdungate. ⁴²Monda mwekae mwe vikumbi vidoododo kwa misi mfungate. Waisraeli wenyezi wekuvyaigwao wose lazima wekae hamwe mwe vikumbi vidoododo kwa misi mfungate, ⁴³ili vivyazi vyenu, kivyazi baada ya kivyazi wadahe kwefundisha nekuwagosoavyo wana wa Israeli kwe kaa mwe makumbi enga ivi ne kuwaongozaho kuawa mwe sii ya Misri. Mie nee Yahweh Mungu ywenu." ⁴⁴Kwa sia inu Musa akazibiikia kwa wantu wa Israeli sikunkuu ze kuamuliwazo kwa ajii ya Yahweh.

Chapter 24

¹Yahweh akamwamba Musa, akamba, ²"Wasigie wantu wa Israeli wakuete mavuta yenye yekukamwayo kuawana na mizeituni yagewe mwetaa zidahe kwaka kae na kae na kueta ung'ao.³Chongoi ya pazia deuko mbele ya sanduku da uahi mwe kumbi da kudugania. Aroni enda awashe taa kae na kae he meso ya Yahweh, kuawa keo kwengia guoni. Unu wenda uwe mwiko wa kuendekea mwe uvyazi wose wa wantu wenu. ⁴Kuhani mkuu enda azitende taa zake kae na kae he meso ya Yahweh, taa izo ze he kiango cha zahabu yedi. ⁵Mwakundwa mdoe unga wekusungwao mwoke mikate kumi na miidi. Shuti kuwe na mbii za kumi za efa za unga mwe kiya mkate. ⁶Mkabinda mwenda mwiipange uwanga ya meza ya zahabu yedi he meso ya Yahweh mwe nkaaza mbii, kiya ukaaza mikate mtandatu, ⁷Mwenda mwiike uvumba wedi mphambavu ya kiya ukaaza wa mikate uwe chengia badii yakwe. Uvumba uwo wenda wokwe mwe moto kwa ajii ya Yahweh. ⁸Kiya musu wa Sabato kuhani mkuu shuti aipange vitana iye mikate he meso ya Yahweh badii ya wantu wa Israeli, itende utangio wa nyadii ya msakaa kae. ⁹Chengia iki chenda kiwe kwa ajii ya Aroni hamwe na wanawe, na shuti waide hantu hatakatifu, kwa via ni mwe ayo yose ekwaaviwayo Yahweh yekugosolwayo mwe moto." ¹⁰Naho nee kwaawiya mwana ywa mvyee Mwisraeli, mwe tati yakwe Mmisri, kaita hekuwaho na wantu wa Israeli. Uyu mwana ywa mvyee Mwisraeli akahigana na mgosi Mwisraeli he lago. ¹¹Mwana ya mvyee Mwisraeli akadibeuwa zina da Yahweh na kumwiigita Mungu, kwaiyo wantu wakamweeta kwa Musa. Zina da mami yakwe detangwa Shelomithi, mwanangwa ywa kivyee ywa Dibri, kulawa kolwa da Dani. ¹²Wakamwiika umphangu mpaka Yahweh mwenye endaho abiikiye nkundiso yakwe mwao. ¹³Kubinda Yahweh akamwamba Musa, ¹⁴"Mdoeni mumlavye chongoi ya lago uyo mwe kumwigita Mungu. Wantu wose wekumsikiao wenda wabadike mikono yao uwanga ya mtwi wakwe, wakabinda ngojomo yose wenda wamtiginte na maiwe. ¹⁵Shuti uwasigiiye wantu wa Israeli na uwambe, 'Yeyose mwenda amwiigite Mungu ywakwe akundigwa enue masa yakwe mwenye. ¹⁶Yee mdibeuwa zina da Yahweh kwa kwei shuti akomwe. Taiye, bunga dose denda dimtoe maiwe, ema awe mgeni ema Mwisraeli mwenyezi mvyagwa, ikaawiya yoyose adibeuwa zina da Yahweh, shuti akomwe. ¹⁷Uyo mwenda amkome mntu mtuhu shuti taiye akomwe. ¹⁸Mwenda akome mfugo wa mweziwe shuti amwiihiye, ugima kwa ugima. ¹⁹Etiho mntu amwumiza mwe hehi yakwe, shuti agosweewe ivyo ivyo ekumtendavyo mweziwe: ²⁰Pwasa kwa pwasa, ziso kwa ziso, zino kwa zino. Ati nee chando cha kisogoo cha mntu, aho naye agosweewe. ²¹Yoyose mwenda akome mnyama shuti amwiihiye, na yoyose mwenda akome mntu shuti akomwe. ²²Shuti muwe na shaiya mwenga kwa wose, mgeni na Mwisraeli mwenyezi mvyagwa, kwaviya Miye nee Yahweh Mungu ywenu." ²³Kwa iyo Musa akatamwiia na wantu wa Israeli, nawo wantu wakamweeta mgosi uyo chongoi ya lago, yuda mwe kumwiigita Yahweh. Wakamtoa na maiwe. Wantu wa Israeli wakaugegeza mwiko wa Yahweh ekuuavyao kwembokea Musa.

Chapter 25

¹Yahweh akatamwiiya na Musa kwe muima wa Sinai, akagombeka, ²"Tamwiiya na wantu wa Israeli na uwambe, "Mwendaho mwengie mwe sii ambayo nawenka ikabinda iyo sii lazima igosolwe iwe ya kuitoa sabato kwa ajii ya Yahweh. ³Ni lazima mhande mazao yenu kwa myaka mtandatu, na kwa myaka mtandatu mwendamuisengee matambi mizabibu yenu na kukusanya mazao yakwe. ⁴Akini mwe mwaka mfunigate, Sabato ya kuhumwiiza kwa utuvu kwa sii yendaitozwe, ni Sabato kwa Yahweh. Nkamnamhande minda yenu waa kuisengea mizabibu yenu matambi yakwe. ⁵Hamna mgookee mavuno yoyose ya mizabibu yekwehoteayo yenye kwe minda yenu ya mizabibu yesayokusengewa matambi. Unu wendauwe mwaka wa humwiizo denye utuvu kwe alizi. ⁶Chochose alizi yesayokugosoewa ndima chendacho kulavya ukati wa Sabato chendakiwe nkande yako. Wewe mwenye, watumwa wako wa kigosi na wa kivyee, wandima wako wa ajiliwa na wageni wekaaao hamwe nawe mwadaha kwekuubanyia nkande. ⁷Na wanyama wako wa kufugwa na wanyama polini wadahe kuda chochose alizi ilavyacho. ⁸Ni lazima kwenu kutaazia Sabato mfunigate ya myaka yaani, mfunigate maa myaka mfunigate, yagoso jumla ya myaka alubaini na kenda. ⁹Ikabinda mwendamtoe sauti gunda kia hantu mwe misi ya kumi ya mwezi wa mfunigate misi ya upatanisho ni lazima mtoe taumbeta mwe sii yenu yose. ¹⁰Nanywi mwenda muweneg mwaka wa hamsini kwa ajii ya Yahweh na mwendamtangaze uhuu mwe sii yenu yose kwa wekazi wose. Kwendakuwe na Yubile kwa ajii yenu, ambayo kwa iyo mai na watumwa ni lazima wavuzwe kwe kaya zao. ¹¹Mwaka wa mfunigate kwendakuwe na Yubile kwenu. Nkamnamhande waa kugookea mavuno yekwehoteayo yenye na kukuubanya kichipukacho kwe mizabibu yesayokusengewa matambi. ¹²Kwa sibabu iyo ni Yubile takatifu kwenu. Nanywi mwendamde mazao yakuayo yenye kuawa kwe minda. ¹³Ni lazima muwavuze kia yumwe kwe miiki yakwe kwe mwaka unu wa Yubile. ¹⁴Endaho watanga alizi yoyose yamwehehi yako au kugua alizi yakwe ni shuti msekukonyanawaa kugosoeana kwa hila. ¹⁵Endaho wagua alizi kulawa kwa mwehehi yako zingatia idado ya myaka na mazao ambayo yadaha kubadwa mpaka mwaka wa Yubile ntuhu. Mwehehi yako atagaye alizi na aitaazie miaka iyo pia. ¹⁶Myaka ikaongezeka mpaka Yubile, ntuhu endaaongee samani ya alizi, na myaka ikawa micheche kuibwiiia Yubile ntuhu endaaaseeze samani kwa sibabu idadi ya uzao yahusia na idadi ya myaka kabla ya Yubile ntuhu. ¹⁷Msekukonyana ama kutendeanza kwa hila badii yakwe yawapasa kumhishimu Yahweh Mungu ywenu. ¹⁸Kwa iyo basi ni lazima muyatii maagizo kuzitua shalia zangu na kuzitekeeza. Nanywi mwendamwekae mwe sii kwa npeho. ¹⁹Nayo sii yendaiwenke mavuno yakwe, nanywi mwendamde matunda yenu na mwendamwekae umo npeho. ²⁰Labda mwenda mgombeke, tendatide mbwai mwe mwaka wa mfunigate? Kauwa, nkatidaha kuhanda waa kukubanya mazao yetu." ²¹Nendaniamu baaka yangu yeze uanga yenu kwe mwaka wa mtandatu. Nayo yendailavye mavuno ya kutosha kwa myaka mitatu. ²²Mwenda mhande mwe mwaka wa nane na mwenda kwendelea kuda mazao ya myaka yekwembokayo kuawa kwe taa da nkande. Mpaka mavuno ya mwaka wa kenda yendahoyabue, mndamdahe kuda kulawa kwe liziki yekuhifaziwa kwe myaka yekwembokayo. ²³Alizi nkainaitagwe kwa mmiiki muhya wa kudumu, kwa sibabu alizi ni mai yangu nywinywi nyose ni wageni na wekazi muda uanga ya alizi yangu. ²⁴Ni lazima muituze haki ya ukombozi kwa ajii ya alizi yose mwendayomuimiliki; yawapasa kuuhusu alizi igulwe vituhu na kaya ambayo wewe kuigua iyo alizi kuawa kwao. ²⁵Endaho Mwisraeli mwezuako awa masikini na kwa sibabu iyo atagaa baazi ya miliki yakwe, ikabinda jamaa yakwe ywa hehi adaha kweza kuikomboa iyo miliki ambayo jamaa yakwe kaitaga kwako. ²⁶Endaho muntu nkana jamaa wa kuikomboa mai yakwe miya kafanikiwa naho anaudahi wa kuikomboa, ²⁷Akabinda enda ataazie myaka tangu alizi iyo yekutagwaho na kuivuzwa kwa muntu mwekumtagia feza yekusigaayo. Nae adaha kuuya kwe miliki yakwe mwenye. ²⁸Akini ikawa nkadaha kuivuzwa kwakwe alizi ekuitagaye, nayo iyo alizi ekuitagayo yasigaa kwe umiliki wa yuda mwekuigua mpaka mwaka wa Yubile. Kwe mwaka wa Yubile, alizi yavuzwa kwe muntu mwekuitaga, naye mmiliki wa asili endaaue kwe mai yakwe. ²⁹Ikawa muntu kataga nyumba yakwe mzi wekuzungu wekuzungushiwao ukanto nae adaha kuigua vituhu ndani ya mwaka baada ya kutagwa. Kwa kuwa kwa mwaka mgima endaaue na haki ya ukombozi. ³⁰Inga nyumba hiyo nkayekukombolwa kabla ya mwaka mgima, neaho iyo nyumba ye kwe mzi wekuzungushwao ukanto yendaiwe mai ya kudumu ya yuda mwekuigu kwe vivyazi vyose vya uvyazi wakwe. Nyumba iyo nkainaiwe ya kuvuzwa kwe mwaka wa Yubile. ³¹Akini nyumba za vijiji zesazokuwa na ukanto kuzizunguuka zataaziwa kana mnda wa sii. Zadaha kukombolwa, na ni lazima zivuzwe kwe mwaka wa Yubile. ³²Hata ivyo nyumba zimilikiwazo na makuhani kwe mizi yao zadaha kukombolwa ukati wowose. ³³Endaho yumwe wa makuhani nkaikomboa nyumba yekutagwayo, ikabinda nyumba iyo yekutagwa kwe mizi yeiho ni lazima ivuzwe mwe mwaka wa Yubile, kwa kuwa nyumba za mizi ya makuhani ni mai yao mwenamo wantu wa Israeli. ³⁴Iya ida minda yekuzunguukayo mizi yao nkaidaha kutagwa kwa sibabu iyo ni mai ya kudumu ya makuhani. ³⁵Ikatenda mwananchi mwezio kwa masikini kiasi kwamba nkadaha kwehudumia, nawe wenda ulazimike kumsaidia inga via umsaidiavyo mgeni au mtu yoyose kuawa chongoi

ekaaye miongoni mwenu. ³⁶Usekumtoza liba au kujaibu kunufaika kulawa kwakwe mwe sia yoyose iya mhishimu Mungu ywako ili kwamba ndugu endeleo kwekaa nawe. ³⁷Nkuna umwenke mkopo wa feza na kumtoza liba waa nkunaumtagie nkande ili kupata faida. ³⁸Mimi ndimi Yahweh Mungu ywako, mwekukueta wewe kulawa Misri, ili kwamba nikwenke sii ya Kanaani, na kwamba niwe Mungu ywako. ³⁹Iwaho mwanasii mwezio endaawe masikini na kwetaga mwenye kwako, usekumgoshoesha ndima inga mtumwa. ⁴⁰Mgosoe inga mndima wa kuajiliwa. Ni lazima awe inga yuda ahudumye nawe kwa muda mpaka mwaka wa Yubile. ⁴¹Akabinda enda ahauke kwako yeye mwenye na wanawe hamw ekwe kaya yakwe mwenye na kwe miliki ya tatiakwe. ⁴²Kwa sibabu wao ni wandima wangu nekuwaotao kulawa kwe sii ya Misri. Nkaana watagwe inga walumwa. ⁴³Usekutawala uanga yao kwa ukatii, bali yakuoasa kumhishimu Munguywako. ⁴⁴Kwa upande wa watumwa wako wakigosi na watumwa wako wa kivyee udahao kuwapala kulawa kwe mataifa ya kuzunguukayo, wadaha kugua watumwa kulawa kwao. ⁴⁵Wadaha pia kugua watumwa kulawa kwa wageni waishio miongoni mwenu, yaani kulawa kaya zao wehamwe nawe, wada wana wekuvyaigwao mwe sii yako wadakuwa mai yako. ⁴⁶Wadaha kuzalisha watumwa awo inga ulisi kwa wana wako baada yako, ili kuwamiliki inga mai. Kulawa kwao wadaha kugua watumwa kae na kae iya nkamnamdahe kutawala kwa ukai juu ya ndugu zenu we miongoni mwa wantu wa Israeli. ⁴⁷Endaho mgeni muishi nawewe kwa mda atenda taajii na ikawa yumwe wa Waisraeli katenda masikini na ketaga mwenye kwe familia ya mgeni au kwa muntu nganya mwe familia, ⁴⁸baada ya Mwisraeli mwezio kuwa kagulwa. Adaha kuvuzwa kwa malipo. Endaho kadaha kuvuzwa muntu fulani mwe familia adaha kumkomboa. ⁴⁹Adaha kuwa mutumba yakwe, au mtumba ywa mwanawe mkomboa yeye, au yeyose ambaye ni nduguye ywa hehi kulawa kwe ukoo wakwe. Au awaho mwenye mafanikio adaha kwekomboa mwenye. ⁵⁰Ni lazima apatane na muntu mwekumgua, yawapasa kutaazia myaka tangu mwaka ekwetagaho kwa mguzi wakwe mpaka mwaka wa Yubile. Ida samani ya ukombozi wakwe itaaziwe kuigana na kiwango cha mshahaa aihwao mndima mwekuajiliwa kwa idadi ya myaka ambayo adaha kwendelea kugosoa ndima kwa yuda mwekumgua. ⁵¹Endaho kwendakuwe kungai myaka micheche tu yekusigaayo mpaka mwaka wa Yubile, endaalizimike kuiha fungu kuu da feza kwa ajii ya ukombozi ambao ni uwiano wa idadi ya myaka iyo. ⁵²Iwaho kuna myaka micheche tu yekusigaayo mpaka mwaka wa Yubile, endaapatane na mwekumgua ili kuyembokea idadi ya myaka yekusigaayo mpaka Yubile, naye endaalizimike kuihiya ukombozi kuigana na idadi ya myaka. ⁵³Nae endagosoewe inga muntu mwekuajiliwa mwaka kwa mwaka. Wenda uhakikishe kwamba nkagosoewa kwa ukai. ⁵⁴Miya nkekukombolwa mwe sia izi enda atumike mpaka mwaka wa Yubile, yeye hamwe na wana wakwe. ⁵⁵Kwangu mimi wantu wa Israeli ni wandima. Wawo ni wandima wangu ambao nkiwalavya kwe sii ya Misri. Mimi nee Yahweh Mungu ywenu.

Chapter 26

¹Mwesekwegosweea kimuu, wala mwese kugosoa kinyago cha kusongoa ema nguzo ya iwe ya kuvikia, na mwese kugoosa sula yaiwe da kusongoa mwe sii yenu muiyenaamiayo, kwa via mie nee Yahweh Mungu wenu. ²Ni lazima mvitunduie Sabato yangu na kuhareshimu patakatifu hangu. Mie nee Yahweh. ³Iwaho mwenda mtembee mwe shaia zangu na kuzitoza amlu zangu na kuzitii, ⁴Mie nenda niwenke nywinywi fua mwe majila yakwe; nayo sii yenda iyavye mazao yakwe na miti ya tanga yenda iyavye matunda yakwe. ⁵Upulaji wenu wenda uendelee hata wakati wa mavuno ya zabibu, na mavuno ya zabibu yenda yaendelee mpaka majila ya kuhanda mbeyu. Nanywi mwenda mde mikate na kweguta na kwekaa salama hantu mwendaho mgosoe mzi wenu mwe sii. ⁶Nenda niwenke amani; mwenda mgone bila ya kintu chochose kuwagea hofu. Nenda niwegae hae wanyama ambao ni hatai mwe sii, na uhamba nkaunawemboke mwe sii yenu. ⁷Mwenda muwaguuse wankuu wenu, nao wenda wagwe mbee yenu kwa uhamba. ⁸Wantu wenu washano wenda wawaguuse wankuu mia mwenga, na wantu wenu mia mwenga wenda wawaguuse wankuu elfu kumi; wankuu wenda wagwe mbee yenu kwa uhamba. ⁹Nenda niwakauwe kwa upendeleo na kuwagosa nywinywi mvyae na kuwaganyeza nywinywi. ¹⁰Mwenda mde nkande yekuikwayo taai kwa muda mlefufu. Mwenda muyaue mazao yekuikwayo taai chambuso mwenda mkunde taa kwa ajii ya mavuno mapyahamu. ¹¹Nenda niidiike hema dangu gatigati yenu, nami nkina niikiwe nanywi. ¹²Nenda nende mwenu na nenda niwe Mungu wenu, nanywi mwenda muwe wantu wangu. ¹³Miye nee Yahweh Mungu wenu, mwekuwaeta nywinywi kuawa sii ya Misri ili mwese kuendee kuwa watumwa wao. Nkituwa makomeo ya nila yenu na nikawagosa mwende kunyooka. ¹⁴Mia ati nkamna mnitegeeze mie, ¹⁵na kuzitii amlu izi, na ikiwa mwenda muyaamee magiizo yangu, na kuihiwa sana na sheia zangu, kiasi kwamba nkamna mdahe kuzitii amlu zangu zose, mia mkadibonda agano dangu--¹⁶ati mwenda mgosoe mbui izi, Mie nenda nigosoe idi kwenu: Nenda nisababisha hofu mwenu, ntamu na homa nkai yendayo igagamize meso na kuwa ugima wenu. Mwenda mhande mbeyu zenu kwa hasaa, chambuso wankuu wenu wenda wade mazao yakwe. ¹⁷Nenda nkkaze cheni changu kwenu, na mwenda mshindwe na wankuu wenu, wantu waihiwao nanywi wenda wawatawale, na mwenda mguuke hata ati nkakwenda kuwe na yeyose muwaguusa. ¹⁸Ema nkamna mtegeeze maagiizo yangu, Mie nenda niwaadhibu vikai maa mpungati kwa zambi zenu. ¹⁹Mie nenda nikibonde kibui chenu mwe uwezo wenu. Nenda niigosoe mbingu uwanga yenu iwe enga chuma na sii yenu enga shaba. ²⁰Nguvu yenu yenda itumike bue, chambuso sii yenu nkaina izalishe mavuno yakwe, na miti yenu mwe sii nkaina ivyae matunda yakwe. ²¹Ati mwenda mwenda mhitu nami na mkese kuuitegeeze mie, nenda nite mapigo maa mpungate kwembosa kwenu, kuigana na zambi zenu. ²²Nenda nitume wanyama wa mapoli hatai kwenu, ambao wenda wawabawe wana wenu, kuigagamiza mifugo yenu na kuwagosa mwe wacheche mwe idadi yenu. Ivyo baabaa zenu zendaziwe nyeupe. ²³Endaho hamwe na mbui izo kuwapata mia mwese kuyakubai malekebisho yangu na mkazidi kwenda mwe kuhigana nami, ²⁴nee nami pia nenda nende mhitu nanywi, na Mie mwenye nenda niwaazibu maa mpungati, yazambi zenu. ²⁵Nenda nite uhamba mwenu wendao uwaazibu kwa nkuu chambuso ya kudibonda agano. Nanywi mwenda mwekusanye mwe mzi wenu, Mie nenda nitume umo maafa mwenu, na mwenda mdoigwe mwe mikono ya wankuu wenu. ²⁶Nendaho uiheze mgao wa nkande wavyee kumi wenda wadahe kwoka mkate wako mwe chombo kimwe cha kwokea na wenda wakupangie mkate wako kwa uzani. Nanywi mwenda mde mia nkamua mtosheke. ²⁷Ati nkamua mnitegeeze hamwe na mbui izo kuwapata, mia mkazidi kwenda mhitu nami, ²⁸akaawaaho mie nendaniite mhitu nanywi mwe mbifya, mie nenda niwaazibu hata maa mpungati kuigona na wingi wa zambi zenu. ²⁹Nnee nendaho nide nyama ya wana wenu; mwenda nyama ya wandee wenu. ³⁰Nenda nihagagamize hantu henu ha uwanga, kuzigwisa sii madhabahu zenu zakuvukizia uvumba, na vimuu vyenu, na mie mwenye nenda niwazalau nywinywi. ³¹Nenda nihitue mize yenu iwe magofu na kuhabanga hatakatifu henu. Mie nkina nikunde halufu ntana ya matoleo yenu. ³²Mie nenda niibanange sii. Wankuu wenu wendao wawe wekaa umo wenda washituke na ubanasi uwo. ³³Mie nenda niwatawanye nywinywi mwe mataifa, na nenda niuhanguse uhamba wangu na kuwatongea. Sii yenu yenda iteekezwe, na mizi yenu yenda iwe magofu. ³⁴Nayo sii yenda iyone nyemi Sabato zakwe kwa via yenda iwe itelekezwa na nywinywi mkawa mwe sii za wankuu wenu. Mwe nyakati izo, sii yenda ihumwiize na kuona nyemi Sabato zakwe. ³⁵Maadamu yendaiwe iteekezwa, yenda iwe ihumwiiza, ambapo denda diwe ni uhumwizo yekudikosado hamwe na Sabato zenu mwekuwaho mkekaa ndani yakwe. ³⁶Na kwa wada wendao wabadwe umo mwe sii ya wankuu wenu, nenda nitume hofu mwe mioyo yenu kiasi kwamba hata ati ni maelfu ya mani tu yendaho yapepelushwe mwe mpeho yenda yawatise. Nanywi mwenda mgwe hata ati nkakuna kuwe na muwaguusa. ³⁷Mwenda mwekungwae kia yumwe kwa mweziwe ati via nee mkauguuka uhamba, hati ati nkakuna kuwe na amiguusae nywinywi. Nkamnamuwe na nguvu ya kugooka mbee ya wankuu wenu. ³⁸Nanywi mwenda mgagamizwe mwe mataifa, nayo sii ya wankuu wenu yenye yenda iwameze. ³⁹Wada wendao wasigae miongoni

mwenu wenda wage mwe zambi za tati zao wenda wage hae pia.⁴⁰ Mia ati wenda wakubai zambi zao na zambi za tati zao na usaliti wao ambao kwao nkuwokuwa waaminifu kwangu, pia na mwenendo wao kwangu--⁴¹ ambao chambuso kuwa mhitu nao, na kuwaeta kwe sii ya wankuu wao-- iwapo mioyo yao yesayo kuguiswa yenda inyenyekezwe,⁴² na ati wenda waikubai azabu kwa ajii ya zambi zao, mie nenda nidikumbuke agano dangu na Yakobo, agano dangu na Isaka, agano dangu na Abrahamu; Pia, nenda niikumbuke sii.⁴³ Sii yendayo ibadwe na wowo, ivyo yenda ipendezwe na Sabato zakwe isigaaho ibadwa na wowo. Wenda wapaswe kuiha hatia kwa zambi zao chambuso ni wowo wenye nee wekuyaameao maagiizo yangu na kuzihiwa sheia zangu.⁴⁴ Mia hamwe na aya yose, wendako wawe mwe sii ya wankuu wao, Mie nkina niwaemee wala nkina niihiwe nao ili kuwagagamiza kabisa kudiusa agano dangu nekuaganado nao, kwa via mie nee Yahweh Mungu wao.⁴⁵ Bali kwa ajii yao, nenda nidikumbuke agano dangu na tatizao, nekuwaeteo kuawa sii ya Misri mwe meso ya mataifa, ili niwe Mungu wao. Mie nee Yahweh."⁴⁶ Izi nee amli, aha, na sheia ambazo Yahweh kagosa baina yakwe na wantu wa Israeli kwe muima Sinai kwa kwembokea Musa.

Chapter 27

¹Yahweh akatamuia na Musa na akagombeka, ²"Tamui na wantu wa Israeli na uwambe, 'Etiho mntu yoyose aavya kiapo maalum cha kuwa mnathili kwa Yahweh, tumiani tathmini zezazo.³Viwango vyenu vya samani kwa mgosi mwe lika gati ya miaka ishiini na miaka sitini yadaha kuwa shekeli hamsini za feza, kuigana na vihimo vya shekeli ya hantu ha hatakatifu. ⁴Kwa mvyee wa uda uda viwango vyenu vya samani vyakundigwa viwe shekeli saasini vya feza. ⁵Taukia wata lika da miaka mishano kiamuo wa miaka ishiini viwango vyenu vya samani kwa mgosi vyonda viwe shekeli ishiini za feza, na kwa mvyee ni shekeli kumi za feza, ⁶kwa mta tika da taukia mwezi umwe kiamuo miaka viwango vyenu vya samani kwa mgosi vyonda viwe shekeli shano za feza na kwa mvyee shekeli ntatu za feza. ⁷Taukia wata lika da miaka sitini na kwembosa kwa mgosi viwango vyenu vya samani vyondaviwe shekeli kumi na shano, na kwa mvyee ni shekeli kumi. ⁸Mia kana mntu alavyae kiapo cha mnazii nkadaha kuiha kiwango icho cha samani, akabinda uyo mntu mlaviywa lazima egalwa kwa kuhani, nae kuhani onda amsaminishe uyo mlavya kiasi adahacho kuavya yuda mlavya kiapo cha mnazii. ⁹Kana mntu aonda aavye kafaa ya mnyama kwa Yahweh, na kana Yahweh onda aizumie, akabinda uyo mnyama onda anogwe kwakwe. ¹⁰Mntu uyo nkanaaluhusiwe kumlavya hemviko au kumbadiisha uyo mnyama, mtana kwa mbaya au mbaya kwa mtana, endaho onda aavye mnyama badii ya mtuhu, akawaaho wanyama awo waidi; yuda mwaavywa na yuda mbadiishwa wonda wawe watakatifu. ¹¹Hata ivyo, kana kia mntu keisa kumwavia Yahweh kwa uhalisa nkio kisafi, kwa iyo, Yahweh nkana akikunde, nae uyo mntu onda alazimike kumweeta uyo mnyama kwa kuhani. ¹²Kuhani amsamisha, kwa samani ya guiyo da mnyama, samani yoyose kuhani ondayodike uwanga ya mnyama, iyo ne yondayo iwe samani yakwe. ¹³Na kana mmiiki akunda kumhonya, akabinda shano ya samani yakwe yonda iongezwe kwe galama yakwe ya uhonyi. ¹⁴Mntu ainega nyumba yakwe itende geeko takatifu kwa Yahweh, akabinda kuhani onda aike samani yakwe ama aitende ntana au mbaya. Thamani yoyose yondayoiikwe na kuhani uwanga yakwe, ne yondayoiwe na samani yakwe. ¹⁵Mia kama mmiliki wakwe ainega nyumba yakwe akunda kuihonya, onda alazimike kuomeea sehemu ya shano ya samani yakwe kwe galama ya uhonyi wakwe, nayo nyumba yonda iwe yakwe. ¹⁶Kana mntu anega sehemu ya alizi yakwe mwenye, akabinda aho tasmini yakwe yonda iwe mwe uwiano kwa kiwango cha kiasi cha mbeyu ikundwayo kuhandwa mwe alizi iyo—homeli mwenga ya mbeyu za shairi ambayo yonda isaminishwe kwa shekeli za feza. ¹⁷Na kana autenga mnda wakwe mwe mwaka wa Yubile, tasmini yakwe ya awali yonda ibaki kuwa via via. ¹⁸Mia endaho autenge mnda uwo badala ya mwaka wa Yubile, akabinda aho kuhani yonda imlazimu kukotoa samani yakwe kwa idadi ya miaka isigaayo kiamuo mwaka wa Yubile, na samani yake lazima ihunguzwe. ¹⁹Kana mntu atenga mnda wakwe akunda kudikombo, naye yonda alazimike kuongeza sehemu ya shano kwe samani, nao mnda wonda uwe wakwe vituhu. ²⁰Kana nkadihonya mnda, au kana kautagamnda kwa mntu mtuhu, nkadidaha kukombolwa vituhu. ²¹Baada yakwe, mnda uwo dondaho diakwe hulu mwe mwaka wa Yubile, donda diwe geeko takatifu kwa Yahweh, kana deivyo mnda wakuavyao kabisa kwa Yahweh. Nado dondadiwe mai ya kuhani. ²²Kana mntu atenga mnda ekuguawo, mia iwo mnda nkio sehemu ya alizi ya familia yakwe, ²³kuhani onda agosoe tasmini yakwe kiamuo mwaka wa Yubile, na mntu uyo lazima aihe samani yakwe mwe msi uwo uwo kutendageeko takatifu kwa Yahweh. ²⁴Mwe mwaka wa Yubile, mnda uonda uvuzwe kwa mntu yuda ambaye ne kadiguwa, kwa mmiliki ywa alizi. ²⁵Tasmini yose lazima igosolwe kwa uzani wa shekeli ya hantu hatakatifu. Hera ishiini kwa shekeli mwenga. ²⁶Asekuaho mntu ondaye atenge mvyagwa wa bosi miongoni mwa wanyama, kwa kuwa wavyagwa wose wa bosi wa wanyama tiyali ni mai ya Yahweh; itende ni maksai au ngoto, ni wa Yahweh. ²⁷Na kana ni wanyama mwe najisi, akaawaaho mmiiki wakwe adaha kumgua vituhu sawasawa na samani yakwe, na sehemu ya shano lazima iomeewe kwe samani iyo. Na kana mnyama nkakombolwa, naye onda atagwe kwa samani yekuikwayo. ²⁸Nkakunakuwe na kintu ambacho mntu akiavya kwa Yahweh, kuawa mwe vyose enavyo, iwe ni mwanadamu au mnyama, au alizi ya familia yakwe, ambacho chadaha kutagwa au kukombolwa. Kia kintu kiavigwaaho ni kitakatifu sana kwa Yahweh. ²⁹Nkakuna temo idahayo kuihwa kwa ajii ya mntu mwekuavya ili adagamizwe. Mntu uyo sharti akomwe. ³⁰Kafaa yose ya mwe alizi, iwe nafaka ihotayo uwanga ya alizi au tunda kuawa mwe miti, ni mai ya Yahweh. Ni takatifu kwa Yahweh. ³¹Kana mntu akombo chochose cha zaka yakwe, onda alazimike kuomeea sehemu ya shano kwe samani yakwe. ³²Na kwa kia mnyama wa kumi wa bunga da ng'ombe au ng'oto, yoyose embokaye adi ya ngoda ya muisi, onda anegwe kwa ajii ya Yahweh. ³³Muisi nkaondeze wanyama walio bala au wabaya kabisa, na nkana aluhusiwe kubadii mnyama mtuhu. Kana onda abadiishe kwa namna yoyose ida, akaawaaho wose waidi yuda ywa bosi na uyo mwekubadishwa wonda wawe watakatifu. Mnyama uyo mlavya nkadaha kukombolwa. ³⁴Izi ne amla ambazo Yahweh kamwenka Musa kwe mwiima Sinai kwa ajii ya wantu ywa Israeli.

Numbers

Chapter 1

¹Mungu kamwamba Musa mwe hema da kukintania wekuwaho kwe jangwa da Sianai. Inu iawiiya mwe msi wa bosu wa mwezi wa kaidi myaka miidi baada ya Waisraeli kuawa kwe sii ya Misri. Mungu akagombeka, ²Gosoa sensa ya wagosi wose wa Israeli kuawa kia mwaango, kia familia za tati zao. Wataaziwe kwa mazina, wataaziwe kia mgosi, kia mgosi ³Kuvokea ika da myaka ishiini na kwemboka. Uwataazie wose wadaha kutoana kana asikai ya Israeli. We na Haruni n'ndamgonde idadi ya wagosi mwe mabunga ya majeshi yao. ⁴Kia mgosi kwa kia kabila, kiongozi ya mwaango, lazima atumike na wee kana kiongozi ya kabila. ⁵Aya nee mazina ya viongozi ndio watoane hamwe na wewe: Kuawa kabila da Reubeni, Elizuri mwana Shedeuri; ⁶kuawa kabila da Simeoni, Shelumiel mwana wa Zurishadai; ⁷Kuawa kabila da Yuda, Nashoni mwana wa Aminadabu; ⁸Ktoka kabila da Isakari, Nethaneli mwana wa Zuari; ⁹kuawa kabila Zebulun, Eliabu mwana wa Heloni; ¹⁰Kuawa kabila da Efraimu mwana wa Yusufu, Elishama mwana wa Ammihudi; kutoka kabila da Manase, Gamaliel mwan wa Pedazuri; ¹¹kuawa kabila da Benjamini mwana wa Yusufu, Abidani mwan wa Gidion; ¹²Kuauwa kabila da Dan, Ahizeri mwana wa Amishadai; ¹³kuawa kabila Asheri, Pagieli mwana wa Okirani; ¹⁴kuawa kabila la Gadi, Eliasafu mwana wa Deuli; ¹⁵na kutoka kabila la Naftali, Ahira mwana wa Enani. ¹⁶Awa nee wagosi wekusagulwao kuawa kwa wantu. Wekuongozao kabila za baba zao. Nee ni viongozi wa mwaango mwe Israeli. ¹⁷Musa na Haruni wakawadoa wada wagosi, wekuao wagondwa kwa mazina, ¹⁸na hamwe na wagosi ao wawakonga wagosi wose mwe misi ya bosu ya mwezi wa kaidi. Akaawaho kia mgosi ya myaka ishiini na kwemboka kuwamanya baba zakwe. Kaondwa ataguse mwaango na familia kuawa mwe mwaango. ¹⁹Akaawaaha Musa akagonda hisabu yao uko kwe nyika ya Sinai, Kana Mungu ekumwamuluvyo kugosoa. ²⁰Kuawa uvyazi wa Reubeni, mwana ya bosu ya Israeli, yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini na kwemboka wadaha kuita kwe nkondo, kuawa hisabu ya mwaango wa familia. ²¹Wawataazia wagosi 46, 00 kuawa mwaango wa Reubeni. ²²Kuawa uvyazi wa Simeoni yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini na kwemboka au wadaha kuita kwe nkondo, kuawana na hisabu ya mwaango na familia. ²³Wataazia wagosi 59, 300 kuawa kabila da Simeoni. ²⁴Kuawa uvyazi wa Gadi yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini au kwemboka mdaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ²⁵Wataaziwa wagosi 45, 650 kuawa kabila da Gadi. ²⁶Kuawa uvyazi wa Yuda yataaziwa mazina yose ya wagosi wenye ika da myaka ishiini au kwemboka wadaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ²⁷Wataaziwa wagosi 74, 000 kuawa kabila da Yuda. ²⁸Kuawa uvyazi wa Isakari yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini au kwemboka mdaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ²⁹Wataaziwa wagosi 54, 000 kuawa kabila da Isakari. ³⁰Kuawa uvyazi wa Zabuloni yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini au kwemboka mdaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ³¹Wataaziwa wagosi 57, 400 kuawa kabila da Zabuloni. ³²Kuawa uvyazi wa Efraimu mwana Yusufu yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini na kwemboka na wadaha kuita kwe nkondo, kuawa akwe hisabu ya mwaango na familia. ³³Wataaziwa wagosi 40, 500 kuawa kabila da Efraimu. ³⁴Kuawa uvyazi wa Manase mwana Yusufu yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini au kwemboka na wadaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ³⁵Wataaziwa wagosi 32, 000 kuawa kabila da Manase. ³⁶Kuawa uvyazi wa Benjamini yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini au kwemboka na wadaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ³⁷Wataaziwa wagosi 35, 000 kuawa kabila da Benjamini. ³⁸Kuawa uvyazi wa Dani yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini na kwemboka na mdaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ³⁹Wataaziwa wagosi 62, 000 kuawa kabila da Dani. ⁴⁰Kuawa uvyazi wa Asheri yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini au kwemboka na mdaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ⁴¹Wataaziwa wagosi 41, 500 kuawa mwaango wa Asheri. ⁴²Kuawa mwaango wa Naftali yataaziwa mazina yose ya kia mgosi mwenye ika da myaka ishiini au kwemboka na mdaha kuita kwe nkondo, kuawa kwe hisabu ya mwaango na familia. ⁴³Wataaziwa wagosi 53, 400 kuawa kabila da Naftali. ⁴⁴Musa na Haruni wawataazia wagosi awa wose, hamwe na wada wagosi kumi na waidi wekuao wakaongoza yada makabila kumi na madi ya Israeli. ⁴⁵Kwa iyo wagosi wose wa Israeli wenye ika da myaka ishiini au kwemboka, wose wadaha kuita kwe nkondo, wataaziwa kuawa kwe familia zao. ⁴⁶Wataaziwa wagosi 603, 550. ⁴⁷Mia wagosi kuawa uvyazi wa Lawi nkawokutaaziwa, ⁴⁸kwa sibabu ZUMBE kamwamba Musa, ⁴⁹Wesekuwataazia wada wa kabila da Lawi waa kuwahanganya kwe jumla ya wantu wa Israeli. ⁵⁰Badii yakwe, waagiie Walawi kudikaua hema da amli za agane, na kukaua mahambo ya hema na vyose vyeumo. Walawi n'ndawekungumize kudenua hema na lazima wayenue mahambo ya hema. Lazima

wadikaue hema na kuyagoso mazingila yakwe. N'ndawaikaue masikani na kuzigoso nkambi zizungukazo.⁵¹Kia hema ndihodikundwe kusamizwa hantu hatuhu, Walawi nee ndiowadegae hada. Na kia hema ndihokundwe kugooswa, Walawi nee ndio wadigoose. Na mgeni yoyose ndieasogee hema lazima akomwe.⁵²Ukati wantu wa Israeli ndihowagoose hema zao, kia mgosi lazima awe hehi na utangio⁵³Hata ivyo Walawi lazima waika hema zao kuizunguka iyo masikani ya amla za agane ili maya yangu yesekweza kwaka juu ya wana wa Israeli. Walawi lazima walinde iyo masikani ya amla za agane." ⁵⁴Wana wa Israeli wagoosa yose aya. Wagoosa yose ambayo ZUMBE kaagila kwembokea Musa.

Chapter 2

¹ZUMBE akatamuia na Musa na Haruni vituhu. Akawamba, ²Kia moneka ondaapange kuigana na hantu hakwe, hamwe na mabango ya tati zao. N'ndawapange kuzunguuka hema da kudugania kia ntendeo. ³Wada ndiwo wapange mashaliki mwa hema ya kudugania, hantu ambaho uanga haoneka ukati wa zua dikasoomoka, ni nkambi za Yuda nao wonde wawe mwekundi dao. Nashoni mwanangwa ywa Aminadabu n'kiongozi ywa wantu wa Yuda. ⁴Hisabu ya wantu wa Yuda ni 74, 600. ⁵Kabila da Isakari n'nda dipange mbele ya Yuda. Nethaneli mwana ywa Zuari n'nda adiongoze jeshi da Isakari. ⁶Hisabu ya kikozi chakwe ni wagosi 54, 000. ⁷Kabila da Zabuloni donda dipange mbele ya Isakari. Eliabu mwana ywa Heloni nee monda adiongoze jeshi da Zabuloni. ⁸Hisabu ya kikosi chakwe ni 57, 400. ⁹Hisabu yose ya nkambi ya Yuda ni 186, 400. N'nda wawe wa bosu kuhauka. ¹⁰Ntendeo za kusini konda kuwe na nkambi ya Reubeni mwe kundi dao. Kiongozi ywa kundi da Reubeni ni Elizuri mwana ywa Shedeuri. ¹¹Hisabu ya kikosi chakwe ni 46, 500. ¹²Simeoni n'ndaapange mbele ya Reubeni. Kiongozi ywa wantu wa Simeoni ni Shelumieli mwana ywa Zurishadai. ¹³Wekutaaziwao mwe kikosi chakwe ni 59, 300. ¹⁴Kabila da Gadi n'ndaditongee. Kiongozi wa wantu wa Gadi ni Eliasafu mwana wa Deuli. ¹⁵Hisabu ya kikosi chakwe ni 45, 650. ¹⁶Wose wekutaaziwao kwe nkambi ya Reubeni, kuigana na kikosi chakwe, ni 151, 450. N'ndawatende wakaidi kuhauka. ¹⁷Kitongeacho, ni hema da kudugania kuhauka he nkambi hamwe na Walawi ikawa gatigati ya nkambi zose. Lazima wahauke aho nkambini kwa mpangilio uwo kana wekwengiavyo mwe nkambi. Kia mgosi lazima awe hantu hakwe kwa kutongea bango dakwe. ¹⁸Migawanyiko ya nkambi Efraimu katongea hantu hakwe. kiongozi ywa wantu wa Efraimu ni Elishama mwana ywa Amihudi. ¹⁹Hisabu ya kikosi iki ni 40, 500. ²⁰Baada ya awo dikatongea kabila da Manase. Kiongozi ywa Manase ni Gamaliel mwana wa Pedazuri. ²¹Hisabu ya kikosi iki ni 32, 200. ²²Kabila ditongeadoni Benjamini. Kiongozi ywa Benjamini ni Abidani mwana ywa Gidioni. ²³Hisabu ya kikosi iki ni 35, 000. ²⁴Wose wekutaaziwao mwe nkambi ya Efraimu ni 108, 100. N'nda watende wantatu kuhauka. ²⁵Nitendeo ya kaskazini kondakuwe na nkambi ya kikosi cha Dani. Kiongozi ywa wantu wa Dani ni Ahiezeri mwana ywa Amishadai. ²⁶Hisabu ya kikosi iki ni 62, 700. ²⁷Wantu wa kabila ya Asheri n'nda wapange mbele ya Dani. Kiongozi ywa Asheri ni Pagieli mwana wa Okirani. ²⁸Hisabu ya kikosi iki ni 41, 500. ²⁹Kabila da Naftali nee ndido ditongee. Kiongozi ywa Naftali ni Ahira mwana wa Enani. ³⁰Hisabu ya kikosi iki ni 53, 400. ³¹Wose wekutaaziwao kwe nkambi ya Dani ni 157, 600. Awa wonda watendewa mwisho kuhauka mwe nkambi, wakatongea bango dao. ³²Awa nee Waisraeli, wekutaaziwa kutongea familia zao. Wose wataaziwa mwe nkambi zao, kwa kutongea vikosi vyao 603, 550. ³³Mia Musa na Haruni nkawo kuduganya Walawi mwe hisabu ya Waisraeli. Itenda inga ZUMBE ekuavyo kamuagiia Musa. ³⁴Wantu wa Israeli wagosoa vyose ambavyo ZUMBE kamuagiia Musa. Wapanga kwa kutongea mabango yao. Watamba kuawa nkambini kwa kutongea jamaa zao, kwa mpangilio wa familia za nkoo zao.

Chapter 3

¹Sasa inu nee histolia ya uvyazi wa Haruni na Musa ukati ZUMBE ekugombekaho na Musa kwe muiima Sinai.

²Mazina ya wana wa Haruni ni Nadabu ambae nee mwana ywa bosi, na Abihu, na Eliezeri, na Ithamari.³Aya nee mazina ya wana Haruni, makuhani wekuwao wasiswa mavuta na kuikwa wakfu kutumika kana makuhani.

⁴Akini Nadabu na Abihu wafa mbele ya ZUMBE wekumwaviaho moto wesao kukubalika mwe nyika ya Sinai. Nadabu na Abihu nkawekuwa na wana, kwa iyo Eliazari na Ithamari watumika kana makuhani hamwe na tati yao.⁵ZUMBE akagombeka na Musa, akamwamba, ⁶"Waete kabia da Lawi na uwaike kwa Haruni kuhani ili wamwambize⁷Nao lazima wagosoe majukumu mhitu wa Haruni na jumuiya yose mbele ya hema ya kudugania. Na lazima watumike mwe hema. ⁸Wenda wayatunduiye mahambo ya hema ya kudugania na wendawamihiazikie makabia ya Israeli kwa huduma ya mwehema.⁹Uwaike Walawi kwa Haruni na wanawe. Nkiwaavya kikamiifu ili wamwambize kuwahiyaizikia watu wa Israel. ¹⁰Umsague Haruni na wanawe kuwa makuhani, akini nageni yoyose mwenda awe hehi lazima akomwe."¹¹ZUMBE akagombeka na Musa. Akamwamba, ¹²"Kauwa nkiwasagua Walawi mwe wantu wa Israeli. Nkiwagosa ivyo mhitu wa kudoa mvyagwa ywa bosi ywa kigosi ywa wana wa Israeli. Awa Walawi ni wangu. ¹³Na hata mvyagwa ywa bosi ni mai yangu. Mwe misi ambayo nkiwavamia wavyagwa wose wa bosi wa si ya Misri, nkiwapagua wavyagwa wa bosi wa Israeli kwa ajii yangu, wantu na wanyama pia. Ni mai yangu. Mimi nee ZUMBE."¹⁴ZUMBE akagombeka na Musa mwe nyika ya Sinai. Akamba, ¹⁵"Wataazie uvyao wa Lawi mwe kia familia mwe nyumba za nkoo zao. Taazia kia mgosi kuvokea mwezi umwe au zaidi." ¹⁶Musa akawataazia, kutongea maelekezo ya ZUMBE, kana ekuamliwavyo kugosoa.

¹⁷Mazina ya wana Walawi nee ni Gerishoni, Kohathi, na Merari. ¹⁸Ukoo wekuawaho na wana wa Gerishoni nee ni Libni na Shimei. ¹⁹Ukoo wekuawanao na wana wa Kohathi nee ni Amramu na, izihari, hebroni, na Uzieli. ²⁰Ukoo wekuawanao na wana Merari nee ni Mahili na Mushi. Izi nee nkoo za Walawi, zekuolozeshwazo ukoo kwa ukoo.

²¹Nkoo za Walibini na Washimei ziawana na Wagerishoni. Izi nee nkoo za Wagerishoni. ²²Wagosi wose wenao umli wa mwezi umwe au zaidi wataaziwa na kubwiia hisabu ya 7, 500. ²³Nkoo za Wagerishoni wenda wapange tendeuwe za mangalibi za hema.²⁴Eliasafu mwana ywa Laeli endaaongoze nkoo za uvyazi wa Wagerishoni.

²⁵Familia ya Gerishoni wendawainde hema da kuduganiana hamwe na iyo masikani. Wandawainde hema, ngubiko yakwe na dia pazia da lango da hema da kudugania. ²⁶Wendawainde buha, dia pazia da kwe lango—buha dizungukado hantu hatakatifu na mazabahu. Wendawaziinde sigi za hema ya kudugania na vyose vyeumo.

²⁷Nkoo zitongeezo zaawana na Kohathi: Ukoo wa Waamrami, ukoo wa Waizihari ukoo wa Wahebroni, na ukoo wa Wauzieli. Koo izi zaawana na Wakohathi. ²⁸Wagosi 8, 600 wenao umli wa mwezi umwe au zaidi wataaziwe ili kuinda vintu vya ZUMBE. ²⁹Familia ya uvyazi wa Kohathi wenda wapange tendeuwe za kusini ya Hema.

³⁰Elizafani mwana wa Uzieli nee mwenda aongoze ukoo wa Wakohathi. ³¹Nenda wainde sanduku, meza, vyekaiyovya taa, mazabahu, vintu vitakatifu ambavyo vyaitumika mwe huduma ya pazia na ndima zose zitongeanazo na hema. ³²Eliazari mwana wa Haruni kuhani endaawaongoze wagosi wawaongozao Walawi. Enda awaongoze wagosi waongozao eneo takatifu. ³³Nkoo mbii ziawanazo kwa Merari: ni ukoo wa Mahili na ukoo wa Mushi. Nkoo izi ziawana na Merari. ³⁴Wagosi 6, 200 wenao umli wa mwezi umwe na kwembosa wataaziwa.

³⁵Zurieli mwana wa Abihaili enda aongoze ukoo wa merari. Awa wenda wapange tendeuwe za kaskazini mwe hema. ³⁶Uvyazi wa wana wa Merari wenda utunduye mbao za hema, mataluma, nguzo, vyekaiyo, via vya kuzengea na vintu vyose vihusikanavyo, ³⁷na nguzo za buha zizungukazo hema, vyekaiyo, vingi ba sigi zakwe.

³⁸Musa na Haruni na mwanawe wenda wapange ntendeuwe za mashaliki za masikani, mbele ya hema ya kudugania kuelekea awiio da zua. Woo wenda wawajibike na majukumu ya hantu hatakatifu na majukumu ya wana wa Israeli. Mgeni mwenda eze hehi na hantu hatakatifu akomwe. ³⁹Musa na Haruni wakawataazia wagosi wa ukoo wa Walawi kana ekuwavyokaagia, wakataazia waogsi ishiini na mbii elfu. ⁴⁰ZUMBE akagombeka na Musa, "Wataazie wagosi wose ambao ni wavyagwa wa bosi wa Israeli ambao wana umli wa mwezi umwe na kwembosa. Oleshesha mazina yao. ⁴¹Un'dwee Walawi kwa ajii yangu mhitu wa wavyagwa wa wabosi wa Israeli, Mimi nee ZUMBE. Na udoe wanyama wa Walawi mhitu wa wavyagwa wa bosi wa wanyama wa uvyazi wa Israeli,"⁴²Musa akawawazia wavyagwa wa bosi wose wa Israeli kana ZUMBE ekuwaagiavyo kugosoa.

⁴³Kawataazia wavyagwa wose kwa mazina, wenao umli wa mwezi umwe na kwembosa akataazia wagosi 22, 273.

⁴⁴Vituhu ZUMBE akagombeka na Musa. akamba, ⁴⁵"Wadoe Walawi mhitu wa wavyagwa wose wa bosi wa wana wa Israeli. Na udoe wanyama wa Walawi mhitu wa wanyama wa Waisraeli watuhu. Walawi ni mai yangu. Mimi ni ZUMBE. ⁴⁶Unikubie shekeli shano za wokovu kwa kia ao 273 na ao wavyagwa wa bosi wa Israeli za ao wembokao idadi ya Walawi. ⁴⁷Wenda uzitumie izo shekeli shekeli mwenga ni sawa na gela ishiini. ⁴⁸Wenda uwaihe izo shekeli za wokovu kwa Haruni na wanawe." ⁴⁹Kwa iyo Musa akakuba shekeli za wokovu kuawa kwa wada wekwembosao idadi ya wada wekuokolwao ni Walawi. ⁵⁰Musa akakuba zia hea kuawa kwa ao wavyagwa

wa bosu wa Israeli. Kakuba jumla ya shekeli 1, 365, zenazo kihimo sawasawa na hantu hatakatifu. Musa akanwiiha Haruni na wanawe izo shekeli za wokovu. ⁵¹Musa akagosa kia kintu ekuagiiwacho ni mbui ya ZUMBE kana ZUMBE ekumwaagiavyo.

Chapter 4

¹ZUMBE akasema na Musa na Haruni. Akagombeka, ²Gosoa hisabu ya uvyazi wagosi wa kohosi kuawa kwa Walawi, kwa kutongea jamaa na familia za makolwa. ³Uwataazie wagosi ambao wana maika ya miaka saasini mpaka hamsini. Awa wonda waungani na bunga ditumikado kuavya huduma kwe hema ya kukintania. ⁴Uvyazi wa Kohathi wondawalinde via vintu vitakatifu zaidi vyekuikwavyo kwa ajii yangu mwe hema ya kukintania. ⁵Ukati nkambi yeandaaho kusoge mbee, Haruni na wanawe lazima waite kwe hemani, kuseeza pazia dekuu emewadu hantu hatakatifu na kudigubika sanduku da ushuhuda kwa pazia ido. Wonda wadigubike ido sanduku kwa babu da pomboo. ⁶Wondawatandike uwanga yakwe nguo za langi ya samawi. Wondawasomeke iyo miti ya kwenuiia. ⁷Wonda watandike nguo ya langi ya samawi mwe meza ya mikate ya wanyeshao. Uwanga yakwe wonda waike sahani, vijiko, mabakui na vikombe vya kumiminia. Mikate yondaiweaho kiya siku mezani. ⁸Wondawaigubike na nguo ya langi ya sui na babub da pomboo. Na kuika miti ya kwenuiia. ⁹Wondawadoe nguo ya langi ya samawi na kukigubika kinala, hamwe na taa zakwe, na nkoleo zakwe na vikombe vyakwe vya kuikia mavuta ya taa. ¹⁰Wonda waike kinalana vintu vyakwe vye kugubikwavyo na babu da pomboo na wonda waike miti ya kwenuiia. ¹¹Wonda wagubike na nguo ya samawi hemviko wa zahabu. Wondawagubike na babu da pomboo, na kuika miti ya kwenuiia. ¹²Wondawavidoe via vyose vya ndima takatifu na kuvifunga mwe nguo ya langi ya samawi. Wondawavigubike na babu da pomboo na kuviika ivyo via kwe miti ya kwenuiia. ¹³Wondause zeu hemviko na kutandika nguo ya langi ya zambaa uwanga yakwe. ¹⁴Wondawaviike mwe miti ya kwenuiia via vyose wekutumiavyo kwa ndima ya hemviko. Via ivi ni vyetezo, magembe, mabakui na vintu vituhu vya hemviko wonda wahagubike hemviko kwa babu da pomboo na kuika ida miti ya kwenuiia. ¹⁵Ukati Haruni na wanawe wekuwaho wakamiisha kugubika hantu hatakatifu na via vyose, na nkambi yondahoivokee kuendeya mbee, neaho wana wa Kohathi wondahoweze kwenua vintu vya hantu hatakatifu. Kana wonda wadonte via vitakatifu, lazima wonda wafe. Inu ni ndima ya wana wa uvyazii wa Kohathi, kwenua mahambo ya hema da kukintama. ¹⁶Eliazari mwana wa Haruni kuhani ondaalinde na kugookea mafuta ya taa, ubani mtana, kafa za mala kwa mala na mafuta ya upako. Ondaagookee ulinzi wa hema dose na vyose vyeumo mwe hema, hantu hatakatifu na via vyakwe. ¹⁷ZUMBE akagombeka na Musa Haruni. Akamba, ¹⁸Usekuwaluhusu kabila da Wakohathi kuusigwa mwe Walawi. ¹⁹Waamiyewaishi ili wasekweza kufa, kwa kugosoa ivi. Wanapokuwa wanasogelea kwa kugosoa ivi. Wanapokuwa wanasogelea ²⁰Wasekweza wakengia ndani ya hantu hatakatifu hata kwa kitambo, vinginevyo wonda wafe. Iya Haruni na wanawe wadaha kwengia, neaho Haruni na wanawe wondahowawapangie Wakohathi ndima maalumu ya kugosoa, kwa kiya yumwe. ²¹ZUMBE akasema na Musa vituhu, Akagombeka, "Gosoa hisabu kwa wana wa Gerishoni naho, kwa kutongea nkoo za mababa zao, kwa makolwa yao. ²²Uwataazie wada wenye miaka saasini mpaka miaka hamsini. ²³Uwataazie wose ili weze kuungana na wada watumikao mwe hema da kukintania. ²⁴Inu nee yondayo iwe ndima ya nkoo za Gerishoni, watumikaho na wenuawacho. ²⁵Wonda wenue pazia da masikani, hema da kukintania, na vigubiko vya babu da pomboo ambavyo viuwanga vyakwe, vigubiko ywakwe na pazia mwe mwango wa hema da kukintania. ²⁶Wonda wenuwe pazia da ua, pazia dakwe mwango wa uwa, ambao uhehi na ntulwe hehi na hemviko, nkamba zwakwe na vintu vyose vya utandima wakwe, chochose kikundwacho kugosolwa kuawana na vintu ivi, wao ne wagoao. ²⁷Haruni na wanawe nee wondao waongoze utandima wa uvyazi wa Wagerishoni, kwa vintu vyose viya vya ntambo, na mwe utandima wao wose. Ni lazima uwapangie majukumu yao yose. ²⁸Unu nee utandima wa kolwa da uvyazi wa wana wa Wagerishoni mwe hema da kukintania Ithamari mwana wa Haruni kuhani ondaawaongoze mwe utandima. ²⁹Wonda uwataazie uvyazi wa Merari kwa kolwa dao, na uwapange mwe nkoo za baba zao, ³⁰Kuvokea mwe umli wa miaka saasini mpaka miaka hamsini. Uwataazie kiya mwonda aungane na bunga denye utandima mwe hema da kukintania. ³¹Unu ne wajibu wa ndima yao mwe utandima wao mwe hema da kukintania. Wonda waamiye mbao za ntulwe, mataluma ywakwe, nguzo za makalishiyo yakwe, ³²Hamwe na nguzo za uwa zizungukazo ntulwe, makalishiyo ywakwe, vingi na nkamba zakwe, na vifaa vituhu vya kuzengea. Wiandikwa kwa mazina na ndima zao. ³³Unu nee utandima wa kolwa da uvyazi wa Merari, ambao wakundwa kugosoa mwe hema da kukintania, asi ya ukauwizi wa Ithamari mwana wa Haruni kuhani. ³⁴Musa na Haruni na wakauwizi wa wantu wawataazia wana wa uvyazi wa Wakohathi kwa kutongea makolwa ya koo za baba zao. ³⁵Wawataazia wada wenye miaka saasini mpaka hamsini. Wamtaazia kiya yumwe mwekukundwa kukongwa mwe bunga diavyado huduma ya utandima mwe hema da kukintania. ³⁶Wataaziwa wagosi 2, 750 kwa kutongea makolwa yao. ³⁷Musa na Haruni wawataazia wagosi wose kuawa kiya kolwa na ukoo wa Wakohathi ambao watumika kwe hema da kukintania. Wagoao ivi kwa kumtii BWANA mwekuwaagiza kwembokea kwa Musa. ³⁸Uvyazi wa Gerishoni wataaziwa kutongea kolwa na nkoo za baba zao, ³⁹kuvokea miaka saasini mpaka hamsini, kwa kiya yumwe mwekukundwa kuungana na wantu waavyao huduma kwe hema ya kukintania.

⁴⁰Wagosi wose wataaziwa kutongea makolwa na nkoo za baba zao wawa 2, 630.⁴¹Musa na Haruni wataaziya nkoo za uvyazi wa Gerishoni ambao wonda walumike kwe hema da kukintania. Wagosoa ivi ili kutii ambacho ZUMBE kakunda wagosoe kwembokea Musa.⁴²Uvyazi wa Merari wataaziwa kwa makolwa kwembokea nkoo za baba zao, ⁴³kuvyokea wenye miaka saasini mpaka hamsini, kiya mkundwa kuungana na wantu wagosao kwe hema da kukintania. ⁴⁴Wagosi wose wekutaaziwao kwembokea makolwa ya nkoo za baba zao wawa 3, 200.⁴⁵Musa na Haruni wawataazia wagosi awa, uvyazi wa Merari. Kwa kugosoa ivi watii amli ya ZUMBE wekuagiiwayo kwembokea Musa. ⁴⁶Kwa iyo Musa na Haruni na wagokezi wa Israeli wataaziwa Walawi wose kwa kutongea makolwa na nkoo za baba zao ⁴⁷Kuvokeya wenye miaka saasini mpaka hamsini. Wataaziwa kiya mwekukundwa kugosoa ndima kwe ntulwe, na kiya mwekukundwa kuwenua na kuamia vintu vya kwe hema da kukintania. ⁴⁸Wataaziwa wagosi 8, 580.⁴⁹Kwa agizo da ZUMBE, Musa kamtaazia kiya mgosi na kuika kumbukumbu ya ndima ambayo kiya yumwe adaha kugosoa. Kwa ivyo, watii kiya ambacho kawaagiiaya kugosoa kwembokea kwa Musa.

Chapter 5

¹ZUMBE katamwiia na Musa. Akaamba, ²"Wambe wanangwa wa Israeli wawalavye wantu wose wenye matamu ya mababu, yakwenkiizana, na kia mwenye vionda viavyavyo halufu, nae mwekunajisika kwa kutoza maiti. ³Awe mgosi hambu mvyee, mwekuawa mwe nkambi, ili wesekeweza kuigea unajisi nkambi, kwa sibabu mi nekaa umo mwakwe," ⁴Wantu wa Israeli wakagosa kwe nkambi, sa ZUMBE ekumwagiiavyo Musa. Wantu wa Israeli wakamwetikia ZUMBE⁵Vituhu ZUMBE akatamwiia na Musa. Akaamba, ⁶"Tamwiia na wana wa Israeli. Muntu mgosi na muntu mvyee wakagosa zambi yoyose wantu wagosoea navyo wowo kwa wowo, na muntu uyo akamwenka ZUMBE, muntu uyo endaawe na ubanasi. ⁷Aho muntu uyo endaaungame iyo zambi ekuigosoayo. Muntu uyo endaavuze maiho ya ubanasi wakwe na kumemeeza kwe maiho ayo sihemu ya shano zaidi. Endaamuihe uyo ekumgosoae ubanasi⁸Miya ati uyo muntu mwekugosoewa ubanasi nkana ndugu ya kuhokea ayo maiho ya ubanasi, basi endaihe ayo maiho ya ubanasi hangu kwembokea kuhani hamwe na ngoto dume kwa aji ya sadaka yakwe mwenye. ⁹Kia sadaka ya wana wa Israeli vintu vyekunegwavyo naho vikaetwa ha kuhani ya wantu wa Israeli vyendaviwe vyakwe. ¹⁰Sadaka ya kia muntu yendaiwe ya kuhani, ati muntu yoyose endaalavye kintu chochose kwe kuhani chendakiwe chakwe."¹¹Vituhu ZUMBE akagombeka na Musa. Akaamba, ¹²"Tamwiia na wana wa Israel. Uwambe, 'Ati mkaza muntu endaasi na kugosa zambi kwa muumewe. ¹³Ikabinda aho muntu mtuhu akagona nae. Kwa sibabu, iyo endaawe kanajisika. Hata ati muumewe nkekuona naho nkavimanya, ati nkakuna muntu ekumamankanya, vyeivyo ida loho ya kinyuu yendaikamuonyese yuda mgosi kua mkaziwe kanajisika. ¹⁴Atiho, loho ya kinyuu yadaha kumhufya yuda mgosi ukati mkaziwe nkazatikunajisika. ¹⁵Kwa mazingila ayo, yuda mgosi oondigwa kumwegaa mkaziwe kwe kuhani. Yuda mgosi oondigwa kulavya sadaka ya divai kwa ajii yakwe. Oondigwa kueta sihemu ya kumi ya efa ya unga wa shayiri. Esekugea mavuta uanga yakwe waa esekugea ubani uanga yakwe kwa kua ni sadaka ya uanga ya kinyuu, ni sadaka ya unga ya ukumbuso wa ubanasi. ¹⁶Nee kuhani endahoasogeze hehi na kumuika ZUMBE. ¹⁷Kuhani endaadoe kikombe cha mazi matakatiifu naho endaadoe mavumbi yakwe masikani. Enda aike yada mavumbi mwe mazi. ¹⁸Naho kuhani endamwekaze uyo mvyee he ZUMBE naho endazifungue fii mwe mutwi wa uyo mvyee endamuikie mwe mikono yakwe iyo sadaka ya unga kwa ajii ya ukumbuso ambayo ni sadaka ya unga kwa ajii ya kinyuu. ¹⁹Kuhani endatozeeze mwe mikono yakwe mazi ya usungu yadahayo kueta lana. Kuhani endamwekaze uyo mvyee sii kwa ajii ya kweigita na kumwamba, 'Ati nkwekugosa ukianga na mgosi mtuhu, naho ati nkwekukengeuka na kugosa ubanasi, basi wendaue hulu na mazi aya yadahayokueta laana. ²⁰Miya ati we, mvyee he sii ya muumeo kugosa ubanasi, naho ati kunajisika, na ati mgosi mtuhu kugona nae, ²¹nee, (kuhani endaaonde uyo mvyee amuigite ili adahe kueta lana kwakwe, na kua endaaendee kumwamba yuda mvyee) 'ZUMBE endakugosoe wewe kua kana yendayouikaue kua ivyo he wantu wako. Inu yendaiawiie hada ZUMBE endahoagosoe nyonga yako ivunde na ifu dako dimeme. ²²Aya mazi yaetayo lana yendayengie mwe ifu dako na kumema na nyonga yako kuvunda, mvyee kondingwa azumie, 'Ehe ayo yanipate ati mi nna ubanasi.' ²³Kuhani nae endazibiikie lana izi he kitabu, naho endazifute lana zekubiikiwazo kwa mazi ye usungu. ²⁴Naho kuhani endamuagiie yuda mvyee kunywa yada mazi ya usungu yaetayo lana. Yada mazi yaetayo lana yendayengie na kua yenayo usungu. ²⁵Kuhani endaidoe ida sadaka ya unga ya kinyuu mwe mikono ya yuda mvyee. Endaaioteeze ida sadaka ya unga he ZUMBE na kuieta he mazabahu. ²⁶Kuhani endaadoe konzi ya sadaka ya unga mwe mkono wakwe sa sadaka ya kuwakiisha mazabahuni. Nee endahoamwenke mvyee yada mazi yenayo usungu adahe kunywa. ²⁷Ukati wa kumwenka yada mazi adahe kuyanywa ati kamgosoae uchama kwa sibabu ya ubanasi ekumgosoao muumewe, nee yada mazi yaetayo lana yendayamwengie na kua na usungu. Ifu dakwe dendadimeme na nyonga yakwe yenda iavunde. Yuda mvyee endaalaniwe mwe wantu wakwe. ²⁸Miya ati yuda mvyee nkekumgosoae uchama na ati ni yedi endaawe hulu. Naho adaha kwenua nda. ²⁹Inu nee shaiya ya kinyuu. Ni shaiya ya mvyee mwendaagosoe ubanasi he muumewe na kua mchama. ³⁰Ni shaiya ya mgosi mwenye loho ya kinyuu kwa mkaziwe. Endamuete mvyee he ZUMBE, naho kuhani endamgosoee uyo mvyee kia kintu kikundigwacho kigosoke kwe shaiya ya kinyuu ikundigwavyo kugosoka. ³¹Yuda mgosi endaawe nkana hatia kwa kumueta mkaziwe he kuhani. Naho yuda mvyee endaadoe ubanasi wakwe."

Chapter 6

¹ZUMBE akagombeka na Musa. Akamwamba, ²Gombeka na wana wa Israeli, uwambe, 'Koma mgosi ama mvyee akaika nazii kwa ZUMBE kwa kuda kiapo maalumu cha mnazii, aho endaenege na divai na kileo, nkanaanywe siki iyawanaye na divai. ³Asekunywa kileo kiawanacho na siki ema kilevi. Asekunywa mazi ya divai yoyose au kuda zabibu mbisi wala zekunyaazo. ⁴Mwe si zose ambazo keenega kwa ajii yangu, asekuda chochose kiawanacho na zabibu wala kintu chochose kiawanacho na makonkwa au makoa. ⁵Ukati wowose wa nazii yakwe, umo usekwemboka mwe mutwi wakwe mpaka misi zakwe za nazii kwa ZUMBE zitimiike. Lazima enege kwa ZUMBE. Azieki fii zakwa zikue mwe mutwi wakwe. ⁶Ukati wose wa kujizili kwakwe kwa ZUMBE, asekuikaibiya he mtakufa. ⁷Asekwenajisi kwa namna yoyose hata kama afe tati yakwe, mami akwe, dadie, au ndugu yakwe. Inu ni sababu keenega kwa ajii ya Mungu, enga ambavyo kia meneka adahavyo kumuona fii zakwe kwa ulefu. ⁸Ukati wose wa kwejizili kwakwe enda awe mtakatifu, kwetunza kwa ajii ya ZUMBE. ⁹Ikalawia muntu kafa hamka nkandani yakwe na kwegea unajisi mutwi wakwe mtakatifu nee endaho amoge mutwi wakwe mwe misi ya kwetakasa --Misi ya mpungate amege mutwi wakwe. ¹⁰Msi wa nane enda amwetee kuhani njiwa waidi au makinda maidi ya njiwa he lango da hema ya kukintania. ¹¹Kuhani nae enda amlavye mdege yumwe enga sadaka ya zambi na mtuhu enga sadaka ya kudagamiza. Awa wenda wagoseke sadaka ya upatanisho kwakwe kwa sibabu enda awe kagosoza zambi ya kuwa hehi na mtakufa. Enda atakasike mutwi misi iyo. ¹²Enda enege kwa ZUMBE vituhu mwe msi izo za utakaso. Enda aete ngoto mgosi mwenga umli wa mwaka umwe kama sadaka ya hatia. Zia msi zakwe kabla ya kunajisika nkazina zitaaziwe, kwa sibabu kweika wakfu kwake kunajisika. ¹³Inu nee shaiya ya mnazii ukati wa mda wa kiyizii wendaho utimie. Enda aetwe he uvi wa hema ya kukintania. ¹⁴Enda aete sadaka yakwe kwa ZUMBE. Enda alavye mwana ngoto mgosi wa mwaka umwe mwese ila kama sadaka ya zambi. Enda aete ngoto mgosi mwese ila kama sadaka ya npeho. ¹⁵Enda aete ya mikate ikugosolwayo bila hamila, mikate ya unga msisii yekukandwayo kwa mavuta, mikate ya kaki yesaye hamila yekusiswayo mavuta, hamwe na sadaka za unga na sadaka za vinywaji. ¹⁶Kuhani enda awaete mbele za ZUMBE. Enda alavye izo sadaka zakwe za zambi na kudagamizwa. ¹⁷Na ntezu ya mikate yesayo kugewa hamila, endaamlavye yuda ngoto mgosi kama sadaka ya npeho kwa ZUMBE. Naho kuhani enda alavye iyo sadaka ya unga na sadaka ya vinywaji. ¹⁸Mnazii enda omege fii zakwe kama ishaa ya kwenega kwa ajii ya Mungu he uvi wa hema da kukintania. Enda amoge fii zakwe na kuzoka mwe moto we ahosi ya sadaka ya npeho. ¹⁹Kuhani enda adowe wega da ngoto mgosi sekutokoswado, na mkate wesao hamila kulawa mwe ntezu, na mkate umwe wa kaki wesao hamila. enda auwike he mikono ya mnazii baada ya kuwa kazimoga fii kwa ishala ya kujizili. ²⁰Ikabinda kuhani enda avikuche kuwa sadaka kwa ZUMBE, sehemu takatifu kwa kuhani, hamwe na kidali cha kukuchwa na nyonga dekuavigwado kwa kuhani. Baadae, Mnazii abuza kunywa divai. ²¹Inu nee sheia ya mnazii mweisa sadaka yakwe kwa ZUMBE kwa ajii ya kujizili kwakwe. Chochose endacho alavye, lazima agosoe enga ekweisavyo, kulinda ahadi yakwe kama yekuiganywavyo mwe shaia ya Mnazii. ²²Vituhu ZUMBE akagombeka na Musa, akamba, ²³"Tamwiia na Haruni na wanawe. Uwambe, 'mwenda muwabaliki wana wa Israeli kwa siya inu. Muwambe, ²⁴ZUMBE na awabaliki na kuwatunza. ²⁵ZUMBE na awamwikie ungazi wa cheni chakwe naho awe mwenye neema kwenu. ²⁶ZUMBE na awakauwe kwa neema na kuwenka npeho." ²⁷Ni kwa namna inu wadaha kwamba kuwenka zina dangu wana wa Israeli."

Chapter 7

¹Msi ambao Musa nee kakamiisha masikani, nee agea mavuta na kuiika wakfu kwa ZUMBE, hamwe na mahambo yakwe kaigosoea ivyo mazabahu na via vyakwe kaigea mavuta na kuika wakfu kwa ZUMBE. ²Siku iyo, kiongozi wa Israeli na wada mitwi ya familia za matate waavya sadaka. Awa wagosi nee viongozi wa makabila wawasaidia kutaazia wantu kwaida sensa. ³Nee waeta sadaka zao kwa ZUMBE. Waeta magai mtandatu yekugubikwayo na mafai kumi na waidi waeta gai dimwe kwa kia kiongozi waidi kia kiongozi kaeta fahali yumwe waeta vintu ivi mbele ya masikani. ⁴Ikabinda ZUMBE akatamwiie na Musa, akamwamba, ⁵"Uzihokee izo sadaka kuawa kwao na uzitumie kwa matumizi ya ndima ya hema yakudugania uwenke izo sadaka Walawi, kwa kia yumwe kadai ya uhitaji wa ndima yakwe." ⁶Musa akayadoa yada magai na fahali na kuwenka Walawi. ⁷Akawenka magai maidi na mafahali wane wada wa uvyazi wa Gerishoni, kwa ajii nee ndima yao yekukundayo. ⁸Kawenka uvyazi wa Merari magai mane na mafahali mnane sii ya ukaulizi wa Ithamari mwana wa Haruni kuhani. Kagosoa ivi kwa ajii ya uhitaji wa ndima yao. ⁹Akini wada wauvyazi wa Kohathi nkekuwenka chochose kwasibabu wao wakaua vintu vitakatifu ambavyo vikundwa vyeluwe mwe wega yao nkio mwe magai. ¹⁰Viongozi waavya biza zao ntuhu kwa ajii ya kuika wakfu kwa zabihu kwa msi uda ambao Musa kaigea mavuta mazabahu. Viongozi waavya sadaka zao mbele ya mazabahu iyo. ¹¹ZUMBE akagombeka na Musa, "Kia kiongozi enda aavye sadaka zao kwa msi wakwe kwa ajii ya kuika wakfu mzi wakwe" ¹²Mwe msi wa bosu, na Nashoni mwana ywa Aminadabu, wa kabila da Yuda, kaavya sadaka yakwe. ¹³Sadaka yakwe ni kiheeo kimwe uzani wa shekeli 130 na wiga umwe wa feza ambao uzito wakwe ni mia na sabini kwa kihimo cha mahali patakatifu. Vyombo vyose viwa vimemeezwa unga msisiii wekuhanganywao na mavuta kuwa sadaka ya unga. ¹⁴Naho nee kawenka unga wa zahabu kiasi cha wiga umwe chenacho uzani wa shekeli kumi wekumemao ubani. ¹⁵Kaavya kafa ya kuokwa fahai mteke ng'oto mgosi umwe na mwana ng'oto mgosi yumwe wa mwaka umwe. ¹⁶Kaavya beberu kana kafa ya hatia. ¹⁷Kaavya makisai mbii, ng'oto wa gosi washano, beberu washano na wanang'oto wenao mli wa mwaka umwe umwe kana kafa ya npeho inu nee nsadaka ya Nashoni mwana ywa Aminadabu. ¹⁸Msi wa kaidi, Nethanel mwana ywa Zuari, kiongozi ywa Isakari, kaavya kafa yakwe. ¹⁹Kafa yakwe nee nikiheeo kimwe cha feza ya uzito wa 130 na wiga umwe wa feza yenayo uzani wa shekeli 70, via vyose ivi nee vimema unga msisiii wekuhanganywao na mavuta. ²⁰Naho nee aavya wiko umwe wa zahabu yenye uzito wa shekeli kumi, yekumemayo ubani. ²¹Kaavya sadaka yakuteketezwa fahali mchanga, ng'oto mgosi yumwe, na mwana ng'oto yumwe mgosi. ²²Kaavya beberu yumwe kuwa kafa ya zambi. ²³Kaavya makisai waidi ng'oto mgosi washano, beberu washano wa mwaka umwe umwe kutenda kafa ya amani. Inu nee sadaka ya Nethaneli mwana ywa Zuari. ²⁴Msi wa mtandatu Eliabu mwana ywa Heloni, kiongozi wa Zabuloni kaavya sadaka yakwe. ²⁵Sadaka yakwe iwa nsahani mwenga ya feza yenye uzani wa shekeli 130, na kiheeo kimwe cha feza yenye uzito wa shekeli sabini kwa kihimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo vyose viwavimema unga msisii wekuhanganywao na mavuta kuwa sadaka ya unga. ²⁶Naho kaavya kijiko kimwe cha zahabu chenacho uzani wa shekeli kumi, chekumemacho ubani. ²⁷Akaavya sadaka ya fahali mteke ng'oto mgosi yumwe, na mwana ng'oto mgosi yumwe. ²⁸Akaavya beberu yumwe kana kafa ya zambi. ²⁹Akaavya makisai waidi, ng'oto wagosi washano, beberu washano, na mwana ng'oto mgosi washano wa mwaka umwe umwe. Kugosoka sadaka ya amani. Inu iwa kafa ya Eliabu mwana Heloni. ³⁰Msi wane, Elizuri mwana ywa shedeuri, kiongozi ywa uvyazi wa Reubeni, akaavya sadaka yakwe. ³¹Sadaka yakwe iwa ni kiheeo kimwe cha feza yenayo uzani wa shekeli 130 na kiheeo kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli sabini, kwa kihimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo ivyo vyose viwa vimema unga msisii wekuhanganyiwa na mavuta kuwa kafa ya unga. ³²Naho akaavya kijiko kimwe cha zahabu chenye uzani wa shekeli kumi chekumemacho ubani. ³³Kaavya sadaka ya kuteketezwa fahai mwenga nteke, mwana ng'oto mgosi yumwe mteke wa mwaka umwe. ³⁴Kaavya sadaka ya beberu dimwe kuwa ya zambi. ³⁵Akaavya makisai waidi ng'oto mgosi washano wa mwaka umwe kuwa ya amani, inu itenda kafa ya Elizuri mwana ywa Shedeuri. ³⁶Msi wa shano, Shelumieli mwana ywa Zurishadai, kiongozi wa uzao wa Simeoni, akaavya sadaka yakwe. ³⁷Sadaka yakwe nee iwa kiheeo kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli 130 na wiga umwe wa feza lenye uzani wa shekeli sabini kwa kihimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo vyose ivi viwa vimema unga msisii wekuhanganywao mavuta kuwa kafa ya unga. ³⁸Naho akaavya kijiko kimwe cha zahabu chenye uzani wa shekeli kumi, wekumemao ubani. ³⁹Akaavya sadaka ya kuteketezwa fahai nteke gosi da ng'oto na gosi da mwanang'oto da mwaka umwe. ⁴⁰Akaavya sadaka mwenga kuwa sadaka ya zambi. ⁴¹Akaavya makisai waidi, mgosi waidi wa ng'oto, bebelu washano, na mgosi washano wa mwana ng'oto wa mwaka umwe umwe kuwa sadaka amani. Umwe umwe kuwa sadaka ya amani. Inu nee yekuayo sadaka ya Shelumei mwana ywa Zurishadai. ⁴²Msi wa mtandatu, Eliasafu mwana ywa Deuli, kiongozi wa uvyazi wa Gadi, akaavya sadaka ywake. ⁴³Sadaka yakwe iwa ni kiheeo kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli 130 na wiga wa shaba lenye wa shekeli

sabini, kwa kihimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo ivi vyose viwa vimema unga msisii wekuhanganywao na mavuta kwa ajii ya sadaka ya unga. ⁴⁴Pia akaavya kijiko kimwe cha zahabu chenye uzani wa shekeli kumi, chekumemacho ubani. ⁴⁵Akaavya sadaka ya kuteketeza ya fahai ndeke, ng'oto mgose yumwe, na gosi da mwana ng'oto mwenga wa mwaka umwe. ⁴⁶Akaavya beberu mwenga kuwa sadaka ya zambi. ⁴⁷Akaavya makisai waidi, wagosi washano wa ng'oto, bebelu washano, na mwana ng'oto mgosi washano wa mwaka umwe kuwa sadaka ya amani. Inu iwa sadaka ya Eliasafu mwana ywa Deuli. ⁴⁸Msi mpungati, Elishama mwana ywa Amihudi, kiongozi wa uzao wa Efraimu, akaavya sadaka yakwe. ⁴⁹Sadaka yakwe iwa kiheeo kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli 130 na wiga da feza lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kihimo cha shekeli za mahali patakatifu. Vyombo ivyo vyose viwavimema unga msisii wekuganganywao na mavuta kuwa sadaka ya unga. ⁵⁰Naho kaavya wiko umwe wa zahabu, chekumemacho ubani. ⁵¹Kaavya sadaka ya kuteketeza, fahai mwenga, ng'oto mgosi yumwe, na mwana ng'oto mgosi yumwe ywa mwaka umwe. ⁵²Kaavya bebelu mwenga kuwa kafa ya zambi. ⁵³Akaavya makisai waidi, ng'oto wagosi washano, beberu washano, na mwana ng'oto mgosi washano wa mwaka umwe umwe kuwa sadaka ya amani. Inu iwa sadaka ya Elishama mwana ywa Amidu. ⁵⁴Msi wa mnane, Gamaliel mwana ywa Pedazuri, kiongozi wa uzao wa Manase, akaavya kafa ya yakwe. ⁵⁵Sadaka yakwe iwa kiheeo kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli 130 na wiga umwe wa feza lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kihimo cha shekeli za hantu hatakatifu. Vyombo vyose viwa vimemeezwa unga msisii wekuhanganywao na mavuta kuwa kafa ya unga. ⁵⁶Pia akaavya wiga umwe wa zahabu chenye uzani wa shekeli kumi, chekumemacho ubani. ⁵⁷Akaavya sadaka ya kuteketeza ya fahai mwenga ng'oto mgosi yumwe na mwana ng'oto mgosi yumwe wa mwaka umwe. ⁵⁸Akaavya beberu dimwe kuwa sadaka ya zambi. ⁵⁹Akaavya makisai waidi, ng'oto mgosi washano bebelu washano, na mwana ng'oto mgosi wa mwaka umwe umwe kugosoka sadaka ya amani. Inu nee yekuayo sadaka ya Gamaliel mwana ywa Pedazuri. ⁶⁰Msi wa kenda, Abidani mwana ywa Gidioni, kiongozi wa uzao wa Benjamini, akaavya sadaka yakwe. ⁶¹Sadaka yakwe iwa kiheeo kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli 130 na wiga umwe wa feza lenye uzito wa shekeli sabini, kwa kihimo cha shekeli za mahai hatakatifu sadaka ya unga. ⁶²Naho akaavya wiko umwe wa zahabu yenye uzani wa shekeli kumi, chekumemacho ubani. ⁶³Akaavya kafa ya mwanang'oto yumwe mgosi, ng'oto mgosi yumwe na mwana ng'oto mgosi yumwe ywa mwaka umwe. ⁶⁴Akaavya bebelu yumwe kuwa sadaka ya zambi. ⁶⁵Akaavya makisai waidi, ng'oto wagosi washano, mabebelu washano, na wanang'oto wagosi washano kuwa kafa ya npeho. Inu nee yekuayo ya Abidani mwana ywa Gidioni. ⁶⁶Msi wa kumi, Ahizeri mwana wa Amishadai kiongozi ywa Dani kaavya sadaka yakwe. ⁶⁷Kaavya kiheeo kimwe cha feza zenye uzani shekeli 130 na wiga umwe wenye uzani wa shekeli sabini, kwa kihimo cha shekeli cha hantu hatakatifu. Via vyose ivi nee vimema unga msisii wekuhanganyaaywao na mavuta kua kafa ya unga. ⁶⁸Pia akaavya wiga umwe wa zahabu wenye uzito wa shekeli kumi chekumemacho ubani. ⁶⁹Akaavya kafa dakuokwa ng'ombe mgosi yumwe mteke na ng'oto mgosi yumwe wa mwaka umwe. ⁷⁰Akaavya bebelu yumwe kuwa kafa ya zambi. ⁷¹Akaavya makisai waidi ng'oto wagosi washano, bebelu washano, na wanang'oto wagosi washano wa mwaka yumwe yumwe, kuwa sadaka ya amani. Inu nee yekuayo kafa ya Ahizeri mwana wa Amishadai. ⁷²Msi wa kumi na mwenga. Pagieli mwana ywa Okrani kiongozi wa uzao wa Asheri akaavya kafa yakwe. ⁷³Kafa yakwe iwa kiheeo kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli 130 na wiga umwe feza wenao uzani wa 70 shekeli ya kihimo cha hantu hatakatifu via vyose ivi nee vimema unga msisii wekuhanganywao na mavuta kuwa kafa ya unga. ⁷⁴Pia akaavya wiga umwe wa zahabu chenye uzani wa shekeli kumi, chekumemacho ubani. ⁷⁵Akaavya kafa ya kuteketezwa fahai mwenga nteke. Mgosi wa ng'oto yumwe, gosi dimwe da mwana ng'oto wa mwaka umwe. ⁷⁶Akaavya bebelu mwenga kuwa kafa ya zambi. ⁷⁷Akaavya makisai waidi, wagosi washano kuwa kafa ya amani. Inu iwa kafa ya Pagieli mwana wa Okrani. ⁷⁸Msi wa kumi nambii, Ahira mwana ywa Enani, kiongozi wa uzao wa Naftali, akaavya kafa yakwe. ⁷⁹Sadaka yakwe iwa kiheei kimwe cha feza yenye uzani wa shekeli 130 na wiga umwe wa feza lenye uzani wa shekeli sabini, kwa kihimo cha shekeli za hantu hatakatifu. Vyombo vyose ivi viwa vimema unga msisii wekuhanganywao na mavuta kuwa kafa ya unga. ⁸⁰Pia akaavya wiko umwe wa zahabu chenye uzani wa shekeli kumi, chekumemacho ubani. ⁸¹Akaavya kafa ya kuteketezwa fahai mwenga n'teke, gosi dimwe da ng'oto, na mwana ng'oto mgosi yumwe wa mwaka umwe. ⁸²Akaavya bebelu yumwe kuwa kafa ya zambi. ⁸³Akaavya bebelu yumwe kuwa kafa ya zambi. Akaavya makisai waidi, ng'oto mgosi washano, bebelu washano, na wanang'oto washano wa mwaka umwe umwe kuwa kafa ya amani. Inu nee yekuayo kafa ya Ahra mwana ywa Enani. ⁸⁴Viongozi ywa Israeli viwaviikwa wakufu hivi vintu vyose msi ambao Musa akagida mavuta kwenye mazabahu waziika wakfu na mbii za feza, na vijiko kumi na mbii vya zahabu. ⁸⁵Zia sahani za feza kia mwenga iwa na uzani wa shekeli 130 na kia bakui ya feza iwa na uzani wa shekeli 2, 400, kwa kihimo cha shekeli za hantu hatakatifu. ⁸⁶Via vijiko vya zahabu viwa vimema ubani, viwa na uzani wa shekeli kumi kia mwenga vijiko vya zahabu viwa na uzani wa shekeli 120. ⁸⁷Wawapagua wanyama wose kwa ajii ya kafa ya kuteketezwa, fahai kumi na waidi, ng'oto mgosi kumi na waidi, na wanang'oto wagosi kumi na waidi wa mwaka umwe umwe. Waavya kafa yao uanga. Wakaavya bebelu kumi

na waidi kuwa kafaa ya zambi. ⁸⁸Kuawana na ng'ombe zao, wakaavya fahai ishiini na nne, ng'oto wagosi sitini bebelu sitini, yumwe kuwa sadaka ya amani. Inu iwa kwa ajii ya kuika wakfu ida mazabahu badii ya kumiminiwa mavuta. ⁸⁹Musa ekwengiaho mwe hema kudugania kamba ZUMBE, ndiho ekusikiaho sauti yakwe ikatamuuia nae. ZUMBE kagombeka nae kuawa uanga ya kiti cha lehema chekuacho uanga ya sanduku da ushahidi kuawa gatigati ya makelubi. Agombeka nae.

Chapter 8

¹ZUMBE akasema na Musa, akamwamba, ²"Sema na Haruni umwambie, 'zia taa saba lazima zumuike he kinara ndiho uziwashe,"³Haruni akayagoso aya. Akaziwasha zia taa uwanga ya kinara ili ziangaze mbele yakwe kama ZUMBE ekumwaagizavyo Musa. ⁴Kinara kigisolwa sia inu kama ZUMBE ekumwelekezavyo Musa muundo wakwe. Kiondigwa kigisolwe kwe dhahabu vokea kitako chakwe hadi uwanga, ne chekuondigwavyo kugisolwa kwa dhahabu kwa maua hadi uwanga.⁵Vituhu, ZUMBE akatamuiia na Musa, akamwamba, ⁶"Uwadoe Walawi kati ya wana wa Israeli na uwatakase."⁷Kuwatakasa, uwagosome ivi: Uwanyunyizie mazi ya utakaso uwanga yao. Hakikisha we moga wafua nguo zao, na kwa sia inu wetakase wenye. ⁸Kisha wadoe fahari mteke na sadaka ya unga mwembamba weku changana nao na mavuta. Halafu wadoe fahari mteke kwa ajii ya sadaka ya zambi. ⁹Uwaete Walawi mbele ya hema da kudugana, na uwakusanye jamii yose kudugana, na uwakusanye jamii yose ya wana wa Israeli. ¹⁰Uwaete Walawi mbele yangu, ZUMBE. Wana wa Israeli wandawabadike mikono yao juu ya Walawi. ¹¹Haruni andaawalavye Walawi mbele yangu, kwa sadaka ya kutingiswa. Inda iwe ivi ili kwamba Walawi wanitamikie. ¹²Walawi wandawaike mikono yao uwanga ya awo fahari. Mndamuavye fahari yumwe kwa ajii ya sadaka ya zambi na fahari mtuhu kuwa sadaka ya kuteketezwa kwangu, ili kuwa upatanisho kwa Walawi. ¹³Waete Walawi mbele ya Haruni na mbele ya wanae, uwenue kuwa sadaka ya kukucha kwa ajii yangu. ¹⁴Kwa sia inu undauwatenganishe Walawi kulawa wana wa Israeli. Walawi nndawawe wangu. ¹⁵Baadaye Walawi nndawengie ndani ya hema da kudugania. Unda uwatakase. Undauwalavye kuwa sadaka ya kukuchwa ¹⁶Gosoa ivi kwa sibabu wao ni wangu wose kulawa kwa wana wa Israeli. Wanda wadoe nafasi ya kia mvyaigwa wa bosi avuguaye ifu, uvyagwa wa bosi uvyazi wa Israeli. Nkiwadoa Walawi kwa ajii yangu. ¹⁷Wavyagwa wa bosi wose kulawa kwa wana wa Israeli ni wangu, wantu hamwe na wanyama pia. Siku ida wekudoaho wavyagwa wa bosi mwe si ya Misri, Nkiwatenga kwa ajii yangu ¹⁸Nkiwadoa Walawi kulawa kwa wana wa Israeli baadala ya uvyagwa wa bosi. ¹⁹Nkiwalavya Walawi kuwa zawadi kwa Haruni na wanae. Nkiwadoa lawa wana wa Israeli ili kuwatumikia wana wa Israeli mwe hema da kudugania. Nkiwalavya ili kuwa upatanisho kwa wantu ili kwamba wasekapatwa na mapigo wakati wakaribiaho kwe eneo takatifu. ²⁰Musa, Haruni na jamii ya Waisraeli wose wawagosome Walawi ivi. Wagosoia kia kintu ambacho ZUMBE ne kaamuru Musa kuhusu Walawi. Wana wa Israeli wakayagoso aya kwa hamwe nao. ²¹Walawi waketakasa wenye na kufua mavazi yao, Na Haruni akalavya kama sadaka ya kukucha kwa ZUMBE na akagosoia upatanisho kwao ili kuwatakasa. ²²Baada ya ayo, Walawi wakengia ndani kugosoa utumishi wao mwe hema da kudugania mbele ya Haruni na mbele ya wanawe. Kama ZUMBE ekuavyo kamuagiza Musa juu ya Walawi. Wakawahudumia Walawi wose kwa jinsi inu. ²³ZUMBE akasema na Musa vituhu, Akamba, ²⁴"Aya yose ni kwa ajii ya Walawi ambao wana umri wa miaka ishiini na mishano na zaidi. Wandawaungane na wawahudumiao hekaluni. ²⁵Wanda waeke kulavya hudumu inu ndiho wabuze na umli wa miaka hamsini. Mwe umri unu nkawakundigwa kuendelea na huduma vituhu. ²⁶Wabuza kuwasaidia ndugu zao waendeleao kugosoa ndima ndani ya hema da kudugania, akini nkawakundia wa kugosoa ndima vituhu. Undawaelekeze Walawi kuyamanya aya yose."

Chapter 9

¹ZUMBE akagombeka na Musa mwe jangwa da Sinai, mwezi wa bosi wa mwaka wa kaidi baada ya kuawa mwe si ya Misri. Akagombeka, ²"Wana wa Israeli wondawaikumbuke Pasaka mwe ukati wakwe kia mwaka. ³Msi wa kumi na nne wa mwezi unu, mda wa guoni, n'ndauikumbuke Pasaka kia mwaka kwa mda wekupangwao. Lazima uikumbuke, tongea taatibu zakwe zose na utii shaia zakwe zose zihusianazo na mbui iyo. ⁴Kwa iyo, Musa akawamba wana Israeli kua wondawaitoza sikunkuu ya Pasaka. ⁵Kwa iyo wakaitoza sikunkuu ya Pasaka kwe mwezi wa bosi ukati wa guoni wa msi wa kumi na nne wa mwezi mwe jangwa la Sinai. Wana wa Israeli watii kia kintu ambacho ZUMBE kamwamuu Musa kukigoso. ⁶Neekua na wantu fulani wekunajisikao kwa sibabu ya kimba cha muntu. Nkaokudaha kuitoza Pasaka msi uo. Kwa iyo waita kwa Musa na Haruni msi uouo. ⁷Wakamwamba Musa, "Swiswi tinajisika kwa sibabu ya kimba cha muntu. Kwa mbwai basi wationda tisongwe n'kuavya sadaka kwa ZUMBE kwa ukati wa mwaka wekupangwao kwa wana wa Israeli?" ⁸Musa nae akawamba, "Hafiizani nimtegeeze ZUMBE n'ndaanambie mbwai juu yenu." ⁹ZUMBE akagombeka na Musa, akamwamba, ¹⁰"Gombeka na wana wa Israeli, uwambe, kana yumwe yenu au mwana ya uvyazi wenu kanajisika kwa sibabu ya kimba, au ana ntambo ndefu, bado adaha kuitoza Pasaka ya ZUMBE. ¹¹Wondawaitoza Pasaka msi wa kumi na nne wa mwezi wa kaidi ukati wa guoni. Wondawaide kwa mikate yesayokugewa chachu na mboga za usungu. ¹²Wesekuibada mpaka guoni, au kutua mavuha yakwe. N'ndawatongee taatibuzose za Pasaka. ¹³Akini muntu yoyose mwese najisi na nakomwe ntambo, na kuemwa kuitoza Pasaka, uyo muntu lazima ausigwe mwe wantu wakwe kwa sibabu nkekuavya kafaa ambayo ZUMBE aikunda kwa ukati wa mwaka wekupangwao. Uyo muntu lazima ayenue zambi yakwe. ¹⁴Kana muntu mgeni mwekaa nae na akaitoza, Pasaka kwa hishima ya ZUMBE, n'ndaaitoza na kugosoa amli zose, na kutii taatibu zakwe. Nndauwe na shaia izoizo kwa wageni na kwa wose wekuvyaigwao mwe inu si. ¹⁵Na msi uo ambao masikani yekugooswaho, zunde needigubika masikani, ida hema ya amali ya agane. Yekubuaho guoni zunde nee diuanga ya masikani. Dionezana inga ni moto mpaka keo. ¹⁶Diendelea ivyoivyo. Dia zunde digubika masikani na kuonekana kana moto ukati wa kio. ¹⁷Na kia zunde dekudoigwaho kuawa kwe hema, wana wa Israeli wasongwa n'kiuta ntambo yao. Na kia zunde dekugookaho wantu nee waika nkambi. ¹⁸Wana wa Israeli watamba kwa amli ya ZUMBE, na kwa amli yakwe wakaika nkambi. Ukati zunde dekugookaho uanga ya masikani, nao nee wekaa kwe nkambi zao. ¹⁹Na zunde dekusigaado kwe masikani kwa misi mingi, wana wa Israeli wondigwa kutongea maelekezo ya ZUMBE na kugimbua ntambo yao. ²⁰Ukati mtuhu zunde disigaa kwa misi micheche du kwe masikani. Kwa mazingila inga ayo wekungumiza kuzumia amli ya ZUMBE - waika nkambi wakaawaaho wakasongwa n'kuita ntambo vituhu kwa amli yakwe. ²¹Ukati mtuhu zunde neediaho nkambini kuvokea guoni mpaka keo. Na zunde dekwenulwaho keo, nee watamba. Kana diendelea kwa musu wose na kwa kio chose ni hada tu zunde wose na kwa kio chose ni hada tu zunde dekwenulwaho nee wekuendeleaho na ntambo. ²²Hata kana zunde disigaa kwe masikani kwa misi imidi, kwa mwezi umwe, au kwa mwaka umwe, ili mladi disigaa hada, wana wa Israeli wasigaa kwe nkambi zao na kugimbua ntambo. Akini hada zunde dekwenulwaho, wavoka ntambo yao. ²³Wagoso nkambi kwa amli ya ZUMBE, na watamba kwa amli yakwe. Watongea amli ya ZUMBE yekuavigwayo kwembokea kwa Musa.

Chapter 10

¹UMBE kagombeka na Musa, akamwamba, ²"Gosoa taumbeta mbii za feza. Uzigosoe kwa kufua izo feza. Wonda uzitumie izo taumbeta kwa kuwetanga wantu wose wakati wa kulauka kwe nkambi zao.³Makuhani wonda watoe taumbeta kwa ajii ya kuwetanga wantu wose mbee yako kwe lango da hema da kukintana. ⁴Ati makuhani wonda watoe taumbeta dimwe du, basi viongozi mitwi koo za Israeli nee wendaho wakintane kwako. ⁵Wendaho utoe taumbeta da sauti nkuu, ida nkambi ya upande wa mashaiki yonda ivoke kusafii. ⁶Na wendaho utoe taumbeta kwa sauti nkuu maa ya kaidi, ida nkambi ya upande wa kusini wonda wavoke kusafii. Wonda watoe taumbeta kwa sauti nkuu ili wovoke ntambo yao. ⁷Wantu wose wendaho wakintane hamwe, toa izo taumbeta miya nkiyo kwa sauti nkuu. ⁸Wana wa Haruni, makuhani, wonda watoe izo taumbeta. Unu nee wendao uwe utaatibu wa wantu wako uvyazi wako wose. ⁹Nanywi mondaho multe kwe nkondo kwe sii yenu zidi ya wabaya wenu wawakandamizao nee mwendaho muavye ishaa ya sauti ya taumbeta. Miye ZUMBE Mungu wako nonda nimyetange, kuwakumbuka na kuwaokoa kuawa kwa maadui zenu. ¹⁰Pia, mwendaho mshelhekeka sikunkuu zenu za kawaida kwe miezi ya mwandamo, monda mtoe taumbeta zenu kwa hishima ya sadaka zenu za kuokwa na kwa sadaka zenu za mpheho. Unu wonda uwe ukumbusho wenu kwangu, Mungu wenu. Miye nee ZUMBE Mungu wenu." ¹¹Mwe siku ya ishiini mwezi wa kaidi mwaka wa kaidi, dia zunde denulwa kuawa masikani ya amlu za maagano. ¹²Wana wa Israeli weendelea na ntambo yao kuawa jangwa da Sinai. Dia zunde dikagooka kwe jangwa da Parani. ¹³Wagosoa ntambo yao ya bosi kwa amlu ya ZUMBE yekulavigwayo kwembokea kwa Musa. ¹⁴Nkambi ya hantu ha ukoo wa Yuda ihauka ya kwanza wekuusaho majeshi yao binafsi. Nashoni mwana wa Aminadabu nee mwekuongozaye jeshi da Yuda. ¹⁵Nethaneli mwana ywa Zuari kaongoza jeshi da kabila da ukoo wa Isakari. ¹⁶Eliabu mwana ywa Heloni kaongoza jeshi da kabila da Zabuloni. ¹⁷Ukoo wa Gerishoni na Merari, ambao watunza mzi na kuvoka kusafii. ¹⁸Baadaye watongea jeshi da hantu he nkambi ya Reubeni wakavoka ntambo yao. Elizuri mwana wa Shedeuri kaongoza jeshi da Reubeni. ¹⁹Shelumiel mwana wa Zurishadai kaongoza jeshi da kabila da ukoo wa Simeoni. ²⁰Eliasafu mwana Deuli kaongoza jeshi da kabila da ukoo wa Gadi. ²¹Kabila da Kohathi nado divoka ntambo. Woo wenua vyombo vya hantu hatakatifu. Kumwe wagoosoa mzi kabla ya Wakohathi kubua kwe nkambi itongeayo. ²²Majeshi ya kabila da ukoo wa Efraimu nee de kutongead. Elishama mwana wa Amihudi neo mwekuongozaye jeshi da Efraimu. ²³Gamalieli mwana Pedazuri kaongoza jeshi da ukoo wa Manase. ²⁴Abidani mwana ywa Gidioni kaongoza jeshi da ukoo wa kabila da Benjamini. ²⁵Dia jeshi dekuikado nkambi hantu hekuaho na bango da ukoo wa Dani nee ni da mwisho kuhauka. Ahizeri mwana wa Amishadai nee mwekuongoza jeshi da Dani. ²⁶Pagieli mwana ywa Okirani kaongoza jeshi da wana wa ukoo wa Asheri. ²⁷Ahira mwana wa Enani kaongoza jeshi da ukoo wa kabila da Naftali. ²⁸Ivi nee majeshi ya wana wa Israeli yekutambavyo. ²⁹Musa kagombeka na Hobibu mwana wa Reueli wa kabila da Midiani. Reueli nee ni tatiyakwe mkaza Musa. Musa akagombeka na Hobibu akaamba, "Tatamba kuita hantu ambaho ZUMBE katiahidi. ZUMBE kaamba kuwa, "Nonda niwenkhe nywinywi idi eneo, 'Soni hamwe na swiswi tonda tiwagoswee matana. ZUMBE kaahidi kuwagoswee matana Waisraeli." ³⁰Miya Hobibu akamwamba Musa, "Nkina nitongeeane nanywi." ³¹Naye Musa akamjibu, "Tafazai mweshe kutibada. Mwamanyia jinsi vyeivyo kuika nkambi jangwani. Taombeza mtijali. ³²Ati monda mtitongea tonda tiwagoswee matana sawa na ZUMBE atigosoeavyo." ³³Watamba kuawa mwiima wa ZUMBE kwa siku ntatu. Sanduku da agano da ZUMBE diwaongwee kwa siku ntatu ili kupata hantu ha kuhumuiza. ³⁴Zunde da ZUMBE nee di uwanga yao mda wose wa musu wekuaho wakatamba. ³⁵Kiya dia sanduku dekuwaho dikaita mbee, Musa nee akamba, "Enuka ZUMBE, uwayawamye wabaya wako. Uwagosoe wada wakuchukiao waguuke." ³⁶Na kiya dia sanduku dekugookaho, Musa nee akamba, "ZUMBE uwauwiie, awa Waisraeli kwa maelfu."

Chapter 11

¹Isasa wantu wanung'unika kwa ajii ya matatizo yao wakati ZUMBE ekuaho akawategeeza. ZUMBE nee awasikia wantu nae neakimwa. Moto kuawa kwa ZUMBE neewaseea nanewawaka gatigati yao na kuokwa baadhi ya nkambi mwempembe zakwe. ²Nee wantu wakamwetanga Musa kwa nguvu, Nee Musa akamwomba ZUMBE, na uda moto neewafa. ³Hantu hada neehetangwa Tabera, kwa sababu moto wa ZUMBE neeuwaka gatigati yao. ⁴Baadhi ya wageni wakavoka kuika nkambi zao hamwe na wana wa Israeli. Wakunda kuda nkande ntana. Wakabinda wana wa Israeli wekuvokaho kuia na kugombeka, "Ni ndai mwenda atenje nyama ya kuda?" ⁵Nakumbuka samaki tekudao bue kuda Misri, yada matango, na matikiti mazi, na mboga na vitunguu na vitunguu saumu. ⁶Na ivi sasa nkatina hamu ya kuda, kwa sababu taona maana tu. Mana ifanana na nkoka ya mtama. Yakuonekanayo inga bedola. ⁸Wantu wazunguka wakabida wakusanyika. Wakaisaga, wakitwaga kwa ntui, wakitokosa kwenyungu, na kuigosa mkate. raza yakwe neiwa inga mavuta mahyaa ya mizeituni. ⁹Na mnyozu wekugwaho nkambini kiokia, na mana igwa pia. ¹⁰Musa nee awategeeza wantu wakaia mwe mwango wao, nakia mntu nekawa mwe nyumba yakwe. ZUMBE kakimwa sana, nahemeso ya Musa manung'uniko yao yawa mabaya. ¹¹Musa neagombeka na ZUMBE, "Kwa bwai kumgoswea mntima yako vibaya namna iyo? Kwa mbwai nkwekutamiwa na mimi? Wagosa nenu mizigo yaawa wantu. ¹²Je, mimi nemwekuwatungi mimba wantu awa? Mimi nee mwekuwavya kiasi kwamba wanigombeka, wenu kwa mwevifua vyao inga tate enuavyo wanawe? Je, ndaniweni mpaka mwesii ambayo kuwaahidi baba zakwe kuwenka?" ¹³Nadaha kupata hahi nyama za kuwenka wantu wose awa? Waiya mbele zangu nawasema, tenke nyama tide. ¹⁴Mimi ikedu nkidaha kuwenua wantu wose awa. Ni wengi sana kwangu. ¹⁵Kwa via wanigoswea ivi, basi unikome, nakama weumhovu kwangu, basi uniusie mzungu unu." ¹⁶ZUMBE neeamwambia Musa, "Nitea wadaa sabini miongoni mwa Waisraeli. Hakikisha ni wadaa na viongozi wa wantu. uwaete kwehema ya kudugana wagooke hamwe na wewe. ¹⁷Nami ndanisee nigombeke na wewe hamwe hantu hada. Ndaniavye sehemu ya roho yeumo ndani yako nakuwenka wao. Nao wandawenua mzungu wa wantu hamwe na wewe. Na nkuna wenua ikedu. ¹⁸Wembie wantu, 'Wesunte nyie wenye, kwa kuwa kioi mndamde nyama, kwa kuwa muia na ZUMBE kagombeka, 'Mwekudaho mwagombeka kuwa ndai mwendaatenge nyama tide? Kuda Misri tida nkande ntana!' Kwa iyo ZUMBE andaawenke nyama, nanyi mndamde nyama. ¹⁹Nkamnamde nyama kwa siku mwenga tu, au siku mbii, au siku shano, au siku kumi, au siku ishiini, ²⁰Lakini mndamde nyama kwa mwezi umwe mpaka zendahoziwawie kwe mpua. Mpaka ndaziwakinahi kwa sababu mumwemea ZUMBE ambae yugatigati yenu. Muiya mbele yakwe. Msema, "Kwa mbwai tiaawa Misri?" ²¹Akabinda Musa neeagombeka, "Mimi nina wantu 600, 000, nawe kugombeka, "Ndaniwenke nyama mde kwa mwezi umwe," ²²Je, ndatiyachinje aya makundi ya ng'ombe na ng'oto ili kuwatosheeza?" ²³ZUMBE agombeka na Musa, "Je mkono wangu ni mjihi? Sasa undaone kama mbui zangu ni za kwei ama nkivyo. ²⁴Musa akaawa chongoi kuita kuwagombeka wantu mbui za ZUMBE. Akawakusanya wadaa sabini na wantu na kuwaika kuzunguka hema. ²⁵ZUMBE akasea asii kwezunde akatamwia na Musa. ZUMBE akadoa sehemu ya roho yekwayo kwa Musa na kuiika kwa wale wazee sabini. Roho alipowashukia, wakaanza kutoa unabii, lakini ilitokea kwenye tukio hilo tu na nkayokuiwia vituhu. ²⁶Wantu waidi wetwagao Elidadi na Medadi wabaki nkambini. Lakini Roho kawasea pia. Mazina yao nee yaandikwa kwe orodha lakini nenkawazati kuita kwehema. Hata ivyo nao waavya unabii wakawa nkambini. ²⁷Mbwanga yumwe uko kwe nkambi kaguuka akenda kumhinya Musa, "Elidadi na Medadi awaavya unabii nkambini." ²⁸Joshua mwana wa Nuni, mdima wa Musa, ambae ni baazi ya wada wekusagulwao akamhinya Musa, "Zumbe wangu Musa, wafingize." ²⁹Musa akamhinya, "Una kinyuu kwa niaba yangu? Natamiwa kama wantu wose wa ZUMBE newawa manabii na kwamba nekawa Roho yakwe uwanga yao wose!" ³⁰Wakabinda Musa na wada wadaa wakagotoka nkambini. ³¹Ukabinda mpeho ivuma kuawa kwa ZUMBE ukeza na kwane kuawa kwe bahai. Wakagwa hehi na nkambi, kisha kwahae wa ntambo ya msii umwe upande unu na uhae wa siku mwenga upande mtuhu. Wada kware newazunguka nkambi kiasi cha mita mwenga kuawa kwecheni cha dunia. ³²Wantu wakawakusakusa aokware kwa bidii msiuo wose na kio icho chose na musi wose wekutongeao. Nkakuna mwekukusakusa pungufu ya mita mbii za ujazo. Wakawaanika kwe ardhi yose aho nkambini. ³³Ukati ida nyama ikemwe meno yao, wakawa bada watafuna, ZUMBE akawanunia. Akawatoa wantu wada utamu mkuu sana. ³⁴Hantu hada haketangwa Kibroti Hataava, kwa via hada hazikwa wantu wekutamiwao na nyama. ³⁵Kuawa Kibroti Hataava wantu wakatamba mpaka Hazeroti, ambao wakahumwizaa.

Chapter 12

¹Kisha Miriamu na Haruni wakagombeka kinyume na Musa kwa ajii ya mvyee Mkushi ekuwaye amteguiye.

²Wakagombeka. "Ivi ZUMBE kagombeka na Musa ikedu? Ni kwei nkazati agombeke naswi? Nee ZUMBE nee akiiva kia wekugombekacho. ³Musa nee ni muntu togwa mpeho sana, togwampeho kuliko muntu yeyose duniani.

⁴ZUMBE akagombeka na Musa, Haruni na Miriamu: "Nywie watatu lawani chongoi mwa hema da kukintania."

Nee wada watatu wakalawa chongoi. ⁵ZUMBE nee aseea mwe nguzo ya zunde. Akagooka kwe lango da hema akamwetanga Haruni na Miriamu. Wose wakeza mbele. ⁶ZUMBE akagombeka, "Tegeezani nigombekavyo, Nabii ywangu endaho awe anywi, Mie nenda negubue kwakwe kwa maono na kugombeka nae mwe sozi. ⁷Mia kwa mndima ywangu Musa nkhaiwa iwe ivyo. Yee ni mtii mwe nyumba yangu yose. ⁸Natamuiya na Musa mwengakwa mwenga, nkho kwa maono wala mafumbo. Yeye adiona umbo dagu. Kwa mbwai, nkhamuogoha kumgombeka mbui mbaya mndima ywangu Musa?" ⁹Nkhuu ya ZUMBE yendaiwawakie halafu endaawabade. ¹⁰Dia zunde nee denuka uwanga ya hema, Miriamu akapata ukoma ghafla - akang'aa inga baafu. Nee Haruni ekuhitukaho kumkaua Mariamu, akamuona kapata ukoma. ¹¹Haruni akamgombeka Musa, "Zumbe ywangu, wesekutiadhibu kwa unu uwabaya wetu. Tigombeka kwa ubahau na tigosoa zambi. ¹²Mfiie mbazi wesekumbada awe inga mwana mteke mwekufae na nusu ya nyama yakwe ivunda tangu ekuvyagwaho" ¹³Musa akamwombeza ZUMBE, akagombeka, "Mungu nakuombeza umfiie mbazi umhonye." ¹⁴ZUMBE akamgombeka Musa, "Inga tati yakwe enga amawii mate mwe cheni enga epatie soni misi mpungati. Mvugaiye, ekae chongoi ya nkambi kwa misi mpungati. Ukaawao umvuze nyumbai vituhu." ¹⁵Miriamu akavugaiwa chongoi ya nkhambe kwa misi mpungati. Wantu nkhwakutamba kiaga eh kuuyaho nkambini. ¹⁶Wakaawaho wantu wakatamba kulawa Hazeroti na kuita kwe nkhambi ya jagwa da Parani.

Chapter 13

¹Ne ZUMBE akagombeka na Musa, akamba, "tuma wantu waite wakaipieleleze sii ya Kanani, ambayo nkiwenka wana wa Israeli. ²Tuma mgosi yumwe kulawa mwe kia kabila. Kia mgosi awe kiongozi mwe kabia dakwe." ³Musa akawatuma kulawa mwa sii nkame ya Parani, ili watii amla ya ZUMBE. Ao wose ne viongozi wa wantu wa Israeli. ⁴Mazina yao ne iya, kulawa kabila ya Reubeni, Shamua mwana wa Zakuri; ⁵Kuawa kabila da Simeoni, Shafati mwana wa Hori; ⁶Kuawa kabila da Yuda, Kalebua mwana wa Yefune; ⁷Kuawa kabila ya Isakari, Igali mwana wa Yusufu, ⁸Kuawa kabila ya Efraimu, Hoshea mwana wa Nuni; ⁹Kuawa kabila da Benjamini, Paliti mwana wa Rafu; ¹⁰Kuawa kabila da Zabuloni, Gadieli mwana wa Sodi; ¹¹Kuawa kabila da Yusufu (Iyo yamaanisha kuawa kabila da Manase), Gadi mwana wa Susi; ¹²kuawa kabila da Dani, Amieli mwana wa Gemalili; ¹³kuaw kabila Asheri, Setu mwana wa Mikaili; ¹⁴kuawa kabila da Naftali, Nabi mwana wa Vofisi; ¹⁵Kuawa kabila da Gadi, Geuli mwana wa Machi. ¹⁶Ayo ne mazina ya wagosi ambao Musa ekuwatumao kuita kuipieleleza ida sii. Musa akamwetanga Hoshea mwana wa Nuni kwa zina da Joshua. ¹⁷Musa akawatuma kuita kuipieleleza ida sii ya Kanaani. Naye akamwamba mkavokee Negebu mpaka hantu henye miima. ¹⁸Kaipielelezeni sii kumanya ni sii ya namna yani. Wachunguzeni watu wake, kama ni watu wenye nguvu au dhaifu, kama ni wachache au ni wengi. ¹⁹Chunguzani ni si ya namna yani. Ni ntana ama mbaya? mizi yao ivi vihi? Je ikama nkambi au ni mizi yenye ngome?

²⁰Chunguzani ni si ya namna yani kama ni ntana kwa mazao ama kuna miti au hapana. Mwe hodai mkaete sampuli za mazao ya sii," Sasa ni mda wa msimu wa malimbuko ya mizabibu. ²¹Kwa iyo wada wagosi wakaita kuipieleleza ida sii kulawa si nkame ya Sini mpaka Rehobi, hehi na Lebo Hamati. ²²Wakaita kulawa Negebu nao wakabua Hebroni. Ahimani, Sheshai, na Talmi, na uvyazi wa Anaki nao ne weaho, Sasa Hebroni ne izengwa miaka mfungate yekwembokayo kabla ya Zoani wa Misri. ²³Nao wakabua kwe koongo da Eshikoli, wakasenga matawi ya mizabibu yenye vishada vya zabibu. Na makundi maida ya wapelelezi wakenua kwe miti. Pia wakaeta makomamanga na mtini. ²⁴Hantu hada haketangwa Eshikoli, kwa sibabu ya kishada cha mizabibu ambacho wana wa Israeli wavisenga kuta. ²⁵Ikemboka misi arobaini, wakauya kulawa kuipieleleza sii. ²⁶Wakeza kwa Musa, Haruni na kwa wantu wose wa Israeli kwe jangwa da Parani, kuna Kadeshi. Wakaeta taarifa kwao na kwa Waisraeli wose na kuwaonyesha matunda ya sii ida. ²⁷Wakamwamba Musa, "Tibua kwe sii wekututumayo. Kwa uhakika ni sii ya kutililika mee na woki. Na matunda yakwe ni aya aha. ²⁸Hata ivyo wantu waishio uko ni wenye nguvu. Mizi yao ni mikuu naho ina maboma. Naho tiwaona wana wa Anaki uko. ²⁹Waamaleki wakaishi Negebu. Wahiti, Wayebusi, na Waamori nao wanaishi katika milima ya hiyo nchi. Wakanaani wanaishi kando ya bahari na mto Yorodani. ³⁰Akini Kalebua akawauza wantu wekuawo mbele ya Musa, akamba, "Titeni tikaiteke nyara lya sii, kwani tina uhakika ya kuigwila." ³¹Akini wada wantu ekuita nao wakamba, "Nkatidaha kuwashinda ao wantu kwa kuwa wao ni mahodai kuliko sisi." ³²Kwa iyo wakasambaza taalifa za kubanda moyo kwa wana Israeli kwe ida sii wekuipielelezayo. Wakamba, "Ida sii tekuionayo ni sii ya idayo wantu wakwe. Wantu wose tekuwaona ni wantu walefu. ³³Kuda tiona mazintu, wana wa kuvyazi wa Anaki, ambao ni kivyazi cha sige mwe meso yetu tekwejilinganishavyo nao, ivyo ne tekuonavyo mwe meso yao."

Chapter 14

¹Kio icho wantu wose waiya kwa muiyo. ²Wantu wose Israeli wakamlalamikia Musa na Haruni. Wantu wose wakawamba, "Ni vyedi ati nee tifiia mwe sii ya Misri hambu mwe idi! ³Kwa mbwai ZUMBE katieta mwe sii inu ili tife kwa uhamba? Wavyee wetu na wana wetu watende watumwa wao. Nki afazai tikauya Misri?" ⁴Wakaambizana wenye kwa wenye, "Tisague kiongozi mtuhu tiuye Misri." ⁵Musa na Haruni wakagona kifudifudi mbele ya bunga da wana Israeli dose. ⁶Joshua mwana wa Nuni na Kaleb mwana ywa Yefune, wada wekutumwa kwegaa sii wakatatua mahambo yao. ⁷Wakawambia wantu wose wa Israeli. wakamba, "Ida sii yekwembokayo gatigati yakwe ni sii ntana sana. ⁸Kama ZUMBE katamiwa ni swiswi, basi atengize mwe sii inu atenke. Ida sii yetikayo mee na woki. ⁹Iya msekumuasi ZUMBE, na mwesekuwaogoha ao wekao mwe iyo sii. Ninda niwadagamize kinyani enga kunda nkande ulinzi wao undauuswe kuawa kwao, ZUMBE yu hamwe na swiswi mwesekuogoha." ¹⁰Mia wantu wose watisia kuatoa na maiwe hadi wafe. Nee utukufu wa ZUMBE ukaonekana mwe hema da kukintania wantu wose wa Israeli. ¹¹ZUMBE akamwamba Musa, "Wantu awa wonda wanibee hata ini? Wonda wasongwe nikwese kuniamini mpaka ini? Japo nkigoso kwa nguvu zangu kwao?" ¹²Nnda ni watoe kwa mapigo na kuwasia upazi na kugoso taifa kuu kuawa mwe kolwa dako ambado dindadiwe na nguvu kwembokesa. ¹³Musa akamwamba ZUMBE, "Kama wonda ugosoe ivi Wamisri wakasikia mbui izi, na kwa ajii kuwahonya kuawa kwao kwa nguvu zako. ¹⁴Nee ndiho wawambie wantu wa sii inu. Wasikia kuwa we ZUMBE uhamwe na wantu awa kwa via cheni chako chaonyesha wingu dako dagooka uwanga ya wantu. Wawaongea mwe nguzo ya wingu mwe musu na nguzo ya moto mwe kio. ¹⁵Mia eti unda uwakome awa wantu enga muntu yumwe basi mataifa ye kusikiyo sifa zako yonda yagombeke, ¹⁶Kwa via ZUMBE nkana udahi wa kuwegaa wantu awa mwe sii ekuweisiyo kuwenka, nee mana kawakoma mweidi jangwa. ¹⁷Nakukongontea utumie udahi wako kwa via kugombeka, ¹⁸ZUMBE nkimhufu ya mbifya ni mwingi wa uaminifu mwe agano. Yeye asamehe uovu na uasi. Kwa vyovyote via onda afute masa ndiho aete zambi za mababa kwe uvyazi wao kwa kivyazi cha ntatu na cha nne." ¹⁹Nakukongontea uwasamehe wantu awa zambi zao kwa ajii ya ukuu wa uaminifu wa agano dako, enga via wekuavyo ukawasamehe wantu awa, tangu wekuaho Misri mpaka ivi." ²⁰ZUMBE akamba, Nkiwasamehe enga wekuombeza vyovyote, ²¹mia enga Niishivyo enga via dunia yose ndivyo imemeezwe ni utukufu wangu, ²²wantu wose wauona utukufu wangu na utangio wa nguvu zangu nekugosozao kunda Misri na kunda jangwani - Mia bado wanigeeza muiyo wangu. ²³Kwa iyo namba ukwei nkawana waone sii nekuweisiyo kuwenka baba zao. Nkahan hata yumwe we kunibeao ndio waone, ²⁴mndima ywangu Kaleb, kwa via nee ana loho ntuhu. Kanitongea kwa ukamilifu. Ninda nimwegae kwe sii ekwendayo kuisungumanya uvyazi wakwe wondo umiliki. ²⁵(Sasa Waamaleki na Wakanani usekaa mwe ido koongo.) Kioi mnda mhitue na kuita jangwani kwa sia ya bahali ya Shamu. ²⁶ZUMBE akagombeka na Musa na Haruni, akamba, ²⁷"Nonda nizizimize ukoo wa wantu awa waovu ambao waninungunikia mpaka ini? Nkiyasikia malalamiko ya wana wa Israeli juu yangu. ²⁸Wambe, 'Enga niishivyo,' agombeka ZUMBE, 'Enga via nekugombekavyo mwe magutwi yakwe nonda niwagosoe mbui inu: ²⁹Vimba vyenu vinda vigwe mwe jangwa idi, Nywie nyose mwe kulalamikao zidi yangu nywie mwekuhisabiwao mwe ida sensa, oloza yose ya wantu kuvokea ika da myaka ishiini na kwemboka. ³⁰Kwa kwei nkamna mwengie mwe ida sii nikuikayo kiaga kuwenka itende chekao chenu iya Kaleb mwana wa Yefune na Joshua mwana wa Nuni. ³¹Iya wana wenu mwekwambao wonda wawe watumwa nee ndio niwegae kwe sii iyo. Wonda watamiwe ni sii ambayo nywinywi muiemea! ³²Mia nywie vimba vyenu vinda vigwe mwe jangwa ido. ³³Wana wenu wonda wawe waisi mwe jangwa idi kwa mda wa myaka alubaini. Lazima wonda wenue baa ya matendo yenu ya kwese kuamini mpaka mwisho wa kimba cha mwisho jangwani. ³⁴Enga via vyeivyo hisabu ya msi mwekuisungu manyaho sii kwa misi alubaini-- ivyo ivyo monda mwenue baa da zambi zenu kwa mda wa myaka alubaini--mwaka umwe kwa kia msi umwe, nee ndiho mmanyee kuwa ni sawa na kuwa wankuu wangu. ³⁵Mie ZUMBE nkigombeka. Kwa kwei nonda nigosome ivi kwa kivyazi iki chose kiovu ambacho kinihituka. Chonda kisengwesengwe kabisa na chonda kifii aho." ³⁶Wada wagosi wose wekutamwao ni Musa kwenda kuikaua ida sii wase wonda wafe kwa tauni mbele ya ZUMBE. ³⁷Awa ni wada wekuuyao wakaavya saamu mbaya kuhusu sii. Inu igosoa wantu wose wamlalamikia Musa. ³⁸Baazi ya wantu wada wekuitao kuikaua ida sii ni Joshua mwana Nuni na Kaleb mwana Yefune nee wekusigao wagima. ³⁹Musa ekuwagombekaho mbui izi wantu wose wa Israeli weyayata kwembokesa. ⁴⁰Nee wenuka kiokio wakaita uanga ya muima wakamba, "Kaua, ti aha, tonda tiite hantu hada ZUMBE ekutiikiaho kiaga kwa kugoso zambi." ⁴¹Musa akawamba, "Kwa mbwai wahigana na agiizo da ZUMBE? Nkamna mdahe. ⁴²Mwese kuita kwa via ZUMBE nkahamwe na nywinywi zidi ya wankuu wenu. ⁴³Waamaleki na Wakanani wa kunda, na monda mfe kwa uhamba kwa via mumkindia mgongo ZUMBE na nkamwekumtongea. Kwa iyo nkana awe hamwe na nywinywi. ⁴⁴Nee waukwea muima mia nki Musa waa sanduku

da agano da ZUMBE nkawekuhauha nkambini. ⁴⁵Waamaleki wakaseea na wada Wakanaani wekua wakekaa kwe iyo miima. Wakawafundia Waisraeli wakawatoa na kuwagwisa hadi Horima.

Chapter 15

¹Nee ZUMBE akagombeka na Musa, akamba, ²Gombeka na wana wa Israeli uwambe, "Mwendaho mwengie mwe si mwendayo mwekae, iyo ZUMBE endayo awenke, ³mwonda mkundwe kwonda chengia cha moto kwa ZUMBE, chengia cha kutakwoka ema chengia cha kuusa ninda ema chengia ukundiso, ema chengia mwe sikunkuu zenu, zidahe kuavya ubuna kwa ZUMBE awe ng'ombe ema ngoto. ⁴Wenda umwaavie ZUMBE chengia cha kutakwoka hamwe na fumba mwenga ya kumi ya chengia cha unga msisii yekuhanganywayo na mphima ya uHINGA wa mavuta. ⁵Naho du mwenda mlavye hamwe na chengia cha kutakwoka, ema kwa chengia cha divai nkasi mwenga kwa kiya mwana ngoto. ⁶Ati wenda ulavye chengia cha ngoto mgosi, wenda uikize chengia cha unga ya mphima za kumi mbii za unga msisii zekuhanganywazo na mphima ntatu za divai. ⁷Kwa chengia cha kunywigwa, mwenda mlavye kihimo cha ntatu cha divai zendazo zivaye ubuna kwa ZUMBE. ⁸Wendaho uike njeku kwa ajii ya chengia cha kutakwoka ema chengua cha kuusa ninda, ema chengia cha mpheho kwa ZUMBE, ⁹Nee wendaho ulavye chengia cha njeku hamwe na chengia cha unga mphima ntatu mwe kiya mphima kumi za unga msisii wekuhanganywao na nusu ya kijiko cha mavuta. ¹⁰Mwenda mlavye chengia cha kunywigwa musu ya kihimo cha divai, chengia chendacho kigosolwe mwe moto cheze kiavye ubuna kwa ZUMBE. ¹¹Yenda igosoke ivi kwa kiya njeku, kwa kiya ngoto mgosi, na kiya mwana ngoto mgosi ema mbuzi mteke. ¹²Kiya chengia wendacho uike na kuavya chenda kigosolwe via vyekuangiizwavyo aha. ¹³Wavyaigwa wose wa Israeli wenda wagosowe mbui izi kwa nkachu izi, ye yose mwenda aete chengia chekugosolwacho mwe moto, kiavye ubuna kwa ZUMBE. ¹⁴Naho ati kuna mgeni mwekae naye, ema yeyose mwenda ekae na wantu wa uvyazi wenu wose, shuti agosoe chengia che kugosolwacho mwe moto, kidahe kuavya ubuna kwa ZUMBE. Enda agosoe inga mgosoavyo. ¹⁵Kwenda kuwe na shaia iyo iyo kwa wantu wose hamwe na mgeni mwenda ekae na nywinywi, shaia ya msakaa kae kwa wantu wose wa uvyazi wako. Nywie mweivyo, nee endavyo awe mgeni mwe kwekaa na nywinywi. Enda agosoe via mgosoavyo he meso ya ZUMBE. ¹⁶Shaia na sigiio ido ido nee dendado ditengewe kwa mgeni mwenda ekae na nywinywi. ¹⁷Naho ZUMBE akagombeka na Musa, akamba, ¹⁸Gombeka na wana wa Israeli uwambe, 'mwendaho mbuwe mwe si niwegaayo, ¹⁹mwendaho mweze mde nkande yekuimwayo mwe si iyo, mwenda mlavye chengia cha kunigea nyemi. ²⁰Kulawa mwe mikate yenu ya bosi mwenda mlavye mkate wa kwenwiia wenga chengia chekwenulwacho kulawa hantu ha kuhwiia mhunga. Mwenda mwenue vyengavye ivi. ²¹Wantu wa uvyazi wako wose wenda waniaviye chengia cha kwenwiia kulawa mwe unga wenu wa maongweo. ²²Kisingi kituhu mwendaho mbagenage kweisho kumanya, ati nkamna mtoze masigiio yose aya nekumwambayo Musa ²³-kia kintu nekuwasigiiacho kwembokea Musa kuvokea musi nekuwasigiiaho na kuendeeya kwa wantu wose wa uvyazi wako. ²⁴Kwa mbui ubagibagi wesao kugonewa wesao kumanywa na wantu wose, aho wantu wose wenda walavye njeku mteke chengia cha kutakwoka kiavye ubuna kwa ZUMBE. Hamwe na aya yose, Shuti kigosolwe chengia cha unga wa chengia cha kunywigwa, inga vyekusigiwavyo, na bebeu dimwe diwe chengia cha mavigaviga. ²⁵Kuhani enda agosowe chengia ntendeza kwa wantu wose wa Israeli. Wenda wafiwe mbazi kwa via mavigaviga nkayokugonekwa. Waavya chengia chao, chengia chekwokwacho kwa chausa changu. Waeta chengia chao kwangu chekwokwacho mwe moto. Waeta chengia chao cha masa he meso yangu kwa masa yao. ²⁶Nee wantu wose wa Israeli wenda wafiwe mbazi, hamwe na wageni wose wekaawo nao, kwa via wantu wose wakowa masa kwesiho kwefunga. ²⁷Ati muntu enda agosoe mavigaviga kwese kwefunga, enda aavye mbuzi mvyee mwe ika da mwaka umwe awe chengia cha mavigaviga. ²⁸Nauyo kuhani enda agosowe ntendeza kwa ZUMBE kwa chausa cha mntu yuda mwe kugosoa mavigaviga kwesiho kwefunga. Yuda mntu enda afiwe mbazi ntendeza ikabinda kugosoka. ²⁹Mwenda muwe na shaia iyo iyo kwa mntu yeyose mgosoa mavigaviga kwesiho kwefunga, shaiya iyo iyo etiho kwa mvyaigwa wa Israeli na kwa wageni wekaawo nawo. ³⁰Akini muntu mgosowa cho chose kwa kwefunga, awe mvyaigwa ema mgeni, anibeuwa mimi. Uyo mntu enda abahulwe mwe wantu wakwe. ³¹Kwa via enda awe kabeuwa gango dangu na kabonda mwiko wangu, mntu uyo enda auswe visivu. Mavigaviga yakwe yenda yamgookee. ³²Kisingi wana wa Israeli wekuwaho kwe jangwa, wakamwoona mgosi akuba nkuni musi wa Sabato. ³³Wada wekumwonao wakamweeta kwa Musa, na Haruni na kwa wantu wose. ³⁴Wakamvugaiya kwa via nee nkakuzati kwamulwa endacho agosweewe. ³⁵Nivia ZUMBE akagombeka na Musa, "Yuda mgosi shuti akomwe. Wantu wose shuti wamtote kwa maiwe chongoi ya lago." ³⁶Kwa iyo wantu wose wakamlavya chongoi ya lago nee wamtoa kwa maiwe hechi akafa inga via ZUMBE ekumsigiavyo Mussa. ³⁷ZUMBE akagombeka na Musa vituhu, akamba, ³⁸Uwambe wana wa Israeli naho uwasigiye wegosome manyavu wayahweeze mwe mphindo za mabwaza yao, wayahweeze mwe mpembo zose kwa nyuzi za bluu. Wantu wose wenda wagosoe ivi kwa wantu wose wa uvyazi wose. ³⁹Unu wenda uwe ukumbuso kwenu, kiya mwendaho myakauwe, mwenda mkumbuse miko yangu, na kuitoa mwese kweza kubwabwanya mwe myoyo na meso yemu mkeza kutenda wakibebe wa ayo. ⁴⁰Tendani ivi nee mdahe kwekumbusa na kutoza miiko yangu yose, naho

mweze muwe watakatifu, wekuewao kwa chausa changu, Mungu ywenu. ⁴¹Miye nee ZUMBE Mungu ywenu mwe kukulavya kulawa si ya Misri, nitende Mungu ywenu. Miye nee ZUMBE Mungu ywenu."

Chapter 16

¹Isasa Kora mwana wa Izihari mwana wa Kohathi mwana wa Lawi, hamwe na Dathani na Abiramu mwana wa Eliabu, na Oni mwana wa Peleti, wa uvyazi wa Reubeni, wakekonga wagosi kazaa. ²Wakamwenukia Musa, hamwe na wagosi kulawa wana wa Israeli, viongozi wa wantu wapatao mia mbii na hamsini wekuwao wakamanyika mwe ida jamii. ³Wakekonga hamwe kumpinga Musa na Haruni. Wakawamba, "Nywinywi iviaha mwatumia mamlaka zaidi ya uwezo wenu! Wantu wose wenega, kia yumwe wao, na ZUMBE yuuko hamwe nao. Kwa mbwai mkenua sana uwanga ya wantu watuhu wa ZUMBE?" ⁴Musa ekuyasikiaho ayo, akagona kifudifudi. ⁵Akamwamba Kora na wose ekuwao nao, "Keo ZUMBE enda agosoe imanyika ni kina ndai weiyo wakwe na ndai kenegwa kwa ajii yakwe. Enda amuete uyo muntu hehi na yeye. Yuda endae amsague amuete hehi nae. ⁶Gosoa ivi wee Kora na kundi dako. ⁷Kioi mdoe vyetezo muke moto na ubani ndani yakwe mbele ya ZUMBE. Yuda ambae ZUMBE kamsagua enda amwenega kwa ZUMBE. Iviaha itosha nywinywi wantu wa uvyazi wa Lawi," ⁸Naho Musa akamwamba Kora, "Iviaha unitegeeze nywinywi wantu wa uvyazi wa Lawi: ⁹Je ni mbui ndodo kwenu kwamba Mungu ywa mbinguni kawanega nywinyi kulawa wantu wa Israeli, ili awaete nywinyi hehi na yeye, ili amgosoe ndima kwe masikani ya ZUMBE na kugooka mbele ya wantu ili muwakantukie? ¹⁰Kawasogeza hehi na ndugu zako wa uvyazi wa Lawi hamwe nanywi, na isasa naho mwaonda na ukuhani! ¹¹Iyo nee sibabu wewe na kundi dako mw mkusanyika hamwe mhitu na ZUMBE. Kwa mbwai mwalalamika juu ya Haruni, ambae amtii ZUMBE?" ¹²Ikabinda Musa akamwetanga Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu, akini wakagombeka nkalineteze. ¹³Kwani mbui ndodo kutieta mpaka kwe sii itililikayo mee na hasai, ili utikome mwe jangwa idi? Iviaha wakunda wegosome kuwa mtawala ywetu! ¹⁴Na kwa nyongeza nkuzatikutengiza kwe sii ya kutililika mee na hasai au kuteka ulisi wa minda na minda ya mizabibu. Naho wakunda kulipofusha na kiaga hewa? Nkatineteze kwako." ¹⁵Musa kakimwa sana na akamwamba ZUMBE, "Usekuhokea kafaa zao. Nchekudoa npunda yumwe kuawa kwao, na nkizatikumzulu hata yumwe." ¹⁶Ikabinda Musa akamwamba Kora, "Kioi wewe na kundi dako miute mbele za ZUMBE-wewe na wowo na Haruni. ¹⁷Kia yumwe yenu adoe chetezo na kiuka ubani ndani yakwe. Ndiho kia muntu amwelee ZUMBE chetezo chakwe, vyetezo mia mbii na hamsini. Wewe na Haruni pia kia yumwe aete chetezo chakwe. ¹⁸Kwa iyo kia muntu kadoa chetezo chakwe akaika moto ndani yakwe, akaika ubani ndani yakwe, na kugooka mbele ya lango da hema ya kukintania hamwe na Musa na Haruni. ¹⁹Kora nae akawakusanya wantu wose wekuwao mhitu na Musa na Haruni aho kwe lango da hema da kukindania na ikabinda utukufu wa ZUMBE ukaoneka kwa wantu wose. ²⁰Niaho ZUMBE ekugombekaho na Musa na Haruni: ²¹"Lawani nywinywi kulawa awa wantu ili nipate kuwadagamiza kinyanyi." ²²Musa na Haruni wakagona kifudifudi na kugombeka, "Mungu, Mungu wa wose wenye mwii, inga muntu akatenda zambi, ni lazima uwe na maya na wantu wose?" ²³ZUMBE akagombeka na Musa akamwamba, ²⁴"Gombeka na wantu wose, uwambie, 'Lawani kwe hema ya Kora, Dathani, na Abiramu.'" ²⁵Akabinda Musa akenua akaita kwa Dathani na kwa Abiramu; viongozi wa Israeli wakambasa. ²⁶Akatamwiiya na wantu wose akagombeka, "Naho mwenege na hema ya awa wantu waovu na msekudonta kintu chochose cheicho chao, vituhivyo mwendamdagamizwe na zambi zao." ²⁷Kwa iyo wantu wose kuawa npande zose za hema ya Kora, Dathani na Abiramu wakahauka. Dathani na Abiramu kaawa chongoi wakagooka kwe lango da hema zao, wakawa wavyee wao wana na wana wao. ²⁸Akabinda Musa akagombeka, "Kwa idi naho mwendammanyaye kuwa ZUMBE kanituma kugosoa ndima izi zose kwa kuwa nchekuzigosoa kwa uwezo wangu. ²⁹Inga awa wantu wendawafe kifo cha kawaida ambacho humpata kia yumwe basi ZUMBE nkekunituma. ³⁰Akini inga ZUMBE aumbaye malango ya alizi ambayo yawameza inga muomo mkuu, hamwe na familia sao na etiho wendawengie ndani ya tubwi wakawa wagima, niaho mwendaho mmanyaye wambea ZUMBE." ³¹Mana kwetukiza Musa ekubindaho kugombeka mbui izi, alizi ya hada wekuwaho ikagubuka. ³²Dunia ikagubua makanwa yakwe na kuwameza, familia zao na wantu wose wa Kora, hamwe na mai zao zose. ³³Wowo na kia yumwe mwe familia zao wakengia ndani ya tubwi wekuwaho wagima. Dunia ikawagubika, na kwa sia inu wakaga kuawa miongoni mwa ida jamii. ³⁴Nao Israeli yose wekuwao hehi nao wakaguuka kwa sibabu ya ndio zao. Wakagombeka kwa mshangao, "Sii isekweza kutimeza naswi!" ³⁵Ikabinda moto ukasea kuawa kwa ZUMBE na kuwadagamiza wada wagosi 250 wekuwao walavya ubani. ³⁶Naho ZUMBE akagombeka na Musa, akagombeka, ³⁷"Umwambe Eliazari mwana wa Haruni yuda kuhani adoe via vyelezo kuawa uda moto, kwa kuwa via vyetezo vigosolwa kwa ajii yangu. Na uwetie uda moto hae. ³⁸Vidoe via vyetezo vya wada wekwazao maisha yao kwa sibabu ya zambi zao. Na zigosoke mbao za kufulwa ili viwe vigubiko vya hemviko. Kwa kuwa wada wantu wavalavya kwangu, kwa iyo ni vitakatifu. Vyendaviwe ni ishala ya uwepo wangu kwa wana wa Israeli." ³⁹Nae Eleazari yuda kuhani akavidoe via vyelezo vya shaba ambavyo vyekuwavyo vitumiwa na wada wantu wekunhyao, na vikafulwa kuwa vigubiko vya hemviko, ⁴⁰ili kugosoa ukumbusho kwe wana Israeli ili kwamba asekeza muntu kuawa chongoi ya uvyazi wa Haruni akeza kulavya ubani kwa ZUMBE,

ili wasekweza kuwa inga Kora na kundi dakwe-- inga via ZUMBE ekuamuluvyo kwembekea kanwa cha Musa.

⁴¹Akini msi wekutongeo keo wantu wa Israeli wakamlalamikia Musa na Haruni. Nao wakagombeka, "Kukoma wantu wa ZUMBE." ⁴²Ikabinda ikalawia ukati wantu wekusanya mhitu na Musa na Haruni, wakakauwa kuielekea hema ya kukintania, kauwa dia zunde dekuwado dikaugubika utukufu wa ZUMBE ukaonekane, ⁴³Musa na Haruni wakeza mbele ya hema ya kukintania. ⁴⁴Ikabinda ZUMBE akagombeka na Musa, akamwamba, ⁴⁵"Lawa kati ya wantu awa ili niwadagamize kinyanyi. Musa na Haruni wikalala chini kifudifudi. ⁴⁶Musa akamwamba Haruni, udoe chetezo na ugee ndani moto kuawa he mviko gea na uvumba ndani yakwe, wegae kinyanyi kwa wantu na ukagosome upatanisho kwao, kwa sibu hasila inu yaawa kwa ZUMBE. Tauni ivoka." ⁴⁷Kwa iyo Haruni akagosa inga ekuangiizwavyo ni Musa. Akaguuka kati ya wantu. Na Tauni yekuyo ivoka kweenea kati ya wantu, kwa iyo akaika ndani yakwe uvumba, na akagosa upatanisho wa wantu. ⁴⁸Haruni akagooka gatigati ya zia maiti na wantu wose wagima na kwa sia ida Tauni ikafingizwa. ⁴⁹Hisabu ya wada wekufao kwa Tauni wawa 14, 000, tafauti na wada wekufao kuawana na swala da Kora. ⁵⁰Haruni akauya kwa Musa kwe lango da hema ya kukinyania, na ida tauni ikahea.

Chapter 17

¹ZUMBE akatamwiia na Musa, akagombeka, ²"Wembie wana wa Israeli wakuete ngoda za kwendea mwenga kwa kia jamaa, ngoda kumi na mbii. Ugonde zina da kia yumwe kwe izo ngoda." ³Wenda ugonde zina da Haruni kwe zina da Lawi. Kwendakuwe na ngoda mwenga kwa kia kiongozi kuawa kwe kabia da mababa zwakwe. ⁴Wenda uziike izo ngoda kwe hema da kukintania mbee ya amuu da agano ambaho miye hukintana na wewe. Yendaiwe ivi, ⁵Ngoda ya muntu yuda nisaguae yenda isuke. Nenda nikindie wantu wa Israeli walalamikao, ambao watamwiiya mhitu na wewe." ⁶Ivyo Musa akawambia wana wa Israeli. Viongozi wose kabia wakamwenka ngoda, ngoda mwenga kuawa kwa kia kiongozi, mwekusagulwa kuawa kwe kia kabia ya babazao, jumla yakwe ngoda kumi na mbii. Ngoda ya Haruni iwa miongoni mwe ngoda izo. ⁷Nee Musa ekuziikaho zia ngoda mbee ya ZUMBE mwe hema da amuu ya agano. ⁸Msi wekutongea Musa kengi ya mwe hema da amuu ya agano, na kuawa, ngoda ya Haruni kwa ajii ya kabia da Lawi nee diavya masuke. Masuke yakuwa hadi kuchanua maua na kuvyaa malozi yekuivayo! ⁹Musa akaziavyo ngoda zose kuawa kwa ZUMBE kwa wantu wose wa Israeli, na kia muntu akadoa ngoda yakwe. ¹⁰ZUMBE akamwamba Musa, "Like ngoda ya Haruni mbee ya amuu ya agano. Iikwe iwe ishaa ya hatia mbee ya wantu wekuhigana ili iheeze malalamiko dhidi yangu amankivyo wenda wafe." ¹¹Musa akagosa engu ZUMBE ekuagiizavyo. ¹²Wana wa Israeli wakatamwiiya na Musa wakagombeka, "Tendatifiie hanu! Wose tendatigamizwe! ¹³Kiya yumwe mweza hanu, mbua hehi na ekaaho ZUMBE, endaafe. Je, ni lazima wose tigagamizwe?"

Chapter 18

¹ZUMBE akamwamba Haruni, "Wewe, wana wako, na uvyazi wa tati yako wonda wawajibike kwa zambi zose zekutendazo hantu hatakatifu. Mia wewe na wana wako ikedu mwonda muwajibike kwa ubanasi wekugosao na yoyose hantu hatakatifu. ²Na ndugu zako nao wa kabia da Lawi, kabia da ukoo wako, wonda uwaete hamwe na wewe ili kwamba wadahe kuungana na wewe ili wakusaidie ukati wewe na wanao mwondaho mue mwatumikia mbele ya hema ya amlu ya kiaga. ³Wonda wakutumikia wewe na wanao na hema yose. Hata ivyo, wasekusogea hehi na chochose gati ya hantu hatakatifu au kintu chochose chekuunganishwacho na mazabahu, vinginevyo wewe na wowo mwonda mfe. ⁴Wonda waungane na wewe na kuitunduia hema ya kudugania, kwa ndima zose zihusianazo na hema. Mntu mgeni asekukusogea. ⁵Wewe wonda uwajibike kwa ajii ya hantu hatakatifu na kwa ajii ya mazabahu ili kwamba mbifya yangu isekweza wantu wa Israeli vituhu. ⁶Kaua, Mimi mwenye nkiwasagua ndugu zako wa kabia da Walawi kuawa miongoni mwa uvyazi wa Israeli. Wowo ni geeko kwako. Ne waavya kwangu ili waigosoe ndima ihusuyo hema da kudugania. ⁷Mia wewe ikedu na wanao ne mlusiawo kugosoa ndima ya ukuhani kuhusiana na kia kintu chekuunganishwacho na mazabahu na kintu chochose gati ya dia pazia. Wewe mwenye lazima woindize majukumu ayo. Mimi nakwenka ukuhani kana geeko. Mgeni yoyose mkalibia onda akomwe." ⁸Akabinda ZUMBE akamwamba Haruni, "Kaua, Nkhikwenka majukumu ya kugookea kafaa za kwenulwa kwangu, na kafaa ntuhu takatifu ambazo wana wa Israeli waafya kwangu. Nkinkwenka kafaa izi wewe na wana wako kuwa haki yako kae. ⁹Ivi ni vintu vitakatifu sana, embavyo visakuteketezwa kwa moto: kuawa kwe kafaa zao kia kafaa ya unga, kia kafaa ya zambi, na kafaa ya hatia- ni vintu vitakatifu sana kwa ajii yako na wana wako. ¹⁰Kafaa izi ni takatifu sana; kia mgosi lazima aie, kwe kua ni vitakatifu kwako. ¹¹Izi ni kafaa ambazo zonda ziwe zako: Kafaa zao, kafaa zose za kwenulwa za wana wa Israeli. Nkinkwenka wewe, wana wako na binti zako kutenda gawio dako da kae na kae. Mia yumwe ambaye ni msafi kwe familia yako adaha kuda kafaa zozose kwa izi. ¹²Mavuta yose matana, ida divai ntana yose mpya hamu na unga, maimbuko ambayo wantu waavya kwangu- vintu ivi vyose nkinkwenka wewe. ¹³Mavuno ya bosi yekuivayo yeiko kwe alizi yao ambayo waeta kwangu, yonda yawe yako. Kia mntu msafi kwe familia yako adaha kuda vintu ivi. ¹⁴Kia kintu chekuavyacho wakfu kwe Israeli chonda kiwe chako. ¹⁵Kia kintu kivuguacho ifu, kia limbuko ambado wantu waa kwa ZUMBE, vyose vya wantu na wanyama, vyonda viwe vyako. Hata ivyo, wantu lazima wawahonye wavyaigwa wa bosi wa kigosi, na wonda wahonye wavyaigwa wa bosi wa wanyama wesao kuwa wasafi. ¹⁶Wada ambao wakunda kuhonywa na wantu wonda wahomywe wakawa na umli wa mwezi umwe. Ne wantu wonda wawahonye kwa bei ya shekeli shano, kwa kiwango cha shekeli za hantu hatakatifu, ambacho ni sawa na gala ishiini. ¹⁷Mia mvyaigwa wa bosi wa ng'ombe, au mvyaigwa wa bosi wa ngoto, au mvyaigwa wa bosi wa mbuzi-msekuwahanya awa wanyama, watengwa kwa ajii yangu. Wonda unyune mphome yakwe mazabahuni na kudagamiza mavuta yao kana kafaa ya moto, ambayo ni halufu ntana ya kumwagiza ZUMBE. ¹⁸Nyama yao yondaiwe yako. Kama kidai cha kwenulwa na paja da kuume, nyama yao yondaiwe yako. ¹⁹Kafaa yose takatifu ambayo wantu wa Israeli waiafya kwa ZUMBE, nkinkwenka wewe, na wana wako na binti zako waie hamwe nawekana gaino da kudumu. Iki ni kiaga cha kae cha munyu, kiaga kifungacho kae, mbele za ZUMBE kwako wewe na uvyazi wako weiko hamwe na wewe." ²⁰ZUMBE akatamuia na Haruni. "Nkauna uwe na ulithi kwe alizi ya wantu, wala nkauna uwe na gawio miongoni mwa wantu. Mimi ne gawio lenu na ulirhi wenu miongoni mwa wantu wa Israeli. ²¹Kauwa, Nkhiwenka uvyazi wa Lawi, zaka zose za Israeli kuwa ulithi wao kwa sibabu ya huduma waavyayo kwe hema da kudugana. ²²Kuvoka sasa, wantu wa Israeli wasekusogea hehi na hema kudugania, vinginevyo wonda wawajibike kwa zambi inu na kufa. ²³Walawi wagosoa ndima ihusianayo na hema ya kudugania wonda wawajibe kwa zambi ihusianayo na hema. Inu yondaiwe sheia kudumu kwa wantu wose wa uvyazi wako. Na miongoni mwa wantu wa Israeli awa nkawana wawe na ulithi. ²⁴Kwa kuwa zaka za wana wa Israeli, waavyazo kana msango kwangu -ndivyo ivyo ambavyo nkiwenka Walawi kuwa ulithi wao. Iyo ne sibabu ya kuwamba, kuwa nkawana wawe na ulithi gati ya wantu wa Israeli. ²⁵ZUMBE akatamuia na Musa, akamwamba, ²⁶"Yakupasa ukagombe na Walawi uwambe, 'Mhokeaho zaka kuawa kwa wantu ambao ZUMBE kawenka kuawa kwao ulithi, ne na nywie mwondaho mlavye sehemu ya kumi ya zaka izo. ²⁷Zaka yenu yonda itaazike kana mwenga ya mapato ya sakafu ya kupuia nafaka ya mazao yenu au mazao ya ntui za kukama zabibu. ²⁸Kwa iyo na nywinywi lazima maavye msango wenu kwa ZUMBE kutokana na zaka mzipatazo kuawa kwa wantu wa Israeli. Kutokana na izo mwonda mlavye matoleo yenu kwa Haruni yuda kuhani. ²⁹Kwa kia kafaa mpatayo, mwonda mlavye matoleo yenu kwa ZUMBE. Mwonda mtende ivi kutokana na vintu vitana na vitakatifu sana ambavyo mwenkigwa. ³⁰Kwa iyo wonda uwambe, 'Mwaavyaho ayo matoleo matana, ne yondaho itaazike kwa Walawi kuwa ni mazao yao kuawa kwe sakafu za kupulia na ntui zao za kukama. ³¹Ne mwondahomde nafaka zose zibakizo hantu hohose, nywinywi na familia zenu kwa sibabu ne maiho yenu ya

ndima yakwe hema za kudugana. ³²Nkamwonda muwe na hatia yoyose kwa kuvida na kuvinywa, kana mwonda mwaavye kwa ZUMBE matoleo yenu matana mwekuhokeayo. Mia msekuzinajisi kafaa takatifu za wana wa israeli, vinginevyo mwonda mfe."

Chapter 19

¹ZUMBE akagombeka na Musa na Haruni, Akamba, ²"Inu ni amli, sheia nikuamuluvyo: Uwambe wana wa Israeli wakuete ng'ombe mvyee mwenkundu mwesekua na kipaku wala waa, ambae nkazati kwenu nila. ³Mwenke Eliazari kuhani uyo ng'ombe mvyee. Nae andaamuavye chongoi ya nkambi, na mntu yumwe amchinje mbee yakwe. ⁴Akaawaaho Eliazari kuhani andaadoe ntendo ya mpome yakwe kwa chaa chakwe na kuinyunya maa mpungati akaelekea npaamo ya mbee ya dia hema daa kubwiana. ⁵Na kuhani mtuhu andaamoke uyo ng'ombe mbee ya meso yakwe. Andaoke babu dakwe, nyama yakwe, na mpome yakwe hamwe na mavi yakwe, ⁶Yuda kuhani andaadoe mti wa mwelezi, na hisopo na sufu na kuvyasa gatigati ya uyo ng'ombe mokwa. ⁷Akaawaaho andaazifue nguo zakwe na kwehaka mazi. Nee eze nkambini, ambaho andaabaki najisi mpaka guoni ya msi uo. ⁸Yuda mkumuoka uyo ng'ombe mvyee andaafue nguo zakwe kwa mazi na kwe haka mazi. Nae andaabaki najisi mpaka guoni ya msi uwo. ⁹Baada ya aho mntu mtanda andaayakube ayo mazeu ya ng'ombe uyo na kuyaika chongoi ya nkambi hantu hatana. Mazeu aya yandayatunzwe kwa ajii ya jamii ya wantu wa Israeli. Wandawayahanganye mazeu na mazi kwa ajii ya utakaso wa zambi, kwa kua mazeu yaawana na kafa ya zambi. ¹⁰Yuda mkuyakuba mazeu ya ng'ombe uyo, lazima afue nguo zakwe. Andaabaki najisi mpaka guoni ya msi uo. Inu indaiwe sheia ya kudumu kwa wantu wa Israeli na kwa wageni wekaaao nao. ¹¹Yeyose mwendaadonte maiti ya mntu andaawe najisi kwa msi mpungati. ¹²Mntu wa aina iyo andaetakase mwenye msi wa ntatu na msi wa mpungati. Nee endahooawe mtanda. Mia kana nkanaetase mwenye mwe msi wa ntatu, basi nkanaawe mtanda msi wa mpungati. ¹³Yeyose mwendaadonte mntu mwekufae, maiti ya mntu mwekufae na nkazatikwetakasa mntu uyo ainajisi masikani ya ZUMBE. Mntu uyo andaasigwe kua miongoni mwa Waisraeli kwa saabu mazi ya falakano nkayekunyunyizwa kwake. Andaabaki najisi; na unajisi wakwe undaubaki kwake. ¹⁴Inu ne sheia ya mntu mfiya mwe hema. Kia mntu mwengia mwe hema na kia mntu ambae tayali yuumo mwe hema andaawe najisi kwa msi mpungati. ¹⁵Kia via ambacho nkakina ngubiko chanajisika. ¹⁶Ivyo ivyo, kwa mntu mwe chongoi ya hema ambae andaamdonte mntu mwekukomwae kwa upanga, au mzoga wowose, au vuhada mntu, au kabui- mntu uyo andaawe najisi kwa msi mpungati. ¹⁷Gosoani ivi kwa mntu najisi: doani mazeu ya kafa ya zambi ya kuteketezwa na myahanganye kwe via chenye mazi ya ukoongo. ¹⁸Nee mntu mtanda andaadoe hisopo, na kugea mwe ayo mazil na kunyunya uwanga ya hema, na mwe via vyose vyeumo mwe hema, na kwa wantu weaho, kwa yuda mkudonta dia vuha, mntu mkukomwae, maiti, au kabui. ¹⁹Mwe msi wa ntatu na msi wa mpungati, yuda mntu mtanda andaa mnyunyuzie yuda mntu mwesekua mtanda. Mwe msi wa mpungati mntu najisi andaetakase mwenye. Andaazifue nguo zakwe na kwehaka mazi. Guoni yakwe andaawe mtanda. ²⁰Mia yuda enda eabaki najisi, muemea kwetakasa mwenye - uyo mntu andaasigwe kuawa kwe jamii, kwa saabu kahanajisi patakatifu pa ZUMBE. Nkazatikunyunyiziwa mazi ya utakaso; andaabakie najisi. ²¹Inu indaiwe sheia ya kuduma kuusiana na hali ya ivi. Yuda mntu mnyunyiziwa mazi ya falakano andaafue nguo zakwe. Yuda mwendaadonte mazi ya falakano andaawe najisi mpaka guoni. ²²Chochose kia ambacho n'ndakidontwe na mntu najisi n'ndakiwe najisi. Na mntu mwendaakidonte nae andaawe najisi mpaka guoni.

Chapter 20

¹Kwa iyo wana wa Israeli, na jamii yose ya wantu wakaita kwe jangwa da Sini kwe mwezi wa bosi; wakekaa Kadeshi. Aho neaho Miriamu ekufiaho na kuzikwa.²Uko nkahekwa na mazi kwa ajii ya wantu, kwa iyo wakakintanika kinyume na Musa na Haruni uko.³Wantu wakamlalamikia Musa wakagombeka, "Neiwa ni vitana kama neetifa wakuti Waisraeli wezwetu wekufaho mbele za ZUMBE.⁴Kwa mbwai kuwaeta wantu wa ZUMBE kufia kwe jangwa idi, swiswi na wanyama wetu? ⁵Kwa mbwai kutiavya Misri na kutieta kwe eneo idi baya? Hanu nkahana nafaka, wala mitini, wa mizabibu, wala makomamanga, na nkakuna mazi ya kunywa."⁶Basi Musa na Haruni wakanyiika mbele ya mkuntano unu. Wakaita kwe hema ya kukuntania wakagona kifudifudi. Neaho hada utukufu wa Busala wa ZUMBE ukaonekana kwao.⁷ZUMBE akagombeka na Musa, akamhinya. ⁸"Doa ngoda yako uwakube wantu, wewe na Haruni ndugu yako. Uuhinye unu mwamba mbele ya meso yao, na uamulu ulavye mazi. Nawe undauwenke mazi kulawa kwe unu mwamba, nawe undauwenke mazi ya kunywa ao wantu na wanyama wao."⁹Musa akadoa iyo ngoda mbele ya ZUMBE, kama via ZUMBE ekuwavyo kamwamulu kugosoa.¹⁰Akabinda Musa na Haruni wakawakuba wantu hamwe mbele ya uda mwamba. Ne aho Musa akawahinya, "Sasa nitegezani, enyi wapinzani. Lakini tiwenke mazi kulawa kwe unu mwamba?" ¹¹Ne aho Musa akanyosha mkono wakwe na kuutoa uda mwamba maa mbii kwa ngoda yakwe, na mazi yakalawa. Wada wantu wakanywa hamwe na wanyama waa.¹²Akabinda ZUMBE akamhinya Musa na Haruni, "Kwa kuwa nkekuniheshimu mimi na kuamini mbele ya wantu wa Israeli, nkamnamuwengize awa wantu kwe sii nekuwaahidiyo. ¹³Hantu aha hetangwa mazi ya Meriba kwa kuwa wana wa Israeli nkawakuelewana na ZUMBE hada na akajionyesha kwao kuwa mtakatifu.¹⁴Musa akatuma wajumbe kulawa Kadeshi kwa mfaume wa Edom: Ndugu yako Israeli amba ivi: "Wewe wamanya magumu yose ambayo yatipata. ¹⁵Na wamanya kuwa baba zetu newaita Misri na wakekaa Misri kwa muda mlefufu. Wamisri wawagosa vibaya hamwe na baba zetu. ¹⁶Tekumwiahho ZUMBE, akatitegeeza na kutituma malaika ambaye katilavya kulawa Misri. Kauwa, sasa tiuko Kadeshi, mzi uhakanao na sii yako. ¹⁷Takuomba utiluhusu kwemboka kwe sii yako. Nkatinatembeke kwe minda wala minda ya mizabibu, wala nkatinatinywe mazi ya visima vyako. Tindatemboke kwe sia nkuu ya mfaume. Nkatinatihituke upande wa kuume wa upande wa kumoso mpaka tindahotemboke mhaka wako."¹⁸Lakini mfaume wa Edomu akamjibu, "Msekwemboka hanu, Kama mndamgosoe ivyo, nindaneze na uhamba kukuvamia." ¹⁹Neivyo wana wa Israeli wakamhinya, "Tindatembokee sia nkuu. Kama swiswi au wanyama wetu wandawanywe mazi yako, basi tindatihe. Taomba uliluhusu temboke tikenda kwa miundi yetu, bila kugosoa mbui yeyose ida."²⁰Lakini mfaume wa Edomu akamjibu, "Usekwemboka hanu." Kwa iyo mfaume wa Edomu akawa kinyume cha israeli kwa mkono wenye nguvu hamwe na jeshi kuu sana. ²¹Mfaume wa Edomu akawazuia wana wa israeli kwemboka kwe mihaka yakwe, kwa kuwa idi, Israeli akahituka kuieka sii ya Edomu.²²Kwa iyo wantu wakatamba kulawa Kadeshi. Wana wa israeli, wantu wose, wakabua Mwiima Hori. ²³ZUMBE akatamwia na Musa na Haruni aho kwe mwiima Hori, kwe mhaka wa Edomu. Akagombeka, ²⁴"Sasa ni wakati wa Haruni kukintana na wantu wakwe, nkanaengie kwe sii ida nekuwaahidiyo wana wa Israeli. Inu ni kwa kuwa nyinyi waidi nkamwekuitii sauti yangu hada kwe mazi ya Meriba.²⁵Mdoe Haruni na Eliazari mwanaye, na uwaete uanga ya mwiima Hori. ²⁶Umvike Haruni yada mavazi ya kikuhani na umvike Eliazari nwanaye. Haruni andaafe na kulazwa hamwena wantu wakwe."²⁷Musa akagosoa kama ZUMBE ekumuamulavyo. Wakaita uanga ya Mwiima Hori na wantu wose wakaona. ²⁸Musa akamvika Haruni yada mavazi ya kikuhani na kumvika mwanawe Eliazari. Haruni akafa hada uanga ya Mwiima Hori. Akabinda Musa na Eliazari wakasea. ²⁹Wantu wekuona kuwa Haruni kafa, taifa dose wakamwiia Haruni kwa msi alubaini.

Chapter 21

¹Aradi mfaume wa Wakanaani, wekuae akekaa Negebu, ekusikiaho kua Israeli nee akatamba kwa kwembokea baabaa kuelekea Atharimu, akatoana zidi ya Israeli ba jwetwalia baazi ya mateka. ²Israeli akeisa mbele ya ZUMBE akagombeka, "Kana wondautenke uvoti zidiya awa wantu, nee ndhio tiidagamiza kabisa mizi yao," ³ZUMBE akaitegeeza sauti ya Israeli na kuwenka uvoti zidi ya Wakanaani. Wakawadagamiza kabisa hamwe na mizi yao. Hantu hada nee hetangwa Horima. ⁴Wakatamba kuawa Mwiima Hori kwa baabaa kuelekea bahali ya shamu wakazunguka sii ya Edomu. Wantu wafa moyo kwa sia iyo. ⁵Wantu wakamnung'unikia Mungu na Musa: "Kwa mbwai kutiavya Misri ili tife mwe jangwa idi? Aha nkakuna mikate, waa mazi, na nkande inu zaifu itisokeza." ⁶Basi Mungu akatuma nyoka ya sumu kati yao. Wada nyoka wakawauma wada wnatu; wantu wangi nee waumbwa mzimu. ⁷Wantu wakaita kwa Musa wakamwamba, "Titenda zambi kwa sababu timnung'unikia Mungu na wewe. Mwombe Mungu atiusie awa nyoka." Kwa iyo Musa akawaombea wantu. ⁸ZUMBE akamwamba Musa, "Gosoa nyoka na umwiike kwe nguzo. Na n'ndaiwe kia muumwa, akamkua uyo nyoka n'ndaahone," ⁹Kwa iyo Musa akagosoa nyoka ya shaba nae akamwiika uanga ya nguzo. Na kia muntu ekuumwaho ni nyoka na kumkua uyo nyoka akahona. ¹⁰Akaawaaho wantu wa Israeli wakatamba na wakaika nkambi Obothi. ¹¹Wekubindaho wakatamba kuawa hada na kuika nkambilye Abarimu mwe jangwa dehehi na Moabu kuelekea ntedeo za mashaliki. ¹²Kuawa hada watamba na kuika nkambi mwe koongo da Zeredi. ¹³Kuawa hada watamba na kuika nkambi kwe ntendeo ntuhu za mto Amoni, ambao ukuu wakwe wavokea kwe mhaka wa Waamori. Mto wa Amoni nee ugosoa mhaka wa Moabu, kati ya Moabu na Waamori. ¹⁴Nemana igondwa mwe gombo da kitabu cha ZUMBE, "Wahebu mwe Sufa, na koongo da Amoni, ¹⁵mtelemko na koongo dielekeado mwe mzi wa Ari na kuelekea mwe mhaka wa Moabu," ¹⁶Kuawa wakatamba mpaka Beeri, aho nee henaho kisima ambacho Zumbe kamwambia Musa, "Wekonge wantu kwa ajii yangu ili uwenke mazi," ¹⁷Ne Israeli wekuimbaho wia unu: "Nywie visima, yamemeezeni mazi. Imbani juu ya kisima iki. ¹⁸Kisima ambacho kifukwa ni viongozi wetu, kisima ambacho wenye viugo wakifuka kwa ngoda ya kifaume na kwa ngoda ya kwendea." Wakaawaaho kuawa jangwani wenda mpaka Matanaha. ¹⁹Kuawa Matanaha watamba mpaka Nathalieli, na kuawa Nathalieli mpaka Bamothi, ²⁰na kuawa Bamothi mpaka kwe koongo da Moabu. Aho nee kilele cha Mwiima Piska kionekavyo jangwani. ²¹Akaawaaho Israeli akaagiiia wajumbe kwa Sihoni mfaume ya Waamori akagombeka, ²²Taomba temboke mwe sii yako. Nkatinatemboka mwe mnda au kwe mnda wa mizabibu. Nkatinatinywe mazi ya visima vyako. N'ndatemboke mwe sia nkuu ya ufaume mpaka ndihotemboka mhaka wako." ²³Iya mfaume nkeekumluhusu Israeli kwemboka kwe mhaka wao. Badii yakwe, Sihoni akakonga jeshi dakwe dose na kumwengiiia Israeli uko jangwani. Akeza kwa Jahazi, ambaho katoana zidi ya Israeli. ²⁴Israeli akengiiia jeshi da Sihoni na sii ya uhamba na kudoa sii yao kuawa Amon mpaka mto Jabboki, mpaka kubwiiia sii ya wantu wa Amoni. Sasa mhaka wa wantu wa Amoni nee uvugalwa. ²⁵Israeli akadoa mizi yose ya Waamori na akekaa umo, hamwe na Heshiboni na vijiji vyakwe vyose. ²⁶Heshiboni nee ni mzi wa Sihoni mfaume wa Waamori, mwekuae aho awali katoana zidi ya mfaume ya bosi ya Moabu. Sihoni nee kateka alizi yakwe yose kuawa mihaka yakwe mpaka mto wa Amoni. ²⁷Iyo nee sibabu wala ambao watamwiiia kwa Mitahali wagombeka, "Soni Heshiboni. Mzi wa Sihoni wengwe na kutintimazwwa vituhu. ²⁸Moto waka kuawa Heshiboni, moto kuawa mzi wa Sihoni ambao uidagamiza Ari ya Moabu, na wenyezi wa mizi ya uanga ya Amoni. ²⁹Ole wako, Moabu! Kwaga, nywie wantu wa Chemoshi. Kawatenda wantu wakwe kua wakimbizi na wanawe wa vivyee kuwa watahwa wa Sihoni mfaume ya Waamori. ³⁰Akini timtoa Sihoni. Tiidagamiza Heshibon mpaka Diboni. Tiwabananga wose mpaka Nofa, ambayo yabua mpaka Madeba." ³¹Kwa iyo Israeli akavoka kwekaa mwe sii ya Waamori, ³²Akaawaaho Musa akaagiiia wantu kwenda kuikaua Yaziri. Wateka vijiji vyakwe ne kuwaguusa Waamori wekuao wakekaa umo. ³³Wakabinda wakahituka na kutongea sia iitayo Bashani. Ogu mfaume wa Bashani akesimana nao, yee na jeshi dakwe dose, yeye na jeshi dakwe dose, ili atoane nao kuda Ederei. ³⁴Akabinda ZUMBE akatamwiiia Musa, "Mwesekumuogoha, kwa sibabu nkimyenka uvoti zidi yakwe, Jeshi dakwe dose na sii yakwe. Mgosoeni inga mwekumgosoavyo Sihoni mfaume ya Waamori, mwekuae akekaa Heshiboni." ³⁵Kwa iyo wakaamua, na wanawe, na jeshi dakwe dose, mpaka wose wakekaa na nkeekusigaa hata yumwe mwekuae meso. Wakaawaaho wakaidoa sii yakwe.

Chapter 22

¹Wantu wa Israeli wakatamba mpaka wakaika nkambi kwe mpaamo ya Moabu hehi na Yeriko, kwe mphaamo ntuhu ya mto Yorodani kuawa mzi uda.²Balaki mwana wa Zippori kaona yose yekugosolwayo ni Israeli kwa Waamori. Moabu kaogoha sana awo wantu kwe sibabu nee niwangi kutendesa,³ na Moabu katenda woga kwa wana wa Israeli.⁴Mfaume wa Moabu akawamba wadaa wa Midiani, "Unu utifi wonda ude kia kintu tenacho na ng'ombe wada mani ya kweuisi." Sasa Balaki mwana wa Zippori kawa mfaume ywa Moabu.⁵Akaagiia wantu kuita kwa balamu mwana ywa Beori, kuda Petho ambako ni hehi na mto Frati, mwe si ya taifa dakwe na wantu wakwe. Akamwetanga na kumwamba, "Kaua kuna taifa ambado deza hanu tangu Misri. Wagubika cheni cha dunia na ivi aha wanitongea mimi." Tafazai naombeza weze unikumizie idi taifa kwa sibabu wana nguvu kunomboka. Minga n'ndan'dahe kuwavaamia na kuwaguusa waawe mwe si yangu. Namanya ati yoyose umwenkae balaka abalikiwa na yeyose umkuumizae, akuumizwa.⁷Ivyo nee wadaa wa Moabu na wada wa Midiani wakahauka, hamwe nao wakadoa vyengia vya uganga. Wakabua kwa Balaamu wakagombeka mbui za Balaki.⁸Balaamu akawamba, "Sigaani aha kio cha ivieo. Kioi n'ndanimietee ndichonambiwe ni ZUMBE." Kwa iyo wada viongozi wa Moabu wakasigaa na Balaamu kwa kio kia.⁹Mungu akeza kwa Balaamu na kumwamba, "Ni wakina ndai awa wekwezao kwako?"¹⁰Balaamu akamtambaisa Mungu, "Balaki mwana ywa Zippori, Mfaume ywa Moabu kawaagiia kwangu. Kagombeka,¹¹Kaua awa wantu wekuawao Misri wagubika cheni cha si yangu. Ivi naombeza weze unikumizie awa wantu. Minga n'nda ndahe kuwavota na kuwaguusa."¹²Mungu akamtambaisa Balaam, "Wesekutongean na ao wagosi. Naho wesekuwakuumiza awa wana wa Israeli kwe sibabu wabalikiwa."¹³Balaamu akenuka keo na kuwamba wada viongozi wa Balaki, "Gotokani mwe si yenu kwa sibabu ZUMBE kaniemeza kutongean na nywinywi."¹⁴Kwa iyo wada viongozi wa Moabu wakahauka na kugotoka kwa Balaki. Wakamwamba, "Balaamu kaimea kutongean na swiswi."¹⁵Balaki akaagiia viongozi watuhu wekuao wahishimiwa kutendesa komboka kundi dia da bosi.¹⁶Wakeza kwa Balaamu na kumwamba, "Balaki mwanangwa ywa Zippori amba ivi, Tafazali hembu kintu chochose chesekukukindia kweza kwangu,¹⁷kwa ajii n'nda n'kuihe vitana na kukwenka hishima nkuu, nami n'nda n'kugosoe chochose ndichounambie. Tafazai sana weze unikumizie awa wantu."¹⁸Balaamu akawatambaisa wantu wa Balaki akawamba, "Etiho Balaki onda anenke ikulu yakwe iwe imema feza na zahabu, nkina nidahe kugosoa mhitu na mbui za ZUMBE, Mungu na kugosoa mphungufu au kutendesa ya kia anambiacho."¹⁹Sasa basi, tafazali hufiza hanu kio cha ivieo naho ili kwamba nipate kuhina kintu zaidi ambacho ZUMBE anambia."²⁰ZUMBE akeza kwa Balaamu kio kia na kumwamba, "Kwa kua awa wantu weza kukwetanga, enuka uhite nao. Iyakini undaugosoe tu kia ndicho nkwambie kugosoa."²¹Balaamu akenuka keo, akatandika mphunda ywakwe akaita hamwe na viongozi wa Moabu.²²Mia kwa sibabu kaita, maya ya Mungu yakakibuka. Malaika ywa ZUMBE akagooka baabaani inga mnkuu ywa Balaamu, mwekua akakwea yuda mphunda. Wandima waidi wa Balaamu nee wahamwe nae.²³Yuda mphunda kawa kamuona yuda malaika ywa ZUMBE akawa kagooka baabaani uku ana uhamba mwe mkono wakwe. Yuda mphunda akahituka na kuita kwe mnda. Balaamu akamtoa yuda mphunda apate kuuya baabaani.²⁴Nee malaika ywa ZUMBE akagooka mwesia si sii gatigati ya minda ya mizabibu, na kumoso kwakwe nee kuwa na ukanto.²⁵Yuda mphunda akamuona yuda malaika ywa ZUMBE vituhu. Akasongwa nkusogea kwe ukanto na kuuminya muundi wa Balaamu kwe ukanto. Balaamu akamtoa vituhu yuda mphunda.²⁶Yuda malaika ywa ZUMBE akasogea mbele kwe mphaamo ntuhu sisii mno ambaho nkayokudahika kuhituka ntendeo ntuhu.²⁷Yuda mphunda akamuona vituhu yuda malaika ywa ZUMBE, akagonasi ya Balaamu. Maya ya Balaamu yakakibuka, akamtoa yuda mphunda kwa ngoda yakwe.²⁸Akabinda ZUMBE akanua kanwa cha mphunda na akagombeka. Akamwamba Balaamu, "Nkikutendani mpaka wantoa maa ntatu?"²⁹Balaamu akamuandua yuda mphunda, "Ni kwe sibabu kunigosoea ubahau. Natamani ati nee nkiwa na uhamba mwe mkono wangu, ati nee nkiwa nao, isasa ivi nee nkikukoma."³⁰Yuda mphunda akamwamba Balaamu, "Je, mie nkie mphunda ywako wekuae kunikwea mwe maisha yako yose hata ivi sasa? Je, nkiwahi kuwa na tabia ya kukugosoea ivi aho bosi?" Balaamu akamba "Bue."³¹Basi ZUMBE akagubika meso ya Balaamu, na akamuona malaika ywa ZUMBE kagooka baabaani uku ana uhamba mwe mkono wakwe. Balaamu akenamiza mutwi wakwesi.³²Yuda malaika ywa ZUMBE akamuua, kwa mbwai kumtoa mphunda ywako maa ntatu? Kaua, Ncheza inga mnkuu ywako kwa sibabu mbui zako ugosoo kwangu ni ubanasi.³³Yuda mphunda kaniona nee ahituka kwangu maa ntatu, kana ati nkekua ahitukie kuawa kwangu kwei kabisa nee nkiwa nae kumueka akahema.³⁴Balaamu akamwamba malaika ywa ZUMBE, nkigosoa zambi. Nchekuvimanya ati nee kugooka mhitu na mimi baabaani. Kwa iyo isasa ati nkavikutamia, N'ndanihituke."³⁵Mia yuda malaika ywa ZUMBE akamwamba Balaamu, "Endeea na wada wantu. Mia wondautambaikedu mbui ndizo nkwambie. Kwa iyo akaendeea na wada viongozi wa Balaki.³⁶Balaki ekwendaho kusikia ati Balaamu nee keza akaita kudugana nae kuda kwe mzi Moabu hada Amoni, ambaho ni

kwemhaka. ³⁷Balaki akamwamba Balaamu, "Je, mie nchekutuma wantu kukwetanga? Basi kwa mbwai nkwekweza kwangu? Je, Mie nkidaha kukutenda uhishimike?"³⁸Nee Balaamu ekumtambaisaho Balaki, "Kaua mie ncheza kwako. Je mie nkina mamlaka ya kugombeka chochose? Mie nadaha kugombeka mbui ambazo Mungu kaika mwe kanwa changu." ³⁹Balaamu akaita na Balaki, na wakafika Kiriathi Huzothi. ⁴⁰Akabinda Balaki akaavya kafa ya ng'ombe na ngoto na kumwenka Balaamu nyama kumwe na wada viongozi wekuao hamwe nae.⁴¹Keo dakwe, Balaki akamwegaa Balaam mpaka uanga hantu ha Baali. Kuda uanga Balaamu akadaha kuonadu ntendeo ya nkambi za Waisraeli.

Chapter 23

¹Balaamu akamwamba Balaki, "Zenga mazabahu mfungate kwa ajii yangu na uandae mafahali mfungate na ngoto ngosi mfungate." ²Kwa hiyo Balaki akagosa kana Balaamu ekuombezaavyo. Ikabinda Balaki na Balaamu wakaavya kafa ya fahali yumwe na ngoto ngosi yumwe kwa kia mazabahu. ³Nee Balaamu ekumwambiah Balaki, "Gooka kwe kafa dako da kokwa nami nenda niite. Labda ZUMBE endaeze kudugana na mimi. Chochose endachoanambie nenda nikwambie." Kwa iyo akaita uwanga ya mwiima wesaokuwa na miti. ⁴Ukati yuke uwanga ya mwiima. Mungu akadugana naye na Balaamu akamwamba, "Nkizenga mazabahu mfungate na nkiavya kafa da fahali na ngoto ngosi kwa kia mazabahu." ⁵ZUMBE akaika saamu kwe kanwa cha Balaamu akamba, "Uya kwa Balaki ukamwambe." ⁶Kwa iyo Balaamu akauya kwa Balaki mwekuwa kagooka hehi na kafa da kuokwa, na viongozi wose wa Moabu nee wa hamwe nae. ⁷Nee Balaamu ekuvokaho kugombeka unabii wakwe akamba, "Balaki kanieta kuawa Aramu, Mfaume wa Moabu kuawa kwe miima ya mashaliki, "Soon, niigite Yakobo kwa ajii yangu, kagombeka, 'Soo umgee nagisi Israeli,' ⁸Nadaha viivih kuwaigita wada ambao Mungu nkazati kuwaigita? Nadaha viivih kuhigana na wada ambao Mungu nkahigana nao? ⁹Kwakuwa kuawa uwanga ya bawe namuona; kuawa kwe mwiima namkauwa. Kuna wantu wekao ukedu na nkaweona wenye kana ni taifa da kawaida. ¹⁰N'ndai mdaha kutaazia vumbi da Yakobo au kutaazia hata lobo ya Israeli? Naomba nife fiye ya muntu mtahaki, na mwisho wa maisha yangu uwe kana wakwe!" ¹¹Balaki akamwamba Balaamu, "Kugosoa mbwai? Nkikueta ili uwaigite wankuu wangu, akini kauwa kuwabaliki," ¹²Balaamu akatambaisa akamba, "Kwa mbwai nese kuwa mwangalifu kugombeka kia ambacho ZUMBE aika kanwai kwangu?" ¹³Basi Balaki akamwamba, "Hebu weze na mimi kwe eneo tuhi ili uwaone, ukezakuwaona ni wada wa hehi tu, nkudaha kuwaona wose. Uko sasa wadaha kuwaigita awa wantu." ¹⁴Kwaiyo akamwegaa Balaamu kwe munda wa Zofimu, we kwe mwiima Pisiga, na kuda akazenga mazabahu ntuhu mfungate. Akaavya kafa da fahali yumwe na ngoto ngosi kwa kia mazabahu. ¹⁵Ikabinda Balaamu akamwamba Balaki, "Gooka aha hehi na makafaa yako, ukati mimi naita kudugana na ZUMBE kuda." ¹⁶Kwa iyo ZUMBE akadugana na Balaamu na kumwikia salamu kanwai mwakwe. Nee amwamba, "Uya kwa Balaki ukamwambie izi saamu ziawa kwangu." ¹⁷Balaamu akamuwiiia na kauwa, nee kagooka hehi na makafaa yakwe ya kuokwa, na viongozi wa Moabu nee wa hamwe nae. Balaki akamuza, "ZUMBE kakwambaze?" ¹⁸Balaamu akavoka kuavya unabii. Akamba, "Enuka, Balaki na utegeeze. N'tegeza mimi wee mwana Zippori. ¹⁹Mungu nkio muntu, kwamba umtiiye, au mwanadamu mdaha kuhitua mawazo. Je, kawahi kukuaganya kintu pasi kukigosa? Je, kawahi kugombeka kuwa endaagosoe kintu pasi kukigosa kana ekugombekavyo? ²⁰Kauwa, Mimi nkiamliwa kuwabaliki. Mungu kaavya balaka nami nkidaha kuihitua. ²¹Nkazati kuona magumu mwe Yakobo au sugu mwe Israeli. ZUMBE Mungu ywao yu hamwe nao, na vuzo da wafaume wao di hamwe nao. ²²Mungu kawaavya Misri kwa nguvu kana mbogo. ²³Nkakuna uganga wendao ufanikiwe zidi ya Yakobo na nkakuna usawi wendao umuumize Israeli, mhitu wakwe yenda igombekwe juu ya Yakobo na Israeli, 'Kauwa kia ambacho Mungu kakigosa!' ²⁴Kauwa wantu wenuka kana simba fyee, kana via simba enukavyo na kuvamia. Nkagana si kiamuo ade windo dakwe na kunywa npome ya ukaa wakwe." ²⁵Ikabinda Balaki akamwamba Balaamu, "Katu usekuwaigita waa kuwabaliki." ²⁶Akini Balaamu akamtambaisa Balaki, "Nchekukwambia kuwa nenda nigombeke yose ambayo ZUMBE anambia kugombeka? ²⁷Balaki akamwamba Balaamu, "Soo sasa, Nami nedna nikwegae hantu hatuhu. Labda kuda vyenda vimtamie Mungu kuniigitia awa wantu." ²⁸Kwa iyo Balaki akamwegaa Balaamu uwanga ya mwiima Peori, ambao waukauwa si uda wanga, ²⁹Balaamu akamwambia balaki, "Nizengea mazabahu mfungate aha na uniandaie mafahali mfungate na ngoto ngosi mfungate. ³⁰"Kwa iyo Balaki akagosa kana ekwambiavyo; akaavya kafa da fahali na ngoto mgosi kwe kia mazabahu.

Chapter 24

¹Balaamu ekuonaho kuwa vyapmendeza ZUMBE kubaiki Israeli, nkekuita, kana aho bosi kwa kutumia uganga, badii yakwe akakauwa jangwani.²Akayenua meso yakwe na kumwona Israeli yu mwe nkambi kiya yumwe kwa kabia yakwe, na Roho wa Mungu akamwezea.³Akahokea unu unabii na kugombeka, "Balaamu mwana wa Beori aonda kugombeka, yeye ambaye meso yakwe yagubulwa sana.⁴Alamwiya na kusikia mbui za Mungu. Aona maono kuawa kwa Mwenyezi, ambaye mbee zakwe amwenamia na meso yakwe yawa yafumbulwa.⁵Jinsi zeivyo ntana hema zako, ewe Yakobo, hantu wekaaho, Israeli! Wasambaa inga koongo, inga bustani zeizo nkandaiya mazi, kana miti ya mishubii yekuhandwayo ni ZUMBE, ni inga mfano wa mielezi nkandai ya mazi.⁷Mazi yaseyamwe ndoo zao, na mbeyu zao zetikiwa mazi vitana. Mfaume wao onda awe onda awe uwanga ya Agagi, na ufaume wao wonda uhishimiwe.⁸Mungu amwavya Misri, na nguvu inga za mbogo. Onda awameze mataifa watoanao nao. Onda abonde mavuha yao vitiitii. Ondawatoe kwa uta wakwe.⁹Anyata inga simba mgosi, na inga simba mvyee. Ni ndai mwondageze kumsumbua? Kiya yumwe ambaikiye na abaikiwe; na kiya yumwe anayemlaani na alaaniwe."¹⁰Hasila ya balaki ziwaka zidi ya Balaamu naye neitoa mikono yakw ekwa hamwe. Balaki akamwamba Balaamu, "Nkikwetanga ili uwalaani maadui zangu, Akini kauwa, umewabaliki maa ntatu.¹¹Kwa iyo hauke uite kaya unibade ivi sasa. Nkigombeka mkwenke zawadi nkuu sana, akini ZUMBE kaamea ukapata ntunu."¹²Nee Balaamu akumwambiaho Balaki, "Nkiwaambia wada ntume wekutumwao,¹³Ata kama Balaki ondaanenke ikulu ywakwe ikawa imemaa heya na zahabu, nkinanigosoe zaidi ya mbui ya ZUMBE kwa dodose tana au baya, au kwa chochose ambacho nakunda kugosoa. Nadaha kugombeka kiya tu ambacho ZUMBE aniambiacho kugombeka, Je, chekukwambia aya?¹⁴Kwa iyo sasa, kauwa, nondaniuye kwa wantu wangu. Akini kwazaa ni kukanye kiya ambacho awa wantu wondawawagosoewe wantu wako mwe siku zezazo."¹⁵Balaamu kavoka unabii uunu. Akamba, "Balaamu mwana wa Beori amba, Mntu yuda kagubulwa meso ywakwe.¹⁶Uu ni unabii wa mntu asikiyae mbui za Mungu, mwe maalifa kuawa kwakwe Yeye mwe uwanga, mwe maono kuawa kwa Mwenyezi, Yeye ambaye amtoaye mavindi meso yakawa yagubulwa."¹⁷Nkimwona, akini nkayuko aha sasa. Nonda nimkauwe, akini nkiyo hehi. Tondo yondaiawiye mwe Yakobo, na ngoda ya enzi iawayo mwe israeli. Nae onda awatoe toe viongozi wa Moabu na kuwabananga wa uvyazi wa Sethi¹⁸Ne aho Edomu yondaho iwe miiki ya Israeli, na Seiri pia yondahoiwe miiki yao, maadui wa Israeli, ambao israeli ondaawashinde kwa nguvu zakwe.¹⁹Kuawa kwa Yakobo ondawe mfaume ambaye utawaa wakwe naye wondaukenkemeze wekusigaa mwe mzii."²⁰Kisha Balaamu ondaamkauwe Amaleki na akavoka kuavya unabii wakwe. Kagombeka, "Amaleki kawa mkuu mwe mataifa, akini mwisho wakwe wonda uwe ubanasi."²¹Kisha Balaamu akawakauwa Wakeni na akavoka kuavya unabii wakwe. Akagombeka, "Hantu wekaaho hana usaama, na masasa yakwe yauko kwe haawe.²²Akini hamwe na ayo, Kaini ondaabanangwe na Ashuru ondahoawadowe mateka."²³Kisha Balaamu akavoka unabii wakwe wa mwisho. Akagombeka, "Ole wakwe mwondaabakiye Mungu andaho ayagosowe aya?²⁴Merikebu zondazeze kuawa npwani ya kitimutimu; Zondazivamie Ashuru na kuibananga Eberi, akini wao pia wonda wakae kwe ubanasi."²⁵Kisha Balaamu akenuka na kuhauka. Akauya kaya kwakwe, na Balaki naye kahauka.

Chapter 25

¹Israeli akekaa Shitimu, na wagosi wakavoka kugosoa ukianga na wavyee wa Moabu, ²kwa kua Wamoabu wawakaibisha kulavya sadaka kwa miungu yao. Kwa iyo wantu wakada na kuisujudia miungu ya Moabu. ³Wantu wa Israeli wakatozana hamwe kumvikia Baali wa Peori, na maya ya ZUMBE yikenuka zidi ya Israeli. ⁴ZUMBE akamwamba Musa, "Wakome viongozi wose wa wantu naho uwanyonge he meso yangu ili waonigwe kukee musu, naho kua maya yangu yahauke kwe Israeli." ⁵Savyo Musa akawamba viongozi wa Israeli, "Kia yumwe mwe nywinywi oondigwa awanyonge wantu wakwe wekushilikio kumvikia Baali wa Peori." ⁶Naho muntu yumwe ya Israeli akaeta mvyee yumwe mwekua mwe wantu wakwe. Inu iawiia he meso ya Musa na wantu wa Israeli, ukati wekuwahowakaia he lango da hema ya kukintania. ⁷Finehasi mwana ywa Eliazari, mwanangwa Haruni kuhani, ekuonaho ayo, akenuka kuawa mwe wada wantu akadoa guha mwe mkono wakwe. ⁸Akamtongea yuda mgosi Muisraeli mwe hema na kuwafunga kwa guha wose waidi mwe mii yao, wose yuda Muisraeli na yuda mvyee. Savyo ida tauni Mungu ekuiaagiayo kwe wantu wa Israeli ikaheza. ⁹Idadi ya wada wekuumbwao mzimu kwa tauni nee wamo elufu ishiini na ne. ¹⁰ZUMBE akatamwiia na Musa, akaamba, ¹¹"Finehasi mwana ngwa ya Eliazari mwana wa Haruni, kuhani akahitua maya yangu yesekua he wana wa israeli kwa kua kawa na kinyuu he wowo kwa kinyuu changu. Savyo nchekuwadagamiza wantu wa Israeli kwa kinyuu changu." ¹²Savyo wambe, 'ZUMBE aamba, "Kaua, Namwenka Finehasi kiaga cha mpheho. ¹³Kwake na kwa wanawe baada ya yeye, chendakiwe kiaga cha kudumu cha ukuhani kwa sibabu kawa na kinyuu hangu, Mungu ywakwe kawapatanisha wanangwa wa Israeli." ¹⁴Yuda Muisraeli mkukomwa hamwe na yuda mvyee Mmidiani nee kawa Zimri mwana wa Salu, kiongozi ya familia na uvyazi wa Simeoni. ¹⁵Zina da yuda Mmidiani mkukomwa diwa Kozibi mwanangwa ya Zuri, mwekua mkuu ya familia ya kabila uko Midiani. ¹⁶Savyo ZUMBE akatamwiia na Musa akaamba, ¹⁷"Wagosoe Wamidiani sa wankuu naho uwadagamize, kwa kua wawagosoea sa wankuu kwa kuwahufya. ¹⁸Kwa kuwahufya. Wawaongoza he ubanasi kwa mbui ya umbu dao Kozibi, mwanangwa ya Wamidiani, mwekukomwa siku ida ya tauni kwa mbui ya Peori."

Chapter 26

¹Ikalawia baada ya tauni ambayo ZUMBE kamwambia Musa na Eliazari mwana wa Haruni kuhani, Akagombeka, ²Uwataazie wantu wose wa Israeli kuvokea myaka ishiini na zaidi, kwa jamaa na familia zao zose ambao wadaha kuita kwe nkondo kwa ajii ya Israeli. ³Kwa iyo Musa na Eliazari kuhani wakawambia he uwanda wa Moabu hehi na Yordani kuda Yeriko na kugombeka, ⁴Wataazieni wantu, kuvokea umli wa myaka ishiini na zaidi enga ZUMBE ekumwamuluvyo Musa na wantu wa Israeli wekulawao mwe si ya Misri. ⁵Reubeni ne mwekuaye wa bosi, kulawa kwa mwanawe da Hanoki ukaawia ukoo wa Wahanoki. Kuawa kwa Palu ukulawia ukoo wa Wapalu. ⁶Kulawa Hezroni. Ukaawia ukoo wa Wahezroni. Kuawa kwa Kami ukalawia ukoo wa Wakami. ⁷Izi nee zekuwazo nkoo zao za Reubeni, ambazo idadi yao iwa wagosi 43, 730. ⁸Eliabu kawa mwana wa Palu. ⁹Wana wa Eliabu walikuwa ni Nemueli, Dathani. na Abiramu. Awa ni wadawada Dathani na Abiramu waliomfuata Kora waliompinga Musa na Haruni na kumhiga ZUMBE. ¹⁰Hada ambaho dunia ivugua kanywa na kuwa meza hamwe na Kora ukati ambaho wafuasi wa Kora wakafa. Wakati uda, moto ukuwadagamizaho wagosi 250, ambao wawa ishaa ya onyo. ¹¹Mia uvyazi wa Kora nkawekufa. ¹²Ukoo wa uvyazi wa Simeoni wawa awa watongea: Kuawa kwa Nemueli, ukoo wa Wanemueli, kwa Jamini, ukoo wa Wajamini, kwa Jakini, ukoo wa Wajakini, ¹³kwa Zera, ukoo wa Wazera, kwa Shauli, ukoo wa Washauli. ¹⁴Izi ne nkoo za uvyazi wa Simeoni, idadi yao iwa wagosi 22, 200. ¹⁵Nkoo za uvyagwa wa Gadi zilikuwa izi: Kwa Zefoni, Ukoo wa Wazefoni, kwa Hagi, ukoo wa Wahagi, kwa Shuni, ukoo wa Washuni, ¹⁶kwa Ozini, ukoo wa Waozini, kwa Eri, ukoo wa Waeri, ¹⁷kwa Arodi, ukoo wa Waarodi, kwa Areli, ukoo wa Waareli. ¹⁸Izi ndizo nkoo za uvyagwa wa Gadi, idadi yao wawa wagosi 40, 500. ¹⁹Wana wa Yuda wawa Er na Onani, mia awa wafii ya mwe si ya Kanaani. ²⁰Nkoo ntuhu za uvyagwa wa Yuda ziwa izi: Kwa Shela, ukoo wa Washela, kwa Perezi, ukoo wa Waperezi, na kwa Zera, ukoo wa Wazera. ²¹Uvyagwa wa Perezi wawa awa: Kwa Hezroni, ukoo wa Wahezroni, kwa Hamuli, ukoo wa Wahamuli. ²²Izi nee zekuwazo nkoo za Yuda, idadi yao iwa wagosi 76, 500. ²³Nkoo za uvyagwa wa Isakari ziwa izi: Kwa Tola, ukoo wa Watola, kwa Puva, ukoo wa Wapuva, ²⁴kwa Jashubu, ukoo wa Wajashubu, kwa Shimroni, ukoo wa Washimroni. ²⁵Izi nee zekuwazo nkoo za Isakari, Idadi yao iwa wagosi 64, 300. ²⁶Nkoo za uvyagwa wa Zabuloni ziwa izi: Kwa Seredi, ukoo wa Waseredi, kwa Eloni, ukoo wa Waeloni, kwa Jahaleeli, ukoo wa Wajahaleeli. ²⁷Izi nee zekuwazo nkoo za Zabuloni, idadi yao iwa 60, 500. ²⁸Nkoo za uvyagwa wa Yusufu ziwa ni Manase na Efraimu. ²⁹Unu nee ukuawa uvyagwa wa Manase: Kwa Machiri, ukoo wa Wamachiri (Machiri nee mwekuwae tati yakwe Giliedi), kwa Giliedi, ukoo wa Wagiliedi. ³⁰Wazo wa Giliedi wawa awa watongea: Kwa Lezeri, ukoo wa Walezeri, kwa Helweki, ukoo wa Waheleki, kwa Asrieli, ³¹ukoo wa Asrieli wa Waasrieli, kwa Shekemu, ukoo wa Washekemu, ³²kwa Shemida, ukoo wa Washemida, kwa Hefa, ukoo wa Wahefa. ³³Zelofehadi mwana wa Hefa nkekuwa na wana wa kigosi iya kawa na wandee. Mazina yao wandeo yawa Mahilahi, Noha, Hoglaha, Milika, na Tiriza. ³⁴Izi nee koo za Manase, idadi yao iwa wagosi 52, 700. ³⁵Koo za wana wa uvyagwa wa Efraimu ziwa izi zitongea: Kwa Shuthelaha, ukoo wa Washuthelaha, kwa Becheri, ukoo wa Wabecheri, kwa Tahana, ukoo wa Watahana. ³⁶Uvyagwa wa Shuthelaha wawa, Erani, ukoo wa Waerani. ³⁷Izi nee nkoo za uvyagwa wa Efraimu, idadi yao iwa wagosi 32, 500. Unu nee uvyagwa wa Yusufu, ukutaaziwao kulawa kia ukoo zao. ³⁸Nkoo za uvyagwa wa Benjamini ziwa izi zitongea kwa Bela ukoo wa Wabela, kwa Ashibeli, ukoo wa Washibeli, kwa Ahiramu, ukoo wa Wahiramu, ³⁹kwa Shefufamu, ukoo wa Washefumamu, kwa Hufamu, ukoo wa Wahufamu. ⁴⁰Wana wa Bela wawa ni Ardi na Naamani. Kulawa kwa Ardi ukelaviza ukoo wa Waardi, na kulawa kwa Naamani ukezakulaviza ukoo wa Wanaamani. ⁴¹Izi nee za uvyagwa wa Benjamini. Idadi yao iwa wagosi 45, 600. ⁴²Koo za uvyagwa wa Dani ziwa izi zifuatazo: Kwa Shuhamu, ukoo wa Washuhamu. Izi nee koo za uvyagwa wa Dani. ⁴³Idadi yakoo zose za Washuhamu iwa wagosi 64, 400. ⁴⁴Koo za uvyagwa wa Asheri ziwa zitongea: Kwa Imna, ukoo wa Waimna, kwa Ishvi, ukoo wa Waishivi, kwa Beria, ukoo wa Waberia. ⁴⁵Uzao wa Beria wawa awa: Kwa Heberi, ukoo wa Waheberi, kwa Malikieli, ukoo wa Wamalikieli. ⁴⁶Zina da binti wa Asheri wawa Sera. ⁴⁷Izi nee koo za uvyagwa Asheri, idadi yao iwa wagosi 53, 400. ⁴⁸Koo za uvyagwa wa Naftali ziwa zitongea: Kwa Jahazeeli, ukoo wa Wajahazeel, kwa Guni, ukoo wa Waguni, ⁴⁹kwa Jezeri, ukoo wa Wajezeri, kwa Shilemu, ukoo wa Washilemu. ⁵⁰Izi nee zekuwazo nkoo za uvyagwa wa Naftali, idadi yao wawa wagosi 45, 000. ⁵¹Inu nee ikuwayo jumla nkuu ya wagosi wa Israeli: 601, 730. ⁵²ZUMBE akagombeka na Musa akamwambia, ⁵³Ida sanga yenda ipangwe gati ya wagosi awa enga upazi wao kwa kutongea idadi ya mazina yao. ⁵⁴Kwe zia nkoo nkuu wenda uwapangie upazi mkuu, na kwe nkoo ndodo ndodo wenda uwapangie ulisi kidogo. Mwe kia familia wenda uwenke kutongea idadi ya wagosi wekutaaziwao. ⁵⁵Mia upazi wenda upangwe kwa kutweewa kula. Wenda weipae si enga yendivyo ipangwe kwa kutongea nko za mababa. ⁵⁶Upazi unu wenda upangwe kutongea nkoo nkuu na ndodo, wenda wapangiwe kwa kutongea kula zendivyoziwe. ⁵⁷Nkoo za Walawi, zekutaaziwazo kwa kutongea ukoo kwa ukoo, nee wekuwavyo, kwa Gerishoni, ukoo wa Wagerishoni, kwa Kohathi, ukoo wa Wakohathi, kwa Merari, ukoo wa

Wamerari. ⁵⁸Koo za Walawi ziwa izi: ukoo wa Walibni, Ukoo wa Wahebroni, ukoo wa Wamahali, ukoo wa Wamushi, na ukoo wa Wakora. Kohathi alikuwa wa uzao wa Amramu. ⁵⁹Zina da mkaza wa Amramu diwa Jokibed, wa ukoo wa Lawi, aliyekuwa amezaliwa kwa Walawi kuda Misri. Akamvyaia Amramu wana wao, ambao wawa ni Haruni, Musa, na Miriamu dada yao. ⁶⁰Kwa Haruni akavyaigwa Nadabu na Abihu, Eliazari na Ithamari. ⁶¹Nadabu na Abihu wakafa wekuavyaho sadaka kwa ZUMBE sadaka ya moto yesaye kukundwa. ⁶²Wagosi wekutaaziwao mwe awe mwao wawa elfu ishiini na ntatu, awa ni wada wenye umli wa mwezi umwe na zaidi. Iya nkawe kutaaziwa gati ya wavyaigwa wa Israeli kwa sibu nkawekwenkwa upazi mweawo mwa wana wa Israeli. ⁶³Awa nee wa wekutaaziwaa ni Musa na Eliazari kuhani. Wawataazia wantu wa Israeli mwe wazo wa Moabu hehi na Yordani uko Yeriko. ⁶⁴Miya mweawe mwe awa nkahekuwa na mgosi mwekutaaziwa ni Musa na Haruni kuhani ukati wana Israeli uzao wao wekutaaziwaho mwe jangwa da Sinai. ⁶⁵Kwa ajii ZUMBE kawa kagombeka kuwa kwa hakika wantu awo wose nee wafiiya jangwani. Nkahekuwa na muntu msigaa miongoni mwao, ikesekuwa Kalebu mwana Yefune na Joshua mwanawe da Nuni.

Chapter 27

¹Kisah wakeza kwa Musa mvyee ywa ZELOFEHADI mwana wa HEFA mwana wa GILIED mwana wa MACHIRI mwana wa MANASE, wa ukoo wa Manase mwana wa YUSUFU. Awa nee wekua wanakivyee wakwe: MAHALA, NOHA, HOGLA, MILIKA, na TIRIZA. ²Wakagooka mbele ya Musa, ELIAZARI kuhani, kwa viongozi, na mbele ya wantu wose langoni mwa hema ya kukintania. Wakamba, ³"Tate kafia mwe wangwa. Nkakuna yumwe wa wada wekumpingao ZUMBE mwe dia bunga da Kora. Kafia kwa zambi zakwe na nkakua na wana wa kigosi. ⁴Kwa ajii yani zina datate diuswe miongoni mwa ukoo wa wantu wakwe kwasibabu ya kukosa wana? Tinkeni alizi miongoni mwa ndugu wa tati zenu." ⁵Kwahiyo Musa kaeta shauli ido mbele za ZUMBE. ⁶ZUMBE akagombeka na Musa akamwamba, "Mwanakivyee ⁷ZELOFEHADI watamwiia mbui sahihi lazima wenkigwe alizi kana ulisi miongoni mwa ndugu wa tati zao na uhakikishe kuwa ulisi wa tatizao wenkigwa. ⁸Enda awambe wana Israeli na kwamba, 'Kana muntu endaafe na nkana mwana ywa kigosi, basi endaaugosoe ulisi wakwe wenkigwe wana wakwe wa kivyee. ⁹Kana nkana mwanakivyee, basi ulisi wakwe wenda wenkigwe kakize. ¹⁰Kana nkana kakize basi uo ulisienda wenkigwe ndugu wa tati zao. ¹¹Kana tate nkana ndugu, basi uo ulisi enda enkigwe ndugu ywakwe wa hehi mwe ukoo, na enda audoe kuwa wakwe. Inu yendaiwe shelia yekuvokayo kwa amlu kwa ajii ya wantu wa Israeli kana ZUMBE ekuamulavyo." ¹²ZUMBE nee kamwamba Musa, "Hita uanga ya miima Abaraimu na uikaue si ambayo nkiwenka wana wa Israeli. ¹³Badii ya kuiona, pia lazima uumbwe u mzimu, kana Haruni kakio. ¹⁴Inu yenda iamwiie kwasibabu nee kupinga amlu yangu mwe wangwa da Sini. Hada ambaho mazi yaawa mwe bawe, mwe maya yako kuvotwa nikunitunya mimi kana mtakatifu mbee ya meso ya wantu wose." Aya nee yada mazi ya Meriba ya Kadeshi mwe bawe da Sini. ¹⁵Ndiho Musa akamwamba ZUMBE akamba, ¹⁶"Wewe, ZUMBE, Mungu wa wose wenao mwii asague muntu awe uanga ya wantu, ¹⁷muntu ambaye endaaawe nakweza kwao na kuuawii kisha kuwavuza, ilikwamba wantu wako wasekweza kuwa kana ng'oto wesaokua na mwii si wakwe." ¹⁸ZUMBE akagombeka na Musa, "Mdoe Joshua mwana wa Nuni, mntu ambae loho yangu yekaa, na umwekee mikono yako uanga yakwe. ¹⁹Umwiike mbele ya ELIAZARI kuhani na mbele ya wantu wose, na kumwamulu kuwaongoza mbele ya meso yao. ²⁰Wenda uike baazi ya mamlaka yako kwakwe, ili kwamba wantu wose wa Israeli wamtii. ²¹Enda aite mbele ya ELIAZARI kuhani ili kuondeza ukundiso wangu kwakwe kwa ajii ya maamuzi ya kula. yeye nee mwendaavye amlu ili wantu wa Israeli, ambao ni wantu wose." ²²Kwa hiyo Musa akagosoa kana ekuagizwavyo na ZUMBE. Akamdoa Joshua na kumuika mbele ya ELIAZARI kuhani na mbele ya jamii yose. ²³Akaika mikono yakwe uanga na kumwamulu aongoze, kana ZUMBE ekuavyo kamwamulu kugosoa.

Chapter 28

¹ZUMBE akasema na Musa akamwamba, ²"Waamuru wana wa Israeli uwambe, 'Ndamniavia sadaka kwa wakati ndio upangwe, nkande ya sadaka yangu yekugosolwayo kwa moto ili kulavya mphungie ntana kwa ajii yangu. ³Pia uwambie, 'Inu ni sadaka yekugosolwayo kwa moto ambayo mndamulavye kwa ZUMBE- kazana ngoto kagosi ka mwaka umwe mwese kuwa na kasoo, waidi kia siku kwa sadaka ya kuteketezwa kia siku. ⁴Mwanangoto yumwe aavigwa sadaka keo, na mtuhu aavigwa guoni. ⁵Mndamlavye sadaka sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba kuwa sadaka ya unga, wekuchanganywao na robo ya hini ya mavuta yekukamulwayo. ⁶Inu ni sadaka ya kuteketezwa ya kia siku yekuamriwayo muima Sinai ili kulavya mphungie ntana, sadaka yekugosolwayo kwa moto kwa ajii ya ZUMBE. ⁷Hamwe na robo ya hini ya sadaka ya kinywaji kwa yumwe gati ya awo wana ngoto. Undaumimine hantu hatakatifu iyo sadaka ya kinywaji kwa ZUMBE. ⁸Yuda mwanangoto mtuhu unda umlavye sadaka guoni hamwe na sadaka ya unga kama yuda wa keo ekulavigwavyo. Pia undaulavye tena sadaka ya kinywaji hamwe naye, Sadaka yekugosolwayo kwa moto ili kuavya mphungie ntana kwa ZUMBE. ⁹Mwe siku ya Sabato undaulavye wanangoto wagosi waidi, wa umli wa mwaka umwe kia yumwe wesaokuwa na kasoo, na sehemu ya kumi mbii ya efa ya unga mwembamba kwa sadaka ya unga, wekuchanganyiwao na mavuta hamwe na sadaka ya kinywaji. ¹⁰Inu indaiwe sadaka ya kuteketezwa kwa kia siku ya Sabato, kama nyomeo ya ida sadaka ya kia siku hamwe na ida sadaka ya kinywaji. ¹¹Kia vokeo da mwezi, mndamuavye sadaka ya kuteketeza kwa ZUMBE. Undaulavye sadaka ya fahali waidi wadodo, ngoto yumwe gosi, na wanang'oto wagosi saba wa kimo cha mwaka umwe wesaokuwa na dosari. ¹²Pia mndamlavye sehemu ya kumi ntatu ya efa unga mwembamba kuwa sadaka ya unga wekuchanganywao na mavuta kwa kia fahari, na sehemu ya kumi mbii za unga mwembamba kuwa sadaka ya unga wekuchanganywao na mavuta kwa yuda ngoto gosi yumwe. ¹³Pia mndamlavye sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba wekuchanganywao na mavuta kuwa sadaka ya unga kwa kia mwanangoto. Inu indaiwe sadaka ya kuteketezwa, ya kuavya harufu ntana, sadaka yekugosolwayo kwa moto kwa ajii ya ZUMBE. ¹⁴Sadaka ya kinywaji ya wantu indaiwe nusu ya hini ya divai ya yuda fahari, sehemu ya ntatu ya hini ya ngoto gosi, na robo ya hini ya mwanangoto. Inu ne ndiyo iwe sadaka ya kuteketezwa ya kia mwezi ya miezi yose ya mwaka. ¹⁵Mndamlavye beberu yumwe kuwa sadaka ya zambi kwa ZUMBE. Inu indaitende nyomeo kwa ida sadaka ya kia siku hamwe na ida sadaka ya vinywaji. ¹⁶Mwe siku kumi na nne ya mwezi wa bosi indaiwe Pasaka ya ZUMBE. ¹⁷Mwe siku ya kumi na shano ya mwezi unu kundakuwe na sikunkuu. Mndamde mikate yesiyo na chachu kwa siku saba. ¹⁸Mwe siku ya kwanza kundakuwe na kusanyiko takatifu da kumheshimu ZUMBE. Mwe siku iyo mwese kugosoa ndima zenu za kia siku ¹⁹Hata ivyo, mndamlavye sadaka yekugosolwayo kwa moto, sadaka ya kuteketezwa kwa ZUMBE. Mndamlavye sadaka ya fahari waidi, ngoto gosi yumwe na ngoto wagosi saba wa makamo ya mwaka umwe wakamilifu. ²⁰Hamwe na yuda fahari, mnda mlavye sadaka sehemu za tatu efa za unga mwembamba wekuchanganywao na mavuta, hamwe na yuda ngoto mgosi sehemu ya kaidi ya kumi. ²¹Kwa kia wada wana ngoto saba, mndamlavye sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba wekuchanganywao na mavuta, ²²na beberu yumwe kuwa sadaka ya zambi ili kugosoa upatanisho kwa ajii yenu. ²³Mndamlavye ivi vintu kama sadaka ya nyomeo kwe ida sadaka ya kia siku ikundigwayo kia keo. ²⁴Kana yekufafanuliwavyo aha, mndamlavye sadaka izi kia siku, kwa zia siku saba za Pasaka, ida nkande ya Sadaka yekugosolwayo kwa moto kuwa na mphungie ntana kwa ZUMBE. Iki nndakilavigwe kuwa sadaka nyomeo ya ida sadaka ya kuteketezwa na hamwe na ida sadaka ya vinywaji. ²⁵Siku ya saba mndamuwe na bunga takatifu ili kumheshimu ZUMBE, na mwe siku iyo msekugosoa zia ndima zenu za kia siku. ²⁶Pia mwe siku ya maalimbuko ndiho mlavye sadaka ya unga mhya mwe sikunkuu zenu za Majuma, mndamuwe na bunga takatifu da kumheshimu ZUMBE, na mwe siku iyo mwesekugosoa ndima zenu za kia siku. ²⁷Mndamlavye sadaka ya kuteketezwa ili kuavya mphungie ntana kwa ZUMBE. Mndamlavye fahari waidi wateke, ngoto gosi yumwe, na wanangoto saba wagosi wa mwaka umwe. ²⁸Hamwe na iyo mndamlavye sadaka ya unga: unga mwembamba wekuchanganywao na mavuta, sehemu ntatu za kumi za efa za unga mwembamba wekuchanganywao na mavuta kwa kia fahari na sehemu kumi mbii za yuda ngoto gosi. ²⁹Lavyani sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba wekuchanganywao na mavuta kwa kia wada wanangoto saba, ³⁰na beberu yumwe kwa ajii ya upatanisho. ³¹Ndihho mlavye awo wanyama wesio na dosari, hamwe na sadaka zakwe za vinywaji, inu indaiwe sadaka ya nyomeo mwe zia sadaka za kia siku na hamwe na zia sadaka za unga."

Chapter 29

¹Mwe msi wa bosi, ya mwezi wa saba, mwenda muwe na zumwezumwe takatifu da kumvikia ZUMBE. Mwe msi uwo nkamua mgosoe ndima zenu za kia msi. Yendaiwe msi wa kutoa matalumbeta.²Mwenda muavye kafa ya kubananga ya kugosoa halufu ntana kwa ZUMBE. Mwenda muavye kafa ya fahali msanga, ngoto mgosi yumwe na wanangoto wagosi saba wa mwaka umwe, kiya yumwe mkamiifu.³Hamwe na ao mwenda muavye kafa ya unga, unga msisii wekuhanganywao na mavuta, mpaamo mbii za kumi kwa ajii ya ngoto mgosi, ⁴na mpaamo ya kumi ya kiya ao wanangoto wagosi saba. ⁵Na mwenda muave bebelu dimwe kuwa kafa ya zambi ili kugosoa kwevana kwa ajii yenu.⁶Avyani izo kafa mwe mwezi wa saba enga nyongeza ya kafa mwendavyo muavye kia bosi ya kia mwezi hamwe na kafa maalum za kubananga na kafa za unga. Izi zendaziwe nyongeza za kafa za kubananga za kiya msi, na kafa zakwe za unga, na kafa zakwe za vinywaji. Wendahuuwe waendelea na kafa izi wendauwe watii kiya chekuamulicho kuavya halufu ntana, kafa yekugosolwayo kwa moto wa ZUMBE.⁷Msi wa kumi ya mwezi wa saba, mwenda muwe na zumwezumwe takatifu da kumvikia ZUMBE. Mwenda mjinyenyekeze na nkamna mgosoe ndima. ⁸Mwenda muavye kafa ya kubananga ili kuavya halufu ntana kwa ZUMBE. Mwenda muavye fahali yumwe mteke ili kuavya halufu ntana, ngoto yumwe mgosi, na wanangoto saba wagosi wa mwaka umwe. Wose wakamilifu.⁹Hamwe na kafa izo wenda uavye kafa ya unga, unga msisii wekuhanganywao na mavuta, mpaamo ntatu za kumi za efa kwa ajii ya fahali, mpaamo mbii za kumi za ngoto dume umwe, ¹⁰na mpaamo ya kumi ya efa mwenga kwa kia mwanangoto wada saba. ¹¹Mwenda muavye beberu yumwe kuwa kafa ya kwevana. Inu yendaiwe kafa ya nyongeza ya kwevana, ya kafa ya kia msi ya kubananga, hamwe na kafa ya unga, na sadaka zakwe za vinywaji.¹²Msi wa kumi na shano ya mwezi wa saba, mwenda muwe na zumwezumwe takatifu da kumvikia ZUMBE. Msi uwo nkamna mgosoe ndima za kiya msi, na mwenda mazitunduie izo sikunkuu kwa muda wa misi saba kwa ajii ya ZUMBE. ¹³Muenda muavye kafa ya kubananga, kafa yekugosolwayo kwa moto ili kuavya halufu ntana kwa ZUMBE. Mwenda muavye mafahali wateke kumi na ntatu, ngoto wagosi waidi, na wanangoto wagosi kumi na wane wa mwaka umwe. Wose wakamilifu.¹⁴Hamwe na ao mwenda muavye kafa ya unga, unga msisii wekuhanganywao na mavuta, mpaamo ntatu za kumi za efa kwa kia fahali mwe ao kumi na ntatu, mpaamo mbii za kumi kwa kia ao ngoto wagosi waidi, ¹⁵na mpaamo ya kumi ya efa ya ao wanangoto kumi na wane. ¹⁶Mwenda muavye beberu yumwe kwa kafa ya zambi mwe nyongeza ya kafa ya kubananga, kafa yekwe ya unga, hamwe na kafa ya vinywaji.¹⁷Msi wa kaidi wa zumwezumwe, mwenda muavye mafahali kumi na mbii, ngoto wagosi waidi na wanangoto wagosi kumi na mbii wa makamo ya mwaka umwe, wose wakamilifu. ¹⁸Hamwe nao mwenda muavye kafa ya unga, na kafa ya vinywaji kwa ajii ya wada mafahali, ngoto dume, kwa ajii ya wada wanangoto, mkoavya kafa nyingi enga yekuamulavyo. ¹⁹Mwendamuavye bebelu yumwe kuwa kafa ya zambi kugenyeka kafa za kia msi, kafa yakwe ya unga, na kafa zakwe za vinywaji.²⁰Msi wa ntatu ya zumwezumwe, mwenda muavye kafa mafahali kumi na mwenga, ngoto wagosi waidi, na wanangoto wagosi kumi na wane wa makamo ya mwaka umwe, wakamilifu. ²¹Hamwe na izo kafa mwenda muavye kafa ya unga na kafa ya vinywaji kwa wada mafahali, kwa wada ngoto wagosi, na kwa wada wanangoto, uavye kafa nyingi enga yekuamuhavyo. ²²Mwenda muavye kafa bebelu umwe kuwa kafa ya zambi kwa kugenyeka zia kafa za kia msi na kafa zakwe za unga, na kafa zakwe za vinywaji.²³Msi wa nne ya zumwezumwe, mwenda muavye mafahali kumi, ngoto wagosi waidi, na wanangoto wagosi kumi na wane wa mwaka umwe, wakamilifu. ²⁴Hamwe na kafa izo mwenda muavye kafa za unga na kafa za vinywaji kwa wada mafahali, na kwa wada ngoto wagosi na kwa wada wanangoto, mwenda muavye kafa nyingi enga yekuamulavyo. ²⁵Mwenda muavyo bebelu umwe kuwa kafa ya zambi kugenyeka kafa za kubananga za kia msi, kafa zakwe za unga, na kafa za vinywaji.²⁶Msi wa shano ya zumwezumwe, mwenda muavye mafahali kenda, ngoto wagosi waidi na wanangoto wagosi kumi na wane wa mwaka umwe, wakamilifu. ²⁷Hamwe na kafa izo mwenda muavye kafa za unga na kafa za vinywaji kwa ajii ya wada mafahali, ngoto wagosi, na wada wanangoto, nikaavya kafa nyingi enga yekuamuhavyo. ²⁸Mwenda muavye bebelu umwe kuwa kafa ya zambi kugenyeka kafa za kubananga za kia msi, na kafa zakwe za unga, na kafa za vinywaji. ²⁹Msi wa sita ya zumwezumwe, mwenda muavye mafahali mnane, ngoto wagosi waidi, na wanangoto kumi na wane wa mwaka umwe wakamilifu. ³⁰Hamwe na kafa izo mwenda muavye kafa za unga na kafa za vinywaji kwa wada mafahali, ngoto wagosi na wada wanangoto, mkaavya kafa nyingi enga mwekwamuliwavyo. ³¹Mwenda muavye bebelu kuwa kafa ya zambi kwa kugenyeka kafa za kia msi za kubananga, kafa zakwe za unga, na kafa zakwe za vinywaji.³²Msi wa saba ya zumwezumwe, mwenda muavye mafahali saba, ngoto wagosi saba, na wanangoto wagosi kumi na wane wa mwaka umwe wakamilifu. ³³Hamwe nao mwenda mgosoe kafa ya unga na kafa ya vinywaji kwaajii ya wada mafahali, na ngoto mgosi, na kwa wada wanangoto, mkaavya kafa nyingi enga mwekuamuliwavyo. ³⁴Mwenda muavye bebelu yumwe kuwa kafa ya zambi kwa kugenyeka kafa ya

kubananga ya kia msi, na kafa ya yekwe ya unga, na kafa ya yakwe ya vinywaji.³⁵ Msi wa nane mwenda muwe na zumwezumwe tuhu makini. Nkamna mgosoe ndima zenu za kia msi.³⁶ Mwenda mgosoe kafa za kubananga, kafa ya yekugosolwayo kwa moto ili kuavya halufu ntana kwa ZUMBE. Mwenda muavye fahali umwe, ngoto umwe mgosi, na wana ngoto saba wagosi wa makamo ya mwaka umwe mkamilifu.³⁷ Mwenda muavye kafa za zakwe za unga na kafa za zakwe za vinywaji kwa ajii ya yuda fahali, ngoto mgosi, na kwa wada wanangoto, nikagosoa kafa nyingi kadii mwekuamliwavyo.³⁸ Mwenda muavye bebelu yumwe kuwa kafa ya zambi kia kugenyeza kafa za kia msi, na kafa za zakwe za unga, na kafa za zakwe za vinywaji.³⁹ Ivi nee mwendavyo muavye kafa kwa ZUMBE mwa sikunkuu zenu za kia mwaka. Ivi vyenda viwe kugenyeza kweisa kwenu na kafa zenu za hiari. Mwenda muavye enga kafa zenu za kubananga, kafa za unga, kafa za vinywaji, na kafa za mpheho." ⁴⁰Musa kawambia wana wa Israeli kia kintu ambacho ZUMBE nee kamwamua kugombeka.

Chapter 30

¹Musa kawaambia viongozi wose wa makabila ya wantu wa Israeli. "Iki nee ambacho ZUMBE kaamuu. ²Mntu yoyose mwendae aike nazii kwa ZUMBE, au kuapa kwa kiapo ili kuifunga nafsi yakwe kwa ahadi, ese kueka mbui yakwe. Onda agosoe sawa na ahadi yakwe iawayo mwe kanwa chakwe. ³Na ati mndee ekaa mwe nyumba ya tati yakwe na kugosoa nazii kwa ZUMBE na kwefunga nafsi yakwe kwa kiapo, ⁴na ati tati yakwe onda aisikie iyo nazii na ahadi ekuitumiayo kuifunga nafsi yakwe naye asekusema kintu cha kumzuia, nee nazii zakwe zendaho ziwe na nguvu. Kiya ahadi ambayo kaitumia kufunga nafsi yakwe yonda isigae na nguvu. ⁵Miye ati tati yakwe onda asikie nazii zakwe na ahadi zakwe na ati nkana aseme chochose kwakwe, basi nazii zakwe zose na ahadi ekugosoazo zendaho ziwe na nguvu. ⁶Hata ivyo, ati tati yakwe ondo asikie nazii zakwe zose ekugosoazo na ahadi zakwe makini ekutumiazo kufunga nafsi yakwe, na kama kazitengua mwe siku iyo iyo basi izo nazii nkazina ziwe na nguvu. ZUMBE onda amsamehe maana tati yakwe kamzuia. ⁷Ati onda ategulwe yuke mwe ivyo viapo au ati ondo agosoe ahadi bia kufikii ambazo kefunga nazo, ivyo vifungo vyenda viwe na nguvu. ⁸Miya ati mumewe onda amzuie siku iyo iyo endayo amsikie akaapa, basi onda akibatishe icho kiapo ekugosoacho, mbui zakwe za miomo yakwe ya bia kufikii ambazo kefunga nafsi yakwe. ZUMBE onda amfungue. ⁹Miye kwa mvyee mtakufiwa ni mgosi au ekuekwae kwa talaka kiya kintu endacho akisema kufunga nafsi yakwe lazima chonda kisigae na nguvu kinyume chakwe yeye. ¹⁰Na ati mvyee onda ade kiapo mwe nyumba ya mumewe au akefunga mwenye kwa kugosoa kiapo, ¹¹na mumewe akakisikia icho kiapo na akeke kusema dodose na kumpinga, basi viapo vyake vyonda vigooke na vifungo ekugosoavyo vyonda visigae na nguvu. ¹²Miya ati mumewe onda amzuiye siku iyo ekuvisikiavyo, basi chochose chendacho kilawe mwe kanwa chakwe kuhusu viapo vyakwe au ahadi zakwe nkavina visigae na nguvu. Mumewe onda awe kavihitua. ZUMBE onda amfungue. ¹³Kiyo kiapo ambacho mvyee akigoso ambacho chamfunga ili kwekana chadaha kuthibitika au kuhitulwa ni muumewe. ¹⁴Miya ati nkana aseme chochose kwakwe siku hadi siku, basi onda athibitishe nazii zakwe na ahadi zakwe zimfungazo ambazo kazigoso, onda awe kazikubali mana nkee kusema chochose wakati ekuzisikiaho. ¹⁵Miya ati mumewe onda ajaibu kubatilisha kiapo cha mkaziwe baada ya kukisikia kwa muda mlefufu, basi onda awajibike kwa zambi zakwe." ¹⁶Izi nee amli ambazo Mungu kamwaamulu Musa azitangaze - amli ambazo zi gati gati ya mgosi na mvyee yakwe, na kati ya tate na mwanawe wa kivyao wakati akawa kwe undee wakwe kwe nyumba ya tati yakwe.

Chapter 31

¹ZUMBE katamwia na Musa na kumwamba, ²"Uwalipize kisasi Wamidiani kwa via wekuwagosweacho Waisraeli. Baada ya kugosoa ivyo undaumwe mzimu na kukusanyika na wantu wako." ³Kwa iyo Musa akawambia wantu. Akamba, "Andaani baadhi ya majeshi yenu kwa ajii ya nkondo ili kwamba wakawatoe Wamidiani na kwenua kiapo cha ZUMBE. ⁴Kwa kia kabila da Israeli, wendawatume askai elfu mwenga kwa ajii ya nkondo." ⁵Kwa iyo gatigati ya wagosi maelfu elfu wa Israeli, wagosi elfu mwenga waazigwa kwa ajii ya nkondo, jumla ya wagosi elfu kumi na mbii. ⁶Akabinda Musa akawatuma kuita kwe nkondo, elfu mwenga kia kwe kabia dimwe na Finehasi mwana wa Eliazari kuhani, wakawa na vintu kuawa hantu patakatifu wakawa na magunda kwa ajii ya ishara za sauti. ⁷Wakatoana na Midiani, kama ZUMBE ekuavyo ekumwamuluvyo Musa. Wakamkoma kia mgosi. ⁸Wakawakoma wafalme wa Midiani hamwe na watuhu wekuwakomao ni: Evi, Rekimu, Zuri, Huri, na Reba, awe newekua wafaume washano wa Midiani. Pia wamkoma Balaamu mwana wa Beori, kwa paange. ⁹Jeshi da Israeli dikawadoa mateka wavyee wa Midiani, wana wao, mifugo yao yose, ng'oto wao na bidhaa zao zose. Wakavidoa ivi kama mateka. Wayoka moto mizii yao yose, ng'oto wao na bizaa zao zose. Wakavidoa ivi kama mateka. ¹⁰Wayoka moto mizii yao yose, ng'oto wao na bizaa zao zose. ¹¹Wavidoa vintu vyao vyose na wafungwa, wantu na wanyama. ¹²Wakawaeta mateka, nyara, na watoza vintu wakavieta kwa Musa, na Eliazari kuhani na kwa jamii ya wantu wa Israeli. Wakavieta ivi vintu nkambini kwe uwanda wa Moabu, kuda Yordani hehi na Yeriko. ¹³Musa, Eliazari kuhani, hamwe na viongozi wa wantu wakaita kukintana nao chongoi kwe nkambi. ¹⁴Lakini Musa neekawa mbifya dhidi ya viongozi wa jeshi, Wada majemedari wa maelfu na maakida wa mamia, wekuawao kutoana. ¹⁵Musa akawambia, "Je, muwabada wavyee wose kwekaa?" ¹⁶Kauwa, wavyee awa ne wekusababishao wantu wa Israeli, kwa kwembokea ushauri wa Balaamu, kugosoa dhambi dhidi ya ZUMBE uko Peori, wakati ida tauni yekusambaaho kwa wantu wa Mungu. ¹⁷Sasa basi, kamani kia mgosi kuvoka wateke, na mkome kia mvyee mwekugona na mgosi. ¹⁸Lakini doani wada wandee kuvokea wateke, na mkome kia mvyee mwekugona na mgosi. ¹⁹Mdamuike nkambi chongoi na nkambi za Israeli kwa muda wa misii saba. Nyie wose ambao mkoma wantu au ambao mdonta maiti yoyose mndamwetakasa wenye mwe misii ya tantu na mwe msii ya saba - nyie na mateka yenu. ²⁰Na mndamuyatakase nguo zenu zose, na kia kintu chekugoswacho kwa babu za wanyama, na manyoyo ya mbuzi, na kia kintu chekugoswacho kwa mbao." ²¹Eliazarai kuhani neeawamba wada wanajeshi wekuitao kwe nkondo, "Inu ni amri ya sheria ambayo ZUMBE kamwenka Musa: ²²Zia zahabu, feza, vyuma, bati, risasi, ²³na kia kintu chadahika kustahimili moto, mndamukiike kwe moto, navyo ndaviwe vitana. Na mkabinda mndamvisunte vintu ivyo na mazi ya farakano. Na vintu vyose ambavyo nkavidaha kwemboka kwe moto, mndamvisunte kwa mazi ayo. ²⁴Na mndamzifue nguo zenu mwe msii wa saba, nee mwendaha mng'ae. Baada ya ayo mwadaha kuuya kwe nkambi ya Israeli. ²⁵Akabinda ZUMBE agombeka na Musa, akamwamba, ²⁶"Vihasabie vintu vyose vyekudoigwavyo nyara, wose wantu na wanyama. wewe, Eliazari kuhani, na kiongozi wa wantu kutongea koo ²⁷wandawavipange ivi vintu kwe makundi maidi. Mvipange kwa wanajeshi wekuitao kutoana na kwa wantu wose. ²⁸Ukibinda toza kodi ambayo indaiavigwe kwangu kuawa kwa wanajeshi wekuao waita kwe nkondo. Inu kodi indaiwe mwenga kati ya mia shano, mwe wantu, ng'ombe, mpunda, ng'oto, au mbuzi. ²⁹Uido e inu kodi kuawa mwe nusu yao na umwenke Eliazari kuhani kwa ajii ya sadaka yendayoavigwe kwangu. ³⁰Pia kuawa mwe nusu ya wantu wa Israeli, undaudoe mwenga mwe hamsini - kuawa vintu, ng'ombe, mpunda, na mbuzi. Uviavye ivi kwa Walawi watumikao mwe masikani yangu." ³¹Kwa iyo Musa na Eliazari kuhani wakagosoa inga ZUMBE ekumwamuruvyo Musa. ³²Sasa zia nyara zekuzo zibaki ambazo wanajeshi wawa waziteka neeziwa ng'oto 675, 000. ³³Maksai elfu sabini na mbili, ³⁴mphunda elfu sitini na imwe, ³⁵na wakivyee elfu thelathini na mbili ambao neenkawazati kugona na mgosi yoyose. ³⁶Ida hesabu ya nusu yekuyo itunzwa kwa ajii ya wanajeshi neeiwa ng'oto 337, 000. Ida sehemu ya ³⁷ZUMBE ya ng'oto neeiwa ng'oto 675. ³⁸Maksai neewawa elfu sasini na sita ambayo kodi ya ZUMBE neeiwa sabini na mbii. ³⁹Mpunda neewawa 30, 500 ambao sehemu ya ZUMBE nee iwa sitini na mwenga. ⁴⁰Wantu neewawa wavyee elfu kumi na sita ambao kodi ya ZUMBE neeiwa sesani na mbii. ⁴¹Musa kaidoa ida kodi ambayo ikundigwa kuika sadaka kwa ZUMBE. Akamwenka Eliazari kuhani, inga ZUMBE ekumwambiavyo Musa. ⁴²Ida nusu ya wantu wa Israeli ambayo Musa neekaidoa kuawa kwa wanajeshi wekuao waita kwe nkondo - ⁴³Ida nusu ya wantu neeiwa ng'oto 337, 500, ⁴⁴maksai elfu thelathini na sita, ⁴⁵mpunda 30, 500, ⁴⁶na wakivyee elfu kumi na sita. ⁴⁷Kuawa kwe nusu ya wantu wa Israeli, Musa kadoa mwenga mwe hamsini, wose wantu na wanyama. Kawenka Walawi ambao waitumikia maskani ya ZUMBE, inga ZUMBE ekuavyo kamwamuru kugosoa. ⁴⁸Akabinda wada maakida wa jeshi, makamanda wa elfu na makapteni wa mamia, wakeza kwa Musa. ⁴⁹Wakamwamba, "wandima wako wawahesabia wanajeshi ambao ya asii yetu, nkakuna hata yumwe mwekukosa. ⁵⁰Timwetea ZUMBE sadaka, ambayo kia yumwe kapata, vintu vya zahabu, metali, timbi, pete za mhuri, vipini na vikuku, ili kwegoswea upatanisho kwa ZUMBE." ⁵¹Musa na Eliazari kuhani akahokea kuawa

kwao zahabu na vintu vyose vyekugosolwavyo kwa ufundi.⁵²Vintu vyose vya sadaka ya zahabu ambavyo wamwenka ZUMBE- sadaka kuawa kwe makamanda wa maelfu na kuawa kwa makapteni wa mamia - viwa na uzito wa shekeli 16, 750. ⁵³Kia mwanajeshi nee kadoa nyara ya kia mntu kwa ajii yakwe. ⁵⁴Musa na Eliazari kuhani wakazidua zia zahabu kuawa kwa makamanda wa maelfu na makapteni wa mamia. Wakavyegaa kwe hema ya kudugana inga ukumbusho wa wantu wa Israeli kwa ZUMBE.

Chapter 32

¹Sasa wana wa uvyazi wa Reubeni na wa Gadi nee wana wanyama wangi. Waiona sii ya Jazeri na Gileadi, kuwa ni sii ntana kwa ajii ya wanyama wao. ²Nee wana wa Gadi na Reubeni nee weza kumgombeka Musa, na Eliazari kuhani, na viongozi wa wantu. Wakagombeka, ³Inu nee oloza ya hantu tekuzungukiayo: Diboni, Jazeri, Nimraha, Heshibonni, Ellealehi, Sebam, Nebo, na Beoni. ⁴Aya ni maeneo ambayo ZUMBE nee kayadoa mbele ya wantu wa Israeli, na sii ntana kwa ajii ya mifugo. Swie wandima tina mifugo yagenyea. ⁵Wakagombeka kuwa, "Kana tendatikubalike mwe meso yako, taombeza tenkhigwe inusii swie wandima wako, kuwa wapazi wesekutivusha ng'ambo ya Yorodani." ⁶Musa akawaandua wada wana na uvyazi wa Gadi na Reubeni, "Je, mwonda waumbu zenu waile kwe nkondo uku nywie mwekaa hani?" ⁷Kwa mbwai kuwakoma moyo wantu Israeli wesekuvuka kuita kwe sii wekwe nkhwigwayo ni ZUMBE ⁸Tati zenu wagosoa ivyo nekuwatumaho kuwa Kadeshi Banea na kwenda kuisungumanya ida sii. ⁹Waita wakabua koongo da Eskoli. Wakaiona ida asii kisha wakawakoma moyo wantu wa Israeli ivyo makaema kwengia kwe sii wekuyo wenkhigwa ni ZUMBE ¹⁰Msi uwo maya ya ZUMBE ikakwea. Akapaa akagombeka, ¹¹Kwa kwei nkakuna muntu mwekulawa Misri, kuvokea wa miaka ishiini na zaidi ambao wendawaione sii nekumupiyo Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, kwa kuwa nkawakumtongea, vyedi vyedi, isipokuwa Kalebu mwana ywa Yefune Mkenizi, na Yoshua mwana ywa Nuni. ¹²Ni Kalebu na Joshua tu nee wekunitongea. ¹³Ivyo mbifya ZUMBE yakamuwakia Israeli. Akawatenda wazunguke zunguke jangwani kwa miaka arubaini mpaka kia kivyazi chekukubanangacho mbele ya meso yakw echekudadaniaho. ¹⁴Kauwa, mulawia mwe nafasi za tati zenu, inga wantu kumwe wenye zambi nyingi, ili kuongeza mbifya ya ZUMBE kwa Israeli. ¹⁵Kana nkhamnamumtongee, endaiake Israeli jangwani na mwendamuwe muwadadamiza wantu awa wose. ¹⁶Ivyo wakeza hehi na Musa akawagombeka, "Tieke tizenge gwegwe aho kwa ajii ya ng'ombe zetu na mizi ya wantu wetu. ¹⁷Ivyo swie wenye tendatepange kijeshi kuita na jeshi da Israeli mpaka tekukuwaongozaho kupata sii yao. Mia wantu wetu wendawawe kwe mizi ya maboma kwa ajii ya wantu kumwe wekaa mwe inu sii. ¹⁸Nkhatinatiuye kwe wantu wenu mpaka kia muntu wa Israeli enkhigwe upazi wakwe. ¹⁹Swie nkatinatidoe ulisi wa sanga hamwe nao kuta ng'ambo ya Yordani, kwa maana uisi wetu uhanu upande wa mashaiki mwa Yordani." ²⁰Musa akawaandua, "Kana mwendamtende inga mkianduacho, kana mwendamwepange wenye mbele ya ZUMBE kuita kwe vita, ²¹basi kia mwanasheshi wenu ayembeke Yordani mbele ya ZUMBE, mpaka endaha awaguuse wankuu wakwe mbele yakwe ²²na Israeli endahaitawelee sii. Kisha mwendamdahe kuuya. Nkhamwenda muwe na masa mwe meso ya ZUMBE na mbele ya Israeli. Inu sii yendaiwe ya ufaume wenu mwe meso ya ZUMBE. ²³Mia ati nkhamkugosoa ivyo, kauwa mwendamuwe mgosoa zambi mwe meso ya ZUMBE. Muwe na uhakika kuwa zambi yenu yendaionekane wazi. ²⁴Zengani mzi kwa ajii ya wantu wenu na madewa kwa ajii ya ngoto zenu; kisha mtende kia mwekugombekacho." ²⁵Wada wana Gadi na Reubeni wakamgombeka Musa, wakamba, "Wandima wako wenda watende inga via wewe, zumbe ywetu, wendavyoutambie. ²⁶Wana wetu wayee wetu, na wanyama wetu wose wendawekae uko mizi ya Gileadi. ²⁷Hata ivyo, swiswi wandima wako tendativuke upande wa kaidi mbele ya ZUMBE kwenda kutoana, kia muntu mwe tayari kwa nkondo kana via wewe; ZUMBE ywetu, usemavyo." ²⁸Musa akawenkha maelezo yawahusuyo kwa Eliazari kuhani, kwa Joshua mwana wa Nuni, na kwa mkuu ywao wa ukoo kuwaonda wantu wa kwao mwe makabia ya wana wa Israeli. ²⁹Musa akawahinya, "Kana uvyazi wa Reubeni na Gadi wendawavuke upande wa kaidi wa Yordani hamwe na nywinywi, kia mugosi mkundigwa kwe nkondo mbele ya ZUMBE, na kana mwendamuitawelee sii mbele yenu, nee mwendaho muwe nkhe eneo da Gileadi kuwa miiki yao. ³⁰Mia kana nkawanavuke hamwe nanywi wakawa na silaha zao, basi mwendamuwenke upazi wao mwe sii ya Kanaani." ³¹Kwaio wana wa uvyazi wa Gadi na wa reubeni wakamwandua na kugombeka, Kana via ZUMBE ekugombekavyo naswi, swie watumwa wako, iki neetendachoti kigosowe. ³²Tendativuke na silaha zetu mbele za ZUMBE kwengia mwe sii ya Kanaani, mia upazi wetu wendaubakie upande unu wa Yorodani." ³³Kwa ivyo uvyazi wa Gadi na Reubeni, na nusu ya kabia da Manase mwana wa Yusufu, Musa akawenkha ufaume wa Sihoni, mfaume wa Waamori, na wa Ogi, mafalme wa Bashani, kawenkha iyo sii, na kuwapangia mizi yakwe yose hamwe na mihaka yakwe, misi yose ya sii iwazunguukayo. ³⁴Wada wa uvyazi wa Gadi wakaizenga Diboni, ³⁵Atarothi, Aroeri, Atrothi, Jazeri, Jogbehaha, Bethi Nimraha, ³⁶na Bethi Harani mizi yenye maboma na madewa ya ngoto zao. ³⁷Wada wa uvyazi wa Reubeni wakaizenga Heshiboni. Elealehi, Kiriathaimu, ³⁸Nebo, Baali Meoni - umo mwe misi mingi nee wayahitua mazina yao, na Sibimaha. ³⁹Wada wa uvyazi wa Machiri mwana wa Manase waita Gileadi na kuudoa kudawa kwa Waamori wekuwao wakekaa umo. ⁴⁰Nee Musa akaita Gileadi kwa Machiri mwana wa Manase, na wantu wake wakekaa umo. ⁴¹Jairi mwana wa Manase nee kenda kuiteka misi yakwe na kuyetanga Havothi Jairi. ⁴²Nobaha kenda kuiteka Kenathi na vijiji vyakwe, na akawetanga kwa zina dakwe Nobaha.

Chapter 33

¹Izi ne ntambo za wana Israeli aho wekuawaho kwe sii ya Misri hamwe na mabunga yao ya kijeshi mwe uongozi wa Musa na Haruni. ²Musa akagonda maeneo yose tangia kulawa kwao kwekuavyo, mhaka ZUMBE. Izi ne ntambo zao kama kulawa kwao kweivyo kwa kia wekulawavyo. ³Mwezi wa bosi wakatamba kulawa Ramesi, wakahauka msi wa kumi na shano. Keo msi wekutongea baada ya Pasaka, Wana wa Israeli wakahauka chazae mbele ya Wamisri wose. ⁴Inu iawii wakati Wamisri ne wakazika wavyaigwa wao wa bosi, ambao ZUMBE kawakoma miongoni mwao, kwa kuwa kawaazibu miungu yao. ⁵Wana wa Israeli wakatamba kulawa Ramesi na kuika nkambi Sukothi. ⁶Wakatamba kulawa Sukothi na kuika nkambi Ehamu, kiheo ya nyika. ⁷Wakatamba kulawa Ehamu wakauya mpaka Pi- Hahirothi, ambayo yakabii Baali Zephoni, ambako wakaika nkambi kuikabii Migidoli. ⁸Ne wakatamba mkabala wa Pi-Hairothi na kwembokea gatigati ya bahai kuelekea nyikani. Wakatamba siku ya ntatu mwe nyika ya Ehamu na kuika nkambi Mara. ⁹Wakatamba kulawa Mara kubua Elimu. Hada Elimu ne kuna chemchem kumi na mbii za mazi, na miti sabini ya mitende, aho ne wekuikaho nkambi. ¹⁰Wakatamba kulawa Elimu na kuika nkambi kaibu na bahai ya Shamu. ¹¹Wakatamba kulawa Bahari ya Shamu na kuika nkambi mwe nyika ya Sini. ¹²Wakatamba kulawa mwe nyika ya Sini na kuika nkambi Dofka. ¹³Wakatamba kulawa Dofka na kuika nkambi Alushi. ¹⁴Wakatamba kulawa Alushi na kuika nkambi Refidimu, ambaho wantu wakakosa mazi ya kunywa. ¹⁵Wakatamba kulawa Refidimu na kuika nkambi kwe nyika ya Sinai. ¹⁶Wakatamba kulawa mwe nyika ya Sinai na kuika nkambi Kibrothi Hataava. ¹⁷Wakatamba kulawa Kibrothi Hataava na kuika nkambi Hazerothi. ¹⁸Wakatamba kulawa Hazerothi na kuika nkambi Rithima. ¹⁹Wakatamba kulawa Rithima na kuika nkambi Rimoni Perezi. ²⁰Wakatamba kulawa Rimoni Perezi na kuika nkambi Libna. ²¹Wakatamba kulawa Libna na kuika nkambi Risa. ²²Wakatamba kulawa Risa na kuika nkambi Kehelatha. ²³Wakatamba kulawa Kehelatha na kuika nkambi kwe muima Sheferi. ²⁴Wakatamba kulawa Muima Sheferi na kuika nkambi Harada. ²⁵Wakatamba kulawa Harada na kuika nkambi Makelothi. ²⁶Wakatamba kulawa Makelothi na kuika nkambi Tahathi. ²⁷Wakatamba kulawa Tthahalathi na kuika nkambi Tera. ²⁸Wakatamba kulawa Tera na kuika nkambi Mithika. ²⁹Wakatamba kulawa Mithika na kuika nkambi Hashimona. ³⁰Wakatamba kulawa Hashimona na kuika nkambi Moserothi. ³¹Wakatamba kulawa Moserothi na kuika nkambi Bene Jaakani. ³²Wakatamba kulawa Bene Jaakani na kuika nkambi Hori Hagidigadi. ³³Wakatamba kulawa Hori Hagidigadi na kuika nkambi Jotibatha. ³⁴Wakatamba kulawa Jotibatha na kuika nkambi Abrona. ³⁵Wakatamba kulawa Abrona na kuika nkambi Ezioni Geberi. ³⁶Wakatamba kulawa Ezioni Geberi na kuika nkambi kwe nyika ya Sini kuda Kadeshi. ³⁷Wakatamba kulawa Kadeshi na kuika nkambi kwe muima Hori, Pembezoni mwa sii ya Edomu. ³⁸Aho Haruni kuhani akaita kwe muima Hori kwa amla ya ZUMBE na kutendwa mzimu kuda mwe mwaka wa alubaini baada ya Waisraeli kulawa kwe sii ya Misri, kwe msi wa bosi wa mwezi wa shano. ³⁹Haruni ne ana miaka 123 ekutendwaho mzimu kuda uwanga ya muima Hori. ⁴⁰Wkanaani, mfaume wa Aradi, ambao wekaa kusini mwe nyika mwe sii ya Kanaani, wekusiaho kuhusu kweza kwa wana Israeli. ⁴¹Wakatamba kulawa muima Hori na kuika nkambi Zalimona. ⁴²Wakatamba kulawa Zalimona kuika nkambi Punoni. ⁴³Wakatamba kulawa Punoni na kuika Nkambi Obothi. ⁴⁴Wakatamba kulawa Obothi na kuika nkambi Abarimu, mwe mhaka wa Moabu. ⁴⁵Wakatamba kulawa Abarimu na kuika nkambi Diboni Gadi. ⁴⁶Wakatamba kulawa Diboni Gadi na kuika nkambi Alimoni Diblathaimu. ⁴⁷Wakatamba kulawa Alimoni Diblathaimu na kuika nkambi kwe miima ya Abarimu mkabala na Nebo. ⁴⁸Wakatamba kulawa miima ya Abarimuna kuika nkambi kwe nyanda za Moabu hehi na Yorodani uko Yeriko. ⁴⁹Wakaika nkambi hehi na Yorodani, kulawa Bethi Jeshimothi mpaka Abeli Shitimu kwe nyanda za Moabu. ⁵⁰Aho ZUMBE akagombeka na Musa kwe nyanda za Moabu hehi na Yorodani kuda Yeriko akamba, ⁵¹"Gombeka na wana wa Israeli uwambe, 'Mwendahomvuke mto Yorodani kwengia Kanaani, ⁵²mwendahomuwaguuse wenyezi wenu mbele yenu, mndamvibanange vimuu vyose vya kuzongoa. Mndambanange sanamu zao za kusubu na kubananga handu hao hekwenukaho. ⁵³Mwendamdoe iyo sii iwe mai yenu na mundamwekae umo kwa sababu nkiwenka iyo sii iwe ni mai yenu. ⁵⁴Mndamuipae iyo sii kwa kutoa kura kwa kutongea kia ukoo. Kwa zia koo nkuu mndamuwenke sehemu nkuu ya sii na zia nkoo ndodo mndamuwenke sehemu ndodo ya sii. Kula yondaiwe ni mai yakwe. Mwendamuipae sii iyo kutongea ukoo wa kabila da jamaa zenu. ⁵⁵Mia ati nkamnamuwaguuse wenyezi wa sii iyo walawe mbele yenu, ndiho wada wantu mndaomuruluhusu wekae nanyi wonda wawe kama singano mwe meso yenu, na miwa mwe mbavu zenu. Wondawagosome maisha yenu yawe magumu mwe sii mwekaayo. ⁵⁶Yondaiwe kia nendachonikusudie kuwatenda wada wantu, Nondaniwagosome ninyi pia"

Chapter 34

¹ZUMBE akagombeka na Musa akamba, ²"Waamuu wantu wa Israeli na uwambe, 'Ndiho mwengie mwe sii ya Kanaani, sii ambayo inda iwe ni mai yenu, sii ya Kanaani na mihaka yakwe mhaka wenu wa kusini unda usongwe kuawa nyika ya Sini hadi mhaka wa Edomu. ³Kihea cha mhaka wa kusini ni kuawa bahali ya munyu kuelekea mashaliki. ⁴Mhaka wenu unda uhitukie kusini kuawa kwe muima kuelekea Akrabimu na kwembokea nyika ya Sini. Na kuaawia uko wonda uendele kuelekea kusini mwa Kadeshi Barinea na kuelekea Hazari Adari mpaka Azimoni. ⁵Kuawia uko mhaka wonda uhitukie Azimoni kuelekea kikoongo cha Misri na kukitongea hadi bahalini. ⁶Mhaka wa maghalibi wonda uwe mpwani ya bahali kuu. Unu nee wendao uwe mhaka wenu wa mangalibi. ⁷Mhaka wenu wa kasikazini unda uvokee kwe bahali nkuu hadi Muima Hori, ⁸Ukaawa aho Muima Hori hadi Lebo Hamathi, na kusii Zedadi. ⁹Mhaka unda usongwe hadi Zifroni na kusii Hazari Enani. Unu nee ndio uwe mhaka wenu wa kasikazini. ¹⁰Mnda muike utangio wa mhaka wenu wa mashaliki ndio uvokee Hezari Enani kuelekea kusini Shefamu. ¹¹Mhaka wa kusini wonda uendele kuawa Shefamu hadi Ribla, upande wa mashaliki mwa Aini. Mhaka wonda wendee upande wa mashaliki hadi upande wa mashaliki wa bahali ya Kinerethi. ¹²Ukaawa aho mhaka wondo wendee kuelekea kusini hadi mto Yordani hadi bahali ya munyu. Inu nee ndiyo iwe sii yenu kwa kuitongea mihaka yakwe yose iizunguukayo." ¹³Nee Musa awaamuu wantu wa Israeli akamba, "Unu ekuamuuyo ZUMBE kuwenka yada makabila kenda na nusu. ¹⁴Kabila da uvyazi wa Reubeni, kwa kutongea jinsi wekwenigwavyo upazi kwa jamaa ya kabila dao, na uvyazi wa kabila da Gadi, kwa kutongea jinsi wekwenigwavyo upazi kwa jamaa ya kabila dao na nusu ya Manase wapata alizi iyo. ¹⁵Yada makabila maidi na nusu yapata kae mgao wao upande wa kenya wa mto Yorodani upande wa mashaiki, kuelekea kuda diawiako zua." ¹⁶ZUMBE akagombeka na Musa akamba, ¹⁷"Aya nee mazina ya wantu ndio waipange sii kwa ajii ya upazi wao: Eliazari kuha ni na Joshua mwana wa Nuni. ¹⁸Mnda msague kiongozi yumwe kuawa kia kabila ili kuipanga alizi kwa makolwa yao. ¹⁹Aya nee mazina ya wagosi: Kulawa kabila da Yuda, Kalebumwana wa Yefune. ²⁰Kulawa kwe uvyazi wa kabila da Simeoni, Shemueli mwana wa Amihudi. ²¹Kuawa kabila da Benjamini, Elidadi mwana wa Kisloni. ²²Kiongozi kuawa kabila da uvyazi wa Dani, Buki mwana wa Jogili. ²³Kuawa uvyazi wa Yusufu, mwe kabila da Manase, Hannieli mwana wa Efodi. ²⁴Kiongozi kuawa kabila da uvyazi wa Efraimu, Kemueli mwana wa Shiftani. ²⁵Kiongozi kuawa kabila da uvyazi wa Zabuloni, Elizafani mwana wa Parinaki. ²⁶Kiongozi kuawa kabila da uvyazi wa Isakari, Palitieli mwana wa Azzani. ²⁷Kiongozi kuawa kabila da uvyazi wa Asheri, Ahihudi mwana wa Shelomi. ²⁸Kiongozi kuawa kabila da uvyazi wa Naftali, Pedaheli mwana wa Amihudi." ²⁹ZUMBE kaamuu wagosi awa kuipanga sii ya Kanaani na kuwenka kia kabila hantu hao.

Chapter 35

¹ZUMBE akagombeka na Musa kwe mbuga za Moabu hehi na Yorodani kuda Yeriko akamba, ²"Wasigiye wantu wa Israeli wawapangie Walawi. Si yao wekupaayo. Wenda wawenke mizi ya kwekaa na wazo wa kuisia uzunguukiao mizi iyo. ³Walawi wenda wawe na mizi iyo ya kwekaa. Wazo wa kuisia wenda uwe kwa ajii ya ng'ombe zao, ngoto zao hamwe na wanyama wao wose. ⁴Uwo mgina wendao uzunguukiye mizi iye mwendayo muwenke Walawi wenda uvokee kwe malago kwa ukuu wa meta 457" kiya upande. ⁵Wenda uhime miundi elfu mbii kuawa chongoi ya mzi kutimia awio da zua, na miundi elfu mbii kutimia engiio da zua na miundi elfu mbii kutimia seja. Ivi vyenda viwe viwasa vyao vya kuisia. Mizi yenda iwe gatigati. ⁶Mweiyo mzi mtantadu mwendayo muwenke Walawi yenda iwe inga via mizi ya guukio. Mwenda mviavye viwasa ivyo ili ati mntu kamkoma mntu awe na hantu ha kuguukia. via via mwenda muavye mizi mituhu alubaini na miidi. ⁷Mizi yose mwendayo muwenke Walawi yenda igise alubaini na mnane. Mwenda muwenke iyo mizi hamwe na mbuga za kuisia. ⁸Yada makolwa makuu ya wantu wa Israeli, kolwa denado na sanga nkuu denda diavye hakuu. Makolwa madoododo yenda yalavye mizi micheche. Kiya kolwa shuti walavye kwa ajii ya Walawi kuawana na kiya wekupangiwa. ⁹"Kuawa aho ZUMBE akatamwii na Musa akamwamba, ¹⁰"Gombeka na wana Israeli naho uwambe, 'Mwendaho mdume Yorodani mkengia Kanaani, ¹¹Mkabinda msague mizi yendayo iwe mizi ya guukio kwa ajii yenu, hantu ambaho mntu mwe kukoma mntu kwesiho kugonea abuza kuguukia. ¹²Inu mizi yenda iwe kwenu mizi ya kuguukiya kwa mntu mkunda kwehiza ili mta kuzigwa ese kweza kukomwa akesa kuahwa na ngojomo. ¹³Mwenda msague mizi mtandatu iwe mizi ya guukio. ¹⁴Mwenda muavye inizi mitatu ye kuda seja ya Yorodani na mizi mitatu uko Kanaani. Yenda iwe mizi ya guukiyo. ¹⁵Kwa ajii ya wantu wa Israeli, wageni, kwa yeyose mwenda ekae na nywinywi, inu mizi mtandatu yenda iwe nee mizi ya guukio kwa mntu yeyose mwenda akome mntu kwesiho kugonea abuza kuguukia. ¹⁶Akini ati mzigwa kamtoa mntu na kintu cha chuma na uyo mntu akafa, aho kwa kwei yuda mzigwa kakoma. Kwa iyo akundwa akomwe. ¹⁷Ati yuda mzigwa kamtoa mntu na iwe kwa mkono wakwe didahado kukoma mntu, naho ati yuda mntu akafa, aho kwa kwei yuda mzigwa kakoma, kwa kwei uyo akundwa akomwe. ¹⁸Ati mzigwa kamtoa mntu na ngoda ya mti idahayo kukoma mntu naho ati uyo mntu enda afe, aho kwa kwei uyo mzigwa kakoma, kwa kwei akundwa akomwe. ¹⁹Mwehiza mwamba kaavigwa mphome nee mwenda amkome mwe kukoma, endaho abwiiiane naye, abuza kumkoma. ²⁰Akini ati yuda mzigwa enda amvete mntu yoyose mumkima ema ati enda amtambikie kintu, kisingi akambawa njama, akasiimiza uyo mntu akafa, ²¹ema ati enda amtote ngumi ki maya maya na mntu uyo akafa, nivyo yuda mzigwa mwe kumtoa enda akomwe. Yeye nee mwe kukoma. Yuda mwehiza mwe kuavigwa mphome abuza kumkoma mwe kukoma aho endaho abwiiiane naye. ²²Akini ati mzigwa enda amtote mntu akata kumwetusa ekese kuwa na maya aho vokeo, ema ati enda amtambikie kintu chendacho kimtoe mtuhu kwesiho kumbawa njama ²³ema ati enda atambike iwe dibuzado kumkoma mntu hesiho kumwona, aho uyo mntu nkyee kuwa mnkuu ywakwe, nkyee kukunda kumwumiza uyo mntu. Aho iki nee chendacho kigosolwe ati mntu uyo enda afe. ²⁴Kwa kopwe dengado aho, wantu wenda wateganye gati ya mwehiza na mzigwa kwa kutongea unda utongea. ²⁵Wantu wenda wamwoohoe mzigwa kuawa mwe nguvu za mwehiza mwe kuavigwa mphome. Wantu wenda wamvuze mzigwa kwe mzi wa guukio ekuutimiao aho bosi. Enda ekae uno mpaka yuda kuhani mweaho endaho afe, mwe kusingwa mavuta matakatifu. ²⁶Akini ati yuda mzigwa ukati mtuhu enda aawe chongoi ya mihaka ya mzi uwo ekuguukiao, ²⁷naho ati yuda mwehiza mwe kuavya mphome enda amwone chongoi ya mihaka ya mzi wakwe wa guukio ati enda amkome uyo mzigwa, mwehiza mwe kuavigwa mphome nkana akoe masa kwa nkoma iyo. ²⁸Inu ni kwa via yuda mzigwa kakundwa asigae mwe mzi wakwe wa guukio mpaka aho kuhani mkuu endaho afe. Kuhani mkuu akabinda kufa, yuda mzigwa enda agetoke kwe si yakwe kwenako mai yakwe. ²⁹Izi miko yenda iwasigiye mwe uvyazi wose hohose mwendaho mwekae. ³⁰Yoyose mumkoma mntu, mkoma enda akomwe, via ushahidi wendavyo uavigwe. Akini ushahidi wa mntu yumwe wadaha wese kubuza mntu kukomwa. ³¹Naho, mwese kuhokea maiho kwa ajii ya ugima wa mkoma mwe masa ya fiio. Kwa kwei shuti akomwe. ³²Naho mwese kuhokea maiho badii ya mntu mwe kunyiika kwe mzi wa guukio. Mwese kumwekea kwa vyovyote kuuya kwe mai zakwe mpaka aho kuhani mkuu endaho kufa. ³³Mwese kuibananga si mwekaayo kiivi, kwa via mphome ya mkoma yabananga si. Nkahanu kafa ya ntendeza yendayo igosoke mwe si hada mphome iketika mwe sanga yakwe, idi ni kwa mphome ya mntu mwe kutetia. ³⁴Kwa iyo mwese kuigea sama si mwekaayo kwavia miye nekaa umo mweiyo si. Miye ZUMBE nekaa hamwe na wantu wa Israeli."

Chapter 36

¹Tkabinda wada viongozi wa nyumba za matate wa ukoo wa Gileadi mwana wa Machiri (ambae kawa mwana Manase), ambao wekuwao wa uvyazi wa Yusufu, wekwezaho wakagombeka mbele za Musa na mbele za viongozi wa familia ya matate wa wantu wa Israeli. ²Wakagombeka, "ZUMBE kakuamuu, wewe zumbeye ywetu, utenke mgawo wa alizi kwa kula kwa wana wa Israeli. Kuamliwa ni ZUMBE kuavya mgawa wa Zerofehadi kaka ywetu kwe wana kivyee wakwe. ³Mia awa wana vivyee watagulwa ni wagosi kuawa kabila ntuhu za wana Israeli, basi mgawo wao wa alizi uuswa kuawa kwe mgawo wa tati zao. Wendauongezwe kwe mgao wa makabila wowo waungana nayo. Kwa sibabu iyo wendauuswe kwe mgao wekupangwao mwe ulisi wetu. ⁴Kwa sibabu iyo, ukati wa mwaka wa yubilee ya wana wa Israeli wendahoubue, mgawo wao wenda uunganishwe na kabila ida wakuunganayo nao. Kwa sibabu inu mgawo wao wendauuswe kwe mgawo wa tati zetu. ⁵Nee Musa akawenka amli wana wa Israeli, kwa mbui ya ZUMBE. Akagombeka, "Kia kigombekwacho ni wantu wa kabila da Yusufu nki sahihi. ⁶Iki niicho ZUMBE aagizacho kuhusu wana kivyee wa Zelofehadi. Akagombeka, 'Eka wategulwe ni wada ambao wowo wafikii ni vitana zaidi, akini lazima wategulwe ndani ya kabila ya tati yao. ⁷Nkakuna mgawo wa wantu wendao ubadiike kuawa kabila dimwe kuita tuhu. Kia muntu wa Israeli endaaendeleo na mgawo wa kabila ya tati yakwe. ⁸Kia mvyee wa wantu wa Israeli mwenye mgawo kwe kabila da tati yakwe inu yendaigosoke ivyo ili kia muntu wa wana Israeli adahe kuwa na ulisi kuawa kwe tati zakwe. ⁹Nkakuna mgawo wendaoubadiike kuawa kabila ntuhu kuita kabila ntuhu. Kia muntu wa kabila za wantu wa Israeli endaalinde ulisi wakwe. ¹⁰Kwa iyo wanakivyee wa Zelofehadi wagosoa inga via ZUMBE ekuwavyo kamwamuu Musa. Mahila, Tiiriza, Hogila, Milika, na Noha, wana kivyee wa ¹¹Zelofehadi, wekutegulwao ni wana wa uvyazi wa Manase. ¹²Wekutegulwao mwe nkoo za uvyazi wa Manase mwana wa Yusufu. Kwa sibabu inu ulisi wao usigaa kw ekabila da ukoo ambao tati zao wekuwako walawa. ¹³Izi ni izo amli za maagiyo ambayo ZUMBE ekuavyayo kwembokea Musa kwa wana Israeli kwe nyanda za Moabu hehi na Yorodani uko Yeriko.

Deuteronomy

Chapter 1

¹Izi ni mbui ambazo Musa kayagombeka kwa Israeli wose ng'ambo ya jangwa da Yordani, mwetambalale ya mto wa Yordani ya Suph, gatigati ya Paran, Topheli, Laban, Hazeroth, na Di Zahab. ²Ni ntambo ya misi kumi na mwenga kuawa Horabu kwembokea sia ya mwima wa Seir kuita Kadeshi Barnea. ³Iyawiiya mwe mwaka wa kane, mwezi wa kumi na mwenga, msi wa boshi wa mwezi, Musa katamwiiya kwa wantu wa Israeli, kuwamba yose ayo Yahwe mwekumwamuu kuhusu wowo. ⁴Inu iwa baada ya Yahwe kumvamia Sihoni mfaume wa Amoria, ambae kekaa uko Heshboni, na Ogi mfaume ywa Bashani, ambae kekaa Ashtarothi ya Edrei. ⁵Ng'ambo ya Yordani, mwe sii ya Moabu, Musa akavoka kutangaza akaagiza aya, akagombeka, ⁶"Yahwe Mungu ywetu, agombeka naswi uko Horebu, akagombeka, kwekaa vya kutosha mwe miima ya sii inu. ⁷Hituka na uvoke ntambo yako, na uite kwe sii ya miima ya Amorites, na kwe maeneo yose hehi na tambalale ya mto Yordani, kwe sii ya miima, na nyanda za si, uko Negev, na mpwani - sii ya wakanani na uko Lebanoni hae na mto mkuu wa Euphrates. ⁸Kauwa, nkitenga sii kwa ajii yako, hita uko ndani umiiki sii ambayo Yakwe keisa kwa tati zako, Ibrahimu, Isaka na Yakobo, kweisa na uvyazi wao baada yao. ⁹Nkigombeka nawe kwa wakati uwo, nkagombeka, nkidaha kukwenua ikedu, ¹⁰Yahwe Mungu ywako kakuzidishia, na kauwa, ivyeeo kutenda utifii wa nyota uko uwanga. ¹¹Yahwe adaha, Mungu wa tati zako, kukugosoa wewe maa elfu mwenga kwembosa weivyo, na kukubaliki, enga ekukuagizavyo! ¹²Mia nkavidahika miye ikedu kwenua shehena zako, mizigo yako, na ngovai yako? ¹³Doa wagosi wa viugo wavao na wagosi wenao ntongoo ntana kuawa kiya kabila, nenda niwagosoe wawe mitwi kwenu. ¹⁴Mniandua na kugombeka, 'Mbui wekugombekayo ni ntana kwetu kuigosoa. ¹⁵Ivyo nkidoda mitwi ya makabila yenu, wagosi wenye viugo, na wagosi wenye ntogoo ntana, na nikauagosoa kuwa mitwi kwenu, jemedali kwe elfu, jemedali kwa hamsini, jemedali kwa kumi na maakida kabila kwa kabila. ¹⁶Nkiwaamuu waamuzi wenu kwa wakati uwo, na kugombeka, "Tegeeza kuahana mwe nduguzenu, na aha ya haki mwe ndugu na ndugu zakwe, na mgeni mwe hamwe nae. ¹⁷Nkamna mwonyese upendeleo kwa yeyose mwa ngovai, mwenda mtegeeze madodo na makuu pia. Nkamna mwogohe cheni cha muntu, kwa via ahani ya Mungu. Ngovai migumu mwenu, mwenda muietee mie, na mie nenda niitegeze. ¹⁸Nkiwaamuu kwa wakati uwo mbui zose mwendazo mgosoe. ¹⁹Titamba kuawa Horebu na kuita kwembokea jangwa dia kuu dose na ditisado dia mwekudionado, mwe siya yetu kuita sii ya miima uko

Amorites, enga Yahwe Mungu wetu ekuteamuuvyo swiswi tikeza Kadeshi ya Barnea.²⁰ Nkiwambia, ncheza kwe sii ya miima ya Amorites, ambayo Yahwe Mungu wetu atenka swiswi.²¹ Kauwa, Yahwe Mungu wenu kabinda kuika sii mbee yenu; hita uwanga muimiiki, enga Yahwe, Mungu wa tati zenu, kabinda kutamwiiya nanyi, msekuogoha wala kukata tamaa.²² Kia yumwe keza kwangu na kugombeka, 'Ivyo titume wantu mbele yetu, ili kwamba wadahe kupeleleza sii kwa ajii yetu, na kutietea swiswi mbui kuhusiana na siya ya hahi tivamie, na kuhusiana na mizi tendayo tengie.²³ Shauli ido dinibaliki miye, 'Nkidoa wantu kumi na waidi kuawa kwenu, muntu yomwe kwa kia kabila.²⁴ Wahituka na kuita uwanga ya sii ya miima, kubua kwe koongo da Eshcol na kugosoa upelelezi wa kina.²⁵ Wadoa baadhi ya mazao ya sii mwe mikono yao na kueta kwetu, Pia waeta mbui na kugombeka, 'Ni sii ntana ambayo Yahwe Mungu wetu atenka swiswi.²⁶ Bado muemea kushambulia, mia muasi dhidi ya amri ya Yahwe Mungu wenu.²⁷ Mlalamika mwe mahema yenu na kugombeka, "Ni chambuso Yahwe kaihiwa naswi kwa via katiavya kwe sii ya Misri, katiika kwe mikono ya Amorites kutigagamiza.²⁸ Tiite hahi sasa? Nduguzetu watenda mioyo yetu kuyeyuka, kugombeka, Ao wantu ni wakuu na walefu kwembosa yetu, mizi yao ni mikuu na iimalishwa kuita mbinguni; kwembosa yose, tiwaona wana wa Anakim uko"²⁹ Akaawaho nikagombeka nao, mwese kutiswa wala msekuwaogoha.³⁰ Yahwe Mungu wenu, ambae aita mbee yenu, endaawagombee, enga yose ekugosavyo kwa ajii yenu uko Misri mbee ya meso yenu,³¹ Na pia mwe jangwa, ambaho mmuona kae Yahwe Mungu wenu jinsi ekuwenuavyo, enga muntu enuavyo mwanawe, kokose mwekuitako mpaka kubua hanu.³² Bado hamwe na mbui inu nkekumwamini Yahwe Mungu wenu,³³ mwekuita mbee yenu kwe siya kuondeza eneo kwa ajii yenu kuika nkambi, mwe moto kwa kio, mwe mazunde kwa msii.³⁴ Yahwe kutegeeza sauti ya mbui yenu na kaihiwa keisa na kagombeka,³⁵ Hakika nkakuna yumwe ya awa wantu wa uvyazi unu uovu wenda waone sii ntana ambayo keisa kuwenka baba zao,³⁶ kasoro Kalebu mwana wa Jephuneeh; yeye enda aione. Yeye nenda nimwenke sii ambayo kabinda kuijata, na wanawe, chambuso kamtongea Yahwe kwa kikamiifu.³⁷ Pia Yahweh nkiihiwa nae chambuso yenu, kugombeka, 'Wewe pia kwenawengie uko,³⁸ Yoshua mwana wa Nuh, ambaye kagooka mbee yako, yeye endaengie mgee moyo, kwavia endaawaongoze Israeli kuimiiki.³⁹ Kwembosa yose, wana wenu wadodo, ambao mgombeka wendawawe waathilika, ambao ivyeo nkawana elimu ya utana au ubaya-wendawaite uko ndani. Wowo nenda niwenke sii iyo, na wenda wamiiki.⁴⁰ Mia nywinywi, hitukani na mvoke ntambo kuita jangwani kwa kuambaa siya ya bahari ya mianzi.⁴¹ Akaawaho nkimjibu na kugombeka kwangu, 'Tigosoa zambi dhidi ya Yahwe, tendatiite uwanga na kutoana, tendatitongee yose ambayo Yahwe Mungu wetu katiamuu swiswi kugosoa'. Kia muntu miongoni mwenu kaika silaha za nkondo, na muwa tayali kuvamia sii ya miima.⁴² Yahwe kagombeka nami, 'Wembie, mwese kuvamia na kutoana, kwa via nkinaniwe hamwe naywi, na mwonda mshindwe na wankuu wenu.⁴³ Nkitamwiiya nanywi kwa sia inu, mia nkamo kunitegeeza, muasi dhidi ya amlu ya Yahwe, muwa wenye kibui na mvamia sii ya miima.⁴⁴ Mia Amorites, ambayo wekaa kwe sii iyo ya miima, walawa dhidi yenu na kuwaguusa enga nyuki, na kuwatoa sii uko Seir, hae enga Hormah.⁴⁵ Mgotoka na kukema mbee ya Yahwe; mia Yahwe nkekutegeeza sauti zenu, wala nkekuwa makini kwenu.⁴⁶ Ivyo msigaa Kadeshi misi mingi, misi yose msigaa uko.

Chapter 2

¹Akabinda tikahituka na kuvoka ntambo kuita jangwani kwa sia ya Bahari ya Mianzi, kana Yahwe ekutamuiavyo na mimi, tikaita kuzunguka mwiima wa Seir kwa misi ngi. ²Yahwe ne katamuia na mimi, kwamba, ³Muuzunguka muima unu kwa mda mlefu; ni tukani kaskazini. ⁴Waamuu wantu, kwamba, "Mwonda mwomboke kudumua mhaka wa ndugu zenu, wazao wa Esau, ambao wekaa Seir; wonda wawaogohe nywinywi. Kwa iyo muwe makini ⁵msekutoana nao, kwa kuwa nkina niwenke sii yoyose yao, nkahana hata vya kutoshawayo wa muundi kujata, kwa kua nkisiyakiamuo Esau Mwiima wa Seir kana miiki. ⁶Mwonda mgue nkande kuawa kwao kwanea, ili kwamba mdahe kunywa, kwa kuwa ⁷Yahwe Mungu ywenu kawabaliki kwe ndima za mikono yenu, kamanya kwenda kwenu kwembokea jangwa idi kuu. Kwa inu miaka alobaini Yahwe Mungu ywenu kawa hamwe nanyi, na nkamzati kuhungukiwa chochose. ⁸Basi temboka hehi na ndugu zetu, wa wazao wa Esau, ambao wekaa Seir, hae na baabaa da Arabah, kuawa Elath, na kuawa Ezioni Geber. Na tikahituka na kwemboka hehi na jangwa da Moabu. ⁹Yahweh kanamba mimi, 'Usekuishumbua Moabu, na usekutoana nao kwe nkondo. Kwa kuwa nkina nkwenke sii yakwe kwa miiki yako, kwa sibabu nkiwenka Ar wazao wa Lot, kuwa miiki yao'. ¹⁰(Aho bosi wekaa Waemi, wantu kana wakuu, wangi, na mue kana Waanaki; ¹¹awa nao waafya kuwa Rephaimu, kana Waanaki, mia Wamoabi wawetanga Waemi. ¹²Wahori nao wekaa aho bosi Seiri, mia wazao wa Esau wawatongea. Wawabananga kuawa mbele yao na kwekaa kwe eneo dao, kana Israeli yekugosoavyo kwa sii ya umiiki wakwe ambayo Yahwe kawenka.)¹³"Sasa enuka na uite kwa kijito cha Zeredi". Kwa iyo tiita kwa kijito cha Zeredi. ¹⁴Sasa tangia msi ambao teza kuawa Kadesh Barnea kiamuo tikadumua kijito cha Zeredi, iwa miaka saasini na mnane. Iwa kwe ukati uwo kivyazi chose cha wantu wakufaa kutoana ne wahauka kwe wantu, kana Yahwe ekuavyo kaapa kwao. ¹⁵Kwembosa yose, mkono wa Yahwe uwa mhitu na kivyazi icho ili kudaha kuwadagamiza kuawa wka wantu kiamuo wekuhaukavyo. ¹⁶Basi ikaawiya, ukati wantu wose wekufaa kwa mtoano ne wafa, na kwaga miongoni mwa wantu, ¹⁷kwamba Yahwe katamuiya nami, kwamba, ¹⁸Ivyeo mwonda mdumue Ar, kiamuo Moabu. ¹⁹Ukati mwondaho mbue hehi na mkabaa na wantu wa Ammoni, msekuwapisha au kutoana nao, kwa kuwa nkina niwenke sii yoyose ya wantu Ammoni kana miiki, kwa sibabu nkibinda kuwenka wazao wa Lutu kana miiki."²⁰(Ivyo vituhu ifikiliwa kuwa sii ya Rephaimu. Warephaimu waishi aho bosi-mia Wammonites wawatenga Zamzumim, ²¹wantu kana wakuu, wangi, na mue kana Anakim. Mia Yahwe ne kawabananga mbele ya Wammonites ne wawatongea na kwekaa kwe maeneo yao. ²²Yahwe uyu pia kagosa kwa wantu wa Esau ambao wekaa Seiri, ukati ekuwagamizaho Wahori kuawa mbele yao, na wazao wa Esau na wawatongea na wakekaa kwe maeneo yao kiamuo ivyeo. ²³Na Waavi, wekwekaa kwe vijiji vya hae ya Gaza, Wakaftori, ambao waukana na Kaftori, wawadagamiza na kwekaa kwe maeneo yao.)²⁴Sasa enuka, hita sia yako na udumue koongo da Arnoni, kauwa, nkikwenka kwe mkono wako Sihoni ya Amorite, mfaume wa Heshboni, na sii yakwe. Voka kuimiiki na toana naye kwe nkondo. ²⁵Ivyeo nonda nivoke kuika wengee na hofu yenu kwa wantu ambao wa asi ya anga dose, wonda wategeeze habali kuhusu nywinywi na wonda wazingize na kuwa na shida kwa sibabu yenu. ²⁶Nkituma ugosi kuawa jangwa da Kedemothi kuita Sihoni, mfaume wa Heshboni, hamwe na mbui ya mnpheho, kwamba, ²⁷Hebu nomboke kwe sii yako; nonda nomboke kwe baabaa nkuu, nkina nihituke mkono wa kuume wala kumoso. ²⁸Monda mnitagi mimi nkande kwa hea, ili kwamba nidahe kuda, nenke mazi kwa hea, ili kwamba nidahe kunywa, peke niluhusu kwembokea kwa miundi yangu, ²⁹kana wazao wa Esau waishio Seiri, na Moabu waishio Ari, watenda kwangu, kiamuo nidumwe Yordani gati ya sii ambayo Yahwe Mungu ywetu atenka swiswi. ³⁰Mia Sihon, mfaume wa Heshboni, angesetiluhusu kwembokea kwakwe; kwa kuwa Yahwe mungu wenu kaitenda ngumu akii yakwe na kutenda moyo wakwe kuwa ukaidi, ili kwamba adahe kumvota kwa nguvu zakwe, ambayo kabinda kuigosa ivyeo. ³¹Yahwe katamuia kwangu, "Kaua, nkivoka kumuo hoa Sihoni na sii yakwe mbele yako; kuvoka kuimiiki, ili kasidi mdaha kumiiki sii yakwe. ³²Akaawaaho Sihoni keza zidi yetu, yeye na wantu wose wakwe, kutoana uko Jahazi. ³³Yahwe Mungu ywetu kamuavya kwetu na tikamvota, timtoa kiamuo kufa, wana wakwe, na wantu wakwe wose. ³⁴Tiidoa mizi yakwe yose kwa ukati uwo na kubananga kabisa kia mzi- wagosi na wavyee na wana wadodo; nkatekubada mwe kunulika. ³⁵N'gombe ikedu tidoa kana mateka kwa ajii yetu, sambamba na mateka ya mizi tekudoayo. ³⁶Kuawa Aroer, ambayo iuko kwe ukingo wa koongo da Arnon, na kuawa kwe mzi ambao ukwe koongo, yose kwa siya ya kuita Galeadi, nkahekuwa na mzi wekuawo mue kwetu. Yahwe Mungu ywetu katenka kuvota zidi ya wankuu zetu mele yetu. ³⁷Ne iwa sii ya wazao wa Ammoni ikedu ambayo nkamwengi, sambasamba na sehemu zote za mto Jabboki, na mizi ya sii ya miima-hohose hada Yahwe Mungu ywetu katiemeza swiswi kuita.

Chapter 3

¹Ikabinda tikahituka na kuita sia ya uwanga Bashani. Ogi, mfaume wa Bashani, akeza na kutivamia yeye na wantu wakwe wose, kutoana uko Edrei. ²Yahwe akanambia mimi, "Usekuniogoha; kwa kuwa nkikwenka kuvota zidi yakwe na nkiwaika wantu wakwe wose na si yakwe si ya utawala wako. Wenda umtende kana wekumtendavyo Sihoni, mfaume ywa Amorites, mwekwekaa Heshbon. ³Kwa iyo Yahwe Mungu ywetu pia katenka kuvota zidi ya Ogi mfaume wa Bashani, na wantu wakwe wose wakaikwa si ya utawala wetu. Na timtowa mpaka kufa na nkakuna yoyose ywa wantu wakwe wekusigaa. ⁴Tidoa mizi yakwe yose kwa ukati uo; nkahekuwa na mzi hata umwe ambao nkatekudoa kuawa kwao: mizi sitini - mikoa ya Argobi yose, ufaume wa Ogi Bashani. ⁵Inu nee ni mizi yekuimalishwao kuta nyie, malango, na vizuizi, inu nee ni licha ya vijiji vingi sana vyekuwavyo nkavina kuta. ⁶Tivi agamiza kabisa, kana tekugosoavyo kwa Sihoni mfaume wa Heshbon, kabisa tidagamiza kia mzi- wagosi na wavyee na wana wateke. ⁷Akini ng'ombe wose na mateka ya mizi, tidoa kana mateka wetu. ⁸Kwa ukati uo tidoa si kuawa kwe mikono ya wafaume waidi wa Amorites, wekuwao seja ya kaidi ya Yordani, kuawa kwe vasi da Arnon kuita mwiima wa Hermoni, ⁹(Mwiima wa Hermoni, Wasidonia huita Sirioni, na Wamorites huita Seniri) ¹⁰na mizi yose ya tambalale yose Gileadi, na yose Bashani kwemboka sia yose ya Salekah na Edrei, mizi ya ufaume wa Ogi uko Bashani". ¹¹(Kwa masigazo ya Refaimu, mfaume Ogi ikedu wa Bashani nee kasigaa. Kauwa! Usazi wakwe nee ni wa chuma. Nkakuna uko Rabbah, ambako wazao wa Ammoni nee wekaa? Nee ni zilaa kenda uwe na zilaa nne uzangaamu, iyo sia watumia wantu kuhima.) ¹²"Idi eneo ambado tidoa kumiiki kwa ukati uo kuawa Aroer, kwamba ni kwa vasi da Arnon, na nusu ya si ya mfaume ywa Gileadi, na mizi yakwe- Nee nkimwenka Reubenites na kwa Gadites. ¹³Wekusigaa wa Gileadi na Bashani yose, ufaume wa Ogi, nkawapa nusu kabila da Manasseh: kwa wose wa Argob, na Bashani yose. (Eneo ido detangwa si ya Refaim) ¹⁴Jair, mzao wa Manasseh, kadoa mkoa wose wa Argob, kuelekea mhaka wa Geshunites na wa Maacathites. Aketanga mkoa hata Bashani kwa zina dakwe, Havvothi Jair, kiamuo ivyeeo.) ¹⁵Nkimwenka Gileadi kwa Machir. ¹⁶Kwa Reubenites na kwa Gadites nkiavya eneo kuawa kwa Gileadi kuelekea vasi da Arnoni- gatigati mwa koongo ni mhaka wa eneo- na kuelekea mto wa Jabbok, ambao uhakana na wazaowa Ammoni. ¹⁷Umwe ya mihaka mituhu pia ni tambalale ya vasida mto wa Yordani, kuawa Chinnerethi kuelekea bahai ya Arabah (ambayo ni bahai ya munyu) kuelekea mitelemko ya mwiima wa Pisgah mashaliki. ¹⁸Nkikuamulu wewe kwa ukati uo, kwamba, Yahwe Mungu ywako kakwenka sii inu uimiiki, wewe, wagosi wose wa nkondo, wenda wemboke na silaha mbele ya ndugu zako, wantu wa Israeli. ¹⁹Akini wavyee wenu, wana wenu, na ng'ombe zenu (namanya ya kuwa una ng'ombe wangi) wenda wasigae mwe mizi yenu nekumyenkayo, ²⁰kiamuo Yahwe amyenke kuhumwiiza ndugu zenu, kana eivyo kwenu, mpaka wamiiki pia si ambayo Yahwe Mungu ywenu amyenka seja ya kaidi Yordani, ikabinda mwenda mhituke kia muntu ywenu, kwa mai zenu ambazo nkibinda kae kumyenka. ²¹Nee nkimwaamulu Yoshua kwa ukati uo, kwamba, 'Meso yenu yaona yose yada Yahwe Mungu ywenu kagoso kwa wafaume waidi; Yahwe enda agosoe ivyo kwa faume zose kose mwendako mwiite. ²²Nkamna muwaogohe kwa kuwa Yahwe Mungu ywenu nee mwenda amitowanie. ²³Nkimhembeeza Yahwe kwa ukati uo, kwamba, ²⁴O Zombe Yahwe, kuvoka kumuonyesa mtumwa ywako ukuu wako na mkono wako wa hodari; kwa kuwa n'ndai mungu mwe mbinguni au duniani ambae adaha kugosoa ndima zia zia kana ekugoavyo na ugozoi uda uda mkuu? ²⁵Hebu niite uwanga, Nakuona, na nione sii ntana ambayo seja ya kaidi ya Yordani, ida sii ntana ya miima, na pia Lebanoni. ²⁶Akini Yahwe nee kanihiwa mimi kwa ajii yenu, nkeekun'tegeeza mimi. Yahwe akamba kwangu, "Hebu inu itende ya kutosha kwako - usekutamwiia kwembosa vituhu kwangu kuhusu mbui inu. ²⁷Hita uwanga ya kilele cha Pisgah wenue meso yako mangalibi, kusini na mashaliki; kuawa kwa meso yako kwa kuwa kunaite kwembosa Yordani. ²⁸Badii yakwe mwelekeze Yoshua na kumgea moyo na kumuimalisha kwakuwa enda aite kwembosa mbele ya wantu, na enda awasibabishe kuilisi sii ambayo nkamna mwiuone. ²⁹Kwa iyo tisigaa mwe vasi mkabala mwa Beth Peor.

Chapter 4

¹Sasa, Israeli, tegeeza shelia na amli ambayo niaha hehi kukufundisha kuzigosoa, ili kwamba udahe kwekaa na kwengia ndani na kumiliki sii ambayo Yahwe, Mungu wa tati zako, akwenka. ²Nkaunauongeze mbui ambayo nakuamulu, wala nkunauyahunguze, ili kwamba udahe kutoza amli ya Yahwe Mungu wako ambazo naita kukuamulu. ³Meso yako yabinda kuona mbwai Yahwe kagoso kwa maana ya Baal Peor, kwa kuwa wantu wose wekumbasao Baal Peor, Yahwe Mungu wenu kabinda kuwaangamiza kulawa miongoni mwenu. ⁴Lakini wekuambatanao na Yahwe Mungu wenu wauko hai ivyeo, kia yumwe wenu. ⁵Kauwa, nkiwafundisha shelia na amli, kama Yahwe Mungu wangu ekuniamuluvyo mimi, ila kwamba mgosoe ivyo gatigati mwa sii ambayo mwaiitia ili kusudi kumiliki. ⁶Kwa hiyo watezeni na kuwagoso kwa kuwa inu ni hekima yenu na uelewa wenu mbele ya meso ya wantu wandao wasikie amli izi zose na kugombeka, "Hakika taifa idi kuu dina wantu wa hekima na uelewa. ⁷Kuna taifa dihi tuhu da via diuko hanu dina mungu hehi nao, kama Yahwe Mungu wetu timwetangaho wakati wowose? ⁸Kuna taifa kua dihi tuhu diuko aha ambado dina shelia na amli ili kwamba haki hamwe na shelia ambayo naika mbele yenu ivyeo? ⁹Tozeeza ikedu na uwe makini kwelinda, ili usekujaa mbui ambayo meso yako yaona, ili kwamba usekuubada moyo wako kwa msi wose wa maisha yako. Badala yakwe, yagosoe yanyanyike kwa wana wako na wana wa wana wako. ¹⁰Kuhusu msi uda wekugookao mbele ya Yahwe Mungu wako kwe Horeb, ukati Yahwe kagombeka nami, 'Nikubia wantu, na nindaniwagosome wategeeze mbui zangu, ili kwamba wadahe kuwafundisha wana wao. ¹¹Mweeza hehi na kugooka kwe wayo wa mwiima. Mwiima ukibuka moto kwe moyo wa mbinguni, hamwe na kiza, mazunde na kiza kisisii. ¹²Yahwe katamwia gatigati ya moto, kutegeeza zumozumo hamwe na mbui yakwe, lakini nkekuona umbo, ila kutegeeza zumozumo ikedu. ¹³Katoambiu kwenu kiaga chakwe ambacho kawaamulu nyinyi kudigosoa, amli kumi. Kaziandika kwe vibao viidi vya maiwe. ¹⁴Yahwe kaniamulu mimi kwa wakati huo kuwafundisha shelia na amli ili kwamba mdahe kuzigosoa kwe sii muivukayo kuita kuimiliki. ¹⁵Basi iweni waangalifu nyinyi wenye kwa kuwa muona nakuna namna ya umbo msii uo ambaho Yahweh katamwia nanyi uko Horeb kulawa gatigati mwa moto, ¹⁶ili kwamba usekubanika na kuchonga umbo kwe sula ya kiumbe chochose, umbo da mgosi au mntu mvyee, ¹⁷ou sula ya mnyama mwe kwe sii, au sula ya mdege yeyose wa mabawa alukaye kwe anga, au ¹⁸sula ya kintu chochose kitambaacho kwe alizi, au sula ya samaki yeyose kwe mazi sii ya alizi. ¹⁹Nkunawenue meso yako uanga mbinguni na kukauwa zua, mwezi, au nyota - jeshi dose da mbinguni- nkwekusogezwa na kuviabudu na kuvisujudia- via vyose ambavyo Yahwe Mungu wenu kawenka hisa wantu wose wekuwao sii ya anga dose. ²⁰Lakini Yahwe kawalavya nyinyi na kuwaeta chongoi ya tanulu da chuma, chongoi ya Misri, kuwa kwakwe wantu wa ulisi wakwe, kama mweivyo ivyeo. ²¹Yahwe kaninunia mimi kwa mbui yenu; kamwenka kwamba nisekuita ng'ambo ya Yordani, na kwamba nisekuita kwe sii ntana, sii ambayo Yahwe Mungu wenu andaawenke nyinyi kama ulisi. ²²Badala yakwe, naondigwa kufa kwe sii inu, nkikundigwa kuita ng'ambo ya Yordani, lakini mndamwiite ng'ambo na kumiliki sii ntana. ²³Tozeze nyinyi wenye, ili kwamba msekujaa agano da Yahwe Mungu wenu, ekugosoado hamwe nanyi, na kwehosea mfano wa sanamu kwe umbo da kintu chochose ambacho Yahwe Mungu wenu kawaemeza kugoso. ²⁴Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu ni moto udao, Mungu wa wivu. ²⁵Wakati mvyaaho wana wa wana wana, na wakati mndaho muwe kwe sii kwa muda mlefui, na kama mndambanikiwe nyinyi na kusongoa umboda umbo dodose, na kugoso uovu mwemeso ya Yahwe Mungu wenu, kumchochea kwe mbifya. ²⁶Nindanetange sii na mbingu kushuhudia zidi yenu ivyeo kwa kuwa mapema kabisa mndamuangamie msi wenu ndani yakwe, lakini mndamuangamizwe kabisa. ²⁷Yahwe andaawatawanyishe nyinyi miongoni mwa wantu, na mndamsigae wachache ki idadi miongoni mwa mataifa, ambayo Yahwe andaawaongoze hae. ²⁸Uko mnda mtumikie miungu mituhu, ndima ya mikono ya wantu, ambao maiwe ambayo wala nkaina, kuteegeza wala kunusa. ²⁹Lakini kuvoka aho mndammuondeze Yahwe Mungu wenu, na mnda mumpate, wakati mndaho mmuondeze kwa moyo wenu wose na loho zenu zose. ³⁰Wakati mndahomuwe kwe ziki, na wakati aya yose yandayawe yeza kwenu, kwe msi wa badae mndammuiye Yahwe Mungu wenu na kutegeeza zumozumo dakwe. ³¹Kwa kuwa Yahwe Mungu wenu ni Mungu wa rehema; nkana awagwise wala kuwaangamiza nyinyi, wala kujaa agano da tati zenu ambado kaapa kwao. ³²Kwa ajii ya kuuza sasa kuhusu msi zekwembokazo ambazo neeziwa mbele yenu: tangu msi uda ambao Mungu kamuumba mntu kwe sii, kulawa mpande mwenga ya mbingu hadi ntuhu, uza kama nekuwa na chochose kama iki kikuu, au chochose kama icho iwahi kutegeezwa? ³³Neiwahi kuawia wantu kutegeeza zumozumo da Mungu kutamwia gatigati ya moto, kama mwekusikiavyo, na kuishi? ³⁴Au Mungu nekawahi kujaibu kuita na kwedoea kwa ajii yakwe taifa kulawa miongoni mwa taifa, kwa majibu, ishala na maajabu na kwa nkondo, na mkono wa nguvu, na mkono wekunyoshwao, na magaidi wakuu, via vyovyose ambavyo Yahwe Mungu wenu kagoso kwa ajii yenu Misri mbele ya meso yenu? ³⁵Kwenu aya yaonyeshwa ili mdahe kumanya kuwa Yahwe Mungu, na kwamba nakuna mtuhu zaidi yakwe. ³⁶Kulawa mbinguni kugoso mtegeeze zumozumo

dakwe, ili kwamba mdahe kuwaelekeza, uanga ya sii kawagoso mkaue moto wakwe mkuu, mtegeeza mbui zakwe kulawa gatigati ya moto.³⁷ Kwa kuwa kawakunda tati zenu, kasagua uzao wao baada yao, na kuwalaziya nyinyi Misri kwa uwepo wakwe, kwa nguvu yakwe nkuu,³⁸ ili kusudi uwalavye kulawa mbele ya mataifa makuu na yenye nguvu kuliko nyinyi, kuwaeta ndani, kuwenka nyinyi sii yao kama ulisi ivi ivyweo.³⁹ Manya ivi ivyeo ika kwe moyo wako, Yahwe ni Mungu uanga ya mbingu na sii ya dunia, nkakuna mtuhu yeyose.⁴⁰ Mndamzitoze shelia zakwe na amla zakwe ambazo nawaamulu ivyeo, ili kwamba idahe kuwa vitana kwenu na wana wenu baada yenu, na kwamba mdahe kuongeza msi wenu kwe sii ambayo Yahwe Mungu wena kawenka milele."⁴¹ Akabinda Musa kasagua mizi mitatu mashaliki mwa Yordani,⁴² ili kwamba yeyose adahe kuguukia kati ya yumwe yao kama imkoma mntu mtuhu kwa ajii, pasipo kuwa adui aha awali. Kwa kuguukia, kwe umwe ya mizi inu andaawe kanusulika.⁴³ Newawa: Bezeri kwe jangwa, sii tambalale, kwa Warubenites; Ramothi huko Gileadi, kwa Gadites; na Golani huko Bashani, kwa Manassites.⁴⁴ Inu ni shelia ambayo Musa kaika mbele ya wantu wa Israeli,⁴⁵ izi ni amla za agano, shelia, na amla ntuhu katamwia na wantu wa Israeli wakati wekulawaho Misri,⁴⁶ pindi newawa mashaiki mwa Yordani, kwe koongo mkabala mwa Beth Peori, kwe sii ya Sihoni, mfaume wa Amorites, mwekuwahi kwekaa Heshbon, ambaye Musa na wantu wa israeli wawahi kumvota wakati wekulawaho Misri.⁴⁷ Wadoa sii yakwe kama ulisi wa sii ya Ogi mfaume wa Bashani- awa, wafaume waidi wa Amorites, wekuwao ng'ambo ya kaidi ya Yordani kuelekea mashaiki.⁴⁸ Himaya inu iita kulawa Aroer, kwe nkandani mwa koongo da Arnon, kwa mwiima wa Sion (mwiima Hermon),⁴⁹ na ihanganya tambalale zose koongo da mto Yordani, Mashariki mwa ng'ambo ya Yordani, kuelekea, bahai ya Arabah, kuelekea mitelemko ya mwiima Pisgah.

Chapter 5

¹Musa kawetanga Israeli yose akagombeka nao, "Tegeeza, Israeli, kwa amla na shaia ambazo n'ndanigombeke mwe magutwi yenu ivyeo, mdahe kuzihina na kuzitoza. ²Yahwe Mungu yetu kagosoa agane naswi uko Horeb. ³Yahwe nkeekugosoa agane idi hamwe na baba zetu, akini na swiswi, swiswi wose ti meso aha ivyeo. ⁴Yahwe katamwiia na wewe cheni kwa cheni kwe mwiima kuawa gatigati ya moto ⁵(Nkigooka kati ya Yahwe na wewe kwa ukati uo, nkwekugubuiwa wewe mbui yakwe, kwa kua nee kuogoha kwa sibabu ya moto, na nkwekuita uanga ya mwiima), Yahwe akamba, ⁶Mimi ni Yahweh Mungu yako, mwekukuavya kwe sii ya Misri, kuawa nyumba ya utumwa. ⁷Nkunauwe na miungu mituhu mbele yangu. ⁸Nkunawegosoe mwenye kizuu cha kusongoa waa kiiganyo cha kintu chochose cheuko uanga mbinguni au cheuko sii ya dunia, au che sii ya mazi. ⁹Nkunauvisijudie au kuvitumikia, kwa kua Mimi, Yahwe Mungu ywako, ni Mungu ya kinyuu, Nawaazibu uovu wa mababa kwa kueta azabu juu ya wana, kwa kivyazi cha ntatu na chane cha wada wesaokunikunda, ¹⁰na kuonyesa agane da uaminifu kwa maelufu kwa wada wanikundao na kutoza amla zane. ¹¹Nkunaudidoe zina da Yahwe Mungu ywako bue, kwa kua Yahwe nkanaamtegeeze kua ana masa ye mdidoda jina bue. ¹²Tozeeza misu ya Sabato kwa kuiika takatifu, kana Yahwe Mungu ywako ekukuamuavyo. ¹³Kwa misu mtandatu wondaugosoe ndima zako zose, ¹⁴Akini msi wa mfungati ni Sabato kwa Yahwe Mungu ywako. Kwa misu iyo nkunaugosoe ndima yoyose- nkio wewe, wa mwanao, waa mwanao ya kivyee, waa mjakazi yako ya kigosi, waa maksai yako waa mphunda yako, waa mifugo yako, waa mgeni yako ambae yu mwe malango yako. Inu ni kua mjakazi yako ya kigosi na mjakazi yako ya kivyee wapate kuhumwiiza hamwe na wewe. ¹⁵Nndaukumbuke mwe akii yako kua nee umtumwa mwe sii ya Msiri, na Yahwe Mungu ywako kakuavya kuawa uko kwa mkono wa udahi na mkono wekunyoochwao. Kwa iyo Yahwe Mungu ywako kakuamu kuitundua misu ya Sabato. ¹⁶Mhishimu tatiako na mamiako, kana Yahwe Mungu ywako ekukuamuavyo kugosoa, ili kwamba udahe kwekaa mda mwe sii ambayo Yahwe Mungu ywako akwenka, ili kwamba iite kwa utana kwako. ¹⁷Nkunaukome, ¹⁸nkunauwe mkianga, ¹⁹nkunaubawe, ²⁰nkunaushuhudie umbea zidi ya nduguyo. ²¹Nkunaumtamani mkaza mwehehi yako, nkunautamani nyumbaya mwehehi yako, mnda wakwe au mjakazi yakwe ya kigosi, au mjakazi yakwe ya kivyee, maksai au mphunda yakwe, au chochose ambacho ni mai ya mwehehi yako. ²²Izi mbui i Yahwe kazigombeka kwa sauti nkuu kwa bunga dako dose kwe mwiima kuawa gatigati ya moto, mazunde, kiza kikuu, nkee kuongeza mbui yoyose zaidi. Na kagonda sii kwe mbao mbii za maiwe na akanenka mimi. ²³Yekuahehehi, mala wekutegeezaho sauti kuawa gatigati ya kiza, ukati mwiima waka moto, kua mweza hehi na mimi, wadaa wako wose, na wakuu wa makabila yako. ²⁴Kugombeka, Kaua, Yahwe Mungu ywetu kationyesa utukufu wakwe na ukuu wakwe, na tiitegeeza sauti yakwe kuawa gatigati ya moto, tiona ivyeo kwa ukati Mungu atamwiia na wantu, wadaha kwekaa. ²⁵Mia kwa bwai tiimbwe mzimu? Kwa kua mto unu mkuu ndautitoshe sswiswi; kana n'ndatitegeeze sauti ya Yahwe Mungu ywetu vituhu n'ndatiumbwe mzimu. ²⁶Kwa kua badii yetu kuna mweao wa mii yetu ambao wategeeza sauti ya Mungu mwe meso akatamwiia kuawa gatigati ya moto na kuishi, kana tekugosoavyo? ²⁷Kwenu nywinywi, mwondigwa kuita na kutegeeza kia kintu ambacho Yahwe Mungu ywetu agombeka; uwii kwetu kia kintu ambacho Yahwe Mungu ywetu agombeka kwenu; n'ndatimteegeeze na kumtii. ²⁸Yahweh kategeeza mbui zenu mala mwekutamwiihah na mimi. Kagombeka na mimi, "Nkutegeeza mbui ya wantu awa, kia wagombeka kwako. Kia wekugombekacho nee ni kitana. ²⁹Oh, nee kuna moyo wa namba iyo ndani yao, kua n'ndawanihishimu daima na kutoza amla zangu zose, ili idahe kuwa vitana kwao na hamwe na wana wao milele! ³⁰Hita ugombeke nao, "Uyani kwe mahema." ³¹Akini kwenu, gooka hehi na mimi, na n'ndanikwambie amla zose, shaia zose, na maangiizo ambayo n'ndamuwahinye, ili kwamba wadahe kuyatoza mwe sii ambayo n'ndaniwenke kumiiiki. ³²N'ndautoze, kwa iyo, kia Yahwe Mungu ywenu kiamulu; nkamnamhitukie mkono wa kudiiia au kumoso. ³³N'ndamwende mwe sii zose ambazo Yahwe Mungu ywenu, kawaamu ili kusudi mdahe kuishi, na ili kua idahe kwenda vyedi kwenu, na kwamba mdahe kuomea misu yenu mwe sii ambayo mondamuimiliki.

Chapter 6

¹Sasa aya ni maangiizo, amli na shaia ekuazo Yahwe Mungu ywetu kaniamuu mimi kumihinya nywinywi, ili kwamba mdahe kuzitoza mwesi ambayo mwaita ntendeo ya kaidi ya Yordani kumiliki, ²ili kwamba mdahe kumhishimu Yahwe ywenu, mdahe kuzitoza amli zakwe zose na maangizo nimiamuluyo nywinywi, wana wenu na wazukuu wenu, misi yose ya maisha yenu ili misi yenu igenyee. ³Kwa iyo wategeezeni, Israeli, na kuzitoza ili kwamba itende vyedi kwenu, ili kusudi mdahe kugenyea mno mwesi yetikayo mee na woki, inga Yahwe Mungu ywa tati zenu kawaahidi ondaagosoe. ⁴Tegeeza Israeli: Yahwe Mungu ywetu ni yumwe. ⁵Mndamumkunde Yahwe Mungu ywenu kwa moyo wenu wose, kwa loho zenu zose, na kwa akii zenu zose. ⁶Mbui nimiamuuzo nywinywi ivieo yondaiwe mwe myoyo yenu; ⁷na mondamuyahinye kwa bidii mwe wana wenu, mondamuyatamuie ukati mkekaa mwe nyumba zenu, ukati mgonaho, na ukati mwenukaho. ⁸Wonda uzitahe inga utangio mwe mkono wako nayo yonda yawe uzigi mwe meso yako. ⁹Wondauzigonde mwemiimo ya mwango wa nyumba yako na kwe malango. ¹⁰Ukati Yahwe Mungu ywako akueta kwesi ekweisayo kwa tati zako, Ibrahimu, Isaka, na Yakobo, ati nee kakwenka, hamwe na mizi mikuu na matana ambayo nkamo kuizenga, ¹¹na nyumba zekumemazo kia mbai ya vintu vitana ambavyo nkamokuzigosoa, visima mwekwesavyo kuvifuka, minda na miti ya mizaituni ambayo nkamokuihanda, monda mde na kweguta- ¹²basi itende makini ili kwamba msekwezakumjaa Yahwe, mwekumieta kuawa si ya Misri, kuawa nyumba ya utumwa. ¹³Monda mumhishimu Yahwe Mungu ywenu, yee mondamumvike na mondamweise kwa zina dakwe. ¹⁴Nkamnamtongee myungu watuhu, myungu ya wantu wamizunguukao wose- ¹⁵kwa kua Yahwe Mungu ywenu gatigati yenu ni Mungu ywa kinyuu- kana mondamgosoe, maya ya Yahwe Mungu ywenu ndaawashe zidi yenu na ondaamidagamize kuawa kwe cheni cha dunia. ¹⁶Nkamna mumgeeze Yahwe Mungu ywenu inga mwekumgeezavyo uko Massah. ¹⁷Kwa bidii mndamyatoze maangiizo ya Yahwe Mungu ywenu, maangiizo yakwe makini, na amli akumiamuuzo. ¹⁸Mndamgosoe kia cheicho chedi na kitana hemeso ya Yahwe, kwamba itende ntana kwenu na kuwa mdahe kwengia na kumiiki si ntana akweisayo kwa tati zenu, ¹⁹kuwauka wankuu wenu wose hemeso yenu, inga Yahwe ekugombekavyo. ²⁰Ukati mwanao auza kwa ukati wezao, akamba, "Ni zihi amli za agano, shalia, na amli ntuhu tekumaluzo ni Yahwe Mungu ywetu? ²¹Basi wondaugombeke kwa mwanao, nee tiwatumwa wa Farao uko Misri, Yahwe katiavya Misri kwa mkono wa udahi, ²²na kaonyesa utangio na viozo vikuu vikai, Misri kwa Farao, na kwe nyumba yakwe yose, hemeso yenu, ²³na katiavya kuawa uko ili atiete nyumbai kutenka si ambaya keisa kwa tati zetu. ²⁴Yahwe katiamuu daima kuzitoza amli izi, kumuogoha Yahwe Mungu ywetu, kwa utana wetu, ili atiike meso inga teivyo ivieo. ²⁵Kana ndatitoze maangiizo aya yose hemeso ya Yahwe Mungu ywetu inga ekutiamuuvyo inu yonda iwe haki yetu.

Chapter 7

¹Ukati Yahwe Mungu ywenu atieta mwe si ambayo mwaita kuimiiki na kuwaua mataifa mangi mbele zenu-Mhiti, Mgirgashi na Mwamori, na Mkanaani, na Mperizi, Mhivi, Myebusi- mataifa mfungate makuu na yenayo nguvu kwemboka wewe.²Na ukati Yahwe Mungu ywenu awenka nywinywi ushindi juu yao ukati mwadugana nao mwe nkondo, mwenda muwashambuie, basi mwakundwa kuwadamiza kabisa. Nkamna mgosoe kiaga nao waa kuonyesha mbazi kwao. ³Waa nkamna mpange hausi zozose hamwe nao nkamnamuwaavye wanawenu wa kivyee kwa wanawao wa kigosi, na nkamna muwadoe wana wao wa kivyee kwa wana wao wa kigosi. ⁴Kwa kuwa wenda wawahitue wana wenu wa kigosi kwese kunitongea mimi, ili kwamba wadahe kuvika miungu yao. Kwa iyo maya ya Yahwe yenda yakibulwe zidi yenu na enda awadagamize kinyanyi. ⁵Ivi nee ndivyo muwashuhulikie nao; mwenda mtuwwe mazabahu zao, bonda nguzo zao maiwe mwe ntii, senga si pembe za Asherahi, na kuvyoka vizuu za kwasigwa. ⁶Kwa kuwa wewe utaifa mwekwenegwa kwa Yahwe Mungu ywako. Kakusaguwa wewe kuwa wantu kwaajii yakwe kumiiki, kwemboka wantu watuhu wose ambao wa mwe cheni cha dunia. ⁷Yahwe nkee kuika ukundisho wakwe juu yenu aukusagua kwa ajii nee mzaidi mwe hisabu kwemboka wantu wose kwa kuwa nee muwacheche kwemboka wantu wose- ⁸Akini kwakuwa amikunda nywinywi, akunda kutoza kiapo ekuapacho kwa tatizenu. Uyu ni Yahwe mwekumiavya kwe mkono wa uwezo na kuwakomboza kuawa nyumba ya utumwa kuawa mkono wa Farao, mfaume ywa Misri. ⁹Kwaiyo umanye yakuwa Yahwe Mungu ywako- ni Mungu, Mungu mwaminifu mtunza viaga na uaminifu kwa vizazi elfu kwa wada wamkundao na kuyatoza maagizo yakwe, ¹⁰akini awaiha wada wamkimwao kwa vyeni vyao, kuwadagamiza nkanawawe na mbazi kwa yoyose mwesekukunda enda amwiihe kwa cheni chakwe. ¹¹Kwa iyo wenda utoze maagizo, amlu na sheia nikumuuzo ivyeeo ili kwamba uzigosoe. ¹²Kana mwenda mtegeeze maagizo aya, kuyatoza na kuyagosoa yenda iwe Yahwe Mungu ywenu enda amitoze hamwe nakiaga au uaminifu ambao kaapa kwa tatizenu. ¹³Enda amikunde, enda amibaliki na kuwaomeea, pia enda amibaliki tunda da mii yenu na tunda da alizi yenu nafaka zenu, divai npanyamu, mavuta yenu, enda aomee mifugo na bunga da mifugo msanga, mwe si ambayo kaapa kwa tatizenu kumyenka. ¹⁴Mwenda mbalikiwe kwemboka wantu watuhu wose; nkahana hawe na mgosi mwekuwa na mwana au mvyee tasa mwenu au mwe mifugo. ¹⁵Yahwe enda awausie matamu yose; nkakuna matamu mabaya ya Misri ambayo mwayamany yendayaikwe juu yenu, Akini enda ayaike kwa wose wesao kuwakunda nywinywi. ¹⁶Mwendamuyause mabunga ya wantu wose ambayo Yahwe Mungu ywenu amyenke ushindi na zisa denu nkadina diwafie mbazi. Na nkamna mvike miungu yao, kwa kuwa uo wenda uwe mtego kwenu. ¹⁷Kana mwenda mwambe kwe myoyo yenu, Aya mataifa ni mangi kwemboka mimi nenda n'dahe viivih kuwaguusa? ¹⁸Usekuogoha; wenda unikumbuke mwe akii Yahwe ni Mungu ywenu kagoso kwa Farao ni Misri yose? ¹⁹Suuba nkuu ambayo meso yenu yaona, utangio, vihii, mkono wa uweza wekunyoochwao ambao Yahwe Mungu ywenu ekumiavyavo. Yahwe Mungu ywenu enda agosoe kia kia kwa wantu wose ambao mwamuogoha. ²⁰Zaidi ya yose, Yahwe Mungu ywenu enda atume mavu miongoni mwao kiamuo wada wekusigaa na wada wekwefisao wenye mbele yenu wadagamizwe mbele ya uweho wenu. ²¹Nkamna mtisikie nao, kwa ajii Yahwe Mungu ywenu yu miongoni mwenu, Mungu mkuu na ywa kutisa. ²²Yahwe Mungu ywenu endaayause mataifa mbele zenu npaahoe npaahoe. Nkamna muyavote yose kwa ukati umwe auwanyama wa kwemani wenda wawe wangi hehi yenu. ²³Akini Yahwe Mungu ywenu enda awenke nywinywi ushindi zidi yao ukati mduganaho kwe nkondo, enda awahanganye kwa kiasi kikuu kiamuo wadagamizwa. ²⁴Enda awaike wafaume wao sii ya utawala wenu na mwenda mgosoe zina dao kudagamia kuawa sii ya mbingu. Nkakuna mwenda adahe kugooka mbele yenu, kiamuo muwadagamize. ²⁵Wenda uvyoke vizuu vya kusongoa vya miungu yao- usekutamani madini ya feza au zahabu yagubikayo na kuidoa kwa ajii yenu, kwa sibabu mkagoso, mwenda mhate kwa kuwa ni mbifya kwa Yahwe Mungu ywenu. ²⁶Nkamna muete mbifya yoyose mwe nyumba zenu na kuvoka kuivika. Mwenda mkimwe kabisa na kuihiwa kwa kuwa inegwa kwa ajii ya ubanasi.

Chapter 8

¹Mwondigwa mayatoze maagiiyo yose niwenkayo ivyeo, ili kwamba mdahe kwekaa na kugeneaya na kwengia na kumiiki sii ambayo Yahwe keisa kwa tati zenu. ²Mwonda mkumbuke mwe akii zenu sia zose ambazo Yahwe Mungu kawaongoza miaka inu alobaini kwe jangwa ili kwamba apate kuwanyenyeyeza, ili kwamba awageeze kumanya ndani ya mioyo yenu nna mbwai, kana mwadaha kuyatoza maagiiyo yakwe au nkahana. ³Kawatenda wezizite, na kuwagosa kuwa na saa, na kuwaisa manna, ambayo nkao kuimanya na ambayo tati zetu nkaokumanya. Kagosoa ivyo mmanye nki kwa mkate tuu wantu waishi baada ya chochose kuawa. ⁴Nguo zenu nkazo kutatuka wala kugwa, na miundi yenu nkayokumema mda wa miaka alobaini. ⁵Mwonda mfanyanye mwe mioyo yenu kuhusu namna, kana mntu amwadabishao mwanawe, ivyo Yahwe Mungu ywenu awadabisha nanywi. ⁶Mwonda myatoze maagiiyo ya Yahwe Mungu ywenu, ili kwamba mdahe kwenda mwe siya zakwe na kuzihishimu. ⁷Kwa kuwa Yahwe Mungu ywenu awaeta mwe sii ntana, sii ya nkongo za mazii, visima na soko, zigazo kwe makoongo na miongoni mwa mwiima, ⁸Sii ya ngano na shayiri, mizabibu, mtini, na komamanga; sii ya mizabibu na asali. ⁹Ni sii ambayo mwandamde mkate bila kupungikiwa na ambaho mwende bila chochose; sii ambayo maiwe yagosolwa kwa chuma, na kuawana na miima mwonda mdahe kufuka shaba. ¹⁰Mwondamde na kweguta, na mwonda mbalikiwe ni Yahwe Mungu ywenu kwa sii ntana ambayo mwekwenkigwayo. ¹¹Muwe makini kwamba mwesekumjaa Yahwe Mungu ywenu, na kwamba msekupuuza maagiiyo yakwe, hukumu zakwe, na shaiya zakwe ambazo nkikuamuuzo ivyeo, ¹²vinginevyo udaho na kweguta, na ukati wazenga nyumba ntana na kwekaa ndani yao. ¹³Na mtende makini ukati bunga denu na mifugo yenu iongezekaho, na ukati wa heya zenu na zahabu zenu ziongezekaho, na vyose mwenavyo viongezekaho, ¹⁴basi kwamba mioyo yenu iniuza kwa ajii ya kumjaa Yahwe Mungu ywenu- mwekuwaeta kuawa sii ya Misri, kuawa mwa nyumba ya utumwa. ¹⁵Msekumjaa yeye mwekuwaongoza kwemboka jangwa kuu na da kutisa, ambako ndani yakwe kuwana nyoka wa moto na kisuse, na kwemboka sii yenye nkiu ambako nkahokuwa na mazii, ambaye yeywe kaeta mazi kuawa kwe haawe da iwe. ¹⁶Ambaye kawaisa kwe jangwa kwa manna ambayo mababu zetu nkaokumanya, ili kwamba awageeze, kugosowa utana kwenu mwisho- ¹⁷akini mwadaha kugombeka mioyoni mwenu, Nguvu yangu na mkono wangu udahao kupata utajii uo wose. ¹⁸Akini mwondamumkumbuke akiini Yahwe Mungu ywenu, kwa ajii ni yeye awenkae nywinyi nguvu ya kupata utajii ili kwamba adahe kuvoka kiapo chakwe ekuapacho kwa baba zenu, kana yeivyo ivyeo. ¹⁹Yondaiwe kwamba, kana mwonda mumjae Yahwe Mungu ywenu na kuwaitia miungu mituhu kuvika, na kuihishimu, na waamba mkenda kinyume zidi yenu ivyeo kwamba mwondamye moto. ²⁰Kana mataifa ambavyo Yahwe aondavyo kugosoa kuwakoma mbee yenu, ivyo mwondamfe, kwa ajii nkamokuitegeza sauti ya Yahwe Mungu wenu.

Chapter 9

¹Tegeeza, Israeli; uhehi na kubua upande wa kaidi wa Yordani ivyeeo, kuyaguusa mataifa yenayo mkangafu kuiko nywinywi, na mizi ambayo ni mikuu naho yenayo boma dekuitado uanga, ²wantu wekugimbaao naho waleha wanangwa wa Anakimu, mummanyae, na yuda mkuivae wantu wakatamwiia, 'N ndai mwendaagooke he wanangwa wa Anak?'³Savyo umanye ivyeeo kua, Yahwe Mungu ywenu ni yeye muita mbele yenu sa moto udao; endaawabanange na kuwadagamiza mbele yenu, savyo mwenda muuswe naho mwendamwazigwe halaka kana Yahwe ekutamwiavyo henu.⁴Mwesekutamwiia mwe mioyo yenu, Yahwe Mungu ywenu ekubindaho kuwaasa kulawa henu, "kua kwa sibabu ya haki yangu kua Yahwe kanieta mimi kwekaa sii inu; kwa kua iwa ya ubanasi wa mataifa aya kua Yahwe endaawause kulawa henu.⁵Nkio kwa ajii ya uadilifu wenu na unyofu wa mioyo yenu mwendayokwengia mmiiki sii yao, mia ni kwa ajii ya ubanasi wa mataifa aya Mungu awaagiia kuawa aho henu naho kusudi aigosoe kua kwei mbui ekuwenkayo baba zenu, Ibrahimu, Isaka na Yakobo.⁶Savyo mmanyae kua Yahwe Mungu ywenu nkawenka nywinywi sii inu ntana kumiiki kwa sibabu ya uadiifu wenu kwa kua mu wantu watii.⁷Kumbuka naho mwesekujaa mwekumchoncheavyo Yahwe Mungu ywenu kwa mbifya uko jangwani; kulawa siku iyo mwekuibadah si ya Misri mpaka mkwezaho hantu aha nee muwa waasi zidi ya Yahwe. ⁸Naho uko Horebu mumsongeeza Yahwe kwa maya, na Yahwe akaifya sana henu na kuwadagamiza.⁹Ukati mkuitaho uanga ya muima kuhokea mbao za maiwe, mbao za kiaga cha Yahwe ekugosocho na nywinywi, Nee nkisigaa kwe muima kwa siku alubaini nkicheeza maa alubaini; waa nchekuda mkate waa kunywa mazi. ¹⁰Yahwe kanenka mbao mbii za maiwe zekugondwazo kwa chaa chakwe; uanga yakwe kugondwa kia kintu kana du mbui yose yekublikiwayo ni Yahwe henu uanga ya muima kulawa gatigati ya moto siku iyo ya kudugana.¹¹Lawiia kwe kineo cha siku izo alubaini ya kua Yahwe kanenka mimi mbao mbii za maiwe, mbao za kiaga. ¹²Yahwe katamwiia nami, 'Enuka, kanyakuita kuawiia hanu, kwa kua wantu wako, ukawaetao kuawa Misri, wawa ni mafisadi wenye, wakanyakuhituka kuawa kwe sia nekuwaagiayo. Wegosoea wenye umbo da kwasigwa.¹³Kwemboka aho, Yahwe katamwiia nami akagombeka, "Nkiwakaua wantu awa; ni wantu wagau. ¹⁴Eka mi ukedu, ili kua nidahe kuwadagamiza na kuda zina dao kuawa si ya mbingu naho nndaniwagosoe nywinywi taifa de nguvu kuu kuiko wowo."¹⁵Kwa iyo nkhituka nyuma na kuseea si ya muima, naho muima nee ukaaaka moto. Mbao mbii za agano ziwa mwe mikono ywangu. ¹⁶Nkikaua, na kaua, mgosoa zambi zidi ya Yahwe Mungu ywenu. Mkanga kuegosoea wenye ndama mhituka kuawa sia mkwenkigwayo ni Yahwe.¹⁷Nikazidoa mbao mbii na kuziasa kuawa kwe mikono yangu. Nkazibonda he meso yenu. ¹⁸Naho nikagona kingaingai he Yahwe kwa siku alubaini naho kio na musi alubaini; waa nchekuda mkate waa kunywa mazi, kwa sibabu zambi zenu zose mwekuwazomkazigosoa, kwa kugosoa ivyo vyekuwayo ni vichama he meso ya Yahwe, ili kwamba kumchochea yeye kwa maya.¹⁹Kwa kua nee nikaogoha mbifya na maya ekuifyayo Yahwe zidi yenu kuwadagamiza. Miya Yahwe kanitegeeza mimi kwa ukati uo naho. ²⁰Yahwe kawa na maya sana na Aaroni kwa kukunda kumdagamiza; naho nee nikaomba kwa ajii ya Aaroni kwa ukati uouo. ²¹Nkizidoa zambi zenu, ndama mwekumgosoae, na kumuoka, kumtoa, kumuika ahosi kua mdodo, mpaka ekuwaho kaegea enga vumbi. Ni kadiasa vumbi dakwe he mkondo wekuseeao si kuawa kwe muima. ²²Uko Taberah, Massah, na uko Kibrothi Hattaavah, mumchonchea Yahwe kwe azabu. ²³Ukati Yahwe ekuwaavyaho kuawa Kadeshi ya Barnea na kutamwiia, 'Hita uanga naho umiiki si nekukwenkayo, aho muasi angiiizo da Yahwe Mungu ywenu, naho nkamokumuamini na kumtegeeza sauti yakwe. ²⁴Mgosoa uasi zidi ya Yahwe kuawa siku ida nekuwamanyaho.²⁵Savyo nkigona kingaingai he Yahwe siku zia alubaini kio na musi, kwa sibabu nee kaamba kua endaawadagamize. ²⁶Nkiombeza kwa Yahwe na kuamba, 'Oh Zombe Yahwe, wesekuwadagamiza wantu wako, au ulisi wako wekuwaokoao kwa ukuu wako, ukuwalavyaho Misri kwa mkono wako wa udahi. ²⁷Wetange wandima wenu Ibrahimu, Isaka, na Yakobo; mwesekukaua ukaidi wa wantu awa waa ubanasi wao, zambi zao, ²⁸ili kua si wekutilavyayo itamwiie, "Kwa sibabu Yahwe nkekudaha kuwaeta kwe si ekuwaahidiayo, na kwa sibabu kaifya, kawaeta chongoi kuwakoma kwe jangwa. ²⁹Wakee wantu wenu na ulisi wenu, ukuwalavyao kwa nguvu zako nkuu na kwa kukaua mamlaka ywako.

Chapter 10

¹Mwe ukati uda Yahwe akagombeka kwangu, 'Songoa mbao mbii za maiwe engu zia za bosi, na soo kwangu uku uwanga ya muima na ugosoe sanduku da mbao. ²Nendanigondee mwe mbao mbui ambazo ziwa mwe mbao za bosi ukuzituazo, na wenda uziike mwe sanduku. ³Basi nikadigosea sanduku da mbao da mkaatusi, na nikasongoa mbao mbii za maiwe kwa zia za bosi, na nikaita uwanga ya muima, nkiwa na mbao mbii mwe mikono yangu. ⁴Akagondea mwe mbao, engu magondea ya bosi, amli kumi ambazo Yahwe kagombeka nanywinywi, he muima kulawa gatigati ya moto mwe misi ya kongamano, Yahwe aho akanenka mimi. ⁵Nikahituka na kuseeasi kulawa muimani, na nikaika mbao mwe sanduku nekuwada nkidigosea, aho zikekaa, engu Yahwe ekuniamuluvyo. ⁶(Wantu wa Israeli wakatamba kulawa Beerothi ya Bene Jaakan kuita Moserathi. Uko Aaroni akafa, na uko akazikwa Eleazar, mwanawe, akatumika mwe ofisi ya ukuhani kwe nafasi yakwe. ⁷Kulawia uko wakatamba kuhitia Gudgodah, na kulawa Gudgodah kuhitaa Jotbathah, si yenye mikondo ya mazi. ⁸Mwe ukati uwo Yahwe akasagua kabila da Lawi kwenu sanduku da agano da Yahwe, kugooka mbele ya Yahwe kumtumikia na kubaliki wantu kwa zina dakwe, engu yeivyo ivyeo. ⁹Kwa iyo Lawi nkawana hantu waa upazi wa zi hamwe na ndugu zao, Yahwe ne upazi wao, engu Yahwe Mungu yenu ekutamwiavyo nae) ¹⁰"Nikasigaa kwe muima engu ikuavyo maa ya kwanza, msi alubaini na kio alubaini. Yahwe ukati uwo naho akanitegeeza; Yahwe nkekukunda kukudagamiza. ¹¹Yahwe akagombeka na mimi, "Enuka uite mbele ya wantu uwaongoze mwe ntambo yao wendawengie na kuimiiki si ambayo ncheisa kwa mababa zao kuwenka. ¹²Sasa, Israeli, Yahwe Mungu ywenu akunda mbwai kwenu, Ikesekuwa mmwogohe Yahwe Mungu ywenu, kwendea mwe sia zakwe zose, kumkunda yeye, na kumgimbika Yahwe Mungu yenu mwe myoyo yenu yose na loho zenu zose. ¹³Kuzitoza amli zakwe, na maangiizo ambayo nawaamulu nwyinywi ivyeo kwa ajii ya utana wenu? ¹⁴Kauwa kwe Yahwe Mungu ywenu mbingu ni zakwe na mbingu za mbingu, dunia, vyose vyeumo. ¹⁵Yahwe Ikedu akadoa kutamiwa kwa tatu zenu ili awakunde na akawasagua nywinywi, wazao wao, badii yao, kwemboka kuiko wantu watuhu wowose, engu agosoavyo ivyeo. ¹⁶Kwa iyo basi watahili govi da mioyo yao, na msekuwa wabishi vituhu. ¹⁷Kwa kuwa Yahwe Mungu ywenu, ni Mungu wa miungu na Zumbe wa mabwana, Mungu mkuu, mwenye nguvu na atisa amba nkapendelea yeyose naho nkahekea lushwa- ¹⁸Atekeeza haki kwa yatima na wajane, na aonyesha ukundiso kwa mgeni kwa kumwenka nkande na mavazi. ¹⁹Kwaiyo basi mkunde mgeni; kwa ajii muwa wageni kulawa si ya Misri. ²⁰Mkamche Yahwe Mungu yenu yeye mkamgimbike, kwakwe. Mkatazane, na kwa zina dakwe mweise. ²¹Yeye nee ntogoo yenu, ni Mungu ywenu, ambae agosoa kwa ajii yenu izo mbui nkuu zitisazo, meso yenu ambayo yaona. ²²Tati zenu waita Misri kama wantu sabini; sasa Yahwe Mungu yake kakugosoa wewe kuwa wangi engu ntoondo za mbinguni.

Chapter 11

Kwa iyo mwenda mumkunde Yahwe Mungu ywenu na daima mwenda mtoze maelekez o yakwe, maagizo yakwe shaia zakwe na amli zakwe.²Kumbuka kwamba nkitamwiia kwa wanao ambao nkawazati kumanya wala kuona muwaho wa Yahwe Mungu wako, ukuu wakwe, mkono wakwe, mkono wa uwezo, mkono wakwe wekunyoochwao, ³Utangio na ugozozi ambao kaugosoa gatigati ya Misri kwa Farao, mfaume Misri, na si yakwe yose.⁴Wada nkawekuona kia wekugosoacho kwa jeshi da Misri, kwa farasi wao au magai yao; namna ekuyogosoavyo mazi ya bahali ya Reeds kuwavivia kwajii ya kutongea, na namna Yahwe ekuwadagamizavyo hata ivyeeo, ⁵Au m'mwai ekugosoavyo kwenu kwe wangwa mpaka mkeza npaamo inu.⁶Nkawazati kuona n'mbwai Yahwe ekugosoavyo kwa Dathan na Abiramu, wana wa Eliabu mwana wa Reubeni; namna dunia igubua kanwa chakwe na kuwameza, nyumba zao, mahema yao, na kia kintu hai chekuwatongeacho mwa Israeli yose.⁷Akini meso yenu yaona ndima yose nkuu ya Yahwe ekugosoayo.⁸Kwa iyo tozani amli zose ambazo namiamulu ivyeeo, kwamba mdahe kutenda imala, na kwengia na kuimiiki si, ambayo Yahwe waita zaidi kuimiiki; ⁹na kwamba udahe kuomeea misi yako mwesi ambayo Yahwe nkawenka tati zako kuwenka na uzao wao si ijoomokayo mee na woki.¹⁰Kwakuwa si ambayo wayengia kumiiki, nkiyo kana si ya Misri, ambako mwekuawako mhanda mbeyu na kuzetua mazi kwa miundi yenu, kana bustani ya mitishamba; ¹¹Akini si, ambayo waita kuimiiki ni sii ya miima na mavasi, na kunywa mazi ya fua mbinguni, ¹²si ambayo Yahwe Mungu ywenu awajali; meso ya Yahwe Mungu ywenu daima ya uwanga yakwe kuvokea kivoko kiamuo biindiizio da mwaka.¹³Yendaiawiye kana mwenda mtegeeze kwa bidii amli zangu ambazo nawaamulu ivyeeo kumkunda Yahwe Mungu ywenu, na kumhiazikia kwa moyo yenu yose na loho zenu zose, ¹⁴kwamba nenda nimyenke fua si yenu kwa majila yakwe, fua za bosi na fua za baadae, ili kwamba mdahe kukuba nafaka zenu, mphombe zenu mpyahamu na mavuta yenu.¹⁵Nenda nimyenke mani mwe minda yenu kwa ajii ya mifugo yenu, na mwenda mde na kweguta.¹⁶Uwe makini mwenye, ili kwamba moyo wako usekutiiwa na kuhituka na kuvika miungu mituhu na kuyenamia; ¹⁷ili kwamba maya ya Yahwe yasekwaka zidi yenu, na ili kwamba asekuvugaa mbingu, kwamba hasekuwa na fua na si nkaina ibonde matunda, na ili kwamba mwage kinyanyi kuawa si ntana ambayo Yahwe amyenka.¹⁸Kwaiyo ziike mbui mwe moyo wako na loho; yafunge kana utangio kwe mkono wako, na yatende utepe gatigati ya meso yako.¹⁹Wenda uyahinye kwa wana na kutamwiia uwanga yakwe ukati wekaaho mwe nyumba yako, ukati ukenda baabani ukati ugonapo na ukati wenukaho.²⁰Wenda uyagonde mwe miimo ya nyuzi za nyumba zenu na kwe malango yenu, ²¹kwamba misi yenu na misi ya wana wenu idahe kugenyee mwe si ambayo Yahwe nee keisa kwa baba zenu kuwenka, bola mbingu zi uwanga ya sanga.²²Kana mwendamuyatoze kwa bidii maagizo aya yose ambayo namiamulu nywinywi, ili kwamba myagosoe, mkunde Yahwe Mungu ywenu, enda mwe sia zakwe zose na kutozana naye, ²³basi Yahwe endaawauze mataifa aya yose kuawa mbele yenu na mwenda muyaguuse mataifa makuu na yenayo nguvu kwemboka nywinywi.²⁴Kia mphaamo ambamo wayo wa miundi wenda wende yendwende wenda uwe wenu; kuawa wangwani kiamuo Lebanoni, kuawa mto Euphratesi, kiamuo mangalibi mwa bahari yenda iwe mhaka wenu.²⁵Nkakuna muntu mwenda adahe kugooka mbele yenu; Yahwe Mungu ywenu enda aike matu yenu na ugaidi wenu uwanga ya si yose mwendayo uwanga yakwe kana ekugombekavyo na nywinywi.²⁶Kauwa, naika mbele yenu balaka na laana; ²⁷balaka, kana mkamtegeeze amli za Yahwe ambazo nakuamulu ivyeeo, kuibasa miungu mituhu ambayo nka mzati kuimanya, ²⁸na laana, kana nkamna mtegeeze amli za Yahwe Mungu ywenu, akini mkaieka sia nikuamuluyo ivyeeo kuitasa miungu ambayo nkamzati kuimanya.²⁹Yenda iwe ukati Yahwe Mungu ywenu awaeta nywinywi mwesi ambayo mwenda kumiiki, kwamba mwenda mwiike balaka uwanga ya mwiima Gerizimu na laana uwanga mwiima Ebali.³⁰Nkawako seja ya kaidi zaidi ya Yordano, mghalibi mwa baabaa, mwe si ya Wakanani wekaao Arabah, uwanga zidi ya Gilgali, nkandai ya mialo ya Moreh?³¹Kwamana mwenda mdumuo seja ya kaidi ya Yordani kwengie kumiiki si ambayo Yahwe mungu ywenu awenka na mwenda mmiiki na kwekaa umo.³²Mwenda mtoze shaia zose na amli niikazo mbele yenu ivyeeo.

Chapter 12

¹Izi ni amri na sheia ambazo mndamzitoze mwe si ambayo, Yahwe Mungu wa tati yenu, kawenka kumiliki, siku zose ndizo muishi mwe ardhi. ²Hakika mndamya banange maeneo yose ambaho mataifa ndiyo mguuse miungu yao wekuabuduyo, kwe miima mirefu, kwe viima, na si ya kia mti wa kijani. ³Na mndamzibonde madhabahu zao za si, mzibanange kwa vipande vipande nguzo zao za maiwe, na kutunga mphembo za Asherahi, mzidumue sanaa za kuchongwa za miungu yao na kuangamiza zina dao chongoi ya eneo ido. ⁴Nkamna mmwabudu Yahwe Mungu ywenu sa ivyo. ⁵Akini kwa eneo ambado Yahwe Mungu wenu andaasague kulawa makabila yenu kuika zina dakwe, aho ne ekaaho na uko mndamuite. ⁶Ni uko ndiko muete sadaka ya kuteketezwa, dhabihu zenu, zaka zenu, na sadaka ziavigwazo kwa mikono wenu, sadaka zenu za viapo, sadaka za utayari na uvyazi wa bosi wa mifugo na wanyama. ⁷Ni uko ndiko mde mbele ya Yahwe Mungu ywenu na kufurahi kuhusu kia kintu ambacho muika mkono, nywie na jamaa zenu, ambaho Yahwe Mungu wenu kamibariki. ⁸Nkamna mgosoe mbui zose ambazo tazigosoa aha ivyeo, sasa kia yumwe agosoa chochose kia kitana he meso yakwe, kwa kuwa bado nkamzaticuhumiza, ⁹kwa urithi ambao Yahwe Mungu wenu kawenka. ¹⁰Aho ndiho muite ng'ambo ya kaidi ya Yordani na kuishi mwe si ambayo Yahwe Mungu ywenu asababisha nywinywi kuirithi, na wakati awenka pumziko kuawa kwa maadui zenu wamizungukao hehi, ili kusudi muishi kwa usalama, ¹¹kisha indaiwe eneo ambado Yahwe Mungu wenu andaasague kusababisha zina dakwe kuishi, uko mndamuete yose niwaamuruyo; sadaka za kuteketezwa, dhahabu zenu, zaka zenu, sadaka ziavigwazo kwa mikono yenu, na sadaka za saguo denu kwa ajii ya nadhiri ndizo mlavye kwa Yahwe. ¹²Mndamfurahi mbele za Yahwe Mungu wenu-nyie, wana wenu, ninti zenu, wajakazi wa kigosi, wajakazi wa kivyee, na Walawi weumo ndani ya lango denu, kwa sibabu hana sehemu ya urithi miongoni mwenu. ¹³Uwe makini mwenye kwamba usekulavya sadaka zako za kuteketezwa kia eneo uonado; ¹⁴akini ni mwe eneo ido ambado Yahwe andaasague miongoni dimwe kati ya makabila yenu ambado dindadiavye sadaka ya kuteketezwa, na uko mndamgosoe kia kintu ndicho ni kuamuru. ¹⁵Hata ivyo mndamdahe kukoma na kuda wanyama ndani ya malango yenu, kama mkundavyo, kuhokea baraka ya Yahwe Mungu wenu kwa ajii ya yose kawenka, na wantu wesiokuwa wasafi na safi wose wadaha kuda, wanyama kama via mphaa na nkuungu. ¹⁶Akini mphome msekuda, mndamyetia mwe sanga kama mazi. ¹⁷Mwadaha msekuda mwe malango kulawa kwe zaka ya nafaka zenu, mvinyo wenu mhya, mavuta yenu, au uvyazi wa bosi wa mifugo au wanyama, na mwadaha msekuda nyama yoyose mlavyayo dhabihu hamwe na viapo vyovyose vyenu mgosoavyo, wala sadaka yenu ya utayali, wala sadaka mlavyayo kwa mkono wenu. ¹⁸Baadala yakwe, mndamde mbele ya Yahwe Mungu ywenu mwe eneo ambado Yahwe Mungu andaasague nyie, mwana yenu, binti yenu, mjakazi wa kigosi, mjakazi wa kivyee, na Mlawi mwe he malango yenu, mndamfurahi mbele ya Yahwe Mungu wenu kuhusu kia kintu ambacho mkono wenu uikwa. ¹⁹Muwe makini ni wenye ili kwamba msekumbada Mlawi maadamu mwaishi kwe si yenu. ²⁰Wakati Yahwe Mungu wenu apanua mihaka yenu, kama ekuahidivyo, na kusema, "Nindanide nyama kwa sibabu ya tamaa zenu mwada nyama, mwadaha kuda nyama kama tamaa za roho zenu. ²¹Kama eneo ambado Yahwe Mungu wenu kasagua kuika zina dakwe dihae kuawa kwenu, basi mndamkomwe baadhi ya mifugo yenu na wanyama wenu ambao Yahwe kawenka, kama nekuwaamuruyo: ²²Ivyo mwadaha kuda mwe malango yenu, kama tamaa za roho zenu. Kama mphaa na nkuungu waigwa ivyo mndamde safi na wasao kuwa safi. ²³Akini muiwe na uhakika nkamtumia mphome, kwa kuwa mphome ni uhai, nkamnamde uhai hamwe na nyama. ²⁴Nkamnamde, mndamyetie chongoi mwe si kama mazi. ²⁵Nkamnamde, ili kwamba idahe kuwa vyedi kwenu, na wana wenu baada yenu, wakati mwagosoa kia ambacho ni sahihi he meso ya Yahwe. ²⁶Akini mbui ambazo ni za Yahwe ambazo mnazo na sadaka za viapo vyenu-mndamdoe izi na kuita nazo kwe eneo ndido disagulwe ni Yahwe. ²⁷Aha mndamlavye sadaka ya kuteketezwa, nyama na mphome, kwe madhabahu ya Yahwe Mungu wenu, na mndamde nyama. ²⁸Mchunguze na mtegeeze aya maneno yose ambayo na waamuru, ili iwe vyedi kwenu na wana wenu baada yenu milele, wakati mwagosoa kia chedi na sawa he meso ya Yahwe Mungu wenu. ²⁹Wakati Yahwe Mungu wenu apunguza mataifa kulawa kwenu mwengia kuwaguusa, na kuwaguusa na kuishi mwe si yao, ³⁰muwe makini wenye ili kwamba msekunaswa kwa kuwatongea, baada ya kuangamizwa kulawa kwenu kunaswa mwe kuchunguza miungu yao, mwe kuuza, kwa namna gani aya mataifa yaabudu miungu yao? Nndanigosoe ivyo ivyo. ³¹Nkunauvigosoe ivyo mwe kumheshimu Yahwe Mungu wako, kwa kuwa kia kintu ambacho ni chukizo kwa Yahwe, mbui ambazo azichukia wayagosoa aya na miungu yao, hata mwateketeza vijana wao na binti zao mwe moto kwa ajii ya miungu yao. ³²Chochose nakuamuru, chunguza. Usekuongeza juu yakwe au kupunguza.

Chapter 13

¹Ati kati ya nywinywi enuka nabii na muota sozi, ²na ati awenka ishala au maajabu na ati ishala au maajabu yaawiia enga ekutamwiiavyo kwenu na kwamba, "Hebu tiitongee miungu mituhu ambayo nkatimanya na tiabudu. ³Usekutegeeza mbui za mtabii uyo kwa uyo muota sozi kwa ajii Yahwe Mungu wako akugeeza kumanya ati wampenda Yahwe Mungu wako kwa moyo wako wose na roho yako yose. ⁴Mdamwende baada ya Yahwe Mungu ywenu, mumheshimu, mzitoze amli zakwe na muitii sauti yakwe, na mndammuabudu na kutozana nae. ⁵Mtabii uyo au muota sozi andaakomwe kwa ajii katamwii uasi kuhusu Yahwe Mungu ywenu, ambae kawaeta kuawa si ya Misri, na mwekuwakomboa kuawa nyumba ya utumwa. Kwa iyo mtabii ondeza kuwausa kwe sia ambayo Yahwe Mungu ywenu kawaamulu kwenda. Kwa iyo ekahee na ubanasi kuawa kwenu. ⁶Tambe kwamba mndugu ywako, mwana mamiako au mwanao au mwanao wa kivyee au mvyee we hehi nae, au mbuyao ambaye enga roho yako kukushawishi kwa sii na kwamba, "Eka tite tikaabudu miungu mituhu nkatimanya, wala wewe wale mababa zako- ⁷Miungu yoyose ya wantu ambayo iwazunguuka hehi na nywinywi au hae kuawa mwisho wa dunia kuita mwisho mtuhu wa dunia. ⁸Usekuzumia au kumtegeeza. Wala meso yako yasekuona mbazi wala nkuneike akiba au kumfisa. ⁹Badii yakwe ndaumweke hakika; mkono wako ndauwe wa kwanza kumkoma na baadae mkono wa wantu wose. ¹⁰Mdamuhondehonde mpaka afe kwa maiwe kwa ajii kageeza kuwausa kuawa kwa Yahwe Mungu ywenu, ambaye kawaavya kuawa si ya Misri, chongoi ya nyumba ya utumwa. ¹¹Israeli yose ndaisikie na kuogoha nkainaiendele kugosoa aina yoyose ya ubanasi kuhusu nywinywi. ¹²Ati ndausikie yoyose agombeka kuhusu mzi wenu umve kwamba Yahwe Mungu ywenu awenka nafasi ya kuishi nae. ¹³Baazi ya wezweenu wabanasi wawaeka miongoni mwenu na kuwabada kwa hae wenyezi wa mizi yao na kwamba, "Eka tete na kuabudu miungu mituhu ambayo nkamzati kuimanya. ¹⁴Basi undaichunguze uthibitisho, kugosoa utafiti na kuipeleleza kwa kina. Wakati ukagundua kuwa ni kwei na nkakuna shaka kwamba chukizo ido digosoka miongoni mwenu ukabinda ndandoe hatua. ¹⁵Undawahanganie hakika wenyezi wa mzi uo kwa paange kei. Undaudagamize kabisa na wantu wose weumo, hamwe na mifugo yakwe hamwe na ukai wa paange. ¹⁶Undaukusanye nyara zose kuawa gatigati mwa mitaa yakwe na wuoke mzi hamwe na nyara zakwe zose - kwa ajii ya Yahwe Mungu ywako. Mzi undauwe na msungu wa ubanasi kae na kae; nkaupaswa kuzengwa vituhu. ¹⁷Nkakuna hata kimwe kati ya vintu ivyo vyekukwavyo wakfu kwa ajii ya kudagamizwa vyapaswa kuganda mwe mkono wako. Inu yapaswa kuwa maso ili kwamba Yahwe andaahituke kuawa kwe ukai wa mbiyfa yakwe kumuonyesha rehema, kuwa na mbazi kwako, na kukutenda wewe uongezeke kwe idadi enga ekuapavyo kwa tatizako. ¹⁸Andaagosoe ivi kwa via wategeeza sauti ya Yahwe Mungu ywako, kuzitoza amri zakwe ambazo nakuamulu ivyeo kugosoa kia cheicho sahihi mbele ya meso ya Yahwe Mungu ywako.

Chapter 14

¹Nywinywi ni wantu wa Yahwe Mungu wenu. Mwese kwesenga wenye, wala kumoga sehemu za vyeni vyenu kwa ajii ya watakufa. ²Kwa kuwa mu taifa dekuikwado wakfu kwa Yahwe Mungu ywenu, na Yahwe kawasagua kuwa wantu kwa ajii ya ulisi wakwe, zaidi kuliko wantu wose we mwe dunia. ³Nkampaswa kuda kintu chochose ambacho ni chukizo. ⁴Awa ni wanyama ambao mwadaha kuwada: ng'ombe, ngoto, mbuzi, ⁵kulungu, mphaa, nkuungu wakigosi, mbuzi wa porini, mphaa mweupe na pofu na ngoto wa mwiimani. ⁶Mwadaha kuda wanyama woowse ambao nkhwatozao zigawanyika, ambaye ana nkato zekugawanyikazo maa mbii na mtafuna uku akacheua. ⁷Hata ivyo nkampaswa kuda baadhi ya wanyama ambao watafuna macheuo yao au ambao wana nkato zekugawanyikazo maa mbii: ngamia, sungura, pomono, kwa kuwa watafuna macheuo yao miya nkato zao nkazekugawanyika, ni najisi kwenu. ⁸Nguuwe ni najisi kwenu pia mana kagawanyika nkato miya nkayafuna na kucheua, ni najisi kwenu. Mwese kuda nyama ya nguuwe na mwese kudonta mizoga yao. ⁹Aya ya mwe mazi mwadaha kuda, chochose chenye mapezi na magamba; ¹⁰miya chochose chesachokuwa na mapezi na magamba mwese kuda, ni najisi kwenu. ¹¹Wadege wose watana mwadaha kuda. ¹²Miya awa ni wadege ambao nkampaswa kuwada: tai, tumbusi, kipungu, ¹³mwewe mwenkundu na mweusi, aina yoyose ya kimpfanga. ¹⁴Nkampaswa kuda aina yoyose ya kunguu, ¹⁵na mbuzi na kimpfanga wa kiyo, Lanes wadege wa baharini, aina yoyose ya kimpfanga, ¹⁶kungwi mdodo, kungwi mkuu na kungwi mweupe, ¹⁷Mwari, nyama a tai mwekufae, mnandio. ¹⁸Nkampaswa kuda koongo, aina yoyose ya kongoti, hudihudi na nundu. ¹⁹Wose wenye mabawa; vintu vya utando ni najisi kwenu; nkavipaswa kuigwa. ²⁰Mwadaha kuda vintu vyose vipuukavyo. ²¹Nkampaswa kuda chochose che kufacho kibudu, mwadaha kumwenka mgeni ambaye yu kwe mzi wenu, kwamba adaha kuda au mwadaha kumtagia mgeni. Kwa kuwa mu taifa dekuikwado wakfu kwa ajii ya Yahwe Mungu ywenu. Nkampaswa kuchemsha mbuzi mteke mwe mee ya mami yakwe. ²²Hakika mwakundigwa kuavya sadaka ya fungu da kumi da mavuno ya mbeyu zenu zose, zilawazo kwe minda yenu kia mwaka. ²³Mwepaswa kwe minda yenu kia mwaka. Mwapaswa kuda mbee ya Yahwe Mungu ywenu, kwe sehemu ambayo onda awasagwiye kama hantu hatakatifu hakwe, fungu da kumi da nafaka zenu, za mvinyo mhya, na mavuta yenu, na mvyiagwa wa bosi wa mifugo yenu kwamba mwadaha kwefundisha siku zose kumheshimu Yahwe Mungu wenu. ²⁴Ati ntambo ni ndefu kwenu na kwamba nkamdaha kuyenua kwakuwa sehemu ekusaguaho Yahwe Mungu wenu kuwa hatakatifu hakwe ni hae, basi wakati Yahwe Mungu endaho awabaiki, ²⁵Monda mbadiishe sadaka kuwa hea. Fungani hea mwe mikono na hitani uko kwe eneo ambado Yahwe Mungu wenu onda asague. ²⁶Uko monda mtumie hea kwa chochose mwendacho mkunde kwa ng'ombe au ngoto au kwa mvinyo, au kwa kinywaji imaa au chochose mwendacho mtamani, monda mde aho mbee ya Yahwe Mungu wenu, naho monda mfurahi nywinywi na nyumba zenu. ²⁷Mlawi ambaye yu hehi na nyumba zenu mwese kumjaa mana nkana sehemu wala urithi wa hamwe na nywinywi. ²⁸Mwisho wa kiya myaka mitatu monda muavye mafungu yose ya kumi ya mazao kwa mwaka uwo uwo na monda mhifadhi mwe nyumba zenu; ²⁹na Mlawi, kwa kuwa nkana sehemu ya urithi hamwe naywi, na mgeni, na yatima na wajane mwe nyumba zenu wonda weze wade na kuridhika. Gosoa ivyo kwa Yahwe Mungu wenu adahe kuwabaiki mwe ndima za mikono yenu mgosoazo

Chapter 15

¹Kia kiheo cha kia miaka saba, mwapaswa kufuta madeni. ²Inu ni tabia ya ukombozi. Kia mwekukopesha jirani yakwe, nkanaadai kuawa kwa jirani yakwe au nduguye kwa sababu ufutwaji wa madeni ya Yahwe utangazwa. ³Kuawa kwa mgeni mwadaha kudai; ila ka chochose chenu chenacho na nduguyo mwapaswa mkiavye. ⁴Hata ivyo, hesekuwa na masikini gatigati yenu (kwa kuwa Yahwe kwa hakika andaawabariki mwesii ambayo amyenka kama ulisi kutawala). ⁵kama muikedu mwetegeeza kwa bidii sauti ya Yahwe Mungu yenu, kuzitoza amri zose ambazo awaamuru ivieo. ⁶Kwa kuwa Yahwe Mungu ywenu andaaawabariki, kama ekuwaahidivyo; mndamkopeshe mataifa mengi, lakini nkamnamuazime; mndamuongoze uwanga ya mataifa mengi, lakini nkayanayawaongoze nyinyi. ⁷Kama kuna mntu masikini gatigati yenu, yumwe mwendugu zenu, ndani ya malango yenu yoyose kwesii yenu ambayo Yahwe Mungu ywenu apaswa, msekugosoa migumu mioyo yenu wala kufumba mkono wenu kuawa kwa ndugu yenu, ⁸ila mwapaswa hakika kuvugua mkono wenu kwakwe na hakika yeye vya kutosha hitaji dakwe. ⁹Mwe makini kutokuwa na wazo baya au potofu mwe moyo wenu, kusema, "Mwaka wa saba, mwaka wa ukombozi uhehi, ili kwamba msekua wachoyo kuhusu ndugu zenu masikini na nkumwenka chochose; adaha kumwia Yahwe kuhusu nyinyi, naindaiwe dhambi yenu. ¹⁰Mwapaswa kwa hakika mmwenke, na moyo yenu nkaupaswa kunungunika wakati mkamwenka, kwa sababu kuvuziwa kwa Yahwe uyu Mungu wenu andaawabari mwe ndima zenu zose na katika chochose mwaika mkono wenu. ¹¹Kwa kuwa masikini kamwe nkanaahee kwekaa mwesii, kwa hiyo nakuamuru wewe na kugombeka, "Wapaswa kwa hakika ugubue mkono wako kwa nduguyo kwa mhitaji wako, na masikini wako mwesii yako. ¹²Kama nduguyo, ni mwebrania wa kigosi au mwebrania wa kivyee, katagwa kwako na akugoswea ndima kwa miaka saba, basi mwe mwaka wa saba wapaswa umwekee aite awe huru. ¹³Wendahoumbade aite awe huru, wesekumbada aite mkono webue. ¹⁴Wapaswa kwa ukarimu uavye, kwakwe kwe mifugu yako, kuawa pura yemwesii, na ntui yako ya mvinyo. Inga Yahwe Mungu yako ekukubarikivyo, wapaswa umwenke yeye. ¹⁵Wapaswa ukumbuke kwamba neekuwa mtumwa mwesii ya Misri, na kwamba Yahwe Mungu yako kakukombo; kwa iyo nakuamuru ivieo kugosoa ivi. ¹⁶Indaiwe kwamba kama andaseme kwako, "Nkinaniite hae yako; kwa sababu akupenda na nyumba yako, na kwa sababu ni mtana kwako, ¹⁷basi wapaswa kudoa uma na msukumo kwembokea gutwi dakwe kwe muango, na andaawe mtumwa wako milele. Na pia kwa mtumwa wako wa kivyee undaugosoe viavia. ¹⁸Isekuonekana kuwa nivigumu kwako kumuekea aite awe huru, kwa sababu kakutumikia kwa miaka sita na kakwenka maambii udhamani wa mntu mwekuajiriwa. Yahwe Mungu yako andaakubariki katika yose uyagosoayo. ¹⁹Wavyaigwa wose wa kigosi katika wanyama na mifugo yako wapaswa uwatenge kwa Yahwe Mungu yako. Nkauna ugosoe ndima na uvyazi wa bosi wa wanyama wako wala kummoga uvyazi wa bosi wa mfugo wako. ²⁰Yakupasa ude uvyazi wa bosi mbele ya Yahwe Mungu yako kia mwaka mwe eneo ambado Yahwe andaasague, wewe na nyumba yako. ²¹Kama inakasoo yoyose- kwa mfano, kama ni kilema au nkaona, au ana kasoro yoyose- nkupaswa kumuavya dhabihu kwa Yahwe Mungu yako. ²²Unda umde mwe malango yako; mntu ambae nkana najisi na mwenajisi ni sawa wadaha kuda, kama neukadaa mpaa au nkuungu. ²³Ikedu nkupaswa kunywa mpome yakwe; wapaswa uyetie mpome yakwe uwanga ya asii kama mazi.

Chapter 16

¹Kauwa mwezi wa Abibu na uitoze pasaka ya Yahwe Mungu ywako, kwa kuwa mwe mwezi wa Abibu Yahwe Mungu ywako nee kakueta kuawa Misri na kio. ²Wendaumuwavie zabihu ya pasaka Yahwe Mungu ywako na mifugo kumwe na wanyama hantu ambaho Yahwe endaahasague inga hatakatifu hakwe. ³Nkunaude mkate wa chachu hamwe nayo, misi mpungati wendaude mkate wesio na chachu, mkate wa suuba; kwa kuwa nee muawa mwe sii ya Misri kwa kinyanyi. Goso aya mwe misi yako yose ya maisha yako ii udahe kukumbuka mwe akii musi mwekuawao sii ya Misri. ⁴Nkakuna chachu ikundwayo kuonekana kwa wekumwe mwe mihaka yenu mwe misi mpungati; wala nyama yeyose mlavyayo zabihu guoni kwa musi wa bosi ibaki mpaka keo. ⁵Mwesekuavya zabihu ya pasaka mwe malango yenu ya nyumbani ambayo Yahwe Mungu ywenu awenka. ⁶Badaa yakwe lavya zabihu hantu ambaho Yahwe Mungu wenu enda asague inga hatakatifu hakwe. Aho mwendamuvaye zabihu ya pasaka guoni mwe zua dikadidimia. Kwa mwe uwo mwaka muawa Misri. ⁷Mwendamkundwe kuyoka na kuida kwe hantu ambaho Yahwe Munguywenu endaasague; mwe keo mwendamuhituke na kuita kwe mahema yenu. ⁸Kwa misi mtandatu mwendamde mkate wesiokuumuka, mwe musi wa mpungati kwendakuwe na konga makini kwa ajii ya Yahwe Mungu ywenu; mwe uwo musi nkamunamgosoe ndima. ⁹Mwendamtaazie wiki mpungati kwa ajii yenu; tangu mwekuvokaho kuika uhamba mwe nafaka yekugookao mwenda mwodwe kuvoka kutaazia wiki mpungati. ¹⁰Mwendamkundwe kutoza siku wiki za nyemi ya Yahwe Mungu ywenu hamwe na msango wa sadaka ya utayari kuawa mkono wako ambao wendauavye, kuigana na Yahwe ekubaikivyo. ¹¹Wendauwe na kinyemi mwe meso ya Yahwe Mungu ywako- we wenye, mwao ywa kigosi, manao ywa kivyee, mndima ywako ywa kigosi, mndima ywako ywa kivyee, Mlawi mwe malango yako na mgeni, mwekufiwa ni wavyazi wakwe na mwekufiwa ni muume, miongoni mwenu, mwe mbui ambayo Yahwe Mungu ywako endaasague kwa ajii ya hatakatifu hakwe. ¹²Wendaukumbuke mwe akii yako kuwa nee kuwa mtumwa Misri; wendaukundigwe kukaua na kuzitoza amri izi. ¹³Wakundigwa kutoza nyemi za vizumba kwa misi mpungati baada ya kuwa mkunga maozoo kuawe mwe sakafu ya mapua na kuawe kwe ntui yako ya divai. ¹⁴Wendauwe na kinyemi we kinyemi wee mwenye, mwao ywa kigosi, mwanao ywa kivyee, mndima ywako ywa kigosi, mndima ywake ywa kivyee na mgeni, na mwekufiwa ni wavyazi wake; na mwekufiwa ni muume we mwe malango yako. ¹⁵Kwa misi mpungati wakundigwa kukaua nyemi za Yahwe Mungu ywako hantu ambaho Yahwe endaasague, kwa sababu Yahwe Mungu ywako endaakubaiki mwe maozoo yako yose, ya ndima ya mikono yako yose yose, ya ndima ya mikono yako yose, na wakundigwa kuwa na kinyemi kabisa. ¹⁶Maa ntatu kwa mwaka wagosi wako wose wakundigwa kuonekana mbee za Yahwe Mungu ywako mwe hantu ambaho endaasague; mwe kinyemi cha mkati wesiokuumulwa; mwe kinyemi cha wiki, na kinyemi cha vizumba, na nkawanawaonekane mbee za Yahwe mikono ye bue; ¹⁷badaa yakwe kia muntu endaalavye inga adahavyo, kuwa mwendammanyee baaka kuwa Yahwe Mungu ywako kakwenkha. ¹⁸Wakundigwa kutenda wavunizi na maakida mwe malango yako ambayo Yahwe Mungu ywako akwenka; wendawadoigwe kuawa kia kabia; na wendawaahe wantu kwa hukumu ya haki. ¹⁹Nkukundigwa kuiusa haki kwa nguvu; nkunkundigwa kuonesha upendeleo wala kuhokea magahamu kwa kuwa magahamu yagea utuntu wa meso ya viugo no kuhotoa mbui ya haki. ²⁰Wakundigwa kutongea yahakidu ii uwe meso na kulisi sii ambaye Yahwe Mungu ywako akwenkha. ²¹Nkhundigwa kwegosowea Asherahi, aina yeyose ya mti, nkhandai mazabahu ya Yahwe Mungu ywako ambayo wendawegosowee. ²²Wala wese kwegosowea iwe takatifu da nguzo, ambado Yahwe Mungu ywako akimwa.

Chapter 17

¹Nkaipaswa kumlavia zabihu Yahwe Mungu wako ng'ombe au ng'oto mwekuvia au kintu chochose chesachokutama, kwa kuwa iyo yondaimuifye Yahwe Mungu wako.²Kama konda kupatikane miongoni mweni ndani ya malango ya mzi wowose ambao Yahwe Mungu wenu kawenka, mgosi yeyose au mvyee ambaye agosoa mabaya mbele ya Yahwe Mungu wenu kubananga agano dakwe - ³yeyose ambaye kaita kuivikia miungu mituhu na kuisujudia waa zua, mwezi, au mwe jeshi da mbinguni- nkakuna chochose nekuamuricho, ⁴na kama ukaambiwa kuhusu iki au kama una mifugo basi yapaswa kugosoa uchunguzi kwa makini kama ni kwei una uhakika kwamba chukizo kama ido dagosolwa Israeli-⁵Basi ondaumuete uyo mgosi au mvyee mwekugosoa uwo ubaya kwe malango ya mzi, kwamba mgosi au mvyee na umhonde uyo mntu mpaka atendwe mzimu. ⁶Kwa miomo ya wantu waidi au mashahidi watatu, yuda mwendaapaswe kukomwa, mia kwa shahidii yumwe du nkana akomwe. ⁷Mkono wa mashahidi wapaswa kuwa wa bosi kukomwa na mndamuuse uovu miongoni mweni.⁸Kama mbui iawiia ambayo kwenu kugosoa uamuzi au mbui ya kukoma au kifo cha ajai, haki ya mntu yumwe na haki ya mntu mtuhu au swali da aina ya kuzulu kugosoka au aina ntuhu ya jambo- mbui za utata ndani ya malango yenu, basi ondaupaswe kuita kwe eneo ambado Yahwe Mungu wako ondaasague kama hatakatifu hakwe. ⁹Ondaupaswe kuita kwa kuhani unyazi wa Lawi na kwa waahi watumikao kwa wakati uo; mndamuondeze ushauili wao na wondawawenke ninyi maahiyo.¹⁰Ondaupaswe kutongea shaia wekwenkigwayo, kwe eneo Yahwe ekusaguaho kama hatakatifu hakwe. Mndamuwe makini kugosoa kia kintu ambacho mwelekezwa kugosoa. ¹¹Tongea shaia wekuhinywayo na kugosoa kulingana na waahi wekumyenkavyo. Msekuhituka kulawa kwe kia mwekwambiwocho kwa kuume na kumoso. ¹²Yeyose mgosoa kwa kibui kwa kutokumtegeeza kuhani mgooka kutumika mbele ya Yahwe Mungu wakom au kwa kutokumtegeeza muahi uyo mntu onda atendendwe mzimu; na mndamumuikae hae na ubaya kulawa Israeli. ¹³Wantu wose wapaswa kusikia na kuogoha, na kutokugosoa kwa kibui. ¹⁴Mwekwezaho kwe sii ambayo Yahwe Mungu kawenka, na wakati wa kumiliki na kuvoka ndani yakwe na halafu wagombeka, 'Nndaneikie ufaume uwanga yangu, kama mataifa yose yekunizunguukayo mimi,' ¹⁵basi yapaswa kwa uhakika kweikia mfaume uwanga yako, mntu yeyose ambaye Yahwe endayeamsague. Miongoni mwa ndugu zenu. Nkupaswa kuika mgeni ambaye nkio ndugu yenu. ¹⁶Mia nkupaswa kuzidisha faasi kwa ajii yakwe waa kusababisha wantu kuuya nyuma Misri ili kwamba wadahe kuzidisha faasi, kwa kuwa Yahwe kuvokea sasa usekuuya kwa sia iyo vituhu.' ¹⁷Na nkawapaswa kuongeza wakwe, kwa ajii yakwe ili kwamba moyo wakwe usekuhituka kulawa kwa Yahwe; waa nkapaswa sana kuzidisha kwa ajii yakwe feza au zahabu. ¹⁸Wakati ekaaho kwe kiti chakwe cha enzi cha ufaume wakwe apaswa kugonda kwe kitabu kwa ajii yakwe, nakala ya shaia ii. Kulawa kwe shalia ambayo iuko mbele ya makuhani ambao ni Walawi. ¹⁹Kitabu chapaswa kuwa na yeye na apaswa kukisoma kwa misi yakwe yose, ili kwamba ehinye kumheshimu Yahwe Mungu wako, ili kwamba atoze mbui yose ya shalia inu na amli kuzitoza. ²⁰Apaswa kugosoa ivi ili kwamba moyo wakwe wenulwe zaidi ya nduguze, na ili kwamba asekuhituka hae na amli kwa kuume au kwa kumoso kwa kusudi adahe kuzidisha misi yakwe mwe ufaume wakwe yeye na wanawe, miongoni kwa Israel.

Chapter 18

¹Makuhani ambao ni Walawi, na makabila yose ya Lawi, nkayekua na mgao wa upazi hamwe na Israeli; wapaswa kuda zabihu ya Yahwe yekugosolwayo kwa moto enga upazi wao. ²Nkana wana wawe na npazi mwe ndugu zao; Yahwe nee upazi wao, enga wekugombekavyo. ³Inu ni kwa ajii ya makuhani kuawa mwe wantu wada waavyao zabihu ati onda awe ng'ombe ema ngoto: wapaswa kuavya wega kwa kuhani, mafunda maidi na sehemu za ndani. ⁴Mazao ya bosi ya nafaka zao mvinyo wako mhya, mavuta na mazoya ya bosi ya ngoto zao wapaswa umwenke. ⁵Kwa via Yahwe Mungu ywako kamsagua kuawa mwe makabila yose yonda yagooke kutumika kutumika kwa zina da Yahwe, yeye na wanawe milele. ⁶Kama Mlawi onda aawe mwe mizi yenu chongoi ya Israeli yose kuawe ekaaho na tamaa ya moyo wakwe wose kweza Yahwe anda asague, ⁷apaswa kutumika kwa zina da Yahwe Mungu ywake enga nduguze wose wa Walawi wagosoa, wagookao mbele ya Yahwe. ⁸Wapaswa wawe na mgao sawa wa kuda badala ya kia chezacho kuawa na biashaa ya upazi wa familia yakwe. ⁹Aho ndiho mweze mwe si ambayo Yahwe Mungu ywenu kamyenka, yamipasa mwefundishe kukaua mbifya za mataifa. ¹⁰Hase kuwa na yoyose kati yenu mmuikao mwanawe ywa kigosi ema ywa kivyee kwe moto yeyose mtumia uganga ema kuotea ema usawi, msawi yeyose, ¹¹yeyose mtamua na wantu ema yeyose mtamua na loho. ¹²Kwa yeyose mgosoa mbui izi ni mbifya kwa Yahwe; ni kwa ajii ya mbifya izo ambazo Yahwe Mungu ywenu amiusa mbele yenu. ¹³Mwapaswa kua wakamiifu mbele ya Yahwe Mungu ywenu. ¹⁴Kwa mataifa yada mwendayo myaguuse, tegeezani wada wagosoa usawi na uganga mia nywinywi, Yahwe Mungu ywenu kamiemeza kugosoa ivyo. ¹⁵Yahwe Mungu ywenu onda enue nabii kuawa kwenu yumwe wa ndugu zenu, enga mimi napaswa kumtegeeza. ¹⁶Iki nee nekuuzacho kuawa kwa Yahwe Mungu ywenu uko Horebu mwe msi wa mkuntano, akamba, "Eka tise kutegeeza vituhu muiyo wa Yahwe Mungu ywetu waa kuona moto mkuu vituhu waa tutakufa." ¹⁷Yahwe akanamba, "Kia wekwambacho ni chedi. ¹⁸Nnda ni mwenue nabii kwa ajii yao kuawa mwe ndugu zao, enga wewe. Nonda nigeze mbui zangu mwe miomo yakwe na onda atamuie nao yose nekumwamuuyo. ¹⁹Kama kunda kuwe na yeyose mwese kutegeeza mbui zangu agombekazo kwa zina dangu nonda nizikunde kwakwe. ²⁰Menga kuna nabii mtamua mbui yangu kwa kibui kwa zina dangu, mbui ambayo nkizati kumwamuu kugombeka, ema mtamua miungu watuhu kwa zina dangu uyo nabii ondaafe. ²¹Ivi nee upasavyo kugombeka mwe myoyo yenu: "Tonda tingamue viivhi saamu ambazo Yahwe nkazati kuzigombeka? ²²Monda mngamue saamu za Yahwe hada nabii agombekaho kwa zina na Uahwe. Mia bila ya ivyo basi icho ni kia ambacho Yahwe nkazati kukitamua mia nabii kagombeka kwa kibui na nkapaswa kumuogoha.

Chapter 19

¹Ukati Yahwe Mungu ywenu ayahangusia hae mataifa yada ambayo Yahwe Mungu awenka sii yao, na ukati mweza kwao na kwekaa kwe mizi yao na nyumba, ²mwapasigwa kusagwa mizi mitatu kwa ajii yenu gatigati mwa sii yenu ambayo Yahwe Mungu awenka kumiliki. ³Mpaswa kuzenga baabaa na kupanga mihaka ya sii yenu maeneo matatu sii ambayo Yahwe Mungu ywenu kaigoso kuimiliki, ili hambu kia yumwe akomae muntu mtuhu apate kuguukia aho. ⁴Inu ni shalia kwa ajii ya muntu akomae mtuhu na aguukiae uko kwekaa, yeyoso akomae mwehehi yakwe kisi kumanya na aho basi nkekumchukia- ⁵inga ukati muntu engiaho he mztu hamwe na mwehehi yakwe kusenga nkuni na mkono wakwe usanga mti uhosi kwa shoka, na mutwi uteeza kuawa kwe mhini na kumtoa mwehehi yakwe mpaka akafa, basi muntu uyo apaswa kuguukia mwe umwe ya mizi inu na kwekaa. ⁶Hambuze npome ya muihiza kisasi yamtongea yeye mwekuavya ugima na kwa hasila nkai amwemboka kwa sibabu iwa ntambo ndefu. Naho amtoa na kumkoma pasikuwa muntu uyo nkekustahili ufe; na hata nkekustahili azabu ya ufe kwa sibabu nkekukimwa ni mwehehi yakwe kabla ya idi nkadizati kulawia. ⁷Basi isasa nakuamuu kusagua mizi mitatu kwa ajii yako. ⁸Inga Yahwe Mungu ywenu atamia mihaka yenu inga ekweisavyo kwa mababa zenu kugosoa na kuwenka sii yose ambayo kaahidi kuwenka mababa zenu; ⁹inga mwendamzitoze amli izi zose na kuzigosoa ambazo nkikuamuu ivieo amli za kumkunda Yahwe Mungu ywenu naho kaena kae kwenda mwe sia zakwe, basi mwapaswa kwongeza zaidi mizi mitatu kisikuwa ida mitatu. ¹⁰Gosoa ivi ili kwamba, npome yesayo hatia yesekwetika gatigati ya sii ambayo Yahwe Mungu ywenu awenka ili hasekuwa na hatia ya npome kwenu. ¹¹Hambu inga yoyose amchukia mwehehi yakwe uongo wamsubii, uinuka dhidi yake, na majeraha ya kufa kwake ili kwamba anakufa, na kama basi anakimbia katika moja ya miji hii- ¹²basi wazee wa mzi wakwe wapasisigwa kumlavya na kumvuza kuawa uko na kumkabizi kwa nduguye mhusika, ili amkome. ¹³Ziso dako nkadipaswa kumuonea mbazi, badii yake wapaswa kuusa hatia ye npome kuawa Israeli ili kwamba iwe vitana kwako. ¹⁴Nkupaswa kuusa laama ya mwehehi yako ambayo iikwa mwe eneo mda mweifu mwe ulisi wako ambao wenda ulisi kwe sii ambayo Yahwe Mungu ywako kakwenka kumiliki. ¹⁵Shahidi yoyose yumwe nkapaswa kwenuka zidi ya muntu kwa ajii ya uovu wowose, au kwa ajii ya zambi yoyose kwe mbui yoyose ambayo kagosoa zambi kwe kanwa cha mashahidi waidi, au kwa kanwa cha mashahidi walatu kwakundigwa mbui yoyose isibitishwe. ¹⁶Inga ushuhuda wa muntu mwese haki enua zidi ya muntu yoyose kushuhudia zidi yakwe kwe mbui mbaya. ¹⁷Basi wantu wose waidi, yumwe kati ya yuda utata uaho, apaswa kugooka mbele ya Yahwe, mbele ya makuhani na waahi ambao watumika siku iyo. ¹⁸Waahi wakundwa kuchunguza kwa uangalifu; kukauwa inga ushahidi ni ushahidi wa umbea na ushuhudiwa kwa umbea zidi ya ndugu yakwe, ¹⁹basi waondezwa kugosoa ekukusudiavyo kugosoa kwe ndugu yakwe, na wendause uovu kuawa gatigati yenu. ²⁰Basi wada wasigao wendawasikie na kuogoha, na kuvokea na kwendelea nkawana wagosoe vituhu aina ya uovu gatigati yao. ²¹Meso yako nkayapaswa kuona mbazi; maisha yaihua kwa maisha, ziso kwa ziso, zino kwa zino, mkono kwa mkono, muungi kwa muundi.

Chapter 20

¹Pindi uawaho kuita kwe nkondo kutoana dhidi ya wankuu wako, na kuona faasi, magai, na wantu wangi kwembosa kuliko wewe, nkupaswa kuwaogoha; kwa via Yahwe Mungu ywako yu hamwe nawe, yeye mwekukueta kuawa sii ya Misri.²Wakati uhehi kwengia kwe nkondo, kuhani apaswa kuwasogee na kutamwiya na wantu.³Apaswa kuwambia, "Tegeezani, Israel, mwaita kutoana dhidi ya wankuu wenu. Mwese kuzoofisha moyo wenu. Mwesekuhofu ema kuzingiza. Mwesekuwaogoha.⁴Kwa via Yahwe Mungu wenu nee mwenda hamwe na nywinywi kutoana kwa ajii yenu dhidi ya wankuu wenu na kuwaokoa.⁵Maakida wapswa kutamwiiya na wantu na kugombeka, "Ni muntu yuhi mwekuzenga nyumba mpyahamu na nkazati kuibaliki? Eka aite na agotoke nyumbani kwakwe, ili kwamba asekufiia kwenkondo na muntu mtuhu aibaliki.⁶Kuna yeyose ambae kakunda mzabibu na nkekuona nyemi matunda yakwe? Eka aite nyumbani, ili kwamba asekufiia kwe nkondo na muntu mtuhu aone nyemi ya matunda yakwe.⁷Ni muntu yuhi mwekuomba kutegua mvyee mia bado nkazati kumtegua? Eka aite kaya ili kwamba asekufiia kwe nkondo na mgosi mtuhu amtegue."⁸Maakida wapaswa kutamwiiya kwembosa kwa wantu na kugombeka, "Ni mgosi yuhi mwe aha ambaye ni mwenye woga au mnyonge? Eka aite na agotoke kaya kwakwe, ili kwamba moyo wa nduguye wesekuyeyuka enga moyo wakwe.⁹Wakati maakida wabinda kutamwiiya na wantu, wapaswa kusagua majemadali wao.¹⁰Ukati mkaawa kuteka mazi, wagosoe wantu ao toleo da mpeho.¹¹Ati wendawahokea mpeho na kuvugua miango yao kwako, wantu wose wapatikanao ndani yakwe wapaswa kulazimishwa kukugosowee ndima na wapaswa kukutumikia.¹²Mia ati nkaigoso mpeho kwenu, mia baada yakwe yagoso nkondo dhidi yenu, basi mwapaswa kumwenka uhusa,¹³na wakati Yahwe Mungu ywenu awenka ushindi na kuwaika sii ya utawala wenu, mwapaswa kukoma kia muntu mwe mzi.¹⁴Mia wayee, wadodo, ng'ombe na kiya kintu ambacho kimwe mazi, na nyara zakwe zose, wenda uvidoe enga mateka yako. Nawe wenda uwabindiize mateka wa wankuu wako, ambao Yahwe Mungu kakwenka.¹⁵Wapaswa kuigoso ivyo kuita mizi yose ambayo ihae nawe, mizi ambayo nkio mizi ya mataifa yatongeeayo.¹⁶Mwe mizi ya wantu ambayo Yahwe Mungu ywenu awenka enga ulisi, mwapaswa kutunza chochose ambacho ni kigima.¹⁷Badala yakwe, mwapaswa kabisa kugagamiza: Hittite, na Amorite, Wakanani, Waperezi, Hivite, na Wabusi, kama Yahwe Mungu wenu ekuwaamulavyo.¹⁸Goso ivi ili kwamba wesekuwa fundisha kugoso mwe siya za maihizo, enga wekugosoavyo kwa miungu yao. Ati mwenda mgosoe, mwenda mgosoe zambi dhidi ya Yahwe Mungu wenu.¹⁹Wakati mwendaho muuzingile mzi kwa muda mlefua ukumkatoana dhidi yakwe kuuteka, nkampaswa kubananga miti yakwe kwa kutoza shoka dhidi yakwe. Kwa via wenda udahe kuda matunda yakwe, ivyo wesekuisenga. Kwa via mti wa kondeni muntu ambaye endauzingire?²⁰Iya miti ambayo waimanya nkiyo miti ya nkande, wadaha kubananga na kuisenga sii; wenda uzenge, maburuji dhidi ya mzi ugoso nkondo nawe, mpaka ugwe.

Chapter 21

¹Kana muntu akabwiiwa kakomwa mwesi ambayo Yahwe Mungu ywako kamyenka kumiiki kagona tanga na nkamanyika mwekumkoma; ²basi wadaa wenu hamwe na waahi wenu wakundwa kuawa chongoi, na kuhima mwe mizi ambayo yamzunguka yuda mwe kukomwa. ³Ikabinda wadaa wa mzi we hehi na mwii wa mtakufa wakundwa kudoa mtamba kuawa kwe bunga da mifugo, ambae nkazati kutumikishwa wala kutwikwa nila. ⁴Ikabinda wakundwa kumuongoza mtamba uyo kiamuo si ya koongo deseeado mazi, koongo ambado nkadizati kuiimwa wa kuhandwa, na mda mwe koongo wakundwa kibonda singo ya mtamba uyo. ⁵Makuhani, uvyao wa Lawi, wakundwa kweza mbele, kwa kuwa Yahwe Mungu ywako kawasagua wamhiazikie yeye na kuavya balaka mwe zina da Yahwe na kuamua kia muemana na nkumbizi kwa mbui yao. ⁶Wadaa wose wa mzi we hehi na muntu mwekukomwa wakundwa kwehaka mikono yao uwanga ya mtamba mwe kubonda singo kwe koongo; ⁷na wakundwa kuavya kwevana juu ya mbui iyo na kwamba, 'Mikono yetu nkayekwetia npome inu wala meso yetu nkayekuona mbui inu. ⁸Tifiie mbazi wantu wako Israeli, Yahwe, ambao kuwakombo, na wesekuika hatia juu ya kwetia npome wesao kuwa na ubanasi mwe wantu wako Israeli. 'Ikabinda wetia npome utifiie mbazi kwao. ⁹Kwa sia inu taika hae wetia npome wesaokuwa na hatia miongoni mwenu ndiho mgosoe matana he meso ya YAHWE. ¹⁰Ukeza kuita kutoana nkondo zidi ya wankuu wako na Yahwe Mungu ywako endaho akwenke ushindi na kuwaika si ya mamlaka yako na ukawadoa hae kutenda matekeka, ¹¹kana kati ya mateka ukamwona mvyee mtana, nawe ukamkumkunda na kukumkunda awe mkazio, ¹²basi wenda umweete nyumbai kwako; enda amoge fii zakwe na kusenga makombe yakwe. ¹³Akabinda enda ahambue nguo akuazo kahemba ukati ekudoigwaho mateka na enda asigae nyumbai kwako na kweyayata tati zakwe na mami yakwe kwa mwezi mgima. Baada ya aho wadaha kugona nae na kuwa muumewe nae enda aw mkazio. ¹⁴Akini ukesekuitamiwa nae, basi wakundwa kumluhusu ahauke akundae yeye. Akini nkukundwa hata kuumtaga kwa feza, pia nkukundwa kumgoso kana mtumwa, kwa sibu kumzalilisha. ¹⁵Kana mgosi ana wavyee waidi na yumwe ywao amkunda na mtuhu nkamkunda, na wose wabinda kumvyaia wana wose wavyee mkundwa na mvyee mwekekundwa - ¹⁶basi mwe misi ambayo mgosi endaho awalisishe mali zakwe wanawe, nkakundwa kumtenda mwana ywa mvyee amkundae kuwa mvyaigwa ywa bosi kabla ya mwana ywa mvyee esaekumkunda, ambae nee ywa bosi. ¹⁷Mhitu wakwe akundwa kumanya mwana ywa bosi, mwana ywa mvyee esaekumkunda, kwa kumwenka maa mbii ya mai zakwe, kwa kuwa uyo mwana na kivoko cha nguvu zakwe; haki za mvyaigwa ywa bosi ni zakwe. ¹⁸Kana mgosi ana mwana mgau na muasi ambae nkatunya sauti ya tati akwe au sauti ya mamiakwe, ambae, hata baada ya kulekebisha, nkanaawakie; ¹⁹basi tatiakwe na mamiakwe wakundwa kumtoza na kumweeta mbele ya wadaa wa mzi na kwe malango ya mzi. ²⁰Wakundwa kuwambia wadaa wa mzi, "Uyu mwana ywetu ni mgau na muasi; nkakuda kutegeeza sauti zetu; ni mkianga naho ni mkozi'. ²¹Ikabinda wagosi wose wa mzi wakundwa kumtoa na maiwe kiamuo afe; nanywi mwenda muuse uovu mwenu. Israeli yose yenda isie juu ya idi na kuogoha. ²²Kana mvyee kagoso zambi ambayo yaigana na fiie na ikabinda akakomwa kwa kutungikwa uwanga ya mti, ²³basi mwii wakwe nkaukkunda kusigaa kio kigima uwanga ya muti. Mhitu wakwe wakundwa kuhakikisha wamzika msi uo; kwa kuwa yoyose mtungikiwa kabinda kuigitwa ni Mungu. Tunya amli inu ili kwamba wesekuigea nagisi si ambayo Yahwe Mungu ywako amyenka kana ulisi.

Chapter 22

¹Nkaikundwa kumkauwa ng'ombe au ngoto ywa Muisraeli mwizio akaga sia na ukefisa kwao; ukwei wakundwa kuwavuza kwakwe. ²Kana Muisraeli mwezio nkayuko hehi na wewe au kana nkummanyana, basi wakundwa kumweeta mnyama uyo nyumbai kwako, na lazima utende nae kiamuo hada mwenye endaho amtongee na ikabinda lazima amvuzie mwenye. ³Wakundwa kugosoa ivyoivyo kwa mphunda ywakwe; wakundwa kugosoa ivyoivyo na nguo yakwe; wakundwa kugosoa ivyoivyo kwa kia kintu ekwezacho mwezio, kintu chochose ekwezacho na ukakipata nkukundwa kukifisa. ⁴Nkukundwa kumuona mphunda ywa Muisraeli mwezio au ng'ombe ywaka kagwa si baabaani na kwefisa zidi yao; ukwei wakundwa kumwambiza kumwenua vituhu. ⁵Mvyee nkakundwa kwehamba kikusudiwacho kwa mgosi, viavia mgosi nkakundwa kwehamba nguo za mvyee; kwa mana yoyose mgosoa vintu ivi ni mbifya kwa Yahwe Mungu ywako. ⁶Kana sasa da mdege dikaonekana baabaani mbele yako, mwe muti wowose au uwanga ya alizi dikawa na wadege au matagi ndani mwakwe na mami yao au akawa uwanga ya matagi nkukundwa kumdoa mmaa hamwe na makinda au mabagi nkukundwa kumdoa mmaa hamwe na makinda au matagi yao. ⁷Ukwei wakundwa kumueka mmaa aite, iya makinda yakwe makinda yakwe wadaha kuyadoa. Tii amlu inu uite vitana na misi yako idahe kulehezwa. ⁸Uzengaho nyumba mpyahamu, basiwakundwa kuzenga kitalu kwa ajii ya mphaa ywako ili usekueta mphone uwanga ya nyumba yako muntu akagwa kuawa hada. ⁹Nkukundwa kuhanda munda wako wa mizabibu kwa mbeyu mbii ili kwamba uwozo wose usekudoigwa ni hantu hatakatifu, mbeyu wekuhandayo hamwe na matunda ya mzabibu. ¹⁰Nkukundwa kuimbia ng'ombe na mphunda kwa hamwe. ¹¹Nkukundwa kwe hamba kitambaa chekugosolwacho kwa sufu na kitani kwa hamwe. ¹²Wakundwa kugosoa pindo mwe mphembe nne za nguo uvaayo. ¹³Kana mgosi kadoa mvyee, ikabinda akagona nae, na baafae akakimwa nae, ¹⁴na akabinda kumziga kwa vintu vya soni na kumbana ngia sifa yakwe kwa kwamba, "Namdoa uyu mvyee, akini nekumwengiiha nchee kubwiiia ishahidi wa kiwaa kwakwe." ¹⁵Ikabinda tate na mmaa wa mvyazi wa mndee akundwa kwegaa ushahidi wa ubikila wakwe kwa wadaa he mwaango wa mzi. ¹⁶Tate ywa mndee akundwa kuwambia wadaa, "Nkimpatia mndee ywangu kwa mgosi uyu awe mkaziwe, nae nkamkunda. ¹⁷Kauwa, kamziga na vintu vya soni na kwamba, "Nchee kubwiiia ushahidi wa kiwaa kwa mwanao." Akini ushahidi unu aha wa kiwaa cha mwanangu". Ikabinda wakatatandaza shuka mbele ya wadaa wa mzi. ¹⁸Wadaa wa mzi wakundwa kumdoa mgosi uyo na kumuzibu; ¹⁹nao wakundwa kumtoa faini ya shekeli mia mwenga mwana ya feza, na kumwenka tatiakwe da yuda mndee, kwa ajii mgosi kasibabisha sifa mbaya kwa ubikila wa Israeli. Mndee uyu akundwa kuwa mkaziwe; mgosi uyu nkakundwa kumguusa mwe misi yakwe yose. ²⁰Iya kana mbui inu ni ya kwei, kwamba ushahidi wa bikila ya mndee nkawekupatikana, ²¹basi wakundwa kumwegaa mndee he mwaango wa tatiakwe, na ikaawaaho wagosi wa mzi wakwe wakundwa kumtoa maiwe kiamuo afe, kwa ajii kagosoa mbui ya soni mwe Israeli, kwa kugosoa kana mkianga si ya nyumba ya tatuakwe nanywi mwenda muwe mwenda muuse ubaya miongoni mwenu. ²²Kana mgosi kabwiiwa agona na mvyee ambae ni mkaza mwenye, basi wose wapaswa kufa, mgosi mekugona na hamwe hamwe na mvyee mwenye; naywi mwenda muwe muusa uovu miongoni mwenu. ²³Kana kuna mndee npaa ambae kachumbiwa ni mgosi ikabinda mgosi mtuhu akambwiiia mwe mzi akagona nae, ²⁴Wadoeni wose waidi mwe malango ya mzi, na kuwatoa maiwe. Mwakunda kumtowa mndee maiwe kwa nkee kukema kuombeza uwaambizi, hetiho nee yumwe mzi. Wakundwa kuomtowa mgosi maiwe kwa kuwa kamwengiiia mvyee ywa mwehehi yakwe, nanywi mwenda kamwengiiia mvyee ywa mwehehi yakwe, nanywi mwenda mtende muusa uovu miongoni mwenu. ²⁵Akini kana mgosi kam'bwiiia mndee mwe kuchumbiwa tanga, na kana akamgwia na kugona nae, basi mgosi ikedu mwe kugona nae nee lazima afe. ²⁶Akini kwakwe mndee mwesekugosoa chochose; nkakuna zambi istahiliyo kifo kwakwe mndee. Kwa maana mbui inu ni kana mgosi amshambuiho mwe hehi yakwe na kumkoma. ²⁷Kwa kuwa kam'bwiiia tanga; mndee uyu mwekuchumbiwa kakema, akini nkahekuwa na muntu ywa kumhonya. ²⁸Iwapo mgosi kambwiiia mndee ambae npaa akini nkazati kuchumbiwa na kana kamgwia na kugona nae, na kana wakamanyika, ²⁹basi mgosi ekugona nae lazima aavye shekeli hamsini za feza kwa tatiakwe da mndee, nae lazima awe mkaziwe kwa sibabu kamzalilisha. Nkakundwa kumguusa mwe misi yakwe yose. ³⁰Mgosi nkakundwa kumdoa mkaza tatiakwe kana ywakwe, nkavikundwa kudoa haki za ndoa za tatiakwe.

Chapter 23

¹Mwanakigosi mwekujeluhiwa kwa kuhondwa au kusengwa nkekuluhusiwa kwengia kwe kuntaniko da Yahwe.

²Mwana halamu nkaluhusiwa kuwa miongoni mwa kuntaniko da Yahwe; kulawa hadi kivyazi cha kumi cha uvyazi wakwe, nakuna kati yao mkundigwa kuwa kwe kuntaniko da Yahwe.³Muamori au Mmoabu nkaluhusiwa kuwa miongoni mwa kuntaniko da Yahwe; kulawa hadi kizazi cha kumi cha uzao wakwe, hakuna kati yao anatakiwa kuwa kwenye kusanyiko da Yahwe. ⁴Inu ni kwa kuwa nkawekukindana nanyi kwa mkete na mazi babaani mwekuwaho mlawa chongoi ya Misri, na kwa kuwa wamkodisha Balaamu mwana wa Beoro kuawa Pethoro kuda Aramu Naharaimu, awalaani. ⁵Lakini Yahwe Mungu wako nkekumtegeeza Balaamu; badala yakwe, Yahwe Mungu wako kawakunda. ⁶Nkamkundwa kuondeza mpheho au mafanikio yao, kwe msi wenu wose.

⁷Nkukundwa kumwiifya Muedomi, kwa maana ni kakio; nkukundwa kumwiifya Mmisri, kwa maana nekawa mgani kwe sii yakwe. ⁸Wazawa wa kivyazi cha ntatu wavyaigwao kwao wadaha kuwa kwe kuntaniko da Yahwe.

⁹Undaho wende kijeshi zidi ya maadui wako, basi kundigwa kusegesuka na kia aina ya uovu. ¹⁰Iwapo miongoni mwenu kuna mwanakigosi ambaye nkio mtanda kwa kuwa ya mbui yekugosolwao kwakwe kio, basi akundwa alawe chongoi ya nkambi ya jeshi; nakundwa kuuya nkambini. ¹¹Guoni, kukabua, akundwa eonyeshe kwe mazi; na ua dikengia andaavye ndani nkambini. ¹²Pia wakundwa kuwa na eneo chongoi ya nkambi ambayo unda uite; ¹³na undauwe na kintu kwe zana zako za kufukia, undahoutumbae kwesaidia, wakundwa kufukia nacho na akabinda kuvuzia uongo na kugubika kia chekulawacho kwako. ¹⁴Kwa maana Yahwe Mungu wako enda miongoni mwa nkambi yenu kuwenka uvoti wa kuwenka maadui wenu mwemikono yenu. Kwa ivyo nkambi yenu lazima iwe takatifu, ili kwamba usekuona kintu chochose kichafu miongoni mwenu na kuwabada.

¹⁵Nkukundwa kumvuzia bwana mtumwa mwekunyiika kwakwe. ¹⁶Mluhusu ekae hamwe nawe, kwe mzi wowose endao ausague. Usekumuonea. ¹⁷Nkahakundwa kuwa na mkianga wa kizehebu miongoni mwa wandee wa Israeli, na wada hapatakiwi kuwa na kahaba wa kidhehebu miongoni mwa wana wa kiume wa Israeli. ¹⁸Nkukundwa kueta mshahaa wa mkianga au mshahaa na kui kwe nyumba ya Yahwe Mungu wako. ¹⁹Nkukundwa kumkopesha Muisraeli mwezio kwa liba - liba ya hea, liba ya nkande, au liba ya kintu chochose kikopeshwacho kwa riba.

²⁰Kwa mgeni wadaha kukopesha kwa liba; lakini kwa Muisraeli mwezwakwe nakundwa kukopesha kwa liba, ili kwamba Yahwe Mungu wako adahe kukubaiki kwe kia mbui uikayo mkono wako, kwe sii ambayo mwaita kumiliki. ²¹Ugosoaho kiaga kwa Yahwe Mungu wako, nkukundwa kucheewa kuiusa, kwa maana Yahwe Mungu wako hakika anda adai kiaga icho; indaiwe zambi kwako ukese ukese kubinda. ²²Lakini kama unda wezuie kuusa kiaga, nkainaiwe zambi kwako. ²³Kia ambacho kiavigwa kwe kanwa chakwo wakundigwa kukitongea na kukitekeeza; kuigana na kiaga wekutamwiacho kwa Yahwe Mungu wako, chochose wekutamwiacho kwa hiali ya kanwa chako. ²⁴Undahouite kwe mnda wa mizabibu wa jilani yako, wakundigwa kuda mizabibu idadi yeyose ukundayo, lakini nkukundwa kusigaza chochose kwe kigahu chako. ²⁵Undahouite kwe mnda wa zao dekuivado da jilani yako, wadaha kutunda mtwi wa mavuno kwa mkono wako, lakini nkukundigwa kutumia uhamba kutunda zao dekuivado da jilani yako.

Chapter 24

¹Mgosi akamdoa mvyee na kumtegua, na mvyee akesekukundwa he meso ya muumewe kwa sibabu kagundua mbui ambayo nkio ntana kwakwe, basi ondigwa amgondee taaka, aiike mwe mkono wakwe na kumguusa nyumbai kwakwe. ²Akabinda kuhauka nyumbai kwakwe, adaha kwenda kuwa mvyee ya mgosi mtuhu. ³Iwapo mgosi ya kaidi ondaamchukie na kumgondea taaka, akaiika mwe mkono wakwe na kumguusa nyumbai kwakwe au uyu mgosi ya kaidi akaumbwa mzimu, mgosi mwekumdoa kuwa mkaziwe-- ⁴basi mgosi ya bosi, yuda mwekumguusa kabosi, nkakundigwa kumdoa vituhu awe mkaziwe, baada ya yeye kua mchama, kwa mana iyo yonda iwe ni mbifya kwa Yahwe. Nkukundigwa kusibabisha sii iwe na hatia, sii ambayo Yahwe Mungu ywako akwenka kana upazi. ⁵Mgosi ndihoodoe mvyee mhya, nkanaaite kwe nkondo na jeshi, na waa nkanaamlishe kuita kwe shuhuli yoyose ya kukungumizwa; n'nda awe hulu kuwa kaya kwa mwaka mgima na n'ndaamfulahishe mkaziwe ekumdoae. ⁶Mgosi yoyose nkanaadoe ntui waa iwe da ntui kana zamana, kwa mana, ivyo ondaiwe kudoa maisha ya muntu kana zamana. ⁷Iwapo mgosi kabwiia kamteka yumwe ya kakize mweao wantu wa Israeli, na kumgosoera kana mtumwa na akaawaaho kumtaga, uyo mbavi lazima aumbwe mzimu; na ondauwe kuusa uovu mweao wenu. ⁸Uwe mwangalifu kuhusu kiini chochose cha ukoma, ili kua uwe makini mwe kumamaankanya au kutongea kia angizo wenkigwando kwako ambado makuhani, Walawi, wakuhinya, kana nekuwaagiavyo, ili utekeleze. ⁹Mkumbuke n'mbwai Yahwe Mungu ywako ekumgosoacho Miriam wekuaho ukaawa Misri. ¹⁰Uavyaho mkopo wa mbai yoyose kwa mwehehi yako, nkukundigwa kuita mwe nyumba yakwe kuondeza zamana yakwe. ¹¹Nndaugooke chongoi, na mgosi mwekukopa kwako ondaaete zamana yakwe chongoi hako. ¹²Etiho ni muntu mkiwa, nkukundigwa kugona na zamana yakwe ikawa mwe mikono yako. ¹³Hakika wondigwa kumvizia zamana yakwe kabla zua nkadizatikuswa, ili adahe kugona mwe vazi dakwe na akubaliki; itakuwa utakatifu kwako mbele za Yahwe Mungu wako. ¹⁴Nkukundigwa kumuonea mndima ya kuajiliwa ambae ni mkiwa na mhitaji, hata kana ni jamaa ya Israeli, au ni kati ya wageni ambao wamweinuu sii ndani ya malango ya mzi wako; ¹⁵Kia msi wondigwa kumuiha mshahaa wakwe; zua nkadondigwa disiwe kabla ya suala idi kutatuliwa kwa mana ni mkiwa na autegemea. Gosoa ivi ili esekuia zidi yako kwa Yahwe, na kua yesekweza ikawa zambi ambayo kuigoso. ¹⁶Wavyazi nkawondigwa kukomwa kwa niaba ya wana wao, na waa wana nkawondigwa kukomwa kwa niaba ya wavyazi wao. Badii yakwe, kia muntu ondigwa kukomwa kwa zambi yakwe mwenye. ¹⁷Nkuondigwa kutumia nguvu kudoa haki imhusuyo mgeni au yatima, waa kudoa vazi da mjane kana zamana. ¹⁸Badii yakwe, wondigwa ukumbuke ya kua nee umtumwa Misri, na kua Yahwe Mungu ywako kakukomboa kuawa kuda. Kwa iyo nakuagiia kutii amli inu. ¹⁹Ndioubonde zao dako mwe mnda wako, na ukajaa ntii ya mbeyu mwe mnda, nkuondigwa kuuya na kuidoa; chaondigwa kua cha mgeni, cha yatima, au cha mjane, ili Yahwe Mungu ywako akubaliki mwe ndima ya mikono yako. ²⁰Ndioukuche mti wako wa mzeituni, nkuondigwa kukwea uanga ya matambi yakwe vituhu; n'ndaiwe kwa ajii ya mgeni, kwa yatima na kwa mjane. ²¹Ndioukuhe mizabibu mwe mnda wako, nkuondigwa kukuha sigavu yakwe vituhu. Kisigaacho ondakiwe cha mgeni, cha yatima na cha mjane. ²²Wondigwa ukumbuke kua nee umtumwa mwe sii ya Misri; kwa iyo nakuagiia kutii amli inu.

Chapter 25

¹Kanaa henda hawe na mahigano mwe wagosi na wakahita kwe baaza ya waahi na waahi wakawa aho, basi wendawamwekee mtakatifu na kumuaha mbaya. ²Kana mgosi mwenye hatia astahii kutoigwa, basi muaha endaamtende agonesi na kutoigwa he meso yakwe kwa hisabu yekuamulwayo kuigana na kosa dakwe. ³Muahi adaha kumtoa maa ubaini, mia nakundwa kuyemboka hisabu iyo; kwa maana akayemboka hesa iyo na kumtoa kwa mapigo mangi zaidi, basi Muisraeli mwezio enda awe kagewa soni he meso yenu. ⁴Nkukundigwa kumfunga mpunda ywako mpua na miomo aimaho munda wako. ⁵Kana kaka wekaa hanwe na yumwe akaumbwa mzimu pasi kuwa na mwana, basi mkaza malehemu nakudwa ategulwe na muntu mwe chongoi ma ukoo. Baada yakwe kakie da muume akundigwa kugona naye na kumdoa kuwa mkaziwe na kugosoa wajibu wa kaka wa muumewe. ⁶Inu mi kuwa mwana ywa bosi mwenda avyaigwe alisi sii ya zina da kakie mugosi ekuumbwae mzimu, ili zina dakwe desekwaga mwe Israeli. ⁷Mia kana mgosi nkana akunde kumdoa mkaza kakie awe ywakwe, basi mkaza kakie akundigwa kuita malangoni mpaka kwa wazee na kugombeka, "Kakie da muumangu kaemea kuwajibika kwa niaba ya zina da kakie umu Israeli; nakunda kugosoa wajibu wa kakie muumangu." ⁸Kisha wantu wagima wa mzi wakwe wakundigwa wamwetange na kutamuiya naye. Mia tambe endaakungumize na kugombeka, "Nkikunda kumdoa". ⁹Basi mkaza kakie endaaondwe kweza kwake kwe meso ya wantu wagima (wazee), kumhambua makumbi yakwe kwe miundi yakwe; na kumsuia kwe cheni, akundwa kumjibu na kugombeka, "Ivi nee kitendwacho kwa mgosi mwese kukunda kuzenga nyumba ya kakiye." ¹⁰Zina dakwe Israeli dendadetangwe, "Nyumba ya muntu mwe kuhambulwa makumbi yakwe." ¹¹Kana wagosi watoana wenye kwa wenye na mkaza muntu yume keza kumuohoa muumewe zidi ya yuda ekumtoaye, naye akanyoosha mkono wakwe na kutoza sehemu za sii, ¹²basi wakundigwa kuisenga mkono wake, ziso doko nakadikundwa kuwa na mbazi. ¹³Nkukundwa uwe na mizani ya uzito (kihimo cha uzito) mbaimbai mwe mfuko wako. ¹⁴Nkukundwa kuwana vihimo mbaimbai mwe nyumba yako, vikuu na vidodo. ¹⁵Wakundigwa uwe na uzito kamii na wa haki; wakundigwa uwe na vihimo kamii na vya haki, ili misi yako ilehe mwe sii ambayo Yahwe Mungu ywako akwenka. ¹⁶Kwa maana wose wagosoa vintu ivi, wose wakomao haki, ni maifyo kwa Yahwe Mungu ywako. ¹⁷Kumbuka ni mbui yani Amaleki ekugosoayo kwako baabaani ukuwaho ukaawa Misri, ¹⁸inga akwekindanaho na wewe baabaani na kuwahaabua kumwe kwa nyuma, wada wekuwao waagea nyuma, mwekuwaho wakahuma, na kusokea, nakumheshimu Mungu. ¹⁹Kwa ivyo Yahwe Mungu ywako endaho awahumuize kuawa kwa wankuu waka kia wantu, mwe sii ambayo Yahwe Mungu ywako awenka kumiiki inga ulisi, nkukundwa ujae kuwa wakundwa kufuta kumbukumbu ya Waamaleki sii ya mbingu.

Chapter 26

¹Ukeza kubua mwe si ambayo Yahwe Mungu ywako akwenka kana ulisi, na wendaho uimiiki na kwekaa umo, ²basi wakundwa kudoa mavuno yekumwe yose bosi ya alizi ukuyaetayo kuawa mwe si ambayo Yahwe Mungu ywako akwenka. Wakundwa kuyaika mwe kagahu na kuelekea kwe eneo ambado Yahwe Mungu ywako endahasague kana hantu hatakatifu. ³Wakundwa kuita kwa kuhani ambae enda awe akuhudumia mwe misii iyo na kumwamba, "Msi wa ivyeeo nakili kwa Yahwe Mungu ywako ya kuwa ncheza mwe si ambayo Yahwe nee kaapa kwa baba zetu kutenka." ⁴Kuhani akundwa kudoa kagahu mwe mikono yako na kukaika mazabahuni ya Yahwe Mungu ywako. ⁵Wakundwa kugombeka mbele ya Yahwe Mungu ywako, "Baba yangu nee ni Mwaremi mzululaji. Nee kaita si hadi Misri na kwekaa kuda na hisabu ya wantu wakwe nee ni ncheche, kuda akawa taifa kuu, denado nguvu na hisabu nkuu. ⁶Wamisri watigosweea vibaya na kutisuubisha wakatikungumiza kugosoa ndima za kitumwa. ⁷Nee tamwiiya Yahwe, Mungu wa tati zetu, naye akasikia sauti yetu na kuona suuba yetu, ndima zetu na suuba yetu. ⁸Yahwe nee atiusa Misri kwa mkono wakwe mkuu wakwe wekunyoochwao kwa wengee mkuu kwa utangio na mijuza; ⁹na katieta mwe npaamo na kutenka sii inu sii yetikayo mee na woki. ¹⁰Kauwa sasa, nkietama mavuno ya bosi kuawa mwe si ambayo wewe, Yahwe, kunenka. "Wakundwa kuika si mbele ya Yahwe Mungu ywako na kuvika mbele zaakwe; ¹¹na wakundwa kutamiwa mwe matana yose ambayo Yahwe Mungu ywako kakugosweea, kwa ajii na nyumba yako - wewe na Mlawi, na mgeni miongoni mwako. ¹²Ukezakubinda kuavya zaka yose ya mavuno mwe mwaka wa ntatu yaani, mwaka wa kuavya zaka, basi wakundwa kuwenka Mlawi, kwa mgeni, kwa yatima na kwa mtakufiwa ni mgosi, ili kwamba wadahe kuda mwe malango yenu ya mzina kumemeezwa. ¹³Wakundwa kugombeka mbele ya Yahwe Mungu ywako, "Nkiavya nyumbai mwangu vintu ambavyo ni mai ya Yahwe, na kumwenka Mlawi, mgeni, yatima na mvyee mtakufiwa, kuigana na amli zose wekunenkazo. Nkizati kubananga amli yako yoyose waa nkizatikujaa. ¹⁴Nkizati kuda kati yao ukati wa kweyayata kwangu, waa nkizati kuika npaamo hatuhu nekuwaho mchama, waa nkizati kuavya heshima ya wafu kati yao, Nkitegeeza sauti ya Yahwe Mungu ywangu; Nkikuhishimu kia kintu wekuniamulucho kukigosoa. ¹⁵Kauwa si kuawa hantu hatakatifu wekaaho, kuawa mbinguni, na ubaliki wantu wako Israeli, na si wekutenkayo kana wekuapavyo kwa mababa zetu, sii yetikayo kwa mee na woki. ¹⁶Ivyeeo Yahwe Mungu ywako awaamuu kuzitunya sheia na amli izi, basi wenda uziloozeshe na kuzigosoa kwa moyo na nafsi yako yose. ¹⁷Kugombeka ivyeeo ya kuwa Yahwe ni Mungu ywako, na kwamba wenda wende mwe sia zakwe na kutozeeza sheia zakwe maagizo yakwe na amli zakwe, na kwamba wenda uitegeeze sauti yakwe. ¹⁸Ivyeeo Yahwe kagombeka ya kuwa mu wantu ambao ni mai yakwe kana ekuikavyo kiaga kwenu, na kwamba mwakundwa kutozeeza amli zakwe zose. ¹⁹Na endaaika juu zaidi ya mataifa matuhu ekuumbao nanywi mwenda mhokee mtogoo, umaalufu na hishima. Mwenda muwe wantu wekuikwao nkandai kwa Yahwe Mungu ywako, kana ekugombekavyo."

Chapter 27

¹Musa na wazee wa Israeli waliwaamulu wantu na kugombeka, "Zitozeni amli zose ninazowaagizia leo. ²Mwe siku mwondazomwemboke uwanga ya Yordani kwe sii ambayo Yahwe Mungu ywako awenka, mwakundwa kugosoa maiwe kiasi kikuu na kuyazengea na kuyatoa lipu. ³Mwondigwa kuyagonda uwanga yakwe mbui zose za shaiya inu hada mwondaho mvuke; ili mdahe kuita mwe sii ambayo Yahwe Mungu ywako awenka, sii ambayo Yahwe Mungu wa baba zenu, ekuwahidiavyo. ⁴Mwondahomvuke uwanga ya Yordani, yapangeni ayo maiwe niwaamuluyo ivyeo, uwanga ya mwiima wa Ebal, na myatoe lipu. ⁵Aho mwakundwa kuzenga hemviko ha Yahwe Mungu ywako, hemviko wa maiwe, akini nkukundwa kunua kiya cha chuma kuzengea maiwe. ⁶Wakundwa kuzenga hemviko ha Yahwe Mungu ywako kwa maiwe yesiyokuwa na ndima; wakundwa kuavya mviko wa kuokwa uwanga yakwe kwa Yahwe Mungu ywako, ⁷na wonda uavye kafa ya hamwe na wondaude hada; wonda uwe na nyemi mbee ya Yahwe Mungu ywako. ⁸Wonda ugonde uwanga ya maiwe mbui zose za sheiya inu kwa uwazi. ⁹Musa na makuhani, Walawi, watamwiya na Waisraeli wose na kugombeka, "Nyamaani na tegezani Israeli: Ive muwa wantu wa Yahwe Mungu wenu. ¹⁰Mwakundwa basi kutii sauti ya Yahwe Mungu wenu na kutii amli na shaiya zakwe ambazo nkiwaamuu ivyeo." ¹¹Musa kamuu wantu siku iyo iyo na kugombeka, ¹²"Makabia aya yakundwa kugooka mwe mwiima Gerizimu kuwabaiki wantu baada ya nywinywi kuvuka Yordani; Simeoni, Lawi, Judah, Isakari, Yusufu na Benyamini. ¹³Aya ni makabila ambayo lazima yagooke uwanga ya mwiima Ebal kugombeka laana: Rubeni, Gadi, Asheri, Zabuloni, Dan na Naftali. ¹⁴Walawi wondawajibu na kugombeka kwa wagosi wose wa Israeli kwa sauti nkuu: ¹⁵"Alaaniwe mgosi mwondaasongoe kizuu au kinyago, masa kwa Yahwe, ndima ya mikono ya fundi, ambayo ondaigosowe kwa sii". Ikabinda wantu wose wakunda kujibu na kugombeka, 'Amina'. ¹⁶Alaaniwe mgosi mwondaamgesoni tatiiyakwe au mami yakwe. Kisha wantu wose na wagombeke, 'Amina'. ¹⁷Alaaniwe mgosi avyae utangio wa alidhi. Kisha wantu wose na wagombeke, 'Amina'. ¹⁸Alaaniwe mgosi amsababishaye kipofu kuawa chongoi ya siya. Wakabinda wantu wose wagombeke, 'Amina'. ¹⁹Alaaniwe mgosi atumiaye nguvu kuwahoka haki inayomsahili mgeni, mtakufiwa ni wavyazi na mlakufiwa ni mgosi. Kisha wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'. ²⁰Alaaniwe mgosi mwonda agone mkaza tati yakwe, kwa ajii ondaawe kadoa haki za tati yakwe, ivyo wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'. ²¹Alaaniwe mgosi mwonda agone na aina ya mnyama yeyose. Ivyo wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'. ²²Alaanie mgosi mwonda agone na dada yakwe, waumbuze wa tati yakwe, au waumbuzi binti wa mami yakwe, ivyo wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'. ²³Alaaniwe mgosi mwonda agone na mkwewe; Ivyo wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'. ²⁴Alaaniwe mgosi mwondaamkome jilani yakwe kwa sii. Ivyo wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'. ²⁵Alaaniwe mgosi ahokeyae hongo kumkoma mntu mwesekua na masa. Ivyo wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'. ²⁶Alaaniwe mgosi mwesekukunda mbiu ya shaiya inu, ili kwamba ayatii. Ivyo wantu wose lazima wagombeke, 'Amina'.

Chapter 28

¹Wendahoutegeeze vyedi sauti ya Yahwe Mungu ywako ili kaa utozeeze amli zakwe zose nekukuamuluzo ivyeeo, Yahwe Mungu ywako endakuu uanga ya mataifa yose ya ulimwengu. ²Balaka izi zose zendazeze hako na kukwemboka, kana wendautegeeze sauti ya Yahwe Mungu ywako. ³Wendaubalikiwe mwe mzi, naho wendaubalikiwe tanga. ⁴Matunda ya mwii wako yendayabalikiwe, naho matunda ya sanga ywako na matunda ya wanyama wako, ongezeko da ng'ombe wako, na mifugo yako midodo. ⁵Yendaibalikiwe ntezu ywako na chombo cha kukandia. ⁶Wendaubalikiwe wendahouye nyumbai, naho wendaubalikiwe wendahoulawe chongoi. ⁷Yahwe endagosoe wankuu wako wendaowenue hako; kugwiswa ahosi mbele yako; wendawelavyiize aho hako kwa sia mwenga miya wenda waguuke aho hako kwa sia saba. ⁸Yahwe endaamulu balaka kweza hako kwe taa dako na kwe kia uikaho mkono wako; endakubaliki kwe si akwenkayo. ⁹Yahwe endaawatende muwe wakangafu sa wantu wekunegwao kwa ajii yakwe, kana ekweisavyo henu, ati mwendamtozeeze amli za Yahwe Mungu ywenu, na kuita kwe sia zakwe. ¹⁰Wantu wose wa ulimwengu wendawakaue ya kua mwetangwa kwa zina da Yahwe, nao wendawaogohe. ¹¹Yahwe endakugosoe kua na mafanikio yedi kwa matunda ya mwii wako, kwe matunda ya ng'ombe zako, kwe matunda ya sanga yako, kwe si ekweigitayo kuwenka baba zako. ¹²Yahwe endaagubue taa dakwe da mbungu kukea fua uanga ya sanga kwa mda utamao, naho endaabaliki ndima za mikono yako; wendaukopeshe kwe mataifa yamemayo, miya wenkunaokope. ¹³Yahwe endakugosoe kua mutwi na nkio mkia; wenda uwe uanga du, nkunauwe ahosi, ati wendautegeeze amli za Yahwe Mungu ywako nakuagii ivyeeo, ili kuzitozeeza na kuzigoso, ¹⁴naho ukesekuhituka na kuzieka mbui zozose nekukuagii ivyeeo, kudii hako waa kumoso hako na kutongea miungu mituhu na kuwatumikia. ¹⁵Miya ukesekuitegeeze sauti ya Yahwe Mungu ywako, na kutoza amli zakwe zose na shaia zakwe ekukuagii ivyeeo, basi lana izi zose zendazeze hako na kukwemboka. ¹⁶Wendaulaniwe wendahouwe he mzi, wendaulaniwe wendahouwe tanga. ¹⁷Yendailaniwe ntezu ywako na kia chako cha kukandia. ¹⁸Dendadilaniwe tunda da mwe mwii wako, tunda da sanga yako, ongezeko da ng'ombe zakom naho wateke wa kuiswa. ¹⁹Wendaulaniwe wendahouye, naho wendaulaniwe wendahoulawe. ²⁰Yahwe endagii lana uanga ywako, kubanikiwa na shutuma kwekia mbui uikayo mwe mikono yako, nee wendahoudagamizwe, wendaukanye kuuswa kwa sibabu ya mbui zako zesazokutama wendazounigosoe mimi. ²¹Yahwe endagosoe pigo dikutozeeze naho kukudagamiza kulawa kwe si wendayokuita kumiiki. ²²Yahwe endaashambuie kwa matamu ya kwenkii na kwa homa, kwa kumema, naho kwwa nkae na kwa zua kai, na kwa nkusi nkai na nkungugu. Ivi vyendavikuguuse ukadagamizwe. ²³Mbingu ze uanga ya mitwi yenu zendazihituke shaba, naho sanga ye ahosi yendaiwe chuma. ²⁴Yahwe endagosoe fua ya sanga yako ihituke unga na vumbi kuawa mbinguni vyendavisee hako, nee wenda houdagamizwe. ²⁵Yahwe enda asibabishe utoigwe he wankuu wako wendauwatongee kwa sia mwenga zidi yao miya wendauguuke aho hao kwa sia saba. Wenda wegale uku na kuda mwe falume za sii. ²⁶Kibudu chako chendakiwe nkande ya wadege wose wapuukao, naho kwa wanyama wa ulimwengu nakuna kuwe na muntu ya kuwatisa. ²⁷Yahwe endaawatoe kwa maihu ya Misri na vionda kiseyeye na kuwawigwa kwesekokuhona. ²⁸Yahwe endaawatoe kwa kiau, utuntu, hamwe na kubanikiwa ni akii. ²⁹Wendauhahase hahase musi sa tuntu ahasavyo na kio, naho nkunaugenyeeze kwe sia zako; wendaukandamizwe na kuhokwa, naho nkunauholwe. ³⁰Wendaukamuombe mvyee, iya mgosi mtuhu endaamgwie na kugona nae. Wenda uenge nyumba miya nkunawekae umo; wenda uhande munda wa mizabibu miya nkunauwe umo; wenda uhande munda wa mizabibu miya nkunauwe matunda yakwe. ³¹Ng'ombe ywako endaachinjwe he meso yako, mmiya knanude nyama yakwe; wenda uhokwe mpunda ywako he meso yako naho nkanaavuzwe. Ngoto ywako wenda wengigwe wankuu wako, nkunauambizwe ni muntu. ³²Wanao wa kigosi na kivyee wenda wengigwe kwe wantu watuhu, meso yako yendayawaondeze siku ngima. miya yoondayaeme. Nkuna uwe na nguvu mwe mikono yako. ³³Ubosi wa sanga yako na ndima yako yose - taifa wesadokudimanya dendadiyabebete; siku zose wenda uziwe na kudagamizwa, ³⁴ili wengiwe ni hungazimu kwe yada wendayoukaue yakagosoka. ³⁵Yahwe endaawatoe kwe mavindi na miundi kwa maihu makai yesayokuhona, kuawa si kwe miundi yako kubua kwe mutwi wako. ³⁶Yahwe endaawadoe hamwe na mfalume mkumuikae uanga henu kwe taifa wesadokudimanya, waa nywie au mababa zenu; kuda mndamkavike miungu mituhu ya mbao na maiwe. ³⁷Nawe wenda uwe kivoko cha kutisa, mithali, naho uvumi, mwe wantu wose wekwegalwako ni Yahwe. ³⁸Wendauike mbeyu zigenyeazo mwe munda, miya wendaukube mbeyu ncheche kwa kua sige endaaazidagamize. ³⁹Wendauhande munda ya mizabibu na kuihaiya, miya nkunaunywe divai yoyose, waa nkunaukube matunda yoyose, kwa mana fuza wendawayade. ⁴⁰Wendauwe na miti ya mizeituni kwe eneo dako, iya nkunawesise mavuta yoyose, kwa kua mti wako wa mizeituni wendaugwise matunda yakwe. ⁴¹Wendauwe na wana wa kigosi na kivyee, miya nkawanawasigae hako, wendawadoigwe mateka. ⁴²Miti yako yose na matunda ya sanga yako - sige wendawediie. ⁴³Mgeni mwe aho endanuke uanga zaidi; we mwenye wenda see si naho asi. ⁴⁴Endaakukopeshe,

miya nkunaumkopeshe, endaawe mutwi, nawe wendauwe mkia.⁴⁵ Lana izi zose zendaziwe aho hako naho kukutongea na kukwemboka ndiho udagamizwe. Inu yendaiawiie kwa sibabu nkwekuitegeeza sauti ya Yahwe Mungu ywako, na kuzitoza amlu na maangiizo yakwe ekukuagiayo.⁴⁶ Lana izi zendaziwe uanga yako enga ishala ya miujiza naho kwe uvyazi wako kae na kae.⁴⁷ Kwa sibabu nkwekumwabudu Yahwe Mungu ywako kwa nyemi mwe moyo wako ukuwaho na mafanikio,⁴⁸ savyo wendauwagosoe wankuu wekuagiwao ni Yahwe aho hako; wendauwagosoe ukaumwa nsaa, ukawa na nkiu ukawa mwazi, naho ukawa masikini. Endaaike mziro wa chuma mwe singo yako mpaka ndiho udagamie.⁴⁹ Yahwe endaaete taifa zidi yako kuawa hae, kuawa kiheeo cha ulimwengu, enga tai mpuuka kwa aondae kumgwia, taifa ambado wakatamwiia nkumanya;⁵⁰ Taifa denado sula yesayokumanya wantu wadaa naho nkadionyesa fazila kwa wadodo.⁵¹ Wendawade ndama wako na matunda ya sanga ywako mpaka ndiho udagamizwe. Nkawanawawaekee nafaka divai mpya au mavuta, ndama au mifugo yako, mpaka wendahowakaue ukahituka.⁵² Wendawawazingile kwe miango ya mizi yenu, kubua kwe ukanto wekuaminiwao. Wendawawazingile mwe malango ya mizi yenu kosekose kwe ekuwenkayo Yahwe Mungu ywenu.⁵³ Wendaude tunda da mwii wako mwenye, nyama ya wanao wa kigosi na wakivyee wekwenkigwao ni Yahwe Mungu ywako, kwe uvaminizi na kwe ziki wendayowaiike wankuu wakuu wako- hako.⁵⁴ Mgosi mkini na mwekuegea umo mwenu endaawe na kinyuu kwa kakie na kwa mkaziwe na kwa wana wose wekusigaawo.⁵⁵ Savyo nkanawenke mweawo nyama ya wanawe endayoade, kwa sibabu nkanaasigawe ni kintu he uvamizi na ziki mnkuu yako enda aiike uanga ywako mwe malango yose ya mwe mzi wako.⁵⁶ Mvyee mkuegea mwe nywinywi, mwekwesekudaha kuika tako da muundi wakwe mwe sanga kwa sibabu ya kwefenya kwakwe enda awe na kinyuu kwa muumewe amkundae mwenye, ha mwanawe ya kigosi, na ya kivyee,⁵⁷ na kwa mwanawe mteke ekumvyaae gatigati ya miundi yakwe, naho kwa wana endaoawavyae. Endaatawale kwa sii kwa kwesekupata kintu kituhu, he uvamizi na ziki mnkuu ywako endayoaiike hako na he malango ya mzi wako.⁵⁸ Ati nkunautoze, mbui zose za shaia yekugondwayo mwe kitabu iki, ili kuhishimu zina idi tukufu naho da kutisa, Yahwe Mungu ywako,⁵⁹ basi Yahwe ywako endaaosoe nkondo ywako iwe ya kutisa na ida ya uvyazi wako; yendaiwe nkondo nkuu ya mda mlefufu, na matamu makai ya mda mlefufu.⁶⁰ Endaaete uanga yako vituhu matamu yose ya Misri wekuwayo ukayaogoha; yendayoyakumamanie.⁶¹ Naho kia utamu na nkondo yekwesayo kugondwa mwe kitabu cha shaia inu, ayo nayo Yahwe endaaete hako mpaka wendahoudagamizwe.⁶² Mwendamsigae wacheche ingalawa nee ukaigana na ntoondo za mbinguni kwa hisabu, kwa sibabu nkwekuitegeeza sauti ya Yahwe Mungu ywako.⁶³ Kana via aho bosi Yahwe ekwesekeavyo kwe wewe na kugosoa yedi, na kuwamemeezea, enda esekee aho hako na kukwaza naho kukudagamiza. Wendaung'olwe sii wendayouiite kumiiki.⁶⁴ Yahwe endaaakusaahaze mwe wantu wose kulawa kiheeo cha dunia kubua kiheeo kituhu cha dunia; uko wendaupikie miungu mituhu wesayokuimanya, wewe waa mababa zako miungu ya mbao ya maiwe.⁶⁵ Mwe aya mataifa nkunawenkigwe kutwii nkunauhumiize si ya miundi yako; badii yakwe, Yahwe endaa kwenke moyo wa kukakama, meso yesayokukua na nafasi yendaiyayate.⁶⁶ Maisha yako yendayahweee kwa mashaka mbele yako; wendauogohe kio na musu nkunauwe na maisha yedi siku zose za maisha yako.⁶⁷ Keo undawambe, "Nafaiwa iwe guoni!" na guoni undawambe, "Nafaiwa iwe keo!" kwa sibabu ya wengee mwe mioyo yenu na vintu vyendavyovieke meso yako yendailazimu kukaua.⁶⁸ Yahwe endaaakuetee Misri vituhu kwa meli kwa sia nekukwambayo, "Nkunauone Misri vituhu". Kuda wendawelavye kwe wankuu wako sa watumwa wa kigosi na kivyee, miya nkakuna kuwe na muntu ya kuwagua.

Chapter 29

¹Izi nee mbui ambazo Yahwe kamwamulu Musa kuwamba wantu wa Israeli mwe si ya Moabu, mbui ambazo zigenyewa mwe agano ekugosoado hamwe nao kuda Horebu.²Musa akawetanga Waisraeli wose na kuwamba, "Muona kia kintu ambacho Yahwe kakigoso mbele ya meso yenu mwe si ya Misri kwa Farao, mwe wandima wakwe wose na mwe si yakwe yose -- ³suuba nkuu ambaye meso yenu yaona, ishaa, hamwe na ida miujiza mikuu. ⁴Mia mpaka ivyeo Yahwe nkazati kuwenka moyo wa kumanya meso ya kuona, ema magutwi yakutegeeza. ⁵Nkiwaongoza kwa myaka alubaini jangwani; mavazi yenu nkayekusakaa uwangaenu, na makumbi yenu nkayekusakaa mwe miundi. ⁶Nkamwekuuda mkate wowose, na waa nkamwekunywa divai yeyose au kinywaji chochose chenye ukozi, ili kwamba mdahe kumanya kuwa mie ni Yahwe Mungu ywenu. ⁷Mkwezaho hantu hanu, Sihoni, mfaume wa Heshboni, na Ogu, mgaume wa Bashani, wakezaa dhidi yetu kutitoa, na tikawatoa. ⁸Sanga yao tikaidoa na kuwenka Wareubeni enga upazi, kwa Wagadi, na kwa kabila da Manase nusu. ⁹Kwa iyo tozeeza mbui za agano idi na kudigoso, ili ufanikiwe mwe kia kintu ugosoacho. ¹⁰Nywie wose, mwagooka ivyeo, mbele ya Yahwe Mungu yenu machifu wenu, makabila yenu, wadaa wenu, na maofisa wenu wagosi wose wa Israeli, ¹¹wana wenu, wayee wenu, na wageni ambao mweawo weump mwe nkambi yenu, kulawa kwa yuda msenga mbao mpaka kwa yuda mteka mazi. ¹²Muaha ili kwamba mwengie mwe agano da Yahwe mungu ywenu na mwe kiapo ambacho Yahwe Mungu wako agoso na wewe ivyeo, ¹³ili kwamba ivyeo awagoso kuwa wantu wakwe, na kwamba adahe kuwa Mungu kwa ajii yako, kama ekugombekavyo kwako, na enga ekweisavyo kwa mababa zako, kwa Abrahamu, kwa Isaka na kwa Yakobo. ¹⁴Kwa mana nagoso agano idi na kiapo iki na wewedu -- ¹⁵hamwe na kia muntu mwekugooka hanu hamwe na swiswi ivyeo mbele ya Yahwe Mungu yetu-- bali na wada abao nkawaho hamwe nasisi ivyeo pia. ¹⁶Wamanya namna tekuishivyo mwe si ya Misri, na namna tikwesosomekavyo mweao mataifa ambao kuwemboka. ¹⁷Muona vizuu vyao vigeazowasu vyekugosolwavyo kwa mbao na maiwe, feza na zahabu, ambazo ziwa miongoni mwenu. ¹⁸Hakikisha nkakuna mgosi, mvyee, ukoo, gati yenu au kabila ambae moyo wakwe wamweka Yahwe Mungu ywetu ivyeo, ili kuita kuivika miungu ya mataifa ayo. Hakikisha nkakuna zindo gati yenu dendado divyae nyongo na pakanga. ¹⁹Ukati muntu uyo ategeezaho mbui za laana inu, enda atuize moyo wakwe na kugombeka, "Nendaniwe na amani, atihonenda mwe ukaidi wa moyo wangu". Inu yenda idagamize ukavu hamwe na uwisi. ²⁰Yahwe nkana amfembazi, miya badii yakwe, maya ya Yahwe na kinyuu chakwe wenda umbanike muntu uyo na laana zose zikugondewazo mwe kitabu iki vyendaviwe uwanga yakwe, na Yahwe endaadiuse zina dakwe kulawa mbinguni. ²¹Yahwe enda amwike nkandani kwa ajii ya maafa kulawa mwe makabila yose ya Israeli, kwa kuzingatia laana zose za agano ambazo zigondewazo mwe kitabu iki cha shaia. ²²Kizazi kitongeacho, wanao wenda wenuke badii yako na mgeni mwenda eze kulawa si ya hae, wenda watamwiie wendaho waone mapigo uwanga ya sii inu na matamu ambayo Yahwe kayagoso yawe-- ²³na wendaho waone kuwa sii yose itenda salfa na munyu wokao ambaho nkakuna kintu kihandwacho au kuvyaa matunda, ambaho nkahahota mmea wowose, enga cheeka cha Sodoma na Gomora, Adma na Seboimu, ambayo Yahwe kazidagamiza mwe gazabu na maya yakwe -- ²⁴wenda wgombeke kwa hamwe na mataifa matuhu, "Kwa mbwai Yahwe kagoso ivi mwe sii inu? Joto da maya inu nkai ina maana yani?" ²⁵Ikabinda wantu wendawagombeke, "Ni kwa sibabu wadidwa agano da Yahwe, Mungu wa mababa zao, ekugosoado nao ekuwalavyaho kulawa Misri, ²⁶na kwa sibabu wahauka na kuivikia miungu mituhu na kuigimbika, miungu ambayo nkawekuimanya na ambayo nkayekuwapatia. ²⁷Kwa iyo maya ya Yahwe yaka dhidi ya si inu, ili kueta uwanga laana yakwe yose zekugondewazo mwe kitabu iki. ²⁸Yahwe kawang'oa kulawa mwe si yao kwa maya, kwa gazabu, na kwa gazabu nkai, na kuwasa mwe si ntuhu, ivyeo. ²⁹Mbui za sili ni za Yahwe Mungu ywetu ikedu; mia mbui zekufichulwazo ni za kwetu milele hamwe na wana wetu, ili tigosoe mbui zose za shaia inu.

Chapter 30

¹Vintu ivi ndivyo vyeze juu yako, balaka na laana nekuziikaza mbele yako, na ukezakuziuiwa mwe akii kati ya mataifa matuhu ambayo Yahwe Mungu ywako kawegaa, ²na wendaho umuuwie Yahwe Mungu ywako na kutunya sauti yakwe na kutongea yose ambayo nakuamulu ivyeeo -- wewe na wanao -- kwa moyo wako wose na nafsi yako yose, ³Ikabinda Yahwe Mungu ywako enda ahitue kutekwa kwako na kukufiia mbazi; enda awavuze na kuwakonga kuawa kwa wantu wose ambao Yahwe Mungu ywako nee kawasawanya. ⁴Kana yoyose ywa wantu we mwe uhamisho wa mwe ntendeuwe za hae sana si ya zunde, kuawa uko Yahwe Mungu ywako endaawakonge, na kuawa uko enda awavuze. ⁵Yahwe Mungu ywako enda awaete mwe si ambayo mababa zenu nee wamiiki, nanywi mwenda muimiiki vituhu enda amigoswee matana na kuwaomea kwemboka yekugosolwao kwa baba zenu. ⁶Yahwe Mungu ywako enda augee kumbi moyo wako na moyo wa uzee wako ili umkunde Yahwe Mungu ywako kwa moyo wako wose na kwa nafsi yako yose ili kwamba udahe kuishi. ⁷Yahwe Mungu ywako enda aike laana izi zose kwa wankuu wako na kwa wose wakimwao ni wewe, wada wekukusuubishao. ⁸Wenda uuye na kutunya sauti ya Yahwe, nawe wenda ugosoe amli zakwe zose ambazo nakuamulu ivyee. ⁹Yahwe Mungu ywako enda akufanikishe mwe ndima yose ya mkono wako, mwe matunda ya mwii wako, mwe matunda ya mifugo yako, na mwe matunda ya si yako, kwa mafanikio; kwa mana Yahwe enda atamiwe vituhu mafanikio yako kana ekutamiwayo kwa tati zako. ¹⁰Enda agosoe ivi kana wenda utunye sauti ya Yahwe Mungu ywako, ili kuzitoza amli zakwe na kanuni zakwe zekugondwazo mwe kitabu ichi cha sheia, kana mwenda mumhitukie Yahwe Mungu ywako kwa moyo wako wose na kwa nafsi yako yose. ¹¹Kwa maana amli inu nikuamuluyo ivyeeo nkio ngumu sana, wala nkaiho chongoi ya uwezo wako kuibuia. ¹²Nkaiko mbunguni, ili usekweza kwamba, "N'ndai mwenda aite kwa yetu mbinguni na kutietea kwetu na kutitenda tiisikie, ili tidahe kugosoa?" ¹³Wala nkaiho seja ya bahali, ili usekweza kwamba, "N'nda mwenda aite seja ya kaidi ya bahali kwa ajii yetu na kutietea kwetu na kutitenda tiisikie ili tidahe kuigosoa?" ¹⁴Akini mbui ihehi sana kwako, mwe kanwa chako na moyo wako, ili udahe kugosoa. ¹⁵Kauwa, ivyeeo nkiika mbele yako ugima na wedi, fiie na uovu. ¹⁶Kana wenda utunye maagizo ya Yahwe Mungu ywako ambayo nakuamulu ivyeeo kumkunda Yahwe Mungu ywako, kwenda mwe sia zakwe na kutozeeza amli zakwe, kanuni zakwe na sheia, wenda wekae na kugenea, na Yahwe Mungu ywako enda akubaliki mwe si ambayo wengia kumiiki. ¹⁷Akini moyo wako ukahituka, na usekutegeeza na mhitu wakwe wavutwa na kwenamia miungu mituhu na kuwavikia, ¹⁸basi ivyeeo nakubiikia kwako yakuwa kwei wendaudagamie, misi yako nkaina iomeewee mwe si wembokayo uwanga ya Yordani kwengia na kumiiki. ¹⁹Nazetanga mbingu na si kushuhudia zidi yako yakuwa nkiika mbele yako ugima na ufe, balaka na laana kwa iyo sagua ugima ili kwamba udahe kweka wewe na uzao wako. ²⁰Gosoa ivi ili umkunde Yahwe Mungu ywako, kutunya sauti yakwe na kutozeeza kwakwe, kwa kuwa yeye ni ugima wako na ulefu wa misi yako, gosoa ivi ili kwamba udahe kwe kaa mwe si ambayo Yahwe kawenka baba zako, kwa Abrahamu, kwa Isaka, na kwa Yakobo, kawenka.

Chapter 31

¹Musa kaita na kutamuia maneno aya kwa Israeli yose. ²Kasema kwao, "Kwa sasa nina umri wa miaka mia moja na ishiini; nkidaha kulawa na kwengia tena; Yahwe kanambia, "Nkunauvuke Yordani inu" ³Yahwe Mungu ywako, andaakuongwee mbele yako, andaangamize mataifa aya mbele yako nawe undauwahoke. Yoshua andaaite kabla yako, kama Yahwe ekusemavyo. ⁴Yahwe andaawagosome kwao kama ekugosoavyo kwa Sihoni na kwa Ogu, wafaume wa Waamori, na kwa si yao ekuiangamizayo. ⁵Yahwe andaakupatie ushindi juu yao ndiho ukintane nao kwe vita, nawe undaugosome kwao yose ndiyo nikuamuru. ⁶Uwe hodari na mwenye ujasii mtana, usekuogoha, na usekuwaogoha, kwa maana Yahwe Mungu ywako, ni yeye mhita kabla yako; nkanaakugwise wala kukubada. ⁷Musa akamwetanga Yoshua na akamwambia he meso ya Israeli yose, "Uwe hodai na mjasii mtana, kwa kuwa unda uhauke na awa wantu kwe si abayo Yahwe kaapa kwa baba zao kuwenka, na kuwarithisha. ⁸Yahwe, ne ndiye aite kabla yako; anda awe hamwe na wewe, nkana akugwise wala kukutelekeza; usekuogoha, usekukata tamaa. ⁹Musa nekaandika sheia inu na kuwenka makuhani, wana wa Walawi, ambao wadenua sanduku da kiaga cha Yahwe; pia akazipanga nakala kwa wazee wose wa Israeli. ¹⁰Musa akawaamuru na kwamba, "Katika kia mwisho wa miaka saba, kwa muda wa kudumu wekuikwao, kwa ajii ya kufuta madeni, mwe sikunkuu ya vibanda, ¹¹ambaho Israeli yose yeza kwe aviza mbele ya Yahwe Mungu ywako kwa hantu ndiho asague kuwa hatakatifu hakwe, undausome sheia inu kwa Israeli yose uku iwategezea. ¹²Kusanya wantu, wagosi, wavyee, na wadodo, na mgeni yako ambaye yu miongoni mwenu mwe malango yako, ili wadahe kusikia na kwefundisha, na ili kwamba wamheshimu Yahwe Mungu wako na kutoza maneno yose ya sheia inu. ¹³Gosoa ivi ili kwamba wana wao, ambao nkawazati kumanya, wadahe kusikia na kwefundisha kumheshimu Yahwe Mungu ywako, maadamu waishi mwe si ambayo undauite uwanga ya Yordani kuimiliki" ¹⁴Yahwe akamwambia Musa, "Kaua, siku yoza ambayo lazima undaufe; mwetange Yoshua na mweavize he hema da makutano, ili kwamba nidahe kuwapatia amri." Musa na Yoshua wakahauka na kweonyesha kwe hema da makutano. ¹⁵Yahwe ekaaviza kwe hema kwa mithili ya nguzo ya wingu; nguzo ya wingu igooka uwanga he mwaango wa hema. ¹⁶Yahwe akamwambia Musa, "Kaua undaugone na tati zako; wantu awa nndawenuke, na kwegosoa kama malaya na kuita kwe miungu ya ajabu ambayo iumo miongoni mwao kwe si waitayo. Wandawamieke na kiaga chetu kife tekuaganacho nao. ¹⁷Basi, mwe siku iyo, hasira yangu ikwea dhidi yao nami nndamwaeke. Nndanifise cheni changu kwao nao nndawaezwe. Maafa na taabu nyingi nndawazipate ili waseme mwe siku iyo, "Maafa aya nkayazati kweza kwetu kwa sibabu Mungu nkayuho naswi?" ¹⁸Hakika nndanikifise cheni changu kwao mwe siku iyo kwa sibabu ya wose ambao waugosoa, kwa sibabu wahituka kwe miungu mituhu. ¹⁹Basi sasa andika wimbo unu kwa ajii yenu na uwafundishe wantu wa Israeli. Uwe mwe miomo yao, ili kwamba wimbo unu uwe ushahidi kwangu dhidi ya wantu wa Israeli. ²⁰Kwa maana ndiho niwaete mwe si ambayo nkiahidi kwa baba zao, si iyo itiririkayo maziwa na hasai na ndiho wade na kuridhika na kunenepa, ne ndiho hitukie kwe miungu mituhu nao nndawaitumikie na kunidharau na kiaga kufa. ²¹Maovu na taabu nyingi ndiho zeze kwa wantu awa, unu wimbo unda uwe ushahidi mbele yao (kwa maana nkauna ujalwe mwe miomo yao ya uvyazi wao) kwa maana namanya kae mipango wagosoayo ivyeo, hata kabla nkizati kuwaeta kwe si nekuwaahidiyo. ²²Kwa iyo Musa kaadika wimbo unu siku iyo na kuwafundisha wantu wa Israeli. ²³Yahwe akamwenka Yoshua mwana wa Nuni amri na kumwambia, "Uwe hodari na mwenye ujasii mtana; kwa maana undauwaete wantu wa Israeli mwe si nekuwaapiayo, nani mndatize hamwe." ²⁴Ikaawia kwamba Musa ekubindizaho maneno ya sheia inu mwe kitabu, ²⁵akawamuru Walawi wekwenuao sanduku da kiaga la Yahwe, na kuwamba, ²⁶"Doa kitabu iki cha sheia na kiike nkandani mwe sanduku da kiaga la Yahwe Mungu wenu, ili kidahe kuwa hada kama ushahidi dhidi yenu. ²⁷Maana namanya uasi wenu, na singo zenu ngumu, kaua, maadamu ni hai hamwe na nywinywi hata ivyeo, muwaasi dhidi ya Yahwe; indaiwe vivihi baada ya mimi kufa? ²⁸Nikusanyieni wazee wose wa makabila yenu, na maafisa wenu, ili nitamuie maneno aya mwe magutwi yao na kuzetanga mbingu na si kushuhudia dhidi yao. ²⁹Kwa maana namanya baada ya mimi kufa, mndamwebanange kabisa na kuhituka kuibada sia nekuwaamuruyo, maafa ndaya wapate mwe sibabu mndamgosoe yada maovu he meso ya Yahwe, ili kumsongeeza mwe hasira kwa mikono ya ndima zenu. ³⁰Musa akasema mbele ya kusanyiko dose da Israeli maneno yose ya wimbo unu hadi yekukamilikaho.

Chapter 32

¹Tegeezani nywie mbingu na niluhusu kutamwiia. ²Eka dunia itegeeze mbui za kanwa changu. Eka mafundisho yangu yetike si enga fue eka usemi wangu ugwe enga mnyozu, enga fua yekutuiayo mwe mani laini, na enga fua inyunyutikayo uanga ya mimea. ³Kwa ajii nindanitangaze zina da Yahwe, na kumpata ukuu Mungu ywetu. ⁴Mwamba, ndima yakwe ni kamili kwa ajii sia zakwe ni za haki. Ye ni Mungu muaminifu, nkana uzalimu. Ye ni wa haki na mwadilifu. ⁵Wagoso ya ubanasi juu yakwe. Wo nkio wanawe. Ni soni kwao. Wo ni uvyazi mbaya wekuhotokao. ⁶Je! Ndaumwenke Yahwe kwa sia imu nywie wantu wabahau mwesaokwemanya? Je! ye nkio tatienu, yuda mwekuwaumba? Kawaumba na kuwaimarisha. ⁷Kumbukani zia siku za kae, tafakali juu ya miaka mingi ya nyuma. Muuze tatiyako nae anda akuonyese wazee wako nao wandawakwambie. ⁸Hada ambaho uyo mwe uanga ekuwapatiaho mataifa ulisi wao ekuwapangaho wanadamu wose na kuika mihaka ya wantu, na ekuimalishaho idadi ya miungu yao. ⁹Kwa ajii fungu da Yahwe ni wantu wakwe; Yakobo ni mgawo wa ulisi wakwe. ¹⁰Kampata kwe si ya jangwa na kwe jangwa kavu na divumado upepo kamkinga na kumtunza, amlinde enga mboni ya ziso dakwe. ¹¹Enga mdege tai muinda sasa dakwe na kutoatoa mawawa yakwe mwe makinda yakwe, Yahwe akatandaza mawawa yakwe na kuwadoa na kuwenua kwe mahahatio yakwe. ¹²Yahwe ikedu kamuongoza nkakwekua na mungu mgeni hamwe na yeye. ¹³Kamtenda aendesha kwe maeneo kwe iyo si, na kaamlisha matunda ya mwe mbuga; alimrutubisha kwa woki kuawa kwe iwe, na mavuta kuawa kwe mwamba mgumu sana. ¹⁴Kada siagi kuawa mwe kundi na kunywa mee kuawa kwe kundi da mifugo hamwe na mavuta ya wanang'oto, ngoto gosi wa Bashani na mbuzi hamwe na ngano ntana kabisa -- nawe kunwa divai vyewao fuo yekugosolwayo kwa juisi ya mizabibu. ¹⁵Akini Yeshuruni akakua kwa unene na kutoa mateke -- kukua kwa unene, nee u mnene sana na nee kuda vyazo wako, kamueka Mungu mwe kumuumba na kuemea mwamba wa wokovu wakwe. ¹⁶Wamtenda Yahwe aone kinyuu kwa miungu yao ya ajabu kwa mauzi yao wakamtenda akapate maya. ¹⁷Waavya azaba kwa mapepo ambayo nkio Mungu, miungu ambayo khawazati kuimanya miungu ambayo yeaviiza ivi hehi hehi, miungu ambayo baba zenu nkawekuwaogoha. ¹⁸Kuteekeza mwamba ambao nee ni tatiako na ukyaa Mungu mwekukuvyaa. ¹⁹Yahwe kadina idi na kuwaemea kwa kuwa wanawe wa kigosi na wa kivyee wamsongeeza. ²⁰"Ndaufise cheni changu kwao", akagombeka, "Nami ndanikaue mwisho wao undauwe viviihi kwa ajii wowo ni kivyazi kibishi wana ambao nkio waaminifu. ²¹Wanitenda naona kinyuu kwa kia ambacho nkio mungu na kunenka maya kwa mbui zesazo maana. Ndaniwatende waone kinyuu kwa wada ambao nkio taifa nndaniwauzi kwa taifa pumbavu. ²²Kwa maana moto kuwashwa kwa maya yangu na yaaka mpaka si mwa Sheoli; yameza ulimwengu na mavuno yawasha moto misingi ya miima. ²³Nndaniuwie maafa kuhusu wowo nndanifyatue mishale yangu yose kwao; ²⁴wondawage kwa saa ne kumazwa kwa joto dakado kwa ubanasi msungu ndanitume kwa meno ya wanyama wa mztui hamwe na sumu ya vintu vitambaavyo mwe mavumbi. ²⁵Chongoi paange ndaniwadoe na mve vyumba woga undaugosoe ivyo. Wose mgosi kijana na bikira ndani wadagamize, mteke mionka na mgosi uwenye fii. ²⁶Nkyambaa ndaniwasambaze hae kwamba nndigosoe kumbukumbu yao kukoma mioyoni mwa wanadamu. ²⁷Ati nee nkiogoha usongeezi wa mnkuu na kwamba wankuu wakwe wadumu kimakosa, na kwamba nee wakagombeka kwamba, "Mkono wetu wenulwa," nee nkigosoa aya yose. ²⁸Kwa ajii Israeli ni taifa dipungukiwado na hekima na nkakuna ufahamu mwe moyo wao. ²⁹Ah ati nee wana hekima, nee waelewa isi na kuzingatia kweza kwa hatima yao! ³⁰Yadihika viihi yumwe aguuse maelfu na waidi kuika makumi elfu mbioni, isipokuwa mwamba wao nkazatikuwataga na Yahwe nkazati kuwaekea kwao? ³¹Kwa ajii mwamba wa wankuu zetu nkio enga mwamba wetu enga via wankuu wetu wazumiavyo. ³²Kwa ajii mzabibu wao waawa kwe mzabibu wa Sodoma, na kwe minda ya Gomora; na zabibu zakwe ni sumu na vishada vyao viusungu. ³³Mvinyo yao ni sumu ya nyoka na sumu katili ya nyoka. ³⁴Unu mpango nkawekufiswa kwangu kwa sii na kuvugalwa kabisa kwe hazina zangu? ³⁵Nkuu ni yangu, kuavya fidia, kwe muda miundi wao ndiho uteee kwa ajii siku ya maafa kwao i hehi na vintu ndivyo vyeze kuhusu wowo ndaviharakishe kugosoka. ³⁶Kwa ajii Yahwe andaavye haki kwa wantu wakwe na andaawaonee mbazi wandima wakwe. Onda ahakikishe kwa nguvu yao itoweka na nkakuna ndie asigae iwe watumwa au wantu wenye uhuru. ³⁷Akauka aho andaagombeke, "Wakuhi miungu yao mwamba ambao wauguukia? -- ³⁸miungu yekudayo kafa za nene na kunywa mvinyo wa kafa za kinywaji? Na wenuke na kukwambiza na wawe na ulinzi kwako. ³⁹Kaua mimi sasa, hata mimi, ni Mungu, na kwamba nkakuna mungu tofauti yangu; nakoma, na naeta uhai niaeyenuhi na nahonya na nkakuna mntu ndiye akuokoe kuawa kwe uwezo wangu. ⁴⁰Kwa maana nemia mikono yangu mbinguni na kwamba ivi, "Niishivyo milele nndanigosoe. ⁴¹Ndio ning'oe paange dangu ding'aado na mkono wangu ndiho uvoke kueta haki nndanihize nkuu kuhusu wankuu wangu na kuwaiha wada wakimwao ni mimi. ⁴²Nndanigosoe uta wangu na kukolwa mphone na paange dangu ndadimeze nyama kwa mphone ya wekukomwao na mateka na kuawa kwa mitwi ya waongozi wa wankuu." ⁴³Tamiwani nywie mataifa na wantu wa

Mungu, kwa ajii andaihize nkuu mphone ya wandima wakwe onda aihize nkuu kuhusu wankuu wakwe hae andaagosoe upatanisho kwa ajii ya si yakwe, kwa wantu wakwe.⁴⁴ Musa keze wee agombeke maneno yose ya wia unu mwe magutwi ya wantu, yeye na Yoshua mwana ywa Nuni.⁴⁵ Akauka aho Musa akabinda na kugombeka maneno aya yose ya kwa Israeli yose.⁴⁶ Akawamba, "Imalishani akii yenu kwa aya maneno ambayo nkiwashuhudia kwenu ivyeo ili kwamba muwaamulu wana wenu kuyatoza maneno yose ya sheria inu.⁴⁷ Kwa ajii inu nkio mbui ndondo kwako, kwa ajii ya ugima wako na kwa kwembokee mbui inu ndaulefushe siku zako kwe si ambayo waiita kuhusu Yordani kumiliki."⁴⁸ Yahwe katamwia na Musa mwe siku iyo na kwamba,⁴⁹ "Hita kwe usawa unu wa muima wa Abarimu, uanga ya miuma wa Nebo, ambao u mwe si ya Moabu, mkabala na Yeriko. Undaukamwe si ya Kanani, ambayo nawapatia wantu wa Israeli enga miliki yao.⁵⁰ Undaufe kwe muima ndio uukwee na undaukusanywe na wantu wako enga Haruni Muisraeli mwezio ekufavyo uanga ya muima wa Hori na kukusanywa kwa wantu wakwe.⁵¹ Inu ndaigosoke kwa ajii nkwekuwa mwaaminifu kwangu miongoni mwa wantu wa Israeli mwe mazi ya Meriba kuda Kadeshi, mwe jangwa da Zini; kwa ajii nkwekunigosoea utukufu na hishima miongoni mwa wantu wa Israeli.⁵² Kwa maana ndauone si mbele yako akini nkunauite kuda kwe si niwapatiayo wantu wa Israeli."

Chapter 33

¹Inu ni baaka ambayo Musa mntu wa Mungu kawabaliki wantu wa Israeli kabla ya kufa kwakwe. ²Kaamba: Yahwe keza kuawa Sinai na akenuka kuawa Seiri uwanga yao. Kang'aa kuawa mwiima wa Paramu, na akeza na elfu kumi ya watakatifu. Kwe mkono wakwe wa kuume mmweko umulika. ³Kwei, awakunda wantu; watakatifu wakwe wose wamwe me mikono yako naho wamsujudia mwe miundii yakwe; wahokeya mbui zako. ⁴Musa katiamuu sheria, ulisi kwa kusanyiko da Yakobo. ⁵Naho hawa na mfaume Yeshurum, hada ambaho wakuu wa wantu wakusanyika, makabila yose ya Israeli hamwe. ⁶Eka Rubeni aishi ese kufa, miya wagosi wakwe wawe wacheche. ⁷Inu ni baaka ya Yuda. Musa akamba: Tegeeza sauti ya Yuda, Yahwe, na umuete kwa wantu wakwe vituhu. Mgooke kuwa msada kwa wabaya wakwe. ⁸Kuhusu Lawi, Musa akamba: Thumimu yako na Urimu yako ni ya matakatifu wako, yuda wekumjaribuye kuda Masa, ambaye kushindana naye mwe mazi ya Meriba. ⁹Mntu mwekugombekae kwa tati yakwe na mami yakwe, "Nkizati kuwaona." Wala nkee kuwatambua kakize, wala nkee kuwajali wanawe wenye, mana kalinda mbui yako na agano dako. ¹⁰Afundishwa Yakobo maagizo yako na Israeli sheria yako. Onda agee ubani mbee yako na sadaka kamii ya kuteketezwa kwe kilinga chako. ¹¹Baiki mai zakwe, Yahwe, na kukubai kazi ya mikono yakwe. Bonda vigudi vya wada wenukao kinyume chakwe, na wada wantu wamchukiao, ili wese kwenuka vituhu. ¹²Kuhusu Benyamini, Musa akaamba: Yuda mkundwa ni Yahwe aishi kwa usaama nkandani hake; Yahwe amkinga siku ngima, naye aishi gatigati ya mikono ya Yahwe. ¹³Kuhusu Yusufu, Musa akaamba: Sii yakwe na ibai kiwe ni Yahwe na vintu vya thamani vya mbinguni, na mnyozu, na kina kigonacho hasi. ¹⁴Sii yakwe na ibai kiwe na vintu vya thamani mavuno ya zua, na vintu vya thamani mazao ya miezi, ¹⁵kwa vintu vitana vya miima ya zamani, na kwa vintu vya thamani vya miima ya milele. ¹⁶Sii yakwe ibarikiwa na vintu vya thamani vya alizi na wingi wakwe, na kwa mapenzi matana ya yuda mwe kuwa kwe kichaka. Baaka na ibue uwaga mwe mtwi wa yuda mwe kuwa mwana mfaume kwa kakize. ¹⁷Mvyaigwa wa kwanza wa ng'ombe mwe utukufu wakwe, na mphembe zakwe ni mphembe za ng'ombe mwitu. Kwa awa onda awasukuma wantu wose hadi mwisho wa dunia. Awa ni maelfu na makumi ya Efraimu; awa ni maelfu wa Manase. ¹⁸Kuhusu Zabuloni, Musa kaamba: Fulahi, Zabuloni, kwe kuawa kwako, nawe, Isakari, mwe mahema yako. ¹⁹Wonda wawetange wantu mpaka miimani. Uko wonda walavye sadaka za utakatifu. Mana wonda waonke wingi wa bahai na msanga wa ufukweni. ²⁰Kuhusu Gadi, Musa kaamba: Abalikiwe yuda mumkuza Gadi. Onda aishi hada enga simba mvyee, naye onda anyakue mkono au mtwi. ²¹Kaavya sehemu ntana kwakwe mwenye, maana nee kuna fungu da alizi ya kiongozi da kuhifadhiwado. Keza na mitwi ya wantu. Katekeeza haki ya Yahwe na maagizo yakwe hamwe na Israeli. ²²Kuhusu Dani, Musa kaamba: Dani mwana ywa simba arukaye kuawa Bashani. ²³Kuhusu Naftali, Musa kaamba: Naftali, mwe kulizika na fadhila, na kumema kwa baaka za Yahwe, miliki sii ya mangaibi na kusini. ²⁴Kuhusu Asheri, Musa kaamba: Abai kiwe Asheri ya wana watuhu wa kigosi; naye akubalike kwa kakize na achorove muundi wakwe mavuta ya zeituni. ²⁵Vyuma vya mzi wako na viwe chuma cha shaba; kamavia siku zako zendaho ziwe nee usaama wako wendavyo uwe. ²⁶Nkakuna enga Mungu, Yeshurumu -- mwe kumiiki, muendesha kwe mbingu kukusaidia, na kwe utukufu wakwe uwanga kwe mawingu. ²⁷Mungu wa milele nee guukio, na ahosi hakwe kuna mikono ya milele. Yasukuma adui mbee yako, naye akaamba, "Angamiza!" ²⁸Israeli waishi kwe usaama. Wana Yakobo nee wa salama kwe sii ya nafaka na divai mpya; hakika mawingu na yagwise mnyozu uwanga yakwe. ²⁹Baaka zako ni nyingi, Israeli! Ni ndai kama wewe, wantu wekukombolwao ni Yahwe, ngao na msaada wako na uhamba wa utukufu wako? Maadua zako wonda weze kwako kwa kuzingiza, wonda ujate sehemu zao zekwenukazo.

Chapter 34

¹Musa nekahauka kuawa nyanda za Moabu mpaka mwima wa Nebo, hadi kilele cha Pisga, cheiho hehi na Yeriko. Uko Yahwe kamuonyesha sii yose ya Gileadi kuawa uhae wa Dani, ²na Naftali yose, na sii ya Efraimu na Manase, na sii yose ya Yuda, mpaka bahai ya magharibi, ³na Negevi, na uwanda wa bonde la Yeriko, mzii wa mitende, mpaka uhae wa Soari. ⁴Yahwe neeawambia, "Inu nisii nekuapayo kwa Abrahamu, kwa Isaka, na kwa Yakobo, na kugombeka, "Nndaniweke uvyazi wako." Nkikuruhusu uikaue kwa meso yako, lakini nkunauite kuda." ⁵Basi Musa mndima wa Yahwe, neekafa hadi mwesii ya Moabu, inga neno da Yahwe dekuahidivyo. ⁶Yahwe kamzika mwekoongo mwesii ya Moabu hehi na Beth-peori, lakini mmanya kabui dakwe hadi ivieo. ⁷Musa nekawa naika da mmyaka mia mwenga na ishiini ekufaho; meso yakwe nkayokufia, wala nguvu za asili zakwe nkazokupungua. ⁸Wantu wa Israeli womboleza Musa mwe nyanda za Moabu mwe misii saasini, aho neesiku za maomboleza ya Musa yekutimiah. ⁹Yoshua mwana ywa Nuni neekatozwa na roho ya hekima, kwa kuwa Musa kamwikia mkono uwanga. Wantu wa Israeli wamtegeeza na kugosoa yada ambayo Yahwe alimuamuru Musa. ¹⁰Tangu aho nkahazati kuawia nabii mwe Israeli inga Musa, ambae Yahwe kammunya cheni kwa cheni. ¹¹Nkakuzati kuwa na nabii yoyose inga yeye kwa ishaha na miujiza ambayo Yahwe kamtuma kugosoa mwesii ya Misri, kwa Farao, na kwa wandima wakwe, kwa sii yakwe yose. ¹²Nkakuzati kuwa na nabii yoyose inga yeye kwa mambo yose makuu, ya kutisa ambayo Musa kayagosoa mwe meso Israeli yose.

Judges

Chapter 1

¹Baada ya Yoshua yekusiaho, wana wa Ziladi wamuuzwa Yahwe wakagombeka, "N'ndai ndiye awashambulie basi Wakaanani kwa ajii yetu, ili kutoana nao?" Yahwe akagombeka, "Yuda n'ndaamishambulie. Kaua, nkimyenka kumiiki sii inu. ³Wantu wa Yuda wakawamba wana wa Simoni, ndunguze, "Soo hamwe naswi mwe eneo detu ambado tenkingwa ili kwa hamwe titoane na Wakanani. Naswiswi pia n'ndatiite kwe ntendeo mwekwekigwayo. "Basi kabila da Simoni wakaita hamwe. ⁴Wantu wa Yuda wakavota, na Zumbi na Zumbi akawenka uvoti uonga ya Wakanaani na Waperizi. Wakawakoma wantu kumi uko Bezeki. ⁵wakambwii Adoni Bezeki uko Bezeki, nao nee watoana nae na kuwavota Wakanaani na Waperezi. ⁶Akani Adoni Bezeli akamguukia, wakamtongea na kumtoza, nao wakasonga vya vyao vyose. ⁷Adoni Bezeli akagombeka, wafaume sabuni, wekao vya vyao vyose vyekusengavyo, wakuba nkande yao sii ya meza yangu. Kana nekugosavyo, hata ivyo Zumbi Muungu kagosoa kwangu," Wakamweeta Yerusalemu, nae uko akaumbwa mzimu. ⁸Wantu wa Yuda wakatoana zidi ya mzi wa Yerusalemu na wakaudoa. wakagwisa ukondo na mapaange na mzi wakaukibusa moto. ⁹Kuowaaho wantu wa Yuda wenda kutoana na Wakanaani wekwekaano kwe mwiima, Negebu, na mangalibi mwa mwiima. ¹⁰Yuda akaita zidi ya Wakanaani wekwekaao hebloni (zina da Hebloni aho bosi diwa Kilias-aba), nao wakamvota Sheshai, Ahmani na Talimai. ¹¹Kuawa uko wantu wa Yuda watoana na wenyezi wa Debili (zina da Debili aho bosi nee diwa Kilias-Seferi) ¹²Kalebu akagombeka, Yoyose ndie avamie Kilias-sefeli na kuidoa, n'ndanimwenke Akisa, mwanangu ya kivyee awe mkaziwe. ¹³Osinieli, mwana Kenazi, mvunawe da Kalebu, akaiteka Debili, na Kalebu akamwenka Akisa, mwanawe ya kivyee awe mkaziwe. ¹⁴Nee Akisa abua kwa Osinieli, na akamhembeeza amuombeza tatiakuze amwenke mnda. Ekuaho akasea mwe mphunda yakwe, Kalebu akamuuzwa, "Nikugosoe mbwai?" ¹⁵Akamwamba, Nibiliki. Kwa ajii kunenka sii ya Negebu, nenka pia ngodi za mazi. Ivyo Kalebu akamwenka chemchemi za uanga na chemchemi zassi. ¹⁶Uvyazi wa Mkeeni shemejie da Msa, waita kuawa mzi wa Mitende hamwe na wantu wa Yuda, mpaka jangwa da Yuda; ambado di uko Negevu, kwekaa na wantu wa Yuda hehi na Alad. ¹⁷Nao wantu wa Yuda wakaita hamwe na wana wa simoni ndugize, wakawadagamiza Wakaanani wekwekaao Zefati, wakaibananga kabisa. Mzi wetangwa Holma. ¹⁸Wantu wa Yuda pia waitaka Gaza na sii yekuizungukayo, Ashkeloni nasii yekuizungukayo, na Ekron na sii yekuizungukayo. ¹⁹Yakwe nee yu hamwe na wantu wa Yuda na wakaimiliki sii ya miima; mia nkaokudaha kuwaavya wenyezi wa kaongoi kwa sibabu ne wana magari ya chuma. ²⁰Hebloni kenkigwa Kalebu (inga Msa ekugombekavyo), nae akawaguusa kuawa uko wana watatu wa Anaki. ²¹Mia wana wa Benyamini nkaokuwaguusa Wayebesi wekwekaao Yerusalemu hata ivyeo. ²²Nyumba ya Yusufu yeandaa kuigwa ukondo Beseli, na Yahwe nee yu hamwe nao. ²³Wegaa wantu kuimamaankanya Beseli (mzi wekwetangwao Luzu). ²⁴Wamamaankanyi waona muntu akaawa chongoi ya mzi, wakamwamba "Tafazai tionyese jinsi ya kwengia mwe mzi, na n'ndatikugosoe yedi" ²⁵Kawaonyesha zia ya

kwengia mwe mzi. Wakauteka mzi kwa makai ya uhamba, mia wakambado muntu uyo na nduguze wose wakahauka. ²⁶Na muntu uyo akaita sii ya Wahiti, akazenga mzi, akawetanga Luzu, ambao ni zina dakwe mpaka ivyeo. ²⁷Wantu wa Manase nkawokuwaguusa wantu wekuao mwe mizi ya Betsheani na vijiji vyakwe, au Taanaki na vijiji vyakwe, au wada wekwekoo Dori na vijiji vyakwe, waa wada wekwekoo Ibelamu na vijiji vyakwe, waa wada wekwekoo Megido na vijiji vyakwe, kwa sibabu wakanaani neewaamua mwesii iyo. ²⁸Isilaeli yekuwaho na nguvu, wawakungumiza Wakanaani wawatumikie kwa ndima ngumu, mia nkaokuwaguusa kabisa. ²⁹Eflaimu nkeekuwaguusa Wakanaani wakekaa gatigati yao. ³⁰Zebuloni nkeekuwaguusa wantu wa Kitiloni, waaa wantu wekuao Nahaloli, na Wakanaani wakasongwa n'kishi hamwe nao; mia Zabuloni akawakungumiza Wakanaani wawatumikie kwa ndima ngumu. ³¹Asheli nkekuwaguusa wantu wekoo Aka, au wantu wekoo Sidoni, au wada wekoo Alabu, Akizibu, Heliba, Afeka, au Lehobu. ³²Ivyo kabila da Asheli yekaa gatigati Wakanaani (wekwekoo mwesii iyo), kwa sibabu nkawokuwaguusa. ³³Na kabila da Nafutali nkadokuwaguusa wantu wekuao wakekaa Betshemesi, waa wekuao wakekaa Basanasi. Hata ivyo, kabila da Nafutali dekaa, gati gati ya wakanaani (wantu wekuao wakekaa mwesii iyo) Hata ivyo wenyezi wa Betshemesi na Besanasi wakungumizwa kugosoa ndima ngumu kwa Nafutali. ³⁴Waamoli wawakungumiza kabila da Dani kwekaa mwesii ya kiima, nkaokuwaluhusu kweza kaongoi. ³⁵Basi Waamoli wekaa kwe mwiima wa Heleni, uko Aiyaloni, na Shaalibimu mia nguvu za kijeshi za nyumba ya Yusufu ziwavota, nao wakakungumizwa kuwatumikia kwa ndima ngumu. ³⁶Mhaka wa Waamoli nee ni kuawa kiima cha Aklabimu uko Sela mpaka sii ya viima.

Chapter 2

¹Malaika ya Zumbe akaawa Gilgali, akaita Bakimu, akamba "Nkikueta kuawa Misili, naho nkikueta mwesi nekewisayo kuwenka tati zako. ²Nabinda namba, nkinanibonde kiaga changu na wee. Wesekugosoa kiaga na wada wekaao mwesi inu. Gwisa hemiviko yao. Mia nkwekutegeeza sauti yangu. Je! n'kibwai iki wekugosaocho? ³Basi sasa namba, "Nkinaniwaguuse Wakanaani hemeso yenu, wao n'nda watende miwa kwenu, na miungu yao yondaitende mtego kwaajii yenu. ⁴Malaika ya Zumbe ekuwambiaho mbui izo kwe wantu wose wa Isilaeli wantu wakakema na kuia. ⁵Wahetanga hantu hada Bokimu. Aho neewaavya zabihu kwa Zumbe. ⁶Yoshua akuavyaho uhusa wantu waite wana wa Isilaeli kia mwoneka aite hantu ekwenkigwaho, wakawa na umiliki wa alizi yao. ⁷"Wantu wamtumikia Zumbe ukati wa maisha ya Yoshua na wadaa wakasongwa baada yakwe, na niwada wekuonao matendo yose makuu ya Zumbe ekugosoayo mwe Isilaeli. ⁸Yoshua mwanangwa ya Nuni, mndima ya Zumbe, kafa na maika ya myaka 110. ⁹Wakamzika mwemhaka wasi ekwenkigwayo uko Timnath Helesi, hemuima wa eflaimu, Kasikazini hemuima Gaash. Uvyazi uwo wose wekonga hetati zao. ¹⁰Uvyazi mtuhu wekutongeo baada yao nkawakumanya Zumbe au kia chekugosokacho mwe Isilaeli. ¹¹Wantu wa Isilaeli wantenda vibaya hemeso ya Zumbe, nao neewawa tumikia Mabaali. ¹²Wakahauka kwa Zumbe, Muungu ya tati zao, mwekuwaavya kuawa Misili. Wakabasa miungu watuhu, miungu ya wantu wekuawao hehi nao nao wakawavikia. Wakamkima ZUMBE kwa sibabu. ¹³Wahauka kwa Zumbe na kumvika Baal na Maashtoleti. ¹⁴Maya ya Zumbe yakatenda mwewa Isilaili nee awenka wankondo wekubawao mai zao kuawa kwao. Kawatanga inga watumwa wekugosokao kwa nguvu za wankondo wao wekuwazungukao, nkawwokudaha kwekinga zidi ya wankondo wao. ¹⁵Isilaeli wekuitaho kwe kutona, mkono wa Zumbe nee uzidi yao kuwavota, inga ekweisavyo. Na neewawa mwesuuba nkai. ¹⁶Nee Zumbe akawenua waahi, wekuwaohao mwemikono ya wada wekuawa wakabawa mai zao. ¹⁷Hata ivyo nkawokuwategeeza waahi wao. Nkawokuwa waaminifu kwa Zumbe nee wenega wenye inga wakianga kwa miungu watuhu na kubika. Wakanya kuhituka na kuibada sia wekwekaao tati zao wada wekuzumiao amli za Zumbe iya wowo wenye nkawokuvigoso. ¹⁸Zumbe kenua waahi kwa ajii yao. Zumbe akawambiza waahi na kuwakomboa kuawa mwe mikono ya wankondo wao misi yose muahi ekwekaazo. Zumbe kawafii mbazi wekuhumao kwa ajii ya wasa wekuwadiia mauili na kuwapisha. ¹⁹Mia muahi ekwendaho kufa, wakahituka na kugosoa mbui mbaya kutendesha komba via wekugosoavyo tati zao. Wakahita Wakaitongea miungu mtuhu kuitumikia na kuivikia. Waemea kuka mbui zao zose mbaya ama sia zao utii. ²⁰Maya ya Zumbe ya katenda mwe Isilaeli; akamba kwa ajii taifa idi dibopnda mashaiti ya kiaga changu ambacho nkiika kwa ajii ya tati zao kwasibabu nkawokuitegeeza sauti yangu. ²¹Kuawii isasa nkinanidiuse he meso yao taoifa dodose akubadado Yoshua ekubindaho kufa. ²²N'nda n'tende ivi ili kuwageeza Isilaeli, atan'nda watongee sia ya Zumbe au nkawana watongee, inga tatizzo wekuitongeeavyo. ²³Nee sibabu Zumbe akawabada Mataifa ayo, waa nkekuwaguusa kinyio na kuwangea mwemikono ya Yoshua.

Chapter 3

¹Saa Zumbe nee ayaeka mataifa aya aigeeze Israeli, yaani kia muntu mwe Israel ambae nkee kushiiki nkondo yoyose uko kanaani. ²(Kagosoa ivyo ili kuwahinya nkondo uvyazi mhya wa Israel ambao nkawe kumanya kabla). ³Aya nee mataifa: Wafaume washano kuawa kwa Wafilisti, Wakanaani wose, Wasidoni, na Wahivi wekukwekaaa mwiima ya Lenbanoni, kuawa mwiima Baaali Helmoni kiamuo Hamasi si. ⁴Mataifa aya nee yabadigwa kana ambayo Zumbe nee kaigeeza IUsael, kusibitisha kana wazitoza amli ekwenkaza baba zao Musa, ⁵Basi wana wa Israel wakekaa gati ya Wakananaani, na Wahiti, na Waamoli na Wapelizi na Wahivi na Wayebusi. ⁶Wadoa wana waonao akawenka wana wao wana wao wa kivyee na kuihizikia miungu yao. ⁷Wana wa Israel wagosoa ambayo ni mabaya he meso ya Zumbe, wakamjaa Zumbe, Muungu ywao, Wamvika Baali na Ashela. ⁸Basi, maya ya Zumbe nee yaka juu ua Israel, nae akawatanga mwe mikono ya Kushan-lishataimu mfaume ywa Alan Nahlaimu. Wantu wa Israel wamkantukia Kushan Risha taimu kwa miaka nane. ⁹Wantu wa Israel wekumuombezaho Zumbe, Zumbe akamwenua muntu mwenda awambize wana wa Israel, na muntu mwendaawahonye: Osneil mwana ywa Kenazi (ndugu mdodo ywa Kaleb). ¹⁰Loho ywa Zumbe akamgea nguvu, nae akaaha Israel na Israel na akaawa kuita kwe nkondo. Zumbe akamwe nka kuivota Kush-Lishalaimu mfaume ywa Alamu, Mkono wa Osiniel akavota KushanLishataimu. ¹¹Sii ne ina npeho kwa myaka alubaini, nee Osiniel mwana Kenazi nee afia. ¹²Ikaawa aho, Waisrael wakagosoa yesa yokutama he meso ya Zumbe, Zumbe akamwenka Egiloni mfaume ywa Moabu nguvu kuwavoto Waisrael. ¹³Egilon nee ehanganya na wana wa Amoni na Waamaleki wakaita na kuvota Islae na nee waudoa mzi wa mitende. ¹⁴Wantu wa Israel wamhiyazikia Eglon mfaume ywa Moabu kwa myaka kumi na mnane. ¹⁵Wana wa Israel wekumwombezaho Zumbe, Zumbe akamwenua muntu ywa kuwambiza, Ehudi mwana ywa Gela, Mbenyaamini, muntu shoto, wana wa Israel wakatuma kwa Egloni mfaume ywa Moabu, kwa maiho yao ya kodi. ¹⁶Ehudi akegoswee ya upanga wekuwao na makadi kuidi, uwe wa zilaa mwenga, nee autaha si ya nguo zakwe uwanga ya muundi wakwe wa kuume. ¹⁷Akamwenka Egloni Mfaume ywa Moabu maiho ya kodi (Egloni nee muntu kagimba sana.) ¹⁸Baada ya Ehudi kuiha maiho ya kodi, akahauka na wada wekuwao wayenua. ¹⁹Hata ivyo Ehudi mwenye ekubuaho hantu ambaho vizuu vya kusonoa vigosolwa hehi na Gilgali, akahituka na kuuya, akamb, 'N'na saamu za siikwako mfaume ywangu, Eglon akamba, Nyamaani myee! kwa iyo wose wekumhiziakiao wakalawa mwe chumba. ²⁰Ehudi akeza kwakwe, Mfaume nee kekaaikedu, ikedu mwe chumba cha uwanga cha npeho. Ehudi akamba, 'N'na saamu kuawa kwa Muungu kwaajii yako. "Mfaume akagooka kuawa mwe kiti chakwe. ²¹Ehudi akanyoosa mkono wakwe wa kumoso akadoa upanga kuawa kwe muundi wakwe wa kuume, na akaugekea mwe mwii wa mfaume. ²²Na mhini wa upanga ukengia ndani yakwe baada ya upanga, naoukaawia nyuma yakwe na mavuta yakatozana na upanga, kwa kuwa Ehudi nkekuuavya upanga shongoi ya mwii wakwe. ²³Ikabinda Ehudi akaawa kwe ukumbi na akavugaa nyuvi za chuma cha uwanga nyuma yakweakawavugaia. ²⁴Baada ya ehudi kuhauka, wandima wa mfaume wakeza, wakaona nyuvi za chumba cha uwanga ivugalwa kwaiyo wakaafya, "Kwei enda awekeavya mwenye mwe hali ya npeho ya gati da uwanga. ²⁵Wakasongwa ni kutenda matumatu kiamuo wekuvokaho kuyataamama kuwa nee wabea wajibu wao ukati mfaume nkazati kuuvugua uvi wa gati da uwanga kwaiyo wakadoa ufunguo wakawachopoa, Kua Zumbe ywao kagwa si akafa. ²⁶Ukati wandima wakagoja wakeu za wakundwa kugosoa m'mbwai Ehudi nee anguuka na kwemboka hantu ambaho nee hana kizuu cha kusongoa, na ivyo akaguuka kuita Seira. ²⁷Ekubuaho, akatoa gunda mwe si ya mwiima wa Eflaimu ikabinda wana wa Israeli wakaseeya hamwe nae kuawa kwe miima, naye akawaongoza. ²⁸akawambia, Nitongea kwa Zumbe enda awavote wankuu wenu, Wamoabu, wakamtongea wakagwia vivuko koongo da Yoldani, kuawa kwa Wamoabu waa nkewaluhusu muntu yoyose kudumua mto. ²⁹Ukati uo wawakoma wantu kumi wa Moabu na wose nee ni wantu watanguvu wenao uwezo. Nkakuna mwekuguuka. ³⁰Kwaiyo msi uo Moabu ivotwa ni nguvu ya Israeli. Na si nee iwa na npeho kwa miaka saasini. ³¹Baada ya Ehudi, mngea nee ni Shamgali mwana ywa Anti ambaye neee kakoma Wafiisiti 600 kwa konzo da ng'ombe, naho kawahonya Israel kuawa kwe hatai.

Chapter 4

¹Baada ya Ehudi kuumbwa mzimu, Wantu wa Israeli wagosoa vituhu ubanasi hemeso ya Zumbe. ²Zumbe kawagea mwe mikono Yabini. Mfaume wa Kanani, mwekuwada uko Hasori. Mkuu wa jeshi dakwe mwetangwa Sisera, naye kekaa Horosheti ya Mataifa. ³Wana Israeli waka mwombeza Zumbe awafiembazi, kwa ajii Sisera kawa na magari ya chuma miya kenda akawashinda wana wa Israeli kwa nguvu kwa miaka ishiini. ⁴Iya debola nabii wa kivyee (mkazi wa Lipidosi), Kawa mwaaha mwongozo mwe Israeli ukati uo. ⁵Nee ekaa asi ya mtende wa Debola gati ya Lama na Beseli mwe sii ya mwiima wa Eflaimu, na wantu wa Israeli waita ili kuaha masa yao. ⁶Akamtuma Balaka mwana wa Abinoamu kuawa kedeshi uko Naftali. Akagombeka, Zumbe, Muungu wa Israeli, akwamba, hita mwe mwiima wa Toboli, uite hamwe nawe wantu elfu kumi kuawa Naftali na Zabuloni. ⁷Nonda ninguuse sisela, Mkuu ya nkondo wa Yabini, abwiyane nawe hehi, na ukongokishoni, hamwe na magari yakwe na jeshi dakwe, na nonda nikwenke ushindi uwanga yakwe. ⁸Balaka akagombeka, Inga wonda uite na nami, nondaniite akini inga nkuita hamwe nami, nkinaniite: ⁹Kagombeka, Nandaniite nawe. Inga ivyo, sia uitayo nkaikwenka hishima wewe, kwaajii Zumbe andantage Sisela mwemikono ya mvyee. Nee Debola wkwenu kaho akaita hamwe na Balaka Kedeshi. ¹⁰Balaki akawetanga wana wa Zebuloni na

¹¹Heberi (Mkeni) Keusa mwe Wakeni wekuwao uvyazi wa Hobabu (Mkwe wa Msa) na akaika hema dakwe mwaloni weuko saanaimu hehi na kedeshi. ¹²Weku mwambia Sisela inga Balaka mwana wa Abinoamu, nee Kaita mwiima wa Tabori, ¹³Sisela Ketanga magari yakwe yose, magari ya faasi mia kenda, na asikai wose wekuwao hamwe naye, kuawa Haloshesi ya Mataifa mpaka ukoongo Kishoni. ¹⁴Debola kamwamba Balaka, Hita! kwajii inu nee siku ambayo Zumbe kamwenka ushindi uwanga ya Sisela. Je! si Bwana mkuongozo? Basi Balaka akaseya kuawa kwe mwiima wa Taboli na wantu kumi elfu wakambasa. ¹⁵Zumbe akagosoa jeshi da Sisela dikachanganyikiwa, magari yakwe yose, na jeshi dakwe dose. Wantu wa Balaka wawashinda na Sisela. ¹⁶Akini Balaka kayatongea magari na jeshi mpaka Haroshesi ya Mataifa na jeshi dose da Sisela dikakomwa kwa upanga wala nkakuna mntu mwe kuisigaa. ¹⁷Akini Sisela akaguuka kwa miundi mpaka hema da Yaeli, mkewe Hebeli Mkeni, kwaajii kuwa na amani gati ya Yabini Mfaume wa Hazani, na nyumba ya Hebeli Mkeni. ¹⁸Jaeli akawa kumhokea Sisela, akagombeka, kaiibu, bwana wangu: Kaiibu kwangu, waa usekuogoha. Inga akekaa kwakwe, akengia hemani kwakwe, naye akamhamba bushuti. ¹⁹akagombeka, Tafazai nenka mazii kidogo ninywe, kwa ajii nina nkiu. Akavugua mfuko wa babu da mee akamwenka anywe, kisha akagubika vituhu. ²⁰Kamwamba, "Gooka he mwango wa hema. Ikawa mntu ondaeze na kukuuza; Je, kuna mntu hanu? sema nkahana." ²¹Iya Jaeli (mkaza Heberi) akadoa kigingi cha hema na nyundo mwe mkono wakwe akaita kwa sii kwa ajii nekanili wa usisiza foo, nee akigea kigingi cha hema upande wa mtwi wakwe akamtunga na kikaumbwa mzimu. ²²Balaka ekuwaho akambasa Sisela Jaeli akaawa kubwiyana naye akagombeka, "Soo, nonda nikuoneshe mntu umwondezaye." Basi akengiya hamwe naye nkandai ya mtwii wakwe. ²³Basi siku iyo Zumbe akamshinda Jabin, Mfaume wa Kanaani, mbee ya wantu wa Israeli. ²⁴Umanyi wa wantu wa Israeli uwa na nguvu zaidi zidi ya Jabin Mfaume wa Kanaani, hata weku mkomaho.

Chapter 5

¹Siku iyo Debola na Balaka mwanangwa ya Abinoamu waimba wia unu. ²Viongozi waongozaho he Izilaeli wantu wakalawa kutoana nkondo tamtunya Zumbe! ³Tegeeza, nywinywi wafaume! Tegeeza vyedi nywinywi viongozi! Mi nndani mwimbie Zumbe; Nami nndanimtogoe Zumbe, Muungu ya Izilaeli. ⁴Ee Zumbe, ukati ukuawaho sili, ukitaho kuawa Edomu, si ikasingisika, na mbingu ikasi naho mawingu yakalavya mazi. ⁵Miima ikalawa he cheni Zumbe; hata Muima Sinai ukaisngisika he cheni cha Zumbe, Muungu ya Izilaeli. ⁶Kwe siku za Shamgali (mwanangwa ya Anasi), kwe siku za Jaeli, baabaaa nkuu ziekwa, na wada wekuwaowakenda du watumia sia ya mpheho. ⁷Kuwa na wakangafu wacheche uko Zilaeli, hata mi, Debola, nekudoaho amli-mame akadoa amli kwe Izilaeli! ⁸Wasagua miungu wahya, kuwa na nkondo kwe malango ya mzi iya nkhokua na ngao au mikuki yekunekayo mwe wanti alobaini mwe si ya Zilaeli. ⁹Moyo wangu wawaitia wakuu wa Zilaeli, hamwe na wantu wekweavyao-tambaliki Zumbe kwa ajii yao! ¹⁰Afyani kuhusu idi-nywinywi mkweao mpunda wang'aao mwekaao kwe mazulia, nanywi mwendao siai. ¹¹Tegeeza sauti za wada waimbi kwe maeneo ya kutekea mazi. Uko wagombeka vituhu kuhusu ugosozu wa haki ya Zumbe, na ugosozu wa haki ya watoanaji wakwe he Izilaeli. Nee wantu wa zumbe wakasea kwe malango ya mzi. ¹²Enuka, enuka, Debola! Enuka, enuka, imba wia! gooka, Balaka, naho uwagwie watahwa wako we mwanangwa ya Abionamu. ¹³Wada wekuokokao wakeza si kwe wantu wenye nguvu; wantu wa zumbe weza hangu hamwe na mashujaa. ¹⁴Weza kuawa Efulaimu, kwe mazindo yao yeiko kwe amaleki; wantu wa Benjamini wakutongea. Wakuu wa Makii wakalawa, na kulawa Zebuloni wada wekwenuao ngoda ya hofisa. ¹⁵Na wakuu wangu kwe Isakali wawa hamwe na Debola; na Isakali kawa na Balaka wakengia koongoi kinyanyi kwa amli yakwe. Mweao jamaa za Lubeni kuwa na uondezaji mkuu wa moyo. ¹⁶Kwa mbwai wekae gatigati ya moto, ukategeeza waisi wakatoa fiimbi yao kwa mabunga yao? Na kwa jamaa za Lubeni kuwa na uondaji mkuu wa moyo. ¹⁷Gileadi kekaa upande wa kaidi wa Yoldani; na Dani, kwa mbwai wazunguka uanga ya meli? Asheli akasigaa mhwani naho akekaa hehi na bandai zakwe. ¹⁸Zabuloni diwa kabia didahado kuhataisha maisha yao kubwiia kuubwa mzimu, Nasani, naho kwe wazo wa nkondo. ¹⁹Wafaume wakeza, wakatoana; wafaume wa kaanani wakatoana uko Taana ki hehi na mazi ya Megido. Miya nkawokuusa feza sa nyala. ²⁰N'toondo zikatoana kuawa mbingoni, kuawa kwe sia zao za mbinguni zikatoana na Sisela. ²¹Ukoongo kishoni uwausa, ukoongo uda wa kae, ukoongo kishoni. Hita mbele nafusi yangu egee moyo. ²²Naho sauti za utente za taasi kuguuka, kutoana kwa wantu wakwe wenye nguvu. ²³Igiita Melozi, agombeka Malaika ya Zumbe Nkwei waigiite wenyezi wakwe. Kwa kua nkawokweza kumuambiza Zumbe, kumuambiiza Zumbe kwe nkondo zidi ya mashujaa wenye nguvu. ²⁴Yaeli akabalilkiwa zaidi kuiko wavyee watuhu wose, Yaeli (mkaza Hebeli Mkeni), kabalikiwa zaidi kuiko wavyee wose wekaao kwe hema. ²⁵Yuda muntu kaombeza mazi, nae akamwenka mee, akamueteza siagi kwe sahani ntana itamayo kwa wakuu. ²⁶Kaika mkono wakwe he kigingi cha hema, na mkono wakwe wa kudiiia kwe nyumdo ya mgosozu ya ndima, kwa nyundo akamtoa Sisela akamtoa mwe mutwi wakwe. Akapanga bea da mutwi vimamo ekumtoaho nkandani ya mutwi wakwe. ²⁷Nee agwa gatigati ya miundi yakwe, akagwa akagona aho. He miundi yakwe akagwa. Hantu ekuwiihio ni hada ekukomwahokikatii. ²⁸akakaua he diisha mamiakwe da Sisela akakaua kwembokea nkamba, akagombeka kwa huzunu, 'Kwa mbwai gai dakwe dicheewa kweza? kwa mbwai ngoda za faasi zibuutazo magai yakwe zicheewa. ²⁹Wafaume wakwe wekuao na viugo wakamwetikia na ye mwenye aketika via ³⁰Je nkawokudaha kupanga nyala ifu, maifu maidi kwa kia mwooneka; nyala ya kitambaa chekugubikwacho nguo mbii za langi yekugubikwayo ni misimai ya wada wekuhokwao? ³¹Naam wankuu zako wose wendawadagamie, Ee Zumbe! Iya wambuya wako wendawawe wenga zua dendahodikoe kwa udahi wakwe. Naho si ikahituka na mpheho kwa miaka alobaini.

Chapter 6

¹Wana wa Israel wakagosa ubanasi he meso ya zumbi, nee awagea mwe mikono ya midiani myaka mpungati.

²Midiani akawadaha Israel na kuwamesa mesa, Kwa sibabu ya midiani, wantu wa Israel wakagosa makao wenye kulawa mwe miima na mabwawa, mapango, na ng'ombe.³Ikabinda ikawa kwa ukati wowose wekuhandaho mazao yao Waisraeli, Wamidiani na Waameleki na wantu kulawa mashaiki wakawahangania Waisraeli.

⁴Wakadaha kugosoa jeshi dao uanga ya sii na kubananga mazao. Mpaka siya ya Gaza Nkawekubada nkande uko Israeli, wala ngoto wala ng'ombe wala npunda.⁵Kila ukati wowo na mifugo yao na mahema wekwezaho weza enga bunga da sige na nkayekudanika kutaazia wantu au ngamia zao, wakaivamia sii ili waibanange. ⁶Midiani ikawanyong'onyeza waisladi visiavyo mpaka wantu wa Israeli wakamwetanga Zumbi.⁷Kwa ajii Midiani wantu wa Israeli wakamwombeza Zumbi. ⁸Zumbi akamtuma nabii mwa wana wa Israeli. Nabii akawamba, Zumbi Muungu wa Israeli, agombeka ivi, Nkimeta kula wa Misli; Nikakulavya chongoi ya nyumba ya utumwa.

⁹Nkawahanya kulawa mwe mikono ya Wamisli, na kulawa mwe mikono ya wose wekuawa wakakumesamesa Nikawaguusa mbele yenu, na nikawenka si yao. ¹⁰Nkawamba, "Mie nee Zumbi, Muungu yenu, nkiwaamulu msekuivikia miungu ya Waamoli, ambao mwekaa mwe sii yao, mia nkamwekuitii sauti yangu."¹¹Basi malaika wa zumbi akeza kwekaa uko ofta si ya mwaloni, ukua wa Yoshi (Mwabiyezeri), ukati Gidioni, mwana Yoashi, akapagua ngano mwe sakafu, mwengahu ya divai- kuifisa kulawa kwa midiani. ¹²Malaika Zumbi akamlawia, akamwamba Zumbi yu hamwe nanywinywi. mtoanaji mwe nguvu!¹³Gideoni akamwamba, Oo Zumbi yangu, ikawa Zumbi yu hamwe naswiswi, kwa mbwa basi yose aya yatipata? Je? Je, yaku hi ugosoi wakwe wose mtana ambao tate zetu watambia, wekugombeka, 'Je! nki Zumbi mwetutihonya kulawa Misli? mia isasa Zumbi katibada na kutigea na mwe mikono ya Midiani.'¹⁴Akamkauwa Zumbi na kugombeka, "Hita mwe nguvu wenayotiyali. Uihonye Israeli kulawa mkono wa Midiani, Je, mchekukutuma?" ¹⁵Gideoni akamwamba, "Tafazai, Zumbi, nadaha vivihini ni zaifu kwembeka mwa Manase, na mie nkio muhimu mwe nyumba ya tate yetu,"¹⁶Zumbi akamwamba, "Nenda niwe hamwe na wewe, wendaudishinde jeshi dose da Midiani enga muntu yumwe," ¹⁷Gideoni akamwamba, Ikuia kutamiwa ni mimi, basi unenke utangio kwamba wewe nee mgombeka namimi. ¹⁸Tafazai, usekuhahauka hantu, mpaka nendaho neze kwako na kueta geeko dangu na kuiika mbele yako" Zumbi akagombeka, "Nendanigoje mpaka 'wendihouye,"¹⁹Gideoni akaita, akaanda mwana mbuzi, na efa mwenga ya unga akagosea mikate yesayo kugewa chachu, akaaika nyama iyo mwe ngatu, naakagea msozi mwe sufua na kuvyegaa si ya mti wa mwaleni; akaviavya. ²⁰Maika wa Muungu akamwamba, Doa nyama na mikate yesayo kugewa chachu, ukaike uanga ya mwamba unu, ukawetie msozi uanga yakwe, "Gideoni akagosa iivyo.

²¹Ikabinda Malaika wa Zumbi akatoza nncha ya ng'oda mwe mkono wakwe, akadonta kwa hiyo nyama na mikate yesayo chchu moto ukalawa chongoi ya mwamba, ukaitekeza nyama na yesayo chachu, ikabinda malaika wa Zumbi akahauka, na Gideoni. Nkekudaha kumuona vituhu. ²²Gideoni akamwamba kuwa yuda maika wa Zumbi, Gideoni akagombeka "Wee Zumbi MUUNGU! kwa ajii nkimuona Malaika wa Zumbi cheni kwa chenii. ²³Zumbi akamwamba, Kwako kuwe npeho! nkuda kufa" ²⁴Basi Gideoni akamzungeza Zumbi hemvi ko uko. Akayetanga, "Zumbi ni npeho," Hadi ivyeo bado mwe ofia ya jamaa ya Waabiezeri. ²⁵Icho kio Zumbi akamwamba, "Oo ng'omme wa Tati yako, na ng'ombe wa kaidi wa umli wa myaka mpungate, ukaiuse maza bahu ya Baali, ambaye ni ya tati yako, na kuisenga Ashela wehehi nayo. ²⁶Zenga hemviko he Zumbi, Muungu yako hantu uanga ha kuguukia, na kuizenga sia sahihi. Toa ng'ombe wa kaidi enga kafia da kuda dagamiza ukatumia nkuni kulawa mwe Ashela ukuisengayo. ²⁷Gideoni akadoa wandima wakwe kumi na kugosoa enga Zumbi ekumwambavyo. Ivyo ukati wa musu, akagosa ivyo nakio, ²⁸Keo ukati wantu wa mzi wekwendaho kwenuka, hemviko ha Baali Ibomwolwa na Ashela ikuwayo hehi nayo isengwa, na ng'ombe wa kaidi kalavigwa kafia ya hemvika yekuzengwayo. ²⁹Wantu wa mwe mzi wakambiana, Ni ndai mwekugosoa mbui inu? Wekuaho wakatamwii na watuhu na kuonda majibu, wakagombeka. Gideoni mwanawe da Yoashi nee mwekugosoa mbui inu."³⁰Aho wantu wa mwe mzi wakamwamba Yoashi. "Mlavye mwanao ili afe, kwa Sibabu kaisenga Ashela yekuwayo hehi."³¹Yoashi akawamba wose wekuhiganae nae, "Je, nywie mwamhembeeza Baali? Je, mwenda mumhonye? Muntu yoyose mwe ndaamvunie, basi keo idi endaakomwe, Atiho Baali ni Muungu, basi endaevunie. Mwenye ukati muntu akabomoa hemviko hakwe" ³²Kwa ajii Misi Iyo wakamwetanga Gideon "Yerubaali, kwa sibabu kagombeka, "Baali evunie dhidi yakwe," Kwa sibabu Gidioni kabenda hemviko ha Baali.³³Basi wa midiani wose, Waameleki, na wantu wa mashaiki wakekonga hamwe, Wakakavuka Yoldani na wakepanga mwe koongo da Yezreeli. ³⁴Mia Loho wa Zumbi akeza uanga ya Gideoni, Gideoni akataa gunda, akawetanga jamaa ya Abiezeri, ili wapate kumbaesa. ³⁵Akwatuma Wajumbe wose mwa ma nase, na pia wowo, waketangwa chongoi kumtongea, akatuma wajumbe kwa Asheli, na zabuloni, na Naftali, Nee wenda kumhachiiza. ³⁶Gideoni akamwamba Muungu, "Atiho wakunda kunitumia kuhonya Israeli, enga ukugombekavyo, ³⁷Kauwani, naika babu da samazi mwe sakafu.

Atiho kuna mnyozu tu uango ya babu, na ni kauu duniani basi nendani manue kwamba wanitumia kuihonya Israeli, enga ukugombekavyo."³⁸Ivi nee ikulawiavyo Gideonu akenuka mapema wakeo, akaifumbua babu na akauavya mnyozu mwe babu, wa kutosha kumemeeza bakui kwa mazi,³⁹Gideoni akamwamba Muungu, wesekumii fya, nigombeke vituhu kwa maa ntuhu, Tafazai niluhusu nigeze vituhu kwa kuditumia babu ukati unu uigosoe nkavu na iwe na mnyozu uanga ya si yose kuzunguuka. ⁴⁰Muungu akagosoia kia ekuombezacho icho kio babu dikawa dinya, na kukawa na mnyozu mwe si yose ikuzunguukayo.

Chapter 7

¹Naho Yelubaali (Yaani Gideoni) kenuka kinyanyi, na wantu wekuaho hamwe naye, Wakaika nkambi kandai ye chemichemi ya Halodi. Nkambi ya midiani yekuayo kaskazini mwao mwe koongo kaibu na kiima cha mole.

²Zumbe akamwamba Gideoni, kuna asikai wangi sana kwa mimi kukwenga ushindi uanga ya Wamidiani, ili waisi laeli wesifu uanga yangu, wakagombe 'Nguvu zitiavya! ³Basi biikia mwemagutwi ya wantu, ukamba, yoyose mwuogoha azingizae, auya na aawe mwe miima .Gideoni. Basi wantu elufu ishiini na mbii wakahauka, na elfu kumi wakasigaa.⁴Bwana akawamba Gideoni, 'Wantu bado ni wangi sana. Wegaeni sii mwe mazi na nenda nigosoe idadi yao iwe ndodo kwa ajii yako. Kana nikatamuia, "Uyu enda aite hamwe nae; enda aite hamwe nawe; akini kana nikagombeka, 'Uyu nkadaha kuita hamwe nawe; nkana aite .⁵Gideoni akegaa wantu kwe mazi; Bwana akamwamba, "Usa kia kintu muntu mwenda mazi, kana kui asonavyo, kuawa kwa wada watoao mavindi na kunywa." ⁶Wagosi mia ntatu wasona. Watuhu wose wakima mavindi kunywa mazi.⁷Zumbe akamwamba Gideoni, "Kwa wantu awamia n'tatu wekubindao kusona mazi, nenda nikuohoe na kukwenka ushindi uanga ywa Wamidiani. Eka kia mun'tu auye hantu hakwe," ⁸Kwaiyo wada wekusagulwao wawadoa vifaa vyao na gunda zao. Gideoni akawavuza wantu wose wa Israeli, kia muntu kuita kwe hema dakwe, akini akawaika wantu mia ntatu. Basi nkambi ya midiani iwa si yakwe mwe koongo.⁹Kio ichoicho Bwana akamwamba, "gooka! kavamiie nkambi kwa maana nndanikwenke ushindi uanga yakwe. ¹⁰Akini ikawa waogoha kuseea mwe nkambi hamwe purh mtumishi ywako. ¹¹Na utegeeze kia watamwiicho, na ukangafu wako wenda uimalishwe kushambuia nkambi. "Basi Gidioni akaita hamwe na pula watumishi wakwe mhaka si kwa walinzi wa nkambi.¹²Wamidiani, Waamaleki, na wantu wose wa maiki wekaa kaibu na koongo, watuhu inga zunde da nzige. Mgamia zao wawa kwembosa mazunde, nee ni wangi kwembosa msanga wa bahai.¹³Gideoni ekubuaho uko, mutnu nee akamwambia mwezwaake sozi. Muntu uyu akago,mbeka, "kuawa! nkiota sozi, nkiona mkate wa shaili ugwa ndani ya nkambi ya Midiani. Ukeza hemani, na kutoigwa kwa nguvu sana hata ikagwa si na kahituka na kugona si. ¹⁴Mun'tu mtuhu akamba ii si kint kintuhu iya uhamba wa Gideoni (mwana ywa Yoashi), Mwisraeli. Muungu kamwenka ushindi uanga ya Midiani na jeshi dakwe dose.¹⁵Gideoni ekusikiaho habai ya ida sozi na tafasilii yakwe, akenama si na kuvika. Akauya he nkambi ya Israeli na kwamba, "gookani! Zumbe kantenka ushindi uanga ya jeshi da midani." ¹⁶Akawapanga wantu mia ntatu mwe mabunga matatu, na akawenka gunda zose na mabinga tupu, na taa ndani ya kia biga.¹⁷Akawamba nikaueni mimi na kugosoa yada niyagoso ya yada niyagosoayo. Akakauwa! Nibuaho mwe kiheo cha nkambi ni lazima mgosoe kida nigosoacho. ¹⁸Nendaho nitoegunda, Mimi na wose mwehamwe nami, Basi mwendaho mtoe gunda zenu mwe kia npande wa nkambi ngima na kutoa vuzo, kwa Bwana na Gideoni!"¹⁹Basi Gideoni na wan'tu mia mwenga wekuao hamwe nae wekubuaho mwisho wa nkambi, aho bosi mwa saa ya gati. Ukati Wamiadiani wawa wadiisha walinzi, wawawatoa gunda na kutua mabiga yekuayo mwe mikono yao.²⁰Mabunga matatu yawa yatoa gunda na kutu mabiga. Wawa na taa mwe mikono yao ya kuzoso na gunda mwe mikono yao ya kudiia ili kuwatoa. Wakatoa vuzo, "Uhamba wa Bwana na ywa Gideoni." ²¹Kia mun'tu akagooka hantu hakwe nkandai ya nkami na jeshi da Midiani dikaguuka. Wakatoa vuzo na kuguuka.²²Wekutoaho gunda mia ntatu, Bwana Zumbe akawenka uhamba wa kia muntu wa Midiani zidi ya we zakwe na zidi ya jeshi dakwe dose. Jeshi dikaguuka hadi Bethshita kuelekea salela, mhaka mhaka wa Abel meholo, kaibu na Tabathi. ²³Wan'tu wa Israeli kuawa Naftali, Asheli, na Manase wose wetangwa chongoi, na wakawatongea Midiani.²⁴Gideoni akatuma wajumbe mwe sii zoseza muima wa Eflaimu, akamba, "Hitan sii zidi wa Midiani, na na umiliki mto Yoldani hadi Bethbala na mto Yoldani.

²⁵Wakawadoa wakuu waidi wa Midiani, Olebu na Zeebu. Wakamkoma olebu kwenye mwamba wa olebu, nao wakamkoma zeebu mwe shinikizo da divai da zeebu. Wakawtongea, Wamidiani, Wakamwetea Gideoni mitwi ya olebu na zeebu, ng'ambo ya kaidi ya Yoldani.

Chapter 8

¹Wantu wa Efraimu wakambwa Gideoni. Kutitenda vihihi? Nkwekwetanga wakati wendahutoana Midiani, wakawambia kwa nguvu. ²Akawamba nkitendani sasa kana na ivyo mwekutendavyo nywinywi? Je mavuno ya zabibu za Efraimu nkiyo yedi kuliko ya Abiezeri? ³Muungu kawenka ushindi juu ya wakuu wa midieni-Orebu na Zeeb! mie nkitendani mkanilingenisha na nywinywi?" Hasira yakwe kidogo ikapungua. ⁴Gideoni akeza Yordani na akemboka na wantu mia ntatu hamwe naye, ne wasokea akini wakaendelea kumtongoa. ⁵Akawambia wantu wa Sukothi, Tafadhali wenke mikate wantongeao, na kwa kuwa wasokea na ni nawabasa Zeba na Salmuna wafaume wa Midiani. ⁶Na wakuu wakosema Je mikono ya Zeba na Salmuna ivi sasa imwe nguvu zako?kwani temkia mikate kwe jeshi dako? ⁷Gideoni akamba, Bwana akatenka ushindi juu ya Zeba na Salmuna mii yenu yose maitenda na uhoe kama miwa ya jangwani na michongoma. ⁸Akahauka uko akaita Peniel, akawambia wantu mbui zia zia, akini wantu wa Penieli wakamjibu kama ekujibi wavyo ni wantu wa Sukothi. ⁹Akawambia wantu wa Penieli pa akasema, ndiho meze kwa amani naugwisa mnara unu. ¹⁰Sasa Zeba na Salmuna wawa uko karkori hamwe na jeshi dao kama wantu elfu kumi na shano na wose wekubakio chongoi na jeshi da wantu wa mashariki kwa kuwa wapatikana wantu 120,000 wekufundishwao kutoana kwa upanga. ¹¹Gideoni akatongea baabaa yekudogwayo ni wakazi wa hema, Noba na Yogbena. Akadishinda jeshi da maadui, kwa kuwa nkawekutegemea kwe ngiiwa. ¹²Zeba na Salmuna wakaguuka, na Gideoni akawatongea, akawadoa wafaume waidi wa Midiani - Zeba na Salmuna na kueta hofu jeshini. ¹³Gideoni mwana wa Yoashi, akagotoka kuawa kwe nkondo kwembokea Heresi. ¹⁴Akambukia kijana yumwo wa wantu wa Sukothi kwa ushauri kijana uyo akamueleza viongozi wa Sukothi na wazeee wakwe, wantu sabini na seba. ¹⁵Gideoni akagotoka kwa wantu wa Sukothi akawambia, Kauani Zeba na Salmuna ambao mmidhalau kwa ajii yao, nikasema, Je mumshinda Zeba na Salmuna nkatekumanya kuwa nitekaondwa tidenke mikate jeshi dako? ¹⁶Akawachukia wazee wa uda mizi Gideoni, akawaadhibu wantu wa Sukothi hamwe na miwa ya jangwani na michongoma. ¹⁷Akagusa mnara wa Penieli na kukuwakoma wantu wa mzi uda. ¹⁸Gideoni akawambia Zeba na Salmuna, nywiemu wantu wa vihihi mpaka muwakoma wantu wa Tabori? wakajibu kama wewe weivyo nasi ne taivyo. Kia yumwe katenda kama mwana mfaume. ¹⁹Gideoni akasema, awa ne ni wa mmaa yangu. Kama Bwana aishivyo kama we muwabada we nchekuwakoma. ²⁰Akawambia yetheri (uvyazi wa bosi) enuka uwakome, akini kijana akaogoha kwa kuwa bado ni mdodo. ²¹Ne vyekuekavyo Zeba na Salmuna wakamba zuuka mwenye kama mntu eivyo ne nguvu zakwe zeivyo. Gideoni akemka akamkoma Zebu na Salmuna. Pia akausa mapambo yose yekuayo mwe ngamia zao. ²²Ne aho wana wa Israel wekumuambaho Gideoni utende mtawala wewe na wanao na vyezakuu vyako, kwa kuwa kutiokoa mwe mikono ya Midiani. ²³Gideoni akawambia mimi nkina ntawale wala uvyazi wahou, Bwana andaawata wale. ²⁴Gideoni akawambia vinifaavyo ni npete kuawa kwe kia nyara kia muntu. (wamidiani wana npete za shaba kwa sibabu ni waiishimaeli) ²⁵Wakamjibu vyedi tifurahi kukwenka, wakatandika vazi kia muntu akatambika npete kuawa kwe nyara zakwe. ²⁶Uzito wa npete ekuombeza zouwa shekeli 1,700 za dhahabu vyose viwa hamwe na mapambo ya makoja, vidani, nguo za rangi ya za mbarau wekuazo wakevaa wafaume wa Midiani, na minyororo yekuayo hehi mwe singo za ngamia zao. ²⁷Gideoni akajitutahidi kupata npete na kwaiika mwe mzi wakwe uko Ofra na Israel wose wakainamatia kwa umalaya na kuiabudu. Vitenda ni mtego kwa Gideoni na wada wekuwao kaya. ²⁸Kwa iyo Midiani ivotwa ni wantu wa Israel na nkawekugeeza vituhu, ne si ikawa na amani kwa miaka alubaini ya utawala wa Giseoni. ²⁹Yerubaali, mwana Yoashi akenda kwekaa nyumbani kwakwe. ³⁰Gideoni ana wana Sabini, uvyazi wakwe maana me ama wavye wengi. ³¹Mkazi we mweku wa shekemu akamvyaia mwana pia, na Gideoni akamwetanga Abimeleki. ³²Gideoni mwana Yoashi akafa kwa uzee akazikwa uko Ofra mwe kabui dafati yakwe Joashi wa ukoo wa Abiezeri. ³³Vitenda Gideoni baada ya kufa, wantu wa Israel, wakamuasi Muungu kwa kuabudu mabaali. Wakamgosa Baali Berith ne Muungu wao. ³⁴Wanta wa Israel wakajaa kumtukuza Muungu mwektukuza Muungu mwekuwaokoa mwe mikono ya maadui zao. ³⁵Ahadi zao kwe nyumba ya (Yerubaali yaani Gideoni) wakazijaani zose wekugosoewayo yada bosi uko Israel.

Chapter 9

¹Abimeleki, mwnangwa wa Yerubaali kaita kwa jamaa za manuyakwe uko Shekemu akawamba iyo jamaa yose ya mamiakwe, ²Tafazai gombeka aya, ili wakuu wose wa Shekei wategeeze. Ni kihi cheichu bora kwako Je, wana sabini wose wa Yerubali kutawala kwa ajii yenu hambu kwamba yumwe du atawale kwa ajii yenu? Kumbuka ya kuwa mi ni vuha na nyama yenu. ³Wandugu wa mami yakwe watamvii badala yakwe kwa wagookezi wa Skekemu nao nee wazumia kumtongea abimeleki wakamba ivi, Yee nee mndugu ywetu. ⁴Wakamwenkha vipande sabini vya fedha mwe nyumba ya Baali Berith, Abimeleki akazitumia kwa kuajii wanthu wesiokuwa na shelia na weseokuwa wabahau wekumtongea. ⁵Abimeleki akaita nyumbai kwa tatiakwe uko Ofra, kwa iwe dimwe nee awakoma wandugu wakwe sabini, wanangwa wa Yerubaali. Yotanu nee mwekusigaa. Mwana mdodo wa Yerubaali kwa kuwa nee Kefisa. ⁶Wakuu wose wa Shekemu na Beth Mito wakaunganika hamwe wakatenda Abimeleki mfaume, hehi na mwaloni hehi na siki yeiko Shekemu. ⁷Yotamu ekwambi waho kuhusu mbui iyo, akaite akagooka kwe mwiima Gerizimu. Akakema akawamba, tegeeza ni nywie muongozao Shekemu, ili Muungu awategeeze. ⁸Kuna siku miti yenda kumgea mavuto mfaume juu yao. wakamwamba mezeituni tawala juu yetu. ⁹Iya mti wa mizeituni ukawamba ivi, jee nitumiayo kuiheshimu Miungu ne wanaadanu nipate kuuya na kuemboka kwe miti mituhu? ¹⁰Iyo miti ikamwamba mtini, soo utawlale. ¹¹Iya mtini ukamwamba, Je ndanibade matunda yangu yemwiie, matana npate kuuya na kwemboka miti mituhu? ¹²Iyo miti ikamwamba mzabibu soo utawale juu yetu. ¹³Mzabibu ukamwamba je ndambaele divai yangu mpyahamu itamizayo miungu na wanaadamu na kuuya na kwemboka miti mituhu? ¹⁴Ukauka aho miti yose ikawamba msanga so ukuweze utawale. ¹⁵Miti ya miwa ikayamba miti, ati wondeza kunisisa mavuta nitende mfaume ywako soo upande usaama si yakizui changu. ¹⁶Ati nkivyo kugosoa uaminifu na kwei kumtenda abimeleki mfaume na ati kutenda vyedi kuhusu Yerubaali na nyumba yakwe na ati azaba ekustahilivyo. ¹⁷Ukafikizi kuwa tate katoana kwa ajii yenu nee aambaza maisha yakwe na akawahonya kuawa mwe mkono wa Midiani - ¹⁸Iya ivyo kuyenukia nyumba ya tate na kwakoma wanawe wanthu sabini mwe iwe dimwe. Na kumtenda Abimeleki mwanangwa wa mndima wakwe atende mfaume mwe wakuu wa Shekemu kwa ajii ye ni mndugu ywenu. ¹⁹Ati mgosoa kwa uaminifu na uelevu hamwe na Jerubalai na nyumba yakwe mwapaswa kutamwa kwa Abimeleki nae atamiwe ni nywinywi. ²⁰Iya ati nkivyo moto ne ulawe kwa Abimeleki ukawadamize wanthu wa shekemu na Bethmilo. Ati ni ivyo moto na ulawe kwa wanthu wa Shekemu ne Bethmilo ili kumdagamze Abimeleki. ²¹Yothan akaguuka akato Beer. Akekaa uko kwa kuwa nee ni hae na Abimeleki kakie. ²²Abimeleki akatawala Israeli miaka mitatu. ²³Muungu akatuma loho mbaya kati ya Abimeleki na viongozi wa Shekemu. Viongozi wa Shekwemu viongozi wasaliti uaminifu wekuwaonao akina Abimeleki: ²⁴Muungu kagosoa Ivyo kwa aji ya ubanasi wekugoso lwao kwa wana sabini wa Yenubaali uihize nkuu, Abimeleki mndugu ywao andaawajibu kwa sia ya kukomwa na wanthu wa Shekemu. nd'a wawajibushwe kwa kuwambiza kuwakoma waumbuze. ²⁵Mia wakuu wa Shekemu wakaiwaika wagosi wakamgoja kwe miima wapate kum wose dagamiza wakawabawia wose wekwembokao mwe ida baabaa. Inu mbui nee yegalwa kwa Abimeleki. ²⁶Gaali mwananywa wa Ebedi akaita hamwe na waumbuze wakemboka shekemu Viongozi wa sekemu Viongozi wa shekemu wamwamini. ²⁷Wakaita tanga wakakube zabibu kulawa mwe mizabibu wakazijatajata. wakagosoa nyemi mwe nyumba ya Muungu ywao wada, wanywa kumlaani Abimeleki. ²⁸Gaali mwanangwa ywa Ebedi, akamba ivi, Abimeleki ni ndai na Shekemu ni ndai ukaeka timtumikie? Kwani nkie mwanangwa wa Yerubaali? Watumikieni wanthu wa Hamoni tatiakwe da Shekemu kwa mbwa tapaswa kumtumikia? ²⁹Etiho awawanthu nee si ya amlu yangu nee nkimuusa abimeleki. Nee nkimwamba, "duse jeshi dako dose udiavye chongoi. ³⁰Zebul, mkuu wa mzi ekusikiaho mbui za Gaali mwnangwi ywa ebedi maya nee yakwea. ³¹Akaagia kwa Abimeleki wapate kuhufya akamba, kauwa, Gaali mwanangwa ywa Ebedi na waumbuza wabua Shekemu wakauchonchea mzi kwa ajii yao. ³²Iya wenuke kio wenye na asikai uandae uvamizi mwe minda. Ukauka aho wakeo zua dikasia wenuke mapema udagamize mzi. ³³Na uyo yeye hamwe wakaetea masa gosoani chochose ndicho mdahe. ³⁴Iya Abimeleki akenuka nakio, yeye hamwe na wanthu wose wekuwao hamwe nae wakepanga kuosoa nkumbizi kwa aji ya Shekemu wakepanga makundi mane. ³⁵Gaali mwanangwa ya ebedi akaawa akagooka he mwaango wa mzi. Ebedi na wanthu ekuwao nao wakeaviiza wekwefisaho. ³⁶Gaali ekewaonaho awo wanthu akamwamba Zebuli "Kaua wanthu waawakwe miima!! Zebuli akamwamba we waona vizuri kwe mzima enga via wantu. ³⁷Gaali akagombeka vituhu akamba, "Kaua wanthu waseea gatigati ya si na kitengo kemwe cheza kwa sia ya mwaloni wa maenenimu. ³⁸Nee Zebuli akamwamba "ivi mbui yako ya kibui ikuhi isasa wenye mwekwamba, "Abimeleki ni ndai mpaka timtumikie? Ao wekuwabeao kwani nkio wantu. Kuawia isasa natoana nao. ³⁹Gaali akalawa nee akawa ongoza wantu wa Shekemu nae katoana na Abimeleki. ⁴⁰Abimeleki akamguusa na Gaali akaguuka mbele yakwe. Na wangi wakagwa na vionda ya mauti mwe miingioo ya mwaango wa mzi. ^{41,42}Abimeleki kekaa Aruma. Zebul akawakungumiza Gaal na waumbuze waawe shekemu.

⁴³Kawadoa wantu wakwe akawapanga kwe vitengo vitatu na wakapanga uvamizi wa mwe minda kakauwa wanthuu wakalawa kwe mzi akawagwia na kuwakoma. Abimeleki na vitengo vyekwavyo hamwe naye wakawabagamiza na kukinaha myengiio ya lango da mzi. Vitengo vituhu viidi vibagamiza wose wekuwao mwe mnd'a⁴⁴ Abimeleki na vitengo vyekwavyo hamwe naye wakawabagamiza na kukinda myengiio ya lango da mzi. Vitengo vituhu viidi vibagamiza wosewekuwao mwe mnd'ana kuwakoma. ⁴⁵Abimeleki katoana na uo mzi siku ngima. Uo mzi kauteka na kuwakoma wanthu wekuwao umo. Akabomoa kantho za mzi na kugea munya. ⁴⁶Wakuu wose wa mnaa wa SABimeleki akaita mpaka mwiima wa Salmoni, yeye na wanthu wose wekuwao hamwe naye. ⁴⁷Abimeleki akado hoyo na kusenga matambi. ⁴⁸Abimeleki akaita mpaka mwiima wa Salmoni, yeye na wanthu wose wekuwao hamwe naye. Abimeleki akado hoyo na kusenga matambi. Akaika mwe wenga dakwe akawaagia wanthu ekuwao ekuwao nao. "Mwekuonacho nekugosoacho gosoani enga nekugosoavyo. Kia mwoneka akasenga matambi wakamtongea kwa zina dako. ⁴⁹Basi utegeeza maombi yao, na dua zao kuawa mbinguni, hanta wekaaho na ukaivumie haki yao. ⁵⁰Wafiie mbazi wantu wako wekugosoaa zambi zidi yako, na zambi zao zose wekukuseazo wewe zidiyz zmri zako. Uwafiie mbazi wankuu wekuvadoao mateka ili kwamba wankuu wawafie mbazi wantu wako. ⁵¹Awa ni wantu wako wekuwasaguao ambao ilikuwaokoa kuawa si ya Misri kana kwamba nee wana mikakati ya tanuu ambamo vyuma vyayeyushwa. ⁵²Abimeleki nee kaita kwe mnaa na kutoana nao, naye akaita hehi na mwaanya wa mnaa ili wauwoke. ⁵³Iya mvyee akatambika iwe mwe mtwi wa Abimeleki akamtumbua bea dakwe. ⁵⁴Ukauka aho akamwetanga yuda mbwanga mumtozea silaha zakwe akamwamba "Doa paange dako ukanikome kwa iyo nkankuna mntu ndie agombeke kwa ajii yangu. Mvyee akamkome.!! Basi yuda mbiuaga akamtunga nae akafa. ⁵⁵Wantu wa Israelwekuonaho kwamba Abimeleki kafa wakaita kaya. ⁵⁶Basi Muungu akaihiza nkuu cha ubanasi wa Abimeleki ekengososo eacho tatiyakwe kwa kwakoma waumbuze sabinini. ⁵⁷Muungu kagoso ubanasi wose wa wanthu wa Sekemu uhituke kwe mitwi yao wenya na kwa ajii yao ikeza laana ya Yohamu mwana Yerubaali.

Chapter 10

²Baada ya Abimeleki, Topla mwana wa Pua, mwana wa Dodo, mntu wa Isakari, mwe kwekaa Shamiri kwe mwiima wa Efraimu, akahauka ili kuwaokoa Israeli, ¹Akawa mwaamuzi wa Israeli miaka ishiini na katatu. Kafa na kuzikwa Shamiri. ³Katongewa ni Yairi Mgileadi. Akawa mwaamuzi wa Israeli miaka ishiini na mbii. ⁴Nee ana wana thelathini, naho nee wana mizi thelathini, ambayo yetangwa Hawoth Yairi hadi ivyeo, ye mwe sii ya Gileadi. ⁵Yairi kafa na kuzikwa Kamoni. ⁶Wantu wa Israeli weendelea kugosoa ubaya mbee Zumbe, wakaabundu Mabaalia, Maashtoreti, Miungu ya Aramu, miungu sidoni, miungu ya Moabu, miungu ya wana wa Amoni, na miungu ya Wafililisti. Wakamjaa Zumbe naho nkawawe kumsujudi a vituhu. ⁷Hasira ya Zumbe ikaaka kwa Israeli, naye akawataga kwe mikono ya Wafilisti na kwe mikono ya Wana wa Amoni. ⁸Wakawaangamiza na kuwazuumu wantu wa Israeli mwaka uwo, na kwa mda wa miaka kumi na nae wawaguuso wantu wose wekuwao ng'ambo ya Yordani kwe sii ya Waamori, ye uko Gileadi. ⁹Nao wana na Amoni wa kavuka Yoardani, wakatoana na Yuda, na Benyamini, na nyumba ya Efraimu, Israeli wakameowashwa sana. ¹⁰Ne aho wana wa Israeli wa Israeli wekumwetangaho Zumbe, wakaamba, "Tikukosea maana timwaorsa Zumbe ywetu, tikaabudu Mabaali. ¹¹Zumbe akawauza wana wa Israeli, Jee, nhyee kuwaavya nywinywi kuawa kwa Wamisri, na Waamori, na Waamori, na Wafilisti, ¹²na pia kwa Wasidoni? Waamaleki na Waamoriwekuwakandazao; mnetanga nami nikawaokoa kwe nguvu zao. ¹³Lakini ninywi mnika vituhu na kuabudu miungu mituhu. Kwaiyo nkina niwaokoe vituhu. ¹⁴Hitani mkayetanga miungu muiabuduyo. Ili iwaokoe wakati shida. ¹⁵Wana wa Israeli wakamwambia Zumbe, Tigosoa dhambi. Tigoswee chochose kionekanacho kitana kwako. Tafazai tiokoe ivyeo. Wakaibada miungu ya kigeni wekuwayo nayo, nao wakamwabudu Zumbe. ¹⁶Naye akatenda subira kwa tabu ya Israeli. ¹⁷Nee aho Waamoni wekukirsanyikaho wakika nkambi Gileadi. Waisraeli wakintana na kuika nkambi yao uko Mispa. ¹⁸Wakuu wa wantu wa Gileadi wakaambiana "Nindai ndiye avoke kutoana na Waamoni? Yeye onda awe Mkuu kwa wose wakaaso Goilead.

Chapter 11

¹Yeftha Mgileadi neekawa shujaa mwenguvu, lakini nekawa mwana wa mbagibagi. Gileadi neekawa tatiyakwe. ²Mvyee wa gileadi pia neekawa na wanawe watuhu. Wana wamkaziwe wekuwaha, wamlazimisha Yeftha ahaika nyumbani nakumwamba, "Nkudaha kupaa chochose kuawa kwe familia yetu. Wenemwana wa mvyee mtuhu. ³Basi Yeftha neahauka kuawa kwa nduguze, akekaa kwesii ya Tobu, Wantu wekuao na sheria newaungana na Yeftha neweza na kuita hamwe. ⁴Misi kadhaa baadae, wana wa Amoni watoana na Israeli. ⁵Wana wa Amoni wekutoanaho na Israeli, wadaa wa Gileadi neewaita kumweta Yeftha kuawa sii ya tobu. ⁶Neewamwamba Ytha, "Souwe kiongozi ili titoane na wana wa Amoni." ⁷Yephtha neewambia wagokezi wa Gileadi, "neemnichukia na kumilazimisha kuhauka mwe nyumba ya tate yangu. Kwambwai mweza kwangu sasa mwendiho kuwa na shda?" ⁸Wadaa wa Gileadi neewamwambia Yeftha, Neesababu takuhitukia isasa; soo hamwe nasi tioanae na wantu wa Amoni, nawe unda uwe kiongozi uwanga ya wantu wekao Gileadi. ⁹Yeftha neewambia wadaa wa Gileadi, "Ikiwa mnivuzia nyumbai vituhu ili kutoana na wana wa Amoni, na kama Zumbé ndaatenke uvota uwanga yakwe, ndaniwekiongozi wetu." ¹⁰Wadaa wa Gileadi neewambia Yeftha, Zumbé awe shahidi kati yenu ikawa nkati natigosoe kama ntisemavyo!" ¹¹Yeftha neaita hamwe na wadaa wa Gileadi, nao wantu wamgosoa awe mgokezi na mkuu uwanga yao. Ekuaha mbele ya Zumbé uko Mizpa, Yeftha akauya kiaga ekugosoa. ¹²Nee Yeftha akaagia wajumbe kwa mfaume wa wana wa Amoni, neasema, Ni mbwai ngavungavu kati yenu? ¹³Mfaume wa wana wa Amoni neewajibujumbe wa Yeftha, kwa sababu Israeli wekukweao kuawa Misri, Wadoa siyangu kuawa Amoni hata Yaboki, Mpaka Yordani. Ivisasa vuza sanga kwa amani. ¹⁴Yeftha neeatuma vituhu wajumbe kwa mfaume wa wana wa Amoni, ¹⁵Neasema, Yeftha agombe ivi, Israel Israel nkaokudoa sii ya Moabu na sii ya wana wa Amoni; ¹⁶Lakini waawa Misri, na Israel neewaita kwembokea jangwa hadi Bahai ya shamu na kadeshi. ¹⁷Israeli wemkutumaha wajumbe kwa mfaume wa edomu, wakagombeka, Tafazai taombeza uhusa temboke mwesii yako; mfaume wa edomu nkekuwategeza. wakawatuma wajumbe kwa mfaume wa Moabu, lakini neeaemea. neewapanga ng'ambo ya Amoni. Lakini neeaemea: Basi Israel wakaemea kadeshi. ¹⁸Kisha neewembokea jangwani, wakahauka mwesii ya Edomu; neewavuka upanda wa mashariki mwesii ya Moabu, neewapanga ng'ambo ya Arnóni neeiwa mhaka wa Moabu. ¹⁹Israel wandawatume wajumbe kwa Sihoni, mfaume Waamoni, ambaenekatawala uko Heshboni; Israel neeamwambia, Tafazaitaomba temboke kwesii yako hantu hetu. ²⁰Lakini Sihoni nkekumwambia Israel emboke mweeneo dakwe. Basi Sihoni neeakusanya jeshi elakwe dose, akadegaa yahasa, nauko akatoana na Israel. ²¹Zumbé, Mungu, wa Israel, akamtii sihoni na wantu wakwe wose mwe mikono mwa Israel, nao neewawashinda. Basi Israel wakadoa siyose ya waamori wekwekoo mwesii iyo. ²²Wadoa kia kintu mwe Wilaya ya Waamori, kuawa Amoni hadi Yaboki, na kuawa jangwani hadi Yordani. ²³Basi, Zumbé, Mungu wa Israel, kawaguusa Waamori mbele ya wantu wakwe Israel, na sasa mwaonda kumiliki siyao? ²⁴Je, nkudaha kudoa sii ambayo kemoshi, Zumbé yako, akwenka? kwa iyo sii yoyose Zumbé, Mungu yetu katenka, ndatidoe. ²⁵Sasasa wee ni yedi sana kuliko Balaki, mwanawe da Sipori, mfaume wa Moabu? Je, Je, kadai kuwa na hoja na Israel? Je, yeye kawahi kutoana nkondo dhidi yao? ^{26,27}Wakati Israel wekuheaho mnyaka mia tatu uko Heshboni na vijiji vyakwe, na kwemizii yose yekuayo hehi na Arnóni. ²⁸Lakini mfaume wa wana wa Amoni neamea hazo ekutumiwado na Yeftha. Basi Roho wa Zumbé akamwezea Yeftha, akemboka Gileadi na Manase, akemboka Mizpa ya Gileadi, na kuawa Mispa ya Gileadi akemboka kwa wana wa Amoni. ²⁹Basi Roho wa Zumbé akamwezea Yeftha, akemboka Gileadi na Manase, akemboka Mizpa ya Gileadi akemboka kwa wana wa Amoni. ³⁰Yeftha neahidi kwa Zumbé, neagombeka, "Ikiwa undanenke kuvota uwanga ya wana wa Amoni, ³¹Chochose kiawacho mwe mwango wa nyumbai mwangu kunezea mie nendahoniuye kwa amani kuawa kwa wana wa amoni ndokiwe cha Zumbé; Nami nindaniavye iyo kafa ya kuokwa." ³²Basi Yeftha akemboka kwa wana wa Amoni ili kutoana nao, nae Zumbé akamwenka kuvotwa. ³³Neewavota na kusababisha mauaji makuu kuawa Aroeri mizii ishiini na miidi na abeli Keramimu. Basi wanawe wa Amoni waikwa asiya ukaguzi wa wantu wa Israel. ³⁴Yeftha kabua nyumbai kwakwe uko Mizpa, na mndee yakwe akaawa kumhachiiza na ngoma na kuvina. Neekawa mwanawe ikedu, na baada yakwe nnekuwa na mwana kigosi wala mwana kivye. ³⁵Naa tu ekumuonaho, kazihabua nguo zakwe akagombeka, Loo! mndee yangu! kunibonda kwa ukiwa, na kuwa mntu mnisababishia mavune yangu! kwa maana nkimwenka Zumbé, wala nkidaha kuuiya kiaga changu. ³⁶Neewambia, Zumbé yangu, kuika kiaga kwa Zumbé, unigoswee kiakintu wekuahidicho; kwa kuwa Zumbé kakuihia nku uanga ya mnkondo yangu, wanawe da Amoni." ³⁷Neewambia tati yakwe, Hebu kiaga iki kihifadhi kwa ajii yangu. Nieka kwa miezi miidi, nipate kuhauka na kuita kwe viima na kweyayata uanga ya ubikira wangu. mimi na wezwangu. ³⁸Neamba, "Hiita kamtuma kwa miezi miidi. akawahinya, na weziwe, nao wakeyayata na ubikia wakwe kwe miima. ³⁹Kiheo mwe miezi miidi kauya kwa tati yakwe, ambae kagosoa

kuigana na kiaga ekugosocho. Nannenkazati kugona na mgosi, na ikawa nidehuri kwa Israeli. ⁴⁰Kwamba wanavivyee wa Israel kia mwaka, kwa misii minne, wadahe kuiuza hadithi ya mndee wa Yeftha mgileadi.

Chapter 12

¹Wantu na Efraimu waawahamwe, na wakambokea Zafoni, wakamgombeka Yeftha, kwa mbwai uongoa kuhigana na wana wa amoni, wala nkwikutetanga tiite nawe tose? Tendayoke (Tendatiigee moto) nyumba yako. ²Yeftha akawagombeka, Mie na wantu wangu nee timwe nkondo nkuu na wana wa amoni. Nekukwetangaho, nkwekuniohoa kuawa kwao. ³Nekuonaho kuwa nkamwekunioho niuika ugima na nguvu zangu mwenye, na kwemboha ili Kuhigana na wana wa Amoni, na Zumbe akanenka uvoti. Kwa mbwai mweza kuhigana na mimi ivyeo? ⁴Yeftha akawakanga wantu wose wa Gileadi na akahigana na efraimu. Wantu wa Gileadi kawadagamiza, wana wa Efraimu. Wantu ajii wagombeka, "Nywie wagileadi ni Efraimu -mwe Efraimu na Manase". ⁵Wagileadi wadidadamiza gwegwe za Yordani ziitazo. Nee yawa yeyose wa mwe wekuhona wa efracimu akagombeka. Nenkauhusa niite uanga ya Mte; wantu wa gileadi akawaangombeka "Je wenye Mwefraimu? Inga akagombeka" Hata," ⁶basi wakamgombeka, Sema shibboleth' (kwa mma kwe maaana nkekudaha kutagusa mbui kwa ufasaha) Wageleadi wendawangwie na kumko kwe maziwa ya Yordani. Waefracimu elfu arobaini nee wacomwa mwe misi iyo. ⁷Yeftha kawamuaha ywa Israeli kwa miaka mtandatu Nee Yeftha Mgileadi akaumbwa mzimu, akazikwa mwe muzi umwe wa Gileadi. ⁸Ibzeni wa Bethlehemu kawa muahazi baada ywake kwa Israeli. ⁹Nee kawa na wana Saasini. kawegaa wandee saasini mwe ndoa, (akawaoza) naye akawaeta (akaeta) wandee saasini kuawa chongoi kwa ajii ya wanawe kawa muahazi (mwahazi) wa Israeli kwa miaka mpungati. ¹⁰Ibzeni akaumbwa mzimu na akazikwa uko Bethlehemu. ¹¹Eloni wa Zabuloni akawa muahazi wa Israel baada ywakwe. ¹²Elonui wa Zabuloni akaumbwa mzimu akazikwa uko Aiyaloni mwe sii ya Zabuloni. ¹³Baada ya uyo. Abdoni mwana ywa Hileli, Mpirathoni, akawa muahazi wa Israeli. ¹⁴Kawa na wana alubaini na Wezuku saasini. Nee wakakwea Mpunda sabini yee naye akawaaha Israeli kwa miaka nane. ¹⁵Abadoni mwana ywa Hileli, mpirathoni, akambwa mzimu akazikwa uko Pirathoni mwe sii ya efracimu, mwe kiima cha Waamaleki.

Chapter 13

¹Wantu wa Izilaeli wakagoso mabaya he meso ya Zumbe, ne awagea mwe mikono ya Wafilisti kwa miaka alubaini. ²Ne kuna mntu kuawa Sora, wa mbai ya Wadani Zina dakwe ni Manoa. M'kazie nkekudaha kupata ndaakwa iyo nkekuvyaa. ³Malaika wa Zumbe akamla wiia yuda mvyee akamwamba, Kauwa sasa kuwemwa kupata ndaa wala nkekuvyaa, akini ondaupate n'daa na ondauvyae mwana. ⁴Sasa uwe makini usekunywa divai wa npombe waa usekuda nkintu cha najisi, ⁵Kauwa ondaupate ndaa na kuvyaa mwana kigosi. nkakuna umo onda wembokemwi mtwi wakwe, kwa kuwa mwana endaawe mkiaga kwa Zumbe kulawa mwe ifu, naye enda awaokoe Isilaeli kulawa mwe mikono ya Wafilisti. ⁶Ne mvyee akaita kumwamba muume, "Mntu wa Muungu keza kwangu, na muonekano wakwe inga malaika ywa Muungu keza kwangu, na muonekano wakwe inga malaika ywa Muungu wa kutisa sana shekumuza kaawaia ahi na nkekunambia zina dakwe. ⁷Akanamba, "Akanamba, "Kauwa ondauwe na ndaa na ondauvyae mwana kigosi. Basi usekunywa divai walanpombe waa usekuda chochose ambacho kwa shaia yamba nkakitama kwa kuwa uyo mwana enda awe mkiaga kwa Muungu, tangia mwe ifu mhaka siku kufa, kwakwe." ⁸Ne Manoa akamwombeza Mungu akamba Zumbe Ee Zumbe tafazai Mlulusu mntu wa Muungu wekumtumaye auye iliatihinye kia tendachotigosoe kwa uyu mwana uyo enda uvyagwe aha hehi. ⁹Muungu akamuandua sala ya Manoa, na Malaika ya Muungu ne ambasa mvyee kakaidi ekuwaho tanga. Akini Manoa mumewe nkekuho vituhu hamwe nae. ¹⁰Ne mvyee akaguuka kinyanyi akanwamba muume, "Kauwa yuda mntu kaawia kwangu yuda ekwezae siku ida" ¹¹Manoa akagooka na kumtongea mkaziwe. Ekubua kwa mntu uyo, akamba. We ne mntu mwekutamwia na mkazangu?" mntu uyo akamba, "Ni mimi." ¹²Manoa akamba, sasa mbui yako itimie. Je! kuna maagizo yani kwa mwana, na ndima yakwe ni mbwai?" ¹³Malaika wa Muungu akawamba Manoa, lazima mkazio agosoe kia kintu nekumwambacho. ¹⁴Esekuda chochose chekulawacho kwe mizabibu waa usekumulusu kunywa divai au npombe, usekumulusu ade chochose ambacho shaia yamba nkakitama. Apaswa kutii nki kintu nekuamulucho agosoe. ¹⁵Manoa akamwamba Malaika wa Zumbe, Tafazai ekaa kwa mda unenke wakati wa kuandaa mbuzi kwa ajii yako. ¹⁶Malaika wa Zumbe akamwamba Manoa, Hata kama nendanikae nkina nide nkanda yako, akini ukaavya kafa ya kuoka avya kwa Zumbe. (Manoa nkekumanya huwa ni malaika wa Zumbe.) ¹⁷Manoa akamwamba Malaika wa Zumbe, zina dako ni ndai ii nikuhe shimu mbui yako ikatimia? ¹⁸Malaika wa Zumbe akamwamba, mbona wauza zina dangu? Ni kihii! ¹⁹Maona akamdoa mbuzi hamwe na kafa, akaavya kafa uwanga ya bawe kwa Zumbe. Akagoso kihii wakati Manoa na Mkazie wakauwa. ²⁰Ne moto ukalawa uwanga hemviko kuita mbinguni malaika wa Zumbe akakwea gatigati ya moto wa hemviko. Manoa na mkazie wekuonaho mbui iyo wakenamiza mitwi yao sii. ²¹Malaika ya Muungu nkekuonekana vituhu kwa Manoa au mkazie. ²²Manoa akamwamba mkaziwe kwei tondatife kwa mana timuona Muungu. ²³Akini mkaziwe akamba kama Zumbe kutikoma, nkekuwa ahokee mviko wetu na kafa ya nafaka tekumwenkayo. ²⁴Ne mvyee avyaaa, mwana akamwetanga zina dakwe Samsoni Mwana akakua na Zumbe akambaiki. ²⁵Roho wa Zumbe akamsonganga na Mahane Dani gati ya Sora na Eshtaoli.

Chapter 14

¹Samsoni akasea akaita Timna, Uko akaona mvyee, yumwe kati yao wanavivye wa Wafilisti. Ekuvyaho akambombeka tati yakwe na mami yakwe. ²Nkiona mvyee uko Timna, yumwekati ya wanovivye wa Wafilisti. Sasa mkanidoe awe mkazangu. ³Tati yakwe na mami yakwe wakamwamba, "Je nkakuna mvyee mwe wanavivye wa nduguzo, au mwe wantu wetu wose? Je! unda udoe mvyee kuwa kwa Wafilisti wekusao kugewa kumbi?" Samsoni akamwamba tati yakwe "Mdoe kwa ajii yangu, kwa via nikumkauaho, kantamia. ⁴Akini tati yakwe na mami yakwe nkawekumanya kuwa mbui inu yeza kuawa kwa Zumbe, koonda agosoe ngavunguvu na Wafilisti (kwa kipindi icho Wafilisti nee wakatawala Izilaeli). ⁵Nee Samsoni akaita Timna hamwe na tati yakwe na mami yakwe; Nee wabua kwe minda yo mizabibu ya Timna. "Na, kua kuna simba mdodo keza nee akabuma. ⁶Roho ya Zumbe gafla akeza kwanga yakwa, nee amtatua simba kwa uhufu enga ambavyo nee kamtatua mbuzi mdodo. Naho nee nkaua kintu mwe mkono wakwe. Mia nkekumwamba tati yakwe waa mami yakwe ekugosoa. ⁷Akaita kutamua na mvyee, ekumkauaho akamndo Samsoni. ⁸Misi micheche baada ya kumtegua akahituka kuondo kibudu cha simba. Kaua, nee kuna bunga da nyoki na woki mwe kia chekusiga acho mwe mwii wa simba. ⁹Akaika woki mwe mikono yakwe, akado uku enda. Ekwezaho kwa tati yakwe na mami yakwe, akawenka nao wakada. Akini nkekuweambia kua kadoa woki chongoi ya kia chekusigaacho mwe mwii wa simba. ¹⁰Tati yakwe da Samsoni akaitasi ekuaho mvyee na Samsoni akagosoa sikunkuu uko, mana inu nee yekuayo dasituli ya wabwanga. ¹¹Ndunguze wekumuonaho tu, Wakamutea mbuya zao saasini awenao hamwe. ¹²Samsoni akawamba, naondo nimyambie kinundu. Endao yumwe kati yenu adaha kunenka jibu mwe misi mfungate ya si kunkuu, nnda niavye nguo za kitani saasini na jozi ya nguo saasini. ¹³Akini mkese kudaho kunenka jibu mndo mneuke nguo za kitani saasini na jozi ya nguo saasini, Wakamwamba kinundu chako, ili tikisikie. ¹⁴Akawa, Kati ya muntu mwe kuda kada kintu cha kuda; chongoi ya nguvu nee ni kintu chemuie. Mia wageni nkawe kudaha kupata jibu mwe misi mitatu. ¹⁵Msi wane wakawamba mkaza Samsoni. Mtie muumeo ili atambie jibu dakinundu, au nnda tikoke moto wewe na nyumba ya tati yako. Je, kutigoneka aha ili kutigosoa mpehe?" ¹⁶Mkaza Samsoni akavoka kuia mbele yakwa; Akamba, Yose ugosoayo ni kukimwa na mimi. Kutoa Kinundu mwe wantu wangu, mia 'nkuzati kuwagombeka tate no wame, nikwambe wewe? ¹⁷Kaia mwe misi mfungate ambazo siku nkuu yao ifuza. Msi wa mfungate akawenka jibu kwa ajii kamlazi misha mno. Akawanka jibu jamaa wakwe. ¹⁸Wantu wa mwe mzi wakaambiwa, msi wa mfungate kabla ya zua kuswa, Ni mbwai chedi zaidi ya woki. Ni kihi chenacho nguvu zaidi ya simba? Samsoni akawamba; nka mwe kuima na ngombe zangu nkamna mpate jibu da kinundu changa. ¹⁹Nee Rohpo ya Zumbe akeza kwa Samsoni kwa nguvu, Samsoniakasea akaita Ashkaeloni na kukoma. Akadoamateka yao, akawenka jozi za ngua kwawadawekumjibu kinandu chachwe. aka kimwa tati nyumbai kwa tati yakwe. ²⁰Nee mkaziwe adoigwa ni mbuyaye ya hehi.

Chapter 15

¹Ywekwembekacho misi mingahi, kisingi cha ubosi wa ngano, Samsoni akadoa mwana mbuzi ekenda kumkaua mkaziwe. Menye akamba, "Nenda niite kwe chumba cha mkazangu." Akini mkwewe kamweemeza ese kwengia. ²Mkwewe akamba, "Nkyamba kumkiima, nee namwenka mbuyao. Umbude ni mtana kwemboso yeye. Mdoe badii yakwe." ³Samsoni akawamba "Ntambo inu nkina niwakoe masa Wafilisti umo nkeza kuwatoa. ⁴Samsoni ekenda kugwia vihuzi mia ntatu akavifunga mikia viidi idi. Akadoa mamwenje, kiya dimwe akadifunga gati gati ya ida mikia miidi idi. ⁵Ekubindaho akawasha moto kiya mwenje akavisakii za vihuzi vikengia mwe minda ye ubua ya Wafilisti hamwe na minda ya mizabibu na mizeituni. ⁶Wafilisti wakauza, "Ni ndai mwe kutenda kihii iki?" Wekambiwa "Samsoni, mkwewe Mtimna kagosocho icho kwavia Mtima kadoa mkaza Samsoni akamwenka mbuyae Samsoni." Wafilisti wakambasa wakamwoka moto yeye na tatiakwe. ⁷Samsoni akawamba, "Ivyo nee nekugosoavyo, nenda nehize nkaawa aho nkina niuwiie vituhu," ⁸Akabinda akawasenga maunde nyonga viga wapate kuheavisivu. Akasee tangandei ekekaa si ya baawe detangwado Etamu. ⁹Nivia Wafilisti wekeza, Wekefunga kutoana nkondo uko Yuda, wakakonga bunga dao uko Leli." ¹⁰Wantu Yuda wakamba, "Kwani mweza kutitoa? Wakamba, "Tatoa msawia timgwie Samsoni, timheze savia ekutihezavyo." ¹¹Ni via wantu eifu ntatu wa Yuda wakasee wakabua kwe hamwe da eatamu wakamwamba Samsoni, "Tambe nkumanya hambwe Wafilisti watekaia? Hambu kutigosweeani? samsoni akawamba "Via wekunigosweeavyo nee nekuwagosweeavyo." ¹²Wakamwamba Samsoni, "Teza kukugwia tikwenkie Wafilisti." Samsoni, akawamba, "Eiseni ati kwei nkamna mnikome wenye." ¹³Wakamwamba, "Bue, tonda tikungedu sigi tikwegae. Takusigiia nkatina tikukome." Wakabinda wakamfunga sigi mbii mpyahamu wakamwaavya mwe dia baawe. ¹⁴Ekubuahe Lehi, Wafilisti wakakema nkondo wekumwonaho. Nivia Roho wa Zombe akam-basa kwa muku. Zia sigi zekuhasazo mikono yakwe zikatenda inga bwende dekwokwado, zikahozomoka. ¹⁵Samsoni akapata vuha wisi da mbaikia ya mphunda, akadidoo akakoma wantu elfu kwa dia vuha. ¹⁶Samsoni akamba, kwa mbaikia mphunda, sungu cha usungu, na saa ya mphundo nkikoma wantu elfu. ¹⁷Samsoni ekubindaho kugombeka, akasa ida mbaikia, hada hantu akahetanga Ramath Lehi. ¹⁸Samsoni kawa na nkiu nkai akamwetanga zombe akamba, "Kumwenka mgosozi ywako maingo makuu. Akini isasa nonda nikomwe ni nkiu na nigwiwe ni wada wekwesao kugewa kumbi?" ¹⁹Nee Muungu akafuka tubwi hada Lehi mzai yakalawa. Ekubindaho kunywa nguvu zikamuuwia akavuziwa ugima. akahetanga hada hantu Anhakore, hauko hata ivyeeo. ²⁰Samsoni kawa mwaahi ywa Israeli kisingi cha Wafilisti chekudoacho myaka ishiini.

Chapter 16

¹Samsoni kaita gaza uko nee amuona mkibebe. ²Wantu wa Gaza nee wambiwa "Samsoni keza hanu." Wantu wa Gaza wakazunguuka hantu aho kwa sii wakamgoja kio chose mwe lango da mzi, wekaa myee kio chose. Wakagombeka, Ngoja tigoje mpaka musu, tikabinda timkome. ³Samsoni akagona mwe usazi mpaka kio kikuu. Kio kikuu nee enuka na kutoza muango wa mzi na miimo yakwe miidi. Akavuta kuhawa chongoi, mhindo na vyose akaviika kwe mawega yakwe akavidoa mpaka uanga ya kiima mbele ya Hebroni. ⁴Ikaawa aho Samsoni Kamkunda mvyee mwekwekea mwe koongo da Soreki. Zina dakwe nee aketangwa Delila. ⁵Wada wakuu wa Wafilisti wakambasa wakamwamba "Mtiie Samsoni ili ukaue henaho nguvu zakwe nkuu, ni kwa viivihini tadaha kumvota timfunga na kumsuubu. Gosoa idi kia yumwe enda akwenke vipande 1,100 vya feza." ⁶Nee Delila akamwamba Samsoni, Tafazai nambia ni viivihini wee ni mta nguvu sana, na ni kwaviivihini muntu adaha kukufunga viivihini ili adahe kukuzibiti? ⁷Samsoni akamwamba, kana mwenda mnitahe na sigi mbisi mfungate ambazo nkazekunyaa, nendaniwe zaifu na kuwa inga muntu mtuhu yoyose. ⁸Basi wakuu wa Wafilisti wakamweetea sigi mfungate zesizokunyaa nae akamtaha Samsoni. ⁹Ivi nee kuwa na wantu wekwefisao kwa sii wekaa gati kwakwe. Akamwamba "Wafilisti wa uanga yako Samsoni. Akini akadumua sigi inga uzi udontapo moto na nkawekwehina sii ya nguvu zakwe." ¹⁰Nee Delila amwamba Samsoni. Nee wekunitiavyo mimi na kunamba umbea. Tafazai nambia ni viivihini wahada kutahwa. ¹¹Akamwamba, "Kana wendawanitahe na sigi npya ambayo nkaizatikutumikakwa ndima, nendantende zaifu inga muntu mtuhu yoyose." ¹²Nee Delila akada sigi npya akamtaha hamwe nee. Akamwamba Wafilisti wa uanga yako Samsoni. Wantu wekuao wakagoja wawa ndani uko gati. Akini Samsoni akaua sigi kulawa mwe mikono yakwe kama chekuwavyo kipande cha uzi. ¹³Delila akamwamba Samsoni. Mpaka iviaha kunitiia na kunamba umbea. Nambia ni kwa viivihini wadaha kutahwa. Samsoni akamwamba kana wendaufume vifungate fii zangu na kuzitaha kwe kitambaa Ikabinda utahwe he msumai, nenfda niwe inga muntu mtuhu yoyose. ¹⁴Ekuwa kagona, Delila akavifuma vifungo mfungato vya fii zakwe ndani ya kitambaa na kuzitaha kwe msumai, akamwamba "Wafilisti wa uanga yako Samsoni!" Akenuka kulawa kwe usisiza akang'oa kitambaa na puni zekuwazo zitahwa. Akamwamba "wadaha viivihini kugombeka wanikunda ukati nkushii sii zako nami? Kunizihaki ma!" ¹⁵Akamwamba "wadaha viivihini kugombeka wanikunda ukati nkushii sii zako nami? Kunizihaki maa ntatu izi na nkwekunambia ni kwa viivihini u mwe nguvu nyingi." ¹⁶Kia sike nee akasisitizo kwa bidii kwe mbui yakwe. Kamkemea sana kasi ambacho katamani kufa. ¹⁷Basi Samsoni akamwamba, "Umo nkauzati kumoga fii zangu mwe mutwiwangu, kwa ajii nkiwa mhiaga kwe Muungu kulawa mwe ifu mmaaa. Kana mutwi wangu wendaumongwe, nguvu zangu zindaziniekee, nami nendaniwe zaifu na kuwa inga muntu yoyosemtuhu." ¹⁸Delila ekuonaho kuwa kawamba ukwei juu ya kia kintu, akawatuma na kuwaetanga watawala wa Wafilisti akagombeka, "Soonni vituhu kwa sibabu kanamba kia kintu." Nee wa Wafilisti wakambasa wakaeta feza mwe mikono yao. ¹⁹Kagosoa agone kwe mavindi yakwe. Nee amwetanga muntu avimoge vifungo mfungate vya mutwi wakwe nae akavoka kumvota, kwa sibabu nguvu zakwe ziwa zimweeke. ²⁰Agombeka "Wafilisti wa uanga yako Samsoni!" Kenuka mwe usisiza wakwe akagambeka "Nalawa chongoi inga nyakati ntuhu na kweikahulu" Akini nkekumanya kana Zumbe kambada. ²¹Wafilisti wakamgwia na kumng'oa meso. Wakamwegaa Gaza na kumtaka kwa shaba. Nee akasaga ngano kwe geeza. ²²Akini fii uanga mwe mutwi wakwe zikavoka kukua vituhu baada ya kumogwa. ²³Watawala wa Wafilisti wekenga ili kulavya kafa kwe Muungu ywao Dagoni na kutamwa. wakagombeka, Muungu ywetu kamvota Samsoni mnkuu ywetu na kumgea na kumgea kwe umaye wetu. ²⁴Wantu wekumuonaho wakamtogoa Muungu ywao, kwa sibabu wakagombeka, Muungu ywetu kamvota mnkuu ywetu na kuteka sisi-mbanasi wa sii yetu mwe kuwakoma wangi wetu. ²⁵Wekuwaho kwe kinyemi, wakagombeka, 'Mwetange Samsoni, eze titamiwe.' Wakamwetanga Samsoni chongoi ya jela na kutenda waseke. Wakamgosoosa gatigati ya nguzo. ²⁶Samsoni kamwamba yuda mbwanga ekuwae kamtoza mkono wakwe, Niuhusu nitoze nguzo yekutozeezaya nyumba inu kwegamia. ²⁷Naho nyumba iwa imema wagosi na wavyye na Watawala wose wa Wafilisti wekuao uko, uanga ya paa kuwa na wagosi na wavyye elfu ntatu wekuwao wakaua Samsoni ekuwaho akawenka kinyemi. ²⁸Samsoni akamwelanga Zumbe akagombeka "Zumbe Muungu nenka nia Tafazai nitogeza maa mwenga tu, Muungu ili nipate kuihiza nkuu kwe Wafilisti kudoa meso yangu maidi. ²⁹Samsoni akaika nguzo mbii gatigati zekutoozeazo nyumba iyo nae akaegamia juu yakwe, nguzo mwenga mkono wakwe wa kudiia na mtuhu kumoso kwakwe. ³⁰Samsoni akagombeka, Na nife hamwe na Wafilisti!" Akakwea kwa nguvu zakwe na zengo dikagwa uanga ya watawala na uanga ya wantu wose wekuwamo ndani yakwe. Ivyo wekukomwao ekufavyo yeye wawa zaidi ya wada wekukomwao wakati wa maisha yakwe. ³¹Ikabinda ndungu zakwe na nyumba yose ya tatiakwe ikasea, wakamdoa wakamvuza na kumzika kati ya Sora na Eshtaoli kwe npaa mo he kuzikwa Manoa baba yakwe Samsoni mwe kuwa mwaahi wa Istaeli kwa miaka ishiini.

Chapter 17

¹Kuwa na muntu kwe sii ya miima ya Efraemu uazina dakwe ni Mika. ²Akagombeka kwa mamiyakwe, "Shiingi 1,100 ambazo zidoigwa kuawa kwako ambazo kuzitamwiiya kwa kwakweisa na kunamba-kauwa hanu! mimi nina hea. Nkizibawa." Mami yakwe akagombeka, 'Na ZUMBE enda akubaliki, mwanangu!' ³Akavuzia vipande 1,100 vya hea kwa mamiyakwe na miyakwe akagombeka, "Nkiikaa hea izi kwa ZUMBE, kwaajii ya mwanangu kuzigosoa na kuzisongoa takwimu za chuma. ⁴Kwa ivyo ivi sasa nawavuzia. "Ekumvuziaho mamiyakwe hea, mamiyakwe akadoa vipande mia mbii vya hea akawenka mndima wa chuma ambao kawagosoa kuwa mzimu, na kusongoa takwimu za chuma, na wakaikwa mwe nyumba ya Mika. ⁵Muntu uyo Mika kawa , nae akagosoa efodi na nyumba na nyumba ya miungu, nae akaajili mwanawe yumwe awe kuhani wakwe. ⁶Aho bosi nkahokuwa na mfalme uko Israeli, na kiya muntu kagosoa yafananayo kwe meso yakwe. ⁷Kuwa na mbwanga yumw wa Bethlehemu uko Yuda, mwekuwa Mlawi. Kekaa uko ili kukamusha majukumu yakwe. ⁸Muntu uyo akahaka Bethlehemu uko Yuda, kuita kuondeza hantu hakwekaa. Ekuwaho akaita, akabua nyumbani kwa Mika kwe sii ya miima ya Efraemu. ⁹Mika akamba, waawiya hahi? Uyo muntu akamwamba, miye Mlawi wa bethlehemu uko Yuda, nenda kuondeza hantu nekae. ¹⁰Mika akamwaniba, "ekaa hamwe na nami, uwe tate yangu na kuhani yangu, Nendaniwenke vipande kumi vya hea kwa mwaka, suti ya nguo, na ukande, "Mlawi akengia nyumbani mwakwe. ¹¹Mlawi akawa na kinyemi ya kwekaa muntu uyo, na uyo mbwanga kwa Mika akawa enga mwanawe. ¹²Mika akamsinga Mlawi kwaajii ya ndima takatifu, na uyo mbwanga akawa kuhani wakwe, nae kawa mwe ngumbayo Mika. ¹³Nee Mika akagombeka, sasanomanya kuwa Zumbe enda anigoswee matana, kwa viya Mlawi uyu kawa kuhani ywangu.

Chapter 18

¹Siku hizo ne nkakuna mfaume uko Israel. Kabila da Wadani ne dikaondeza chekao cha kwekaa, kwa ajii taukia siku iyo ne nkawazati kuhokea upazi wowose kulawa miongoni mwa makabila ya Israel. ²Wantu wa Dari ne watuma wantu washamo kulawa kwa idadi yose ya kabila yao, wagosi wakangafu kulawa Sara na kulawa Eshtaoi ili kukagua alizi kwa miundi na kilikaua. Wakalinya, "Hitani mkakaue si." Wakabua mwe li ya muima wa efraimu mwe nyumba ya Mika wakagona uko. ³Wekuaho hehi na nyumba ya Mika wakamanya manenonya Mlawi. Basi wakamgoosa na kumuza, "Nndai mwe kukueta aha? wagoso mmbwai aha? kwambwai u aha?" ⁴Akawamba, "Ivi ne Mika eku gosoavyo kwa ajii yangu yeye kwa ajii mimi kuhani yake." ⁵Wakamlinya, "Tafazai onde za ushauili wa Muungu, kwa ajii timanye kama ntambo tiitayo yanda ifanikiwe." ⁶Uyo kuhani akawamba, "Hita ni npeho. Bwana onda among ongoze mwe sia uitayo." ⁷Akaawaho wada wantu washano wakahauka wakabua Laishia ne waakaona wantu wekuao hada newakaisli Salama-ivyo ivyo Wasidoni ne waishi bila ya kupishwa na kwa usalama. Ne nkakuna mntu mwe kuwa vota mwe iyo si, au mwekuwa pisha kwa namna yoyose. Ne wekaa hae na Wasidoni, ne nkawama na shilikiano na mntu yoyose. ⁸Wakauya kwa kabila dao uko zora na Eshtaoi, Ndugu zao wakawauza, "mna habali yani?" ⁹Wakagombeka, "Soon!" embu tiwashambue! Tiona ardhi na ni ntana sana. Je nkhamgoosa kintu? msekuwa wavivu kushambulia na kudoa alizi. ¹⁰Muitaho, mwonda mbulie wantu wafikilio wa Salama, na si ni npana! Zumbe Muungu nkawankha nyinyi-hantu ambaho nkhaheku hungukiwa kintu chochose mwe dunia. ¹¹Wantu mia sita wa kabila da Dani, wenao silaha za nkondo, wakahauka kulawa Sora na Eshtaoi. ¹²Wakasafili, wapanga kiriath-yearimu, ¹³Wakahauka uko na kita si ya muima wa Efraimu, wa kabua nyumbani kwa Mika. ¹⁴Kisha wantu wahano wekuawo waita kukaua si ya Laisha wakawamba jamaa zao, "Je, mwamany kuwa mwe nyumba izi kuna efodi, miungu ya kaya, kimuu zekusongolwazo, na vimuu vya chuma? Amua sasa wondachougoso." ¹⁵Basi wakauya uko, wakabua nyumbani kwa Mlawi, nyumba ni mwa Mika; wakaugusa. ¹⁶Wana Daniani mia sita, wenao siaha za nkondo, wakagooka mwe meingio ya Lango. ¹⁷Wada wantu wahano wekuawo waita kuzunguuka mwe si waita uko na kudoa vimuu vyekusongolwavyo, efodi, na miungu ya nyumba, na kimuu cha chumaa, ukati kuhani ekuaho kagooka mwe mengio ya lango na wagosi mia sita wenao silaha za nkondo. ¹⁸Wekuaho wekengia nyumbani mwa Mika na kudoa vimuu vyekusongolwavyo, efodi, miungu ya nyumba vimuu vya chuma, kuhani akagombeka, "mwatendani?" ¹⁹Wakamwamba, "Tuia! ika mkono mwe kamwa chako na weze nasi, na uwe kwetu tate na kuhani. Je, nvitanakua nyumba ya mntu yumwe au kuhani mwe kabila na jamaa katika Israeli?" ²⁰Mayo wa kuhani ne ufurahi. Akadoa edofi, miungu ya nyumba na kimuu cha kusongoa, akaita hamwe na awo wantu. ²¹Basi wakaliuuka wakita wakaika wana watike mbele yao wenye, hamwe na ng'ombe na mia zao. ²²Wekuaho hae kulawa mwe nyumba ya Mika, wantu wakeuwo gati ya nyumba ya Mika waketangwa, na wakabua Wadani. ²³Wakawatoea vuzo wadani, nao wakalituka, wakamwamba Mika, "Kwambwa kwambwai mweza hamwe?" ²⁴Akagombeka, nyinyi mbawa miungu nekugosoayo, Ni kili kikusumbuacho? ²⁵Wantu wa Dani wakamwamba, "Useuluhusu titegeeze chochose usemacho, au baazi ya wantu wenao hasila wonda wawatoe, wewe familia yako mwonda mkomwe." ²⁶Ne wantu wa Dani wakaita zao. Mika ekuonaho kuwa ne wana nguvu muno uwanga yake, akaliuuka na kuuya nyumbani kwakwe. ²⁷Wantu wa Dani wakadoa kia akugosoacho Mika, hamwe na kuhani wakwe, na wakabuwa Laisha kwa wantu wekuawo nkawavigwa na wenye usalama na salama wakakomwa kwa uhamba na kuuwokuwau mzi. ²⁸Nkhahekua na mntu wa kuwahonya kwa ajii nkhahe kuwa hae na kulawa Sidoni, ne nkawana ukusiano na mntu yoyose. Ne hana koongo hehi na Beth Rehohu. Wadani wakauzenga mzima na kwekaa aho. ²⁹Wakawetanga zina Dani, zina da tati zao Dani, ambaye ne kawa yumwe ya wana wa Israeli. Lakini zina da uwo mzi aho bosi ne uwa Laisha. ³⁰wantu wa Dani ne wazenga vimuu vya kusongoa wenye. Naye Yonathani, mwana ywa Gershomu, mwana wa Musa, yeye na wanawe neni makuhani wa kabila da wadani kiamuo siku ya usamizo wa si. ³¹Basi wakakivikia kimuu cha kusongoa cha Mika ekuigosoayo ukati wa nyumba ya Zumbe Muungu uko Shilo.

Chapter 19

¹Mwe misii iyo, ukati nkakuna mfaume mwe Izilaeli, nee kuna muntu, Mlawi mwekuae akekaa kwa mda kidogo mwe eneo da hae ya sii ya Eflaimu. Kedoea mvyee, masulia kuawa Betulehemu uko Yuda. ²Mia mkazie nkekuwa mwaminifu kwake; akahauka na kuuya kwa tati yakwe uko Betulehemu ya Yuda. Keka uko kwa muda wa miezi mine. ³Akaawaah mgesi yakwe akahauka na kumbasa ili kumpembeja auye. Mndima wakwe nee yu hamwe nae, na npunda waidi. Akamueta nyumbani kwa tati yakwe. ⁴Tati yakwe da mndee akumuonaho, akaona kinyemi. Tati yakwe vyaa, tati yakwe da mndee, kumpembeja kwekaa misii mitatu. Wada na kunywa, na wekaa uko kio. ⁵Msi wa nne wenuka mapema na kweandaa kuhauka, mia tati yakwe da mndee akamwamba mkwewe, "Ue na nguvu na mkate kidogo, ukaawa aho wadaha kuita." ⁶Basi ao waidi wakekaa wakada na kunywa hamwe. Akaawa aho tati yakwe da mndee akamba, Tafazai uwe tayali kwekaa iki kio, ha kua na ukati mtana; ⁷Mlawi akwenukaho ili ahauke, tati yakwe da mvyee uyo akamuombe za ekaa, ivyo akabadii mpango wake naakagona tena. ⁸Msi wa shano akenuka mapema ili ahauke, mia tati yakwe mndee akagombeka, egee nguvu mwenye na kungoja mpaka guoni; kwa iyo ao waidi wakada nkande. ⁹Mlawi na sulia wakwe na mndima wakwe wakenuka ili wahauke, tati yakwe vyaa, tati yakwe da mndee akamwamba; Tafazai ekaa kio kituhu, na ue na ukati mtana. Wadaha kwenuka kioi mapema na kuuya nyumbani. ¹⁰Mia Mlawi nkeku tayali kwekaa kio. akenuka na kuita. Akaita kuelekea Yebusi (iyo ni Yelusaem). Nee ana npande mbii za npunda na masulia wakwe nee yu hamwe nae. ¹¹Wakuaho hehi na Yebusi, Msi ne uitisa, mnelima akamwamba bwana ywake, Haya, tipate kuita kwe mzi wa Wayebusi tekae umo kio iki. ¹²Bwana ywake akamwamba, "Nkatidaha kuita kwe mzi wa Izilaeli". Ndatiite Gibe. ¹³Mlawi akamwamba yuda mbwanga, "Soo, tite hantu hamwe, na tekae uko Gibe au Rama." ¹⁴Basi, wakaita na za dikawashweea wakawa hehi na Gibe. Mwe eneo da Benjamini. ¹⁵Wakageuka uko ili wadahe kwekaa kio uko Gibe. Nae akengia na kwekaa mwe sia nkuu ya mzi, maaana nkakuna mntu mkuwengiza nyumbani kwake kio. ¹⁶Mia mdaa nee akeza kuawa kwe ndima yakwe mwe munda iyo guoni. Nee akaawa kwe muima wa Eflaimu, nae nee akekaa kwa mda uko Gibe. Mia wantu wekaao hantu aho nee ni Wabeinjamini. ¹⁷Akenua meso na kumuona mntambo mwe sia nkuu ya mzi. Uyo mdaa akagombeka, "Waita hahi? Waawa hahi?" ¹⁸Mlawi akamba, Taita kuawa Betelehemu ya Yuda mpaka hantu hae zaidi ya sii ya kiima cha eflaimu, ambako mie nalawa. Nkiita Betelehemu uko Yuda, muye naita nyumbani. Kwa Bwana; mia nkakuna mntu endaea nidoe kwe nyumba yakwe, ¹⁹Tina mani ya kuisa npunda zetu, na kuna mkate na divai kwa ajii yangu na mndima yako mvyee hanu, na kwa mbwanga uyu hamwe na wandima wako. Nkatuzazati kuhungukiwa na chochose. ²⁰Uyo mdaa akawaugusa, "Amani iwe na wenye! Ndankwenke mahitaji yako yose. Usekwekaa kiodu mwe sia nkuu." ²¹Basi uyo mntuakamueta Mlawi nyumbani kwake, akawaisa npunda. Wakasunta miundi yao na kuda na kunywa. ²²Wekuaho na kinyemi mwe mioyo yao, wakomwamba uda mdaa, mwenye nyumba, wakagombeka, "muavye muntu, mwekwengia nyumbani mwako, ili tudahe kugosoa mapenzi nae." ²³Yuda mntu, mwenye nyumba, akeza, akawamba, "Nkaidahika, ndugu zangu, tafazai msekugosoa mbui mbaya!" ²⁴Kaua, mndee yangu ni bikila na masulia wake awa hanu. Ngoja niwaete ivi sasa. Wabeze na kugosoa nao chochose mkikundacho. mia mskugosoa mbui inu mbaya kwa mntu uyu!" ²⁵Mia wantu nkawekumtegeeza, kwa iyo uyo mgesi akamtoza uda mvyee, akamuavya chongoi. Wamtoza, wakambaka, na kumgoswea ubanasi kio kigima, na keokeo wakamluhusu aite. ²⁶Keokeo mvyee akeza akagwa asi ya muango wa nyumba ya tu mntu ambaho bwana wakwe nee yu aho, na yeye akagona hada mpaka kukucha ho. ²⁷Bwana wake akahauka keokeo na kuvugua miango ya nyumba, akaawa kuita siai. Kadaha kumsunguumanya mkaziwe kagona hada he mwengo, mikono yakwe ikawa iuanga ya kizingiti. ²⁸Mlawi akagombeka, "Gooka tiite." Mia nkekuandulwa. Akamuika uanga ya npunda, na uyo mntu akahauka nyumbani. ²⁹Mlawi akubuaho nyumbani kwake, akadoa tuni, nae akamtoza sulia wake, akamuemea, tijatiane, akagosoa vitii kumi na mbii, ekekaa viitii kia kantu mwe Israeli. ³⁰Wose waona idi wakagombeka, kintu icho nkazakizati kugosweka au kuoneka tangu msi ambao sii ya misii mpaka ivi. Fikilia juu ya idi! Tenke ushauili! Tiambie ni mbai cha kugosoa!"

Chapter 20

¹Nee wantu wose wa Israel wakalawa inga mntu yumwe, kulawa Dani mpaka Beer-sheba, na nchi ya Gileadi; nao wakakindanika mbele za Zumbe Muungu uko Mispa. ²Ongo la wantu wose; wa kabla zose za Israeli, wakadoa nafasi zao kwe kuntaniko la Wantu wa Mungu-Wantu 400,000 waitao kwa miundi, ambao wekuao tayari kutoana na uhamba. ³Basi wana wa benyamini Wekusikiaho kwamba wantu wa Israel wekuao wakwea Mispa. Wana wa Israel wakagombeka, "Tambieni ni kwa vii vihi unu ubanasi ugosoka." ⁴Mlawi, mgosi wa Mvyee mwekukomwa, akaandua, Neencheza Gibe a kwe nchi ya Benyamini mie mwenye na suria wangu, ili tigone. ⁵Mwe kio, da Gibe a wani hangania, Wakazunguka nyumba wani taangia kunikoma. Wamgwia na kumwengiia suria wangu, nee afa. ⁶Neenkimdoa suria wangu na kumsenga mwii wakwe vipande, na kuika mwe kia sii ya urithi wa Israel, kwa kuwa wagosoa ubanasi unu na ubahau kwe Israel. ⁷Sasa nywie Waisrael wose, Lavyani mbui na Ushauri wenu hanu. ⁸Wantu wose wakahauka hamwe inga mntu yumwe, wakagombeka nkakuna hata yumwe ndie aite hemani kwakwe, wala nkakuna hata yumwe mwenda auye nyumbani kwakwe. ⁹Iya ivi sasa ndivyo tindavyotiigosoe kuna ituongozavyo. ¹⁰Tindatidoe wantu kumi kwe mia mwenga kwe makabila yse ya Israel, na mia mwenga kwe elfu, na elfu mwenga kwe elfu kumi, kuwenka nkande kwa ajii ya wantu awa, ili wadahe kubua Gibe a kwe Benjamini wakuwenka adhaba kwa ubanasi wao wekugosoa kwe Israeli. ¹¹Nee askari wose wa Israel wakadugana uanga ya mzi inga mntu yumwe. ¹²Makabila ya Israel wawatuma wantu wa kabila dose da Benjamini, wakagombeka, ubanasi unu wekugosokwao kati yenu ni mbwai? ¹³Ati nkivyo tenkeni wantu ao wabanasi wa Gibe a, topate kuwa koma, na ivyo tindatiuse kabisa ubanasi unu kulawa kwa Israel." Akini wabenyaamini nkawakutegeza sauti ya ndugu zao. Wantu wa Israel. ¹⁴Nee wana wa Benyamini nee wakonga kulawa kwe mzi kuita wakaita Gibe a, wakaji tayarisha kutoana na wana Israel. ¹⁵Wantu wa Benyamini wakawakonga kulawa mia yao ili kutoana siku ida, askari elfu ishiini na mtandatu wekupangwa kutoana na uhamba. Walakini kuna wantu mia mfungate wekusagulwao kulawa kwa wenyezi wa Gibe a. ¹⁶Wekumwe ni wantu mia mfungate wekugogwao wose ni wana moso. kia muoneka nee kadaha kutoa uvii kwa maiwe bila kukosa. ¹⁷Wantu wa Israel, bila kutaazia namba kulawa kwe Benyamini, wekuao na wantu 400,000 wekuao wekwefuzao kutoana na uhamba. Wose awa wekuao wantu wa nkondo. ¹⁸Wantu wa Israel ne wahauka, wakaita Betheli, wakambeza ushauri kulawa kwa Muungu. Wakauza, "Ni ndai wantu wa Benyamini kwa ajii yetu?" ¹⁹Wantu wa Israel neewenuka keokeo na wakasamiza nkambi yao maibu na Giobe a. ²⁰Wantu wa Israel neewaita kutoana na Benyamini. Wakaika nafasi zao za nkumbizi zidi yao uko Gibe a. ²¹Wantu wa Benyamini wakatawa Gibe a, nao wakawakoma wantu elfu ishiini na mbii wa Deshi da Israel msi uda. ²²Wana wa Israel wegea nguvu wenye, na wakagosoa mstari wa nkondo hantu hada wekubindaho kudoa nafasi msi wa bosi. ²³Na wana wa Israel wakaita, wakaia mbele za Bwana Mungu hata guoni. Neewakunda wekuondaho kuangizwa kulawa kwa Bwana Mungu" Je, taondwa kuita vituhu kutoana na ndugu zetu. Wantu wa Benyamini. Naye Bwana Mungu akagombeka, "Watoeni!" ²⁴Basi Wantu wa Israel wakatoana na asikai wa Benyamini msi wa kaidi. ²⁵Msi wa kaidi, Benyamini akaawa kutoana nao kulawa Gibe a, nao wakawakona wantu wa Israel elfu kumi na nane. Wose wawa wantu ambao neewahina kutoana na uhamba. ²⁶Basi asikai wose wa Israel na wantu wose wakaita Bethel, wakaia wakekaa mbele ya Bwana Mungu; nao wakafunga msi uo hata guoni, wakalavya kafea da koka na kafa ya npeho mbele ya Bwana Mungu. ²⁷Wana wa Israel wakamwombeza Bwana - kwa kuwa sanduku da agano da Mungu neediaho msi uo; ²⁸Na Finehasi, mwana wa Eleazari, mwana Haruni, mwekhumia mbele ya sanduku msi uo. "Je tite kwe nkondo vituhu zidi ya wantu wa Benyamini ndugu zetu, au tieke? "Zumbe Mungu agombeka, "Watoeni, kwa maana nindani wasaidie kuwavota. ²⁹Basi Israel wakaika wantu hantu ha sii hehi na Gibe a. ³⁰Wantu wa Israel wakatoana na wana wa Benyamini kwa msi wa ntatu, nao wakaika mkondo yao uanga ya Gibe a, inga wekuongoavyo. ³¹Wantu wa Benyamini wakaita kutoana na wantu, nao wakadoigwa hae na mzii. Wakavoka kukoma baadhi ya wantu. Nee kuwa na wantu saasini wa Israel ambao neewafa kwe minda na baabaani. Sia mwenga neeiita Betheli, na ntuhu ikuita Gibe a. ³²Nee wana wa Benyamini wakagombeka, "Neewashiundwa na wakatiguuka, inga aha awali." Lakini asikai wa Israel wakagombeka, "Hebu tiguuke na kuwavuta hae na mzi haeti babaani." ³³Wantu wose wa Israel waka hauka kulawa hantu hao na wakepanga kwa nkondo uko Baal-Tamari. Basi asikai wa Israel neewawa wakefisa hantu ha sii neewaguuka kulawa maare-Geba. ³⁴Wakalawa uanga ya Gibe a wantu kumi elfu wekusatwao kulawa Israel yose, na nkondo neeviwa vikai, Lakini wabenjamini nkawekumanya kuwa ndio nkawekumanya kuwa ndio neeiwa hehi nao. ³⁵Zumbe akamvota Benyamini mbele ya Israeli. Msi uo, asikai neewawakoma wantu wa Benyamini 25,100. Wose awa wekufao neewawa wad wekuwao wakahina kutoana na uhamba. ³⁶Basi asikai wa Benyamini akaona neewashindwa. Wana wa Israel wekuwao walavya sii kwa Benyamini, kwa kuwa newawa wakataazia wantu wekuwaikao kwe nafasi zekufiswazo chongoi ya Gibe a. ³⁷Nee wantu wekuwao wekufisao wakenuka na kinyanyi na wakamguuka Gibe a. Nao wakakomwa kia mntu

mwekwekaa mwe mzii kwa uhambu wao. ³⁸Utangio wekupangwao kati ya asikai wa Israel na wantu wekwefisao kwa sii indaiwe zunde kuu da mosi indaiawie chongoi ya mzi. ³⁹Utangio wekwezaho asikai wa Israeli wakahituka kulawa kwe nkondo, Basi Benyamini wakuwoka, Basi Benyamini wakavoka kuhanganiwa na kukomwa wantu a Israeli saasini, wakagommbeka, "Hakika watoigwa mbele yetu, inga kwe nkondo ya bosi." ⁴⁰Lakini ukati siki ya mosi yekuvokaho kwenuka chongoi ya mzii, wabenjamini waka hituku na kukaua mosi ukatanda mbinguni kulawa mzii mgima. ⁴¹Nee wantu wa Israeli waka wahituka. Wana wa Benyamini wekuogohao, kwa kuwawaona kuwa maafa yawezea. ⁴²Basi wakaguuka kulawa kwa wana wa Israeli, kuelekea sia ya jangwani. Lakini nkondo neeviwapata. asikai wa Israeli wakulawa mwe mzi na wakawakoma hada wekugokaho. ⁴³Nee wawazungukia wana wa Benyamini na wakawabasa. Nao wakawajata uko Noha, wakawakoma mpaka upande wa mashaiki ya Gibe. ⁴⁴Kulawa kabila la Benyamini wantu kumi nane elfu nee waumbwa mzimu, wose neewawa wagosi weku manuikanao kwe nkondo. ⁴⁵Wakahituka na kuguka kuelekea jangwani hadi mwamba wa Rimoni. Waisraeli wa nee wacomwa zaidi ya elfu kati yao babaani. Wakaendee kuwabasa, wakabasa kwa sia nkuu kuita Gidomu, na uko wakawakoma elfu mbii zaidi. ⁴⁶Asikai wose wa Benyamini wekuseao msi uwo neewawa wantu ishiini na shano wekuwao neewahina kutoana kwa uhamba. Wose newawa neewakamanyika kwe nkondo. ⁴⁷Lakini wantu mia mtandata wakahituka na kuguukia Jangwani, kuelekea mwamba wa Bimoni. Wakekaa kwe mwamba wa Rimoni kwa muda wa miezi minne. ⁴⁸Asikai wa Israel wakawauia wantu wa Benyamini na neewawa vyota na kuwakoma mzi mgima, ng'ombe na kia kintu wekupatacho. Pia newawoka moto kia mzi kwe sia yao.

Chapter 21

¹Sasa wantu wa Israeli nee wahindi uko Misipa. "Nkakuna hata yumwe ndiye amwenke mwanawe ya kivyee kutegulwa ni Benyamini." ²Nee wantu waita beseli, wakekaa uko mbele ya Zumbe Muungu hata guoni; wakaa kwa sauti nkuu. ³Wakatoa vuzo, "Kwa mbwai, Zumbe, Muungu ya Israeli, kwamba kabila detu dimwe daga daga ivyeo?" ⁴Msi wekutongeo wantu wenuka kiokio na wakazenga hemviko uko na kuavya kafa za kudagamizwa na kafa za mpheho. ⁵Wantu wa Israeli wakagombeka, "Nndai kati ya kabila zose za nkaokweza mwe mkuntano wa Zumbe? kwa kua nee wagosoa kiaga mhimu wanga ya muntu yoyose mwekuae nkeekweza kwa Zumbe uko Misipa. Wakagombeka, "Hakika yee n'ndakomwe." ⁶Wantu wa Israeli nee wana mbazi kwa ndugu yao Benyamini. Wakagombeka, "Ivyee ivi kabila dimwe dikatiliwa hae kuawa Israeli. ⁷N'ndai ndiyeawenke wada wakwe wekubadwao kwa kua tiika kiaga kwa Zumbe kwamba nkatidaha kuwakuhusu yoyose mwe ao ategue wana wetu wa kivyee?" ⁸Wakagombeka, "N'ndai mwe kabila da Israeli nkaokweza kwa Zumbe uko Misipa! loneka kua nakuna muntu mwekweza kwe zumwe zumwe kuawa Jabeshi - Gileadi. ⁹Kwa ajii wantu wekuaho wapangwa kwa utatibu, kua, nakuna hata yumwe ya wenyezi wa Yabeshi Gileadi. ¹⁰Mkutano uo uwaagiia wantu kumi na waidi wa wantu wao wenye ukangafu kwa maagii ya kwenda Jabeshi - Gileadi na kuwadagamiza, na kuwakoma, hata wavyee na wana. ¹¹Gosoa ivi wondigwa kukoma kia mgosi na kia mvyee mwekugona na mgosi. ¹²Wantu wada wabwii wantu mweao wekwekaa Yabeshi-Gileadi wavyee, mia nne wekuo nakawakugona na mgosi, wakawegaa kwe nkambi uko Shilo, uko Kanaani. ¹³Mkutano wose ukatuma saamu na kuwamba wantu wa Benyamini wekuo kwe bawe da Limoni kwamba neewakawenka mpheho. ¹⁴Wabenyamini wauya ukati uo na wenkigwa wavyee wa Yabeshi-Gileadi, mia nakahokuwa na wavyee wa kutosha kwa wose. ¹⁵Wantu weyayata kwa kia chekuawiiacho benyamini, kwa kua Zumbe kagosoa mgawanyiko mwe makabila ya Isilaeli. ¹⁶Akaawaaho wakuu wa mkuntano wakagombeka, "Ndatitende viivihili ili Wabenyamini?" ¹⁷Wekusigao; ili kabila desekubanangwa kuawa Isilaeli. ¹⁸Nkatidaha kuwenka wavyee kuawa kwe wana wetu wa vivyee, kwa kua wana wa Isilaeli nee waavya kiaga, "Na aigitwe muntu ndie amwenke Benyamini mvyee" ¹⁹Wakagombeka, "Mwamany kua kuna sikukuu kwa Zumbe kia mwaka huko Shilo (ambayo ni kaskazini ya Betheli, mashaliki ya baabaa ikweayo kuawa Beseli mpaka shekemu, na kusini mwa Lebona). ²⁰Wakawaagiia wana wa Benyamini, wakagombeka, "Hitani, mkefise kwa sii, na kugoja mwe minda ya mizabibu. ²¹Kua ukati ambao wandee kuawa Shilo n'ndawaawe wakasizige, Awani chongoi kwe mizabibu na kia yumwe yenu ondigwa kupakiiua mvyee kuawa kwa wandoe wa Shilo, akaawaaho wauya kwe sii ya benyamini. ²²Ukati tatizo au ndugu zao ndiheweze kuhigana n'ndamwambie; 'Mtenke Neema! Waeke wasigae kwa sibabu nkatekupata wavyee kwa kia muntu ukati wa nkondo, Na nywinywi nkamna hatia uanga ya kiaga, kwa sibabu nkamokuwenka wowo wana wenu wa vivyee, ²³Wantu wa benyamini wagosoa ivyo. Wadoa hisabu ya wavyee wekuwakundao kuawa kwa wandee wekuo wakasiziga, nao wakawadoa ili wawe wavyee wao. Wakaita na kuuya hantu ha upazi wao; wakazenga vituhu mizi, na wakekaa ndani yao. ²⁴Akaawaaho wantu wa Isilaeli wakawa hantu aho na kuita kaya, kia yumwe kwa kabila dakwe na mwaango, na kia yumwe kwe upazi wakwe mwenye. ²⁵Misi iyo nakahokuwa na Mfaume uko Isilaeli. Kia muntu kagosoa yaiganayo he meso yakwe mwenye.

Ruth

Chapter 1

¹Iyawia kwe misi utawala wa majaji ne kuna saa kwe sii na mntu yumwe wa Bethlehemu ya Yuda akaita kwe sii ya Moabu hamwe na mkazie na wanawe. waidi wa kigosi. ²Zina da mntu uyo elimeleki na zina da mkazie ni Naomi. Mazina ya wanawe waidi wa kigosini Mahiloni na Kileoni ne ni Waefraimu wa Bethlehemu ya yuda. Wakabua kwe sii ya Moabu kuika makazi yao. ³Nee Elimeleki muuma Naomi akatendwa mzinu, Nomi akabadwa na wanawe waidi wakigosi. ⁴Awa wana ne wategua wavyee wa Moabu, zina da yumwe ni Ovipa na mtuhu ni Ruti. Ne wekaa uko kwa miyaka kumi. ⁵Ne wose Mahiloni na Kileo nao wakatandwa mzinu, na kumbada Naomi nkana mgosi wala wanawe waidi. ⁶Ne Naomi akahauka Moabu hamwe na wakaza wanawe na kuuya Yuda kwa kuwa kasikia kuwa Moabu Yahwe kawasaidia wantu wakwe kwe uhitaji wao kawenka nkande. Ivyo akahauka sehemu ekuaho hamwe na wada wakaza wanawe waidi. ⁷Naomi akahauka Moabu hamwe na wakaze wanae kuuya

⁸Ivyo akahaika npaamu ekuaho hamwe na wanawe waidi wakaseea sia kuuya sii ya Yuda. ⁹Naomi akawamba wakweze "Hitani muuye kia mntu kwe nyumba ya mami akwe. Zumbe awafie mbazi kama mwekunionyeshwavyo kwa wada wekufao na kwangu. ¹⁰Naomi akawamba wakaza wanawe Hitani Muuye kia mntukwao kwe nyumba, za mami zenu na Muungu andaawaonyeshe matana kwenu kama mwekugosoavyo matana kwa wada wekufao, Muungu awajaie mpungia yedi kia mmwe yenu. Kwe nyumba za mgosi mtuhu. Ne awabusu akaavya muio mkuu na kuia akawamba ,aaa tonda hamwe na wewe kwa wantu wako." ¹¹Akini Naomi akamba, Uyani wanangu kwa mbwai nwaita nami? Kwani nina wana mwe ifu dangu kwa ajii yenu ili weze wawe wagosi wenu? ¹²Uyani wanangu hitani kwa sia zenu kwani mie mntu mgima sasa kuwa na mgosi, kama nikamba nipate mgosi kio iki a kuvyaa wana wa kigosi hata ivyomwadaho kwekaa mpaka wakue? ¹³Mdamwekae na nkamnamtengulwe? aaa wanangu nawaonea mbazi kwembosa kuliko mnioneavyo mbazi mimi, kwa iyo mkono wa Yahwe uiti mhitu nami. ¹⁴Nee wakaza wanawe wakaavya muio na kuia vituhu. Oripa akaaga kwa kumbusu, akini Ruth akabaki Ruth hamwe nae. ¹⁵Naomi akamba, tegeeza mweaio Kauya kwa wantu wakwe na Miungu yakwe. Uya hamwe naye. ¹⁶Akini Luti akamba, usekeini bada nihauke hae nawe, kwa kua ultako ne niitako, ondahowekae ne nendakonekae, wantu wako wondawawe wantu wangu na Muungu ywako onda awe Muungu wangu. ¹⁷Hantu ondahoufie, nendanifie aho na kuzikwa aho, Yahwe anionyeshe na kwembosa nkinacho chose iya ufe nkaudaha kutipanga. ¹⁸Naomi ekuonaho kuwa Ruti kaamua kuita naye akaeka kuahana nae. ¹⁹Ivyo wakita wose waidi wakabua mzii Bethlehemu. Wekubuaho Bethlehemu mzi wose ukawa na Kinyemi. Wavyee wakamba, "Uyu ni Naomi? ²⁰Akini akawamba "Msekunetanga Naomi. "Netanga ni Msungu "kwani Zumbe Muungu kanigosoa mbui sungu kwembosa. ²¹Nkiita nkimema akini Yahwe kanivuza kaya nkina cho chose. Ivyo kwa mbwai mnetange Naomi? ²²Kwa iyo Naomi na Luti Mmoabu sii ya Moabu wakauya Bethlehemu kwe msimu wa bosi wa Shairi.

Chapter 2

¹Nee Ilimeleki muuma Naomi keza na mbuyaye mwetangwa Boazi, ne mwekua tajii, na mntu maalufu. ²Luse, Mmoabu, akamwamba Naomi, "Ngoya niite nkakube masazo ya nkande tanga. Nnda nimuondee yoyose mwenda anenke uhusa he meso yakwe." Ne Naomi amwamba, "hita mwanangu." ³Luse ne aita kwe ubosi kwa kuwatongea nyuma wabosi. Kumbé kia kipande cha muda ne ni mai ya Boazi, mwekua na mahusiano na Elimeleki. ⁴Kaua, Boazi keza kuwawa Bethelhemu ne awamba wa bosi "Yahwe na nywinywi" wakamwandua "Yahwe akubariki" ⁵Ne Boazi akamwamba mtumishi ywakwe mwekua akagombekea uboosi eti mgosi uyu mndee ni ywa nandai? ⁶Mtumishi mgookezi ywa wabosi akamwamba, ni mndee Mmoabu mwe kuuya na Naomi kua sii ya Mmoabu, Akanamba, tafadhali niluhusu nibonde nakukuba masazo ya wabosi. ⁷Kwa hiyo keza asongwa nkubonda tangu keo mpaka hivi sasa, iya kapungukiwa kidogo mwe nyumba. ⁸Nee Boazi amwamba Ruth, waniteegeza mwanangu? wese kwenda kubonda mwe munda mtuhu, wese kuhauka mwe munda wangu. Baada yakusigaa hanu na wandee wangu wandima. ⁹Hitua meso yako kwemunda ambao wagosi wabonda, utongee nyuma ya wavyee watuhu. Hembu, che kuwamba wagosi wase kukudonta? Na upatwaho nkiu wadaha kwenda kunywa mazi mwe biga ambado wagosi wadimemez." ¹⁰Ne akima mavidi mbele ya Boazi na kudonta mtwi wakwesi. akamwamba "Kwa mbwai nkipata kibali hee meso yako, hata hunijali mie mgeni?" ¹¹Boazi akamjibu akamwamba, Nchambiwa yose wekugosoe hayo tangia mumeo ambwe mzimu. Kumbada tati yako, mami yako na sii we kuvyaigwavyo kumtongea mamiyako vyaa ukeza kwa wantu wesio kuwamanya. Yahwe akuihe kwa matendo yako. ¹²Yahwe akuihe kwembokesa, Zumbe Mungu wa Israel ambaye sia mawawa yakwe upate guukio." ¹³Ruth akamba, ntape kibali hee meso yako, Zumbe ywangu kwa via kunihembeeza naho kugombeka utana wangu, etiho mie nkie yumwe ya watumishi wako wa kivyee. ¹⁴Henkande Boazi akamwamba Ruth, "Soo hanu ude mikate ye kumwe, nauginte kipande mwe divai akekaa nkada ya wabosi, Boazi akamwenka kiasi cha mbeyu ze kukaangwazo Ruth akada mpaka akeguta na kusigaza. ¹⁵Ekwenukakokuita kwe kubonda, Boazi akamuu wabwanga wakwe, akamba, Mwekeni abonde hata mwe masuke, mse kumwambia dodose baya. ¹⁶Naho mbadieni masuke ya kumwe miganda yakwe mumadie ili ayabonde. Mse kumuegezea. ¹⁷Ne abonda hadi guoni naho ne aika mbaimbai mbeyu na mani ekubondayo, mbeyu ziwa kama elfu mwenga na shairi. ¹⁸Akazenu akita nazo kaya. Mamiyakwe vyaa akaona kia ekubondacho. Luse pia kamwetea mamiyakwe vyaa zia mbeyu ze kukaangwa wkusigazazo ekudaho. ¹⁹Mamiyakwe vyaa akamwamba, "kubondea kuhi we kubondako ivyeo kwenda kugosoea kuhi ndina? Abalikiwe, muntu mwe kukusaidia. Luse akamwambamamiyakwe vyaa kuhusu muntu mmiliki munda ekwendako kugosoa ndima. akamwamba "Zina da muntu ambayeamiiki munda ne kwendao kugosoa ndima ni Boazi." ²⁰Naomi akamwamba Rth "Abarikiwe ni Yahwe, nkekuusa uaminifu wakwe kwa wagima na watakufa. Naomi akamwamba, "Uyo muntu nijamaa ya yahehe na swiswi, ni jamaa yetu mhoni ywetu." ²¹Ruth Mmoabu akamwamba, "Ni kwei kanambia, we kae hehi na wabwanga wangu wakigosi mpaka ndiho wabinde ubosi wangu wose. ²²Naomi akamwamba Rurh mkaza mwanae ya kigosi, Ni vitaa, mwanangu, uite hamwe na wandee wakwe wa ndima, ili wese kupata mazaa yoyose mwe mnda wowose. ²³Nee ekaa hehi na wandima wa kivyee mpaka mwisho ili abonde ubosi wa shaii na ubosi wa ngano. Ne akekaa hamwe na mamiyakwe vyaa.

Chapter 3

¹Naomi, mkwewe ywa kivyee kamwamba, "Mwanangu, nkuoa nikuonde hantu uhumwiize, mmui zako zigosoke vitana? ²Nae Boazi, mwe kukuea hamwe na wandelee wakwe wa ndima, nkalawa mwe kolwa detu? Kauga vyeo guoni onda ahete ulezi he chumba cha kuhwiia. ³Kwaiyo wehake mzai, wehake mavuta, uvaе nguo zako zedi ukabinda uhite he achumba cha kuhwiia. Iya ese kukumanya mpaka abinde kuda na kunywa. ⁴Naho uhamanye hadasiendaho agone ili wendaho umanye kahitiwa umanyatie, umwengie he mago ugone aho aho. Ukabinda onda akwambe da kugosoa." ⁵Ruth akamwamba Naomi, "Nonda nigosoe kiya wekunambaho." ⁶Akahita kwe chumba cha kuhwiia akayososa via ekwambwavyo ni mamiakwe vyaa? ⁷Boazi ekubindaho kuda na kunywa naho moyo wakwe wengia nyemi, akenda kugosnasi nkanda nkanda ya magunia ya kuikia mbeyu. Ekubindaho Rth akaita mpaahoe, akengia he mago ya Boazi, akagona ahosi. ⁸Henaho kio kikuu Boazi akavituka. akahituka, kumbe via mvyengwa kawa kahitiwa he miundi yakwe! ⁹Akamwamba, "Wee u ndai? Akatamba'sa, "Miye ni Ruth mndima ywako wa kivyee. Nigubika shuka yako hambu wee u mndugu ywa hehi." ¹⁰Boazi akamwamba, "Mwanangu, Yahwe akukoloweze. Kugosoa yedi bindiizio sina na vokeo kwa via nkwee kuita kwa wabwanga wena au wesena. ¹¹Ivi aha, mwanangu wese kuogoho! Nonda nikugoswee yose ugombekayo kwa via mzi mgima wamanya wee nee mvyee ywedi. ¹²Ni kwei miye ni mvyagwa mwe kulwa detu, hata ivyo yuuko ywa muno kwemboka miye. ¹³Kio iki usigae aha, kukachaati onda agosoe wegazi wakwe, vyedi, wese kumtuntuugusa, akini akese kugosoa wegazi wakwe kwako aho miye nigosoe niuda wegazi wakwe kwako aho miye nonda nogosoe niunda mma via. Gona mpaka makeo. ¹⁴Ndivyo Ruth akagona he miundi ya Boazi choo pwii. Iya kenuka kuke minjeminje mwehada nkudaha kumtanga kwa via kamwamba kae" Yese kumanyika umu ingona mvyee. ¹⁵Akaawaaho Boazi akwambwamba, "Eteuku mtandio wako ukingiize." Ekugosoaho ivyo, akamhimia mphishi mtandali za mwe mtandio akamtwisa. Ruth kulawa aho Boazi akaita kwe mzi. ¹⁶Ruthi ekuuyaho, mamiakwe vyaa akawamba, "Kugosoani mwanangu? "Ni via Ruth akamtamwiizia mbui zose ekugosweewazo na mntu uyo. ¹⁷Akamwamba, "Izi mhishi mtandatu za kanenka yey, kwa via Kamba, "Wese kuita nkuna funge kwa mamiako vyaa. ¹⁸Nee Naomi amba, "Sigaa aha mwanangu, mpaka wendaho umaye yendayo yawe, kwavia Bopazi nkana ahumue mpaka abindiize mbui inu ivyeo."

Chapter 4

¹Nee Boazi akaita kwe da mzi na kwekaasi. Muda mcheche akeza nduguye wa hehi ambae Boazi kamtamwiizia. Boazi akamwamba "Mbuyangu, soo hanu wekae. ikabinda mntu uyo akeza na kwekaa. ²Nee Boazi akakuubanya wagookezi kumi wa mzi na kugombeka "Ekaeni aha." Nee wekaa. ³Boazi akamwamba yuda jamaa ywa hehi. "Naomi mwekuuya kulawa mzi wa Moabu, ataga sehemu ya alizi yekuwayo ni ya kakaetu Elimeleki. ⁴Nkifikiya kukujiza na kukwamba igue mbele ya awa wekwekaa hanu na mbele ya wagookezi wa wantu wangu. Ati wakunda kuigombo igomoe, akini kana nkukunda kuigombo unambie ili nimanye, kwaajii nkakkuna mtuhu wa kugombo pasina weye na mimi mvunao. Nee uyo mtu mluhu akagombeka "Naigombo." ⁵Nee Boazi akagombeka. Uda msi wendaougue mnda kulawa mwe mkono wa Naomi, yabidi pia kumdoa Ruth Mmoabu wa mwana Elimeleki, ili kudenua zina da mtakatifu inga wakwe." ⁶Nee yuda jamaa mwe hehi akagombeka "Miye nkidaha kuigombo alizi kwa ajii yangu pasi na kueta mazaha kwe ulisi wangu mwenyedu. Nakwenka wewe haki ya kuigombo wa ajii yako mwenye miye nkinandahe." ⁷Inu iwa nee taatibu ya kae ya Israel ihusuyo ugombozi na kubadiishana matana. Kusibitisha mbui inu yose, muntu uyu kahambua kiutu chakwe na kumwenka mwehehi yakwe; inu iwa ni namna yakugosoa makubalino ya shaiya mwehehi yakwe; inu iwa ni namna yekugosoa makubaliano ya shaiya mwe Israel. ⁸Kwa iyo uyu jamaa mwehehi akamwamba Boazi igue mwenye." Akabinda akahambua kiutu chakwe. ⁹Nee Boazi akawamba wagookezi na wantu wose Nywinywi m-mshahidi kuwa nkiugua kia chekuwacho cha elimeleki na kia chekuwacho na kileoni Mohilon kulawa kwe mikono ya Naomi. ¹⁰Zidi ya ayo kuhusu Ruth Mmoabu mkaza Mahilon: nkumwenka kibai cha kuwa mkazangu ili kuendeleza ulisi wa mtakatifu. Ili zina dakwe disekwanga kati ya nduguze na lango da wantu wakwe. Nywinywi m -masshahidi ivieo." ¹¹Wantu wose na wagookezi wekuwao kwe lango wakamba "ti mashahidi" Yahwe na amgosoe mvyee uyu ambae keza nyumbani kwako inga Raheli na Leya, ambao waidi awa waizenga waizenga nyumba ya Israeli. Na ubaikwe kwe Efrata na we mashuhuli kwe Bethlehemu. ¹²Na nyumba yako inga Peresi ambae Tamari kamvyaiya Yuda kwembokea uvyazi wekwenkigwao ni Yahwe hamwe na mndee uyu." ¹³Ivyo Boazi akamdoa Ruth akatenda mkaziwe. Boazi akagona mae na Yahwe akauhusu kwenua ndaa ne amoyaiya mwana kigosi. ¹⁴Wavyee awa wakamwamba Naomi, abaikiwe Zumbe ambae nkukekukubada pasi ndungu ywa hehi Yaani mwana uyu, zina dakwe na diwe maalufu mwe Israel. Na ¹⁵akende kwako mhutubishaji wa maisha na mwe lukuzu mwe uzee wako kwa ajii mwanaomkweo ambaye akukunda ni yedi kwako kuliko wanao wa kigosi mfungate wekuvyaa. ¹⁶Ikabionda Naombi akamdoa mwana kamgoneza mwe kifua chakwe kumhudumia. ¹⁷Na wahahi wa yuda mvyee, wakamwenka zina, wekagombeka mwana kavyaigwa kwe Naomi. Wakamwetanga Obedi. Ambae kezakuwa tatiakwe Yese mwekwezakuwa tatiakwe Daudi. ¹⁸Unu ne wekuwaa uvyazi wa Peresi; Peresi akamvaa Hezroni. ¹⁹Hezroni aamvyaa Ram, Ram akamvyaa Aminadabu, ²⁰Aminadabu akamvyaa Nashoni. Nashoni akamvyaa Salmon, ²¹Salmoni akamvyaa Boazi, Boazi akamvyaa Obedi, ²²Obedi akamvyaa Yese akamvaa Daudi.

1 Kings

Chapter 1

¹Mfaume Daudi ekutendaho mdaa wakamgubika na nguo mia nkekupata kizuguto. ²Kwaio wandima wakwe wakamwamba, "Nationdeze mndee wakwe mphaa kwa ajii ya mfaume bwana ywetu. Apate kumtumikia na kumtunduia. Nae n'ndaagone mwemikono yakwe ili bwana Mfaume ywetu atende kizuguto. ³Nee wondeza mndee mndee mtana mwe mihaka yose ya Isilaeli. Wakavumbua abishagi Mshunami wakamueta kwa Mfaume. ⁴Yuda mndee nee ni mtana sana. nae akamtumikia Mfaume na kumtunduia. Mia mfaume nkekumanya. ⁵Ukati uo, Adaniya mwanangwa ywa Hagithi kenuka nee amba "n'daniwe Mfaume. Kwaio akeikia magaina wakwea faasi hamsini ili waguuke hemeso yakwe. ⁶Tati yakwe nee nkazati kumpisha, kwa kugombeka, "Kwa mbwai kugosoa idi na dia? Adoniya kawa mgosi mtana sana mwekuvyaigwa ekuawaho Absomu. ⁷akenkigwa ushauili ni Yeabu mwanangwa ywa Seluya na Abiasali kuhani, Wakambasa Adoniya wakamwambiza. ⁸Iyakini Sadoki kuhani, Benaya mwanangwa ywa Yehoyada, nabii Nasani, Shimei Lei na wantu wakangaafu wa Daudi nkawokumtongea Adoniya. ⁹Adoniya akaavya kafa za ngoto na ndama wekunao kwe iwe da Sohelesi, ambado nee dihehi na eni Logeli. akawakaibisha nduguze wose, wana wa Mfaume, wagosi wose wa Yuda, na wandima wa Mfaume. ¹⁰Mia nkemkaibisha nabii Nasani, Benaya, wagoshi wakangafu au ndu nduguye Seemani. ¹¹Akabinda

Nasani akamwamba Besisheba mamiakwe da Seemani, "Je nkuzati kusikia kua Adoniya mwanangwa ywa Hagasi katenda Mfaume, na Daudi bwana ywetu nkadimanya ido?"¹² Kwa iyo sasa nakwenka ushauili ili udae kuohoa maisha yako na maisha ya mwanao Seemani.¹³ Hita kwa Mfaume Daudi ukamwamba "Bwana ywangu Mfaume, Je nkwekweisa kwa mndima ywako, ukagombeka, "kwei Seemani, mwanao nkaawa aho ondoatawale naho ondaekae mweiki kiti changu cha enzi? Kwambwai basi Adoniya atawala?"¹⁴ Ukati wekuaho hada ukatamuiia na Mfaume nonda nengie baada yako.¹⁵ Kwiyo Bathisheba akengia gati kwa Mfaume. Ukati uo Mfaume. nee ni mdaa sana na Abishagi Mshunami kawa akamtundua Mfaume.¹⁶ Bathisheba akenama kifudifudi hemeso ya Mfaume. Abinda Mfaume akamba, "Una haja yani?"¹⁷ Nae akamtambaisa "Bwana ywangu kweisa kwa mndima ywako kwa zina da Zumbe Muungu ywako ukagombeka, "Kwei mwanao Seemani n'daatawale, nkanda mimi, naen'nda ekae hekiti changu cha enzi."¹⁸ Isasa, kaua Adoniga ni Mfaume na Bwana ywangu Mfaume nkana amanyado.¹⁹ Kalavya kafa ya makisai, ndama wekunonao, na ngoto wangi na kawakaibisha wana wose wa Mfaume, Abiasali kuhani, na Yoabu jemadali ywa jeshi, mia nkekumkaibisha. Seemani mndima ywako.²⁰ Mfaume bwana ywangu meso, yose ya Isilaeli yakukaua, yagoja usemi wako ati niani mwondaekae hekiti enzi ukahauka bwana ywangu.²¹ Amankivyo yodaiawiie ukati bwana ywangu ndiho agone na tati zakwe na kwamba mimi na mwanangu seemani titaaziwe tiwabanasi.²² Ukati ekuaho akasongwa ntamuizi na Mfaume nabii Nasani akengia.²³ Wandima wakagombeka kwa Mfaume "Nabii Nasuni yuaha," Nae ekwengiabo hemeso ya Mfaume, akagona kifudifudi hemeso ya Mfaume na cheni chakwe kikaeelekeasi.²⁴ Nasani akamwamba "Mfaume bwana yangu, "Je weekwamba Adoniya n'ndaatawale nikabinda na n'ndaekae hekiti changu cha enzi?"²⁵ kwani ivieo kasee na kaavya kafa ya maksi, ndama wekunonao na ngoto wangi na kawakaibisha wana wose wa mfaume, jemadali ya jeshi na Abiatahali kuhani. Nawo wada na kunywa hemeso yakwe uku wamba, "Mfaume Adoniya naekae milele."²⁶ Mia mie mndima ywako, Sadoki kuhani, Benaya mwanangwa ywa Yehoyada, na mndima ywako Seemani, nkuzati kutikaibisha.²⁷ Je, bwana ywangu mfaume kugosoa aya bila kutambia swiswi wandima wako n'ndai mwondaekae hekiti cha enzi ukeza kubinda?"²⁸ Nee Mfaume Daudi akatambaisa akamba, "Mwetangeni Besisheba agotoke" Nae akeza akagooka hemesa ya Mfaume.²⁹ Mfaume akagosoa kiapo akamba, "Inga Zumbe ekaavyo, mwekuniohoa kuawa suubu zose.³⁰ Kwa vianekweisavyo kwa Zumbe Muungu ywa Isilaeli, nikagombeka Seemani mwanao n'ndaatatawale n'kabinda nae ne ndie ekae hekiti changu cha enzi, hantu hangu n'ndanigosoe ivyo ivieo.³¹ Akabinda Basisheba akagona kifudifudi na cheni chakwe kikakauasi hemeso ya Mfaume akamba, "Bwana ywangu Mfaume Daudi na ekae milele!"³² Mfaume Daudi akamba, "Netangiani kuhani, nabii Nasani na Benaya mwanangwa ywa Yehoyada." Nao wakeza hemeso hemeso ya Mfaume.³³ Mfaume akawamba, "uwadoe wandima wangu, bwana ywako na umtende Seemani mwanangu akwe uanga ya nyumba yangu na mkamseeze mpakasi Gihoni.³⁴ Na Sdoki kuhani na nabii Nasani wamgimbike atende Mfaume ywa Isilaeli na magunda yatoigwa, "Mfaume Seemani na wekae milele!"³⁵ Mkabinda mweze mkawa nyuma yakwe, nae n'ndaeze ekae hekiti changu cha enzi, kwani yee neendiye atende Mfaume hantu hangu. Nkimsagua yeye atende mtawala ywa Isilaeli na Yuda.³⁶ Benaya mwanangwa ywa Yehoyada akamtambaisa Mfaume, akamba, "Navitende ivyo! Na Zumbe Muungu ywa Mfaume bwana ywangu kasibitisha ido.³⁷ Inga via Zumbe ekuavyo na Mfaume bwana ywangu na awe na Seemani ivyo ivyo na kuitenda enzi yakwe kua nkuu kutendesha kuliko enzi ya bwana ywangu Daudi."³⁸ Kwaiyo Sadoki kuhani, nabii Nasani, Benaya mwanangwa ywa, Yehoyada na Wakelesi na Wapelesi wakamtenda Seemani akakwea uanga ya nyumba ya Mfaume Daudi, wakamueta Gihoni.³⁹ Nae Sadoki kuhani akadoahembe denado mavuta mwehema akamgea mavuta Seemani abindawakatoa gunda na wantu wose wakamba, "Mfaume Seemani ekae milele."⁴⁰ Akabinda wantu wose wakambasa, na wantu wakatoa zumai wakatenda kinyemi kikuu sana, kiasi kwamba dunia ikasingisika kwa sauti zao.⁴¹ Ikabinda Adoniya na wageni wake wekuawo hamwe nae wakasikia ayo wekubindaho kua. Yoabu ekwendaho. Kusikia sauti za panda, akagombeka, Kwambwai mzi umwehali ya kuvituswa.⁴² Ukati ekuaho akatamuiia Yoatahali mwanangwa. Adoniya akamwamba, "Kaibu kwakua we wastahili kutietea mbui."⁴³ Nee Yonasani akamtambaisa Adoniya "Mfaume bwana ywetu Daudi kamtenda Seemani kua Mfaume.⁴⁴ Na Mfaume kamtuma hamwe na sadoki, nabii Nasani, Benaya mwanangwa ywa Yehoyada, na Wakelesi hamwe na Wapelesi. Wamkweza Seemani uanga ya nyumba ya Mfaume.⁴⁵ Sadoki kuhani na nabii Nasani Wangimbika kua Mfaume kua Gihoni, na waawia uko na kinyemi nee maana mzi uvituka na izi nee sauti wekusikiaazo.⁴⁶ Naho Seemani kekaa hekiti cha enzi cha mfalme.⁴⁷ Kitendeso wadima wa Mfaume weza kumbaliki mfaume bwana ywetu Daudi, wakamba, Zumbe Muungu ywako na aditende zina da Seemani tana komboka zina dako na kuitenda enzi yakwe kua nkuu Komboka yako na mfaume akasujudu mwenye heusazi.⁴⁸ Mfaume pia kwamba, "Abalikiwe ZUMBE, Muungu wa Isilaeli mwekumwenka muntu kwekaa mwe enzi yangu msi unu wa ivieo. na kwamba meso yangu yeonea ido."⁴⁹ Nee yatunda wageni wose wa Adoniya wakaogoha sana. Wakagooka na kia moneka akatoza sia yakwe.⁵⁰ Nahodu Adoniya akamuogoha Seemani nee agooka akahauka akadoa hembe da heviko.⁵¹ Abinda Seemani akahinywa ido wakamba, "Kaua, Adoniya kamuongoha mfaume Seemani, kwa kua Katozeeza hembe da hemviko akagombeka

"Mfaume Seemani na aeise kwanza kati nkana ankome mndima ywakwe kwa upanga."⁵²Seemani akatambaisa, "Kana n'nda eonyesha kua ni muntu ywa kwei nkakuna hata uvii umwe ndiwougwe mwe dunia, iya kana ubanasi wondauoneke mwakwe ondaafe."⁵³Kwaiyo mfaume Seemani akaagioia wantu wekumetao Adoniya kuawa hemviko. Nae akeza akakika mavindi kwa Seemani na Seemani akamwamba, "Hita nyumbai kwako."

Chapter 2

¹Daudi ekuwaho hehi na kufa, kamwa amulu Seemani mwanawe, akamba, ²Mimi sasa naitia sia ya dunia yose. Kwaiyo uwe imala na weonyeshe mwenye kana mgosi. Uzinde amli za Zumbe, Muungu ywako ukenda mwe sia zakwe, utiimaagozi yakwe, amli zakwe. ³Uwahi wakwe na maagizo yakwe na viaga vyakwe, uwe mwangalifu, kugosoa yada yekugondwayo mwe sheiya za Msa, ili ufanikiwe mwe yose wendayouyagoso kuda wendaho uwe. ⁴Na zumbe enda azitimizakwe ekugombekazo kuhusu mimi ekwembaho, "kana wanao wenda wejindemwetabia zao wakenda mbele za kwa uaminifu kwa myoyo yao yose na kwa loho zao zose, nkawana wahee kuwa muntu mwe kiti cha enzi cha Israel. ⁵Wewe pia wamanya kia Yoabu mwana ywa Seluya ekunigosweacho na kia ekuwagosweecho majemadali wa majeshi ya Israel, kwa Abisa mwana ywa Neli, na kwa amasa mwana ywa Yeteli ambae nee kamkoma, ketia npome kwe nkondo ukati wa npehe na kuiika ida npome mwe ukanda wekuwao mwe kigudi chakwe na mwe via viatu mwe miundi yakwe. ⁶Mkantukiani Yoabu kwa hekima ambayo kwe hinya, akini usekueka fii zakwe zengie mwe kabui kwa am.ani ⁷Hata ivyo uonyese untu kwa wana wa Balizilai Mgileadi na uwake wawe yako kwa kuwa nee weza kwangu ukati nekumguukahoh ndugu yangu Absalomu. ⁸Kauwa, shimei mwana ya Gela yu hamwe na wewe, Wabenyamini ywa Bahulimu, wekuniigita kwa laana ya ngavungavu msi nekuitaho kwa Mahainamu, shim nee aseeya kwe za kuniona hada Yoldani na nikamwapia kwa Zumbe, nikamba, Nkina n'komekwa upanga, ⁹Kwaiyo sasa usekumweka enege azabu, Wewe umtahokima na we ndaumanye namna ukundwayo kungosweea. Wenda uete uo mtwi wakwe wenao fisi ya kabuo. ¹⁰Nee Daudi ekugonaho na mababa zetu na kuzikwa kwe mzi wa Daudi. ¹¹Misi ambayo Daudi nee katawala ne miaka akubaini. Nee katawala ya ka mfungate kuda Hebloni na kwa myaka saasini na ntatu kuda Yelusalemu. ¹²Ikabinda Seemani akekaa mwe kiti cha enzi cha tatiakwe Daudi na utawala wakwe nee ni imala. ¹³Ikabinda Adoniya mwana ywa Hagati nee eza kwa Batisheda mamiakwe da Seemani, Na akamuuzi, "je weza kwa npeho? "Naye akatambaisa." ¹⁴Kwa npeho. Nahodu akabinda akamba, "N'na mbui yakukwambia nae akatambaisa "Gombeka. ¹⁵Adonia kamba, Wamanya kuwa ufaume nee ni wangu, na kwamba Israel yose nee ikanlegemea mimi kuwa mfaume. Hata ivyo, ufaume uhitulwa na utenda wandugu angu kwani nee uwa wakwe kuawa kwa ZUMBE. ¹⁶Sasa nina ombi dimwe kwake. Usekuniemee. "Batisheba akamwamba "Sema." ¹⁷Naye akamwamba, "Tafazai mwambie mfaume Seemani, kwakuwa nkana akwemee, ili kwamba mninke Abishangi Mshunami awe mkazangu. ¹⁸Betisheba akamwamba, "Ni vyedi sana nenda nimwambie mfaume." ¹⁹Kwa iyo Betisheba akaita kumwambia, mfaume Seemani kwa miaba ya Adoniya Mfaume akenuka kumhachii za na akakika mavindi mbele yako kiti chakwe cha enzi na neekuna kiti kwa ajii yamamiakwe da mfaume Naye ekaa mkono wa kuume wa mfaume. ²⁰Nee ekumwambia, "Nafaigwa nikuombeze ombei dimwe dodo, Usekuniemee, " Mfaume,akatambaisa, Mmaa ombeza kwa kuwa nkinanikweemee, Naya akamwamba, ²¹"Nayo akamwamba, "Naombeza Abishagi Mshunami enkwe adonia ndugu ywako awe mkaziwe." ²²Mfaume Seemani akamtambaisa maiakwe, "kwani wamwombeza Adoniya uyo Abishagi Mshunami? Kwan wese kumwombeza ufaume nao, kwakuwa ni ndugu yangu mkuu? au kwa Biatali kuhani, au Yoabu mwana ywa. ²³Ikabinda mfaume akeisa kwa Zumbe, akamba "Mwuungu ywangu na anigo ni ndugu ywangu mkuu? au kwa Biatali kuhani, au Yoabu mwana ywa. Ikabinda mfaume akeisa kwa Zumbe, akamba, "Muungu ywangu na anigo swee ivyo na kwembeka pia kana Adonia nkazati kugombeka aya mhitu na maisha yakwe. ²⁴Sas basi kana Zumbe ekaavyo ambae nee mwekun'tenda mimi kuwaho nakunenka kiti cha enzi cha Daudi tati yetu na ambae kanigosweea nyumba kwa kiaga chakwe, kwei Adonia lazima akomwe ivyeeo. ²⁵Kwaiyo mfaume Seemani akamtuma Benaya mwana ywa Yehoyada naye akam'bwia Adoniya na kumkoma. ²⁶Ikaboinda akamwamba Abiatali kuhani, ' Hita kwa Anatoti, kwa minda yako, Wastahili kuumbwa mzimau, akini nkina niwe ivi sasa kwa kuwa neekudenua Sanduku da Zumbe mbele ya Daudi tatena kwepisha kwa namna mbai mbai kana tate ekupatavyo sungu," ²⁷Kwa iyo Seemani akamguusa Abiatali asekuwa kuhani ywa Zumbe, ili kwamba atimize mbui za Zumbe, akuwayo kagombeka juu ya nyumba ya eli. ²⁸Mbui izo zikam'bwia Yoabu, kwakuwa Yoabu nee kamuunga mkono Adoniya, hatiho nkeekumuunga mkono Absalomu, Kwaiyo Yoabu akaguuka kwe hema da Zumbe hehi na mazabahu na akenua npembe za mazabahu na akenua npembe za mazabahu. ²⁹Seemani ekwambiwa kuwa Yoabu akaguuka kwe hema ya Zumbe na sasa nee yuhehi na mazabahu. Nee Seemani ekumtumaho Benaya mwana ywa Yehoyad, akamba, "Hita, ukamboke," ³⁰Kwaiyo Benaya akada kwe hema da Zumbe na kumwamba, "Mfume amaba ukawe mwe hema, "Yoabu akamtambaisa, "Huwoo, nenda nifiie aha, 'Kwaiyo Benaya akauya kwa mfaume akamba, "Yoabu kamba enda kamba enda afiie kwe mazabahu," ³¹Naye mfaume akamwamba, Kagosoe kana ekugambekavyo. Mkome na ukamzike, ili kwamba uiavye kwangu na kwe nyumba na ya tate npome ambayo Yoabu kayeti a bila sibabu. ³²Zumbe na amvuzie npome yakwe mwe mtwi wakwe, kwa ajii nee kakoma wagosi waidi wesao na hatia na wedikwemboka yeye na kakoma kwa upanga Abeneli mwana ywa Neli Jemadali ywa

jeshi da Israel, na Amasa, mwana ywa Jet'eli, jemadali ywa jeshi la Yuda, bila tate yangu Daudi kumaya. ³³Kwa iyo npome yao na imuuie Yoabu mwe mtwi wakwe na kwemitwi ya ufyazi wakwe kae na kae. Akini kwa Daudi na ufyazi wakwe, na nyumba yakwe, nakwekiti chake cha enzi kuwe na npeho ya kudumu kuawa kwa ZUMBE.³⁴ Ikabinda benaya mwana ywa Benayana mwana ywa yehoyada akaita akamvamia Yoabu na kumko neezikwa nyumbai kwakwe kuda kwe wangwa. ³⁵Mfaume akamwenua Benaya mwana ywa Yehoyada kuwa mkuu juu ya jeshi badii yakwe nakumwenka Sadoki kuhani kwe nafasi ya Abiatali. ³⁶Akabinda mfaume akatuma wantu kumwetanga shimei, akamwamba. "kezengee nyumba kwaajii yako kuda Yelusalemu na wekae uko, Nausekulawa chongoi ya mzi nakuita nhantu hatuhu. ³⁷Kwakua misi uitayo nkatu hatuhu nakwembokea koongo da kidroni umaye kwakweei wenda ufe. Npome yako yenda iwe uanga ya mutwi wako." ³⁸Kwahiyo Shimei akamuomba mfaume. "Ugombekacho nchedi, kana via mfaume Zumbe ywangu ekugombekavyo, ambavyo madima vyako ndivyo agosoe." Kwa Shimie akaishi Yelusalemi kwa miaka mingi. ³⁹Akini mwishoni mwe mwaka wa n'tatu wandima waidi wa Shimei wakaguukia kwa akishi mwana ywa Maaka. Mfaume ywa Gati kwahiyo akamwambia Shimei. Wakamba. "Kaua wandima wako waita Gati," ⁴⁰Ikabinda Shimei, akenuka akakwea npunda ywakwe akaita kwaakishi uko Gati akwaondeza wandima wakwe. Akaita na kuwaeta wandima wakwe kuawa Gati. ⁴¹Seemani ekwembiwaho Shimei nee kaawa Yelusalemu kuawa Gati kauya, ⁴²mfaume akatuma ugosi kwa Shimei na kumwamba nchukuhuapisha kwa zumbe na kushuhudia kwako nikamba, "Umanye kwamba msi ndo ulawe kuita chongoi nakita nkan'tu hohose, ukwei wenda ufe? naukanambia ugombekacho nchedi." ⁴³Kwambwai basi kuvotwa kuida kiapo chakokwa Zumbe na amlu ekukwenkayo?" ⁴⁴Maho mfaume akamwamba Shimei, "Wamanya mwe moyo wakomaovu yako yose wekugosoayo kwatate Daudi. Kwaiyo Zumbe enda akuvuziia e maovu yakomwe mtwi wako." ⁴⁵Akini Seemani enda abalikiwe na enzi ya Daudi yenda iimalike mbele ya Zumbe kae na kae." ⁴⁶Kwaiyo mfaume akamwamu benaya mwana wa Yehoyada kuita kumkoma Shimei. Kwaiyo uda utawala n'ee ni mtana kwa mkono wa Seemani.

Chapter 3

¹Semani akawa na umbuya wa kindoa na Falao Mfaume wa Misii. Kategua mwana wa Falao na kumweta mwe mzii wa Daudi mpaka ekubindao kuzinga nyumba yakwe, nukba ya zumbé, na ukanto wa Yelusalemu. ²Wantu nee wakavya kafaá mwe hantu hauwangu, kwa ajii nka hokuwa na nyumba yekuwayo izengwa kwa zina da Zumbé. ³Semani kaonesha ukundiso wakwe kwa Zumbé, kwa kwenda mwe maagiyo ya Daudi tati yakwe. Isipokuwa tu kaavya kafaá ya kuoka uvumba hantu hawanga. ⁴Mfaume akaita Gibioni kuavya, kafaá kuda, kwa ajii ido ndido dekuwado hantu hakuu hauwanga. Semani kaavya kafaá maelfu he mviko. ⁵Zumbé kaoneka kwa Semani uko Gibioni mwe sozi yakiyo: akagombeki" "Ombeza! wonda ni kwenke mbwai?" ⁶Kwa iyo Semani akagombeka, "kuonesha uaminifu wa kiapo kikuu kwa Mtandima wako. Daudi tate ywangu, Kwa ajii kenda mbee zako kwa ukwei na uaminifu mwe haki ya moyo na mwe unyofu wa moyo. Kuditunza kwa ajii yakwe iki kiapo kikuu kwa uaminifu na kumwenka mwanawe kwekaa mwe kiti chakwe cha enzi ivyeo." ⁷Na sasa, ZUMBE Muungu wangu, kumgosoe ya mtumishi wako kuwa mfaume mwe nafasi ya Daudi tate japo mie ni mwana mteke. Nkimnya namna ya kwngia na kuawa. ⁸Mtumishi wako yuko gatigati ya wantu wako wekusaguo, bunga kuu, Wantu wengi wesiokutaaziwa. ⁹Kwa iyo umwenke Mtumishi wako moyo wa kudaha kuahwa wantu wako. Kwani ni ndai adahaye kyahwa wantu wako awa wangi?" ¹⁰Ombeze idi da Semani idi da Semani dimwagiza Zumbé. ¹¹Kwa iyo Zumbé Muungu akagombeka, Kwa ajii kuombeza mbui na kwe kuombeza mbui inu na kwe kuombeza maisha matefu au utaji au ugima wa wamasa wako, akini kuombeza umanyi wa kumanya kuahwa kwa haki. ¹²Kauwa sasa nondo nigosoe yose wekui ombezayo ukati wekunenka ho ombezo dako. Nakwenka moyo wa vungo na umanyi kwa ajii nka hazati kuawia na mntu wa kuwa kana wewe kabla yako na nka kuna mwenga wewe mwondaenuke badii yako. ¹³Naho nakwenka hata ambayo kwekuombeza. Vyose hishima na utajii, ili hasekweza kuwa na mfaume wa kuwa inga wewe mwe siku zko zose. ¹⁴Kana wondawende mwe sia zangu na kuyatoza maagiyo yangu inga ekugosavyo tati yako Daudi, ne nondao niongeze siku zako." ¹⁵Naho Semani ekwenukaho, na kauwa ne sozi. Akeza yelusalemu na akagooka mbee ya sanduku na kiapo cha Zumbé. akaavya kafaá ya kuokwa na kafaá ya amani, na akagosoa Sheehe kwa watandima wakwe wose. ¹⁶Iya wavyee waidi wawa wakiyanga wakeza mbee ya mfaume wakagooka mbee yakwe. ¹⁷Mvyee yumwe akagombeka, Ee bwana wangu, mvyee uyu na mie nekaa mwe nyumba mwenga. Nkivyaa mwana tiwa hamwe na yey mwe nyumba yetu. ¹⁸Ikaawi siku ya ntatu baada ya kuvyaa na yeye akavyaa Tiwa swiswi tu. Nka hokuwa na mntu mtuhu yeyose mwe nyumba yetu, iya swiswi waidi mwe iyo nyumba. ¹⁹Iya mwana wa mvyee uyu kaumbwa mzimu ukati wa kiyo, kwa ajii kamgonea. ²⁰Kwa iyo akenuka ukati uo wa kiyo cha manane akamdoa mwanangu kuwa npembeni yangu, ukati mie mtumishi wako nkinati ni usisiza, akamgoneza mwe kifua chakwe, na akamgoneza mwanawe mwe kuumbwa mzimu uwanga ya kifua changu. ²¹Keo kaho ili kumdoa mwanangu nkiona kaumbwa mzimu, Akini nekimkauwaho kwa kumsungumanya ukati wa keo, nekuvyaaye. Yuda mvyee mtuhu akagombeka" Nkivyo. Uyu mgima nee wangu. Na yuda mwe kuumbwa mzimu nee wako." ²²Yuda mvyee wa bosi akagombeka, "Nkivyo, Yuda mwana mwekuumbu mzimu nee mwanao, na uyu mgima nee wangu;" Ivyo nee wekugombekavyo mbee ya mfaume. ²³Nee mfaume akagombeka, Yumwe asema, "Uyu mgima ni wangu, na kumbe mwanawe nee kuumbwa mzimu na mtuhu naye agombeka: Nkivyo, mwanao ni yuda mwekuumbwa mzimu na mwanangu ni uyu mgima." ²⁴Mfaume kagombeka, "Nietea upanga." Kwa ivyo wakaeta upanga kwa mfaume. ²⁵Naho mfaume akagombeka "Mpange mwana mgima vitii viidi na uyu mvyee enkigwe vitii na yuda mtuhu enkigwe kitii kituhu." ²⁶Yuda mvyee mwe mwana mgima akagombeka na kumwamba mfaume, kwa ajii moyo wakwe uwa na mbazi sana kwa mwanawe, akagombeka, "haa bwana wangu, mwenke uyo mwana mgima na usekumkoma kamwe." Akini yuda mvyee mtuhu akagombeka, "Nkanaawe wangu waa wako. Mpange." ²⁷Nee mfaume ekugombekaho, "Mwenke yuda mvyee wa bosi wana mgima, na kamwe wesekumkoma. Yeye nee mami yakwe da mwana uyu." ²⁸Israeli wose wekutegezao sugusa ambayo mfaume kaavya wakamwogoha mfaume, kwa ajii waona viungo vya Zumbé Muungu viwa ndani yakwe kwa ajii ya kuavya

Chapter 4

¹Mfaume Seemani kawa mfaume ya Izilaeli. ²Awa nee wekuwao wakuu wakwe. Azalia mwanang'wa ya Sadokikawa kuhani. ³Eliholefu na Ahiya mwana wa Shisha, wawa makatibu. Yehoshafati mwanangwa ya Ahikui kawa mgondi. ⁴Benaya mwana ya Yehoyada kawa mkuu ya jeshi. Sadoki na Abiatali wawa makuhani. ⁵Azalia mwanangwa ya Nasani nee mweku uanga ya awa maakida. Zabudi mwanangwa ya Nasani kawa kuhani na mbuyaye da mfaume. ⁶Ahishali mwekua mkuu ya nyumba. Adonilamu mwanangwa ya Abda, kawa mkuu ya wagozosi wa dima. ⁷Seemani kawa na maakida kumi na waidi uanga ya Izilaeli yose, wekuao waavya nkande kwa mfaume na wantu wakwe wose. Kia mwooneka kawa na zamu ya kuhudumia kwa mwezi umwe kwa mwaka. ⁸Mazina yao yawa aya: Beni Huli, kuawa miima ya Eflaimu, ⁹Beni Dekeli ya makazi, Shaalibimu, Besi shemeshi na Elonbe Hanaan; ¹⁰Beni Hesed, wa Alubosi (kuawa hakwe akapatikana sokohi nahosi yose ya Hefa); ¹¹Ben Abinadamu, wa wilaya yose ya Doli (kawa na Tafasi mwanakivye ya mfaume mwekua mkaziwe. ¹²Baana mwanangwa ya Anikudi ya Taanaki na Megido, na Besi Shani ye upande mtuhu wa Zale sansi ya Yezeleel, kuawiia Besi shani ye upande mtuhu wa Zalesani kwe si ya Yezilel, kuawiia Besi Shani kubua Abeli meholi ye upande mtuhu wa Jokimeamu; ¹³Ben Gebeli, ya Lamusi Gileadi (kuwa kwake tapata mizi ya Yaili mwanangwa ya Manase, ye uko Gileadi na mkoa wa ¹⁴Aligobu uwa wakwe, wekuwao uko Bashani, mini sitini yey maboma na yenye nguzo za malango ya shaba; Abinadamu mwanangwa ya Ido, ya mahanaimu; ¹⁵Ahimaazi, ya Naftai (mwekumteguia Basi masi mwanangwa ya kivye ya Seemani kuwa mkaziwe) ¹⁶Baana mwanangwa ya Hushai, ya Ashelina Bealosi, ¹⁷Yehoshafati mwanangwa ya Paluha, kwa Isakali; ¹⁸Shimei mwanangwa ya Ela, ya Benjamini. ¹⁹Na Geberi mwana wa Uri, katika nchi ya Gileadi, ambayo ni si ya Sihoni mfaume wa waamoli na ogi mfaume ya Bashani, na ye nee akida ukedu mwekua mwe si iyo. ²⁰Yuda na Izilaeli wawa wagenyea wenga msanga wa bahalini. Naho nee wakanywa na kwesekeea. ²¹Seemani katawala utawala wose kuawa kwe ukoongo kubua kwe si ya Wafilisti na kubua kwe mihaka ya Misii. Wose waeta kodi na kumtumikia Seemani kwe siku zamaisha yakwe yose. ²²Mahitaji ya Seemani kwa siku mwenga yawa ni koli saasini za unga mtana na koli za unga wangano, ²³Makisai kumi wekunonao, na nafahai ishiini wa kuisa, ngoto mia mwenga, se ya ayala, mphaa, na kuunga nguku wekunonao. ²⁴Kwa via utawala wakwe wakwe uwa wemboka si zose upande unu ya wafaume wose wa upande unu wa mto, nae kawa na mpheho mpande zose. ²⁵Yuda na Izilaeli wekaa vyedi, kia yumwe ahosi ya mzabibu wakwe ahosi ya mti wakwe kuaania Dani kubua Beelisheba, siku zose za Seemani. ²⁶Seemani kawa na makumbi ya faasi alobaini elufu kwa aji ya magari yakwe, na wakwe faasi elufu kumi na mbii. ²⁷Na maakida wakaeta nkande kwa Seemani na kwa wada wekwekoo hemeza ya mfaume Seemani, kia mwooneka na mweziwe. Wahakikisha nkakuna che kuhunguacho. ²⁸Nahodu waeta kwe eneo dikundigwado shayiri na mani kwa ajii ya wada faasi wa magari na kwa wada faasi wa kuguuka kia yumwe kaeta ekudahavyo. ²⁹Muungu akamwenka Seemani viugo vikuu umanyi na upana wa kuelewa enga msanga wa mwe bahai. ³⁰Viungo vya Seemani vyemboka viugo vya wantu wose wa mashaiki na viugo vyose vya Misii. ³¹Kawa na viugo kwemboka wagosi wose - kuita esai muezilahi, Hemani, kaliko, na daida wanangwa wa maholi - na mbui zakwe zikagenyea kubua kwe mataifa yose yekumzungukayo. ³²Katamwiia misali elufu ntatu na nyimbo zakwe ziwa elufu mwenga na shano. Kaitamwiia mimea, kuvoka mielezi yeuko Lebanoni kubua Hisopo ihotayo kwe ukanto. ³³Katamwiia wanyama, wadege, kintu vibuutikavyo na samaki. Wantu wakeza kuawa mataifa yose kutegeeza viugo vya Seemani. ³⁴Wantu wakeza kuawafaume zose za mwe dunia wekuivaho viugo vyakwe..

Chapter 5

¹Hiramu mfaume wa Tire wakatuma wandindima wakwe ka Seemani kwa kuwa kasikia kuwa wamtawaza kuwa mfaume hantu ha tati yakwe, Kwaajii Hiram kamkunda Daudi. ²Seemani akagaa ujumbe kwa Hiram, akagombeka, ³Wamanya kuwa Daudi tate mimi nkeku zega nyumba kwazina da ZUMBE, Muungu yakwe kwa sibabu ya zia nkondo zekumzungukazo, ⁴Mia sasa ZUMBE kanenka mimi, Nihumwize kulawa npande zose, Nkakuna wankuu wala. ⁵Kwa iyo nakunda kuzenga hekalu kwa zina da ZUMBE, Muungu yangu engu Zumbek ekugombekavyo mwe tate Daudi tate mimi, akagombeka, mwana ambae nendanimwike mwe kiti chako enzi hantu hako, Nee mwendie anizengee hekalu kwa zina dangu, ⁶Kwa iyo amulu wasenge mielezi kulawa Lwbanoni kwa ajii yangu. Wandima wangu wendawaungane na Wandim wako, mie Nendamihe kwa ajii ya wandima wako ili kwamba upande kuihwa vyedi kwa kia kintu wandacho ukunde kukigoso, kwaajii wamanya kuwa nakuna muntu mweao mwetu mmanyanya kusenga miti engu wasdoni. ⁷Hiram ekusikiaho mbui za Seemani, akatamiwa mno akabombeka "Zumbek a abalikiwe ivyeo, ambae kamwenka Daudi wa hekima uanga bunga idi kuu." ⁸Hiram akatuma mbui kwa Seemani, akagombeka, "Ni uda ujumbe Nkikiupata wekunitumiao, Nenda niavye miti yose yamielezi na miti ya mibereshi ambayo waikunda. ⁹Wandima wangu wendawete miti kulawa Lebanoni mpaka bahalini, nami nendani endeshe bahalini mpaka hantu wendaho unielekeze, Nendaniipange hada na wenda uidoe, wendaugosoe kia nikundacho kwa kuwenka nkande Wandima wangu," ¹⁰Kwa hiyo Hiram akamwenka miti yose ya mielezi na miti ya mibeloshi ekukundayo. ¹¹Seemani akamwenka Hiram koli ishiini elfu za ngano kwaajii ya nkando ya wandima wakwe na koli ishiini za mavuta matana, Seemani akavilavya ivyo kwa Hiram mwaka baada ya Mwaka. ¹²ZUMBE akamwenka Seemani viugo engu ekuavyo kaika kiaga, kukawa na npeho gati Hiram na Seemani na wose waidi wakagoso Kiaga. ¹³Mfaume Seemani akaanda wagosoa ndimia kulawa Israeli yose. Hisasabu ya wandima wekuandaliwao Ikawa ni wagosi elfu saasini elfu Saasini. ¹⁴Akawatu kuita Lebanoni, akawatuma kwa uzoa wa wantu elfu kumi kia mwezi, Kwa mwesi umwe wakaita Lebanoni na miezi miidi wakekaa nyumbani, Adonilamu nee mwekuwa mgookezi wa wandima, ¹⁵Seemani kawa na wantu elfu sabini wekua wo wekenua mizigo na wantu elfu semanini wa kutua maiwe miimani; ¹⁶kwemboka ayo, kuwa na maakida 3,300 ambao pia wawa wakaigooke ayo. ¹⁷Kwa amli ya mfaume wakaeta maiwe makuu ya samani kwaajii ya kulaza msingi wa hekalu. ¹⁸Kwa iyo wazengaji wa Seemani na wazengaji wa Hiram na Wagebaliti wakagoso ndima ya kusenga na kuandaa mbao kwa ajii ya zengo da hekalu.

Chapter 6

¹Naho Seemani akavoka kuzenga hekali - Unu nee mwaka 480 badii ya wana wa Israeli kuawa mwe sii ya Misili, mwe mwaka wa ne wa utawala wa Seemani uko Isilaeli, mwe mwezi wa ziv, ambao nee mwezi wa kaidi. ²Hekalu ambado mfaume Seemani kamzengea BWANA diwa na ulfu wa mita 27, na upana wa mita 9, na ika damita 13.5. ³Na ukumbi wekuao mbele ya hekalu uwa na ulefu wa mita 27, na upana wa mita 9 na upana wa mita 4.5 sawa na upana wa sehemu kuu ya hekalu. ⁴Dia hekalu diwa ditengezea madiisha ambao flemu zakwe kwa chongoi yatenda yaoneke masisii kwemboha ida sehhemu ya ndani. ⁵Na unkan'to wa nyumba aliungushia vyumba npande zakwe, kutozeezana na vyumba vya chongoi na vya nyumbai ya hekalu. Akazenga vyumba mwe npande zose. ⁶Kia chumba cha si kiwa na upande wa mita 2,3, kia changati kiwa na upana wa mita 2.8. na kia cha ntatu kiwa na upande wa mita 3.2 upande wa chongoi akaunguza ukan'to wa npande zose, ili boliti zisekuto zana unkan'toni mwa nyumba. ⁷Hekalu diwa dizengwa kwa maiwe yekuayosongolwa mwe chimboni, Hakuna nyumbo waa boya au chombo chochose cha nchuma chekusikika ukati hekalu dekuaho dikazengwa. ⁸Upande wa kusini wa hekalu diwa na mwaango wa si, ambado mun'tu hukweea kwa daaja hadi uanga kwe chumba cha kati, na kuawa chumba cha kati, na kuawa chumba cha gati adi chumba cha ntatu. ⁹Kwaiyo Seemani akadizenga hekalu adi akadibiiiza, akagubika hekalu kwaboliti na mbao za mwelezi. ¹⁰Akazenga vyumva vya nkandani mwa hekalu, kwa kia upande mbao za mitrozi 2.3 kuita uanga navyo na vikaonganishwa na hekalu kwa mbao za mielezi. ¹¹Mbui ya Zombe ikamwezee Seemani, ikamba, ¹²"Kuhusu idi hekalu ambado wadizenga, kana ukaita mwe agiio dangu na kuaha kwa haki, na kutunza amlu zangu na kuishi kwa izo, ndiho nendahonisishe kiago changu na wewe ambazo nkiziahidi kwa tatiako Daudi. ¹³Ndanekae gati ya wantu wa Israeli nami nkina niwase." ¹⁴Kwa hiyo Seemani akazenga hekalu adi akadibinda. ¹⁵Naho akazenga ukanto wa ndani hekalu kwa mbao za mwelezi. Kuvoka sakagfu hadi boliti za uanga kwa ndani akazigubika kwa miti, na akaigubika sakafu kwa mbao za miberoshi. ¹⁶Ikazenga mita 9 mwe hekalu kwa mbao za miberoshi kuawa mwe sakafu hadi uanga. Iki nchumba cha ndani, cha patakatifu sana. ¹⁷Unda ukumbi mkuu, uwa mahai patakatifu ambao uwa mbele ya patakatifu sana, uwa namita 18. aho hawa na mbao za mwelezi mwe hekalu, zekuako zisongolwa kwa sula ya kiboma na maua yekusanuayo. ¹⁸Zose ziwa za mielezi kwa nyumbai. Nkaonekana chochose nyumbai chekugosolwacho kwa maiwe. ¹⁹Seemani akagosoa chumba cha ndani kwa lengo dakuika sanduku dakiaga cha Zombe. ²⁰Kia chumba cha ndani kiwa na upande wa mita 9, Seemani akazigubika nkuta kwa Zahabu na mazabahu ikazigubika kwa mbao za mielezi. ²¹Seemani akazigubika nkuta kwa zahabu n'tana na kuika mikufu ya zahabu yekwembokayo mwe chumba chakwe, na kudigubika eneo da mbele kwa zahabu. ²²Akadisakafia kwa zahabu eneo dose da mwe mihaka akabinda hekalu dose. Naho akadisakafia kwa zahabu Mazabahu yose ya chumba cha ndai. ²³Seemani akagosoa makulubi maidi kwa mbao za mizeituni, kia kimwe kiwa na kimo cha mita 4.5 kwaajii ya chumba cha ndani. ²⁴Wawa mwenga da kelubi ywa bosi diwa na ulefu wa mita 2.3 Naho kuawa ncha ya wawa mwenga adi ncha ya wawa tuhu diwa na uhae wa mita 4.5 Yuda. ²⁵Kelubi mtuhu nae kawa na wawa denye kihimo cha mita 4.5 Makelubi aw ne wafanana kwa umbo na kwavihimo. ²⁶Kimo cha kelubi kimwe kiwa na mita 4.5 na yuda wa kaida kawa ivyo ivyo. ²⁷Seemani kawaika ao kelubi kwe ahumba cha patakatifu kwembosa. Wawa mwenga da kelubi diwa diehea kiasi kwamba wawa mwenga dido n'ta ukanto unu na wawa da yuda wakaidi nado didonta ukanto wa upande mtuhu. Hayo mawawa yawa yadugana gatigati ya chumba cha patakatifu kwembosa. ²⁸Seemani akawagubika ao kelubi kwa zahabu. ²⁹Akazihamba nkuta zose kwa sula za Makelubi, miti ya mitende, na maua yekusanuayo, kwa vyumba vya chongoi na vya nyumbai. ³⁰Seemani akadisakafia hekulu kwa zahabu, kwa vyumba vyosevya ndai na vya chongoi. ³¹Seemani akagosoa nyuvi za mbao za mizeituni kwe lango da kwengaia nyumbai kaika vizingiti na miimo kwa npande shano. ³²Kwa hiyo akagosoa na nyuvi miili ya mizeituni, na kuihamba kwa makelubi, na mitende na maua yekusakuayo akasakafia kwa zahabu na akatandaza zahabu kwe makelubi na kwenitende. ³³Kwa sia inu, akadigosoea hekalu miimo miidi ya mbao za mizeituni yenye npande nne. ³⁴Na nyuvi mbii za mbao za mielezi. Zia mbao mbii za uvi umwe ziwa zikekunga na mbao mbii za uvi wa kaidi nazo ziwa zikekunga nazo. ³⁵Kuzihamba kwa makelubi, mitende, na maua yekusakuayo, na ho akazisaka fia kwa zahabu uwanga ya zia nakshi. ³⁶Akadizenga kolido da ndani kwa safu ntatu za maiwe ya kusongolwa na safu mwenga ya mhimili wa mielezi. ³⁷Msingi wa hekalu uzengwa mwe mwaka wa ne, wa mwezi wa ziv. ³⁸Mwaka wa kumi na mwenga mwezi wa Buli, ambao nee mwezi wa mnane, sehemu zose za hekalu zikabindika na shaliti zakwe zose. Seemani neakadizenga hekalu kwa miaka mpungati.

Chapter 7

¹Imdoa Selemani miaka kumi na mtatu kuzenga ikulu yakwe. Kazengo Ikulu yakwe yekwetangwayo mzitu wa Lebanoni. ²Urefu wakwe uwa mita 46, na upana wakwe uwa mita 23, kimo chakwe mita 14. Nayo iwa na safu une ya mguzo za mierezi na mfano wa mwerezi uwanga ya ngazo. ³Paa do Ikulu diwa da mwerezi ambado di. uwanga ya magosi. Magosi ayo ya mwe ngazo. Kuwa na nguzo alubaimi na shano, mwe safu kumi na shano. ⁴Na mihimili iwa na safu ntatu, na kia diisha dakauwa mweziwe mwe maekiaja matatu. ⁵Miango na miimo yose igosolwa kwa mraba na madishayakaua na mwe madaaja matatu. ⁶ikagosolwa baaza ya mita 23, na upana wa mita 14. Mbele yakwe kuna ukumbi we kuezekwao. ⁷Selemani akazenga baaza yenye kiti cha enzi ambacho ne akavia hukumu ya haki. Nayo me iezekwa kwamierezi vokea safu inu hadi ntuhu. ⁸Nyumba ya Selemani oondayo kwekaa, mwe behewa tuhu, he sehemu ya si ya Ikulu, igosolwa kwa ndima iyo. Pia akamzengeeya binati wa Farao sa iyo, amabaye ne ni mkaziwe. ⁹Mazengo aya yose yapambwa kwa vintu vya thamani, maiwe ya thamani, yekuchongwa yo na na kusengwa kwa vipimo, na kulainishwa npande zose. Maiwe sa aya ne yekutumikayo vokea kwe msingi hadi uwanga, pia na chongoi hadi kwe baaza. ¹⁰Msingi uzengwa kwa maiwe makuu ma ya thamani yenye urefu wa mita 3.7 na matuhu mita 4.8. ¹¹Kwa uanga ihambwa kwa mawe ya thamani yekusongolwa vyedi kwa msumeno na kwa muhimili ya mierezi. ¹²Na behewa kuu dekuado dikazunguka Ikulu diwa na safu ntatu za maiwe yekusongolwayo na safu mwenga ya mihimili ya mierezi kama yekuavyo kwe baaza da ndani da hekalu da BWANSna uda ukumbi wa hekalu. ¹³Mfaume Sulemani akatuma wantu kumweeta Huramu kuawa Tiro. ¹⁴Huramu ne ni mwana mjane wa kabila da |Naftali, tati yakwe ne mntu wa Tiro, mfua shaba. Huramu ne nifundi sana kwa vintu vya shaba ne mwenye hekima. Na kaetwa kwa nafaume ili agosoe ndima na vyose vya shaba vya mfaume. ¹⁵Huramu akazilemba zia nguzo mbi za shaba, kia mwenga ima urefu wa mita urefu wa mita 8.3 na mzingo wa mita 5.5. ¹⁶Akagosoataji mbii za shaba za kuika mwe kia nguzo uwanga. Kimo cha kia taji ni mita 2.3. ¹⁷Kuwa na kama nyavu za kuwa kama ndima ya kusuka, na misongo ya mikufu, kwa ajii ya kupamba mwe zia nguzo, nayo ne ni saba kia mtwi. ¹⁸Sa ivyo Haramu akagoso safu mbii za komamanga kuzunguuka mitwi ya kia nguzo ili kuvipamba. ¹⁹Ziataji mwe ida mitwi ya nguzo za ukumbi na zipambwa kwa maua yenye Nimo vya mita 1.8. ²⁰Izotaji mwe nguzo mbii mwe mitwi yakwe, hehi yakwe kuna makomamanga mia mbii yose ya mwe safu. ²¹Akagoosa nguzo mwe ukumbi wa hekalu. Ida nguzo ya kuume akayetanga yakini, na ida ya kumoso akayenka zina sa Boazi. ²²Na uanga ya kia nguzo ne kuna mapambo kama maua, Ivyo ne zia nguzo zekugosolwavyo. ²³Vituhu akagoso bahali ya kusubu yenye mita 2.3 kuawa npembo inu hadi ntuhu, kimo chakwe mita 46, mzunguko wakwe mita 13.7. ²⁴Na si ya ida bahali, kuwa na visompho vyekuzunguukavyo, viwa visompho kumi na nane mwe kia mita, vyekuikwavyo kia kipande wakati bahali ihehi. ²⁵Bahali iuwanga ya maksai kumi na mbii, ntatu zakua kaskazini, ida bahali iuanga mwao, na upande wa nyumba wose undani. ²⁶Upana wa- bahali uwa kama mkono, na ukingo wakwe kama wa kikombe, na kama ua da yungi dengia bathi elfumbii za mazi. ²⁷Huramu akagoso vyekaio kumi na saba, kia ekaio na urefu wa mita 1.8 upana wa 1.8 na kimo cha mita 1.3. ²⁸Ivi ne ndima ya vyekaio yekugosolwavyo. Yawa na papi ambazo zimwekia npandio gatigati. ²⁹Na uwangaya kia papi na npandio kuna simba, makisai, na makerubi. Si na uwanga ya kia simba kuna masongo ya ndima ya uhunzi. ³⁰Kia ekaio dina maguudumu ya shaba na zakwe nne na miundi yakwe minelwa na matauma si ya biika. si ya biika kuna matauma ya kusubu yenye msongo mwe kia upande. ³¹Na kanwa chakwe cha kuvitingana cha upana wa sentimita alubaini na sitfa nataji iwa na sentimita ishini na ntatu. Na kanwa chakwe kiwa na nakshi, na papi zakwe ziwa za mraba, na wala nkiyo za mviingo. ³²Yada maguudumu maidi yawa si ya papi, na mikono ya maguudumu ya ndani ya chekaio. Kimo cha maguudumu kiwa sentimita sitini na tisa. ³³Yada maguudumu ne ni kama ya gai, mikono yakwe na maduara, matindi yakwe, na vipande vya ndani nyose ne ni vya kusubu. ³⁴Ne kuna mataruma mane katika upande zakwe nne za chekaio, yekutozanayo na chekaio chenyewe. ³⁵Uwanga ya vyekaio kuna duara demye kina cha sentimeta Ishiini na ntatu na uwanga ya vyekaio magutwi na papi zakwe zito zana. ³⁶Uwanga ya mabamba na papi zakwe Huramu akachora makerubi, simba na mitende ambayo iguka nafasi ya uwanga, nayo ne izungu kwa na masongo. ³⁷Akagoso kumi vyekaio kama ivi, yose yagosolwa kwa kufanana na vipimo vyakwe vyose vyaigana na kwa sura vyafanana. ³⁸Huramu akagoso mabiika sa aya kumi ya shaba. Biika dimwe saidi dengia bathi alubaini za mazi. Kiabiika di mita 1.8 na mweziwe, na ne kuwa na biika dimwemwe kia chekaio kati ya yada kumi. ³⁹Akagoso vyekaio vishano upande wa kusini uelekeao upande wa hekalu. Mwe vipande wa kusini wahekalu. ⁴⁰Huramu akagoso biika na koleo na beseni da kunyunyizia. Kisha yose akabindiiza ndima yose ekuazo akagoso kwa mfaume Suklemani mwe hekalu da BWANA. ⁴¹Zia nguzo mbii na dia besemi ditenda kama taji di uwanga ya zia nguzo, na nyavu mbi za mapambo za kugubika yada niobeseni maidi zitenda kama taji di uanga ya nguzo. ⁴²Kisha akagoso mako mamanga mia nne kwa ajii ya zia nyavu mbii za mapambo: safu mbii za mako mamanga kwa kia ndima ya nyavu kwa aji ya

kugubika zia beseni mbii kama taji ye uwanga mwe nguzo. ⁴³Via vyekaio kumi, na biika kumi mwe vyekaio.

⁴⁴Akagosoa bahali na maksai kumi si yakwe. ⁴⁵Na masufuria, koleo, biika na via vituhu vyose. Huramu akavigosoa kwa shabo yekusuntwayo, kwa aji ya mfaume Sulemani, na kwa ajii ya hekalu da BWANA. ⁴⁶Mfaume akavisubu mwe uda wazo wa Yorodani, mwe uongo wa mfinyazi gati ya Sukoti na Zarethani. ⁴⁷Sulemani nkekupima via vyose kwa sibabu ne ni vingi mno kuvipima, na kwa sibabu uzito wa shaba ne nkandalika kupima. ⁴⁸Sulemani akayagosa mapambo yose yekuayo mwe hekalu da BWANA kwa kutumia dhahabu. Ida madhabahu ya dhahabu na ida meza ya kuikia mikate ya wonyesho. ⁴⁹Via nara vya dhahabu ambavyo vishano ne viupande wa kuume na vishano kumoso, mbele kia chumba cha ndani, vyose ne ni vya dhahabu safi, na maua mataa za koleo vyose ni vya dhahabu. ⁵⁰Via vikombe, na makasi, mabakui, na vijiko, na vyetezo vyose vigosolwa kwa dhahabu ntana, na bawaba za dhahabu za miango ya ndani ambazo me hantu hatakatifu sana, na miango ya ukumbi mkuu, vyose vigosolwa kwa dhahabu. ⁵¹Kwa sia inu, ndima yose ambayo mfaume Sulemani kaigosoa kwa ajii ya hekalu ikatenda isia. Kwa Selemani akavyengiza vyose vyekuikiwavyo wakfu ni Daudi, tati yakwe na fedha na dhahabu, na mapambo, ma via vye ndani ya hazina ya BWANA.

Chapter 8

¹Ukauka aho Seemani akawakonga wadae wa Israel wakuu wose wa makabila na viongozi wa ukoo wa wana Israel mbele yakwe uko Yerusalemi ili wadengize dia sansuku da agano da Zumbe Muungu kuawa mzi wa Daudi ambao ni Sayuni. ²Wagosi wose wa Israel waigania mbele ya Mfaume Seemani kwe wia mwe mwezi wa Ethanim, ambao ndio mwezi wa saba. ³Wadaa wose wa Israel nee weza na waali wakadema sanduku da agano. ⁴Wakadieta dia sanduku da Zumbe Muungu dia kumbi da kudugana na mahambo yose yekung'azwayo ambayonee ya mwe kumbi waalina Walawi wakavieta vinthu ivyo. ⁵Mfaume Seemani namkutano wose wa Israel wakeza hamwe mbele ya sanduku, wakaavyo kafa za ngoto na makisai ambazo nkawekudaha kuzitaazia. ⁶Waahi wakaagia nda mwe dia sanduku da agano da Muungu wakadiika hantu hakwe gati hekung'azwaho sana si yeda mawawi ya makerumbi. ⁷Kwa kuwa makembi watundoza mawawa yao mpaka kwe sanduku da agano, si ya yada mawawa ya makerubi wakadigubika na miti yakwe kwa kuwa itumika kudema. ⁸Ida miti nee ni milefu sana kiasi kwamba mwishiho wakwe uonekana kuvokea eneo da gati eyiho nkauekuoneka kuawia chongoi. Mili iyo iuko mpaka ivyeo. ⁹Mwe ido sanduku nkawe kuwa umo chochose isipokuwa via vibunguu vya maiwe Musa Horebu wakati Muungu ekugosoaho agano na wantu wa Israel wekulawaho Misri. ¹⁰Wakati waahi wekukuwaho hanthu hekung'azwaho dia zunde nee dahubika hekalu da Muungu. ¹¹Waahi nkawekudaha kugooka kwa ajii ya kutumika kwa ajii utukufu wa Muungu wekubikao hekalu. ¹²Seemani akagombeka, Zumbe Muungu kaamba, adaha kwekea hata mwe kiza kikuu. ¹³Iya ukikuzungea hantu wa kwefua hanthu ndio wekee milele. ¹⁴Mfaume akahutuka na kuwenka balaka makuntano ya wanthu wa Israel wakati nee wagooka. ¹⁵Akagombeka, "Zumbe Muungu wa Israel atogolowe mwekugombene na tate m Daudi katimiza na mikono yakwe akaamba ivi. ¹⁶Tangu ida siku nekuwalavyo ho Israel kulawa Misri ndekusagua mzi wowose kwa makabila yose ya Israel ambako nee nchonde nizege nyumba kwa ajii yangu hata ivyo nkimsagua Daudi atawale wanthu wangu wa Israel. ¹⁷Isasa ni moyo wa Tate Daudi kuzenge nyumba ya Muungu wa Israel. ¹⁸Iya Muungu nee kamwamba tate Daudi, nee imwe moyo wako kuzanga nyumba kwa ajii yangu kugosoa vyedi. ¹⁹Etiho nkuzate kuzenga nyumba badii yako mwamo na wanao ndio wavyaigwe kuawamwe vigudi vyako ondaazenge kwa zina dangu. ²⁰Zumbe Muungu kayemua ida mbui ekugombekayoakamba, kwa kweva chemka hantu ha tate Daudi, nchekaa mwe kiti Muungu ekukavyo kiaga. Nkiizenga nyumba kwe zina da Muungu wa Israel. ²¹Nkigoso hantu kwa ajii ya sanduku ambaho ndani yakwe kuna agano da BWANA ambao digosolwa ni tati zetu ekuwaavyo Misri, ²²Seemani akagooka he mviko mbele ya makutano ya wana Israel akenua mkono akauwiza uaga mbinguni. ²³Akagombeka akamba ivi, "Zumbe Muungu nakuna mwenage wewe dunmani waa mbinguni mdaha kutunza agano dakwe kwa uaminifu kwa wandima wakwe ambao wayata sia zako kwa mioyo yao yose. ²⁴Weye mwekunza kiage chako na mndima wako Daudi tate mini engewakumukiaho kiage. Naam kugombeka mwenye kutimiza kwa mkono wako enge vyeivyo ivyeo. ²⁵Iya sasa, Zumbe Muungu wa Israel tinuzakia wekuikacho kiaga kwa mndima ywako Daudi tate mimi hada wekwambaho; Nkuna ushindwe kunenka mnthu mbele ya meso yengu ndiye ekae mwe kiti cha enzi cha Israel. ati uvyezi wako ndawatende waangalifu kwenda mbele yangu kwa via wekwendavyo mbele yangu. ²⁶Iya sasa Muungu wa Israel naombeza kia kiaga wekugosoacho kwa mndima ywako Daudi kitimie. ²⁷Ni kwei kwamba Mungu anda aishi Duniani kauwa, uimwengu wose na mbingu nkazikutosha sembuse unu myumba nekuzengayo. ²⁸Kwa ajii iyo Muungu naombeza ywako. Zumbe Mungu ywangu teegeza kukema kwangu ambako mtumishi ywako nakuomba ivyeo. ²⁹Naombeza ndikaue idi hekalu kio na musu hantu ambaho kwamba "zina dangu na kunuaho kwangu nee ndio uwe." ili nidahe kutegeeeze maombi ya mtumishi ywako aho ndio aomba. ³⁰Kwa iyo tegeeeze maombi ya mndima ywako na wanthu wako wa Israel aho tiombaho. Tegeeeza kuvokea hanthu wekaaho na kuawa mbingu ne mbingu na ukasikia tifiie mbazi. ³¹Anti mnthu nd'amgosee jirani yakwe mbui mbaya akenkigwa kiapo na atu endaeze na kuape mbele ya hemviko wako mweinu nyumba, ³²basi utegeeeze kuvokeakwe mbingu ukagosoe, na kuwaaha wandima wako ukamuaha mbanasi ili kuwaetea tabiaza mwe mutwi wakwe wa kutunza mwenye haki kuva nkana masa na kunwenka sawabu ya haki. ³³Wanthu wakowa Israel wakezakutoigwa ni wankuu wao kwa ajii ya ubanasi kwa ajii yao, ati wakauwia na kudikiri zina dako na kukusihi na kuomba msamaha kwako kwe idi hekalu. ³⁴tafazali naomba utegeeeze kwawa mbinguni na usamehe zambi za wantu wako Israel. Uwavuze kwe si wekuwenkao baba zao. ³⁵Ati mbingu nd'azimgalwe na fua khazinya kwa ajii wantu wakugosea zambi wewe, ati nd'awaombeze hantu na kukiri zina dako na kuhituke kuawa kwe zambi zao na ati kuwatoa. ³⁶Basi tegeeeza kuawe mbinguni na usamehe dhambi za wandime wako na wantu wa Israel, aho ndiho uvalunya sia ntana iwapasavyo. Basi gugu sige, fuza nkea fua mwe si yako wekuweukao wantu wako unthi. ³⁷Anti kuna saa mwe si, kuna matamuhambu nkungugu. sige, funza au mnkuuondaavamie malango ya mzi mwe si yao, ati kuna tauni. hambu matamu yoyose. ³⁸Anti kuwa wanthu wa Israel wendaowaombe kia mwoneka akaimanya iyo tauni mwe moyo wakwe wakati akanyoosha mikono yakwe kwe idi hekalu. ³⁹Basi

utengeeze kuawa mbinguu hantuhu wekaho ugosoe na kusamehe na umwenke kia mnthu thawabu astahiliyo kwa kia agosocho, we wamanya moyo wakwe kwa ajii n wewe ukedu mmanyio mioyo ya wanthu. ⁴⁰Tenda ivi ili kwamba wenge wonga kwako mwe siku zose za maisha yao waishio mwe si wekuwenkao baba zetu. ⁴¹Na chongea yakwe kuhusiana na ngeni ambaye nkiye munthu wa Isael akeza kuwia si ya hae muno kwa ajii ya zina dako. Kwa ajii wondawasikie zina dako deivyo kuu. ⁴²Mkono wako we nguvu na mkono wako wekwenu lwao aho ndiho eze kuomba kwe hekalu. ⁴³Tafazali utegeeza kuawia kwe mbingu hanthu wekaaho na umgosoe mgeni akuombezacho. Tenda ivi ili mekundi ya wanthu wose mwe inudunia wakumanye zina dako na kukuogoha enga wekugosooavyo wanthu wa Israel. ⁴⁴Na kana wanthu wako wondawaite kwe nkondo zidi ya mnkuu kwa sia yoyose ndiyo udahe kuwaagia, na kana ndawakuombeze wewe, Zumbe, kuelekea mziunu wekusaguo, na kuelekea nyumba ambayo nkuzenga kwa zina dako. ⁴⁵Basi tegeeza kuawia mbinguni maombi yao, dua zao, na uwambize wakundacho; ⁴⁶Na kana n'ndawagosoe zambi zidi yako, kwa kwa nkankuna hata muntu nyumwe mwesekugosoa zambi, na ati una mbifya zidi yakuwegaa kwa wankuu, ili kwamba wankuu wawadoe mateka nwe si yao, hae au hehi. ⁴⁷Na ati n'ndawamanye kuwa wa mwesi ya n'ndawasosoe na kuomba nema kwako kuawia mwe si ya watekaji. Ati n'ndawagombeke, tigosoa kwa kuhigana na tigosoa zambi. Tigosoa zambi. Tigosoa kwa ubanasi. ⁴⁸Na ati wondawauye kwako kwa mioyo yao yose na kwa loho zao zose mwe si ya wankuu wekuwagwiao, na ati n'ndawakuombeze wew kuelekea si yao, ambayo kwenka baba zao, na kuelekea kwe, na kuelekea kwe nyumba nekuzengayo. ⁴⁹Abimeleki wakayavugaia uaga kwe ukanto wa mnaa wakagimba moto wanthu wose wa mnaa shekenu wakafa wagosi na wavyee elfu. ⁵⁰Abimeleki akaita Tebezi akaika nkambi kwa ajii ya Tembezi akaudoa. ⁵¹Iya nee kuna mnaa we nguvu mwe mzi wagosi na wavyee wose hamwe na viongozi wakaguuka na kwavugaia wenye. Ukauka aho wakaita uanga kwe chusi da mnaa. ⁵²Abimeleki akaita kwe mnaa na kutoana nao akaita hehi na mwaavyo wa mnaa ili awoke moto. Iya mvyee akatambika iwe kuu na kuu mwe mtwi wa Abimeleki ikamtumbua fuvu dakwe. ⁵³Iya mvyee akatambika iwe kuu na kuu mwe mtwi wa Abimeleki ikamtumbua fuvu dakwe. ⁵⁴Akauka aho akamwetanga yuda mbwanga mwekuwae akamdooe silaha zakwe akamwamba "doa paange dako ukamkome na nkankuna munthu ndiye agombeke dodode ndiye agombeka dodode kwa ajii yangu. Mvyee akamkama "Yuda mbwange akamtunga akafa. ⁵⁵Kagooka na kubaliki mkuntano wosewa isiraeli kwa sauti nkuu akamba, ⁵⁶Atogolwe Zumbe mweku mwenka kuhumuiza kwa wantu waIsiraeli akatundua kiaga chakwe nkankuna hata mwenga yekwesayo kutekeezwa mwe kiaga kitana cha Zumbe ekwahidizio ekuho na Msa mndima yakwe. ⁵⁷Bwana Muungu ywetu awe hamwe na swisi enga ekuavyo hamwe na baba zetu asekutibada wala kutiteekeza. ⁵⁸Kwamba daganye mioyo yetu na yeye ili tiishi kwe sia zakwe na kuzitoza amle zakwe taatibu zakwe na maagio yakwe, ekewaagiao baba zetu. ⁵⁹Na izi ntendeo nekusewayo, ambayo nkihembeeza mbele ya Zumbe, yawe hehi na Bwana Muungu ywetu kio na musi ili kwamba awambiza mwe haki za mndima yakwe, na haki za wanthu wakwe Israeli kana aombezavyo kia siku. ⁶⁰Kwamba wantu wose mwe chemia waunaye kuamba Bwana ndiye Muungu na nkateuna Muungu mtuhu! ⁶¹Kwa iyo igosoeni mioyo yenu itende ya haki mbele ya Zumbe Muungu wetu ili tende kwa sia ya maangizo na kutoza amli zakwe enga igosokavyo ivyeo. ⁶²Kwa iyo ufaume wa wanthu wose hamwe nee wakaavya kafaa kwa Zumbe. ⁶³Seemani akaavya kafaa ye mpheho ekugaoayo Zumbe; nayo nee maksai elfu ishiriini na mbii na ngoto laki mwenga ishiini elfu. Kwa iyo ufaume wa wantu wa Israeli wakaiika wakfu nyumba ya Zumbe. ⁶⁴Iyo siku mfaume kaika wakfu behewa da gatigati mbele ya hekatu da Bwana. Kwa kuwa aho nee ekuavyaho Kafaa za kudaganuza, sadaka za unga, na sadaka za mavuta ye amani, Kwa ajii hada he mviko wa shaba nee ni mbele ya Bwana nee ndodo sana kwa sadaka za unga, na sadaka za mavuta amani. ⁶⁵Kwa iyo Seemani kagosoa kinyemi wakati uo, na Israeli yose hamwe nee mnkutano mkuu kuawalebo Hamathi mpaka kwe mzi wa Misri, wakeze mbele ya Zumbe Muungu yetu kwa muda wa siku mfunigate ntuhu, ambayo jumla yakwe ni misi kumina nne. ⁶⁶Na yekubua ho siku ya nane akawasawanye wantu nao wakambaliki mfaume kisha wakaita kwao kwa nyemi na fulaha. Kwa wema wose Zummbe ekumuonyeshee Daudi mndima yakwe na wantu wakwe, Israeli.

Chapter 9

¹Seemani ekubibdiizaho kuzengo Hekalu da Zumbe, na Ikulu ya Mfaume, na baada ya kuhindiiza vyose ekukusudiayo kubibiizo, ²Zumbe kaonekana kwa Seemani kwa maa ya kaidi kama ekuonekanavyo kwakwe kuda Gibeoni. ³Na Zumbe akamwamba, "Nkizisikia dua zako na maombi yako wekuniombeza. Nkiitakasa nyumba inu ambayo kuizenga kwa ajii yangu ili niike zina dangu umo siku zose. Meso yangu na moyo wangu wonda uwe umo kwa muda wose." ⁴Iya hata wewe ati wonda wemboke mbele yangu engu Tati yao Daudi ekwembokavyo kwa haki na ukwei mwe moyo wako, ukatii yose nekukuamuluyo na kutoza maagizo na sheria zangu. ⁵Nee aho nendaho niimatishe kiti chaenzi Israeli siku zose, engu nekumwahidivyo Tati yako Daudi nikamwamba "mwaango wako nkauna uhauke mwe kiti cha enzi Israel. ⁶Mia ati wonda uhituka weee mwenye au wanao, kwa kwese kutoza amri zangu una maagizo yangu nekukwii kiayo, na ati wonda uite ukaabudu miungu mituhu na kuisujudia, ⁷Bosi nonda niiorse haa Israel kuawa mwe sii nekuenkwayo, na nyumba inu nekuitakasayo kwa zina dangu nonda niiorse hae mwe mesoyangu, na Israel yonda iwemfano wa kubewa na kutukanwa kwe mataifa yose. ⁸Ingawa hekalu idi dikwezwa ivi sasa hiya mtu mwendae emboke nkandai yakwe onda avituko na kuzomeea. Wonda weuze, "Kwa mbwai Zumbe katenda idi mwe sii inu na kwe nyumba inu?" ⁹Na watuhu wonda wajibu, "Ni kwa kuwa wamueka kuawa Misri, na ivi sasa wageukia miungu mituhu ambayo weyeenamia na kuisujuddia. Iyo nee sababu Zumbe kawaetea majanga yose aya." ¹⁰Lawiia mwisho mwa miaka ishiini, Seemani nee kabindiiza kuzenga mazengo yose maidi, hekalu da Zumbe na Ikulu ya mfaume. ¹¹Basi Hiram, mfaume wa Tiro, nee kamuetea Seemani mbao za mierezi na miboreshi, hamwe na dhahabu, vintu vyose ambavyo Seemani kavitamani. Kwa iyo mfaume Seemani akamwika Hiram mizi ishiini uko Galilaya. ¹²Hiram akeza kuawa Tiro, kuiona ida mizi ambayo Seemani nee kamwenka, miya nkayekumpendeza. ¹³Kwahiyo Hiram akaamba, "Mwezwaangu, ni mizi ya kibwai inu wekunenkayo? Hiram akayetanga sii ya kabuli mpaka ivyeo. ¹⁴Hiram nee kumweetea mfaume tani nee za dhahabu. ¹⁵Vitongeavyo nee vigezo ambavyo mfaume Seemani kaviikwa ili kuzenga hekalu sa Zumbe na Ikkulu yakwe, kuizenga milo na kiwambaza cha Yerusalemu, na Hazori, Megido, na Gezari. ¹⁶Farao mfaume wa Misri nee kaita kuiteka Gezeri, akaigea moto, na kuwakoma Wakanaani mwe mzi. Akabinda Farao akamwenka mwanae ya kivyee uda mzi, mkaza Seemani kuwa zawadi ya hausi. ¹⁷Kwaiyo Seemani akaizenge Gezeri na Bethi Horoni ya Loweri, ¹⁸Baalathi na Tamari kwa jangwa mmwa sii ya Yuda, ¹⁹na mizi yose ya haziwa yose yekuwayo yakwe, na mizi ya magari yakwe, na mizi ya wakwea faasi wakwe, na ati akakunda kuiznga kwa ajii ya fahari yakwe kuda Yerusalemu, Lebanoni, na mwe sii yose mwe utawala wake. ²⁰Na kwa wantu wose wekuao wasigaa wa Waamori, wahiti, Waperezi, Wahivi, na Yebu, ambao nkawe kuwa Waisraeli. ²¹Na ukoo wao we kuao wasigaa baada yao mwe sii, ambao Waisraeli nkawekudaha kuwangamiza kabisa, Seemani kawagosa kuwa vibaua, ambao wauko hata ivyeo. ²²Hata ivyo, Seemani nke kuwagosa kuwa mateka wantu wa Israel, badala yakwe kawagosa kuwa Askai Jeshi wakwe na watymwa wakwe, maakida wakwe, na wakuu wakwe na majemadari wakwe na wakwe faasi wakwe. ²³Awa nee wekuao maakida wakuu, wekuao wakaogookea ndima Seemani, wantu 550 nee ni wasimamizi wa wantu wekuao wakagosa ndima. ²⁴Mwana kidee wa Farao korsama kuawa mzi wa Daudi kuita kwe ida nyumba ambayo Seemani kamzengea, Baada ya aho Seemani akaizenga Milo. ²⁵maa ntati kia mwaka Seemani koavyo sadaka za kilinge ambavho nee kamzengea Zumbe akafukiza uvumba hamwe nazo uwanga mwe kilinge cha Zumbe. Kwaiyo akaditumia. ²⁶Naho Seemani akagosa jahazi kuda Ezioni Geberi hehi na Elathi mwe ufukwe wa Bahari ya Shamu mwe sii ya edomu. ²⁷Hiram akatuma watumishi kwe jahazi daa Seemani, mabaharia waimanyayo bahai hamwe na watumishi wakwe Seemani. ²⁸Waito kwa Ofri hamwe na watumishi wa Seemani. Kuawa uko waeta kaibuni tani 14.5 za dhahabu kwa Seemani.

Chapter 10

¹Malkia wa Sheba ekusikiaho uvumi wa Seemani kuhusu zina da waswai magumu. ²Keza Yerusalemu na msafaa mrefu, hamwe na ngamia wekuao wenua mizigo ya manukato, dhahabu nyingi, na maiwe mengi ya thamani, neeamwambiia Seemani yose yekukayo mwe moyo wakwe. ³Seemani neajibu maswali yakwe yose. Nkahoaho na swali ambado kadiuza na mfaume kadishindwa kujibu. ⁴Malkia wa sheba ekuonaho hekima yose ya Seemani, na Ikulu ekuayo kaizenga. ⁵Nkande ya kwemeza yakwe, kwekaa kwe wandima wakwe, Ndimba za wandima wakwe na kuvika kwao, pia wanyweshaji wakwe, na jinsi ekuavyavyo kafaa za kuokwa kwe nyumba ya ZUMBE, roho yakwe izimia. ⁶Akamwambia mfaume, "Nikwei, ida taarifa ambayo nkiisikia mwesii yangu uwanga wa maneno yako na hekima yako. ⁷Shekuamini kia nekusikiacho mpaka nekubuahao aho, na sasa meso yangu yeonea. Hantu nusuu ya viungo na utajii wako! uzidi mbeho ambayo neenkiisikia. ⁸Kauwa jinsi ambavyowabarikiwa wavyee wao, na wekubarikiwavyo wandima wakwe ambao milele andaagooke mbele yako, kwa sababu wategeeza hekima zako. ⁹Zumbe, Mungu atogolwe, ambae kapendeza na wewe, ambao kakuika kwe kiti cha enzi cha Israeli kwa kuwa Zumbe kaipenda Israeli milele, naivi sasa kakutenda wewe kuwa mfaume, ili kwamba uavye kuaha yakwei na ya haki. ¹⁰BasiMalikia kampatia mfaume zaidi ya kilo 4500 za dhahabu na kiasi kikuu cha maiwe ya thamani. Nkakuwahi kuawa kiasi kikuu cha kamaiki ambacho Malkia wa sheba kaavya kwa mfaume Seemani kuwahi kuavigwa vituhu. ¹¹Ida merikebu ya Hiram, ambayo ieta ofri kiasi kikuu cha miti ya msandali na vito vya thamani. ¹²Mfaume kagosa siki za hekalu kwa ajii ya hekalu la Zumbe na kwa nyumba ya mfaume, na vinubi na vinanda kwa waowaimbaji, Nkaizatikuawia kiasi cha miti ya misandali kamaicho ambacho kiawia kuawa mpaka ivieo. ¹³Mfaume Seemani kampatia Malkia wa sheba kia kintu ambacho kakikunda, na kia kintu ekuombacho, na zaidi ya yose Seemani neekampatia kwa ukarimu wakwe vitu vya kifaume. Kisha akauya kwakwe na wandima wakwe. ¹⁴Kiasi cha dhahabu ambazo zietwa kwa Seemani kwa mwaka umwe kilikuwa kilo elfu ishiini nantatu za dhahabu. Zaidi ya dhahabu ambazo wagosoa biashaa na wachuuzi waeta. ¹⁵Wafaume wose wa uavabuni na maliwali wasii pia wa dhahabu na fedha kwa Seemani. ¹⁶Mfaume Seemani kagosa ngao mia mbii za dhahabu yekufulwayo shekeli mia sita za dhahabu zidoigwa hamwe na ngao. ¹⁷Pia kagosa ngao mia ntatu za dhahabu yekufulwayo. Mane ntatu za dhahabu ziambatana hamwe na ngao mwenga mwenga; Mfaume kaviika mweikulu ya msitu wa Lebanoni. ¹⁸Kisha mfaume neagosoa kiti kikuu cha enzi kwa mpembe na akakisunta kwa dhahabu laini. ¹⁹Icho kiti nekiwa na ngazi sita, na chekao chakwe nekiwa na mviingo, Na chekuwa kizungushiwa mikono mpande zakwe zose. Na simba waidi wagooka nkandai mwe mikono. ²⁰Neekuwa na simba kumi na mbii nnewagooka mwe ida ngazi. Mwenga gatigati kia upande wa ngazi izo. Nkakokuwa na kiti kama icho kwe ufaume mtuhu. ²¹Vikombe vyose vya kunywea vya mfaume Seemani viwa vya dhahabu. Na vikombe vyose vya kunywa vya ikulu ya mziwa wa Lebani viwa vya dhahabu ntana. Nkakuwa na kikombe cha hea, kwa maana hea Misi ya Seemani. ²²Mfaume nekawa na merikebu za kusafiisha hamwe na merikebu za Hiram, Maa mwenga kia mwaka merikebu zieta dhahabu, hea, na mpembe za ndovu, hamwe na nyani na tumbili. ²³Kwa iyo mfaume Seemani kawazidi wafaume wose mwe ulimwengu igatigati ya utajii na hekima. ²⁴Dunia yose ionda uwepo wa Seemani ili kutegeeza hekima yakwe, ambayo Zumbe kaiika mwe moyo wakwe. ²⁵Na wose wekumtembeleo waiha kodi, vyombo vya hea na vya dhahabu, na nguo na manukato na siaha na farasi na nyumbu, mwaka mpaka mwaka. ²⁶Seemani kakusanya hamwe magari na wakwea faasi. Nikaua na magari 1,400 na wakwe faasi elufu kumi na mbii ambao neekuwa kawaika kwe mizi ya magari hamwe nae Yerusalemu. ²⁷Mfaume nekawa na hea kua Yerusalemu, hamwe na maiwe mwesii. Kagosa miti ya mianzi kua mingi inga mikuyu yekuamo mwe nyanda za sii. ²⁸Seemani kamiliki faasi wekuao wagulwa kuawa Misri na kilikia. Wachuuzi wa mfaume wawagua kwa mbunga, kia bunga kwa bei yakwe. ²⁹Magai yagulwa kuawa Misri kwa shekeli mia sita na hea kia mwenga na faasi kwa shakeli 150 kia mwenga. Vintu vingi kati ya ivi badae vitagwa kwa mfaume wose wa wahiti na Aramu.

Chapter 11

¹Mfaume Seemina nee atamiwa ni wavyee wangi wa kigeni. Wana wa kivye wa Farao na Wavyee wa Wamoabu, Waamori, Waedomu, Wasidoni na Wahiti - Haya na ²mataifa ambayo Zumbe Muungu nee kawahinya Waisrael kwamba, "Mwesekuwategua, wala wana wenu wakivye wesekutegulwa, kwa hakika wendawaihitue mioye yenu ili mtongee miungu yao" Mia Seemani nee katamiwa ni ao wavyee.³Seemano nee ana wavyee ekutegua mia saba na masuria mia, mtandatu. Wakaziwe neewauhitua moyo wake.⁴Kwa maana Seemani mee kahoa, wakaziwe wauhitua moyo wake kwa miungu mituhu; Nkekuwa auavie moyo wakwe wose kwa ZUMBE, Muungu ywake, inga wekuwavyo moyo wa daudi tati yakwe.⁵Inga Seemani neekamtongea Ashtoreth, Muungu mkaza wasidoni, nee amtongea Mikom, Kimuu ifyop cha Waamori.⁶Seemano nee atenda mbui mbaya mwa meso ya ZUMBE; nkekumtongea ZUMBE kwa moyo wakwe wose, Kana ekutendavyo Daudi tati yakwe.⁷Nee Seemani azenga hantu he uwanga he Kemoshi, ambayo ni Kimuu ifyo cha Wamoabu, mashatiki mwa Yerusalemu uwanga ya Kiima na ivyo ivyo na Moleki, Kimuu ifyo cha Waamoni.⁸Kazaika ne ekuwateavyo wakaziwe wa kigeni we kufukizao uvumba na kuavya Kafa kwa miungu yao.⁹ZUMBE akaifywa ni Seemani kwa sababu moyo wakwe nee umbada Muungu wa Israeli, ingawa nee Keonyesha kwake maambii.¹⁰Nee awaamuru kuhusu mbui izi, esekutongea miungu mituhu. Mia Seemani nkekuzumia kia ZUMBE ekumwangizacho.¹¹ZUMBE akamgombeka Seemani; Kwa via kutenda mbui izi nkwekuditoza agano dangu na maagizo nekukuamuruyo, ivyo nenda niupange ufaume kuawa kwako na kuwenka wandima wako.¹²Mia kwa ajii ya Daudi, nkina nidigosoe ido mwe ugima wako, Nendaniupange wendahouwe sii ya mwanao.¹³Nkinaniupange ufaume wose; Nndanimwenke mwanao kabila dimwe kwa ajii ya Daudi mndima ywangu, na kwa ajii ya Yerusalemu; nekuisaguayo;¹⁴Nee ZUMBE amwenuia unkuu Seemani, Hadadi, Mwedomu. Nee akaawa mwe nyubaya ufaume wa Edomu.¹⁵Daudi ekuaho Edomu, Yoabu Mkuu wa jeshi nee keuda kuzika, kia muntu ekuwaye akomiwe (kia muntu mwekukomwaye).¹⁶Yoabu na Israeli yose wabakia uko kwa miezi mitandatu ekuwakomaho wose wa Edomu.¹⁷Mia Hadadi nee kadoigwa ni Waedomu, kumwe na wandima wa tati hadi Misri, tangu Hadadi ekuwaho mwana mteke.¹⁸Nee wahauka Midiani wakeza Parani, nee wadoigwa ni wagosi mpaka Misri, Kwa Farao wa Misri, ne amwenka nyumba na sii yenye nkande.¹⁹Hadadi neekapata neema nkuu mwe meso ya Farao, kwa ivyo Farao akamwenka mvyee, umbu wa mkaziwe mwenye. umbu da Tapenesi ekuaye Malkia.²⁰Naye uyo umbu da Tapenesi kamvyaia mwana Hadadi. Wakamwetanga zina dakwe Genubathi. Tapenesi akamueo mwe ikulu ya Farao. Kwa ivyo Genubathi kakuia mwe ikulu ya Farao, hamwe na wana Farao.²¹Nae ekuwaho uko Misri, Hadadi nee asikia kuwa Daudi nee kagona kae na baba zakwe na kwamba Yoabu mkuu wa majeshi nee kaumbwa kae mzimu, Hadadi akagombeka Farao." Eka nihauke niuye mwe sii yangu."²²Mia Farao neekawambia;" Mpungukiwa nbwai kwangu. Kwamba ivi aha wadondeza kuuya mwe sii yako? Hadadi naye akamwandua, Nkakuna kintu mia tafa nieka niite."²³Zumbe Muungu nee amwanuia Seemani wankuu watuhu, Rezani mwana ywa Eliada mwekua kamnyiika Zumbe Muungu ywake Hadadezeri mfaume wa Soba.²⁴Rezoni keko wagosi nee awa mkuu wa jeshi dodo, Daudi neeawatoa wagosi wa Soba wenda kwekaa Dameski, zoni akaitawala Dameski.²⁵Yee akatenda mnkuu ywa Israeli mwe misi yotse ya mfaume Seemani, zaidi ya mazala ekusababishayo adadi. Rezoni akainiwa ni Israeli na akawa uanga ya Shamu.²⁶Kisha (Nee) Yeroboamu mwana wa Nebati, mwefracimu wa Sereda, akida wa Seemani, ambae zina da mami yakwe diwa Serua mjane, nae akenua mkono wakwe zidi ya ufaume.²⁷Kisa cha kwenuo mkono wakwe mhitu wa mfaume, iwa ni mfaume Seemani kuzenga Milo na kufunga hantu hekubomokaho mwe mzi wa daudi tati yakwe.²⁸Yeroboamu nee kawa mntu hodari na shujaa. Seemani akaona kuwa uyo mbwanga nee kawa na bidii, kwa ivyo akamwenka kuwa na mamlaka kwa wagosoao ndima mwe nyumba ya Yusufu.²⁹Ukati Yeroboamu ekuwaho akalawa mwe Yerusalemu, nabii Ahiya Mshilo akambua baabaani. Ivi aha Ahiya nee kekungika vazi mpya hamu na kwamba awa waidi ne waikedu kwe munda.³⁰Kisha Ahiya nee atoza dia vazi mpyaa hamu ambado nee anado na akaditatua mwe vipande kumi na mbii.³¹Akamhinya Yeroboamu. "doa vipande kumi, kwani ZUMBE, Muungu wa Israel, ago mbeka Kauwa Nndaniupange ufaume kuawa mwe mkono wa Seemani nami nndanikwenke makabila kumu.³²(Mia Seemani enda abakie na kabila dimwe kwa ajii ya mndima ywangu Daudi na kwa ajii ya mzi wangu Yerusalemu - mzi nekuusaguao kuawe mwe kabila zose za Israeli),³³Kwa kuwa kanibada na kumwabudu Ashtorethi Muungu mkaza Wasidoni, Kemoshi Muungu wa Wamoabu, na Milikomu Munguu wa wantu wa Amoni. Wazibado (Wazieka) sia zangu nkawekugosoa kintu chedi mwe meso yangu, wala nkawekukuzitoza amri na maagizo yangu inga ekutandavyo tati yakwe Daudi.³⁴Hata ivyo. Nkinaniudoe ufaume wose kuawa mwe mkono wa Seemani. Badala yakwe nkimtenda kuwa mtawala mwe misi yakwe yose ya umeso. Wake ya Daudi mndima wangu nekumsaguao, muntu niwekutoza amri na maagizo yangu.³⁵Mia nndaniudoe ufaume ukiwa sii ya mkono wa mwanawe na nndanikwenke wewe, makabila kumi.³⁶Kabila dimwe nndanimwenke mwanaywa Seemani, ili kwamba Daudi

mndima ywangu endaabaki kuwa nuru mbele yangu uko Yerusalemu, mzi nee nekuusaguo ili niike zina dangu.
³⁷Nami nndanikudoe nawe undautawale ili kutimiza haja yako, nawe undawe mfaume wa Israeli. ³⁸Kana ukayategeeza yose nikuagiizayo, na kana ukenda mwe sia zangu na kutenda kiagizacho mbele ya meso yangu, ukayatoza maagizo, na amri zangu inga Daudi nndima ywangu ekutendavyo na wewe nndani kuzengee nyumba ya inga nekumzengeayo Daudi, nami nndanikwenke Israeli, ³⁹Nndaniwaazibu uvyazi wa Daudi, mia nkio milele.
⁴⁰Kwa ivyo Seemani akageeza kumkoma Yeroboamu. Mia Yeroboamu nee enuka na kuguukia Misri, kwa Shishaki mfaume wa Misri yee akasigaa Misri mpaka Seemani ekuumbwaho mzimu⁴¹⁴²⁴³ Na kwa mbui vituhu zimhusuzo Sulemani, Yose kayagosa na viugo vyakwe, je nkayakuandikwa mwe kitabu cha mbui angamu cha Seemani? Nee agona na babazakwe nee azikwa mwe mzi wa Daudi tati yakwe. Mwanawe Rehoboamu akawa mfaume hantu hakwe.

Chapter 12

¹Rehoboamu akaita shekumu kwa kuwa Israeli wose ne waita shekunu kumgimbika awe mfaume. ²Ikaawia kuwa Yeroboamu mwana wa Nebati akaya sikia ayo (kwa kuwa ne yu Misii, ekugukako kumhepa mfaume Seemani) kwani Yeroboamu ne akekaa uko Misii, ³Kwa iyo akawatuma wantu kumwetanga na Yeroboamu hamwe na mkutano wose wa Israeli wkeza wakamwamba Rehoboamu, ⁴Tati yako kagoso na nila yetu kuwa sito. Sasa gosoa ndima sito ya tati yako iwe nyepesi kuiko nira sito ambayo tati yako katiikia, nasi tondatimtumikie. ⁵Rehoboamu akawamba "Haukeni kwa siku ntatu, ne mniuiye. Kwa hio wantu wakauka. ⁶Mfaume Rehoboamu akaonda ushauri kwa wadaa wekuao wagooka mbele ya Seemani tati yakwe wakati wa uhai wakwe, naye akamba mwanishauri niwambeze awa wantu? ⁷Nao wakamba." Kama we ondauwe mndima wa wantu awa na kuwatumikia ne akawenka majibu ya mbui ntana ne wiondawawe wanzima wako kae na kae. Mia Rehoboamu akawa bea ushauri ekwenkigwa ⁸Mia Rehoboamu akawabea ushauri ekwenkigwao na wadaa na akaombeza ushauri kwa wabwanga ambao ne wekugookao hamwe nao mbele yakwe. ⁹Akawamba, mwanenka ushauri wani ili niwajibu awa wantu wasemao nami kwamba Gosoa uhufunira ambayo kuwenka tati zetu. ¹⁰Wada wabwanga wekuawa hamwe na Rehoboamu wakamjibu, wakamba awa wantu wa tati yako Seemani kagoso nira yenu kuwa sito mia ninyi wenye mwadaha kugoso iwe lahisi. Uwambe ivi chaa changu ni kidodo naho kigimbaa kuliko kigudi cha tati yako. ¹¹Kwa iyo ii sasa ingawa tate kawatwisa kongwadiyekumeado, mie nonda niongeze kogwa denu. Tate kawaazibu kwa mijeedi akini mie nendaniwazibu. ¹²Kwa iyo siku ya wantu Yeroboamu na wantu wose wakeza kwa Rehoboamu, kama mfaume ekuwaelekeza mfaume ekuwaelekezavyo akamba, muuye kwangu "Msi wa ntatu" ¹³Nee mfaume awamba, wada wantu kwa ukali nakupuuza uda ushauri wa wadaa wekumwenkao. ¹⁴Akawamba akatongea ushati wa wada Wabwanga akamba tate kawatwisa kogwa diemeado akini mie nndaniongeze kongwa denu, tate kawaazibu kwa mijeedi iya mie nenda niwazibu kwa visuse." ¹⁵Kwa iyo mfaume nkekuwategeeza wadaa wantu kwa kuwa ni zamu ya de tukio dekuetwado ni Zumbe, ili kwamba adahe kutimiza mbui yakwe ambayo kaigombeka kwembokea ahiya. ¹⁶Israeli yose yekuonaho kuwa mfaume nkekuwategeeza, wantu wakamjibu wakamwamba, Je tina ntendeo yani kwa Daudi? Nkatina ulisi kwa mwana wa Yese! Hita kwe hema dako eee Israeli. sasa kauwa kwe nyumba, yako Daudi. Kwa iyo Israel akauya kwe hema dakwe. ¹⁷Akini wantu wa Israel wekwekao kwe mzi wa Yuda, Rehoboamu akatenda mfaume wao. ¹⁸Ne mfaume Rehoboamu akamtuma Adoramu mwe kuwa uwanga wa shokoa akini Waisiraeli wose wakamtoa kwa maiwe wakamkoma. mfaume akaguuka kinyanyi kwa gai dakwe kugukia Yerusalemu, ¹⁹Kwa iyo Isiradi wakawa wabigagani zidi ya nyumba ya Daudi mhaka ivi eo. ²⁰Ne Israeli yose wekusikiaho kuwa Yeroboamu kauwa ne wamwetanga kwe mkutano wao wakamgimbika kuwa mfaume wa Israeli, Nkakuna mwekuitongea mbai ya Daudi iya tu kabila da Yuda. ²¹Yeroboamu ekubuaho Yerusalemu, akawakangaa wose wa nyumba ya Yuda na kabila da Benyamini, wekusagulwao, wagosi wanajeshi 180,000 ili wakatoane na nyumba ya Isiraeli kwa lengo da kuvuza ufaume kwa Rehoboamu mwana wa Seemani. ²²Mia mbui ya Zumbe ikamwezea semaya mntu wa Muungu ikamba, ²³Gombeka na Rehoboamu mwana wa seemani mfaume wa Yuda na kwa nyumba yose ya Yuda na Benjamini na kwa wantu wose uwambe, ²⁴ZUMBE amba ivi, Msekutoana waa kuwavamia wandungu wao wantu wa Isiraeli. Kia mntu avye nyumbaikwakwe, kwa kuwa mbui inu nkiisababisha mimi. Kwa mbui ya ZUMBE wakauya nyumbai kwao kwa sia zao wakatii mbui yakwe. ²⁵Nee Yeroboamu akazenga Shekemu mwe sii ya miima ya Efraimu ne ekakaa uko. Akalawa uko na kuizenga Penueli. ²⁶Yeroboamu akafikii mwe moyo wakwe, sasa ufaume ondauye mwe nyumba ya Daudi. ²⁷Kama awa wantu wondawalavye kafa mwe hekalu da ZUMBE kuda Yerusalemu, basi mioyo ya awa wantu yondaiye kwa Zumbe yao. ²⁸Kwa iyo mfaume Yeroboamu akaonda ushauri, akagoso ndama waidi wa Zahabu akawamba wantu "Ni igumu sana kuita Yerusalemu. Kauwani awa ne miungu ywenu. Ee Isirael, Yekuwaavyayo kulawa sii ya Misii. ²⁹Akamuika yumwe Beyheli na mtuhu Dani. ³⁰Kwa iyo mbui inu ikawa ni Zambai. Wantu wakaita kwa uyo na mtuhu kwa uyo, mhaka Dani. ³¹Yerobomu akazenga nyumba hantu ha uanga he mviko kulawa kwa wantu wose ambao nkio wana wa Lawi. ³²Yeroboamu akagoso sikunkuu kwe mwezi wa mnane mwe siku ya kumi na Shano ya mwezi kama sikunkuu yekuayo Yuda ne aita kwe mazabahu. akagoso ivyo ivyo kuda Betheli akaavya kafa kwa wada ndama ekuwagosoao na akaika kuhani uko Betheli na hantu ha uwanga ekugosoaho. ³³Yeroboamu akakwea kwe mazabahu ambayo kaigoso kuda Betheli kwe misi ya kumi na Shano ya mwezi mnane ne mwezi ekufikiyo mwe akii yakwe; akagoso sikunkuu kwa wantu wa Isiraeli na akaita kufukiza uvumba.

Chapter 13

¹Muntu ywa Zumbe Muunge keza kuawaia Yuda kwa saamu a Zumbe kuda Betheli. Yeroboamu nee kagooka hehi ne he mviko iliafukize uvumba. ²Akaia mhitu na ida miviko kwa saamu za ZUMBE. "WEE Mviko, Mviko" ivi nee ambavyo ZUMBE, Kaua mwana mwetangwa Hosea anda avyaigwe mwe muango wa Daudi, uwanga yenu anda awachinje makuhani wafunkizao uvumba hantu aha he uanga kwa ajii yako. Uwanga yako wanda wake mavuha ya wantu." ³Akadua cha Muntu ywa Zumbe Muungu akaavya utangio Msi uouo, akamba, "Inu nee utangio wa ZUMBE kamba: 'Kawa miviko ndazi tuike, mazeu y uanga yanda yetike.'" ⁴Mfaume ukusikiaho kia muntu ywa zumbe Muungu ekugombekacho, kwamba kaia mhitu cha za ida miviko kuda Beseli, Yeroboamu akangoosha mkono wakwe kuawa he mviko akamba 'mgwieni.'" Nee uda mkono ekuao kamnyoshaea zidi ya muntu ywa Zumbe Muungu ukanyaa, Nkekudaha kuuvuza mwenye. ⁵Uda mviko ukatuika vibendo vibando, yada mazeu yaketika kuwa he mviko, enge yekufafanui wavyo kwamba nee utangio wa muntu ywa Zumbe Muungu ekwenkigavyo saamu za Zumbe, ⁶Mfaume Yeroboamu akajibu akamwamba muntu ywa Zumbe Muungu, Mhembeeze Zumbe, Muungu ywako akwenke nema ili uniombee, ili mkono wangu uuye kwangu vituhu. Nee mnutuywa Zumbe Muungu akamwamba Zumbe, uda mkono wa mfaume ukanya kwe hali yakwe vituhu." ukawa kama wekuavyo bosi. ⁷Yuda mfaume akamwamba muntu ywa Zumbe Muungu tiite nyumbai kwangu ukade nkande naho nnda nkwenke bahashishi." ⁸Yuda muntu ywa zumbe Muungu akamwamba mfaume. Hata ukanenka nusu ya miliki yako, nkina niite ya miliki yako, nkina niite na wewe, waa nkina nide waa kunywa mazi hantu aha. ⁹Kwa via Zumbe aniamulu kwa saamu zakwe, nkuna ude mkate waa kunywa mazi, waa kunya kwa sia wekwezeayo" ¹⁰Muntu Zumbe Muungu akahauka na kuuya nyumbai kwa sia ekwe zayo nayo uko Beseli. ¹¹Nee kua na nabi mtuhu mdaa nee ake kaa Beseli, na nyumwe mwe wanawe akeza kumwamba mbui zose ekugosoazo muntuywa Zumbe Muungu msi uda kuda Beseli. Wavyee pia waka mwambia saamu ambazo yuda muntu ywa zumbe Muungu ekumwambazo mfaume. ¹²Tati yao akamwamba waita kwa sia ihi? Wada wanawe nee wamuona yuda muntu ywa Zumbe Muungu kuawa Yuda sia ekuiyayo. ¹³Nee awamba mwanawe, Nitandikiani mpunda" Nee wamtandikia nae akamkwea. ¹⁴Yuda nabii mdaa akambasa yuda muntu ywa Zumbe Muungu akambuiya kekaa si ya mti wa mwaloni, akamwambe "Wee nee muntu ywa Zumbe Muungu mwe kuawa Yuda? Akamji nee mimi." ¹⁵Nee nabii mdaa akamwamba tite nyumbai kwangu ukade nkande. ¹⁶Yuda muntu ywa Zumbe Muungu akamjibu. Nkidaha kunya na wewe wa kwengia nyumbai na wewe, naho nkina nide kande waa kunywa mazi hamwe na wewe hantu aha. ¹⁷Kwa via nkiamuliwa mwe saamu za Zumbe kuna ude nkande waa kuuya kwa sia ndiyo weze nayo." ¹⁸Yuda nabii mdaa akamwamba, Mie pia nabii engo wewe na malaika kagombeka na mimi saamu za Zumbe, akamba mvuze weze nae nyumbai hako, ili adahe kuda nkande na kunywa mazi, Akini nee akamtia muntu ywa Zumbe Muungu. ¹⁹Nee yuda muntu ywa Zumbe Muungu akauya hamwe na yuda nabii mdaa, akada nkande nyumbai hakwe na akanywa mazi. ²⁰We kuaho mezani saamu za Zumbe zika mwezea yuda nabii mwekuvuzwa, ²¹Nee aia kwa muntu ywa Zumbe Muungu mwekuawa Yuda. Akamba Zumbe agombeka, kwa via kuumwa kutii saamu za Zumbe naho kuemwa kutoza amni ya Zumbe wekwekigayo ni Zumbe Muungu ywako. ²²Kuuya ukada nkande na kunywa mazi hantu aha ambaho Zumbe kakwamba wese kuda nkande waakunywa mazi, basi mwii wako nkauna uzikwe he kabui ya tati zake." ²³Baada ya kuda nkande na kunywa mazi Yuda nabii akamtandikia mpunda muntu ywa Zumbe Muungu, yuda muntu ekuuyae nae. ²⁴Ekuhaukaho muntu ywe Zumbe Muungu, akakintana na simba siai akamkoma he sia na mwii wakwe ukabandwa siai. Yuda mpunda akagooka nkandai yakwe, simba nayo akagooka nkandai ya uda mwii. ²⁵Wantu wekwe mbakaho na kuona uda mwii ubadwa siai, uku yuda simba kagooka hehi ya uda mwii, wakeza kugombeka mbui iyo kuda kaya ekuako akekao yuda nabii mdaa. ²⁶Yuda nabii mmekumvu za kuwa siai ukisikia ho, akamba. Yuda muntu ywa Zumbe Muungu nee mwekuemwa kutii saamu za Zumbe kwa iyo Zumbe Muungu kamavya kwe simba ambaye kamsana sana vibenda vibendo akamkomo, enga via saamu za Zumbe zikumkanyavyo. ²⁷Nee yuda nabii mdaa akawamba wanawe, akamba. "Tandikani mpunda ywangu". nee wanta ndikia mpunda ywakwe. ²⁸Akaita akaubua mwii ubandwa siai, mpunda na simba wagooka kadai yakwe. Simba nkekunda uda mwii, waa nkekumshambua yuda mpunda. ²⁹Yuda nabii akaudoa uda mwii wa muntu ywa Zumbe Muungu, akaugonza uwanga ya mpunda akauvuza. Akeza nao mwe mzi wakwe akayayeyata na kumzika. ³⁰Akaugoneza mwii mwe kabui akwe, nee weyayata, wakamba "Aa ndungu yangu"! ³¹Akauka aho baada ya nabii mdaa akawamba wanawe, akamba, Ndiho nife, mnda mnizike he kabai tekumzika ho muntu ywa Zumbe Muungu. Mgoneze mavuha yangu nkandai ya mavuha yakwe. ³²Kwa via zai saamu ekugombekazo Zumbe, zidi ya mviko kuda Beseli na zidi ya nyumba zose za hantu he uanga mwe mzi wa Samalia, kwa kwei yondoyaawie. ³³Iya Yeroboamu nke kueka uovu wakwe, kasonywa ni kusague makuhani wa kawida kwa ajii ya hantu he uanga kuawa. Kwe wantu wa kia mbai Yoyose

mweku daha kumkantukia kamnaaza kwa kuhani. ³⁴Mbuu inu ikatenda zambi mwe familia ya Yeroboamu na kusibabisha familia yakwe kudagamizwa na kunsigwa kabisa mwe cheni cha dunia.

Chapter 14

¹Kisingi icho Abiya mwana Yeroboamu akahuma muno. ²Yeroboamu akamwamba mkaziwe, "enuka wehitue, wese kukutanga u mkazangu, naho uHITE Shilo, kwa via nabii Ahiya yuuko, yee nee mwekunamba miye nonda miwe Zumbé ywao. ³Doa mabumunda kumi, na kaniki na biga da woki, umtimie Ahiya. Onda akwambie dendado dimwaawiie mwana." ⁴Mkaza Yeroboamu kagoso a ivyo; akaita shilo akabua he nyumba ya Ahiya. Kisingi icho Ahiyo nee nkadaha kuona, kwa via meso yakwe yasiwa nguvu kawana na ika dakwe. ⁵Zumbé akamwamba Ahiya, "Kaula mkaza Yeroboamu kukuuza ntendwa ya mwanawe, kwa via ni mtamu. Umwambe ivi na ivi kwa via endaho eze onda etende ni mvyee mtuhu." ⁶Nivia Ahiya ekusikuaho sindo zi hehi na mwaango, akamba, "Hache mkaza Yeroboamu. Kwani kwehitua enga mntu mtuhu? Nkiagiiwa nikuetee mbui nkiyo yedi. ⁷Hita uikwamwambe yeroboamu hambu Zumbé, Muungu ywa Israeli amba, "Nkikwenua kulawa mwe bunga da wantu na kukusagua uwaongwee wantu wangu Israeli. ⁸Nkiubasua uzumbé kulawa kwa Daudi niakwenda akini saivi nkukunda kwenga mndima ywangu Daudi, mwekuwa atozee miiko yangu na kunitongea kwa moyo wakwe wose na kugosoa dekunitamiado he meso yangu. ⁹badii yakwe, kusogoa ubagibagi kwembosa wose wekwoongweeao. kagosoa miundi mituhu, na kugosoa vizuu vya kusana upate kunikima na kunibenta nyuma yako. ¹⁰Kwaiyo kaua, Nonda niete nkana mwe uvyazi wako; Nonda niwaoweze wanao wose wa kigosi mwe si ya Israeli, ati ni watumwa au waungwana nanonda niuuse uvyazi wako savia muntu mwe kwoka mavi yakabindiikia. ¹¹Ye yose mwe uvyazi wako mwanda afiie mwe mzi onda aigwe ni makui, na ye yose mwenda afiie tanga onda aigwe ni wadenaho kuite nyumbani kwako naho muundi wako wadege wapuukao kwa via miyo ni Zumbé, nkigombeka. ¹²Kwaiyo enuka wee mkaza Yeroboamu naho uite nyumbani kwako naho muundi wako wendaho ujate mwe mzi yuda mwana Abiya onda afe. ¹³Naho Israeli yose yonda imwiie na kumzika. Ni yeyedu mwe uvyazi wa Abiya mwenda egalwe kwe kigii, kwa via ni yeyedu kulawa mwe kolwa da abiya Zumbé ekumwoonae nee ywedi. ¹⁴Naho Zumbé onda enue mfaume mwe Israeli mwenda adidagamize kolwa da Yeroboamu mwe musi uwo. Ivyeeo nee uwo musi, isasadu. ¹⁵Kwa via Zumbé onda aitoe msavangia Israeli inga via chantende mwe mazi naho onda avig'oe Israeli mwe inusi yedi ekwenkayo baba na baba. Onda awasawanyi awabuze seja ya Mto Frati, kwa via wagesoa nguso za ashera kumkima Zumbé. ¹⁶Onda aibede Israeli kwa ajii ya mavigaviga ya Yeroboamu, mavigaviga ekugosoayo na nee yekutendayo si ya Israeli kugosoa mavigaviga. ¹⁷Kwaiyo mkaza Yeroboamu akenuka naho akahauka akaita Tirza. Ekubuaho he kingiti cha nyumba yakwe yuda mwana akafa. ¹⁸Israeli yose ikamzika na kumwiia savia ekwembiwavyi kwa gango da Zumbé ekugangado kwembekea mndima wakwe nabii Ahiya. ¹⁹Naho mwe mbui zimtaazo Yeroboamu, via ekutoanavyo nkondo na ekuwaho Zumbé, kaua yose yagondwa mwe kitabu cha mazumbé ya Israeli. ²⁰Yeroboamu kawa zumbé nyaka ishiini na mbii akagona na baba zakwe, nee Nadabu mwanawe akatendwa mfaume badii yakwe. ²¹Isasa Rehoboamu mwana ywa Seemani akatawala Yuda. Rehoboamu kawa ika da myaka arobaini na umwe ekuwaho mfaume, naho katawala kwa myaka akumi na fungate kuda Yerusalemu, mzi wekusagulwao na ZUMBÉ mwe makolwa yose ya Israeli apate kusimika zina dakwe kuda. Zina da mamiakwe kawa Naama Mwamori. ²²Yuda ikagosoa masa he meso ya ZUMBÉ; wa wakamgeagia kwa mawaa yao, yekutendesayo yekutendwayo ni tati zao. ²³kwa vuia wegosweea hantu ha ulanga, siki za maiwe, na siki za Ashera mwe kia hantu haulanga na mwe kia mti wenao mani mawisi. ²⁴Via via hawa na ubagibagi we soni mwesi. Wagosoa mavigaviga yada yada yenga ya wantu wada wkwengatwao kulawa wantua wa Israeli. ²⁵Iyawii kisingi cha mwaka wa shano wa mfaume Rehoboamu aho Shishaki ekuwaho mfaume wa Misri ekeza mhitu na Yerusalemu. ²⁶Akavidoa vihendo vyekuwavyo mwe nyumba ya ZUMBÉ na vihendo vyekuwavyo mwe nyumba ya mfaume. akadoa kia kintu. via via akadoa za zahabu zekugosolwazo ni selemani. ²⁷Mfaume Rehoboamu akagosoa ngao za shaba badii yakwe akawenka wagookezi wakuu wekugookeao miango ya kwengiia kwa mfaume. ²⁸Naho nee vyawa kia mfaume ekwegiaho kwe nyumba ya Zumbé wada wagookezi wazihagata wakabinda wakazivuza he lago da wagookezi. ²⁹³⁰³¹ Akini mwe mbui ntuhu zekumtaaza Rehoboamu, na yose yada ekugosoayo, hambu, nkayokugondwa mwekitabu cha yekugosolwayo ni wafaume wa Yuda? Kuwa na nkumbizi yesayo kusia gati ya nyumba ya Rehoboamu na ida ya Yeroboamu. Ikwaiyo Rehoboamu akagona hamwe na baba zakwe na kazikwa hamwe nao mwe mzi wa Daudi. Mamiakwe nee eketangwa Naama Mwamori. Mwanawe Abiya akatenda mfaume badii yakwe.

Chapter 15

¹Mwe mwaka wa kumi na shano wa mfaume Yoroboamu mwana Nebati abiya akavoka kutawala uanga ya Yuda. ²Kalawala kwe myaka mitatu kuda Yerusalemu, zina da mamiakwe nee diwa Maaka. Mwekua mwana kivyee ywa absalomu. ³Nae kaita mwe zambi zose ambazo tatiakwe kazigosoa kabla yakwe moyo wakwe nkawekuwa kamii kwa ZUMBE, Muungu ywake inga moyo wa Daudi baba yakwe wekuwavyo. ⁴Hata ivyo kwa ajii ya Daudi ZUMBE Muungu ywakwe kamwenkataa Yerusalemu kwa kumwenua mwanawe baada yakwe kuimalisha Yerusalemu. ⁵Muungu akagosoa aya kwa sibabu Daudi kagosoa yekuwayo yedi mwe meso yakwe; wakati wose wa ugima wakwe nkekuhituka waa nkekukosa kwe yose ekumwamuluyo pasi na mbui ya Uria Mhiti. ⁶Ivi aha kuwa na nkondo kati ya Rehoboamu na jeroboamu mwe misi yose ya maisha ya Abiya. ⁷Kwe mbui ntuhu ya abiya yose ekugosoayo je nkayekugondwa kwe kitabu cha matukio ya wafaume wa Yuda? sasa kuwa na nkondo kati ya Abiya na Yeroboamu. ⁸Abiya akagona na baba zakwe nao wkamzika kwe mzi wa Daudi. Asa mwanawe akawa mfaume hantu hakwe. ⁹Kwe mwaka wa ishiini wa Yeroboamu mfaume wa Israel, asa akavoka kutawala Yuda. ¹⁰Katawala kwa myaka alubaini na mwenga kuda Yerusalemu. Woo yakwe, neekawa Maaka, mwana kivyee wa Absalom. ¹¹Asa akagosoa yekuwayo yedi mesoni mwa Zumbe, inga ekugosoavyo DAudi baba yakwe. ¹²Yeye akawaguusa wakimbembe mwe sii wada makahaba wa kipagani nee aviusa vinuu vyose vyekugosolwavyo, ni baba zakwe. ¹³Nahodu akamuusa woo yakwe asekuwa malikia kwa sibabu nee akagosoa kinuu cha kukimwa kwe Ashera. Asa kaemea kinuu cha kukimwa na kuidagamiza kwe Koongo da Kidroni. ¹⁴Akini hada ne npaamo ye uanga nkahekudoigwa. Hata ivyo, Moyo wa Asa ne uwa mkamilifu mbele ya Zumbe mwe misi yakwe yose. ¹⁵Akaiviviza mwe nyumba ya ZUMBE vintu via vyekuwayo vipagulwa kwa ajii ya ZUMBE na via vintu vyake vyekuavyo vigosatwa kwa vyake vyekuavyo vigosotwa kwa feza na zahabu na vyombo. ¹⁶Basi nee kuwa na nkondo kati ya Asa na Baasha mfaume wa Israeli kwe myaka yao yose. ¹⁷Baasha mfaume wa Israeli akavamia na kuizenga Rama kiasi kwamba nkekumluhusu yoyose kuhauka na kwengia mwe sii ya Asa mfaume wa Yuda. ¹⁸Ikabinda Asa akazidoa zia fedha na zahabu kuaye akekaa zekuwayo zisigaa kwe bene mwe nyumba ya ZUMBE mwe bene ya Ikulu ya mfaume. Akazii kwe mikono ya wandima wakwe na kuzituma kwa Beni Hadadi mwana wa tablimoni mwana Hezioni mfume wa Shamu mwekuaye akekaa Domeski akagombeka; ¹⁹Naombeza tigosoe patano mwe mimi na wewe. Inga yekuwayo mwe baba ywako na baba ywangu kauwa Nkikutumiageeko da fedha za zahabu. Ili unanange agano dako na Baasha mfaume wa Israel, ili kwamba anibade. ²⁰Beni Hadadi akamtegeza mfaume Asa na kuagiiya wekuu wa majeshi yakwe, nao wakaishambulia mizi ya Israel. Wakaishambulia Ijoni, Dani, abeliya Bethi Maaka na Kirerothi yose, hamwe na sii yose ya Naftali. ²¹Ikabinda Baasha ekusikiayo aya akaeka kuizenga Rama akauya Tizra. ²²Ikabinda mfaume Asa akabiikiya Yuda yose nkakuna mwekubadwa wakayenua maiwe na miti ya Rama ambayo Boosha kana akazengea mzi. Ikabinda mfaume Asa akavitumia ivyo vintu kuizenga Geba ya Benyamini na Mispa. ²³Mbui ntuhu ihusuyo utawla wa Asa, udahi wakwe wose, yose ekugosoayo ma mizi ekuzengayo, je nkayekugondwa kwe kitabu cha matukio ya wafaume wa Yuda? Akini wakati wa uzee wakwe kapata utamu wa miundi. ²⁴Ikabinda asa akagona na baba zakwe nee azikwa hamwa nao kwe mzi wa Daudi baba yakwe Yeroshafati mwanawe akatenda mfaume hantu hakwe. ²⁵Nadabu mwana wa Yerobiamu kavoka kutawala uko Israeli mwe mwaka wa kaidi wa asa mfaume wa Yuda. Kaitawala Israeli kwa miaka miidi. ²⁶Akagosoa yekuwayo maovu mbele ya meso ya ZUMBE nae akenda mwe sia ya baba yakwe, na mwe zambi yakwe kaisibaboisha Israeli kugosoa zambi. ²⁷Baasha mwana wa Ahiya mwa familia ya Isakari, akagosoa hila zidi ya Nadabu Baasha akamkoma uko Gibethoni, ambao neekuwa mzi wa Wafilisti kwa ajii Nadabu na Israeli wekuaho wekauhusuu Gibethoni. ²⁸Mwe mwak wa ntatu wa Asa mfaume wa Yuda Baasha akamkoma Nadabu nae akatenda mfaume hantu hakwe. ²⁹Maa baada ya kuwa mfaume Baasha akawakoma wantu wose wa familia ya Yeroboamu. Nkekumbada hata yumwe we uvyazi wa Yeroboamu awe mgima. Kwa sia inu kaubananga ukoo wose wa ki-faume, inga via ZUMBE ekuwavyo akagombeka kwembokea mndima wakwe ahila Mshilo. ³⁰Kwa sibabu ya zambi za Yeroboamu ambazo kazigosoa na akaisababishia Israeli kugosoa zambi, kwa kuwa kamkima ZUMBE Muungu wa Iasraeli. ³¹Mambo matuhu yamhusuyo Nadabu na yose ekugosoayo je, nkayekugondwa mwe kitabu cha matukio ya wafaume wa Israeli? ³²Ikabinda kuwana neekuwa na nkondo kati ya Asana Baasha mfaume wa Israeli mwe misi yao yose. ³³Mwe mwaka wa ntatu wa Asa mfaume wa Yuda, Baasha mwana wa Ahiya akavoka kuitawala Israeli yose uko Tizra nae katawala kwa miaka ishiini na minne. ³⁴Nae akagosoa yekuwayo mabaya kwe mesho ya ZUMBE na akaita kwe sia ya Yeroboamu na kwe zambi yakwe ambao kwa iyo kaigosoa Israeli kugosoa zambi.

Chapter 16

¹Mbui ya ZUMBE imwezea Yehu mwana ywa Hanani kinyume cha Baasha, dikamba. ²Mna Nee nkikwenua kuawakwe manumbi na kukugosoa kuwa mkuu wa wantu wangu Israeli, Mia kuvuia kwe siya za Yeroboamu na kuwagosoa wantu wangu Israeli kugosoa zambi, ili nkimwe kwaajii ya zambi zao. ³Kauwa, nenda nimhagie kabisa Baasha na ukoo wakwe na nenda ni ugoso ukoo enga ukoo wa Yeroboamu mwana wa Nebati. ⁴Kuwi deda dide yeyose muawa kwa Baasha wafiiio mjini, na ndege wa ukauwanga wenda wamde yeyose mfiia tanga. ⁵Mia kwa mbui nyingi zii zifanyanyazo na Baasha, na udahi wakwe, je, nkayokugondwa kwe kikabu cha matukio ya wafalme wa Israeli. ⁶Baasha akagona na baba zakwe na kuzikwa Tiiza, na Ela mwanawe neeawa mfalme hantu hakwe. ⁷Kwa kwembokea nabii Yeku mwana wa Hanani mbui ya Zumbe ikeza mhitu na Baasha na ukoo wakwe, wose kuawana na maovu yose yekugosolwayo kwe meso ya Zumbe, akaihiwa kwa ndima ya mikono yakwe, enga ukoo wa Yeroboamu, chambuso nee kakoma ukoo wose wa Yeroboamu. ⁸Mwe mwaka wa kumi mtandatu, wa Asa mfalme wa Yuda, Ela mwana wa Baasha kuvoka kutawala Israeli kuda Tiiza; akatawala kwa miaka miidi. ⁹Mndiwa wakwe Zimri, mkuu wa nusu ya magari yakwe akagosoa hila dhidi yakwe, wakati uwo ela nee yuuko Tirza. ¹⁰Zimri akengia ndani akammania na kumkoma, mwe mwaka wa ishiini na mpungati wa Asa mfaume wa Yuda, naekawa mfalme hantu hakwe. ¹¹Zimri ekuvoka kutawala, neetu baada ya kwekaa kwe kiti cha enzi, akawakoma ukoo wose wa baasha. Nkekubada mwaka hata yumwe wa kigosi, nkakuna hate wa nduguye wala wa mbuyazwe. ¹²Nee Zimri kaugagamiza ukoo wose wa Basha, kama ekwembiwavyo na mbui ya Zumbe, ambado dambwa mhitu na Baasha na nabii Yehu. ¹³Kwa zambi za Baasha kugosoa zambi kiasi cha kuihiwa ZUMBE, ZUMBE Muungu wa Israeli, kukimwa na sanamu zao. ¹⁴Kwa mbui ntuhu zihusikanazo na Ela, yose ambayo kayagosoa, yekugondwayo mwe kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli? ¹⁵Mwe mwaka wa ishiini na saba wa Asa mfalme wa Yuda, zimri katawala kwasiku mpungaji tu kuda Tirza. Jeshi dikagosoa nkambi kuda Gibethovi, ambao ni mzi wa Wafilisti. ¹⁶Dia jeshi dekuwado diika nkombe kuda ditegeezwa dikamba. "Zimri kapanda yebu na kamkoma mfalme." Nee msi uwo aho ukambini, Israeli yose ikatangaze Omri wa jeshi, nee mfalme wa israeli, ¹⁷Omri akakwea kuawa Gibethoni na Israeli yose hauwe nao wakaubananga Tirza. ¹⁸Nee Zimri ekuonaho kuwa mzi utekwa, akengia mwe gwegwe na kuidoa ikulu ya mfalme na kudoka moto zengo dese hamwe na yeye; nee afa kwa moto, ¹⁹Nee iwa chambusoya zambi ekugosozwa kwa kugosoa maovu mbele ya meso ya Zumbe, kwa kwenda kwe sia ya Yeroboamu na kwe zambi ambazo kagosoa, kiasi cha kuonda Israeli wagosoe zambi. ²⁰Pia mbui ntuhu zimhasazo Zimri, na ukoo wakwe ekugosozwa, je, nkayo kugondwa mwe kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli. ²¹Ivi aha wantu wa Israeli nee wasangakana mwe makundi maidi. Nusu ya wantu wantongea Tibni wana wa Ginathi, wakamgasoa kuwa mfalme, na nusu wakamtongea Omri. ²²Mia wantu wekumtongengeao Omri wawa na nguvu kuliko wada weku mtongea Tibni mwana wa Ginathi. Ivyo Tibni akafa, na Omri akawa mfalme. ²³Omri kavoka kutawala Israeli mwe mwaka wa saasini na mwenga wa asa mfalme wa Yuda, naekatawala miaka kumi na miidi. Katawala akawa Tirza kwa miaka mtandatu. Akakigua kiima cha Samaria kuawa kwa Shemer kwa kilo 68 za hea. ²⁴Akazenga mzi uwanga ya mwiima na uda mzi akawetanga Samaria, chambuso ya zinada shemer, mmiliki wa bosi kia kiima. ²⁵Omri akagosoa maovu mbele ya Zumbe na akagosoa yekuwayo maovu kwembosa wada wekuwaho kabla yakwe. ²⁶Kwa via kenda kwe siya zose za Yeroboamu mwana wa Nebati na kwe zamba wakwe izo kawaongoza Waisraeli kugosoa zambi, ili ZUMBE ahiwa, Muungu wa Israeli, ili kuwe na mbifya kwa mizimu yao yesayo kwei. ²⁷Kwa mbui ntuhu zimhusuzo Omri ambazo kagosoa, na nguvu zakwe ekuonyeshazo, je, nkazoku gondwa mwe kitabu cha matukio ya wafalme wa Israeli? ²⁸Kwa via Omri akagona na baba zakwe na akazikwa Samaria na Ahabu mwanawe akawa mfalme hantu hakwe. ²⁹Mwe mwaka wa saasini na mnane wa asa mfalme wa Yuda, ahabu mwanawe Omri akavoka kutawala Israeli, Ahabu mwana wa Omri akatawala Israeli kuda Samaria kwa miaka ishiini na mbii. ³⁰Ahabu mwana wa Omri akagosoa yekuwayo maovu mbele ya ZUMBE, kwembosa wose wekuwao kabla yakwe. ³¹Nee kidogo tu Ahabu ayatongee makosa ya Yeroboamu mwana wa Nebati; Nee amtegua Yezebeli mwana kivyee wa Ethibaali, mfalme wa Wasiudori, akaita kumvikia baali na akamsujudia. ³²Akamzengea madhabahu Baali, ambayo kaizenga kuda Samaria. ³³Ahabu akagosoa Ashera. Ahabu akagosoa uovu kwembosa na mbifya kwa ZUMBE, Muungu wa Israeli, kumwifya kuliko wafalme wose wa Israeli wekuwaho kabla yakwe. ³⁴Mwe siku zakwe Hieli mbetheli akaizenga vituhu Yeriko. Akaizenga misingi ya mzi kwa kufiwa na Abiramu unyazi wakwe wa bosi, nae akaizenga miango ya mzi kwa kufiwa na mwanawa mdodo Segebu, wagosoa ivyo chambuso watii mbui ya ZUMBE, ambayo nee kaitamwiiya kwa kanwa cha Joshua mwana wa Nuni.

Chapter 17

¹Eliya Mtishibi, kulawa Tisibi ya Gileadi akamwamba ahabu, "Kana BWANA, Zumbe Muungu wa Isiraeli eishi vyo, ambae nagooka, nkakondakuwe na nyoza wala fua ikesekuwa kwa neno dangu."²Kisha neno da BWANA, dikamwezea Eliya, dikagombeka, ³"Hauka aha yite mashaliki; ukefise hehi na Kamfeeji ka Kerithi, mashaliki mwa Yorodani. ⁴Nawe wonda unywe mazi ya Kamfeeji, na nkhiwaamulu kunguu kukuisa hantu aho."⁵Kwaiyo Eliyo akaita kamanenoda BWANA dekumu amuuvyo. Akaita kuishi hehi na kamfeeji ka Kerithi, mashaliki mwa Yorodani. ⁶Nao kunguu keo wakamuetea mkate na nyama, na mkate na nyama guoni, nae akanywa mazi ya kada ka mfeeji. ⁷Lakini baada ukati uda kada Kamfeeji kakanyaa kwa ajii ne nkakuna fua mwe si."⁸Neno da BWANA dikamwezea, dikagombeka. "Enuka uite Sarepta, ambao ni mzi wa Sidoni, na ukeke uko. ⁹Kauwa nkhiwamulu mvyee mwekufiwa akuise. ¹⁰Kwaiyo akenuka akaita Seropta, kubuaho mwe Langoda mzi, ne kua na mvyee mwekufiwa ne kua na mvyee akatema nkuni, kwaiyo akamwetanga akamwamba," Tafazali nitea mazi mwe winga nnywe."¹¹Naye ekuaho akaita kueta mazi akamwetanga, akamwamba, "tafazali unietee kipande cha mkate mwe mkono."¹²Naye akamjibu, "Kana BWANA Zumbe Muungu wako eishivyo, nkhiina mkate wowose, akini khonzi mwenga ya uanga mwe chombo na mavuta kidogo mwe nchupa. Kauwa, natema nkuni mbii ili niite kwemli ka kwa ajii yangu na Mwanangu ili tide tigoje kufa. ¹³Eliya aka mwamba, Usekuogoha. Hita ukagosowe kana ugombakabyo. akini unigosome mimi kwanza na unietee. Nae halafu wego sosee wewe na mwanao."¹⁴Kwa via BWANA, Zumbe Muungu ywa Isiraeli agombeka Dia pipa da unga nkhadina disie, wala ida nchupa ya mavuta nkali heya kulavya mavuta, kiamuo siku ida BWANA ondaho atume fua mwe du nia."¹⁵Kwaiyo yuda nvyee mwekufiwa akagosa kana Eliya, na mwanae wakada kwa siku yingi. ¹⁶Dia pipa da unga nkhadekusia wala ida nchupa ya mavuta nkhiyekuhea kulavya mavuta, kana via neno da BWANA dekugombakavyo, kwembokea mwe kamwa cha Eliya. ¹⁷Baada ya izo mbui, yuda mwana ywa yuda nvyee, yuda mvyee mwnye nyumba, akahuma. Uamu wakwe ukatenda akai sliwa npungia kabisa. ¹⁸Kwaiyo mani yakwe akamwamba Eliya, "Je, una mbwai na mimi, ewe mntu ywa Muungu? Je, kweza kangu ili unikumbuse zambi zangu na umkome mwanangu?"¹⁹Naye Eliya akamjibu, "Nenhe mwanao. "Amwenua mwana mwe mikono yakwe akamwegao mpaka gati ekuwamo mwanao. akamwenua mwana mwe mikono yakwe akamegaa mpaka gati ekuwamo akekaa akamgoneza yuda mwana hada heusazi wakwe mwenye. ²⁰Akamwia BWANA akamba "BWANA Zumbe Muungu ywa ngu, kwambwai kaeta kiozo kwa mvyee mwekufiwa ambaye mimi nekaa, kwa kumkoma mwana?"²¹Akaawaaho kabinda akegeoo mwenye uwanga ya mwanamaa ntatu; akamwia BWANA akamba, "BWANA Zumbe, tafazali meso ya uyu mwana yamuliye."²²BWANA akategeeza mwio wa Eliya; meso ya mwana yakamiliya, na akawa mgima. ²³Eliya akamdoa mwana akamlavya kulawa gati akamweeta kwe ida nyumba; akawenkhamaikiwe yuda mwana akamba, "Kauwa, mwanao ni mgima," ²⁴Yuda mvyee akamba Eliya, "Sasa namanya kuwa wewe ni mntu ywa Muungu, na kwamba neno da Bwana mwe kamwa chako nda kwei."

Chapter 18

¹Kwa hiyo baada ya misii mingi mbui ya Bwana ikamwezea Eliya, mwe mwaka wa ntatu wa ukame, dikamba, "Hita ukeonyeshe mwenye kwa Ahabu, nami nndaniete fua kwe alizi" ²Eliya akaita kweonyesha mwenye kwa Ahabu, Isasa saa nee iwa nkai sana kuda Samalia.³Ahabu akamwetanga Obadia, mwekuae mkuu wa Ikulu.
⁴Obadia kamheshimu sana BWANA, kwa kua ukati Yezebeli ekuaho awakoma manabii wa BWANA, Obadia akawadoa manabii mia.⁵Ahabu akamwamba Obadia, "Emboka mwe sii yose na mwe chemchem zoseza mazi na nkoongo. Yamkini twadaha kupata mazi na mani ili tiwaokoe awa falasi na nyumbu, ili tusekuwakosa wanyama woze," ⁶Kwa iyo wakaisawanya sii gatigati yao ili wemboke gatigati yahe wakaonda mzai. Ahabu akaita sia yakwe mwenye na Obadia nae akaita sia yake.⁷Ukati Obadia yu siai, akabwiana na Eliya esivyo kumanya. Obadia akamtanga na akagona kifunifuni asi. akamwamba, "Ne wenye, bwana wangu Eliya?" ⁸Nae Eliya akajibu, Mi mie. Hita ukamwambwe bwana ywako, "kaua Eliya yu hanu,"⁹Obadia akajibu. "Nkikosea, hambwe umuvye mndima yako mwe mkono wa Ahabu ili anikome?" ¹⁰Kana ZUMBE Muungu ywako ekaavyo, nkakuna taifa waa ufaume ambaho bwana wangu nkazatikutuma wantu kukuonda kia taifa au ufaume ugombekaho, "Eliya nkayuhu Ahabu akatenda aisee ni kwei nkawazatikukuona. ¹¹Na sasa wenye wagombeka, "Hita ukamwambe bwana ywako hambwe Eliya yu aha."¹²Maa tu baada ya kukueka loho wa BWANA andaakudoe na kukwegaa hantu ambaho nkinanimanye. Baada ya aho nikaiya na kumwamba Ahabu, na asahokukuona, andaanikome. Bado, mie , mndima ywako, nkiwa na mwabudu BWANA ubwanga wangu. ¹³Je, nkukuambiwa, bwaba wangu, nikugosoavyo ukati Yezebeli akuwakomaho manabii wa BWANA, jinsi nikuwafisavyo wada manabii mia mwenga wa BWANA mwe mabunga ya hamsini kwe npango na kuwaisa, kwa mikate na mazi?" ¹⁴Na sasa wamba, "Hita umwambe bwana ywako hambwe Eliya yu aha; kwaiyo andanikome." ¹⁵Ne Eliya akumjibuho, "Kana via BWANA wa majeshi ekaavyo, ambae mie nagooka, kwa kwei nndaneonyeshe kwa Ahabu ivyeo."¹⁶Kwaiyo Obadia akaita kubwiana na Ahabu, akamhivya kia Eliya ekuacho kamhinya. Nee mfaume akutaho kubwiana na Eliya. ¹⁷Ahabu akumuonaho Eliya, akamwamba, "Je, ni weny? wenye mtaabishaji wa Izilaeli."¹⁸Eliya akamwamba, "mie nkizatikuitaabisha Izilaeli, mia wenye na familia ya tatiako ne wataabishaji kwa kuzieka amla za BWANA na kubasa vimuu vya Baali. ¹⁹Kwa iyo sasa, Egaa saamu na uwakonge Izilaeli yose mwe muima Kameli, hamwe na manabii 450 wa Baali na wada manabii 400 wa Ashera wadao kwe meza ya Yezebeli."²⁰Kwa iyo Ahabu akegaa saamu kwa wantu wose wa Izilaeli na akawakonga manabii wose kwe muima Kameli. ²¹Eliya akeza hehi na wantu wose akamba, "Mndamundee kuhitua mawazo yenu mpaka ini? Kana BWANA ni MUngu, mbaseni yeye, mia kana Baali ni Muungu, basi mbaseni yeye," Mia wantu nkawekumjibu mbui.²²Baada ya aho Eliya akawamba wada wantu, mie ikedu, ne mkubakia kua nabii wa BWANA, mia manabii wa Baali wauko 450. ²³Hebu tiavieni ng'ombe yumwe na wamchinje na kumsawanya na wamuike kwe nkuni, na wasekugeamoto asi ake. Mie nnelaimuandae yuda wakaidi na kumwuike uwanga ya nkuni mie nkinanigee moto asi ake. ²⁴Baada ya aho mndamdetange zina da Muungu wenyu, mie nndani detange zina da BWANA, na Muungu andajibu kwa moto, uyu ne Muungu," Wantu wose wakaandua na kugombekea, "Iyo ni bui ntana."²⁵Kwa Eliya akawamba manabii wa Baali, "Sugueni ng'ombe yumwe kwa ajii yenu na mue wa bosi kumuandaa, kwa kua ninywi mu wangi, baada, kwakua ninywi mu wangi, baada ya aho detangeni zina da muungu wenyu, mia msekuwawasha moto," ²⁶Nao wakamdoa yuda ng'ombe wekuae wenkigwa na wakamuandaa, na ne wakweedetangaho zina da Baali kuvoka kea mpaka kisiingi, wakagombeka, "Baali, tutegeeze." Mia nee nkakuna mwiiyo, na wala nkakunamkujibu. Wakasiziga kuizunguuka mazabahu wakuigosoayo.²⁷Ikubua kisingi Eliya akawafuia akawamba, "Mwetangeni kwa nguvu! Uyo ni Muungu! lamda awaza kitu, au kahumwiiza, au yu mwe ntambo, au minga kagona shuuti enulwe. ²⁸Kwa iyo wakamwetanga kwa nguvu, wakesengasenga kana kawaida yao yekuavyo, kwa upanga na vyumo, mpaka mpome ikadoda. ²⁹Ikawa ukati wa kisingi ukusembokaho, na bado wawa wandee kutabii mpaka ukati wa guoni wa kuavya Zahabu, mia nkahekua na mwiiyo waa mntu wa kujibu, waa nkekuaho yoyose wa kujibu waa wa kukaua.³⁰Baada ya aho Eliya akagombeka kwa wantu wose, "Nibaseni," na wantu wose wakambasa. Nae akagosoa ila mazabahu ya BWANA ambayo ne ibanika. ³¹Eliya akadoa maiwe kumi na mbii, Kia iwe dimwe diwakilisha kabia, dimuse da wana wa Yakobo ni kwembokea kwa Yakobo kwamba neno la BWANA deza, dikamba, "Zina dako n'ndadiwe Izilaeli." ³²Kwa kutumia ayo maiwe akaizenga ida mazabahu kwa zina da BWANA na akafuka mgimba kuizunguuka ida mazabahu nkuu kiasi cha kwenua lita kumi na shano za mazi.³³Baada ya aho akaika nkuni kwa ajii ya moto na akamsengasenga yuda ng'ombe vitii tii na akaika via vitii uanga ya nkuni. Na akagombeka, "vimemeezeni mnazi ivyo via na yetieni kwe iyo sadaka ya kuteketezwa na uanga ya izo nkuni."
³⁴Akagombeka tena gosoani ivyo maa ya kaidi. Baada ya aho akagombeka, "Gosoani maa ya ntatu, nao wakagosoa kwa maa ya ntatu. ³⁵Mazi yakaizunguka ida mazabahu na kuumemeza uda mgimba.³⁶Ukawa ukati wa kuavya zabihu ya guoni, nabii Eliya akasogea na kugombeka, "BWANA, Muungu wa Abrahamu, na wa Isaka na wa

Izilaeli, imanyikane ivyeo kua wenye ne Muungu wa Izilaeli, na kua mie ni mndima ywako, na kua nkigoso mbui izi zose kwa zina dako. ³⁷Mitegeeze, BWANA, nitegeeze, ili awa wantu wamanye kua wenye, BWANA, ne Muungu, na kua kuivuzwa mioyo yao kwako vituhu. ³⁸Ne moto wa BWANA ukasea na kuilamba ida sadaka, hamwe na zia nkuni, maiwe na mavumbi, na kuyalamba yada mazi yekuayo kwe uda mgimba. ³⁹Wantu wose wakuonaho aya, wakagona kifunifuni asi wakamba, BWANA, ne Muungu! BWANA ne Muungu! ⁴⁰Kwa iyo eliya akagombeka, "Wagwi yen manabii wa Baali. Msekumbada hata yumwe yao anyiike." iyo wakawagwia na eliya akawaeta manabii wa Baali asi kwe ukoongo wa Kishoni na uko akawakoma. ⁴¹Eliya akamwamba Ahabu, "Enuka, nde na kunywa, kwa kua kuna mwiiyo wa fua nkuu." ⁴²Kwa iyo Ahabu akaita kuda na kunywa. Baada ya aho Eliya akaita uwanga ya muima Kameli, akasujudu asi na akaika cheni chakwe gati gati ya mavindi. ⁴³Akamwamba mndima ywake, Hita ivi sasa, ukaue upande wa bahali." mndima wakwe akaita na kugombeka, "Nkakuna kintu," Eliya akamwamba, "Hita vituhu, mpaka maa ya mpungati." ⁴⁴Ida maa ya mpungati mndima wakwe akamba, "Kaua, kuna zunde demboka kuawa bahalini, ni dodo kana mkono wa mntu." ⁴⁵Ikaawii baada ya muda mjihi mbingu zikawa nyeusi kwa mazunde ya npeho, kua na fua nkuu. Ahabu akakwea gai akaita zakwe Yezeleeli, ⁴⁶Mia mkono wa Zumbe uwa uanga ya Eliaya, Akaikaza nguo yakwe kwa nkamba na akaguuka mbee ya Ahabu kwe muango wa Yezeeli.

Chapter 19

¹Ahabu akamhinga Yezebeli mbui yote ambaye Eliya kagoso na jinsi ekuwakomavyo manabiii wose kwa uhamba. ²Nee Yezebeli ekumtumaho mjumbe kwa eliya, akagombeka, "Muungu wanigosoe ivyo na mimi, na zaidi yakwe inga kioi muda unu nkinaniyagosoe maisha yako kuwa inga yumwe wa ao Manabii wekufao." ³Eliya aakaguuka kwa ajii ya kuokoa maoisha yakwe akeza na mpaka Beerisheba, ambao ni mzi wa Yuda, na akamweka Mndima ya kwe uko. ⁴Lakini yey mwenye akaita mwendo wa msi umwe uko jangwani, akeza akekaa sii ya mti wa Mretemu. akeombea mwenye kufa, akagombeka, sasa yatosha, Bwana, idoe roho yangu, kwa kuwa mimi nki mtana kwemboka mababa zangu wekufao," ⁵Kwa iyo akagona sii ya Mretemu, Ghafula Malaika akamdonta na akumgombeka,, "Enuka ude." ⁶Eliya akamkana, kaibu na mtwi wakwe neekuwa na mkate wekuwao uokwa kwa mkaa na gudulia da mazi. Kwa iyo akada na kunywa na kugona vituhu. ⁷Malaika ya Zumbe akeza vituhu maa ya kaidi akamdonta na kumhinya, "Enukaunde, kwa kuwa ndambo bado nndela kwako." ⁸Kwa iyo akenuka na kuda na kunywa, naye akatamba kwa nguvu ya nkande iyo kwa Msi arubaini musu nakio hata akabua Horebu, mwiima wa Muungu, (Zumbe). ⁹Akengia kwenye mpanga akekaa umo. Kisha neno la Zumbe diku mwezea dikamhinya, "Wagoso mbwai hanu, Eliya?" ¹⁰Eliya amjimbu, "nkiona kinyuu mwingi kwa Zumbe, Muungu wa Majeshi, kwa kuwa wantu wa Israelwadibada agano dako, Wazibananga Madhabahu zao, na wawakoma manabii wakwe kwa uhamba, Sasa ni mimi, ikedu, nkisigaa na wa kunda kuidoa roho yangu." ¹¹Zumbe akamhinya, "hita chongoi ukagooke kwe mwiima mbele yangu" kisha Zumbe akemboka, na nkusi nkai ukuutoa mwiima ukabonda Bawe kuu vipande, vipande mbele ya Zumbe, Lakini Zumbe nkekuwemo kwe uo mwiima, kisha baada ya nkusi, moto ukeza, lakini Zumbe nkekuwemo kwe uo mwiima, baada ya nkusi kisingisa kikeza, lakini Zumbe nkekuwemo kwe moto icho kisingiso. ¹²Kisha baada ya kisingiso, moto ukeza, lakini Zumbe nkekuwemo kwe moto, sauti, ya uhovu ikeza. ¹³Naye Eliya ekusikiaho Sauli, akagubika cheni chakwe kwe vazi dakwe, akalawa chongoi, akagooka kwe lango da ido mpango. Na sauti ikeza kwakwe ikagombeka, "Wogoso mbwai hanu?" ¹⁴Eliya akutambaisa, "nkiona kinyua sana kwa ajii ya Zumbe, Muungu wa Majeshi, kwa kuwa wantu wa Israeli wadibada agano dakwe. Wazibananga Madhabahu zao, na wawakoma manabii kwa uhamba, sasa ni mimi ikedu kuidoa roho yangu." ¹⁵Kisha Zumbe awahinya, "Hita, uya kwa sia yako kwe Jangwa da Dameski, na unkahoubue unaumgee mamta Hazaeli awe mfaume wa Shamu. ¹⁶Na undaumgee mavuta Yehu mwana wa Nimshi kuwa mfaume wa Israeli, na ukamgee Elisha mwana wa Shafeti wa Abeli Mehola kuwa nabii hantu hakwe. ¹⁷Indaiwe ivi Yehu andaamkome kia yumwe mwendaajaibu kunyi ika uhamba wa Hazaeli, na kuwa Elisha andaamue kia mwendaajaibu kuhepa uhamba wa Yehu. ¹⁸Lakini nindaniwabade wantu elfu mfungate kwe Israel kwa ajii yangu, embu mavindi yao nkayawahi kuhigana na Baali, na embu miomo yao nkayoku Mbusu." ¹⁹Kwa hiyo Eliya akahauke hantu hakwe na akambwaia Elisha mwana wa Shafati, akaima na Jozi za Makisai kumi kwa mbii. Eliya akaita mpaka kwa elisha akamtambikia vazi dakwe uanga yakwe. ²⁰Elisha naye akambada wada Makasai akamguukia Eliya; akamhinya, "Tafazai naomba nikambusu Tate yangu na mame yangu kisha ninda nimbasi." Naye Eliya akamhinya, "Uya, Lakini afya uanga ya kia nekukugosoeacho." ²¹Kwa iyo Elisha akuuya kulawa kwa Eliya na akadoa ida Jozi ya Makisai, akawa komo wada Wanyama, na akembika ida nyama kwa nkuni za ida nira. Kisha akawe nka wantu wakada. Kisha akenuka, akambasa Eliya kumnkantukia.

Chapter 20

¹Beni Hadadi Mfaume wa Shamu akakusanya jeshi dakwe dose hamwe. Nee kuna Wafaume thelasini na mbii wekuao wakamwambiza, na magai na faaasi. akakwea, akaihusuru Samaria na kutoana nayo. ²Akatuma wajumbe kwe mzi wa ahabu Mfaume wa Israeli akamwamba, "Beni Hadadi aamba ivi:- ³Heazako na Dhahabu yako ni zangu. Naho wavyee wako na wanao wada wataana, ivi sasa ni wangu,"⁴Mfaume wa Israeliakajibu akamba, "Na iwe enga usemavyo, Zumbe yangu Mfaume, mimi hamwe na nenavyo na mai yako". ⁵Wada wajumbe wakea vituhu wakaamba "Beni Hadadi aamba ivi "Nkituma mbui kwako nikaamba kwamba lazima ukabidhi kwangu hea zako, dhahabu zako, wakazio na wanao. ⁶Mia kiyoi nonda nituma watumwa wangu kwako wakati kama unu, nao wonda wachunguze nyumba yako na nyumba za wantu mwa wako, nao wonda watoze na kudoa kia wakikundacho mwe meso ya yao." Nee mfaume wa Israeli akawetanga Wazee wose wa sii kwa hamwe akawamba "Hebu kauwani uyu mnt aondavyo masa. Kanietea ujumbe kuwa oonda kudoa wakazangu, wanangu, heo na dhahabu zangu, nami nkye kuemeo. ⁸Wazee wose wa wantu wose wakamwamba Ahabu, "Wese kumtegeeza wala kukubaliana na akuundavyo." ⁹Ahabu akawaambia wajumbe wa Beni Hadadi, "Mwambieni Zumbe yangu mfaume kuti, "Nakubaliana na kia kintu ambacho kwanza kuwatuma wantumwa wako kugosoa kwangu, mia nkikubaliana na wakundavyo akaka kaidi. "Wada watumwa wa Beni Hadadi wakahauka wakamwegaiya vyekuavyo Beni Hadadi. ¹⁰Naye Beni Hadadi akatuma vituhu majibu yakwe kwa Ahabu akwaamba "Beni miungu inigoswee ivyo na zaidi, kama hata mavumbi ya Samaria yawatosha wantu wose wanitongeo kudoa kia yumwe walau kibaba mwe mkono wakwe." ¹¹Naye Mfaume wa Israeli akamjibu akaamba "Mwambieni Beni Hadadi, "nkakuna enuae silaha yakwe, mwendae ajivune enga wakati wa kuisseza." ¹²Beni Hadadi ukausikia ujumbe unu ekuwaho akanywa yeye hamwe na Wafalme wekuwao hamwe naye wkuwao kwe mahema yao. Beni Hadadi akayaamuu majeshi yakwe, " Epangeni mwe sehemu zenu kwa ajii ya nkondo." Kwa iyo wakajiandaa kwa nkondo ili kuuvamia mzi. ¹³Kauwa, nabii akeza kwa Ahabu mfaume wa Israeli akaamba, "Zumbe amba, "Jee kudiona idi Jeshi kuu? kuawa nonda nidiike mwe mkono wako ivyeo naho wonda umanye kuwa miye ni Zumbe," ¹⁴Naye Ahabu akajibu, "Kwa ndai? Zumbe akamjibu akaamba, kwa kuwatumia wabwanga wawatumikiao maliwali wa Wilaya. "Kisha Ahabu akaamba, "Ni ndai ndiye enkhigwe iyo nkondo? Zumbe akamwamba, "wewe" ¹⁵Nee Ahabu ekuwaambiavyo wada wabwanga wawatumikiao maliwali wa Wilaya. IOdadi yao nee ni elfu saba. ¹⁶Wakalawa wa musu, naye Beni Hadadi ne akanywa na kukolwa mwe hema dakwe, yeye na wada wafaume wadodo saasini na mbii wekuao wakamsaidia. ¹⁷Wada maakida vijana wekuao waka wasaidia maliwali wa Wilaya wekuongoao kwanza. Kisha Ben Hadadi akataarifiwa ni maskauti wakwe ukutumao kwamba kubanika, kuna wantu wezao kuawa Samaria." ¹⁸Ben Hadadi akasema, wawe weza kwa amani au kwa vita wagwie ni msekuwakoma akini. ¹⁹Kwa iyo wada vijana wawatumia kiao maliwali wa Wilaya wakahauka na heshi dikawatongea kwa nyuma. ²⁰Kia yumwe akakoma wakwe adui na wada Washami wakaguuka. Israel ikawashinda. Ben Hadadi mfaume wa shamu akamjiika na farasi hamwe na wapanda farasi. ²¹Vituhu mfaume wa Israel akenda kuwashambulia farasi na magai, na kuwakoma Washami kwa wingi sana. ²²Yuda nabii akeza kwa mfaume wa Israel akamwamba, hita ukepange vyedi, welewe na upange vyedi akini umanye kuwa mfaume washamu mwakani ana mkondo na wewe vituhu. ²³Wada watumishi wa mfaume wa Shamu, Muungu wa ni Muungu wakwe miima na ne vyeeka wana nguvu sana kuliko swiswi, akini sasa eka tiduga wo wana nguvu sana kuliko swiswi, akini sasa eka tidugane he tambarare, hakika nndatiwavote. ²⁴Tenda ivi sasa wause wafaume, usa kia yumwe uike majemadari baadala yao. ²⁵Kisha wehesabie jeshi kama jeshi dekuvotwado farasi kwa farasi, gai kwa gai nasi mkondo tiitoe he tambarare kwa hakika nndatiwavote, kwa ivyo Ben Hadadi akauteggeeza ushauri uwo naye akagoso kama ekwamkigwavyo. ²⁶Baada ya vokuo da mwaka mhya, Ben Hadadi akawataazia Washami na akakwea Afeki kutoana na Israel. ²⁷Wantu wa Israel wahesabiwa na wepanga kwa nkumbizi, wa Israel wakika nkambi mbele yao kama makundi maida madodo ya mbuzi, akini Washamiwakamemezana, mwe si. ²⁸Ne aho Muungu akeza akatamuiwa mfaume wa Israel akamwamba BWANA asema, kwa kuwa Washami wamba BWANA ni Muungu wa kwe miima, wala nkiye wa kwe miima, wala nkiye wa kwe makoongo, nndatiwavote kwa uwezo wa Muungu nawe undaumanye kuwa mimi ni BWANA." ²⁹Kwa iyo majeshi yakaika ntue kwa muda siku saba vifa vikavoka. Wantu wa Israel wakawakoma Washami 100,000 wanajeshi wa miundi kwa siku mwenga. ³⁰Wekubakiao wakaguukia Afeki mjini, na unda ukuta ukawagwia wantu Ishiini na saba elfu wekubakiao. Naye Ben Hadadi akaguukia mjini akefisa chumbani. ³¹Wada watumishi wa Ben Hadadi wakamwamba, Kaua tisikia kwamba wafaume wa nyumba Israel ni wenye rehema, tafadhali hebu tivaeni magunia mwe kigudi na sigi mwe mitwi, na tiite kwa mfaume wa Israel, makati anda aokoe roho yako. ³²Kwahiyo wakehamba magunia mwe vigudi na kwesaha sigi mwe mitwii ikabindaho wakaita kwa mfaume wa Israel wakamwamba, "Mndima yako Beni Hadadi, akagombeka, tafazai unibadie ugima wangu" Ahabu akawamba, "Je bado ake mgima? Yeye ni ndugu

yang'u,"³³Sasa wada wantu wekuwao wakateggeeza utangia wowose kulawa kwa Ahabukwa iyo wakamwandua kinyanyi, Ehe nfuguye Beni Hadadi bado ake mgima" ahabu akawamba, "Hitani mkamweete," Aho Beni Hadadi ekwendaho kweza kwakwe, na ahabu akamweeka eze kwe gai dakwe. ³⁴Beni Hadadi akamwamba Ahabu, "Nenda nikuvuzie mizi yako ambayo tate mimi kaidoa kulawa kwa tati yako, na wadaha kugosoa Mageiio kwa ajii yako Dameski enga tate mimi ekugosoavyo kuda Samalia ahabu akaandua, Nikueke uite kwa kiaga iki,' kwa iyo Ahabu akagosoa kiaga nae ikabinda akamweeka aite.³⁵Muntu yumwe, yumwe mwe wana manabii, akamwamba mmojaapo wa wada manabii wezwiwe kwa mbui ya ZUMBE, Tafazai nitoa' mia yuda muntu akaemea kumtea. ³⁶Ikabinda yuda nabii akamwamba nabii mwezwiwe, "Kwa sibabu kuemea kuitii sauti ya ZUMBE, mala tu tikabadana, simba andakukpme na mala tu baada ya yuda muntu kumbada, Simba akambiiia akamkoma. ³⁷Ikabinda yuda nabii akambwiiia muntu mtuhu akamwamba, Tafazai nitoa, Yuda muntu akamtoa na kumuumiza. ³⁸Ikabinda yuda nabii akahauka akenda kumgopja yuda mfaume mwe baabaa, nae kawa kehitua kwa kilemba he meso yakwe. ³⁹Ikuwaho mfalme ekuaho akemboka, Yuda nabii akamwetanga mfaume na kumwamba, mndima wako kengia gatigati ya askai akagooka akamweta mnkuu kwangu akagombeka, mkauwe muntu uyu na kwa vyovyose akanyiika basi maisha yako yenda yaavigwe kwa ajii ya maisha yakwe vituhu vyakwe wenda uihe kilo saasini za hea. ⁴⁰Mia kwa kuwa mndima yako nee kawa na mbui nyingi akaita uku na kuda, yuda askai mnkuu akanyiika," Basi mfaume wa Israeli akamwamba, ivyo nee vyendavyo viwe hukumu yako kwe hukumu mwenye,"⁴¹Aho yuda nabii akusaho kunyanyi kia kilemba he meso yakwe, nee mfaume wa Israeli akamtanga kuwa uyo kawa mmojapo wa manabii. ⁴²Yuda nabii akamwamba mfaume, "ZUMBE agombeka. Kwa sibabu kumwekea muntu yuda aite nekuwaye nkinkumu afe, Maisha yako yendayadoe nafasi ya maisha yakwe," ⁴³Kwa ajii mfaume wa Israeliakawa na moyo mzito na mwenye maya akaita nyumbai kwakwe akabua Samalia.

Chapter 21

¹Ne ukaukaho, Nahothi myezreeli ne ana mnda wa mizabibu kuda Yezreeli hehi na ikulu ya Ahabu mfaume wa Samalia. ²Ahabu akamwamba Nabotsi nenka mnda wako ili nigosoe bustani ya mboga kwa kuwa i hehi na ngumba yangu. ³Nabothi akamuandua Ahabu, Zumbe akindie nisekuavya ulisi wa wa mababa zetu. ⁴Ahabu akengia kwe ikulu kasokea, ana mbifya kwa ida mbui ekwambigwayo ni Nabothi kuw "nkana amwenke ulisiwa baba zakwe," Akagona kwe usazi chakwe upande na akaemeya kuda nkande yoyose. Yezebeli mkaziwe akngia akambwamba, "kwa mbwai moyo wako una usoyoyo? nkukunda kuda?" ⁵Yezebeli mkaziwe akengia akamwamba, "kwa mbwai moyo wako una usoyoyo? nkukunda kuda?" ⁶Nae akamba nkitamwia na Nahothi Myezreeli nikamwamba "Nenka mnda wako nami nenda ni kwenke hea, au nikwehe mnda mntu, uwe wako. Nae ne anamba "Nkina ni kwenke mnda wangu" ⁷Ne Yezebeli mkaziwe akagombeka" We nkie mfaume wa isiraeli? Euka ude moyo wako uwe na amani. Nenda nidoe uo mnda wa mizabibu wa Nahothi Myezeeli kwa ajii yako. ⁸Kwa iyo Yezebeli akaandika baua kwa zina da Ahabu akagea muhuli wakwe akazituma kwa wadaa na kwa wantu mataaji ekaaao nao kwe vyekao, na wekaaao nao hehi na Nahothi. ⁹Mwe ida baua ekuandikayo yamba ivi, "Toani gunda da kuvugaa mmmwekaze Nabothi mbele ya wantu. ¹⁰Muaike wantu waidi wesao kuwa waaminifu hamwe waavye ushahidi mhitu ywake, wambe "Kumlaani Muungu na mfaume akabinda mumdoe chongoi mkamtoe na maiwe mpaka aumbwe mzimu. ¹¹Kwa iyo wantu wa mzi kama yekuandikwavyo kwe baua, wakagosoa kama Yezebeli ekwabavyo kwe zia baua ekuwatumazo. ¹²Wakatoa gunda ya kufunga wakamwekaza Nabothi, wakaavya ushuhuda wao dhidi ya Nabothi kuwa kamlaani Muungu na Mfaume. Ne wamuavya chongoi ya mzi wakamtoa na maiwe mpaka akaumbwa mzimu. ¹³Wada wantu waidi wesiokuwa waaminifu wakeza kwekaa mbeke ya Nabothi wa kaavya ushuhuda wao dhidi ya Nabothi kuwa kamlaani Muungu na mfaume. "Ne wakamuavya chongoi ya mzi wakamtoa kwa maiwe mpaka akatendwa mzimu." ¹⁴Ne wadaa wakawaagia mbui kwa Yezebeli wakamba Nabothi katoigwa kae maiwe na katendwa mzimu. ¹⁵Yezebeli ekusikiaho kuwa Nabothi akatoigwa maiwe na katendwa mzimu akamwamba Ahabu. "Euka umiliki mnda wa mizabibu wa Nahathi myezeeli ambao kaemeakukutagia, kwani Nabothi nkako hai ila katendwa mzimu. ¹⁶Ahabu ekusikiaho kuwa Nabothi kate ndwa mzimu akenuka ili aite kwe mnda wa mizabibu wa Nahothi Myezeeli ili aumiliki. ¹⁷Nee mbui ya Zumbe ikamwezea eliya Mtishibi ikagombeka, ¹⁸Euka uite ukakintane na Ahabu mfaume ya Izilaeli, mwekua akekaa Samalia. Yuumo mwe munda wa Nabosi, ekuwako kaita kwenda kudoa umiiki wa munda uo. ¹⁹Ukatamwiia nae umwambe kua Zumbe aamba "Je, kukoma na kwemilikisha? naho wenda uwambe kua Zumbe agombeka, Hada hantu hekusonwaho ni kui mphome ya Nabosi, nee makui wendahowasone mphome yako, ehe mphome yako." ²⁰Ahabu akamwamba eliya, "Je kunieteamnkuu uwangu? Eliya akagombeka "Nkikupata wewe kwa via, kwetaga mwenye kugosoa yesayokutama he meso ya Zumbe. ²¹Zumbe agombeka ivi, "Kaua, nndaniete ubanasi hako wendaoukudagamize kabisa na kuusa hae kia mwana ya kigosi na mtumwa na muntu hulu mwe Izilaeli. ²²Nda nii gosoa familia yako sa familia ya Yeloboamu mwanangwa ya Nebati, na kana familia ya Baasha mwanangwa ya Ahiya, kwa sibabu kuniuzi na kusabisha Izilaeli kugosoa zambi. ²³Naho Zumbe katamwiia kuhusu

²⁴Yoyose mwe familia ya Ahabu mwenda aumbwe mzimu uku kwe mzi-makui wendawamde. Na yoyose mwenda aumbwe mzimu tanga-nda aigwe ni wadege wa uanga." ²⁵Nkahana hawe na muntu mwenga Ahabu mwekwetanga mwenye kugosoa ubanasi he meso ya Zumbe, mkusongeezwa ni mkaza Yezebeli kugosoa zambi. ²⁶Ahabu akagosoa mbui zesazokutama kwa ajii ya vimuu ekugosoaavyo, enga via yada yose wekugosoa Waamoli wagosoa, Zumbe akawaguusa he wantu wa Izilaeli. ²⁷Ahabu ekuivaho mbui izi, akatatua nguo zakwe naho akevika magunia mwe mwii wakwe naho akafunga, naho akagona he magunia akahuzunika sana. ²⁸Naho mbui ya Zumbe ikamwezea Elia Mtishibi ikaamba, ²⁹Je wakaua Ahabu ezizitiavyo hangu? kwa via ezizitia mwenye hangu, nkinaniete ubanasi kwe siku zakwe; Ni kwe siku za mwanawe ndahoniete ubanasi kwe nduguze.

Chapter 22

¹Myaka mitatu yemboka nkako kwaawia nkondo gati ya Washami na Waisraeli. ²Ni via mwe mwaka wa tatu, Yehoshafati mfaume ywa Washami. ³Mfaume ywa Israeli nee Kawamba wandima wakwe "Hambu mwamanyia Ramoth Gileadi ni yetu, akini nkatigosoado dose kuivuzia kulawa kwe uzumbe wa Shamu?" ⁴Kwaiyo akamwamba Yehoshafati, "Hambu wonda unitongee nkondo uku Ramothi Gileadi?" Yehoshafati akamtambaisa mfaume wa Israeli, "Miye nenga wewe, wantu wangu wenga wantu wako naho faasi wangu wenga faasi wako." ⁵Yehoshafati akawamba mfaume wa Israeli, "Tafazari ondeza mizungu mwe Gongu da ZUMBE umaye wendado uvoke kudigoso. ⁶Ni via mfaume ywa Israeli akawakonga manabii hamwe, nee wawa wagosi elfu nne, akawamba, "Hambu niite Ramothi Gileadi kutoana hambuze?" ⁷Woo nee wamwamba, "Isavangie via Zumbe onda aiavyo mwe mkono wa mfaume." ⁸Akini Yehoshafati akamba, "Ivi, hau nkahana nabii mtuhu ywa Zumbe mdaha kuteka mizungu?" ⁹Mfaume wa Israeli akamwamba Yehoshafati, "Yuke uko yumwe mdaha kuteka mzungu kulawa kwa Zumbe Tembize, Makaya mwana ywa Imla, akini namkima kwa via inkambania mbui zedi zimtaazo iya aniotadu machita." ¹⁰Akini Yehoshafati akamba, "Mfaume nkamba ivyo." ¹¹Nee mfaume wa Israeli akamwetanga akida amsigii, "Kamweete Makaya mwana ywa Imla isasa ivi." ¹²Kisingi icho ahabu mfaumeywa Israeli na Yehoshafati mfaume ywa Yuda wawa wekaa kiya yumwe mwekiti chakwe, wekwehambao mabwaza yao he wazo he dago da kwengia Samaria, na manabii wawa wakawatwea miamuo. ¹³Sedekia mwana ywa Kenaana akegoswea mahembe ya chuma akamba, "ZUMBE amba ivi, "Kwa idi wonda uwasindiko washami mpaka wendaho wasie." ¹⁴Naho manabii wose watuhu wakamba ivyo ivyo wakamba, "Isavangie Ramoth Gileadi na uivote kwa via Zumbe kaiika mwe mkono wa mfaume." ¹⁵Yuda ntume mwekwenda kumwetanga Makaya akamwamba, awamba "Kaua ivi aha, mbui za manabii kwa Kanwa kimwe wamwotea mfaume mbui zedi. Tafazi ugombekaye yawe ingawe inga yada wekugombekayo yawe inga yada wekugombekayo matanadu." ¹⁶Makaya akamba, "Via ZUMBE eivyo meso, kia endacho anambe nee nendacho nambe." ¹⁷Naye ekubuacho mfaume, mfaume akamwamba, "Makaya, hambu tiite Ramothi Gileadi kutoana hambuze?" ¹⁸Makaya akamtambaisa, "Isavangie na uvote. ZUmbe onda aiavye mwe mkono wa mfaume." ¹⁹Nivia mfaume akamwamba, "Hambu nikwoonde kangahi unesie kwa zina da ZUMBE?" ²⁰Makaya akamaba, "Naiona Israeli yose izagaa kwe miima, inga via ngoto wesao na mwiisi naho ZUMBE kamba, "Awa nkawana mwiisi. Kiya mntu agotoke kwookaya kisi mfundo." ²¹Kwa iyo Mfaume wa Israeli akamwa Yehoshafati, Je, chekukwambia kuwa nkaniotea mbui ntana zini husuzo, iya ubanasi tu. ²²Naho Makaya akagombeka, "Kwa iyo tegeeza mbui za Zumbe Muungu kakaa mwe kiti chakwe cha enzi, na wantu wa nkondo wa mbinguni wagooka hehi yakwe mkono wakwe wa kukudii ya na mkono wakwe wa kumoso. ²³Zumbe Mungu kagombeka, Ni ndai mwanda amtiiye Ahabu, ili akwee akaumbe mzimu Ramosa Gileadi? Na mntu yumwe akagombeka kwa sia inu, na nkiye wa muhimu, badii yakwe mtoe Mfaume wa Israeli tu." ²⁴Nee npepo yumwe akeaviza, akagooka mbee ya Zumbe, akagombeka, Mie nonda ni mtiye Zumbe Muungu akamuza, kwa sia yani? ²⁵Yuda npepo akagombeka, "Nondaniite na kutenda roho itiyayo mwe kamwa cha manabii wakwe: Zumbe akagombeka, wonda udahe kutiia, na wonda ufanikiwe. Hita ivi sasa ukagosoe ivyo." ²⁶Kauwa sasa, Zumbe kaika loho zitiizo mwe kanwa vya manabii wa kwena Zumbe akubiikia ubanasi kwako." ²⁷Nee Sedekia mwana wa Kenaana, akeza, akamtoa Makaya mwe funda akagombeka, "Je yuda loho wa Bwana Kawa kwangu kwangu agombeke na wewe?" ²⁸Makaya akagombeka, "Kauwa, Wonda umanye ido mwe siku iyo wondaho ugukie mwe chumba cha gati na kwefisa." ²⁹Mfaume wa Israeli akagombeka na Mtumishi wakwe, "Mgwiye Makaya umwegaye kwa Amani taishi wa mzii, na kwa mwanangu Yoashi. ³⁰Mhinye, "Mfaume agombeka mwike uyo jela na awe enkiwe mkate mdodo na mazii kidogo, mpaka nondaho niuye saama." ³¹Inga Makaya akagombeka, "Kana wonda uye saama inga Zumbe nkekugombeka kwembokea kanwa changu." ³²Na kaongeza, "Tegeezani idi, nyie wantu." ³³Ahabu, Mfaume wa Israeli akagombeka Yehoshafati, "Mfaume wa Yuda Yehoshafati, "Mfaume wa Yuda wa mkuda Romosi Gileadi. ³⁴Mfaume wa Israeli akamwamba Yehoshafati, "Nendahitu we mwenye niite kwe Nkondo, akani wee uvae vazi daka da Kifufaume." ³⁵Kwa iyo Mfaume wa Israeli akehiti na kuita kwe nkondo. ³⁶Naye Mfaume wa shamu kawa waamba wantu wa nkondo saasini na mbii wa magai yale we, akagaombeka, msekuwakoma asikai wa muhimu na mbae nkiye wa muhimu, badii yakwe mtoe Mfaume wa Israeli tu." ³⁷Iya wakuu wa nkondo wa magii wekumwonaho Yehoshafati wakagombeka. Kwa ukwei uyu ne Mfaume wa Israeli." ³⁸wakahituka ili kumtoa, kwa iyo Yehoshafati akatoa vuzo. ³⁹Iya wakuu wa nkondo wa magii wekuonaho kuwa yeye nkekuwa Mfaume wa Israeli wakambada. ⁴⁰Akini mntu yumwe akavuta hosa dakwe kwa kubahatisha na kumtoa mfaume wa Israeli gatigati Muunganiko wa nguo zakwe za chuma. Ahabu akamwamba deeva wa gaii dakwe, "Hitua univuze kwe nkondo kwa ajii nkiu mia sana." ⁴¹Nkondo ikatenda mbaya sana musu uwo na mfaume akagonezwa megai dakwe akakabii Washami. Guoni dia akaumbwa mzimu. Mphome yetika kuawa kionda chakwe mwegai. ⁴²Zua dekwendaho kuswa, ndio ikatawala mwe jeshi dose, wakamba, "Kia

muntu auye kwe mzi wakwe na kia muntu auye kwe mzi wakwe na kia muntu auye kwe mkoa wakwe!"³⁷ Nee mfaume Ahabu akaumbwa mzimu akaetwa Samalia, wakamzika uko Samalia. ³⁸ Dia gai wakadisunta mwebiika da Samalia, makui wakasona mphone yakwe (Hanu ni hantu wakianga wkuaho wakehaka), inga via mbui za ZUMBE zekusemavyo. ³⁹ Kwa mbui ntuhu zimtaazo Ahabu yose ekugosoayo ida nyumba ya mphembe ekuzengayo, na mizi yose ekuzengayo, je nkavyokugondwa mwe kitabu cha matukio cha mfaume hantu hakwe. ⁴⁰ Kwa iyo Ahabu akagona hamwe na baba zakwe, na Ahaziya mwanawe akawa mfaume badii yakwe. ⁴¹ Ikabinda Yehopshafati mwanangwa ya Asa akavoka kutawala mwe Yuda mwemwaka wa nne wa Ahabumfaume ywa Isilaeli. ⁴² Yehoshafati nee ni maika ya myaka saasini na shano ekuvokaho kutawala nee atawla Yehusalemu kwa myaka ishiini na mishano. Mami yakwe nee ni Azuba binti ywa Shilhi. ⁴³ Akenda mwesia za Asia tati yakwe nkekuzieka, akagosa yedi he meso ya Zumbi. Mia hantu heuanga nee nkahazati kubomolwa. Wantu nee wakasongwa nikuavya kafa na kufunkiza uvumba hantu heanga. ⁴⁴ Yehoshafati akagosa mpheho na mfaume ywa Isilaeli. ⁴⁵ Kwa mbui ntuhu zihusuzo Yehoshafati na nguvu zakwe ekuonyesazo na ekutoanavyo nkondo, je nkazati kugondwa mwevitabu vya matukio cha mfame ywa Isilaeli?" ⁴⁶ Kausa wada wakianga wakipagani kuawa mwesi, wekua wasigaa mwe ida misi ya tati yake Asa. ⁴⁷ Nkakuwa na mfaume mwe Edomu ila mhokezi mtawala. ⁴⁸ Yehoshafati kazenga melikebu: ziite Taashishi na Ofli kueta zahabu, mia nkazokutamba kwa ajii zia melikebu zibondeka kida esioni Gebeli. ⁴⁹ Akabinda Ahazia mwanangwa ya Ahabu akamwamba yehoshafati, naombeza wandima wangu waite hamwe na wandima wako kwe melikebu. Iya Yehoshafati nkekudenku uhusa ido. ⁵⁰ Yehoshafati akagona na baba zakwe na akazikwa hamwe nao mwe mzi wa Daudi, baba yakwe mwanawe Yalamu akatenda mfaume hantuhakwe. ⁵¹ Ahazia mwanangwa ywa Ahabu kavoka kutawala mwe Isieli ya Samaha mwe mwaka wa kumi na saba wa mfaume Yehoshafati mfaume ywa Yuda, akatawala kwa myaka miishi mwe Isieli. ⁵² Nae akatongea sia za tati yakwe, mwesia za mami yakwe na mwesia za Yeloboam mwanangwa ywa Nebati, sia izo ziitenda Isilaeli kugosa zambi. ⁵³ Kamtumikia Baali na kumvuka nee amgea maya Zumbi Muungu ywa Isilaeli, mwe maya ayo inga via tati yakwe ekugosavyo.

Ezra

Chapter 1

¹ Mwe mwaka wa bosi wa Koleshi, mfaume ywa Uajemi, Yahwe kagenyeza mbui yakwe ambayo agombeka na kwenua loho ya Koleshi Isa neeyasambaa na kutegeezeka kwe ufaume wakwe kimu niicho chekugondwacho na kugombekwa. ² Koleshi mfaume wa Uajemi, amba, Yahwe Muungu ywa mbinguni Kanenka miye ufaume wose wa dunia na kanteua miye kuzengea nyumba kwe Yerusalemu ya Yuda. ³ Yeyose mwe wantu wakwe (Muungu awe hamwe nae) adaha kuita Yerusalemu na kuzenga nyumba kwa ajii ya Yahwe Muungu wa Israeli, Muungu ambaye yuko Yerusalemi. ⁴ Wantu wa kia npaamo kwe ufaume wekusigaa mwe sii ya kushi wakundwa kuwenka wowo feza na zahabu mai na wanyama hamwe na kulavya kwa kwe nyumba ya Muungu Yerusalemu. ⁵ Ndiho wakuu wa jamii ya Yuda na Benjamini, makuhani na Walawi na kia yumwe ambae loho wa Muungu kamwenua kuhauka kuzenga nyumba yakwe kagooka. ⁶ Wada wekuwazunguukao hehi wawasaidia kwa kuwenka feza na vitu vya zahabu, mai, vintu vya samani na kualavya kwa hiyali. ⁷ Mfaume Koleshi kauhusu vyekuhamo mwe nyumba ya Yahwe ambavyo Nebukadeza kavilavya kulawa Yerusalemu na kuviika kwe nyumba ya Muungu yakwe. ⁸ Koleshi akavikabizi mwe mikono Mithredath mtunza hea ambaye kavilavya na muvitaazia kwa sheshbaza kiongozi wa Yuda. ⁹ Inu iwa hisabu yakwe, beseni saasini za zahabu beseni elufu mwenga za feza, beseni ntuhu ishiini na kenda. ¹⁰ Mabakui saasini ya zahabu mabakui madodo ya feza 410, na vitu elufu mwenga vya kuongea. ¹¹ Kuwa na vintu 540vya feza na zahabu - Sheshbaza Kavieta vyose wakati wa samo kulawa Babeli kuita Yerusalemu.

Chapter 2

¹Awa nee wantu kwejimbo wekudoigwao mateka na kuita na Mfalme Nebukadneza, nae kawadoa utumwani Babeli, wantu wakagotoka kwe sii yao ya yerusalemu na Yuda. ²Weza hamwe na Zerubabeli, Yoshua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Mordekai, Bilshani, Mispari Bigwai, Rehumu, na Baana Inu nee idadi ya wagosi ya wantu wa Israeli. ³Waporoshi: 2, 172, ⁴Wana wa Shefatia:372, ⁵Wana wa Ara: 775, ⁶Wana wa Path-Moabu kwembokea Yeshua na Yoabu: 2,812. ⁷Wana wa Eliamu: 1,254. ⁸Wana wa Zatu: 945. ⁹Wana wa zakai: 760. ¹⁰Wana wa Binui: 642. ¹¹Wana wa Bebai 623. ¹²Wana wa Azgadi: 1,222. ¹³Wana wa Adonikamu:666. ¹⁴wanawa Bigwai: 2,056. ¹⁵Wana wa Adini: 454. ¹⁶Wana wa ateri kwembokea Hezekiah: tisini na mnane. ¹⁷Wana wa besai: 323. ¹⁸Wana wa Herifu: 112. ¹⁹Wagosi wa Hashimu: 223. ²⁰Wagosi wa gibeoni: Tisini na shano. ²¹Wagosi wa Bethlehemu: 123. ²²Wagosi wa Netofa: Hamsini na sita. ²³wagosi wa Anathothi: 128. ²⁴Wagosi wa Beth-Azmawethi: Alubaini na mbii. ²⁵Wagosi wa Kiriath-Yearimu, Kefira, na Beeroth: Mia saba na alubaini na ntatu. ²⁶Wagosi wa Rama na Geba: 621. ²⁷Wagosi wa Mikmashi: 122. ²⁸Wagosi wa Betheli, na Ai: 223. ²⁹Wagosi wa Nebo: Hamsini na mbii. ³⁰Wagosi wa magbishi: 156. ³¹wagosi watuhu wa Elamu: 1,254. ³²Mnane. Wagosi wa Harimu: 320. ³³Wagosi wa Lodi, na Hadidi, na Ono: 725. ³⁴Wagosi wa Senaa: 3,630. ³⁵Wagosi wa Yeriko: 345. ³⁶Wana wa Yedaya kuhani wa nyumbaya Yoshua: 973. ³⁷Wana wa Imeri: 1,052. ³⁸Wana wa Pashuri: 1,247. ³⁹Wana wa Harimu: 1,017. ⁴⁰Walawi: Wana wa Yeshua, na kadmieli, wana wa Hodavia: Sabini na nne. ⁴¹Waimbaji hekaluni wana wa Asafu: 128. ⁴²Walinzi wana wa shalumu: Ateri na Talmoni, Akubu, Hatita na Shobai: 139 jumla. ⁴³wada wasagulwa kuhudumu mwe Hekalu: wana wa Sina, Hasufa, Tabaothi: ⁴⁴Keros, Siahia, Padoni. ⁴⁵Lebana, Hagaba, akubu, ⁴⁶Haga, Salmi, Hanani. ⁴⁷Wana wa Gideli, Gahari, reaya. ⁴⁸Resini, Hekoda Gazamu. ⁴⁹Uza, pasea, Besai. ⁵⁰Asna, Meunimu, Hefusimu: ⁵¹Wana wa Bakbuki, Hakufa, Harhuri. ⁵²Basluthi, Mehida, Barsha. ⁵³Barkosi Sisera, Tema, ⁵⁴Nesia, Tefa. ⁵⁵Wana wa wandima wa Selemani: Wana wa Sotai, Soferehi, Peruda. ⁵⁶Yaala, Darkoni, Gideli. ⁵⁷Shefatai, Hatili, Pokereth-Sebaimu, Amoni. ⁵⁸Wawa jumla ya wandima mia ntatu tisini na mbii wekusagulwao kugosoa ndima mwe Hekalu hamwe na wana wandima wa Seemani. ⁵⁹Wada ambao waawa Tel-mela, Te-harsha, Kerubu, Adani, na/meri, nkaokudaha kuhtibitisha kivyazi chao kiawiya Israeli. ⁶⁰Hamwe na mia sita hamsini na mbii wana wa Delaya, Tobia na Nekoda. ⁶¹Viyaviya kuawa kwa wana wa kuhani; wana wa Habaya, Hakosi, Barzilai (Mwekupata mvyee kuawa kwa mndee wa Barzilai, mgileadi na aketangwa kwa zina dao). ⁶²Waondeza kumbukumbu ya kivyazi chao, akini nkachokupatina, ivyo wakauswa kwe uhuhani kuwa nkiyo wasafi. ⁶³Ivyo kiongozi akawaemeza wesekuda vikintu chochose kitakatifu chekung'azwacho mpaka kuhani wa urinu na Thumimu athibitishae. ⁶⁴Jumla ya bunga 42,360, Ukausa wandima na wasaidizi (wa wawa 7,337). ⁶⁵Waimbi Hekaluni wagosi na wavyee (mia mbii). ⁶⁶Faasi wao: 736, Nyumbu wao: 245. ⁶⁷Ngamia wao: 435. Mpunda wao: 6,720. ⁶⁸Wekutaho kwe nyumba ya Yahwe Yerusalemu, wakuu wa wakina-tate weavya hiari kuzenga nyumba. ⁶⁹Waavya kadii wekudahavyo kwe kusaidia ndima Dhahabu za darkoni sitini na mwenga elfu, mane za heya shano na mavazi mia mwenga ya makuhani. ⁷⁰Ivyo, makuhani na walawi, wantu, waimbi hekaluni, na walinzi hemwaango, na wada wekusagulwao kugosoa ndima kwe hekalu wekaa kwe mizi yao. Wantu wose kwe Israel waw kwe mizi yao.

Chapter 3

¹Ne ni miezi saba baada ya wantu wa Isirael kuuya kwe mizi yao, ne wekuuyaho hamwe kama mntu ya mwe gati ya Yersalem. ²Yeshua mwana ywa Yosadaki na kakie kuhani, na Zerubabeli mwana ywa Sheatiel na kakie wakenuka na kuzenga mazabahu ya Zumbe Muungu ywa Isirael na wakalavyo sadaka ya kwokwa kama ekuagiavyo mwe sheia ywa Musa, Mntu ywa Zumbe Muungu. ³Ne wavoka mazabahu uwanga ya msingi, kwa wengee wekuanao kwa ajii ya wantu wasi?wakalavya sadaka ya kwoka kwa Yahwe keo na guoni. ⁴Pia via wakaisunguuma sikuu ya makuhani sadaka ya kwoka msi kwa msi kana yekuagi avyo, kia msi kwa msi yakwe. ⁵Ne kua sadaka kia msi kwa msi ya nkwonkwa na mwezi maa mwenga na sadaka za msi ya Yahwe za kudumu, hamwe na sadaka zote za hali. ⁶Wakavoka kulavya sadaka za nkwonkwa za Yahwe msi wa bosi ya mwezi wa saba, hetihio hakalu ne nkha dizati kuzengwa. ⁷Ivyo wakalavya haya kwa wasni na wavuguti na wakamwenkha nkande, vinywaji na mavuta kwa wantu wa Sidoni na tiro, ili kwamba waete miti ya mierezi kwembokea mwe bahali kulawa Lebanoni kiamuo Yafa na kana wekwenkwiavyo luhuso na mfaume Koreshi wa Uajemi. ⁸Ne mwezi wa kaidi mwa mwaka wa kaidi baada ya aho wakeza mwe nyumba ya Zumbe Muungu Yerusalem Zerubabali, Yoshua mwana wa Yosadaki, na baazi ya kuhani wa walawi na wada wekwazao kuawa uhamisho ni kuuya Yerusalm wakavoka ndima. wakawasagua walawi wekuao na miaka Ishiini na zaidi kugookea ndima ya nyumba ya Yahwe, ⁹Yoshua akamgoosa kijana ywake kakia Kadmiel na wanaa, na kivyazi cha Yuda kugookea ugozozi wa ndima mwe nyumba, ya Zumbe Muungu. Hamwe na wowo ne kua na wana wa Herdadi, na uvya wao, na pia jamaa zao walawi. ¹⁰Wazengi wakagoosa msingi wa hekalu da yahwe, Na inu waeka makuhani kugooka na mavazi yao wakatenda na magunda na walawi wana wa Asafu, kumtumya Yahwe kwa matoazi, kana mkono wa mfaume Daudi wa Israel ekuagiavyo. ¹¹Ne waimba kwa kumtogo Yahwe yeye ninyedi! Agano dakwe nkwei kwa Israel dekaa kae na kae. "Wantu wose wakatoa vuzo kwa sauti nkhuu za Shangwe wakamtuvya Yahwe kwa ajii msingi ya Hekalu ne ikamilika. ¹²Iya wangi wa makuhani, walawi, wakuu wa kae na wazee wa kaa wakuionao nyumba ya bosi. Ukati misingiyekuakwavyo wakaishuhudia kwa meso yao, wakaia kwa sauti. Iyakini wangi wakatoa vuzo kwa sauti za kinnyemi na kutamiwa na sauti za kwehewa. ¹³Matokeo yakwe, wantu nkhwakudaha kutafautisha sauti za fulaha sauti za kimyemi za wantu wekuao wakaia, kwa kuwa wantu na wakaia kwa sauti nkhuu za kimyemi na isikika kulawa hae.

Chapter 4

¹Ne maadui wa yuda na Benjamini wekusikiaho kua wantu wakua uhamishoni ne wakazenga Hekalu da Yahwe, Muungu wa Izilaeli. ²Ivyo wakamsogee Zelubabeli na wakuu wa jamii yao. wakamsogee Zelubabeli na wakuu wa jamii yao. Wakawamba, Mtenke uhusa tuzenge hamwe nanwi, kana nywinywi, tumuondeze Muungu wenyu, na teavya kwake tongea msi ambao, Esar-hadoni mfaume wa Ashulu akutuetaho hantu aha."³Mia Zelubabeli, Yoshua na wakuu wakae wa jamii wakamba, "Nkio wenye, mia swiswi ne tikundwao kuzenga nyumba ya Muungu ywetu, swiswi ne tindaotimzengee Yawe, Muungu wa Izilaeli, kana via mfaume koleshi mfaume wa Ashulu ekuagiwavyo."⁴Ivyo wantu wa sii wakazotisha mikono ya wayahudi, wakawatenda wayahudi waogohe kuzenga nyumba. ⁵Pia wakawahonga washauli ili kuwahanganya kwe mipango yao. Wagosoa ayo kipindi chose cha Koleshi na kipindi cha utawala wa dalio mfaume wa Uajemi. ⁶Vituhu gati ya mwekuvoka utawala wake Ahasuelo wakagonda mashitaka zidi ya wenyezi wa Yuda na Yelusaem. ⁷Nee msi waAhasuelo Altashasta, mithledathi, na tabeeli wezie wakamgondea Ahasuelo. Baua igondwa kiaabu na kutafasiwa. ⁸Lehumu jemadali na Shimshai mgonda wakagonda ivi kwa Altashasta kuusu Yelusaeni. ⁹Vituhu Lehumu, Shimshai na wezuao ambao ni wavunizi na maofisa watuhu wa Siikai, kuawa waalkeni, wababeli na washushani mwe waelani, ¹⁰nao wakagonda baua na waungana na wantu wakuu na mheshimiwa Asul-bani-pali kawalazimisha kwekaa Samalia hamwe na wekusihao mwe mzi seja ya mto. ¹¹Inu ni nakaa welutumayo kwa Aitashasta: "Wandima ywako, wantu wa mzi seja ya mto, wagonda ivi: ¹²Mfaume amanya kua Wayahudi wekuawao kwako, wagosoa kinyume chetu hanu | Yelusaem wazenga mzi wa uasi. Wabindiiza ukato na maekebisho ya misingi. ¹³Sassa mfaume amanye kua endaho mzi undauzengwe na nkuta zahwe kubindikia, nkawana waavye ushuu na kodi, mia wandawazuu wafaume. ¹⁴Ukwei kwa kua tida munyu Ikulu, nkavinaviagizwe swiswi kuona beshima ya mfaume yavunjwa, kwa saabu iyo tamtaalifu mfaume. ¹⁵Kugosoa uchunguzi wa kumbukumbu ya tati yakuse, na kujilizisha kua mzi unu neua wa ubanasi ambao undauwazuu wafaume na mizi. Usababisha matatizo mangi kwa mfaume na mizi. Ne ni ukuvu wa ubanasi taukia misi mingi. Ni kwa ajii iyo mzi udagamizwa. ¹⁶Tamtaalifu mfaume kuwa kana mzi na ukanto ukazegwa, nkakuna chendacho kisigae kwa ajii yako mwe mzi seja ya mto."¹⁷Ne mfaume akavuza majibu kwa Lehumu na shimshai wezuao mwe samalia na wekusigao mwe mzi seja ya mto. Amani iwe hamwe nanywi. ¹⁸Baua mkunieteayo itafasiliwa na kusomwa kwangu. ¹⁹Ivyo naagia uchunguzi ugosolwe na ikamanyika kwamba kae nekuasi na kuwasonganya wafaume. ²⁰Wafaume wakuu ne watawala Yelusalem yose na kuongoza kia sehemu ya mzi seja ya mto. Ada na kodi waihwa. ²¹Sasa ikani agizo kwa wantu awa wasekusongwa ni kuzenga mzi mpaka nendaho niavye amli. ²²Mwe waamgalifu msekubea idi. Kwa mbwai kuhusu tishio idi kugenyea na kusababisha hasaa kwa matakwa ya ufaume?²³Baada ya amli ya mfaume Aitashasta kusomwa mbee ya

²⁴Ivyo ndima ya nyumba ya Muungu Yelusaem ikagooswa kiamu utawla maa ya kaidi kwa mfaume Dalio wa Uajemi.

Chapter 5

¹Ndiho Hagai nabii na Zakalia mwana Ido nabii wakatea kwa zin da Zumbé Muungu ya Zilaeli kwa Wayahudi wa Yuda na Yelusaeu. ²Zelubabeli mwana Shealiteli na Yohua mwana Yosaaki wakenuka na kuvoka kuzenga nyumba ya Zumbé Muungu Yelusalemu hamwe na manabii ambao wawahamasisha wowo. ³Ndiho Tatenai Mkuu ya mzi ng'ambu ya mto Shezal - Bozenai, na mshilika yao, wakeza na kugombeka kwao, "Nndai mwekumyenka angizo da kuzenga nyumba inu na kuutenganya ukanto?" ⁴Viavia wagombeka, "Ni mazina ya wantu wahi wahiazikao na uzengi unu?" ⁵Mia ziso da Zumbé Muungu nee di hamwe na viongozi wa Wayahudi na wankuu wao nkaokudaha kuwakindia. Nee wakagoja baua kwegalwa kwa mfaume na amli kunya kwao kwa ajii ya suala idi. ⁶Inu ni nakala baua kwa Tatenai, mkuu ya mzi ng'ambu ⁷ya mto na Shezal-bozenai na wezwao mwe mzi ng'ambu ya Mto, wekua wawatumia kwa mfaume Dalio. Wakegaa saamu, wakaandika kwa mfaume Dalio, "Neho na iwe kwenu." ⁸Mfaume amaye kwamba neetiita Yuda kwe nyumba ya Zumbé Muungu Mkuu. Izengwakae kwa maiwe makuu na mbao ziikwa mwe ukatanto. Inu ndima yagosoka kwa utatibu na yaendelea vyedi kwa mikono yao. ⁹Nndatiwauze wadaa, n'ndai mwekuwenka angizo za kuzenga nyumba ukanto?" ¹⁰Pia tiwauza mazina yao ili kwamba wamanye mazina ya kia muntu mwekuae kawaongoza. ¹¹Nao wakatitambaisa na kugombeka, "Swiswi ti wandima wa Zumbé Muungu wa mbingu na sii na swiswi taizanga nyumba inu yekuayo izengwa myaka mingi yekwembokayo ukati mfaume mbkuu ya zilaeli kuzenga na kuibindiiza. ¹²Etiho, wekutiongoeao wekumuiyaho Zumbé Muungu ya mbingni, Muungu akawagea mwe mwekuae kabonda nyumba na kuwadoa wantu mateka Babeli. ¹³Pia, mwe mwaka wa bosi wa kutawala Koteshi mfaume ya Babeli, Koleshi kaamuu nyumba ya Zumbé Muungu kuzengwa. ¹⁴Mfaume Koleshi pia, kavuza vintu vya zahabu na feza vya nyumba ya Zumbé Muungu vyekuavyo Nebukadineza kavidoa kwe hekalu Yelusalemu na kuvyegaa kwe hekalu Babeli. Naye akavitunduia kwa Sheshibaza, mwekuae kamsagua kua kiongozi. ¹⁵Nae akamwamba, Doa ivi vintu. Uhaue na kuviika kwe hekalu Yelusalemu. Na nyumba ya Zumbé Muungu izengwe kuda. ¹⁶Ndiho uyu Sheshibaza akeza na kuika msingi kwe nyumba ya Zumbé Muungu mwe Yelusalemu: na ikasongwa n'kuzengwa, mia nkaizati kubindiikia. ¹⁷Sasa ati nndaimtamie mfaume, na usungu manyi ugosoke kwe nyumba ya ukumbusho Babeli ikawaaho hukumu ya mfaume ya Koleshi ya kuzenga nyumba ya Zumbé Muungu Yelusalemu. Na mfaume adaha kutuma uahi wakwe kwetu.

Chapter 6

¹Na Mfaume dalio akaamuu usungu manyi ugosoke mwe nyumba ya ukumbuso Babaeli. ²Na mwemzi wa Akimesa uko media kuoneka chuo: ukumbuso wakwe wamba. ³Mwe mwaka wa bosi wa Mfaume Koleshi, Koleshi kawa kaagiia kuhusu nyumba ya Zumbe Muungu Yelusalemu: Naho nyumba izengwe itende hantu hakuavya kafa, misingi yakwe iikwe elufu wakwe uwe sitini, ⁴na upana wakwe uwe sitini, Ntendeo ntatu za maiwe makuu ntendeo mwenga ya mbao mpya na galama izo zonda ziihwe kuawa kwe nyumba ya Mfaume. ⁵Sasa vivuzinwe vituhu vya zahabu na feza vyekuavyo mwe nyumba ya zumbe Muungu vyekuavyo Nebukadineza kavidoa kuvyegaa Babeli kuawa kwe hekalu Yelusalemu. Naavivuze vituhu Yelusalemu kwe Hekalu. Naho n'ndaavi ike vituhu kwe nyumba ya Zumbe Muungu. ⁶Naho Tetamia mkuu ywa jimbo ng'ambu ya mto, Shesal Bozenia na wezwao wekuawo mwe mzi ng'ambu ya mto wakenenga. ⁷Wakaieka ndima ya Zumbe Muungu ikedu. Viongozi na wadaa wa Kiyahudi wondawazenge nyumba ya Zumbe Muungu hantu hakwe. ⁸Naonda niagiie kua lazima digosoke mwe wadaa wa Kiyahudi wazengao nyumba ya Zumbe Muungu: Msangao kuawa kwa Mfaume ushuu ng'ambu ya mto n'ndautumiake mwe kuwaiha wantu awa ili ndima yao yese kugooka. ⁹Chochose ndicho kikundwe, ng'ombe wateke, ngoto au ngoto ya kafa ya kudagamiza kwa ajii ya Zumbe Muungu ywa mbinguni, ngano munyu, divai na mavuta kadii ya maagiizo ya makuhani wa Yelusalemu - wenkeni vintu ivi kia msi mwesekueka. ¹⁰Gosoani ivyo ili kwamba wondaweaeete kafa kwa Zumbe Muungu ywa mbinguni na wondawa ombeze kwa ajii yangu Mfaume na wanangu. ¹¹Mie naagiia kua yoyose ndiyeakike amli inu, chuma kiavigwe mwe nyumba yakwe. Na aikwe uanga yakwe. Na nyumba yakwe yondai badiishwe itende ntagata kwaajii inu. ¹²Zumbe Muungu uyu mwekutenda zina dakwe diwe aho n'nda amuse Mfaume au muntu mwondaa hitue angioi idi kuusa nyumba ya Zumbe Muungu mwe Yelusalemu. Mia Dalio nkiagiia idi digosoke kwa makini. ¹³Naho kwaajii ya amli yekuagiwayo ni mfaume Dalio, Tatenia kiongozi ya mzi ng'amu ya mto na Sheshital - Bozenia na wezwawo wakagosa kua kintu inga Mfaume Dalio ekuangiavyo. ¹⁴Ivyo wazee wa Kiyahudi wakazenga inga Hagai na Zakalia wekuangiizwavyo kwa kuotea. Wakazenga inga amli na Koleshi, Dalio na Alitashasita mfaume ywa Uajemi. ¹⁵Nyumba ikabibiikia msi wa tatu wa mwezi wa adali, akabinda mwaka wa mtandatu wa kutawala Mfaume Dalio. ¹⁶Wantu wa Zilaeli, makuhani, Walawi na wantu wekusigaawo wa kusamizwa wakashelehekea kuikwa wakfu nyumba ya Zumbe Muungu kwa kinyemi. ¹⁷Wakavya ng'ombe mia mwenga na ngoto mia mwenga na ngoto watuhu mia nne kwa ajii ya kuika wakfu nyumba Zumbe Muungu. Mbuzi mabebelu kumi nambii waavigwa inga kafa ya zambi kwa ajii ya Waizilaeli wose kua kabila mwe Zilaeli. ¹⁸Naho wakawenka wajibu Makuhani na walawi kugosoa kuupongana ndima ya Zumbe Muungu mwe Yelusalemu. Inga yekugondwavyo mwe kitabu cha Msa. ¹⁹Wada wekuao mwe utumwa wakashelehekea pasaka msi wa kumi na mnane wa mwezi wa bosi. ²⁰Makuhani na walawi wakeng'aza wenye wakachinja kafa ya Pasaka kwa ajii ya wekuawa mateka na wao wenye wakawa umo. ²¹Wantu wa zilaeli wekudoao nyama ya pasaka ni wada wekuuyao kuawa wekusamizwako na nee weega wenye kuawa kwe wantu wesio safi wa sii ida na kusagua Yahwe Zumbe Muungu ywa safi wa sii ida na kumsagua Yahwe Zumbe Muungu ywa Ziaeli. ²²Watamiwa wakatenda Kinyemi mwe sikunkuu ya mikate yesiyo kusasa kwa misi mfungate kwa sibabu Yahwe kawavuzia kinyemi na kauhitua moyo wa Mfaume wa Ashulu na kuwagea nguvu kwa ndima ya nyumba ya Zumbe Muungu ywa Zilaeli.

Chapter 7

¹Sasa ikawa idi kipindi cha kutawala atoshasiba mfaume ywa Uajemi, Ezla akeza kwawa Babeli watakumuongoza Ezla nae ni selaya, ³Azalia, Hilikia. ²Shaumu, sadakia, Ahitubu. Amalia, azalia Melayasi. ⁴Zelahia, uzi, Buki. ⁵Abishaua, Fineasi, Eliazali ambae ni mwana Haluna kuhani mkuu. ⁶Ezila akeza kuawa kuawa Babeli na nee nimtaaalamu mganda ywa sheia ya Musa ambayo Yahwe, Mungu ywa Israel kawenka Mfaume akamwenka kia ekuombeza kwa kuwa mkono wa Yahw nee uhamwe nae. ⁷Wazao wekumwe na makuhani, walawi, walinzi na wada wekusagulwao kuhudumu mwe hekalu pia wakaita Yelusalemu mw mwaka saba wa mfaume Atashasita. ⁸Naye akabua Yelusalemu mwezi wa shano mwaka uo. ⁹Naye akahuka Babeli msi wa bosi wa mwezi wa bosi. Nee ni siku ya bosi ya mwezi wa shano ambao kubua Yelusalemu, kwa mkono mtana wa Muungu na uhamwe nae. ¹⁰Ezla nee kaavya moyo wakwe kusoma, kugoosoa na kuhinya maagizo ya sheia ya Yahwe. ¹¹Inu nee amli ambayo mfaume Atashasta kamwenka Ezla kuhani mgonda wa shaia za Yahwe na maagizo kwa Israeli. ¹²Mfaume ywa wafaume Atashasita, kwa mgonda ywa sheia za Muungu ywa mbinguni. ¹³Naavya amli kwamba muntu yoyose Israel mwe ufaume hamwe na makuhani na Walawi ambao watamani kuita Yelusalemu, wadahe kuita hamwe na wewe. ¹⁴Mimi mfaume na washauli wangu mfungate, tamituma wose kuita kumanya kuhusu Yuda na Yelusalem kuhusiana na sheia ya Muungu ambayo imwe mikono. ¹⁵Yenda ukubidi kueta zahabu na feza ambazo waavya kwa ajii ya Mungu wa Israel wekazi wekwe ni Yelusalem. ¹⁶Feza yekuavigwayo kwa hiali na zahabu yose yekiavi gweyo Babeli hamwe na vyekuavigwavyo kwa hiali wekuavyao wantu na makuhani kwaajii ya nyumba ya Muungu mwe Yelusalem. ¹⁷Basi ugue vyose sadaka ya ngoto, bebelu ngoto na unga na kinywaji, uviavye kwe mazabahu ambayo ni nyumba ya Muungu ywako mwe Yelusalem. ¹⁸Gosoa ivyo hamwe na sehemu ya fedha na zahabu vyovyose wendavyo uone vyakutamia wewe na nduguzo kumtamia Muungu. ¹⁹Viike vintu vyekuavigwavyo kwa hiali mbele yako kwa ajii ya huduma ya nyumba ya Muungu Yelusalem. ²⁰Kitu chochose ambacho wakikunda, galama yakwe yenda iawe kwa hazina yangu. ²¹Mimi mfaume Atashasta, naavya amli kwa watunduia hazina wose mizi ya seja ya mto. Chochose Ezla endao hoambeze kwenu vyatama enkigwe. ²²Hata zaidi ya talata mia mwenga za feza, vihimo mia vya ngano, bathi mia za divai na bosi mia za mavuta na munyu wesaokuwa na ukomo. ²³Chochose ambacho kiamliwa kuawa kwa Muungu ywa mbinguni kigosoe ichoicho kwa utukufu wa nyumba yakwe. Kwambwa mbifya yakwe yeze kwa ufaume wangu na wanangu? ²⁴Tenda tiwenke taalifa wowo kuhusu nywinywi kwamba weseikumtoza ushuu wowose au kodi kwakuhani mlawi, mwiimbi, mlinzi au kwa muntu mwekusagulwa mwe huduma ya hekalu na ndima mwe nyumba ya Muungu. ²⁵Ezla kwa viugo ekwenkwavyo ni Muungu yakupasa kutaua waamuzi na muntu mweewa kuhudumia wantu mwe mzi ambao nkawamanya sheia. ²⁶Avya azaba kwa yoyose mwesekutunya sheia ya Muungu au sheia ya mfaume ikadihakana kwa kifo, kusamizwa, kokwa moto mai zahwe au kufungwa. ²⁷Agimbikwe, Yahwe Muungu ywa uongozi wetu ambae nee kaika moyo wa mfaume ili kugimbika nyumba ya Yahwe Yelusalem. ²⁸Ambae akaendeeza agano kwangu kwa uaminifu mbele ya mfaume na washauli wakwe na wakuu wakwe wenao mamlaka, nligewa nguvu na mikono ya Yahwe, Muungu ywangu, nami nee nawakuba viongozi kuawa Israeli kuita hamwe na mimi.

Chapter 8

¹Awa ni viongozi waongoao mwe Kolwa ambao waawa Babeli hamwe nami kipindi cha utawaa wa Mfaume Altashasta. ²Mwana wa Finehasi, Gershoni Mwana wa Isamali, Daniei, Mwana wa Daudi, Halushi ambaye ni mwana Shekania. ³Ambaye inga ni mwana wa paroshi na Zakalia hamwe na yeye kuwa a wagosi mia mwenga na hamsini walajwa mwe idadi ya Kolwa dakwe. ⁴Wana wa Pahas - moabu, Eliehoenai mwana wa Zelahia na hamwe naye wagosi mia mbii. Wana wa ⁵Shekariah, Yahazieli na hamwe naye wagosi mia tatu. Wana wa ⁶adini, Ebedi mwana wa Yonasani hamwe naye waandikwa wagosi sabini. ⁷Wana wa Elamu, Yeshaya mwana wa Asala na hamwe naye waandikwa wagosi sabini. ⁸Wana Shefatia, Zebadia, mwana wa Mikaeli na hamwe naye waandikwa wagosi samanini. ⁹Wana wa Yoabu, Obadia mwana wa Yehiel hamwe na yeye mwaandikwa wagosi mia mbii kumi na nane, wana wa Binui, ¹⁰Sheromithi, mwana wa Yosifia na hamwe na yeye waandikwa wagosi, mia mwenga na sitini. ¹¹Wana wa Bebai, zekalia mwana wa Bebai na hamwe na yeye waandikwa wagosi ishiini na nane. ¹²Wana wa Azgadi, Yohana mwana wa Hakatani na hamwe na yeye waandikwa wagosi mia mwenga kumi. ¹³Wada wana wa Adonikamu wakeza baadae, Na aya nee mazina yao: Elifeleti, Yeuli na Shemaya na hamwe nao wakeza wagosi sitini. ¹⁴Wana wa Bigwa, Uthani, mwana wa Zabudi na hamwe na yeye waandikwa wagosi sabini. ¹⁵Nikawakonga wadafii bandali yeku wayo yaita Ahava. Tikaika nkambi mda wa siku ntatu nikawachunguza wantu wa siku ntatu nikawachunguza wantu na makuhani (Waviki), akini chekuwaona wana wa Levi gatimwao. ¹⁶Ivyo nenetuma kwa Eliezeli, Shemaya, Elnasani, Yalibu na Elnasani na Nasani, Zekaria na Meshulamu wawa viongozi na kwa Yoyalibu na Elnasani ambao wawa ni wahinya. ¹⁷Naho nkiwatuma kwa Ido, kiongozi wa kasifia. Neena waambii kiya wondacho wamwambie Ido, na wantu wakwe. Wala ndima wa hekalu wekwe kao kasifia, kwa iyyo, kwa iyo kutuma kwetu watandima kwa ajii ya nyumba ya Muungu. ¹⁸Hivyo watituma swiswi kwa Mungu na mkono mtana wa mntu etagwaye Ishekeli. Nimwana wa Mali mwana wa Levi mwana wa Israel. Akeza na wana kumi na nane na ndugu. ¹⁹Hamwe naye Hashabia, hamwe na Yeshaya wa wana wa Melali na ndugu zakwe na wana wee jumla wantu Ishiini wose. Miongoni. ²⁰Mwao wasagulwa kugesoa ndima mwe Hekalu, ambayo Daudi na wakuu wawenka kuwatumikia walawi: mia mbii ishiini kiya yumwe kagizwa kwa mazina. ²¹Nee Nabii kufunga mto Ahav a ili kuzizimiza mbele ya Mungu, kuondeza sia yekunyookayo kuawa kwakwe kwa ajii yetu, wana weta na maii zetu. ²²Nkiona soni kumwombeza Mfaume kwa ajii ya watankondo au mkweyafaasii kwa ajii ya kutilinda tiwahao siyai, langu tekumbiaha Mfaume "mkono wa Muungu uhamwe na wose wamwondezao kwa matana, akini uweza wakwe na nkuu yakwe ni uwanga ya wada wose wesiokumkunda yeye. ²³Ivyo tifunga na kumwombeza Muungu kwa mbui inu. ²⁴Naho nikasagua wantu kumi na waidi kuawa kwa mviki: Sherebi Hashabia na ndugu zao watuhu kumi. ²⁵Nikahima heya kwa ajii yao, Zahabu na via vya kafa kwa ajii ya nyumba ya Muungu kwa Wafaume, washauli, na wakuu na Israeli wose waavya kwa kukundakwao. ²⁶Ivyo nikawahimia mwe mikono yao talanta za heya mia mtandatu na hamsini, talanta mia mwenga ya vombo vya feza, talanta mia mwenga za zahabu. ²⁷Viya ishiini vya zahabu kwa hamwe viwa na samani ya elufu mwenga, darkoni na vintuviidi vya vizuu vihambwavyo inga zahabu ya kuagizwa. ²⁸Naho nikagombeka mmwikwa wakfu kwa Zumbe na ivi viya pia na feza na zahabu, viavigwa kwa hiyali kwa Yawe, Muungu wa waongoeza wetu. ²⁹Mvikauwe na kuvitunza mpaka mwondahomuvihime mbele ya makuhani, na walawi na viongozi na waongozi wa wantu wa Israeli mwe Yelusalemu mwe nyumba ya Muungu. ³⁰Makuhani na walawi wakubai vihimo vya feza na zahab na via kwa ajii kuvioda na kuvyegaa Yelusalem, kwe nyumba ya Muungu wetu. ³¹Tikawa kuita mto Ahava siku ya kumi na mbii mwe mwezi wa bosi kuita Yedusalem, mkono wa Muungu uwa hamwe nasisi katilinda na mkono wa mkondo wetu na wasa wekukundao kutiosoeya nkumbizi siyai. ³²Ivyo tengiya Yelusalem na kwekaa umo kwa siku mntandatu. ³³Tena siku ya yane feza na zahabu na via vihimwa ndani ya nyumba ya Muungu wetu kwa mikono ya Melemosi mwana wa ulia kuhani na hamwe nao kawaaho eleazali mwana wa Finehasi, Yozobadi mwana wa Yesua, adia mwana wa Bimu, na Nodia mwana wa Bimui, walawi. ³⁴Idadi na uzito wa kiya kintu udaha kumanyika uzito wose udaha kugondwa mwe ukati uwo. ³⁵Na wada wekwezao kuawa utumwani. Wantu wa wekusamizwao, wakavya kafa ya kuokwa kwa Muungu wa Israeli, ng'oto tisini na ntanda tu, wana ng'oto sabini na mfungate na mbuzi wagosi kumi na waidi inga kafa ya zambi. Zose ziwa kafa ya kuokwa kwa ajii ya Yawe. ³⁶Naho wakwekingwa amli za mfaume kwa wakuu wa mfaume na wakuu wa mwemizi ng'ambo ya mto, waka wasaidia wantu na nyumba ya Muungu.

Chapter 9

¹Ukati mbui izo zikagosoka, wakuu wakeza hangu na kugombeka "wantu wa Zialeli, makuhani na walawi nkawokudaha kwenenga wenye kuawa kwa wantu wa si ntuhu na maovu yao: Wakaanani, wahiti, Wapeluzi, Wayebusi, Waamori, Wamoabu, Wamisii na Waamoli. ²Kwa via wawadoa wandee wekumwe na wana vigosi, wehanganya si ntuhu watakatifu na wantu wa si ntuhu na wakuu na viongozi wawa wa bosi kwe imani inu potofu. ³Nekuivaho aya, nikatatua nguo na nkazu na kumonga fii mwe mtwi na ndevu, nikekaa ahosi kumamankanya. ⁴Na wada wose wekukakamao kwa mbui ya Zumbe Muungu wa Zilaelikuhusu imani potofu wekubata hangu ukati nchekaa ahosi nkigwiiwa nsoni mpaka kubua kipindi cha sadaka za guoni. ⁵Iya kwe sadaka ya guoni nikagooka he nafasi yangu nikawa nazizitia na nguo itatuka na nkazuu, mikakina mavindi na kunyoosa mikono yangu kwa Yahwe Zumbe Muungu ywangu. Nikagombeka. ⁶Zumbe Muungu ywangu, nsoni na nkistahiii kwenua cheni changu hako, ubanasi wetu utenda mpaka kwemboka kwe mtwi na maovu yetu yagenyea kubua mbinguni. ⁷Kuvoka siku ya wekutiongao mpaka ivitiwa kwe naovu makuu. Ubanasi wetu, viongozi, makuhani, wawa kwe mikono ya mfaume wa dunia inu, kwe uhamba, matekani na kunyanyasana tina soni cheni mpaka ivi. ⁸Isasa kwa mda mcheche, nema kuawa kwa Yahwe Zumbe Muungu ywetu yeza kutieka tisigae wacheche na kutenka kuhimii sehemu takatifu. Inu nee iwa kwa ajii ya Zumbe Muungu ywetu kutigea nulu meso yetu na kutenka ebae swiswi titendao ti watumwa. ⁹Kwa via swiswi ti watumwa, Iya Zumbe Muungu nkazati kutijaa iya kaongeza agano da uaminifu kwetu, kayagoso aya he meso ya mfaume wa Uajemi ili kua adahe kutenka nguvu mpyahamu. Ili kua tidahe kuzenga nyumba ya Zumbe Muungu na tidahe kuusa majibu. Kagoso ayo ili kua adahe kutenka msingi wa usalama kwe Yuda na Yelusalemu¹⁰Iya Isasa Zumbe Muungu ywetu tambe mbwai baada ya aya? Tijaa amli zako. ¹¹Amli ukuwenkazo manabii wandima wako hada ukwambaho, "Si inu mkwengiayo kumiliti ni sinchama. Ihanganyika na wantu wesao nkacho wagenyea kuawa sehemu mnga mpaka ntuhu kwa uchama wao. ¹²Vyeivyo isasa mwesekuwenka wana wenu wa kivyee kwa wana wao, mwesekudoa wana wao wa kivyee kwa ajii ya wana wenu, mwesekuonda amani kwao na fazii, ili kuwa mdahe kutintimaa na kuda vyedi vya mwesi savyo mndamueke wana wenu kumiliki kwa ukati wose."¹³Ano yose yekubindaho kuawii henu kwa sibabu ya uovu wenu na makosa yetu makuu tangia aho, Zumbe Muungu ywetu nkekukaua makosa yetu na kutenka azabu tekukundigwayo tiipate na kuibada enga vintu kyekusigaavyo. ¹⁴Yadahikana tigosoe ubanasi wa amli zako na kwengiiana ndoa, na awa wantu wesao kutongea shaia? Je nkunauifye na kutiaza tose, nkakuna wa kusigaa na nkakuna kunyiika?¹⁵Yahwe Zumbe Muungu wa Zilaeli we mwe haki kwa via tisigaa wacheche tekusigao mpaka Ivyeeo kaua, ti mbele yako na makosa yetu kwa kua nkatina hata yumwe mdaha kugooka mbele kwa ajii ya idi.

Chapter 10

¹Ukati Ezla akaombeza na kusosoa, akaiya na kweta mbikai sii mbele ya nyumba ya Muungu, kongamana kuu da wagosi wa Israeli. Wavyee na wana, wakokonga na kwakwe, kwa kuwa wantu nee wakaiya sana. ²Shekania mwana Yehieli Elamu akamwamba Ezla. Nkatekuwa waaminifu, kwa, Muungu na titegua wavyee wa kigeni kulawa si ntuhi, iya hamwe na ido, nkavizati kuna tumaini kwa Israel. ³Sasa natiike agano hamwe na Muungu yetu kuwaua wavyee wose na wana wao kuigana na maangiizo ya Bwana, na maagiizo ya wada wakakamao kulawana na amlii za Muungu yetu, na inu igosoke kulawana na shaia. ⁴Ugooke, mbui inu wewe, na swie ti hamwe na we uwe imala na kugosoa ido. ⁵Kwiyo Ezla akagooka na kugosoa makuhani na walawi na Waisrael wose wakaika kiaga kugosoa kwa sia iyo. Kwa iyo wose wakada kiapo. ⁶Kwa aiyo Ezla akenuka kulawa mbele ya nyumba ya Muungu na kuita uko gati kwa Yehohanani wanangwa ya eliashibu, yeye Nkekuuda mkate wala mazi ya kunywa, Takia ekuwaho akeyayata kuhusiana na wada wenye imani ndondo wekuao wasamizwa. ⁷Kwaiyo wakatuma mbui mwe Yuda na Yelusalemu mwa wantu wose wekuuyao utumwani, kukongana Yelusalemu. ⁸Yoyose ambae nkanaeze mwe misi mitatu kulawana na maangizo yalawayo kwa wakuu na viongozi, endaadwewe mai zakwe zose na kunegwa na kongamano kuu da wantu ambao weza kulawa samo. ⁹Kwa iyo wantu wose wa Yuda na Benyaamini wakakongana uko Yelusalemu mwe misi mitaty, iwa ni mwezi wa kenda na misi ya ishiini ya mwezi, wantu wose wakagooka mbele ya nyumba ya Zumbe Muungu wakazingiza kwa sibabu ya mbui na fua. ¹⁰Ezla kuhani akagooka na kuwamba nywie wenye mgosoa ubanasi nywie mwekaa na wenye wa kigeni na kugenyeka masa ya Israel. ¹¹Mia sasa mwenkeni ntogoo Yahwe Zumbe Muungu wa waongwezi wenu na mgosoe ukundi so wakwe mwenege na wantu wa inusii na wavyee kigeni. ¹²Kongamano dose dikaandua kwa sauti "Tendatigosoe engo ukugombekavyo. Nkatijali, kuna kuwena wantu wengi na ni kipindi cha fua, ¹³Nkatina nguvu ya kugooka chongoi na inu nkio msi umwe au miidi wa kugosoa ndima, kwa kuwa tibananga mwe mbui izi. ¹⁴Kwa iyo wakuu wetu wawakiishe kongamano dose, ilikwamba wose wekuluhusu wavyee wa kigeni kwekaa mwe mizi yetu naweze mda ukuopangwao nviongozi wa mzi hadi aho Muungu ayo maya yendiho ya msee kulawa kwetu. ¹⁵Yonathani mwana Asaheli Yozeya mwana wa Tikwa wakadipinga mia Meshulamu na Shabethai mlawi wakaunga mkono wao. ¹⁶Hivyo wantu wekalawao samo wakagosoa ivi Ezra kuhani akasague wagosi, viongozi waongozao ukoo na nyumba, waa wose kwa mazina na wa kadikauwa suala idi msi wa bosi wa mwezi wa kumi. ¹⁷Msi wa bosi wa mwezi wa bosi wabinda kuwasungumanya wada wagosi wekaa na wavyee wa kigeni. ¹⁸Mweawo mwe wana kikuhani kunaao wekaa na wavyee kigeni mweao mwe mwana Yoshua mwanangwa wa kigeni na wakakize ambao ni kina maasela, Eliazeri, na Yoribu na Gedalia. ¹⁹Kwa iyo wakaamua kuwaua wavyee wao, kwaajii ya makosa yao. ²⁰Mwewa wana imeri, Hanani, na Zobia. ²¹Mweawo mwe wana Harimu, Maaseya na Eliaya na Shomaya, na Yohieli na Uzia, ²²Mweawo mwe wana Pashuri, Elasa. ²³Mweae wana Walawi: Yozababdi na Shimei na Kelaya (Nee kel) na Pethaia, na Yuda Eliezeri. Mweao waimbi Eliashibu na. Mweao mwa waindao Shatumu Telemu na Uri. ²⁴Mweao mwa Israel wekusiagaaa. ²⁵Mweao mwa wana Pareshi, Ramie na Izia na Malkiya na Miyamini na Elazari, Malkiya na Benaya. ²⁶Mweao mwa wana Elamu mataniana Zekalia na yehieli na abdi na Yeremthi na Eliya. ²⁷Mweao mwa wana, Eliona na Eliashibuina matania na Yeremthi, na Zabadi na Aziza. ²⁸Mweao wana Bebau Yehohanani, Hanania na Zakai na Athalai. ²⁹Mweao mwa wana bani: Meshubu na Sheali na Yeremthi. ³⁰Mweao mwa wana Pahathi Moabu, adna, na Kelai, na Benaya na Maoseya, na Matania, na Besaeli na Mnddee na Manase. ³¹Na Mweao mwa wana Harimu; Eliezeri na Ishiya, na Malkiya na Shemaya na Shimeoni, na ³²Benyamini, na Maluki na Shemaria. ³³Mweawo mwe wana Hshumu: Matenai, na Matatana Zabadi, na Elifereti na Yeremia, na Manase, na Shimei. ³⁴Mweawo mwe wana Bani Maadai, na Amramu na Aueli na ³⁵Benaya, na Bedeya na Keluhi, na ³⁶Wania, na Meremthi, Eliashibu. ³⁷Matania, Maten, na ³⁸Yoasi, Mweawo mwe mwana Binui: Shimei, ³⁹Sheremia, na Natahani; na Adaya, na ⁴⁰Maknadebai, na Shashai, na Sharai. ⁴¹Azareri, na Sheremia, na Shemaria na ⁴²Shalumu, na Amaria, na Yusufu, ⁴³Mwe awe mwe wana Nebo: Yereli, na Mathiana Zabadi, na Zebina, na ido, na Benaya, ⁴⁴Awa wose nee wategua wavyee wa kigeni naho kumwe Wavyaa wana.

Nehemiah

Chapter 1

¹Mbui za Nehemia mwana wa Hakalia zikawa, mwe mwezi wa Kisleu, mwe mwaka wa ishiini, ne ni mqemzi wa Sushani. ²Yumwe ndugu zangu, Hanani ke za hamwe na wantu watuhu kulawa yuda nami nkawauza kuhusu Wayahudi wekuhona. Wayahudi wekusigaa wekuao uko, na kuhusu Yerusalemu. ³Wakanamba, "wada wekuao mwe mkoa uda wekuokokao mwe kifungo wamwe shinda nkhuu na soni kwa ajii ya ukanto wa Yerusalemu ygwiswi na nguvi zakwe moto." ⁴Na maa tu nekusikiaho mbui izi ne kekaa na kuia na kwa siku nkasongwa kusininika na kufunga na kuombeza mbele ya Zombe Muungu ywa mbinguni. ⁵Ne nekusemahayo, we ne Zombe Bwana Muungu ywa mbingu, ulie mkuu kwembosa, mtimiza agano na ukundiso wa kae na kae hamwe na wada wakundao na kutoza amri zakwe. ⁶Tegeeza maombi yangu na gubua meso yako, ili utegeeze sala za mndima yakweo kwamba sasa navika mbele yako musu na kio kwa ajii ya wantu wa Isirael wandima wako. Mini na zumia zambi za wantu wa Isirael ambazo tigosoa zidi yako. Wose mimi na nyumba ya tati yangu tigosoa zambi. ⁷Tigosoa ubanasi sana uwanga yako. nkhatukuzitoza amri, Sheria, na aha ambazo kumwagii mndima ywako Musa. ⁸Gegeeza wesekejaa mbui wekumuagiao mndima ywako Musa, mkwagosa Gila uaminifu nnda n wagosoe gati gati mwe mataifa. ⁹Akini mkauya kwangu na kutongeo amri zangu nakuzigosa, hetiho wantu wako wamea sii ya mbingu za hae Nami nonda niwakube kulawa uko na kuwaeta hantu hada nekuhasagu aho ili kugosa zina dangu. ¹⁰Sasa wao ni wandima wako na wantu wako, ambao kuwahonya kwa nguvu zako nkhu na kwa mkono wako wenao nguvu. ¹¹Bwana, naombeza, tegeeza sasa maombi ya wandima wako na sala ya wandima wako ambao watamiwa nkutunywa na zina dako. Sasa unifikishe nini mndima ywako ivyeo, na unijaie tehemba mbele ya mntu uyu." Ne nkikiwa mnyweshaji ywa mfaume.

Chapter 2

¹Mwe mwezi wa Nisani, mwe mwaka wa ishiini wa mfaume Aitashasta, nee kasagua divai, na nikaidoa na kumwenka mfaume Sasa nchekuwahi kusikitika mbele ye mfaume. ²Akini mfaume akanamba, "Kwambwai cheni chako kina usoyoyo? nkuonekana kuwa mtumwa, Inu ni lazima iwe usoyoyo wa moyo," Ikabinda nikaogoha sana. ³Nikamwamba mfaume. "Mfaume ekae kae na kae! Kwa mbwai cheni changu chesekuwa na usoyoyo? ikiwa mzi, hantu he makabui yatate,, uko mwe mahagae na malango yakwe yabanangwa ni moto."⁴Nee mfaume anamba, "Waondeza mbwai nigosoe? "Kwa iyo nikamuombeza Zumbe Muungu ywa mbinguni. ⁵Nikamwamba mfaume, "Mfaume ukaona vyaagiza, na kana mndima ywako kagoso vitana h meso yako, wadaha kuhituma Yuda mzi a kabui za tate, ili nipate kuuzenga vituhu. ⁶"Mfaume akanitambaisa (na malikia pia nae ekao hehi nae) "wenda wekae kwa mda wani mpaka uuye? Mfaume akaona ni vitana kunengaa nami nikamwenka mda. ⁷Nee na mwambia mfaume, "Kana vyendavikutamie mfaume, nenka baua kwa ajii ya wakuu seja ya mto, ili wapate kuniluhusu nemboke mwe maeneo yao siai kuita Yuda. ⁸Pia kuwe na baua kwa Asafu, mlinzi ywa mzitu wa mfaume ili anenke miti ya kugosoa mihili ya miango ya ngome hehi na hekalu, na kwa ukanto wa mzi na kwa numba ndima neke, "Kwa iyo kwakuwa mkono mtana wa mfaume nee ujuu yangu, mfaume nee anenka hitaji dangu. ⁹Nkibua kwa wakuu seja ya mto na kuwenka baua za mfaume. Basi mfaume nee kegaa maofisa wa jeshi na wakwea faasi hamwe na mimu. ¹⁰Sanbalati Mhoroni na Tobbia mndima ywa amoni wekusikiaho mbui inu, watamiwa sana kwa kuwa muntu nee keza ambae nee akageeza kuwambiza wantu wa Israel. ¹¹Basi nikauya Yelusalemu na nee niuko siku ntatu. ¹²Nee nchenuka nakio mimi na wantu eacheche. Nchee' kumwambia muntu yoyose kia Muungu ywangu ekuikacho mwe moyo wangu kugosoa Yelusalem. Nkakwekuwa na mnyama hamwe na mimi, iya yuda nekuwae nkimkwea. ¹³Nkihauka nakio kwa sia ya lango da kwe koongo kuelekea kisima cha joka na kwenako uvi wa kifusi, na kuagua kanto za Yelusalemu ambazo zihazamulwa, na nyuvi za mbao zibanangwa ni moto. ¹⁴Ikabinda nikaita kwelango na ngodi ya mfaume. Nafasi nee ni sisi sana kwa mnyama kwa mnyama nekukweae kwemboka. ¹⁵Kwaa iyo nikaita ichoicho nkandai ya koongo na kuchunguza ukanta, nikauya nyuma na kwengia kwa lango da kwe koongo na ivya nikauya. ¹⁶Watawala nkawekumanya nekuitalo au kia nekugosoacho na nche kuwambia Wayahudi waa makuhani waa wakuu waa watawala waa wantuhu wekugosoao ndima iyo. ¹⁷Nikawamba," waona sungu tenayo, namna Yelusalem mwe mahagae na nyuvi zokwe zibanangwa ni moto. Soni tezenge uhya ukanto wa Yelusalam ili tesekuwa nu soni vituhu. ¹⁸Nee nkiwamba mkono mtana wa Muungu ywangu nee ujuu yangu na pia kuhusu mbui mbui ya mfaume ambayo nee kanambia. Wakamba, " Hebu tihauke na kuzenga, "Kwa iyo wakaimarisha mikono yao kwaajii ndima ntana. ¹⁹Akini sanbalati Mhoroni na Tobia mndima ywakwe Mwamani, na Geshemu, Mwarabu wekusikiaho mbui iyo wakatiseka na kutikana wakamba, "Wagosoani? Je wagombana na mfaume? ²⁰Nee nawatambaisa,, "Muungu ywa mbinguni enda atenke mafanikio, swiswi ti wandima wakwe na tenda tihauke na kuzenga. Akini nkuna sehemu nkaku na dai da kihisitolia uko Yelusalemu.

Chapter 3

¹Akaawaaho Eliashibu, kuhani mkuu, akagooka hamwe na nduguze makuhani, wakazenga lango da ngoto. Wanding'aza na kuika nyuvi zakwe. Waika wakfu mpaka mnaa wa Hamea na mpaka mnaa wa Hananeli.

²Wakaawaaho wantuwa Yeliko wakazenga, na kuawaaho Zakuli mwanawe da Imli akazenga.³Wana wa Senaa wakasenza lango da samaki. Waika mihimii yakwe na kuika nyuvi zakwe na vyuma vyakwe na mihindo yakwe.

⁴Melemosi kaandaa ntendeo itongeayo. Yeye ni mwana ulia mwana Hakosi. Na akaawaaho Meshulamu akagoso. Ye ni mwana Belekia mwana Mashezabeli. Hehi nao Sadoki akagoso. Ye ni mwana Baama.

⁵Wakaawaaho Watekoi wakagoso, mia viongozi wao waemea kugoso ndima yekuagiiwayo ni wakuu wao.⁶Yoyada mwana Pasea, na Meshulamu mwana Besodeya, wahoso lango da kae. Waika mihimi, na kuika nyuvi zakwe na vyuma vyakwe na mihindo yakwe.

⁷Nao, Melatia Mgibeoni, na Yadoni Melonosi, wantu wa Gibeoni na Misipa, wagosoea ugosoi uanga ya hantu ambaho mkuu ya mkoa ng'ambu ya mto kekaa.⁸Na akaawaaho Uzieli mwana Halilaya, yumwe mwe wasana zahabu, akagoso; akaawaaho hanania, mgosoi ya manukato. Wakazenga vituhu Yelusalemu mpaka ukanto mzangaamu.

⁹Na akaawaaho Lefanya mwana Huli akazenga. Nee ni mtawala ya nusu ya wilaya ya Yelusalemu.

¹⁰Na akaawaaho Yedaya mwana Halumafu akazenga hehi na nyumba yakwe. Na kuawaaho Hatushi mwana Hashabineya akazenga.

¹¹Malik mwana Halimu na Hashubu mwana Pahati Moabu, wazenga hantu hantu hamwe ne mnaa wa tanuu.

¹²Akaawaaho Shalumu mwana Haloeshi, mkuu ya nusu ya wilaya Yelusalemu, akazenga, hamwe na wanawe wakivye.

¹³Hanuni na wenyezi wa Zanoa wa zenga lango da koongoi. Wazenga vituhu na kuika nyuvi zakwe na vyuma vyakwe na kihindo yakwe. Wazenga zilaa elufu mpaka lango da kifusi.

¹⁴Malikiya mwana Lekabu mkuu ya wilaya ya Bes-Hakelemu, akazenga lango da kifusi. Akazenga na kuika nyuvi zakwe, na vyuma vyakwe na mihindo yakwe.

¹⁵Shalumu mwana Kalihoze, mkuu ya wilaya ya Misipa, akazenga lango da ngodi. Kazenga, na kuika ngubiko wanga yakwe na kuika nyuvi zakwe na vyuma vyakwe na mihindo yakwe. Kazenga uhya ukanto wa npwani wa Siloamu kwa bustani ya mfaume, mpaka vidanto vya kuongoza kwe mzi wa Daudi.

¹⁶Nehemia mwana azibuki, mtawala ya nusu ya wilaya ya Bee-Suli akazenga hantu aho, kuawa makabui ya Daudi, mpaka biika dekuzengwado ni wantu na nyumba ya wantu wenye nguvu.

¹⁷Wakaawaaho Walawi wazenga, hamwe na Lehumi mwana Bani na ikaawaaho, Hashabia, mtawala ya nusu ya wilaya ya Keila, kwa wilaya yakwe.

¹⁸Wakaawaaho wantu wasii zao wazenga, ikawa ni hamwi na Binui mwana Henadadi, mkuu ya nusu ya wilaya ya Keila.

¹⁹Akaawaaho akazenga Ezeli, mwana Yohua, mtawala ya Misipa, kazenga hantu hantu kuelekea gala da silaha kwe kona ya ukando.

²⁰Akaawaaho Baluki, mwana Zakai akazenga kwa hiali hantu hantuhu, kuawa kona ya ukanto mpaka uvi wa nyumba ya Eliashibu, kuhani mkuu.

²¹Akaawaaho Melemosi mwana Ulia, mwana Hakosi, akazenga hantu hantuhu, kuawa uvi wa nyumba ya Eliashibu mpaka kiheo cha nyumba ya Eliashibu.

²²Waakaawaaho makuhani, wantu wa ntendeo izo hehi na Yelusalemu, wakazenga. Akaawaaho Benyamini na Hashubu wakazenga kuelekes nyumba yao.

²³Akaawaaho Benyamini na Hashulubu wakazenga kuelekea nyumba yao. akawaaho Azalia mwana Maaseya mwana Anania, kazenga hehi na nyumba yakwe.

²⁴Akaawaaho Binui mwana Henadadi akazenga hantu hatuhu, kuawa nyumba ya Azalia hadi kona ya ukanto.

²⁵²⁶Palali mwana Uzai akazenga uanga ya kona ya ukanto na mnaa utangao uanga kuawa nyumba ya uanga ya mfaume mwe uwanda wa walinzi. Akaawaaho Pedaya mwana Paloshi akazenga. Sasa wandima ntendeo za Hifazi ya Mazi ntendeo za mashaiki ya mnaa weaviizao.

²⁷Wakaawaaho Watekai wazenga hantu hatuhu, kuelekea mnaa mkuu wa chongoi, mpaka ukanto wa Ofeli.

²⁸Makuhani wakazenga uanga ya lango da falasi, kia yumwe kuelekea nyumba yakwe.

³⁰Akaawaaho Sadoki, mwana Imeli, kazenga ntendeo iyo kuelekea nyumba yakwe. Naakaawaaho Shemaya mwana Shekania, mlinzi ya lango da Mashaiki akazenga.

²⁹Akaawaaho Hanania, mwana Selemia na Hanuni mwana ya mtandatu ya Salafu, wakazenga hantu hantuhu. Meshulamu mwana Belekia akazenga kuelekea kwe vyumba vyakwe.

³¹Akaawaaho Malikiya, yumwe ya wasana zahabu, akazenga mpaka nyumba ya wandima wa hekalu na wagosoa biashaa wekuao wakaelekea lango da geeza na mpaka chumba cha uanga cha nkandai.

³²Wagosoa biashaa ya zahabu na wagosoa biashaa wazenga gatigati ya chumba cha uanga cha kona na lango da ngoto.

Chapter 4

¹Anbalati ekwendaho kusikia kwa nee tikazenga gwegwe akatenda naho akakimwa sana akawaseka Wayahudi.

²Hemeso ya ndunguze na jeshi da Samalia akagombeka, "Wayahudi npehe awa watenda mbwai? Je, wonda wagasoe mzi wenye? Je, n'nda waavye zabihu? Je, n'nda wainde ndime mwe msi umwe? Je, n'nda wawaelee maiwe kuawa kwe kifusi baada ya kokwa moto?"³Tobia Mwamoni wawa wose nae akagombeka akamba, "etiho mbweha kati nee kakwea uanga, "etiho mbweha kati nee kakwea uanga ya iki wazengacho nenga nee kabogozoa ukanto unu wa maiwe."⁴Titegeeze Zumbe Muungu ywetu, maana swie tatukanwa. Vuza malalamiko yao mwe mitwi yao wenye na kuwenka wapate kutekwa mwesi ambayo woo niwafungwa. ⁵Wesekuugubika ubanasi wao waa wesekuusa zambi zao hemeso yako kwa kua wawa kima wazengi. ⁶Kwa iyo tizenga ukanto na ukanto wose uduganywa kwa nusu ya ulefu wakwe, kwa kua wantu wana hamu ya kugosoa ndima.⁷Mai Sanbahati, Tobia, Waalabu, Waamoni na Waashdodi wekwendaho kusikia kua ndima ya ukalabati wa ukanto wa Yelusalemu nee ikasongwa kugosolwa na kwa sehemu zekubondekazo mwe-ukanto ziwa zivugalwa nee maya yaakia mwao.

⁸Wose wakagosoa shauli hamwe wakeza kutoana kuhigana na Yelusalemu na kueta ngavu ngavu mwao. ⁹Iya tiombeza kwa Zumbe ywetu na kuika nkinga inga ulinzi zidi yao musu na kio kwa sibabu ya kutitisa kwao.

¹⁰Akabinda wantu wa yuda wakagombeka, " Nguvu ya wada wenao mizingo yavotwa. Kuna kifusi kikuu na nkatidaha kuzenga ukanto. ¹¹Ni wakuu wetu wakagombeka, waa nkawana wamanye kuona mpaka ndiho teze gati gati yao na kuwakoma na kugosoa ndima."¹²Ukati uwo wayahudi ne wakekaa hehi nao waawa ntendeo zose na kutamwia nasi maa kumi, wakatikanya juu ya mipango wekugosoyo kinume na swiswi. ¹³Kwaiyo nee naika wantu mwetendeo zasi za ukanto ze mwazi. Nkiika kia mwango wenao, uhamba, maguha na nyuta. ¹⁴Nikagooka nkaukauna nee nagombeka kwe wadaa wa watawala na wantu, watuhu, "Mwesekuogoha, mumkumbuke Zumbe ambae ni mkuu na ya kudunduwazo. Vuniani ndugu zenu, wana wenu wandee wenu, wavyee wenu na nyumba zenu. ¹⁵Yekuaho ukati wankuu wenu wekusikiaho kua maagane yao nee yamanyika kwenu na Zumbe Muungu nee kaibatiisha maagane yao yose tiuya kwe ukanto kia moneka na ndima yakwe. ¹⁶Kwa iyo kwawiiia tangu ukati uwo nusu ya wandima wangu wagosoadu ndima ya kuzenga ukanto na wekumwe wakatoza maguha, ngao, nyuta na wakehamba silaha ukati viongozi wagoola nyuma ya wantu wose wa Yuda. ¹⁷Nee wandima awa awo wekuao wakazenga ukanto na kwenua mizigo ikatenda pia wakainda nafasi zao. ¹⁸Kia mtu akagosoa ndima kwa mkono umwe na mkono mtuhu ana silaha yakwe. Kia mzungi nee kavaa upanga wakwe he ubavu wakwe na nee ekuzengavyo. Yuda mwekutoa gunda akekaa hehi na mimi. ¹⁹N'kawambia wakuu na viongozi wa wantu wa wantu watuhu "Ndima n'ntana na ya kina, tenea kwe ukanta hae na wantu watuhu. ²⁰Lazima mguukie hantu ambaho monda msiku sauti ya gunda na kwekonga uko. Zumbe Muungu n'nda ativunie. ²¹Kwaiyo tigosoa ndima iyo. Nusu yao nee wakadoa maguka tangu kukapambazuka keo mpaka ntoondo zikavavoka kuawa. ²²N'nda niwambie wantu ukati uo. Kia muntu na mndima ywakwe waite gati gati ya Yelusalemu, wakatende walinzi ukati wa kiona mandima ukati wa kio na mndima ukati uwo. ²³Basi nkimimi wa wandugu wangu waa wandima wangu waa wantu wa watizi wekuawo wakanitongea, nakuna hata yumwe mwetu swiswi mwekuabadii nguo zakwe na kia moneka kadoa silaha yakwe, hata kia moneka kadoa silaha yakwe, hata ati nee kaita kwa ajii ya uteka mazi.

Chapter 5

¹Ikabinda wada wagpsi na wavyee wao wakaia kwa nguvu zidi ya Wayahudi wezwaa. ²Kwakuwa nee kuna wantu wekumwe ambao wamba, "swiswi na mntu wekumwe wentu na wanwetu wa kivyee tiwa nyi. Basi hebu tipate nafaka tidahe kuda na kwekaa. ³Pia nee kuwa na watu watuhu ambao wamba, "Taika lahani minda yetu, mizabibu yetu na nyumba zetu na nyumba zetu ili tifate nkande ukati wa saa. ⁴Wekumwe pia wamba, "Tikopesha pesa kiha kodi ya mfaume kwe minda yetu na minda yetu ya mizabibu. ⁵Hata ivyo sasa mii yetu na npome yetu n' sawa na ndugu zetu na wanawetu ni sawa na wana weo Talazimishwa na nguvu za kuwambiza kwakuwa watuhu wana minda minda yetu na mizabibu yetu. ⁶Nkikimwa sana nekusikiaho ndio yao na mbuzi izi. ⁷Ikabiinnda nikaafya juu ya idi na kueta mashtaka zidi ya wakuu na viongozi. Nikawamba, "nywinywi mwaondez liba kia yumwe bunga kuu juu yao. Nakuwamba, "Swiswi kwa kadii tekudahavyo tiwakomboa kuawa mwe mwe utumwa ndugu zetu wa Kiyahudi ambao, ⁸nee watagwa kwe mataifa, akini hata mwawatanga ndugu na waumbu zenu ili watagwe vituhu kwetu nee wanayamaa na nkawekupata mbui ya kugombeka. ⁹Pia nikamba, "mgosoavyo nkiovitana, je, nkamkunda kuita mwe hofu ya Muungu ywetu ili kukindia malalamiko ya mataifa ambayo ni wankuu wetu? ¹⁰Mimi na ndugu zangu na wandima wangu tamyenka hea na nafaka. Akini lazima tieke kutoza tiba juu ya mikopo. ¹¹Wavuzieni ivyeeo ivi minda yao, mizabibu yao, mindayao ya mizaituni na nyumba zao na asilimio ya hea, diveii npyahamu na mavuta mwekuwatozayo. ¹²Wavuzieni ivyeeo ivi minda yao, mizabibu yao, minda yao ya mizaituni na nyumba zao na asilimio ya hea, nafaka divei npyahamu na mavuta mwekuwatozayo. Wakamba, "Tenda livuze kia tekudoacho kuawa kwao wa nkati tikunde kintu kuawa kwao. Tenda tigosoe kana ugombekavyo, "Nee nawetannga makuhani na kuwaapisha kuwatenda kana wekuikavyo kiaga. ¹³Nikakung'uta vazi dangu nikamba, "Basi Muungu ause nyumba na mai ya kia muntu mwekwesekutimiza kiaga chakwe. Kaiyo akung'utwe na kuwa nkana kintu. Bunga dose dikamba" Amina," na wakamtogoa Zumbe. Na wantu wakagoso kana wekudahavyo. ¹⁴Kwaiyo taukia ukati nikwiikwao kuwa mkuu ywao mwesi ya Yuda taukia mwaka wa ishiini mpaka mwaka wa wa saasini na mbii na mfaume Arshasla miaka kuni na miidi mimi na ndugu zangu nkate kuda nkande yekuavigwayo kwa gavana. ¹⁵Akini wakuu wa kae wekuwao kabla yangu nee wa waiko wantu mizigo izamayo na wakadoa kwao shekeli alubaini za feza kwaajii ya nkande na divai yao ya kia siku. Hata wandima wao wawazuumu wantu. akini nchee kugosoa ivyo kwaajii ya wengee wa Mungu. ¹⁶Nkisongwa ni kugosoa ndima kwa ukanto na nkate kugu alizi. Na wandima wangu wose wadagana uko kwa ajii ya ndima iyo. ¹⁷Mwe meza yangu mwa Wayahudi maafisa, watu 150 iya wada wekwezao kwetu kulawa kwa mataifa wekuwao wakatizunguuka. ¹⁸Kia kintu chekandaiwacho kia siku ne ni ng'ombe yu mwe, ngoto mtandatu wekusagulwao na wadege kia siku kumi mbai zose za divai nyingi. Na hata kwa aya yose nchee kukunda mahitaji ya nkande ya gavana, kwakuwa madai neni mazito sana juu ya wantu. ¹⁹Nikumbuka, Ee Muungu ywangu kwa wedi kwa ajii ya yose nekugosoyo kwa wantu awa.

Chapter 6

¹Ukatisanbalati, Tobia, Geshemu Mwarabu na wabaya wetu watuhu wekusikiaho inga nkizenga uhya ukanto na inga nkakuna hantu hohose hekubadwaho mwazi, inga nkazati kuka miango mwa malango, ²Sanbalati na Geshemu katuma ntume akagombeka "Soon", tikintane hamwe hantu fulani mwe tambalale ya Ono." Akini wakunda kunizulu. ³Nkiwatuma ntume kwao nikagombeka, Nagosoa ndima nkuu na nkidaha kuseya. Kwa jiani ndima igooke ukati nonda henikahauke kweza kwako. ⁴Watuma uosi uo uo maa kane, na mi nkiwajibu via via kiya ukati. ⁵Sanbalati katuma mtumishi wakwe kwangu kwa sia ile ile maa shano, na baua ye mwazi mwe mikono yakwe. ⁶Iyaandikwa, "Yaaviwalaalifa gati ya mataifa, na Geshemu, neye agombeka, Inga wee na wayahudi mna mpango wa kuasi, kwa ajii iyo nee mwazenga ukanto. Kuawa na mbui izi, uhehi kuwa mfaume wao. ⁷Nawe kusagua manabii kubiikia mbui zako uwanga ya Yelusalemi, wakamba, Kuna mfaume uko Yuda! ⁸Wadaha kuwa ukwei mfaume ondandaasikie mbui izi. Basi heebu soo tigombeke. ⁹Kisha ne namtuma mbui nikagombeka, "Mbui kana izi nkazizati kugosoka kana wambavyo, kana izi nkazizati kugosoka kana wambavyo, inga mwe moto wako kuyabuni." ¹⁰Kwa ajii wose wonda kutitisa, wakifikii, "Wonda waeke mikono yao kugosoa ndima iyo. na nkaina igosoke." Akini sasa, Muungu, naomba igee nguvu mikono yangu. ¹¹Nkiita nyumbani kwa shemaya mwana wa Delaya, mwana wa Mehetabeli, mwekufungwa mwe nyumba yakwe. Akagombeka, "Hebu tikintane na tivugae miyango ya hekalu, kwa ajii weza kukukoma. Nakiyo wonda weze kukukoma." ¹²Nkijibu, "Je mntu inga mie nadaha kuguuka? Na mntu inga mie nadaha kwengia hekaluni ili mpate kwekaa? Nkinanengie." ¹³Nkimanya inga mkiye Muungu mwekumtuma akini nee kagosoa unabii zidi yangu. Tobia na Sanbalati wamwajii. ¹⁴Wamwenka ndima kunigosoeya niwe na wasiwasi ili nigosoe kiya agombekacho na kugosoa zambi, ivyo ne wadaha kunenka zina baya ili nipate soni. ¹⁵Muungu wangu wakumbuke Tobia na Sanbalati, na yose wayagosoayo. Pia mkumbuke nabii Naadia na manabii watuhu ambao wajaibu kunigosoia niogohe. ¹⁶kwa iyo ukanto ubindiizwa siku ya ishiini na shano ya mwezi wa Eluli, baada ya siku hamsini na mbii. ¹⁷Wankondo wetu wose yekutizangukayo. Waogoha na kukakata tamaa sana hemeso yao wenye, kwa ajii wamanya ndima iyo igosoka kwa msaaada wa Muungu wetu. ¹⁸Ukati unu wakuu wa Yuda watuma bauwa nyingi kwa Tobia na baua za Tobia zikaetwa. ¹⁹Kwa ajii wawa wengi uko Yuda wafungwa kwa kwe isa kwakwe kwaajii kawa mkwewe Shekania, mwana wa Ala. Mwanawe Yehohanani kawa mkaziwe Meshulamu mwana wa Berekia. ²⁰Pia watamwiya nami kuhusu mbui zakwe matana na kuwamba mbui zangu. Baua zietwa kwangu kuawa kwa Tobia kunitisa.

Chapter 7

¹Ulati ukanto ukabindikia miango nayo nee nkiigoosa kae, na walinzi wa malango na waimbi Walawi,
²N'kamwenka mundugu ywangu Hanania awe na amli mwe Yerusalemu, hamwe na Hanania mwekua mgookezi
ya kijiji kwa ajii nee ni mwaminifu naho amuogoha Muungu sana kuliko wangi.³Nani nee nawamba msekukugua
malango ya Yerusalemu mpaka zua dikatenda kai. Ukati walinzi wa mauango wainda wadaha kuvugaa miango
na kuikaza. Sagua walizi kuawa mwe wada wekaao Yerusalemu watuhu hantu hao he ulinzi, na watuhu mbele ya
nyumba wenye, ⁴Isasa mzi utenda mpana na mkuu, iya nee kuwa na wantu wacheche wekuwao umo na nkakuna
nyumba zekuzengwazo vituhu.⁵Zumbe Muungu ywangu kaika mwe moyo wangu, kuwagonda hamwe wakuu,
mahafisa na wantu kuwagonda mwe familia zao. Mkipata kitabu cha uvyazi wa wada wekuwao wauya bosi nee
naona igondwa umo.⁶Awa ee wantu wa jimbo wekuao waita kuawa kwe uhamisho wa wada wekusamizwao
wekudoigwao mateka ni mfaume Nebukadineza wa Babeli wakagotoka Yerusalemu na Yuda kia moneka kaita
kwe mzi. ⁷Weza na Zelubabeli Yoshua, Selaya, Leelaya Nhamani, Moldekai, Bilshani, Mispali Bigwai, Ehumu na
Baana . Hisabu ya wana wa Usilaeli nee iwa.⁸Wanangwa wa Paloshi, 2172. ⁹Wanangwa wa Shefatia, 372.
¹⁰Wanangwa Ala, 652. ¹¹Wanangwa wa Pohasi Moabu. ¹²Mwe wana wa Yeshua na Yoabu, 2,818. ¹³Wanangwa wa
Elamu, 1,254. Wanangwa wa Zantu, 845. ¹⁴Wanangwa wa Zekai 760. ¹⁵Wanangwa wa Binnui, 648. ¹⁶Wanangwa wa
bebai, 628. ¹⁷Wanangwa wa Azgadi, 2,322. ¹⁸Wanangwa wa Adonikamu, 667. ¹⁹Wanangwa wa Bigwai, 2067.
²⁰Wanangwa wa adini, 655. ²¹Wanangwa wa Ateli, wa hezekia, 98. ²²Wanangwa wa Hashumu, 328. ²³Wanangwa wa
Besai 324. ²⁴Wanangwa wa Halifu, 112. ²⁵Wanangwa wa Gibeoni, 95. ²⁶Wantu kuawa Beselehemu na Netofa, 118.
²⁷Wantu kuawa Anasosi 128. ²⁸Wantu wa Beth Az mawesi, 42, ²⁹Wantu wa Kiliasi Yealimu, Kefila na Beelosi 743.
³⁰Wantu wa Lama na Beba, 621. ³¹Wantu wa Mikmasi, 1,22. ³²Wantu wa Beseli na Ai 1,23. ³³Wantu wa Nebo, 52.
³⁴Wantu wa Elamu yakaidi, 1,254 ³⁵wantu wa Halimu, 320. ³⁶Wantu wa yeliko, e45. ³⁷Wantu wa Lodi, Hadidi na Ono,
721. ³⁸Wantu wa Senaa, 3,930. ³⁹Makuhani wanangwa wa Yedaya (mwe nyumba ya Yeshua), 973. ⁴⁰Wanangwa wa
Imeli, 1,052. ⁴¹Wanangwa wa Pashuri, 1,247. ⁴²Wanangwa wa Halimu, 1,017. ⁴³Walawi, wanangwa wa Yeshua, wa
Kadmieli wa Binui wa Hodalia, 74. ⁴⁴Waimbi wanangwa Asafu, 148. ⁴⁵Wekuvugua muango wanangwa wa
Shalumu, Wanagwa waAtel, wanangwa wa Talmoli, wanangwa wa Akubu, wanangwa wa Hatita wanangwa
shobai, 138. ⁴⁶Wandima wa hekalu wanangwa wa Siha wanangwa wa Hasufa, wanangwa wa Tabaoi. ⁴⁷Wanangwa
wa Kelosi, wanangwa wa Siaha, wanangwa wa Padoni. ⁴⁸Wanangwa wa Lebana, wanangwa wa Hagaba
wanangwa wa Salimai. ⁴⁹Wanangwa wa Hanani, wanangwa wa Gideli wanangwa wa Gahali. ⁵⁰Wanangwa wa
Leaya, wanangwa Lesini, wanangwa wa Nekoda. ⁵¹Wanangwa wa Gezamu, wanangwa wa uza, wanangwa wa
Pasea. ⁵²Wanangwa wa Besai, wanangwa wa Meunimu wanagwa wa Nefusimu. ⁵³Wanangwa wa Bakibuki,
wanangwa wa Hakufa. ⁵⁴Wanangwa wa Halihuli, Wanangwa wa Baslisi, wanangwa wa Mehida, wanangwa wa
Halsha. ⁵⁵Wanangwa wa Balkosi, wanangwa wa Sisela, wanangwa wa Lema. ⁵⁶Wanangwa wa Nesia, wanangwa
wa Haifa. ⁵⁷Wanangwa wa Seemani, wanangwa wa sotia, wanangwa wa Sofeelesi, wanangwa wa Peluda,
⁵⁸Wanangwa wa Yaala, wanangwa wa Daikoni, wanangwa wa Gideli. ⁵⁹Wanangwa wa Shefatia, wanangwa wa
Haliti wanangwa wa Pokelesi Sebaimu, wanangwa wa Amoni. ⁶⁰Wandima wose wa hekalu, na wanangwa wa
wandima wa Seemani nee wawa 392. ⁶¹Awa nee wantu wekuitao kuawa Telmela, Telhalsha, keleb, Addon na
Imeli. Mia nkeudaha kusibitisha ati wowo au jamaa za tati zao nee ni wanangwa wa Isilaeli. ⁶²Wanangwa wa
Delaya, wanangwa wa Tobia na wanangwa wa Nekoda, 642. ⁶³Na kuawa kwa makuhani wanangwa wa Habaya
Hakosi na Balizilai (akamdoa mkaziwe kuawa kwa wandee wa Baliziki ywa Gileadi na aketangwa kwa zina dao).
⁶⁴Awa woondeza likodi zao mwe wada wekwe- ungwao na kivyazi chao nia nkawo kudaha kupatikana kwa iyo
wausigwa nwe ukuhani inga wenao najisi. ⁶⁵Nae mkuu ywa Gavana akawamba wesekwenkigwa uhusi wa kuda
nkande ya makuahani kuawa kwe zabibu mpaka aho ndiho enuke kuhani mwenye miaka na Sumimu. ⁶⁶Bonga
dose diwa 42,360. ⁶⁷Isipokuwa wandima wao wakiogosi na wandima wa kivyee wekuwao 7,337, nee wawa na
wagosi na wavyee waimbi 245. ⁶⁸Felazi zao nee ni 7,36 kwa hisabu, nyumba zao nee ni, 2,45. ⁶⁹Ngamia zao nee ni,
4,35 na nponda zao nee ni 6,720. ⁷⁰Wakuu kumwe wa mwaango wa tati zao waavya geeko kwa ajii ya ndima.
Gavana kaavya kafa ya dakoni elufu ya zahabu, mabakui 50 na na nguo za kwa 530 ya makuhani. ⁷¹Wakuu
wekumwe wa mwango wa tati zao wawenka mwe bene kwa ndima dalkoni elufu ishiini za zahabu na mane
2,200 za feza. ⁷²Wantu watuhu wawenka dalkoni za zahabu ishiini elfu nz zahabu elufu mbii za feza na mavazi
sitini na saba kwa makuhani. ⁷³Basi makuhani, Walawi, walinzi wa miango, waimbi, wantu watuhu, wandima wa
hekalu na Isilaeli wose wekaa mwe mizi yao. Tata mwea wa saba wantu wa Isilaeli nee wakekaa mwe mizi yao."

Chapter 8

¹Wantu wose wakeekonga enga muntu yumwe mwe hantu hazangaamu mbele ya lango da mazi, wakamwemba Ezla mgondi akakiete kitabu cha shaia ya Msa, ambacho Zumbé kaawamulu Israel. ²Msi wa bosi wa mwezi wa mpungati Ezla kuhani akaeta shaia mbele ya mkutano, wagosi na wavyee na wose wekuwao na udahi wa kutegeeza na kweewa. ³Akadikauwa eneo dekuwada hazangaamu mbele ya lango da mazi, na akasoma tamia keo mbele ya wagosi na wavyee na yoyose ndieadahe kweewa na wose wakakitegeeza kitaba kwa makini kitabu cha Shaia. ⁴Nee Ezla, mgondaji akagooka uanga ya jukwa da mbao ambado wantu nee wadigoso. Kwa ajii iyo nkandai yakwe wawa wagooka matitha, Shema Anayo, Uraia, Hilkia na maseya, Hashumu, Hashabadani, Zekari Meshulamu wawa wagooka upande wakwa wa kumoso. ⁵Ezla akakivuguo kiabu he meso ya wantu wose kwa kuwa nee kagooka uanga ya wantu, na ekuuguaho wantu wose wakagooka, ⁶Ezla akamtogua Zumbé, Muungu Mkuu na wantu wose wakayenua mikono yao, wakaandaaa, "Amina! Amina!" wakenamiza mitwi yao, wakamvika Zumbé na vyeni vyao nyenama. ⁷Yeshua, Bani, Sherebia, Ya mini Akubu, Shabetha, Hoda, maaseya Kelita, Azaria, Yozabidi, Hanania, Pelaya nao ni Walawi, Wakawambiza wantu nkuilewa shaia, wantu wakekaa hantu hao. ⁸Mia wekusomao mwe kitabu, shaia ya Muungu wakaeleza wazi kwa tafasii na kulavya maana ili wantu wayamanye yekusomwayo. ⁹Nehemia, gavana, na Ezla kuhani, na mgonda, na Walawi wekuwao wakatafasii mwe wantu, wakawamba wantu wose, msi unu ni takatifu kwa Zumbé, Muungu yenu. Msekweyayata au kuia, kwa ajii wantu wose nee wakaiya ukati wekutegeezaho mbui za shaia. ¹⁰Nehemia akawamba, hitani; Mkade chekunanacho mikate na mazi ya kunywa na mmmwagaie muntu mwese kintu, kwa mana msi unu takatifu kwa Zumbé yetu, na Msekuwa na huzuni; kwa ajii kutamiwa kwa Zumbé nee nguvu zenu. ¹¹Basi Walawi wakawagoso wantu watuie wakagombeka, "nyamaani! kwa mana msi unu ni takatifu msekuwa na huzuni," ¹²Wantu wose wakahita kuda na kunywa na kupangana nkande na kushehelekea kwa nyemi nkuu kwa sibabu wazielewa mbui wekubiikiwazo. ¹³Msi wa kaidi viongozi wa numba za mababa kulawa kwa wantu wose, wose, makuhani na Walawi, wakekonga kwa Ezla, mgondi ili wapate ufahamu kulawa mwe mbui za Shaia. ¹⁴Wakaona igondewa mwe Shaia namna wekae mwe hema ukati wa sikunkuu ya mwezi wa mpungati. ¹⁵Wakundwa kulavya tamko mwe mizi yose na uko Yelusalamu, wakamba, Hitani chongoi kwe sii ya viima, na Mkaete matambi kulawa mwe mizeituni mwitu, na matambi ya mihadasi; na matambiya mitende na matambya miti minene ili kugosoa vibanda vya muda enga ikugonde wavyo." ¹⁶Basi wantu wakalawa na kugaeta matambi; wakegosoea mahema, kia meneka uanga ya chusi dao, mwe nyua zao, mwe mahakama za nyumba za Muungu, Hantu ha wazi he lango da mazi, na mwe mlaba wa lango da Efraim. ¹⁷Akawaaho kangamano dose da wekuuyao kulawa kifungoni wakagoso mahema na kwekaiya umo ndani kwa ajii tangia misi za Yohua, mwanawe da Nuni, hata misi iyo wantu wa Israeli nkawekuiazimisha sikunkuu inu. Na kukawa nyemi muno. Naho msi kwa msi tango msi wa bosi mpaka kihea Ezla akasema kitabu cha Shaia ya Muungu, Wakagoso sikunkuu mwe msi mpungati na msi wa nane kuwa na kungamano tana, utiifu wa amli.

Chapter 9

¹Msi wa ishiini na nne wa mwezi uo uo wantu wa Israeli wakusanya, nao nee wafunga nao nee wavaa magua, nao wakaika vumbi mwe mwitu yao. ²Uvyazi wa Israeli nee wenenga na wageni wose, nee wa gooka na kukili zambi zao wenye na matendo mabaya ya tatizao. ³Wagooka hantu hao, na lobo ya msi ne wasoma kuawa kitabu cha Sheia ya Zumbe Muungu ywao. Na lobo ntuhi msi wakili na kwenama mbele ya bwana Muungu ywao. ⁴Walawi, Yeshua, Bani, Kadmieli Shebani ya Buni, Sherebia, Bani na Kenani wagooka uwanga ya ngazi, wakamwetanga Zumbe, Muungu ywao kwa sauti nkuu. ⁵Nee Walawi na Yeshus na Kadmiel na Bani na Hashabneya na Sherebia, na Hodia na Shebania na Pethalia, wa kamba, "Gookani, mkamtogoe Bwana, Muungu ywenu, kae na kae. "Likiwe zina dako tukufu, dekutukukado kwemboka baaka zose na ntogoo zose. ⁶Wewe u Zumbe, wewe ikedu. Wewe kugosoa mbinguni, mbingu za uwanga na malaika wose wa nkondonkondo na dunia kia kintu che uwanga yakwe na bahai navyose vyeumo. Wawenka wose ugima na majeshi ya malaika wakwenamia. ⁷Wewe nee Zumbe, Muungu mwekumsagua Abtamu, akamwa avya kuawa uri wa Wakaldaya, akamwetanga Ibwaahim. ⁸Kuona moyo wakwe nee ni mkamiifu mbele yako nawe ukagosoa agano hamwe nae da kuweanka uvyazi wakwe si ya Wakanaani, na Mhiti na Mwamoli naa Pelizi na Myebusi na Wagilgashi, Kuika kiaga chako kwaajii wewe umlahaki. ⁹Kuona sungu ya tatizetu Misli na ukasikia ndio yao nkandai ya bahali ya shamu. ¹⁰Wewe kugosoa utangio na maajabu juu ya Falao, na wandima wakwe wose na wantu wose wa si yakwe, kwajii nee kumanya kwamba Wamisli wagosoa kwa kwefenya. Akini kwegosweea zina ambado digooka kiamuo msi wa ivyeeo. ¹¹Ukapanga bahali mbele yao, wakadumua gatigati ya bahai uwnaga ya sinkavu na wasa wada wekuwao mwe kina kama iwe mwe mazi ya kina. ¹²Wewe kuwaongoza kwa nguzo ya Zumbe ukati wa musu na kwanguzo ya moto ukatiri wakio, ili kuwatumikia siai wadahe kwenda mwe unng'ao wake. ¹³Kuseeya uwanga ya Mwiima Sinai ukamwiia nao kuawa mbinguni ukawenka amli za haki na Sheia za kwei amli ntana na maagizo. ¹⁴Kuwambia sabato yako takatifu, ukawenka amli na Sheia kwembokea Msa mndima ywako. ¹⁵Kuwenka nkande kuawa mbinguni kwaajii ya saa yao na mzai kuowa mwamba kwa nkiu yao, ukawamba waite kuimiiki si wekuwenkayo kwa kuwenka kuapo. ¹⁶Akini wowo na tatizetu wagosoa uasi, nao nee ni wagau, wala nkawekuzitunya amli zako. ¹⁷Waemea kuzitegeeza na nkawekuafya juu ya maajabu wekugosoyo gato yao, akini wakawa wagau na mwe uasi wao nee waika viongozi wauwiie hali ya utumwa. akini wewe u Muungu ambaye kumema msamaha, mwenye rehema na mbazi nkio mhufu wa maya na mwingi mwe upendo sabiti wewe nkwekuwabada. ¹⁸Wao nkwekuwabada hata wekubindaho kuavya ndama mwe chuma chekokwacho na kwamba, "Uyu nee Muungu ywemu mwekukueta kuawa Misli, "ukati wekwegaho sana. ¹⁹Wewe kwa mbazi zako nkwekuwabada mwe wangwa. Nguzo ya zunde yekuwaongozayo Siai nkayekuwabada ukati wa musu, waa nguzo ya moto kio iwamwijiia baabaa ambayo wakundwa kwendea. ²⁰Nee kuwenka Loho waka mtano kuwahinya, na mana yako nkwe kuwanyima mwe vyanwa vayo na ukawenka mazi kwa nkiu yao. ²¹Kwa miaka alibaini kuwaika mwe wangwa, na nkawe kukosa chochose. Nguo zao nkazekusakaa naa miundi yao nkayekumema. ²²Kia npembe ya hae. Basi wakaimiiki si ya mfaume ywa Heshboni na Si ya ogu mfaume ywa Bashani. ²³Kuwatenda wana wao kuwa wangi kana ntoondo za mbinguni na ukawengiza kwe si. Nee kuwambia tatizo wengie na kumiiki. ²⁴Basi wantu wakengia, wakamiiki si, waka wavota wenyezi wa si iyo, Wakanaani. Ukawageya mwe mikono yao, hamwe na wafaume wao na wantu wa si, ili Israel igosoe nao kana wewekukundavyo. ²⁵Woo waiteka mizi yenye nguvu na si yenye usitawi, nao wakadoo nyumba zenezo vintu vyose vitana. Visima vyekufukwavyo, mizabibu na miti ya mizaituni, na miti ya matunda mangi. Kwa iyo wada nakweguta na kutosheka, na kutamwa kwa wema wako. ²⁶Basi nkawekukutunya na wakaasi. Wasa Sheia yako nyuma ya migongo yao. Wawakoma anabii wako wawakanya wakuu wewe, nao wakagosoa ukatii mkuu. ²⁷Kwa iyo ukawagea mwe mikono yawankuu wao mwekuwa suubish. Na ukati wa suuba, wakuiya nawe ukawa sikia kuawa mbinguni na maa nyingi ukawakoa mwe mikono ywa wankuu wao, kwaajii ya mbazi zako nyingi. ²⁸Akini baada ya kuumwiiza, wakagosoa mabaya vituhu mbele yako, nawe ukawabada mwe mikono ya wakuu wao, kwa iyo wankuu wao wakatawala juu yao. Hata wekuku wiaho na kukunja ukasikia kuawa mbinguni maa nyingi ukawakoa kwa ajii ya mbazi zako. ²⁹Nee kuwaonya ili wapate kuuya kwe Sheia yako. Hata ivyo wagosoa kibui nkawekutekegeeza amli zako. Wagosoa zambi zidi ya amli zako ambazo zamwenka ugima muntu yoyose mzitunya, Nkawekuzitunya, nkawekuzigosoa na waemea kuzitegeeza. ³⁰Kwa miaka mingi kwenda nao na kuwakanya kwa Loho ywako kwa sia ya manabii wako. Hata ivyo nkawekutegeeza. Kwa iyoukawagea mwe mikono ya wantu wa hehi. ³¹Akini kwa mbazi zako nkuu nkwekuwaheza kabisa, au kuwabada, kwa kuwa wewe u muungu wenye lehema na mta mbazi. ³²Basi Muungu ywetu, Muungu ywetu, mtanguvu na mtisa, mwiika ayano dako na ukudiso wako, sungu zose zeku tipato swiswi, wafaume wetu, wakuu wetu na makuhani wetu, na manabii wetu na tatizetu, na wantu wako wose taukia siku za wafaume wa Ashuu kiamuo ivyeeo wesek uzitoazia kuwa na ncheche. ³³Wewe umtahaki mwe yose

yekutipatayo kuwa kugosoa kwa uaminifu na tigosoa ubaya.³⁴Wafaume wetu, makuhani wetu, na tatizetu nkawekuitoza Sheia yako nkawekuzingatia amli zako au shuhuda zako wekuwashuhudiazao.³⁵Hata mwe ufaume wao wenye, ukati watamia wedi wako kwao, mwe si nkuu yenye mboto wekuikayo mbele yao nkawekukugoswea au kueka sia zao mbaya.³⁶Mboto ntana kuawa si yetu yaita kwa wafaume wekuwaikao juu yetu kwa ajii ya zambi zetu, Watawala juu ya mii yetu na juu ya mifugo kana wakundavyo. Tina sungu nkuu.³⁷Kwa ajii ya yose aya tagosoa agano sabiti kwa kugonda. Kwa hati yekufungwa ni mazina ya wakuu wetu, Walawi, na makuhani.³⁸Kwa ajii ya yose aya tagosoa agano Sabiti kwa kugonda kwa hati yekufungwa ni mazina ya wakuu wetu, Walawi, na makuhani.

Chapter 10

¹Wada ambao waika mazina yao mwe kumbukumbu zekugubikwazo ne ni. Nehemia mwana Hakalia gavana, na makuhani wekuikwao Sedekia. ²Seraya, Azaria Yeremia. ³Pashuri, amoria Malkiya. ⁴Hamshi, Shekania, Maluki, ⁵Hariam, Mere mothi, Obadia, ⁶Daniel, Ginethomi Baruki, ⁷Meshulamu, Abiya Miyamini. ⁸Maazia, Bilgai na she maya. Awa wawa makuhani. ⁹Walawi ne ni Yeshua mwana wa Azania, Binui wa jamaa ya Henadadi, Kadmeli. ¹⁰na Walawi weziwe, Shebania, Hadia, Kelita Pelaya, Hanani, ¹¹Mika, Rehobu, Hashabia, ¹²Zakuri, Sherebia, Shebania, ¹³Hodiya, Bani na Beninu. ¹⁴Wekuaao viongozi wa wantu ne ni Paroshi, Palath - Moabu, Elamu, Zatu, Bani. ¹⁵Buni, azgadi, Bebai, ¹⁶Adoniya Bigwai, Adini, ¹⁷Ateri, Hezekia, Azuri, ¹⁸Hodia, Hashumu, Besai, ¹⁹Harifu, anatothi, Nobai. ²⁰Magpiashi, Meshulamu, Heziri, ²¹Meshezabeli, Sadoki, Yadua. ²²Pelatia, Hanani, AnaYA, ²³Hoshea, Hanania, Hasgubu, ²⁴Hlaoheshi, Plha, Shobeki ²⁵Rehemu, Hshabna, Maaseya. ²⁶Ahia Hanania, Anani, ²⁷Maluki, Harimu na Baana. ²⁸Na wantu watuhu wekuao makuhani, na Walawi na walinzi wa malango; na waimbajii na watumishi wa hekalu na wose wekwenegao wenye na wantu wa sii za jirani, kwa Sheia ya Muungu, na wavyee wao, na wans wao, na Binti zao, wose wekuao na ujuzi na umanyi. ²⁹Wakekonga na ndugu zao, wakuu wao waketahwa mwe laana na kuapo ela kwenda mwe sheia ya Muungu, yekuaviwayo na Musa ntume ya Muungu, na kazingatia amli zose za Bwana Muungu wetu na kuhumu na sheia zakwe. ³⁰Tiahidi kuwa nkatidaha kuwaoza wana wetu wantu wa si, au wana wetu kutegua kwao. ³¹Pia tiahindi kwamba kama wantu wa si wandawaete biashaa au nafaka yoyose ya kutaga siku ya Sabato, nkatidaha kugua kwao siku ya Sabato au siku yoyose takatifu. Kia mwaka wa saba nndatieke minda yetu ihumuize, na nndati samehe madeni yose yaawayo kwa Wayahudi watuhu. ³²Tikubalo amri ya kulavya shiingi ya Shekeli kia mwaka kwa ajii ya huduma ya ya nyumba ya Muungu wetu. ³³Kuavya mkate wa kuwaaho, na sadaka ya nafaka ya kawaida, sadaka za kuteketezwa siku ya Sabato, sikunkuu pyahamu za mwezi na sikunkuu za kutekuzwa, na sadaka takatifu na sadaka za zambi za kweta upatanisho wa Israeli, hamwe na ndima zose za nyumba ya Muungu wetu. ³⁴Na makuhani, Walawi na wantu wa kutoa kura kwa ajii ya Sadaka ya mkuni. Kwa indisague ni ani ndiye aete nkuni mwe familia zetu ndani ya nyumba ya Muungu wetu kwa nyakati ze kuikwazo kia mwaka. Nkuni izo nndazokwe uwanga ya Madhabahu ya Bwana Muungu wetu, kama yekuandikwavyo mwe Sheia. ³⁵Tiahidi kueta nyumbani kwa Bwana matunda ya kwanza yaawayo mwe msanga wetu na matunda ya kwanza ya mti kia mwaka. ³⁶Na kama yekuandikwavyo mwe Sheia, ne tiahidi kueta nyumbani kwa Muungu na kwa makuhani watumikao aho uvyazi wa bosi wa wana wetu na Wanyama wetu. ³⁷Nndatietu unga wa bosi na sadaka za nafaka zetu, na matunda ya kia mti, na dvyumba vya kuhifadhi vya nyumba ya Muungu wetu. Nundatiwaetee Walawi sehemu ya kumi kuawa mwe sanga yetu kwa sibabu Walawi wakusanya sadaka mizi yose tigoasoayo ndima. ³⁸Kuhani, uvyazi wa Haruni lazima awa na Walawa wakati ahokeaho sadaka, Walawi wakundigwa kueta sehemu ya kumi ya sadaka mwe nyumba ya Muungu wetu mwe vyumba vya kuikia hazina. ³⁹Kwa sibabu wana wa Israeli na wana wa Lawi, nndawaete sadaka za nafaka, divai pyahamu, na mavuta mwe vyumba vya kuhifadhi ambaho vintu vya hatakatifu vyagooswa, na hamtu ha makuhani watumishi, na walinzi wa he mwaango, na waimbaji. Nkatidaha kuibada nyumba ya Muungu wetu.

Chapter 11

¹Viongozi wa wantu wekaa Yerusalemi wantu watuhu wakatoa kura wapate kwete yumwe kulawa wantu kumi kwekaaa Yerusalemi, mzi wekugazwao kenda wakasigee kwe mizi mituhu. ²Wantu wakawang'aza wose wekuamao kwa kukunda wenye kwekea Yerusalemi. ³Awa nee viongozi wa kigii wekwe kaa Yerusalemi. Ukaeka ivyo kwe mizi ya Yuda kia mthu kekaa kwe ssi yakwe mwenye aho ni hamwe na Waisraeli makuhani, walawi wandima wa hekalu na Wavyaigwa wasulemai. ⁴Umo Yerusalemu wekaa wekumwe wa wana Yuda kumwe wa Bnyamini wantu wa Yuda nee wa hamwe na athaya mwanangwa wa Uzia mwana Zekaria mwana amaria mwana shefatia mwana Mahameli mwana Peresi. ⁵Masesea nae, mwana Baruki mwana Kolhoze mwana Hazeya mwana Adaye mwana Yoyaribu mwana Zekana mwana Mshelani nee ni mwana Baruki. ⁶Wana wose wa Peresi wekwekeao Yerusalemi wamo 468. Nee nkewao. ⁷Awo nee wana Benyamini, Salu mwana Meshulamu mwana Yoedi mwana Pedaya, mwana Kolaya, mwana Maaseva mwana Ithieli, mwana Yehaya. ⁸Ukauka aho Gabai, Slai wantu 928. ⁹Yoeli mwana Zikri nee ni nagookezi ywao, Yuda mwana Hasenua nee mkuu ya kaidi mue uo mzi. ¹⁰Ukaawa kwa mkuu Yedaya mwana Yoyaribu, Yakini. ¹¹Seraya mwana Hilikia, mwana Meshulemu, mwana Sadoki, mwana Merayoerayoti, mwana Ahitubu, mkuu wa nyumba ya Zumbi Muungu. ¹²Anaweziwe wekugosoa ndima ya ukoo wanthu 822. Adaya mwana Yerohamu, mwana Pelalia, mwana Amzi, mwana Aekana, mwana Pashuri, mwana Malkiye. ¹³Nao neewekuwao washika wakwe wakimawagosi, 242. Maasai mwana Azareli, mwana Azai, mwana Meshilomothi; mwana Azai mwana Mhshilomothi mwana Immeri; ¹⁴na wandugu wao, 128 watoanaowekumemao ujasili; Waziri wao mwekuwaoyozza nee ni Zabdiel mwana Hageoli. ¹⁵Walawi Shemaya mwana Hashubu mwana Azkamu, mwana Hashabia mwana Buni, ¹⁶Sheabethai, na Yozabadi, wekuwao viongozi wa Walawi wekugookeka ndima za chongoi mwe nyumba ya Muungu. ¹⁸Matania nee Yuaho, mwana Mika, mwana Zakri, mwana Asafu, mwekuwae Mkuunge mwekuzivoka ntongozi kwa mviko, Balkbukia wa kaidi mwekuwa mva wandungu wakwe Abde mwana Shemaya mwana Galali, mwana Yeduthuni. ¹⁷Mwe mzi wose wekung'azwao nee wanuo wagosi 172. ¹⁹Waindao malango Akubu, Talmoni na washooka wao waindao miango wamo wagosi 172. ²⁰Wada wekusigao wa Israel, waahao. Walawi nee ni wa mzi yose ya Yuda. Kia muoweka kekaa mwe mzi wakwe, mwenye. ²¹Wandima wa nyumba ya Muungu wekaa ofeli, siha na Gishpa nee wakawagookeka. ²²Mtawala mkuu kwa Walawi wekuwao wakawatumikiza Yerusalemi nee ni wanangwa wa asafu wekuwao waimbi wa mbui z kwe nyumba ya Muungu. ²³Nee wakahokea maagio kulawa kwa mfaume na maagio yedi yaawa kwa waimbi wa kia siku. ²⁴Pethania mwana Meshazabeli mwana Zera mwana Yuda nee yu upande wa mfaume kwa mbui za wantu wose. ²⁵Kwa ajii ya minda yao wekuwe wanthu wa Yuda wakekao Kiriath-aba na mizi yeyekwe midodo, Diboni na mizi yakwe, Yekabzeeli na mizi yakwe. ²⁶Wakekaa Yeshua, Molada, Bethpeleti. ²⁷Hazarshuali, Beerlsheba na mizi yakwe. ²⁸Wakekaa siklagi, Mekona na mizi yakwe. ²⁹Enrimoni, sora Yarmuth. ³⁰Zawa, Adulanu, na mizi yakwe Lakishi na munda yakwe, azeka na mizi yakwe Wakekaa kuvokea Beer-sheba mpaka bonde da Hinomu. ³¹Wanthu wa Benyamini wee wakekaai kuvoka Geba kuitia Mikmashi na aiya na Beth-di na mizi yakwe. ³²Wekwekaao Anathothi, Nobu, Anania, ³³Hazori, Rama, Gitamu, ³⁴Hadidi, Seboimu, Nebalati, ³⁵Lodi na ono koongo da wafundi. ³⁶Walawi watuhu wekae Yuda kuwe Benyamini.

Chapter 12

¹Awa nee makuhani na Walawi wekwezao hamwe na Zerubabeli mwana Shealueli, hamwe na Yoshua Seraya, Yeremia, Ezra, ²Amaria, Maluki, Hatushi, ³Shekania, Harimu na Meremothi. ⁴Ne kuwa na Iddo, Ginethoni, Abiya, ⁵Miyamini, maazia Bilgai, ⁶Shemaya, Yoyaribu, Yedaya, ⁷Salu Amoki, Hilkiya na Yedaya. Awa neee ni wakuu wa makuhani na wzwaa mwe siku za Yoshua. ⁸Walawi nee ni Yeoshua, Binui, Kadmieli, Sherabia, Yuda na Matania mwe kuwa akaongoza nyimbo za kushukuu hamwe na weziwe. ⁹Bakbukia na uno, wezwaa wagooka nkandani yao wakati wa huduma. ¹⁰Yoshua nee ni tati yakwe da Yoyakimu, Yoyakimu nee ni tati yakwe da Eliashibu, elioeshibu nee ni tati yakwe da Yoyada. ¹¹Yoyada kamvyaa Yonathani, Yonathani akamvyaa Yada. ¹²Mwe izo siku za Yoyakimu awa nee ni makuhani, wakuu wa jamaa; Meraya nee ni mkuu wa Seraya. Hanania nee ni mkuu wa Yeremia. ¹³Meshulam nee ni mkuu wa Ezra, Yehohanani nee ni mkuu wa amari. ¹⁴Yonathani nee ni mkuu wa Maluki na Yusufu nee ni mkuu wa shekania. ¹⁵Kwa kuendee, Adna nee ni mkuu wa Harimu, Helkai mkuu wa Meremothi, ¹⁶Zekaria nee ni mkuu wa ido, Meshulami nee ni mkuu wa ginethoni na ¹⁷Zikri nee ni mkuu Abia wa Miyaamini, Piltai nee ni mkuu wa maazia. ¹⁸Shamua nee ni mkuu wa Bilgai, Yehonathani nee ni mkuu wa Shemaya, ¹⁹Matenai nee ni mkuu wa Yoyaribu, uzi nee ni mkuu wa Yedaya. ²⁰Kalai nee ni mkuu wa Salu, eberi nee ni mkuu wa Amok, ²¹Hashabia nee ni mkuu wa Hilkiya, na Nethanel nee ni mkuu wa Yedaya. ²²Mwe izo siku za Eliashibu, Walawi Eliashibu, Yoyada, Yohana na Yada waandika enga nee mitwi ya familia (Ukoo) na makuhani woadi kwa wakati wa utawala wa Dariyo wa Persia. ²³Wana wa Lawi na wakuu wao wa ukoo waandikwa mwe kitabu cha taehe mpaka siku za Yohana mwana Eliashibu. ²⁴Wakuu wa Walawi nee ni Hashabia, Sherebia, na Yoshua mwana wa Kadmieli, hamwe na wezwaa wekuu wagooka mbee yao kumwemua na kumshukuu, akajibu sehemu mbai mbai kwaa kutii amri ya Daudi mntu wa zumbe Muungu. ²⁵Matania, Bakbukia, Obadiya, Meshulamu, Talmoni na Akubu nee ni askai wa miango we kuwao wagooka kwe vyumba vya hea. ²⁶Watumika mwe siku za Yoyakimu, mwana Yoshua, mwana Yosadaki, na mwe siku za Nehemiya, gavana na Ezra kuhani na mwandishi. ²⁷Mwe kujitolea kwe kiwambaza cha Yerusalemi, Wantu wawaondeza Walawi hohose wekuaho wakaishi, wakawaeta Yerusalemu kusheherekea kweviiza kwa nyemi, hamwa na kushukuu na kuimba kwa ngoma, maimba na mazumai. ²⁸Uhamwe wa waimbi ukusanyika kwe wilaya izunguukayo Yerusalemu na kuawa kwe mizi ya wanetofathi. ²⁹Weza kuawa Beth-gilgali na kuawa kwe minda ya Geba na Azmawethi, maana waimbi nee wazenga mizi hehi na Yurusalemu. ³⁰Mkuhai na walawi wesuntha halafu wakasuntha wantu, miango na kiwambaza. ³¹Ikabinda nkiwa na wakuu wa Yuda kuita uko uwanga kwe kiwambaza, nami kusagua mikuntano miidi mikuu ya ao wa kushukuu. Yumwe kaita upande wakuume uwanga mwe ki wambaza kuelekea hwe mwaango wa kifusi. ³²Hoshaya na nusu ya Wakuu wa Yuda wambasa, ³³na baadaye akaita Azaria, Ezra na Meshulamu, ³⁴Yuda, Benyamini, Shemaya, Yeremia, ³⁵na wana wa makuhani wekuwao na magunda, na Zekaria mwana Yonathani, mwana Shemaya, mwana Mataniya, mwana Mikaya, mwana Zkuri, mwana Asafu. ³⁶Naho jamaa wa Zekaria, Shemaya, azareli, Milalai, Gilalai, Maai, Nethaneli, Yuda, Hanani hamwe na vyombo vya mziki vya Daudi mntu wa Zumbe Muungu. Ezra mwandishi nee yu mbee yao. ³⁷Na kwa mwango wa chemichemi waita mwanga kwa mwenga na madaaja ya mzi wa Daudi uwanga kukweo kwe kiwambaza, uwanga ya nyumba ya Daudi, kwe mwaango wa mazi upande wa Mashariki. ³⁸Na waimbi watuhu ambao washukuu, wakaita upande mtuhu. Nkiwatongea uwanga kwe kiwambaza na nusu ya wantu, uwanga ya mnaa wa vinyago hadi viwambaza vikuu. ³⁹Na uwanga ya mwaango wa efraimu, na mwaango wa kae, na kwa mwaango wa samaki na mnaa wa Hananeli na mnaa wa Hamea, kwe mwaango wa ngoto na wakagooka kwe mwaango wa asikai. ⁴⁰Kwaiyo mikutano miidi mikuu ya wada wakushukuruo wakapata nafasi yao kwe nyumba ya Zumbe Muungu, nami nikadoa nafasi yangu na nusu ya viongozi hamwe na mimi. ⁴¹Na makuhani wakadoa nafasi zao, Eliakimu, Maaseya, Miyamini, Mikaya Elioenai, Zekaria, na Hanania wenye Magunda. ⁴²Maaseya na Shemaya, eleazari, Uzi, Yehohanani, Malkiya, Elamu, ezeri, waimbi waimba na Yezrahia enga wagookeaji. ⁴³Waavya sadaka nkuu siku ido, wakafurahi mana Zumbe Muungu nee kawafurahisha sana. Pia wavyee na wana wadodo wafurahi. Kwaivyo furaha ya Yerusalemu ikasikiwa toka hae. ⁴⁴Siku iyo wantu wasagulwa kwe nymba ya hea kwa ajii ya misango, matunda ya bosi, na zaka ili zikusanywe ndani yao kwe sehemu zendako zihitajike kwe sheria za makuhani na Walawi. Kia yumwe kasagulwa kugosoa ndima kwe minda hehi na mizi. Mana Yuda kafurahishwa ni makuhani na Walawi wekuu wagooka mbee yao. ⁴⁵Wagosoa utumishi wa Zumbe Muungu wao, na huduma ya utakaso kwa agizo da Daudi na mwanawe Sulemani, kwaiyo. ⁴⁶Aho bosi kwe siku za Daudi na Asafu, nee kuwa na Wagookeaji na Waimbi, naho nee kuna nyimbo za ntogazi na shukurani kwa Zumbe Muungu. ⁴⁷Mwe siku za Zurubabeli na mwe siku za Nehemia, Israeli yose iavya sehemu za kia siku za waimbi na asikai wa mwango. Wakaika nkandai sehemu ya Walawi, na Walawi wakaika sehemu ya wana Haruni.

Chapter 13

¹Sikuiyo wasoma kitabu cha Musa mwema gutwi yawantu. ionekana iandikwa ndani mwakwe kwamba nakuna Mwamoni au mwoabu akundigwa kweza mwekusanyiko da Mungu, milele. ²Inuneiwa nnkaokumanya kwa wantu wa Israel na mkate namazi, balinewaawa wamwajiri Balaamu kuilani Israli. Hata ivyo, Zumbe kaihitua laana kuwa baraka. ³Mara tu wekusikiaho sheria Israel kuawakwa kia mgeni. ⁴Sasa kabla yaahoe eliashibu kuhani nneaikwa uwanga ya vyumba vya nyumba ya Zumbe wetu. Neekawa na uhusiano na Tobia. ⁵Eliashibu kamwandalia Tobia chumba kikuu, ambahoaho bosi neewaika sadaka ya nafaka, uvumba, makala, na sehemu ya kumi ya nafaka, mavuta ambazo neeziikwa kwaajii ya walawi, waimbaji, walinzi wa miango, na misango kwa makuhani. ⁶Lakini wakati uowose shekuaho Yerusalemu. Kwa mwaka wa sasininambii wa artashasta mfaume wa Babeli, neenkuta kwa mfaume. Baada ya muda neenamwomba mfaume ruhusa ya kuhauka. ⁸Nanikauya Yerusalemu. Vitabu vya Tobia chongoi ya chumba cha kuhifadhi. ⁹Nnkiavya amri kwamba wasunte vituo vya kuhifadhi, nami neenavuzi ndani yao makala yanyumba ya Zumbe, sadaka ya nafaka na uvumba. ¹⁰Nkigunduo kwamba sehemu zekavyozo kwa ajii ya kuwenka Walawi Nkazuavigwa kwao, ili wahauke haraka hekaluni. Kiayumwe aite kwemnda wakwe, kama waimbaji wekugososavyo wekuhaukaho. ¹¹Kwa hiyo nnenawasiliana na maafisa na kugombeka, kwambai nyumba ya Zumbe ibadigwa? Nnee nawakusakusa hamwe na kuwaika kwe nafasi zao. ¹²Wakabinda Yuda wose wakaeta zaka na nafaka, divai mpya, na mavuta mwevuituo vya kuhifadhi. ¹³Nneenawaika kama watunza hazina uwanga ya hazina, Shelemia kuhani, na Sadoki mwadishi, na Walawi, Pedaya. Hanani, mwana wa Zakuri, mwanawe wa Matania, nneekawa na wafuasi wakwe, kwa sababu wahesabiwa kuwa waaminifu. Kazi yao nneiwa ya kusambazavia kwa, washirika wao. ¹⁴Nikumbuka, Zumbe Muungu, kweidi, wala usekuusa matendo yedi nekugosoago kwa ajii ya nyumba Zumbe Muungu na huduma zakwe. ¹⁵Kwesikuizo neenaona wantu wa Yuda wekujatao mvinyo sikuida ya Sabato, nakueta makundi ya nafaka, nakuwapakia mpunda, na divai, na zabibu, na tini, nakia aina ya mzigo mzito, wekuetayo Yerusalemu siku idaya Sababto. Neenashuhudia newakataga nkande siku iyo. ¹⁶Wantu kuawa Tiro wekwekaao Yerusalemu waeta samaki na kiaaina ya bidhaa nane wawatanga siku ya Sabato kwa wantu wa Yuda nakwemzi! ¹⁷Kisha neenawambia viongozi wa Yuda, "Je ni ubaya waniuo mgosoao, kuinajisi msii wa Sabato? ¹⁸Je? Tati zenu nkaokugosoa ivyo? Je, Zumbe nnekueta mabayaaya uwanga wa mzii unu? sasa waetaghadhabu zaidi kwa Waisrael kwa kudharau Sabato." ¹⁹Mara yekuahokiza kwemiango ya Yerusalemu kabla ya sabato, nkiamuru miango ivugalwe nakwambo nkaifaa kuvugulwa mpaka baada ya Sabato. Nkiwaika baadhi ya watumishi kwemalango ilimzigo wowose usekuekwa siku ya Sabato. ²⁰Wagosoabiashaa na watagao na kila aina ya bidhaa neewaguuka chongoi mwa Yerusalemu maabosi au mbii. ²¹Lakini nkiwafingiza, "Mbona mwekaachongoi mwe ukuta? kama mndagosoe ivyovituhu ndanikuie mwemikono!" Tangumweiyo siku nkaokweza vituhu siku ya Sabato. ²²Nkiwaamuru walawi kwesunta, nakweza kulinda miango, ili kusunta msii wa sabato. Nikumbuka kwaidi pi, Zumbe nakunenka mbazi kwa sababu kwa sababu ya uaminifu wa agano wenadokwangu. ²³Mwesikuizo nkiona Wayahudi wekuowategua wavyee wa Ashdodi, Amoni na Moabu. ²⁴Nusu ya wanawao neewakatamwia lugha ta Ashdodi, Lakini nkaokudaha kutamwia lugha ya Yuda, lakini lugha ya yumwe wawantu watuhu. ²⁵Nami nikawasiliana nao, nami nkiwaadhibu, namewatoabaadhi yao nakuwavuta fii zao. Nkiwaapisha kwa Zumbe, neenasema, msekuwenka wana waowandee wenu. Wala msekuwadoa wandeewao kwaajii ya wanawemu, wala nyiewenye. ²⁶Je, Seemani mfaume wa Isaeli nkekugosoa dhambi kwa sababu yawavyeewa? Mwema. taifa mengi nkaokuwa na mfalme kama yeye, naneakapenda za Zumbe Muungu, Zumbe neegosoa awemfale wa Israel yose. Hata ivyowavyeewakwe wa kigenia neewamueka agosoe dhambi. ²⁷Je, tapaswa kukutegeeza na kugosoa uovu unu hata kumkosea Zumbe Muungu nakutegua wavyee wageni? ²⁸Yumwe ni mwana wa Yoyada, mwana wa Eliashibu, kuhani mkuu, neekawa mkwewe na Sanbalati Mhoroni. Kwa hiyo nkimuavya mbele yangu. ²⁹Wakumbushe Zube Muungu, kwa sababu waunajisi ukuhani, na agano da ukuhani na Walawi. ³⁰Kwahiyo nkiwasunta kuawa kwekiakintu kigeni, na kuimarisha kazi za makuhani na Walawi, kiayumwe kwa ndima yakwemwenye. ³¹Nkiavya sadaka zankuni kwa wakatiwekuikwa na matunda ya bosi. Nikumbuka Zumbe Muungu, kwamatana.

Psalms

Chapter 1

¹Kabalikiwa muntu yuda mwesekuita kwe ushauhi a wabanasi au kugooka mwe sia ya wenye zambi, au kwekaa

mwe bunga da wenye ufyosi. ²Iya yee atamiwa n'shaia ya Yahwe, na kuimamaankanya shaia yakwe musi na kio. ³Ondaawe kana mti wekuhandwao hehi na mkondo wa mazi uvyao matunda yakwe kwa majila yakwe, ambao mani yakwe nkayanyaa; dodose agosoado n'ndadifanikiwe. ⁴Wabanasi nkawako ivyo, wao badii yakwe ni kana makafi yapeuswayo ni nkusi. ⁵Kwa ivyo wabanasi nkawanaagooke mwe kuaha, waa wenye zambi mwe bunga da wenye haki. ⁶Kwa kua Yahwe aikubali sia ya wenye haki, sia ya wabanasi yondaidagamizwe.

Chapter 2

¹Kwa mbwai mataifa wagosoa zoluba, kwa mbwai wantu waunga njama zendazo zivotwe? ²Wafaume wasi kwahamwe watozeeza misimamo yao na watawala kwahamwe wagosoa njama kinyume na Yahwe na mhitu na Masihi wakamba, ³"Goja tizidumue mpingu wekutitahazo swiswi tizase mphingu zao." ⁴Yee mwekaa mwembingu n'ndaaseke kwa ubezi hemeso yao; Zumbe n'ndaawabehue wowo. ⁵Akabinda n'ndaatamuie nao kwa maya na kuwatisa kwa maya yakwe, ukuamba, ⁶"Mimi mwenye nkimhaka mavuta mfaume ywa Sayuni, muima wangu mtakatifu." ⁷Nami n'ndantangaze amli ya zumbe. Yee nee mwekunamba, "Wee umwanangu! Ivieo nkitenda tati yako." ⁸Uniombeze nami n'ndanikwenke wewe taifa kwa ajili ya upazi na mikoa yasi ntana kwa ajili ya umiliki wako. ⁹Wee wondauwatue kwa ngoda ya chuma; ingavia biga da muufi, wewe wondauwatue wowo ntii ntii." ¹⁰Iviaha nywie wafaume, mwekae kwa matu mwelekebishe. ¹¹Mvikenzi zumbe kwa utente na mtende kinyemi na mzingize. ¹²Mumbusu mwana amankivyo n'ndaakimwe nanywinywi naho mndamfe hada hada maya yakwe yakakwea. Ni vii vihi wajaiwa wada wose wondao kwevana mwe mimi.

Chapter 3

¹Yahewh, wankuu wangu ni wangahi! Ni wangi weza mhitu na mimi. ²Ni wangi waning'unao, "Nkukuna uwambiizi wowose kuawa kwa Muungu kwa ajili yakwe." Selah³Iya wewe, Yahweh, u ngao yangu ntendeuwe zose, utukufu wangu na unenue muntwi wangu. ⁴Namkemeea Yahweh sauti yangu na yeye an'tambaisa kuawa kwe mwiima wakwe mtakatifu. ⁵N'chegoneza si na kusinka na nee nenuka kwa kuwa aniinda. ⁶Nkina niogohe bunga da wantu ambao wepanga mhitu na mimi ntendeuwe zose. ⁷Enuka, Yahweh! Unihonye, Muungu ywangu! Kwa ajili wenda uwatowe wankuu wangu wose kwe mbaikia zao; wenda uyadumue meno ya wakuu. ⁸Wokovu waawa kwa Yahweh. Baraka zako ziwe uwanga ya wantu wako.

Chapter 4

¹Ugombeke nikwetangaho, Zumbi Muungu wa haki yangu, uniohowe niwaho mwe hatai, unifiembazi na utegeze maombezo yangu.²Nwinyi wantu, mpaka ili mwonda mgesoni hishima yangu? Mpaka ili mwondamwendele kukunda kiya chesicho kufaa na kuonda umbeya? ³Akini mmanye ywa kuwa Yahweh asagua wantu wa kimuungu kwa ajili yakwe. Nondaho nimwetange Yahwe aonda ateggeeze.⁴Zingizani na kuogoha, akini msekugosoa zambi! Fikiini mwemiyo yenu mwe sazi zenu na mnyamae bwii. ⁵Avyani kafaa ya haki na mwike imani yanu mwe Yahweh.⁶Wangi wagombeka, "Ni ndai mwonda ationeshe chochose kitana?" Yahweh, utiangazie angaiyo da cheni chako. ⁷Kuwenka moyo wangu nyemi nkuu kuliko wao wazidishiwaho nkande na divai mmpya. ⁸Ni amani kuwa nonda negoneze na kusinka, kwako ikedu Yahweh, nigosoa kuwa mgima kabisa.

Chapter 5

¹Tegeeza nkwetangaho, Yahweh; kaua kuhuma kwangu. ²Tegeeza muio wangu nkwetangaho, Ee Mfalme ywangu na Muungu ywangu, kwe via nhako zumbé naombeza. ³Yahweh; tegeeza ndio yangu keo; naho keo nndaniete mviko wangu hako na kugoja kwa matalajio. ⁴Kwei we u zumbé Muungu mwesekukunda ubanasi; wantu wabanasi nkawadaha kua wageni wako. ⁵Wenao kibui nkawanawagooke aho hako; we unamayanao wose wagoasoao ubanasi. ⁶Nawe wendauwabanange wambea; Yahweh awazakuwenao ngavungavu na wantu watiizi. ⁷Miya hangu mimi, kwa sibabu ya ukuu na kuzizitia kwe kiaga chako, nndaneze ngumbai hako, na kwa hishima nndanikubunamie he hekalu dako takatifu. ⁸Oh Zumbé, uniongoee kwe haki yako kwa sibabu ya wankuu wangu; usaahaze sia zako aho hangu. ⁹Kwa via mwe miomo yao nkakuna ukweli; untu wao wa ndani ni ubanasi; makoo yao kabuli de mwazi; kumtunya kifayaimi kwa ulimi wao. ¹⁰Zumbé Muungu wagosoe kua na hatia mipango yao iwe kugwa kwao! Kwa ajili ya ubanasi wao ukumemao uwakivya chongoi, kwe via wakuasi wewe. ¹¹Iya wada wakuguukiao watamiwe; wakeme kwa ngemi kia kukacha kwa sibabu wawavumia; uwagosoe watamiwao umo mwako, wada wadikundao zina dako. ¹²Kwa mana wendauwabaiki wenao haki, Yahweh; wendauzanguke kwa nema enga uta.

Chapter 6

¹Yahweh, usekunikwamia ukawa na maya au wese kuniazibu mwe gazabu yako. ²Unifie mbazi, Yahwe, kwa ajii ni zaifu, unihonye, Yahweh, kwa ajii mavuha yangu yakuchwa. ³Moyo wangu wasumbuka sana. Lakini wee, Yahweh, hata mwe ini? ⁴Yahwe! uuye, unihonye, unihonye kwa sibabu ya uaminifu wa kiaga chako! ⁵Kwa kuwa mweufe nkahana kumbukumbu dako, kuzimu ni ndai mwendie kutogoe? ⁶Kuhuma kwangu kunisokeza. Usazi wangu nkiutoteza mesozi kio kigima; tandiko dangu nadisunta na mesozi. ⁷Meso yangu yafinyaa kwa kuiya sana, yatendesha nkua zaifu kwa sibabu ya wankuu wangu. ⁸Ukani hangu, nyose mgosoao maovu; kwa ajii Yahweh kaitegeeza sauti ya kuia kwangu. ⁹Yahweh kayategeeza malalamiko yangu kwa ajii ya mbazi; Yahweh kayahokea maombi yangu. ¹⁰Wankuu wangu wose wenda wagwizwesoni na kuteswa sana. Wenda wauye nyuma na hamka kubewa.

Chapter 7

¹Yahweh Muungu wangu, kwako napata kuukio! Na ao wose waniguukiao, na uniohoe! uninusuu na ao wose waniguukiao na uniohoe. ²Vituhu, wenda wanikwache kana simba, na kunisa wanya ndiindii na asekuako muntu wa kudaha kunivuza mwe usaama. ³Yahweh Muungu ywangu, Nchekuwahi kugosoa kia maadui zangu watamwiiacho nekukigosoa, nkina hatia mwe mikono yangu. ⁴Nchekuwahi kukosea muntu yoyose mwe imani na mimi, au kuzulu kizembe yeyose mwe kihitu na mimi. ⁵Ikiwa nchekutamwii kwei basi umwenke uhusa mnkuu yangu kuyaingiia maisha yangu na kuyabananga na umueke ajate mwii wangu weio hai mwe alizi na kuueka ugone kwa soni mwe mavumbi. Selah ⁶Euka, Yahweh, mwe mbifya yako, gooka kihitu mbifya nkai ya wankuu wangu; euka kwa ajili yangu na wenue amli zako ambazo wewe kuamulu kwa ajili yao. ⁷Mataifa yose yakuzunguuka, uwatawale kuawa mbinguni. ⁸Yahweh, uwahukumu mataifa uwaonyeshe kuwa nkina hatia, Yahweh, kwa, sibabu mimi ni mwenye haki na nkina hatia, Ewe mwe uwanga. ⁹Mbui za uwovu zibua mwisho, bali uzoke wantu wenye haki, Muungu ywa haki, wewe uhimae mioyo na fahamu. ¹⁰Ngao yangu yaawa kwa Muungu, yuda muokoe moyo wa mta haki. ¹¹Muungu ni mwamuzi mta haki, Muungu mkimwa na waovu kia siku. ¹²Ikiwa kuna muntu mwesekutubu, Muungu endaa one uhamba wakwe na endaataalishe upinde wakwe kwa ajii ya nkondo. ¹³Eandaa kutumia silaha kutoana nae, agosoa mishae yakwe kuwa ya moto. ¹⁴Fanyanya kuhusu uyu ambae kenuaifu da maovu, mtamimba ya mipango ya ubanasi, aavyae sumu ya ubanasi. ¹⁵Yeye hufuka tubwi na kudibada mwazi kisha baadae hutumbukia mwe tubwi ekudifukado mwenye. ¹⁶Mitingi yakwe mwenye ya ubanasi huhitukia mwe mtwi wakwe mwenye, kwa kuwa ngivangiva zakwe mwenye husea mwe mtwi wakwe. ¹⁷Kwa haki yako Muungu nenda inkutongee, nenda niimbe ntogoo kwa Muungu mwe uanga.

Chapter 8

¹Yahweh Bwana wetu, nikwa vivihi zina dako ni tukufu mwe dunia yose, wewe mgubwa utukufu wako uko mbingui. ²Kuawa mwe miongo ya wana na wateke kuumba sifa kwa sibu ya utukufu wako, ili maadui wanyamae wose na waihe kisasi wose. ³Nikauaho mbingu, ambazo vyaa vyako viziumba, mwezi na nyota, ambazo kia mwenga kuiika he nafasi yakwe, ⁴Binadamu ni mdai hata umkane, na wantu hata uwajali wowo? ⁵Kuwaumba nasi nasi kidogo kuliko viumbe vya mbinguni na kuwazunguka na utukufu na heshima. ⁶Kumtenda binadamu kutawala ndima za mikono yako, na kuviika vyose he miundi yakwe: ⁷Ngoto na ng'ombe wose, na hata wanyama wa porini, ⁸wadege, na samaki wa baharini, na vyose vyembokavyo mwe mikondo ya bahali. ⁹Yahweh Bwana wetu, ni kwa vivihi zina dako ni tukufu mwe dunia yose!

Chapter 9

¹Nndanimtogoe Muungu kwa moyo wangu wose; nindaniyatamwie matendo yako makuu. ²Nindanitamiwe na kushangilia kwako wewe, nindauidiimbie zihedako, wewe mwe uko uanga. ³Wankondo wangu wakanitongee, webwenge na kudagamia mbele zako. ⁴Kwa kuwa kunitetea kwa haki; wekaa mve kati chako cha enzi, uniahae kwa haki! ⁵Kuwakemee mataifa; kuwabananga waovu, na kudaza zina chao siku zose. ⁶Wankuu wabomoka enga magofu wekubondabonda mizi yao. Ukumbusi wao uaga. ⁷Iya Yahweh yu milele; kaika kiti chakwe cha enzi kwa ajii ya haki. ⁸Nae anda auhahe ulimwengu kwa haki na anda autekeeze uahi kwa ajii ya mataifa kwa haki. ⁹Yahweh anda awe ngwegwe kwa mvekuonewae, ngwegwe wakati we shida. ¹⁰Wada wakumangao zina dako waamini kwako wee, kwa ajii yako, Yahweh, usekwaeka wada wakuondezao. ¹¹Mwenkeni ntogoo zumbe mtawala Sayuni; wambieni mataifa yada ekugosoayo. ¹²Kwa ajii Mungu muihiza nkuu ya mphoma akumbuka, na nkajaa kemeada mwekuoweewa. ¹³Unifiie mbazi, Yahweh; kaua via niione wavyo ni wada wakimwao ni mhi, weye wadaha kuniiavya, mwe muago wa kifo. ¹⁴Oh, ili nidaha kutangaza sifa zako. Mwe mwaango wa binti Sayuni nindamtamiwe ni uhoni wako! ¹⁵Mataifa yadagamia si mwe tubwi wekudigosoado; miundi yao itozwa mwe nyavu wekufisazo wenye. ¹⁶Yahweh keeaviiza na kuutelekeza uahi, wabaya wadaganua kwa mbi zao wenye. Selah ¹⁷Waovu waemewa na kwegalwa kuzimu, mataifa yose wamjiawo Muungu. ¹⁸Kwa ajii mwondeza nkanayalwe siku zose matumaini ya wanyonge nkayanayage misi yose. ¹⁹Emuka Yahweh, usekunluhusu mntu kutishinda mataifa na wahukumiwe mbele zako. ²⁰Bwana, watende, mataifa waogohe wamanye, kuwamba ni wanadamu tu. Selah

Chapter 10

¹Kwa mbwai Yahweh, wagooka hae? Kwa mbwai wefisa wakati wa shida? ²Kwa sababu ya majivuno yao, wantu wabaya wawaguusa wanyonge; Basi tafazari watende wabaya kunaswa kwa mipango yao wenye we kuipangao. ³Kwa kuwa mntu mbaya ajivuna kwa tamaa yakwa ya ndani; yee afulahisha tamaa na kumtukana Yahweh. ⁴Mntu mbaya kenua cheni chakwe nae nkamuondeza Muungu. Yee nkamfikilia Muungu mana nkamjali kabisa. ⁵Yee yu saama wakati wose, amli zako za haki zi uwanga sana kwakwe; naye awadhalau adui zakwe wose. ⁶Yee atamwiia moyoni mwake, "Nkidaha kushindwa katu; mwe u vyazi wangu wose, nkina nidugone na shida." ⁷Mwe muomo wakwe kumemo kulaani na ulimi wakwe wagea majelaha na kubanangao. ⁸Yee asubilia kwe shambulio kaibu na kijiji; hantu ha sii awakoma wesao kuwa na hatia; meso yakwe yakauwa wese kuwa na hatia. ⁹Wanyonge wakwe wagandamizwe sii na kutoigwa, woo wagwiia kwe mtego imaa. ¹⁰Efisa hantu ha sii enga simba kwe kichaka, yee agona kusubii kumgwia mnyonge, amgwiia hada ekumwikaho he mtego wakwe imaa. ¹¹Yee asema kimoyoyo, "Muunga kajaa; afisa cheni chakwe; nkadaha kujishughulisha kukaua." ¹²Enuka Yahweh! Enea mkono wako, Muungu! Wese kujaa wanyonge. ¹³Kwa mbwai mtu mbaya amwemea Muungu na kuamba mwe moyo wakwe, "Nkuna unipate na hatia?" ¹⁴Kuona, maana maa zose akauwa mntu aetae maza na jeuri. Mntu mwese msaada akuekea nafsi yakwe; maana wee wawaokoa yatima. ¹⁵bonda mkono wa mbaya loo na mntu mbaya. Umuaibishe kwa matendo yakwe mabaya, ambayo wonda ufikii nkwee kuyagundua. ¹⁶Yahweh ni mfaume wa milele, mataifa ya usigwa kwe alidhi yakwe. ¹⁷Yahweh, kusikia mahitaji ya wanyonge; nawe kuigea myoyo yao nguvu, wee wasikia maombi; ¹⁸Wawatetea yatima na wanyonge, ili hese kuwa na mntu mwe dunia inu endae aete hofu vituhu.

Chapter 100

¹Mtoeni Zumbé Yahwé vuzo da ndogoo, enyi si yose. ²Mtoeni Zumbé Yahwé kwa furaha; sooni mbele zakwe kiimbi kwa fulaha. ³Mmanyé kuwa Yahwé ni Mungu; katiumba, na swiswi ti wakwe. Ti wantu wakwe na ngoto wa maisio yakwe. ⁴Engiani malangoni mwakwe kwa ntogoo na nyuani mwakwe kwa kusifu. Mtogoeni yeye na ditukuzeni zina dakwe. ⁵Maana Yahwé ni mwema; uaminifu wa kiaga chakwe wadumu milele na uaminifu wakwe uvyazi na uvyazi wose.

Chapter 101

¹N'ndaniimbe uaminifu wa agano dako na kuaha; kwako, Ee Yahwe, n'ndanikuimbie ntogoo.²N'ndanende mwe sia ya uadilifu. Oh, ni ini wondaweze kwangu? N'ndanende kwa uadilifu mwe nyumba yangu. ³Nkinaniike ugozoi wa ubanasi mbele ya meso yangu; nakimwa ni ubanasi wesao mana; nkaunautozane na mimi.⁴Wantu wekuhohotokao wondawanibade mimi; mie nchehanganya na ubanasi. ⁵N'ndanimdagamize yoyose mumng'una mwehehi yakwe kwa sii. Nkinanimzimize yoyose mwenye ugobo. ⁶Nondaniwasague wada waaminifu mwe sii wekae ntendeo yangu. Wada wendao mwe sia ya uadilifu wondawanitumikie.⁷Wantu watiizi nkawanawasigae mwe nyumba yangu; wambea nkawanawakaibishwe mbele ya meso yangu. ⁸Keo mpaka keo n'ndaniwadagamize wabanasi wose kuawa mwe sii; n'ndaniwause wagozao ubanasi wose mwe mzi wa Yahwe.

Chapter 102

¹Tegeeza maombi yangu, Ee Yahwe; tegeeza niiavyo kwako. ²Wesekufisa cheni chako hae na mimi ukati wa sungu. Unitegeeze nikakwetanga, ukanye kuniandua. ³Kwa ajii misi yangu yomboka inga mosi, na mavuha yangu inga moto. ⁴Moyo wangu uumizwa neivyo inga mani yekunyaayo. Najaa kuda nkande yoyose. ⁵Nasongwa ni kuhuma, nkinyuuka mno. ⁶Nenga mwai ya jangwani; nkitenda inga kungwi mwe mahagae. ⁷Nagona meso inga shomoro hesii, ikedu uanga ya paa. ⁸Wankuu wangu wanilaumu musu mgima; wada wanibea watumia zina dangu mwekunikumiza. ⁹Nada mazai inga mkate nachanganya ninywacho na mesozi. ¹⁰Kwa ajii ya maya yako makai; kunenua uanga kunasasi. ¹¹Misi yangu yenga kizui kififiacho, naho nanyuuka inga mani. ¹²Mia wee, Yahwe, waishi milele, na kumbukumbu yako ni kwa uvyazi wose. ¹³Wee wondaugooke na kuilehemu Sayuni. Ivi aha ni ukati wa kumlehemu yeye. Ukati wekusagulwao ubua. ¹⁴Kwa maana wandima wako wayalizia maiwe yakwe akundayo na kuyafia mbazi mavumbi ya mahagae yakwe. ¹⁵Mataifa yonda yadihishimu zina dako, Yahwe, na wafaume wose wa si wondawauhishimu utukufu wako. ¹⁶Yahwe anda aizenge vituhu Sayuni na ondaoneke mwe utukufu wakwe. ¹⁷Ukati uo ondaandue maombi mphehe; nkanaayaemee maombi yao. ¹⁸Inu yondaigondwe kwa ajii ya uvyazi wezao na wantu wesaozati kuvyaigwa wonda wantunye Yahwe. ¹⁹Maana kakauasi tangu hantu heuanga hatakatifu; ²⁰Tangu mbinguni Yahwe kaikauasi, ili kutegeeza kuhuma kwa wafungwa, kuwatohoa wekuahwao kukomwa. ²¹Akabinda wantu wondawaditangaze zina da Yahwe mwe Sayuni na sifa zakwe mwe Yerusalemu. ²²Ndiho mataifa na faume wendaho wekonge hamwe kumtumikia Yahwe. ²³Kadoa nguvu zangu gati gati ya siku zangu za kuishi, kazihunguza siku zangu. ²⁴Nkigombeka, "Mungu ywangu, wesekunidoa gatigati ya siku zangu; wee uaha hata uvyazi wose. ²⁵Tangu aho kae wee kuiika sii hantu hakwe; mbingu ni ndima ya mikono yako. ²⁶Mbingu nasii vyondavidagamie mia wewe wasigaa; vyonda visakae inga mavazi; wondauviuse inga wantu wausavyo mavazi yekusakaayo, navyo nkavina vioneke vituhu. ²⁷Mia wee ni yudayuda, na myaka yako nkaina iwe na kiheo. ²⁸Wana wa wandima wako wondawasongwe ni kwekaa, na uvyazi wao wondawekae mwe upeo wako.

Chapter 103

¹Nenda nimitogoe Yahwe maisha yangu vyose vyeimo mwangu, nenda niditogoe zina dakwe takatifu. ²Mwe maisha yangu yose nendanimtogoe Yahwe, na kukumbuka ugosozu wakwe wose mtana. ³Yeye afia zako zose; ahonya ntamu zako zose. ⁴Aukomboha ugima wako zidi ya ubanasi, akuhamba taji kwa uaminifu wa kiaga chakwe na agosoa kwa lehema. ⁵Autosheeza ugima wako kwa mbui ntana ili kwamba ujana wako ugosolwe uhya kana tai. ⁶Yahwe agosoa ye haki naye agosoa uwahi wa haki kwa ajii ya wose wekuoneewao. ⁷Amhinya Musa sia zakwe, ugosozu wakwe kwa uvyao wa Israeli. ⁸Yahwe niywa mbazi na neema; ni mzizimizi ana kiaga kikuu cha uaminifu. ⁹Nkana aazibu misi yote; nakimwa misi yose. ¹⁰Nkatihiazikia swiswi kana zambi zetu ambavyo za stahii au kutiha kuigana zikundavyo zambi zetu. ¹¹Kana mbingu zeivyo uwanga kwemboka sii, nee weivyo ukuu wa uaminifu wa kiaga chakwe kwa ao wada wamgimbi kao yeye. ¹²Kana via mashaliki yeivyo hae na magalibi ivi nee vyeivyo kausa hatia zetu za zambi zetu hae na swiswi. ¹³Kana via tate enavyo na mbazi kwa wanawe nee Yahwe anavyo na mbazi kwao wamgimbikao. ¹⁴Maana amanya tekuumbwavyo; amanya kuwa ti mavumbi. ¹⁵Kana yeivyo kwa mwanadamu, misi yakwe ni kana mani, yativa kana ua mwe munda. ¹⁶Dikatoigwa n'npeho, nado daga, na nakuna hata yumwe mdaha kutamwiia hantu dekuwaho. ¹⁷Akini kiaga cha uaminifu wa Yahwe ki kwa wada wamtunyao yeye kae na kae. Haki yakwe yaendee kwa uvyao wao. ¹⁸Watoza kiaga chakwe na kukumbuka kutunya maagizo yakwe. ¹⁹Yahwe kaika kiti chakwe cha enzi mbinguni, na ufaume watawala juu ya kia muntu. ²⁰Mtogoeni Yahwe, nywie malaika zakwe, nywinywi hodali wenao nguvu na mgosowao mbui zakwe na kuntu aya sauti ya mbui yakwe. ²¹Mtogoeni Yahwe, nywie jeshi da malaika wose, nywie ni wandima mgosoa ukundiso wakwe. ²²Mtogoeni Yahwe, viumbe wakwe wose, hantu hohose atawalaho. Nenda nitogoe Yahwe ugima wangu wose.

Chapter 104

¹Nondanimgimike Yahwe maisha yangu yose, Ewe Yahwe Mungu wangu, wee ni mkuu sana, kuhambwa utukufu na enzi. ²Wegubika mwenye kwa nuu kana kwa nguo kuanika mbingu kana pazia za hema. ³Kuika mawingu mhimii wa vyumba vyako; ayagoso mawingu kuwa gai dako; denda uwanga ya mawawa ya npeho. ⁴Yeywe aigosoa npeho kuwa wazumbe wakwe, miyenge ya moto kuwa watandima wakwe. ⁵Kaika misingi ya sii, nayo nkainaiusigwe kamwe. ⁶Wee mwekuigubika sii kwa mazii kana kwa nguo; mazii yagubika miima. ⁷Kukemea kwako kugosoa mazii kupungua; kwa nkoo ya umbauwa wako ukahauka kwa haraka. ⁸Miima yenuka, na makoongo yaenea hantu ambaho wee kubinda kuhasagua kwa ajii yao. ⁹Kuika mihaka kwa ajii yao ambao nkawadaha kuwemboka; nkayadaha kugubika sii vituhu. ¹⁰Yeywe kagosoa soko kuseza mazii kwe makongo; nkoongo kuseeza gatigati ya miima. ¹¹Yasambaza mazii kwa ajii ya wanyama wose wa mweminda; npunda wa polini wasenga nkiu yao. ¹²Nkandani ya ukoongo wadege wazenga masasa yao; waimba gati ya matambi. ¹³Wetiya maji mwe mwima kuawa mwe chumba chakwe cha mazii mawingine. Sii imemezwa kwa matunda ya ndima zakwe. ¹⁴Kuyagoso mani ya kuuwe kwa ajii ya wanyama na mazao kwa ajii ya wantu kuima ili kwamba wantu wadahe kuvyaiisa nkande kuawa asi. ¹⁵Agosoa npembe kumfulahisha mntu, mavuta yakumgosoa cheni chakwe king'ae, na nkande kwa ajii ya kugookea ugima wakwe. ¹⁶Miti ya Yahwe yapata fua nyingi; Mielezi ya Lebanoni yekuhandwayo. ¹⁷Aho wadege wagosoaho masasa yao. Na degemazii, misonobai inyuma yakwe. ¹⁸Mbuzi mwitu wekaa kwe mwiima mlefui; na elufu wa mwiima ni kimilio la wibari. ¹⁹Kasagua mwezi kuika alama ya majila; zua damanya kuswa kwakwe. ²⁰Wee wagoso kiza cha kiyo ambacho wanyama wose wa polini waawa chongoi. ²¹Wana simba wanguuma kwa ajii ya mawindo na waonda nkande yao kuawa kwa Mungu. ²²Zua dekuawaho, waita zao na kugona mapango yao. ²³Ukati uouo, wantu waawa chongoi kuita kwe ndima zao na utendandima wakwe mpaka guoni. ²⁴Yahwe, ni jinsi yani ndima zako zeivyo nyingi na za aina mbai mbai! Kwa viugo zigosolwa zose; sii imeema ndima zako. ²⁵Kuda kuna bahai, yenye kina kilefu na pana, ikiwa na viumbe vingi vyesivyo kuhisabika, vyose vidodo na vikuu. ²⁶Meli yatamba umo, na nee eimo Lewiathani wekumuumbaye asigige bahai. ²⁷Awa wose wakukauwa wewe uwenke nkande kwa ukati. ²⁸Uwenkao nkande, wakonga, ufumbuapo mkono wako, watosheka. ²⁹Ufisaho cheni chako, wapatasungu; ukausa npungie yao wafa na kuuya mwe msanga. ³⁰Utumaho Roho ywako, waumbwa, nawe watenda uhya sii. ³¹Utukufu wa Yahwe na udumu milele; Yahwe na uonee nyemi uufi wakwe. ³²Yeye akauwa asi, nayo hutikisika, nakuidonta miima, nayo yaavya mosi. ³³Nonda nimwimbie Yahwe maisha yangu yose; nondanimwimbie sifa za Mungu wangu niki mgima. ³⁴Mawazo yangu na yawe yemwiye kwakwe; nondanione nyemi mwe Yahwe. ³⁵Wenye zambi na wausigwe mwe sii, na wabaya wesekuwaho vituhu. Nondanimisifie Yahwe maisha yangu yose. Msifu Yahwe.

Chapter 105

¹Mtgoeni Yahwe, detangeni zina dakwe; mgosoe mbui zakwe zimanyikane kwe mataifa. ²Mwimbieni yeye mwimbieni ntogo yeye, tamwiiani mbui zakwe zose za ajabu. ³Mwefenye kwe utakatifu wa zina dakwe; moyo wao wamuondao Yahwe watamiwe. ⁴Muondezeni Yahwe na mkangafu wakwe; ondezani kuwaaho kwakwe maisha. ⁵Kumbukani mbui za ajabu ekuzigosoazo, ⁶miujiza yakwe na amli ziwazo mwe kanwa chakwe, nywie kivyazi cha Ibrahimu mgosozi yakwe, nywie wantu wa Yakobo, wasagulwa wakwe. ⁷Yee ni Yahwe, Mungu ywetu. Amli zakwe zi uanga ya sii yose. ⁸Ye akumbuka kiaga chakwe milele, mbui ekuamuluyo kwa ajii ya vivyazi elfu. ⁹Akikumbuka kiaga ekugosoacho na Ibrahimu na kiaga ekweisacho kwe Isaka. ¹⁰Iki nee ekumsibitishiacho Yakobo sa agano na enga agano da milele kwe Israeli. ¹¹Akaamba, "N'ndanikwenke wewe sanga ya Kanaani enga mphaamo yako ya ulisi." ¹²Katamwiia idi ukati wekuwaho wacheche kwe hisabu, yani wacheche sana, nao wawa wageni mwe sii. ¹³Wakaita taifa kubua taifa na kuawa ufaume umwe kwita mtuhu. ¹⁴Nkekuluhusu yoyose kugosoa maufli; akawaegezea wafaume kwa ajii yao. ¹⁵Akaamba, "Mwesekuwadonta wasiswa mavuta wangu, naho mwesekuwarzuu manabii wangu." ¹⁶Ketanga saa kwe sii; akauwa upatikanaji wa mkate wose. ¹⁷Akaagiia muntu aho hao; Yusufu akatagwa sa mgosozi. ¹⁸Miundi yakwe ikazengetezwa kwa mphingu; akavikwa mnyoo wa chuma mwe singo yakwe, ¹⁹wekubuahwa ukati wa mbui yakwe, nayo mbui ya Yahwe ikamgeeza. ²⁰Mfaume akaagiia wandima kumfungua; mtawala ya wantu akamuekea hulu. ²¹Akamuika kua mgookezi ya nyumba yakwe enga mtawala ya mai zakwe zose, ²²kuwambia wakuu enga ekukundavyo na kuwahinya viongozi wakwe viugo. ²³Naho Israeli akengia Misri, na Yakobo akekeaa mda kwe sii ya Hamu. ²⁴Yahwe akawajaia wantu wakwe wavyae sana, na akawagosoa wawe na mkangafu kuiko wankuu wao. ²⁵Akasibabisha wankuu wao wawe na maya na wantu wakwe na kuwagosomea nkivyo wagozi wakwe. ²⁶Akamuagiia Musa, mgosozi yakwe, na Haruni, ekumsaguae kae. ²⁷Wagosa ishala zakwe kwe Wamisri na vihii vyakwe kwe sii ya Hamu. ²⁸Akaagiia kiza na kikagosa si iyo kua kiza, miya wantu wakwe nkawokwetikia amli zakwe. ²⁹Akahitua mazi yakawa mphone na kuwakoma samaki wao. ³⁰Sii yao ikamema majula, mpaka kwe nyumba ya watawala wao. ³¹Akatamwiia, na mabunga ya nisi na mada wakamema mwe mzi. ³²Akahitua fua yao kua fua ya maiwe, hamwe na miae ya moto uanga ya sanga yao. ³³Akaibananga mizabibu yao na mitini yao; akaibonda miti ya mzi wao. ³⁴Akatamwiia, na sige wakeza, sige wekumemao sana. ³⁵Sige wakada mboga zao zose za mani kwe sii yao. Wakada mazao yose mwe sanga. ³⁶Akamkoma kia mvyagwa ya bosi mwe sii yao, malimbuko ya ukangafu wao. ³⁷Akawalavya se Waisraeli wakawa na hea na zahabu; nkahana yumwe wa kolwa dakwe mwekwekungwaa siai. ³⁸Misri wakatamiwa wekuhaukaho, kwa mana Wamisri nee wakawaogoha. ³⁹Akatangaa zunde diwagubige na akagosa moto uwamuike ukati wa kio. ⁴⁰Waisraeli wakaombeza nkande, nae akawaetea nkwa na wakaetewa mkate kuawa mbinguni. ⁴¹Akagawa baawe, mazi yakatika kuawa umo; yakajoomoka kwe jangwa sa mto. ⁴²Kwa kua kakumbuka kiaga chakwe kitakatifu ekukigosoacho kwe Ibrahimu mgosozi yakwe. ⁴³Akawaongoea wantu wakwe kwa nyemi, wateule wakwe kwa vuzo da ushindi. ⁴⁴Akawenka sii za mataifa; wakadoa miliki ya mai za wantu ⁴⁵ili wadahe kuzitoza amli zakwe na kwetikia shaia zakwe. Mtgoeni Yahwe.

Chapter 106

¹Msifuni Yahwe. Mtogeeni Yahwe, kwa kuwa ni yedi, kwa mana uaminifu wa agano dakwe wekaa milele. ²Ni ndai mdaha kuyataazia magosozi makuu ya Yahwe ama kuyatangaza mwe ukamiifu sifa zose za magosozi yakwe ya kuaminika. ³Wabalikiwa wada wagoao matana na magosozi yao ya haki misi zose. ⁴Ee Yahwe, ukumbuke, uwaonyeshaho wantu wako neema; unambize uwahonyaho. ⁵Nioene mafanikio ya wateule wako, wakatamiwa mwe kutamiwa kwa taifa dako, na utukufu hamwe na upazi wako. ⁶Tigosoa zambi enga baba zetu, tikosea, na kugosoa vibaya. ⁷Tati zetu nkawekuyamanye magosozi yako ya ajabu mwe Misri; wayabea magosozi yake mangi ya uaminifu wa agano; wakaasi he bahai, bahai ya Shamu. ⁸Hata ivyo, yee kawahonya kwa ajii ya zina dakwe ili adahe kuzigubua nguvu zakwe. ⁹Akaikemea Bahari ya Shamu, nayo ikanyaa. Ikabinda akawao ngozi vilindi, enga kwamba ni jangwani. ¹⁰Akawahonya kulawa mwe mkono wa wada wawakimao, na akawahonya kulawa mwe mkono wa mnkuu. ¹¹Mia mazi yakawagubika washindanao nao, nkakuna hata yumwe mwekuhona. ¹²Nee wekuyaaminiho maneno yakwe, nao wakaimba sifa zakwe. ¹³Iya wakajaa halaka kia ekugosocho, nkawekuyagoja maelekezo yakwe. ¹⁴Wawa na tamaa yesayokutosheka jangwani, wakamgeeza Mungu nyikani. ¹⁵Akawenka wakundacho, mia akatuma utamu dekuwa wahanganiado mii yao. ¹⁶Mwe nkambi wakawa na kinyuu uanga ya Musa na Haruni, kuhani mtakatifu wa Yahwe. ¹⁷Sii ikavuguka na kumwankia Dathani na ikawagubika wafuasi wa Abiramu. ¹⁸Moto ukaaka gatigati yao, moto ukawadamiza waovu. ¹⁹Wakagosoa ndama uko Horebu na kuigimbikia kizuu cha kuyeyuka. ²⁰Wakauhitua utukufu wa Mungu kuwa mfano wa ng'ombe mda mani. ²¹Wakamjaa Mungu mwokozi wao, mwekugosoe mambo makuu mwe Misri. ²²Kagosoa magosozi ya kihii mwe si ya Hamu na magosozi makuu he Bahari ya Shamu. ²³Mungu ne katangaza ubanasi wao, kama nkio Musa, mteule wakwe, akengia gati kuhitua maya yakwe zidi ya kuwadagamiza. ²⁴Wakabinda wakaibeua si ya matunda, nkawekuiamini ahadi yakwe, ²⁵bali wakalalamika mwe mahema yao, na nkawekumtii Yahwe. ²⁶Kwa iyo akenua mkono wakwe na kuapa kwao kuwa endaawaekee wafe jangwani, ²⁷akau tawanya uzao wao gatigati ya mataifa, na kuwatawanya mwesii za kigeni. ²⁸Wakamvika Baal ya Poeri na wakazida zabihu zekuavigwazo kwe wekufao. ²⁹Wakamkasiisha kwa magosozi yao, na kutoigwa ni tamu baya dekuwahanganiado gati yao. ³⁰Ndiho Finehasi akenuka kwengia gati, na pigo dikahea. ³¹Dikahesabika kwakwe kama tendo da haki kwa vizazi vyose hata milele. ³²Naho wakamkasiisha Yahwe he mazi ya Meriba, na Musa akasuubika kwa ajii yao. ³³Wakamkweza maya Musa nae akatamwia halaka. ³⁴Nkawekuyabananga mataifa kama Yahwe ekuamluvye, ³⁵bali wakahanganyana na mataifa na wakahina sia zao, ³⁶wakaabudu vizuu, navyo vikawa mtego kwao. ³⁷Wana wao na wandee wao wakawalavya kwe npepo. ³⁸Waketia nheme yesayo masa, nheme ya wana na wandee wao, ambao wawalavya kama zabihu kwa vizuu vya Kanaani, wakainajisi sanga kwa nhome. ³⁹Wakanajisiwa kwa magosozi yao; mwe magosozi yao wakawa enga wakianga. ⁴⁰Yahwe akawakasikia wantu wakwe akawazalau wantu wakwe mwenye. ⁴¹Akawaluhusu mataifa, na wada wekuao wakawakima wakawatawala. ⁴²Wankuu zao wakawaonea, wakaseezwasi ya mamlaka yao. ⁴³Maa nyingi akenda kuwambiza, iya wakasongwa nkuasi nao wakaseezwasi kwa zambi zao wenye. ⁴⁴Hata ivyo, akakauwa ziki yao ekusikiaho wakaia kwa ajii ya msaada. ⁴⁵Akadimbuka agano dakwe hamwe nao na akauya kwa sibabu ya ukundiso wakwe. ⁴⁶Akawagosoa wose wekuwatekao wawafie mbazi. ⁴⁷Utihonye, Ee Yahwe, Mungu wetu. Utikonge kulawa gati ya mataifa ili kwamba tidahe kuditogoa zina dako takatifu na utukufu mwe sifa zako. Yahwe, ⁴⁸Mungu wa Israeli, na asifiwe tokea milele na milele. Wantu wose wakamba, "Amen." Msifuni Yahwe. Kitabu cha shano.

Chapter 107

¹Mtgoeni Yahwe, maana ni ywedi, na uaminifu wa kiaga chakwe wekaa kae na kae. ²Wagombeke ivi wekukombolwao ni Yahwe, wada ekuwahonyao kuawa mwe mikokno ya wankuu. ³Yeye kawakonga kuawa siza kigeni, kuawa mashaliki na maghalibi kuawa kaskazini na kusini. ⁴Waangadika mwe wangwa mwe sia ya nyika nkawekuona mzi wa kwekaa. ⁵Kwa kuwa nee wana saa na nkiu, wakafa moyo kwa ajii ya kusokea. ⁶Ikabinda wakamwetanga Yahwe mwe sungu yao, naye akawahonya kuawa mwe ziki zao. ⁷Akawaongoza kwembokea sia ya mwenga kwa mwenga wadahe kuita mjini kwekaa umo. ⁸Oh ili watu wantogoe Yahwe kwa ajii ya uaminifu wa kiaga chakwe kwa mbui ya vihii ekugosweeavyo wanadamu! ⁹Maana awaiganyiza hamu ya wenao nkiu, na hamu ya wada wenao saa yeye awegusa kwa mbui ntana. ¹⁰Wekumwe nee wekaa mwe kiza na kizuu cha ufe, watahwa mwe suuba na minyololo. ¹¹Inu ni kwa ajii wabea mbui ya Mungu na waemea maelekezo ya mwe uwanga. ¹²Mwekweizitiza miyoyo yao kwembokea magumu wapata mashaka na nkekwekuwa na yumwe ywa kuwambiza. ¹³Ikabinda wakamwetanga Yahwe mwe sungu yao nae akawaavya mwe ziki yao. ¹⁴Akawaavya mwe kiza mwe kizui cha ufe na kudumua vifungo vyao. ¹⁵Oh ili wantu wantogoe Yahwe kwa ajii ya uaminifu wa kiaga chakwe na kwa mbui ya kihii ekugosoayo wa wanadamu! ¹⁶Kwa kuwa kabonda malango ya shaba na kudumua mapino ya chuma. ¹⁷Nee ni wabahau mwe sia zao za uasi na kusuubishwa kwa ajii ya zambi zao. ¹⁸Waza hamu yao ya kuda nkande yoyose, na wayosogeeya malango ya ufe. ¹⁹Ikabinda wamwiia Yahwe mwe sungu zao, naye akawaavya mwe ziki yao. ²⁰Katuma mbui yakwe na dikawahonya na kuwaokoa kuawa mwe ubanasi wao. ²¹Oh ili wantu wantogoe Yahwe kwa ajii ya uaminifu wa kiaga chakwe na kwa mbui ya kihii ekuwagosweeacho wanadamu! ²²Na waavye zabihu ya ntogoo na kubiikia ugosoz wakwe kwa kuimba. ²³Wekumwe watamba baharini mwe meli na kugosoa biashaa uwanga ya bahari. ²⁴Awa waona ugosoz wa Yahwe na vihii vyako mwe bahari. ²⁵Kwa kuwa kaamulu na kuvumisha nkusi na zoluba ambayo uyenua uwanga mawimbi ya bahali. ²⁶Wakwea uwanga kwe mazunde na kuseea kwa viindi. Nafsi zao zilolomoka mwe ziki. ²⁷Wazegazega na kupepesuka na kana mkozi na nkawekumanya da kugosoa. ²⁸Ikabinda wamwiia Yahwe mwe sungu zao, nae akawaavya mwe ziki zao. ²⁹Kaituiza zoluba, na mawimbi yakatuia. ³⁰Nee watamiwa kwa ajii bahali nee ni shwali na akawaeta kwe bandali wekutamano. ³¹Oh, ili wantu wantogoe Yahwe kwa ajii ya uaminifu wa kiaga chakwe na kwa mbui ya kihii ekuwagoswe eacho wanadamu! ³²Wamgimbike yeye mwe bumba da wantu na wantogoe yeye mwe baaza da viongozi. ³³Kahitua mito ikatenda wangwa, ngodi za mazi zikatenda si nkavu, ³⁴na sii ya matunda mangi ikatenda si yesayokuvyaa kwa ajii ya uovu wa wantu wakwe. ³⁵Kahitua wangwa ukatenda ziwa da mazi na sii nkavu ikatenda ngodi ya mazi. ³⁶Kawekaza uko wenao saa, nao wakazenga mzi na kwekaa umo. ³⁷Wazenga mzi ili kuhanda mimea tanga, kuhanda zabibu na kueta umo mazao faa. ³⁸Yeye awabaliki waongezeka sana mwe hisabu. Nkaeka mifuho yao ihungue mwe hisabu. ³⁹Ikabinda wakahungua na wakazilika kwa ziki na suuba. ⁴⁰Akawetiia viongozi ubezi na akawatenda wazunguuke mwe wangwa, hantu hesaho na sia. ⁴¹Akini kawainda wakundao zidi ya suuba na kujali kwa ajii ya familia yakwe kana bunga da ngoto. ⁴²Wenao haki wenda waone idi na kutamiwa, na uovu wose wenda uone kufunga kanwa chakwe. ⁴³Yoyose mwenye viugo akundwa kuyakauwa aya na kumamaankanya juu ya ugosoz wa uaminifu wa kiaga cha Yahwe.

Chapter 108

¹Ee Mungu, moyo wangu u thabiti; nndaniimbe, naam, nndaniimbe sifa pia kwa moyo mkuu. ²Enuka, kinanda na kinubi; nndanenuke keo keo sana. ³Nndanikushukuu wewe, Yahwe, mwe wantu; nndanikuimbie sifa mwe mataifa. ⁴Kwa maana uaminifu wa kiaga chako ni mkuu juu ya mbingu; na uaminifu wako wabua kwe mazunde. ⁵Ee Mungu, wenulwe uwanga ya mazunde, na utukufu wako utukuke mwe si. ⁶Ili kwamba wada uwakundao waokolwe, utiokoe swiswi kwa mkono wako wa kuume na unijibu. ⁷Mungu katamuia mwe utukufu wakwe; "Nndanishangilie; nndaniipange Shekemu na nndandihime bonde da Sukothi. ⁸Gileadi ni yangu, na Manase ni yangu; Efraimu ni nguvu ya mtwi wangu; Yuda ni ngoda yangu ya kifaume. ⁹Moabu ni bakui dangu da kunawia, nndanchase kiatu changu uwanga ya Edomu; nndanipaze sauti kwa ajii ya Filisti. ¹⁰Nndai ndiye anegae kwe mzi imala? Nndai ndiye aniongoze mpaka Edomu?" ¹¹Ee Mungu, nkiye wewe mwekutiemea? Huita kwe nkondo na jeshi detu. ¹²Utehe msaada dhidi ya adui yetu, maana msaada wa wanadamu ni bue. ¹³Nndatishinde kwa msaada wa Mungu; andaawajate maadui zetu.

Chapter 109

¹Zaburi ya Daudi. Mungu nimtogoaye usekunyamaa. ²Kwa ajii wabanasi na wafyosi wanihangania watamwiia ufyosi kuhusu minu. ³Wanzunguuka na kutamwiia mbui za nkumbizi na wanihungania pasina sibabu. ⁴Waniiha kashfa badii ya ukundiso iya mii nawaombea. ⁵Waniiha ubanasi, badii ya matana na wakimwa ni ukundiso wangu. ⁶Sagua mtu mbanasi mnkuu zaidi ya wamtu awa; sagua mshitaki agooke mkono wakwe wa kuume. ⁷Na akezakuahwa aonekane nkane masa maombi yakwe yaoneke ni zambi. ⁸Siku zakwe zitende nchenche mamlaka yakwe yadoigwe ni mntu mtuhu. ⁹Wanawe watende yatima na mkaziwe atende mjane. ¹⁰Wanawe watangetange na kuombeza ombeza wakalawa mwe nyumbe zao zekubamkazo na kuombeza nkande au hea kwa wembokao sia. ¹¹Mtigia na adue vintu vyakwe vyose enavyo; wageni wadoe mapato ya ndima yakwe. ¹²Asekuuwia yoyose wa kungosoea wema mntu yoyose asekuwaonea mbazi yatima wakwe. ¹³Wanawe wadagamizwe mazina yao yafutwe kwe kivyazi chezacho. ¹⁴Ubanasi wa tatizao utaguswe kwa Yahwe; na zambi ya mamiakwe isekuyalwa. ¹⁵Masa yao na yawe mbele ya Yahwe siku zose; Yahwe na aiuse kumbukumbu yao mve inu dunia. ¹⁶Yahwe na atinde ivi kwa sibabu mntu uyu nkekusumbuka kuoweshe uaminifu wa kiaga chochose iya badii yakwe kawavigaviga wanyonge, wenaohitaji na kuwakoma wekufao moyo. ¹⁷Katamiwa ni kuavya laana na imuwie mwenye. Kakimwa ni kuavya baraka na baraka zose zisekweza kwakwe. ¹⁸Kavaa mbui ya kulani enga nee hambo dakwe na laana ikengia kwakwe enga mazi na enga mavuta mwe mavuha yakwe. ¹⁹Laana zakwe na zihituke ziwe enga vazi avaado na kwegubika mwenye na enga mkande avaa kila siku. ²⁰Na aya na yatendo maiho ya mshitaki ywangu kuawa kwa Yahwe, tate ya wada wambao mbui mbaya kwangu. ²¹Yahwe Zumbe wangu, unishuhulikie kwa vyedi kwa ajii ya zina dako. Kwa ajii ya uaminifu wa kiaga chako ni chedi uniokoe. ²²Kwa ajii ni mnyonge na mhitaji na moyo wangu uumizwa. ²³Nndanitoweke enga kizui cha guoni napepeuswa enga sige. ²⁴Mavindi yangu yatenda mahufu kwa ajii ya kufunga nawa msisii na mavuha. ²⁵Nkibewa ni washitaka wangu; wakaniona wasingise mitwi yao. ²⁶Nambiza, Yahwe Mungu wangu; unihonye kwa uaminifu wa kiaga chako. ²⁷Nao wamanye kuwa wee ne mve kugosoa ivi, kwamba wee, Yahwe, mwekugosoa ivi. ²⁸Etiho wanilani tafazali naomba unibaliki wakanihangama wengiwe ni soni iyakini mndima ywako atanuwe. ²⁹Wankondo wangu na wagewe soni wehambe soni zao enga khambo. ³⁰Kwa kanwa changu naavye ntogoo nkuu kwa Yahwe; nndanimtogoe gatigati ye kusanyiko. ³¹Kwa ajii ndanigooke mkono wa kuume wa mhitaji ili nimhonye dhidi ya wada wamuahao.

Chapter 11

¹Ni kwako Yahwe napata saama; ni kwa namna ihi ndaugombeke nami, "Ruka kama mdege hadi kwemwiima"?

²Kauwa! Wabanasi waandaa mpinde zao. Wataarisha kwekiza mishale yao kwenkamba ili wafyatue mioya ya wenye haki. ³Ikawa misingi ibanika, mwehaki andaagosee mbwai? ⁴Yahweh yuuko kwehekalu takatifu; meso yakwe yakauwa, yakauchunguza ubinadamu. ⁵Yahweh awachunguza wose wehaki na wabanasi, bali awachukia wapendao kuwaumiza watuhu. ⁶Yeye huwaonyesha wabanasi makaa ya maiwe ya moto wa jehanamu; upepo wokao undauwe ni sehemu yao kuawa kwe kikombe chakwe! ⁷Kwa via Yahweh ni mwehaki, Nae apenda haki; wehaki wenda waone cheni chakwe.

Chapter 110

¹Yahwe amwamba zumbe wangu, "Ekaa mkono wangu wa kuume, mpaka nendaho niwaike wabaya wako sii ya miundi yako." ²Yahwe onda anyooshe ngoda ya nguvu zako kuawa Sayuni; utawale gagati ya wabaya wako. ³Siku ida ya uwezo wako, wantu wako wonda wakutongee uku wavaa nguo za utakatifu wakundazo wenye; tangu ifu da keokeo ubwanga wako wondo uwe kwako via mnyozu. ⁴Yahwe kaapa naho nkana abadiike; "Wee u kuhani milele baada ya namna ya Melkizedeki." ⁵Zumbe yukwe mkono wako wa kuume. Siku ida ya hasila yakwe onda akome wafaume. ⁶Yee onda ahukumu mataifa; onda aumemeeze uwanja wa nkondo na vimba; onda awakome viongozi kwe sii nyingi. ⁷Onda anywe mazi ya koongo siiayi, kisha baada ya ushindi onda enue mtwi wakwe uwanga.

Chapter 111

¹Ntogweeni Yahwe. Nndanimtogoe Yahwe kwa moyo wangu wose gatigati ya zumozumo da wenye haki, na gatigati ya mkuntano. ²Ndimba za Yahwe ni nkuu, zikagojwa na wada wazitamano. ³Ndimba yakwe ni adhama na utukufu, na haki yakwe yadumi milele. ⁴Nkugosoa mambo makuu ambayo yandayakumbukwe; Yahwe ni mwenye mbazi na neema. ⁵Kuwenka nkande wandima wakwe waaminifu. Siku zose andaadikumbuke kiaga chakwe. ⁶Kaonyesha uweza wa ndima zakwe kwa wantu wakwe kwa kuwenka urithi wa mataifa. ⁷Ndimba za mikono yakwe ni za kuaminika na haki; maagizo yakwe yose ni ya kuaminika. ⁸Yathibitika milele, yagosolwa kwa uaminifu na vitana. ⁹Aliwapa ushindi watu wake; aliliteuwa agano lake milele; jina lake ni takatifu na lakutisha. ¹⁰Kumcha Yahwe ni mwanzo wa hekima wada watozao maagizo yakwe waelewa vyedi. Ntogoo yakwe yadumu milele.

Chapter 112

¹Mtogoweni Yahwe. Aagizwaye vyedi na amri zakwe. ²Uvyazi wake wendauwe na nguvu duniani; uvyazi umchao mungu wenda ubarikiwe. ³Nyumbai mwake muna utajii wa mai na haki yakwe yendaikumilele. ⁴Nuru yang'aa kwe kiza kwa ajii ya muntu mmcha Mungu' yeye ni wa fazii, mfambazi na haki. ⁵Kuba mgosoa fazii na kukopesha, mgosoa mbui zakwe kwa uaminifu. ⁶Kwa mana nkhanaausigwe; mwenye haki endaakumbukwe milele. ⁷Nkhana woga na mbui zesizokutama ni jasiri, amtumainia Yahwe. ⁸Moyo wakwe umpheho nkhan woga mpaka endaho aone ushindi zidi ya watesi wakwe. ⁹Awenkha wantu wesiokuwa na kintu kwa ukarimu; haki yakwe yadumu milele; endaenulwe kwa heshima. ¹⁰Mntu mbaya endaaone soni na enda afemaya; endaasage meno yakwe na kuyeyuka; tamaa ya wesehaki yondayage.

Chapter 113

¹Mtogoeni Yahwe. Mtogoeni yeye, ninyi wandima wa Yahwe; Togoani zina dakwe Yahwe. ²Ditukuzwe zina dakwe Yahwe, tangu sasa na hata milele. ³Kuawia keo hadi guoni zina dakwe ditogolwe. ⁴Yahwe kenulwa uwanga ya mataifa yose na utukufu wakwe wabua hadi mbinguni. ⁵Ni ndai muigana na Yahwe Mungu ywetu, ⁶mwenye kiti chakwe uwanga, akauaye si angani na duniani? ⁷Amwenua masikini kulawa kwe mavumbi na kumkweza mhitaji kulawa kwe kifusi, ⁸ili amuike hamwe na wakuu hamwe na wakuu wa wantu wakwe. ⁹Amwenka wana mvyee mwesekuvyaa amgosoa awe mvyee mwenye kinyemi mtogoeni Yahwe!

Chapter 114

¹Israeli ye kuawaho Misri, na nyumba ya Yakobo tangu kuawa mwe wada wantu wa kigeni, ²Yuda akahatenda nee hantu hakwe hatakatifu, Ufaume wa Israeli. ³Bahari iona ikaguuka; Yordani ikauya nyuma. ⁴Miima ikiuka enga ngoto wagosi viima vikiuka enga wana ngoto. ⁵Wee bahari kwa mbwai kuguuka? Yordani kwa mbwai kuuya nyuma? ⁶Miima, kwa mbwa mkiuka enga wana ngoto? Enyi vilima wadogo, kwa nini mliruka kama wana kondoo? ⁷Zingiza, wee sii, mbele za Zumbe, uweponi mwa Mungu ywa Yakobo. ⁸Kahitua mwamba kuwa ziwa da mazi, iwe gumu kua chemchem.

Chapter 115

¹Nkiyo kwetu, Yahwe, nkiyo kwetu, iya kwa zina dako uete ntunyo kwa ajii ya ukwei wa kiaga chako na ukwei wako. ²Kwani mataifa yashuutize yambe, "Yu hahi Mungu ywako?"³Mungu ywetu mweuko uwanga, agosowa chochose akundacho. ⁴Vizuu vya mataifa ni hea na zahabu, ndima za mikono ya wantu. ⁵Vizuu ivyo vina vyanwa iya nkavigombeka; vina meso, iya nkaviona; ⁶vina magutwi, iya nkavisikia; vina mphuwa iya nkavihefy. ⁷Vizuu ivyo vina mikono, iya nkavitoza; vina miundi, iya nkavidaha kwenda; waa nkavitamwia viaavyo mwe vyanwa vyao. ⁸Wada wavigosoao wafanana navyo, viya viya yoyose mvizumiya. ⁹Israeli, zumiya mwe Yahwe; yee nee mwambizi ywako na nkinga yako. ¹⁰Nyumba ya Haruni, zumiya mwe Yahwe; yee mwambizi ywako na nkinga yako. ¹¹Nywie mumtunyao Yahwe, mumzumiao, yee nee mwambizi ywenu na nkinga yenu. ¹²Yahwe atigegeza naho enda atikaloweze; enda adikoloweze kolwa da Israeli; enda akoloweze kolwa da Haruni. ¹³Enda awakoloweze wada wantunyao, wose maika na wadaa. ¹⁴Yahwe na awagenyeze mno mno, nywinywi hamwe na wana wenu. ¹⁵Yahwe na awakoloweze, mwe kuumba uwanga nasi. ¹⁶Uwanga ni kwa Yahwe; iya si kawenka wanadamu. ¹⁷Wazimu nkawamtunya Yahwe, waa wose waseeawo si kwenako kimyemye; ¹⁸iya tenda timtunye Yahwe isasa na kae na kae. Mtunyen Yahwe.

Chapter 116

¹Namkunda Yahwe kwa kuwa ailegeeza sauti yangu na kuvika kwangu kwa ajii ya mbazi. ²Kwa sibabu kanitegeeza namwelanga yeye ningai naishi. ³Kamba za mauti zinizunguuka, na mitego ya kuzimu inikabii nkiona ziki na huzuni. ⁴Nikabinda nchetanga kwa zina da Yahwe: "Tafazai Yahwe, uihonye nafsi yangu." ⁵Yahwe ni mwenye neema na haki; Mungu ywetu ni mwenye mbazi. ⁶Yahwe awalinde wesio na hila; nkiseezwa sii akaniokoa. ⁷Nafsi yangu yadaha kuuya nhantu hakwe ha kuhumwiiza, kwa kuwa Yahwe kawa ywedi kwangu. ⁸Kwa maana kuokoa ugima wangu zidi ya ufe, meso yangu zidi ya mesozi, na miundi yangu zidi ya kwekungwaa. ⁹Nendanimkantukie Yahwe kwe sii ye weiyo hai. ¹⁰Nkimwamini yeye, hata nekugombekaho, "Nkisumiizwa sana." ¹¹Kwa kinyanyi nkigombeka, "Wantu wose wahufya." ¹²Nimuihe viivih Yahwe kwa wedi wakwe wose kwangu? ¹³Nenanichenue kikombe cha wokovu, na kwetanga zina da Yahwe. ¹⁴Nendanigenyeze viapo vyangu kwa Yahwe kwe uwepo wa wantu wakwe wose. ¹⁵Mauti ya wacha Mungu ina thamani hemeso ya Mungu. ¹⁶Ee Yahwe, mimi ni mndima ywako, mwana wa mjakazi ywako, kuvichopoa vifungo vyangu. ¹⁷Nendanikulavie zabihu ya shukulani na kudetanga zina da Yahwe. ¹⁸Nenda nigenyeze viapo vyangu kwa Yahwe kwe uwepo wa wantu wakwe wose, ¹⁹kwe nyu za nyumba ya Yahwe, gatigati yako Yerusalemu. Mtogoani Yahwe.

Chapter 117

¹Mtogoeni Yahwe, nyie mataifa yose; nyie wantu mhimidini yeye. ²Kwa via uaminifu wa agano dakwe ni kuu kwetu, na uaminifu wa Yahwe wadumu milele. Mtogoeni Yahwe.

Chapter 118

¹Mtogoeni Yahwe, kwa kuwa ni ywedi, kwa mana uaminifu wa kiaga chakwe wekaa kae na kae. ²Israeli na agombeke, "Uaminifu wa kiaga chakwe wekaa kae na kae." ³Nyumba ya Haruni na igombeke, "Uaminifu wa kiaga chakwe wekaa kae na kae." ⁴Watongeezi waminifu wa Yahwe na wagombeke, "Uaminifu wa kiaga chakwe wekaa kae na kae." ⁵Mwe ziki yangu nkhirwetanga Yahwe; Yahwe kanijibu na kuniika hulu. ⁶Yahwe yu hamwe nami; nkhirnaniogohe; mwanadamu onda anitendeni? Yahwe yu upande wangu kana mwambizi; ⁷nonda niwakauwe kwa kuvota wada weku iliwa. ⁸Ni vyedi kuwa na makazi mwe Yahwe kuliko kumtumainia mwanadamu. ⁹Ni vyedi kuguukia kwa Yahwe kuiko kuamini mwe wakuu. ¹⁰Mataifa yose wanizunguuka; kwa zinada Yahwe nkhiwauza hae. ¹¹Wanizunguuka; naam, wanibengea; kwa zina da Yahwe nkhiwauza hae. ¹²Wanibengea kana nyoki; halaka kana moto kati ya miwa; kwa zina da Yahwe nkhiwauza hae. ¹³Wanishambua ili wanigwise, akini Yahwe kanisaidia. ¹⁴Yahwe ni nguvu yangu na kinyemi changu, ne mnihonya. ¹⁵Vuzo da voti disikiwa mwe maskani ya wata haki; mkono wa kuume wa Mungu uvota. ¹⁶Mkono wa kuume wa Mungu utukuke; mkono wa kuume wa Yahwe uvota. ¹⁷Nkhiranife, bali nonda niishi na kuhikia ugo sozi ywa Yahwe. ¹⁸Yahwe kaniazibu vikai; akini nkhatzi kuamuu nikomwe. ¹⁹Univugue miango ya haki; nonda nengie na kumtogoia Yahwe. ²⁰Idi ni lango da Yahwe; mwe haki kwembosa aho. ²¹Nonda nikutogoe, kwa kuwa kunitambaisa, na kutenda uhoni wangu. ²²Iwe ambado wazengi wadiemea ditenda mengi. ²³Yahwe ne mgosozi waidi; kia kihii mwemeso yetu. ²⁴Unu ni msi ambao Yahwe kagoso; tonda titamiwe na kugoso nyemi. ²⁵Tafazali, Yahwe, utenkhe kuvota! Tafazali, Yahwe, utenkhe mafanikio! ²⁶Kabalikiwa yuda mweza gati ya zina da Yahwe; takubaliki kulava kwe nyumba ya Yahwe. ²⁷Yahwe ni Mungu, na katenkha nulu; itahani zabihu kwa sigi nkhandai mwa mazabahu. ²⁸Wewe ni Mungu ywangu, nami nonda nitogoe; wewe ni Mungu ywangu; nonda nikutunye. ²⁹Oh, mtunyeneni Yahwe; kwa kuwa ni ywedi; kwa ywedi; kwa maana uaminifu wa kiaga chakwe chekaa kae na kae.

Chapter 119

¹Nabaikiwa wada ambao sia zao nkazina lawama, watongea mwe sheia ya Yahwe. ²Wabaikiwa wada wazitozao amli zake sabiti, wamuondezao kwa moyo wao wose. ³Nkawatenda makosa; watongea mwe sia zake. ⁴Weye kutuamulu kuyatoza maagizo yako ili tuyasungumanye kwa umakini. ⁵Oh, ne nkakunda sia zangu ziwe sabiti nizitii amli zako! ⁶Ne nkinantaabike nizifikiiho amli zako zose. ⁷N'danikushukuu weye kwa unyoofu wangu wa moyo nefundishoho amli za haki yako. ⁸Nindazizitii amli zako; usekunibada ikedu. BETH. ⁹Ni jinsi yani mbwanga adaha kuendee kwekaa mwe sia yakwe ya utakatifu? Ni kwa kuitii mbui yako. ¹⁰Kwa moyo wangu wose nindanikuondeze weye; usekunibada niage hae na maangiizo yako. ¹⁰¹Nkiiyepusha miundi yangu na kia sia ya uovu ili nidahe kuitii mbui yako. ¹⁰²Nkikuita mhitu na amli zako za haki, kwa maana weye kunihinya. ¹⁰³Ni jinsi yani mbui zako zimwiye kwe majibu yangu, naam, yamwiye kuiko asai kwe kanwa changu! ¹⁰⁴Kwembokea maangiizo yako napata utambuzi; kwa iyo kia sia isayo ya kwei. ¹⁰⁵Mbui yako ni taa ya muundi miundi yangu na mwanga wa sia yangu. ¹⁰⁶Nkiapa na nkisibitisha, kua nindanizitii amli za haki yako. ¹⁰⁷Nkisubishwa mno; uniike meso, Yahwe, kana ukuniahidivyo mwe mbui yako. ¹⁰⁸Yahwe, tafazali hokea zabihu yangu ya hiali ya kanwa changu, na unihinye amli zako za haki. ¹⁰⁹Ugima wangu misi yose umwe mkono wangu, akini bado nkijaa sheia yako. ¹¹⁰Waovu wanitegea mtego, akini nkizati kwaga hae na maangiizo yako. ¹¹¹Moyoni mwangu nkiika mbui yako ili nisekweza nikakugoswea zambi. ¹¹²Kutukuka, Yahwe; unifundishe amli zako. ¹¹³Nkizigoso amli za agano dako kana upazi wangu milele, maana izi ni kinyemi cha moyo wangu. ¹¹⁴Moyo wangu uikwa kuzitii sheia zako milele mpaka kiheo kabisa. SAMEKH. ¹¹⁵Naihiwa na wantu wasitao-sitao, akini naikunda sheia yako. ¹¹⁶Weye ni fisio dangu na ngao yangu; naingoja mbui yako. ¹¹⁷Haukeni kwangu, ninywi mgosoao uovu, ili nidahe kuzitii amli za Mungu wangu. ¹¹⁸Unigosoe kwa mbui yako ili midahe kwekaa na nesekupatwa ni soni na matumaini yangu. ¹¹⁹Unisaidie, nami nindaniwe salama; misi yose nindanizimamankanye sheia zako. ¹²⁰Weye wawaemea wada wose wagao hae na sheia zako, maana wantu ao ni wandanganyifu na nki wakuaminika. ¹²¹Weye wawausa waovu wa sii kana mafusi; kwa iyo nazikunda amli zako sabiti. ¹²²Mwii wangu wazingiza kwa hofu yako, na naziogoha amli za haki yako. AYIN. ¹²³Nagoso cheicho sahihi na haki; usekunibada kwa watesi wangu. ¹²⁴Ue mzamana wa usitawi wa mndima wako; usekuwabada wenye kibui wanionee. ¹²⁵Meso yangu yasokea kwa kuungoja wokovu wako na mbui yako ya haki. ¹²⁶Muoneshe mndima wako uaminifu wa agano dako, na unihinye sheia zako. ¹²⁷Mie ni mndima wako; unenke umanyi ili nidahe kuzimanya amli za agano dako. ¹²⁸Ni ukati wa Yahwe kugoso, kwa maana wantu wazibonda sheia zako. ¹²⁹Hakika nazikunda amli zako kuiko zahabu, naam, kuiko zahabu ntana. ¹³⁰Ivyo nayatongea maangiizo yako yose kwa makini, na naihiwa na kia sia ya umbea. PE. ¹³¹Sheia zako ni za kihii, ndio saabu nazitii. ¹³²Ufafanuzi wa mbui zako waeta nulu; na kumwenka ufafanuzi bahau. ¹³³Kwa kanwa changu nkitangaza amli ya haki yako yose ambayo kuigubua. ¹³⁴Ninakinyemi mwe sia ya amli za agano dako zaidi kuiko mwe utajii. ¹³⁵Navugua kanwa changu na kuhemezuka, maana nazitamani amli zako. ¹³⁶Unihitukie na unihulumie, kana ugosoavyo misi yose kwa wada wadikundao zina dako. ¹³⁷Usekuongeza hatua zangu kwa mbui yako; usekuluhusu zambi yoyose initawale. ¹³⁸Unikomboe zidi ya wanadamu waonevu ili niyatii maangiizo yako. ¹³⁹Cheni chako kimwangazie mndima wako, na unihinye sheia zako. ¹⁴⁰Nkoongo za mesozi zatililika kuawa mwe meso yangu kwa saabu wantu nkawaitii sheia yako. TSADHE. ¹⁴¹Weye ni mwenye haki, Yahwe, na amli zako ni haki. ¹⁴²Kuzenka amli za agano dako haki na uaminifu. ¹⁴³Mbifya iniangamiza kwa saabu mnkuu wangu ajaa mbui zako. ¹⁴⁴Mbui yako ihmwa mno, nae mndima wako aikunda. ¹⁴⁵Nkina umuhimu na nazalauliwa, akini bado nkiyajaa maangiizo yako. ¹⁴⁶Aha yako ni ya haki milele, na sheia yako ni ya kuaminika. ¹⁴⁷Japo ziki na sungu vinipata, amli zako bado ni kinyemi changu. ¹⁴⁸Amli za agano dako ni za haki milele; unenke umanyi ili nidahe kwekaa. QOPH. ¹⁴⁹Nkiiya kwa moyo wangu wose, "Uniandue, Yahwe, nindanizitoze sheia zako. ¹⁵⁰Nakwetanga weye; uniokoe, mie nindanizitii amli za agano dako. ¹⁵¹Nenuka keo kabla zua nkadizati kuawa na kuia kwa ajii ya msaada. ¹⁵²Natumaini mwe mbui zako. Meso yangu yamwazi kio kigima ili nidahe kuafya uanga ya mbui yako. ¹⁵³Tegeeza mwiiyo wangu mwe uaminifu wa agano dako; uniike mgima, Yahwe, kana ukuahidivyo mwe amli zako za haki. ¹⁵⁴Wada wanisubuo wanikaibia, akini wa hae na sheia yako. ¹⁵⁵Nindanitifakali maangiizo yako na kuzigee maanani sia zako. ¹⁵⁶Ninakinyemi mwe amli zako; nkinaniijae mbui yako. GIMEL. ¹⁵⁷Weye u hehi, Yahwe, na amli zako ni za kuaminika. ¹⁵⁸Mda mlefufu ukwembokao nkehinyu kuawa mwe amli za agano dako ukuziikazo mwe hantu ha milele. RESH. ¹⁵⁹Uikaue suuba yangu na unisaidie, maana nkijaa sheia yako. ¹⁶⁰Univunie na kunikomboa; unihifazi, kana ukuahidivyo mwe mbui yako. ¹⁶¹Uhoni u hae na waovu, maana nkawazikunda amli zako. ¹⁶²Matendo yako ya mbazi ni makuu, Yahwe; uniike mgima; kana ugosoavyo misi yose. ¹⁶³Watesi wangu na wankuu wangu, akini bado nkizatikuita hae na amli za agano dako. ¹⁶⁴Nkiwaonawasaliti wagea kinyaa kwa saabu nkawaitoza mbui yako. ¹⁶⁵Kaua jinsi niyakundavyo maangiizo yako; uniike mgima, Yahwe, kana ukuahidivyo mwe uaminifu wa agano dako. ¹⁶⁶Kiini cha mbui yako ni kwei; kia yumwe mwenye amli za haki nkudumu mielel. SHN.

¹⁶¹Wakuu wanisuubu bia saabu; moyo wangu wazingiza, waogoha kuitii mbui yako. ¹⁶²Naionea kinyemi mbui yako kana nkipata nyala nyingi. ¹⁶³Naihiwa na kubea, akini naikunda sheia yako. ¹⁶⁴Maa mpungati kwa msi nakutogoa weye kwa saabu ya amlu yako za haki. ¹⁶⁵Wana amani nyingi, waikundao sheia yako; nkakuna cha kuwagea mashaka. ¹⁶⁶Nangoja uhoni wako, Yahwe, na nazitii amlu yako. ¹⁶⁷Nazitoza amlu yako sabiti, na nazikunda mno. ¹⁶⁸Nayatoza maangizo yako na amlu yako sabiti, kwa maana wamanya kia kintu nigosoacho. TAV. ¹⁶⁹Tegeeza ndio yangu, Yahwe; unenke umanyi wa mbui yako. ¹⁷⁰Maombi yangu yeze mbee yako; unisaidie, kana ukuavyovyo kiaga mwe mbui yako. ¹⁷¹Uwe mtana kwa mndima wako ili nidahe kwekaa na kuitoa mbui yako. ¹⁷²Uvugue meso yangu ili nidahe kukaua mambo ya ajabu mwe sheia yako. ¹⁷³Miomo yangu na yetia ntogoo, maana weye wanihinya sheia yako. ¹⁷⁴Ulimi wangu na uimbe kuhusu mbui yako, maana amlu yako zose ni za haki. ¹⁷⁵Mkono wako unisaidie, maana nkisagua maangiizo yako. ¹⁷⁶Nautamani uhoni wako, Yahwe, na sheia yako ni kinyemi changu. ¹⁷⁷Naombeza nekae na kukusifu weye, na amlu yako za haki zinisaidie. ¹⁷⁸Nkimanga-manga kana ngoto mkwaga; muondeze mndima wako, kwa maana nkizatikuzijaa amlu yako. ¹⁷⁹Mie ni mgeni mwe sii; usekuzifisa amlu yako hae na mie. ¹⁸⁰Moyo wangu wauma kwa kutamani sana kuzimanya amlu yako za haki ukati wose. ¹⁸¹Weye wawakemea wenye kibui, wekulaaniwa, watangao-tangao, hae na amlu yako. ¹⁸²Uniokoe zidi ya soni na uzalilishaji, maana nkizitii amlu za agano dako. ¹⁸³Ingawa watawala wapanga njama za kunikashifu, mndima wako azitafakali amlu yako. ¹⁸⁴Amlu za agano dako ni nyemi yangu, na washauli wangu. DALETH. ¹⁸⁵Ugima wangu watozana na mavumbi! nenke ugima kwa mbui yako. ¹⁸⁶Nkikwambia mapito yangu, na ukaniandua; nifundishe sheia yako. ¹⁸⁷Unielekeze sia za maagizo yako, ili nidahe kutafakali uanga ya mafundisho yako ya ajabu. ¹⁸⁸Nkilemewa na machichita! Nigee nguvu kwa mbui yako. ¹⁸⁹Uiuse kwangu sia ya udanganyifu; kwa wema wako unifundishe sheia yako. ¹⁹⁰Nkisagua sia ya uaminifu; misi yose nkiika amlu ya haki yako mee yangu. ¹⁹¹Natozana na amlu za agano dako; Yahwe, usekunibada nikapata soni. ¹⁹²Nindaniguuke mwe sia ya amlu yako, kwa saabu wausukuma moyo wangu kugosoa ivyo. HE. ¹⁹³Unifundishe, Yahwe, sia za sheia yako, nami nindanizitozeese hadi gati ya kituo. ¹⁹⁴Unenke kumanya, nami nindanizitoze sheia yako; nindanizitii kwa moyo wangu wose. ¹⁹⁵Uniongoze mwe sia ya amlu yako, maana ninakinyemi kuita mwe izo. ¹⁹⁶Uelekeze moyo wangu kuzielekea amlu za gaano dako na uniike hae na matendo yesayokua ya haki vituhu. ¹⁹⁷Uyahitue meso yangu ziid ya kukaua mbui zisasokufaa; unihuishe mwe sia yako. ¹⁹⁸Umgoswee mndima wako kiaga ambacho kukigosa kwa wada wakuheshimuo weye. ¹⁹⁹Umusie shutuma niyogohayo, maana aha yako ya haki ni yedi. ²⁰⁰Kaua, nkiyatamani maangiizo yako; unihuishemwe haki yako. VAV. ²⁰¹Ee Yahwe, unenke ukundisho wako usaokusia na wokovu wako kuigana na kiaga chako; ²⁰²Nee nindaniwe na jawabu kwa ajii ya yuda anizihakie. ²⁰³Usekuiusa mbui ya kwei mwe muomo wangu, maana nkingoja kwa ajii ya amlu yako za haki. ²⁰⁴N'ndanizitii sheia yako misi yose, milele na milele. ²⁰⁵N'ndaniite salama, maana nayaondeza maangiizo yako. ²⁰⁶N'ndanizitamwiye amlu yako thabiti mbee ya wafaume nami nkinianiabike. ²⁰⁷Ninakinyemi mwe amlu yako, nizikundazo mno. ²⁰⁸Nindanizenuiye mikono yangu amlu yako, zizikundazo; n'ndanizitafakuli sheia yako. ZAYIN. ²⁰⁹Kumbuka kiaga chako kwa mndima wako kwa saabu kunenka tumaini. ²¹⁰Inu ni falaja yangu mwe suuba: kua kiaga chako kiniika mgima. ²¹¹Wenye kibui waniseka, akini nkizatikubada sheia yako. ²¹²Nkizitafakuli amlu yako za haki tangu bosi, Yahwe, mie ne faliji mwenye. ²¹³Mbifya nkai initozesa kwa saabu ya waovu waiyemeayo sheia yako. ²¹⁴Sheia yako ziwa nyimbo zangu mwe nyumba nekaayo kwa mda. ²¹⁵Nadifikii zina dako ukati wa kio, Yahwe, na kuzitoza sheia yako. ²¹⁶Idi diwa zoezi dangu kwa saabu nkiyatii maangiizo yako. HETH. ²¹⁷Yahwe ni ntendeo yangu; nkiamua kuzitii mbui zakwe. ²¹⁸Kwa bidii nkiombeza neema yako kwa moyo wangu wose; unihulumie, kana mbui yako ikuavyavyo kiaga. ²¹⁹Nkizichunguza sia zangu na kuhitua miundi yangu kwe amlu ya agano dako. ²²⁰Nagosoa kinyanyi na nkinancheewe kuzitoza amlu yako. ²²¹Nkamba za waovu zinetahwa; nami nkizatikuijaa sheia yako. ²²²Gatigati ya kio nenuka kukushukuu weye kwa saabu ya amlu za haki yako. ²²³Ninaumbuya na wada wakuabuduo weye, wada wose watiyo maangiizo yako. ²²⁴Yahwe, sii, imema uaminifu wa agano dako; unifundishe sheia yako. TETH. ²²⁵Weye kumgosweeya yedi mndima wako, Yahwe, sawasawa na mbui yako. ²²⁶Unifundishe kumanya sahihi na uelewa, kwa kua nkiamini mwe amlu yako. ²²⁷Kabla nkizatikusuubiwa nkaga, akini sasa nkiitii mbui yako. ²²⁸Weye ni yedi, na ndie yuda ugosoae yedi; unifundishe sheia yako. ²²⁹Wenye kibui wanichafua kwa umbea, akini nkiyatoza maangiizo yako kwa moyo wangu wose. ²³⁰Mioyo yao ni migumu, akini ninakinyemi mwe sheia yako. ²³¹Ni vitana kwangu kua nkipata suuba ili nidahe kwetunza sheia yako. ²³²Maangiizo yaawayo mwe kanwa chako ni thamani kwembosa kwangu kuiko maelfu ya vitii vya zahabu na feza. YOD. ²³³Mikono yako iniumba na kunigoso; unenke uelewa ili nidahe kwetunza amlu yako. ²³⁴Wada wakubadao weye wandawawe na kinyemi wanionaho kwa saabu napata tuamaini mwe mbui yako. ²³⁵Namanya, Yahwe, kua amlu yako ni za haki, na kua mwe uaminifu kunisuubu. ²³⁶Agano dako aminifu na dinifaliji, kana ukumwahidivyo mndima wako. ²³⁷Unihulumie ili nidahe kwekaa, kwa maana sheia yako ni kinyemi kwangu. ²³⁸Wenye kibui na wa wapatawa ni soni, maana wanitukana; bai mie nindaniyatafakali maangiizo yako. ²³⁹Wada wose wakuvikiao weye na wanihitukie, wada wazimanyao amlu za agano dako. ²⁴⁰Moyo wangu nauwe mkamiifu hamwe na heshima kwa sheia yako ili nesekupatwa ni soni. KAPH. ²⁴¹Nazimia kwa

kutamani mno kua weye wadaha kuniokoa! Natumaini mwe mbui yako. ⁸²Meso yangu yatamani mno kuona kiaga chako; ni ini undaunifaliji mie?⁸³Kwa maana nkiwa kana kiliba mwe mosi; nkijaa sheia zako. ⁸⁴Ni kwa mda wani mndima wako andaalazimike kuyavumiiya aya; ni ini undauwaahe wada wanisuubuo?⁸⁵Wenye kibui wanifukia wina, wesaokutii sheia zako. ⁸⁶Amli zako zose ni za kuaminika; wada wantu wanisuubu bila ya haki; unisaidie. ⁸⁷Wanigosoa niwe hehi nibue gati ya kituo uanga ya sii inu, akini nkiyaemea maangiizo yako. ⁸⁸Kwa ukundisho wako sabiti, uniike mgima, ili nidahe kuzitii amli zako. LAMEDH. ⁸⁹Yahwe, mbui yako yagooka milele; mbui yako igosolwa imala mbinguni. ⁹⁰Uaminifu wako wadumu kwa ajii ya uvyazi wose; kuimalisha sii, nayo yadumu. ⁹¹Vintu vyose vyaendee mpaka ivyeo ivi, kana via ukugombekavyo mwe amli zako za haki, maana vintu vyose ni wandima wako. ⁹²Kana sheia yako nenkaikua kinyeni kwangu, nenkiangamia mwe souba zangu. ⁹³Nkinaniyajae kamwe maangiizo yako, maana kwembokea ayo kuniika mgima. ⁹⁴Mie ni wako, kwa maana nayaondeza maangiizo yao. ⁹⁵Waovu weandaa kuniangamiza, akini nindaniondeze kuzimanya amli za agano dako. ⁹⁶Nkiona kua kia kintu kina mihaka, akini amli zako ni npana, kwembosa mihaka. MEM. ⁹⁷Oh ni jinsi yani naikunda sheia yako! Ni kumamankanya kwangu msi mgima. ⁹⁸Amli zako zanigosoa mwenye hekima kuiko wankuu wangu, maana amli zako misi yose zi hamwe na mie. ⁹⁹Namanya kwembosa kuiko wahinya wangu wose, kwa maana naziafya amli za agano dako. ¹⁰⁰Namanya kuiko wada wakunizidio amli; Inu ni kwa saabu nkiyatoza maangiizo yako.

Chapter 12

Kwa kiongozi wa muziki; weka kwenye Sheminith. Zaburi ya Daudi. ¹Msaada, Yahweh kwa maana wacha zumbi Muungu waga nao waamifu wasangasea. ²Kia mwoneka agombeka kwa mbuywae mbui ze bue; kia mwoneka agombeka kwa miomo yenye ntogoo za umbea na mbui za umbea. ³Yahweh, senga miomo yose yenye ntogooza umbea kwa ulimi watambaisa kwa nguvu zose mbui nkuu na nkuu. ⁴Awa na wada wekugombeka, "Kwa laka zetu tendativote. Miomo yetu yendaho itambaise ni ndai endae awe mfaume ywetu?"⁵"Kwa ajii ya vurugu zeivyo mhitu na wampehe na kwa ajii ya kuhuma kwao wakundao, Nndanenuke," akagombeka Yahwe. "Nndaniwaetee usaama wakundao."⁶Ntamuizi za Yahwe zatama inga fedha yekusuntwayo mwe tanui duniani, ye kung'alishwayo zaidi ya maa mpungati. ⁷Weye u Yahwe! uwaeaye. wawafuga, wacha Muungu kulawa mwe kivyazi iki cha uovu. ⁸Waovu hutembea kila pande pale uovu unapoinuliwa kati ya wanadamu.

Chapter 120

¹Kwe ziki yangu nkikwetanga Yahwe, nee aniandua. ²Unihonye nafsi yangu, Yahwe, zidi ya wada wahufyao kwa miomo yao na wagombekao hila kwa miomo yao. ³Yahwe enda awaazibu kwa na anda awagosoe kintu chani zaidi, ninyi wenye ulimi uhufyao? ⁴Anda awaazibu kwa uta wa shujaa yekunolwayo na makaa ya moto ya mretemu. ⁵Mmbii yangu mimi kwa kuwa nekaa kwa muda Mesheki; uko nyuma nee nikekaa kati ya maskani ya Kedari. ⁶Kwa muda mrefu sana nchekaa na ada waichukiao mpheho. ⁷Niaho kwa ajii ya mpheho, akini nigombekaho, nao waaho kwa ajii ya nkondo.

Chapter 121

¹N'ndaniyenue meso yangu nikaue miima. Msaada wangu n'ndauawe hahi? ²Msaada wangu wondauawe kwa Yahwe, mwekuzigosa mbingu na sii. ³Nkanaaueke muundi wako uteee; yeye mkuinda nkanaasinke. ⁴Kaua, mlinzi ywa Israeli nkanaasinke waa nkanaagone usisiza kamwe. ⁵Yahwe ni mlinzi yako; Yahwe ni kizui mkono wako wa kudiia. ⁶Zua nkadinadikuzuu ukati wa musu, waa mwezi ukati wa kio. ⁷Yahwe ondaakuinde na mazaha yose, na n'ndaauinde uhai wako. ⁸Yahwe n'ndaakuinde mwe yose ugooyo isasa na hata milele.

Chapter 122

¹Nkitamiwa wekunambaho, "Natiite kwe nyumba ya Yahwe." ²Ee Yerusalemu, miundi yetu igooka mwe malango yako! ³Ee Yerusalemu, wekuzengwao inga mzi wekupangwao kwa umakini! ⁴Makabila yaita uanga Yerusalemu, makabila ya Yahwe; inga ushuhuda wa Israeli, kuditogoa zina da Yahwe. ⁵Uko viikwa viti vya kuaha, viti vya enzi vya nyumba ya Dudi. ⁶Ombezani kwa ajii ya amani ya Yerusalemu! "Wose wakukundao wawe na amani. ⁷Amani iwe mwe nkanto zako ili ikuvunie na watende amani mwe gwegwe dako." ⁸Kwa ajii ya ndugu zangu na wambuya wangu n'ndanambe, "Amani yekae mwenu." ⁹Kwa ajii ya Yahwe Mungu ywetu, n'ndaniondeze yedi kwa ajii yako.

Chapter 123

¹Nakwenuia meso yangu wewe mwekaa uwanga mbinguni. ²Kauwa kana via meso ya mndima ywako yakauwavyo kwe mkono wa Zumbe ywao na kana meso ya mjakazi yakauwaho mkono wa wau yakwe nee ivyo meso yetu yamkauwavyo Yahwe kiamuo ndiho atifiye mbazi. ³Ee Yahwe, utiifiye mbazi kwa kuwa tagewa soni sana. ⁴Teguswa ufyosi wa watakibui na ubezi wa wanao mahiku.

Chapter 124

¹Wiya wa kuita kuvika; wa Daudi. "Inga nkekuwa ²Yahwe ambaye nee yu upande wetu ukati wantu wekwenukao kwa ajili yetu, ³"Basi nee watimeza tike waguma chuki yao yekuzidiho zaidi yetu. ⁴Mazii ne yatimeza; ukoongio nee umema. ⁵Inga ,azii yekumemayo neeutimeza." ⁶Atukuzwe yahwe ambaye nkekuluhusu titende mawindo ya meno yao. ⁷Tinyiika inga wadege mwe mtego wa wawindaji; mtego ubondeka, nasi tinyiika. ⁸Msaada wetu u mwe yahwe, mwekuumba mbingu na sii.

Chapter 125

¹Mawia ya kuita kwe hekalu kuvika. ²Wada wamwaminio Yahwe wenga muima wa Sayuni, nkaukuchwa, wekaa milele. ³Sa miima izunguukavyo Yerusalemu, vyeivyo Yahwe nee azunguukiavyo wantu wakwe iviaha na milele. Ngoda ya wabanasi nkainaitawale kwe sii ya wenao haki. Amankivyo wenao haki wadaha kubananga. ⁴Ee Yahwe, ugosoe mtana kwa wada watana na wada wanyofu wa mioyo yao. ⁵Miya kwe wada wahitukiao sia zao za ubanasi, Yahwe endaawause hamwe na wagosoao ubanasi. Mpheho na iwe na Israeli.

Chapter 126

¹Zumbe ekuwavuzaho mateka wa Sayuni, tiwa enga waoswao nsozi.²Vyanwa vyetu vikamemwa ni useko na ndimi zetu zikamemwa nnyimbo. Ikabinda wakagombeka gati ya mataifa, "Yahwe kawagoswea mbui nkuu."
³Yahwe katigosoea mbui nkuu; ni nyemi yani tekuwayonayo!⁴Ee Yahwe, uwavuze mateka wetu, enga vijito vya kusini. ⁵Wada wahandao kwa mesozi wenda wabonde kwa vuzo da kinyemi. ⁶Ye mwenda akaiya, akenua mbeyu kwa ajii kuhanda, enda auye vituhu kwa vuzo da nyemi, akaeta miganda yakwe.

Chapter 127

¹Yahwe akesekuizenga nyumba wazengao wagosoa ndima ya bue. Yahwe asekuuinda mzi, muuinda agosoa ndima ya bue. ²Ndimia ya bue kwa wewe mwenuka kiokio, na kugona kwakucheewa, nakuda mkate kwa kuugosoea ndima ngumu, maana Yahwe awenka nkande awakundao hata wakawa mwe usisiza. ³Kauwa, wana ni upazi kuawa kwa Yahwe, uzao wa ifu ni sawabu kuawa kwakwe. ⁴Kana mahosa mwe mikono ya masujaa. Nee weivyo wana wa ujana. ⁵Ni namna yaani wekubalikiwavyo muntu ambae kadinemeeza podo ivyo. Hata agwizwe soni ukati endaho akabiliane na wakuu wakwe mwe langoo.

Chapter 128

¹Kabarikiwa kia amwaaminiye Yahwe, mumtongea mwe sia zakwe. ²Ndimba ya mikono yako, wewe undauifurahie; undaubarikiwe na kufanikiwa. ³Mkazio anda awe kama mzabibu uvyaa mwe nyumba yako; wanao wandawawe kama miche ya mizeituni wekaaho kuzunguka meza yako. ⁴Ndiyo, hakika, mntu mumheshimu Yahwe andaabarikiwe. ⁵Mungu na akubariki kuawia Sayuni; na udahe kuyaona mafanikio ya Yerusalemu siku zote za maisha yako. ⁶Uishi uwaone wana wa wanao. Amani iwe na Israeli.

Chapter 129

¹"Maa nyingi tangu uteke wangu nee wakanihangania," Israeli na igombeke. ²"Maa nyingi tangu uteke wangu nee wakanihangania iya, nkawekunivota. ³Waimi nee wakaima mgongo wangu wagosoa matuta yao malefu. ⁴Yahwe ni mwenye haki kazidumua sigi za wabanasi." ⁵Wose wayewe soni, wavuzwe nyuma wada wakimwao ni Sayuni. ⁶Na wawe enga uyasi uanga ya chusi ambazo zanyaa kabla nkazizatii kukua, ⁷ambayo khayadehe kumemeeza moyo wa mbosi a kifua cha mfunga miganda. ⁸Wada wembokao hehi wasekweza kwamba, "Balaka za Mungu na ziwe kwako; Takubaliki kwa zina da Yahwe."

Chapter 13

Kwa kiongozi wa muziki. ¹Mpaka ini Yahweh, ondauendeleo kunijaa? Ni kwa muda wani ondawefise cheni chako tesekuona? ²Ni kwa muda wani nndanilazimike kuogoha na kulinika mwe moyo wangu kia msi? Ni kwa muda wani mnkuu wangu ondanivote? ³Unikaue na ugombeke Yahwe Zube Muungu wangu! Neka mwanga mwe meso yangu, ama sivo nondanumbwe mzimu. ⁴Ukumwenka mnkuu yangu agombeke, "Uyu nkimvota," ili adahe kugombeka, "Nkimtawala mnkuu yangu ama nkivyo mnkuu wangu wonda wawe na kinyemi ndahoni seezwe sii. ⁵Mia nkiamini mwe uaminifu wa agano dako, moyo wangu, onda uwe na kinyemi mwe wokovu wako. ⁶Nondaniimbe Yahwe kwa kuwa kanihonya kwe uhovu kabisa.

Chapter 130

¹Kuawa mwe moyo wangu nakuiya, Yahwe. ²Zumbe, sikia sauti yangu, magutwi yako na yasikie kwa umakini, kuombeza kwangu kwa ajii ya huluma. ³Ati wee, Yahwe, nee kuhesabu ubaya, Zumbe ni ndai mwendae agooke? ⁴Miya kwako kuna msamaha, ili udahe kuheshimiwa. ⁵Namngoja Yahwe, nafsi yangu isubii, na kwe neno dakwe na tumainia. ⁶Nafsi yangu yamngoja Zumbe kuiko mngoji angojavyo keokeo. ⁷Israeli, umtumaini Yahwe. Yahwe ana huluma na yu tayali kusamehe. ⁸Ni yeye endaye aikomboe Israeli na zambi zakwe zose.

Chapter 131

¹Yahwe, moyo wangu watamiwa wale meso yangu nkayana kibui. Nkina matarajio makuu kwa ajii yangu mwenye wala kwehofia kwa mbui ambazo ziuwanga ya uwezo wangu.²Hakika shetuiza na nkiinyamazisha nafsi yangu; kama mwana mwekuekeshwa tombo na mama yakwe, nafsi yangu ndani yangu ikama mwana mwekuekeshwa tombo. ³Israeli, umtumainie Yahwe sasa na hata milele.

Chapter 132

¹Yahwe, kwa ajii ya Daudi kumbuka mateso yakwe yose. ²Kumbuka nee ekumwapiaye Yahwe, kaika nazii kwa shujaa wa Yakobo. ³Kagombeka, nkhinanengie nyumbai mwangu wala nkхина nigone mwe usasi wangu, ⁴nkхина niyenkhe usisiza meso yangu wala ngohe zangu nkхазinanazihumuize ⁵mpaka nendahonipate hantu kwa ajii ya Yahwe, na maskani kwa ajii ya shujaa wa Yakobo. ⁶Kauwa tisikia kuhusiana na ido mwe Efrata; tiipata mwe konde da Yearimu. ⁷Tendatengie mwe maskani ya Mungu; tendatisujudu mwe miundi yakwe. ⁸Enuka, Ee Yahwe, weze hantu hako na kuhumuizia, mwenye na sanduku da nguvu zako! ⁹Makuhani wako na wavikwe uadilifu; uaminifu wako wausekeee. ¹⁰Kwa ajii ya Daudi mndima ywako, wesekumueka, mfaume ywako we kumsisae mavuta. ¹¹Yahwe nee kamuapia Daudi kiapo cha ukwei ambacho nkхaha akikome: "Nndanimuike yumwe mwe uvyazi wako mwe kiti chako cha enzi. ¹²Kama wanao wendawaditoze agano dangu na sheia nendazo niwadundishe, wana wao pia wendawekae mwe kiti chako cha enzi milele." ¹³Kwa kwei Yahwe kaisagua Sayuni, ikamfaa kwa ajii ya chekao. ¹⁴"Aha ni hantu hangu ha kuhumuizia milele. Nndanekae hanu, kwa maana hanifaa. ¹⁵Nndanihabariki sana kwa mahitaji nindaniwatosheeze maskini wakwe kwa mikate. ¹⁶Nndaniwavike makuhani wakwe kwa wokovu, waaminifu wakwe wenda wagosoe nyemi kwa furaha. ¹⁷Aho nendanihahoteshe pembe kwa ajii ya Daudi na kuika taa uwanga kwa ajii ya mhakwa mabuta ywangu. ¹⁸Nndaniwavike wankuu kwa soni ia mwe mutwi wakwe taji yakwe yendaing'ae."

Chapter 133

¹Tazama, jinsi ilivyo vema na yakupendeza ndugu waishi pamoja, kwa unoja!²Ni kana mafuta mazuri kichwani yashukayo ndevuni. Ndevu za Haruni, na yashukayo mpaka upindo wa mavazi yake. ³Ni kana umande wa Hermoni uangukao milimani pa Sayuni. Mana huko ndiko Zumbe alipoamuru balaka, naam uzima milele na milele.

Chapter 134

¹soni mumgimbe Yahwe, nywie nyose wandima wa Yahwe nywie mtumikao mwe hekalu da Yahwe na kio.

²Enuani mikono yenu hatakatifu ha Yahwe ikedu mgimbikeni Yahwe.³Mungu awabaliki kuawa Sayuni, yeye mwekuumba mbingu nasi.

Chapter 135

¹Mtungeni Yahwe. Tunyani zina da Yahwe. Mtunyen yeye, nywieye wandimangwa wa Yahwe, ²nywiye mgookawo mwe nyumba ya Yahwe, mwe mabuha ya nyumba ya Mungu ywetu. ³Mtunyen Yahwe, mana ni mtana; imbiyani ntunye zina dakwe kwaviya ni vitana kugosowa ivyo. ⁴Kwa viya Yahwe kamsaguwa Yakobo kwa chausa chakwe mwenye, Israeli inga upazi wakwe. ⁵Namanya hambu Yahwe ni mkuu, naho Zumbe ywetu yu ntambisi ya miungu yose. ⁶Chochose Yahwe akundacho, agosowa uwanga, ukusi, mwe mazi mshindo na mwe ngodi zose. ⁷Aseeza maangwi kuawa hae, akatowa umbauwa kutongeana na fua na kweeta nkusi kuawa mwe taa dakwe. ⁸Nee kakoma mvyagwa ywa bosi ywa Misri, wose wantu na wanyama. ⁹Nee kaagiiya ndege na viozo mwako Misri, kamsakiiya Farao na wandima wakwe wose. ¹⁰Nee kawasavangiya mataifa mangi naho nee kakoma wafaume wene muku, ¹¹Sihoni mfaume wa Waamori na Ogu mfaume wa Bashani na faume zose za Kanaani. ¹²Nee katenka swiswi si yao tiipae, upazi wa Israeli wantu wakwe. ¹³Zina dako, Yahwe, ni msakaa kae; Yahwe, kumbuso dako uvyagwa na uvyagwa. ¹⁴Kwa viya Zumbe awavunia wantu wakwe du ana mbazi na wandima wakwe. ¹⁵Vizuu vya mataifa ni hea na zahabu, ndima ya mikono ya wantu. ¹⁶Vizuu ivyo vina vyanwa iya nkavigombeka; vina meso iya nkaviona; ¹⁷Vina magutwi, iya nkavisikiya, waa vyanwa vyao nkavina muye. ¹⁸Wada wavigosowao wafanana navyo, viya viya yoyose mvizumiya. ¹⁹Nywiye uvyazi wa Israeli, mtunyen Yahwe; uvyagwa wa Haruni, mtunyen Yahwe. ²⁰Uvyazi wa Lawi, mtunyen Yahwe. ²¹Atunywe Yahwe mwe Sayuni, uyo mwekaa Yerusalemu. Mtunyen Yahwe.

Chapter 136

¹Oh, mshukuuni Yahwe; kwa kuwa ni ywedi, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaekae. ²Oh, Mshukuuni Mungu ywa miungu kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaekae. ³Oh, mshukuuni Zumbwe kwa maana uaminifu wakwe wadumu kae na kae. ⁴Mshukuuni yeye ambae ikedu mwenyedu agosoa maajabu makuu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ⁵Yeye mwekugosoa mbingu kwa hekima zakwe maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ⁶Mshukuuni yeye mwekuitandaza sii uwanga ya mazi, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ⁷Yeye mwekugosoa mianga mikuu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ⁸Mshukuuni yeye adenkae zua kutawala msi, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ⁹Mwezi na nyota vitawala kio, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹⁰Mshukuuni yeye mwekuwakoma wavyaigwa wa bosi wa Misri, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹¹Akawalavya Waisraeli kati yao, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹²Kwa mkono hodai na mkono wekunyoochwao kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹³Mshukuuni yeye mwekuigawa Bahari ya Shamu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹⁴Na kuwembosa Waisraeli gatigati yakwe, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae. ¹⁵Akini kamwasa Farao na jeshi dakwe mwe bahai ya Shamu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹⁶Mshukuuni yeye mwekuwaongoza wantu wakwe jangwani, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹⁷Yeye mwekuwakoma wafaume wakuu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ¹⁸Mshukuuni yeye mwekuwakoma wafaume maalufu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaena kae. ¹⁹Sihoni mfaume wa Waamori, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kae na kae. ²⁰Na Ogu, mfaume wa Bashani, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaena kae. ²¹Mshukuuni yeye mwekuwenka sii yao inga ulisi, kwa maana uaminifu wa agano dakwe ni wa kae na kae. ²²Ulisi wa Israeli mndima ywake, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaena kae. ²³Yeye mwekutikumbuka na kutisaidia mwe unyonge wetu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaena kae. ²⁴Mshukuuni yeye ambaye katenka ushindi uanga ya wankuu wetu, kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaena kae. ²⁵Yeye awenkae nkande viumbe hai wose kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaena kae. ²⁶Oh, mshukuuni Mungu wa mbinguni kwa maana uaminifu wa agano dakwe wadumu kaenakae.

Chapter 137

¹Nkondani mwa michooba ya Bbeli tekaa na kukema tekukumbukaho kuhusu Sayuni. ²Titundika vinubi vyetu kwe miti ya Babylon. ³Uko watekaji wetu waonda tiwaimbie, na wada wekutibeao wationda swiswi tione nyemi, wakagombeka, "Tiimbiani mwenga ya nyimbo za Sayuni." ⁴Nee tidaha viivihi kuimba wimbo umhusuo Yahwe mwe sii ya ugeni? ⁵Ati nkakujaa wewe, Yerusalemu, basi mkono wangu wa kuume na ujae umanyi wakwe. ⁶Ulimi wangu na utozane uwanga wa kanwa changu ati nikese kukuafya vituhu, na ati nkipendelea zaidi Yerusalemu kuiko nyemi yangu nkuu. ⁷Kumbuka, Ee Yahwe, kiya wegugosaacho Waedomu msii wa kugwa Yerusalemu. Wagombeka, "Ibomoeni, ibomoeni mpaka sii mwe misingi yakwe." ⁸Wandee wa Babeli, ivi hehi wenda wabanaangwe- muntu na abaikiwe, yeyose mwenda aihize yada mweku tigosowayo swiswi. ⁹Muntu na abaikiwe yeyose adoae na kuwazaganya wana wenu uwanga wa iwe.

Chapter 138

¹Nonda nitogoe kwa moyo wangu wose; mbele ya miungu nonda nkuimbie ntogoo. ²Nonda nename mbele ya hekalu dako takatifu na kuditogoa zina dako kwa ajii ya uaminifu wa kiaga chako na kwa uaminifu wako, kudigoso muhimu zaidi neno dako na zina dako kuliko kintu chochose. ³Msi uda nekukwetangayo, kunigea moyo na kuigea nguvu nafsi yangu. ⁴Wafaume wose wasi wonda wakutogoe, Yahwe, maana wonda wategeeze mbui kulawa mwe kanwa chako. ⁵Kwei, wonda waimbe kuhusu ugosizi wa Yahwe, kwa kuwa utukufu wa Yahwe ni nkuu. ⁶Maana hetiho Yahwe yu uwanga, akini awajali wazizitizi, akini nkhwamanya wenao mahiku. ⁷Nombokaho gatigati ya hatali, wonda ulifazi ugima wangu; wonda unyooshe mkono wako zidi ya mbifya za mnkuu ywangu, na mkono wako wa kuume wonda unihonye. ⁸Yahwe yu hamwe nami mpaka kihea; uaminifu wa agano dako, Yahwe, wadumu milele. Usekuwabada wada ambao mikono yako iwaumba.

Chapter 139

¹Ee Yahwe, wee kunisungumanya na kunimanya. ²Wee wamanya nekaaho na ne nukaho; wamanya mawazo yangu kuawia hae sana. ³Wamamankanya sia zangu na kugona kwangu; wazimanya sia zangu zose. ⁴Kabla nkakuzati kuwa na mbui kue ulimi wangu, weye wademanya kabisa, Yahwe. ⁵Nyuma yangu na mbee yangu wanizunguuka na kuniikia mkono wako. ⁶Maarifa ayo ni mangi yanizidi miye; ya uanga sana, mie nkidaha kuyabwii. ⁷Niite hahi hae na roho yako? Niite hahi ili nikuguuke? ⁸Kana nikipaa mbinguni, ne weiko, kana nikagoso usazi wangu kuzimuni, kaua ne weiko. ⁹Kana nikapaa kwa mabawa ya keo na kuita kwekaa npande za mwisho wa bahai, ¹⁰ata uko mkono wako undauniangize, mkono wako wa kuume undaunitoze. ¹¹Kana nikamba, "Hakika kiza ndakinigubike, na nuru inizungukayo indaiwe kio," ¹²Hata kiza ne nkakikudaha kua kiza kwako. Kio ne kung'aa kana musu, maana kiza na nuru kwako vyaigana. ¹³Weye kuumba sehemu zangu za ndani; kuniumba mwe ifu da mmaa. ¹⁴Ndankutogoe, kwa maana nkiumbwa kwa jinsi ya ajabu. Nafsi yangu yadimanya idi vitana sana. ¹⁵Mavuha yangu nkayakusitilika kwako nikuumbwaho kwa sii, nikuumbaho kwa usitadi npande za asi ya sii. ¹⁶Kuniona ndani ya ifu; misi yose ikupangwayo kwangu ikugondwa mwe kitabu chako ata kabla ya msi wa bosi kuawia. ¹⁷Ni jinsi yani mawazo yako ni ya thamani kwangu, Mungu! Ni jinsi yeivyo nkuu jumla zake! ¹⁸Kana nikageeza kuyataazia ni mangi kuliko msanga. Nenukaha bado tihamwe. ¹⁹Ee Mungu, kana ne kuwakoma waovu; haukeni kwangu nyie wantu wenoo vuugu. ²⁰Wakuasi weye na kugosoa udanganyifu; adui zako wagombeka umbea. ²¹Je, nkiihiwa, wada waihiwao Yahwe? Je, nkiwazalau wada wenukao zidi yako? ²²Naihiwa kabisa; wawa adui zako. ²³Ee Mungu, uusungu manye na kuumanya moyo wangu; unigeeze na uyamanye mawazo yangu. ²⁴Uone kana kuna sia ya uovu ndani yangu, na uniongoze mwe sia ya milele.

Chapter 14

Kwa kiongozi wa muziki. ¹Bahau amba mwe moyo wakwe, "Nkano zumbi Muungu." Wapotoka na kugosoa uovu halamu, nkakuna hata yumwe mgosoa zumbi. ²Yahwe akauasi kwa mwanadamu kuawa mbinguni aohe eti kuna yoyose mwe kuelewa mmuonda zumbi Muungu. ³Wose wahitukia sia ntuhu. Kwa hamwe wapotoka. Nkakuna yeyose mgosoa yedi nkakuna hata yumwe. ⁴Je, nkawamanyia dodose, wada wagosao uovu, wada wadao wantu wangu enga wada mkate, miya ao nkawamwetanga Yahwe? ⁵Wazingiza kwa hofu kwa kua zumbi Muungu yu hamwe na wenao haki! ⁶Nywinywe moanda mfezeheshwe mkiwa japo Yahwe nee ghukio dakwe. ⁷Oh, kwamba uhoni wa Israeli nee uawia Sayuni! Hada Yahwe akavuza wantu wakwe kuawa utumwani, nee Yakobo ndiho ahachiize na Israeli inda iwe na nyemi!

Chapter 140

¹Yahwe, uiokoe zidi ya wabanasi; unikinge zidi ya wantu wenye upisho. ²Wao wanda wateganye ubanasi mwemwoyo yao; wasababisha nkumbizi kia msi. ³Ndimi zao zajeruhi inga nyoka; sumu ya fira iumo mwe miomo yao. Selah⁴Ee Yahwe, uniinde zidi ya mikono ya wabanasi; uniindie na upisho wa wantu wapangao kunigwisa. ⁵Wenye mahiku waika mtego kwa ajii yangu waeneza nyavu; waika kitanzi kwa ajii yangu. Selah⁶Nkimhinya Yahwe, "Wee ni Mungu wangu; utegeeze ndio yangu unihulumie." ⁷Ee Yahwe, Zumbe wangu, wewe ni mwenye nguvu udahaye kuniokoa; wanigubika ngao mtwi wangu msi wa nkondo. ⁸Ee Yahwe, use kuyatimiza matakwa ya ubanasi; use kuluhusu njama zao kufanikiwa. Selah⁹Wada wanizungukao wenua mitwi yao; madhala yao miomo yao mwenye na yawagubike. ¹⁰Makaa ya moto na yawagwie; uaase kwe moto kwe tumbwi lefu, wase kudaha kwenuka vituhu. ¹¹Wantu wenye ndimi na wase kugosoa salama uanga ya sii; na ubanasi umuwinde kumtoa mntu mwenye upisho mpaka afe. ¹²Namanya kuwa Yahwe anda ahukumu kwa haki wekuteswao, na kuwa anda awenke haki wakundao. ¹³Hakika wantu wenye haki wanda wadishukuru zina dako; wantu wanyoofu wanda waishi kwe upeo wako.

Chapter 141

¹Ee Yahwe, nakuiia wewe; weze kinyanyi kwangu. Unitegeeze nikwetangaho. ²Maombi yangu na yawe kana uvumba mbele zako; mikono yangu yekwenulwayo na iwe kana zabihu ya guoni. ³Ee Yahwe, uike mlinzi mwe kanwa changu; mhafiizeni mwe malango ya miomo yangu. ⁴Wesekuluhusu tamaa ya moyo wangu kutamiwa ni uovu wowose waa kushiiki mwe ugozi wa zambi na wantu wekao maovuni. Nsekuda nkande zao za anasa. ⁵Mwenye haki na anito; nao wondauwe ni wedi kwangu. Auya; ondaiwe kana mavuta mwe mutwi wangu; mutwi wangu na wesekuemea kuhokea. Akini maombi yangu misi yose yondayawe zidi ya ugozi wa ubanasi yao. ⁶Viongozi wao wondawatambikwe sii kuawa uanga kwe mwiima; wondawazitegeeze mbui zangu kuwa zimwiie. ⁷Wondawakungumizwe kugombeka, "Kana via gembe dimwe dibondaho sanga, ivyo mavuha yetu yasawanywa kanwai mwa kuzimu." ⁸Kwei meso yangu yakukaua wewe, Yahwe, Zombe; mwe wee napata guukio; wesekuibada nafsi yangu. ⁹Uniinde zidi ya mitego wekuikayo kwa ajii yangu, na matanzi yao wagosoao ubanasi. ¹⁰Wabanasi wagwiie kwe nyavu zao wenye pindi mie ninyikaho.

Chapter 142

¹Kwa sauti yangu namuiia Yahwe anambize, kwa sauti yangu naombeza kwa ajii ya mboto ya Yahwe. ²Netia malalamiko yangu hemeso yakwe. ³Roho yangu ikatenda mpehe mwangu, wee wamanya nembokeayo kwesia nembokeayo waniikia mtego. ⁴Nakaua kuume kwangu waa nkiona mnijali. Nkina guukio nkakuna mnijali kuhusu ugima wangu. ⁵Nkikwetanga wewe, Yahwe; nikagombeka, "Wee nee guukio dangu, fungu dangu mwesi ya wagima. ⁶Tegeeza kwetanga kwangu, maana nkizeezwasi sana; uniohoe zidi ya wankuu wangu, maana wana nguvu kunomboka. ⁷Uiavye nafsi yangu mwekifungo ili nidahe kuditogoa zina dako. Wena haki wondawekonge hehi na mimi kwesibabu kutenda ywedi kwangu."

Chapter 143

¹Ee Yahwe, utegeeze maombi yangu, tegeeza kuombeza kwangu. Kwa ajii ya uaminifu wa kiaga chako na haki yako, unitambise! ²Wesekumuaha mndima ywako kwa ajii he meso yako nkakuna mtahaki. ³Mnkuu kaitongea nafsi yangu, kansindikiza kiamuo si kantenda nekae mwe kiza kana wada ambao wafa kae misi mingi yekwembokayo. ⁴Na roho yangu yatendeswa, moyo wangu wakata tamaa. ⁵Nakumbuka misi ya kae yekwembokayo namamaankanya ugozozi wako wose, naafya juu ya utiifu wako. ⁶Nakunyooshea mikono yangu mwe maombi; nafsi yangu yakuonea nkiu mwe si nkavu. Selah ⁷Un'tambaise kinyanyi, Yahwe, kwa sibabu roho yangu yazimii. Usekunifisa cheni chako, au nkivyo nenda niwe kana wada wendao si mwe tubwi. ⁸Ugosoe kusikia uaminifu wa kiaga chako ukati wa keo mana nakuamini wewe unionyeshe sia itamayo kuita kwayo kwakuwa nakwenuia wewe nafsi yangu. ⁹Unihonye zidi ya wankuu wangu, Yahwe; naguukia kwako ili nefise. ¹⁰Unihinye kugosoa ukundavyo mana wewe u Mungu ywangu. Roho ywako mtana na aniongoze mimi mwe si yekunyookayo. ¹¹Ee Yahwe, kwa ajii ya zina dako, unihifazi mgima, mwe haki yako uiavye nafsi yangu mwe sungu. ¹²Kwa uaminifu wa agano chako uwaase wankuu wangu na uwadagamize wankuu wa ugima wangu, maana mimi ni mndima ywako.

Chapter 144

¹Atukuzwe Yahwe, mwamba wangu, aiihinyae mikono yangu nkondo na vyaa vyangu kutowana. ²Wee ni mwaminifu wa agano dangi na ngome yangu, mnaa wangu mlefua na uniokoaye, ngao yangu na yuda ambaye mwe yeywe napata guukiyo, uyaikaye mataifa asi yangu. ³Ee Yahwe, mntu ni kintu chani hata umkauwe au mwana mntu hata umfafanye? ⁴Muntu inga npumzi, siku zakwe ni kana uvui wembokao. ⁵Ee Yahwe wenamizae mbingu na usee asi, uidante miima na uitende iave mosi. ⁶Uutume umweko uwaguuse wa nkondo wangu; utoe uta wako na uwavuge. ⁷Nyoosha mkono wako kuawa uwanga; uniokoe kuawa mwe mazihi mangi; na kuawa mwe mkono wa wageni. ⁸Kanwa chao chatamwiya umbeya, na mkono wao wa kuume ni mkono wa umbeya. ⁹Nonda ni kwimbie wiya mhya, Mungu; kwa kinanda cha nyuzi kumi nondanikwimbie sifa wee, ¹⁰uwendaye wafaume wokovu, wekumwokoa Daudi mtandima wako zidi ya upana na ubaya. ¹¹Uniohoe na uniavye mwe mikono ya wageni. Miomo yao yatamwiya umbeya, na mkono wao wa kudhiya ni mkono wa umbeya. ¹²Wana wetu na wawe inga miti ikuayo kwa ukuu kamiifu mwe ubwanga wao na wandee wetu inga siki za mwenpembe, zikudoonyazo mahambo ya zumba da kifahali. ¹³Mataa yetu na yameme funge ya kiya aina ya mbeyu za tanga, na ngoto wetu wavyae elfu na makumi elfu mwe minda yetu. ¹⁴Naho ng'ombe wetu wonda wawe na wana wangi. Nkakuna mwonda atue ukanto wetu; nkakuna kusamizwa waa ndio mwe kaya zetu. ¹⁵Wabaikiwa wantu wenao baaka izo; nyemi ina wantu ambao Mungu wao ni Yahwe.

Chapter 145

¹Nndanikugimbike wewe, Mungu ywangu, Mfaume; nndanidihimidi zina dako milele na milele. ²Kia msi nndanikuhimidi; nndanditunye zina dako milele na milele. ³Yahwe nee mkuu na wakutunywa sana; ukuu wakwe nkauchunguzika. ⁴Kivyazi kimwe chendakitunye mbui yako kwe kivyazi chezacho naho chendakibiikie mbui zako nkuu. ⁵Nndanimarikanye fahai na utukufu wa azama yako na mbui zako za kumaka. ⁶Wendawatamwiie kuhusu ndima zako ze kutisa, nami nndanibiikie ukuu wako. ⁷Nao wendawabiikie utana wako wekumemao, naho wendawaimbe kuhusu haki yako. ⁸Yahwe ni ya neema na mbazi, nkie mwepesi ya maya naho kamema uaminifu wa kiaga dakwe. ⁹Yahwe ni mtana kwa wose; mbazi zakwe zi uanga ya ndima zakwe zose. ¹⁰Vyose wekuumbavyo vyendavikutogoe wewe, Yahwe; waaminifu wako wendawakutukuze wee. ¹¹Waaminifu wako wendawatamwiie kuhusu utukufu wa ufaume wako, naho wendawabiikie uanga ya mkangafu wako. ¹²Wenda wagosoe mbui nkuu za Mungu zimanyikane ni wanadam na utukufu na fahai ya ufaume wakwe. ¹³Ufaume wako ni wa milele, na mamlaka yako yekaa kivyazi na kivyazi. ¹⁴Yahwe awagoso a wose wagwao na kuwenua wose wenamao ahosi. ¹⁵Meso ya wose yakugoja wewe; nawe wawenka nkande yao kwa ukati mtana. ¹⁶Wauvugua mkono wako na kumwenka kia mwooneka haja zakwe. ¹⁷Yahwe ni mwena haki kwe sia zakwe zose na neema kwe yose agosoavyo. ¹⁸Yahwe yu hehi na wose wamwetangao, wada wamwetangao yeye kwa uaminifu. ¹⁹Awenka haja za wada wamhishimuo yeye; ateggeza ndio yao na kuwenka uhomi. ²⁰Yahwe ainda wada wamkundao, akini endaawadagamize wabanasi wose. ²¹Kanwa changu chendakitamwiie ntogoo za Yahwe; wanadamu wose na wagimbiue zina dakwe takatifu milele na milele.

Chapter 146

¹Msifu Yahwe. Msifu Yahwe, ee nafsi yangu. ²Nindanimsifu Mungu maisha yangu yose; ni ndani mwimbie sifa Mungu wangu ni ngali ni hai. ³Msekuika imanikwe wakuu au wanadamu, ambao kwe yeye nkamna uhoni.

⁴Wakati uhai wa pumzi ya mntu usiaho, wauya kwearizi, msi uo mipango yakwe yabua mwisho. ⁵Kabarikiwa yuda ambaye Mungu ywa Yakobo ni msaada wakwe. ⁶Yahwe kaumba mbingu na msi, bahai, na vyose vyekuwamo; waikaua kwei milele. ⁷Yeye ateekeza hukumu kwa ajii ya wekuonewao na awenka nkande wenye saa. Yahwe awafungua meso yavi; ⁸Yahwe awafungua meso ya kipofu; Yahwe awenua wekwena mao; Yahwe awakunda wantu wenye haki. ⁹Yahwe awainda wageni kwe msi; awenua yatima na wajane, bali aiemea sia ya wasio haki. ¹⁰Yahwe anda atawale milele, Mungu wangu, Sayuni, kwa vizazi vyose misifuni Yahwe.

Chapter 147

¹Mtogueani Yahwe, kwa maana ni vyedi kumuimbia Mungu wetu, ni kutana, kusifu kwa faa sana. ²Yahwe aizenga vituhu Yerusalemu, awakongahamwe wantu wa Israeli wekusawanyikao. ³Ahonya mioyo yekuhondekayo nakuganga majelaha yao. ⁴Azitaazia ntondoo nae azenka mazina zose. ⁵Ukuu ni wa Zumbe ywetu na nguvu zakwe nzakutisa umanyi wakwe haudaha kuhimika. ⁶Yahwe awenua wanyonge awaseeza sii wenao kibui. ⁷Mwimbieni Yahwe kwa ntogoo mwimbieni sifa kwa kinubi. ⁸Azigubika mbingu kwa zumbe naaiandaa fua kwa ajii ya asi akazigosoa nyasi kukua uanga ya miima. ⁹Awenka wanyama nkande na wanakunguu wakaia. ¹⁰Nkapata kinyemi mwe nguvu ya falasi, wala halizia miundi imala ya mwanadamu. ¹¹Yahwe alizia kwawada wamtunyao yeye watumainio mwe uaminifu kwa kiaga chakwe. ¹²Mtogueani Yahwe, Yerusalemu, mtogueani Mungu ywenu, Sayuni. ¹³Mana yeye ayakaza mapingo ya malango yako, awabaliki wanao kati yako. ¹⁴Aeta mafanikio yakwe ndani ya mihaka yakwe atosheleza kwa ngano bora. ¹⁵Aegaa amli yakwe uanga ya si, amli zakwe zaguuka sana. ¹⁶Aigosoa saluji kana sufu, aisawanya balafu kana mazeu. ¹⁷Atenka fua ya mawe kana makombo, nndai mdaha kuhimili npeho aigizayo? ¹⁸Atenka amli zakwe na kuzilolomoa avumisha npeho yakwe na kutia mazi. ¹⁹Abiikia neno dakwe kwa Yakobo, amli zakwe na kuaha kwakwe kwa Israeli. ²⁰Nkazati kugosoa ivyo kwa taifa dakwe tuhu dodose na kana zeivyo amli zakwe, nkawazimanya, mtogueani Yahwe.

Chapter 148

¹Msifuni Yahwe. Msifuni Yahwe, nywie mwe kwe mbingu; msifuni yeye nywie mweuko uwanga. ²Msifuni yeye, enywi malaika wakwe wose, msifuni yeye, majeshi ya malaika wakwe wose. ³Msifuni yeye, enywi zua na mwezi; msifuni yeye ntoondo zose zingaazo. ⁴Msifuni yeye, enywi mbingu ze uanga zaidi na mazi ye uanga ya anga. ⁵Na vidisifu zina da Yahwe, maana kaamuru, navyo vikaumbwa. ⁶Pia kavidhibitisha milele na milele; naye kaavya amri ambayo nkaibadiika. ⁷Msifuni yeye kuawa mwe si nywie viumbe wa bahalini na viumbe wose vya mwe kina cha bahali, ⁸moto na fua ya maiwe, theluji na mazunde, nkusi ya zoluba ikatimiza neno dakwe. ⁹Msifuni yeye, enywi miima na viima, miti ya matunda na mierezi yose, ¹⁰wanyama pori na wanyama wafugwao, viumbe vitambaavyo na wadege. ¹¹Msifuni Yahwe, mfaume wa si na mataifa yose, wakuu na watawala wose wa si, ¹²wose vijana wa kigosi, na vijana wa kivyee, wazee na wana. ¹³Na wadisifu zina da Yahwe, kwa kuwa zina dakwe ukedu ditukuka na utukufu wakwe uongezwa mwe si na mbingu. ¹⁴Naye kayenua mahembe ya wantu wakwe kwa ajii ya sifa kuawa kwa waaminifu wakwe wose, Waisraeli, wantu we hehi naye. Msifuni Yahwe.

Chapter 149

¹Msifuni Yahwe. Mtogoeni Yahwe wimbo mhya; ntogoo zakwe zi mwe kusanyiko da waaminifu. ²Israeli na itamiwe kwa yeye mwe kuiumba; wantu wa Sayuni na watamiwe kwa mfaume ywao. ³Na waditogoe zina dakwe kwa kuvina na wamuimbie sifa yeye kwa ngoma na kinubi. ⁴Kwa kuwa Yahwe atamiwa kwa wantu wakwe awenka utukufu wanyenyekevu kwa uhoni. ⁵Eka Mungu wauhachiize ushindi nao waimbe kwa kinyemi mve sazi zao. ⁶Ntogoo za Mungu na ziwe mwe vyanwa vyao na mapaange maidi makai mve mikono yao ⁷kutekeeza nkuu mwe mataifa na matendo ya adhabu mwa wantu. ⁸Nao ndawawafunge wafaume wao kwa minyololo na wakuu wao kwa mpingu za chuma. Ndawatekeeze uahi ambao uandikwa. ⁹Inu indaiwe heshima kwa ajii ya watakatifu wose. Ntogeni Yahwe.

Chapter 15

¹Zaburi ya Daudi. Yahwe, ni ndai mwenda asigae mwe kumbi dako? Ni ndai mwenda ekae ugima kwe mwiima wako mtakatifu? ²Yeyose mwaambagiya ekese kusukizwa, yee agosowa nteganyi naho atamwiiya ukwei kulawa mwe moyo wakwe. ³Yee nkafyuwia kwa ulimi akwe, nkaumiza watuhu, naho nkamgeya mishu mwe hehi naye. ⁴Mntu mwese mana abewa he meso yakwe, iya yee awatunya wada wamwoogohawo Yahwe. Yee eisa mwenye kimayamaya naho nkahitua wosi wakwe. ⁵Yee nkahitua nkundiso yakwe aazimaho heya. Yee nkadowa fumbaso amhituke mmasa. Uyo mmamaankanya mbui izi nkana asegesuke.

Chapter 150

¹Msifuni Yahwe. Msifuni Yahwe he hatakatifu hakwe; msifuni kwe mawingu ya ukuu wakwe. ²Msifuni yeye kwa matendo yakwe makuu; msifuni yeye kwa kadri ya wingi wa ukuu wakwe. ³Msifuni kwa mlipuko wa mphembe; msifuni kwa kinanda na kinubi. ⁴Msifuni kwa ngoma na kuvina; msifuni kwa magitaa na fiimbi. ⁵Msifuni kwa matoazi yakemayo, msifuni kwa matoazi yavumayo sana. ⁶Kiya kihemacho na kimsifu Yahwe. Msifuni Yahwe.

Chapter 16

Zaburi ya Daudi. ¹Uniinde Muungu, kwa kuwa naguukia kwako kwa ajii ya usalama. ²Nami nagombeka kwa Yahwe, "Wewe ni Zumbe ywangu, utana wangu ni bue kisi wewe. ³Inga kwe watakatifu weuko duniani, nee weiyoy watana; kinyemi yangu yose iuko kwao. ⁴Taabu yao yendaiongezeka wada waondezo miungu mituhu. Nkinanetiie kafaa ya npome kwe miungu yao. Waa kuyenua mazina yao kwa miomo yao. ⁵Yahwe, wewe ni npaamo ya saguo dangu na kikombe changu. Waitozeeza kioi yangu. ⁶Mistari yekuhimwayo itandazwa hantu ha hakutamiza kwa ajii ayngu; hakika ulisi utamizao ni wangu. ⁷Nakubaiki Yahwe, wewe uniangiizae; hata ukati wa kio akii zangu zaneelekeza. ⁸Nkimuika Yahwe mbele yangu kia ukati ili isekutikisika kulawa mkono wakwe wa kuume. ⁹Kwa iyo moyo wangu una kinyemi utukufu wangu washangiia. Hakika nendanekae mwe usalama. ¹⁰Kwa kuwa nkunauibade isho yangu kuzimu. Wewe nkunaumbade mwaminifu ywako kudiona tubwi. ¹¹Wee wanihinya sia ya maisha; kinyemi tele chekaa kwe uweho wako; kinyemi chekaa mkono wako kuume kae na kae!"

Chapter 17

¹Maombi ya Daudi. Tegeeza ombi dangu kwa ajii ya haki, Yahwe; uutegeeze nwetango wangu wa msaada. Uyategeeze maombi yangu yaawayo mwe miomo yesayo na umbea. ²Usibitisho wangu na weze kuawa kuwaho kwako; meso yako na yakauwe kia che sahihi! ³Ati wenda ugeeze moyo wangu, ati wenda weze kwangu wakati wa kiyo, wee wenda uning'aze na upate mipango yeyose ya uovu; muomo wangu ukauka ubundu shaia. ⁴Ati kwa matendo ya binadamu, ni mwe mbui ya miomo yako ya kuwa nchepusha na siya za wabanasi. ⁵Mwendo wangu utoza kwa umakini mwendo wako; miuudi yangu ukaizati kuteea. ⁶Nakwetanga wewe, kwa via kuniaudua, zumbi Muungu; hituwa gutwi dako kwangu na utegeeze nitamwiiho. ⁷Onyesha uaminifu wa agano dako mwe namana ya kihii, weye uokoae kwa mkono wa haki yako wada ambao wakuguukia wewe kuawa akwa wankuu wao. ⁸Uuiinde enga mboni ya ziso dako, unifise mwe kizui cha mawawa yako ⁹kuawa mwe kuwako kwa waovu ambao wanitukano, waukuu wangu wanizungukao. ¹⁰Wowo ukawana mbazi kue yeyose, miomo yao yatamwiiya majivuno. ¹¹Wowo wanizunguka hatua zangu, wakaza meso yao wanishambulie mpaka mwe sii. ¹²Wowo ni enga mfano wa nkuu ya simba kwe mawindo. Enga simba mbwanga aawiaho kuawa ekwefisako. ¹³Enuka, Yahwe! Uwashambulie! Uwagwise sii mwe vyeni vyao! Uyaokoe maisha yangu kuawana na waovu kwa uhamba wako! ¹⁴Uniokoe kuawa kwa wantu awa kwa mkono wako! Yahwe, kuawa kwa wantu wa dunia inu ambao utajii wao ni maisha aya tu! wewe wenda umemeeze maifu ya wada uwasaminio na utaajii; na wana wangi wenda waeloe utaajii wao kwa wana wao. ¹⁵Mia mimi nenda nione cheni chako mwe haki; Nendaanshuhudiwe, hada uendaho nenuke, na meso yako.

Chapter 18

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi, mtumishi wa Yahwe, alipomwambia Yahwe maneno ya wimbo huu katika ile siku ambayo Yahwe alimuokoa kutoka katika mkono wa adui zake wote na kutoka katika mkono wa Sauli. Yeye aliimba: ¹Nakukunda, Yahwe, nguvu yangu. ²Yahwe ni bawe dangu, gwogwe dangu, yeye mwekuniika kwe usaama; yeye ni zumbe Muungu ywangu, bawe dangu; napata kuukio kwake. Yeye ni ngao yangu, npembe ya uhoni wangu, na guegwe dangu. ³Nonda ni mwetange Yahwe kwa sibabu astahili ntogoo, na nonda nihonywe kuawa kwa wankuu zangu. ⁴Sigi za mauti ne zinizunguka, na mafuliko yaguukayo yanielemea. ⁵Sigi za kuzimu ne zinizunguka; mitego ya mauti ininasa. ⁶Ziki yangu nkimwetanga Yahwe; Nchetanga msada kwa zumbe Muungu. Naye akateggeeza sauti yangu kuawa hekaluni mwakwe; kwetanga kwangu msada kuita kiamuo uweponi mwakwe; na kwengia mwa magutwi yakwe. ⁷Akaainda sii ikazingiza; misingi ya miima pia isingisika na kutikiswa kwa sibabu zumbe Mungu ne kawa kakasilika. ⁸Mosi ututuika kuawa kwa npua zakwe, na moto mkai ulawia mwe muomo wakwe, makaa ne ya washwa kwa moto uwo. ⁹Yeye ne kazigubua mbingu na akaseea asi, kiza kikuu ne kiwa asi ya miundi yakwe. ¹⁰Akakwea kwe kelubi na akasooka; kanyinyili kakwe mabawa ya upepo. ¹¹Yahwe kagosoa kiza kutenda hema dikamzuka yeye, zunde da fua sito mwe mbingu. ¹²Maiwe ya balafu na makaa ya moto ne yagwa kua wakwe mwangaza kabla yakwe. ¹³Yahwe akatamuia kwe mbingu! Sauti ya mweuwanga isikika. ¹⁴Yeye nekafyatua mahosa yakwe na akawasawanya wankuu wakwe; na umtauwa mungi wenyenao mwanga kazisawanya kwe maeneo tafauti tafauti. ¹⁵Ne mifeeji ya maji ikaawia; misingi ya dunia ikazihilishwa kwa mwii wa pigo dakwe, Yahwe kwa sauti ya mphungia ya npua zako. ¹⁶Yeye akaseeya asi kuawia uwanga; akanitoza! Akanivuta nchongoi ya mazi yafulikayo. ¹⁷Kanihonya kuawa kwa wankuu zangu wenao ngovu, kuawa kwa wada ambao wanichukia mimi, kwa kuwa ne wawa na ngovu sana kuliko mimi. ¹⁸Wowo weza mhitu na mimi kwe msi uda waziki yangu mia Mungu kawa msada wangu! ¹⁹Yeye ne kaniika hulu kwe eneo pana da wazi; yeye ne kanihonya kwa sibabu kaagwizwa nami. ²⁰Yahwe kanitunukku mimi ka sibabu ya haki yangu yeye kanivuze mimi kwa sibabu mikono yangu neiwa msafi. ²¹Kwa kuwa nkisitunza sia za Yahwe na nkizati kugosoa ubanasi wa kumhituka zumbe Mungu ywangu. ²²Kwa kuwa amli zakwe za haki ziwa mbele yangu; kana agombekavyo, nkhizati kuita nazo mhitu. ²³Pia nkiwa nkina hatia mbele zakwe, na ncheika hae mwenye na zambi. ²⁴Ivyo Yahwe kanivuza kwa sibabu ya haki yangu, na kwa sababu mikono yangu ne iwa safi mbele ya meso yakwe. ²⁵Kwa yoyose ambaye ni mwaminifu, eonese kuwa mwaminifu; kwa mntu mwesekuwa na lawama, eonese mwenye kuwa mwesekua na lawama. ²⁶Kwa yoyose aliye msafi, aonese mwenye safi; bali ni mnyanyi kwa yoyose mwekuhitulwa. ²⁷Kwa kuwa wewe wawahonya wantu wekutaabishwao, mia wewe wawaseeza asi wada wanao mahiku, yaani meso yaku enukayo! ²⁸Kwa kuwa wewe wayenka mwanga taa yangu; Yahwe Zumbe Muungu ywangu agea nulu kiza changu. ²⁹Kwa kuwa kwembokeya wewe nadaha kusooka uwanga ya kiwazo chekuikwacho; kwembokeya Mungu nadaha kusooka uwanga ya ukanto. ³⁰Kama kwa Mungu: Sia yakwe ni kamilifu. Neno da Yahwe ni safi! Yeye ni ngao kwa yoyose mguu ka kwa yeye. ³¹Kwa kuwa ndai ni Mungu ikesekuwa Yahwe? Nndai ne bawe ikesekuwa Mungu ywetu? ³²Ni Mungu anigeeaye nguvu gati yangu gati yangu kana via mkanda, ambaye amuika mntu mta lawama kwa sia yakwe. ³³Yeye anitenda miundi yangu kuwa mihufu kana mbawala na kuniika hantu ha uwanga! ³⁴Yeye ahinya vifumba vyangu kwa ajii ya nkondo na mikono yangu kutoa guha da shaba. ³⁵Wewe nkunenka mimi ngao ya uhoni. Mkono wako wa kudiiia unisaidia, na neema yako initenda kuwa mkuu. ³⁶Wewe kugosoa nafasi npana kwa ajii ya miundi yangi ili miundi yangu isekutezya. ³⁷Nawashawishi wankuu wangu na kuwagwiya; nami nchekuuya nyuma kiamuo wekubanangwaho. ³⁸Nkhiwashambia hata nkawakudaha kugooka; nao wagwiya asi ya miundi yangu. ³⁹Kwa kuwa wanigaya nguvu kana mkuuzo kwa ajii ya nkondo; wewe wawaika asi yangu wada ambao wanuka mhitu na mimi. ⁴⁰Wewe nkunenka visogo vya wankuu wangu; nki wadagamiza wada wekunichukiao. ⁴¹Wowo wetanga msaada mia nkakuna mwe kuwasaidia; wamwetanga Yahwe, mia nkawetikia. ⁴²Nkiwatoa wowo kwe ntii ndodo ndodo kana via vumbi mbele ya nkusi; nkiwasa chongoi kana uwongo mwe mtaa. ⁴³Wewe kunihonya mimi kuawa kwe ngavo ngavu ya wantu. Wewe kunitenda mutwi uwanga ya mataifa. Wantu ambao nchekuwahi kuwamanya wanitumikia. ⁴⁴Ukati tu wakusikiaho kuhusu mimi, wowo wani tii; wageni walazimishwa kunenamiya. ⁴⁵Wageni waaawa kwe gwegwe dao wakazingiza. ⁴⁶Yahwe aishi; bawe dangu utunywe. Enulwa Mungu wa uhoni wangu. ⁴⁷Yeye ni Mungu ambaye atelekeza nkuu kwa ajii yangu, ambaye awetanga mataifa asi yangu. ⁴⁸Nkhiikwa hulu kuawa kwa wankuu wangu! Wewe kunenua uwanga ya wada wekwenukao mhitu na mimi! Wewe kunihonya kuawa kwa wantu wata ngiva ngiva. ⁴⁹Kwa iyo nonda nikutogoa wawe, Yahwe, gati ya mataifa; Nonda nidiimbie ntogoo zina dako! ⁵⁰Zumbe Muungu aavya uvoti mkuu kwa mfaume wakwe, na yeye aonesa uaminifu wa kiago chakwe mhakwa mavuta wakwe, kwa Daudi na ukoo wakwe kae na kae.

Chapter 19

¹Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi. Mbingu zatangaza utukufu wa Zumbe Muungu, na mazunde yagoso ndima ya mikono yakwe imanyikane! ²Msi hadi msi hutuba huawiia; kio hadi kio yagubua maalifa. ³Nkakuna utuba waa mbui; miiyo yao nkaisikika. ⁴Bali mbui zao zazagaa chongoi mwe sii yose, na utuba zao ata kiheo cha sii. Yeye kagoso hema ka ajii ya zua gati yao. ⁵Zua diuko kana mfano wa bwana harusi akaawiia chumbani kwake na kana mntu shujaa ambae ahangilia hada aguukaho mbio zakwe. ⁶Zua daama kuawia uheo wa meso na dakatisha mwezunde kuita tuhu; nkakuna chochose kindachokiepuke joto dakwe. ⁷Sheria ya Yahwe ni kamilifu, yaokoa loho; ushuhuda wa Yahwe ni wa kuaminika, ukagoso viugo vihuhi. ⁸Maelekezo ya Yahwe ni yauhakiha, yaugoso moyo kua na kinyemi; amli ya Yahwe ni ntana, ikaeta mwangaza kwe meso yetu. ⁹Hofu ya Yahwe ni utana, yadumu milele; amli za haki ya Yahwe ni za ukweli na zose zina uhakika! ¹⁰Nazo zina samani samani kuiko zahabu, nazo ni zemwiye kuiko asai na matone ya asai kuawa sega da asai (sega da nyuki). ¹¹Nee, kwembokea izo mndima wako ahazwa, namwe kuziamini kuna sawabu. ¹²Ni ndai ambae adaha kuyamany makosa yakwe yose mwenye? Unitakase mawaa yakwedisayo. ¹³Pia umwepushe mudima wako na zambi za kwefenya; Usekuziluusu kunitawala. Nee n'ndaniwe mkamiifu, na mie nkinaniwe na hatia ya mawaa mangi. ¹⁴Mbui za miomo yangu na mawazo ya moyo wangu nayakundwe mwe meso yako, ewe Yahwe, mwamba wangu na mkombozi wangu.

Chapter 20

¹Kwe ongo da wiya. Zaburi ya Daudi. Zumbe Mungu akusaidie wakati wa shida; na zina da zumbe Mungu wa Yakobo aniinde ²na kutuma msaada kulawa hantu patakatifu kwa ajii ya kukuegemeza wewe kulawa Sayuni. ³Naye akukumbuke kafaa yako yose na kuihokea kafaa ya kokwa. ⁴Naya akujaie haja za moyo wako na kutimiza mipango yako yose. ⁵Nee tindaho tishangilie kwa ushindi wako na kwa zina da Zumbe Mungu wetu, tindati pepelushe bendela. Zumbe Mungu naakwenke maombi yako yose ya haki. ⁶Sasa namanya ya kuwa Zumbe Yahwe andaawahonye wagewa mavuta yakwe; yeye andaa mjibu yeye kulawa kwe mbingu takatifu kwa uweza wa mkono wake wa kuume ambao wadaha kumhonya yeye. ⁷Baazi nkamini kwe magai na watuhu kwe falasi, lakini swiswi timwetange Zumbe Mungu wetu. ⁸Wao wanda waseezwe sii na kugwa, bali swiswi tindatenuke na tindatenuke na kugooka wima! ⁹Yahwe, amhonye mfaume; atisaidie swiswi timwetangaho.

Chapter 21

¹Kwa kiongozi wa mziki. Zaburi ya Daudi. Mfaume atamiwa mwe uweza wakwe, Yahwe! Ni kwa namna nkuu atamiwa mwe uhoni wekuetao! ²Wee kumwenka yeye matamanio ya moyo wakwe na nkweekumuemeza maombi mwe miomo yakwe. ³Kwa kua wee wamuetea balaka nyingi; wee kuika mwe mutwi wakwe taji ya zahabu ntana. ⁴Yee kakuombeza wewe maisha; akanwenka maisha; wee kumwenka maisha malefu. ⁵Yee utukufu wakwe ni mkuu kwa sibabu ya uvoti wako; wee kumuikia mapambo na enzi. ⁶Kwa kua wamwenka yeye balaka za kudumu; atamiwa kwa kinyemi cha kuwaaho kwako. ⁷Kwa kua Mfaume amwamini Yahwe; kwa kwembokea uaminifu wa agane da mweuko uanga zaidi yee nkanaausigwe. ⁸Mkono wako n'ndauwagwie wankuu wangu wose wose; mkono wako wa kudiia n'ndauwagwie wada wose wakukimao. ⁹Ukati wa mbifya yako wee n'ndauwoke kana mwe tanulu da moto. Yahwe ondaawabinde wowo mwe mbifya yakwe; na moto n'ndauwadagamize kinyanyi wowo. ¹⁰Wee ondauwadagamize wana wao duniani na mwaango wao kuawa mwe mlolongo wa wanadamu. ¹¹Kwa kua wakusudia kukugosoea wewe mbui zesazokutama; wowo wagosoa yebo ambayo kwa iyo nkawadaha kufanikiwa! ¹²Kwa kua wee n'ndauwavuze nyuma; wee n'ndaufyatue uta wako mbele yao. ¹³Wenulwe, Yahwe, mwe udahi wako; n'ndatiimbe na kutogoa nguvu zako.

Chapter 22

Kwa kiongozi wa muziki; "aina ya muziki wa deer." Zaburi ya Daudi. ¹Zumbe Muungu ywangu, Zumbe Muungu ywangu mbona wanibada? Kwani uhae na uozi wangu na hae na mbui zangu zenazo usungu? ²Zumbe Muungu ywangu naia musu mgima, iya nkuniandua, na ukati wa kio nkinyamaa! ³Uke mtakatifu; wee kwekaa inga mfaume hamwe na sifa za Israeli. ⁴Baba zetu wakuamini wewe nawe nee wawaohoa wowo. ⁵Wakuiia wewe nee waoholwa. woo wakuamini wewe na nkawazati kukukoma moyo. ⁶Mia mie ni fuza nkimi na muntu mfaa kwa binadamu naho nabewa ni wantu. ⁷Wada wose wanionao wanihuza huza; wanibea, wanisingisia mitwi yao. ⁸Woo wagombeka, "Yee amwamini Yahwe; mueke Yahwe amuohoe. Mwueke amuohoe yeye, kwa ajii amtamia sana yeye." ⁹Kwa kua wee kunieta kuawa mweifu; wee kunitenda nikuamini wewe ukati nekuaho nonka matombo ya mmaa ywangu. ¹⁰Nchasigwa kae kwako wewe tangia kweifu, wewe u Zumbe Muungu ywangu tangia nekuaho mweifu da mmaa ywangu! ¹¹Wesekuwa hae na mimi, kwa ajii shida ihehi; nkakuna hata yumwe yakunambiza. ¹²Maksai wangi wanizunguuka mimi; maksai wenao nguvu ya Bashan wanizunguuka mimi. ¹³Wao wagubua miomo yao kwangu inga simba mbuma akagwia ukaa wakwe. ¹⁴Netiwa chongoi inga mazi, na mavuha yangu yose yatenkuka. Moyo wangu wenga n'nta, nao walolomoka mwe ntendeo zangu za ndani. ¹⁵Nguvu zangu zinyazwa inga ntii ya uufi; ulimi wangu wananta mwemuomo wangu. Wee kunigoneza mimi mwe vumbi da ufe. ¹⁶Kwa ajii amkui yanizunguuka, bunga dawabanasi dinizunguuka, wanibovoa mikono yangu nna miundi yangu. ¹⁷Nami nadaha kuyataazia mavuha yangu. Woo wanikaua na kunimaka. ¹⁸Woo wapangana nguo zangu wenye, watoa kula kwa ajii ya nguo zangu. ¹⁹Wesekua hae, Yahwe; tafazali kanyakunambiza mimi nguvu yangu! ²⁰Uiohoe loho yangu na uhamba, maisha yangu mwenye na makombe ya mbwa mwitu. ²¹Uniohoe na muomo wa simba; uniohoe na mahembe ya n'gombe wa mazituni. ²²Nami n'ndanditangaze zina dako kwa ndugu zangu, gati gati ya bunga da wantu n'ndankutunye wewe. ²³Nywie mmuogohao Yahwe, mtunyeneni yeye! Nywie nyose uvyazi wa Yakobo, mumhishimu yeye! Gookani mwewengee wakwe nywinywi nyose uvyazi wa Israeli! ²⁴Kwa via nkazatikubea au kukimwa ni suuba za mwekupishwa; Yahwe nkekumfisa cheni chakwe yeye, hada ada wekusubishwao ekumuiiaho yeye, yee kasikia. ²⁵Yahwe, mwebunga da wantu wako n'ndankutunye kwa yada wekugosoayo; nami n'ndangenyenze ninda zangu hewada wamuogohao yeye. ²⁶Wkuoneewao wonda wade na kweguta; wada wamwondezao Yahwe wonda wamtunye yeye. Myoyo yenu yekae milele. ²⁷Wantu wose wamwedunia wonda wakumbuke na kumuuwia Yahwe; nkoo zose za mataifa wonda wakike mavindisi mbele yako. ²⁸Kwa via utawala ni wa Yahwe; yee ni mtawala ywa mataifa. ²⁹Wantu wose wa mwedunia wekufanikiwao wonda watende kinyemi naho wonda wavike; wada wose waseeao mwemavumbi wonda wakike mavindi mbele zakwe, wada wesaokudaha kulinda maisha yao wenye. ³⁰Uvyazi wezao wondawamtumikie yeye; woo wonda wawambie uvyazi wezao kuhusu Bwana. ³¹Woo wondaweze watamuie kuhusu haki yakwe; woo wondawawambie wantu ambao nkawazati kuvyaigwa yada yekugosolwayo ni Yahwe!

Chapter 23

Zaburi ya Daudi. ¹Yahwe ni mwiisi ywangu nkinanihungikiwe n'kitu. ²Yeye an'goneza mwe mani mawisi aniongoza nkandai ya mazi yekutuiyao. ³Yeye auvuza ugima wangu; aniongoza mwe sia ambayo ni ya kwei kwa ajii ya zina dakwe. ⁴Hata hatiho mkemboka mwe koongo da kizui na kiza kizito nkinaniogohe kuzulika kwa ajii wewe uhamwe na mimi ngoda yako na gongo dako vyanihongeza. ⁵Wewe waandaa meza mwe uweho wa wankuu wangu; kunibuunga mavuta mwe mutwi wangu na kikombe changu chaboa. ⁶Kwei wedi na uaminifu wa kiaga vyenda vin'tongee misu yose ya ugima wangu, nami nenda nekae mwe nyumba ya Yahwe kae na kae!

Chapter 24

Zaburi ya Daudi. ¹Sii ni ya Yahwe, na vyose viimemezavyo, dunia, na wose wekaao ndani yakwe. ²Kwa ajii yeywe kavyoka uwanga ya bahali na kumalisha uwanga ya nkongo. ³Ni ndai mwonda akweye mwima wa Yahwe? Ni ndai mwonda agooke hatakatifu hakwe? ⁴Yeywe ambaye ana mikono yekung'aayo na moyo wekung'aao, ambaye nkazati kwenu umbeya, na nkazati kweisa kiapo ili atiiye. ⁵Yeywe onda ahoke baaka kuawa kwa Yahwe na haki kuawa kwa Muungu wa wokovu wakwe. ⁶Uvyazi wa wad wamwondezao Zumbe ni kana haki, wada ambao wauondezao cheni cha Mungu wa Yakobo. ⁷Enuani mitwi yenu, ninywi malango; mwenuiyeni uwanga, malango ya malango ya kwekaisa, iya inga Mfaume wa utukufu adahe kwengia! ⁸Uyu Mfaume wa utukufu ni ndai? Yahwe, mwe nguvu na udahi; Yahwe, mwe udahi mwe nkondo. ⁹Enuani mitwi yenu, ninywi malango; mwenuulwe uwanga, miyango ya kwekaa, ili inga Mfaume wa utukufu adahe kengiaya! ¹⁰Uyu Mfaume wa utukufu ni ndai? Yahwe wa nkondo yeywe ni Mfaume wa utukufu.

Chapter 25

Zaburi ya Daudi. ¹Hako, Yahwe, nayenua maisha yangu! ²Muungu ywangu, naamini kwe wewe. Wesekunieka nigwizwesoni wesekuwaeka wankuu wangu wesekee ushindii wao hangu. ³Esekugwizwa soni muntu yoyose mkutumaini miya wagwiwensoni wada wagosoao hila pasi sibabu! ⁴Unijulishe sia zako, Yahwe; unihinye sia zako. ⁵Uniongooe kwe kwei yako naho unihinye, kwa kua we u Muungu ywa uhoni wangu; nndanikutumaini wewe siku zose na maisha yangu. ⁶Kumbuka, Yahwe, mbui zako ze mbazi na uaminifu wa kiaga chako kwa kua viaho kia kukacha. ⁷Wesekuzikumbuka zambi za ujana wangu waa ubanasi wangu; uniike mwe akii yako hamwe na uaminifu wa kiaga kwa sibabu ya utana waka, Yahwe! ⁸Yahwe ni myana na mwenye haki, savyo ye awahinya sia wenao zambi. ⁹Ye awaagiia wazizitiao kwe kia chedi na kuwahinya sia zakwe. Ye awaagiia wazizitiao kwe kia chedi na kuwahinya sia zakwe. ¹⁰Sia zose za Yahwe ni za ukundiso wa kwekaisa naho ni aminifu kwe wose waikao kiaga na maagiiyo ya amlu zakwe. ¹¹Kwa ajii ya zina dako, Yahwe, unsamehe, zambi zangu, kwa kua zagenyee. ¹²N'ndai mmuogoha Yahwe? Zumbe andaamhinye yeye kwe sia akundigwayo kuisagua. ¹³Maiasha yakwe yendayaite kwe utana; na uvyani wakwe wendautilisi sii. ¹⁴Umbuya wa Yahwe ni kwa ajii ye wada wamhishimuo yeye, nae agosoa kiaga chakwe kimanyokane hao. ¹⁵Kia msi meso yangu yamkaua Yahwe, kwa via ye endaaimgue miundi yangu mwe nyavu. ¹⁶Unihitukie mimi naho unijfembazi; kwa mana ni ikedu naho nagaya. ¹⁷Maamevu ya moyo wangu yamema; uniuse kwe tabu inu! ¹⁸Kaua suuba yangu na sungu yangu; nsamehe zambi zangu zose. ¹⁹Kaua wankuu wangu, kwa kua wagengea; waniikia maya kwa ukatii. ²⁰Uyainde maisha yangu na unihonye; wesekunieka ngwiwe nsoni, kwa via hako naguukia he mpheho! ²¹Uadilifu na unyofu viniike, kwa kua nakutumaini wewe. ²²Muungu, nihonya Izilaeli, na sungu zangu zose!

Chapter 26

Zaburi ya Daudi. ¹Yahwe, unihukumu mimi, kwa kuwa chendea mwe uadilifu, nkiamini kwa Yahwe bila kusita. ²Unimamankanye, Yahwe, na unigeeze, ugeze usafi wa mpaamo zangu za mwe moyo wangu! ³Kwa ajii uaminifu wa agano dako umbele ya meso yangu, na nyendo zangu ni mwe uaminifu wako. ⁴Mie nchekuhanganyana na wantu waovu, waa nchekuhanganyana na wantu wanafiki. ⁵Nakimwa ni wabaya, waa nchekaanao hamwe wanti waovu. ⁶Mikono yangu nkiisunta kuonyesa nkina masa, na kukalibia hemviko hako, Yahwe, ⁷kuimba wiya wa sauti ya ntogoo na kulavya taalifa ya magosozi yako yose ya vihii. ⁸Yahwe, naikunda nyumba nekaayo, hantu ambaho utukufu wako wekaa! ⁹Wesekuniusa hamwe na wenye zambi, ema maisha yangu na wantu wenye nkiu ya kwetia nphome, ¹⁰mwe mikono yao mna njama, na mkono wa kuume umema lushwa. ¹¹Iya kwangu mie, nendanende mwe uadilifu, unihonye na unifiie mbazi. ¹²Miundi yangu igooka hantu hedi, mwe bunga da wantu nenda nimbaiki Yahwe!

Chapter 27

Zaburi ya Daudi. ¹Zaburi ya Daudi. Yahwe ni nuu yangu na wokovu wangu; nimogohe ndai? Yahwe ni saama ya maisha yangu, ni mhofu ndai?²Ukati waovu wakwezaho kuuda mwii wangu, wapinzani wangu na wakuu zangu wekwangaa na kugwaa. ³Ikawa jeshi depanga kutoana na mimi, moyo wangu nkawenda uogohe, nkondo yenda yenuke kutoana nami aho nenda nisigae kuwa jasii. ⁴Kintu kimwe nkikiombeza kwa Yahwe, nami nendanikiondeze icho: kwamba ndahekwekaa mwe nyumba ya Yahwe siku zose za maisha yangu, kukaua utana wa Yahwe na kufanyanya hekaluni mwakwe. ⁵Kwa kua msi wa shida wenda unefise nyumbai mwakwe; endanefise mwe ngubiko ya hema yakwe. Yeye endaanenue uanga ya bawe! ⁶Kisho mutwi wangu wenulwa uanga ya mabagaa wose wanizungukao, nami nenda niavye kafaa ya nyemi hemani mwakwe! Nenda niimbe na kutunga wia kwa Yahwe! ⁷Tegeeza nekwetangaho, Yahwe! Unifiie mbazi, na kunitambaisa. ⁸Moyo wangu watamuui kuhusu wewe, "Uondeze aheni chakwe!" Nami naondeza cheni chako Yahwe! ⁹Wesekqefisa cheni chako hae nami; usekutenda maya mimi mndimo ywako! Wewe tenda msaada wangu; usekunibada waa kunitelekeza, Muungu ywa wokovu wangu! ¹⁰Hata kama tate na mmaa wakanibada, Yahwe wenda unitunguuiw kwako. ¹¹Wendaunihinye sia zako, Yahwe! Kwa sibabu ya wankuu zangu niongoze mwe sia salama. ¹²Usekuwabada wankuu wangu wanigosoe wakundavyo, kwa sibabu mashahidi wa umbea wenuka kihitu na mimi, nao wahema kinkumbizi! ¹³Kintu chani kidahacho kuniawiakana nchekuamini kana nendaniuone utana wa Yahwe mwe si ya wenao ugima? ¹⁴Umgoje Yahwe; utendwe imala, na moyo wako uwe jasii! Umgoje Yahwe!

Chapter 28

Zaburi ya Daudi. Kwako, ¹Yahwe, naia, mwamba wangu, usekunipuuzi. Ikiwa nkaunijibu, nndaniungane na wada waitao si kaburini. ²Tegeeza nkoo ya kusihi kwangu hada hetangaho msaada kulawa kwako, nenuaho mikono yangu mbele ya hantu hatakatifu zaidi! ³Usekunibuuta hamwe na waovu, wada wagoao, watamuiiao amani ha majirani akini mwe mioyo yao mna uovu. ⁴Uwenke kwa kuiganya na stahili ya matendo yao na uwaihe kuiganya na madai ya mabaya yao, uwaihe kwa ajii ya mabaya yao, uwaihe kwa ajii ya ndima ya mikono yao na uwenke kia wastahilicho. ⁵Kwa sibabu nkawayaelewa matedo ya Yahwe wala ndima za mikono yakwe, andaawajatejate si na nkanaaagoo vituhu. ⁶Abaarikiwe Yahwe kwa sibabu yeye kasikia sauti yangu ya kusihi! ⁷Yahwe ni nguvu yangu na ngao yangu, moyo wangu wamwamini yeye, na nasaidiwa. Kwa iyo moyo wangu wafurahia sawa, mami mndani msifu yeye kwa kuimba. ⁸Yahwe ni nguvu ya wantu wakwe, naye ni mkombozi salama wa wapakwa mavuta wakwe. ⁹Uwaokoe wantu wako na uwabariki warithi wako. Utende muisi wao na uwaeke mgongo milele.

Chapter 29

Zaburi ya Daudi. ¹Mwenkeni ntogoo Muungu, nywie wana wa Muungu! Mwenkeni ntogoo kwa ajii ya utukufu wakwe na nguvu. ²Mwenkeni Yahwe utukufu ambao zina dakwe dastahili. Kikani mavindi kwe mahambo ya utakatifu. ³Sauti ya Yahwe isikika zaidi ya mazi; Muungu wa umbaua wa utukufu, umbauwa wa Muungu u uanga wa mazi mangi. ⁴Sauti ya Muungu ina nguvu, sauti ya Muungu ni nkuu. ⁵Sauti ya Muungu yagwise yatua mielezi, Muungu aibondabonda aituevipande vipande mielezi ya Lebanon. ⁶Yeye aigoso Lebanon kude ukadeuka enga mwana ng'ombe wa Sirioni enga mwana nyati. ⁷Sauti ya Muungu yaavya mwai wa moto. ⁸Sauti ya Yahwe yaeta zingizo mwe jangwa, Muungu aete zingizo mwe jangwa da Kadeshi. ⁹Sauti ya Yahwe yaeka miti mikuu kuzingize na kuhegatiza mizitu. Kia muoneke mwe hekalu dakwe agombeka utukufu!" ¹⁰Yahwe ekaa enga mfaume mwe mafuliko; Yahwe ekaa enga mfaume siku zose. ¹¹Yahwe awenka nguvu wamtu wakwe; Yahwe awenka amani wantu wakwe na kuwenka balaka.

Chapter 30

Zaburi; wimbo wakati wa kuweka wakifu hekalu. Zaburi ya Daudi. ¹Nonda ni kutukuze wewe Yahwe, mana kunenua naho nkwee kuwaluhusu wabaya wangu wanizulu. ²Yahwe Muungu wangu, nkikuiia wewe unisaidie, nawe ukanihonya. ³Yahwe, wee kuilavya loho yangu kuzimu, nawe kuniika hai hae na kabui. ⁴Mwiimbieni sifa Yahwe, nywinywi waaminifu wakwe! Mshukuuni Zumbe mkumbukaho utakatifu wakwe. ⁵Mana hasila yakwe ni ya muda tu; bali neema yakwe yadumu milele. Ndiyo yeza na kio, bali fulaha yeza keokeo. ⁶Kwa ujasii nhyamba, "Nkina nitikiswe katu." ⁷Yahwe, kwa neema yako kuniika mimi enga muima imaa, miya wekufisaho cheni chako nkisumbuka. ⁸Nkikuiia wewe, Yahwe, na kuombeza msaada kwa Zumbe yangu! ⁹Kuna faida yani kwe kifo changu, ati nonda nengie kwe kabui? Jee, mavumbi yonda yakusifu? Yonda yatangaze uaminifu wako? ¹⁰Tegeeza Yahwe, na unifiye mbazi! Yahwe uwe moaidizi yangu. ¹¹Wee kuhitua kuomboleza kwangu kuwa kuvina; wee kuusa nguo zangu za magunia na kunifika fulaha. ¹²Kwaiyo ivi sasa utukufu wangu wonda ukuimbie sifa wewe na nkuna unyamae; Yahwe Muungu wangu, nonda nikushukuu wewe milele!

Chapter 31

¹Kwa kiongozi wa ngoma. Zaburi ya Daudi. Ni wewe, Yahwe, naguukia mpeho; wesekunibada niabishwe. Mwe haki yako uniokoe. ²Unitegeeze; uniokoe haaka; uwe mwamba wangu wa mpeho, ngome ya kuniokoa. ³Kwavia wewe ni mwamba wangu na ngome yangu; kwaiyo kwa ajii ya zinadako, uniongoze na unielekeze. ⁴Uniavye kwe mtego ambao waufisa kwa ajii yangu, kwa kuwa wewe ni mpeho yangu. ⁵Kwe mikono yako nakabidhi roho yangu; nawe undauniokoe, Yahwe, mwekuaminika. ⁶Nawachukia wada watumikao miungu yesayo na maana, bali naamini kama Yahwe. ⁷Nndanitamiwe na kushangilia mwe uaminifu wa kiaga dako, kwa kuwa kuona suuba zangu; wewe kumaya dhiki ya moyo wangu. ⁸Wee nkwekuniika kwe mkono wa bagaa zangu. Nawe kuiika miundi yangu hantu hemwazi papana. ⁹Unifiimbazi, Yahwe, kwa via nimwe dhiki; meso yangu yafifia kwaukiwa hamwe na moyo wangu na mwii wangu. ¹⁰Kwa vii maisha yangu yasokea kwa ukiwa na miaka yangu kwa kuhuma kwangu. Nkiwa dhaifu kwa sababu ya dhambi zangu, na mavuha yangu yasokea. ¹¹Kwa sibabu yawabaya wangu wose, wantu wanibehua; majirani zangu washangaa hali yangu, na wada wanimanyao wavituka. Wada wanikauwao mitaani waniguuka. ¹²Nkijalwa inga mntu mwekuumbwa mzimu ambae nkakima mntu mu mfikii. Ni kama nyungu yekutuikayo. ¹³Kwa kuwa nkisikia mpeho ya wengi, habai za kutisa kuawa mpande zose kwa hamwe wapanga njama mhitu na mimi. Wao wagosoa mhitu ya kunikoma. ¹⁴Bali mimi nakuamini wewe, Yahwe; Nagombeka, "Wewe ni Zombe" ¹⁵yangu. "Mwisho wangu imwe mikono yako. Uniokoe mwe mikono ya mabagaa wangu na wada waniguukiao. ¹⁶Nuru ya cheni imwangazie mindima yako; uniokoe mwe uaminifu wa kiaga chako. ¹⁷Wesekunibada nikaibishwa, Yahwe; kwavia nakwetanga wewe! Wabanasi waaibishwe! Na wanyamae bwii kuzimu. ¹⁸Na inyamazishwe miomo ya umbea ambayo yasema mbui mbaya kuhusu wantu wenye haki ukuwakawa na kibui na dharau. ¹⁹Utana wako ni wa viihi nao kuuhifadhi kwa ajii ya wada wakuheshimuo sana, ambao wewe kuugosoa kwa ajii ya wada ambao wakuguukia kwako kwa ajii ya mpeho mbele ya wana wose wa wanadamu! ²⁰Mwe makao ya uwepo wako, wewe wawafisa hae na njama za wantu. Wewe wawafisa hae mpeho na ndimi zenazo vurugu. ²¹Atogolwe Yahwe, kwa vii yeye kanionyesha maajabu ya uaminifu wa agano dakwe hantu nekaaho. ²²Ingawa kwa kinyanyi changu nkisema, "Nkiusiwa mwemeso yakp," Bali wee kusikia kusihi kwangu nekukuiaho wewe. ²³Enyi wafuasi waaminifu, mpendeni Yahwe, Yahwe awalinda waaminifu, lakini awalipa wakaidi ipasavyo. ²⁴Awani imara na jasiri, ninyi nyose mmwaminiao Zombe kuwakisa.

Chapter 32

¹Zaburi ya Daudi. Zaburi. Kabarikiwa mntu yuda ekusameheywaye makosa yakwe, ambaye dhambi zakwe zisitiriwa. ²Kabarikiwa muntu yuda ambaye Yahwe nkhamu taazia hatia na ambaye mwe moyo wakwenkhamna utiizi. ³Nekuwahominyamaiye, mavuha yangu yadhoofika uku nikahuma mudo wose. ⁴Kio na musiki mkono wako unizamia nguvu zangu nee zinyaa mwe kiangazi. Selah ⁵Nee nekumanyaho makosa yangu kwako, nami nkinanifise vizutu uovu wangu. Nkhisema, "Nenda niungame makosa yangu kwa Yahwe," nee wanifiambazi hatia ya zambi zangu. Saleh ⁶Kwa ajii ya aya, wada wose wekuwao wa kimuungu wakundigwa wakuombeze mwe shida nkhuu. Nayo mabohoa yendaho yeze nkayana yawapate wantu ao. ⁷Wenye u hantu hangu ha kwefisia, nawe wenda uniinde mwe matatizo. Weye wendaunizunguuke hamwe na mawia ya uvoti. Selah ⁸Nendanikuoneshe na kukufundisha mwe sia wondwazo uitongee. Nndanikuoneshe uku meso yangu yakakukaua. ⁹Mwesekuwa inga faasi au inga nyumbu amba nkawaha uelewa, ni kwa hatamu na lijamu tu wadaha kuwegaa hohose wendaho ukunde wao waite. ¹⁰Wabaya wanahuzuni nyingi, mia uaminifu wa agano da Yahwe wenda umzunguke yuda amwamineye yeye. ¹¹Muwe na kinyemi mwe Yahwe, na mshangiie, ywie wenye haki toani vuzo da kinyemi, nywie nyose wenye haki mwe mioyo yenu.

Chapter 33

¹Kinyemi kwe Yahwe, enyi wenye haki; sifuni wenye haki kwatama mno. ²Mshukuuni Muungu kwa kinubi mwimbieni sifa kwa kinubi chenye nyuzi kumi. ³Mwimbieni yeye wiya mpyaa toeni kwa ustadi na muimbe kwa kinyemi. ⁴Kwa kuwa mbui ya Muungu ni hakika na kia agosoado ni haki. ⁵Yeye akunda haki na kugosoa haki. Dunia imema uaminifu wa agano da Yahwe. ⁶Kwa mbui za Yahwe mbingu ziumbwa na nyota zose ziumbwa kwa mpungia ya muomo wakwe. ⁷Yeye akusanya mazi ya bahai kama lundo, naye aiika bahai kama ghala. ⁸Basi ulimwengu wose umwogohe Yahwe; wenyezi wose wa ulimwengu wamuogohe yeye. ⁹Kwa maana ye agombeka, ikagosoka, aamuru na ikagooka handu hakwe. ¹⁰Yahwe atenganya ngua muungano wa mataifa mipango ya wanadamu. ¹¹Mipango ya Yahwe yagooka kae na kae, mipango ya moyo wakwe na kwa ajii ya vivywazi vyose. ¹²Dibarikiwa taifa ambado Muungu wao ni Yahwe, yeye ambaye kawasagua kama warithi wakwe. ¹³Yahwe akaua kulawa mbinguni yeye awaona wantu wose. ¹⁴Kuawia hantu aishiiho, awakauwa wose wekaa uwanga ya sii. ¹⁵Yeye muumba mioyo yao na kukauwa nyendo zao zose. ¹⁶Nkakuna mfaume ekuokolewae na jeshi kuu; shujaa nkaokolewa na nguvu zakwe nyingi. ¹⁷Faasi nkio salama kwa ajii ya ushindi,, ingawa ana nguvu zakwe nyingi nkadaha kuokoka. ¹⁸Kauwa meso ya Yahwe ywako kwa wada wamuogohae yeye wada waditumainio agano dakwe takatifu. ¹⁹Kuokoa maisha yao na uzimu na kuwaika hai saa. ²⁰Sie tamgoja Yahwe, yeye ne msaada wetu na ngao yetu. ²¹Mioyo yetu ina kinyemi ndani yakwe kwa taamini katika zina dakwe takatifu. ²²Yahwe, agano dako takatifu, diwe hamwe nasi tiikaho tumaini detu kwe yeye.

Chapter 34

Zaburi ya Daudi; wakati alipojifanya kuwa mwendawazimu mbele ya Abimeleki, ambaye alimtoa yeye nje.

¹nimtogoe Yahwe mda wose, misi yose ntogoo zakwe zi kanwai mwangu. ²Nnda nimtogoe Yahwe! weku oneewao wasikie na kutumbukwa ni nyemi. ³Mtogoeni Yahwe hamwe na mimi, kwa hamwe tidenu zina dakwe.

⁴Nkimuombeza Yahwe msaada akanijibu, akanenka ushindi juu ya hofu yangu yose. ⁵Wada wamkauao yeye wana nyemi, vyeni vyao nkavina soni. ⁶Uyu muntu mwe kuoneea kaia nee Yahwe amsikia na kumhonya kwe matatizo yakwe yose. ⁷Malaika wa Yahwe waika nkambi kuwazunguka wada wamuogohao yeye na kuwahonya.

⁸Onyani muone Yahwe ni mtana kabalikiwa muntu yuda ambae Yahwe ne guukio dakwe. ⁹Muogoheni Yahwe nywinywi wantu watakatifu wakwe nka kuna upungufu kwa wada wamuogohao yeye. ¹⁰Simba wadodo saa zakumwe wakosa nkande na kuteseka kwa saa, mia wada wamtongeo Yahwe nkawana wapungukiwe ni chochose kitana. ¹¹Sini, wana, mnitegeeze mimi nonda nimihinye nywinywi hofu ya Yahwe. ¹²Ni muntu yuhi mtahwa ni maisha naho onda awe na misi mingi, ili adahe kuona vyedi? ¹³Enege uimi wako na uovu chungu miomo yako kutawuia umbea. ¹⁴Bada uovu ugosoe yedi. Uonde amani na kuibasa. ¹⁵Meso ya Yahwe ya kwe haki na magutwi yakwe yakaua kuume kwako. ¹⁶Cheni cha Yahwe kimhitu na wada wagoavyo uovu kuisengea hae kumbukumbu ya dunia. ¹⁷Wenao haki wamuiia Yahwe asikia na kuwahonya mwe matatizo yao yose. ¹⁸Yahwe yu hehi yo wada wekufao moyo awahonya wekuminywao loho. ¹⁹Mateso ya wenao haki ni mangi, mia Yahwe awahonya nayo yose. ²⁰Ayatunduia mavuha yakwe yose, nkakuna hata umwe ndio ubondeke. ²¹Uovu unda ukome waovu wada waahiwao ni haki wonda waahwe. ²²Yahwe ahonya ugima wa wamdima wakwe. Nkakuamonda ahwe hata yumwe mwonda usaama mwakwe.

Chapter 35

Zaburi ya Daudi. ¹Yahwe, uwageegeze wada wanigegezewo; utowane nawo watoanao nami. ²Utozese nkinga yako ndodo na nkinga nkuu; enuka unembize. ³Ugosowe na guha dako na hoyo yako ya nkondo kwa wada wanibaazao; uugombekee moyo wangu, "Miye nee wohoji ywako." ⁴Wagwiwe ni soni du wabewe wada wauwondezao ugima wangu. Wavuzwe nyuma naho wakebeneswe wagone awo kunikoma. ⁵Wawe makowa he nkusi, malaika wawabente hae muno. ⁶Siya yao igwe kiza na uteezi, malaika wa Yahwe wakawabaaza. ⁷Wanitegeya mtego bweebuwe; he bweebuwe wafuka wina kwa ajii ya ugima wangu. ⁸Ubanasi uwafunte wowo wate kwetuswa. Mtego wekuutegao uwagwiye uwagwiye wenye naho wagwiiye umo wadagamiye. ⁹Iya miye nenda niwe na nyemi mwe Yahwe na mwe wohoji wakwe. ¹⁰Mavuha yangu yose yenda yambe, "Yahwe, ni ndai mwenga weye woohoaye wekwoonewao mwe mikono ya wenao maguvu kutendeswa wowo na wakiwa na wabangaizao mwe mikono ya wada wageezawo kuwabaiya?" ¹¹Mashahidi wa umbeya wagooka, waniaha umbeya. ¹²Kwa ajii ya wedi waniha ubaya. Niha makiwa mangi. ¹³Akini wekuwaho wakahuma, nkyehamba magunia; nkifunga kwa ajii yao uku mtwi wangu wenamia he kifuwa changu. ¹⁴Nkidiga mwe makiwa wenda kwamba ni wandugu wangu; nkyenamiasi uku nakeha wenda kwamba ni kwa ajii ya mmaa mvyazi. ¹⁵Iya miye nekuwaho nkitozeka watumbua nyemi, na kudugana hamwe; wadugana hamwe wanengate nee nawamaka. Nkawo kubada kunisambua. ¹⁶Kwa kebehi wanibeya na kuniumiya ngada. ¹⁷Zumbe wenda uvikauwise hata ini? Uwohoe roho yangu na mbigizi zao za kudagamiza u uohoe ugima wangu na simba. ¹⁸Nami nenda nikutogowe he mkonga mkuu, nenda nikutunye he wantu wangi. ¹⁹Wese kuwaekeya wankuu wangu watiizi kudenkenyeka; wese kuwaeka waendekee na njama zao za ubaya. ²⁰Kwa mana nkawatamwiiya mpheho, iya wazuwa mbui za umbeya kwa wada wekaawo mpheho mwesi yetu. ²¹Miyomo yao yabiikiya yaniaha; wamba, Aha, Aha, meso yetu yaonesha." ²²Yahwe wee kuona, wese kwekaa kizinya; Zumbe, wese kwekaa hae na mimi. ²³Enuka mwenye na ugooke uniahiye; Muungu ywangu za Zumbe ywangu, uniahiye. ²⁴kwa chausa cha haki yako, Yahwe Muungu ywangu na Zumbe ywangu, uniahiye wese kuwaeka wanidenkenyee. ²⁵Wese kuwaeka wambe mwe myoyo yao, "Ha, tiambua tekukundacho." Wese kuwaeka wambe, timmeza." ²⁶Uwagise soni na kuwakebenesa wada wakundao kuniumiza. Wada wose wanibeawo wagubikwe ni soni na wabewe. ²⁷Wada wose wakundao kwevana nami watowe nkegee wengie nyemi misi yose wambe, "Utunywe Yahwe, uyo mwefena na uozo wa mndima ywakwe. ²⁸Nkabinda nenda nibiikiye viugo vyako vyedi na kukutunya kisingi chose.

Chapter 36

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi ya mtumishi wa Yahwe. ¹Dhambi yagombeka inga unabii kwe moyo wa mwovu; nkamna hofu ya Muungu. ²Kwa kuwa yeye ajifaliji mwenye, afikii zambi zakwe nkazinazimanyike na kuifywa. ³Mbui yakwe ni yenye zambi na kutiia nakunda kuwa mwe hekima na kugosoa matana. ⁴Agonaho heusasi epangia namna ya kugosoa zambi, yeye ekaa chongoi kwe sia ya uovu yeye nkaeme uovu. ⁵Uaminifu agano dako, Yahwe, wabua mbinguni; uaminifu wako wabua kwe mazunde. ⁶Haki yako inga ni miima wa Muungu; hukumu yako inga ni kina kilefu. Yahwe wewe wahifazi wose wanaadamu na wanyama. ⁷Ni jinsi yani uaminifu wa agano dako ni samani Muungu! wantu waguukia usalama sii ya mawawa yako. ⁸Nao watosheezwa tele na utaajii wa nkande nyumbani mwako; wawagosowa wanywe kuawa mwe mto wa baka zako za samani. ⁹Kwa kuwa mna chemchemu ya ugima; na kwe mwanga wako tendatione uu. ¹⁰Upanue uaminifu wa agano dako kikamiifu kwa wada wakumayao wewe, ulinzi wako uwe uwanga ya wanyoofu wa moyo. ¹¹Usekuubada muundi wa mwenye kibui unisogee. Usekubada mkono wa muovu unilavye. ¹²Kuda wagosoa maovu wagwa, wabanangwa nkawadaha kwenuka.

Chapter 37

Zaburi ya Daudi. ¹Wesekukerwa na wagosoao maovu; wesekuwonea kinyuu wada wagosoao yesiyo haki. ²Kwa via muda ni mjihi wenda wanyae enga nyasi na kunyaa enga via mimea ya kijani inyaavyo wakati wa kiongazi. ³Uwamini Zumbi Mungu na kugosoa ambayo ni matana; wekae mwe sii na ugenyee mwe imani. ⁴Ukaawaaho uone kinyemi mwenye mwe Yahwe, nae endaakwenke matamano ya moyo wako. ⁵Umkabizi sia zako Yahwe; uamini mwe yeye, nae endaagosoe kwa niaba yako. ⁶Yeye endaaizihilishe haki yako enga musu na utaua wako enga mwangaza wa musu. ⁷Unyamae mbee ya Yahwe na umgoje yeye kwa kuzizimiza. Wesekuihiwa kama kuna muntu afanikiwa kwa kia agosocho, au agosoho njama za uovu. ⁸Wesekukimwa, wesekuogoha. Inu yaeta tatizo tu. ⁹Wagosoao maovu wenda wausigwe kabisa, mia wada wamgojao Yahwe wenda walisii. ¹⁰Mwe muda mjihi muntu mwovu endaage; weye wenda ukauwe hantu hakwe, wala nkuna umuone. ¹¹Mia wapole wenda walisii yao nao wenda waone kinyemi mwe mafanikio makuu. ¹²Muntu mwovu apanga njama mhitu na mwenye haki na kumsagia meno. ¹³Zumbi amseka, kwa via aona msii wakwe weza. ¹⁴Waovu waavya chongoi mahamba yao na wataalisha nyuta zao ili waka wagagamize wanyonge na wenye shida, na kuwakoma wenye haki. ¹⁵Manamba yao yenda yawakome wenye, na nyuta zao zenda zibondeke. ¹⁶Ni vyedi kuwa mwenye haki masikini kuiko taajii mwenye mai nyingi. ¹⁷Kwa via mikono ya wantu waovu yenda ibondeke, mia Yahwe awakisa wantu wenye haki. ¹⁸Yahwe awalinda wantu wese na lawama msii hata msii, na ulisi wao wenda uwe wa milele. ¹⁹Nkuwana wapate soni msii mibaya yezayo. Wakati wa saa ubuaho wowo wenda wawe na ukande ya kutosha. ²⁰Mia waovu wenda wagagamizwe, wankuu wa Yahwe wenda wawe enga via utukufu wa malisho; wenda wabindwa na kwazwa mwe mosi. ²¹Muntu mwovu akopa mia nkaina, mia muntu mwenye haki ni mkaimu na aavya. ²²Wada wekubalikiwao na Zumbi Muungu wenda walisii; wekulaaniwao wenda wausigwe kabisa. ²³Hatua za mwanadamu zenda zintimiswe na Yahwe, muntu ambaye siya zakwe za kubaika mwe meso ya zumbi Muungu. ²⁴Akekungwaa, akagwa sii, kwa via Yahwe amtoza kwa mkono wakwe. ²⁵Nkiwa mbwaga na ivi sasa ni mzee; nkizati kumuona muntu mwenye haki kabadigwa wala wanawe kuombeza mkate. ²⁶Wakati wose yeye ni mkaimu na akopesha, nao wanawe hugosoa balaka. ²⁷Eka waovu ugosoe ambayo ni yedi; nee kwendako kuwe salama milele. ²⁸Kwa via Yahwe akunda haki nae ukawabada wafuasi waaminifu. Wowo watunduiwa milele, lakini uzao wa waovu utafutiliwa mabli. ²⁹Wenye haki watairithi nchi na kuaa huko milele. ³⁰Muomo wa mwenye haki atamwiia viugo na atamwiia haki. ³¹Shaia ya Zumbi Mungu wakwe umwe moyo wakwe; miundi yakwe ukaiteea. ³²Muntu muovu amvizia mwenye haki na kuondeza kumkoma. ³³Yahwe nkanaambade yeye mwe mkono wa muntu mwovu wa kumlumu endako aahwe. ³⁴Umgojwe Yahwe na utoze siya yakwe, nae endaakwenue uimiliki sii. Endako awause waovu wewe wenda uone. ³⁵Nkiwano waovu na muntu wa kutisa akatangaa enga mti wa kijani mwe uwongo wa asili. ³⁶Mia nekwembokaho tana vituhu, nkekuwaho hada, nkimwondeza, mia nchekumpata. ³⁷Sunguvumanya wantu waadilifu, na uwamanye wenye haki; kuna hatima utana kwa ajii ya muntu wa amani. ³⁸Mwenye dhambi wataharibiwa kabisa; hatima ya mtu mwovu ni kuondoshwa. ³⁹Wokovu wa haki waawa kwa Yahwe; yeye awalinda wowo nyakati za shida. ⁴⁰Yahwe awakisa na kuwaokoa. Yeye awaokoa dhidi ya wantu waovu na kuwanusuru wowo chambuso wowo wanguukia yeye kwa ajii ya usalama.

Chapter 38

Zaburi ya Daudi, kuirejeza katika kumbukumbu. ¹Yahwe, usekuniazihu kwe maya yako; usekuniazihu kwe maya yako. ²Kwa kuwa mahosa yako yanitunga, na mkono wako unigwise asi³Mwii wangu wose waniuma kwa sibabu ya maya yako; kwa sibabu ya zambi zangu mavuha yangu nkhayama afya. ⁴Kwa maana maovu yangu yanizamia yatenda mzigo kwangu. ⁵Vionda vyangu vivunda na vyanunkya kwa ajii ya ubahau wa zambi zangu. ⁶Nwitohoka na kutenda mnyonge kia msi; naita mwe kuyayata misi yose. ⁷Kwa maana mimi natya, nkhakuna afya mwe mwii wangu. ⁸Nkhiyaa na kuzamiwa sana; nahuma kwa aji ya ziki yangu. ⁹Zumbe, wewe waimanya hamu ndani kabisa mwe moyo wangu, na kuhuma kwangu nkhekwevisa kwako. ¹⁰Moyo wangu wahwina win, nguvu zangu zamiliya, meso yangu yafifia. ¹¹Wambuya na ndugu zangu waninega kwa ajii ya hali; wehehi yangu wekaa hae na mimi. ¹²Wada waniondao meso yangu watega mitego kwa ajii yangu. Wao ambao waondeza kunizulu watamuia mbui za ubamazi na watamuia mbui za umbeya msi mgima. ¹³Akini, nchekaa naka mntu mazito na nkhisikia dodose; nkhadaha kutamu. ¹⁴Nchekaa kana mntu masito na nkhasikia na nkhadaha kutamuia. ¹⁵Kwei nakungoja wewe, Yahwe; wewe wenda unitambaise, Bwana Zumbe Muungu ywangu. ¹⁶Nagombeka ivi ili kwamba wankuu zangu wasekweza kutamiwa juu yangu. Kana muundi wangu wonda uteee, wenda wanigosoe mbui mbaya. ¹⁷Kwa kuwa ni heli mwe mashaka, na nimwe maimevu ya maa kwa maa. ¹⁸Nasosoa makosa yangu; nahuzunika kwa zambi zangu. ¹⁹Akini wankuu wangu ni wangi; wada wakimwao ni wangi. ²⁰Wowo waniiha mabaya kwa matana; wabiikia shutuma kwangu hetiho nkhitongea ambado nitama. ²¹Usekunidwandaika, Yahwe, Zumbe Muungu ywangu, usekwekaa haa na mimi. ²²Soo kinyayi umambize, Bwana wokovu wangu.

Chapter 39

Kwa kiongozi wa muziki, kwa ajili ya Jeduthun. Zaburi ya Daudi. ¹Nkiamua, "N'ndaniwe mwangalifu kwa kia niambacho ili hambwe nesebugosoa zambi kwa ulimi wangu. N'ndaniufunge muomo wangu ni waho na mntu movu."²Nkekaa kimya; Nkizua mbui yangu hata kutamwiia dodose tana, na maumivu yangu yemboesa mno. ³Moyo wangu ukawa moto; nikuyatatakalih mambo aya, yanoka kana moto. Ndiho gati ya kituo nkitamwiia. ⁴Yahwe, unjulishe ni ini unaue mwisho wa maisha yangu na kiwango cha misi yangu. Unioneshe jinsi maisha yangu yeivyo majihi. ⁵Kaua, weye kuzigosoa misi yangu kana upana wa kifumba changu tu, misi yangu kuishi ni kana sinki kintu mbee yako. Hakika kia mntu ana muye umwe. Selah⁶Hakika kia mntu enda kana kizui. Hakika kia yumwe agosoa kinyanyi kuhusu kukuba tuajii ingawa nkawamanya ni ndai andaazihokee. ⁷Sasa, Bwana, nangoja kwa ajii ya mbwai? Weye ni tumaini dangu ikedu. ⁸Uniokoe na zambi zangu; usekunigosoa laumu ya wabahau. ⁹Ni kimya na nkidaha kuuvugua muomo wangu, kwa saabu ni weye we mkugosoa ivyo. ¹⁰Eka kunijeluhi; nkizidiwa na pigo da mkono wako. ¹¹Weye uwaazibuho wantu kwa ajii ya zambi, wavida kana nondo vintu vyao wavitamanivyo; hakika wantu uki kintu bali mvuke. Selah¹²Tegeeza maombi yangu, Yahwe, na unitegeeze; utegeeze ndio yangu! Usekua kiziwi kwangu, kwa maana niaho kana mgeni hamwe nawe, guukio dangu da usalama kana mababa yangu wekuwavyo. ¹³Hitua kinyemi chako kwangu ili hambwe nidahe kutabasamu kabla nkizati kuumbwa.

Chapter 40

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi. ¹Nee nkimngoja Zumbe Yahwe kwa uvumilivu kunitegeeza na kutegeeza ndio yangu. ²Yeye akanilavya chongoi ya tubwi da kutisa, chongoi ya matope, naye nekaika miundi yangu uanga ya mwamba na kuzigosoa hatua zangu mphahoe. ³Yeye kaika wiya mnhya kwa miomo yangu, sifa kwa Zumbe Muungu. Wengi wandu wauone na kumheshimu yeye na kumwamini Zumbe Yahwe. ⁴Kabaikiwa mntu yuda ambaye amgosoa Zumbe Yahwe ntogoo zakwe naye na kumwamini wala wada wahitukao kwa umbeya. ⁵Yahwe Muungu wangu, matendo ya ajabu ambayo wewe kuyagosoa, ni mengi, na kuafya kwako yatihusuyo swiswi nkayataazika; ati nee nkitangaza na kuyatamwia kwao, ni mengi sana nkayataazika. ⁶Wewe nkutamiwa kwe sadaka au kwe maawiyo, bali wewe kuyagubua magutwi yangu; wala haukuhitaji sadaka ya kuteketeza au sadaka ya dhambi. ⁷Nee nekutamwiahoo mimi, "Kauwa, ncheza; iandikwa kuhusu mimi kwe kitabu cha hati. ⁸Natogoa kuyagosoa mapenzi yako, Zumbe Muungu wangu; sheria zako zikwe moyo wangu." ⁹Kwe mkutano mkuu nkitangaza habai ntana ya haki yako; Yahwe, wewe wamanya nchekuizua miomo yangu. ¹⁰Nchekufisa haki yako mwemoyo wangu; nkibiika uaminifu wako na uhoni wako; nchekufisa uaminifu wa agano dako au uaminifu wako kwe kusanyiko kuu. ¹¹Usekubada kunigosoa kwa rehema, Zumbe Yahwe; uaminifu wa agano dako na uaminifu wako waihifazi msii wose. ¹²Ubanasi usio kutuazika yanizunguka; maovu yangu yanipata nami nkidaha kuona chochose; nayo ni mengi kuliko fii za mtwi wangu, na moyo wangu unigwisa. ¹³Zumbe Yahwe, tafazai unihonye; soo kinyanyi unisaidie Zumbe Yahwe. ¹⁴Wagwiwensoni na wafezeheke kabisa wautengea ugima wangu wauuse. Wavuzwe nyuma na wazalaulike, wada wafurahiao waniumiza. ¹⁵Watiswe kwa kuwa ya soni yao, wada waihinia, "Aha, aha!" ¹⁶Bai wada wose wakuondezao watogoe na kushangilia kwa wewe; na kia yumwe akundaye uhoni wako agombeke daima, "Atogolwe Zumbe Yahwe." ¹⁷Mimi ni maskini na Mkundi; lakini Zumbe anifikilia. Wewe ni msaada wangu nawe weza kunihonya usekucheewa, Zumbe Muungu wangu.

Chapter 41

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi. ¹Kabalikiwa muntu yuda mumkumbuka mkiwa; mwe msi wa sungu, Yahwe n'ndaamuhoe. ²Yahwe n'ndaamtunduie na kuimuika hai, nae n'ndaabalikiwe duniani; Yahwe nkanaamvuze kwe mapenzi ya mankuu yakwe. ³Ndihoawe mwe usazi wa suuba Yahwe n'ndaamwambize; nawe n'ndauutende usazi wa mtamu kua usazi wa uhonyi. ⁴Nami nkigombeka, "Yahwe unioneembazi! Unihonye, kwa mana nkikugosoea zambi wewe." ⁵Wankuu wangu watamwiia maovu zidi yangu, wamba, 'N'ndaafe ini na zina dakwe dage?' ⁶Mnkuu yangu ezaho kunikaua, atamwiia mbui zesazo na maana; moyo wakwe wakonga ubanasi wangu kwa ajii yakwe mwenye; na akahauka kwangu, yeye awambia wantu watuhu kuhusu ayo. ⁷Wada wose wakimwao kwa hamwe wapokosa zidi yangu; nao wafalijika kwa ajii ya maimivu yangu. ⁸Wagombeka, "Tamu baya dimtozeeza yeye hasa; na sasa kua kagona mwe usazi nkanaenuke vituhu." ⁹Kwei hata mbuyangu ya hehi ambae nkimuamini, mwe kuda mkate wangu, kenua kihaga chakwe zidi yangu. ¹⁰Iya wee, Yahwe, unifiembazi na unenue ili kwamba niwaihizie nkuu. ¹¹Na ivi n'ndanimanye kua watamiwa nmimi kwa kua mnkuu yangu nkanaatamiwe n'kunivota. ¹²Kwangu mimi, wee wanambiza mwe uadilifu wangu na n'ndauniike mbele ya cheni chako milele. ¹³Yahwe, Zombe Muungu ya Israeli atogolwe milele na milele. Pepa na Pepa. Kitabu cha kaidi.

Chapter 42

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya wana wa Korah ¹Inga via ayala atamanivyo mazi yemoto. Nee ivyo nenavyo na nkiu yako Zumbe Muungu. ²N'nankiu yako Zumbe Muungu, Zumbe Muungu mwe hai ni ini n'ndanioneke hemeso yako? ³Mesozo yangu yatenda nee nkande yangu musi na kio, ukati wankuu wangu misi yose wamba, "Yukuhi Zumbe Muungu ywako?" ⁴Mbui izi nazikumbuka nketia loho yangu; nekuitaho na utifii wa wantu nekuwaongozao kwenyumba ya Zumbe Muungu kwa sauti ya nyemi na kutunya, tiwa wangi tekuawo na kinyemi. ⁵Loho yangu, kwani wenama? Kwa mbwai unaukiwa mwangu? Mtumaini Muungu, kwa ajii kwa maa ntuhu nonda nimtunye yeye nee muohozi ywangu. ⁶Zumbe Muungu ywangu, loho yangu yenama mwangu kwaiyo nakukumbuka tangia kwesi ya Yordani, tangu kwe vilele vitatu vya muima Hermoni, na tangu muima wa Mizari. ⁷Kina chetangwa kina mwevuzo da mapoomoko ya mazi yako; mawimbi na mafuliko yako yose mwangu mimi. ⁸Ukati wa musi Zumbe Yahwe ondaamuu uaminifu wa agano dakwe, nakio wia wakwe wonda uwe na mimi, ombeza kwa Zumbe Muungu ywa uhai wangu. ⁹Nami n'ndanigombeke kwa Zumbe Mungu ywangu, mwamba wangu, "Kwa mbwai kunijaa? Kwa mbwai natakweyayata kwa sibabu ya ukandamizwaji wa wankuu wangu?" ¹⁰Kana uhamba mwemavuha yangu, wankuu wangu waniegezea, misi yose wanamba, "Yukuhi Zumbe Muungu ywako?" ¹¹Loho yangu kwa mbwai wenamasi? Kwa mbwai watenda ukiwa mwangu? Mtumaini Zumbe Muungu kwa ajii tondatimtunye vituhu yeye muohozi ywangu na Zumbe Muungu ywangu.

Chapter 43

¹Muungu, unietee haki, na univunie zidi ya taifa desado kuwa da kimuungu. ²Kwa kuwa wewe u Muungu ywa nguvu zangu. Kwa mbwai kuniemea? Kwa mbwai naita kwa kweyayata kwa ajii ya kusinyinkizwa ni wankuu wangu?³Oh, agiia angaia dako na kwei yako ziniongoze, zinietee mwiiima wako mtakatifu na makao yako.

⁴Ikabinda nenda niite mazabahuni mwa Muungu, kwa Muungu ywangu ambae ni nyemi yangu nkuu. Nami nenda nikutogoe wewe kwa kinubi, Ee Muungu, Muungu ywangu.⁵Loho yangu kwani kwenama? Kwani unahuzuni mwangu? Kwa kuwa nenda nimtogoe vituhu yeye ambae ni wokovu wangu na Muungu ywangu.

Chapter 44

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya mwana wa Korah. ¹Muungu, titegeeza kwa magutwi yetu, tati zetu watambia ndima wekugosoazo mwe siku zao, siku za kae. ²Kuwagusa mataifa kwa mkono wakwo, akini ukawatenda wantu wetu kwekaa umo, wewe kuwataabisha mataifa, akini kuwaeneza wantu wetu mwe sii. ³Kwa ajii nkawokwenkigwa umiiki wa sii kwa upanga wao, waa mkoo wao wenye nkaokuwaokoa, iya mkono wako wa kudiiya, mkono wako, nuu ya cheni chako, na kwa ajii kuwakubaiya. ⁴Muungu, wewe ni mfaume wangu, amuu ntogoo kwa ajii ya Yakobo. ⁵Kwa kudaha kwako tondatiwagwise asi madui wetu, kwa zina dako tonda tende uwanga yao, wada wenukao zidi yetu. ⁶Kwa ajii nkinaniamini uta wangu, waa upanga wangu nkauna uniokoe. ⁷Iya wee mwe kutiokoa na adui zetu, na kuwagea soni wada watichukiao. ⁸Mwe Muungu tigosolwa kwefinya siku zose, nasi tonda tidishukuu zina dako milele. Selah ⁹Akini sasa kutasa na kutigeasoni, na nkunauite na wantu wa nkondo wetu. ¹⁰Kutieka tiwaguuke wankondo wetu, na wada watichukiao wadoao vintu vyetu vya samani kwa ajii yao wenyewe. ¹¹Kutigosoa inga ngoto mwekuandalwa kwa ajii ya nkande na kutitawanya gati ya mataifa. ¹²Wee wawataga wantu wako bue; kwa kugosowa ivyo nkwekupata faida. ¹³Wee kutitenda tiegezewe ni majilani zetu, kusekwa, na kutendwa wabahau ni wada watizunguka. ¹⁴Kutigosoa kituko gati ya mataifa, kwa ajii ya kutikisa mtwi kwa wantu wa sii, ... ¹⁵Siku zose fezeha ywangu i mbee yangu, na soni ya cheni changu inigubika. ¹⁶Kwa ajii ya ukemo wako wekukemao na kutukana, kwa ajii ya wankondo na kisasi. ¹⁷Yose aya yatipata swiswi; bada natokukujaa wewe waa kukikosea kiapo chako. ¹⁸Mioyo yetu nkayokuhituka hatua zetu nkatokuieka sia yako. ¹⁹Iya wee kuteka azaba vikai mwe hantu ha mbweha na kutigubika na uvuli wa ufu. ²⁰Ikiwa tijaa zina da Zumbe Muungu wetu au kutandaza mikono yetu kwa Muungu mgeni, ²¹Zumbe Muungu nenkekudimanya idi? Kwa ajii yeywe azimanya sii za miyo. ²²Ni kweii, kwa ajii ya zina dako tondatikomwe siku zose; tataaziwa inga ngoto kwa ajii ya kuchinjwa. ²³Zumbe, enuka, kwani wagona? Euka, wesekutiasa yumwe yumwe. ²⁴Kwa jiani wafisa cheni chako na kujaa sungu zetu na kudidimizwa kwetu? ²⁵Kwa ajii tisimangwa mwe msanga; mii yetu itozana na uongo. ²⁶Euka utambize na kutiohoa kwa ajii ya uaminifu wa kiapo chako.

Chapter 45

Kwa kiongozi wa muziki; seti kwenye Shoshanim. Zaburi ya wana wa Korah..... Wimbo wa upendo. ¹Moyo wangu wetika kwa mbui ntana, nndanikeme kwa mbui nkuigondayo ya mfaume; ulimi wangu nkaamu ya mgondi stadi. ²We u mtana sana kuiko mwanadamu yoyose; nema igidwa mwe miomo yako; savyo tamanya ati Zumbe Muungu kakubaiki kae na kae. ³Ika uhamba wako upande wako, we mwenye mkangafu kwe utukufu wako na emi yako. ⁴Kwe emi yako hita kwe ushindi kwa sibabu ya uaminifu, uhovu, na haki; mkono wako wa kudiiia wendau kuhinye mbui ze kutisa. ⁵Maguha yako ni makai; wantu wagwa ahosi yako; maguha yako yaumo mwe mioyo ya wankuu wa mfaume. ⁶Kiti chako cha enzi, Zumbe Muungu ncha kae na kae; na ngoda ya haki n ngoda ya utawala wako. ⁷Wafaigwa ni haki na kuemea ubanasi, savyo Zumbe Muungu, Muungu ywako, kakusisa mavuta ya nyeni kuiko wezio. ⁸Nguo zako zose nanunkia manemane, udi, na mdaasini; waokwa kwe mazumba ye mphembe via vya mawia ya nyuzi viniagiza. ⁹Wanakivyee wa mfaume ni mweao n wakazi wahishimiwa; na mkono wako wa kudiiia kagooka malikia mwe kwebwenga nguo za zahabu ya Ofiri. ¹⁰Tegeeza, mwanangu, fanyanya na uike gutwi dako; uwajae wantu wako na wantu wa mwe nyumba ya tatiako. ¹¹Aho mfaume endaatamiwe ni utana wako, ye ni Bwana yako; mstahi. ¹²Mndee ya Tilo endaaweaho na mbuso zakwe; mataajii mweao wantu wendawembeze hako. ¹³Mndee ya kifaume kwe zumba da kifahali anao utukufu wose, nguo zakwe zigosolwa n zahabu. ¹⁴Nae endaaongozwe kwe mfaume uku yumwe nguo za zahabu, wandee mphaa, weziwe wamtongeo wendawa etigwe hako mfaume. ¹⁵Woo wendawaongolwe n nyemi, wenda wengie hantu na mfaume. ¹⁶Hantu ha tatizako wanao wendawawe waaho, we wendauwatende wakuu kwe sii yose. ¹⁷Mi nami nndanigosoe zina dako kukumbukwa kwe uvyazi wose, savyo wantu wendawakutogoe kae na kae.

Chapter 46

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya mwana wa Korah; seti kwenye Alamothe. Wimbo. ¹Muungu kwetu ne guukio da saama na nguvu, upatikanao tele ukati wa sungwi. ²Ivyo nkatinatiogohe, hata kama ikabadiika dunia, hata kama ikazingiza miima na kugwa mwe mtima wa bahai, ³hata kama miima ikazingiza kwa vuugu ya mazi. Selah⁴Kuna mto, mikondo yakwe yaugosoa mzi wa Muungu kutamiwa, hantu hatakatifu he hema ya mweuko uanga. ⁵Muungu yu gatigati yakwe; nkunautiswe, Muungu endaawambize keo na mapema. ⁶Mataifa yakakimwa na falme zikatahaluki, yee akweza sauti yakwe na si ikalolomoka. ⁷Yahwe wa majeshi yu hamwe nasi; Muungu wa Yakobo ne guukio detu na saama. Selah⁸Soonu muyakauwe magosozi yakwe Yahwe, ubanasi ekuugosoao uanga yasi. ⁹Aheeza nkondo mwesii; adumua uta na kudumua mahosa npande npande, ngao azoka. ¹⁰Mwekae kimya na mmanye kuwa mimi ni Muungu; nenda nitukuzwe ni mataifa nendanenulwe uanga mwesii. ¹¹Muungu wa majeshi yu hamwe nasi; Muungu wa Yakobo ne guukio detu na saama. Selah

Chapter 47

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya wana wa Korah. ¹Toani magaasa, enyi wantu wose, mtoeani Muungu vuzo da kuvuuta. ²Kwa maana Yahwe mwe uanga atisa, ni mfaume mkuu dunia yose. ³Yeye awaamlisha aasi yetu na mataifa aasi ya miundi yetu. ⁴Yeye asagua ulisi kwa ajii yetu, utukufu wa Yakobo ambae amkunda. Selah ⁵Muungu enulwa uanga kwa nyemi, kwa mbui ya nyemi Yahwe yu uanga. ⁶Mwiimbiani Muungu n'togoo, imbeni n'togoo, mwimbieni n'togoo mfaume wetu imbeni ntogoo. ⁷Kwa maana Muungu ni Mfaume duniani kose; mwimbieni na uelewa. ⁸Muungu atawala mataifa yose; Muungu ekaa mwe kiti cha enzi. ⁹Wakuu wa wantu wadugana hamwe kwa wantu wa Muungu wa Ibrahimu; kwa kua ngao za duniani ni za Muungu; yeye kenulwa uanga sana.

Chapter 48

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya wana wa Korah. ¹Yahwe ne mkuu na ne mwenyekusifiwa sana, mwe mzi wa Muungu wetu kwe muima wakwe mtakatifu. ²Ni mtana mwe mwinuko wakwe, furaha ya sii yose, ni muima Sayuni, kwe upande wa kaskazini, mzi wa Mfaume mkuu. ³Muungu kegubua mwenye we nyumba yakwe ya kifahari kama guukio da usalama. ⁴Maana, kua, wafaume wekusanya wenye, wose kwa hamwe wakemboka. ⁵Nao wauona, wakashangaa; wakafazaika, na wakaharakisha kuhauka. ⁶Hada tintimo dika watoza, maumivu makai sa ya mvyee mvyaa. ⁷Kwa nkusi ya mashariki wewe waibonda meli ya Tarshishi. ⁸Kama tekusikiavyo ivyo ivyo tiona mwe mzi wa Yahwe wa majeshi, mwe mzi wa Muungu yetu; Muungu andaa utunze milele. Selah ⁹Tiufanyanya uaminifu wa kiaga chako, Muungu, gatigati ya hekalu dako. ¹⁰Kama deivyo zina dako, Muungu, ivyo ne zeivyo sifa zako mpaka mwe miisho ya dunia, mkono wako wa kuuume umema haki. ¹¹Muima Sayuni na ufurahi, nao wana wa Yuda washangilie kwa sibabu ya amri ya haki yako. ¹²Endani mwe muima Sayuni, muuzungukie mzi, ¹³mzikaue kwa makini nguzo zakwe, na mkaue mazumba yakwe ya kifahari ili kwamba mdahe kusimulia kwa uvyazi wezao. ¹⁴Kwa kuwa uyu Muungu ni Muungu wetu milele na milele, naye andaawe kiongozi wetu mpaka kufa.

Chapter 49

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya wana wa Korah. ¹Tegeezeni idi, nywinywi vyose tegeni magutwi nywie wenyezi wa dunia, ²wose mwe si na mwe uanga, taajii na masikini wose hamwe. ³Muomo wangu undautamwiie hekima na geegeze ya moyo wangu indaiwe uelewa. ⁴Nndanielekeze gutwi dangu kwe mfano n'danivoke mfano wangu kwa kinubi. ⁵Kwa mbwai nikazimike kuziogoha siku za ubanasi, akati ubanasi unzunguuka kwe vihaga vyangu? ⁶Kwa mbwai niwagohe wada waaminio kwe mai zao na kwefunya kuhusu utaajii wao? ⁷Ni ukwei kwamba nkakuna yoyose nche adaha kumuolwa mndugu ywake au kumwenka Muungu hea kwa ajii yakwe, ⁸kwa maana ukombozi wa uhai wa muntu ni galama nkuu na nkakuna mdaha kuiha kia titigiwacho. ⁹Hakuna yeyote atakaye ishi milele ili mwili wake usioze. ¹⁰Maana yeye ataona uozo. Watu wenye hekima hufa; wajinga pia huangamia na kuacha mali zao kwa wengine. ¹¹Waafyavyo ni kuwa familia zao ndaziishi misi yose na hantu waishiho, kwa uvyazi wao wose wayetanga si mazina yao wenye. ¹²Iya akini mntu kuwa na mai nkaine maana kuwa anda aishi siku zose inga wanyama wekudagamiao. ¹³Inu nee sia yao, ubahau wao, nao weuko badii yao wazumia mbui zao. ¹⁴Enga ngoto, wasagulwa kwa ajii ya kuzimu na kifa ndakiwe muisi wao. Nao ndawatawaliwe ni wenye haki ibuaho keo, na mii yao ndaiigwe kuzimuni, wakiwa nkawane nafasi ye kuishi kwa ajii yao. ¹⁵Iya Muungu anda afufue uhai wangu kuawa kwe nguvu za kuzimu naye anda anihokee. Selah ¹⁶Msekufazaika mntu akawa taajii, utukufu wa nyumba yakwe ukaongezeka. ¹⁷Kwa ajii ndiho afe nkanaahauke na chochose utukufu wakwe nkana aite nao. ¹⁸Ye aifurahishe nafsi yakwe awaho mgima na wamtu wakisifu weye uishiho maisha yako mwevyo- ¹⁹naye andaite kwe kolwa da tatiakwe naye nkanaaone nulu vituhu. ²⁰Yuda ambaye ana mai akini nkana ufahamu enga mnyama ambao ndawadagamie.

Chapter 50

Zaburi ya Asafu. ¹Muungu, mwenye nguvu Yahwe, kanena naye ketanga sii kuawa zua kucha hadi zua kuswa. ²Kuawia Sayuni, Muungu kaangaza ukamilifu na utana. ³Muungu wetu eza naye nkhekaa kimywa, mbee yakwe moto waaka na dhoruba nkuu hehi naye. ⁴Yee etanga mbingu ze uwanga ya sii ili kwamba adahe kuwahukumuu wantu wakwe: ⁵Kwa hamwe, kusanyilani waaminifu wangu kwangu, wada wekugosoao nami agano da sadaka. ⁶Mbingu zonda zitangaze haki yakwe maana Muungu mwenye nee jaji. Selah ⁷Tegeezani wantu wangu nami nonda nitamwiiye, miye ni Muungu, Muungu wenu. ⁸Nkina niwakalipie kwa ajii ya sadaka zenu, sadaka zenu za kuokwa ninazo siku zose. ⁹Nkina nidoe ng'ombe mwe nyumba yenu, wala beberu kwe maboma yenu. ¹⁰Kwa mana, kia mnyama wa mazitui ni wangu, nae ng'ombe kwe miima elufu ni wangu. ¹¹Nawamanya wadege wa kwe miima, na wanyama wa porini kwe mnda niwangu. ¹²Ati nee nina saa, nee nkye kuaambia, mana dunia ni yangu na vyose vyeimo. ¹³Jee! nkina nide nyama ya ng'ombe na kunywa mphome ya mbuzi? ¹⁴Mwavieni Muungu sadaka za kushukuu, na muiha viapo vyenu kwa mwe uwanya. ¹⁵Netangani kwe siku za shida nami nonda niwaokoe. ¹⁶Miya kwa wabaya Muungu aamba, "Yawahusu mbwai kutangaza hali yangu, kwamba nywinywi mdiika agano dangu mwe miomo yenu, ¹⁷wakati nywie mwayachukia maelekezo na kuyaasa maneno yangu? ¹⁸Mmuonaho mbavi, nywie mwakubaliana naye naho mwashirikiana na wada wagoasoao ukianga. ¹⁹Mwauwavya muomo wenu kwa mabaya, mwaelezea udanganyifu. ²⁰Mwekaa na kumsema ndugu yenu na kukashifu mwana mami yenu. ²¹Mgoaso mbui izi, miya nkyekaa kimya, kwa iyo mfikii kuwa miye ni mtakufa enga nywinywi mweivyo, miya nonda niwafokee na kuwagubua mbee ya meso yenu, mbui zose mwekugosoazo. ²²Mdige maanani idi, nywie mumjaa Mungu ama nkivyo nonda niwasengesenge vipande, na nkakuna kuwe na yoyose mwendae eze kuwaambiiza! ²³Yuda mwaavya sadaka ya shukulani anitukuza na yoyose mpanga siya zakwe kwa namna ntana, nonda nimuonyeshe wokovu wa Muungu."

Chapter 51

Kwa kiongozi wa muziki. Zaburi ya Daudi; wakati nabii Nathani amekuja kwake baada ya kusikia kuwa alilala na Bathsheba. ¹Unirehemu, Zumbe, kwa sababu ya uaminifu wa agano dako; kwa ajii ya wingi wa matendo yako ya rehema, uyafute makosa yangu. ²Usekuonyesha kabisa ubanasi wangu na unisunte dhambi zangu. ³Kwa kuwa nayamanya makosa yangu, na dhambi yangu imwembele yako siku zose. ⁴Dhidi yako, weikedu, nkitenda dhambi na kugosoa ubomasi mbele ya meso yako; usawa ugombekaho; wee usahihi uavyaho ukumu. ⁵Kauwa, nkivyaigwa kwa ubanasi; maa tu mmaa yangu ekwenuaho mimba, nenkiwa mwe dhambi. Kauwa, wee waonda uaminifu mwe moyo wangu; ⁶mwe moyo wangu weundaunigosoe nimanye hekima. ⁷Unisunte kwa hisopo, nami nndaniwe nking'aa; unisunte, nami nndaniwe nking'aa kuliko theluji. ⁸Unigosoe nisikie furaha na shangwe ili ya kwamba mavuha wekuyabondayo ifurahi. ⁹Ufise cheni chako hae na dhambi zangu na uyasunte maovu yangu yose. ¹⁰Uniumbie moyo wekung'aao, Zumbe, na uigosoempya roho ya haki ndani mwangu. ¹¹Usekuniusa mweuwepo wako, na usekumuusa roho mtakatifu ndani yangu. ¹²Univuzie furaha ya wokovu wangu, na unihifazi mimi kwa roho ya utayari. ¹³Nee nendahoniwafundishe wako sia zako, na wenye dhambi ndawakuhitukie wewe. ¹⁴Unisamehe kwa ajii ya uwetiaji wa mmpome, Zumbe wa wokovu wangu, nami nndanitoe vuzo za kinyemi ya haki yako. ¹⁵Ee Zumbe, uivugue miomo yangu, na muomo wangu ndaielekeze sifa zako. ¹⁶Ka maana wee nkutamiwa mwe sadaka, vituhu nndanikuavie sadaka; wee nkulazi mwe sadaka ya kubanangwa. ¹⁷Sadaka ya Zumbe ni roho yekubondekayo. Wee, Zumbe nnkunaudharau moyo wekuhondekao na kujutia. ¹⁸Uigoswee vyedi Sayuni kwa nia yako nntana; uzizenge tena viwambaza za Yerusalem. ¹⁹Ukabinda wee undaufurahie sadaka ye haki, mwe sadaka za kuteketeza; ne wantu wetu wandawaavye ng'ombe mwe madhabahu yako.

Chapter 52

Kwa kiongozi wa muziki. Maschil ya Daudi; wakati Doegi Mwedomi alipokuja na kumwambia Sauli, na kumwambia yeye, "Daudi amekuja kwenye nyumba ya Ahimeleki." ¹Kwa mbwai mbwai waringia kugosoa ubaya wewe muntu mwenye nguvu? Uaminifu wa agano da deza kia siku. ²Ulimi wako wapanga ubanasi inga wembe mkai na kugosoa wetiizi. ³Wee wafaigwa ni ubanasi kuliko wedi na uliizi kuliko kutamuia haki. Selah⁴Wee wakunda ntamuizi ambaza zawaumiza wantu kumwe, wee ulimi mtiizi. ⁵Ivyo ivyo Muungu enda akuazibu wewe milele; ye endaakudoe na kukuusa mwe hema dako na kukung'oa mwe ardhi ya ugima Selah⁶Wenye haki pia wendawaone na kuogoha; wendawamseke na kugombeka, ⁷"Kaua uyu ni mtu ambaye nkhekumtenda Zumbe Muungu kuwa ni guukio dakwe da usaama mia nee kaamini mwe wingi wa mai zakwe, naho nee kawa na nguvu ekuwabanangaho kumwe."⁸Mia kwangu mimi, mie nenga mti bora wa mzaituni mwe nyumba ya Zumbe Muungu; nami nindaniamini uaminifu wa agano da Zumbe milele na milele. ⁹Nndanikutogoe wewe siku zose kwa ukugosoayo. Nendanidingoje zina dako kwa maana ni tana uweponi mwa wantu wako wa kimungu.

Chapter 53

Kwa kiongozi wa muziki; seti kwenye Mahalath. Maschil ya Daudi. ¹Bahau amba mwe moyo wakwe, "Nkakuna Zumbe Muungu we bahua na kugosoa mabaya nkakuna mgosoa matana. ²Kulawa mbinguni Zumbe Muungu akakauwa si kwa wanaadamu kama kuna ye yose mwenye akii amwondezaye. ³Wose wakengeuka. Kwa hamwe wapotoka. Nkakuna agosoaye matana hata yumwe. ⁴Je, wada wagosoao uovu nkawana uelewa - wada wadao wantu wangu kana kwamba wada mkate na nkawamtii Zumbe Muungu? ⁵Wao ne wamwe hofu nkuu ingawa nkakuna sababu ya kuogoha yekuayo aho, maana Zumbe Mungu onda atapanye mavuha ya yeyose mwonda akusanyike zidi yako, wantu kama awo wonda wagwiwe ne soni kwa sababu ZUmbe Muungu kawaemea. ⁶Oh, wokovu wa Israel upatikana Sayuni! Wakati Muungu ondaho awaete wantu wakwe kulawa mwe kifungo, ne Yakobo onda awe na kinyemi na kushangia!

Chapter 54

¹Uniokoe Zumbe Muungu kwa zina dako na kwa nguvu zako uniahe. ²Tegeeza maombi yangu Zumbe Muungu ziikie gutwi mbui za miomo yangu. ³Kwa maana wageni wanenukia zidi yangu wesao mbazi wapenda loho yangu; nkawekumuika Zumbe Muungu mbele yao. Selah⁴Kaua Zumbe Muungu nee mwambizi ywangu; Zumbe nee mwambizi. ⁵Anda aihe nkuu kwa waovu wangu mwe uaminifu wako awabananga!⁶Nnda nikuavie zabihu kwa moyo we kungaa, nnda nitogoe zina dako Yahwe, kwa via nitana. ⁷Kwa via kunihonya mwe kia shida meso yangu yawakaua wankuu wangu kwa ushindi.

Chapter 55

¹Uyagubwiiye gutwi maombi yangu, Muungu; nawe wese kwefisa hae na ugima wangu. ²Unikauwe vitana unitambaise; nkina ntulwe mwe ngijangija zangu ³kwa ajii ya mwiiyo wa wankuu wangu, kwa ajii ya sinyinkizo da wabagibagi kwa viya wanietea masa na kunisiimiza uku wanifwiiya maya. ⁴Moyo wangu wakantuka mwe mwii wangu na woga wa ufe unigwiiya. ⁵Nkyezewa ni woga na zingizo; na oga uwo unenamiya. ⁶Nee namba, "Oh, ati nee nkiwadu na mawawa inga suwa manga! Nee nkipuukisa nkabuwa he mphaamo. ⁷Kauwa nee nkiitisa, nkekaa he ukiwa. Selah ⁸Nee nkikanya kweza he fisiyo dako nkasumka suuba na kinyamkeya." ⁹Uwadagamize, Zumbe, vunganya ugombesi wao! kwa viya nkiona vuumai na nkumbizi mwe mzi. ¹⁰Musi na kiyo waita kwe nkanduwa zakwe; uchafu na umeo u gati gati yakwe. ¹¹Ubagibagi u gati na gati; sinyinkizo na umbeya nkauvibada viwasa vyakwe. ¹²Kwa viya nkyee kuwa mnkuu mwe kunihaza, aho nee nkizizimiza; hetiho nee kawa yuda mwe kunikima ekefena, aho nee nkyefisa ese kuniona. ¹³Iya kuwa weye mntu inga miye mwezwaangu naho mbuyangu. ¹⁴Nee tikembizana vitana vye mwiye; tengiya mwetutu da Muungu hamwe na umati wa wantu. ¹⁵Ufe na uwafuntiye na wasee meso uko mbainge; uko nee wekaako wabagibagi, uko uko gati na gati. ¹⁶Iya miye mwenye nenda nimwetange Mungu na Yahwe enda aniohoe. ¹⁷Kisingi cha guoni, keo na musi neyayata na mgumi, yee enda ateggeeze mwiiyo ywangu. ¹⁸Kwa mpheho visivu enda auohoe ugima wangu na nkumbizi zinezeazo mana wada wekutowanao nami wawa wangi. ¹⁹Muungu, weye mtawala kae na kae wenda uwategeeze na kuwaangaza. Selah Nkawasegesuka, nkawamwogoha Muungu. ²⁰Mbuyangu kenua mikono kuhigana na wada ekwekaawo nawo vyedi; Nkyee kutunya uosi ekuwao nawo. ²¹Mwoomo wakwe nee uegeya inga siagi, iya moyo wakwe na mfundo; ntamwiizi zakwe ziwa laini kwemboka mavuta, akini ziwa mphanga zekusoomolwazo. ²²Umtwise mphuumundu zako Yahwe, naye enda akukise; nkana amweeke ywedi kuhumbwadika. ²³Iya weye, Muungu, wenda uwegaesi wabagibagi kwe tubwi da ubanasi; wantu wenao nkiu ya kwetiya mphome na wambeya nkawana wasigae ugima hetiho mphindi ya ugima inga wezwaawo, akini miye mwenye nenda nikwegame.

Chapter 56

¹Uwe na mbazi nami Muungu, kwa maana wantu wanishambua muda wose wada watoanao nami wanikaibia zaidi ili wanishambuiye. ²Wankuu wangu wanitaja muda wose; maana ni wangi ambao kwa kibui wataona zidi yangu. ³Ukati naogoha naika imani yangu kwako wewe. ⁴Kwe Muungu, ambae mbui yakwe naitogoa nkiika imani yangu kwe Muungu nkinaniogohe; muntu wa kawaida endaanigosoe mbwai? ⁵Muda wose wahitua mbui zangu; mawazo yao yose ya mhitu na mimi kwa ajii ya uovu. ⁶Wekuubanya kwa hamwe, wefisa wenye, na kuzitongea hatua zangu, wasubii kunikoma. ⁷Usekuwabada waiguuke azaba yako kwa ajii ya uovu wao. Uwagwise wantu wa sii mwe maya yako Muungu. ⁸Wee wataazia kutangatanga kwangu na kuika mesozi yangu mwe nchupa yako; je nkayako mwe kitabu chako? ⁹Ndiho wankuu zangu wendaho waguuke mwe misi ida nendaho nikwetange wewe; idi namanya, kwamba Muungu yuaha kwa ajii yangu. ¹⁰Kwe Muungu ambae mbui yakwe namwe ahwe ambaye mbui yakwe naitogoa, ¹¹kwe Muungu naamini nkiogoha, yeyose enda amlende mbwai? ¹²Wajibu wa kugenyeza viapo vyangu kwako vii uanga yangu, Muungu; nendaniavye kafaa ya shukulani. ¹³Kwa kuwa kuokoa ugima wangu na ufaji, kuizuia iundi yangu isekugwa, ili kwamba nidahe kwenda mbele ya Mungu kwe nuu ya ugima.

Chapter 57

¹Unionee mbazo, Zombe, unionee mbazi mimi, kwa via nakuguukia wewe mpaka matatizo aya yasie. Nekaasi ya mawawa yako kwa ajii ya ulinzi mpaka unu ubanasi wendaho usie.²Nenda nikukemee Zombe Muungu ambae umgima kwa Zombe, agosoe mbui yose kwa ajii yangu. ³Yeye endaatume msaada kuawa mbinguni na kuniokoa, ana mbifya na wada wanishambuliao. Selah Muungu endaanitumie upendo wakwe mtana na uaminifu wakwe. ⁴Ugima wangu ugatigati ya simba; nigatigati ya wada ambao watayari kunida. Nigatigati ya wantu ambao meno yao ni nyutano mahosa, na ambao ndimi zao ni nkai enga uhamba. ⁵Wenulwe, Zombe Muungu, uwanga ya mbingu, utukufu wako uwe uwanga ya sii yose.⁶Wowo wasambaaza chongoi wavu kwa ajii ya mivudi yangu; nkiwa na shida sana. Wafuka shimo mbee yangu. Wowo wenye wagwiiya gatigati ya shimo! Selah⁷Moyo wangu uhonywa, Zombe Muungu, moyo wangu uhonywa, nenda niimbe, kwei, nenda niimbe sifa. ⁸Enuka, moyo wa thamani; enuka, kinanda na kinubi, nenda nenuke makeo saka.⁹Nenda nikutogoe wewe, Zombe, gatigati ya wantu; gatigati ya mataifa nenda nikuimbe sifa. ¹⁰Kwa via upendo wako wesao kusia, ubuwa kwe mbingu; na uaminifu wako kwe mazunde. ¹¹Wenulwe, Zombe Muungu, uwanga ya mbingu; na utukufu wako wenulwe uwanga wa sii yose.

Chapter 58

¹Je, nyiye watawala mwatamuia haki? Mwaha kwa haki, nywinywi wantu? ²Chuu, mwagoso ubaya mwe myoyo yenu; mwagenyeza ngavungavu si yose kwa mikono yenu. ³Wankhuu waita kwe upotovu hata wekuavyo mwe maifu; wowo waita kwe upotovu tangia kuvyaigwa, watamuia umbeya. ⁴Sumu yao ni kama sumu ya nyoka; wekaa kama fila masito mgolika magotwi yakwe, ⁵ambaye nkhatageeza sauti ya waganga, nkhaijalisha ustadi wenao. ⁶Zonda meno yao mwe miomo yao, Zumbe Muungu; uyavye meno ya mwana simba, Yahwe. ⁷Wayayuke kama ngoo ya mazi; wafyatuaho mahosa yao, nnga nkhaime npembo. ⁸Watende kana makozwe ambaye ayayuka na kwaga, kana mwana akufyaigwae kabla ya ukati ambaye nkhekuona zua. ⁹Kabla ya vyungu zenu kupata kizuguto eza kutya kwa miwa, yeye onda aviuse nkhusi nkhai, miwa ya kijani yose na ida yekuhyo. ¹⁰Mta haki onda atamiwe ondaho aone nkhuu ya Zumbe; onda aisunte miundi yakwe kwe npome ya wankhuu, ¹¹ivo wantu wonda wamba, "Kwaio kuna geeko kwa ajii ya mntu mta haki; hakika kuna Zumbe Muungu aahaye ulimwengu."

Chapter 59

¹Uniokoe zidi ya wankuu wangu; Zumbe wangu; uniike hantu ha uanga hae na wada wenukao zidi yangu. ²Uniike saama hae na watendao ndima ya uovu, na uniokoe zidi ya wantu wenye nkiu ya mpome. ³Maana, kaua, wangojeao uvamizi wanikome. Watenda maovu wenye nguvu wekonga wenye hamwe zidi yangu, akini nkio kwa saabu ya mawaa yangu au zambi zangu, Yahwe. ⁴Wao weandaa kuniguusa ingawa nkina waa; enuka unisaidie na unikaue. ⁵Ewe, Yahwe Muungu wa majeshi, Muungu wa Israeli, enuka uyenke azaba mataifa yose; usekua na mbazi kwa mbanasi movu yeyose. Selah ⁶Wao wauyaguoni, waoza kana kui na kuuzungukia mzi. ⁷Kaua, watoa vuzo vibaya kwa miomo yao; mpanga ziuko kwe miomo yao, maana wamba, "N'ndai mtitegeeza?" ⁸Akini weye, Yahwe, undauwaseke, weye wawazihaki mataifa yose. ⁹Zumbe Muungu, nguvu yangu, nindaniwe msikivu kwako; weye ni mnaa wangu mlefufu. ¹⁰Zumbe Muungu andaabwiane mie akawa na uaminifu wa agano dakwe; Muungu andaanigosoe nikaue shauku yangu uanga ya wankuu wangu. ¹¹Usekuwakoma, ivyo wantu wanda waja. Uwatawanye kwa nguvu zako na uwagwise, Bwana ngao yetu. ¹²Kwa ajii ya zambi za miomo yao na mbui za miomo yao, wagwiwe mwe kufenya kwao, na kwa laana na umbea ambao wao hutamwiiwa. ¹³Uwabinde mwe zahabu yako, uwabinde ili hambwe wesekuwaho vituhu; wamanye kua Zumbe Muungu atawala mwe Yakobo na kiheo cha sii. Selah ¹⁴Ukati wa guoni wao wauya, waoza kana kui kana nkawazati kutosheka. ¹⁵Wamangamanga wandeza nkande na waoza kana kui kana nkawazatikutosheka. ¹⁶Akini nindaniimbe kuusu nguvu zako, na keo nindaniimbe kuusu upendo wako imala! maana ua mnala wangu mlefufu na guukio da usalama mwe msi wa usungu. ¹⁷Kwako, nguvu yangu, nindaniimbe sifa kwa kua Zumbe Muungu ni mnala wangu mlefufu, Muungu wa uaminifu wa agano.

Chapter 60

¹Zumbe Muungu, wewe neekutasa; kuubonda ulinzi wetu; wewe neekuwa mwembifya; utiwezeshe vituhu.²Wewe kuigosoa sii kuzingiza; kuitatua tatua; kuihonya usasu wakwe, maana zasingisika. ³Wewe kuwagosoia wantu wako kukauwa mbui ngumu; kuwagosoia wanywe mphobe yenye kutigosoa kupepesuka.⁴Kwa wada wakupeshimuo wawe, wewe kuika bendera ikaulwe zidi ya wada wenua uta. Selah ⁵ili kuwa wada uwakundao wadahe kuhonywa, utihonye swiswi kwa mkono wa kuume na unijibu.⁶Zumbe Muungu katamiwa kwe utakatifu wakwe, "Nindanishangie; nindaniipange Shekemu na kadipanga koongo da Sukothi. ⁷Gileadi ni yangu, na Manase ni yangu na Ephraimu pia ni nkofia yangu ya chuma; Yuda ni ngoda yangu ya kifaume.⁸Moabu ni bakui dangu da kwehakia; uanga ya Edomu nindaniase kiatu changu; nindanitoa vuzo da ushindi kwa kuwa ya Filisti." ⁹Ni nani atakaye nileta kwenye mji imara? Ni nani ataniongoza kwenda Edomu?"¹⁰Lakini wewe, Zumbe Muungu, je, nkekutiemea? Wewe nkuita kwe nkondo hamwe na jeshi detu. ¹¹Utusaidie zidi ya adui yetu, maana msaada wa mwanadamu ni bue. ¹²Kwa msaada wa Zumbe Muungu tindatishinde; yeye anda awajate sii adui zetu.

Chapter 61

¹Tegeeza kuia kwangu, hiazikia maombi yangu. ²Kuawiiia kiheo cha sii n'ndanikwetange wewe ukati moyo wangu uzamiwa; uniongoee kwe baweda wanga kuliko mimi. ³Mana wee kutenda guukio dangu da usalama, nguzo yekutintimaayo zidi ya mnkuu. ⁴Wesekueka nekae mwe hema dako milele! Nipate guukio salama sii ya makazi ya mawawa yako. Selah ⁵Kwa kua wee, Zumbe Muungu, kutegeeza kweigita kwangu, wee kunenka mimi upazi wa wada wahishimuo zina dako. ⁶Wee n'ndauomee maisha ya mfaume; myaka yakwe yondaiwe kana uvyazi mungi. ⁷Yee n'ndaasigae mbele ya Zumbe Muungu milele. ⁸N'ndanidiimbie ntogoo zina dako milele ili kua nidahe kugosoa kweigita kwangu kia msi.

Chapter 62

¹Nkinyamaa namgoja Zumbé Muungu ikedu; uohózi wangu waawa kwakwe. ²Yeye ikedu nee mwamba wangu na uohózi wangu; yee nee mnaa wangu mue; nkinansegesulwe hata. ³Mpaka ini nyie nyose, mndamsongwe ni kumsukasuka muntu ili mumhitue yeye inga ukanto wekwenamao au gwegwe dekutintimaado? ⁴Waangiizana nae ili tu wamseezesi kulawa kwe nafasi yakwe ya hishimiwa; woo watamiwa nikutamua umbea; wambatiki yeye kwa miomo yao, iyakini mwe myoyo yao wamkuumiza yeye. Selah⁵Mwekunyamaa namgoja yeye Zumbé Muungu ikedu; kwa ajii matumaini yangu yakwakwe. ⁶Yeye ikedu ni mwamba ywangu na muohózi ywangu; yeye ni mnaa wangu mue nkinansegesulwe. ⁷Na Zumbé Muungu ni muohózi ywangu na utukufu wangu; mwamba wa nguvu yangu na guukio dangu salama dimwe Zumbé Muungu. ⁸Mwamini Zumbé Muungu ukati wose, nywie wantu; etia moyo wako mbele yakwe; Zumbé Muungu ni guukio salama kwa ajii yetu. Selah⁹Kwa kwei wantu wenao msimamo mdodo ni ubatii, na wantu wenao msimamo mkuu ni wambea; woo n'ndawawe wahufu mwe mizani; uzito wao hamwe wahuha komboka kintu chochose. ¹⁰Wesekuamini mweugandamizo ama ubavi; wesekutumainia utaajii, maana nkawanawavyae matunda; wesekunika moyo wako mwe ivyo. ¹¹Zumbé Muungu kagombeka kamwedu, maa ya kaidi nkisikia idi: nguvu ni za Zumbé Muungu. ¹²Hamwe na wewe, Bwana, ni mwaminifu wa agano, maana amuiha kia mntu kwa kia ekugosoacho.

Chapter 63

¹Muungu, wewe u Muungu ywangu! Nakuondeza wewe kwa bidii, moyo wangu una nkiu yako, mwii wangu wakutamani sana wewe mwe ukame wa si yekusokeayo hantu ambaho nkakuna mazi. ²Ivyo nkikuondeza wewe mwe wantu watakatifu kuona nguvu zako na utukufu wako. ³Kwa ajii uaminifu wa kiaga chako ni bola kwemboka ugima, miomo yangu yenda ikutogoe wewe. ⁴Ivyo nenda nikugimbike wewe nikawa mgima, kwa zina dako nenda nenu mikono yangu uwanga. ⁵Yenda iwe kana kwamba nee nkida nkande za mavuta ze kunonazo, kwa miomo yangu ya kinyemi kanwa changu chenda kikutogoe wewe, ⁶nikuafyaho mwe usazi wangu na kukuma maankanya wewe ukati wa saa za kio. ⁷Kwa ajii kuwa wambiizi wangu, namwe kizui cha mawawa yako nenda n'tamwe. ⁸Nenda n'tozane na wewe, mkono wako wa kuume wanambiza. ⁹Akini wada waondao kuubananga ugima wangu wenda waite si kwe npaamo yasi kabisa yasi; ¹⁰wenda wakabiziwe kwa wad ambao mikono yao yatumia upanga, nao wenda wawe nkande ya mbwa mwitu. ¹¹Iya mfaume enda ahachiize mwe Muungu; yoyose mweisa kwembokea yeye enda efenye yeye, akini vyanwa vya wada wagombekao umbea wenda wanyamazwe.

Chapter 64

¹Tegeeza sauti yangu, Muungu, utegeeze manung'uniko yangu; unilindi zidi ya wasiwasi ya adui zangu. ²Unifise zidi ya njama za sii za wagosoao mabaya, unifise zidi ya wagosoao fujo za ubaya. ³Wao waona miomo yao inga paange; walenga mahosa yao, mbui ze usungu, ⁴iya inga wadahe kutoa hantu ha sii kuita kwa mntu mwese hatia; wantoe yeywe kwa halakwa nao wesekuogoha dodose. ⁵Wao wakagona wenye mwe kupanga ubanasi; washauliana hamwe wao wenye ili kuika mitego; nao wamba, "Ni ndai mwondaatione?" ⁶Wajaibu njama za zambi; "Tibinda," wagombeka, "ni njama makini." Mawazo ye ndani mwe miyo ya wantu ni ya kina. ⁷Akini Muungu aonda awatoe wao; kwa halaka wonda waumie kwa mkuki wakwe. ⁸Wonda wagosolwe kuwa mwe wasiwasi, kwa ajii miomo yao wenye ikinyume yao; wose wawakauwao wonda wasingise mitwi yao. ⁹Wantu wose wondawaogohe na kubiikiya mbui za Muungu. Kwa viugo wonda wafafanye kuhusu kya yeywe ekugosoacho. ¹⁰We haki wonda wawe na nyemi kwa ajii ya Yahwe naho wondawagukie kwakwe; wose we haki mwe moyo wonda wefenye mwe yeywe.

Chapter 65

¹Kwako ewe, Muungu kwe Sayuni, sifa zetu zakugoja; viaga vyetu vyendavietwe hako. ²We uivae kuvikwa kwetu mii yose yendayeze hako. ³Ubanasi watitawala swiswi; sa yeivyo makosa yetu, we wendauyasamehe. ⁴Kabalikiwa muntu yuda wekumsaguae kumueta hehi yako ili kua ekae mwe hekalu dako takatifu. ⁵Kwe haki we wendautizumie swiswi kwa kugosoa mbui yenayo kiozo, Muungu ywa uhoni wetu; we una ujasii wa kiheo chose cha sii na wada we hae kuawa mphaamo za bahai. ⁶Kwa mana ni wewe nee mwekuigosoa miima yenayo uimala, wewe mwekufungwa mkanda wa uweza. ⁷Ni wewe mtuiza tuntino za bahali, tuntino na mawimbi yakwe, na ngavungavu za wantu. ⁸Wada wekaa mphaamo za kiheo kabisa wa sii waogoha ushahidi wa mbui zako; we wagosoa mashaiki na magaibi kushangiiwa. ⁹Wee weza kuiambiiza sii; wainyia sii; we waitogesa sii vyedi; mto wa Zumbe Muungu umema mazi; ewe wamwenka mwanadamu nafaka hada uiikaho tiali sii. ¹⁰Wee wamemeeza matuta mazi yakutosha; wahaangiza hekwenukaho; waikungumiza sii kwafua za kunyunyutika, waibaiki mimea hao. ¹¹Kuvika mwaka taji da utana wako; mvumo wa kwemboka kwako kwagwisa unono kwe sii. ¹²Mani ya mwe nyika yagwisa mnyozu, na viima vivikwa nyemi. ¹³Malisho yavikwa mifugo, ukoongo nao ugubikwa nafaka; yatoavuzo kwa nyemi nayo yaimba.

Chapter 66

¹Mtweeni Muungu vuzo da nyemi, si yose; ²Imbani utukufu wa zina dakwe; mzitukuze ntogoo zakwe. ³Mwambeni Mungu, "Magosozi yako yatisa engani! Kwa ukuu wa nguvu zako wendaweze wajisalimishe kwako. ⁴Si yose wendawakuvikie wewe na wendawakuimbie wewe; wendawadiimbie zina dako." Selah⁵Soon mkauwe ndima ya Muungu; yee atisa kwa magosozi awagosoao wanadamu. ⁶Kaihitua bahali kuwa si nkavu; woo wekenda wa miundi uanga ya mto; uko tikashangilia kwakwe. ⁷Yeye atawala milele kwa nguvu zakwe; meso yakwe yachunguza mataifa; waasio wasekwefenya. Selah⁸Mtukuzeni Muungu, nywie wantu wa mataifa yose, sauti ya ntogoo zakwe isikike. ⁹Yee mtiika ugima nae nkekuluhusu miundi yetu iteeze. ¹⁰Kwa mana wee, Muungu, kutihima swiswi, wee kutihima enga ihmwavyo feza. ¹¹Wee kutengiza mwe wavu, ukatiikia mzigo mzito mwe vigudi vyetu. ¹²Wee kuwatenda wantu wendee mwe mitwi yetu; tembekea mwe moto na mwe mazi, akini ukatieta hantu hazangaamu henaho usaama. ¹³Nendanengie nyumbani mwako na sadaka ya kudagamiza; nendanikuihe viapo vyangu ¹⁴ambavyo miomo yangu iikakiaga na kanwa changu kitamwii mwe sungu nekuayonayo. ¹⁵Nenda nkulavie sadaka ya kudagamiza ya wanyama wanene hamwe na npungie ntana ya ngoto wagosi; Nendanilavye ng'ombe na mbuzi. Selah¹⁶Seeni, mtegeeze, nywie nyose mumvikiao Muungu, nami nitangaze yada yee ekuigosoeayo loho yangu. ¹⁷Nkimwetanga kwa kanwa changu, na akatamizwa ni ulimi wangu. ¹⁸Kama ne nkiwa na zambi mwe moyo wangu, Zumbe nkekuwa anitegezee. ¹⁹Mia Muungu hakika kategeeza; kaitegeeza sauti ya kuomba kwangu. ²⁰Agimbikwe Muungu, ambae nkekuyaemea maombi yangu waa kuuika uaminifu wa agano dakwe hae namimi.

Chapter 67

¹Muungu ationeembazi swiswi na kutubaliki na kugosoa nuu ya cheni chakwe iting'azie Selah ²ili kwamba sia zako zimanyike si yose, wokovu wako mwe mataifa yose. ³Watu wakutogoe wewe, Muungu; antu wose wakutogoe wewe. ⁴Oh, mataifa watamiwe na kuimba kwa nyemi, maana enda awahukumu wantu kwa haki na kuaongoza mataifa weuko duniani. ⁵Wantu wakutogoe wewe, Muungu; wantu wose wakugimbike wewe. ⁶Sii iavya mavuno yakwe na Muungu, Muungu wetu ametubaliki. ⁷Muungu ametubaliki swiswi na miisho yose ya dunia yenda imtunye yeye.

Chapter 68

¹Zumbe Muungu enuka, wanku wakwe wesawanye; pia wesaokumkunda waguuke mbele yakwe. ²Kana mosi uuswavyo ivyo uwause wowo, kana ntaa ilolomokayo mbele ya moto, ivyo wabanasi wadamizwe eiho Zumbe Muungu. ³Iya wenye haki watamiwe; watendenyemi mbele za Zumbe Muungu; watendenyemi na kutamiwa. ⁴Mwimbieni ZUmbe Muungu! Ditogoeni zina dakwe! Mtogoeni yuda muendesha falasi kwe tambalale ya koongo da mto Yordani! Yahwe ni zina dakwe! Tendaninyemi mbele zakwe! ⁵Tate ya yatima, na mvunizi ya wajane ni Zumbe Muungu mwekaa hantu hatakatifu. ⁶Zumbe Muungu awaika wakiwa mwe familia; yeye awafungua wafungwa kwa kuimba iya waasi wekaa mwe alizi nkavu. ⁷Muungu, we wekuitaho mbele ya wantu wako, wekwendaho kwembokea jangwani, Selah ⁸si isingisika, mbingu pia zigwisa fua, mwe kuwo aho kwa Zumbe Muungu ukati ekwezaho Sinai, kuwaaho kwa Zumbe Muungu, Muungu ya Israeli. ⁹We, Muungu, kutuma fua nyingi; kuutintimaza upazi wako ukati wekuaho. ¹⁰Wantu wako wekaa umo, we Zumbe Muungu, kuuavya wedi wako kwa wakiwa. ¹¹Zumbe kaavya amli, na wada wekuzibiikiao nee ni jeshi kuu. ¹²Wafaume wa majeshi waguuka, na wavyee wakagoja kaya kuvipangana wowo na familia zao vyekutekwavyo nyala. ¹³Ngiwa wekuhambwao feza wekuao na mawawa ya njano ya zahabu. Ukati wantu wekumewekaa mwe mifugo ya ngoto, kwa mbwai kutenda aya? ¹⁴Mwenyezi Mungu kawasawanya wafaume uko, nee ni inga via ukati wa seluji uanga ya mwiima Salmoni. ¹⁵Miima mkuu ni mwiima wa mzi wa Bashani. ¹⁶Wee mwiima mue wa sii, kwa mbwai wakaua Zumbe Muungu kaukunda kwa ajii ya hantu ambaho yeye n'ndaekae? Hakika Yahwe andaekae umo milele. ¹⁷Magai ya Zumbe Muungu ni ishiini elfu, maelfu uanga ya maelfu; Zumbe yu gatigati mwe hantu hatakatifu, kana mwe Sinai. ¹⁸We kupaa wanga; kuwaongoza mateka; kuhokea geeko kuaa gatigati ya wantu, hata kuawa kwa wada wekutoanao zidi yako, ili kwamba we Yahwe Zumbe Muungu udahe kwekaa uko. ¹⁹Abalikiwe Zumbe, mtenuia mphuumundu zetu, Zumbe Muungu ambae ni uhoni wetu. Selah ²⁰Muungu ywetu ni Zumbe Muungu muokoa; Yahwe Zumbe ni yuda mdaha kutiokoa swiswi zidi ya fiie. ²¹Mia Zumbe ondaotoe mitwi ya wankuu wakwe, mpaka kwe babu da mutwi denye fii za wada wendao mwe makosa zidi yakwe. ²²Zumbe kagombeka, "Nndaniwavuze wankuu wangu kuawa Bashani; nondaniwavuze kuawa mwe kiindi cha bahali ²³ili kwamba upate kuwadagamiza wankuu wako, ukaginta muundi wako mwe mphome, ili kuwa ndimi za kui dako zipate ude wao kuawa kwa wankuu wenu." ²⁴Muungu, waona waandamano yako, maandamano ya Zumbe Muungu ywangu, Mfaume ywangu, he hantu hatakatifu. ²⁵Waimbi waongoa, watongewa ni watoa mziki, na gatigati hawa na wandee mphaa wavina ngoma. ²⁶Mtunyeni Zumbe Muungu mwe utifii; mtogoeni Yahwe, nywinywi mwaango wa kwei wa Israeli. ²⁷Bosi kuna Benjamini kabila dodo, akabinda viongozi wa Yuda na wantu wao, viongozi wa Zabuloni na viongozi wa Naftali. ²⁸Muungu ywenu, Israeli, kaamuu nguvu zenu; uzigubue kwetu nguvu zako, Zumbe Muungu, kana wekuzigubuavyo ukati wekwembokao. ²⁹Uzigubue nguvu zako kwetu kuawa mwe hekalu da Yerusalemu, ambako wafaume waeta geeko kwako. ³⁰Toani vuzo mwe nkondo zidi ya wanyama wa mazitui mwe mianzi, zidi ya wantu, dia bunga da mafahali na ndama. Wageenisoni na kuwakungumiza wawaetee geeko; wasawanyeni wantu wakundao kutoana nkondo. ³¹Wakuu wondawalawe mwe Misri; Ethiopia yondaigosoe kinyanyi kuubuza mkono wakwe kwa Zumbe Muungu. ³²Mwimbieni Zumbe Muungu, nywie falme za sii; Selah mwimbieni sifa Yahwe. ³³Kwakwe yemwomboka uanga ya mbingu za mbingu, zekuwazoaho tangia zama za kae; kaua, ye atoa vuzo kwa nguvu. ³⁴Biikiani kwa Zumbe Muungu ni mwenye nguvu; enzi yakwe i uanga ya Israeli, na nguvu zakwe ziuko angani. ³⁵Muungu, hantu hako hatakatifu hatisa; Zumbe ya Israeli, ye awenka wantu wakwe nguvu na udahi. Atogolwe Zumbe Muungu.

Chapter 69

¹Uniokoe Muungu kwa ajii mazi yauika ugima wangu mwe hatai. ²Nazama mwe ntope, pasina hantu na kugooka, ncheza kwe kiindi cha mazi mengi ambako mafuriko yamigubika. ³Nkisokee kwa kuia koomeo dangu ditenda kavu; meso yangu yanakiza akati namgoja Muungu ywangu. ⁴Wada wakimwao ni mimi pasina sibabu ni zaidi ya fii za mutwi wangu; wada wadahaio kumkoma, wakawa wankuu wangu kwa sibabu zesizokuwaho ni wangi sana; wakungumiza nivuze ambaho nchekubawe. ⁵Muungu, we wamanya ubahau wangu na zambi zangu nkazefuse kwako. ⁶Usekuwaeka kwa sibabu yangu. Bwana wa majeshi; usekuvaeka wada wakuondezao wewe wazalauliwe kwa sibabu yangu, Muungu wa Israeli. ⁷Kwa ajii yako khizizimiza lawama soni igubika cheni changu. ⁸Nkitenda mgeni kwa wandugu wangu nkimanyika waa kuamika kwa wana mame. ⁹Kwa kuwa bidii ya nyumba yako inida na laumu zao wakulaumu wewe zigwa kwangu. ¹⁰Nekuiaho na kwesekude nkande wantukana. ¹¹Nekugosoaha nguo za magunia nkahituka ketuko kwao. ¹²Wada wekaa kwe muango wa mzi wantete mimi ni wimbo wa wakozi. ¹³Akini kwangu mimi maombi yangu ni kwako Yahwe, akati ambao wewe undaياهوokee uniandue kwe uaminifu wa uhonyi wako. ¹⁴Uniavye mwe ntope, na usekunika nkazama uniuse niwe hae na wada wose wakimwao ni numi na unihonye mwe kiindi cha mazi mangi. ¹⁵Usekueka mafuliko ya mazi ya yanieleeme wa kina cha mazi chasekunimeza. Usekueka muomowa tubwi umweze. ¹⁶Uniandue, Yahwe, kwa ajii uaminifu wa agano dako ni mtana, kwa kuwa lehema zako kwangu ni nyingi unihitukie. ¹⁷Usekufise cheni chako hae na mndima ywako kwa kuwa ni sungu uniandue halaka. ¹⁸Weze kwangu na unihonye. Kwa sibabu ya waahi wangu, uwe temo dangu. ¹⁹Weye wamanya kulaunuwa kwangu kugawa soni kwangu, kubewa kwangu, wahigamo nami wose wa mbele yako. ²⁰Lawama ikoma moyo wangu, nkimeme huzuni, nkiondeza mntu wa kunifiia mbazi iya nkekuwaho nkiondeza mfariji iya nchekumpata. ²¹Wanemka sumu kwa ajii ya nkande yangu, mwe nkiu wanenka siki ninywe. ²²Meza yao imbele yao na ihituke mtego wakaafya wa mwe usaame iwe kitanzi. ²³Meso yao yatende kiza ili wasekuone vigudi vyao uvitende vizingize siku zose. ²⁴Wakupwe maya yako, ukai na mbifya zako zibue kwao. ²⁵Sehemu yao itende ukiwa mntu yoyose asekwake kwe hema dao. ²⁶Kwa ajii wamkefyakefya yude wekumwenkae azabu. Mae kwa maa wataazia maumivu ya wada wekuumizwao. ²⁷Wakawashitaki kuwa wagosoa ubanesi juu ya ubanasi usekuwaeka weze kwe ushindi wa haki yako. ²⁸Uwafute mwe kitabu cha ugima na wasekuandikwa hamwe na wenye haki. ²⁹Iya hii ni masiki na mwenye ukiwa uluhusu uhonyi wako, Muungu uniike uanga sana. ³⁰Nndanidisifu zina da Muungu kwa wimbo na n'danimtukuze yeye kwa ntogoo. ³¹Nd'animsifu Yahwe zaidi kuiko ng'ombe au ndama mwenye mahembe na kwato. ³²Wanyenyekevu waona na kutamiwa nywie mmuondezao Muungu mioyo yenu igewe nguvu. ³³Kwa kuwa Yahwe asikia uhitaji na nkawabea wafungwa wakwe. ³⁴Mbingu na nchi zimsifu yeye na bahali na vyose vyendavyo mwe mazi. ³⁵Kwa kuwa Muungu andaiokoe Sayuni na andauzenge vituhu mzi wa Yuda; wantu ndawaishi uko na kupate umilikiwao. ³⁶Ukoo wa wandima wakwe ndawarithi; nao wadipendao zina dakwe nnd'awaishi umo.

Chapter 70

¹Uniokoe Muungu! Yahwe, soo upesi unisaidie. ²Wada wajaibuo kudoa uhai wangu waaibishwe na kufezeheshwa; wavuzwe nyuma na wesekuheshimiwa, wada wafurahiao maumivu yangu. ³Wavuzwe na nyuma kwa ajii ya soni zao, wada waambao, "Aha, aha." ⁴Wada wakuondezao wafulahi na kushangilia hamwe na wewe; wada wakundao wokovu wako siku zose waambe, "Muungu atolwe." ⁵Miya miye ni mkiwa na mhitaji, halakisha kwangu, Muungu; wee u msaada wangu naho wanihonya. Yahwe, wese kucheewa.

Chapter 71

¹Mwe wewe, Yahwe, napatagukio salama; usekunibada niaibike. ²Uniokoe na kunigoso salama mwe haki yako; hitwi dako kwangu. ³Uwe kwangu mwamba kwa ajii ya kuukio salama ambako nadaha iite misu yose; wee kuniamuru kuniokoa, kwa kuwa wee ni mwamba wangu na ngome yangu. ⁴Uniokoe mimi, Muungu wangu, kuawa mwe mkono mwese haki na bagaa. ⁵Maana wee ni tumaini dangu, Zumbe Yahwe. Nkikuamini wewe misu yose tangu nekuaho mdodo. ⁶Neekiwa nikasaidiwa nawe tangu mweifu; wee nemwekuniavyo mweifu damame; sifa zangu ndazikuhusu wewe misu yose. ⁷Mimi ni mfano mtana kwa wantu wangu; wee ni gukio dangu denguvu. ⁸Mame andaameme sifa zako, misu yose endahoakuheshimu. ⁹Usekunasa mwe misu ya miaka ya udaa wangu; usekunibada wakati nguvu zangu zendahozisie. ¹⁰Maana mabagaa yangu watamwia kuhusu mimi; wada watongeaohai wangu wapanga njama hamwe. ¹¹Wao wasema, "Zumbe kanibada; mbaseni na mumdoe, maana nkakuna yoyose adahae kumuokoa yeye." ¹²Muungu, usekua hae nami; Muungu wangu, gosoakinyanye kunambiza mimi. ¹³Waaibishwe na kubanangwa, wada wabanasi wa uhai wangu; wavikwe laumu na kuzarauliwa, wada waondao kuniumiza. ¹⁴Lakini ndanikutumaini wewe misu yose na ndanikutogoe wewe zaidi na zaidi. ¹⁵Kanwa changu ndakitamwie kuhusu haki yako na wokovu wako misu yose, ingawa nkidaha kuzimanya maana ni nyingi mno. ¹⁶Nndaneze na matendo yenguvu ya Zumbe Yahwe; ndanitaje haki yako, yako ikedu. ¹⁷Zumbe Muungu, tangu uteke wangu wekunifundisha mpaka sasa natangaza matendo yako ya ajabu. ¹⁸Hakika, hata nendaho niwe mdaa nafii mwe mutwi, ZUmbe usekunibada mimi, inga ambavyo nenkiwa nikaonda nguvu yako kwa uvyzi wezao, na uweza wako kwa yeyose ezae. ¹⁹Pia haki yako, Muungu, iunga sana; wee ambae kugoso mambo makuu, Muungu, ni ndai mwekama wewe? ²⁰Wee mwekutionyesha sisi mateso mengi undautikwezwe tena uanga kuawa kwe kina cha sii. ²¹Uiongoze heshima yangu; uya vituhu na unifariji. ²²Nami pia ndanikutogoe kwa kinubi kwa ajii ya uaminifu wako, Zumbe wangu; kwako ndaniimbe sifa kwa kinubi, Mtakatifu wa Israel. ²³Miombo yangu indaitoe vuzo kwa sababu ya furaha nikakuimbua nntogoo, hata kwa roho yangu, ambayo wee kuikomboa. ²⁴Ulimi wangu pia undautamwie kuhusu haki yangu misu yose; maana waniaibisha na kuvuugwa, wada wekuondao kuniumiza.

Chapter 72

¹Mwenkhe mfaume amli ya haki yako, Zumbe Muungu, haki yako kwa uvyaigwa wa mfaume. ²Naye awaaha wantu wako kwa haki na wafusi wako kwa haki sawa. ³Miima iwavyaiye wantu mpeho; viima navyo vivyae haki. ⁴Naye awaaha wantu wafusi; awaohoe wana wa wenye shida na kuwabondabonda vipande watesi wao. ⁵Wakuheshimu wewe misi yose ya mwezi mwe uvvazi wose. ⁶Naye apate kweza inga fua uwanga ya mani yekufyekwayo, inga manyunu yanyunyizaya sii. ⁷Mwenye haki na ative na mpeho iweaho mpaka mwezi wendahouhauke. ⁸Na awe na mamlaka kuawa bahari na bahari, na kuawa mto mpaka miisho ya dunia. ⁹Na wose wekaao jangwani wename mbele yakwe; wankuu wakwe na walambe mavumbi. ¹⁰Wafaume wa Tashishi na visiwa waete kodi; wafaume wa Sheba na Seba walavye zawadi. ¹¹Hakika wafaume wose wamwenamie yeye; mataifa yose yamtumikie yeye. ¹²Kwa kuwa yee amsaidia muntu afaaywe na mfusi mwe muntu wa kumsaidia. ¹³Awafia mbazi wafusi na wafaigwao, na aohoa maisha ya wafaigwao. ¹⁴Aohoa maisha yao ya mateso na vurugu, na mpome yao ina thamani mwe meso yakwe. ¹⁵Naye apate kuishi! Na dhahabu za Sheba enghigwe yeye. Wantu wamuombezee yeye misi yose; Muungu ambariki daima. ¹⁶Kuwe na nkhande nyingi mwe ardhi; uwanga ya miima kuwe na mawimbi ya mkande. Matunda yakwe yawe inga Lebanoni; wantu wative mwe mizi inga mani ye mwekoongo. ¹⁷Zina dakwe didumu milele; zina dakwe diendee inga via zua ding'aavyo; wantu wabalikiwe kwe mbokea yeye; mataifa yose yamwetange mbalikiwa. ¹⁸Yahwe Muungu, Muungu wa Israel, agimbikwe, yeye ikedu mgosoa mbui za kihii. ¹⁹Zina dakwe dendadigimbikwe misi yose nayo sii yose yendaimemeezwe na ugimbika wakwe. Amina, Amina. ²⁰Maombezi ya Daudi mwana ywa Yese yabindiikia. Kutatu eha tatu

Chapter 73

¹Kwei Muungu ni mtana kwa Israeli, kwa wada wenye mioyo mitana. ²Mia kwangu mimi kidogo tu miundi yangu iteeze, miundi yangu hehi iteeze kuawa kwako ³kwa sababu nkiwaonea kinyuu wenye kibui ne kuonaho mafanikio ya watenda mabaya. ⁴Kwa maana nkawana maumivu mhaka kutendwa mzimu, mia wana nguvu na weguta. ⁵Wa huru zidi ya mizigo ya wantu watuhu, nao nkawateswa kama wantu watuhu. ⁶Kibui chawahamba kama mkufu mwe singo zao, jeuli yawavika kama nguo. ⁷Kwe upofu wa jinsi ii zambi yeza, mawazo mabaya yemboka mwe mioyo yao. ⁸Wao huzihaki na kutamwia kwa namna ya uovu, kwa kibui chao wahanda mateso. ⁹Waika mitwi yao zidi ya mbingu ndimi zao zatangatanga duniani. ¹⁰Kwa iyo wantu wakwe wahitukia na mazi yekumemayo yanyaa. ¹¹Nao wakamba, "Muungu amanya vihi? Yaoko maarifa kwa mwekaa uwanga?" ¹²Manyani: wantu awa ni wabaya, maa zose nkawajali, wagosoka matajii na mataajii. ¹³Nkiutunza moyo wangu bue, shehaka mikono yangu pasi kukosa. ¹⁴Maana musu wose nkiteswa na kwenkigwa azaba kia keo. ¹⁵Kama ne nkigombeka, "Nkigombeka mambo aya ne ni magumu sana kwangu. ¹⁶Ingawa nkijaibu kuyaelewa mambo aya ne ni magumu sana kwangu. ¹⁷Ne nekwengiaho patakatifu ha Muungu na kuelewa mwisho wangu. ¹⁸We kuwaika he uteezi, wawagwisa mhaka hekubanikaho. ¹⁹Kwa mbwai watenda ukiwa kwa mda mfuhi! Wabua kiheo na wabinda kwa utiisho. ²⁰Wao ni inga sozi wakati wa kwenuka, Zumbe endahoenuke azizaau sozi zako. ²¹Maana moo wangu upata usungu nami nkijeruhiwa kwembokesa. ²²Ne ni mbahau shekumanya mbui, ne nkiwa kama mnyama tu mbele yao. ²³Akini mie ni hamwe nae kae na kae kunitoza mkono wa kuume. ²⁴Ondauniongoze he shauri dako ukabinda undaunihokee mwe utukufu. ²⁵Ni ndaii wenenaye uko mbinguni isipokuwa wewe? Nkakuna nimkundaye duniani isipokuwa wewe. ²⁶Mwii wangu na moyo wangu uwa zaifu iya Muungu ne nguvu yangu kae na kae. ²⁷Wada we hae nawe wondawadagamie ondauwadagamize wose wesio waaminifu kwako. ²⁸Mia mie nikundwado nikosoe ni kuwa hehi na Muungu. Nkimtenda Zumbe Yahwe guukio dangu. Nami nendanibiikie matendo yako yose.

Chapter 74

¹Muungu, kwa mbwai kutibada milele? Kwa mbwai nkuu yako yaka zidi ya ngoto wa maiso yako? ²Bua kwa wantu wako, we kuwaguo misu mingi ye kwembokayo, kabila ambado wewe kudihouya diwe upazi wako na miima Sayuni hantu we kaaho. ³Weze ukaue ubanasi kamii, ubanasi we kugosolwao ni mkuu hantu hatakatifu. ⁴Wa nkuu wako wafundia gatigati ya hantu hako maalumu; wakweza bendea zao za nkondo. ⁵Wa hasengasenga kwa hoyu enga mwe mziitu mnene. ⁶Wa habananga na kutua sanaa zekuhambwazo zose wazitua kwa hoyu na nyundo. ⁷Wahoka hatakatifu hako, wa hagea najisi hantu we kaaho wakatoatoa ne alizi. ⁸Wakagombeka mwe myoyo yao, "Tonda tiwabanange wose." Wa kaoka sehemu zako zose za kukintana mwesi. ⁹Swiswi nkationa utangio; vituhu, nkakuna nabii vituhu, na nkakuna yeyose mwetu mmaniya aya yonda yadumu kwa mda wani. ¹⁰Hadi ini, Zombe Muungu mnkuu onda akutambie matusi? Je onda aditukane zina dako mielele? ¹¹Kwa mbwai kuvuza nyuma mkono wako mkono wako wa kuume? Avya mkono wako mwe mahambo yako uwadagamize. ¹²Mia Zombe Muungu kawa mfaume ywangu tangu kae akaeta uhonyi duniani. ¹³Wewe kuipanga bahali, uka shambulia mitwi ya mazintu ya kutisa bahalini mwe mazi. ¹⁴Wewe kushambuli mitwi ya lewiatani na kumgoso kua nkande ya viumbe wagima jangwani. ¹⁵Ukazifungua chemchem na nkoogo, ukanyaza mito yetikayo. ¹⁶Musi ni wako na kio ni chako pia, kuika zua na mwezi hantu hakwe. ¹⁷Kuika mihaka ya si, kuumba majila ya joto na mpeho. ¹⁸Kumba via mnkuu ekuavyo akakuseezea matusi Yahwe, na wantu wabahau waditukana zina dako. ¹⁹Wese kumuavya njiwa afe kwe mnyama ywa mziitui. Wese kuujaa ugima wa wantu wako milele we kuoneewao. ²⁰Ukumbuke agano dako, maana majimbo ya kiza yasi yamema fujo. ²¹Use kuwabada wekuoneewao wavuzwe kwa soni; uwabade wakiwa na wekuoneewao waditogoe zina dako. ²²Enuka Zombe Muungu, ugombee hishima yako; kumbuka wabahau wakutukanavyo musu wose. ²³Wese kujaa miiyo ya wankuu wako na vuzo da wada wosongwao ni kukuchafua.

Chapter 75

¹Taavya ntogoo kwako, Muungu; taavya ntogoo, hambu weye wefichuwa weiho; wantu watamwiiya kiozo cha ndima zako. ²Kisingi icho kikeza kukinta nenda niteganye vyedi. ³Kisingi na wenyezi wose wenda wasingisike kwa woga naikimiya inusi nguzo zekugisazo. Selah⁴Nkiwamba wagobo, "Mwese kuwa wagobo," na kwa wabagibagi, "Mwese kwenuwa mahembe. ⁵Mwese kwenuwa mahembe yenu yate kuleha wala mwese kutamwiiya kwa singo ya ugobo." ⁶Nkiyo kulawa awiiyo da zuwa ema engiiyo na walla kulawa kwesi nkavu kwendako kweze wenuzi. ⁷Iya Mungu ni mteganyi amseeza uyu na kumwenua uyu. ⁸Kwa viya Yahwe katozesa kikombe cha mphombe iawayo fuwo, yekubiganywayo naho aigida. Taiye wabagibagi wose mwe inusi wenda wanywe mphombe wabindiize dodwe da mwisho. ⁹Iya miye nenda nigombese yada wekugosoayo; nami nenda nimwiimbiye ntunyo Muungu ywa Yakobo. ¹⁰Yee amba, "Nenda niyadumuwe mahembe yose ya wabagibagi akini mahembe ya wantu wedi yenda yate kwenwiizwa."

Chapter 76

¹Muungu kagoso mwenye kumanyikana mwe Yuda; zina dakwe ni kuu mwe Israeli. ²Hema yakwe iuko salemu; makao yakwe ya uko Sayuni. ³Ukonee ekubondako mishale na mahosa ngao, paange na silaha ntuhu za nkondo. Selah⁴Wewe wang'aa sana na waugubua utukufu wako, useeaho kulawa miimani ambako kukoma mateka. ⁵Wenye moyo wa ushujaa watekwa nyaa; wagona mauti. Mashujaa wose neewawa wanyonge. ⁶Kwa kukwamia kwako, ee Mungu wa Yakobo, wose gai na falasi wakagona mauti. ⁷Wewe, nee wewe, ni wa kuogohwa, ni ndai adahae kugooka mbele yako ukati ukawa na maya?⁸Kuawa mbinguni wewe kuigoso hukumu yako isikike; sii iogoha na kwekaa myee ⁹wakati wewe, Muungu wekwenukaho kutekeeza hukumu na kuwaokoa wose we sii wekuonewao. Selah¹⁰Hakika hukumu ya maya yako zidi zidi mwanaadamu yenaikuelee sifa; wewe wefunga mwenye mwe maya yako yekubakiayo. ¹¹Ikani nazii kwa Yahwe Muungu ywenu na kuzihifazi. Nao wose wamzunguukao mweeteeni ntunu yeye ambae ni wa kuogohwa. ¹²Yeye azidumua loho za wakuu, aogohwa ni wafaume wa sii.

Chapter 77

¹Nenda nimpazie Zumbe Muungu sauti yangu, nenda nimwetange Zumbe Muungu kwa sauti yangu, na Zumbe Muungu endaanitegeeze. ²Mwe msi wa taabu nkimwondeza Zumbe; nakio uchenua mikono yangu, nayo nkayokusokea. Moyo wangu uwemea kuhembeeza. ³Nike kuhuma, nkielekeza mawazo yangu kwa Zumbe Muungu. Nkimwaatia Zumbe Mungu nekuwaho zaifu. Selah ⁴uyagosa meso yangu yesekusinka; ukisumbuka sawa kutamwiiya. ⁵Nkiafya kuhusu misii ya kae, kuhusu mbui yekwembokayo muda mlefu. ⁶Wakati wa kiyo ukiukumbuka wimbe nekuuimbao maa mwenga. Nkiafya kwa makini na kugeeza kuelewa kiya chekuawiiacho. ⁷Je, Zumbe endaanimee milele? Je, nkanaanionyes vituhu mbazi? ⁸Je, uaminifu wa agano dakwe nee waga milele? Je, kiaga chakwe kishindwa milele? ⁹Je, Zumbe Muungu kajaa kuwa mwenye neema? Je, mbifya yakwe ifunga mbazi yakwe? Selah ¹⁰Nkigombeka, "Inu ni huzuni yangu: mabadiliko ya mkono wa kuume wa mwe uwanga yetu." ¹¹Mia nenda niyakumbuke matendo yako, Yahwe; nenda niafye kuhusu matendo yako makuu yekwembokayo. ¹²Nenda niyageegeze matendo yako yose nami nenda niyaishi. ¹³Siiya yako, Muungu, ni tKtifu; ni muungu yuhi wa kumfafisha na Zumbe Muungu wetu ambae ni mkuu? ¹⁴Wewe ni Zumbe Muungu ugosoe kihii; wewe kuonyesha nguvu zako mwe mataifa. ¹⁵Kuwenka wantu ushindi kwa udahi wako mkuu - ukoo wa Yakobo na Yusufu. Selah ¹⁶Mazi yakuona wewe, Zumbe Muungu; mazi yakuona wewe, nayo yakaogoha, vina vya mazi vizingiza. ¹⁷Maunde yaseeza mazi sii; anga zito diavya sauti; mahosa yako yemboka gatigati. ¹⁸Sauti yako engu ya radi itegeezwa mwe mpeho; radi itenda dunia iwake; sii iyogoha na kuzingiza. ¹⁹Siya yako yemboka bahalini na kwemboka mwe mazi mangi, mia alama za miundi yako ukazo kuoneka. ²⁰Kuwaongoza wantu wako engu kundi kwa mkono wa Musa na Haruni.

Chapter 78

¹Wantu wangu, tegeezani uhinyo wangu, tegeezani mbui ya kanwa changu. ²Nenda nigubue kanwa changu mwe kiiganyo; nenda niimbe kuhusu mbui zekwefisazo zihusuzo yekwembokayo. ³Izi ni mbui ambazo tizisikia na kwehinya mbui ambazo mababa zetu matambia swiswi. Nkatina tiwafise uzao wetu. ⁴Tenda kiwambie kizazi chezacho kuhusu ntogoo ambazo astahili Yahwe kwa ugozi wakwe, nguvu zakwe na vihii ambavyo kavigosoa. ⁵Kwa kuwa yeye nee kavoka kiaga cha amli mwe Yakobo na sheia maalumu mwe Israeli. Yeye kaamulu mababa zetu kuwa wakundwa kuzihinya kwa wana wao. ⁶Nee kaamulu ivi ili kwamba kizazi chezacho kidahe kuzimanya amli zakwe, ili wawahinye wana ambao nka wazati kuvyaigwa. ⁷Nee waika tumaini dao mwe Mungu na kwesekujaa ugozi wakwe iya wazitoze amli zakwe. ⁸Nee nkewekuwawie inga baba zao, ambao nee ni wagau ne wenao uasi, kizazi ambacho myoyo yao nayekuwa na ambao loho zao nkazekuwa na nia sabiti na aminifu kwa Mungu. ⁹Waefraimu nee wana silaha na hosa, akini waguuka msi wa nkondo. ¹⁰Nkawekutundua kiaga na Muungu, na waemea kutunya sheia yakwe. ¹¹Wajaa ugozi wakwe na mbui ya kihii ambayo yeye kawaonyesa wowo. ¹²Wajaa mbui za vihii ekugosoayo he meso ya mababa zao mwe si ya Misri, mwe alizi ya Soani. ¹³Kaipanga bahali na akawaongoza gatigati ya bahali; akayatenda mazi yagooke kana ukanto. ¹⁴Ukati wa musiki kawaongoza kwa zunde na nakio kigima wose kwa angaia da moto. ¹⁵Katumbua mabawe mwe wanga na akawenka mazi mangi, ya kutosha kumemeza vina vie vya bahali. ¹⁶Kagoso ngoo ya mazi kwelika kuawa mwe bawe na kuyatenda mazi yetike kana mito. ¹⁷Akini nkawazati wake kuendeeza kugosoa zambi zidi yakwe, waasi zidi ya mwe uwanga mwe wangwa. ¹⁸Nee wamgeeza Muungu mwe myoyo yao kwa kuombeza nkande za kutosheeza hamu zao. ¹⁹Watamwii zidi ya Muungu; wakamba, "Kwei Muungu adaha kuika meza ya nkande kwa ajii yetu mwe wangwa?" ²⁰Kauwa ukati ekutoaho bawe, mazi yahoomoka, mito ikabohoa akini adaha kuavya mkate vituhu? Enda adahe kueta nyama kwa wantu wakwe?" ²¹Yahwe ekusikiaho aya, akakimwa; moto wakwe ukaka zidi ya Yakobo, maya yakwe ikamshambua Israeli, ²²Kwa kuwa nkawekumwamini Muungu na nkawekuamini mwe wokovu wakwe. ²³Akini yeye akeekuziamulu mbingu uwanga na kuvugua miango ya mbingu. ²⁴Kawaseezea mana ili wade, na nkawenka nafaka kuawa mbinguni. ²⁵Wantu nee wada mikate ya malaika. Katumia nkande nyingi. ²⁶Kasibabisha nkusi ya mashariki kutoa kwa mazunde, na kwa kudaha kwakwe kaiongoza nkusi ya kusini. ²⁷Akawaseezea nyama kana mavumbi na wadege kana ungi wa msanga wa bahalini. ²⁸Wagwa gatigati ya nkambi yao na ntendeuwe zose hehi na mahema yao. ²⁹Ivyo nee wada na kweguta. Mana nkaweka kia wekukundacho sana. ³⁰Akini nkawazati kutosheka; nkande zao nee zike kanwai kwao. ³¹Nee maya ya Muungu yawashambia na kuwakoma watanguvu kati yao. Akawagwisha si wabwanga wa Israeli. ³²Eka idi nee wasongwa ni kusogoa zambi na nkawekuu amini ugozi wakwe wa vihii. ³³Ivyo Muungu akaihanguza misi yao; myaka yao ikamemwa ni wengee. ³⁴Ukati wowose Muungu ekupishaho, nao wahituka na kumuondeza yeye kwa bidii. ³⁵Nee wakumbuka kuwa Muungu nee ni bawe dao na kuwa MUungu mwe uwanga sana nee ni mwokozi ywao. ³⁶Akini wamtogoa tu kwa vyanwa vyao na kumtiia kwa mbui zao. ³⁷Mana myoyo yao nkayekuwa sabiti kwakwe na nkawekuwa waaminifu kwa kiaga chakwe. ³⁸Akini yeye, kwa kuwa nee ana mbazi, akawafii mbazi uovu wao na nkeekuwadagamiza nee, ukati mungi kayakindia maya yakwe na nkeekuonesha mbifya yakwe yose. ³⁹Nee akumbuka kuwa waumbwa kwa mwii, nkusi ambayo yemboka na nkaiuya. ⁴⁰Maa nyingahi waasi zidi yakwe kwe wangwa na kumgea usoyoyo nyikani! ⁴¹Vituhu na vituhu wamgeeza Muungu na kumgea woga mtakatifu wa Israeli. ⁴²Nkawekuafya kuhusu udahi wakwe, namna ekuwaokoavyo zidi ya wankuu. ⁴³Ekugosoaho ntangio za kutisa mwe Misri na vihii vyakwe mwe koongo da Soani. ⁴⁴Kahitua mito ya Wamisri kuwa npome ili wasekupata kunywa kuawa mwe vizito vyao. ⁴⁵Kaagia mabunga ya nisi yekuwavamia na majua ambao watangaa mwe si yao. ⁴⁶Akawenka mboto yao mahalala na ndima yao sige. ⁴⁷Akaibananga mizabibu yao kwafua ya maiwe na miti ya mikuyu kwa fua ya maiwe zaidi. ⁴⁸Kainyeshea mifugo yao fua ya maiwe na ekawatambikia umbaua na umweko, ikatoa mifugo yao ukai wa maya yakwe ukaelekea zidi yao. ⁴⁹Akatuma mbifya, usungu na suuba kana wakala mweeta maafa. ⁵⁰Akaigoswea sia maya yakwe, nkee kuwakindia zidi ya fiie iya akawakabizi kwa pigo. ⁵¹Akawakoma wavyaigwa wose wa bosi mwe Misri, wavyaigwa wa bosi wa nguvu zao mwe mahema ya Hamu. ⁵²Kawaongoza chongoi wantu wakwe wenye kana ngoto na akawaelekeza kwembokea kwe wangwa kana bunga. ⁵³Akawaongoza saama kisi wengee, akini bahali ikawapisha wankuu wao. ⁵⁴Ikabinda akawaeta mhaka wa si yakwe takatifu, kwe mwiima unu ambao nee kaudoa kwa mkono wakwe wa kuume. ⁵⁵Kawaguusa mataifa mbele yao na akawenka ulisi wao. Akawekana makabila ya Israeli mwe mahema yao. ⁵⁶Akini nee wakekumgeeza na wampisha Mungu mwe uwanga na nkawekutoza amli zakwe takatifu. ⁵⁷Nkawekuwa waaminifu na waita mwe kana tatizao; nee nkio wa kutegemewa, kana hosa bovu. ⁵⁸Kwa kuwa nee wamkima kwa hantu hao ha uwanga na wamgea mbifya hata akawa na maya ya kinyuu kwa miungu yao. ⁵⁹Muungu ekusikiaho idi akakimwa na akamwee mea kabisa Israeli. ⁶⁰Akahaeka hatakatifu ha Shilo, na hema ekuwako kekaa kati ya wantu. ⁶¹Akaluhusu

nguvu zakwe kutekwa na kuuvya utukufu wakwe mwe mikono ya wankuu.⁶² Akaukabizi upanga wakwe na akakimwa ni ulisi wakwe.⁶³ Moto ukawavamia wana wao wakigosi na wana wao wa kivyee, nkawekuwa na mawia ya hausi.⁶⁴ Makuhani wao wakagwiswa kwa upanga na wavyee wao wekufiiwao ni wagosi nkawekuia.⁶⁵ Ikabinda Bwana akenulwa kana mwekuawa mwe usisiza, kana sujaa mtoa vuzo kwa ajii ya npombe.⁶⁶ Akawavuzza wankuu wakwe nyuma; akawaika kwe soni ya kae na kae.⁶⁷ Kadiemea hema da Yusufu, na nkee kudisagua kabia da Efraimu.⁶⁸ Kadisagua kabila da Yuda na mwiima Sayuni ekuukundao.⁶⁹ Akahazenga hatakatifu hakwe kana mbinguni, na kana si yekuimalishwao kae na kae.⁷⁰ Akamsagua Daudi, mndima ywake, akamdoa kuawa banda da ngoto.⁷¹ Akamwaavya kuawa mwe kutongea ngoto hamwe na wana wao, na kumwiika kuwa mwiisi ywa Yakobo, wantu wakwe na Israeli, ulisi wakwe.⁷² Daudi akawaisa kwa uadilifu wa moyo wakwe, naye akawaongoza kwa ujuzi wa mikono yakwe.

Chapter 79

¹Zaburi ya Asafu. Zumbi Muungu, mataifa ya kigeni yengia kwe ulisi wako; wadinajisi hekalu dako takatifu; waihitua Yerusalemu kua nyungu ya magofu. ²Waziavya maiti za wandima wako ziwe nkande ya wadege wa angani, mii ya watakatifu wako iwe ukande ya wanyama wa sii. ³Wetia mpome zao inga mazi npaamo zose za Yerusalemu, na nkekuaho wa kuwaemeza. ⁴Swiswi taona soni kwa wehehi yetu, tukazihakiwa na kuzomewa na wada watuzunguukao. ⁵Mpaka ini Yahwe? Undaubaki kua na mbifya daima? Ni kwa mda wani mbifya ya kinyuu indaiwe kana moto? ⁶Etia mbifya yako uanga ya mataifa ambayo nkayakumanya weye na utaume ambao nkanditagusa zina dako. ⁷Kwa maana mmvamia Yakobo na kubananga kijiji chakwe. ⁸Usekuendee kukumbuka zambi za tate zetu zidi yetu; matendo yako ya huuma yeze kwetu, maana ti asi. ⁹Utisaidie, Zumbi Muungu wa wokovu wetu, kwa ajii ya utukufu wa zina dako; utiokoe na utisamehe zambi zetu kwa ajii ya zina dako. ¹⁰Kwa mbwai mataifa yalazimike kugombeka, "Zumbi Muungu wao yu hahi?" Mpome ya wandima wako ambayo ne yetiwa ili iihize nkuu uanga mataifa mbee ya meso yako. ¹¹Ndio ya wafungwa na yeze mbee yako; kwa uweza wa nguvu zako uwaike wagima wana wa mauti. ¹²Uwaihe wehehi yetu vifuani mwao maa mfungati kwembosa wekukukankavyo weye, Zumbi. ¹³Ivyo swiswi wantu wako wa ngoto wa maisio yako n'ndatikushukuu daima. Nndatuzihadisie sifa zako kwa uvyazi wose.

Chapter 80

¹Utegeeze, mwiisi wa Israel, wewe weku mwongozae Yusufu kwe kundi; wewe mwekaa uanga ya makerubi, utuangazie! ²Mwemeso ya Efraimu na Benjamini na Manase, uzenue nguvu zako; soo na utihonye. ³Zumbe Muungu, utivuze swiswi; uangaze cheni chako unga yetu, nasi tinda tiokolewe. ⁴Yahwe Muungu wa majeshi, mpaka ini unda uwaifye wantu wako waombaho? ⁵Kuwaisa mikate ya mesozi na kuwenka mesozi ili wanywe kwe kiasi kikuu. ⁶Kutigosoa kintu kwa ajii ya majirani zetu kubishania, na maadui zetu waseka kuhusu swiswi kati yao. ⁷Zumbe Mungu wa majeshi, ativuza swiswi; nasi tinda tiokolewe. ⁸Wewe kutieta mzabibu kulawa Misri; ukawaguusa mataifa na ukauhanda. ⁹Neekuisunta alizi kwa ajii yakwe; nao upata mazindo na kuimemeeza sii. ¹⁰Miima igubikwa kwa kizui chakwe, mielezi ya Zumbe Mungu kwa matawi yakwe. ¹¹Ieneza matawi yakwe hae kama bahai na masina yakwe kwe mto Euphrates. ¹²Kwa mbwai kuzibomoa nkuta zakwe hata wembokao hehi wayatunda matunda yakwe. ¹³Nguuwe wa mzituni waubananga, na wanyama wa tanga wauda. ¹⁴Uuye, Ee Zumbe Mungu wa majeshi; kulawa mbinguni ukaue sii na ukaue na kuujali unu mzabibu. ¹⁵Idi ni zindo ambado mkono wako wa kuume kuuhanda, masina ambayo wewe kuyagosoa yakue. ¹⁶Yasengwa na kuokwa, yaangamia kwa kuwa ya kukemea kwako. ¹⁷Mkono wako wa uwe uanga ya mntu mwe mkono wako wa kuume, kwa maana mntu weku mgosoa imara kwa ajii yako mwenye. ¹⁸Nee nkatina tikubade wewe, utuhuishe, nasi tindatetange zina dako. ¹⁹Yahwe, Zumbe Muungu wa majeshi, utivuze swiswi; utuangazie nuru ya cheni chako, nasi tindatihone.

Chapter 81

¹Mwimbieni Muungu aliye nguvu yetu kwa sauti; toani fuzo da kinyemi kwa Zumbe Muungu wa Yakobo. ²Imbani wia toani matali, kinubi chenye sautintana hamwe na kinanda. ³Toani mpanda mwezi, ukaawa, mwe msi wa mweenge kivoko cha sikunkuu. ⁴Kwa kuwa niangiizo kwa Israeli, amli yekuavigwayo ni Zumbe Mungu ywa Yakobo. ⁵Neekaiavya kana maelekezo kwa Yusufu ekuitho mwe sii ya Misri, ambaho nkisikia sauti nekwesayo kuimanya: ⁶"Nkiitua mphuumundu kuawa mwe mawega yakwe; mikono yakwe ihumwiiza kwenua ngewa. ⁷Mwe ukiwa wako kunetanga, nami nikakwambiza; nkikutambaisa kuawa mwe zunde zize da umbauwa. Nkikugeeza mwe mazi ya Meliba. Selah ⁸Tegeezani, wantu wangu nami n'ndanikukanye Israeli, kana nee kunitegeeza! ⁹Lazima kati yenu kwesekuwaaho na muungu ya kigeni; nkuondigwa kumvikia muungu ya kigeni. ¹⁰Mie ni Yahwe mwekukuavya mwe sii ya Misri, guibua sana kanwa chako, nami nondanikimemeeze. ¹¹Akini wantu wangu nkawokutegeeza mbui yangu Israeli nkawokunitii. ¹²Nikawabada waite mwe sia yao wenye ya unkani ili kua wadahe kugosoa kionekacho n'sawa kwao. ¹³Oh, Ebae wantu wangu neewanitegeeza mimi; oh, wantu wangu neewenda mwe sia yangu. ¹⁴Ikaawaaho neenkiwatiisha wankuu wao kinyanyi na kuhitua mkono wangu zidi ya watesi wao. ¹⁵Wada wakimwao Yahwe mwe hofu na wagwe sii mbele yakwe! Wawe wakiwa milele. ¹⁶Neenkiwaisa Israeli kwa ngano yedi; Neenkiwatosheleza kwa woki iawayo mwe bawe."

Chapter 82

¹Zumbe Muungu kagooka hebunga da gatigati ya miungu aaha. ²Mpaka ini mondamuahe kwese na haki na kuonyesa upendeleo kwa wabanasi? Selah³Wavunieni wakiwa na wana nkiwa muike haki kwa yuda mwekutaabishwa ni mphehe. ⁴Muohoeni mkiwa na mphehe; wauseni mwe mikono ya wabanasi. ⁵Nkawamanya waa nkawaeewa; wenda mwekiza; misingi yose yasi ibomoka. ⁶Mie nchamba, "Nywinywi mmiungu, na nywinywi nyose wana wa Zumbe Muungu mwe uanga. ⁷Hata ivyo mndamfe inga wanaadamu na mndamgwe inga mwe awo wakuu." ⁸Wenukee, ee Zumbe Muungu, uiahe si maana unaupazi mwe mataifa yose.

Chapter 83

¹Ee Mungu wesekunyamaa myee! Usekutibeua na kustalehe, Ee Mungu. ²Kauwa, wankuu wako wagosoa ngavu ngavu, na wada wakimwao wenua mitwi yao. ³Wagosoa hila juu ya wantu wako na kwa hamwe wada yeba zidi ya wada uwaindo. Wamba, ⁴"Soni na tiwadagamize wookana taifa. Ikabinda zina da Israel nkadina nikumbukwe." ⁵Wapanga njama hamwe wakatenda na mkakati umwe; wagosoa muungano zidi yako. ⁶Inu yajumuisha hema za Edomu na Waishmaeli, na wantu wa Moabu na Wahagari, ambao wada yeba hamwe nao ⁷Gebal, Amoni, Amaleki; nayo yajumuisha Filisti na wenyezi wa Tiro. ⁸Ashuri nayo ishilikiana nao; wawambiza wana wa Lutu. Serah ⁹Ugosoe kwao kana wekugosoavyo kwa Midiani, kana wekugosoavyo kwa sSisera na kwa Yabini kwe mto Kishoni. ¹⁰Wadagamizwa kuda Endori nee kana mbolea uwanga ya si. ¹¹Uvitende vyeo vyao kana Oreb na Zeeb, na wakuu wao wose kana Zeba na Zalmuna. ¹²Wao nee wamba natijimiikisho maisiyo ya Muungu." ¹³Ee Mungu ywangu, uwagosoe kana mavumbi ya kinyamkea, kana makafi mbele ya npeho, ¹⁴Kana moto wokavyo mzitu na kana miali ya moto wokavyo kwe miima. ¹⁵Uwatongee kwa nkusi yako, na kuwazaganya kwa zaluba yako. ¹⁶Uwameeze vyeni vyao kwa soni ili kwamba wadahe kudionda zina dako Yahwe. ¹⁷Nao wagwizwe soni kae na kae wadagamizwe mwe soni. ¹⁸Kisha watajua kwamba ni wewe pekee, Yahwe, mwe uwanga ya si yose.

Chapter 84

¹Ni vivihi hantu hako hatamiza, Ewe Yahwe wa nkondo! ²Nakunda kwengia nyumbani mwa Yahwe, nkisokea sana kwa ajii nakunda sana kuwa nyuma mwako. Moyo wangu na mwii wangu wose wakwetanga wewe Mungu mwe hai. ³Na Shomoro naye kapata nyumba yakwe na vizelele wapata sasa kwa ajii yakwe mwenye hantu adahaho adahe kuika makinda yakwe hehi na hemviko hako, Ee Yahwe wa nkondo, Mfaume wangu, na Mungu wangu. ⁴Wabaikiwa wada ambao weka mwe nyumba yako; nao wakutogoa wewe siku zose. Selah⁵Kabaikiwa mntu yuda ambae nguvu zakwe zimo mwe wewe, mwe moyo mna sia nkuu ziitazo mpaka Sayuni. ⁶Wembokaho mwe koongo da mesozi, wapata soko za mazi kwa ajii ya kunywa. Fua za vui huvika baaka. ⁷Aendeleya kuawa nguvu mpaka nguvu; kiya yumwe mwe Sayuni aoneka mbee ya Zumbe. ⁸Yahwe Mungu wa watankondo, tegeza kuombeza kwangu; Muungu wa Yakobo, utegeeze nambacho! Selah ⁹Ee Mungu, uikauwe ngao yetu; uwakauwe wagewao mavuta wako. Kwa ajii siku mwenga mwe nyumba yako ni bola kuliko siku elfu hantu hatuhu. ¹⁰Ni bola niwe mwamizi wa mwango mwe nyumba ya ZUmbe wangu, kuliko kwekaa mwe mahema ya wabaya. ¹¹Kwa ajii Yahwe Muungu ni zua detu na ngao yetu; Yahwe ondaavye mboto na utukufu; Nkakindia tana dodose mwe wada ambao wenda mwe utana. ¹²Yahwe wa wenkondo, kabaikiwa mntu yuda mkutumaini wee.

Chapter 85

¹Yahwe, we kuonesa fazii kwe sii yako; kuuvuza usitawi wa Yakobo. ²Kusamehe zambi ya wantu wako; kuzisitiri zambi zao zose. Selah ³Kuusa gazabu yako yose; kuyaeka mbifya yako makai. ⁴Utivuziie swiswi, Ee Mungu ywa uhoni wetu, naho uyaheze maya yako aho hetu. ⁵Je! Wendauendee kua na mbifya aho hetu milele? Wendanike mbifya kivyazi chose chezacho? ⁶Je, nkunautihuishe vituhu? Naho wantu wako wendawatamiwe kwe wewe. ⁷Utionyese swiswi uaminifu wa agano chako, Yahwe, utenke swiswi uhoni wako. ⁸Nndanitegeeze yada Yahwe Mungu atamwiiayo, mana ye endaagosoe mpheho hamwe na wantu wakwe, wamtongeo kwa uaminifu. Miya woondigwa wesekuuya vituhu kwe sia za kibahau. ⁹Kwei uhoni wakwe u hehi na wada wamvikiao yeye; naho utukufu wendausigae kwe sii yetu. ¹⁰Uaminifu wa agane na uaminifu vikintana hamwe; haki na mpheho vibusiana. ¹¹Uaminifu walavya soko za mazi kuawa kwe sanga, na haki yakaua ahosi kuawa mazunde. ¹²Ehe, Yahwe endaaavye balaka zakwe zedi na sii yendailavye mazao yakwe. ¹³Haki yendaiite mbele zakwe na kugosoa sia kwa ajii ya majato yakwe.

Chapter 86

¹Tegeeza, Ee Yahwe, na uniandue, kwa ajii ni mkiwa na mnyenge. ²Unilinde mana mie ni mwaminifu; Muungu wangu, umhonye mndima yako mkuamini. ³Unifie mbazi, Zumbe, mana nakuiia wewe musu mgima. ⁴Umtamize mndima yako, mana Zumbe, naombezea kwako. ⁵Wee, Zumbe, u yedi, na utayali kusamehe, naho una mbazi nkuu kwa wada wakuiiao wewe. ⁶Yahwe, tegeeza maombi yangu; tegeeza sauti ya ombi dangu. ⁷Mwe msi wa shida na kwetanga wewe, mana wendaunijibu. ⁸Gatigati ya miungu nkahana wa kuiganywa na wewe, Zumbe, nkahana magosozi enga magosozi yako. ⁹Mataifa yose ambayo kuyagosoza yendayeze kwako na kusujudu mbelee zako, Zumbe, nao wenda wadiheshimu zina dako. ¹⁰Kwa kuwa weye umkuu we mgosoa mbui za ajabu wee ikedu ne Mungu. ¹¹Unihinye sia zako, Yahwe. Ikabinda nendanende mwe kwei yako. Unigosoe nikuheshimu wewe. ¹²Zumbe Mungu yangu, nakutogoa kwa moyo wangu wose, nendaniditunye zina dako milele. ¹³Kwa mana uaminifu wako agano dako ni mkuu kwangu; wee kuhenya ugima wangu kulawasi ya kuzimu. ¹⁴Ee Mungu, wenao ugobo wenuka zidi yangu. bunga da wantu wenye vulugu waondezao ugima wangu. Naho nkawakuheshimu wewe. ¹⁵Iya wee, Zumbe, umfa mbazi na neema, nkunamaya halaka, na umwingi wa uaminifu na agano dako kwei. ¹⁶Unihitukie unifiembazi; umwenke nguvu zako mndima yako, umhenye mwana wa mjakazi yako. ¹⁷Unionyese utangia wa fazii zako, ikabinda wada wakimwao wendawazione na kugwizwasoni kwa sababu yako; Yahwe, kunambiza na kunihoza.

Chapter 87

¹Mzi wekuuvukao ugooka uanga ya miima mitakatifu; ²Yahwe akunda zaidi ya malango ya Sayuni kwemboka mahema yose ya Yakobo. ³Mbui tukufu zitamwiiwazo kwako, mzi wa Mungu. Selah⁴Nataja Rahabu na Babeli kwa wafuasi wangu. Kauwa, Filisti, na Tiro, hamwe na Ethiopia nao wenda wambe, uyu nkavyaigwa umo."⁵Yenda itamuiwe uanga ya Sayuni, "Kia yumwe wa awa kavyaigwa mwe yeye; na yeye mwe uanga atamuimalisha. ⁶Yahwe agonda mwe kitabu cha sensa ya mataifa, "Uyu kavyaigwa umo." Selah⁷Ivyo waimba na wavini kwa hamwe wambe, "chechem zangu ziumo mwako."

Chapter 88

¹Yahwe, Mungu wa wokovu wangu, maia musu na kio mbele zako. ²Tegeeza maombi yangu, ukaue kuia kwangu. ³Maana nkimemezewa taabu na uhai wangu ubua kae kuzimu. ⁴Wantu wanteganya kama wada waitao si mwe shimo, mimi mntu mwese nguvu. ⁵Nkibadigwa wala nkijaliwa miongoni mwa wafu; ni kama mwekugona mwe kabui, wao ambao wewe nkuwajali kwa sibabu wetenga hae na nguvu zako. ⁶Wewe kumiika he sehemu yasi kabisa ya shimo, sehemu yenye kiza na kilindi. ⁷Ghazabu zako zaninyinginyia, na mawimbi yose yaheea mwangu. Selah ⁸Kwa sibabu yako, wada wose wanimanyao wanikwepa. Kunitenda natisa he meso yao. Nkifungwa na mkidaha kunyiika. ⁹Meso yangu yafifia kwa ajii ya shida, kia siku nakwetanga wewe, Yahwe; nakunyooshea wewe mikono yangu. ¹⁰Je! undaugosoe miujiza kwa ajii ya watakufa? Wada wekufao undawafufuke na kukusifu wewe? Selah ¹¹Uaminifu wa agano dako undautangazwe he kabui? au uaminifu he wafu? ¹²Mbui zako za ajabu nndazimanyikane he kiza? au haki yako hemaho kijazi? ¹³Akini nndanikuiie wewe, Yahwe; mwe keo maombi yangu yeza kwako. ¹⁴Yahwe, kwani waniemea? Kwani wafisa cheni chako hae na mimi? ¹⁵Nateswa kia siku na katikati ya kifo tangu mwe ujana wangu. Nkiteseka dhidi ya hofu yako nkuu, nakata tamaa. ¹⁶Mbui zako za hasira zemboka mwangu, na mbui zako zakutisa zaniangamiza. ¹⁷Siku zose zanizingira mimi sa mazi, yose yanizunguka mimi. ¹⁸Wewe kuusa kwangu kia rafiki na yoyose animanyae. Na sasa mnimanya ukedu ni kiza.

Chapter 89

¹Nndaniimbe ntogoo za uaminifu wa agano da milele. Nndanitangaze kwei yako kwa uvyazi wezao. ²Nee viekavyo nambe, "Uaminifu wa agano uimalishwa milele na kwei yako kuiimalisha mbinguni." ³"Nkigoso agano na wateule wangu, nkiapa kiapo kwa Daudi mndima ywangu. ⁴Ndaniuimalishe uvyazi wako siku zose na nindauimalishe utawala wako kwa uvyazi wose." Selah ⁵Mbingu zatogoa maajabu yako, Yahwe; kwei yako yatogolwa mwe kusanyiko da watakatifu. ⁶Kwa ajii ni ndai kwe mbingu mbuza kuiganyizwa na Yahwe? Ambae kati ya wana wa miungu enge Yahwe? ⁷Ni Mungu mheshimiwa mno mwe baaza da watakatifu nae uatisa kwa wose wekumzungukao. ⁸Yahwe, Mungu wa majeshi, ni ndai mwenye nguvu inga wewe, Yahwe? Kwei yako yakuzunguuka. ⁹Weye watawala bahali yenye nguvu; mawimbi yakenuka we wayatuiza. ¹⁰Kumdagamiza Rahabu enga yumwe mwekukonwa. Kuwatawanya wankuu wako kwa mkono wa nguvu. ¹¹Mbingu ni zako weye, na si pia. Kuumba dunia na vyose vyeumo. Kuumba kaskazini na kusini. ¹²Tabori na Hermoni watamiwa ni zina dako. ¹³Una mkono udahao mkono wenao nguvu na mkono wako wa kuume uu uanga. ¹⁴Haki na uahi ni msingi wa kati chako. Uaminifu vyesa mbele zako. ¹⁵Wabalikiwa wantu wakuvikeo wewe! Yahwe, wenda mwe nung'azi wa cheni chako. ¹⁶Siku zose watamiwa mwe zina dako na mwe haki yako wakutukuza wewe. ¹⁷We ni fahali wa nguvu zao na kwa nguvu zako ti washindi. ¹⁸Kwa iyo ngao zetu ni zako Yahwe; mfaume wetu ni mtakatifu wa Israeli. ¹⁹Misi mingi yekwembokayo kutamwiia na waaminifu wako mwe sozi ukamba, "Nkiika taji kwa mwenye nguvu; nkimwenua mwekusagulwae kulawa kwa wantu. ²⁰Nkimsagua Daudi mndima ywangu kwa mavute yangu matakatiu nkimsiangizo yeye. ²¹Mkono wangu undaumwambize yeye mkono wangu ndamwenke nguvu. ²²Nkakuna mnkuu ndiye amhofye; nkakuna mbanesi ndiye amuonee. ²³Ndaniwadaganuze wankuu wakwe mbele yakwe ndaniwakome wose waihiwao ni yeye. ²⁴Kwei yangu na uaminifu wa agano ndaviwe hamwe na yeye; kwembokea zina dangu da ushindi. ²⁵Ndaniike mkono wakwe uanga ya bahali na mkono wakwe wa kuume uanga ya mito. ²⁶Yeye andaenetanga, 'Weye ni tate, Mungu wangu, na mvamba we uhoni wangu. ²⁷Ndaninyaie kua enga mvyagwa ywangu ya bosi mwekwenuwa zaidi mwe wafaume wa si. ²⁸Nitaongeza uaminifu wa agano langu kwake milele; na agano langu pamoja naye litakuwa salama. ²⁹Nndani utende uvyazi wakwe kudua siku zose na kiti chakwe cha enzi ndakidumu enga mbingu ze uko uanga. ³⁰Etiho wanawe ndawazieke shelia zangu na kwesekutii amuli zangu, ³¹na ati nkawa watongee shalia zangu na kwesekutoza amli zangu, ³²nee ndiho niwenke azaba uasi wao kwa ngoda na ubanasi wao kwa makofi. ³³Akini nkana nivise kwakwe upendo wangu wa kwei wa kwesekuwa mwaminifu kwa kiaga changu. ³⁴Nkina nieke kiaga changu wa kubadiliisha mbui ya mwe kanwa changu. ³⁵Maa mwenge na kwa yose, nkiapa kwa utakatifu wangu nkina nimhufye Daudi: ³⁶uvyazi wakwe undauendelee misi yose na kiti chakwe cha enzi enga zue mbele yangu. ³⁷Ndakiimarishwe siku zose enga mwezi shahidi muaminifu mwe mawingu." Selah ³⁸Iya akini we kumwasa na kumwemea kumifya mfaume mpakwa mavuta ywako. ³⁹We kuemea kiaga cha mndima ywako kuigea unajisi taji yakwe mwe si. ⁴⁰Kubomoa kanto zakwe zose, kubananga ngome yakwe. ⁴¹Wemboka sia wambaia kawa kintu cha seze kwa majilani zakwe. ⁴²Kwenua mkono wa kuume wa wankuu wakwe kuwatamiza wankuu wakwe wose. ⁴³Kuyahitua makai ya paange dakwe. Na nkwenkuogosa akawa kwe nkondo. ⁴⁴Kuibinda fahali yakwe kukiasa si kiti chakwe cha enzi. ⁴⁵Kuzipunguza siku za ujana wakwe kumgubika kwa soni. Selah ⁴⁶Mpaka ini Yahwe? Nakwefise misi yose? Mpaka ini mbifya yako indaiwake enga moto? ⁴⁷Oh, afya muda wangu weivyo mcheche na kwa ajii yani kuwaumba wana wose wa wanaadamu wesao manufaa! ⁴⁸Ni ndai mbuza kuishi na asekufa hambu ndie aokoe nafsi, yakwe mwe kono wa kuzimu? Selah ⁴⁹Zumbe, yakuhi matendo yako ya kae ya uaminifu wa kiaga wekumwapiayo Daudi kwe kwei yako? ⁵⁰Kumbuka, Zumbe, wandima wakoo wekutiwavyo na via nekuvumiliavyo mwe moyo utusi mwingi dhidi ya mataifa. ⁵¹Wankuu wako wavugunuza utusi Yahwe; wagosoa ufyozi mwe myato ya mpakwa mavuta wako. ⁵²Atogolwe Yahwe misi yose. Amina na Amina. Kitabu cha ne

Chapter 90

¹Zumbe, wee kuwa guukio detu, miango yose. ²Kabla miima nkaizati kuumbwa, wala nkuzati kuumba sii na dunia, milele na milele, wee u Mungu. ³Wamvuza mntu kwe mavumbi na kuamba, "Uya wee uvyazi wa mwanadamu. ⁴Kwa mana myaka elfu mwe meso yako ni kama zana yekwembokavyo, na kama saa wakati wa kiyo. ⁵Awahagia enga via mafuliko, nao wagona, na keokeo wawa enga mani yahotayo. ⁶Keokeo yachipua na kumea, guoni yadumuka na kunyaa. ⁷Hakika, tiangamizwa ni hasila yako, na gazabu yako yatisa sana. ⁸Kuuzihilisha ubaya wetu mbee yako, na zambi zetu zekwefisazo kwe nulu ya kuaho kwako. ⁹Uhai wetu waga kwa gazabu yako, na myaka yetu yemboka halaka via mihemie. ¹⁰Myaka yetu ni sabini, au semanini ati tina afya, miya hata ivyo myaka yetu yedi igewa alama ya tabu na huzuni. Ni kwei yemboka halaka kisha tabindiikia. ¹¹Ni ndai mmanya kiasi cha hasila yako, na gazabu yako ambayo i sawa na hofu yako? ¹²Kwaiyo, utifundishe swiswi kuyafikii maisha yetu ili tidahe kuishi kwa hekima. ¹³Ugeuke, Ee Yahwe! Mpaka ini yonda iwe ivi? Uwahurumie watumwa wako. ¹⁴Utitosheeze swiswi wakati wa keo keo kwa uaminifu wa agano dako ili tifulahi na kushangia siku zose za maisha yetu. ¹⁵Utifulahisha kwa kulinganisha na zia siku wekutitesaho na kwaida myaka tekembokayo tabu. ¹⁶Watumwa wako na waiona ndima yako na wana wetu waone ukuu wa enzi yako. ¹⁷Na neema ya Zumbe Mungu wetu iwe ni yetu; fanikiha ndima za mikono yetu, haswaa, fanikisha ndima za mikono yetu.

Chapter 91

¹Yeye mwekaa kwe makazi ya aliye juu andaekae kwe uvuli wa mwenyezi. ²Nami ndanigombeke kuhusu Yahwe, "Yeye neguukio dangu na ngome yangu, Zumbe yangu, ambae niamini katika yeye." ³Kwa maana yeye andaakuokoe dhidi ya mtego wa muisi na dhidi ya pigo dietado ndio. ⁴Yeye andaakugubike kwa mabawa yakwe, na naasi ya mbawa zakwe ndaupate gukio. Uaminifu wakwe ni ngao na ulinzi. ⁵Nawe nkunaugopeshwe na vitisho wakati wa kio, ⁶wala misgae ipaayo kwa kio, wala pigo dizungago kwekiza, wala uatamu wezao wakati wamsii. ⁷Malefu wadaha kugwa upande wako na makumi elfu mkono wako wa kuume, lakini ubaya nkaudaha kukupata. ⁸Wewe undaukauwe tu nakuona hukumu ya ubaya. ⁹Kwa kuwa Yahwe neguukio danga! Umgosoe mwe uwanga awe guukiodako pia. ¹⁰Nkakuna ubaya uawao kushinda wewe; suuba nkayanayeze hehi na nyumba yako. ¹¹Maana yeye andaawaelekeze malaika moja kwa moja kukulinda wewe, na kukuikia ulinzi kwesia zako zose. ¹²Nao ndawakenue uwanga kwa mikono yao ili wese kwegonga muundi wako kweiwe. ¹³Undauwaangamize simba na nyoka asii ya miundi yako; undauwajate wana-simba na myoka. ¹⁴Kwa viakeavya kwangu, ndanimuokoe. Ndanimlinde kwa via ni mwaminifu kwangu. ¹⁵Anetangaho, ndanimjibu. Kwe shida ndaniwe nae; ndanimwenke ushindi na ndanimheshimu. ¹⁶Nindanimtosheleze kwa maisha malefu na kumuonyesha wokovu wangu.

Chapter 92

¹Ni mbui ntana kumshukuu Yahwe na kuimbia sifa zina dako, we mwe uwanga, ²Tambaisa uaminifu wa agano dako mwe keona guoni, ³kwa kinubi cha nyuzi kumi na kwa sauti ya kinubi. ⁴Kwa kuwa weye, Yahwe, mbui zako zinitamiza. Nndaniimbe kwa kinyemi kwa ajii ya mbui za mikono yako. ⁵Ni kwa vihi vihi mbui zako ni nkuu, Yahwe! mateganyo yako ni ya kina. ⁶Mntu mpumbavu nkhatata kuyamanya, wala mbahau nkhatata kuyaelewa: ⁷wasio na haki wendahowahote inga mani, na hada wagosoao mbui mbaya wendahowative, wendawakomwe mwe ubanasi wa milele. ⁸Mia weye, Yahwe, wenda uwe Zumbe milele. ⁹Kwei, wakauwe wankuu wako, Yahwe! Kwei wakauwe wankuu wako wendawafe! Wada wose wagosoao mbui mbaya wendowahagatiswo. ¹⁰Wewe kuyenua mahembe yangu inga mahembe ya Nyati wa porini; nkhisiswa mavuta yedi. ¹¹Meso yangu yaono kugwa kwa wankuu wangu; magutwi yangu yasikia madagamizo ya wankuu wangu wabaya. ¹²Wenye haki wenda wative inga mtende; wenda wawe inga mwerezi wa Lebanoni. ¹³Wahandwa mwe nyumba ya Yahwe; wativa mwe nyua za Zumbe Muungu ywetu. ¹⁴Nao wavyaa matunda hata mwe uzee wao; wekaa safi na wenye afya, ¹⁵kutangaza kuwa Yahwe ni wa haki. Yeye ni mwamba wangu na nkhakuna nkhana udhalimu ndani yake.

Chapter 93

¹Yahwe atawala; kavikwa azama; Yahwe kevika na kwefunga nguvu. Ulimwengu uimalishwa, nkaudaha kusogezwa. ²Kiti chako cha enzi kiimalishwa nyakati za kae we ne uaho misi yose. ³Bahali yenuka, Yahwe zipaza sauti mawimbi ya bahali yatenda ngavungavu na nguumo. ⁴Zaidi ya ngavungavu ya mawimbi mangi, mawimbi ya bahali yenye nguvu, Yahwe mwe uanga ne mwenye nguvu. ⁵Amlu zako ni makini na za kuaminika mno, utakatifu uhamba nyumba yako, Yahwe, kae na kae.

Chapter 94

¹Yahwe, Ee Mungu muihiza nkuu, Zumbe Mungu uihizae nkuu ting'azie swiswi. ²Enuka, muahi ywa si uwenke wada wena malingo kiwafaacho. ³Hata ini waovu, Yahwe, hata ini waovu wonda wayemkwe ni nyemi? ⁴Wetia mbui zao za kibui; wose wagoaso uovu wegamba. ⁵Wadagamiza wantu wako, Yahwe; watesa taifa dako ambado ni miiki yako. ⁶Wamkoma mjane na mgeni mwekaa mwesi yao, na wamkoma yatima. ⁷Wamba, "Yahwe nkadaha kuona, Zumbe Mungu ywa Yakobo nkaua ayangawue aya." ⁸Manyani nywie wantu wabahau! Nywie mabahau wanda mwe fundishe ini? ⁹Yeye mwe kuumba gutwi nkasikia? Yeye mwekugosoa ziso nkaona? ¹⁰Yeye muweyenka azaba mataifa nkasahihi? Yeye nee muwenka maalifa wanadamu. ¹¹Yahwe ayamanya mawazo ya wanadamu kuwa ni muye. ¹²Kageekwa yuda umuongozae, Yahwe, Yuda wewe uvunye kuawa mwe shaia zako. ¹³Wewe wamhumuiza, mwe shida hadi tubwi ndiho difukwe kwa ajii ya waovu. ¹⁴Mana Yahwe nkana abade wantu wakwe waa kuwa dwandwaika wapazi wakwe. ¹⁵Kwa via uahi wonda uwe wa haki wose ambao ni wanyoofu wa moyo wonda waibase. ¹⁶Nndae mwonda enuke kuni gombea zidi ya wagoaso uovu? Ni ndai mwonda agooke zidi ya uovu kwa ajii yangu? ¹⁷Ati Yahwe nee nkekuwa msaada wangu, kinyanyi nee nkigona hantu ne ukimya. ¹⁸Nekwambaho muundi wangu wateea. Uaminifu wa agano dako, Yahwe, kunenua. ¹⁹Wasiwasi ugenyeaho mwanyu kunihembeeza kwako kwa nigea nyenu. ²⁰Kiti cha ubanasi cha daha kwambizana na wewe kitungacho ubanasi kwa sia ya shaia? ²¹Kwa umoja wao wapanga kwa hamwe kwa eba kuwakowa wena haki na kuwaahia azaba ya kifo weneo haki. ²²Mia Yahwe nee nguzo yangu ndefu, na Zumbe Mungu yaangu nee bawe na guukio dangu. ²³Yeye anda avuzie uovu wao wenye, ondaawadagamize mwe uovu wao wenye. Yahwe Mungu ywetu anda awadagamize.

Chapter 95

¹Oh soni, timwiimbiye Yahwe; naho timwiimbiye kwa nyemi baawe na wohoji wetu. ²Tengiye aho eiho kwa ntogoo; timwiimbiye kwa zabui ya ntunyo. ³Kwa viya Yahwe ni Mungu mkuu na mfaume mkuu kwemboka miungu yose. ⁴Mwe mikono yakwe yaumo makoonge yasi ngima; na izo ntambisi za miima ni zakwe. ⁵Mazi mshindo ni yakwe nee mwe kuyaumba na mikono yakwe igosowa si nkavu. ⁶Oh soni, tibuname tikime mavindi; tikime mavindi he meso ya Yahwe, muufi ywetu. ⁷Kwa via yee nee Mungu ywetu naswi ti wantuwa ntafuno yakwe, na ngoto za mkono wakwe. Ebae ivyeeo mtegeeze mwiiyo wakwe! ⁸Mwese kuitogesa myoyo yenu inga viya uko Meriba, ema inga uda musu wa masa jangwani, ⁹uko nee tati zenu waninoza na wanihima, hetiho nee waona viugo vyangu. ¹⁰Kwa myaka alubaini nkikimwa ni uvyazi uwo nee namba, 'Awa ni wantu wekuhotokawo myoyo, nkawo kumanya siya zangu.' ¹¹Nee umo nkakimwa nikaisha nikamba, nkawana wengiye ng'o hantu ha kuhumwiiziya."

Chapter 96

¹Oh, mwimbieni Yahwe wiya mhya; mwimbieni Yahwe sii yose. ²Mwimbieni Yahwe ditukuzeni zina dakwe; utangazeni wokovu wakwe msi hadi msi. ³Tangazani utukufu wakwe kati ya mataifa, matendo yakwe ya ajabu mwe mataifa. ⁴Maana Yahwe ni mkuu na wakutogolwa sana, ni wakuhojiwa kuiko miungu mituhu. ⁵Maana miungu yose ya mataifa ni vinuu, bali ni Yahwe mwekuzigosa mbingu. ⁶Hishima na azama zi mbele zakwe. Nguvu na utana ziumo he patakatifu hakwe. ⁷Mwenkeni Yahwe ntogozi nywie ukoo wa wantu, mwenkeni ntogozi Yahwe kwa ajii ya utukufu wakwe na nguvu. ⁸Mwenkeni Yahwe utukufu ambao wadistahili zina dakwe. Eteni makafaa mwengie nyuani mwakwe. ⁹Mtoeani mavingi Yahwe mkawa mvaa mavazi ambayo yauheshimu utakatifu wakwe. Sii yose zingizani mbele zakwe. ¹⁰Gombekani kati ya mataifa, Yahwe atawaa." Ulimwengu uimalishwa, nkaudaha kusingiswa. Yeye ahukumu wantu kwa haki. ¹¹Mbingu zinakinyemi na sii ishangilie; bahai na ivume na vyose viimemezavyo vitoe vuzo kwa shangwe. ¹²Minda ishangilie na vyose vyeumo. Ikabinda miti ya mazituni itoe vuzo kwa kinyemi ¹³mbele za Yahwe maana yeye eza. Eza kuihukumu sii. Nae endaa uhukumu ulimwengu kwa haki na kwa mataifa kwa uaminifu wakwe.

Chapter 97

¹Yahwe atawala; sii ihachiize, visiwa vingi na kuona nyemi. ²Mazunde na kiza vyamzunguka. Haki na aha nee msingi wa kiti chakwe. ³Motowaita mbee yakwe nao ukawaka awadagamize wankuu wakwe mpande zose. ⁴Taa yakwe yang'aza ulimwengu; sii yaoka na kuzingiza. ⁵Miima yayeyuka enga nta mbee ya Yahwe, Zumbe wa dunia yose. ⁶Mbingu yatangaza haki yakwe, na mataifa yose yaona utukufu wakwe. ⁷Wada wose wavikao vimuu vya kusongoa wenda waone soni; wada wajivunao mwe vimuu vyesavyo na maana mtweeani magoti yeye, nyie miungu yose! ⁸Sayuni itegeeza na kuona nyemi, na mizi ya Yuda iyona nyemi chambuso ya amli zako za haki, Yahwe. ⁹Kwa via wewe, Yahwe, nee mwe uwanga sana, uwanga ya sii yose. Kutunya sana uwanga ya miungu yose. ¹⁰Nywinywi ambao mwamkunda Yahwe, ihiwani uovu! Yeye alinda ugima wa watakatifu wakwe, naye awaavye mwe mikono ya waovu. ¹¹Nuu ihandwa kwa ajili ya wenye haki na nyemi kwa ajiili ya wanyoofu wa moyo. ¹²Onani kinyemi mwe Yahwe, nyie wenye haki; na mmwenke ntogoo mkumbukaho utakatifu wakwe.

Chapter 98

¹Zaburi. Oh, mwimbieni Yahwe wiya mhya, kwa kuwa kagoso mbui za vihii; mkono wakwe wa kuume na mkono wakwe mtakatifu vimenkhe uvoti. ²Yahwe kangosoa uhonyi wakwe umanyike, kazihilisha haki yakwe kwa mataifa yose. ³Hukumbuka uaminifu wa kiaga chakwe na uaminifu kwa ajii ya nyumba ya Israeli; miisho yose ya dunia yonda iione kuvota kwa Zumbe Mungu ywetu. ⁴Mhachizeni Yahwe, si yose; enuani nyimbii kwa mawiya, imbani kwa kinyemi, imbani ntogoo. ⁵Imbani ntogoo za Yahwe kwa kinubi, kwa kinubi na wiya wenye mwiki wa kwagizwa. ⁶Kwa panda na sauti za baragumu, enuani nyimbii za kinyemi mbele ya mfaume, Yahwe. ⁷Bahai itoe vuzo za kinyemi, ulimwengu na wada wose wekaao gati yakwe! ⁸Mito itoe magasa, miima itoe vuzo kwa kinyemi. ⁹Yahwe eza kuiaha si; naye anda aiahe li kwa haki na mataifa kwa adili.

Chapter 99

¹Yahwe anatawala, mataifa na yatetemeke. Kekaa uanga ya makelubi; sii yatetemeka. ²Yahwe ni mkuu mwe Sayuni; nae katukuka uanga ya mataifa yose. ³Nao wadisifu zina dako kuu litisado; yeye ni mtakatifu. ⁴Mfaume ana nguvu, nae akunda haki. Weye umeimalisha haki; kugosoa haki na hukumu mwa Yakobo. ⁵Msifuni Yahwe Mungu wenu na msujudu mwe miundi yakwe. Yeye ni mtakatifu. ⁶Musa na Haruni na miongoni mwa makuhani wakwe, na Samweli ne kawa miongoni mwa wada wekumuombeza eyeye. Wamuombeza Yahwe, nae akaandua. ⁷Katamwia nao toka nguzo ya wingu. Wazito amlu zakwe takatifu na sheia ambazo nekawenka. ⁸Weye kuwaandua, Yahwe Mungu wetu. Ne ukwao Mungu mwenye kusamehe, akini ukayaazibu matendo yao ya zambi. ⁹Msifuni Yahwe Mungu wetu, na mumvikie kwe muima wakwe mtakatifu, maana Yahwe Mungu yetu ni mtakatifu.

Proverbs

Chapter 1

¹Misali za Sulemani mwanangwa ywa Daudi, mfaume ywa Israeli. ²Misali izi zahinya mbui za viugo na unyanyi, kuhinya mbui za viugo, ³ili mpate unyanyi kwa aji ya kwekea kwa kugosoa yedi, haki na adii. ⁴Misali izi zavya viugo kwa wada wekwesao kuhinywa, na kuwenka wabwanga unyanyi na ukangaafu. ⁵Wantu wenao viugo wategeze na kuomea elimu yao na wantu wenao umanyi wapate muongozo, ⁶kwa kuwa misali, misemo, vinundu na mbui za wenao viugo. ⁷Wengee wa Yehova ni chanzo cha unyanyi- wabahau wabea viugo na adabu. ⁸Mwanangu tegeza mango ya tati yako na wa wesekuzieka kanuni za mami yako; ⁹n'dazitende kilemba na mboto mwemutwi wako na jebu zihoeazo mwesingo yako. ¹⁰Mwanangu wenao zambi wakakupembeja mwezambi zao, emea kuwatongea. ¹¹Kana wondawagombeke, "Haya titongee, tivizie ili tikome, tipate kuwahangania wantu wesio na mawa pasi na sibabu. ¹²Haya tiwameze wagima, ati kuzimu kwawadoa wenao afya nakutenda inga wada wagwao mwematubwi. ¹³Ndatipate vintu vyose vya samani; tondatizimemeze nyumba zetu via tibawavyo kwa watuhu. ¹⁴Ika vintu vyako kwetu; tondatiwe na mfuko umwe hamwe." ¹⁵Mwanangu, wesekutongea nao sia mwenga, wesekuhusu muundu wako kudonta wombokaho wowo; ¹⁶miundi yao yaguukia hesahokutama na wakanya kwetia mphone. ¹⁷Nkaina maana kumwikia mtego mdege ukati mdege auona. ¹⁸Wantu awa wavizia kwekoma wenye--watega mtego kwa aji yao wo wenye. ¹⁹Nee zeivyo sia za kia mpata utaji kwa uzaimu; kipato cha uzaimu chausa ugima wa wenao utaaji. ²⁰Viugo vyaia kwa sauti mwemita, yakweza sauti mwe viwasa; ²¹mwemita yaia kwa sauti nkuu kwa kwengiia kwe miango ya mzi yamba." ²²Mpaka ini nywie wabahau mwonda mkunde kutenda wabahau? Mpaka ini nywie mwenao ufyosi mndamkunde ufyosi, na mpaka ini nywie wabahau mondankimwe ni unyanyi? ²³Tozezani ivi nimiegezeavyo, n'daniavye kuafya kwangu kwa aji yenu; nondanimtende mmany mbui zangu. ²⁴Nkimyetanga muemea kutegeza; nkiunyosha mkono wangu wa nkakuna mwekutoza. ²⁵Mia mbea maango yangu yose na wa nkamokutoza mangizo yangu. ²⁶N'ndanseke mwesubu yenu, n'ndanimibe ukati wakwenkwa suuba- ²⁷wenge wa kutisa wondaumipate inga nkusi na maafa yonda yamikumbe inga uheho wa kisulisuli, suba na usungu vyonda vimimapate. ²⁸wakabinda wondawanetange nami nkinaniwandue, n'ndawanetange mwehali ya kwehewa mia nkawana wanione. ²⁹Kwa sibabu wakimwa ni unyanyi na nkawokusagua kuwa na wenge wa Yehova, ³⁰nkawokutongea mango yangu na wakayabea masahihisho yangu yose. ³¹N'ndawade matunda ya sia zao, na n'ndaweguswe kwa matunda ya hila zao wenye. ³²Kwa maana wabahau wafa wauyaho nyuma, na kwesekujali kwa wabahau konda kuwadagamize. ³³Mia kia munitegeza ondaekae kwa usaama na n'ndahumuize sama pasi woga wa maafa.

Chapter 2

¹Mwanangu kana ukazihokea mbui zangu na kutunduia amli zangu, ²utegeze viugo na wenda uelekeze moyo wako mwe umanyi. ³Kana wenda wiiye umanyi na kukema sauti yako kwa ajii ya umanyi, ⁴kana wenda uondeze kana feza na kugubua umanyi kana waondeza hazina yekwefisayo, ⁵Nee ndiho umanye wengee wa Yehova na wenda upate maalifa ya Mungu. ⁶Kwa kuwa Yehova avya viugo, mwe kanwa chakwe mwaawa maalifa na umanyi. ⁷Yeye ahifazi sauti ya viugo kwa wada wamtamiao, yeye ni ngao kwa wada waitao kwa uadilifu, ⁸aongoza kwa sia ya haki na endaa inde sia ya waaminifu kwakwe. ⁹Ne ndiho uve utana, haki, usawa na kia sia ntana. ¹⁰Maana viugo vyenda vyengie mwe moyo wako na malifa yenda yaitamiwe nafsi yako. ¹¹Busala yenda ikuinde, umanyi wenda ukuongoze. ¹²Vyenda vikuokoe kuawa mwe sia mbaya kuawa kwa wada watamwiyao mbui za hovyoy. ¹³Ambao wazibada sia ntana na kwenda mwe sia za kiza. ¹⁴Watamiwa wakagoso mabaya na watamiwa mwe kwaga. ¹⁵Watongea sia za utizi na kwa kutumia unyanyi wafisa mbui zao. ¹⁶Busala na viugo zenda zikuokoe kuawa kwa mnye mkianga, kuawa kwa mnye muondeza nkungukwa na mbui ya kuhembeza. ¹⁷Yeye amweka mweziweywa ujana wakwe na kujaa kiaga cha Mungu ywakwe. ¹⁸Maana nyumba yakwe yenama na kufa na mapito yakwe yenda yakwegae kwa wada we kwe kabui. ¹⁹Wose waitao sia yakwe nkawana wauvye vituhu na wa nkawana wazione sia za ugima. ²⁰Kwa iyo wenda wende mwe sia za wantu wedi na kutongea sia za wada wagosoao matana. ²¹Kwa wada wagosoao matana wenda wago maki yao mwe si na wada wenao uadilifu wenda wadumu mwe si. ²²Akini wabaya wenda wausigwe mwe si na wada wesao kuamini wenda wausigwe mwe si.

Chapter 3

¹Mwanangu, wesekuja amli zangu na uyatunze mahinyo yangu mwe moyo wako, ²kwa ajii zondaziongezeke siku zako na miaka ya maisha yako ya amani. ³Wesekubada kukiti kiapo na uaminifu vissekuka kwako, vifunge mwe singo yako, vigonde mwe vibao vya moyo wako. ⁴Neeaho wondaho upate kibali na hishima mbee ya Zumbe Muungu na wantu. ⁵Mtegemee Yehova kwa moyo wako wose na wa wesekutegemea akii zako mwenye, ⁶Mwe siya zako zose mtaguse yeye na yeye ondaoneshe wembokaho. ⁷Wesekuwa mwe busa he meso yako mwenye; mvike Yehova na kwepa ubanasi. ⁸Wonda uhonye mwii wako na kuubudisha mwii wako. ⁹Mtunye Yehova kwa mai yako na kwa malimbuko ya nkande kwa kiya upatacho, ¹⁰na neaho mataa yako yondaho yameme na mapipa makuu yonda yameme kwa divai mpya. ¹¹Mwanangu, wesekuema kufundwa ni Yehova na wa wesekuchukia kuegezewa kwakwe, ¹²kwa ajii Yehova hufunda wada wamkundao, kana tate agosoavyo kwa mwanawe amkundaye. ¹³Yeye enkgiwaye viugo ananyemi, naye apata akii. ¹⁴Iya mwe viugo wapata manufaa kubadilisha kwa heya na faida yakwe yafaa zaidi kuliko zahabu. ¹⁵Viugo vinasamani sana kuliko kito, na nkakuna ulamanicho kiiganacho na viugo. ¹⁶Yeye anasiku nyingi mwe mkono wakwe wa kudiiya, na mkono wakwe wa kumoso ni utajii na hishima. ¹⁷Sia zakwe ni sia za ukaimu na mapito yakwe ni npeho. ¹⁸Yeye ni mti wa ugima kwa wada wamtozezao, wada wamlozezao wananyemi. ¹⁹Kwa viugo Yehova kaika msingi wa dunia, kwa akii kaziimalisha mbingu. ²⁰Kwa malifa yakwe vina vitatuke na mawingu kugwisa mnyozu wakwe. ²¹Mwanangu, zitoze kuaha kwa kwei na akii na waa wesekukueka kuvikauwa. ²²Vyonda viwe ugima na nafsi yako na ulembo wa hisani wa kuva mwe singo ywako. ²³Neaho wondaowende mwe sia yako kwa usaama na mundi wako nkunawekungwae; ²⁴ugonaho nkunaugohe; wondaho ugone; usisiza wako wondauwe wemwiye. ²⁵Wekuogoha na wasiwasi wagafua au ubanasi wekugosolwao ni wabaya uawiyaho, ²⁶kwa ajii Yehova ondaawe upande wako na onda auamie muundi wako wesekugwiwa mwe mtego. ²⁷Wesekuemeza matana kwa wada wafaa, ukati ugosozu uaho ndani he mamlaka ywako. ²⁸Jilani yako wesekumwambia, "Hita, na weze vituhu, kioi nikwenke," Ukati heya unazo. ²⁹Wesekuika mpangu wa kumumiza jilani yako mweka hei na nawe na yeye akuamini. ³⁰Wesekuminyana na mntu pesiho sababu, ikawa nkazati kugosoa chochose kukuzuu. ³¹Wesekumgosoeya mntu jeuli au kusagua sia zakwe zozose. ³²Kwa ajii mntu mnyanyi ni chukizo kwa Yehova, iya yamweta mntu mwaminifu kwenye tumaini dakwe. ³³Laana ya Mungu imwe nyumba ya wantu wabaya, iya hubaiki wantu wekaaho wenye haki. ³⁴Yeye awazihaki wenye zihaka, iya awenka hisani wantu wezizitao. ³⁵Wantu wenye busa walisi hishima hishima, iya wapumbavu wenulwa kwa soni yao wenye.

Chapter 4

¹Wanangu, tegeezani, fundisho datate, naho tozeezani ili mmanye mana ya umanyi. ²Mie nawenka mahinyo matana; mwesekuyaeka mahinyo yangu. ³Mi nkiwa mwana kwa tate mimi, mhau naho mwana ikedu kwa mame mimi, ⁴tate kanihinya kanambia, "Moyo utozeeze sana mbui zangu; toza amli zangu udahe kaishi. ⁵Udoe viugo na umanyi; wesekujaa na kuemea mbui zangu za muomo wangu; ⁶wesekueka viugo vyendavikuinde; ikunde nayo yendaikuike he mpheho. ⁷Viugo ni kintu mhimu sana, savyo udoe viugo naho ugosoe namna zose udahe kuupata umanyi. ⁸Tunza viugo vyako navyo vyendavikutukuze; umbatiana nayo yendaikuhishimu. ⁹Viugo vyaika kilema cha hishima uanga ya mutwi wako; yendaikwenke taji tana. ¹⁰Mwanangu, tegeeza, naho utozeeze mbui zangu, nawe wenau pate miaka igenyeayo kwe maisha yako. ¹¹N'ndanikuhinye kwe sia ya viugo, nkikuongweea kwe sia zedi. ¹²Wenda howende, nkayuhho mwendaagooke mwe sia yako naho ukaguuka nkunawekungwae. ¹³Tozeeza mwongozo waa wesekueka, wendaukuongwee mana nee ugima wako. ¹⁴Wesekutongea sia za ubanasi waa wesekuita kwe sia za wagoasoao ubanasi. ¹⁵Enege nao, wesekwemboka kwe sia iyo; hituka naho wemboke sia ntuhu. ¹⁶Kwa mana nkawadaha kugona mpaka ndiho wagoaso mbui zesazokutama na nkawagona ndiho wasibabishe muntu ekungwae. ¹⁷Kwa mana woo wada mkate wa ubanasi na kunywa divai ya vulugu. ¹⁸Miya sia ya wenao haki sa ung'azi ung'aao, wamuika vyedi kubua musu wezaho kikamiifu. ¹⁹Sia za wabanasi sa kiza - nkawamanya kititu chani wekungwaacho uanga yakwe. ²⁰Mwanangu tozeeza mbui yangu; tegeeza kauli zangu. ²¹Wesekuzieka zikahauka mwe meso yako, uziike vyedimwe moyo wako. ²²Mana mbui yangu ni ugima kwa wendao wapate na afya kwe mii yao. ²³Uinde vyedi moyo wako naho uukinge kwa bidii zose; kwa via mwe moyo kwetika soko za ugima. ²⁴Enege na kauli za utiizi naho wenege na ntamwiizi za ufisadi. ²⁵Meso yako yakaue he unyoofu na usabiti kaua uitako vyedi. ²⁶Usawazishe majato ya muundi wako; na sia zako zose zendaziwe mpheho. ²⁷Wesekuhituka mphaamo ya kudiia au kumoso; uuse muundi wako hae na ubanasi.

Chapter 5

¹Mwanangu, tozeeza kiugo changu, tegeeza kwa makini vyangu mmavyo, ²ili uhine busala na miomo yako idahe kuika maalifa. ³Mana miomo ya mkianga yadada hasai na kanwa chakwe ni laini kuiko mavuta, ⁴iya mwisho enda awawe enga mnyoo, ni mkai enga upanga usengao haidi. ⁵Miundi yakwe yaelekea mauti, hatua zakwe zaelekea sia yose ya kuzimu. ⁶Nkaafya sia ya ugima. Hatua za miundi yakwe ziaga, waa nkamanya aitako. ⁷Sasa, wanangu, mnitegeeze; waa msekueka kutegeeza mbiu za kanwa changu. ⁸Indani sia yenu hae nae waa msekuita hehi ya uvi wa nyumba yakwe. ⁹Kwa sia iyo nkamna muwenke watuhu heshima yenu ema miaka ya ugima wenu kwa muntu mkatii; ¹⁰usekuwagosomea wageni kaamu ya kitajii, ndima ugosoayo isekuita mwe nyumba ya wageni. ¹¹Mwisho mwa maisha yenu mkajuta ambaho nyama na mii yenu vyendavidagamie. ¹²Nywie mwendamgombeke, "Kwani nkichukia mahinyo na moyo wangu kubeua kusahihishwa!" ¹³Waimu wangu nchekuwatii waa kuwategeeza wekunielekezaye. ¹⁴Nkiwa nkibanika kabisa gatigati ya bunga, mweao makutano ya wantu." ¹⁵Mnywe mazi yalawayo mwe biika denu wenye na mnywe mazi yaseeayo kulawa kwe kisima chenu. ¹⁶Je soko yakundwa ifoke hohose na mifeeji yenu ya mazi isee mwe sia nkuu? ¹⁷Yawe yenu wenye ni yenu ikedu wala nkie kwa wageni. ¹⁸Soko yako ibalikiwe na umtamiwe umkazio wa ubwanga wako. ¹⁹Mana ni ayala apendezae na nkuungu mwenye utana. Matembe yakwe nayakumemeezee fulaha muda wose, daima utekwe ni ukundiso wakwe. ²⁰Mwanangu, kwa ajii yani udoigwe ni mkianga, kwa ajii yani uyafumbatie matombo ya mvyee mgeni? ²¹Yehova aona kia kintu agosoacho muntu na akauwa nyendo zakwe zose. ²²Muntu mwevu endaatekwe ni makosa yakwe mwenye; sigi za zambi zakwe zendazingwie kwa nguvu. ²³Endaafe kwa kukosa maonyo, endaagie hae kwa ubahau wakwe mungi.

Chapter 6

¹Mwanangu, kana wendauike hea zako kuwa zamana kwa mkopo wa mwehehi yako; kana ukaavya kiaga chako mwe mkopo wa muntu wesaekumanya, ²basi kweikia mtego mwenye na kuhata kwa mbui ya kanwa chako. ³Mwanangu, ukahata kwa mbui yako mwenye, gosoa aya ili kwehanya kwa kuwa kugwiiia kwe mkono wa mwehehi yako; hita uzizitie na ugosoe shauli mbele ya mwehehi yako. ⁴Wesekulusu usisiza mwe meso yako wala ngohe za meso yako kusinka. ⁵Eokoe mwenye kana swala kuawa mwe mikono ya mkaa, kana mdege kuawa mwe mkono wa mwaamizi. ⁶Wewe muntu m'bwa, mkauwe mswa, zimamaankanye sia zakwe ili kupata viugo. ⁷Nkana akida, afisa au mtawala, ⁸akini agosoa nkande zakwe ukati wa mboto aika hazina ili kuda baadae. ⁹Wewe muntu m'bwa wenda ugone hata ini? Ukati uhi wenda wenukwe mwe usisiza?" ¹⁰Gona kidogo, sinka kidogo, kunga mikono kuhumuiza kidogo"- ¹¹nee ndiho umasikini wako wendaho ukwezee kana bagaa na ukundaji wako kana askai ywa nkondo. ¹²Muntu mwesekutama-muntu mbaya- aishi kwa kauli za utii wakwe, ¹³akagwinyagwinya meso yakwe akaonyesha kwa miundi yakwe na kusonta kwa vyaa vyakwe. ¹⁴Agosoa yeba za ubaya kwa hila ya moyo wakwe; daima achonchea muemano. ¹⁵Kwaiyo ndiyo yakwe yenda imkumbe gafla mala enda abondeke vibaya wala nkana ahone. ¹⁶Kuna vintu mtandatu ambavyo Yehova nkavikunda, mfungate ambavyo ni mbifya kwakwe. ¹⁷Meso ya muntu mgobo, ulimi wa umbea, mikono yetiayo npome ya wantu maasumu, ¹⁸moyo ambao wabuni yeba mbui, miundi iguukiayo maovu kinyanyi, ¹⁹shaidi mgombeka umbea na mhanda mweemano mwe ndugu. ²⁰Mwanangu, itunye amli ya tatiako na wala usekuyaeka mahinyo ya mamiako. ²¹Uyafunge mwe moyo wako misi yose; yafunge kwe singo yako. ²²Wendaho, yendayakuongoze; ukagona yendayakuinde na ukenuka yendayakuhinye. ²³Mana amli nitaa na mahinyo ni nulu; nkinga za kugea adabu na sia ya ugima. ²⁴Yakuinda zidi ya mvyee mkianga, zidi ya mbui za laini ya ukianga. ²⁵Mwe moyo wako wesekuutamani utana wakwe wala usekutekwa mwe ngohe zakwe. ²⁶Kugona na mkianga yadaha kukugalimu bei ya ntii ya mkate, akini mkaza muntu mtuhu yagalimu ugima wako wose. ²⁷Je muntu adaha kwenua moto mwekifua chakwe bila koka nguo zakwe?²⁸Je muntu adaha kwenda uwanga ya makaa bila kuhya miundi yakwe? ²⁹Nee eivyo muntu mgona na mkaza mwehehi yakwe; yuda mgona na uyo mvyee nkawana wakose azaba. ³⁰Wantu nkawadaha kumbehua mbavi kana abawa ili kukizi hitaji dakwe da saa. ³¹Akini akagwiiwa enda aihe maa mfungate yakia ekubawacho; lazima aavye kia kintu cha thamani mwe nyumba yakwe. ³²Muntu mgosoa kianga nkana akii; agosoa ivya kwa ubanasi wakwe mwenye. ³³Aslahi soni na vionda na kubehulwa kwakwe nkakudaha kuuswa. ³⁴Mana wivu wamuuzi muntu; nkana awe na mbazi ukati wa kuiha kisasi chakwe. ³⁵Umwenkaho mageeko mangi nkana akunde mhitu wa kusuluhishwa wala kuihwa.

Chapter 7

¹Mwanangu, yatunze maneno yangu ma ndani yako uzihifazi amli zangu. ²Uzilinde amli zangu ili uishi na uyatunze mafundisho yangu kama mboni ya ziso. ³Uyafunge mwe vyaa vyako, uyaandike mwe kibao cha moyo wako. ⁴Mwambie kwa hekima, wewe ni dada yangu na umanye mwetange jamaa yako, ⁵ili wetunze mwenye dhidi ya mvyee haramu, dhidi ya mvyee mgeni mwenye maneno kini. ⁶Ne nikasungia mwe wavu wa diisha da nyumba yangu. ⁷Nikawakaua wantu wenye ukosefu wa uzoefu, na miongoni mwa wantu vijana, nikamuona kijana nu wese akii. ⁸Kijana uyo keza mtaani kwe kona hehi na yuda mvyee, akaita kwe nyumba yakwe. ⁹Iwa mwe utusiutusi wa siku muda wa guoni, wakati wa kio na kiza. ¹⁰Akadugana na yada mvyee, kavaa kama kahaba, mwe moyo wa kutiia. ¹¹Kawa na vuzo na upotovu, miundi yakwe nkayekutuia kwe maskani. ¹²Kaelekea mitaani, kisha sehemu za sokoni, na mwe kia upande ne akamgoja na kuvizia. ¹³Basi akamtoza na kumbusu, kwa cheni cha nguvu akamwambia, ¹⁴ivyeo nkilavya sadaka yangu ya amani, nkiusa nadhili yangu, ¹⁵ivyo ncheza kukubua wewe, kukionda cheni chako kwa hamu, na sasa nkikupata. ¹⁶Nkiika matandiko mwe usazi wangu, kitani za rangi kuawa Misri. ¹⁷Mwe usazi wangu nkinyunyizia manemane, udi na mdalasini. ¹⁸Soku, tinywe tegute kwa upendo wetu hadi keo, tipate furaha nkuu kwa matendo ya mahaba. ¹⁹Maana muumangu nkayuhio nyumbani kwakwe; kaita ntambo ya hae. ²⁰Kadoa mkoba wa hea, mwe mwezi mpevu ne ndiho agotoke. ²¹Mwe maneno yakwe mengi akamshinda, na kwa miomo yakwe laini akamwaza. ²²Hamka akamtongea savia maksai mwenda kuchinjwa, savia mphaa mwekugwiwa kwa nguvu, ²³mpaka mshale utatue ini dakwe. katenda kama mdege mguukia he mtego. Nkamanya kuwa ataga maisha yakwe. ²⁴Na sasa, wanangu, mnitegeeze; mizingatie maneno ya kanwa changu. ²⁵Moyo wangu usekuyahitukia mapito yakwe; usekwazwa mwe mapito yakwe. ²⁶Kasababisha wantu wengi kugwa kwa kuwajeruhi, kakoma wantu wengi. ²⁷Nyumba yakwe ihehi na baabaa ya kuita kuzimu, kuelekea si kwe vyumba vya mauti.

Chapter 8

¹Je hekima nkaiya? Je wamanya nkavya sauti yakwe? ²Kwe mwima, nkanda nkanda ya baabaa, kwe sia mpanda hekima agooka. ³Nkandankanda ya sia ya kwengiia mwe mzi hehi na miango ye mzi etanga kwa sauti. ⁴Wantu, nawetanga nyinyi natange kwa nguvu kwa wana wa wanadamu. ⁵Nywie wabahau mvefunze hekima nanywi mchukiao maalifa lazima mwepatie moyo wa ufahamu. ⁶Tegeezee nami ndanitamviie mbui ntana na nikagubua kamva miomo yangu ndaitamwiie haki. ⁷Kwa ajii kanwa changu chatamka uaminifu chakinwa mi ubanasi. ⁸Maneno ya kanwa changu yose ni ya haki nkakuna chekuhitulwacho waa kuzaganywa. ⁹Maneno yangu yose yanyooka kwa yuda muelewa; maneno yangu ni ya haki kwa wada waondezao maalifa. ¹⁰Sagua fundisho dangu badala ya hee na maalifa kuliko zahabu ntana. ¹¹Kwa ajii mimi, hekima ni bora kuiko vito; nkakuna utamanicho kidahacho kuiganyizwa na mimi. ¹²Mi, hekima, naishi kwa utaratibu, na miliki maalifa na busara. ¹³Woga kwa Mungu ni kukimva ni ubanasi, nakinwa ni majivuno na kibui, sia ya ubanasi wa kauli yekuhotokayo nee nikinwavyo navyo. ¹⁴Nna ushauhi mtana na hekima sahihi; mi ni busara; nguvu zi kwangu. ¹⁵Kwa sia yangu wafaume watawala waungwana pia, na wose watawalao kwa haki. ¹⁶Kwa sia yangu wafaume watawala na waungana na wose watawalao kwa haki. ¹⁷Nawapenda wada wanipendao na wada wanondezao kwa bidii ndavanione. ¹⁸Kwangu kuna utaajii na hishima utaaji wa kudumu na wa haki. ¹⁹Tunda dangu ni bora kuiko zahabu, bora hata kuiko ntana. ²⁰Naavya cha bora kuiko fedha safi. Nenda kwe sia ya haki, ²¹kwe sia ambazo zaelekea kwe haki ili niwenke ulisi wadawanipendao na kuzimemeeza hazina zao. ²²Yehova kaniumba tangu kivoko- kivoko cha matendo yakwe aho mwande. ²³Tangu aho kae nkiika nafasi, tangu bosu kuvokea kivoko cha dunia. ²⁴Kabla ya miima na viima kuikwa mi nkivyaigwa kae. ²⁵Kabla ya bahali mi nkivyaigwa kabla ya chemchemi zemye mazi mangi mi nkivyenguvu. ²⁶Nkivyaigwa kabla ya Yehova nkazati kuumba dunia waa makoongo hata mavumbi ya bosu kwe dunia. ²⁷Nkiwa aho ekuimalisheho mbingu wakati ekucholaho msitali kwe sula ya kilindi. ²⁸Nkiwa aho ekuamlisheho anga da uanga na akati wa kugosoa kilindi cha chemchemi. ²⁹Nkiwa aho ekugosoaho mhaka wa bahali ili mazi yesekutangaa kwemboka hada ekuyaambuho na akati aamulu misingi ya dunia na sehemu ya kwekae. ³⁰Nkiwa nkandankanda yakwe, enga fundi kingongongo mkuu, nami nee nikamtanuze kia siku mbele yakwe. ³¹Nee nikatamiwa mve dunia yakwe na kutamiwa kwangu wee ni kwa wanadamu. ³²Isasa, wanangu, mtegeezani, wada watozao sia zangu ndawawe na kenyemi. ³³Tegeezeni fundisho dangu na mpate hekima wala msekuupuza. ³⁴Ndie anitegezee ndaawe na kinyemi kia siku akakaua malango yangu akanigoja nkandankanda ya milango ya masikani yangu. ³⁵Kwa ajii yoyose mniona mimi, apata ugima naye apate kibali kwa Yehova. ³⁶Na yeyose mwesekunione mimi eumiza mwenye, wose wanichukiao wapenda mauti.

Chapter 9

¹Hekima kazenga nyumba yakwe; kasongoa nguzo saba kuawa kwe myamba. ²Kaandaa wanyama wakwe kwa nkanda ya kiyo; kaihanganya divai yakwe; na kuandaa meza yakwe. ³Kawatuma watumwa wakwe kwegaa mialiko na kuawa uwanga kwe mzi etanga: ⁴"Wada wesao kufundwa weze aha!" awaambia wada wesaokumaya. ⁵Soo, ude nkande na unywe divai nkiihanganya kae. ⁶Ekani siya zenu za ubahau na mkaishi hitani kwe siya za ufahamu. ⁷Yeyose amlekibishaye mwenye mahoka akaribisha matusi na yoyose mumshutumu mntu mbaya onda apate madhaa. ⁸Wesebkumshutumu mwenye mahoka onda akuchukie; mshutumu mwenye busara onda akukunde. ⁹Mwenke mafundisho mntu mwenye busala naye onda awe na busala zaidi; mfundishe mntu mwenye haki, naye onda aongeze elimu. ¹⁰Hofu kwa Mungu ni chanzo cha hekima na maalifa ya mtakatifu ni ufahamu. ¹¹Maana kwa siya zangu siku zako zonda zizidishwe na ugima wako wonda uongezewe myaka. ¹²Ati una hekima, una hekima kwako mwenye miya ukazalau wonda uyenu ikeku. ¹³Mvyee mbahau ana vuzo, nkazati kufundwa wala nkaelewa chochose. ¹⁴Ekaa kwe mwaango wa nyumba yakwe, kwe kiti che sehemu ya uanga sana ya mzi. ¹⁵Awetanga kwa sauti wembokao hehi, wantu wada wendao kwa halaka kwe siya zao. ¹⁶Wada ambao nkawazati kufundwa soni aha nyumba!" awaambia wada wesao na akii. " ¹⁷Mazi ya kubawa yamwiiye na mkate uigwao kwa sii wapendeza." ¹⁸Miya nkamanya kuwa watakufa wa hada, wageni wakwe wa kwe vina vya kuzimu.

Chapter 10

¹Mithali za Sulemani. Mwana mwe hekima amfurahisha tati yakwe lakini mwana bahau aeta mesozi kwa mami yakwe. ²Hazina zekulimbikizwazo kwa ubanasi hukosa thamani, bali kwa kugosoa haki kwelinda hae nakufa. ³Yehova nkawabada wada wagosoa haki wapate saa, bali hamu ya wabanasi yazuia. ⁴Mkono wekuegeao wamgosoa mntu awe mkiwa, bali mkono wa mtu mwebidii wapata utajii. ⁵Mwana mwe busara akusanya nkande wakati wa kiangazi, bali ni soni kwakwe mgona wakati wa ubosi. ⁶Zawadi kuawa kwa Zumbe ziuwanga kwa ZUmbe ziuwanga ya mitwi kwa wada wagosoa haki; bali kanwa cha ubanasi chakubikwa kwa kasidi. ⁷Mntu mgosoa haki atifurahisha timkumbukaho, bali zina dambanasi dindadivunde. ⁸Wada wenao akii wakubali maagizo, bali bahau mwe mbui nyingi ndaangamie. ⁹Yeye endae mwe uadilifu enda kwa usalama, bali yuda mzaganya sia zakwe, ndaaonekane. ¹⁰Yeye ambae hukonyeza kwa ziso dakwe aeta mesozi, bali bahau mwenye mbui nyingi endaatambikwe asii. ¹¹Kanwa cha mgosoa haki ni kama chamchamu ya mazi ya ugima, bali kanwa cha ubanasi chagubikwa kwa kasidi. ¹²Nnchuki yachochea kwesekuelewana, bali upendo yagubika uwanga ya makwazo yose. ¹³Hekima yapatikana kwe kanwa cha mntu mwe ufahamu, bali ngonda ni kwa ajii ya mgongo wa yuda ambae nkana akii. ¹⁴Wantu wenao hekima hutunza maarifa, bali kanwa cha bahau waeta ubanasi hehi. ¹⁵Mai ya mntu tajii ni mzi wake mwenye ngome; ufukaa wa mkiwa ni ubanasi wao. ¹⁶Mshaa wa wagosoa haki waelekea kwe ugima; mafao ya wabanasi waelekea kwe dhambi. ¹⁷Kuna sia kuita kweugima kwa yuda mtongea muongozo, bali mwemea maonyo aga. ¹⁸Yeye afisae nchuki anamiomo ya umbea, na yeye asambazae kashfa ni mbahau. ¹⁹Kwe mbui nyingi, nkahakosa ubanasi, bali ambae mwangalifu kwa kusema kwakwe ni mwebusaa. ²⁰Uimu wa yuda mgosoa haki ni hea nyana, kuna thamani ndodo kwe moyo wa mbaya. ²¹Miomo ya yuda mgosoa haki huwastawishi wengi, bali wabahau wafa kwa sababu ya kukosa akii. ²²Zawadi ntana za Yehova hueta utajii na nkaika mavune ndani yake. ²³Uovu ni msizigo avinao bahau, bali hekima ni seko kwa mntu wenye ufahamu. ²⁴Hofu wa mwenye uovu yamkumba ghafla, bali shauku yamwehaki ndaitimizwe. ²⁵Wabanasi ni kama zuuba yembokayo, na nkawaho vituhu, bali mwehaki ni msingi udumuo milele. ²⁶Kama siki kwe meno na mosi kwe meso, neevyo mvivu kwa wada wekumtumao. ²⁷Hofu ya Yehova huongeza maisha, bali mnyaka ya wabanasi ndaiwe mijihi. ²⁸Matumaini ya wada wagosoa haki ne furaha yao, bali mnyaka ya wabanasi ndaiwe mijihi. ²⁹Sia ya Yehova yawalinda wada wenye uadilifu, bali kwa mabagaa ni ubanasi. ³⁰Wada wagosoa haki nkawanawauswe bali wabanasi nkawanawabaki kwesii. ³¹Kwe kanwa cha wada wagosoa haki kuawa tunda dahekima, bali uimi wa kuzaganya undausegwe. ³²Miomo yawada wagosoa matana yamany yakundwayo, bali kanwa cha wabanasi, wayamany yazanganywayo.

Chapter 11

¹Yehova yamkima vihimo ambavyo nkaviho sawa, bai afulahia uzani zahii. ²Chezaho kibui, nee soni yezaho, mia ila mia kwezizitia kwaeta hekima. ³Uadiifu wa wenye haki wawaongoza, mia utiizi wa sia za wanyaji wendauwadagamize. ⁴Utajii nkhauna thamani msi wa maya, mia kwa kutenda haki wajiinda na mauti. ⁵Mwenendo wa mntu ywedi wainyoosha sia yake, mia waovu wendawagwe kwa ajii ya uovu wao. ⁶Mwenendo mtana wa wada wamwagizao Zumbe Mungu wendauwainde mpheho, mia watiiiao wanaswa mwe shauku zao. ⁷Mntu muovu afaho, tumaini dakwe daga na tumaini dekuwado mwe nguvu zakwe dawa nkhi kintu. ⁸Yuda mgosoa haki aindwa mwe taabu na baada yakwe taabu zamwezea muovu. ⁹Kwa kanwa chakwe mwesekuamini Zumbe Muungu amdagamiza jiani ywakwe mia kwa maalifa wada wagosoa haki waindwa mpeho. ¹⁰Wafanikiwaho wagosoa haki, mizi yatamiwa, wabaya wadagamiaho kwawa na vuzo za nyemi. ¹¹Kwa zawadi ntana za wada wamwagizao Zumbe Mungu, mzi wawa mkuu; kwa kanwa cha wabaya mzi wavuugwa. ¹²Mntu mwenye zalaau kwa mbuywae nkhaana akii, mia mntu mwenye ufahamu anyamaa. ¹³Mwekwenda akazunguuka kwa kukashifu agubua siii, mia mntu mwaminifu asitii mbui. ¹⁴Hesihokuwa na uongozi wenye busaa, taifa dagwa, mia ushindi weza kwa kushauliana washauli wangi. ¹⁵Azaminiye mkopo wa mgeni endaaumie kwa mahangaisho mia mkimwa kuavya lehani kwa namna ya ahadi yu mpeho. ¹⁶Mvyee mwenye lehema apata heshima mia wantu wakoofi wakumbatia utajii. ¹⁷Mntu mkaimu afaidika mwenye, mia mkatii eumiza mwenye. ¹⁸Mntu muovu asema umbea kupata mshahaa wakwe, mia yeye mhanda haki asuma mishahaa ya kwei. ¹⁹Mntu mwaminifu atendaye haki endaaishi, mia mgosoa maovu endaafee. ²⁰Yehova akimwa ni wenye ukaidi mwe mioyo, mia awapenda wada ambao sia zao nkhezina makosa. ²¹Uwe na uhakika kuhusu idii- wantu wabaya nkhanawakose azabu, mia uvyazi wa wada wagozoao haki wendawaikwe mpeho. ²²Inga mpete ya zahabu mwe mpua ya nguue ne eivyvo muvyee mtana mwese busaa. ²³Shauku ya wada watendao haki ni matokeo matana, mia wantu waovu wadaha wadaha kutumainia maya tu. ²⁴Kuna yuda ambaye ahanda mbeyu- endaa akunge zaidi; mtuhu nkhananda- uyo endaaawe masikini. ²⁵Mntu mkaimu endafanikiwe na yuda awenkhae mazi wekumwe endaaapate mazi yakwe mwenye. ²⁶Wantu wamlani mntu ambaye aemea kutaga nafaka, mia zawadi yedi yagubika mtwi wakwe ambaye ataga nafaka. ²⁷Yuda ambaye aondeza yedi kwa bidii pia aondeza kibai, ia mwondeza ubaya endaaapate ubaya. ²⁸Wada watumainio utajii wendawagwe, inga zani, wada wagozoao haki wendawastawi. ²⁹Yuda ambaye aeta taabu mwe kaya yakwe aulisi nkusi na mpumbavu endaaawe mndima wa wenye moyo wa hekima. ³⁰Wada wagozoao haki wenda wawe inga mti wa ugima, akini vuugu yausa ugima. ³¹Kauwa ikiwa wada wagozoao haki wahokea wakisitahiicho, je nki zaidi kwa waovu na wenye zambi!

Chapter 12

¹Mkunda kuhinywa akunda maalifa, iya yuda muihiwa na maonyo ni mbahau. ²Yehova amwenka fazii mntu mtana, mia mntu ambaye agosoa mipango ya ufisada onda aahwe. ³Mtu nkadaha kuimalika kwa ubaya, bali wagosao haki nkawadaha kung'olwa. ⁴Mvyee mtana ni taji da mumewe bali yuda aetaye soni ni kama utamu wa kuvundisa mavuha yakwe. ⁵Mipango ya wada wagosao haki na adili bali shauli da waovu ni mpehe. ⁶Mbui ya wantu waovu ni uviziaji usubiliao nafasi ya kukoma, mia mbui ya mwenye haki yawatagusa saama. ⁷Wantu waovu waswa na mia nyumba ya wada wagosao haki yondaigoke. ⁸Mntu asifiwa kwa kadii ya hekima yakwe bali yeye asaguaye ukaidi azauliwa. ⁹Bora kuwa na cheo chesichokufaa kuwa mndima du- kuliko kwesifu kuhusu ukuu wako bila kuwa na nkande. ¹⁰Yuda agosoaye haki ajali mahitaji ya wanyama wakwe, mia mbazi za muovu ni ukatii. ¹¹Yuda agosoaye ndima mwe mnda wakwe onda apate nkande nyingi, bali yuda asakaye miradi yesiyokufaa nkana akii. ¹²Wantu waovu watamani wabawavyo wantu wabaya kulawa kwa watuhu, mia tunda da wagosao haki dalawa kwao wenye. ¹³Mntu mbaya anaswa na ntamwizi zakwe mbaya, bali wada wagosao haki wenasua kwe taabu. ¹⁴Mntu eguta vintu vitana vilawavyo kwe tunda da mbui yakwe, kama via ndima ya mikono yakwe imwenkavyo sawabu. ¹⁵Sia ya mbahau ni sawa mwe meso yakwe mwenye, mia hekima yategeeza ushau. ¹⁶Bahau aonyesha mbifya zakwe aho aho, bali mwezekujai tusi ni mwenye busara. ¹⁷Agombekaye ukwei atamwia haki, mia shahidi wa umbeya atamwia umbea. ¹⁸Mbui yakwe agombekayo kwa pupa na kama kulusha uhamba, bali ulimi wa mwenye hekima waeta kuhonya. ¹⁹Miomo ya ukwei yondaaidumu kae na kae, mia ulimi wa umbea ni wa muda mfuhitu. ²⁰Kuna ufuzi kwe mioyo ya wada wapangao kutenda mabaya, bali kinyemi chalawa kwa washau. ²¹Nkakuna utamu ondaouwezee wada wenye haki bali wabaya wondawameme matatizo. ²²Yehova aaihiwa na miomo ya umbeya mia wada ambao waishi kwa uaminifu ne wenye kinyemi. ²³Mntu mwenye busara aika maalifa yakwe, bali moyo wa wabahau wakema nkondo za ubahau. ²⁴Mkono wa mwenye bidii onda utawale, bali wabwa wondawaikwe kwe ndima za kuzazimishwa. ²⁵Mashaka kwe moyo wa mntu yamwelelea, mia mbui ntana yamgea kinyemi. ²⁶Mwenye haki ni kiongozi kwa mbuyawe bali sia mbaya huongozwa mwe kuaga. ²⁷Wantu wabwa nkawadaha kubanika mawindo yao wenye, bali mntu mwenye bidii onda apate mai za thamani. ²⁸Wada ambao wende kwe sia ya haki wonda wapate ugima mwe mapito ayo nkakuna kutendwa mzimu.

Chapter 13

¹Mwana mwe viungo ateggeeza mafundisho ya tati yake, mia mwenye ubezi nkana atozo figizo. ²Mntu afurahia matundu yedi kuawa mwe matunda ya kanwa chakwe iya hamu ya utiizi ni kasidi. ³Muntu mkanya muomo wakwe aida maisha yakwe mia mwenye nkemeezi onda endagamize mwenye. ⁴Hamu ya wantu wabwa ni usu ya nkawapata chochose, mia hamu ya wantu wenao bidii yatosheeza sana. ⁵Mgosoa haki ahiwa ni umbea mia muovu ahigana mwenye na kugosoa ya guizayo soni. ⁶Wenao haki wawainda wada ambao ni wakamiifu mwe sia zao, mia uovu wawagwisa wada wagosao uovu wawagwisa wada wagosao zambi. ⁷Kuna muntu mwe tajiisha mwenye mia nkana, chochose na kana muntu ambae aavya kia kintu, bado ni taajii kwei. ⁸Muntu taajii adaha kwetemea maisha yakwe kwa mai zakwe mia mkiwa ahokea vitisho vya mbai iyo. ⁹Nulu ya muntu mgosoa haki ni kiyemi, mia taa ya moovu yonde ife. ¹⁰Kibui cha vyaa kuemena mia wada ateggezo mbai ntana kana viugo. ¹¹He malingo mangi utaajii wa fubaa, mia yuda apatae hea kwa kugosoa ndima kwa mkono wakwe hea zakwe zonda ziomeewe. ¹²Tumaini di badwaho, da koma moyo, mia kukamishwa kwa shauku mti wa ugima. ¹³Yuda mbea mafundisho onda awe anda awe sii ya utawala wakwe, mia yuda mhishimu amli onda ekigwe sawabu. ¹⁴Mafundisho ya wantu mwenye viugo ni chemchem ya ugima, ya kuusa, kuawa kwe mitego ya umauti. ¹⁶Unyenyekevu waeta fazii, mia sia ya utiizi nkaina kihea. ¹⁵Wantu wenao busala wagosoa kwa akii kwa kia maamuzi mia bahau anyesha ubahau wakwe. ¹⁷Zumbe mbaya aheea mwe kudondowaa, mia balozi mwaminifu aeta wevano. ¹⁸Yeye ambae abea kuuya ada apateukiwa na soni, mia mwenye viugo vyanda vimwezee yeye mwefundisha kuawana na mawaa. ¹⁹Shauku yekumanyigwayo imuie kwa hamu, mia ubahau waihiwa kubada maovu. ²⁰Enda na wantu wenao viugo na wonda uwe na viugo, mia mbuyu ywa wabahau ando ateseke. ²¹Baa daguukia wenao zambi, mia wada wagosao haki wenkwa thawabu zao kwe wedi. ²²Muntu mtana abada wedi kwa upazi ya mwenye zambi yaikwa hakiba kwa yuda mgosoa haki. ²³Munda wa mkiwa weseo kuimwa wadaha kuavya nkande nyingi mia yadiogwa kwa uzalimu. ²⁴Mwesekumkanya mwanawe ahiwa, mia yuda mumkunda mwanawe amjali na kumfundisha adabu. ²⁵Yeye mgosoa haki ada hadi egute hamu yakwe mia ifu da muovu dina saa daima.

Chapter 14

¹Mvyee mwe unyanyi aizenga nyumba yakwe, iya mvyee bahau aibonda kwa mikono yakwe mwenye. ²Yee mwaambagiya amwogoha Yahwe, iya mnkani ambeya mwe siya zakwe. ³Mwe kanwa cha bahau kwaawa mtengeya wa kibui chakwe, iya miyomo ya mwenye unyanyi yenda iwazindike. ⁴Hada hesiho na mifugo bwambwa da kudiiya ding'aa, iya nkande nyingi zabuza kubondwa kwa nguvu za njeku. ⁵Shahidi mtana nkagombeka umbeya, iya shahidi ywa umbeya ahefya umbeya. ⁶Mbezi aondeza unyanyi na nkauho, iya unyanyi weza kihufu kwa mmanyi. ⁷Ehaukiye hae na mntu bahau, hambu nkuna uwambuwe mizungu kwe miyomo yakwe. ⁸Viugo vya mntu mnyanyi ni kuimanya siya yakwe mwenye, iya uzimzim wa wabahau ni utiizi. ⁹Wabahau wabeya kisingi sugusa ya masa ikaavigwa, kumwe wegeya mwe fiya mbazi. ¹⁰Moyo wamanya masungu yakwe mwenye na nkakuna mgeni mwembiza nyemi yakwe. ¹¹Nyumba ya wabagibagi yenda ibondwe iya kumbi da wantu wedi denda digooke. ¹²Kuna siya iyonwayo ni yedi kwa mntu, iya heewo dakwe ni ufedu. ¹³Moyo wadaha kuseka uku uke kudiha na nyemi yadaha kudumka ikahituka machichita. ¹⁴Yuda mwese uaminifu enda apate maiho mwe siya zakwe iya mntu ywedi enda apate ekwiikiwacho. ¹⁵Yee mwese kuhinywa azumiya kiya kintu iya mntu mnyanyi ataaziya majato yakwe. ¹⁶Mntu mnyanyi aona uwengee naho alawa kubaya iya bahau abenta ekuhazwado kinganga. ¹⁷Yee mfamaya kinyanyi agosowa mbiu za kibahau na mntu mgosowa njama mbaya wamkima. ¹⁸Wabahau wapaa uzimzim iya wantu wanyanyi wazunguukwa ni umanyi. ¹⁹Awo wabagibagi wenda wawenamiye wedi na wada wenao na ubagibagi wenda wabuname kwe maango ya wanteganyi. ²⁰Mntu mkiwa hata wambuyaze wamkima, iya mataajii wana wambuya wangi. ²¹Yee mwaambaza ubezi kwa mweziwe agosowa mavigaviga iya yuda mwaambaza kise kwa mkiwa ana nyemi. ²²Je hambu wada wagosowao njama mbaya nkawaga? Iya wada wenao mizungu ya kugosowa yedi wenda wahokee kihendo cha wegazi na ugookezi. ²³Mwe ndima zose nkai kweza ngeeko, iya henaho ntamwiizidu hataa kweukiwa. ²⁴Bundu da wantu wanyanyi ni utajii wao, iya uzimzim wa wabahau wawagenyezea uzimzim. ²⁵Shahidi mkwei aohowa ugima iya shahidi wa umbeya ahefya umbeya. ²⁶Mntu akawa na woga kwe Yehova, naho ana ugojo visivu, vintu ivi vyenda viwe nkinga kwa wana wa mntu uyu. ²⁷Kumwogoha Yehova nee soko ya ugima, nivyo mntu abuze kwenega mwe mitego ya ufe. ²⁸Udeeko wa mfaume u mwe ungi wa wantu wakwe, iya hesaho wantu mfaume adagamiya. ²⁹Mntu mzizimiza amanya visivu, iya mntu mfa maya akuza uhezi. ³⁰Moyo wekutubaawo ni ugima wa mwii iya kinyuu chavundisa mavuha. ³¹Mumgimbikiza mkiwa amsakiiza muufi ywakwe, iya mbunkuwa kise kwa wabangaizawo amtunya yeye. ³²Mntu mbagibagi agwiswasi kwa ugozoi wakwe mbaya, iya mntu mwenye nteganyi ana guukiyo hetiho mwe fiye yakwe. ³³Viugo vyekaa mwe moyo wa umanyi hetiho mwe wabahau kumwe wabweteka wenye kwa kumanyika. ³⁴Nteganyi zedi zenuwa taifa, iya mavigaviga ni masungu kwa wantu wo wose. ³⁵Kise cha mfaume ni kwa mndima mgosowa kwa utanda iya maya yakwe ni kwa mgosoi mwese soni.

Chapter 15

¹Jawabu da upole dausa gazabu, iya mbui ya ukatii yachochea hasila. ²Uimi wa wantu we hekima watogoa maalifa, iya kanwa cha wahezi chetia upuuzi. ³Meso ya Yehova yaaho kia hantu, yawakauwa uanga ya mabagaa na wedi. ⁴Uimi uhonyao ni mti wa ugima, iya uimi wa kutiia wabonda moyo. ⁵Mhezi abea maonyo ya tati akwe, iya yeye mhina kulawana na masahihisho ni mwenye hekima. ⁶Mwe nyumba ya wada watendao haki mna hazina nkuu, iya mapato ya wantu waovu yawenka tabu. ⁷Miomo ya wenye hekima yasambaza maalifa, iya myoyo ya wahezi nkaigosa ivyo. ⁸Yehova akimwa ni kafaa ya wantu wabaya iya maombi ya wantu waadilifu nee nyemi yakwe. ⁹Yehova akimwa sia ya wantu waovu, mia amkunda yuda ambaye aandama haki. ¹⁰Maonyo ya ukatii yagoja kwa yeyose ambae aieka siana yuda ambae akimwa ni masahihisho endakufa. ¹¹Kuzimu na ubanasi vi wazi mbele ya Yehova; je nkio zaidi sana myoyo ya wana wa wanadamu? ¹²Mwenye mzaha akimwa na masahihisho, nkanaaite kwe wenye hekima. ¹³Moyo we nyemi wasibabisha uchangamfu wa cheni iya huzuni yabonda moyo. ¹⁴Moyo wa mwenye umanyi waondeza maalifa, iya kanwa cha mhezi cheisa kwe upuuzi. ¹⁵Misi zose za wantu wekukandamizwao ni tabu, iya moyo wenye kinyemi una kaamu kaenakae. ¹⁶Bora kintu kidodo hamwe na kumcha Mungu kuiko hazina nku hamwe na gasia. ¹⁷Bola mlo we mboga kukawa na upendo kuiko kuandaiwa ndama mwekonona kukawa na chuki. ¹⁸Mntu mwenye mbifya achochea mahigano, iya muntu ambae acheewa kukasiika afigiza magomvi. ¹⁹Mapito ya muntu goigoi inga hantu henye uwa wa miwa, iya mapito ya mntu mwadilifu ni sia nkuu yekuzengwayo imala. ²⁰Mwana mwenye busala hueta nyemi kwa tati yakwe, mia muntu mhezi hubea mami yakwe. ²¹Upuuzi wamtamia muntu ambae kapungukiwa na akii iya mwe umanyi enda mwe sia nyoofu. ²²Mipango yabanika ambapo nkahana ushauili iya washauili wangi wafanikiwa. ²³Muntu apata nyemi ukati aavyaho jibu da kufaa; je ni tana kiasi gani mbui kwa ukati muafaka! ²⁴Sia ya ugima yawegaa uanga wenye hekima ili wahauke kuawa sii kuzimu. ²⁵Yehova atatua ulisi wa mwenye kibui iya azilinda mai za mjane. ²⁶Yehova akimwa mawazo ya wantu waovu, iya mbui za upole ni safi. ²⁷Mpolaji aeta shida kwe kaya yakwe, iya yeye akimwae ni lushwa enda aishi. ²⁸Moyo wa yuda agosoaye haki watafakai kabla ya ku, iya kanwa cha wantu waovu chetia ubaya wakwe wose. ²⁹Yehova yu hae na wantu waovu, iya ategzeeza maombi ya wada watendao haki. ³⁰Nuu ya meso yaeta nyemi na habai ntana ni afya mwe mwii. ³¹Inga wendausingatie ukati muntu akulekebishaho jinsi ya kuishi, wenda usigae miongoni mwe wantu wenye busara. ³²Yeye muemea kuegezewa ebea mwenye, iya yuda ateggezaye masahihisho epatia umanyi. ³³Kumcha Yehova hufundisha hekima na unyenyekevu weza kabla ya hishima.

Chapter 16

¹Mipango ya moyo ni ya muntu, iya Yehova huavya jawabu kuawa mwe ulimi wakwe. ²Siya zose za muntu ntana kwe meso yakwe mwenye, iya Yehova ahima mioyo. ³Kabizi kwa Yehova ndima zako zose na mipango yako yendaifanikiwe. ⁴Yehova kagosoia kia kintu kwa kusudi dakwe, hata waovu kwa ajii ya msi wa sungu. ⁵Yehova aihwa na kia muntu mwenye moyo wa mahiku, chambuso wagooka wa tiutimaa, nkawakosa kupata adhaba. ⁶Kwa agano da uaminifu uzamini uovu wang'azwa kwa kumcha Yehova wantu wesima na ubaya. ⁷Sia za muntu zikundwazo na Yehova, yawatenda hata wankuu wakwe uyo muntu wawe mpeho nae. ⁸Bola kintu kidodoe hamwe na haki, kuliko mapato makuu hamwe na uzaimu. ⁹Mwe moyo wakwe muntu anuia sia yakwe, mia Yehova aziongoza hatua zakwe. ¹⁰Mshauli yuumo mwe miomo ya mfalme, kwe kuaha kanwa chakwe nkakigombeka umbea. ¹¹Vihimo vya kwei vyaawa kwa Yehova; uzito wose kwe gunia ni ndima yakwe. ¹²Wafalme wagosoaho mbui ovu, icho ni kintu cha kubezwa, kwa via utawala watintimaa kwa kugosoa haki. ¹³Mfalme ana kinyemi kwa miomo igombekayo haki na amkunda mgombeka chazae. ¹⁴Mbifya ya mfalme ni mjumbe wa mauti mia muntu mwenye busaa endaageeze kutuiza mbifya yakwe. ¹⁵Kwe ung'azi wa cheni cha mfalme ni ugima na fazila yakwe enga wingu dietado fua ya masika. ¹⁶Ni vyedi kiasi chani kupata viugo kuliko zahabu. Kusagua kupata umanyi ni zaidi kuliko heya. ¹⁷Sia akuu ya wantu waadilifu kwesima na ubaya; mwenye kuyaika maisha yakwe alinda sia yakwe. ¹⁸Kibui chao ngoa kabla ya ubanasi na moyo wa kwefenya kabla ya kudagamiza. ¹⁹Ni vyedi kunyenyekea mwe wantu masikini kuliko kupangana ngawira hamwe na wantu wenye kibui. ²⁰Mwenye kufanyanya yekufundishwayo apata chedi na mumtumaini Yehova wapata kinyemi. ²¹Mwenye viugo mwe moyo etwaugwa mmanyi na mwiie wa hotuba kwagenyeza udahi wa kufundisha. ²²Umanyi ni chemchemi ya ugima kwakwe mwenayo, mia adhaba ya wabahau ni ubahau wao. ²³Moyo wa mntu mwenye viugo huavya busaa kwe kanwa chakwe na kuongeza uchonjo mwe kanwa chakwe. ²⁴Gombeko difaado ni sega na hasai yemwie kwe nafasi na kuhonya mavuha. ²⁵Kuna sia ambayo yaonekana yedi kwa wantu, mia mwisho wakwe nisia ya mauti. ²⁶Hamu ya kibauwa mndima, saa yakwe yamhembeeza kuendelea. ²⁷Mntu duni afuka mazaa na ugombesi wakwe wenga moto wokao. ²⁸Muntu mkaidi asongeeza mfalakano na umbea kusongonya wambuya. ²⁹Mntu wa vurugu amtiia jilani yakwe na kumwongoza kwe embokeo desado tana. ³⁰Yuda akonyeza kwa ziso apanga njama za mbui ya ukaidi; vyendavyo na miomo yao wenda wembose mabaya. ³¹Fii ni taji da utukufu; dapatikana kwa kuishi mwe sia ya haki. ³²Ni vyedi kuchepwa kuwa na mbifya kuliko kuwa shujaa na mwe kutawala roho yakwe ni kutintimaa zaidi kuliko yuda muuteka mzi. ³³Kula hutambikwa kwe mkunjo, mia maamuzi kuawa kwa Yehova.

Chapter 17

¹Ni vyedi kua na utulivu hamwe na npugutio za mkate kuliko nyumba yenayo kinyemi hamwe na nkumbizi.
²Mndima mwenye viugo onda atawale juu ya mwana agosoe soni na onda ashiiki upazi kana yomwe wa ndugu.
³Kalibu ni kwa feza na tanuu ni kwa zahabu, iya Yehova asimta mioyo. ⁴Mntu agosoaye mabaya ateggeeza wada watamu iayo maovu; mmbeya anaufundi wakutegeeza wada wagombekao mbuyi mabaya. ⁵Mmbaya maskini amtukana muumba ywake na atamiwa ndiyo nkakosa azabu. ⁶Wazukuu ntaji da wantu wagima na wavyazi waetao hishima kwa wana wao. ⁷Hotuba ya ushawishi nkhaifaa kwa bahau; kidogo kwembosa miomo ya mmbeya yatama kwa ufalme. ⁸Lushwa ni kama iwe da mazingaombwe kwa yuda mlavya; yuda mwieka, afanikiwa. ⁹Msamehe kosa aondeza ukundiso, iya yuda muiya mbui apagua wambya wa hehi. ¹⁰Kalipio dengiya mwe mntu mta umayi kwe mboka mapigo mia kuita kwa mbahau. ¹¹Mntu mbaya aondeza uasi tu, ivyo mjumbe katii onda atumwe zidi yakwe. ¹²Ebaye kudugama na dubu mwekuhokwa wanae kuliko kudugana na mbahau kwe ubahau wakwe. ¹³Mntu mvuza mabaya mhitu wa matana, mabaya nkhanu yalawe mwe nyumba yakwe. ¹⁴Kivoko cha mwemano ni kana muntu mfugo iya mazi kia hantu, ivyo hauke kwe maligano kabla ya kulawiya. ¹⁵Yeye ambaye awaekea wantu wabaya au kuvakaiza wada wagosoa haki - wantu awa wose ni mbifya kwa Yehova. ¹⁶Kwa mbwai mbahau aihe hea kwa kwehinya viugo, ukati nkhanu uwezo wa kwehinya? ¹⁷Mbuya akonda kwa nyakati zose na ndugu kavyaigwa kwa ajii ya nyakati za sungu. ¹⁸Mntu mweyekuwa na akii agosoa viaga vyenavyo o mashaliti na kuvoka kwajibika kwa madeni ya mwehehi yakwe. ¹⁹Mkunda mwemano akunda zambi; ambaye agosoa kizigiti kiye sana kwe uvi wakwe asababisa kubondeka kwa mavuha. ²⁰Mntu mwenye moyo wa utiizi nkhopata chochose ambacho ni chedi; na mwe ulimi wa ugau agwa mwe janga. ²¹Mvyazi ywa mbahau aeta majonzi kwakwe mwenye; tate ywa mbahau nkhanu kinyemi. ²²Moyo mchangamfu ni mzigiti mtana, iya loho yekuhondekayo yanyaza mavuha. ²³Mntu mbaya azumiya lushwa ya sii kwaza sia za haki. ²⁴Mwenye umanyi aelekeza cheni chakwe kwa hekima, iya meso ya bahau yaelekea npembe za dunia. ²⁵Mwana mbahau ni huzuni kwa tati yakwe na usongu kwa mvyee mwekumvyaa. ²⁶Pia nkho vitama kumwazihu mgosoa haki; wala nkho vitama kuwatoa mjeledi wantu waadilifu wenye ukamilifu. ²⁷Mta maalifa atumia mbui ncheche na mta ufahamu ni mtulivu. ²⁸Hata mbahau azaniwa kuwa na viugo kana kanyamaa; ukati kagobika muomo wakwe, afikiliwa kuwa ana akii.

Chapter 18

¹Yuda ambae etanga aondeza matakwa yakwe mwenye na kuhigana na hukumu zose za kwei. ²Mbahau nkapata nyemi mwe ufahamu, akini agubua kia cheaho mwe moyo wakwe. ³Mntu movu ezaho, zalau yeza hamwe na yeye- sambamba na soni na shutuma. ⁴Mbui za muomo wa mntu ni mazi yenye kina kiletu; chemchemi ya hekima ni mkondo utililikao. ⁵Nki vyedi kua na upendeeo kwa movu, waa nkaifaa kuemea haki kwa wada wagoao matana. ⁶Miomo ya bahau yaeta kusimana na kanwa chake kukaibisha mapigo. ⁷Kanwa cha bahau ni ubanasi wakwe na kwetoza mwenye mwe miomo yakwe. ⁸Mbui za mmbea ni kana ntumba ye mwiye yasema za ndani mno kwe mwii. ⁹Basi, ambae ni mzembe mwe ndima yakwe ni nduguye mbananga mangi. ¹⁰Zina da Yehova ni mnala imala; mgosoa haki aguuka na kua salama. ¹¹Mai ya tajii ni mzi wakwe imala na mwe fikila zakwe ni kana ukanto mlefufu. ¹²Moyo wa mntu hua na kibui kabla anguko dakwe, bali kwezizitia kuongoa kabla ya heshima. ¹³Muandua kabla ya kutegeeza- ni upuuzi na soni zakwe. ¹⁴Roho ya mntu indaijinusu na mazala, bali loho ikuhondekayo ni ndai mdaha kuizizimiza? ¹⁵Moyo wa mwenye akii wapata maalifa na kutegeeza kwa mwenye busara aiondeza. ¹⁶Ngeeko ya mntu yadaha kuvugua sia na kumueta mbee ya mntu muhimu. ¹⁷Wa bosi kwetetea mwe shitaka dake andaaonekane kua na haki hadi mpinzani wakwe eze na kumuua maswali. ¹⁸Kutoa kula kwabinda maahano na kuatawanya wapinzani imala. ¹⁹Ndugu mwe kuihiwa ni mgumu kupembejwa kuiko mzi wenye nguvu, na kugombana ni kana makomeo ya ngome. ²⁰Ifu du mntu n'ndadegute kuawa kwe tunda da kanwa chake; andaatoshelezwe kwa mavuno ya miomo yakwe. ²¹Ugima na fiie vitawaliwa na ulimi, na wada waukundao ulimi wandawade tunda dakwe. ²²Yeye mpata mvee apata kintu kitana na kuhokea fazila kuawa kwa Yehova. ²³Mntu mkiwa ambeza lehema, akini mntu taajii aandua kwa ukai. ²⁴Mjidai kwa malafiki wangi wandawamuete mwe ubanasi, bali yuaho lafiki ambae hua yu hehi kuliko ndugu.

Chapter 19

¹Bola mntu maskini ambaye enda kwe uadilifu wake kuliko mwenye ukaidi kwe mbui yakwe na ni mzimzimu. ²Vituhu, nkio vitana kuwa na hamu bila maalifa na mwenye kuguuka halaka sana agaa sia. ³Upuuzi wa mntu wabananga maisha yakwe na moyo wakwe wagazibika zidi ya Yehova. ⁴Utajii waongeza malafiki wengi, bali mntu maskini atengwa na lafiki zakwe. ⁵Shahidi waubeya nkakosa azabu na mwenye kupumua umbea nkanaaake. ⁶Wengi wandawaombe fazila kulawa kwa mntu mkaimu na kia mntu ni lafiki wa yuda mlavya zawadi. ⁷Mntu maskini achukiwa na ndugu zakwe wose; je malafiki wengi kiasi chani etenga kulawa kwakwe! Awetanga, lakini wahauka. ⁸Mpata hekima ayakunda maisha yakwe mwenyewe; yeye atunzaye ufahamu apata kintu chedi. ⁹Shahidi wa umbea nkakosa kuazibiwa, bali mwenye kupumua umbea andaangamie. ¹⁰Nkaifaa kwa mbahau kuishi kwa anasa wala kwa mtumwa kutawala uanga ya mfaume. ¹¹Busara yamgoso mntu acheewe kukasiika na utukufu wakwe ni kusamehe ubanasi. ¹²Gazabu ya mfaume ni kama muumo wa simba kijana, bali fazii yakwe ni kama mnyozu kwe mani. ¹³Mwana mhahau ni ubanasi kwa tati yakwe na mvyee mwenye gubu ni mazi yachi ikayo daima. ¹⁴Nyumba na utajii ni ulisi kulawa kwa wavyazi, bali mvyee m busaa alawa kwa Yehova. ¹⁵Ubwa wamwasa mntu kwe usisiza mzito, bali mwesekutamani mgosoa ndima andaate na saa. ¹⁶Yeye mtii umli waongoza maisha yakwe bali mntu mwesekufii juu ya sia zakwe andaafe. ¹⁷Mwenye ukaimu kwa masikini amkopesha Yehova na andaaihwe kwa kia ekugosoacho. ¹⁸Mvu mwanao wakati kuna matumaini na usekuwa na hamu ya kuika kwe mauti. ¹⁹Mntu mwenye maya nkai lazima aihe azabu; kama akamwoko, unda ugosoe ivyo maa mbii. ²⁰Tegeeza ushauzi na maagizo, ili udahe kuwa na hekima mwishoni mwa maisha yako. ²¹Moyoni mwa mntu kuna mipango mingi, bali kusudi da Yehova nee dindado digooke. ²²Shauku ya mntu ni uaminifu na mntu maskini ni bola kuliko mmbea. ²³Kumheshimu Yehova huwaelekeza wantu kwe ugima; mwenye nayo andaaguswe na nkanaazulike kwa mazala. ²⁴Mntu mbwa auzika mkono wake ndani ya dishi; nkana avuze uanga ya mtwi wakwe. ²⁵Kama undaumtoe mwenye mzaha, wabahau wandawawe na hekima; mwelekeze mwenye ufahamu, naye anda apate maalifa. ²⁶Mumpola tati yakwe na kumguusa mami yakwe ni mwana aetaye na shutuma. ²⁷Mwanangu, kama undaeke kutegeeza maelekezo, undawage kulawa kwe mbui ya maalifa. ²⁸Shahidi mpotofu huihifazi haki na kanwa chakwe maovu yameza uovu. ²⁹Hukumu iaho tayali kwa mwenye zihaka na mjeledi kwe migongo ya mbahau.

Chapter 20

¹Divai i ufyosi na kinywaji kikai ni ngumbizi; na mwaga kwa kunywa nkana viugo. ²Kumwogoha mfaume ni kana kumwogoha simba kijana mbuma yoyose mumgeamaya aavya fidia ya ugima wakwe. ³Ni hishima kwa muntu yoyose kwenega na kwesekwevana, bali kia mbahau asooke kwe kuahana. ⁴Mntu mbwa nkaima ukati wa kipupue aondeza mazao ukati wa ubosi akini nkapata kintu. ⁵Kasidi ndani ya moyo wa muntu ni kana mazi ya kiindi, bali muntu myamanya ayateka. ⁶Maa nyingi muntu amba yee ni mwaminifu mia ni ndai mdaha kumpata yuda mwaminifu. ⁷Muntu mtenda haki enda mwe uaminifu wakwe na wanawe watongeo baada yakwe wananyemi. ⁸Mfaume mwekaa he kiti cha wahi akagoso ndima ya kuaha kusagua kwa meso yakwe yesayakutama yose yeaho mbele yakwe. ⁹N'ndai mdaha kugombeka, "Nkiswa moyo wangu; ni hulu na zambi zangu"? ¹⁰Mzani tafauti na vihimo vyesavyokuigana - Yehova kavidoa vyose. ¹¹Hata mbwanga amanyika kwa ugosoi wakwe, kwa mwenendo wakwe ati ni wedi na uadilifu. ¹²Magutwi yasikiayo na meso yaonayo- Yehova kayagoso yose. ¹³Wesekukunda usisiza n'ndauwe mkiwa; gubua meso yako na andauwe na nkande tele. ¹⁴"mbaya! Mbaya!" agombeka mguzi, akini akahauka etogoa. ¹⁵Iaho zahabu na maiwe ya thamani, iyaakini miomo yenye maalifa ni kito cha thamani. ¹⁶Doa vazi kana mmiliki yakwe n'ndaaike hea kana zamana kwa deni da mgeni, na adidoe kana aika zamana kwa ukianga. ¹⁷Mkate wekupatikanao kwa utiizi umwiie, akini baadae kanwa chakwe chondakimeme nkonkoto. ¹⁸Mipango yatintimazwa kwa ushauhi na kwa mwongozo wa busala n'ndaautoane nkondo. ¹⁹Mmbea agubua sii na kwa iyo nkaondigwa kushiikiana na wantu ambao watamwiia sana. ²⁰Kana muntu ondaamkuumize tatiakwe au mamiakwe; taa yakwe n'ndaivuziwe gatigati ya kiza. ²¹Upazi wekupatikanao kivoko kwa kinyanyi ondauwe na wedi mcheche kiheo. ²²Wesekwamba "Mie nondanikuihize kwa kosa idi" Mhufiize Yehova nae n'ndaakuhoe. ²³Yehova akimwa ni mizani yesayo sawa na vihimo vya utiizi nkio vitana. ²⁴Hatua za muntu zaongozwa ni Yehova; namna yani basi ondaaimanye sia yakwe? ²⁵Ni mtego kwa muntu kutamwiia kwa kinyionyio, "Kintu iki ni kitakatifu" na kuvoka kuafya juu yakwe kua kina maana yani baada ya kweisa. ²⁶Mfaume mwenye viugo awaheta waovu na kudihitua uanga yao guudumu da kupulia. ²⁷Loho ya muntu ni taa ya Yehova, yatafiti mphaamo zakwe zose za ndani kabisa. ²⁸Agane da uaminifu na uzamini damhifadhi mfaume; kiti chakwe cha enzi chatendwa sabiti kwa ukundiso. ²⁹Utukufu wa wantu wabwanga ni nguvu zao na fahali ya wantu wadaa ni afi zao. ³⁰Mapigo yaetayo kionda yausunda ubaya na vichapo vyagoso mpahaamo za ndani kabisa kua ntana.

Chapter 21

¹Moyo wa mfaume ni ukoongo wa mazi mwemkono wa Yehova; auhitua hohose akundaho. ²Kia sia ya muntu nsawa mwemeso yakwe mwenye; iyakini ni Yehova muihima myoyo. ³Kugosoa haki na adili kwa kubaliwa sana ni Yehova komboka kafaa. ⁴Meso ya kibui na moyo wa mahiku ntaa ya ubanasi na zambi. ⁵Mipango yamwepisha yaelekea kweupati tu, mia kia muntu mgosoa kinyio nyio aitia kwe ukiwa. ⁶Kwepatia utaajii kwa ulimi wa umbea ni muye wombokao kinyanyi na mtego ufishao. ⁷Ngavu ngavu za wabanasi yondaimibuutize hae maana waemea kugosoa haki. ⁸Sia ya mwenye mawaa ni ukatii, mia mwenye utanda agosoa yenayo haki. ⁹Kuba kwekaa kwe kona yauanga kwe taa kuliko mwenyumba hamwe na mvyee mgobo. ¹⁰Ham da muntu mgobo ni usungu na yesayokutama mwehehi yakwe nkaona wedi mwe meso yakwe. ¹¹Mwenye ubezi akasuubiwa mbahau apata viugo na muntu mwenye viugo akahinywa atendesa unyanyi. ¹²Mgosoa haki ailinda nyumba ya mbanasi; awaseeza wabanasi kwe ubanasi. ¹³Mziba magutwi yakwe kwe ndio ya mkiwa, naye pia ondaaie, mia nkanaaandulwe. ¹⁴Ntunu ya sii yahoza maya na ntunu yakwefisa yahoza maya nkuu. ¹⁵Haki ikagosoka, yaeta kinyemi kwa mwekugosoa yedi, mia yaeta wengee mkuu kwa wagosoa yesayokutama. ¹⁶Yuda mzuua kuawa kwe sia ya unyanyi, onda ahumuize kwe bunga da watakufa. ¹⁷Mkunda laha ondaawe mkiwa; mkunda divai na mavuta nkadaha kutenda taajii. ¹⁸Muntu mbaya ni temo kwa yuda mgosoa haki, na mtiizi ni temo kwa wakwei. ¹⁹Ebae wekae jangwani kuliko kwekaa hamwe na mvyee songanyi sana na mgobo na mlalama. ²⁰Bene denado thamani na mavuta vinyumbai kwa mwenye viugo, mia muntu mbahau avibananga. ²¹Muntu mgosoa haki na ywedi - muntu uyu apata ugima, haki na hishima. ²²Muntu mwenye viugo auhima mzi wa wakangaafu gwegwe watumiado. ²³Muinda kanwa chakwe na ulimi wakwe einda mwenye na suuba. ²⁴Muntu mkibui na mahiku- "Mbezi" nee zina dakwe - agosoa kwa kuhikuka na kufutua. ²⁵Hamu ya muntu mbwa yondaiha maana mikono yakwe yaemea kugosoa ndima. ²⁶Kwa msi mgima ana usu kutendesa, mia mgosoa haki aavya na waa nkakindia. ²⁷Kafaa ya mbanasi ni kukima; yakima muno akaieta kwa nia mbaya. ²⁸Shahidi ywa umbea nndaadagamie, mia mtegeeza ndaatamuie saa zose. ²⁹Muntu mbanasi atenda cheni chakwe kikankamaa, mia muntu ywedi ni sabiti mwe sia zakwe. ³⁰Nkakuna viugo, nkakuna umanyi, na nkakuna shauli didahado kugooka mhitu na Yehova. ³¹Falasi aikwa tayali kwa misi ya nkumbizi, iya ushindi wapatikana kwa Yehova.

Chapter 22

¹Zina kana dasagulwa zidi ya utaajii mungi na fazila ni bola kwemboka feza na zahabu. ²Wantu mataajii na masikini wafanana mwe idi - Yehova ni muumba ywao wose. ³Muntu mwenye viugo aona babu na kwefisa mwenye iya bahau asongwa nikuika mbele na aumia kwa ajii yakwe. ⁴Thawabu ya uzizitizi na kumkunda Yehova ni utaajii, hishima na ugima. ⁵Miwa ni mitego yagona mwe sia ya mgau; yeye mwiinda maisha yakwe enda awe hae nayo. ⁶Mhinye mwana sia impasayo na ukati akawa mzee nkana ayake mafundisho ayo. ⁷Wantu mataajii wawatawala wantu masikini na mkopi ni mtumwa ywa yuda mkopesha. ⁸Yuda mhanda ukatii enda abonde sungu na ngoda ya mbifya yakwe yenda inyae. ⁹Mwenye ziso da ukalimu enda abalikiwe, maana ashiiki mkate hamwe na masikini. ¹⁰Mguuse hae mwenye zihaka, na nkumbizi yenda ihauke mkanano na utusi vyenda vihee. ¹¹Mkunda moyo mtana na mwenye mbui ya neema, enda awe mbuyaye da mfaume. ¹²Meso ya Yehova yakauwa maalifa iya yabidua mbui ya utiizi. ¹³Muntu m'bwa amba, " kuna simba mwe mzi! Nenda niwakame npaamo za mzi." ¹⁴Kanwa cha mkianga nitubwi denado kiindi kiye maya ya Yehova yagimbwa zidi ya yuda mhoomea umo. ¹⁵Ubahau ugubikwa mwe moyo wa mwana, akini makanyo ya ngoda yauawavya. ¹⁶Muwanyasanyasa wantu wakiwa ili kuomeea mai zakwe au kuwenka mataajii enda awe fukala. ¹⁷Tega gutwi dako na utegeeze mbui za wenao viugo na utumie moyo wako mwe maalifa, ¹⁸mana yenda iwe nyemi kwako kana wenda uyaike ndani yako kana yose yenda yawe mwe miomo yako. ¹⁹Basi tumaini dako diwe kwa Yehova, nihinyayo kwako ivyee-hata kwako. ²⁰Nchee kukugondea wewe misemo saasini ya mafundisho na maalifa, ²¹kwa kukuhinya kwei mwe mbui izi zenazo uaminifu, ili uwe na majibu yenayo kutegemewa kwa wekukutumao? ²²Usekumbaia masikini kwa kuwa ni masikini au kumhonda kwa lango, ²³maana Yehova enda aivunie kesi yao na enda awabaie ugima wada wekuwabaiyao masikini. ²⁴Usekugosoa umbuya na muntu mtawaliwa ni mbifya na usekutozana hamwe na mwenye mbifya kuu, ²⁵au wenda wehinye sia zakwe na wenda uwe chambo kwa nafsi yako. ²⁶Usekuwa miongoni mwa watowao mikono mwe kuahidi madeni. ²⁷Kana kukosa sia za kuiha, ni kibwai chendacho kimzuiye muntu kudoa usazi si yako? ²⁸Usekuusa iwe da mhaka da wahenga ambado tatizako wadiika. ²⁹Je kumuona mtakufa kwe ndima yakwe? Enda agooke mbele ya wafaume; nkana agooke mbele ya wantu wakawaida.

Chapter 23

¹Wekaaho kuda hamwe na mtaawa, kauwa kwa uwangalifu, cheembee yako, ²na kana umntu mkunda kuda nkande sana ika tuni hesingo. ³Wesekumezea mate vyekunonavyo vyakwe kwa ajii ni nkande ya ubeya. ⁴Wesekugosoa ndima sana ili kupata maii, uwe na busaa ya kutosha ili umanye ukati wa kubada. ⁵Je wonda uavye uhusa meso yako yamuike uwanga yakwe? Yondaihauke kwa ajii yonda ivae mawawa inga tai na kupuka uwanga. ⁶Wesekuda nkande ya yuda mwenye ziso baya- na wesekuwa na ntunu ya vinono vyakwe, ⁷kwa ajii ni mntu mwenye kutaazia gamaa ya nkande. "Daa na nywaa!" ondaakwambie, akini moyo wakwe nkauho hamwe nawe. ⁸Wonda utahike kiasi kidogo wekudacho na wondauwe kwaza sifa zako ntana. ⁹Wesekutamwiya mwe kusikia kwa mpumbavu kwa ajii anda abehuwe viugo vya mbui zako. ¹⁰Wesekusa iwe da mhaka wa kae au kuwahoka watakufiwa minda, ¹¹kwa ajii Mkombozi wao yuimaa kugokea mosa yao zidi ywako. ¹²Hitua moyo wako mwe mahinyo na magutwi yako kwe mbui za malifa. ¹³Wesekuemea mwana akakanywa, kwa ajii ukamtoa kwa ngoda, nkafa. ¹⁴Nawe mkundwa kumtoa kwa ngoda na kuihonya loho yakwe na kwe moto. ¹⁵Mwanangu, kana moyo wako una busaa, inga moyo wonda uwe na nyemi pia; ¹⁶hantu hangu handani kabisa zondazione nyemi sana miomo yako isemaho ihona kwei. ¹⁷Usekukubai moyo ywako ukawaonea kinyuu wee zambi, akini endeeya kumgimbika Yehova siku zose. ¹⁸Ni kwei tumaini dako nkadinadiuswe na siku zako za aho baadaye. ¹⁹Tegeeza-wee! - mwanangu, na uwe mwenye busaa na elekeza moyo wako mwe sia. ²⁰Wesekutongeana hamwe na wakozi, au hamwe na wadao nyama wabafu, ²¹kwa ajii mkozi na mbafu watenda masikini wa usisiza wavikwa matambaa. ²²Mtegeze tati yako ambaye kakuvyaa na wesekumbeuwa mami yako ukati akawa mzee. ²³Igue kwei, akani wesekuitaga; gua viugo, adabu, na akii. ²⁴Tati yako mwenye haki ondaaonenyemi sana, na yuda avyaaye mwana mwenye busaa ondaaonenyemi. ²⁵Mgosoe nyemi tati yako na mami yako na yuda mwekukuvyaa aone nyemi. ²⁶Mwanangu, nenka moyo wako na meso yako yafafanye sia zangu. ²⁷Kwa ajii mkiyanga ni tubwi lefu, na mvyee na mgosi mtuhu ni kisima kifinyu. ²⁸Anyemeaya kana nyang'au na aongeza idadi ya watiizi miongoni mwe wanadamu. ²⁹Nani mwenye huzuni? Nani mwenye mapigano? Ni ndai mwenye manung'uniko? Ni ndai mwenye vionda bila sibabu? Ni ndai mwenye meso menkundu? ³⁰Ni wada ambao wazuua kwe npombe, wada wajaibu kubiganyao npombe. ³¹Wesekuikauwa npombe, ukatenda mwenkundu, ukati wawakawaka kwe kikombe na kuseeya kwa ulaini. ³²Kikomo chakwe wauma inga nyoka na sumu yakwe kana kifutu. ³³Meso yako yondayaone vintu vigeni na moyo wako wonda ugombeke vintu vya ubishi. ³⁴Wondauwe inga mgona kwe bahai au agonaye uwanga ya mwingoti. ³⁵Wanitoa, " wondaugombeke, "akini nkuuma. Wanitoa akini nchekumanya. Nondanenuke ini? Nondanionde kanwa kituhu."

Chapter 24

¹Wesekua na maya kwe wegosoao mbui zesazo katama, waa wesekutanga nao, ²kwa sibabu mioyo yao yepanga njama na vurugu na miomo yao yatamwiia kuhusu mazara. ³Kwa viugo nyumba yazengwa naho kwa umanyi yatoga. ⁴Kwa maalifa nyumba yamemeezwa vintu vyose vya thamani na utaajii wa kuagizwa. ⁵Shujaa ya viugo ni imala, na muntu mwenye umanyi aongeza mkangafu wakwe; ⁶mana kwa uongozi wa busala wadaha kugosoa nkondo na kwa washauli wekumamao nkuna ushindi. ⁷Viugo vi uanga sana kwa bahau; nkenua kana chakwehe muango. ⁸Kuna yuda mwoondeza kugosoa yesayokutama- wantu wamwetanga bwana ya njama. ⁹Mipango ya bahau ni zambi na wantu wana maya nae mwenye zihaka. ¹⁰Ati wendautende zaifu na ukaogoha siku za kugaya, aho mkangafu wako ni nkauendwa mdodo. ¹¹Wahoe wadoigwao kuita kwe mauti naho uwatozeeze wada wapepesukao kuika kwe mchinja. ¹²Ati wendawambe, "Kaua, nkatimanya chochose kuhusu idi," je yuda mwekuhima mioyo nkamanya ukitamwiiacho? Na yuda muinda maisha yako, je nkamanya? Je Mungu nkanamwenke kia mwooneka kia astahilicho? ¹³Mwanangu, da hasai kwa kua yatama, kwa sibabu vidodwe vya sega da hasai ni yamwie ukageeza. ¹⁴Viugo nee vyeivyo mwe nafusi yako - ati wendauiiondeze, tumaini dako nkadinadihituke na kwendakuwe na tumaini. ¹⁵Wesekugojia kwa kuvizia sa wabanasi wahanganiavyo nyumba ya mwe haki. Wesekuibananga nyumba yakwe! ¹⁶Mana mwe haki agwa maa mfungate na kwenuka vituhu miya wabanasi waguishwa kwa maafu. ¹⁷Wesekwesekee ukati nkuu ywako akagwa na waa moyo wako wesekuona vyedi akekungwaa, ¹⁸au Yehova endaaone kwesekulizika na kuusa gazabu yakwe. ¹⁹Wesekufazaika kwa sibabu wagozosi wa ubanasi na waa wesekuwahusudu wantu wabanasi, ²⁰mana muntu mbanasi nkana matumaini na taa ya wantu wabanasi yendaife. ²¹Mwanangu; mwetike Yehova, na umuogohe mfaume, wesekwambizana na wantu wenao uasi mhitu yao, ²²mana hamka ndio yao yendayeze naho n ndai mmanyu ukuu na ubanasi wendaoweze kuawa hao wose? ²³Izi ni mbui za wenye viugo. Maufuli kwe kuahwa kesi kwa shaia nkio vyedi. ²⁴Mmwamba mwenye masa, "Wee u sawa," endaeigitwe ni wantu na mataifa wendawakimwe. ²⁵Aho wenda kuwaagezea wabanasi wendawawe na nyemi na mbuso za utana zendazeze hao. ²⁶Mwendaazumie kwa kwei alavya busu kwe miomo. ²⁷Gosoa ndima yako ya chongoi, naho ika kia kintu kwa ajii yako mwenye uko tanga; ukabindaaho, zenga nyumba yako. ²⁸Wesekulavya ushahidi mhitu ywa jilani yako pasi na sibabu na wesekutiwa ni miomo yako. ²⁹Wesekwamba, "Mi ndanigosoe kia ekunigosoeacho; ndaniihe kwe kia ekugosoacho." ³⁰Nkiita jilani na munda wa muntu mbwa, nikemboka kwe munda wa mzabibu wa muntu mwesekua na akii. ³¹Miwa ihota kia hantu, msanga uwa ugubikwa ni upupu na unkato wakwe wa maiwe uwa ugwa. ³²Naho nee naona na kumamankanya; nkakauwa na kuhokea mahinyo. ³³Kugona kidogo, kusinka kidogo, kuhumuiiza kwa kwekubata kidogo- ³⁴na umasikini weza na kuenda uanga yako, na mahitaji yako enga asikae wenao silaha.

Chapter 25

¹Naho izi ne mesali za Sulemani, zinakiiwa ni wantu wa Hezekia, mfaume wa Yuda. ²Ni utukufu wa Mungu kufisa mbui, bali utukufu wa wafaume kuendeza juu ya mbui. ³Kama mbingu ni kwa kimo na dunia ni kwa kina, nee ivyo moyo wa wafaume nkauchunguzika. ⁴Usa mafusi kulawa mwe feza na mfua vyuma adaha kuitumia feza mwe ufundi wakwe. ⁵Hamwe na ayo, uwause wantu waovu mbele ya mfaume na kiti chakwe cha enzi chendakitogeswe kwa kugosoa haki. ⁶Usekwekwesa mwenye mbele ya mfaume na usekugooka mwe mhaamo yekunegwayo kwa wantu wakuu. ⁷Komo akwambie yeye, "Soo hanu" kuliko wee kwegwiza soni mbele ya mkuu. ⁸Usekutenda halaka kuaha, kwa kia ukushuhudiacho, maana mwisho wenda utende vivihi, ukati jilani yako endaho akugwize soni? ⁹Tetea masa yako gati yako na jilani yako nawe usekuavya sii ya muntu mtuhu, ¹⁰au vituhu vyakwe mkutegeeza endaakuetee soni juu yako na taalifa mbaya juu yako nkaidaha kunyamaika. ¹¹Kugombeka maneno yekusagulwayo vitana, ni kama nakshi za zahabu yekuungwayo mwe feza. ¹²Kama npete ya zahabu ama kito chekugosolwacho kwa zahabu ntana ne deivyo kuhaza kwa busala kwe gutwi ditegeezado. ¹³Kama mheho ya baafu ukati wa ubosi ne eivyo mjumbe mwaminifu kwa wamtumao; ayatunduiya maisha ya mabwana zakwe. ¹⁴Kama mazunde na mheho bila fua ne kweivyo mwesifu kuhusu geeko esadokulavya. ¹⁵Kwa kuzizimiza mtawala adaha kupembejwa ni ulimi laini wadaha kutua vuha. ¹⁶Kama ukapata hasai, daa ya kutosha- vituhuvyakwe, ukaida nyingi muno, wendauihike. ¹⁷Muundi wako usekuita kwa nyumba ya jilani yako maa kwa maa. ¹⁸Muntu mlavyo ushuhuda wa umbea zidi ya jilani yakwe ni kama lungu dekutumimwado mwe nkondo, ema upanga, ema hosa. ¹⁹Kumtumaini muntu mwese uaminifu ukati wa tabu ni kama zino bovu au muundi uteeao. ²⁰Ni kama mntu mvua nguo ukati wa npeho, au enga siki ikugewayo magadi, nee kweivyo muimba wia kwa moyo mzito. ²¹Kama mnkuu yako ana gumbo, umwenke nkande ade na kama ana nkiu, mwenke mazi anywe, ²²mana wendaumwikie makaa uanga ya mtwi wakwe na Yehova endaakwenke sawabu. ²³Upepo wa kaskazini waeta fua, nee muntu msema sii agosoa sula zikasiike. ²⁴Kome kwekaa mwe npembe ya taai kuliko kusangia nyumba hamwe na mvyee wa nkumbizi. ²⁵Kama mazi ye mpeho kwa mwenye nkiu, ne yeivyo habai ntana kulawa si ya hae. ²⁶Kama chemchemi yekuchafulwayo au kisima chekubanangwacho ne eivyo muntu yedi ambae azegazega mbele ya wantu waovu. ²⁷Nkio vyedi kuda hasai nyingi muno, ivyo ni kama kuondeza heshima badii ya heshima. ²⁸Muntu bila kujitawala ni kama mzi ukubomolwao wesao ukanto.

Chapter 26

¹Kana theluji ukati wa joto au fua kwenye mavuno, ndivyo mbahau esekustahilivyo kutunywa. ²Kana sholowanda husooka sooka na kuda wadudu ukati wa kusooka, nee yeivyo kuigitwa isevyostahili nkaisea. ³Mjeledi ni kwa ajii ya faasi, hatamu kwa ajii ya npunda na ngoda ni kwa ajii mgongo wa wabahau. ⁴Usekumwandua mpahau na kwehanganyane mwe ubahau wakwe, au enda awe kana yeye. ⁵Mwandue mbahau na ujinga mwe ubahau wakwe, ili usekufanyanya kuwa na busaa mwe meso yakwe mwenye. ⁶Mwekutuma habai kwa mkono wa bahau huidu mua miundi yakwe mwenye na kuvata nkumbizi. ⁷Miundi ya kiwete ining'iniayo si nikana misali kwenye kinywa cha mbahau. ⁸Kujaibisha iwe mwe kombeo ni sawa na kumwenka hishima mbahau. ⁹Mwiwa utungao kwe mkono wa mkozi ni kana misali mwe kanwa cha mbahau. ¹⁰Mtoa mishale mjeluhi kia muntu ni kana muntu amwekae ndima mbahau au kia muntu mwemboka hehi yakwe. ¹¹Kana kui auiae tahiko dakwe, nee aivyo mbahau auiae upuuzi wakwe. ¹²Je wamona muntu mtabusa mwe meso yakwe mwenyewe? Mbahau anamatamano zaidi kwemboka yeye. ¹³Muntu mvivu hwamba, "Kuna simba mwe sia! Kuna simba gatigati ya sia nkuu!" ¹⁴Kana uzi uhitukavyo mwe bawaba zakwe, nee eivyo muntu mvivu kwe usazi wakwe. ¹⁵Muntu mvivu hugea mkono wakwe kwenye safulia na bado nkana nguvu kuwenua kuita kwe kanwa chakwe. ¹⁶Muntu mvivu ni mwenye hekima kwe meso yakwe mwenye kwemboka wantu mpungati wenye ufahamu. ¹⁷Kana muntu atozae magutwi ya kui, ndivyo eivyo mwemboka sia mpata maya kwe nkondo ambayo siowakwe. ¹⁸Kana muntu mwendawazimu muasa mishale, ¹⁹ndivyo eivyo amhufae jilani yakwe na kugombeka, "Je nchekua nikagombeka ufyosi?" ²⁰Kwa kukosa nkuni, moto huzima; na hada hesaho na umbea nkumbizi husia. ²¹Mkaa ni kwa kuwasha makaa na nkuni kwa ajii ya moto, nee eivyo muntu mkobo kwa kuwasha ugobo. ²²Mbui za mmbea ni kana chembe zemwie; nazo zaseea si kwenye sehemu za ndani ya mwii. ²³Kioo ahenachokugubika chombo cha udongo ni kana miomo yekufya na moyo mbaya. ²⁴Yuda mwesekuihiwa watuhu wafisa maya yakwe kwa miomo na hugubika uongo ndani yakwe mwenye. ²⁵Enda atamwiie kwa mbazi, akini usekumwamini, maana kuna makimo mpungati kwe muomo wakwe. ²⁶Ingawa kuihiwa kwakwe kugubikwa kwa udanga nyifu uovu wakwe wenda uwewazi mwe kusanyiko. ²⁷Afukae tubwi endaatumbukie ndani yakwe na iwe dendadimsage yuda mdisukuma. ²⁸Ulimi wa uongo hukima wantu unao wajeluhi na kanwa cha uongo husogeza hamwe ubanasi.

Chapter 27

¹Usekwesifu kwa aji ya kioi, maana nkumanya siku indaietemi. ²Mntu mtuhu akusifu na wala nkio kanwa chako mwenye, mgeni na wala nkio miomo yako mwenye. ³Fikiia uzito wa iwe na uzito wa msanga usongeezi wa upumbavu ni mzito zaidi kuliko ivyo vyose. ⁴Kuna ukatili wenye ghadhabu nkai na mafuriko ya hasira, akini ndai mdaha kugooka mbele ya wivu? ⁵Ni bora karipio da wazi kuliko upendo we kufiswao. ⁶Mwaminifu ni jeraha dekusababishwado ni mmbuya, akini adui adaha kukubusu kwa kukuomba radhi mno. ⁷Mntu mwekuda na kweguta aemea hata sega da hasai, akini mwenye saa, kiwawacho kwakwe ni che muie. ⁸Mdege mzuwa kwe sasa dakwe nyenga muntu mwaga sehemu ekaayo. ⁹Pafumu na manukato wautenda moyo ufurahi, akini umwie wa umbuya ni bora kuliko ushauri wakwe. ¹⁰Usekumbada mmbuya yako na mbuyae da fati yako, na usekuita kwe nyumba ya nduguyo mwe siku ya msiba wako. Ni bora mmbuya mwe hehi kuliko ndugu mwe hae. ¹¹Mwanangu, uwe na busara, moyo wangu ufurahi, ne ndiho nimjibu yuda mnidhihaki. ¹²Mntu mwenye busara aona taabu na kwefisa mwenye, akini mbahau aendelea mbele na kuteseka kwa ajii ya taabu. ¹³Vazi kama mwenye aika hea kwa dhamana ya deni da mgeni; didoe kama aika dhamana kwa malaya. ¹⁴Mmwenka jirani yakwe baraka kwa sauti nkuu mapema keo, baraka iyo undaifikiriwe kuwa laana! ¹⁵Mvyee mgobo vyenga siku ya manyunyuy ya fua ya daima; ¹⁶kumkindia vyenga kuzuia nkusi au kugeeza kutoza mavuta kwa mkono wako wa kudii. ¹⁷Chuma chanolwa n'chuma; kwa sia ida ida mntu amnoa mbuyaye. ¹⁸Yuda muutunza mtini andaade matunda yakwe, na yuda, na yuda mumlinda bwana andaaheshimiwe. ¹⁹Kama mazi yaonyeshavyo sura ya muntu, ne vyeivyo kwa moyo wa muntu. ²⁰Kama kuzimu na ubanasi nkavitosheka, ne yeivyo meso ya muntu nkayadaha kutosheka. ²¹Kalibu ni kwa fedha na tanuru ni kwa dhahabu; na mntu ageezwaho ne asifiwaho. ²²Hata kama wamtwanga mbahau na mtoho- hamwe na nafaka- bado upumbavu nkauzati kulawa. ²³Hakikisha wamany hali ya makundi yako na weshughulishe na makundi yako, ²⁴maana utaajii nkawekaa maisha. Je taajii adumu kwa uvyazi wose? ²⁵Mani yagwa na ukuaji mhya waonekana na miima ya nkande za mfugo zakusanywa ndani. ²⁶Wanangoto wakupatia mavazi yako na wanambuzi wandawakupatie gharama ya mnda. ²⁷Kunda kuwe na mee ya mbuzi kwa nkande yako- nkande kwa kaya yako- na nkande kwa watumishi wako wandee.

Chapter 28

¹Wabanasi waguuka akati ukakuna muwaguusa, yakini wagosoao haki ni thabiti enga simba kijana. ²Kwa ajii ya ubanasi wa si kuna wakuu wangi, iya kwa mntu mwenye ufahamu na maalifa indaidumu kwa muda mrefu. ³Mntu masikini mwenye kudagamiza wantu watuhu masikini enga fua inyayo ambayo nkaisigaza nkande. ⁴Wada waameao shelia wawatukuza wabanasi iya wada waitukuzao shelia watoana juu yao. ⁵Wantu wabanasi nkawamanya haki, iya wamuondezao Yehova wamanya kia kintu. ⁶Kuba mntu masikini mwendo kwe uadilifu kuiku mntu taajii ambaye ahufya kwe sia zakwe. ⁷Yee mtunza sheria ni mwana mwenye ufahamu, iya mwenye ushiika na wameo wamgee soni tatiao. ⁸Mpata mafanikio kwa kutoza ushuu mkuu akusanya utajii wakwe kwa ajii ya watuhu ambao ndawawe na mbazi kwa wantu masikini. ⁹Ati mutu ndaahitue gutwi dakwe kutegea shelia hata maombi yakwe. ¹⁰Ye mmuaza mwenye uadilifu kwe sia ya sia ubanasi ndaagwe kwe tubwi dakwe mwenye iya wakakumulikao ndawapate ulisi mtana. ¹¹Mntu taajii adaha kuwa mwenye hekima mwe meso yakwe mwenye iya mntu masikini mwenye ufahamu ndamtongee. ¹²Kukawa na ushindi kwa mwenye kugosoa haki kuna kinyemi kikuu, iya wemkaho wabanasi wantu wefisa wenye. ¹³Ye mfisa zambi zakwe nkawafanikiwe iya mtubu na kuzieka andaaonyeshwe lehema. ¹⁴Atamiwa mwekea kwa unyenyekevu iya mtende moyo wakwe ndaagwe mwe sungu. ¹⁵Enga simba muunguma au dubu mhangamia enga mtawala muovu kwa wantu masikini. ¹⁶Mtawala mkosa fahamu ni mkandamizaji katii iya mchukia soni anda adumu mwe siku zakwe. ¹⁷Ati mntu ana masa kwa ajii ketia mphone ya mntu andawawe mkinbizi na nkakuna ndiye amwambize. ¹⁸Mwenda na ukamifu anda awe salama iya mwenye sia ya ubanasi andaagwe gafla. ¹⁹Mgosoa ndima mwe mnda wakwe andaapate nkande nyingi iya mtongea mbui za upuuzi andaapate umasikini mkuu. ²⁰Mntu mwaminifu anda apate balaka nyingi iya mpate utaajii wa halaka nkadaha kukosa azabu. ²¹Nkio vyedi kuonyesha upendeeo iya kwa kipande cha mkate mntu andaagosoe ubaya. ²²Mntu mchoyo aguukia kwenye utaajii iya nkamanye umasikini wani ndio weze kuhusu yeya. ²³Mumuegeze mntu baadae ndaapate fazii zaidi kuawa kwakwe kuliko mwenye kumsifia sana kwa ulimi wakwe. ²⁴Yuda mumbaia tatiakwe ne memiakwe na kwamba iyo ukio zambi ni mshiika wa ubanasi. ²⁵Mntu mwenye tamaa achochea mafarakano iya mumtumaini Yehova anda afanikiwe. ²⁶Yuda mntumaini moyo wakwe mwenye ni mbahau iya mwende kwa hekima andaelinde hae na hetai. ²⁷Mwenye muwenka masikini nkane apungukiwe chochose iya mwesekunka andaapate laana nyingi. ²⁸Wantu wabanasi wenukaho wantu wefisa wenye iya wantu wabanasi ndawadagamie wada wagosoao haki ndawaongezeke.

Chapter 29

¹Mntu mwekuhokea makalipio mengi miya akaza singo yakwe onda abondeke ndani ya mda mfupi na nkana ahone. ²Watendao matana waongezekanaho, wantu wafulahi, miya mntu mbaya akatawala, wantu waumwa. ³Mpenda hekima tati yakwe afulahi, bali mtongeana na malaya abananga utaajii wakwe. ⁴Mfaume aimaisa sii kwa haki, bali mdai rushwa airalua. ⁵Mntu mbaya anaswa ni mtego wa dhambi yakwe mwenye ila mtenda haki aimba na kufurahi. ⁶Mntu mjipendekeza kwa jiani yakwe atandaza wavu kwe miundi yakwe. ⁷Mtenda haki atetea madai ya mkiwa, mntu mbaya nkamanyaa maalifa kama ayo. ⁸Mwenye dhihaka aoka moto mzi, miya wada wenye busaa wabidua gazabu. ⁹Mntu mwenye busaa akajadiliana na bahau, agazibika na kuseka, nkakuna kuwe na kutuia. ¹⁰Mkatii amchukia mkamiifu na aondeza maisha ya mwenye haki. ¹¹Bahau aonyesha hasila yakwe, mwenye busala aitoza na kutuia mwenye. ¹²Ati mtawala onda atoze umbea, maafisa wakwe wose wonda wawe wabaya. ¹³Mkiwa na mkandamizaji wafanana, mana Yehova awagea nulu meso yao yose. ¹⁴Ati mfaume onda amhukumu mntu mkiwa kwa uaminifu, kiti chakwe cha enzi chonda kiimalishwe siku zose. ¹⁵Ngoda na maonyo yaeta hekima, ila mwana huu amuabisha mami yakwe bila makalipio. ¹⁶Wantu wabaya watawalaho, ubaya waongezeka, miya watendao haki wonda waone kugwa kwa wantu wabaya. ¹⁷Mwadibishe mwanao nawe wonda uhumuize, onda akuatee fulaha mwe maisha yako. ¹⁸Hesaho na maono ya kinabii wantu waita bila utaatibu, bali mwenye kuitunza sheria kabalikiwa. ¹⁹Mtumwa nkadaha kulekebisha kwa maneno mana ingawa aelewa, nketikia. ²⁰Jee wamuona mntu mwenye haaka kwe maneno yakwe? Kuna matumaini zaidi kwa mbahau kuliko kwake. ²¹Mumdekeza mtumwa wakwe tangu ubwanga, mwisho wakwe yonda iwe tabu. ²²Mntu mwenye hasila achochea nkumbizi na zumbe mwenye hasila sana atenda dhambi nyingi. ²³Kihui cha mntu chamgwiswa chosi, bali mwenye loho ya unyenyekevu onda enzigwe heshima. ²⁴Mshilikiana na mbavi achukia maisha yakwe mwenye, ategzeeza laana miya nkasema chochose. ²⁵Kumuogoha binadamu ni mtego, bali mwenye kumtumaini Yehova onda alindwe. ²⁶Wengi waondeza cheni cha mtawala, miya kulawa kwa Yehova kweza haki kwa ajii yakwe. ²⁷Mntu mbaya ni chukizo kwa wagosoao haki, bali mtenda haki ni chukizo kwa wantu wabaya.

Chapter 30

¹Mbui za Aguri mwaa wa Yake - mausia: Mntu uyu kamwambia Ithieli, kwa Ithiel na ukali: ²Hakika ni kama mnyama kuliko mwanadamu na nkima ufahamu wa wanadamu. ³Nkizati kwefunza hekima, wala nkima maarifa ya Mtakatifu. ⁴Je ni ndai mwekuita uanga mbinguni na kuuyosii? Je ni ndai mwekukusakusa mpeho kwe mikono yakwe? Je ni ndai mwekukusakusa mazi yakwe? Je ni ndai mwekukusakusa mazi kwe nkazu? Je ni ndai aliyeziimarisha mpande za dunia yose? Zina dakwe ni ndai, na zina da mwanae ni ndai? Hakika wamanya! ⁵Kia mbui ya Mungu ijaribiwa, yeye ni ngao kwa wada wamgukiao kwakwe. ⁶Usekuongeza mbui izi, au anda akuegezee, na unauthibitishwe kuwa umbea. ⁷Vintu viidi nakuomba, usekuiemea kwangu kabla nkizati kufa: ⁸Kwefenya na umbea viikwe hae nami. Wesekunenka ufukaa wala utajii, nenka nkande niondayo. ⁹Kwa via nikapata vingi zaidi, nndanikukane wewe na kugombeka, "Yehova ni ndai?" Au kama nndaniwe fukaa, nndanibawe na kukufuu zina da Mungu yangu. ¹⁰Usekumkashifu mndima mbele ya bwana yakwe, au andaakulani na undaupate hatia. ¹¹Uvyazi ambao wamda tati yao na nkakimsogea nami yao, ¹²uvyazi uo ni mwe meso yao wenye, miya n'nkawazati kusuntwa uchafu wao. ¹³Uoni uvyazi- namna yani meso yao yana kibui na ngohe zao zenuka uwanga! - ¹⁴kuna uvyazi ambacho meno yao ni uwamba, na mavuha ya taya zao ni matuni, ili wadahe kumhatia mkiwa wamuavye duniani na mhitaji aawe mweao mwanadamu. ¹⁵Ruba ana wanavivye waidi, "Avya na Avya" waiya. Kuna vintu vitatu ambavyo nkavitosheko, vine ambavyo nkavitamwiia yatosha": ¹⁶kuzimu, ifu tasa, sii yenkuu kwa mazi, na moto wesao kuandua, "Yatosha." ¹⁷Ziso ambado damfyuia tate na kumfyuia kutii kwa mame, meso yakwe yandayadontwe na kunguru wa koongo, na andaaigwe ni tai. ¹⁸Kuna vintu vitatu ambavyo vinanishangaza, vinne ambavyo nkivimanya; ¹⁹Sia ya tai uanga; sia ya nyoka uanga ya mwamba; sia ya meli kwe moyo wa bahai; na sia ya mntu hamwe mwanawe mbwanga. ²⁰Inu ni sia ya mzigu- ada na kufuta kanwa chakwe na kugombeka, "Nkizati kugosoa ubaya wowose." ²¹Asi ya vintu vitatu dunia yatingisika na vine nkavidaha kuzizimiza: ²²mtumwa endaho awe mfaume; mbahau endahoegule nkande; ²³mvyee mwendaachukiwe akategulwa; mndima akadoa nafasi ya mkuu yakwe. ²⁴Vintu vine duniani ni vidodo na bado vina busara: ²⁵Mswa ni viumbe ambao nkio imara, ila huandaa nkate zao wakati wa hari, ²⁶Wibari sio viumbe wenguvu, ila wagosoa chekao chao kwe mwamba. ²⁷Nzige nkawana mfaume, lakini wose wana mwendo wa mpangilio. ²⁸Inga gondo, wadaha kumkunja kwa mikono yako miidi, lakini wapatikana mwe mazumba ya wafaume. ²⁹Kuna vintu vitatu ambavyo tefenya kwe mwendo wa vinee ambavyo ni fahali katika namna ya kwenda: ³⁰simba, mweimara miongoni mwa wanyama wala nkaepusha na kintu chochose; ³¹zongoo mwenda kwa mikogo; mbuzi; na mfaume ambae askai waaho nkandai yakwe. ³²Kama kuwa mbahau, jitukuze mwenye, au kama neekuwa kugooka vibaya- ika mkono wako uwanga ya mutwi wako. ³³Kama kusuka maziwa kwagosoa siagi na mpua ya mntu yaavya mmpome inga itoigwa, basi matendo yagosolwayo kwa hasia nkuvyaa mafarakano.

Chapter 31

¹Ntamuizi za mfaume Lemueli - mausia ekufundishwayo ni manii yakwe. ²Mwanangu ni mbwai? Na ni mbwai mwana wa ifu dangu? Na ni mbwai wana wanazii zangu? ³Nguvu zako wesekuwenkha wavyee; wenye kuwabanangia wafaume sia zao. ⁴Lemueli, nywaa divai, nkho kwa ajii ya wafaume, kwa watawala kuuza, "Kileo kikai ki hahi?" ⁵Kwa sababu kana wendawanywe, wendawajae sheia ni mbwai, na kuhotoa haki za wose wekuonewao. ⁶Wenkhe mpombe nkhai wantu wagao na mvinyo kwa wada wenye kutaabika kwa usungu. ⁷Enda anywe na kujaa ufukaa wakwe na nkhanaaikumbuke suuba yakwe. ⁸Gombeka kwa ajii yao wesiokudaha kutamuia kwa madai ya wagao wose. ⁹Tamuia na uhukumu kwa vihimo vya haki na utetee dai da umphehe na wantu wakundao. ¹⁰Mvyee hodai ni ndai mdaha kumpata? Thamani yakwe ni zaidi kuiko vito. ¹¹Moyo wa muumewe wamwamini, nkhanawe fukaa. ¹²Amgosoea mbui zedi na wala nkio mbaya misi yose ya maisha yakwe. ¹³Asagua sufu na kitani, na agosoa ndima yakwe ya mikono kwa inyemi. ¹⁴Eivyo inga mei za wagoabiashaa; zaeta nkhande yakwe kuawa hae. ¹⁵Enuka kiokio na kuwenkha nkhande wantu wa nyumbai mwakwe na kupanga ndima kwa wandima wakwe wa kivyee. ¹⁶Ateganya munda na kuugua, kwa tunda da mikono yakwe ahanda munda wa mizabibu. ¹⁷Yeye mwenye evika nguvu na kuimaisha mikono yakwe. ¹⁸Akaua ni kiki chendachokiete faida ntana kwake; kio kigima taa yakwe nkhaikomwa. ¹⁹Mikono yakwe aika kwe mhini wa kusokotea nyuzi na atozeza kisokotea nyuzi. ²⁰Mkono wakwe wawabua wantu masikini; mikono yakwe yawabia wantu wakundao. ²¹Nkhaogha baafu kwa ajii ya nyumba yakwe, kwa mana nyumba yakwe yose ivika kwa nguo nkundu. ²²Agosoa matandiko ya usazi wakwe, na ehamba nguo za kitani ya zambaa safi. ²³Mumewe amanyika malangoni, ekaaho na wantu wagima wa sii. ²⁴Agosoa mavazi ya kitani na kuyataga, na aeta mishipi kwa wagoabiashaa. ²⁵Kehamba nguvu na heshima, na wakati wezea auseka. ²⁶Agubua kanwa chakwe kwa hekima na sheia ya ukaimu imwe ulimi wakwe. ²⁷Akaua sia za nyumba yakwe na nkhadaha kuda mkate wa ubwa. ²⁸Wanawe wenuka na kumwetanga heri na muumewe amsifia kwa kugombeka, ²⁹"Wavyee wangi wagoaso vitana, mia weye kuwemboka wose." ³⁰Madaha ni utiizi, utani ni ubatii, iya mvyee mu mcha Yehova, endatogolwe. ³¹Mwenkheni tunda da mikono yakwe na ndima zwakwe zimtogowe mwe malango.

Ecclesiastes

Chapter 1

¹Ivi newe ekwambavyo Mwalimu, mwana ywa Daudi naho, Zumbe mkuu Yerusalemu yose. ²Mwaimu amba ivi, "Enga kugugu, enga kakaheho kedi, kia kintu chasumka kikabanda kinundu. ³Wantu wapata kibwai mwe ndima wagoasezo si ya zua?" ⁴Uvyazi mgima waga, mtuhu weza, akini inusi yasigaa kae na kae. ⁵Zua daawa naho daswa kinyaanyio kikabinda dauya hada dekuawiaho. ⁶Nkusi yalawa ilawako yaita litako ikabinda yahitua na yagwia sia ida ida vituhu. ⁷Nkoongo zise zetika mwe mshindo akini nkayamema. nkoongo ziitako nee ziuyako nako. ⁸Kia kintu ni msokea, du nkahana mdaha kukitamwiizia. Ziso nkada cha mwiimi waa gutwi nkeguta mbui ateggezazo. ⁹Cheaho nee chendacho kiwe aho, aho che kugesokanacho nee chendacho kigosoke. Nkakuna kihya si ya zua. ¹⁰Hambu kuna mbui yose wantu wadachayo kwamba, "Kaua, idi nihya? Cheaho kibinda kuwaho misi mingi, kisingi swie nkatizati kutenkwa. ¹¹Nkakuna mwambaageeza chekuwiacho kisingi icha. Na yekuawiyo misi yekwembo kayo na ayo yendayo yaawie nkayana yeze yageegezwe." ¹²Mie ni mwaimu, naho nkiwa zumbe mkuu ywa Israeli mwemzi wa Yerusalemu. ¹³Akii yangu nkigea mwe kusoma na kuondeza kwa viungo kia kigosokanacho hanusi. Idi nado ni wegazi mkuu Muungu ekuwenkao wana wantu wangosoe. ¹⁴Nkiona mbu zose zigosokazo si ya zua na kaua yose ni mosi ni kugeeza kuisa nkusi. ¹⁵Hekwenaho nkahadaha kugoolwa! cheshio nkakifakaazi! ¹⁶Nkiwamba moyo wangu "kaua, nkupata viungo vingi kwesima wose imanya viungo vikuu. ¹⁷Moyo wangu umanya viungo, na ubahau na uzimzimu. Nkivumbua kuwa idi nado denga via kuisa nleusi. ¹⁸Kwavia kumanyisa viungo kuna kiyangayanga, na uye mmanya muno agenyeeza machichita.

Chapter 2

¹Nikagombeka mwemoyo. soo nikugeeze kwa kinyemi kwa iyo utamiwe. "Akini kauwa unu nao iwa n-npeho ya muda." ²Nikagombeka uanga ya seko "N kiyau" Na kuhusu kunyemi, "Yafaa mbwai"³Nikesunguamanya mwemoyo wangu namna kugenyeza nkuu yangu kwe npombe. Nikauhusu aku yangu iongozwe n hekima ingawa nkizati nkiwa nkitozeeza ubahau. Nkakunda kuondeza mbui ntana kwe wanaadamu kugosoa kii ya mbingu wakati wa misi ya maisha yao.⁴Nikagenyeza mbui nkumno. Nkizenga nyumba kwaajili yangu na kuhanda miti ya mizabibu. ⁵Nkigosoa bostani na viwasa; nikahanda aina zose za matunda ndani yakwe. ⁶Nikagosowa maziwa ya mazi ili kwetiia mziitu kwenpaamo miti yekuwaho ihandwa. ⁷Nikagua watumwa wakigosi na wakivyee; Nkiwa na watumwa wekuvyaigwao mwe ikulu yangu. ⁸Pia nkiwa na makundi makuu ya wanyama wa kufugwa zaidi ya mfaume yotose mwekutawala kabla yangu mwe Yerusalemu. Pia nchekusanyia feza na zahabu, hazina ya wafaume na majimbo nkipata waimbi wagosi na wavyee kwa ajili yangiu na kulamiwa kwa wanawanaadamu na wavyee. ⁹Ivyo nkiwa mkuu na taajii kuiko wose wekumo Yerusalemu kabla yangu na hekima yangu iwa ndani yangu. ¹⁰Dodose ambado meso yangu yaditmani nchekuyafingiza. Nchekuufingiza moyo wangu mwe nyemi yoyose. Kwa ajili moyo wangu utamiwa mwe ndima yangu yose na kinyemi kiwa ntunu kwe ndima zangu zose. ¹¹Nkabinda nkikauwa matando yose ambayo mikono yangu yekubindayo kuyagenyeza na uanga ya ndima nekuwayo nkiigosoa, akini vituhu, kia kintu kiwa n npungie na kugeeza kuisa npeho. Nkakwekuwa na faida sii ya zua. ¹²Nkibinda nkahituka kupambanua hekima na uhezi na ubahu kwa maana ni kintu chani mfaume azaye baada yangu agosoe, ambacho nkakizati kugosoka? ¹³Nkabinda nkavoka kweelewa kuwa hekima ina faida kuliko uhezi, inga nuu yeivyo ntana kuiko kiza. ¹⁴Mwe hekima atumiameso yakwe kwe mutwi wakwe kukauwa hantu aitako Akini mhezi naita mwe kiza. Ingawa namanya kua mwisho wa aina mwenga utuzwakwa kia yumwe. ¹⁵Nkabinda nikagombeka mwemoyo "kilawicho kwa mhezi niicho chenahokilawie kwangu ivyo kuna tafauti yani kama miye ni mwenye hekima sana? nikahimisha mwe moyo wangu inu pia ni npungie tu." ¹⁶Kwa kua mwe hekima inga mhezi nkakumbukwa kwa mda mlefufu kwe misimwe hekima ondaafe inga afavyo mhezi¹⁷Ivyo nikaukumwa ugima wangu kwa ajii ndima kwangu zose zekugosokazo si ya zua ziwa mbaya kwangu. Inu ni kwaajii kia kintu ni npungie na kugeeza kuisa npeho. ¹⁸Nikakimwa yose nekugenyezayo ambayo nkiwa nkibinda kugosoa sii ya zua kwaajilii ni budi niyabada kwa mntu ezaye badii yangu.¹⁹"Na ni ndai amanyae kama endaawe mwe hekima au mhezi? Iya ondaawe ngookezi uanga ya kia kintu sii ya zua ambayo ndima yangu na hekima yangu iyazenga. inu pia npungie. ²⁰Kwa iyo moyo wangu akavoka kukata tamaa uanga ya ndima zose nekugosozao sii ya zua. ²¹Kwa ajii kwadaha kua na muntu mgosoa ndima kwa hekima umanyii na umahii akini andaeke enacho kwa muntu ambaye nkazatikugosoa chochose. unu nao npungie na hatai nkuu. ²²Kwaajii ni faida yani apatayo muntu mgosoa ndima kwa juhudi na kugeeza moyo mwakwe kugenyeza ndima zakwe sii ya zua? ²³Kia msi ndima yakwe ni maemiu na kusininika ivyo wakati wa kio loho yakwe nkaihumwiiza inu pia ni npungie. ²⁴Nkakuna mbui ntana kwa mntu yeyose pasi na kua na kunywa na kuuliza na kida cheichokutana mwe ndima yakwe. neenaona kwamba ukwei unu walawa mwe mkono wa muungu. ²⁵Kwa kua n ndai adaha kua au adaha kupata kinyemi tafauti na Muungu?²⁶Kwa kua kia amatamizaye yeye, Muungu amwenka hekima na umanyi na kutamwa. Hatiho mwenye zambi hamwenka ndima ya kukubanya na kutunza ili kwamba umwenke muntu amtamizaye Muungu. Inu pia ni inga npungie na kugeeza npeho.

Chapter 3

¹Kwa via kia kintu na wakati wakwe, na majila kwa kila kwakia kusudi sii ya mbingu. ²Kuna wakati wa kuvyaigwa na wakati wa kuumbwa mzimu, wakati kuhanda na wakati kun'goa yekuhandwayo. ³Wakati wa kukoma na wakati wa kuhonya, wakati wa kubomoa na wakati wa kuzenga. ⁴Kuna wakati wa kuia na wakati wa kuseka, wakati wa kweyayata na wakati wa kuseziga. ⁵Wakati wa kutambika maiwe na wakati wa kukusanya maiw wakati wa kukumbatia wantu watuhu wakati wa kutokumbatia. ⁶kuna wakati wa kuondeza vintu na wakati wa kwese kuondeza, wakati wa kutunduia vintu na wakati wa kuvyasa. ⁷Wakati wa kutatua mavazi na wakati wa kuyashona, wakati wa kunyamaa na wakati wa kutamwiiya. ⁸Kuna wakati wa kukunda na wakati wa kuihiwa, wakati wa ukondo na wa mpeho. ⁹Nitemo dihi mndima apatayo kwe ndima yakwe. ¹⁰Nkiona ndima ambayo zumbe Mungu kawe kawenka wanadamu kuibindiiza. ¹¹Zumbe Mungu kagosoia kia kintu kuwa chedi kwa wakati wakwe. Pia kaika umilelemwe miongo yao. mia mwanadamu nkabuza kuwa matendo ambayo Zumbe Mungu kayagosoia, tangia bosi hadi kiheeo. ¹²Namanya kuwa nkakuna kitana kwa muntu yeyose kuliko kinyemi na kugosoia matana maadamu aishi- ¹³na via kia yumwe apaswa ade na kuywa na apaswa kuwa jinsi ya kuona nyemi matana ambayo yaawia kwe ndima zakwe zose. Inu ni geeko kuawa kwa zumbe Mungu. ¹⁴Namanya kwamba chochose agosoacho zumbe Mungu chadumu milele. Nkakuna kidahacho kugenyeza ema kuuswa, chambuso Zumbe Muungu nee mweku- kigosoia, mia kwamba wantu wamsegesukie kwa heshima. ¹⁵Chochose cheaho kae chochosechendacho kuwaho kiaho kae zumbe mungu awagosoia wanadamu waondeze vintu vyekefisisavyo. ¹⁶Nkiona kwamba sii ya zua ubaya uaho hantu hantu hakundigwaho hawe na haki, na npaamo ya haki maa nyingi ina ubaya. ¹⁷Nkagombeka mwe moyo wangu, "zumbe Mungu enda aahe mwenye haki na mbaya kwa wakati wedi kwa kia mbui na kia tendo. ¹⁸Nikagombeka mwe moyo wangu; Zumbe Muungu nkuwagewza wanadamu kuwaonyesha kwamba wowo ni enga wanyama." ¹⁹Kwa via mwisho mwana wa wanadamu na mwisho wa wanyama nii ivyo. Fiie ya yumwe nee ivyo na mtuhu. Wose wana mpungia iyoiyo. Nkakuna temo kwa nkakuna kia kintu isipokuwa mpungia? Kia kintu chaita mpaamo mwenga. kia kintu chaita mpaamo mwenga. ²⁰Kia kintu chaawia mavumbini, na kia kintu chanya kwe mavumbi. ²¹Nndai amanyaae kama roho ya mwanadamu yaita uwanga na roho ya wanyama yaita sii yaasii. ²²Kwa via vituhu nikamanya kwamba nkakuna ambado nndedi kwa yeyose kwembosa kinyemi cha ndima yakwe, kwa via nee jukumu dakwe. Nndai adahae hamweeta vituhu kuona kiawiiacho baada yakwe?

Chapter 4

¹Ikabida viruhu nikafya suuba zose zesiya zua kauwa mesozzi ya wantu wekusuubiwao. Nkaku a mumhongeza kwa ajii yao. Nguvu imwe mikono mwa wasubishao akini wasuubishwao nkawana npongezi Ivyo nikawahongezi.²Ivyo nikawahongeza wantu wekufao, wada ambao wafa kae nkio waishio wada ambao ni wagima. ³Hatiho bahati zaidi kwemboka wase waidi ni yuda ambae nkazati kuishi, yeye ambaye nkazati kuona matendo yoyose mabaya ambayo yagosoka si ya zua.⁴Ikabindo nikona kua kia tendo da ndima na kia ndima ya utashi ikawa kinyuu cha mwehehi muntu. Unu nao ni muye wa kugeeza kuchunga uheho.⁵Bahau akkunja mikono yakwe na nkagoso ndima, ivyo nkande yakwe ni mwii wakwe. ⁶Akini ebae fumba viidi hamwe na ndima ambayo yageza kuchunga uheho.⁷Ikabinda nikafya vituhu zaidi kuhusu ubatii muye wagao zaidi si ya Zua. Kuna mbai ya muntu ambaye yuikedu. Nkana muntu nkana mwana waa ndugu. Nkakuna biindizio da ndima zakwe zase. ⁸na meso yakwe nkayatosheka ka kupata utaajii. Ehewa "Nakantuka na kubananga nyemi yangu kwa ajii ya ndai? Unu pia ni muye hali mbaya.⁹Wantu waidi wagosoa vitana kwemboka yumwe; kwa hamwe wadaha kupata maiho matana kwaajii ya ndima yao. ¹⁰Kwakuwa kana yumwe akagwa mtuhu adaha kumwebua mbuyaye. Hatiho huzuni yamtongea yeye mweikedu akagwa kana nkana muntu ywa kumwenua. ¹¹Nakana waidi wakagona hamwe wadaha kupata uzuguzugu, akini muntu adaha viivih kupata uzugu zugu akatenda ikedu. ¹²Muntu akawa ikedu adaha kuvotwa nguvu akini waidi wadaha kugooka mwe shambuio, na kana nyuzi ntaku nkaidumka kinyanyi. ¹³Nibola kuwa kana kijana kuliko kkuwa mfaume mzee na bahau ambaye nkamanyanya namna ya kutegeza makanyo. ¹⁴Inu nji kwei hata kana muntu mdodo akatenda mfaume kuawa geezani au hata kana nee kavyaigwa masikini mwe ufaume wakwe. ¹⁵Hatiho nee nkiona kia yumwe ambae nee ni ngima na kuzunguka si ya zua akegea si kwa kijana mdodo mwe kwenuka kana mfaume. ¹⁶Nkakuna mwisho kwa wantu wase wakundao kumtu nya mfaume mhya akini wangi wao nkana wamtogoe yeye. Ukwei hali inu na kugeeza kuuchunga uheho.

Chapter 5

¹Inda tabia yako uitaho kwa nyumba ya Muungu Hita kuda utegeeze. Kutegeeze ni bola kuliko wabahau waavyaho zabihu wakati nkawanga watendacho kwe maisha ni kibaya.²Usekuwa mhuhi wa kutamwiina kwa muomo wako, na usekuutenda moyo wako kueta mbui yoyose kwa halaka mbee ya muungu. Muungu yuuko mbinguni, mia uko si iyo mbai zako ziwencheche.³Kama una mbui nyingi za kugosoa na kusambaagata pengine undaupate sozi mbaya. Na pengine undautamwie mbui nyingi za ubahau.⁴Ukaika kiaga kwa muungu, usekucheewa kukigosoa kwa kua muungu nkatamiwa ubahau. Gosoa kia ukaapacho undaukigosoe.⁵Ni vitana kwese kuika kiaga kuliko kuiaga ambacho nkunaukiuse.⁶Usekuuluhusu muomo wako kuutenda mwii wako kugosoa zambi. Usekugombeka kwa mtumwa wa kuhani, kia kiaga kiwa makosa." Kwa mbai kumtenda muungu akwewe ni maya kuapa kwa uhungu, kumchochea Muungu abananga ndima za mikono yako? ⁷Kwa kuwa mwe sozi nyingi, kama yeivyo mwe mbui nyingi, kuna muye ubatii Ivyo muogole Muungu.⁸umuonaho maskini asubishwa na kuhokwa haki na kugosweewa vibaya mwee jimbo dakwe usekwehewa kana kwamba nakuna mummanyana, wakana kuna hata ubeiyo uanga yao. ⁹Kwa nyongeza uvyazi wa alizi ni kwa kia yumwe, na mtaume mwenye adoa uvyazi kuawa mwemnda. ¹⁰Yoyose mkunda hea nkanaatosheke na hea, na yoyose mkunda utaaji ma zose akunda kwembosa unu pia ni muye. Kadii matanikio yaongezekaho, ne waongezekaho wantu watumiao.¹¹Kuna faida yani mwe utaaji kwa m'miiki iya kuukaua kwa meso yake?¹²Uasisiza wa mndima umwie, Kana ada kidogo au sana, mia utaaji wa mntu taaji nkauluhusu yeye kugona vitana.¹³Kana mbui mbaya zaidi ambayo nkiiona si ya zwa mai ikuikwayo akiba na mwenye nayo yamtendea taabu mwenye. ¹⁴Wakati taaji azaho ataaji wakwe kwa bahati mbaya, mwanawe ambae kamuyaa, nakabakiriwa chochose mwe mikono yakwe.¹⁵Kana mntu avyaigwa mwazi kuawa mwe ifu da mamiakwe ivyo ivyo andaahauke mwe maisha akawa mwazi. Nkadoa chochose kuawa mwe ndima yakwe. ¹⁶Mbui ntuhu mbaya kabisa, kana mntu akwezavyo ni lazima aite ivyo ivyo. Ivyo ni faida yani mntu yoyose aipatayo kwe kugosoa kwa ajii ya uheho? ¹⁷Wakati wa misi yakwe ada mwe kiza na na agwizwa soni sani na ntamu na maya.¹⁸Kaua, kia nikukikaicho kuwa kitana kufaa ni kufaa ni kuda na kunywa kutamiwa faida kuawa mwe ndima zetu zose, tuzigosozao si ya zua ukati wa misi ya maisha aya ambayo Muungu katenka kwa kua unu ni wajibu wa mntu.¹⁹Yoyose ambae mungu kamwenka mai na utaaji na uwezo wa kuhokea sehemu yakwe na kutaniwa mwe ndima yakwe inu ni ngeeko kuawa kwa Muungu. ²⁰Kwa kua ma nyingi nka kumbuka nisi ya maisha yakwe, kwa saabu Muungu kamgosoa kwipisha na mbui ambazo zamtamia kuzigosoa.

Chapter 6

¹Kuna ubaya ambao nkiona sii ya zua, na ni mbaya kwa wantu. Zumbe Muungu adaha kumwenka muntu maina utajii na hishima kwa kiasi kwamba nkakosa chochose akitamanicho mweenye mia akaawaaho nkamwenka udahi wa kukifulahia. ²Badii yakwe muntu atuhu atumia vintu vyakwe. Unu nni muye, Suuba mbaya. ³Kana muntu akavyaa wana mia mwenga na kwekaa myaka mingi, ili kwamba misii ya myaka yakwe ni mingi mia kana moyo wakwe nkautosheka kwa yedi na nkazikwa kwa hishima; n'kaawaaho nagombeka kwamba, mwana mwekuvyaigwa kafa kae ni bola kuliko eivyo. ⁴Hata mwana uyo kavaigwa bila faida na eboka mwe kiza, na zina dakwe dasigaa difisika. ⁵Etiho mwana uyu nkaona zua au kumanya kintu chochose, ahumwiiza etiho muntu uyo nkekuhumwiiza. ⁶Hata kana muntu akekaa myaka elufu mbii akini nkehinya kutamiwa nvintu vitana aita hantu hamwe kana muntu yoyose yuda. ⁷Etiho ndima yose ya muntu ni kumemeeza kanwa chakwe, ila hamu yakwe nkayeguta. ⁸Hakika ni faida yani enayo mwenye viungo kuliko mbahau? Ni faida yani enayo mkiwa hata kana amanya jinsi ya kugosoa mbele. ⁹Ni bola kulizika na kia ambacho meso yakiona kuliko kutumwa n'kia ambacho hamu yesayo kutuia yatamani, ambayo pia ni muye na kugeeza kuchunga nkusi. ¹⁰Chochose chekuacho aho, tayali chenkgwa kae zina dakwe, na via muntu eivyo ni kana tayali kamanyika kae. ivyo iwa nkaifaa kueta nkumbizi na yuda mwekuaeni muahi mkuu ya wose. ¹¹Mbui nyingi ambazo zatamwiiwa, nee yesayo na maana yaomewa kwa iyo ni faida yani yeaho kwa mwanadamu? ¹²Kwa kua n,ndai mmanya n'mbwai kitana kwa muntu mwe maisha yakwe ukati wa ubatii wakwe, misii yekutaazikayo ambazo kwa izo kwa zomboka kana kuzui? N'ndai mdaha kumhinya muntu kia ndicho cheze sii ya zua dikabinda komboka.

Chapter 7

¹Zina tana ni dedi komboka manukato ya galama, na msi wa kuumbwa mzimu ni mtana komboka wa kuvyaigwa. ²Ni vyedi kuita kwe nyumba ya ukiwa kuliko nyumba ya kaamu kwa kua ukiwa weza mwe wantu wose ukati wa kiheo cha uhai, kwa iyo wantu wekaa ni lazima waike aya mwe moyo. ³Ukiwa ni wedi komboka useko, kwa kua ukaawa mwe cheni cha ukiwa kweza nyemi ya moyo. ⁴Moyo wa wenye viugo u-mwe nyumba ya ukiwa mia moyo wa wabahau u-mwe nyumba ya kaamu. ⁵Ni vyedi ukamtegeeza muntu mwenye viungo akakukanya kuliko kutegeeza wia wa wabahau. ⁶Kwa kua inga mwetikiyo wa miwa sii ya nyungu, nee weivyo useko wa bahau. Unu nao ni muye. ⁷Kwei utii wamtenda muntu mwenye viungo kutenda bahau na lushwa yabananga moyo. ⁸kuba kiheo cha mbai kuliko kivoko, na wantu wazizimizao ni wedi kuliko wefenyao mwe loho. ⁹Wesekukanya kukimwa mwe moyo wako kaajii, maya yekaa mwwe myoyo ya wabahau. ¹⁰Wesekugombeka ukamba, "kwa mbwai misi ya kae nee ni mitana kuliko misi inu? kwa kua nkio kwa ajili ya viugo ati wauza swali idi. ¹¹Viugo ni vyedi kana vintu vya samani tekupaavyo kuawa kwa wavyazi wetu. Yaavya faida kwa wada wadionai zua. ¹²Kwa kua viungo vyaavya ulinzi uga via feza idahavyo kuavya ulinzi iyakini faida ya maalifa ni kua viungo yamwenka uhai kwa mwenayo. ¹³Geegeza ugozozi wa Zombe Muungu: Nin yuhi mdaha kutintimaza cho chose ekuhotoacho. ¹⁴Ukati nyakati vyatenda vyedi, ekaa kwa kinyemi mwe hali iyo mia wakati ukatenda mbaya geegeza idi. "Zombe Mungu kaamu hali zose ziwe aho, kwa ajiii inu nkakuna mwanadamu yo yose mwonda amanye chochose chezacho badii yakwe. ¹⁵Nkiona mbui nyingi mwe misi yangu ya ubatii kuna wantu wenao haki mia wadagamia etiho wana haki na kuna wantu wabanasi wekaa mda mue etiho ni wabanasi. ¹⁶Wesekua mwenye haki he meso yako mwenye kwa mbwai webanange mwenye? ¹⁷Wesekuwa mbanasi kombosa au mbahau kwa mbwai uumbwe mzimu kabla ya ukati wako? ¹⁸Ni vyedi kua utoze kiiugo iki na kua wesekueka haki iite kwa kua mtu mumzizitia Zombe Muungu n'nda agenyenze viaga vyakwe vyose. ¹⁹Viungo vina nguvu mwa mwenye viugo, zaidi ya watawala kumi mwe mzi. ²⁰Nkakuna muntu mwenye haki mwesi mgosoa yedi nkagosoa zambi. ²¹Wesekutegeeza kia mbui itamwiwayo, kwa sibabu wadaha usikie mndima ywako akukuumiza. ²²Na ivyo umanye mwenye mwemoyo wako kuwakuu iza wekumwe maa nyingi. ²³Vyose ivi nkivisibitisha kkwa viungo Nikagombeka, "nnda nitende viungo." Mia kwembosa nekuondavyo. ²⁴Viugo vihae na kina sana niani mdaha kuipata? ²⁵Nikahitua moyo wangu nihine kumamaankanya na kuondeza viungo na kumamaankanya ukwei kwamba ubahau ni ukiau. ²⁶N'ndanipate kumanya usugu kuliko fiie nee eivuyo mvyee yoyose ambae moyo wakwe umema mitego na nyavu ambae mikono yakwe ni nyololo. Yoyose m'muagiza zombe Mungu vindaaponyoke kuawa kwakwe iya mwenye Zambi n'ndaamdoe. ²⁷"Mamaankanya kia nekuvumbuacho." agombeka mhinya. "nee nkaongeza uvumbuzi umwe mpaka mtuhu ili kua nipate ufafanuzi wa ukwei. ²⁸Inu nee nikekuiondoa mia nkizati kuipata. Nchekupata mgosi yumwe mwenye haki mweawo elufu, mia nchekupata mvyee mweao wose. ²⁹Nkivumbua idi: Zombe Mungu kamuumba binaadamu kua mnyoofu iya waawa mwe hali ya unyofu wakaondeza magumu mangi.

Chapter 8

¹Ni muntu ndai mwenye viungo? ambae amanya matukio yana maana yani mwe maisha? Viungo mwemtu yaeka cheni chakwe kahituka. ²Nakushauli kutunya amli ya mfaume kwaajii kiapo cha Muungu cha kumwiinda yeye. ³Wesekuhauka kinyanyi mbele ya uweho wakwe na wesekugooka kuunga mbui yesayokutama kwakuwa mfaume agosoa chochose akundacho. ⁴Mbui ya Muungu yatawala kwa iyo n'ndai mwenda awmwambie, "watendani?" ⁵Yoyose mtoza amali za mfaume ahepa mazala. Moyo wa mwenye viungo wamanya welekeo mtana na ukati wa kuita. ⁶Kwakuwa kia mbui ina jibu tana na ukati wa kutamba isa, kwakuwa tabu ya muntu ni kuu. ⁷Nkakuna mmanya kitongecho. Nindai mdaha kumwambia n'mbwai chezacho. ⁸Nkakuna mwenye uweezo juu loho: aikindie loho waa nkana mamlaka juu ya siku ya kufa waa nkakuna kulu husiwa mwee nkondo via: waa uovu nkauna umhonye yuda mwekuuzoea. ⁹Mbui izo zose nkiziona nikagea moyo wangu mwe kia ndima yekugosokayo si ya zua. Kuna ukati ambao muntu yumwe enayo mamlaka juu weziwe kwa moyo wakwe. ¹⁰Ivyo nikawaona wabeya wakazikwa chazae wausigwa hantu hatakatifu na kuzikwa hantu wekutogolwaho ni wantu mwe mzi wekuwaho wagosoa mbuu mbaya. Ivi navyo nkavitama. ¹¹Ukati hukumu zidi ya tendo baya nkaihukumiwa kinyanyi yapembeeja myoyo ya mwanadamu kugosoa mabaya. ¹²Hata kana mwenye zambiasosoe ubaya mia mwenga na bado aishi mda mlefua bado namanya yanda iwe vita na kwa wada ambao wamtunya Muungu. Wautunyao uweho wakwe wenao. ¹³Akini nkaina vyedi muntu mbaya, mkaziwe nkana acheezwe, siku zakwe kana kuzui chauka kinyanyi kwakuwa nkamtunya Muungu. ¹⁴Kuna muye mtuhu wesakufaa, mbui mtuhu igosokayo uwanga ya dunia. Mbui zawaiiia kwa wantu watahaki kana ziaiwiiavyo kwa wabayo, Nagombeka idi pia muye wesaokutama. ¹⁵Kwa iyo nikapendekeza nyemi, kwa kuwa muntu nkana mbui ntuhu mbui bola si ya zua zaidi ya kuda kunywa na kuwa na nyemi. Nyemi nee ndiyointongee mwe ndima zakwe kwa siku zose za maisha yakwe ambayo Mungu kamwenka si ya zua. ¹⁶Nikauwika moyo wangu kumanya viungo na kumanya ndima igosokayo uwanga yasi ndima ambayo yagosoka na maa nyingi pasi kufumba meso kio na msi. ¹⁷Ikabinda nikageegeza ugosozu wose wa Mungu na kwamba muntu nkadaha kumanya ndima igosokayo si ya zua. Bila kujali muntu agosoa kupata majibu nkana ayapate hatiho mwenye viungo adaha kuamini amanya, kia kintu kwei nkamanya.

Chapter 9

¹Kwa kuwa nkifikii aya yose mwe akii zangu kumanya kuhusu wantu wenye haki na wenye mikono ya Muungu. Nkakuna mmanya kana ukundiso au chuki yonda yeze mwe mntu.²Kiya yumwee ana mwisho sawa. Mwisho sawa una kugonja wantu wenye haki na ubaya wedi, wasafi na wesio safi yeye aavyae Zabihu na yuda mwesiye Zambini nao wonda waumbwe mzimu ivyo ivyo. Kana viya yuda aogohaye kuika kiapo naye aondaafe.³Kuna mwisho mwisho mwovu kwa kiya kintu kigosokacho asi ya zua, na mwisho mwe kiya mntu. Moyo wa mwanadamu umema ubaya, na wazimu uko mwe mioyo yao ukati na wazimu wekaa. Ivyo baada ya ido waita kwa wafu.⁴Kwa kuwa yeyose anayeungana na wose ambao wa mesho kuna tumaini, kana viya kui ambaye ni mgima ni mtana kuliko simba mwe kufa.⁵Kwa kuwa wantu ambao ni wagima akini vituhu ngeeko yoyose kwaajii kumbukumbu dao dijilwa.⁶Ukundiso wao, chuki na wivu visengewa hae mda mwingi. Nkawana wapate hantumwe kintu chochose chekugosowacho asi ya zua.⁷Hita zako, kuda mkate wako kwa nyemi na kunywa npombe yako na moyo wa nyemi, nkaluhusu kushehelekea ndima ntana.⁸Nguo zako ziwe zingazo siku zako zose, na mutwi wako uhake mavuta.⁹Eka kwa nyemi na mvyee umkundaye siku zako zose za maisha ya ubatii siku ambazo Muungu ekwenkazo asi ya zua ukati wa siku zako za ubatii. Iyo ni sawabu Kwa ajii ya ndima yako asi ya zua.¹⁰Chochose mkono wagosoa kigoso kwa nguvu zako kwa ajii nkakuna ndima au kufanya nya au umanyi au viuga mwe sheol, uitaho.¹¹Nkiona baazi ya vintumavyo asi ya zua; Mashindano nkayawana na wantu wenye mbio. Nkondo nkaiwana na wantu imaa. mkate nkauawana na wantu wenye busara mai nkaziawana na wantu wenye ufahamu. Kibai nkiiawana na wantu wenye ujuzi. Baada yakwe mda wa bahati huwaasii wao wose.¹²Kwa kuwa nkakuna amanaye ukati wakwe wa kuumba mzimu, kana via samaki wagwiavyo mwe wavu wa fiio au kana via wadege agwiavyo mwe mtego. kana wanyama wafugwa mwe ukati mbaya ambao gafua yawagwiya.¹³Pia nkiona viuga asi ya zua kwa siya ambayo kwangu iyonekana nkuu.¹⁴Kuwa na mzi mdodo na wantu waoheche ndani yakwe, na mfaume mkuu, akeza kinyume na mzi uo na akauzingila na akazenga mahandaki kwa ajii kuitoa.¹⁵Na mwe mzi mzi kuwa na masikini, mntu mwe viuga, ambaye kwa viuga vyake kauoko mzi. Ha iya baadaye mwe kumkumbuka yuda masikini.¹⁶Ivyo ni kagombeka, "Viuga nibola kuliko nguvu akini viunga vya mntu masikini huzalauliwa, na mbui yakwe nkayategezwa."¹⁷Mbui za wantu wenye viugo yekuzengwayo npaahoe yategezwa vitana kuliko vuzoda mtawaa yeyose miongoni mwa wapumbavu.¹⁸Viunga ni bola kuliko silaha za nkondo, akini mwenye zambi yumwee adaha kubananga matana mangi.

Chapter 10

¹Kananisi wekufao nee viekavyo manukato kuavya halufu ya uvundo, vyeivyo ubahau kidogo wavota viugo na hishima. ²Moyo wa muntu mwenye kingo waelekea kuume iya moyo wa mbahau waelekea kumoso. ³Ukati mbahau akenda mwe baabaa kuafya kwakwe kwa hungua, ikasibitisha kwa kia muntu kua ni mbahau. ⁴Kanamaya ya mtawala ya kenuka kingume na wewe, wesekueka ndima yako kutuia kwadaha kutuiza ukatii mkuu. ⁵Kuna ubanasi nekuunao sii yaa zua mbai ya kosa ambado deza kuawa kwa mtawala: ⁶Waabahu wenkigwa nafasi za uongoziukati wantu wekuvokao wenkigwa nafasi zasi. ⁷Nkiwaona watumwa wakakwea faasi na wantu wekuvotumwa waikenda inga watumwa uanga ya alizi. ⁸Yoyose mfuka tubwi adaha kwengia umo na hohose muntu mbonda ukanto nyoka adaha kumuuma. ⁹Yoyose msongo maiwe adaha kweumiza ayo na muntu msongoa mbao adaha kwehataisha kwa iyo. ¹⁰Kana nyoka ikauma kabla nkazati kufulahi ikyo nkamna faida mwa mfulahisha. ¹¹Kana nyoka ikauma kabla nkazati kufulahi ikyo nkamna faida mwa mfulahisha. ¹²Mbui za kanwa cha muntu mwenye vingo zina mbazi. Iya miomo ya mbahau yammeza mwenye. ¹³Kana mbui zivokazo kuwa mwe muomo wambahau waawa na ukaheza muomo wakwe waawa uzimzim wesaokotama. ¹⁴Mbahau aongeza mbui iyakini nkakuna mmanyanya chezacho. Ni ani mmanyanya baada yakwe? ¹⁵Suguti ya mbahau yawavaa wowo savyo nkawamanyanya hata baabaa ya kuta kwe mzi. ¹⁶M'mbui yako alizi kana mfaume ywako ni mbwanga mdodo na kana viongozi wako wavoka kaamu keo. ¹⁷Yakini kubalikiwa adizi enga mfaume ywako ni mwana ywa waungwana na kana viongozi wako wada ukati ukundwao kwa nguvu na nkio kwa ukozi. ¹⁸Kwa sibabu ya ubwa dagwa. Na kwa sibabu yakwese kugosoa ndima numba yapata uja. ¹⁹Wantu wembika nkande kwa useko, divai yaeta kinyemi mwe maisha na feza zagenyeza hitaji kwa kia kintu. ²⁰Wesekumwiigita mfaume hata mwe akii na wesekuwaigita wenao mai mwe gati dakoda kugona kwa via wadege we uanga wadaha kudoa mbui zako. Chochose chenacho mawawa chadaha kweneza mbui.

Chapter 11

¹Egaa mkate uanga mazi, kwa wendaupate vituhu baada ya misu mingi. ²Shiiki mkate na wantu mpungati, hata nane kwa ajii nkunauyanye ni mabay yani yendayoyeze mwesi. ³Kama mazunde yamema fua, yeusa yenye siya si. Na engu mti ukagwa kuelekea kusini au kueleka kaskazin hahose mti ugwiaka wenda usigaiye aho. ⁴Yoyose akauwae npeho nkanaadahe kuhanda, na yoyose mkauwa mazunde yadahika asekubonda. ⁵Kama wesavyo kuimanya sia ya npeho, walavia akuanyo mwana mweifu, savyoinyo nkudaimanya ndima ya Muungu, mwe kuumbae kia kintu. ⁶Keo handa mbeyu yako mpaka guoni, gosea ndima kwa mikono yako engu ikundwavyo kwa ajii nkumanya ni ini iozokokayo, waguoni au wekeo, au au ida zose zenda ziwe ntana. ⁷Kwei un'gaazi umwiie, na ni vintu kutamiza kwaajiii ya meso kudiona zua. Kama ⁸muntu akekaa myaka mingi, na aitamiwe yose mia na aafyee uanga ya misu yezayo kiza, kwa kuwa zenda zigenyee, kia kintu chezacho ni muye udagabi. ⁹Tamiwa mbwanga, mwe ubwanga wako, na moyo wako utamiwe msi wa ubwanga waka, utengee yada yedi ya moyo waka chochose mbele ya meso yako ukesekuwa, umanye kuwa Muungu enda akwete hukumuni kwa ayii ya vintu ivyo vyose. ¹⁰Usa maya kulawa mwe moyo wako na maamivu yoyose mwee mwii wako. Kwa sibabu ubwanga na nguvu zakwe ni muye.

Chapter 12

¹Naho mkumbuke muumba ywako mwe misi ya ujana kabla ya siku za ugumu nkazizati kweza, na kabla ya miaka nkaizati kubua wendahowambe, "minkitamiwa izo" ²Gosoa ivi kabla ya uangao wa zua na mwezi na ntondoo havizati kutenda kiza na mazunde kuuya badala yaa fua. ³Wenda utende ukati ambapo mlinzi ywa ikulu enda azingize na wagosi imala wenama, na wavyee wasagao kwembosa kwasibabu na nwacheche na wada wasungiiio mwe madii sha nkawaona vitana vituhu. ⁴Uwo utenda ukati wambao nyuvi zivugalwa mwe mizi, na sai=uti ya kusaga kusia wagosi wenda wavituiwenye kwa kukema kwa wadege na wia sauti ya vyee kusia, ⁵Ukati uo wenda uwe ukati wa wantu kuogoha vyekwenukavyo na hatai yeiko baabaani, na ukatu uo ambapo mlozi kuchakua maua, na ukati mabalale wendaho wabuutane wenye na ukati ambao hamu za asii zibuutwaho. Vituhu muntu aita mwe nyumba ya kae wasininikao waseeamwe mizi. ⁶Mkumbuke muumba ywako kabla ya sigi za hea kusegwa, au bakui da zahabu kutwiika, mazi kutwiika kisimani. ⁷Kabla ya mavimbi kuuya hatu yekuaho, na loho kuuya kwa Muungu mwekuiavya. ⁸Kana mosi wa muye," agombeka mwaimu, kia kintu ni muuye wagao. ⁹Mwaimu nee anaviugo nee awahinya wantu maalifu alisoma na kuazimu na kutunga mizali nyingi mwe mpangio. ¹⁰Mwaimu aondeza kugonda kwakutumia visibitisho zahili, mbui za kwei yekugookayo. Mbui za wenye viungo kana uchonkoo kana misumai yevyogongomewa kwa nyumbai, nee zeivyo mbui za mabwana mwe udugano wa misali zao, ambayo yafundishwa na muisi Yumwe. ¹¹Mwanangu tenda mnyanyi na kia kintu zaidi mwe ugososoaji wa vitabu ambavyo hakina kiheo. ¹²Mwanangu tenda mnyanyi na kia kintu zaidi ugososoaji wa vitabu vingi ambavyo hakina kiheo. ¹³Kiheo cha mbui baada ya kia kintu kusikika ni kwamba ni lazima umgimbike. Muungu na kuzitoza amlu zakwe, kwa kuwa idi ndindo jukumu dose da mwanadamu. ¹⁴Kwakua Muungu enda aete kia mbui kwe hukumu na kia kintu chekwafisacho, kitana au kibaya.

Song of Solomon

Chapter 1

¹Wia wedi, ambao ni wa Seemani. Mvyee mdodo akatamwii na mpenzi ywakwe. ²O, atinee kunibusu na mabusu ya muomo, wako kwa kua ukundiso wako ni wedi kuliko mvinyo. ³Mavuta yako ya kwesisa yana manukato matana, zina dako denga malashi yeeyayo, ivyo wavyee wadodo wakukunda. ⁴Nidoa kwako, na n'ndatiguuke. Mvyee akatamwii mwenye Mfaume kanegaa mwe vyumba vyakwe. Mvyee akatamwii na mpenzi ywako nina kinyemi, natamiwa kuhusu wewe, eka nishelehekee ukundiso wako; ni wedi kuliko mvinyo. Nihalisi kwa wavyee wekumwe kukunda. Mvyee akatamwii na wavyee watuhu. ⁵Mie akichuta mia ni mtana, nywie wana vivyee wa wagosi wa yelusalemu -mchuta inga hema za Kedili, muwatana inga mapazia ya Seemani. ⁶Wesekwehewa kwa sibabu nkichuta kwa sibabu zua dinoka, wana wa mame nee wana mbifya uanga yangu, wanitenda mtunzi ya minda mizabibu, mia mnda wangu wa mizabibu nkizati kuutunduia. Mvyee akatamwii na mpenzi ywakwe. ⁷Nambia, we nikukundae, waisia hahi mifugo ywako? N'hahi ihumwiizaho mifugo yako musu? Kwa mbwai niwe inga muntu muangadika mweiyoy mifugo ya wambuyazo? mpenzi yakwe akamtambaisa. ⁸Kana nkumanya ekye mtana mweao wavyee, tongea majato ya mifugo ywangu, na uise wana mbuzi wako hehi na hema da waisi. ⁹Nakuiganya mpenzi ywangu na falasi mtana ya kivyee mweao falasi wa magari ya falao. ¹⁰Mafunda ywako ni matana na mahambo, singo yako na mikufu ya madini. ¹¹Nndanigosoe mahambo ya zahabu yekuhanganywayo na feza. Mvyee akatamwii wenye. ¹²Ukati mfaume akawa kagona mwe usazi wakwe, malashi yangu yakasawanya halufu. ¹³Mpenzi ywangu ni kwangu inga kijauba cha malashi kigonacho nakio mwe matombo yangu. ¹⁴Mpenzi wangu ni kwangu inga kabundu ka maua ya hena mwe minda ya mizabibu ya Eni Gedi. Mpenzi ywakwe atamwii nae. ¹⁵Kaua, we u mtana mpenzi ywangu; kaua, we u mtana, meso yako ni kana ya ngiwa Mvyee atamwii na mpenzi ywake. ¹⁶Kaua, we umtanda, mpenzi ywangu, jinsi mtanda. ¹⁷Nguzo za nyumba yetu ni za matambi ya mielezi, na taa detu ni da matambi ya mibeloshi.

Chapter 2

¹Mie ni ua he tambalale, nyilolo mwe koongo mgosi akatamwia nae. ²Inga nyinyolo mwe izo ndaa ne weivyo wewe mpenzi ywangu mweao watuhu wose. Mvyee akamwiiia mwenye. ³Inga mti wa mpea weivyo mwe miti ya mzituni nee eivyo mpenzi ywangu mwe wada wagosi. nekaasi ya kizui chakwe kwa kinyemi mno na tunda dakwe dimwiie kwa laza yangu. ⁴Kanieta he wazo wa maakuli bendea yakwe uanga yangu mimi ukundiso. Mvyee akatamwiiia na mpenzi ywakwe. ⁵Nihuiisha kwa keki za mizabibu na kuniuisha na mapea kwa ajii nkizoofika na mapenzi mvyee akatamwia mwenye. ⁶Mkono wakwe wa kumoso usi ya mutwi wangu na mkono wakwe wa kuume wankumbatia. Mvyee akatamwiiia na wavyee watuhu. ⁷Nondeza muahidi nywie wandee wa Yehsalemu kwa swala na npaa ya mzituni. Kati nhamna mvooganye mapenzi yetu hata aho ndiho yasie yenye. Mvyee akatamwiiia mwenye. ⁸Sauti ya mpenzi ywangu iyo! O, uyo eza akasooka uanga ya miima akasooka mwe viima. ⁹Mpemzi ywangu enga swala au mwana mteke ywa npaa: kaua kagooka numa ya ukanto wetu aengemaa, 'kombokea he diisha akasungiiia he wavu. ¹⁰Mpenzi ywangu kamwiiia na mimi akamba, "Enuka mpenzi ywangu, mtana ywangu, tiite hamwe na mimi. ¹¹Kaua npeho yomboka, fua isia na ihoita. ¹²Maua yaawia mwesi, ukati wa kuhunguza matambi na wadege kuimba na sauti za ngiwa zassikika mwesii yetu. ¹³Mti wa tini udaahaza tini zakwe kijani na mizabibu yativa, yaavya malashi yakwe, Enuka mpenzi ywangu, mtana ywangu weze nami. ¹⁴Ngiwa ywangu, mwe miamba ya maiwe, mwe miamba yasi, mwe miima yekutatukayo, eka nione cheni eka n'tegeeze sauti yako, kwa kua sauti imwiie na cheni chako n'kitana mvyee akatamwiiia wenye. ¹⁵Wagwie mbweha kwa ajii yetu, mbweha wadodo wabanangao minda ya mizabibu kwa via mnda wa mizabibu wativa. ¹⁶Mpenzi ywangu ni ywangu nami ni ywakwe, ada henaho nyinyolo kwa laha. Mvyee akatamwia na mpenzi ywakwe. ¹⁷Kweitie mpenzi ywangu kabla npeho za guoni nkazizati kuvuma na vizui kuhauka. Kweitie tenda inga ayala au mwana mteke ywa npaa mwe miima ya maiwe mangi.

Chapter 3

¹Nakio mwe usazi wangu neee nnahovu na yeye nimkundaye, nikamuonda akini nchekumpata. ²Mwenye nikamba, vitongoji na gwiiyo, nenda nimuondeze, "Nkimuonda, akini kumpata. ³Waklinzi wanipata wekuwaho mwe dolia mwe mzi nikawauza, "Mmuona mndee ywangu? ⁴Nibaada ya mda, Nee namtoza na nchee kumweeke kiaga nekumweetaho nyumbai mwa mmaa gati kwa mmaa mwekunenua mimba. Mvyee akatamwii na wavyee watuhu. ⁵Nafaigwa mweise wandee na wagosi wa Yelusalem, kwa ayala na npaa wa kwemani kuwa nkamna mbanange mapenzi yetu kiamuo yendaho yasiye mwenye, Mvyee mdodo atamwii wenye. ⁶Kaua usazi wa Seemani, masujaa sitini wauzuunguka, wanajeshi sitini wa Israel. ⁷Woo ni wazoefu wa upanga na wanaujuzi wa nkondo. ⁸Kia mgosi ana upanga wakwe nkandai akejizatiti kwa maasi ya kio. ⁹Mfaume seemani akezenga kiti cha kifaume cha kwe nulww na mbao za Lebanoni. ¹⁰Nguzo zakwe nee zizengwa kwa feda; nyuma kiti na kikwa zahabu na kitambaa cha zambaa. ndani mwakwe nee kuhambwa na ukundiso na wandee wa wagosi wa yelusalemu. Mvyee mdodo atamwii na wavyee wa Yelusalemu. ¹¹Hita chongoi, wandee wa wagosi wa Sayuni, na mkauwe mfaume Seemeni, akavika siku ya wia, wakwe mwe siku ya kinyemi cha maisha yakwe.

Chapter 4

¹O, weee ni mtana , mpezi wangu, Meso yako ni ya huwa nyuma tambaa dako da cheni. Fii zako ni inga bunga da mbuzi daita asi kuawa kwe mwima Gilead.²Meno yako ni kN ngoto wekumogwao wa kaawa hantu hakusuntwa. Kiya yumwe ana pacha, na nkamna hata yumwe miongoni mwao mwekufiwa.³Mwomo wako ni kana uzigi mwenkundu:Mdo wako watama. Mafunda yako ni kana mani ya komamanga nyuma ya kitambua chako cha cheni.⁴Singo yako kana mnaa wa Daudi inga uzengwa mwe mnjooza wa maiwe, na ngao elfu mwenga ikazunguzwa uwanga yakwe nguo zose za wanajeshi. ⁵Matombo yako maida ni inga swala waidi mapacha wa ayala, wakada miongoni mwa nyinyoro.⁶Mpaka guoni ibuo na vizui vihauke, nondaniite kwe mwima wa mane mane na miima ya ubani. ⁷Wee ni mtana mwe kiya namna, mpenzi wangu na nkakuna mbui yako.⁸Soo nami naawa Lebanoni,mwai wangu Soo nami naawa Lebanoni, soo kuawa uwanga na Amana, kuawa uwanga ya Seneri na Herimoni, kuawa mwe da simba, kuawa mwe motubwi ya miima ya sui.⁹kuubawa moyo wangu, dada yangu, mwai wangu: kubawa moyo wangu, kwa kukauwa maa mwenga tu kwako kwangu, kwa mkufu umwe wa mwe singo yako.¹⁰Ni namna yani ukundiso wako weivyo mtana, dada yangu mwai wangu! Namna yani zaidi ukundiso wako weivyo bola kuliko npombe na haufu ya malashi yako kuiko manukato yeyose. ¹¹Miomo yako, mwai wangu yadoda asai na maziwa viasi ya ulimi wako, halufu ya nguo zako ni inga malashi ya Lebanoni. ¹²Dada yangu, mwa yangu ni bustani yeku fugwayo, bustani yekufungwayo chemchem yekufugwayo kwa mhuli. ¹³Matambi yako ni kisaka cha miti ya mikomamanga yenye matunda mbai mbai, na ya mimea ya hina na nardo. ¹⁴Nardo na zafalani, mchai na mdaasini hamwena aina zose za uvumba, manemane aa udi na aina mbaimbai za manukato. ¹⁵Wee ni bustani ya chemchem, kisima cha mazi safi, ukoongo useao kuawa Lebanoni. Mvyee mdodo akatamwiya ikedu. ¹⁶Enuka, kusi ya kaskazi: Soo, kusi ya kusini: vuna mwe bustani yangu ili manukato tyakwe yaave malashi. Mpenzi wangu na eze mwe bustani yakwe na kuda matunda ya saguo dakwe.

Chapter 5

¹Mcheza kwe bustani yangu, umbu dangu mwai ywangu; Nkikubanya udi wangu na manukato yangu. Nuida mzinga wangu na hasai yangu; Nkinywa mvinyo wangu hamwe na mee yangu; Wambuya nywani na mkolwe ni mapenzi. Mvyee mdodo eketamwiiza mwenye.²Neee nkigona, iya moyo wangu uwa wenuka mwe sozi. Sauti a mpenzi ywangu yatunta na kutamwiia, "Nivugwiia, umbu dangu mpenzi ywangu hua ywangu, ywangu mwese doa kwa kua mutwi wangu utota na matone, fii zangu na mnyozu wa keo."³Nkihambua joho dangu, lazima nivae vituhu. Nkisunta miundi ywangu; lazima miichafue?"⁴Mpenzi ywangu aika mkono wakwe he kidanga na moyo wangu wawaka kwa ajii yakwe.⁵Nchenuka kumvugwiia muango mpenzi ywangu mikono yangu ikawa yamiminika na udi, vyaa vyangu na mazimazi ya udi kwe kidanga cha muango.⁶Nkimvugwiia muango mpenzi ywangu iya mpenzi ywangu kahituka na kuita. Moyo wangu ukadidimia nikakosa tumaini. Nikamuonda iya nchekumpata; nikamwetanga, iya nkekunetika.⁷Walinzi wekuwao wazunguka mwe mzi wanipata mimi, wanigwisa ahasi na kunijeluhi; asikai kwe ukanto ne wadoa nguo yangu ya uanga. Mvyee mdodod akamwiia na wavyee wa kwe mzi.⁸Naomba uike kiaga, wandee wa Yelusemu kua mkamuona mpenzi ywangu, mmwambe naumwa sibabu ya ukundisho wangu kwakwe. Wavyee wa mz wakatamwiia na mvyee mdodo.⁹Mpenzi ywako ana wedi wani kuiko mgosi mtuhu, we ne mtana kati ya wavyee watuhu? Kwa mbwai mpenzi ywako ni yedi kuiko mpenzi mtuhu? mpaka tiuze tiike kiaga enga iki. Mvyee mdodo akatamwiia na wavyee wa mzi.¹⁰Mpenzi ywangu kaagizwa naho amweka mwe wagosi elufu kumi. ¹¹Mutwi wakwe ni zahabu ntana: fii zakwe ni laini na zachuta zenga kunguu.¹²Meso yakwe yenga ya hua nkandani mua ukoongo wa mazi, yasuntwa na mee, yagosolwa enga mikufu.¹³Mafunda yakwe yenga usazi wa manukato uavyao halufu ya malashi. Miomo yakwe ni nyololo, iseeayo udi.¹⁴Mikono yakwe nio ya mianzi, ya zahabu yekuzunguushiwayo mikufu; ifu dakwe ni hembe dekukubi kwado ni yakuti samawi.¹⁵Miundi yakwe ni nguzo za malimali yekui kwayo uanga ya zahabu ntana; ya kauwika yenga Lebanoni mitama enga mielezi.¹⁶Muomo wakwe umwie; ni wedi sana. Uyu ni mpenzi ywangu, na uyu ni mbuyangu wandee wa Yelusalemu.

Chapter 6

¹Mpenzi ywako kaitia kuhi' mtama miangoni mwe wavyee? laita na sia yani mpwnzi ili tikamu ondeza hamwe na wewe? Mvyee mdodo akatamwiia mwenye.²Mpenzi yangu kaita bustani yakwe, kwe sazi. zinunkiazo, kenda kuda kwe bustani na kukuba nyinyono. ³Mie ni wa mpenzi yangu, na mpenzi yangu ni yangu, na kuda mwe nyinyoro tawa kutamiwa. Mpenzi wa mvyee akatamwiia nae.⁴Wee umtana engu Tirza, mpenzi watama engu Yelusalemu, watisa engu jeshi denye bendea mbele.⁵Hitua yako hae namimi kwaajii yatendesha ukai fii zako zenga bunga da mbuzi dikoseeasi kulawa mwe mitelemko ya muima Gileadi.⁶Meno yakoyenga bunga da ngoto dikaseea kulawa kwe hantu ha kwehakwa. ⁷Mafunda yako yenga mani ya mkomamanga numa ya kitambaa chako cha cheni; Mpenzi wa mvyee atamwiia ikedu.⁸Kuna malkia sitini; masutia Semanini, na wavyee wadodo wesao. ⁹Njiwa yangu, mwese bato wangu,ni yeye mwe ikedu, ni maalumu wa mami yakwe, Nee Kipenzi cha mvyee mwe kumvyao, wandee wa Wezwangu wamuona na kumwetanga mbaikiwa, Wezwangu wanuona na kumwetanga mbaikiwa, Wamalikia na masulia na wamuona, wakamtogoa, kia wekugombekacho wamaliytia na masulia.¹⁰Ni ndai uyo mweaviiza engu kucha, mtana engu mwezi, mngaa engu zua, - watisa engu bendea ya jeshi?" Mpenzi wa mvyee akatamwiia mwenye.¹¹Nikaita he tundugua da miti ya mlozi kukaua mimea midodo koongoi ikakua. Kuona mizabibu ikasuka, na engu mikomamanga ikativa. ¹²Nkiwa na nyemi nakuhisi engu nkikwea gai da faasi da mwana mfaume, mpenzi wa mvyee akatamwiia nae. ¹³Hituka nyuma, hituka nyuma, wee mvyee kitomi Hituka nyuma, hituka nyuma ilindahe kudundwaa, mvyee mdodo akatamwia na mpenzi yakwe mbwai wadundwa, mvyee ukitomi; engu kwamba nasigiga mwe minjoozo miidi ya wasigigaji?

Chapter 7

¹Ni namna yani miundi yako yeivyo yaonekana ni mitana mwe viatu, mwana kivyee ywa mfaume,! Nyonga yako nikana mkufu, kana ndima ya wazengao.²Ukuvu wakoni kana duala sabakui hata deseku kosa mhanganyiko wa mvinyo. Ifu dako ni kana ngano yekuumuka yo na kuzunguusiwa nyinyolo.³Matombo yako maidi ni kana wana waidi waayala mapacha na yala. ⁴Singo yako ni kana mnaa wa npembe,meso yako ni kana ma ziwa ya Heshiboni mwe lango la Bathi "Rabim. Npua yaako ni kana mnaa wa Lebanoni ambao wakauwa Damasko.⁵Mutwi wako ni kana Kaemeli, fii mwe mutwi wako ni za zahabu size, Mfaume kastaajabishwa ni vifundo vyakwe vya fii. Ni ⁶namna yani weivyomtana na kuagozwa, mpenzi na matana yako.⁷Uwe wako ni kana mti wa mtende, na matombo yako ni ka na vifungu vya matunda. ⁸Matombo yako na yawe kana vifungu vya mizabibu na halufu ya npua yako ni kana mapea.⁹Muomo wako na uwe kana mvinyo bola, ukaseeya npaahoe kwa mpenzi ywangu. Ukateeya mwe miomo yetu na meno Mvyee mdodo atamwiia mwenye.¹⁰Mimi ni ywa mpenzi ywnagu na a'ntamani. Soo ¹¹mpenzi ywangu, tite chongoi ya mzi, tigone nakiyo mwe vijiji.¹²Tenuke mapema tite kwe minda ya mizabibu, tione kana mizabibu isitawi kana isuka na kana mikomamanga iavya maua. Hada nenda nikwenke penzi dangi.¹³Mitunguja yaavya halufu yakwe; mwe uvi wa tekaaho kuna mbaiya matunda mahya na yakae nikuwayo nkikuhi fadhia mpenzi ywangu.

Chapter 8

¹Vyedi ne kuwa kama kaka yangu, mwekonka tombo da mmaa. Ili kwamba kia mnikakuona chongoi, ne nkikubusu bila ya mtu kunizalau. ²Ninda nikuongoze na kukueta kwe nyumba ya mmaa na undaunifundishe. ³Mkono wakwe wa kumoso usi ya mutwi wangu na mkono wa kuume wanikumbatia. Uku mvyee atamua na wavyee watuhu. ⁴Nafaigwa muape, mabinti wa wagosi wa yerusalmu, kiuwa nkamna mvuu ge mapenzi yetu mpaka ndiho ya eiye yenye. wavyee wa yerusalemu watamua. ⁵Undai uyu mweza kuawa kwe nyika, kamwengamia mpenzi yake? Mvyee mdodo uku atamua na mpenzi wakwe, nkikwenua si ya mti wa mpea, hada mami yako ekudoaho mimba, hada akakuvyaa, eakefungua wewe. ⁶Niike kama mhuli kwe moyo wako, savia mhuli he mkono wako, kwa mapenzi yana nguvu inga mauti, mapenzi mazito nkayona kuuyauya kama uitavyo kuzimu, sese zakwe zalipuka, ni sese zazo, ni sese zenye joto kuliko moto wowose. ⁷Mazi ye kuzukayo nkayadaha kuukoma moto unu, wala mafuriko nkayada kuusa. Mgosi akaavya mai zakwe zose kwa ajii ya upendo, ukaimu wakwe undauzalauliwe. Kakize na mvyee mdodo wakatamua naye. ⁸Tima dada mdodo, na matombo yakwe nkayazati kufunduka. Ni kihi nndatimgosoe u mo akenda kutengulwa. ⁹Kama ni ukuta, nndati mzengee uwanga ya mnala wa fedha, Kama ni mwaango nndatiupambe kwa mbao za enezi, Kavyee kadodo katamua ukedu. ¹⁰Nkiwa ukuta, akini matombo yangu sasa ni kama nguzo imaraivyo nkidaaha kaye he meso yakwe. Kavyee kadodo katamua mwenye. ¹¹Sulemani kawa na mnda wa mizabibu uko Baali Hamoni. Kawakodishia wada ambao wandawaditunze. Kia yumw aondigwa aete Shekeli elfu mwenga za hea kwa matunda yakwe, ¹²Mnda wa mizabibu ni wangu, shekeli elfu mwenga ni kwako, Sulemani mpenzi, n shekeli mia mbii ni za wada watunzao matunda yakwe. Mpenzi mvyee etamua naye. ¹³Wew mwekaa aha he bustani, wambuya wangu wategeeza sauti yako, eka nami misikie sauti pia, kavyee kadodo katamua na mpenzi wakwe. ¹⁴Kinyanyi, mpenzi wangu, na uwe kama mphaa, au kazana mphaa mwe miima ya manukato.

Isaiah

Chapter 1

¹Maono ya Isaya mwana Amози ekuyaonayo kuhusu Yuda na Yerusalemu mwe vipindi vya utawala wa Uzia, Yothamu, Ahazi, na Hezekia, wafaume wa Yuda. ²Tegeeza we mbiingu ika gutwi weesi kwa via Yahwe kagombeka nkiwatundua na kuwaea wana, mia wanihituka. ³Ng'ombe ammanya muumfuga na mphunda amanya hantu aikiwaho nkande, mia Israeli nkawamanya, waa nkawaelewa. ⁴Ole! Taifa, wenao zambi, muntu muovu, wana wa wenao zambi, wana waitao mhitu wonda wamdwardwaiza Yahwe, wambea mtakatifu ywa Israeli, webahau wenye kuawa kwakwe. ⁵Kwa mbwai wasongwa ni kutoigwa? Kwa mbwai wasongwa ni kuasi kimhomno? Mutwi wose wanibwenga moyo wose unifa. ⁶Kuawa kwe wayo wa muundi mpaka kwe mutwi kia hantu ni maimetu ni maonda na visogoo viwisi vyekabadigwavyo mwazi ambavyo nkavizati kufungwa, kusuntwa, kuwafunga vionda vyao waa kuwahonya kwa mavuta. ⁷Sii yenu ibanangwa; mizi yenu yokwa moto; na minda yenu-- mbele, wageni waibananga, wahadwandwaika kwa ubanasi wekugwishwaho ni wageni. ⁸Mdee Sayuni kabadwa enga kumbii mwe munda wa mizabibu, enga kizui mwe munda wa matango enga mzi uombezao. ⁹Ati Yahwe ywa majeshi nee nkekutibada kwa mda mjihi nee tiwa enga Sodoma, nee tiwa enga Gomora. ¹⁰Tegeezani mbui ya Yahwe, nywie viongozi wa Sodoma; tegeezani shaia ya Mungu ywetu, nywie wantu wa Gomora: ¹¹"Makafaa yenu ni mangi kiasi chani kwangu?" amba Yahwe. "Nkisikia mno kuhusu kafaa denu da mwana ngoto, na mnyama mwe kunona, na mpome ya ng'ombe, mwana ng'ombe, ema nkavinirawia. ¹²Wekwezaho kuonekana bele yangu, Ni ndai mwekukunda idi kwako, kajatu mwe mahema yangu. ¹³Msekueta vituhu makafaa yesayo; mana zanigenyezea uchama mkongana mwe msi wenu mhya wa mwezi wa sabato-- Mimi nkidaha kuzizimiza mikuntano inu ya waovu. ¹⁴Naihiwa ni kinyemi chenu kihya cha mwezi na vinyemi vye kusagulwavyo, ni mpumundu kwangu nkisokea kuyenua. ¹⁵Ivyo basi mtawanyaho mjikono yenu kwe maombi, nkina nimikaue hata kama mkaombesa nki nimategeeze mikono yenu imemu mpome. ¹⁶Kesunteni, mweng'aze wenye usani watendo maovu mbele ya meso yangu ekani kugosoa zambi; ¹⁷efundisheni kugosoa watana, ondani ukwei mwese kuwasimanya, wenkeni haki yatima, indani wajane. ¹⁸Soni sasa, soni tiambizane, amba Yahwe, etiho zambe zenu ni nyenkundu enga bendera zando ziwe nyeupe enga seluji; etiho ni nyekundu enga mpome zonda ziwe enga sufi. ¹⁹Kama ukakunda na kutii unda ude matana yasi, ²⁰mia ukaemea na kuhituka, paange donda dikudagamize mana Yahwe kagombeka. ²¹Kwa viivih mzi we kuaminiwao ukawa na kianga! Nee ni mzi wekuao na usawa na haki, mia sasa

umema kukomana. ²²Feza zenu zichafuka na mvinyo wenu ubiganywa na mazi. ²³Viongozi wenu wamhituka Zumbe Mungu watenda wambuya wa wabavi; yeyose mkunda lushwa na kuiguukia, nkawa wajali yatima, waa wajane wezao wakenyanyatia mbele zao. ²⁴Idi nee agiiyo da Zumbe, Yahwe ywa majeshi, shujaa ywa Israeli: Ole wao! nonda nido hatua kwa wada wemhitu na mimi na nondo ni waazibu wada wahiganao na mimi; ²⁵Nnda ni uhitue mkono wango kwako nnda ning'aze chuma che kusakaacho na kuusa nkutu yose. ²⁶Nonda niinde hukumu yako enga yekuavyo aho bosu na washauli wako enga yekuavyo aho bosu, nee ndiho mwetangwe mzi wa haki, mzi wa mpeho. ²⁷Sayuni yanda ikombolwe kwa haki na ndio wasosoe kwa haki. ²⁸Waasi na wenao zambi wonda wadagamizwe kwa hamwe na wondao wawe mhitu na Yahwe wanda wacomwe. ²⁹Wonda uone soni kwa miti ya mialoni we kuikundaya, wada uwe na hofu ya bustani wekuisaguayo. ³⁰Unda uwe enga mualoni ambao mani yakwe yafubaa enga bustani yesiyo mazi. ³¹Muntu mwe nguvu anda awe enga kintu kikavu, ndima yakwe ni kuavya sese; zonda zake moto kwa hamwe, nkakuna hata yumwe moonda adahe kuukoma.

Chapter 2

¹Vimtu ekubunkwiiwavyo Isaya mwanangwa ywa Amoji mwe sozi, vimtaavyo Yuda na Yerusalemu. ²Naho vyenda viyawiiye mwe misi ya mwisho, uda mwiima wa nyumba ya Yahwe wenda ulehezwe utende muwe visivu naho wenda wenulwe uwanga ywa viima na mataifa yose yenda yadugane hada. ³Wantu wangi wenda weze wambe, "Hacheni, titeni uwanga ywa mwiima wa Yahwe, mwe nyumba ya Mungu ywa Yakobo, hambwe abuza kutihinya siya zakwe kumwe tibuze yenda iite shaiya na gango da Yahwe denda dilawiiye Yerusalemu. ⁴Enda ateganye gatigati ya mataifa naho enda awaamuwe wantu wose, wenda wayagong'onde nyundo mapaange yao yawe magembe, na maguha yao inga ya kuania ndoana; taifa nkadima denwiiye upanga taifa tuhu, waa nkawana wefunge kutowana nkondo vituhu. ⁵Nyumba ya Yakobo, hacheni, na tiambagiye mwe ung'ao wa Yahwe. ⁶Kwa viya muwateekeza wantu wenu, nyumba ya Yakobo, wakavizwa ni fika kulawa awiyo dazua na utowa iyamuo inga wafilisti, naho wafaigwa ni utozana mikono na wana wa wageni. ⁷Si yao imema heya na zahabu naho utaajii wao nkauna mihaka, viya viya si yao imema faasi, waa nkakuna mihaka ya magari. ⁸Si yao viya viya imema vizuu, wavika ndima za mikono yao wenye, vintu vyekugosolwavyo na vyaa vyawo. ⁹Wantu wenda wenama si, na kiya yumwe enda agwe si; aho mwese kuwenuwa. ¹⁰Hitani hantu he mabaawe mwefise mwe sanga kwa woga wa Yahwe na kwa udeeko wa saka dakwe. ¹¹Mntu mkauwa na ngeezi enda aseezwesi, na kibui cha wantu chenda kiseezwe si, na Yahwe mwenye enda enulwe musu uwo. ¹²Mana kwenda kuwe na musu wa Yahwe ywa majeshi anenamiye yeyose mwefena na kwekankamuwa, na amheze yeyose mwe kibui na enda aseezwe si- ¹³na kusukiza miti ya Lebanoni yekulehayo, na kusukiza mialoni ya Bashani. ¹⁴Musu uwo wa Yahwe ywa majeshi yenda isukize miima yose miye, na kusukiza viima vyose vyekulehavyo, ¹⁵na kusukiza minaa miye na kiya ukanto wekwenukiawo, ¹⁶na kusukiza meikebu zose za Tarshishi, na vigombo vitana vya meli. ¹⁷Kibui cha mgosi chenda kiseezwesi, na kibui cha mgosi chenda kigwe; Yahwe mwenye enda enulwe musu uwo. ¹⁸Vizuu vyose vyenda viuswe. ¹⁹Wagosi wenda wengie mwe vyabu vya maiwe na nyina, kwa woga wa Yahwe, na kwa udeeko wa wazo wakwe, endaho enuke na kuitisa si. ²⁰Musu uwo wantu wenda wavyase vizuu vyawo vya heya na zahabu wekugosoavyo wenye vya kuvikiya - wenda wavyasiye mhanga na nundu. ²¹Wantu wenda wengiye mwe maiwe kwembokeya mwe sasu za maiwe yekusakaayo, kwa woga wa Yahwe na udeeko wa wazo wakwe, ²²wese kumzumia mntu mwene muye ulawiyao mwe mphua yakwe, kwa vyo vyose viya?

Chapter 3

¹Kauwa, Zumbe, Yahwe ywa majeshi, yuhehi kuwadoa Yerusalemu na Yuda wasaidizi na wandima wasambazaji wese wa mikate, wasambaji wose wa mazi; ²muntu mwe nguvu, shujaa mwaahi, nabii dalili za mtakusoma, na mzee; ³nahoza wa hamsini, laia husika, mshauli fundi mtaajiwa, na msawi kingongongo. ⁴Nendanimuike mbwanga tu inga kiongozi wenu mbwanga enda awaongoze wowo. ⁵Wantu wenda kumeswameswa kia yumwe yumwe na kia yumwe na mwe hehi yakwe; wana wawatusi wazee na mivutano yenda iwenke ngavungavu wahishimiwa. ⁶Mgosi enda atozeeze ndugu yakwe mwe nyumba ya tatiakwe na kugombeka, 'Una nkazu; uwe kiongozi ywetu, na uharibifu huu uwe mikononi mwako. ⁷Musi uo enda atoe vuzo na kugombeka, nkainaiwe uganga nkina mkate waa vya kwehamba. Nkana anigosoe kuwa kiongozi wa wantu. ⁸Kwa ajii Yerusalemu kuna matumatu, na Yuda igwakae kwa sibabu ntamwiizi zao na matendo yao ya mhitu na Yahwe, wahigana na meso ya utukufu wakwe. ⁹Kauwa vyeni vyao vyashuhudia mhitu nao; na wenda wagombeke zambi zao inga Sodoma; nkawana wazifise, Ni mbi yao! maana wakamiisha janga dao wenye. ¹⁰Umwambe muntu mwenye haki kwamba yendaiwe vyedi, maana wenda wada matunda ya matendo yao. ¹¹Ni mbui yao wakosao yatenda vibaya kwa yeye, maana maiho ya mkono yakwe yendayagosoke wakwe pia. ¹²Wantu wangu, wanangu wawakandamiza, na wavyee wawaongoza vibaya, na kuwahanya mwelekeo wa sia yenu. ¹³Yahwe gooka uanga ya mashitaka; yeye kagooka kushitaki wantu. ¹⁴Yahwe endaeze na hukumu uanga ya wazee na wantu wao na viongozi wao: "Kubananga mnda; nyala kulawa kwa masikini ziuko kwe nyumba zako. ¹⁵Kwa mbwai wahonda wantu wangu na kutindiga vyeni vya masikini?" Idi ni gombeko Zumbe, Yahwe ywa majeshi. ¹⁶Yahwe agombeka ivyo kwa sibabu wana vivyee wa Sayuni wegamba, wenda ikedu, mitwi yao i uanga, na kutaniana kwe meso yao, na kukunda kokose waitako na kuamua upatu kwe miundi yao, ¹⁷kwa iyo Zumbe endaagosoe utamu wa mahee kwe mitwi ya wanavivyee wa Sayuni, na Yahwe endaawagose upaa. ¹⁸Musi uwo Zumbe endause mahambo matana yeuko kwe nkunguvi ya miundi, bendi ya mitwi yao, kaya zao; ¹⁹bangii za magutwi, bangii za miundi na ntaji zao; ²⁰kitambaa cha mutwi, cheni za miundi, mafungu na makasha ya malashi na haiba ya bahati. ²¹Endaava bangii na kipini kwe mpua; ²²shangwe za mahambo, mapazia na mabegi ya mwemkono; ²³vioo vya mwemkono, sanda ntana, vilemba vya mitwi na ntaji. ²⁴Badii ya manukato matana kwendakuwe na halufu mbaya na badii ya ukunda, nkamba, kugubika kwa hambo da gunia; kugea alama mwe mwii kwa moto badaa ya utana, ²⁵na wagosi we nguvu wendawagwe kwe nkondo. ²⁶Lango da Yerusalemu deyayala na kweyayata; na endakuwa ikedu kekaa sii ya alizi.

Chapter 4

¹Msi uwo wavyee saba wendawamdoe mgosi yumwe na kugombeka, "Tendatide nkande yetu wenye, tendatehambe nguo zetu wenye. Mia tendatikunde kudoa zina dako ili tiuse soni zetu." ²Na msi uwo tawi tana da Yahwe na utukufu, yendayawe na umwiie mtana na kukundwa kwa wada wekaao Israeli. ³Yendaiawiie kwa yuda mwekubadwa Sayuni na wada wasikusigao Yerusalemu wendawetangwe watakatifu, yeyose mwekugondwa sii mwekaa Yerusalemu. ⁴Inu yendaiawiie hada ambaho Zumbe endaasunte uchafu wa wandee wa Sayuni, na endaasunte madoa ya mpome kuawa mwe yerusalemu, kwa namna ya roho ya kuaha na roho ya kuhya na moto. ⁵Vituhu uwanga ya mwiima wose wa Sayuni na hantu hakudugana, Yahwe endagosoe wingu na mosi wakati wa musu na moto un'gao wakati wa kiyo; na yendaiwe dali uwanga ya utukufu wose. ⁶Kwendakuwe na kizui hantu wekaaho musu kuzuia zua na guukio na gubiko kuawa kwe mawimbi ya fua.

Chapter 5

¹Eka niimbe kwa mpendwa ywangu mtana, wia wa mkundwa ywangu kuhusu munda wa mzabibu. Mpendwa ywangu ana munda kwe mwiima wenao mbolea. ²Aima, ausa maiwe na ahanda mbai ya mizabibu ambayo ni ntana. Na azenga ingo gatigati ya munda afuka shinkizo mwe uo munda. Agoja mzabibu uvyae matunda akini wavyaa zabibu za polini. ³Kwa iyo sasa, wakazi wa Yerusalemu na wantu wa Yuda, avya muaho kati yangu na munda wa mzabibu. ⁴Je ni kintu chani cha ziada wadaha kukigoso kwe munda wangu wa mizabibu ambacho nchee kukigoso? n'tazami aho uvyae matuda, kwambwai wavyao matunda ya polini? ⁵Sasa nenda nimyambie kintu ndicho n'gosoe mwe munda wangu wa mzabibu: nenda niuse gwegwe, nenda niuhitue kuwa maisio, Nenda nibonde ukanto wakwe si. Ne yenda ijatwe si. ⁶Nami nendani uibanange nkauna uhaiwe wala kuimwa iya nenda niuse mbigii na miwa; nami nenda niyaamuu azunde yasekuinyeshea fua uwanga yakwe. ⁷Mana mnda wa miabibu wa Yahwe Zumbe ywa majeshi ni nyumba ya Israeli, na muntu ywa Yuda nee mazao yakwe ya kuagiza, aigoja haki akini badii ya haki kuna kukoma, maana haki, akini badii yakwe ni vuzo dikakunda wambiizi. ⁸N'mbui zao waunganao nyumba kwa nyumba, munda kwa munda kiamuo wabinda na usigaa mwenye munda! ⁹Yahwe ywa majeshi kanambia mimi, nyumba nyingi zendaziwe mwazi, hata nkuu na zivutiazio nkakuna mwenyezi yoyose. ¹⁰Mana minda ya mizabibu ya nila kumi nkiavya basi mwenga du, na homeli ya mbeyu yenda iavye efa du. ¹¹N'mbui zao wenukio kiokio kuondeza mphombe nkai, wada wekaao mpaka kio kikuu mpaka nphombe yaka moto. ¹²Washehekea kwa kinubi, kinanda, kigoma, fiimbi na mphombe akini nkawazimanye ndima za Yahwe, wala nkawazikau wa ndima za mikono yakwe. ¹³Kwa iyo wantu wangu waita kifungoni kwa kukosa uweewa, viongozi wao wakutunywa wasina na saa, na wantu wao nkawana kintu cha kunywa. ¹⁴Ivyo basi kuzimu kuomeea mwiyo wakwe na igubua kanwa chakwe kwa kiasi kikuu; watakusoma wao, viongozi wao, manabii na wenao kinyemi miongoni mwao wendawasee kuzimu. ¹⁵Muntu enda akungumizwe kwenama si na watu wenda wawe wazizitizi na meso yao ya kibui yenda yasigwe si, ¹⁶Yahwe ywa majeshi enda enulwe mwe haki yakwe na Mungu mtakatifu enda eonyese kuwa mtakatifu kwa haki yakwe. ¹⁷Nee ngoto ndiho waiswe kana we kwe maisio yao wenye, na mwe ubanasi, ngoto wendawaiswe kana wageni nye, na mwe ubanasi, ngoto wendawaiswe kana wageni. ¹⁸Nmbui yao ao wavutao hamwe na waovu kwa uzigi wesaokuwa na maana na wavutao hamwe na zambi kwa sigi za gai. ¹⁹N'mbui kwa wada wagombekao, "Basi na Mungu agosoe kinyanyi, basi agosoe kinyanyi ili tidahe kuona kiawiiacho, na tiake mipango ya mtakatifu ywa Israeli yeze ili tiimanye." ²⁰N'mbui zao wetangao uovu wedi na wedi ni uovu iwakilishayo kiza kana mng'ao kana kiza; iwakilishayo kintu kiwawacho kana chemwiiye, na chemwiiye kana kiwawacho! ²¹N'mbui zao wada wenao viugo mwe meso, na viugo kwa uweewa wao! ²²N'mbui zao ambao ni washindi kwa kunywa mphombe, na wazoefu wa kubiganya mphombe nkai; ²³ambao wahulu kumwenka haki mgosoa maovu, na kuwanyima haki wata haki! ²⁴Ivyo basi kana ndimi za moto zidavyo mabua, kana mani makavu yokwavyo ni moto, ivyo basi mazindo yakwe yendayavunde na maua yendayapepeuke kana mavumbi. Inu yenda iawii kwakuwa waiemea shaia ya Yahwe ywa majeshi, na kwa sibabu wabeya mbui ya mtakatifu wa Israeli. ²⁵Ivyo basi maya ya Yahwe yaka uwanga ya wantu wakwe. Kaunyoosha mkono wakwe uwanga yao na kuwaazibu wowo. Miima yenda isingisike na maiti ni kana mafusi mwe mzi. Mwe mbui zose izi mbifya yakwe nkaizati kuhungua, badii yakwe kanyoosha mkono wakwe chongoi. ²⁶Enda akweze bendela ya utangio hae na mataifa na anda avuzie fumbi kwa wada ambao wa mwisho ya si. Kauwa wendaweze wakaguuka maa mwenga. ²⁷Nkakuna taili wala ngovai kati yao; nkakuna msinka wala kugono usisiza. Au kana mkanda wekweegeao, wala sigi za viatu kudumka. ²⁸Mahosa yao ni makai na uta wao wekunga kwato za faasi wao ni kana iwe na gai dao maguudumu yakwe ni kana miwa. ²⁹munguumo wao wenda uwe kana wa simba, wenda wabume kana mwana wa simba. Watanguruma na kukamata mawindo na kuvuta mbali, na hakuna hatakeyekolewa. ³⁰Siku hiyo Wendawabume uwanga ya mawindo kana via bahali kwa kishindo. Yoyose mwendaakauwe si, enda aone kiza na suuba; hata mng'ao wende utendwe kuwa mzize kwa mazunde.

Chapter 6

¹Ukati uda wafiye ya mfaume Uzzia, nkimuona Zumbe akekaa mwe kiti chake cha enzi; ne kawa uanga na hantu hekwenukaho, na pindo da vazi dakwe dimema hekaluni. ²Uanga yakwe kuna maselafi; kia yumwe ana mawawa mtandatu; maidi yagubika cheni chakwe, na maidi yagubika miundi yakwe, na maidi yakupuukia. ³Kia yumwe etangana na mweziwe na kugombeka, "Mtakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu. ni Yahwe ywa majeshi! Sii yose imema utukufu wakwe." ⁴Misingi ya vizingiti ishitulwa kwa mwiiyo wa mntu mwe chongoi, na nyumba imema mosi. ⁵Nee amba, "Ole wangu" nasitahili azaba maana mie ni mntu mwenye miomo michafu, na nekaa na wantu wenye miomo michafu, maana meso yangu yamuona na mfaume, Yahwe, Yahwe ywa majeshi. ⁶Nee yumwe wa maselafi akasooka uanga yangu; mkononi mwake akawa kenua makaa ya maiwe yang'aayo, kayadoa kwakoleo mazebauni. ⁷Akaudonta muomo wangu kwa makaa ya mawe na akagombeka, "Kaua, makaa ya maiwe yatoza miomo yako; maovu yako yauswa, na zambi zako ziihwa kwa idi." ⁸Nkisikia mwiiyo wa Bwana ukagombeka, nimtume ndai; n'ndai andaaite kwa miaka yetu?" Ne namba, ni aha; ntume mie." ⁹Akamba hita na uwambe wantu, 'mwategeeza akini nkammanya; akaua akini nkamkaua. ¹⁰Hita ugosoe mioyo ya wantu awa kua migumu, na magutwi yao kua mazito, na meso yao kua tuntu. Ivyo basi wadaha kukaua kwa meso yao, kutegeeza kwa magutwi yao, na kumanya kwa mioyo yao wakahituka na kupocha. ¹¹Ne nagombeka, "Bwana, mda wani?" Akaandua, mpaka mzi undaoupate ajai na kubanangwa na hasiho wekazi, na nyumba nkazina wantu, na sii igwa mwe ukiwa mtupu, ¹²na mpaka hada Yahwe endaho awegae wantu hae, na upweke wa sii ni mkuu. ¹³Ata kana makumi ya wantu wandawabaki kwe sii, indaibanagwe kwa maa ntuhu kana mwaloni ukusegwao asi na sina dake dikabakia, mbeyu takatifu kwe kiziki chakwe."

Chapter 7

¹Msi uda wakati Ahazi mwana ywa Yothani mwa ywa Uzia, mfaume ywa Yuda, Rezeni mfaume wa Amramu, na Peka mwana ywa Remaelia, mfaume ywa Israeli, newaita Yerusalemu kutoana nkondo nao, mia nkawekudaha kuvota nkondo. ²Itaaliwa kwa nyumba ya Daudi kuwa Amramu keunga na Efraimu. Moyo wakwe na moyo wa wantu wakwe ukazingiza, kama via miti ya mazituni ipepeavyo kwa nkusi. ³Nee Yahwe akamhinya Isaya, "Hita chongoi na mbwanga wako, Sheari Jashubu ukakindane na Ahazi mwisho wa mfeeji wa biika da uanga kwe sia nkuu ya uwanja Dobi. ⁴Mhinye, 'awe makini, awe mtwiivu, asekuogoha au kutiswa kwa kuwa ya mikia inu miidi ya vingi ivi vilawavyo moshi, kwa kuwa ya maya nkuu ya Resini na Amramu, na mwana wa Remalia. ⁵Amramu, Ephraimu, na mwana ywa Remaeli wapanga mabaya juu yako; wagombeka, "sooni tiwavaie Yuda na kuwatisa, ⁶sooni tepange na timwiike mfaume wetu ndani ya Yuda, mwana wa Tabaeli." ⁷Zumbe Yahwe agombeka, "Nkainaiawie, ⁸maana mtwi wa Amramu ni Damaskasi, na mtwi wa Damaskasi ni Rezini. Ndani ya miaka sitini na shano, sozi za Ephraimu zindazisambae na nkahana hawe na wantu. ⁹Efraimu ni mtwi wa Samaria, na mtwi wa Samaria ni mwana wa Remaria. Na kama nkanaagooke imala kwe imani yetu, hakika nkamnamuwe salama." ¹⁰Zumbe akatamwia vituhu na Ahazi, ¹¹"Omba ishala ya Yahwe Mungu wako; omba juu ya ido kwa kina au kwa kiwango cha juu." ¹²Lakini Ahazi agombeka, nkinaniombe wala kumgeza Yahwe." ¹³Ivyo Isaya akaandua, "tegeeza, nyumba ya Daudi. Je nkaikutosha kwa wantu kuugeza uvumilivu wa wantu? Je ni lazima kuugeza uvumilivu wa Mungu? ¹⁴Ivyo basi Mungu mwenye andaawenke yeye mwenye ishala: kaua, mvyee bikila andaapate mimba na kuvyaa mwana, na andaamwetange Emanueli. ¹⁵Andaade siagi na asai na wakati amanyaho kuyaemea maovu na kusagua matana. ¹⁶Maana kabla mwana nkazati amanye kuyaemea maovu na kusagua matana, si ambayo wewe waichukia mfaume indaiwe ukiwa. ¹⁷Yahwe andaaete juu yako, juu ya wantu wako, na juu ya nyumba ya tati yako msi nkazekutimia tangu Efraimu ekumhokeaho Yuda- andaamuete mfaume wa Asiria." ¹⁸Mda unu Yahwe andaavazie fiimbi kwa ajii ya kweisa kulawa mkondo wa uhae wa Misri, na maana nyuki kulawa si ya Asiria. ¹⁹Zindazeze na kwekaa si ya korongo, ndani ya panga ya miamba, kwe visaka vya miwa, na kwe maisio. ²⁰Kwe mda unu Bwana andaamoge kwe mtwi na fii zakwe miundi kwa wembe wekuazimwao mto Efrarae-- mfaume ywa Asiria - na viavia undausunte ndevu zose. ²¹Msi uo, mntu andaahifazi ndama na ngoto waidi, ²²na kwa kuwa maziwa yandayo ya patikane ni mengi, andaade siagi, maana kia andaye asigae kwe si andaade siagi na asai. ²³Mda unu, kundakuwe na maelfu ya mizabibu na samani elfu za shekeli, nkanakuwe na kintu zaidi ya kuzalisha mbigili na miwa. ²⁴Wantu wagosoa hada kuinda kwa uta, kwa kuwa si yose indasalishe mbigili na miwa. ²⁵Wandawekae hae na viima vindaviimwe kwa gembe, kwa kuwa ya hofu ya mbigii na miwa, lakini aho handahawe hantu ha kuisia ng'ombe na ngoto

Chapter 8

¹Yahwe kanambia mimi, "Doa meza nkuu na ugonde uanga yakwe, 'Maheri Shalal Hash Baz.' ²Nondanisague mashahidi waaminifu wanishuhudie mimi, kuhani Uria, Zakaria mwana wa Yeberekia." ³Neenaita kwa uyo nabii mvyee mwekupata ndaa na kumvyaa mwana. Halafu Yahwe akanambia, "Mwetange zina dakwe Shalal Hash Baz; ⁴Mana kabla mwana nkazatikumanya kuia, 'Tate, 'Mame; utajii wa Damaskasi, na mateka wa Samaria wondawadoigwe ni mfaume wa Asiria. ⁵Yahwe katamwii na mimi vituhu, ⁶Kwa sibabu wantu awa wayaemea mazi ya Shiloh na ni kinyemi kwa Rezeni na mwana wa Remalia, ⁷Ivyo basi Zumbe yuhehi kuwaetea mazi ya mto, yenye nguvu na mangi, mfaume Asiria na utukufu wakwe n'ndaweze uanga na kwembokea uanga ya mifeeki yakwe na yondaibohoe uanga ya nkingo zose. ⁸Mto n'ndaubohoe kuelekea Yuda, n'ndaubohoe mpaka kubua kwe singo yakwe. Mawawa yakwe yekunyooshwayo yondayamemeeze upana wa sii, Emanueli." ⁹Nyie wantu mwendambondeke ntii ntii, Tegeezani, nyose mwekaao sii ze hae; jiandaeni wenye na mwendambondeke ntii ntii. ¹⁰Ondaugosoe mpango, iyaakini nkauna ugoeswe ndima; mana Mungu yu hamwe naswi. ¹¹Yahwe kanambia mimi, kwa mkono wako wekutintimaa juu yangu, na kaniemeza nesekwenda mwe sia za wantu awa. Nesekusema, ¹²Ni songanyi habai ya mbui ambayo wantu nkawanawaseme, ni songanyi mweyekuwa na matu na waa mweyekuogohi. ¹³Yahwe wa majeshi ndiye mumhishimu kana mtakatifu; ye nee ndiyemmuogohi na yeye nee ndie mumhofie. ¹⁴Mtakatifu; akini n'ndaawe kana iwe kikwazo na bawe da kwekwaza kwa nyumba zose za Israeli. Na ondaawe mtego kwa wantu wakwe Yerusalemu. ¹⁵Wangi wondawekungwae uanga yao na kugwa na kubondeka, na kutekwa na kugwiwa mateka. ¹⁶Ufungu uo ushuhuda, gea mhuli, na uwenke wafuasi wangu, ¹⁷N'ndanimhufiize Yahwe, mfisa cheni chakwe kuawa nyumba ya Yakobo; nondanimhufiize yeye. ¹⁸Kaua, mimi na wana ambao Yahwe kanenka mimi ni utangio na vihii mwe Israeli kwa Yahwe wa majeshi yeye mwekaa mwiima wa Sayuni. ¹⁹Wondawakwambie wewe, "Ondeza habai kwa wantu wenye mphepo na wasawi", ambao inga wadege na kupokosa dua. Akini nkawanawaeke kuondeza habai kwa Zumbe Mungu wao? Je waite kwa wantu wekuumbwao mzimu badii ya wada we meso? ²⁰Kwa shaia na kwa ushuhuda! kana nkawana wazigombeke mbui izo ni kwa sibabu nkakuna ung'azi wa kiokio. ²¹Na wondawemboke gatigati ya sii kwa sungu nkuu na saa. Wekuaho na saa, wapatawa ni maya na kumkuumiza mfaume ywao, na wakahitua meso yao uanga. ²²Wondawaikaue sii na kuona ziki, kiza, na ukandamizaji wa viza. Wakegalwa kwe sii ya kiza.

Chapter 9

¹Viza yondaiusigwe kwa yoyose mwenye suuba. Mwekipindi cha bosi kaigasoni si ya Zebuluni na si ya Naftali, iyakini kipindi chezacho ndaaitende itunywe, sia itayo bahalini, mbele ya Yordani na mataifa ya Galilaya.

²Wantu wendao mwekiza waona ung'azi mkuu, wada wekao mwesi ya kizui cha mauti ung'azi wako uanga yao.

³Kudigenyea taifa; kugenyeza kinyemi chao. Watenda kinyeme hemeso yako kana kinyemi cha kipindi cha ubosi inga wantu waivyo na nyemi wapakangana nyara.

⁴Kwa ajii nila ya mphuumundo yakwe, boriti mwe mawega yakwe, ngoda ya mtakukandamiza kuisawanya sozi inga misi ya Midiamu.

⁵Kia buti dijatado gasia na vazi disia mwe mphome yondayokwe mavuta kwa moto.

⁶Kwetu moto uvyagwa, kwetu moto uawa, na mtawala n'nda awe mwe mawega yakwe; na zina dakwe n'ndaetangwe mshauli ya kihii, Mungu mwenye nguvu, Tate ya milele Mfaume wa mpheho.

⁷Enzi yakwe na mpheho yakwe nkaina ihee, mana atawala mwekiti cha enzi cha Daudi, na uanga ya ufaume wakwe n'ndaavoke kuaha haki, kuvokea isasa na hata milele. Bidii ya Yahwe ywa majeshi n'ndaitende aya.

⁸Zumbe kaagiia mbui mwe Yakobo, nee yagwa mwe Israeli,

⁹Wantu wose n'ndawamanye, Hata Samaria na wekao wose Samalia, watamuia kwa kibui na moyo wa kibui,

¹⁰Maofali yagwa, mia n'ndatizenge vituhu kwa iwe da patasi; mkuyu usengwasi, iyakini tondatihande mielezi hentendeo zao.

¹¹Ivyo basi Yahwe n'ndaamwenu uanga yao Rezini, wankuu wakwe, n'nda awakooe wankuu wakwe,

¹²Waaramea mphaamo za mashaliki, na wafilisti mphaamo za maghalibi. Nawo n'ndawamde Israeli kwa muomo wemwazi, mwe mbui zose izi maya yakwe nkayazati kuhungua, badii yakwe kaunyoosha mkono wakwe chongoi.

¹³Mia nkawana wahituke kwe yuda muwatoa wowo, wa kumuondeza Yahwe wa majeshi.

¹⁴Ivyo basi n'ndaasenge mutwi na mwii wa Israeli, kuti na nyasi, mwe msi umwe.

¹⁵Viongozi na wantu wenao vyeo na manabii wahinyao ati umbea ni mkia.

¹⁶Wada wawaongozao wantu awa wawaongoza vibay, na wada waongozwao wadagamia.

¹⁷Ivyo basi Bwana onda apate kinyemi juu ya wana wadodo waa nkana awe na mbazi kwa wakiwa na wajane, maana kia moneka nkana Mungu na wagoosa zambi, na kia muomo watamuia mbui mbaya. Mbui zose izi maya yakwe nkayazati kuhungua badii yakwe mkono wakwe unyooka mpaka isasa.

¹⁸Ugosozi mbaya wondauhye moto, moto udao mbigii na miwa; nndayoke hata visaka vya mzitu na mosi mkuu upae.

¹⁹Etiho maya ya Yahwe wa majeshi yoka, na wantu wenga mavuta mwe moto. Nkakuna muntu mwekumbada nduguye.

²⁰Nndawanyemue nkande mwe mkono kuume mia bado nndawaone saa; n'ndawade nkande kwa mkono wa kumoso mia nkawana walizike. Kia moneka nnda ade nyama ya mkono wakwe mwenye.

²¹Manase; kwa hamwe nndawavamie Yuda. Mbui zose izi, maya yakwe nkayana yahungue, badii yakwe, kanyoosha mkono wakwe hata sasa.

Chapter 10

¹Ole wao wakamwiishao sheia zesazokuwa za haki na wagondao shaia zesazo na haki. ²Wawanyima wakundao haki yao, wawabaia wantu wangu ambao ni wakiwa haki zao, watakuifiwa ni wagosi mateka yao na kuwatenda wekufiwa ni tati zao kuwa maingo yao! ³Wenda utende viivhi misi ya kuahwa hada msi wa ubanasi ikezakweza kuawa hae, wenda uguukie uambizi kwa ndai na utaajii wako wenda uubade kuhi? ⁴Nkakuna chendacho kisigae, wendausigwe miongoni mwa wafungwa au kugwa mwe wauwaji. Mwe mbui zose izi mbifya yakwe nkazaitikuhungua, mhitu wakwe mkono wakwe kaunyoosha hata sasa. ⁵Ole kwa wantu wa Asiria klabu ya mbifya yangu, ngoda ya mbifya yangu! ⁶Nkimuagiia juu ya taifa denado kibui na juu ya wantu wekwenuao ungi wa mbifya. Naamulu kudoa nyala, doa maingo na kuwajata kana ntope mwe mzi. ⁷Akini ichi nkicho ekuwacho na maana nacho wala nkivyo ekuafyavo. Mana mwe moyo wakwe ni kubananga na kuusa mataifa. ⁸Mana kamba, "Wakuu wose nkio wafaume? ⁹Je kalno nki kana Karkemish? Je Hamathi nki kana Arpadi? Je Samaria nki kana Demeski? ¹⁰Kana mikono yangu ivota faume za mviko wa vizuu, kana vizuu vya kusongoa ni vyedi kwemboka vizuu vya Yerusalemu ¹¹na kana nekugosoavyo kuda Samaria na vizuu ywakwe vyesavyokuwa na maana, je nkinan'dahe kugosoa ivyo Yerusalemu na vizuu vyakwe?" ¹²Ukati ambaho Zumbe ekubindiizaho ndima kwe Sayuni na uwanga ya Yerusalemu, nenda azibu mbui za moyo wenao kibui wa mfaume wa Asiria na mahiku yakwe. ¹³Kwa kuwa kamba, "Kwa nguvu zangu na kwa viugo vyangu nekugosoavyo. Nankielewa na nkusa mihaka ya wantu. Nkiwabaiya hakiba yao, ni kana mwe kuieta si kwa wenyezi wakwe. ¹⁴Na mkono wangu uziavya mai za mataifa kana via muntu akubavyo mayai, kana nekukubavyo dunia yose. Nkakuna mpepeusa mawawa yakwe au kugubua miomo yakwe au kuia." ¹⁵Je hoya yetogoe yenye uwanga ya muntu muitumia? Je yenda yetogoe yenye kwemboka yuda muitumia kusengea? Au ngoda imwenu yeye ambaye nki mti. ¹⁶Ivyo basi Yahwe ywa majeshi endaagie wazafu miongoni mwa watakusoma wa kijeshi, na si ya utukufu na kuteketea kana kuleketea kwa moto. ¹⁷Mng'ao wa Israeli wenda uwe moto, na Mtakatifu ywake enda awe ni moto uteketezao na kuda mbigii msi umwe. ¹⁸Yahwe enda auteketeze utukufu wa mzitu wakwe na munda wakwe utivavyo, vyose nafsi na mwii; yenda iwe kana via mtamu mwaza ugima wakwe. ¹⁹Magome ya miti ya mizitu yenda yawe macheche sana ambayo muana adaha kuyataazia. ²⁰Misi iyo, masigaza ya Israeli, familia ya Yakobo ambayo iguuka, nkawana wategemee kuvotwa, akini wendamtegemee Yahwe, Mtakatifu ywa Israeli. ²¹Masigaza ya Yakobo yenda yaue kwa Mungu mtanguvu. ²²Kwa kwembokea wantu wako, Israeli ni kana msanga kana npwani ya bahai, masigaza yao tu ndiyo yaue, ubanasi wa amlu na mahitaji ya ungi wa haki. ²³Mana Zumbe ywa majeshi, yu hehi kua ubanasi wenda udoe nafasi nkuu mwe si. ²⁴Ivyo basi Zumbe Yahwe wa majeshi amba, "Wantu wangu mwekaao Sayuni, mwekuwaogoha wantu wa Asiria. Enda awadagamize nywie kwa ngoda na enda awenu wagozi wandima juu yenu, kana yekwaawiiavyo kwa Wamisri. ²⁵Mwekuogoha, kwa mda mjihi maya yangu yenda yasie juu yenu na maya yangu yenda yaete ubanasi." ²⁶Ivyo Yahwe wa majeshi enda atowe mijeedi juu yenu kana via ekuivotavyo Midiani hehi na bawe Orebu. Na enda enue ngoda yakwe uwanga ya bahali kana ekugoavyo kuda Misri. ²⁷Msi uo mzigo wakwe wenda wenulwe mwe mawe ga yako na nila mwe singo yako, naya nila yenda ibanangwe kwa sibabu ya unene. ²⁸Mnkuu keza Aiathi na kemboka Migroni; mwe Michmashi nkayahifazi mahitaji yakwe. ²⁹Wadumua uwanga ya sia na hamuia uko Geba. Rama yazingiza na Gibe ya Sauli iguuka. ³⁰Iya kwa sauti, wee mndee wa Galimu! tegeeza, Laishashi! Maskini Anathothi! ³¹Madmena ni mkimbizi na mwekazi ywa Gebuni wekonga waguuka kuondeza uwa mbuzi. ³²Misi inu ya ivyeeo enda atamwii uko Nobu na enda asingise mwiima wa mndee Sayuni, mwiima wa Yerusalemu. ³³Kauwa, Zumbe Yahwe wa majeshi enda ahunguze matambi kwa nguvu za kutisa; miti miye yenda isengwe si, wahikukao wenda wagwiswe. ³⁴Enda akunte visaka vya mzitu kwa hoya utukufu wa Lebanoni wenda ugwe.

Chapter 11

¹Miti yendaisuke mwe mazindo ya Yese, na matambi yawanayo na mazindo yonda ya vyaee matunda. ²Na roho wa Bwana onda asee uwanga yakwe, roho wa viugo na mapatano, roho ya maelekezo na uukuu, roho ya maarifa na woga wa Yahwe. ³Nyemi yakwe yondaiwe woga kwa Bwana; nkana adahe kuahwa kwa kiya akionacho, waa ondaavye maamuzi kwa kiya asikiacho. ⁴Badii yakwe onda awaahe masikini kwa haki na onda agosoe maahwa kwa usawa na kuzizimiza. Onda amuu kufika kwa dunia kwa ngoda ya mwomo wakwe, na npungie ya mwomo wakwe, onda awakome wabaya. ⁵Haki yonda iwem mkuuzo wa kigudi chakwe kuzunguka nyonga zakwe. ⁶Kuikibamando onda ekae hamwe na ngoto, na suwi wonda wagone asi hamwe na mwana mbuzi, ndama, mwana simba na ndama hamwe na ndama mwe na ndama mwekunono. Mwana mteke enda awaongoze wao. ⁷Ng'ombe na dubu wondawaiswe hamwe. Na wana wao wonda wagone hamwe. Simba onda ade mani inga ng'ombe. ⁸Mwana ondaasigige he tubwi da nyoka, na mwana mwekuekwa onda aike mkono wakwe mwe shimo da nyoka. ⁹Nkawana waumizwe waa kubanangwa kwe mwima matakatifu; kwa ajii dunia yonda iwe imema maalif ya Zumbe Yahwe, kana mazi ya memavyo mwe bahai. ¹⁰Siku iyo zindo da Yese donda digooke kana bendeya ya wantu. Taifa donda dimwondeze yeywe chongoi, na hantu hakwe hakuhumuizia nkanahatukuke. ¹¹Siku iyo, Zumbe ondaanyooshe mkono wakwe vituhu ili aogoe sigavu ya wantu wakwe wekusigao uko Asiria, Misri, Pathrosi, Kushi, Shinari, Hamathi, na kisiwa cha bahari. ¹²Ondaaie bendeya kwa mataifa na ondakusanye Waisraeli wekuasigwao ni wantu Juuda wekutawanyikao npembe nne za dunia. ¹³Onda auhituwe wivu wa Efraimu, na ukatii wa Yuda wondo ukomeshwe. Efraimu onda amwenee wivu Yuda, Yuda nkanaawe adui wa Efraimu vituhu. ¹⁴Badii yakwe, wondawasee asi mwe mwiima wa Wafilisti upande wa magaibi, na hamwe wonda wateke wantu wa mashaiki. Wonda waivamie Edomu na Moabu, na wantu wa Amoni watawatii wao. ¹⁵Yahwe onda abanange kabisaa guba ya bahai ya Misri. Kwa mawimbi makai ambayo ya nguuma uwanga ya mwana Efurate na yonanda yepange mwe nkoongo mtandatu, ivyo wonda udahe kwemboka uwanga na viatu. ¹⁶Kanda kuwe na sia nkuu kwa ajii ya sigavu ya wantu kuuya kuawa Asiria, inga kuna Waisraeli wezao kuawa sii ya Misri.

Chapter 12

¹Misi iyo wendawambe, "Nendanikutogee wewe, Yahwe. Etiho kuwa na maya na mimi, yahitukia hae, na kunifaliji mimi, ²Kauwa Zumbe ne wokovu wangu; nendanimwamini bila woga, kwa Yahwe, Yahwe ni nguvu yangu na wimbo wangu, kawa wokovu wangu."³Kwa nyemi wendauteke mazi mwe kisima cha wokovu. ⁴Misi iyo wendawambe, "Mtogoeni Yahwe na etanga zina dakwe, tangaza magosozi yakwe mweao wantu, tangaza zina dakwe ditukuka.⁵Mwimbieni Yahwe, mana kagoso magosozi yekutukukayo; eka yamanyike dunia ngima. ⁶Ukeme kwa nguvu naho toa vuzo kwa nyemi, nywie wekazi wa Sayuni, mana gatigati yenu ni mtakatifu wa Israeli.

Chapter 13

¹kanwa kuhusu Babeli, ambacho Isaya mwana ywa Amози kakihokea: ²Kwe mwiima wa wazi ilikwa bendela ya utangio, iya kwa sauti kwao, wahungie mikono waite kwe lango da wenye vyeo. ³Nkiwaamulu watakatifu wangu nee nawetanga wantu wangu watanguvu kutekelezeka maya yangu, na hata wantu wangu wefuao na kweenua wenye. ⁴Vuzo da utifii wa wantu kwe miima wa utifii wangi! Vuzo da ngavungavu za ufaume kana mataifa mangi yekwekongaho hamwe! Yahwe wa majeshi apanga jeshi kwa nkondo. ⁵Waawa mwe si ya hae kuawa uwanga ya upeo wa meso ni Yahwe na silaha zakwe za hukumu kuibanga si yetu. ⁶Eyayate maana misi ya Yahwe ihehi; yenda yeze na ubanafu kuawa kwa mwenyezi. ⁷Ivyo basi mikono ihweezwe kana kiwete, na kia moyo wekulolomokao. ⁸Yendayamitise, maimetu kwa usungu enda awenke wowo kana mvyee ambae asuzaia, wenda wakauwe kwa kuengemaa kwa kia yumwe yumwe; vyeni vyao vyenda viwe kana moto. ⁹Kauwa misi ya Yahwe zeza na laana nkai wingi wa mbifya, kuitenda si yenayo ukiwa na ubanasi wenao zambi mwe si. ¹⁰Ntoondo za mbinguni na matangamano nkavina viavye nuu yakwe, zuwa denda ditende kiza na hata mwezi nkauna wake. ¹¹Nenda niyazibu sii kwa maovu yakwe na mabanasi ya uovu wao. Nenda nibinde kibui na mahiku na nendani waseeze wenao kibui yasekutenda makai. ¹²Nenda niwatende wantu wacheche kwemboka zahabu ntana na wantu kuwa vigumu kupatikana kwemboka zahabu ntana ya Ofiri. ¹³Ivyo basi nenda nizatende mbingu kisingisika, na duniani yenda kuzenga kuawa mphamo yeiho, kwa maya ya Yahwe ywa majeshi na misi ya maya yakwe. ¹⁴Kana mphaa muindwa au kana ngoto mwesekua na mwiisi kia msi enda ahitukie wantu wakwe na kuguuka mwe siyakwe. ¹⁵Kwa yeyose ndie aonekane enda akomwe na yoyose mwenda agwiwe enda akome kwa upanga. ¹⁶Wana wenda wadumulwe ntiintii mbele ya meso yao. Nyumba zao zendazimiwe na wayee wao wenda wabakwe. ¹⁷Kauwa nihehi kuwasongonya Wamede ili wawa mie wowo ambao nkawaona maana ya feza wala mwie wa zahabu. ¹⁸Mahosa yao yenda yawatunge vijana wadodo. Nka kuwe na tubwi kwa wana wao nkawana waeke wana wao. ¹⁹Na Babeli ufaume utamao kwembosa, fahali ya mahambo ya wakaldayo, yendaidagamizwe na Mungu kana Sodom na Gomora. ²⁰Nkahana hawe na wenyezi wala wakazi kuawa kizazi kimwe hadi kizazi kituhu. Mwaabu enda atowa hema dakwe wala waisi nkawana wagoneze mifugo yao hada. ²¹Akini wanyama wa mwe wangwa wenda wagone hada. Nyumba zao zenda zimeme makungwi; na mbuni wenda wekae uko na mbuzi poli wenda waso oke hada. ²²Fisi wenda waiye kwe gwegwe dao na mbweha mweo mphaamo zao ntana. Mda wao uhehi, na misi yao nkaina icheewe.

Chapter 14

¹Yahwe anda awe na huruma kwa Yakobo; andaamsague vituhu Israeli na kumvuza vituhu kwe si yakwe. Wandawaungane na wageni na ndawaungane na wageni na ndawaambatane wenye na nyumba ya Yakobo.

²Mataifa ndayaetwe mwe maeneo yao wenye. Ne ndiho nyumba ya Israeli udaiwa doe mwe si ya Yahwe kwa watumishi wa kigosi na wa kivyee. Wekugwiwao, na wandawawaongoze wada wekuao wawanyanyasa.³Siku iyo Yahwe andaalavye pumziko kulawa kwe mateso na maumivu, na kulawa mwe ndima ngumu ambayo ne wakahitajika kuigoso, ⁴Mnda muiimbe inu kauli wimbo juu ya mfaume wa Babeli, "Ni kwa viihi wanyanyasaji waheza, kibui cha hasira kiheza!" Yahwe kabonda wafanyakazi waovu, yekuayo ngoda ya ao viongozi, ⁶iwegaayo wantu kwe laana na mapigo yesayokupimika, uku waongoza taifa kwa hasira.⁷Vyose vi mwe pumziko na utulivu, wavoka kusherehekea kwa kuimba. ⁸Hata mti wa mseprasi wafurahia hamwe na mielezi ya Lebanoni; yasema, tangu wekuekaho, nkakuna msenga nkuni mwekweza kutigwisa swiswi, ⁹kuzimu nkaina hamu kwa ajii yako wewe muita hada. Wanda wafufuke wekufao kwa ajii yako, wafaume wose wa dunia wagosoe walawe mwe viti vyao vya enzi, wafaume wose wa mataifa. ¹⁰Wandawatamuie na kukwambia wewe udhaifu kama swiswi. ¹¹Kibui chako kiseezwa kuzimu na sauti ya kifaa cha nkamba yako. Buu waongezeka aho si yako na vijidudu vyakugubika wewe. ¹²Kwa jinsi gani wekugwavyo kulaw mbinguni, mtoondo ya siku, zua da keo, ni kwa viihi mwekuseezwavyo si, kuyashinda mataifa! ¹³Wasema mwe moyo wako, nandanipae kulawa mbinguni, nenu enzi yangu uwanga ya ntoondo za Mungu, na ndanekae he muima wa kukusanyikia, kwa hae kwa kubua kaskazini.

¹⁴Ndanipae uwanga hae na mawingu, ndanegosoe mimi mwenye kama Mungu mwe uwanga zaidi. ¹⁵Akini kwa sasa kuseezwa si kuzimu kwe kina cha shimo. ¹⁶Wada wakuonao wanda wakukaue wewe, wandawakukaue sana. Wandawambe, Je ni uyu mwekugosoa dunia itetemeke, ndai mwe kutingisha faume, ¹⁷ndai mwekugosoa dunia kana jangwa, ndai mwekubananga mizi yakwe na nkakunda kuwaekea wafungwa wagotoke kaya?¹⁸Wafaume wose wa mataifa, wose kwa hamwe wanyamaa kwa heshima, kia yumwe kwa kabui dakwe. ¹⁹Akini kwa sigo chongoi ya kabui dako kama tambi dekwasigwado hae. Kimba kikugubika inga vazi, na wada wasengwao kwa upanga, ndai wada waseeao mpaka he misingi ya shimo. ²⁰Nkunanunganishwe hamwe mwe mazishi, kwa sibabu kuibananga si yako na kukoma wantu wako. Wana wa wagosao mabaya nkawanawatajwe vituhu. ²¹Andaa machinjio kwa ajii ya wana wakwe, kwa sibabu ya ubaya wa baba zao, ivyo basi nkawanawenuke uwanga na kumiliki ardhi ya si yekumemayo mizi ya dunia yose. ²²Ndanikwee uwanga yao"- idi ni tamko da Yahwe wa majeshi. Ndaning'oe zina mwe Babeli, uvyazi na ukoo"- idi ne tamko da Yahwe.

²³Vituhu si iyo nindanihitue itende ehekao cha kungwi, dimbwi da mazi, na ndaniwahagie kwa hagio da ubanasi"- idi ni tamko da Yahwe wa majeshi. ²⁴Yahwe wa majeshi keapiza, "Vyedi, kana nekudhamiriavyo, indaiwe kama yeivyo, na kama nekukusadiavyo viwe: ²⁵Ndaniwabonde waasiria kwa mikono yangu, na kujata miima kwa miundi yangu mwenye. Ivyo nira yakwe indayenulwe uwanga yao na mzigo uwanga ya mawega yao. ²⁶Unu ni mpango wekukusudiwao mwe si yose, na unu ne mkono wekwenulwao kwa mataifa. ²⁷Kwa maana Yahwe wa majeshi kapanga ivi; ndai ndiye amkindie? Mkono wakwe wenulwa uwanga, ndai ndiye amvuze nyuma?²⁸Mwe miaka ambayo mfaume Ahazi ekufaho, idi ne tamko dekwezado: ²⁹Mwesekushangilia, enyi wafilisti wose, kwamba ngoda ya kukutoea wewe ibondeka, maana mwe sia ya nyoka andaalawefira, na wanawe ndawawe wakai zaidi. ³⁰Na mwana ya bosi wa masikini anda awa muisi wa ngoto zao kwe malisho yangu, na wahitaji ndawagone si salama. Ndaniyakome mazindo yenu kwa saa ambayo indaiwakome wezweenu wose.

³¹Omboleza ewe lango, ia ewe mzi; maana nyose ndamwenukie hae, Ufilisti. Maana kuawa kaskazini diawia wingu da mosi, na nkakuna hata yumwe ndiye ahauke he nafasi yakwe. ³²Ni kwa viihi mntu yumwe andaamjibu mjumbe wa taifa? Kwamba Yahwe kaipata Sayuni, na ndani yakwe wekuonewao wendawaondeza guukio.

Chapter 15

¹Tamko dimhusudo Moabu, kweli, kwa usiku mmoja Ari ya Moabu ibanangwa kabisaa na kudagamizwa; kweli, kwa kio kimwe kiva ya Moabu n'ndaibanangwe na kudagamizwa. ²Waita uanga hekaluni, wantu wa Diboni waita uanga kuomboleza; Moabu waombezaao kuhusu Nebo na kuhusu madeba. Mitwi yao imogwa i hwee na ndevu zao zimogwa. ³Wavaa nguo za magunia kwe mzi yao; uanga ya dali zao na kia koa ya mitaa yao kuyeyuka kwa kwetia mesozi. ⁴Hishiboni na Elealehi waia wakaondeza msaada wazingiza Sauti zao zinasikika mpaka Jahazi. Hivyo basi vijana wa vita wa Moabu wanalia wakihitaji msaada; wanatetemeka wowo wenye. ⁵Moyo wangu waia kwa ajii ya Moabu; wahisio waguukia Zoari na Elgathi Shelishiyahi. Wapaa uanga ya Luhithi uku waiya kwe baabaa ya kuita Horonaimu uku watoa vuzo juu ya ubanasi. ⁶Mazi ya Nimrimu yanyaa; mani yahooa na mani yanyochikia yafa; nkakuna ukijani hata kidogo. ⁷Kwa ajii iyo vintu vingi vihifadhiwa vyegalwa kwe mto maalufu. ⁸Ndio zizunguka kwe himaya ya Moabu; malalamiko yabue Eglaimu na Beer-Elimu. ⁹Maana mazi ya Dimoni yamema mphone; simba ndaavamie wada wekuugukao kuawa Moabu na wekusigao mve iyo si.

Chapter 16

¹Mwegae mwana ngoto kuongoza sii kuawa Sela uko jangwani, kwe mwiima wa binti Sayuni. ²Enga wadege wazuuo, masasa yao yatapakaa, kwaiyo basi wavyee wa Moabu wonda wavuke kwe mto Arnoni. ³Avya maelekezo, tekeeza haki; avya kizui enga kiyo wakati wa musi; wahifadhi watuhumiwa; mwese kuwahini. ⁴Ekani waishi hamwe nanywi, wakimbizi kuawa Moabu, muwe na hantu ha kuwafisa wesekuangamizwa mana mateso yonda yasie na ubanasi wonda upungue wenda uwe na mwisho, wada watetemekao wonda wage kwe sii. ⁵Kiti cha enzi chonda kivoke kwe agano da uaminifu, na yumwe mwe hema da Daudi onda ekae hada kwa uaminifu. Onda ahukumu kwa haki. ⁶Tisikia kibui cha Moabu, kibui chakwe, majivuno yakwe na hasila yakwe. Miya majivuno yakwe ni ya maneno tu. ⁷Ivyo basi Moabu onda aiye na wose wa Moabu-wonda waiye, wonda waombeze, nywie mwe mwekubanangwao kabisa, mikate ya Kira Haresethi. ⁸Mnda wa Heshboni unyaa kabisa hamwe na mizabibu ya Sibma. Kiongozi wa mataifa kajata mizabibu yekusagulwayo na kuita Jazeri jangwani. Mazindo yakwe kwe sii yaita uwanga ya bahari. ⁹Kwei nonda niie hamwe na Jazeri kwa sababu ya mnda wa mizabibu wa Sibma. Nonda nikulowanishe kwa mesozi yangu, Heshboni, na Eleale. Mana mwe minda yenu kipindi cha majila ya kizuguto, matunda na uozo nonda nibindiize kwa kutoa vuzo da fulaha. ¹⁰Fulaha na shangwe zikomwa ni matunda ya miti yakwe mnda, na nkakuna nyimbo wala vuzo kwe minda ya mizabibu mana nkiikwa mwisho wa kutoa vuzo kwa yoyose mtembea. ¹¹Kwaiyo, moyo wangu waia enga kinanda, na ndani yangu mana kwa ajii ya kiri Hareseth. ¹²Pindi ambaho Moabu wevika hantu ha uanga na kwengia kwe hekalu kuswali, maombi yakwe nkayana yatimize chochose. ¹³Izi nee mbui ekusemazo Yahwe kuhusu Moabu yekwembokayo. ¹⁴Naho Yahwe kaamba, "Ndani ya myaka mitatu utukufu wa Moabu wonda ufe, ingawa wantu wakwe wengi ndiyo wasigae ni wacheche na wese faida.

Chapter 17

¹Tamko dihusudo Damaskasi. ²Mizi ya Aroera ndaibanagwe. Handahawe na nafasi kwaajii ya kutunzia mifugo, na nkakunamwenda aizui. ³Mizi yekuekwayo ndayage kuawa Efraimu, ufalme kuawa Damaskasi, na wendaowabaki Aramu-ndawawe kama utukufu wa wantu wa Israeli-Idi ni tamko Yahwe wa majeshi. ⁴Ndaiwe msii uwo utukufu wa Yakobo undaupungue, undauwe mwembamba na kunona kwamwii wakwe undaupungue. ⁵Indaiwe kama fua ikusanyayo nkande, na mkono wakwe wabonda maganda ya nkande, ndaiwe kama mntu aavyae maganda ya nkande mwe bonde la Refaimu. ⁶Mabaki yenda yabadigwe, hataivyo, mti wa mzabibu undautingishwe: Mizeituni miidi au mitatu yeuwanga sana matawi yakwe yauwanga, mane au mashano mwe tawi dauwanga mwe mti uvyaa-idi ni tamko da Yahwe, Mungu wa Israeli. ⁷Siku iyo wantu wandawawakaue muumba wake, na meso yandayamkauwe mtakatifu wa Israeli. ⁸Nkawanawakauwe madhabahu, kazi za mikono yao, wala nkanaakauwe kia kigosoacho na vyaa vyao, nguzo za Ashera na picha ya uwanga. ⁹Misi iyo mizi yenguvu ndaiwe kama mziwa wekuteketezwao na uwanga kileleni kwe mwiima, na hekubadwaho kwa sababu ya wana wa Israeli handahawe ukiwa. ¹⁰Maana mumjaa Mungu wa wokovu wenu, na umeudharau mwamba wa nguvu zako. Ivyo basi kuotesha miti mitana, na mizabibu mitana yekuawayo ugenini, ¹¹Iyo misii kuotesha na kuima. Mbeyu zako ndaziote haraka na kukua, ila mavuno yako yandayashindikane misii iyo indaiwe ukiwa na kukata tamaa. ¹²Ole! Wantu wenye fujo, kishindo chakwe ni kamu mnguruma wa bahai, na kasi ya mataifa, wauguruma kama ngurumo ya mazi mengi! ¹³Mataifa yandayaungurume kama mazi mengi yendayo kasi, ila Zumbe andaawakemee. ¹⁴Wanaguuke hae sana na wandawaguuswe kama mpunda kwe mwiima mbele ya upepo, inga mavumbi yazungukayo kwe dhuluba. Wakati wa kio, kauwa, na kabla ya alfajiri wandawaite; idi ne eneo da wada wekutiporao, na wadamaba gaa mai zetu.

Chapter 18

¹Ole kwa sii ya wabavi wa mbawa, ye hae kwembokea maziwa ya Ethiopia; ²Wawatuma mabalozi wao kwa kwembokea bahari, na via vya mani mwe mazi. Hitani ywie wajumbe wahufu, kwa wantu walehao na laini wekaao mwe sii, kwa wantu waogohao hae na hehi, taifa denyen nguvu, wajatao wantu, ambao maziwa yaipanga sii yao. ³Wantu wose wekaao duniani nao wekaao mwe sii hada ishaa yendahoyenulwe uwanga, ya miima, kauwa na tegeezani mbiu yendahoivuziwe. ⁴Yahwe akagombeka ivi, "Nendanichunguze kimya kimya kuawa nyumbai kwangu, kana kwembika joto kwe zua, na kana kungugu mwe joto da uzoa. ⁵Kabua ya uzoa hada kipindi cha maua kisialho, na maua yatari kuwa zabibu. Endaasenge matawi kwa kupokoa ndoano, na endaasengewe sii na kudoa matawi yekusambaayo. ⁶Wenda wabadwe kwa hamwe maana wadege wa kwemiima na wanyama wa duniani. Wadege wendawatue kwao msimu wa joto, na wanyama wose wenda wawe kwao msimu wa mpeho." ⁷Kwa muda uo kodi yendaietwe kwa Yahwe wa majeshi kwa wantu walehao na laini, kwa wantu waogohao uhae na uhehi, taifa imaa na kujatwa sii, ambayo sii yao ipangwa na mazi, kwa sehemu ya zina da Yahwe wa majeshi, mpaka muima Sayuni.

Chapter 19

¹Tamko kuhusu Misri. Kauwa, Yahwe onda atambe mwe mawimbi mahufu na ondaeze Misri; Vizuu za Misri zondazingize mbele yakwe, na mioyo ya Wamisri yondaiyauuke ndai yao wenye. ²Nondaniwahanganye Wamisri: Mntu anda atoane na nduguye, mzi dhidi mzi, na ufaume zidi ya ufaume. ³Roho ya Misri yonda inyongee kulawa ndani. Nondaniubanange ushauhi wakwe japo waafya ushauhi wa vimuu roho za wantu wekutendwao mzimu na mizimu. ⁴Nndaniwaeke Wamisii kwe mkono wa viongozi wakatii, kiongozi mwekutinti maa enda awaongoze wao- Idi ne tamko da Yahwe Zumbe wa majeshi. ⁵Mazi ya bahai yondanyayae, na mto ondaunayae usekuwa na kintu. ⁶Mito yonda ichafuke; mikondo ya Misri yondainyae, mwanzi na bendeya zakwe zondazipepeushwe hae. ⁷Mianzi ya Nile, kwa miomo ya mto Nile, na mbeyu zose zilawazo tanga mwe Nile zonda zinyae zose, zonda zihituke kuwa vumbi, na kupepeluka hae. ⁸Wavuvi wondawaie na kweyayata na wada wazeezao neti kwe mazi wondawa sinimke. ⁹Wandima wa kuchana kitani wonda wafaidi na ao washonao nguo nyeupe wondawahituke wawe wachonaji. ¹⁰Washonaji nguo wa Misri wondawadagamizwe na wose wekuajiliwao wonda wakose nyemi nafsini mwao. ¹¹Wakuu wa Zoana ni wabahau kabisa. Washauhi wenye busara wa Farao ni wabahau. Wadaha vi vihi kumwamba Farao, "Mie ni mwana wa wantu wenye busara, ¹²"Wa ahi wantu wenye busara? mwana wa mfaume wa kae? Waeke waguuke? Na imanyike kintu ambacho Yahwe wa majeshi kateganya kuhusiana na Misri. ¹³Wakuu wa Zoani wawa wabahau, wakuu wa Memphis wakepanga waitenda Misri iite mhitu, na maiwe ya mpembezi ya makabila yao. ¹⁴Yahwe kahanganya roho wa kuvugwa gati yao wagosoa Wamisri kuita mhitu kwa yose wekugosoa, kama mkozi ayumbavyo yumbavyo uku akatahika. ¹⁵Nkakuna kintu ambacho mntu yeyose adaha kukigosa kwa ajii ya Misri, kana mtwi au mkia, tawi ama mwanzi. ¹⁶Msi uwo, Wamisri wonda wawe kana wayee, wonda wazingize na kuogoha mkono wa Yahwe wa majeshi wekwenulwao uwanga yao. ¹⁷Sii ya Yuda yondaiwe na mizi mishano mwe sii ya Misri. Yeyote atakao wakumbusha wao kuhusu yeye, wataogopa sana, kwa sababu ya mpango wa Yahwe, anaoukusudia juu yao. ¹⁸Siku hiyo kutakuwa na miji mitano katika nchi ya Misri watamwiao lugha ya Kanaani na kuisa kumtii Yahwe wa majeshi. Umwe gati ya mizi ii yondawetangwe mzi wekubanikao. ¹⁹Msi uwo ondauwe mviko kwa ajii ya Yahwe kwe sii ya Misri, na iwe da munyu hehi na Yahwe. ²⁰Yondaiwe kama ntangia na ushahidi kwa Yahwe wa majeshi mwe sii ya Misri. Onda atume mkombozi na mlinzi, na enda awaokoe. ²¹Yahwe ondaamanyike Misri, na Wamisri wonda wamkubali Yahwe mzi uo. Wonda wamvikie kwa kafa na matoleo, wondawaike agano da kutimiiza. ²²Yahwe onda aitoe Misri, onda aitoe na kuihonya. Halafu wondamuie Yahwe; ondaategeeze maombi ya kuwahonya. ²³Msi uo ondauwe na sia nkuu ya kulawa Misri kuita Asiria, na Waasiria wondaweze Misri na Wamisri wondawaite Asira; na Wamisri wondawavike hamwe na Waasiria. ²⁴Msio uo, Israeli yonda iwe ya ntantu hamwe na Misri na Asiria, baraka i gatigati ya sii; ²⁵Yahwe wa majeshi endaawabariki na kugombeka, "Wabarikiwe wantu wangu; Wasiria, ndima ya mikono yangu na Israeli upazi wangu.

Chapter 20

¹Kwe mwaka ambao Tartani ekubuahho kwa Ashdodi, ekuagiiwaho ni Sarjoni mfaume wa Asiria, nee atoana na Ashdodd akaudoa. ²Waki uo Yahwe ukatamuia na Isaya mwana Amosi, "Hita ukahambue nguo za magunia mwe kigudi chako na muuse viatu vyeni mwe miundi." Akagoso ivyo, endani mwazi na miundi mwazi. ³Yahwe akambai, "Enga yekuavyo kwa mndima ywangu Isaya ekwendaho mwazi bila kuvaa viatu kwa myaka mitatu ni utangio na dalili kuhusu Misri na Ethiopia-- ⁴mwe sia inu mfaume ywa Asiria ada aongoze mateka yawa Misri, na we mwe samo Ethiopia, wana kwa wadaa we mwazi na wesio na viatu na wekwe sao kwesitii kaiika Misri mwe soni. ⁵Wonda wafezeheke na kuona soni kwa via Ethiopia ni matumaini yao na Misri ni utukufu wao. ⁶Wenyezi wa mpwani inu wonda wagombeke msi uo kwei iki nee chanzo chetu cha matumaini, tekuguukiaho kuombeza msaada kuawa kwa mfaume ywa Asiria, je ni viivihhi tadaha kuhona?"

Chapter 21

¹Mbui itaayo jangwa mphambavu ywa mazi mshindo. Yenga kinyamkeya che nkusi iyawiayo Negevi iitayo jangwani iyawayo kwe sanga itisayo. ²Nkionesa vihii vyageya mbazi; wasonganyi wada njama na wabanasi wabananga. Hita uwanga usavangiye Elamu; ubengee Media; miye nenda nigoose masungu yao yose. ³Ivyo nee simba ywangu wamemeezwa masungu; inga mvyee msuzamiya kwa usungu yanibwiiya mimi; Nkyenamia kwa kiya nekusikiacho; nkikantulwa ni kiya nekuwonacho. ⁴Moyo wanitunta sindo, nkimema woga. Guwoni dekwengiyaho, kisingi changu chedi cha musu, kinieteya matu. ⁵Wapanga meza, wasawanya vitambaa, naho wada na wanywa kuawa mkuu, ihakeni ngao yenu mavuta. ⁶Idi nee Bwana ekunambado, "Hita, akabinda mgoji; shuti egae kiya mbui endayo aone. ⁷Ati enda aone gai, faasi waidi idi, faasi na mphunda, ema faasi hamwe na ngamiya, kwaiyo akundwa akauwise na enuwe meso." ⁸mgoji akema chongoi, "Zumbe, nagooka he dungu misi yose, kiya musu, na kiyo kigima, naandamiya he siki yangu, nenda nigooke kiyo chose." ⁹Kauwa gai dibuwa naho wagooka waidi, idi etanga, 'Babeli kugwa, kugwa cheeka, na vizuu vya kusongoa vya miungu ywao vibondekea si." ¹⁰Wantu wangu nkiwahuuwa na kuwaheta, wana nekuwaavyao mwe sakafu yangu mwenye. Nekusikiacho kuawa kwa Yahwe wa majeshi, Mungu wa Israeli, nkikubiiya wewe. ¹¹Taguso ditaado Duma. Mntu yumwe kanetanga mimi kuawa Seiri, "Mgoji, ni kintu chani chekusigazwacho na kiyo? ¹²Mgoji akamba, "Keo denda dengiye viyaviya kiyo. Ati wenda kuuza uza; na ugotoke vituhu." ¹³Taguso ditaado Arabia. Mwe jangwa da Arabia kiyo nkikipikiziya nywie nkaaza za Dedanite. ¹⁴Waateeni mazi wao nawo nkiu; wenyezi wa si ya Tema, wahachiizeni wazigwa kwa mikate. ¹⁵Kwa viya wausumka upanga wekutambikwao, kuawa kwe uta wekuhindwao na kuawana na nkonda nkai na nkai. ¹⁶Mana idi nee Zumbe ekugombekado na mimi, "Mwe gati ya mwaka umwe inga mntu mwe kwenkwa ndima enda aone, udeeko wa Kedari wenda usiye. ¹⁷Ni watoa nyuta kumwe, wabwanga watii wa Kader wenda wasiage," mana Zumbe, Mungu ywa Israeli, kagombeka.

Chapter 22

¹Gombeko kuhusu koongo da maono: ²Mzi wenye vuzo mzi umema maovu watakufa nkawekukomwa kwa uhamba, nkawekukomwa kwe nkondo. ³Viongozi wenu waguukia hamwe, akini wagwiwa pasi na uta, wose hamwe wagwiwa naho wagwiwa hamwe; waguuka kulawa hae. ⁴Ivyo basi, Msekunikauwa mimi, nendaniye kwa usungu msekujibu kunihembeeza kuhusiana na kubanika kwa wanavivye wa wantu wangu. ⁵Maana kuna gasia, ajatae ahosi na fujo za Zumbe, Yahwe wa majeshi, kwe koongo da maono, kugwa si kwa kiambaza na wantu waia uanga ya miima. ⁶Elamu doa podo uanga, na gai da wantu na falasi, na kaika ngao wazi. ⁷Musi uwo ambao makoongo wekusaguayo yendakumema magai, na falasi wendawadoe nafasi zao kwe lango. ⁸Endaause hae ulinzi wa Yuda; na musu uwo ukakaua wenda uone silaha kwe zumba da mazituni. ⁹Kukauwa matambi ya mzi wa Daudi mweivyowangi na kukuubanya mazi kwe buka da sii. ¹⁰Kutaazia nyumba za Yerusalemu, na kulalua nyumba sii na kuimalisha viambaza. ¹¹Na kugosoa hifazi kwe viambaza viidi maana mazi ya biika da kae. Mana nkwekuwa husisha wekuzengao mzi, wekuupangao mzi kulawa kae. ¹²Zumbe, Yahwe wa majeshi kawetanga musu uwo wantu weze kuyayata na kuiya, wamoge mitwi yao na kwehamba nguo za magunia. ¹³Akini kauwa badii yakwe shangwe na nyemi kukoma ng'ombe na kuchinja ng'oto, sooni tide na kunywa mvinyo maana kioi tendatife. ¹⁴Idi dibainika kwe magutwi yangu na Yahwe wa majeshi: Hakika maovu aya nkayanayosamehewe hata wendahoufe, "Kagombeka Zumbe wa majeshi. ¹⁵Zumbe, Yahwe wa majeshi, agombeka ivi, "Hita kwa uyu kiongozi, kwa Shebana, mwe uanga ya nyumba, na umwambie, ¹⁶Ni ndai mwekukuluhusu kufuka kabui dako mwenye kusenga uanga ya kabui na uanga ya ulefu mwe hantu ha kuhumwiizia ndani ya bawe?" ¹⁷Yahwe yu hehi na kutasa ahosi; muntu mwe nguvu yu hehi kukwasa ahosi endakukuzongazonga. ¹⁸Endakuhakikisha atizunguuse zunguuse, na kuteka msukosuko na hada gai dako da utukufu dendaho kuwa; yendaiwe soni ya nyumba ya zumbe ywako! ¹⁹Nami nitakuondoa katika ofisi yako na katika kituo chako. Na utavutwa chini. ²⁰Naho yendaiwe ivi kuhusu musu uwo nendanimdoo Eliakimu mwana Hilkia mndima ywangu. ²¹Nendanimhambe yeye kwa nkazu yenu na kuhamba mkanda wenu na nedamsamize mamlaka yenu mwe mikono yakwe. Enda awe tate ya wenyezi wa Yerusalemu na mwe nyumba ya Yuda. ²²Nendaniziike funguo za nyumba ya Daudi kwe mawenga yakwe; endaavugue; na nkakuna endaeavugaa na endaavugae na nkakuna endaeavugue. ²³Nami nendanimumalishe yeye kigingi kwe ngantu salama, na enda awe kiti cha utukufu mwe nyumba ya tatiakwe. ²⁴Nao wendakugwiia uanga yakwe utukufu wose wa tate nyumba ya tatiakwe, wana wakwe na uvyazi wakwe na kia chombo kidodo kuawia vikombe mpaka majagi yose. ²⁵Musi uwo- idi ni gombeko wa Yahwe wa majeshi- kigingi chekukwacho ne mazingira imara chenda kiavye sia, wendakudumka na kugwa na uzito wenao wenda uuswe- maana Yahwe kagombeka.

Chapter 23

¹Gombeko kuhusu Tiro, Sininikani, nyiye ngoto wa Tarishishi; ²maana nkakuna nyumba wala bandari, kuawa kwe sii ya Kyprusi wagubuiwa ido. ³Na uwanga wa mazi mangi ni nafaka za shiho, mazao ya Nile, na uvyazi wao, muwa na wagozi biashaa wa kiamataifa. ⁴Nee kuna soni, Sidoni; kwa via bahai igombeka, mkuu wa bahari. Kagombeka, "Nkizati kugosoa ndima wala kuvyaa wala kukuza wabwanga wadodo wala kuwaeya wandee. ⁵"Hada taarifa yekubua Misri, wenda wahuzunike kuhusu Tire. ⁶Dumua kwe Tarshishi; Ole wenu, nyiye mwekaao mpwani. ⁷Je idi diwahii kuwaawia, mzi wenye kinyemi, ambao kwa asii yakwe uawa kwe kipindi cha kae. Ambaho miundi yakwe imwegaa hae kuishi kwe maeneo ya ugenini? ⁸Nndai mwekuyapanga aya dhidi ya Tire, muavya mataji, ambao wagoao biashaa wakwe ni wakuu, ambao wagoao biashaa ni wantu wa kuheshimika duniani? ⁹Yahwe wa majeshi wapanga kubananga kibui chakwe na utukufu wakwe, kuwagea soni waheshimiwa wose wa dunia. ¹⁰Ima mwe mnda wako, enga muntu aimavyo Nile, wee mndee wa Tarshishi. Maana nkakuna vituhu eneo da soko uko Tite. ¹¹Yahwe kanyoosha mkono wakwe uwanga ya bahari, na katingisha falme; na kenkigwa amri kwa ajii ya Fonensia, kubananga magwegwe. ¹²Kagombeka, "Nkamnamuone kinyemi vituhu, mndee mwenye kiwaa wa Sidoni mwekusininiswa; enuka, embokea Kyprusi; mia nkanahawe na humwiizo." ¹³Kauwa sii ya Wakaldayo. Awa wantu waeka kwekaa hada; Waasiria wadigosoa jangwa da wanyama wa polini. Waizingila minala; wadibananga eneo dao; wadigosoa kuwa nyungu ya ubanasi. ¹⁴Omboleza wee ngoto wa Tarshishi; kwa via guukio dako dibanangwa. ¹⁵Mwe msi uwo, Tire yendaijalwe kwa miaka sabini, enga misi ya mfaume. Baada ya miaka sabini kusia uko Tire kwenda kuaawie kintu enga wimbo wa mkianga. ¹⁶Doa kinubi, hitazunguuka mzi, muwajaa wakianga; toa kinubi vitana, imba nyimbo nyingi, ili udahe kukumbuka. ¹⁷Yendaiawie baada ya miaka sabini, Yahwe yendaiyambize Tire, na wendawavoke kutiondea hea vituhu kwa kugosoa ndima ya ukianga, na endaagosoe undima wakwe kwe falme za dunia. ¹⁸Faida yakwe na mapato yakwe yendayatengwe kwa ajii ya Yahwe. Nkayana yahifadhiwe wala nkayanayawe hazina, kwa via faida yao wenda wenkigwe woda wekaao mdhebauni mwa Yahwe na yenda yatumike kuwapangia nkande ya kutosha na kupata nguo ntana.

Chapter 24

¹Kaua Yahwe yohehi kuigosoia dunia kuwa buwe, kuibananga, kubananga cheni chakwe, na kusawanya wenyezi wakwe. ²Yenda iwe kana yeivyo wa wantu yenda iwe ivo ivyo kwa kuhani; na kwa wandima na bwana ywake, na kwa wandima wa ndani yenda iwe ivo kwa tajii ywake, neyendavyo iwe kwa mtaga na mgozi; ne yendavyo iwe kwa wapata faida na wenao wenao madeni na wada wahokeyo faida yenda ivyo kwa wada waafya faida. ³Dunia yenda ibanangwe kabisa na kutendwa ukiwa; maana Yahwe katamuia mbui izo. Dunia inyaa kabisa, ⁴Dunia yazimia na kuzohofika. Wantu maalufu wa dunia wenda wazwe. ⁵Dunia yavutwa na wantu wekaaao umo kwasibabu wahitua sheia, wailitua amla na wabode kiaga cha kae na kae. ⁶Ivo basi laana yaitafuna sii, na wenyezi wakwe wabuiwa na ubanasi. Wekaaao duniani wadagamia, na wantu wacheche wabadwa. ⁷Divai npanyamu inyaa, mizabibu inyaa, na mioyo yose yekuhwamukayo yahuma. ⁸Sauti yakinyemi ya kagoma yagooka, na vuzo da wata kinyemi zisiya, na kinyemi cha kinubi kigooswa. ⁹Nkhawana wanywe mvinyo vituhu na kuimba, bia isungu kwa wada wanywao. ¹⁰Mzi wekuchafukao ugwiswa asi; kia nyumba ivugulwa na nkakuna kintu. ¹¹Kuna ndiyo mwe mzi kwe sibabu ya npombe; kinyemi chose kigewa kiza, kinyemi cha asi chaga. ¹²Mwe mzi kusigaa ukiwa, na lango dibomolwa kwa ubanasi. ¹³Ivi ne yendavyo igosoke kwa dunia yose mwe mataifa yekumwe, hada mti wa mzabibu wendaho utoigwe, na wadodoao zabibu baada mavuno yakwe kuwa tiyali. ¹⁴Wenda wenue sauti zao na kutoa vuzo Yahwe mwe enzi, na wenda ukeme sauti kuawa mwe bahali. ¹⁵Ivo basi mashaliki mgimbike Yahwe, namwe kisiwa cha bahali gimbikani zina da Yahwe, Mungu wa Israeli. ¹⁶Kuawa uhae kwe sehemu ya dunia tisikia mawiya, "Utukufu kwa wantu wata haki! Akini nikagombeka, "Nchemboka haye, Ole juu yangu! Wasaliti washughulika na wata hila." ¹⁷Wengee, tubwi, na mtego juu yako, mwenyezi wa dunia. ¹⁸Kaguuka maana sauti ya wengee inda igwe mwe tubwi, na mweza uwanga gatigati ya tubwi enda agwiwe na mtego. Madiisha ya mbinguni yenda yavugulwe, na misingi ya dunia yenda isingisike. ¹⁹Dunia yenda idagamizwe kabia, dunia yenda itatukie hae; dunia yenda isingisike vikai. ²⁰Dunia yenda yebuute kana mkazi na yenda ivine vine kunya nyuma na mbele kana kumbi. Zambi zao zonda ziwe sito juu yao na zondazigwe na nkazina zigooke vituhi. ²¹Yenda iwe msi iyo ambayo Yahwe enda adia zibu jeshi da mwe uwanga hantu ha uwanga, na falme za dunia mwe dunia. ²²Wenda wekonge hamwe, watahwa mwe tumbwi, na wenda wafungwe mwe geeza; na baada ya msi nyingi wenda waziabiwe. ²³Halafu mwezi wenda ugwiswe soni na zowanado donda digizwe soni, maana Yahwe wa majeshi enda atawale mwe mwiima Sayuni na Yerusalemu, kabla ya wadaa wakwe mwe utukufu.

Chapter 25

¹Yahwe weye ni Mungu wangu; n'dankutukuze weye; maana umetenda matendo ya ajabu, mambo uliyoyapanga toka zamaini, kwa uaminifu na ukamilifu. ²Maana kuutenda mzi kua usungu, ngome ya mzi, ubanasi wa ngone ya wageni kua nki mzi. ³Ivyo basi wantu wenye nguvu wandawakutukuze weye; na mzi wekaao wantu wesao na ukatii wandawakuogohe weye. ⁴Maana kua mwe eneo salama kwa eiye masikini, makazi kwa yuuko mwe zouba na kizui kwa mweuko mwe zua. Hada muye wa wantu wakatii iwa kana zouba zidi ya ukanto, ⁵na zua kwe alizinkavu, na wandawazuie vuzo da wageni, kana via zua dikindiwavyo na kizui cha mazunde, ivyo basi nyimbo wesao na mawaa ziandulwa. ⁶Mwe muima unu Yahwe wa majeshi agosoa kwa wantu sikunkukuu ya vintu vikunonavyo, na mvinyo ukusagulwao, zabuni ya nyama na sikunkuu uanga ya sila. ⁷Na mwe muima unu anda aubanange mgubiko ukuokwao uanga ya wantu wose, na mtandao wa kusuka uanga ya mataifa. ⁸Andaameze fiye daima, na Bwana Yahwe andaayafute mesozi mwe vyeni vyetu; na soni ya wantu wakwe indayasigwe hae kuawa mwe sii yose, maana Yahwe kagombeka ivyo. ⁹Yandayatamwiiwe mwe misi iyo, "Uyu Mungu wetu; na timngojae, na anda atiokoe. Uyu ni Yahwe; tikumngojae, indatiwe na kinyemi na kutamiwa na wokovu wakwe." ¹⁰Maana mwe muima unu mkono wa Bwana undausee; na Moabu indaijatwe jatwe asi kwe eneo dakwe, na atamani yakujatwayo jatwayo asi mwe wina ukumemao mbolea. ¹¹Wandawaitawanye mikono yao gati gati yao, kana via mtoa mbizi atawanyavyo mikono yakwe ukati ukatoa mbizi. Akina Zumbe andaaseeze kibui chao asi japo kua na ujuzi mwe mikono yao. ¹²Na andaaigwise asi kwe alizi kanto za ngome, kwe mavumbi.

Chapter 26

¹Msi no wia huo undauimbwe kwe si ya Yuda: Tuna mzi imala; Mungu kagosa wokovu kwe kiambaza na ngome zakwe. ²Vugua lango, ili mataifa yenye haki yadahe na yenye kutunza imani yadaha kwengia ndani. ³Akii mwekuwayonayo, mnda muihifazi yeye kwe amani kamii, maana awaamini nywinywi. ⁴Mwamini Yahwe daima; maana Yaha, Yahwe, ni mwamba wa milele. ⁵Maana andaawaseeze wada wose wenye kibui; mzi we uanga undauseezwe si, andauseeze si kwe alizi; na andaauiganye na mavumbi. ⁶Andaajatwe jatwe si na miundi ya hao maskini na wahitaji. ⁷Mapito ya mwenye haki yanyooka, Wenye haki; mapito ya wenye haki kuyanyoosha. ⁸Nee, kwe mapito ya hukumu yako, Yahwe, takungoja wewe; zina dako na sifa zako ni matamania yetu. ⁹Nikutamani wewe wakati wa kio; nee, roho ye ndani yangu ina yakuondeza kwa bidii. Pindi hukumu yako indahoyeze duniani, wenyezi wa duniani wandawamanye kuhusu haki. ¹⁰Na tioneshe upendeleo kwa maovu, akini nkawanawefunze haki. Kwe si ya wanyoofu andaagosoe maovu na nkaona ukuu wa Zumbe Yahwe. ¹¹Yahwe, mkono wako wenulwa uanga, akini nkawapata izo taalifa. Akini wandawaone bidii kwa wantu na wanda waone soni, kwa kuwa idadi ya maadui wandawa watafune. ¹²Yahwe, undauete amani kwetu, maana kwei, kukamilisha ndima zetu zose. ¹³Yahwe Mungu wetu, viongozi watuhu badala yako watitawala swiswi; lakini taditukuza zia dako. ¹⁴Wafa, nkawanawaishi vituhu; ni malehemu ao, nkawanawafufuke vituhu. Kwei, kweza kuwahukumu na kuwabananga wao, na kugosoa kia kumbukumbu kutoweka. ¹⁵Kudiongeza taifa, Yahwe, kudiongeza taifa; kuheshimiwa; kwenulwa kwe mihaka yose ya sii. ¹⁶Yahwe, kwe mateso yao wakukauwa wewe; wapatwa na wasiwasi kwe maombi yao maana azabu yako. ¹⁷Kama mvyee mjamzito mkalibia kwefungua, apatwa na usungu na aiya kwa usungu, ivyo neevyo tekuwavyo kabla, Bwana. ¹⁸Netiwa wajawazito, netiwa kwe mateso, akini ni kama tefungua kae kwe akii zetu nkatizatueta wokovu duniani, na wakazi wa dunia nkawokugwa. ¹⁹Wafu wenu wandawaishi; wantu wenu wekufao wandawafufuke. Euka na uimbe kwa fulaha, nyie mwekaao mavumbini; maana mnyozu wenu ni mnyozu wa mwanga, na dunia indai waete mbele wafu wakwe. ²⁰Hitani, wantu wangu, engiani kwe vyumba vyenu na mfunge mwango nyuma yenu; efisani kwa mda mjihi, mpaka maya indahoyemboke. ²¹Maana, kuwa, Yahwe yuhehi kulawa kwe eneo dakwe kuwaazibu wantu wekaao duniani kwa ajii ya makosa yao; dunia indai ekee wetiaji wa mphone, na nkawana wawafise vituhu wekufao.

Chapter 27

¹Mwe msi uo Yahwe kwa uhamba wakwe uo mgumu, mkuu na mkai, n'ndaamwazibu Levithani na nyoka yuda mtambaa kwa kwesosomeka, na n'ndaamkome mnyama mwekaa bahalini. ²Msi uo mnda wa zabibu, n'ndauwaimbie. ³"Mie Yahwe ni mlinzi yakwe; Nawetiie mazi kia ukati; ivyo nkakuna muumiza, Naulinda kio na musu. ⁴Nkina maya, Oh, kana mbigii na miwa! Mwe nkondo n'ndanende zidi yao; N'ndaniwoke wose kwa hamwe; ⁵minga wamanya ulinzi wangu na wagosoe mpheho na mimi, waeke wagosoe mpheho na mimi. ⁶Kwa msi wezao, Yakobo ondaadoe zindo; Israeli n'ndaiavye maua na kusuka na n'ndaiimemeeze alizi yose kwa matunda." ⁷Je Yahwe kamshambuia Yakobo na Israeli na ayo mataifa yekumshambuiayo? Je Yakobo na Israeli wacomwa nao kana mwekuwachinjao mwe mataifa mwekuwakomao wowo? ⁸Mwe kipimo halisi cha kulizisha, waagiie Yakobo na Israeli hae; kausa hae kwa nkusi nkai, mwe msi wa nkusi ya mashaliki. ⁹Ivyo kwa sia inu, maovu ya Yakobo yondaiiwe, maana inu yondaiwe matunda yose ya kuusiwa zambi zakwe: hada ndihoagosoe hemviko ha maiwe kana chokaa na kuvidagamiza ntii ntii, na nkakuna nguzo za Ashera au hemviko ndiyoibadwe igooka. ¹⁰Maana mzi wekutintimaa ubanangwa, chekao chakwa na falaga yakwe habadwa kana jangwa. Kuna ndama wauisi na uko nee ndiko agone na kuyada matambi yakwe. ¹¹Matambi yakwe ndihoyanyae yondayagwe. Wavyee wondaweze na kuyatumia kugimbia moto, mana awa nkio wantu waelewa. Ivyo basi muufi yao nkanaawe na mbazi juu yao, na yeye muufi ondaawe na mbazi juu yao. ¹²Na msi uo yondaiwe kua Yahwe ondaahuue kuawa mto Efrate mpaka Wadi ya Misri na chongoi, wantu wa Israeli, n'ndatekonge hamwe yumwe yumwe. ¹³Msi uo gunda kuu n'ndadivuziwe; na wantu wekwagao mwe sii ya Asiria wondaweze, na wasigwa mwe sii ya Misri, wondawamvikie Yahwe he mwiima mtakatifu uko Yerusalemu.

Chapter 28

¹Ole kwa taji da ugobo divaigwado ni kia mkozi ywa Efraimu, naho ama diffiaado da utukufu wa utana wakwe au dekuikwado mwemutwi mwekoongo ditivado na awo wavotwao ni nvinyo! ²Kaua Bwana amtuma mdaha na nguvu; inga zoluba ya fua ya maiwe na nkusi nkai soanangayo, naho ndaase kia taji da ua si ya sanga. ³Taji da kibui da wakozi wa Efraimu desi ya paa. ⁴Ua dekuifiado da utukufu wa utana wakwe, uanga ya mutwi wa koongo da utaajii, ndaitende inga tunda dekuiviado mwemti kabla ya mazi yakwe, kana ukati muntu akadiona tunda, ukati dike mwemikono yakwe, adigugumiasi. ⁵Mwemisi iyo Yahwe ywa majeshi ndaatende taji ntana ya utana kwa wantu wakwe wekusigaawo, ⁶roho ya haki kwa yeye mwekwekaa mwe kuahwa, nguvu kwa wada wekuhituao wankuu wao mwe malango yao. ⁷Mia wada wayegayegao kwa ajii ya mvinyo, na wekongojao kwa ajii ya mpombe nkai. Kuhani na nabii nda wayegeyege kwa ajii ya mphombe nkai, ndawamezwe ni mvinyo. Ndawekongoje mwemaono na mwe maahio. ⁸Kwei kabisa meza zose zimema matahika. Ivyo basi nkakuna ntendeo yenayo utanda. ⁹Ni ani ndae atihinye maalifa na niani ndiye atielekeze ujumbe? Kwa wekuekwao mee au wonkao? ¹⁰Maana ni amlu ianga ya amlu, utawala uanga ya utawala na hanu hadodo na hada hadodo. ¹¹Kwei, kwa muomo wa ubezi na luga za kigeni ndaatamuie na wantu wakwe. ¹²Ukati wekombokao kawamba, "Awa ni watuhu, waeke kuhumuize wekusokeao; maana uku nikwefulahisha," yakini nkawokutegeeza. ¹³Ivyo basi mbui ya Yahe yonda iwe kwao amlu uanga ya amlu, utawala uanga ya utawala; na hadodo hanu na hadodo hada, wapate kuita na kugwa nyuma, na kubondwa, na kugwiwa. ¹⁴Ivyo basi tegeeza mbui za Yahwe, yoyose mgosoa ufyosi, wee muwaongoza awa wantu ambao wa Yerusalemu. ¹⁵Inu yondaiawiie kwe sibabu kugombeka, "Tigosoa kiaga na ufe; maana kuzimu wabuia kwevana. Ivyo basi maahio ndihoyomboswe kwa kugenea, nkainaitibuie swiswi, maana tigoso mbui za umbea nee guukio detu, na umbea utenda chekao chetu. ¹⁶Ivyo basi Zumbe Yahwe amba ivi, "Kaua n'ndaniikie Sayuni msingi wa maiwe, iwe da kugeeza, iwe da nkandai denado samani, msingi wa kwei. Na yeyose mondaauamini nkana agwiwe ni soni hata. ¹⁷Naho ndantende haki iwe ngoda ya saasawa na kuwa haki ihime mazi. Ndaasuntie hae guukio dawawoga, na mafuliko yondayameme balaa mwehantu hasii. ¹⁸Ndagano yako ya ufe ndadihanguswe, na mevano yako na kuzimu nkayanayagooke. Ndiho mafuliko makai yakamboka, yonda yakumbe sia. ¹⁹Maana ndiho yomboke yondayamizoe nywinywi ndayombeke keo, naho yondayomboke vituhu musu na kio ndaibue. Hada ujumbe ndiho ubue wondauete wengee. ²⁰Maana usazi ni mjihi kwa muntu mnyoosha mkono wakwe chongoi, na buingeti ni sisii kwa yeye kwevungavunga" ²¹Yahwe ndaenuke inga muima Perazimu; Ndaawahimiize yeye mgosoa ndima yakwe mwe koongo da Gibeoni, ndima ya kihii, na kugosoa mbui za vihii. ²²Ivyo sasa mwesekuigoso ufyosi, zamana yako yondaitogeswe, Nkisikia kuawa kwa Zumbe, Yahwe wa majeshi, amlu ya kuibananga si. ²³Ekaa tayali na tegeeza sauti yangu; uwe makini na tegeeza mbui zangu. ²⁴Je muimi muima misi yose kwa ajii ya kuhanda aimadu mwe sanga? Je asongwa ni kuima mwe mnda wakwe pasi kuhanda? ²⁵Aho aandaho mnda wakwe nkasawayajila ya mbeyu, ahanda jila aika ngano mwe msitai, shairi mwe hantu hakwe, na yagondwa ntendeo mbii? ²⁶Mungu yakwe kamwongoza, amhinya yeye kwa viugo. ²⁷Kitendesoch aho jila zia nkazipuulwa kwa via vikai waa guudumu da kusengea dizunguukado uanga ya jila; mia jila datoigwa na ngoda na jila kwa ngoda. ²⁸Nafaka inu ni kivoko mkate mia ni laini sana, etiho guudumu da dakwe na falasi wazisawanya na falasi wakwe nkawo kuihonda honda. ²⁹Aya yaawa kwa Yahwe ywa majeshi, yeye nee mshauli ywa kihii na mwenye utana wa viugo.

Chapter 29

¹Ole kwa Arieli, Arieli, mzi ambao Daudi kaika nkambi! mwaka hata mwaka wagenyea; basi sikunkuu ihehi kweza. ²Akini nenda niuzunguke Arieli, na wenda waiye na kweyayata na wenda wawe kwangu kana Arieli. ³Nenda niike nkambi zidi yako mwe mzunguko, nenda nikuzunguke kwa kuika gwegwe zidi yako. ⁴Wenda uikwe si wendautamwiie kuawa si kwe alizi; ntamwiizi zako zenda ziseezwe kuawa mwe vumbi. Sauti yako kana ya npeho mwe alizi na mbui zako zenda ziwe zaifu kuawa mwevumbi. ⁵Jeshi da mnkuu ywaka wenda wawe kana vumbi dodo, na ungi wa wesaokutisa wenda uwe kana mahehe yembokayo. Yenda yaawie maa mwenga, aho aho. ⁶Yahwe wa majeshi enda eze kwenu kwa umbaua, kisingisa cha alizi, sauti nkuu, na nkusi nkai na zoluba nkai, na sese za moto zokazo. ⁷Yenda iwe kana sozi, maono ya kio: Jeshi da mataifa yose yendayatoabe zidi ya Arieli na ngome zakwe wenda wawavamie yeye na ngome ziwawezasweazo wowo. ⁸Yenda kana muntu wenye saa muosigwa akada, akini ukati akenuka ifu nkadina nkintu, yenda iwe kana muntu mwenye nkiu aosigwa akanywa mazi, akini akenuka, azimiia kwa ajii nkiu na nkio kuikoma. Nee ndivyo iwe idadi nkuu ya watoanaji zidi ya mwiima Sayuni. ⁹Tamiwani wenye na mwehewe; etende tuntu na uwe tuntu! Uwe mkozi akini nkio wa npombe; zegazega akini nkio kwa bia. ¹⁰Mana Yahwe kaekea loho yakwe mwe usisiza mkuu, kayagubika meso yako, manabii, na kagubika mutwi wako waonaji. ¹¹Ugubuo wose weza kwako kana mbui za kitabu chekugewa cho mhuli, ambacho wantu wadaha kumwenka muntu mwehinya na kugombeka ivi, "Soma iki." na enda ambe, "Nkidaha mana kigewa mhuli." ¹²Kana kitabu chenda chenkwenda muntu mwesekudaha kusoma na kumwamba, "Soma iki," na amba, "Nkidaha kusoma." ¹³Zumbe amba, "Wantu awa wahehi na mimi na kunitunya kwa miomo yao, akini myoyo yao ihae na mimi. Hishima yao kwangu ni kwa ajii tu ya amlu wekuhinywayo. ¹⁴Ivyo basi, kauwa nenda nisongwe n'kugosoa mbui za vihi mwe wantu awa, vihi baada ya vihi. Viugo vya watabusala vyendavyage na uweewa wa wantu wenao busala wenda uhee." ¹⁵Ole wao wada wafisao mipango yao kwa Yahwe, na wada ambao ugosoi wao ni wakiza. Wamba, "N'ndai mtiona swiswi, na n'ndai mtimanya swiswi?" ¹⁶Nywie mhituo vintu uwanga sii! Je muufi adaha kufikiwa kana uongo, ivyo basi vintu vigosolwavyo vyenda vyambe kuhusu mwekugosoa, "Nkeekunigosoa mimi, "au vintu vigosolwavyo vyambe kuhusu mwekuvigosa, kazatikweelewa?" ¹⁷Mwe mda mdodo wekusigao, Lebanoni yenda ihitulwe kuwa munda, na munda wenda uwe mzitu. ¹⁸Msi uo masito wenda wasikie mbui ya kitabu na meso ya matuntu yenda yaone mwe kizatoto. ¹⁹Wekuuzumiwao wenda watamwe hamwe na Yahwe, na masikini mwe wantu wenda watamiwe kwa Mtakatifu wa Israeli. ²⁰Mana wantu wesaokuwa mabagaa wenda wasie na wenye ubezi wendawage. Wada wose wakundao kugosoa ubaya wenda wasigwe, ²¹n'ndai na kwa mbui yamtenda muntu kuwa mbanasi. Wenda wamwiikie mtego kwa yeye muiondeza haki mwe lango na kuika haki si kwa umbea wesaokuwa na kintu. ²²Ivyo basi Yahwe amba ivi kuhusu nyumba ya Yakobo- Yahwe mwekumkomboa Ibrahimu, "Yakobo nkana agwiwe nkana agwiwe nsoni vituhu, wala cheni chakwe cheni chakwe nkakina kihituke langi yakwe. ²³Akini akawaona wanawe, ndima ya mikono yangu wendawading'a ze zina dangu, Wena wading'aze dangu Mtakatifu wa Yakobo, na wenda wagooke mwe wengee wa Mungu wa Israeli. ²⁴Wada wendaowage kiloho wenda wenkwe uelewe na weya yatao wenda wehinye maalifa."

Chapter 30

¹Ole wa wana waasi, "Idi ni tamko da Yahwe. "Wondawaike mipango, akini nkainaiawe kwangu; wonawakubane na mataifa mangi, akini nkaokuongozwa ni Roho wangu, ivyo waongeza ubaya badala ya ubaya. ²Wapanga kuseya asi Misri, akini nkawazati kuombeza niwaelekeze. Waondeza ulizi kuawa kwa Farao kudoa guukio mwe kizuii cha Misri. ³Ivyo basi ulizi wa Farao wandauwe ni soni yao na guukio denu mwe kizuii cha Misri, chondakiwe kugea soni kwenu, ⁴japo wakuu wako Sayuni, na ntume wao weza Hanesi. ⁵Wonda wapate soni kwa ajii ya wantu ambao nkawadaha kuwasaidi, wa kuwa na faida, akini ni soni, na fezeha. ⁶Tamko dahusu mnyama wa Negevi: Kwembokea kwe mwango wa suuba na hatai, wa simba mvyee na simba mgosi, nyoka na nyoka wa moto mluka, wenu utaji wao kwe mgongo wa npunda, na hazina yao mwe mawenga ya ngamia, kwa wantu ambao nkawana msaada kwao. ⁷Maana msaada wa Misri nkauna maana; ivyo iya nkimwetanga Rahabu, ambaye bado. ⁸Sasa hita, gonda inu mbee yao uwanga ya meza, na uyagonde mwe kitabu, ili yaikwe kwa mda mlefufu kana ushuhuda. ⁹Maana ni wantu waasi, wana wambeya, wana ambao nkawategeza maelekezo ya Yahwe. ¹⁰Wawamba waonao, msekukauwa; na kwa manabii, "Msekutabii yaukwei kwetu; tamwiya mbui za kwependekeza kwetu, tabii umbeya. Hituka mwe sia, ¹¹haukeni kwe sia; maana mtakatifu wa Israeli kuondeza kutamwiya mbee ya cheni chenu. ¹²Ivyo iya mtakatifu wa Israeli agombeka, "Kwa ajii mwemea mbui inu ya kuhinywa ukandamizaji na umbea, ¹³Iyo zambi inu yondaiwe kwenu kana kintu chekubondekacho tiyali kwa kugwa kana kintu mwe ukanto mlefufu ambao kugwa kwakwe kuhehi, aho kwa aho." ¹⁴Onda akibonde kana kiya cha uongo wa muufi kitulwavyo, ivyo basi nkina kisigae kintu, ivyo nkuna vipande vyovyote vya kigeng'eza chenacho kiteshe kudoa moto zikoi, kuteka mazii, mwe kisima. ¹⁵Maana Zumbe Yahwe, Mtakatifu wa Israeli agombeka ivi, "Kwa kuuya na kwa kuhumwiza mwonda mwoholwe, mwe kutwiya na imani yondaiwe na nguvu zakwe, Akini nkamna mwe tayai. ¹⁶Kagombeka, 'Nkakuna, maana kuguuka kwa faasii, ivyo tondatiguuke kwa kutumia faasi mwepesi; ivyo basi wondao wengie wondawawe wepesi. ¹⁷Wantu elfu mwenga wonda waguuke kwa kumwogoha mntu yumwe; kwa vitisho vya wantu washano mwonda mguke mpaka mwonda muwe kana nguzo ya bendera yeiko uwanga ya mwiimam au kana nendeya kwe mwiima." ¹⁸Akini Zumbe awagonja ili awenke mboto yakwe, Ivyo basi yu tayali kuwaonesha mbazi. Maana Yahwe na Mungu wa haki; Huwabaiki wada wamgojao yeye. ¹⁹Maana wantu wondawekae Sayuni, na Yerusalemu na nkawana waiye vituhu. Hakika andaawe mboto kwenu kwa sauti ya ndio zenu. Ondahoasikiye tu, ondawajibu ninywi. ²⁰Kwembokea Yahwe tapata mkate wa taabu na mazii ya suuba, hata sasa, mhinya wako nkanaesunte mwenye vituhu, akini wondaumwone mhinya wako kwa meso yako mwenye. ²¹Magutwi yako yondayasikiye mbui zisemwazo nyuma, inu nee sia, embokea nanu, "wondahouhituke upande wa kudiya au wondaho uhituke upande wa kumoso. ²²Mwondamkigee uchafu kigubiko chenu mwekukiikacho uwanga ya heya na zahabu na kuchasa. Mchase hae kana hezi nkai, "Uwambe wao, "Haukeni aha." ²³Naye ondaavye fua kwe mbeyu zenu mwondaho mzihande kwe uongo, na mkate wondauwe kwa wingi kuawa kwe uongona mazao yonda yavyaee kwa wingi. Mwe siku izo ng'ombe zako zonda ziiswe me hantu hakuu. ²⁴Ng'ombe na npunda, waimao kwe uongo, wonda wade nkande kwa msimu chekutawanywacho kwa nkoleo na uma. ²⁵Uwanga ya mwima mlefufu na uwanga ya kiima kilefu, kunda kwemboswe, ukoongo na mifeeki ya mazi, mwe siku ya machinjio makuu hada heminaa yose yondahoigwe. ²⁶Mwanga wa mwezi wondauwe kana mwanga wa zua, na mwanga wa zua wonda ung'ae maa mpungate, inga mwanga wa siku mpungate. Yahwe ondaho afunge kubondwa kwa wantu wakwe na kuwahonya vionda wekupatavyo. ²⁷Zina da Yahwe deza kuawa hantu hahae, Dawaka kwa chuki yakwe na mwe mosi mnene. Miomo yakwe imema chuki, na lugha yakwe ni kana moto uokao. ²⁸Npungie yakwe ni kana mazi yekumemayo yabuayo mpaka gatigati ya singo, kwa ajii kuchuja mataifa kwa kuchochea ubanasi. Npungie yakwe ni mzabuni mwe mafunda ya wantu wasibabishao kuhangaika hae. ²⁹Wonda uwe na wiya inga sikiyo hada shelehe takatifu yondahoigosoke, na moyo we nyemi, aho yumwe ondahoaita na mwe mwima wa Yahwe, mwe hawe da Israeli. ³⁰Yahwe ondagosowe mapambo ya sauti yakwe isikikayo na ondaawaoneshe mikono yakwe yeivyoye yeyaho na zouba ya chuki yakwe na moto uwakao, hamwe na npeho nkuu, fua nkuu, na fua ya maiwe. ³¹Maana kwa sauti ya Yahwe, Asiria yondainyamazwe; ondabanange kwa ngoda. ³²Na kia azabu yekusagulwayo kasagua ngoda ambayo Yahwe ondaaike uwanga yao na wakaongozwa na mziki wa ngoma na kinubi kana wondawavoke nkondo na kutoana nao. ³³Maana hantu hakuokea haandaliwa toka basi. Kwei, igondwa kwa mfaume, na Mungu kadigosoa kuwa na kina na upana. Lundo diuko tayai kwa moto wa nkuni za kutosha. Npumzi ya Yahwe, ni kana mkondo kibiiti, na wonda washe moto.

Chapter 31

¹Ni mbwiiiao wowo waseeao Misri kuombeza msada na kutegemea faasi, kuika imani kwe magai (kwa via ni wagenyaa) na (kwa via faasi nkazitaazika). Akini nkamhusiana na Mtakatifu ywa Israeli, waa nkawamuondeza Yahwe! ²Miya wana viugo, na aeta maafa na endaaemee mbui zakwe naho endaeze kwe nyumba zietazo ubanasi, mhitu wakwe wawaambizao wagosoa zambi. ³Misri ni mntu nkio Mungu, ni faasi ya mwii nkio ya roho. Yahwe endahoalawe chongoi kwa mkono wakwe, wose ekuwaambizao wenda wawe na mashaka, na yoyose mwenoka mbize endaagwe; wose hamwe wendawaage. ⁴Ivi nee Yahwe ekutamwiiavyo nami, "sa simba, na akaunguluma kwe maindo yakwe, hada mabunga ya waisi wetangaho mhitu yakwe, miya nkanaakakame kwa muio wakwe, waa nkanaaite kwa sibabu ya vuzo dao, vyeivyo Yahwe ywa majeshi endaasee kutoana kwe miima Sayuni, kwe kiima icho. ⁵Sa wadege wapuukavyo, nee Yahwe ywa majeshi endavyoainde Yerusalemu; endaaainde na kuikoa sa embokavyo uanga na kuinda. ⁶Muuwieni yeye kuawa uyo mwekumhitukiae, wantu wa Israeli. ⁷Maana kia mwooneka endause miungu ya hea na miungu ya zahabu yekugosolwayo kwa mikono yenu yena zambi. ⁸Asiria endaadagamizwe kwa uhamba, na uhamba wesaokutozwa ni muntu wendaumbinde yeye. Endaaguuke uhamba, na wanawe wadodo wendawawagosome ndima ngumu. ⁹Na nkawanawadahe kweza kwa sibabu ya wengee, na mgookezi yao endaagohe Idi ni tamko da Yahwe, moto weuko Sayuni weiko na yeiko sufulia ya moto uko Yerusalemu.

Chapter 32

¹Kauwa mfaume endaatawale kwa haki, waku wenda waongozwe kwa haki. ²Kia yumwe endaawe enga hantu kulawa he npeho na guukio kulawa nkusi, enga mfeeji hantu hakavu, enga kizui he mwamba mkuu mwe si ikusokeao. ³Kisha meso yao waonao nkayana yaone kiza, na wenye kisita wenda watamwiie zahili na kwa uhufu. ⁴Wenye upele watafikiria kwa makini kwa uelewa wao, na wenye kigugumizi watazungumza dhahiri na kwa urahisi. ⁵Mjinga nkanaetangwe vituhu mheshimiwa, wala mmbea nkanaetangwe mkuu. ⁶Mana mjinga atamwiia ujinga, na moyo wakwe wapanga maovu ya magosozi ya wesao kumcha Mungu, na atamwiia mbui mbaya kuhusu Yahwe. Na awagoso wena saa kuwa bue na wena nkiu kukosa mazi. ⁷Sia ya mmbea ni maovu. Amanyana kubuni mipango mibaya ya kuwalagai masikini kwa umbea, na hata maskini akatamwiia ukwei. ⁸Mia wantu wa heshima wapanga mipango ya kuheshimika na kwasababu ya magosozi ya wenye heshima. ⁹Enukani uanga nywie wavyee mwe kuhuhao, nitegezani sauti yangu; nywie wandee mwesao uangalifu, nitegeeani mimi. ¹⁰Mana kwa muda mjihi kwemboka mwaka ukangafu wenu wenda ubondeke, nywie wavyee mwesao kujali, mana uhosi wa zabibu wenda ubondeke, nywie wavyee mwesao kujali, mana ubosi wa zabibu wenda uhate, ubosi nkauna uweaho. ¹¹Zingizani, nywie wavyee, wenye laha; taabikani nywie mwesao uangalifu; usani nguo zenu ntana msigae mwazi; ¹²vaani nguo za magunia mwe vigudi vyenu, ni mbwi zao wenda wadoe minda mitana, kwa mzabibu uvyao sana. ¹³Kwe sanga ya wantu wangu kwenda kumee miwa na mbigi, hata uanga ya nyumba za furaha na mzi wena nyemi. ¹⁴Mana zumba dendadiekwe, mzi ukusongamano wenda uwe faaga; kiima na mnaa vyenda viwe mapango daile, fulaha ya npunda, malisho ya mfugo; ¹⁵mpaka loho isee kulawa uanga, na jangwa diwe munda uvyaaom na munda uvyaa wenda udoigwe enga mzitu. ¹⁶Wenye haki wenda wekae jangwani; na wenye haki wenda wekae mwe munda uvyao matunda. ¹⁷Ndima ya mwenye haki yenda iwe amani, na maawio ya wenye haki, ni utulivu na matumaini daima. ¹⁸Wantu wangu wenda wekae mwe makao ya npheho, na mwe nyumba yedi na hantu hedi ha kuhumwizia. ¹⁹Iya hata kama fua ya maiwe na mzitu ubanangwa, na mzi udagamizwa, ²⁰yuda ambae ahandia nkandai ya mfeeji wa mazi mbeyu yose endaabalikiwe, na yuda mwegaa ng'ombe na npunda kuwaisa.

Chapter 33

¹Ole wenu, wabanasi ambao nkaniatikubanikiwa! Ole wao wasaliti ambao nkanizatikusalitiwa! Ndiho mueke ubanasi, nanyi ndambanikiwe. Ndiho mueke usaliti nanywi ndamsalitiwe.²Yahwe, tihulumie swiswi; tikungoja wewe; ne mkono wetu kia keo, na wokovu wetu mwe nyakati za mateso.³Wantu waguuka kwa kusikia sauti nkuu, wekwenukaho, mataifa yatawanyika, ⁴Mateka wao wekusanya hamwe sa via sige, kana sige warukavyo, wantu wandawaruke uwanga yakwe.⁵Yahwe kenulwa. Ekaa he uwanga. Andaimemeze Sayuni kwa haki na usawa. ⁶Anda awe imara mwe kipindi chenu, wingi wa wokovu, busara, na maarifa; hofu ya Yahwe ikwe hazina yakwe.⁷Kaua, wajumbe waia mitaani; wanadiplomasia wanamatumaini ya amani kwa kuia kwa usungu. ⁸Baaba nkuu iekwa faragha, nkakuna watafi vituhu. Kiaga kifa, mashahidi wadharaulika, na untu wa mntu nkauheshimika.⁹Si iombolezi na kunyaukia kwa hae; Lebanoni yagea soni na kunyaukia kwa hae; Sharoni ihituka kana jangwa wazi; Bashani na Kermeli zipukutisa kae mani yakwe.¹⁰"Sasa nenuka amba, Yahwe;" sasa nenulwa uwanga; sasa nenulwa. ¹¹Undawenue mimba ya makapi na undauvyae mabua; na pumzi yako ni moto ndiwo ukoke wewe. ¹²Wantu wanda wokwe wawe kana nchokaa, kama miwa ya porini isengwavyo na kokwa. ¹³Nyie wa hae sana, tegeezani nekugosocho; na nyie wa hehi, kubahalini ukuu wangu." ¹⁴Wagosoao zambi wa Sayuni waoogoha, zingizo diwabuia wesao na Mungu. Nndai kati ya swiswi mdaha kwekaa he moto mkai? Na nndai kati ya swiswi mbuza kwekaa kwe moto wa milele?¹⁵Nyie mwendao mwe haki na kutamuia kwa uaminifu, yeye mzarau mapato ya ukandamizaji, yeye muemea kudoa rushwa, ambaye nkayumo mwe mipango ya vulugu za ubanasi, na ambaye nkakunda mabaya- ¹⁶Anda aike nyumba yakwe uwanga, sehemu yakwe ya ulinzi ni ngome ya mwamba; nkande na mazi nkavimsiia.¹⁷Meso yako yandayamuone mfaume kwa utana wakwe; wandawakaue si nkuu. ¹⁸Moyo wako undaukumbuke hofu; yu hene ni mwandishi, yu hene mwe kupima hea? Na yu hahi mhesabu minara? ¹⁹Nkuna uwaone wapinzani, wantu wenye lugha ya ajabu ambayo nkunauielewe.²⁰Ikaue Sayuni, mzi wa sikunkuu yetu, meso yako yandayaione Yerusalemu kama makao tulivu, hema ambado nkadiavigwa, vikingi vyakwe having'olwa wala sigi zakwe hazidumuka. ²¹Vituhu vyakwe Yahwe mwe ukuu wakwe nndatiwe hamwe na swiswi, he eneo da mazi mengi na mifeeki mingi. Nkanuna manuari wala mtoa kasia ndie emboke aho, wala mashua ndiyo yemboke uko.²²Maana Yahwe ni hakimu yetu, Yahwe ni mwanasheia yetu, Yahwe ni mfaume yetu, anda atikomboe swiswi.²³Sigi zako ziegea; nkazida kutoza mlingoti he eneo dakwe, nkazidaha kuzunguka meli; wakati mateka wakagawanyika, na hata vilema waavigwa chongoi kama mateka. ²⁴Na wenyezi ndawambe, "Naumwa wantu wekaao aho wandawasamehewe maovu yao.

Chapter 34

¹Soni hehi enyi mataifa, tegeezani na mwe makini, nywie wantu! Dunia na vyose viimemezavyo vyondwe kutegeeza; dunia na vyote viawavyo, ²Maana Yahwe ana maya na mataifa yose, ana maya dhidi ya majeshi yao kuwadagamiza wawo kabisa kawakabizi kwa wachinjaji. ³Mii ya wantu wekufao ndaiaswe hongoi. Halufu ya mii yekufayo indaiwe kia hantu na milima indaiyege kwa mphone zao. ⁴Nyota zose uanya ndazififie na anga ndadiwe enga kitabu na nyota zakwe ndazake kwa hae enga tambi dinyuukavyo mwe mzabibu, enga tunda dekunyaado kwe mti. ⁵Mana uhamba wangu ndiho unywe na kwegute mbinguni; kana maana sasa ndaweze si uko Edomu, kwa wantu ambao nkiwaike hae na azaba. ⁶Uhambe wa Yahwe wadodeza matone ya mphone na kugubikwa kwa mavuta, matone ya mphone ya ngoto na mbuzi yagubigwa kwa figo za ngoto. Kwa via Yahwe kaavya kafa Bozra na mauwaji mwe si ya Edomu. ⁷Ng'ombe wa mazituni wandawachinjwe hamwe wao, mafahali wakuu na mafahali wadoho. Si yao ndaikolwe kwa mphone na mavumbi yakwe ndayagosolwe mavuta na mavuta yekunonayo. ⁸Maana ndaiwe ni siku ya nkuu kwa Yahwe na mwaka ambao awaihe kwa ajii ya Sayuni. ⁹Mifeeji ya Edomu indaihituke kuwa lami, na mavumbi yakwe yandayawe kibiiti na si indaiwe enga lami ihyayo. ¹⁰Indaihye kio na musi wakwe undauawe siku zose na ndahawe mbitu wakati wose na nkakuna hata yumwe ndie emboke aho misi yose. ¹¹Iya wadege na wanyama wa mazituni wandawekae aho; bundi na kunguu ndawagosoe mahosa yao aho aho. Anda anyooshe futi ya ubanasi na pima maji ya ubanasi. ¹²Wenao vyeo ukawana wawe na uketu chakusigaacho kwetaga ufaume, na wakuu wose ndawawe nkio kintu. ¹³Miwa ndaihote mwe maeneo yao, vyawage na mbigii ndaviwe mwe ngome yao. Ndayewe chekao cha mbweha na chekao cha mbuni. ¹⁴Wanyama wa mazituni na fisi waungaika wakekaa aho na mbuzi wa mazitui wandawaie wevy kwa wevy. Nyakati za kio wanyama ndawekao aho na ndawaonde wevy hantu ha kuhumuiza. ¹⁵Bundi ndawagosoe masasa yao kuangwiya matagi yao muoneka na mweziwe. ¹⁶Kuondeza kwembokea kitabu cha Yahwe; nkakuna hata kimwe chesachokuwaho. Nkakuna ndicho kikose mwezwakwe kwa ajii kanwa chakwe kiamuu ivyo roho yakwe iwakusagia wowo. ¹⁷Ndaatoe kura mwe eneo dao na mkono wakwe uwahima mwa uzigo. Wandawamiliki siku zose kuvokea kivyazi hata kivyazi wandawaishi aho aho.

Chapter 35

¹Wangwa wa Arabu wenda watamiwe, na wangwa wenda utamiwe na kusanua. Kana waridi, ²Yenda yasanue kwa ungi na yenda yahahiize kwa kinyemi na mawia; denda denkwe utukufu wa Lebanoni, mahambo ya Karmeli na Sharoni; wenda wauone utukufu wa Yahwe, mahambo ya Mungu ywetu. ³Igeeni nguvu mikono mitamu na mhitu wa mavindi yasingisikayo. ⁴Wambie wenao moyo wa wengee wawe imala wasekuogoha! Kauwa Mungu ywako eza nkuu kwa ajii ya maiho ya Mungu. Eza na kutihonya. ⁵Ikabinda meso ya matuntu yenda yaone magutwi masito yenda yasikie. ⁶Ikabinda kiema enda asookesooke kana nkuungu na ulimi wa bubu wenda uimbe, mana mazi yendayetike Araba, na migombe mwe wangwa. ⁷Msanga wekuhyao wende utende visima na alizi yenayo nkiu yenda itende ngodi mwekaamo mbweha hada wekuwaho wakekaa, kwendakuwe na mani na malasi. ⁸Baaba nkuu yenda yetangwe sia takatifu. Ambao nkio watanda nkawana waite kwa kutumia sia iyo. Akini yenda iwe kwa ajii ya muntu yoyose mwenda uwanga yakwe. ⁹Nkakuna bahau mwenda ayombokee. Nkakuna simba hada, wala mnyama mkai mwe baabaa iyo; nkakuna kuweho kabisa hada, akini wekukombolwao wenda womboke hada. ¹⁰Fidia ya Yahwe yenda iuye na yenda yeze kwa wia wa Sayuni, na nyemi ya kae na kae yenda iwe mwe mitwi yao; kinyemi na shangwe vyenda viwomboko kiasi wowo; usoyoyo na matamu vyendaviusigwe hae.

Chapter 36

¹Mwe mwaka wa kumi na nne wa mfaume Hezekia, Senacherebi, mfaume wa Asiria, kavamia mizi yose ya Yuda na kuwagwia. ²Haafu mfaume wa Asiria akamtuma kamanda mkuu wa jeshi kuu kuawa Lachishi mpaka Yerusalemu kwa mfaume Hezekia. Ekubuahho kwe mfeeji kwe kisima cha kenya, kwe sia nkuu na kwe mnda wa dobi na akagooka hada. ³Maofisa wa Israeli wekutumwao kutamwiya nao nee ni Eliakimu mwana Hilikia, kiongozi wa jumba, Shebna katibu wa mfaume, na Joa mwana Asapha, mwandika makubaliano ya siikai. ⁴Kamanda mkuu wa jeshi akawamba, "Mwimbieni Hezekia kuwa mfaume mkuu, mfaume Asiria, aamba, 'Ni kihi chanzo cha ujasii wako? ⁵Wasema mbui zese mana tu, naamba ati kuna shauri na nguvu ya nkondo, sasa ni ndai umuaminiye? Na ni ndai mwe kukwenka ujasii wa kuniasi mimi?"⁶Kauwa kuika imani yako Misri, maana banzi la mwanzi uditumiado enga ngoda ya kutembelea, ati mmtu onda ayegamia na kuitoa kwe mkono wakwe yonda imtunge. Ivyo nee eivyo Farao mfaume wa Misri kwa yoyose amwaminiye. ⁷Akini wonda useme na mimi, "Tamwamini Yahwe Mungu wetu," Je nkiyo yeye ambaye Hezekia kausa hantu hekwenukahho na madhebau, aamba kwa Yuda na Yerusalemu, "Lazima tiabudu kwe madhabahu inu ya Yerusalemu?"⁸Ivyo ivi sasa, nonda nikutende wewe kama zawadi ntana kwa Zumbe mfaume Asiria. Nonda nikwenke faasi elfu mbii, ati wonda udahe kuwaondezea deeva. ⁹Ni kwa vihi wadaha kumpinga yumwe kati ya nahodha mdodo kati ya watumwa wa Zumbe yangu? Mwiika imani yenu Misri kwe gai na faasi! ¹⁰Halafu sasa, Je nkidaha viivihii kusafii mpaka aha, pasi Yahwe kutoana kwe sii inu na kuibananga? Yahwe aamba ivi, Vamia sii inu na uibanange. ¹¹Halafu Eliakimu mwana Hilikia, na Shebna na Joa aamba kwa kamanda mkuu, Tafazai sema na wantu wako kwa lugha ya kiashuru, mana kiashuru takielewa. Wese kusema na swiswi kwa lugha ya kiyahudi mwe magutwi ya wantu ambao wa kwekiwambaza." ¹²Miya kamanda mkuu akamba, "Jee zumbe ywenu kamtuma kamtuma kwa zumbe yako na kutamwiya izi mbui? Jee nkamna mnitume kwa wantu wekwekaa kwe kiambaza, ili wada mavi yao wenye na kinywa makozo yao wenye?"¹³Halafu kamanda mkuu akagooka na kutoa vuzo kwa sauti nkuu kwa lugha ya kiyahudi akaamba, ¹⁴"Mfaume aamba, 'Mwese kumluhusu Hezekia awatiye, mana nkana adahe kuwaokoa. ¹⁵Mwese kumluhusu Hezekia awatende mumuamini Yahwe, Nawamba hakika Yahwe onda atikomboe swiswi, mzi unu nkauna udoigwe ni mfaume wa Asiria."¹⁶Mwese kumtegeeza Hezekia, mana ivi nee mfaume wa Asiria ambavyo: 'Gosoani amani na mimi mweze kwangu. Halafu kia yumwe onda ade kwe mzabibu wakwe mwenye na tunda da mti wakwe mwenye, na kunywa mazi ya kisima chakwe mwenye. ¹⁷Mondo mgosoe ivi mpaka neze kuwadoa na kuwegaa kwe sii kama ya kwenu. Sii ya uozo na divai mphyia, sii ya mkate na mnda. ¹⁸Mwese kumluhusu Hezekia awapotoshe nywinywi akaamba Yahwe onda awaokoe; Jee kuna miungu ya aina yoyose ya wantu yekuwakomboao kuawa kwe mikono ya mfaume wa Asiria? ¹⁹Wa hahi miungu wa Hamathi na Arpadi? Ikuhi miungu ya Sefarvaimu? Je waikomboa Samaria kuawa kwe nguvu zangu? ²⁰Miongoni mwa miungu ya sii inu, Je kuna miungu ya aina yoyose ye kukomboao jii yao kuawa kwe nguvu zangu?"²¹Miya wantu wabaki kimya na nkawakunda kujibu mana amli ya mfaume iwa, "Mwesekujibu". ²²Halafu Eliakimu mwana wa Hilikia, yee mwe uwanga wa kaya, Shebna mwandishi, na Joa mwana wa Asafu, na muika kumbukumbu, weza kwa Hezekia na nguo zekusakaa na wakegaa mbui ya kamanda mkuu.

Chapter 37

¹Nee mwesikuiyo mfaume Hezekia ekusikiaho taarifa zao, katatua mavazi yakwe, na kugubika nguo za magunia, na akaita kwe nyumba ya Yahwe. ²Na kamtuma Eliakimu, ambae ni kiongozi wa kaya na Shebna mwandishi, na wadaa wa makuhani, wase wegubika nguo za magunia, kwa Isaya mwanawe da Amози, nabii. ³Wamwambia yeye, Hezekia ivi, 'Siku inu ni siku ya dhiki, kuegezewa, na soni, ni kama mwana mwe tayari kuvyaigwa lakini mami yakwe nkana nguvu kumsukuma mwana. ⁴Nndaiwe Yahwe Mungu yenu andaasikia mbui ya kamanda mkuu, ambao mfaume wa Asiria Zumbe wakwe kamtuma kumpinga Mungu aishie, naandaakemee mbui ambayo Yahwe Mungu yetu kayasikia. Sasa enuani maombi yenu uwanga mabaki yekubakiyo hanu. ⁵Sasa wandima wa mfaume Hezekia weza kwa Isaya, ⁶na Isaya akawambia, "Mwambieni Bwana wenu: 'Yahwe kasema, "Mwesekuogoha kwa mbui mwekusikiazoo mbui ambazo mfaume wa Asiria kanitukana mimi. ⁷Kauwa nnda niike roho yangu ndani yakwe na andaasikie mbui fulani na andaauye mwe sii yakwe mwenye. Na nndanigosoe agwe kwa uhamba mwesii yakwe mwenye. ⁸Basi kamanda mkuu kauya na kumbwia mfaume wa Asira ataoa dhidi ya Libna, maana kasikia kwamba mfaume kaita hae kuawa Lachishi. ⁹Halafu Sennacheribi kasikia kwamba Tirkhaka mfaume wa Ethiopia na Misri wahamasishana kutoana dhidi yakwe. Ivyo akamtuma mjumbe mara nyingi kwa Hezekia, egae ujumbe: ¹⁰"Kamwambe Hezekia, mfaume wa Yuda, 'Wesekuruhusu Mungu umwaminie akutiie, "Yerusalemu nkainaigewe mwe mikono mwa mfaume wa Asiria. ¹¹Kusikia kintu ambacho mfaume wa Asiria ekukigosoacho kwesii yose kwa kuangamiza kabisa. Je undauwaokoe? ¹²Je miungu ya mataifa iwaokoa? taifa ambado tate yangu kadiangamiza: Gozani, Harani, Rezefi na wantu wa Edeni katika Telassari? ¹³Yukuhi mfaume wa Hamathi, mfaume wa Arpadi, mfaume wa mizi ya Sefarvaaimi, wa Hema na Ivva? ¹⁴Hezekia kahokea baua inu kuawa mwemikono ya mjumbe na kuisoma. Halafu neaita uwange kwe nyumba ya Yahwe na kusoma mbele yakwe. ¹⁵Hezekia kamuomba Zumbe: ¹⁶Yahwe wa majeshi, Zumbe wa Israeli, we ambae uanga ya makerubi, wewe ni Zumbe mweuwanga falme zose za dunia. Kuzigoso mbingu na sii. ¹⁷Hitua magutwi yako, Yahwe, nategeeza. Vugua meso yako, Ee Yahwe na ukauwe, na utegeeze mbui za Sanacheribi, ambayo kayatuma kumgoswea ufyosi Zumbe aishie. ¹⁸Ni kwei Yahwe, mfaume wa Asiria kaangamiza mataifa yose na ardhi yao. ¹⁹Waiika miungu yao mwe moto, maana nkayokuwa miungu lakini ndima ya mikono ya wanadamu, ni nkuni na iwe tu. ²⁰Ivyo Waasira wawaangamiza wao. Ivyo saa Yahwe Mungu yetu, tiokoe kwa nguvu zako, ili faume zose za duniani kwamba wewe ni Yahwe ikedu. ²¹Basi Isaya mwana wa Amози katuma ujumbe kwa Hezekia, na kusema, Yahwe Mungu wa Israeli agombeka, kwa via kuomba kwangu kuhusu Sannacheribi mfaume wa Asiria, ²²Aya nee maneno ambayo Yahwe katamwia kuhusu yeye, "Mndee bikira wa Sayuni wakuzarau na kukuseka kwa dharau; wanavivye wa Yerusalemu watingisha mitwi yao kwa ajii yako. ²³Ni ndai umwemezae na kumtukana? na zidi ya ndai mwenu sauti yako na kwenu meso yakokwa kibui? dhidi ya mtakatifu wa Israeli. ²⁴Kwa kwembokea wandima wako kumpinga Zumbe na kagombeka, 'Kwa wingi wagai nkikwea uwanga kwe kilele cha mwiima, kwe kilele che kwenukacho wa Lebanoni. Nndaisenge mierezi yakwe na kusagua miti ya miseprasi hada, ni mzitu uvyao sana. ²⁵Nkifuka kisima na kunywa mazi; nkifuka mito yose ya Misri asii ya miundi yangu. ²⁶Je nkuzati kusikia jinsi nekuamuavyo kuawa kwe misi mingi na nkidigoswea ndima kuawa kipindi cha kae? Nayaeta isasa ili yadahe kutimia. Muaha hanu kubananga mizi imara na yenye ulinzi wa kutosha na kuwa nyungu ya ubanasi. ²⁷Wakazi wakwe, wekuwabezao, wekukatao tamaa na wenye soni. Waoteshao minda, mani mawisi, mani uwanga paa au kwe minda kabla ya mmheho ya mashariki. ²⁸Lakini namanya kwekaa kwenu asii, kuawa kwenu chongoi, mwengiaho ndani, na mwendamuwe wakaidi dhidi yangu. ²⁹Kwavia mwawa wakaidi dhidi yangu, maana kibui chenu kiyabwia magutwi yangu, Nndaniike ndoano mwempua zenu, na sauti mwe miomo yenu; Nndaniwahitue yuma kwesia mwekwezayo nayo. ³⁰Unu unda uwe wimbo kwenu: mwaka unu mdamde kiotacho kwe mzitu na mwaka wa kaidi mndamde chendacho kiote aho aho. Ila mwaka wa ntatu lazima mhande na mbonde, handani mizabibu namde matunda yakwe. ³¹Masaza ya nyumba ya Yuda ambao wekaa wandawadoe mizigi vituhu na kuvyaisa matunda. ³²Kwa maana Yerusalemu wekubakio wendawaawe; kuawa kwe mwiima Sayuni wekubakio wendaweze. juhudi ya Yahwe wa majeshi indaifanikishi idi. ³³Ivyo basi Yahwe ambaivi kuhusu Asiria: "Nndaeze kwemizi, wala kutambika guha hanu. Wala andaeze hanu mbele kwa ngao au kuzenga uzio siompanda dhidi yao. ³⁴Sia endayoezee indaiwe sia iyoio endayoauye, nndaengie kwe mzii unu. Idi ni tamko da Yahwe. ³⁵Maana nndaniulinde unumzi na kuukoa, kwa kwa niaba yangu mimi mwenye na kwa niaba Daudi mndima yangu. ³⁶Akabinda malaika wa Yahwe kaita chongoi na kuvamia nkambi ya Waasiria, na kuwakomo asikai 185, 000. Wantu wekunukahao keo, mii yekufayo igona kia hantu. ³⁷Ivyo Sennacheribi mfaume wa Asiria kaibada Israeli na kuita nyumbai na nee ekaa Ninewi. ³⁸Baadaayaaho, naekuaho akaabudu mwe nyumba ya Nisrochi zumbe yakwe, mwanawe Adramaleki na Shareza kamkoma kwa paange.

Wakabinda neewaguuka kwe sii ya Ararati. Wakabinda Esarhadoni mwanawe neatawala mwe sehemu ya tati yakwe.

Chapter 38

¹Siku zia Hezekia me akaumwa hehi na kufa. Ivyo Isaya mwana wa Amози, nabii nee keza kwakwe na kumwamba, "Yahwe kagombeka, 'panga mbui zako maana wendauumbwe mzimu, nkunauishi.'" ²Nee Hezekia akauhitukia ukanto na kumuombeza Yahwe. ³Na akagombeka, "Nisamehe Yahwe, kumbuka jinsi nekwendavy kwa uaminifu mbele yako kwa moyo wangu wose na namna nekugosoavyo mbui ntana mwe meso yako." Na Hezekia akaia kwa sauti. ⁴Nee neno da Yahwe dikamwezea Isaya, na kugombea, ⁵"Hita ukamwambe Hezekia, kiongozi wa wantu wangu, "Ivi nee Yahwe, Zombe wa Daudi babu zenu, kamba: Nkiyategeeza maombi yako, na nkhiyaona mesozi yako na shano mwe maisha yako. ⁶Na nndanikuohoe wewe hamwe na mzii unu kuawa kwe mkono wa mfaume wa Asiria, na nendaniunde unu mzi. ⁷Na inu yendaiwe utangio wako kuawa kwangu, Yahwe, kuwa nendanigosoe nekukigombekacho: ⁸Kauwa nendanisababishe kizui mwe nyumba ya Ahazi kuita nyuma hatua kumi." ivyo basi kizui nee chauya nyuma hatua kumi uwanga ya nyumba yekukweayo uwanga. ⁹Aya nee maandhishi ya maombezi ya Hezekia mfaume wa Yuda, ekuwaho akaumwa halafu akahona: ¹¹"Nkyamba ivi, nkigombeka ivi nusu ya maisha yangu nendanemboke mwe uango kuzimu. Nee nkitumwa hada miaka yangu yose. ¹⁰Nikagombeka nkhinanimuone vituhu vituhu Yahwe, Yahwe mwe sii nekaayo nkinanani yakaue wantu vituhu au wenyezi wa dunia inu. ¹²Maisha yangu ya usigwa na kwegawa hae na mimi inga hema da muisi; Nee nkiyakunja maisha yangu uwanga inga mfumazi; kaniusa mwe kifungo; mwe musu na kio kayaheza maisha yangu. ¹³Nkigona mpaka kwacha; inga simba ayatua mavuha yangu. Mwe kio na musu kayaheza maisha yangu. ¹⁴Inga mbayuwayu nee nee nekuiavyo; nkiiya engi njiwa; meso yangu nee yasokea kukaua uwanga. Zombe nateseka nisaidia mimi. ¹⁵Nambeze? wose watamuia na mimi na katenda ivyo. Nendanende moaahoe miaka yangu yose maana nayashinda kwa huzuni. ¹⁶Zombe, mates ukuyatumayo ni matana kwangu; ikadahikana nivuziwe vituhu maisha yangu; kuyahifazi milele maisha yangu na afya yangu. ¹⁷Ni faida yangu kuwa nchembokea huzuni inga inu. Kunikomboa kuawa mwe tubwi da ubanasi; maana kwasa zambi zangu nyuma yako. ¹⁸Maana kuzimu nkakuna kukutogoe wewe; umauti nkaukutogoa wewe, wada wose wendao mwe tubwi nkawana matumaini ya uaminifu wako. ¹⁹Mntu mwekaa, mntu mwekaa, nee mkutogoa wewe, engi nigosoavyo ivyeo; tate endawambie wana uaminifu wako. ²⁰Yahwe yuhehi kuniohoa mimi, na tenda tigosowe nyemi kwa wia siku zote za maisha yetu mwe nyumba ya Yahwe." ²¹Ivi aha Isaya nee kagombeka, "Waekeni wadole dote mwe miti na kudiika he ihu endaahone. ²²"Hezekia nae akagombeka, "Je ni ishaa yani ya kuwa nenda niite uwanga ya nyumba ya Yahwe?"

Chapter 39

¹Kwe mda uda Merodaki mwana wa Baladani, mfaume wa Babeli, akatuma zawadi na barua kwa Hezekia; mana kasikia Hezekia kaumwa akini kahona. ²Hezekia akatamiwa na ivi vintu akamwonyesha mjumbe nyumba ya ghala za vintu vya samani kama hea na zahabu, viungo na mavita ya samani, ghala ya kuikia silaha zakwe na vintu vyose vipatikanavyo kwe stoo yakwe. Nkahekuwa na nkintu kwe nyumba wa ufaume wakwe wose, Hezekia nkekuwaonyesa wao. ³Basi Isaya nabii akeza kwa mfaume Hezekia na kumuuzi, "Je wantu awa wakwambia mbwai?, "Waawahii weza kwangu kulawa hae sii ya Babeli." ⁴Isaya akauza je ni vintu vyani ekuonavyo mwe nyumba yako? Hezekia akamba, "Waona kia nkintu mwe nyumba yangu. Nkakuna nkintu mwe vintu vyangu vya samani ambavyo shekuwaonyesha." ⁵Basi Isaya akamwambia Hezekia, "Tegeeza mbui ya Yahwe wa majeshi: ⁶Kauwa siku yeza hada kia kintu kwe nyumba yako, vintu ambavyo mababa zako wavihifadhi hae mhaka muda uu wa sasa vyondavyegalwe Babeli. Nkakuna chondacho kibakizwe, amba Yahwe. ⁷Na wana wonda owavyaigwe kuawa kwako ambao wewe mwenye kuwavyaa, wondawadoigwe hae na wondawawe atoashi mwe nyumba ya mfaume wa Babeli." ⁸Ne Hezekia akamwambia Isaya, " Mbui ya Yahwe ekutamwiayo ni ntana. Maana kafikii, Nkakuna kuwe na amani mwe siku zangu."

Chapter 40

¹"Hembeezo, hembeezo wantu wangu kagombeka Mungu. ²"Tamuia kwa uhovu kwa Yerusalemu; na ubiikie nkondo isia, mana maovu yao yasamehewa, mana kahokea maa mbii kwe mkono wa Yahwe kwa zambi zao." ³Mwiyo waia chongoi, "Mwe jangwa gosoa sia ya Araba mwe sia nkuu ya Mungu." ⁴Kia kaango donda denulwe unga, kia muina na kiima vyonda visambazwe na sii yekwenukaya inda isawazishwe, hantu he kukwangulwaha honda haikwe sawa; ⁵na utukufu wa Mungu unda ugubulwe, wantu wose wonda waone kwa hamwe; wana muomo wa Yahwe ugombeka. ⁶Muio wamba, "Iya." Jibu tuhu, "Kwa mbwaa ni iye?" Mii yose ni koka na maagano ye kuaminikayo enga ua mwe mnda. ⁷Koka donda dinyae, mau yonda yapauke hada Yahwe ndiho avuzie mpungie yakwe uanga yakwe; ukwei ubinaadamu ni ukoka. ⁸Koka da nyaa, maua ya nyuuka akini mbui ya Yahwe ya gooka daima." ⁹Hita uanga ya muima mlefufu, Sayuni, mwenue habai ntana, wambie mizi ya Yuda, "Aha ni Mungu ywako!" ¹⁰Kauwa Zumbi Yahwe eza enga moanaji mkankamavu na jeshi imala da tawala uanga yakwe. Kaua geeko dako di kwakwe na wada wekuokolwao wonda waite mbele yakwe. ¹¹Onda adiise bunga dakwe enga muisi, onda awakube ngoto mwe jeshi dakwe, na kudido hehi na oyo wakwe kwa uhovu onda awaongoze wavyee kuwahumiza wana wao. ¹²Nndai mwe kuhima mazi ya matubwi kwa mkono wakwe, mhimba mbingu kwa ulefu wa mkono wakwe, na kuika mavumbi yasi mwe ngahu kuhima miima kwa mezani au viima kwa usawa? ¹³Ni yuhi mwekweewa akii za Yahwe, au kumwagiiza yeye enga mshauli? ¹⁴Ni kuawa kwa ndai ekuhokeako maagiizo milele? Nndai mwe kukuhinya sia sahihi ya kuigoso vintu, kakuangiiza yeye maalifa, au kumuonyesha yeye maalifa, au kumuonyesha sia ya umanyi? ¹⁵Kaua mataifa yenga tone da mazi mwe ndoo enga mavumbi mwe mezani, kana kahima kisiwa enga ntudu. ¹⁶Lebanoni nayo nkaitosha kwa mafuta waa wanyama poli wakwe nkawatosha kwa zabihu ya kudagamizwa. ¹⁷Mataifa yose nkayatosheleza mbele yakwe, yadoigwa ni yeye kama nkahana kintu. ¹⁸Ni ndai udahae kumuiganya na mungu? Ni kizuu kihi udahacho kamuiganga nacho? ¹⁹Kizuu! ambacho fundi kachasa zahabu kaika hamwe na mikufu ya feza. ²⁰Kagosoa kafa idi onda asague ukuni ambao nkauvunda, amuonde fundi mdahi mwe ujuzi wa kugoso kizuu ambacho nka kinakigwe. ²¹Je nkamwekumanya? Je nkamkusikia? Je nkamkwambiwa boshi? Je nkamkuelewa tangu misingi yasi? ²²Yeye nee mwekaa uanga ya mwisho ya uoni wa meso yasi? Na wenyezi wakwe enga mabalale mbele yakwe. Ake yoosha chongoi ya mbingu enga pazia na kugoso chongoi enga hema da kwekaa. ²³Awahunguza viongozi kuwa nki kintu na awagoso viongozi wasi kuwa nkio wenye umuhimu. ²⁴Kaua watenda wagomu kuhotesa, kaua watenda wagumu kuhanda, itenda vigumu kudoa zindo mwesi kabla nkazati kuvuzia uwanga yao, na wakanyaa na mpeho ya wausa hae enga mani. ²⁵Ni ndai vituhu udahe kumuiganya na mimi, ni ndai mfananae nae?" Kagombeka mtakatifu. ²⁶Kaua uwanga kwe mbingu! Ni ndai mwekuumba izi nyota zose? Adieta chongoi jeshi na aweta ga kwa mazina yose. Kwa ukuu wa nguvu zakwe na kwa uimala wa nguvu zakwe, nkakuna hata yumwe mwenda akose. ²⁷Kwa mbwai wasema, Yakobo, na kubiikia, Israeli, "Sia yangu ifiswa Yhwe asekuiona, na Mungu ywangu nke kuikwa hcazae kuhusiana na usibitisho wangu?" ²⁸Je nkekumanya? Mungu ywa milele, Yahwe, Muumbaji wa miisho yasi, nkakuna mihaka mwe umanyi wakwe. ²⁹Awenka nguvu we kusokea na awenka nguvu mpya wakiwa. ³⁰Hata wabwanga wadodo wondo wapatwe ni msokea wonda wasokee wabwanga wadodo wonda wapatwe ni wengee na kugwa: ³¹Mia wada wondao wa mngojee Yahwe wonda wapate nguvu mpya wonda wapae kwa mawawa enga malaika, wonda waguuke wa nkawanawasokee, wonda wende waa nkawana wazimie.

Chapter 41

¹"tegeezani he meso yangu kimyemye, nywiye mwekaawo mphwani; eka mataifa yapate nguvu kwa uhya; na waeke weze hehi na kutamwiya; na tisogee hehi tifanyanye ngovai. ²Ni ndai mwe kusonganya mno yumwe kuawa awiyo da zuwa amwetange mwe nteganyi zakwe kwe nyegazi zakwe? Kamwenka mizungu amwembize kuwadagamiza wafaume. Kawahitua mavumbi kwa taguso dakwe inga mpheho ivumavyo mwe ubuwa kwa uta wakwe. ³Kawadowa na kuwembosa saama, mwe siya mphufu yekweekayo miundi yakwe ijata seta. ⁴Ni ndai mwe kugosowa na kuziheza mbui izi? Ni ndai mwe kusaguwa kolwa kuawa aho kae? Miye, Yahwe ni kivoko na kisita, miye nee uyo. ⁵Visiwa viona na kuogoha; heewa da dunia dazingiza; wawa hehi na kweza. ⁶Kiya yumwe atamwiye na mweziwe, uwe mhongezi; ⁷Isasa seemaa amhongeze msana zahabu, na mgosozi ywa ndima akatoza nyundo amhongeze mndima ywa chuma, akamba kwa ugombesi wa kufiia mbazi, "Ni yedi; Naye enda aikonte misumai kwa akii yose kuhinda. ⁸Iya wewe, Israeli mwegazi ywangu, Yakobo nekukusaguwaye mwanangwa ywa Ibrahimu mbuyangu, ⁹weye uyo nikuvuzaye kuawa heewo da si na nekukwetangaye kuawa hae, na kwako nee nekukwambaye, "Weye nee mndima ywangu; 'Nkikusaguwa wewe du nkizati kukwengata. ¹⁰Wese kuogoha kwaviya miye ni hamwe na wewe. Wese kuwona uengee, kwaviya miye ni Mungu ywako. Nenda nikugee nguvu naho nenda nikwembize, naho nenda nikutoze kwa mkono wa nteganyi yangu. ¹¹Kauwa wenda weze wagwiwe ni soni naho nkawana watunywe wada wose wekufawo maya; nkawana wawe kintu naho wenda wadagamiye wada wendawo wakuttee ufunkunyuku. ¹²Wenda uwaondeze waa nkuna uwapate wada wasiganao na wewe, wada wakutowao nkondo nkawana wawe kintu, nki kintu huwoo. ¹³Kwa viya miye Yahwe Mungu ywako, nenda nikutoze mkono wako wa kuume nkakwamba, "Wese kuogoha; Nenda nikwembize wewe. ¹⁴Wese kuoghi, Yakobo weye mdudu, nanywi wantu wa Israeli; Nenda niwembize"-idi nee taguso da Yahwe, Mwohozi ywako, Mtakatifu ywa Israeli. ¹⁵Kauwa, nenda nikugosowe uwe kiya kikai cha kudenyea che makaimphande mbii; wenda udenye mima na kuihonda, wenda uvihonde viima vyenge makowa. ¹⁶Wenda uwasawanye, na nkusi yenda iwenuwe na kuwabenta hae; nkusi yenda iwasawanye. Wenda utoe sindo mwe Yahwe, unyemkwe mwe mtakatifu ywa Israeli. ¹⁷Wekuzuumiwao na wakiwa, wazuza mazi, iya nkakuna kintu, vyanwa vyao vinyaa kwa nkiu; Miye Yahwe, nenda nitambaise maombi yao; Miye Mungu ywa Israeli, nkina niwabade wewo. ¹⁸Nenda nigosowe migombe iseeze mazi si na soko gatigati ya mavasi, nenda nihituwe jangwa ditende kisima cha mazi, na si nkavu ihituke soko iyavye mazi. ¹⁹Mwe jangwa nenda nihande mierezi, mshita, mhadisi na mti wa mizeituni. Nenda nitwiize mberoshi mwe wazo wa jangwa hamwe na minyono nenda nihande mberohi mwe jangwa de wazo. ²⁰Nenda nigosowe aya wabuze kuona, kutanga na kweewa kwa hamwe, hambu mkono wa Yahwe ugosowa aya, inga Mtakatifu ywa Israeli mwe kudiumba. ²¹Gookea masa yako, "Ambavyo Yahwe; "gookea viugo vyenu vyedi kwa kizuu chenu," ambavyo mfaume ywa Yakobo. ²²Waeke waete viugo vyawo wenye waeke weze hemeso naho watambiye swiswi ni kintu chani chendacho kiyawie, tibuze kumanya mbui izi vitana. Tiwaeke wavoke kutenka kiaga tidahe kudifanyanya naho tidahe kumanya denda diyawie vii vihi. ²³Wembiye kintu chezacho, timanye hambu nywiye ni miungu, gosowa kintu chedi ema kibaya chendacho kititise na kutigeya umako. ²⁴Kauwa vizuu vyenu nkiye kintu naho viugo vyenu nkiye kintu mwe kuwasagua ni masukizo. ²⁵Nkimwenuwa yumwe kuawa seja naye keza kuawia awiyo da zua, nkimsagua uyo mditaguse zina dangi naho enda awajate viambaa inga viya ntope, inga viya muufi ajatavyo uwongo. ²⁶Ni ndai mwe kubiikiya idi kuawa vokea, tibuze kumanya? Na kisingi nkakizati nee tambe, "Yu visivu?" Kwa kwei nkahana hata yumwe mwe kuzumiya idi, ehe nkahana hetihyo yumwe mwe kukusikiya ukagombeka chochose. ²⁷Bosi nkitamwiya na Sayuni, "Kauwa aho weiho wada;" Nkimtuma nabii Yerusalemu. ²⁸Nekukauwaho, nkakuna hetihyo yumwe, nkakuna mweaho hetihyo yumwe mdaha kuavya viugo vyedi, niani, nimuuzi ini, mdaha kutambaisa mbui. ²⁹Kauwa, viugo vyao nkio kintu; vizuu vyawo vya chuma vyekwaswavyo ni nkusi na ubuwe.

Chapter 42

¹Kauwa, mdnima ywangu nekukutozae, nekukusaguae, kwakwe napata nyemi. Nkiika roho yangu uanga yakwe, enda aete haki kwa mataifa. ²Nkana aie wa kutoa vuzo, waa sauti yakwe nkaina isikike kwe mitaa. ³Mwanzi wekuangamizwao nkana aubonde, na waa utambi wakao na kuavya nuu nkauna uhye: enda ateekeze haki kwa uaminifu. ⁴Waa nkana azie na kukata tamaa mpaka endahoavoke kuanzisha haki mwe si; na mpwani yasubii shalia yakwe. ⁵Mungu Yahwe amba ivi --yeye mwekuziumba mbingu na yeye nkekuawa chongoi, yeye mwekuumba sii na vintu vyose vizalishavyo, yeye kawenka mpumzi wantu na wada wekaao uanga: ⁶Mimi Yahwe nkikwelanga kwa haki yangu na nendanikutoze kwa mkono wangu. Nendanikutunze wewe naho nendanikuike wewe inga agane kwa wantu wangu inga nuu ya wayunani. ⁷Kuyagubua meso ya vipofu, kuwalavya wekuvugaiwao geezani, kuwalavya wada wekuwao mwekiza kuawa kwe nyumba yekuvugalwayo. ⁸Mimi ni Yahwe, Ido nee zina dangu na utukufu wangu nkinanishiikiane na muntu mutuhu waa ntogozi zangu nkinanishiikiane na kimuu cha kusongoa." ⁹Kauwa mbui za nyuma zeza na kwemboka, ivi sasa nihehi kubiikia mbui pya. Kabla nkavizalikuvoka kulawia nendanimyambie kuhusu wowo." ¹⁰Mwimbieni Yahwe wia mhya, na ntogozi zakwe kulawa mwisho wa sii; wewe useeae sii kwe bahali, na vyose vyeumo ndani yakwe, waishio mpwani na wada waishio uko. ¹¹Eka jangwa na mizi iye vijiji aishivyo na Kaderi, iya kwa nyemi! waeke wenyezi wa Sela waimbe waeke wate vuzo uanga ya kilele cha muima. ¹²Waeke wamvikie Yahwe na kubiikia ntogozi zakwe kwe alizi ya mpwani. ¹³Yahwe alawachongoi inga shujaa; inga muntu ywa nkondo enda aichonchee bidii yakwe enda atoe vuzo, endakuiya kwa sindo kwe nkondo yakwe endaaawaonyese wankuu wakwe nguvu zakwe. ¹⁴Nkinyamaa nye kwa mda mlefufu; bado nchendelea kwefingiza mimi mwenye; Nenda nuye ina mvyee muondeza kusuzamia natweta na kudiha. ¹⁵Nendaniibanange miima na viima na kunyaza vihotavyo vya asili; nendanuhitue, mito itende visiwa naho nendaninyaze matindiga. ¹⁶Nendaniwaete vipofu kwa sia wesayokumanya, nendamwembose wowo. Nendanihitue kiza kuwa nuu mbele yao na kuhanyosha hantu hekuhotokaho. Mbui zose izi nenda nizigosoe waa nkinamekane nao. ¹⁷Wendakuhituka nyuma wendawengie soni sana, wada wose waamio kimuu cha kusongoa wagombekao na kuzambia vimuu vya chuma, "Nywinywi ni mluungu yetu." ¹⁸Tegeezani nywie masito; kauwa wee kipofu ili udahe kukauwa. ¹⁹Mwe kipofu ila mndima ywangu? au kiziwi mi nekumtumae? N'ndai eliye kipofu ina mpenzi ywangu ywa agane? au kipofu inga mndima ywa Yahwe? ²⁰Mkauwa mbui nyingi akini nkamwelewa, magutwi yavuguka akini nkakuna msikia. ²¹Yendaimkunde Yahwe kuitogoa na kuitukuza shalia yakwe. ²²Akini wantu awa ni wada wekugwiwao na kulekwa wose wanaswa kwe matumbwi. Watahwa wose waikwa geezani; watenda mateka naho nkakuna hata yumwe wa kuwahonya wowo nkakuna wambao wavuzeni." ²³N'ndai miongoni mwenu endayeaditegeeze idi? Ndai mwenda asikie na n'ndai mwenda kusikia ukati wezao? ²⁴Ni ndai mwekumlavya Yakobo kwe majambazi na Israeli kwe wahokaji? Je nkakuna Yahwe zidi ya wada wagosao zambi wekwemeao kwenda mwe sia zako na wada wekwemeao kuhishimu shalia yako. ²⁵Ivyo eka etia mbifya yakwe nkai chongoi zidi yao, kwa ubanasi wa nkondo. Neeyaka kuwazunguuka wowo, nahodu nkawekumanya ido, akini hkawekuyadoa ayo myoyoni mwao.

Chapter 43

¹Mia sasa aya nee Yahwe agombekayo, yeye mwekukuumba wee, Yakobo, na yeye mwekukuumba wee, Israeli: "Wesekuogoha, kwa via nkukomboha wewe; nkikwetanga kwa zina dako; wewe ni ywangu."²Wendahowemboke kwe mazi, Nendaniwe hamwe na wewe; na kwe mito, nkayakuzulue wewe. Wendahowende kwe moto nkunauhye. ³Kwa via mimi Yahwe Mungu wako, Mtakatifu wa Israeli Mkombozi wenu. Nkiwenka Misri enge temo denu, Ethiopia na Seba wendawabadiishane kwako.⁴Kwa via nee kuwa na samani na maalumu kwe meso yangu, Nendaniukunde; chambuso Nendaniavye wantu kwa ajii yako, na wantu watuhu kwa ajii ya maisha yako. ⁵Wesekuogoha, kwa via Mimi ni hamwe na wewe; Nendaniwavuze wanao kuawa mashariki, na kuwakuba nyie kuawa magharibi.⁶Nendanigombeke na kaskazini, 'Wakabizini wao; na kwa kusini, Wesekukauwa ya nyuma; waeteni wabwanga wangu kuawa hae na wandee wangu kuawa vijiji vya mikoani mwe si, ⁷Yeyose etangwae kwa zina dangu, nekumuumbae kwa utukufu wangu mwenye, Nekumuumbae, nee Mimi nekumungosoe.⁸Waeteni chongoi wantu ambao ni tuntu, hata kama wana meso, na masito, hata kama wana magutwi. ⁹Mataifa yose yenda yadugane kwa hamwe na wantu wendawadugane. Ni ndai miongoni mwenu endae agombeke na kutangaza kutumia mbui ya kivoko? Waeke waete mashahidi kuwashuhudia wao ati wa sahihi, waeke wategeeze na kusibitisha, 'ati ni kwei.'¹⁰Nyiye ni mashahidi wangu, katangaza Yahwe, "Na wandima wangu nekuwasaguo, ili udahe kumanya na kuniimini mimi, na kuwa kwamba nee mimi. Kabla yangu nkahokuwaho mungu mtuhu mwekuvumbwa, na wala nkahanahaawie baada yangu. ¹¹Miye, Miye Yahwe, na nkakuna Mkombozi zaidi yangu. ¹²Nkitangaza, nkiokoa, na kutangaza, na nkakuna Mungu mtuhu miongoni mwenu, Nyinyi ni mashahidi wangu agombeka Yahwe, "Mimi ni Mungu. ¹³Kuvoka ivyeeo na kuendelea nee mimi, na nkakuna hata yumwe endaeawakomoe kwe mkono wangu. Nendaniogosoe, na ndai adahae kunizuia?"¹⁴Yahwe agombeka ivi, Mkombozi wenu, yeye Mtakatifu wa Israeli: "Kwa niaba yenu nkimtuma mjumbe kuita Babeli na kuwaongoza wose sii enga watuhumiwa, kubadiisha vuzo da kinyemi cha wantu wa Babeli' kwa wimbo wa maombolezo. ¹⁵Miye ni Yahwe, nee Mtakatifu, Muumbaji wa Israeli, Mfaume wenu. ¹⁶Yahwe agombeka ivi, Ni ndai mwekuvugua sia mwe bahari, na sia mwe mazi yenye nguvu, ¹⁷ni ndai mwongoza gai nafaasi, majeshi na jeshi kuu. Wagwasi kwa hamwe; nkawakwenuka vituhu; wazimia, enga utambi uhyao. ¹⁸Msekufikiia izo mbui zekwembokazo, wa kufikiia mbui za kae. ¹⁹Kauwa ni hehi na kugosoa mbui mpyahamu; sasa zihehi kuawia; Je nkammanya aya? Nendaniogosoe sia jangwani na mikondo ya mazi mwe jangwa. ²⁰Wanyama wa polini wa tanga wendawaniheshimu mimi, Mbweha na mbuni, kwa via nendaniavye mazi jangwani, ili wantu wangu nekuwasaguo wapate kunywa, ²¹wantu awa nekuwaumbao mwenye, kwamba wazitae vituhu sifa zangu. ²²Mia nkamzati kunetanga mimi, Yakobo; kusokea nami, Israeli. ²³Kwekunieta hata ngoto ywako enga kafaa ya kuteketeza; na wala kwekuniheshimu kwa kafaa yenu ya ubani. ²⁴Nkamokuniguia mimi manukato matana kwa hea, nkwekunieta mimi mavuta ya kafaa zenu; Mia mwanisokea mimi na zambi zenu na mwanisokeza mimi kwa matendo yenu mabaya. ²⁵Mie, nee, Mie, nee nekugosoe maovu yenu kwa niaba yangu mimi mwenye; na nkinaniwetange na kuwakumbusa zambi zenu vituhu. ²⁶Nikumbusani mimi chekuawiiacho. Soonni tigombeke hamwe; ete hoja zako, ili kusudi imanyike kuwa nkuna masa. ²⁷Tatiako wa bosi kagosoa zambi, na viongozi wenu wagosoa zambi dhidi yangu. ²⁸Kwa ivyo nendaniwagee unajisi viongozi watakatifu; Nendanimkabidhi Yakobo kuwabananga kabisa, na Israeli kulaani kuzalilisha.

Chapter 44

¹Sasa, tegeeza, Yakobo mndima ywangu, na Israeli, Nekukusaguaye: ²Yahwe amba ivi, yeye mwekukugosowa na kukuumba wewe mwe ifu na yeye mwekukuambiza wewe: Usekuogoha, Yakobo mndima ywangu; na wewe Yeshuruni, nekukusaguaye. ³Maana nenda niseeze fua mwe alizi yenayonkhiu, na mikono ya mazi mwe alizi nkhavu; Nenda niseeze loho yangu kwa wanao, na balaka zangu kwa wanao. ⁴Wenda wawe miongoni mwa mani, kana mti nkhandai ya mkondo wa mazi. ⁵Yumwe enda ambe, 'Mimi ni wa Yahwe; na mtuhu enda etange zina da Yakobo, na mtuhu enda agonde mwe mkono wakwe 'Mimi ni ywa Yahwe, na kwetanga mwenye kwa zina da Israeli.' ⁶'Yahwe amba ivi--Mfaume ywa Israeli na Mkombozi ywake, Yahwe ywa majeshi: "Mimi ni kivoko na bindizio; na nkhakuna mungu ila mimi. ⁷'Ni ndai kana mimi? Na abikie na anambie matukio yekulawiya tangia nekuvokeaho wantu wangu wa kae, na waeke wabiikie matukio yezayo. ⁸Usekuogoha wala usekufazaika. Je nkhe mimi nekukubikiae kuawa kae, na kubiikia? Nywinywi ne mashahidi wangu: Je kuna Mungu mtuhu kwemboka mimi? Nkhakuna baawe tuhu kwemboka mimi; Namanya nkhakuna. ⁹Mitindo yose ya vizoo nkhi kintu; vintu ambavyo watamiwavyo nkshivina maana; mashahidi wakwe nkhwadaha kuona au kumanya chochose, na wenda waguwe nsoni. ¹⁰Nndai mgosoa miungu au vizuu vyesevyokuwa na maana? ¹¹Kauwa, washilika wose wenda waguwe nsoni; mafundi ni wantu tu. Waeke kutozeeza msimamo wao kwa hamwe; wenda waogohe na kugwizwa soni. ¹²Msani agosoa ndima kwa vyombo vyakwe, kugosoa, kugosoa ndima kwe makaa ya maiwe. Alekebisha kwa kutumia nyondo na agosoa ndima kwa mkono wakwe wenao nguvu. Apata saa, na nguvu zakwe za msiiya. ¹³Seemala ahima mbao kwa uzigi na kuika utangio kwa kintu kikai. Asongoa kwa vyombo vyakwe na kuika utangio kwa kutumia dila. Asongoa baada ya kizuu cha mntu, kana mntu mwagiza, ili idahe kwekaa mwe nyumba. ¹⁴Aisenga asi mielezi, asagua miti ya miseprasi au miti ya mialoni. Adoa mti yeye mwenye mwe mzi. Atuiza mvinje na fua aitenda ikue. ¹⁵Basi mntu atumia kwa moto kwepatia kizuguto. Nee awasha moto kwoka mkate. Halafu agosoa miungu ili aivikie; ¹⁶Oka sehemu ya nkhuu kwa moto, na oka nyama yakwe uwanga yakwe, ada na kweguta. Aota moto na kwamba, Ali, nkhipata kizuguto, nkhuu moto. ¹⁷Kwa kutumia mbao agosoa miungu, kizuu cha kwe akisujudia na kukitunya, ayenkha sifa na kugombeka, "Nihonya mimi, maana wewe u mungu ywangu. ¹⁸Nkhawamanya, wala nkhwalewa, maana meso yatuika na nkhwalewa, na mioyo yao nkhwalewa kumanya. ¹⁹Nkhakuna muafya, wala kweewa na kugombeka, "Nkhioka sehemu ya mbao kwe moto; na pia nkhioka mkate kwa kutumia makaa yakwe. Nkhioka nyama kwa makaa yakwe nkada. Sasa je nadaha kugosoa kintu chesacho kutama kwa ajii ya kuvikia kwa sehemu ya mbao yekusigaayo? Je nadaha kuvikia kizuu cha mbao? ²⁰Ni kana mweisa mazeu; moyo wakwe mtiizi wamwaza yeye. Nkhudaha kwehonya mwenye, wala nkhwalewa kwamba, "Iki kintu mwe mkono wangu wa kuume nkhuu mungu wa kwei. ²¹Aafya kuhusu vintu ivi, Yakobo na Israeku, maana wewe ni mndima ywangu: Nkhikuumba wewe u mndima ywangu: ²²Nkhikuumba wewe u mndima ywangu: Nkhiyafuta ubanasi wako, kana zunde zito ugozoi wako mbaya, na zunde, ni kana zambi zako; maana nkhiukomboia wewe. ²³Imba, enyi mbingu, maana Yahwe kayagosoa aya; toani vuzo nywinywi mwekaa mwenye. Toani sauti nywinywi mwiima miima, enyi mizitu yenayo miti ndani yakwe, ewe mwiima, ewe mzi wenao kia aina ya mti ndani yakwe. Maana Yahwe kamhonya Yakobo, na nenda nikuonese utukufu wakwe mwe Israeli. ²⁴Yahwe amba ivi, Mkombozi ywako, yeye mwe kukuumba wewe kuawa mwe ifu: "Mimi ni Yahwe, mwekugosoa kia kintu, mwenye mzinyoosha mbingu, mimi ikedu nigosoe si. ²⁵Mimi mwekuzidumua dalili za umbea na kugwiza soni wasomao dalili zakwe; mimi mwa kuzilitua busala za wenao viugo na kuhitua ushauhi wao kuwa ubahau. ²⁶Mimi, Yahwe, mwekusibitisha mndima ywakwe na kuutimiza utabili wa jumbe wakwe. Mwekutamua kuhusu Yerusalemu, 'Enda awe mwenyezi; na mwe mzi wa Yuda, 'Wenda wagosoe vituhu, na nenda nihagosoe hekubanikaho; ²⁷mdaha kugombeka kwa bahali nkhuu, 'Nyaa,' na yanyaa mda uwo. ²⁸Yahwe amwambie Koreshi, 'Ni muisi wangu, enda agosoe kia nkundaho; enda alavye amli kuhusu Yerusalemu, 'Wenda uzengwe kwa uhya, 'na kuhusu Hekalu, 'Basi na msingi wakwe uvoke kuikwa."

Chapter 45

¹Yahwe agombeka ivi kwa mhakwa mavuta, kwa Koreshi, nikumtozae kwa mkono kwa kudiia, ili nidahe kuangamiza mataifa mbee yakwe, kuwalinda wafaume, kuvugua miango mbee yao, ili muango uwe mwazi:

²"Nindaniite mbee yao na kusawazisha miima; n'ndaniituetue ntii ntii miango ya shaba na kubwiia ntii ntii nguzo za chuma, ³N'ndanikwenke hazina ye kwe kiza na utajii ukufishwao hae, ili umanye hambwe ni mie Yahwe, nikukwetangae kwa zina dako, mie, Mungu wa Israeli. ⁴Kwa niaba ya Yakobo mndima wangu, na Israeli saguo dangu, Nkikwetanga weye kwa zina dako: Nkikwenka heshima ikutukukayo, japo nkekunimanya mie. ⁵Mimi ni Yahwe na nkakuna mtuhu; nkakuna Mungu ila mie. Nindanikuimalishe mwe nkondo, japo nkamkunimanya mie; ⁶hambwe wantu wamanye kuawa mapambazuko ya zua na kuawa mangalibi, hambwe nkakuna mungu mtuhu ila mie: Mimi ni Yahwe, na nkakuna mtuhu. ⁷Nkigosoa mwanga na nkiumba kiza; Nkieta amani na nkiumba majanga; Mie Yahwe, nigosoe aya yose. ⁸Enyi mbingu, nyesha kuawa uanga! Eka anga diseeze asi haki, na eka sii ionje haki, ili wokovu udahe kusuka uanga, na haki kuzagaa kwa hamwe. Mie Yahwe nkiwaumba wose kwa uhamwe. ⁹Ole kwa yeyose mwamba kwa yuda mwekumgosoa yeye, kwake yeye ni kana nyungu ya uongo miongoni mwe nyungu za uongo mwe alizi! Je uongo umwambia muufi, 'Wagosoa mbai? au 'Ndima yako nkaina kintu cha kutoza?' ¹⁰Ole wakwe mwendaambe kwa tate, 'Wanivyaa mbwai? au kwa mvyee, 'wanivyaa mie mbwai?' ¹¹Yahwe aamba ivi, yeye eie Mtakatifu wa Israeli, muumbaji wakwe: 'Kwa mbwai wauza shwali kuhusu ni mbwai n'ndachonikigosoe kwa wanangu? Je wadaha kuniambia kuhusiana na ndima za mikono yangu? ¹²Nkigosoa sii na kuumba mtu uanga yakwe. Ni mikono yangu mie nikuigoayo unga ya mbingu, na nikaziamuu nyota zose kuawia. ¹³Nkimwenua Koreshi uanga mwe haki yangu, na n'ndanilainishe sia zakwe zose. Andaauzenge mzi wangu uhya; andaawaekee weuko uhamishoni kuuya nyumbani kwao, na nkio kwa hea waa kwa lushwa," agombeka Yahwe wa majeshi. ¹⁴Yahwe aamba ivi, mapato ya Misri ni bizaa ya Ethiopia hamwe na Waseba jamii ya wantu walefu, andaawaete kwenu. Wandawawe wa kwenu. Wandawatongee baada yenyu, wandaweze na minyoo. Wandaweneme asi na kukuomba uku wakagombeka, Hakika mungu yu hamwe na weye na nkakuna mtuhu iya yeye." ¹⁵Hakika mna Mungu mwekwefisae ndani yenu, Mungu wa Israeli, Mkombozi. ¹⁶Wose wataabishwa na kuzalauliwa kwa hamwe; wada wasongoao vimuu wandawende mwe uzalilishaji. ¹⁷Akini Israeli indaikombolwe na Yahwe kwa wokovu wa milele; waa nkautaabika vituhu au kuzalilishwa. ¹⁸Yahwe aamba ivi, ni ndai mkuziumba mbingu, Mungu wa kwei ne mkuiumba sii na kuigosoa, ne mkuvuka sii. Kaiumba yeye, nkio kana fusi, kaiumba ili hawe na wenyezi: "Mie ni Yahwe, na nkakuna mtuhu. ¹⁹Nkikutamwiia mwe sili, mwe npaamo za sili; Nkikuuambia ukoo wa Daudi, 'Niondeze bue! Mie ni Yahwe nitamwiae ukwei; natangaza vintu vyeivyo vya kwei. ²⁰Ekubeni wenye na mweze! ekubeni kwa uhamwe, enyi wakimbizi kuawa miongoni mwa mataifa! Nkawana maalifa, wada wenuao vimuu vya kusongoa na kuiombeza miungu isayokuwasaidia. ²¹Sogeani hehi na mnitangazie mie, eteni ushahidi! waeke waete mashauli kwa uhamwe. Ni ndai mwekuwaonyesha aya kuawa zamani? Ni ndai mwekutangaza? Je nkikua mie, Yahwe? na nkakuna Mungu mtuhu ia mie, Mungu mwenye haki; na mokozi; nkakuna mtuhu zidi yakwe. ²²Nihitukiani mie, na mkaokolewe, misiiyo yose ya sii; Maana mie ni Mungu, na nkakuna mtuhu. Mie mwenye naapa, natamwiia mwe haki yangu, na nkinaniuye nyuma: ²³'kwangu kia vindi n'ndaditoigwe, na kia ulimi undaukili. ²⁴Wandawanambie mie, Ni mwe Yahwe ikedu kuna wokovu na nguvu." wandawaabike wada wose wenye mbifya na Mungu. ²⁵Mwe Yahwe makabila yose ya Israeli yandayahalilishwe wandawadoe kibui mwe yeye.

Chapter 46

¹Beli yagwa si, Nebo husujudu; miungu yao iekwa na wanyama na mzigo wa mnyama. Sanamu izi mwekuziekazo ni mzigo mzito kwa wanyama kusokea. ²Kwa hamwe waseeya si; nkawadaha kuziokoa sanamu zao, na wao wenye waita uhamishoni. ³Nitegeezani mimi, nyumba ya Yakobo, wose mwekusigao kwe nyumba ya Israeli mwekudoigwao na mimi kulawa kabla ya kuvyaigwa, mdoigwa mkiwa mweifu. ⁴Hata kwa nyie wazee mimi ndiye, mpaka mpatakae finindaniwadoe. Nkiwaumba nywinywi na nindaniwaeke nywinywi; nindaniwadoe nywie na nindaniwakomoe nywie. ⁵Je undaunifahamishe mimi na ndai? na mimi nkifanana na ndai, ili utiiganye? ⁶Wantu wetia zahabu na kulawa kwe mabegi yao na uzito wa feza kwe uzani. waajili mfua zahabu, na wagosoa kuwa zahabu; na wenama si na kuzisujudu. ⁷Wazenua uanga na mawega yao na kuzibeba; waziika kwe sehemu yakwe, na indaigooke kwe eneo dakwe na ndadi disogee kulawa hada, wadiia, lakini nkaidaha kuandua wala kumuokoa yeyose kwe matatizo. ⁸Tafazai kuhusu ivi vintu; katu usekuvipuuzia, enyi waasi! ⁹Tafakai kuhusu vintu vya awali, nyakati zia zekwembokazo, maana mimi ni Mungu, na nkakuna mtuhu, Mimi ni Mungu na nkakuna kama mimi. ¹⁰Mimi nindanitagaze mwisho kuvoka mwanzo, na kabla ya kintu ambacho nkakizati; nagombeka; kiaga changu kindakiawie na nindanigosoe kama nitamanivyo." ¹¹Nindanimwetange mdege wa mawindo kulawa mashaiki, Mntu ambaye ni saguo dangu kulawa si ya hae; Nee nekusemavyo na pia nindanigosoe ivyo ¹²Nitegeze mimi, nywie wantu wakaidi, ambao muuko hae na kugosoa matana. ¹³Nindaniete haki yangu hehi, na wala nkio hae, na wokovu wangu nkaungoja; na nindanilavye wokovu wangu kwa Sayuni na utana wangu kwa Israeli.

Chapter 47

¹Soku sii na wekae kwe mavumbi, mwanakivyee mndee mphaa ya Babeli; ekaa uanga ya alizi hesaho enzi, ee mwana kivyee ya Wakalidayo. Nkunanawetangwe vituhu mkunda anasa na maisha ya anasa. ²Doa iwe da kusagia na usage unga; usa pazia dako, usa mavazi yako, usa viatu mwe miundi, na kiuka mkondo wa mazi. ³Mwazi wako n'ndaugubulwe, eee, na soni yako yondaioneke; N'ndanidoe kivyazi na nkinanimbade muntu, ⁴Mkombozi, Yahwe wa majeshi nee zina dakwe, Mtakatifu wa Israeli. ⁵Nyamaa na uite kwe kiza, eee mwana kivyee ya Wakalidayo; mana nkunanawetangwe vituhu malikia wa falme. ⁶Nee nina maya na wantu wangu; Nkiunajisi upazi wangu na kuwenka nywinywi mwe mkono wenu, mia nkamokuonyesha mbazi; kuika nila nkuu kwa wadaa. ⁷Kugombeka, "N'ndaniongoze daima kana malikia hulu." Nkweekuvidea vintu ivi mwe moyo, waa nkeekuafya jinsi ivi vintu ndivyovihituke. ⁸Ivyo sasa tegeeza idi, Eee mkunda anasa na salama; ee ugombekae mwe moyo wako, 'Naishi na nkakuna mtuhu kana mimi; nkinanekae kana mjane waa nkinanizoe kufiwa ni wana. ⁹"Iya akini vintu ivi ondavyeze kwako msi umwe mwe kipindi cha msi umwe; kwa nguvu za kutosha ondayeze kwako, japo usawi wako na dua zako na hiizi. ¹⁰Kuika imani mwe mapungufu yako; na kugombeka, "Nkakuna mniona mimi", viugo na maalifa yako yondayakwaze, mia wagombeka mwe moyo wako, "Niaha na nkakuna hata yumwe kana mimi." ¹¹Maafa yondayakuzidi wewe; nkunaudahe kuyausa kwa dua yako mwenye. Ubanasi ndauwe juu yako; nkunaudahe kuusenga. Maafa yondayakudagamize hamka, kabla nkuzatikumanya kintu. ¹²Songwani n'kuavya uganga wako na wasawi wangi ambao muaminishwa kusoma taukiya mwe uteke wao; minga n'ndaufanikiwe, minga n'ndauyavote maafa. ¹³Kugeeza sana kwa kushauliwa sana; waeke ao wagooke na kukuhonya wewe- wada wakauao mbingu na wakauao ntoondo, wada wabiikiao mwezi mhya- waeke wawahonye nywinywi kuawa kwe yekuwapatayo. ¹⁴Kaua, wondawawe inga abua. Moto n'ndauyoke uanga. Nkayanayadahe kweambiza yenye kuawa kwe mkono wa moto. Nkakuna makaa kuwenka joto wowo na nkakuna moto wekuikwao nkandai kwa ajii yao! ¹⁵Ivi nee wekuavyo kwako, wada ugosoao nao ndima, na wataga na kugua na wowo, kuawa aho wekuwaho mdodo, na wada wasongwao ni kugosoa mbui yao ya kibahau; na ukaia kuondeza kwambizwa, nkakuna hata yumwe ambae ondaakukomoe wewe."

Chapter 48

¹Tegeeza idi, nyumba ya Yakobo, mwekwetangwao kwa zina da Israeli, na muawa mwe mbeyu ya Yuda; yee mkili kwa zina da Yahwe na kumhusisha Mungu wa Israeli, mia nkio kwei waa mbai ya haki. ²Maana weetanga wenyedu na mzi mtakatifu na kumuaini Mungu ywa Israeli; Yahwe ywa majeshi nee zina dakwe. ³"Nkitangaza vintu tangu siku nyingi; waawa chongoi kuawa mwemuomo wangu, naho nkiwatenda wamanyike, ikabinda kwa hamka nkiwagosomea na yakagenyea. ⁴Kwa sibabu nkimanya ati wee umnkani, misuli ya singo yako inga chuma, na komo da cheni inga shaba, ⁵Ivyo basi nkitangaza vintu ivi kabla nkavizati kulawiia au kizuu changu cha kusongoa na kizuu changu cha kuyayusa kisia vintu. ⁶Kutegeeza kuhusu mbui izi kaula ushahidi wose; na wewe, Je nkunaukubali ati nsemacho ni cha kwei? Kuvokea ivieo na kuendee nndammionyese vintu vihya mbui zekwefizazo wesizokuzimanya. ⁷Isasa na nkio yekombokayo yatenda isasa na kabla ya ivieo nkamokusikia kuhusu wowo, ivyo nkunaudahe kugombeka, 'Ehe navimanya kuhusu wowo.' ⁸Nkwekusikia, nkwekueewa; bui izi nkaokugubulwa mwe magutwi kabla ya aho. Maana nkimanya kuwa kutenda mtiizi, na kuwa nee umuasi tangu kuvyaigwa. ⁹Kwa ajii ya zina dangu nahitua maya yangu na kwa hishima yangu nndanefingize kwesekumbananga yeye. ¹⁰Kaula, mie nkimiandaa nywinywi, mia nkio inga feza; nkikung'aza wewe mwetanuu da suuba. ¹¹Kwa ajii yangu, kwa ajii yangu, nndanigosoe; maana nikwaviivihi niavye uhusa zina dangu desekuhishimika? Nkina nimwenke utukufu wangu muntu yoyose. ¹²Nitegeeza mimi, Yakobo, na Israeli nekukwetangaye: Mie nee; mimi nee ywa bosi naho ywa kuheza. ¹³Nee, mkono wekuikao msingi wa si, na mkono wangu wa kuume kuzisawanya mbingu, zigooka uwanga kwahamwe. ¹⁴Ekongeni wenye, nywinywi nyose, na tegeeza ni yuhi mwenu mtangaza mbui izi? Yahwe nndaagenyeze lengo dakwe zidi ya Babeli. Nndaadoe ukundiso wa Yahwe zidi ya Wakaldayo. ¹⁵Mie, nkitamuia, ehe nkimsagua yeye, nkimueta yeye naho yeye ondaajaiwe. ¹⁶Sogea hehi na mimi, tegeeza idi; tangu tivoke nchekutamua mwesii; mia yekuawiiho, Mie ni aha; na isasa Bwana Mungu kanituma mimi na loho yakwe." ¹⁷Yahwe amba ivi, Mkombozi ywenu, Mtakatifu wa Israeli amba, "Mie ni Yahwe Mungu ywenu, nimhinyae juu ya kujaiwa nimionyeshae sia mondayo momboke. ¹⁸Ati monda mheshimu amli zangu! Ivyo mpheho na maendeleo yetika inga moto, na uhozi wenu inga mawimbi mwe bahali. ¹⁹Wanao wonda wawe wangi inga msanga, na wana kuawa mwe maifu yenu wanda wawe wangi inga nafaka mwemsanga, mazina yao nkayana yausingwe waa kufutwa hemeso yangu. Awani chongoi ya Babeli! Waguukeni Wakaldayo! Kwa kutoa vuzo tangaza ati! Uhakikishe idi damanyika, hakikisha idi dabua mpaka kuheeni kwasi! gombeka 'Yahwe kamuohoa Yakobo mndima yakwe. ²¹Nkawokupatwa ni nkiu ekuwaongozaho mwe jangwa akatenda mazi yaawe mwe maiwe kwa ajii yao; Kaupanga na kuvugua mwamba, na mazi yakaawa. ²²Nkakuna mpheho kwa wagoasoao makosa- kagombeka Yahwe."

Chapter 49

¹Ntegeeza mimi nywie mwekaao npwani! naho muwe makini, nywie wantu mwekaao hae. Yahwe kanetanga mimi kuawa kuvyaigwa kwa zina, mmaa ekunietaho duniani. ²Kagoso muomo wangu kuwa kana upanga mkai; kanifisa mimi mwe kizui cha mkono wakwe, kan'tenda mimi kuwahosa ding'aado mwe podo dakwe kanifisa mimi. ³Kagombeka na mimi, "Wewe umndima ywangu Israeli, kwembokea yeye nenda nikuonyese utukufu wangu." ⁴Akini nkitambaisa, "Hatiho nee nkiafya nkigoso ndima yabue, nkitumia nguvu zangu bue, kana haki yangu ihamwe na Yahwe na geeko dangu di kwa Mungu ywangu." ⁵Na sasa Yahwe amba ivi, Yeye mtakuniumba mimi kuawa kuvyaigwa na kuwa mndima ywakwe, kamvuza Yakobo vituhu kwakwe mwenye na Israeli wekongo kwakwe. Mimi natunywa mwe meso ya Yahwe na Mungu ywangu kawa nguvu zangu. ⁶Amba ivi, "Ni kintu kidodo sana kwa wewe kutenda mndima ywangu ili kuvoka ukoo wa Yakobo na kuwavuza wekaao Israeli. Nenda nikutende kuwa mn'gao kwa Wayunani, ili uwe wokovu wangu mwe mihaka yasi." ⁷Yahwe amba ivi, Mkombozi wa Israeli, Mtakatifu ywao, kwa yeye ambae maisha yakwe yabehulwa, yakimwa ni mataifa, na mtumwa ywa viongozi, "Mfaume enda akuone wewe na enuka na wakuu wenda wakuone wewe na enama si kwa kuwa Yahwe ambae ni mwaminifu, hata mtakatifu ywa Israeli, mwekuwasagua nywinywi." ⁸Yahwe amba ivi, "Kwa mda unu nkiamua kuonyesa neema yangu na nenda nimitambaise nywinywi na misi ya wokovu nenda nimyambize nywinywi; Nenda nikuinde wewe na nenda nimyenke kana kiaga kwa wantu kuigoso vituhu si, kuwapaza ulisi wekuwao na ukiwa." ⁹Wenda ugombeke kwa wafungwa, 'Lawani chongoi; kwa wada ambao nimwe kiza mwe geeza, 'Eonyesoni wenye. 'Wende waise mwe npembe za baabaa na uwanga ya mitelemko ya wazi yenda yawe maisio yakwe." ¹⁰Nkawona wasikie saa wala kizuguto au zua nkadina diwoke kwa yeye mtambazi uwanga yao enda awaongoze wowo; kwe mikondo ya mazi. ¹¹Na enda agosoe miima yose kuwa baabaa na kugose sia za uwanga kuwa sawa." ¹²Kauwa, aya yenda yaawe kuawa hae, wekumwe kuawa kaskazini na magarihi; na watuhu kuawa si ya Sinimi. ¹³Imba, we mbingu, na uwe na kinyemi, wee si kema sauti ya kuimba nywie miima! Mana Yahwe awahongeza wantu wakwe na wenda wawe na mbazi kwa wada wadao sungu." ¹⁴Akini Sayuni amba, Yahwe kanibada mimi na Zumbe kanijaa mimi." ¹⁵"Je mvyee adaha kumjaa mwanawe, ekumonkesae, ivyo nkana mbazi na mwana ekumvyaa? haya nkeekuwaajaa, akini nkidaha kukujaa wewe. ¹⁶Kauwa nkidigonda zina dako mwe kifumba cha mkono wangu nkuta zako zasongwa ni kuwa mbele. ¹⁷Wanangu wauya kinyanyi ukati wada wawadagamizao nywinywi waita hae. ¹⁸Kauwa hehi uone wose wekonga hamwe na weza kwako. Nenda nihakikishe kana naishi- idi nitamkado Yahwe- ukwei mvivae kana viziti, wenda wefunge kana mwai." ¹⁹Hatiho kubanangwa na kuwa na ukiwa sii yekubanangwayo, sasa yenda iwe ndodo sana kwa wenyezi, na wada wanao wekukumezao wenda wawe hae, ²⁰Wana wenda wavyaigwe mwe ukati uo wa msiba wenda watamwiie mkawategeeza, 'Nphaano inu ni duni kwetu, gosoa chumba kwa ajii yetuili tidahe wekaao. ²¹Halafu wenda weuze mwenye n'ndai mwekuwavyaa awa wana? Mimi nilifiwa na ni tasa, niliyefungwa na kupewa talaka. Ni nani aliyewalea hawa watoto? Kauwa, nee nkibadiwa yose mimi mwenye; Je aya yaawa kuhi?" ²²Yahwe amba ivi, "Kauwa nenda mkono wangu juu ya mataifa; Nenda nenu bendela yangu ya utangio kwa wantu. Wenda waete wanao kwe mikono yao na wenda wenu wanao wa kivyee uwanga ya mawega yao. ²³Wafaume wenda wawe tati zao wa kambo na malikia wenda wawe wandima wao wao wa ndani wenda wakwenamie si wewe kwe cheni woo kwa si na kukung'uta mavumbi ya miundi yenu wada wanigojao mimi nkawana wagwiiwe nsoni." ²⁴Je mateka wadaha kudoigwa kwa mashujaa au wafungwa kukombolwa kuawa kwa mkai? ²⁵Akini Yahwe amba ivi, "Wafungwa wenda wadoigwa kwa shujaa na mateka wenda wakombolwe mana wenda umtoe mnkuu ywako na kuwakomboa wanao." ²⁶Nenda niwaise wanioneeao kwa mwii wao wenye na wenda wakolwe kwa mphone zao wenye, kana yeivyo mphone; na wantu wose wenda wamanye kuwa Mimi Yahwe, ni Mwokozi ywenu na Mkombozi ywenu, yeye nee mkuu ywa Israeli.

Chapter 50

¹Yahwe agombeka ivi, "Hahi tatasi ya taaka ambayo nkimwenka taaka mami yako? na kwa ajii yani nkiwataga mie? Kauwa kuwataga kwa ajii ya zambi zako, na kwa ajii ya ubanasi wako, na mami yako kegalwa hae.²Kwa nini ncheza iya nkakuna mntu hada? Kwani nchetanga akini nkakuna mwekuandua? Je mkono wangu ni mjihi kufidia wewe? Je nkuna nguvu mwe uhozi wako? Kauwa, makanyo yangu, nkiinyaza bahai; nkiugosoa mto kuwa jangwa; samaki wakwe wafa na kuvunda kwa kukosa mazii.³Nkivivika kiza; na kuwagubika nguo za magunia."⁴Zumbe Yahwe kanenka mie luga inga wada wahinywao, ili kwamba nitamwiye mbui za kudumisha kwa yeye mwekusokea; anenua mie keo kwa keo; ayenua magutwi yangu kana wada wahinyao.⁵Zumbe Yahwe kavugua gutwi dangu, na nchekugosoa ubanasi, waa kuuya nyuma.⁶Nkiwenka mgongo wangu wada wanitoao mie, na funda dangu kwa wada wanihokao chongoi ndevu zangu; Nkinaniufise cheni changu kuawana na mbui za soni na kuswa mate.⁷Kwa ajii Zumbe Yahwe ondanisaidi mie; ivyo asi nkina nipatwe ni soni; ivyo nkiugosoa cheni changu inga iwe, kwa ajii namanya kwamba ninanigewe soni.⁸Yeye mwekuning'aza mie ya hehi. Ni ndai mwonda anitoe mie? Iya na tigoke tihongezane yumwe yumwe. Ni ndai mwekunitoa mie? Nindai mshitaki? Mweeke eze hehi na mie.⁹Kauwa, Zumbe Yahwe atanisaidia mimi. Nani atakayetangaza kuwa mimi ni mwenye hatia? Kauwa, wondawavae chongoi kana nguo; mwomo wonda ude uwanga.¹⁰Ni ndai miongoni mwenu amwogohaye Yahwe? Ni ndai mwihishimu sauti ya Yahwe? Ni ndai mwondaende kwe kiza kinene hesiho na mng'ao?¹¹Kauwa, nyinywi nyose mwashao, ni ndai mwekuwenka wenye kwa tochi: enda mwe mng'ao wa moto wenu na mwe moto uliowasha. Idi nee mwekuhokedo kuawa kwangu: Wondaugone asi mwe hantu hasungu.

Chapter 51

¹Nitegeezani, Nywie mgosoao haki, nywie mmwondezae Yahwe: Kauwa mwe bawe ukusongolwao ambado daavigwa kwa kufukwa, kuawa hada ukuse ngaho.²Mkauweni Ibrahimu, tati yenu, na Sara, mwekuwavyaa nywinywi; mana ekuaho ikedu yeye mwenye. Nkimwetanga yeye. Nikambaiki yeye na nikamgoso ya kuwa wangi.³Mana, Yahwe enda aihongeze Sayuni; Enda aihongeze mizi yakwe yose yenye ukiwa; jangwa dakwe enda adigosoe engu Edeni, na jangwa dakwe enda adigosoe engu Edeni, na jangwa da wazi nkandai ya koongo da mto Yordani engu bustani ya Yahwe; Nyemi na kutamiwa vyendaviwe mwakwe, ntogoo, na sauti ya kuimba.

⁴"Nitegeezani mimi, muwe makini, wantu wangu; nitegeezani taifa dangu! Mana nalavya amli, naigosoa haki yangu kuwa shelia ya mataifa. ⁵Haki yangu ihehi, wokovu wangu wendauite chongoi, na mikono yangu yenda ihukumu mataifa; Pwani yenda inigoje mimi; mana wanakihehee na kuugoja mkono wangu. ⁶Enuani meso yenu uanga angani, na ukauwesi, mana mbingu zendazilawe hae engu mosi, na si yendaisakae engu nguo, na wenyezi wakwe wenda wafe engu nisi. Mia wokovu wangu wendausongwe daima, na haki yangu nkainiyeke kugosoa ndima. ⁷Nitegeezani mimi, nywie mmanyao kwei, nywie wantu wangu mwekwenuao sheia yangu mwe myoyo yenu: Msekuogoha matusi ya wantu, waa kukatishwa tamaa na kumeswameswa kwao. ⁸Mana nonda yenda iwade engu nguo, na fuza wenda wawade engu sufi; iya haki yangu yendaiwe daima, na wokovu wangu mwe vizazi vyose." ⁹Enuka, enuka, wevike wee mwenye kwa nguvu, mkono wa Yahwe. Enuka engu misi za kae, kizazi cha ukati wa kae, Je nkio wewe ukumdagamizae mnyama wa bahalini na kumweka moto yuda zoka? ¹⁰Je nkio wewe mwekuinyaza bahali, mazi ya kina kilefu, na kugosoa kina cha bahalini kuwa sia ya ukombozi wemboke?

¹¹Fidia ya Yahwe yendaiuye Sayuni kwa kuia na kutamiwa na kutamwa milele yendaiwe mwe mitwi yaa, na huzuni na kweyayata vyenda viwe hae.¹²"Mimi, mimi ne niwenkae faaja. Kwa mbwai uwaoghe wantu ambao wafa, na mwanadamu, wekugosolwao engu mani?¹³Kwa mbwai kumjaa Yahwe Muumba, yee mzinyoosha mbingu na kuika misingi ya si? Nywie ambao mna wengee wa maa kwa maa kia msi kwa sibabu ya moto wa wanyayasaji agosoaho uamuzi wa kudagamiza, ikuhi maya ya mnyanyasaji?¹⁴Yee mwekwenamasi, Yahwe endaogoso kinyanyi kumwekea; nkanaafe waa kuitasi ya tubwi, waa nkana akose mkate. ¹⁵Maana Yahwe Mungu wenu, muigosoa bahali yende, naivyo mawimbi yakwe yavume kwa singo- Yahwe wa majeshi nee zina dakwe. ¹⁶namu nkigea maneno yangu mwe miomo yako, nawe nkikubika kwa kizui cha mkono wangu, ili nizekwe mbingu, na kuiika misingi ya si, na kuitamkia Sayuni, 'Nywie mu wantu wangu.'" ¹⁷Enuka, enuka, egooke uanga, Yerusalemu, wee kunywiia mwe mkono wa Yahwe kikombe cha maya, kunywa mwe kikombe cha ukozi, na ukakinywa na kukibindiiza. ¹⁸Nkakuna hata yumwe mweao wana mwekuwavyaa wa kumwongoza yeye; nkakuna hata yumwe mweao wose mwekuwaea wa kumtoza mkono wakwe. ¹⁹Nkiwa izi mbii zimilawia nywinywi- ni yuhi mwenda ahuzunike hamwe na nywinywi? ukiwa na ubanasi, na gumbo na upanga, mwenda akufaliji wewe ni yuhi? ²⁰Wanao wazimia; kia kona ya mtaa wagona, engu swala mwe mtego; wamemwa ni maya ya Yahwe, Laana ya Mungu wako. ²¹Mia sasa tegeeza idi, wee mwe kukolwa na kuzuumiwa, mia nkio kwa npembe: ²²Zumbe yenu Yahwe Mungu, muwahembeza wantu wakwe, amba ivi, "Kauwa nadoa mwe mkono wako kikombe cha ukozi kikombe cha maya yangu ili usekukinywia vituhu. ²³Nami nendanikigee mwe mikono ya wakusuubishao, wada wakwambao wewe, gonasi ili tendee uanga yako; mgongo wako wautenda engu kipaa, na sia kwa awe wembokao uanga yakwe."

Chapter 52

¹Enuka, enuka, evike mkangafu wako, Sayuni; evike ngu yako ntana, mzi mtakatifu ; mana nkakuna vituhu kwesekugwiswa waa wesao kua watanda kwengia hako.²Ekung'uute mwenye kuawa kwe sanga; enuka na wekae, we Yerusalemu; usa ushanga mwe singo yako, wafungwa binti ya Sayuni. ³Kwa mana Yahwe aamba ivi, utagwa bue, naho wendaukombolwe bue bila hea."⁴Kwa mana Zumbe Yahwe aamba ivi, "Aho bosi wantu wangu waseea ahosi Misri kwekaa kwa mda mcheche; Waasiria wawamesamesa wowo ivi hehi.⁵Isasa nna mbwai hanu-Idi ntamko da Yahwe- mkaua kua wantu wakwe wadoigwabweebue du? Wada wawaongozao wowo wagosoa ofyosi-Idi n tamko da Yahwe- zina dangu dakashitiwa dii musi. ⁶Aho basi wantu wangu wendawadimanye zina dangu; wendawamanye kua siku iyo mi nee mkugombeka "Che, m Mimi!"⁷N' kwa utana wani uanga ya miima ni miundi ya mjumbe mwekueta mbui ntana, abiikie mpheho, mwekwenua utana na ukuu, mwekubiikia uhoni mwekutamwii kwe Sayuni, "Mungu ywako atawala!"⁸Tegeezani nywie walimi enuani muio wenu, kwa hamwe kemani kwa kwesekeea, mana mwenda mmuone, kwe kia ziso denu, kuuya kwa Yahwe Sayuni.⁹Kemani kwa nguvu na muio wa nyemi nywie mateka ya Yerusalemu; mana Yahwe kawahongeza wantu wakwe; kaikomboa Yerusalemu. ¹⁰Yahwe kawaonyesa kua mkono wakwe mtakatifu kwe meso ya mataifa yose; sii yose yendaikaue wokovu wa Mungu ywetu.¹¹Haukeni, haukeni, multe hae na hanu; mwesekudonta kintu chochose che uchama; au kugosoa sa ayo, esunteni wenye mwekwenua via vya Yahwe. ¹²Mana nkunauite chongoi kwa kuguuka, waa nkunaulawe kwa wengee; kwa mana Yahwe endaawe aho hako; na Mungu ywa Israeli endaawe mlimi yako nyuma.¹³Kauani mgososi yangu endaagosome viugo; endaawe uanga naho endaenulwe uanga, na kukwezwa uanga. ¹⁴Naho wangi wendawammake yeye- muonekani wakwe wekunga chongoi ya muonekano wa mwanaadamu, savyo basi upande wakwe uwa hae na kintu chochose che kibinadam-¹⁵Naho, mgososi ywangu endaanyunye kwe mataifa mangi na wafalme wendawanyamae kwa sibabu yakwe. Enga kua nkawazati kwembiwa, wendawakaue, sa nkawokuiva, wendawaelewe.

Chapter 53

¹N'ndai ambae nee kadaha kuamini tekusikia? ²Mana kawa mbele za Yahwe kana sampuli, na kana sukuzi mwe sazaa nkavu; nkakuna kihii chekuonekacho au mahambo; tekumuonaho yeye nkahekuwa na utana wa kutitamia swiswi.³Nee kabehulwa na kuenewa ni wantu, muntu ywa usoyoyo, na mwenye maimevu. Kana yumwe mwekuawa kwa wantu wafisao vyeni vyao. Kabehulwa na kwe afya kuwa mwese faida.⁴Akini kwei kavyaigwa utumwa wetu na kwenua usoyoyo wetu; tifikii kaazibiwa ni Mungu, katoigwa ni Mungu, na kupishwa.⁵Akini katungwa kwa ajii ya uasi wa ugozozi wetu; kadagamizwa kwa sababu ya zambi zetu. Azaba ya npeho yakwe na kwa vionda vyakwe swiswi tihona.⁶Swiswi ni kana ngoto tibananga; kia yumwe kahituka kwe sia yakwe, na Yahwe kamwiika uwanga yakwe maovu kwetu swiswi tose.⁷Kasuubisha akini kezizitiza mwenye, nkee kugubua muomo wakwe; kana ngoto mwenda kuchinjwa na kana ngoto mbele ya muntu msenga mazoya yakwe npaahoe, ivyo nkeekugubua muoo yakwe.⁸Kwa kutumia nguvu na muaho yeye mwe kuigitwa; ni mwe uvyazi uo enda aafye zaidi kuhusu yeye? Akini kausigwa mwe alizi ya wagima kwa ajii ya ubanasi wa wantu wangu na azaba nee i juu yakwe.⁹Wadiika kabui dakwe hamwe na watazambi, kwa utaajii wa muntu mwe fie yakwe hatiho nkakuna ngivangiva wala utiizi wowose mwe muomo wakwe.¹⁰Akini nee ni ukundisho wa Yahwe kumhonda yeye na kumtenda yeye ahone. Ekugosoaho ugima wake kuwa kafa kwa ajii ya zambi, endaane wanawe, enda aomee misi yao, na ukundiso wa Yahwe wenda utimizwe kwembokea yeye.¹¹Baada ya suuba ya ugima wakwe enda aone ung'azi na enda alizike kwa akii yakwe.¹²Ivyo basi je mwadaha kumwenka yeye sehemu yakwe mwe wangi, nae enda asawanye mateka kwa ungi, kwa ajii keonyesa yeye mwenye kwe fie na kataaziwa na wabanasi. Kavyaa zambi za wangi na kugosoa kweyayata kwa ubanasi.

Chapter 54

¹"Imba, we mvyyee tasa, ambaye nkuzati kuvyaa; imba wimbo kwa furaha na ia kwa nguvu we ambaye huzati kupata usungu wa kuvyaa. Maana wana wa mwe ukiwa ni wengi kuliko wana wa wavyee wekutegulwao amba Yahwe.²Gosoa hema dako diwe kuu tawanya mapazia mbai, nkio kidogo, nyoosha sigi zako na imarisha vingi vyako.³Maana undautawanywe upande kume na wa kushoto, na ukoo wako undauyashinde mataifa na kuwapatia mizi yenye ukiwa.⁴Usekuogoha maana nkunawengio soni; wala kukatishwa tamaa maana nkunawengie soni; nkuna ujae soni za ujana wako na aibu ya kuteketezwa.⁵Maana Muumba ni mumeo, Yahwe wa majeshi ne zina dakwe. Mtakatifu wa Israeli yeye ni mkombozi yenu; etangwa Mungu wa si yose. ⁶Yahwe akwetanga ugotoke sa via mvyyee mwe kutekelezwa na loho ya huzuni, kama kavyee kadodo kekutegulwako na kuemewa, amba Mungu.⁷"Kwa kipindi kijihi nkiwagosoea nywinywi, akini kwa mbazi nkuu nndani wakusanye nywinywi.⁸Kwa wingi wa hasira nkikifisa eheni changa kwa mda, akini kwa kiaga cha milele cha kuaminika nndaniwe na mbazi na nywinywi-amba Yahwe mwekuwakomboa nywinywi.⁹Maana aya ni savia Nuhu kwangu: kama nekuapavyo mazi ya Nuhu nkayanayemboke vituhu mwesi, sa ivyo ncheapiaza nkina nipatwe na hasira na nywinywi wala kuwaegezea nywinywi.¹⁰Japo miima yadaha kugwa na viima vyadaha kusingiswa, japo uimara wa ukundiso wangu nkauhituka nyuma kulawa kwenu, wala kiaga changu cha amani kusingiswa- amba Yahwe, yeye mwenye mbazi juu yenu.¹¹Wataabikao, wapatao dhoruba na wesao na faraja, kaua nndaniike lami kwa rangi ntana, na kuika misingi kwa yakuti.¹²Nndaniugosoe mnara wa akiki na lango dakwe vya almasi na nkuta zakwe za chongoi za maiwe matana.¹³Na wana wose wandawafundishwe ni Yahwe; na amani ya wanao indaitende nkuu.¹⁴Mwe haki nndanikuvooke vituhu. Nkunaune dhiki vituhu, maana nkunauogohe, na nkakuna cha kukutisa ndicho cheze hehi yako.¹⁵Kaua yoyose ndiye aete matatizo, mkayaawa kwangu, na yeyose ndiye aete matatizo hamwe na wewe anda agwe kwa kishindo.¹⁶Kaua, nkiumba fundi, mvazia makaa yakayo, na kuandaa silaha kama ndima yakwe, na nkiumba nibanasi ili anibanange.¹⁷Nkakuna yekugosolwayo dhidi yako ikafanikiwa, na undaumlani kia mntu mkutukana wewe. Unu ni urithi wa watumishi wa Yahwe, na udhibitisho wakwe kulawa kwangu- inu ne kauli ya Yahwe."

Chapter 55

¹"Soni kia muona nkiu, soni kwe mazi! nawe mwese hea, soo, ugue, ude gua mvinyo na mee bila hea bila galama. ²Kwambwai tahima hea kwa kintu ambacho nkio mkate au kugosoa ndima yesayokubidhisha? Ntegezani mani kwa makini na ude kintu kitana wefurahishe mwenye vitana vyemwiie. ³Mhitue magutwi yenu mweze kwangu! Tegeeza ili upate kusihi! Ndanizike kiaga cha milele nanywi pendo dangu kuu nekemuahidido Daudi. ⁴Kaua nkimuika yeye atende shahidi kwa mataifa, na enga kiongozi na kamanda wa wantu. ⁵Kaua, ndautaye taifa ambado nkudimaya na taifa ambado nkadikumanya wewe ndadikuguukie kwa ajii wewe ni Yahwe Mungu ywao, Mtakatifu wa Israeli, yeye mwekukutukuza wewe. ⁶Muondezeni Mungu maana apatikana; mwetangeni kwa ajii ya hehi. ⁷Tiwaeke wabanasi wazieke sia zao na mtazambi aeke mawazo yakwe. Mueke yeye auye kwa Yahwe, na andamuonee mbazi yeye na Mungu ywetu ye ambae andamsamehe kwa wingi. ⁸Maana niafyavyo ukivyo muafyavyo waa sia zangu nkio sia zenu- Idi ni tamko da Yahwe- ⁹Kwa via sia zangu zeivyo zi uangui kuiko sia zenu na niafyavyo kuiko muafyavyo. ¹⁰Kwa ajii enga fua na theluji ziseeavyo mwe si kuawa mbinguni na nkazinya vituhu isipokuwa kugenyea nyesi na kugosoa uvyaisi na chipukizi kuavya mbeyu kwa waimi wekuhandao mkate kwa walaji, ¹¹Ivyo neno da Mungu ndadiawe mwe kanwa changu na nkadina diniuwie mimi vituhu buebue, Akini ndaditimize dia nekutumado. ¹²Kwa ajii ndauite chongoi na kinyemi na ndauongozwe kwa amani, miima na miima ndaiavye sauti kwa nyemi mbele yako na mti yose kwe minda ndaitoe magesa. ¹³Badii ya miwa ya mztui misonobari ndaiwe na badii ya mbigii, mihadasi ndaihote na ndaiwe kwa Yahwe, kwa ajii zina dakwe ni enga alama ya milele ambayo nkaidaha kuuswa."

Chapter 56

¹Yahwe aamba ivi, "Gosoani yedi, gosoani ye haki; mana wokovu wangu u hehi, na haki yangu yakaribia kujidhihilisha. ²Abaikiwe mntu yuda atandaye aya, mtoza sana. Muitongea Sabato, na nkengia unajisi, mzuia mkono wakwe wesekutenda mabaya." ³Wese kumwasa mgeni yoyose mwe kuwa mfuasi wa Yahwe aseme, "Yahwe onda ahakikishe aniusa kwe wantuwakwe." Toashi adaha kwamba, "Kauwa, miye ni mti mkavu." ⁴Yahwe aamba ivi, kwa matoashi watimizao sabato yangu wasagua mbuyi zinipendezazo, na watoza kwanza agano dangu, ⁵kwao nonda niike nyumba yangu na ndani ya viwambaza vyangu kumbukumbu ambayo ni nkuu kuliko kuwa na wabwanga na wandee. Nonda niwenke kumbukumbu da milele ambado nkadina diusigwe. ⁶Pia wageni ambao wonda waungane wenyekwa Yahwe- kwa ajii ya kumtumikia yeye na yeye mkunda zina da Yahwe, kumwabudu yeye na kiya muiheshimu sabato na wada waitunzayo yesekugewa najisi na wada watozao agano dangu ⁷Nonda niwaete kwe mwiima wangu mtakatifu na kuwagoso muwe na fulaha mwe nyumba yangu ya maombi; matoleo na sadaka zenu zonda zikubalike kwe madhabahu yangu. Mana nyumba yangu yonda yetangwe nyumba ya maombi kwa mataifa yose. ⁸Idi ni tamko da Yahwe, mkusanya wantu wenye ukiwa kwe Israeli- nonda niendeleo kukusanya watuhu ili kuwaongezea." ⁹Ninywi wose wanyama wa mweitui mweuko mweitui, soni na mde, enywi wanyama wa mzeitui, walinzi wao wose ni vipofu, nkawaelewa. ¹⁰Wose ni makui wapole amba nkawadaha kukema. Wata naho wagona si mana wakunda kugona. ¹¹Makui wana hamu nkuu; na nkawazati kulizika; waisi wao nkawawatambua; wageukia kwe siya zao wenye, kiya yumwe ana tamaa ya kupata faida yesayo haki. ¹²Soni, "Tinywe divai na mphombe, kiyoi yonda iwe engi ivyeo, siku nkuu zaidi ya kipimo."

Chapter 57

¹We haki wendawage, lakini nkakuna mntu wendaagee maanani, na wantu wa agano dakuaminika wesogeza hae, ila nkakuna mtu mmanya kuwa mwe haki wesogeza hae na ubaya; ²wengia mwe amani; wahumwiza mwesazi zao, wada wendao mwe haki.³Lakini sooni hanu, nyie wana wa wasawi, wana wa wakianga na mvyee mgosoa ukianga. ⁴Ni ndai mumgosoeae ufyosi? Zidi ya wada wagubua miomo yao nakuavya chongoe ulimi wao? Je nyie nkio wana waubanasi, wana wa umbea?⁵Nyie mwewawigwa wenye kwa kugona asii ya mualoni, kia asii ya mti muisi, ewe ukomae wanao we mabonde yekunyaayo, asii ya miamba ininginiayo.⁶Miongoni mwa vintu vyelaini mwe koongo damto ni bui wekwenkigwayo uyagoswee ndima. Ni vintu vya ibada yako. Kwetia chongoi kinywaji chako kwao na kuavya sadaka ya nnkande. Mweaya mbui Je nadaha kuwalazi na mbuiizi?⁷Kuandaa usazi wako uwanga ya mwiima mrefu; pia kuitahada uwanga kuavya sadaka. ⁸Nyuma ya miango na mihindo ya miango kuika alama zako; kuniika mimi falagha, kwegubua wewe mwenye, na kuita uanga; kugosoa agano nao; kukunda sazi zao; kuona sehemu zao zasii.⁹Kuita kwa Moleki hamwe na mavuta; kuongeza marashi. Kumtuma balozi yako hae sana; kaitaasii kuzimu. ¹⁰Kusokea kwantambo, ndefu, ila nkwekugombeka, "Nkaina matumaini." Kuyaonda maisha mwe mikono yako; Ivyo basi nwekunyaa.¹¹Ne wekumuogohae? Ni ndai wekumuogohae zaidi ambae mwekukugosoa wewe kugosoa ubahau, kwa wingi namnaiyo ambapo nkudaha unikumbka mimi au kufikii kuhusu mimi? Maana nenkinyaa kwa muda mrefu nkuniogoha mimi tena.¹²Nndanitangaze matendo haki yako na ndaniwambie kia mntu wekikugosoacho, lakibi nkawana wakusaidie.¹³Wendahouie chongoi, eka sanamu wekukusanyazo zikusaidie wewe. Badala yakwe mmpeho undauviupeperushe vyose, punzi indaiheperushe hae. Lakini yeye mniguukia mimi andaalisi sii na andaadoe umiliki mwe mwiima wangu mtakatifu.¹⁴Zenga, 'Zenga, zenga!safisha sia! Usani vizuizi vyose mwesia ya wantu wangu!"¹⁵Maana yeye mweungana hekwenukahao, muishi mweugima wa milele, ambae zinadakwe ni mtakatifu, ambaivi, "Nekaa hantu heuaga na hantu hatakatifu hamwe nae pia aliye mmyenyekevu na moyo wekuhondekao, ili kuzifufua roho za wanyenyekevu na kufufua mioyo yawajutiao.¹⁶Maana nkinaniwahukumu milele, wala nkinaniwe na hasira milele, kisho roho ya mntu indaizimie mbele yangu, maisha nekuwagosweayo.¹⁷Kwa sababu ya zambi ya mapatano ya vurugu zakwe, nkipatwa na hasira, nikamwazibu yeye; nkisafisa cheni changu, lakini kauya na nyuma mwesia za moyo wakwe mwenye.¹⁸Nkiziona sia zakwe, lakini nndanimhonye yeye. Nndanimuongoze yeye na kumfariji na kuwashauri wada wamwiiyao yeye,¹⁹na nagosoa tunda da miomo. Amani, amani, kwa wada wehae sana na wehehi- agombeka Yahwe nndanimahonye nyinyi.²⁰Lakini wabanasi ni kama bahai yekuchafukayo, nkaidaha kutui, na mazi yakwe yatanda uwanga ya nntope.²¹Nkakuna amani kwa wabanasi agombeka Mungu."

Chapter 58

¹"Iya kwa sauti; wesekunyamaa. Kweza sauti yako uwanga inga gunda. Higana na wantu wangu wenye uasi; na nyumba ya Yakobo na zambi zao. ²Mia wendawaniondeze mimi kia iku na kutamiwa mwe maalifa sia zangu; inga taifa digosoado haki na nkawakuibada haki na nkawokuibada shaia ya Mungu ywao. Waniuza mimi kuhusu hukumu ya haki; wapata nyemi mwe mawazo yao kwa kumsogee Mungu. ³Kwa bwai nee tifunga; wagombeka, 'Mia nkamwekudiona ido? Kwa mbwai tenyenyekeza wenye; mia nkekumanya?' kauwa misi ya kufunga kwenu wendauiionde nyemi yenu wenye na kuwanyanyasa wandima wenu wose. ⁴Kauwa nywie mwafunga ili muwe wahufu wa nkumbizi na kutoana, na kutoa kwa ngumi ya ubaya wako; nkekufunga ivyeo kuitenda sauti yako iivike uwanga. ⁵Kwa ukwei aina ya mfungo unu nee nifaigwao nao: Msi ambao kia muntu anyenyekea mwenye, enamisa mutwi wakwe sii inga mwavi; na ayasambaza mavazi ya magunia na mazeu sii yakwe? Ivi kwei wawetanga unu ni mfungo, msi wa kumtendea kinyemi Yahwe. ⁶Inu nkio mfungo ambao nee nkusagua mimi: kutazua vifungo vya wabaya; kutazua nkamba za nira, kuwaika huu wekudagamizwao, na kubananga nira? ⁷Nkio kwamba kuda mkate na wenye saa na kuwaeta masikini na kuwaete wesio na hantu ha kwekaa mwe nyumba yako?" Umuonaho muntu yu mwazi wondigwa umhambe na mavazi; na wesekwefia mwenye na nduguzo. ⁸Ikaawa aho mwangaza wako wendauwekewe inga zua, na uhonyi wako wenda uhote uwanga kwa kinyanyi; hai yako yendaiite mbele yakwe; na utukufu wa Yahwe wenda uwe nyuma kuuinda. ⁹Ukaawa aho wendaumwetange, na Yahwe endaa kwetikie, wendauiwe ukaombeza usaidiwe na endaagombeke, 'Ni aha kana wendauiuse nira yesekuwaho miongoni mwako, chaa kishitakicho ntamuizi za wabanasi, ¹⁰Ukaawaaho wee mwenye wendauiwenke wenye saa na kuwafaa wenye shida, na kiza chako chendakiwe inga musi. ¹¹Kuawa aho Yahwe endaaendele kuwahinya nywie wenye na kuwa lizisha nywie mwe mikoa ambayo nkakuna mazi, Mavuha yenu endaa aya tintimaishe. Mwenda muwe inga bustani yekunyweshewayo mazi, na inga mkondo wa mazi, ambaho mazi yakwe nkayapungua. ¹²Nywie kumwe mwendamuzenge vituhu sehemu za kae zekukubanangwazo; mwenda mgosoe kia hantu hekubanagwaho na uvyazi mwingi; na mwendamwetangwe "Mgosozu wa nkuta," kuwavuza mwe mitaa ya kwekaisa. ¹³Tambe ukahitua nyuma miundi yenu kuawa ntambo mwe misi ya sabato; kugosoa anasa mwe msi wangu mtakatifu, Tambe kuyetanga sabato msi wa kinyemi, na kuyetanga musi wa Zumbe Yahwe mtakatifu na wenye kuheshimiwa. Tambe waiheshimu sabato kwa kueka biashaa zako, na nkuondeza anasa zako mwenye na nkutamua mbui zako mwenye. ¹⁴Ukaawa aho wendaupate kinyemi kwa Yahwe; na nendanitende ntambo yako mwe urefu wa sii; nendanikuise wewe mwe ulisi wa Yakobo tati yenu-maana muomo wa Yahwe ugombeka."

Chapter 59

¹Kauwa, mkono wa Yahwe nkio mjihi ambao nkaudaha kukuokowa wewe; wala gutwi dakwe nkio zito ambado nkadidaha kutegeeza. ²Matendo yako ya zambi, hata ivyo yakubahua wewe na Mungu, na zambi zenu zimtenda afise cheni chakwe msekumuona waa kumsikia yeye. ³Maana mikono yenu ina mawako wako ya mpome na vyaa vyenu vimema zambi. Miomo yenu yatamwia umbeya na uimi wenu watamwia kwa nia mbaya. ⁴Nkakuna hata yumwe akundae haki, na nkakuna mwekuhembeeza kesi yakwe kwe haki. Waamini mbui yesiyo haki, mbui ya umbeya watoza matatizo na kuvyaa zambi. ⁵Watotoamatagi ya nyoka wenye sumu na wafuma mtandao wa buibui. Yeyose ndai matagi yakwe onda atendwe mzimu, na ikiwa tagi dondaditumbuke dondanilavye nyoka mwenye sumu. ⁶Mintando yao nkaitumika kama mahambo wala nkawada kwegubika wenye kwa ndima yao, ndima za ni ndimo za zambi na matendo yao ya vujo mwe mikono yao. ⁷Miundi yao yaguukia mabaya, wagukia kwetia mpome yesiyo na hatia. Mawazo yao ni mawazo ya zambi; vurugu na ubanasi ne sia yao. ⁸Sia ya amani nkawaimanya, na nkakuna haki mwe sia zao. Wagosoa sia zekubanikazo; yeyose mwendatambe mwe sia izi nkamanya amani. ⁹Ivyo basi haki i hae na sisi, waa haki nkaizati kutimbu sisi. Tasubii mwanga; taona kiza, taondeza mwangaza, ia tatambaa mwe kiza. Tapapasa kwe ukanto kama tuntu kama wada wesiokuona, ¹⁰Tina mashaka musiki kweupe, kama kwe mwana wekufubaa; miongoni mwa wenye nguvu ti kama wantu wekutendwao mzimu. ¹¹Sisi taunguuma kama dubu na kweyayata inga njiwa; tasubii haki, nkakuna kintu, kwa ukombozi, mia u hae na sisi. ¹²Maana makosa yetu ni mangi mbele zako, na zambi zetu zatishuhudia sisi; maana makosa yako ya hawe na sisi. ¹³Tiasi timkana Yahwe na kuka kumtongea Mungu. Titamwia umea kuhituka nyuma na kuvoka kulalamika kulawa mwe moyo na mbui za umbeya. ¹⁴Haki ivuzwa nyuma, wenye haki wagooka hae sana; maana ukwei u kwe mashaka kwe mraba wa umma haki nkaidaha kweza. ¹⁵Waamini waita, na yeyose mhituka hae na mabaya eathili mwenye. Yahwe kadiona ido na nkekupendezwa, maana nkakuna haki. ¹⁶Kaona kwamba nkakuna mntu mwekumaka kwamba nkakuna mwe kuniona. Ivyo basi mkono wakwe wekuetao wokovu wakwe na haki yakwe yamtosheleza yeye. ¹⁷Wavaa haki kama ngao mwe kifua na nkofia ya chuma yo wokovu mwe mtwi wakwe. Evika mwenye kwe mahambo ya kisasi na kufaa mahambo ya bidii. ¹⁸Aiha vituhu kwa kia chekuawiaho, ahio da mbifya kwa adui zakwe na adui andaavuza azabu ya ksiwa kama zawadi zao. ¹⁹Ivyo wandawadiogohe zina da Yahwe kulawa mangaibi na utukufu wakwe kulawa mashariki; mana ondaeze kama mkondo wa mto uendeshwavyo na mbungiye yakwe. ²⁰Mkombozi ondaeze Sayuni na wada wekuhitukao kulawa matendo yao ya uasi kwe nyumba ya Yakobo- Idi ne tamko da Yahwe. ²¹Na kama mimi idi ni agano dangu hamwe nao- agombeka Yahwe- Roho yangu ii uwanga yenu na mbui yangu nekuikayo mwe makanwa yenu, nkayana yauke mwe miomo yenu au kweka hae na miomo, ya wezuku wenu, au kuita hae agombeka Yahwe- kuvokea sasa na hata kae na kae."

Chapter 60

¹Enuka uwangaze mana mngao wako weza na utukufu wa Yahwe weza kwako.²Etiho kiza kitanda mwe sii na kiza kinene mwe mataifa mia Yahwe onda eze kwenu, na utukufu wakwe wonda uonekane kwenu.³Mataifa yonda yeze he mng'ao wako na wafaume he mng'ao wako mkai wekwezao⁴Kaua mpande zose. Wekuba hamwe na weza hako. Wanao wonda waawe hae na wanaao wa vivyee wonda wenulwe mwe mikono yenu.⁵Wakaawa aho wonda wakauwe na kutumbukwa ni nyemi moyo wako wonda utumbukwe ni nyemi, mana mazi mangi yondo yetiwe henu utaajii wa mataifa wonda weze henu.⁶Msululu wa ngamia wonda uwagubike nywinywi na ngamia wa Midiani na Efa; wose wonda weze kuawa Sheba; wonda waete zahabu na ubani wonda waimbe ntogoo kwa Yahwe.⁷Mabunga yose ya Kedali yonda yekubwe hamwe aho hako, ngoto wa Nebaioti wonda wenue mahitaji yako wonda wakundwe kuavigwa kafa he mviko wangu na nonda niigimbike nyumba yangu takatifu.⁸Nndai awa wapao engu mawingu na engu njiwa he chekao chao?⁹Mpwani inda inionde, na meli ya Tarshishi yawaongoza, yawaeta wana wenu kuawa hae hamwe na feza zao na zahabu zao, mana zina da Yahwe Mungu ywenu, na Mtakatifu wa Israeli, mana kakuhishimu wewe.¹⁰Wana wa wageni wonda wazenge vituhu nkuta zenu, na wafaume wao wonda wamitumikie nywinywi.¹¹Nyuvi zenu zonda ziendele kuwa mwazi, nkazima zivugalwe msi waa kio ili utaaji wa mataifa udahe kuetwa, hamwe na viongozi wawaongozao.¹²Kwa kwei, mataifa na faume yesayo kukutumikia yonda yage; mataifa ayo yonda yadagamizwe kabisa.¹³Utukufu wa Lebanoni wonda weze kwako, mti wa msonobai, mtizali, ili kuhamba he mviko wangu; nonda nidigimbike hantu he miundi yangu.¹⁴Wonda weze hako kukusujudia wewe, wanao na wada wakwezizitia, wanda waisujudie miundi yako, wonda wakwetunge mzi wa Yahwe, Sayuni ya Mtakatifu wa Israeli.¹⁵Baada yakwe kuwaho kwenu kudwandwaizwa na kuihiwa, kwa via nkakuna hata yumwe mwemboka henu, nonda ni wagosoe muwe kintu cha kibui milele nyemi kuawa kivyazi hadi kivyazi.¹⁶Unda unywe mee ya mataifa, unda uewe mwe kifua cha mfaume, unda umanye kuwa mimi ni Yahwe, mimi ni mhonyi na mkombozi ywenu mkuu ywa Israeli.¹⁷Baada ya shaba nda niete zahabu, badala ya chuma nda niete feza; baada ya mbao, shaba na badala ya iwe, chuma. Nda ni sague mpeho kwa kiongozi ywenu, na haki.¹⁸Vuugu nkazina zisikike mwe si yenu, ubanasi waa ubondaji mwe mihaka yenu, mia mnda mwetange nkuta zenu uhoni na malango yenu mnda muyetange ntogo.¹⁹Zua nkadina diwe mgao wenu mwe musu, waa mngao wa mwezi mwe kio nkauna umyakie nywinywi; Mia Yahwe anda awe mngao wenu wa milele na Mungu ywenu na utukufu qwnu.²⁰Zua denu nkadina diwe aha waa mwezi wenu wonda uusigwe na kuawa; mana Yahwe onda awe mng'a wenu daima na misi ya kweyayala inda isie.²¹Wantu wako wose wonda wawe na haki; wonda wadoe upazi wa si mda wose tambi da mazao yangu ndima ya mikono yangu ili ni dahe kuigimbika.²²Musana anda awe maelfu na mdodo onda awe taifa de nguvu; Mimi Yahwe Nonda niyatimize ayo mda ukabua.

Chapter 61

¹Roho ya Zumbe Yahwe i uanga yangu maana Yahwe kanihaka mavuta mimi kuihubii habai ntana kwa wenye tabu. Kanituma mimi kuwahonya wekuhondekao myoyo, kutangaza uhuu kwa wafungwa na kufugua geeza ili wekufungwa wadahe kulawa.²Kanituma mimi kuutangaza mwaka wa Yahwe wekukubaikao, musu wa kisasi cha Mungu ywetu na kuwafaliji wada wose wasininikao.³Kanituma mimi kuwenka wada weyayatoa mwe Sayuni - kuwenka wao kilemba cha mazeu, mavuta ya nyemi baada ya kweyayata, vazi da kutgoa kwe loho ya ubutu, kuwetanga milaoni ya haki, yekuholeshwayo ni Yahwe, ili adahe kutukuzwa.⁴Wenda waizenge vituhu hantu ha kae hekubanangwaho; wahavuze hantu hekuwaho na ukiwa. Wendawaivuza mizi yekubanangwayo hantu henye ukiwa kuawa vivyazi vingi vyekwembokavyo.⁵Wageni wenda wagooke na kuisa makundi yako, na wana wa wageni wenda wagosoe ndima kwe munda yako ya mizabibu.⁶Mwena mwetangwe makuhani wa Yahwe; wenda wawetange wandima wa Mungu ywetu. Mwenda mde utajii wa mataifa na wandaujivuni kwe utaajii wakwe.⁷Badaa yakwe soni yenu yaongezeka, na badaa ya fezeha watamziwa juu ya sehemu yao. Ivyo basi sehemu yao yendaiongezeke maa mbii mwe sii na nyemi ya kae na kae yendaiwe.⁸Maana mimi, Yahwe, nakunda haki na nachukia ubavi na vulugu zesazo haki. Nenda niwaihe wowo kwa haki naho nendamgosoe agano da kae na kae na wowo.⁹Uzao wao wendakumanyika miongoni mwa mataifa na wana wao miongoni mwa wantu. Wose wendaowawaone wendawawakubali wowo, kwamba ni wantu wangu, ambao Yahwe kawabaliki.¹⁰Ninanyemi sana kwa Yahwe; kwe Mungu. Maana kanivika mimi vazi da wokovu; kamhamba mimi kwa vazi da haki, inga bwana halusi mwekwehamba mwenye kwa kilemba naho inga bibi halusi mwekwehamba mwenye kwa vito.¹¹Maana inga sii izalishavyo miti ichipukiayo inga bostani igosoavyo miti yakwe ikuwe, ivyo Zumbe endaasibabishe haki na ntogozi kuchipukia ya mataifa yose.

Chapter 62

¹Kwa niaba ya Sayuni nkinanitwiie, na kwa niaba ya Yerusalemu nkinaninyamae, mpaka haki yakwe yendahoipatikane, na wokovu wakwe engu tochi. ²Mataifa yendayaone haki yako, na wafalme wose wendawaone utukufu wako. Wendawetangwe kwa zina pyahamu ambado Yahwe endaadisague. ³Pia kwendakuwe taji tana mwe mkono wa Yahwe, na kilemba cha ufalme mwe mkono wa Mungu wako. ⁴Nkaunawambiwe vituhu, "Kujalwa," wala kwa sii yako nkunaugombeke vituhu, "Ukiwa." Kwei, yetangwa "Neema yangu ikwakwe," na sii yao "ndoa" mana nyemi ya Yahwe ndani yenu, na sii yenu yategulwa. ⁵Hakika, engu mbwanga mdodo akamwona mvyee mdodo, nee wanao wenda wawategue nyinyi, na engu bwana harusi enavyo kinyemi juu ya bibi harusi, Mungu wenu endaawe na nyemi juu yenu. ⁶Nkimwiikia mlinzi mwe ukuta zenu, Yerusalemu; nkawanawatwiie musu wala kio. Wendausigae kuwa Yahwe, wesekutwiia. ⁷Wesekumweka ahumwiize mpaka aivoke vituhu Yerusalemu na kumgosa atogolwe duniani. ⁸Yahwe keisa kwa mkono wakwe wa kuume na kwa mkono wa nguvu zakwe, "Hakika nkiwenka vituhu nafaka engu nkande ya wankuu wenu. Wageni nkawanawanywe mvinyo wenu mpyahamu kwa via mgosa ndima. ⁹Kwale wenda wavoonde nafaka wendawazide na kumtogo Yahwe, na wada watundao zabibu wendawanywe mvinyo mwe mahakama ya madhebahu yangu takatifu." ¹⁰Soonu mwembokee, mwembokee mwe lango! Gosoani embokeo da wantu! Igosoeni, Gosoani, sia nkuu! Kusanyani maiwe! Enuani uwanga ishara ya bendea kwa mataifa! ¹¹Kauwa, Yahwe katangaza mwisho wa sii, "Wagombeke wandee wa Sayuni: Kauwa, Mkombozi wenu eza! Kauwa, kenua mboso zenu, na maiho yakwe yaaho bele yakwe." ¹²Wenda wakwetange wewe, "Mtu mtakatifu; Mkombozi wa Yahwe," nawe wendawetangwe "Wekubadwao kabla, msi wesaokubadwa."

Chapter 63

¹Nndai ezae kulawa Edomu, mwekehamba langi nyenkhundu kulawa Bozra? Nndai aeko mwe mavazi ya kifahali, mwenda kwa kwevuna kwa sibabu ya ukuu wa nguvu zakwe? Ne mimi, nigombekae haki na uwezo mkuu wa kuhaya. ²Kwa mbwai kuvaa langi nyekundu, na nkwebwai waoneka kana ajateye mizabibu mwe vyombo vyakwe. ³Nkhijata abibu zeiko mwe vyombo vyenye, na nkhakuna hata yumwe uklawa mwe mataifa mwe kuungana na mimi. Nkhiwajata kwa mbifya yangu na nkhiwajata wowo kwa mbifya yangu. Npome zao zisooka mwe nguo zangu na kuika mawako wako mwe nguo zangu zose. ⁴Maana nkhiakaua mbele mwe msi wa nkhuu, na mwaka wa ukombozi ne ukinta. ⁵Mimi nkhiakaua, na aho ne nkhahekua na mntu hata yumwe ywa kulavya msada, akini mkono wangu mwenye unetea kuvota, na maya yangu nkhuu iniongoza mimi. ⁶Nkhiwajata wantu wangu si kwa maya yangu na kuwatenda wowo wanywe laana yangu, na nchetia npome zao uwanga yasi. ⁷Nenda nkutamuize ugosoi wa kiaga cha Yahwe cha kuaminika, ugosoi wa ntogoo ya Yahwe. Nenda niwatamuize yose ambayo Yahwe katigosea swiswi, na ukuu wa uta na wakwe mwe nyumba ya Israeli. Mbazi inu ekutionesao swiswi kwa sibabu ya lehema zakwe na ugosoi wa kiaga chakwe cha kuaminika. ⁸Maana kamba, "Wekumwe ni wantu wangu, wana ambao nkho waaminifu." Katenda mwokozi ywao. ⁹Kwembokea suuba yai yose, pia kateseka, na malaika kuawa mbele yakwe kawahonya wowo. Mwe ukundiso wakwe na lehema kawakomboa wowo, na kawenua uwanga na kawenua wose mwe kipindi chose cha kae. ¹⁰Akini wamuasi na kumhuzunisha loho mtakatifu. Ivyo basi akatenda mnkuu ywao na kutoana zidi yao. ¹¹Wantu wakwe waafya kuhusu nyakati za kae za musa. Wakamba, "Yukuhi Mungu, mwekuwaeta uwanga chongoi ya bahali hamwe na waisi wa bunga dakwe? Yukuhi Mungu, mwekuika Loho mtakatifu kati yenu?" ¹²Yukuhi Mungu, mwekugosoa ungi wa utakatifu wakwe kuita kwe mkono wa kuume wa Musa, na ukapaga mazi mbele yao, kudigosoa zina dakwe kae na kae yeye mwenye? ¹³Yukuhi Mungu, mwekuwaongoza mwe mazi mangi? Kana falasi mguuka mwe alizi ambayo ni vazi, nkhwakua na mashaka. ¹⁴Kana ng'ombe mwekusea asi mwe koongo Roho ya Yahwe iwenkha weho. Ivo kuwaongoza wantu wako, kugosoa wewe mwenye zina ntogoo. ¹⁵Kaua asi kuawa mbinguni na pata taalifa kuawa kwe makao ya utukufu wako. Ikuhi bidii yenu na ugosoi mkuu? Matendo yako ya mbazi yazuwiwa kuawa kwetu. ¹⁶Maana wewe utati etu, Hetiho Ibrahimu nkhatimanya swiswi, na Israeli nkhatimanyi swiswi, wewe, Yahwe, wewe ni tati etu. Mkombozi ywetu ditenda zina dako kuawa nyakati za kae. ¹⁷Yahwe, kwambwai watitenda tiangadike na kuitenda mioyo yetu kuwa ni migumu, nkha tekukutunya? Uya kwa niaba ya wandima wako, kabila da upazi wako. ¹⁸Wantu wako wapaa hantu hatakatifu kwa mda mjihi, halafu wankhuu ywetu ne wawajata. ¹⁹Titenda kana uwanga ya wada ambao nkha wazati kuongoza, kana wada ambao nkhwazati kwetangwa kwa zina dako.

Chapter 64

¹"Oh, ikawa kuipanga kwa kuivugua mbungu na kuseea asi! Miima itingishika mbee yako, ²ni kana via moto uokavyo visaka, moto useusao mazi. Oh, zina dako he dimanyika kwa wankuu wako, na ya kwamba mataifa ne yatetemeka mbee yako!³Bosi, ukugosoaho kihii ambacho nkaikuyategemea kusea asi, miima ikazingiza mbee yako. ⁴Tangu ukati wa kae nkakuna hata yumwe mwekusikiae au kumanya, waa ziso kuona Mungu yeyose hehi yakwe, n'ndai mgosoa mbui izi kwake amngojeae yeye.⁵Kweza kuwasaidia wada wenye kinyemi cha kugosoa yeiyo ya haki, wada wamwetangao kuwakumbusa sia zakwe na kumheshimu yeye. Kupatwa ni mbifya tikugosoaho zambi. Mwe sia zako daima n'ndatukombole.⁶Maana tose tiwa kana yumwe eie na unajisi, na matendo yetu ya haki yawa kama hezi nkai. Tose tinyaa kana mani; maovu yetu ni kana uheho, utipepeusao swiswi hae. ⁷Nkakuna hata yumwe mwetanga zina dako, nkakuna mgosoa jitihadi za kukutoza weye; maana kukifisa cheni chako hae na swiswi na kutugosoa swiswi kua mataka mwe mkono wa maovu yetu.⁸Na akini, Yahwe, wewe ni tati yetu; swiswi ni uongo. Weye ni muufi wetu; swiswi ni ndima ya mkono wako. ⁹Usekua na mbifya nkuu, Yahwe, waa daima wesekukumbuka maovu zidi yetu, tafazai swiswi tose, wantu wako.¹⁰Mizi yenu mitakatifu iwa jangwa; Sayuni iwa jangwa, Yerusalemu iwa nkiwa. Hekalu detu takatifu na tana. ¹¹Hantu ambaho tati zetu nee wakakusifu weye, diangamizwa kwa moto, na kia kikuaho hehi kibanangwa. ¹²Je wadaha kuendee kumtoza, Yahwe? Wadaha kutuia mwee na kuendee kutufezehesha swiswi?"

Chapter 65

¹Nenkiwa kae kusagulwa na wada ambao nkawekuniombeza; nenkiwa kae kupatikana kwa wada ambao nkawekuniondeza. Nkigombeka, "Ni hanu!" kwa taifa ambado nkadokwetanga zina dangu. ²Nkitawanya mikono yangu msi wose kuwasumbua wantu wangu, wendao kwe sia isiyopasa, wenduyo kwa kutongea mawazo yao wenye na mipango yao. ³Kuna wantu waendelea kunitoa mimi walavya kafaa zao kwe bustani, na kuoka ubani uanga ya matofai. ⁴Wekaa miongoni mwa makabui na ya nguuwe na msozi mchafu wa nyama kwe vyobo vyao. ⁵Wagombeka, 'Gooka hae, usekusogea hehi na mimi, maana mimi ni mtakatifu zaidi yao.' Vintu ivi ni mosi kwe mpua zangu, moto uwakao musiki kutwa. ⁶Kauwa, iandikwa mbele yangu: Nkinaninyamae maana nindaniwaihe wao vituhu; nindanigosoe maiho yao kwe miundi yao, ⁷kwa sababu ya zambi zao na zambi za tati zao kwa hamwe." Agombeka Yahwe. "Nindaniwaandue wao kwa kuoka ubani uanga ya miima na kunigosoea mimi uanga wa viima. Ivyo basi nindanihime juu ya matendo yao ya kae kwe miundi yao." ⁸Yahwe agombeka ivi, "Ikawa kama juisi indai ipatikane kwe nguzo za zabibu, wakati umwe andaho agombeke, 'Usekuibananga iyo, maana kuna utana ndani yakwe; iki neicho nindanikigosoe kwa niaba ya watumishi wangu: Nkiana niwabanange wao wose. ⁹Nindaniziete nkoo kulawa kwa Yakobo, na kulawa kwa Yuda wao ambao wandawailisi miima yangu. Nekuwasaguao wandaowalisi alizi, na watumishi wangu wandawaishi hada. ¹⁰Sharoni indaiwe maiso ya makundi, na koongo da Akori dindadiwe hantu ha kuhumwizia makundi yangu, kwa wantu wangu waniondezao mimi. ¹¹Lakini yeye mwekuekana na Yahwe, mujaa mwiima wangu mtakatifu, muandaa meza kwa bahati ya Mungu, na kumemeeza kikombe cha mvinyo wekuchanganyao na miunguyetangwayo Hatama. ¹²Nindaniubuze mwisho wenu kwa uhamba na wantu wandawenama si kwa kuchinjwa, Kwa kuwa nekukwetangaho wewe, nkwekwetika; nekutamwiahio nkwekutegeeza. Lakini mgosoa mabaya kwe meso yangu na kusagua kugosoa yasiyo kuniagiza mimi. ¹³Zumbe Yahwe agombeka ivi, "Kauwa, mtumishi andade, lakini andaatozwe na saa; kauwa mtumishi wangu andaanywe lakini andaawe na nkiu; kauwa mtumishi wangu andaashangie, lakini andaetagwe kwe aibu. ¹⁴Kauwa, mtumishi wangu andaatoe vuzo kwa kuwa ya kusogwa kwa roho zenu. ¹⁵Nywinywi mndamdieke zina denu nyuma kama laana kwa wantu nekuwasaguao watawie; Mimi Zumbe Yahwe, nindaniwe wewe; Nindaetange watumishi wanga kwa zina tuhu. ¹⁶Yeyose akundaye andue baraka juu ya si andaabalikiwe na mimi, Mungu wa kwei. Yeyose achukiaye kweisa juu ya si eisa mimi, Mungu wa kwei, kwa kuwa matatizo ya nyuma kae yandayajaigwe, maana yandayafiswe kwe meso yangu. ¹⁷Maana kauwa, Nindanikalibie kuumba mbingu mpya na si mpya; na mabui ya kae nkanana yakumbukwe vituhu wala kufikiliwa kwe akii. ¹⁸Lakini mndamuwe na fulaha na kushangiza daima kwa ni ndachonikiumbe. Kauwa, Nakaibia kuumba Yerusalemu mpya kama fulaha ya wantu wakwe wenye fulaha. ¹⁹Nindanifulahie juu ya Yerusalemu wantu wangu; kuomboleza na ndio ya ziki nkaina itegeezwe vituhu ndani yakwe. ²⁰Nkakuna tena mwana mwenda aishi hada japo kwa msi mcheche; wala wazee kufa kabla mda wakwe. Yuda mwenda afe kwe umli wa miaka mia mwenga anda adoigwe kama alaana. ²¹Wandawazizenge nyumba na kwekaa uko, na wandawahande mizabibu na kuda matunda yakwe. ²²Nkawana wazenge nyumba na watuhu wekae umo, nkawandwahande, na watuhu wada; maana kama msi wa miti undaiwe msi wa wantu wangu. Wantu wangu wandawekae kikamilifu kwa ndima ya mikono yao. ²³Nkawana wagosoe ndima bue, wala kuvyaa kwa kusikitishwa, maana ni wana wa wekubalikiwao na Yahwe, hamwe na nkoo zao. ²⁴Kabla nkawazati kwetanga nindanetike; na wakati waendelea kutamwia, nindanitegeeze. Kui wa mzitu na ngoto wandawaiswe hamwe, na simba andaade mani kama ng'ombe; akini uongo undauwe nkande ya nyoka. ²⁵Nkawanawaumize vituhu wala kubananga uanga ya miima yangu mitakatifu," agombeka Yahwe.

Chapter 66

¹Yahwe amba ivi, "Mbinguni ni makao yangu, na sii ni miundi yangu. Ikuhi nyumba wekunigosoeayo mimi? Ikuhi mphaamo ambayo nadaha kuhumwiza?"²Mkono wangu uyagoso aya yose; ivi nee jinsi vintu vyaawiaa— idi nee tamko da Yahwe. Mntu nekumwombosae, mwenye loho yekuhondwayo na mjutia loho, na mzingiza kwa ajii na mbui yangu.³Yoyose mchinja ng'ombe akoma muntu pia; yeye muavya kafaa ya mavuno aavya kafaa ya mphone ya nguuwe; ye muavya kumbukumbu vumba awabaliki wabanasi. Wasagua sia zao wenye wadoa lazi kwa uchama wao wenye.⁴Mwe sia iyo iyo n'ndansague azabu yao wenye; N'ndaniete uanga yao kintu wakiogohacho, mana nekuwetangaho, nkakuna mwekwetika; nekutamwiihao mwekuntegeeza mimi. Wagoso ya ubanasi mbele yangu, na kusagua yesayo kunitamia mimi.⁵Tegeeza mbui ya Yahwe, we utemekae kwa mbui yakwe, kakizo wanichukiao na kukunega wewe kwa jii ya zina dangu wagombeka, "Na atogolwe Yahwe, halafu n'ndatione kinyemi chetu mia n'ndamgewe mwe soni.⁶Sauti ya nkondo ya gasi yeza mwe mzi, sauti kuawa hekaluni, sauti ya Yahwe awauwii wankuu wakwe.⁷Kabla nkazati kuita mwe chumba, efungua; kabla ya usungu kumuawa efungua mwana kigosi.⁸N'ndai mtegeeza mbui izi? N'ndai mwona mbui izi? Je taifa dadaha kuvokwa kwa ukati umwe? Akini kinyanyi Sayuni iitaho kwe chumba, efungua wanawe.⁹Nadaha viivih kumueta mwana avyaigwe na nesekumluhusu mwana avyaigwe? Yahwe auza? --au Je namueta mwana ukati tu wa kwefungua na halafu nimtozeeze vituhu auza Yahwe."¹⁰Tamiwa ni Yerusalemu na tamiwa kwa ajii yakwe, nywinywi nyose mumkundao yeye; tamiwa hamwe na yeye, nywie mweyayatao juu yakwe! ¹¹Maana n'ndaumhumize na n'ndaalizike, mwe mee yakwe n'ndaakufaliji; n'ndaunywe mpaka wegute na kutamiwa kwa wingi wa utukufu wakwe.¹²Yahwe agombeka ivi, "Ni hehi na kusawanya mafanikio uanga mwe mto, na utajii wa mataifa kana wingi wa mkondo wa mazi. N'ndamumhumize kwa mphaamo yakwe na kwenulwa mwe mikono yakwe, n'ndamwenule uanga ya mavindi yakwe.¹³Kana via mame amfalijivyo mwanawe, ivyo basi nami n'ndaniwafaliji nywinywi, na n'ndampate falaja mwe Yerusalemu."¹⁴N'ndauyaone aya, na moyo wako n'ndautamiwe, na mavuha yako n'ndayachipukie kana zabuni ya nyasi. Alizi ya Yahwe yondaimanyike kwa wandima wakwe, akini ondaimanyike kwa wandima wakwe, akini ondaawaonyeshe mbifya yakwe zidi ya wankuu wakwe.¹⁵Kwa kukaua, Yahwe eza kwa moto, na gai dakwe deza inga nkusi na zoluba kueta joto mwe mbifya yakwe na kukemea kwakwe ni inga moto wakao.¹⁶Maana Yahwe katekeleza kuaha juu ya wantu kwa moto na kwa uhamba wakwe. Wada ndiowakomwe ni Yahwe wondawawe wangi.¹⁷Wondaweike wakfu wenye na kwesunta wenye, ili wadahe kwengia mwe bustani, kumtongea mwe gatigati ya wadao nyama ya nguuwe na vintu halamu inga ngoswe. "Wondawabue kiheo idi n'tamko da Yahwe."¹⁸Mana namanya ugozozi wao na mawazo yao. Ukati ondaubue ndihoniyakonge matiafa yose na luga zose. Wondaweze na kuona utukufu wangu.¹⁹N'ndaniike utangio wa ukuu wangu mweao. Halafu n'ndaniwatume wakazi kuawa mweao kwa mataifa. Kwa Tarshishi, Puti, na Ludi, wada wadoao uta wao, kwa Tubali, Javani, na uhae kutongea kwe mpwani kuda ambako nkawazali kusikia chochose kuhusu mimi wa kuona utukufu wangu. Watatanga utukufu wangu miongoni mwa mataifa.²⁰Wondawawaete kakizo wose chongoi ya maifa yose, kama kafaa kwa Yahwe. Wondaweze kwa falasi na kwa gai, uanga ya nyumbu na uanga ya ngamia, kuelekea mwiima wangu mtakatifu Yerusalemu - agombeka Yahwe. Mana wantu wangu wa Israeli wondawaete kafaa ya mavuno kwe via vyekung'aavyo mwe nyumba ya Yahwe.²¹Vitu vyekumwe ivi n'ndanivisague kana makuhani na walawi - agombeka Yahwe.²²Maana yondaiwe mbingu mphya na sii mphya ndiyoniigosoe isigae mbele yangu- Idi nee tamko da Yahwe-- ivyo nee mwaango ndivyousigae, na zina denu disigae.²³Kuawa mwenzi yumwe mpaka mtuhu, na kuawa sabato mwenga mpaka ntuhu, wantu wose wondaweze kukubanamia sii--agombeka Yahwe.²⁴Wondawaite chongoi na kuona mii ya watakufa ya wantu wekuniasio mimi, maana wadudu wawadao wowo nkawanawafe, na moto uwokao nkaunaufe; na yondaiwe ni mbifya kwa wada wose wenye mwii."

Lamentations

Chapter 1

¹Mzi aho bosi wekuoa na wantu wengi, mvyee mwe ikedu. Katenda enga ni mvyee mwe kufiwa ni mumewe, ingawa nee ni Taifa kuu. Nee ni mwana Mfaume gatigati mwe Mataifa, mia sasa kalazimishwa kwe utumwa.²Aia na kweyayata nakio, na mesozi yakwe yangubika mafunda yakwe. Nkakuna hata mbuyae amhembeezayo. Mbuyae wose wamsaliti, wahituka maadui zakwe.³Baada ya ukiwa na mateso, Yuda kaita kwe mateka. Ekaa na

wantu watuhu, naho nkahumuiza,. Wawaguusao wawapata akawa ikeduo.⁴Baada za Sayuni zibomolwa mana nkakuna ezaye kwe sherehe yekuandaliwayo. Siya zakwe zose ni ukiwa. Wandee mphaa wakwe wana huzuni na yeye mwenye yu mwe taabu. Wabya wakwe watenda wakuu wakwe.⁵Maadui zakwe wafanikiwa. Yahwe kamsukiza kwa dhambi zakwe nyingi. Wanawe wadodo waita matekani kwa wabaya wakwe.⁶Utana umweeka mndee wa Sayuni. Wana Mfaume watenda enga swala esaekuona mani, na waita bia uweza wa awo wawaguusao.⁷Mwo siku za mateso yakuwa na kukosa nyumba, Yersalemu yonda ikumbuke hakiba zakwe ekuwazo nazo aho bosi. Wakatia wantu wakwe wekugwaho mwe mikono ya uadui, nkakuna mwekumsaidia. Maadui wawaowa, na kuseka maangamizo yakwe.⁸Yerusalemu igosoo dhambi sana na kwaiyo kaghalilika enga kintu kichafu. Wose wekumheshimuo ivi sasa wa mdharau mana waona hisi yakwe. Asonone ka na kujaiibu kukawa nkandai.⁹Katanda mchafu kwe sandausi yakwe. Nkee kuwaza mwisho wakwe. Kugwa kwake nee ni kubaya. Nkakwe kuwa na mntu wa kumtuiza. akaiya, "Kauwa mateso yangu, Yahwe maana adui katenda Mkuu sana."¹⁰Adui kekaa kwe mkono wakwe kwe hazina zetu za thamani. Kaona Mataifa yekengia ha takatifu hakwe japo kaamuu wese kwengia kwe sehemu ya kukintania.¹¹Wantu wose wasononeka waoondezaho mkate. Waavya hazina zao za thamani kwa ajii ya nkande ya kuvuza ugima wao. Kauwa, yahwe nikumbuka maana nkitenda khina faida.¹²Nkiyo kintu kwako, wose muombokao? Kauwa uone ati kuna mntu mwenye huzuni Yahwe akunitesavyo mimi siku zia za maya yakwe makai.¹³Ni kuawa uwanga, nee ekutumaho moto kwe mavuha yangu naho unishinda. Katanda nyavu kwe miundi yangu na kunihitua. Kanitenda mkiwa na mnyonge.¹⁴Nkamba ya makosa yangu ufungwa ni mikono yakuwe, zisokotwa na kuikwa mwe singo yangu. Kogoso uwezo wangu kushindwa. Zumbe kanikabidhi mwe mikono yakwe, na nkidaha kugooka.¹⁵Zumbe kawasa nkandai wagosi wangu hodai we kuniokoao. Ketanga kundi kuu da wantu kuwatigindisa wagosi wangu imaa. Zumbe kawajata mndee mphaa wa Yuda kwe chombo cha kuhondea hokwe.¹⁶Kwa vintu ivi nia. Meso yangu mazi yaseea si ya meso yangu tangu mhembezi wangu mwe kuondo avuze uhai wangu yu hae na mimi . Wanangu watenda wakiwa mana adui ywangu kanishinda.¹⁷Sayuni katandaza mikono yakwe, nkakuna wakumtuiza. Yahwe kaamuru awo wa hehi na Yakobo, watende adui zakwe, Yerusalemi ni kintu kichafu kwao.¹⁸Yahwe nee mwenye haki, mana nkitenda mwaasi kwe amri zakwe. Tegezani nywie wantu na muone huzuni zangu. Wandee mphaa wangu na wagosi imaa watekwa kwe nkondo.¹⁹Nhyetanga wambuya, mia wana maema kwangu. Makuhani wangu na wazee wasia kwe mzi, wekuwaho wakaondeza nkande za kuvuza ugima wao.²⁰Kauwa Yahwe, mana nkitatizika, Ifu dangu daunyuuma, moyo wangu uchafuka mwe mwii wangu, mawa nkitenda muasi sana, uko chongoi uhamba umuiza Mmoa, mwe nyumba yangu kuna ndio tu.²¹Wasikia masikitiko yangu, mia nkakuna wa kunihembeza. Wabaya wangu wose wasikia shida zangu naho wamiwa wekunitendavyo ivi. Kueta siku wekuahidiyo, sasa ekawawe kama mimi.²²Eka ubaya wose weza mbee yako. Shughulika nao kama wekushughulikavyo na mimi kwasababu ya makosa yangu yose. Huzuni yangu ni nyingi, na moyo wangu uzimia.

Chapter 2

¹Zumbe kamgubika mwanakivyee wa Sayuni asiyawingu dambifya yakwe. Katenka utukufu wa Israel kuawa asii mbinguni hata duniani. Hajakumba stuli ya miundi yakwe siku mbifya yakwe. ²Zumbe kameza nankekuwa na huvuma kwa miziyose imara yawana vivyee wa Yuda; kwa soni kagwisaasi ufalme na watawala wakwe. ³Kwa mbifyankai kasenga kiampembe ya Israel. Kavuzi mkono wakwe uawa kwa maadui. Kaoka Yakobo kama motomkai uteketezao kiakintu hehiyakwe. ⁴Kama adui kapindisha upinde wakwe kuelekea kwetu, nawakuume kwakwe yutayari kushambulia. Kawachinja wose wakuaowakampendeza kwehema dawanavivyee wa Sayuni; Ketiamaya yakwe kama moto. ⁵Zumbe nekawa kama adui kameza Israel. Kameza nyumbazakwe zose. Kabananga kabananga gwegwe zakwe. Kaongeza ndio na maombolezo kwekwandee wa Yuda. ⁶Kashambulia hemadakwe dakudugana kama kazumba kabustani. Kabananga sehemu ya kudugana. Kabananga sehemu ya kudugana. Yahweh kasababisha kudugana na sabato kujalwa Sayuni, kwa kuwa kamzarau mfaume na kuhani mweukai kwa ukaiwa mbifya zakwe. ⁷Zumbe kaamea kwemviko wake nakwekaa sehemu yakwetakatifu. Kaavyaukuta wa nyumba mwemikono yaadui wakweza sauti mwe nyumba ya Yahweh, ingasiku ya sheehe. ⁸Yahweh kaamua kubananga ukuta wa mziwa wanavivyee wa Sayuni. Kanyoosha nkamba ya kipimo nazatikuuzia mkono wake kutokubananga ukuta. Kagosoa minara na ukuta kweyayata; hamwe vyaga. ⁹Miango yakweigwa sii, kabananga nakutua chuma cha ukuta. Ufaume wakwe nawana wa mfaume wa mwanaiongoni mwa mataifa, sheia nkaikovituhu namanabii wakwe nkawapata maono kuawa kwa Yahweh. ¹⁰wa wanavivyee wa Sayuni wekaa asii yaukimya, warusha mavumbi mwemitwi yao nakuva magunia. Mabikra wa Yerusalemu wenamiza mituiyao asii. ¹¹Meso yangu yanyaa mesoni yakwe; ifudangu daunguruma; sehemu zangu zandani zitikaasii kwa sababu yaubansi wawanavivyee wa wantu wangu, wana na wazimia mwemita yamzii. ¹²Wasema kwa mamizao, "Mbeyu zikuhi na mvinyo?" kama wazimavyo kama mtuu mwekujeruhiwa mwemita yamzii, maisha yao yetia mwekifua cha mamizao. ¹³Ndaniseme mbwaikwao, wanavivyee wa Sayuni? Nadaha nifananihe nambwai, ili nikufariji, mwanakivyee bikra wa Sayuni? kisogoo chako nikiku ingabahari. Nindai mwenda akuhonye? ¹⁴Manabii wako waona umbea wamaono batili kwaajii yako. Nkawazati kuiwazi kuvuzamai zao, lakini kwako. Nkawazati kuikawazi kuvuzamai zao, lakini kwako waavya matamko yaumbea wakupotosha. ¹⁵Wosewembokao nkandainkandai mwa baabaa watoamakofi kwako. Wagona nakutikisa mitwi kwa wandeewa Yerusalemu nakugombeka, "ununemzii wekweutegao ukamilifu wautana; furaha yadunia yose?" ¹⁶Maadui zako wosewagubua kanwa na kukutania. wazomea na kusagameno kusema, "Timmeza yeye! Inuniida siku tekungojayo! Tiishi ilitiione!" ¹⁷Yahweh kapanga ekuondavyo kugosoa. Katimiza neno dakwe. Kakupindua bilambazi, kwa kuwa kamruhusu adui kukusherehekea; kenua mahembe ya maadui zakwe. ¹⁸Mioyo yao indaimwie Zumbe, viwambaza vya wanvivyee wa Sayuni! Gosoa mesozi yao ndayaho zomoke asi kama mto kionamusi. Usekwepaia nafuu, meso yaobila ebae. ¹⁹Enuka uiekio, bosikio chamanane! Etia moyo wako kamamazi mbele yacheni cha Zumbe. Nyooosha uanga mikono yakokwa ajii ya ugima wawana wazimiao kwasaa kwesia yakia mtaa. ²⁰Kauwa, Yahweh, na ukumbuke aowekuwatendeao. wavyeewade tunda dauvyazi wao, wana wekuwa jaliao? Makuhani na manabii wachinjwe sehemu takatibu ya Zumbe? ²¹Wose wananawantu wagima wekaamwemsanga wa mitaa. Wavyeewangu wadodo na wagosi wangu wadodo wagwakwa uhamba; uwachinja pasipo kuwanambazi. ²²Umeitisha kama nekuwetanga wantu mwemisi ya maakuli, hofu yangu kiasehemu, kwaka msi wa mbifya ya Yahweh nkakuna mwekunyika; aonekuwajalio nakuwakuza, adui yangu kawabananga.

Chapter 3

¹Mie ne mgosi wekuonaye sungu si ya gongo da mbifya ya Yahweh. ²Kaniguusa na kanitenda nende mwe kiza seuibise mwe kumg'aako. ³Hakika kanihituizia mkono wakwe dhidi yangu misi yose. ⁴Katenda mwii wangu na babu dangu kufifia, atua mavuha yangu. ⁵Kazenga vifusi vya uongo dhidi yangu na kunigubika na usungu wekutogao. ⁶Kamtenda nekae hantu he kizainga we kuumbwao mzimu mwande. ⁷Kazenga unkanto (kiwambaza) kunizunguuka nkidaha kunyiika. Mmyoo kaito enda mizito. ⁸Netanga kuonda msaada; maombi yangu ayakoma. ⁹Kaziba sia zangu kwa ukamto wa maiwe ya kusonga; Katenda kagosoia sia yangu yesekutana. ¹⁰Yee inga dubu ongoja kuninatia, Simba mwe mafiso. ¹¹Kahitua nkandani sia zangu. Kanitenda ukiwa. ¹²Kapindisha uta wakwe na kunitenda mie inga tango da msae wakwe. ¹³Kabogosa maini yangu kwa misae ya hosa dakwe. ¹⁴Nkiwa kichekesho kwa wantu wangu wose; Kielelezo cha uhufi wakwe wao msi mgima. ¹⁵Kwanimemeeza kwa mifya na kunikungumiza kunywa mazi ye sungu. ¹⁶Nee atua meno yangu kwa nyanga, Kanisindika asi mwe vumbi. ¹⁷Nafsi yangu inyimwa mpeho, nkijaa kinyemi ni mbwai. ¹⁸Ivyo nagombeka "Uzizimizi wangu waga na tumaini dangu kwa Yahweh." ¹⁹Kumbuka mateso yangu na kugwa kwangu, mazi ye yesungu na usungu. ²⁰Nendelea kukumbuka na nchenamia. ²¹Mia ni nkondo mwe akii yangu na ivyo nina matumaini; ²²ukundisho wa kwei wa Yahweh nkaufa na mbazi zakwe nkazisia. ²³ni mpyahamkia kukacha; uaminifu wako ni mkuu. ²⁴Yahweh ni upazi wangu." Nkigombeka ivyo nendani mtumainie. ²⁵Yahwah ni mwedi kwa wamgojao, kwa mwenye kumuondeza. ²⁶Ni vyedi kugpja nkacho za wokovu wa Yahwe. ²⁷Ni vyedi kwa muntu kwetwika nira mwe ujana. ²⁸Mweke ekae ikedu mwe mwe uzizimizi, yendaho iwe iikwa uanga yakwe. ²⁹Mweke auike muomo wakwe mwe vumbi- kwadaha kuwe na matumaini. ³⁰Ekafula dakwe ademkie kwa munkondo ywakwe na amemeezwe soni. ³¹Zumbe nkanaatiemee milele, ³²Mia agea mbazi, enda awe na mbazi kuigana na ukundisho wakwe dhabiti. ³³Kwa maana nkaadhibu kuawa mwe moyo wakwe au kutesa wana wa mwanadamu. ³⁴Kujata si ya miundi ya wafungwa wose wa dunia ngima, ³⁵kumnyima muntu haki mbele ya upeo wa mwe uanga, ³⁶mwekumyima muntu haki - Zumbe nkana'aidhinisha vintu engi ivyo! ³⁷Ni ndai mwekumbekae na ikatimu ati nkie Zumbe kugombeka? ³⁸Nkio kuawa mwe kanwa cha mwe uanga ga mbui zitamazo na zesizokutama? ³⁹Muntu mwe meso nkadaha kwe yayata? Muntu nkadaha kweyayata kwa azaba ya dhambi zakwe? ⁴⁰Natesu nguvumanye sia zetu na kuzigeeza; na timuuiwieni Yahweh. ⁴¹Na tenueni mioyo yetu na mikono yetu kwa Yahweh mbinguni: ⁴²"Tibananga na kuasi na nkwekutifiia mbaza. ⁴³Kwegubika na mayo na kutibaaza, kukoma na nkwekuhanya. ⁴⁴Kwegubika Zumbe ili kwesekuwa na ombio didahado kwemboka. ⁴⁵Kutenda inga usama na seze mwe mataifss. ⁴⁶Wankuu wetu wose watilaa, ⁴⁷matu matu na tubwi dititaa, maafa na ubanasi. ⁴⁸Meso yangu yahuumika mifeeji ya mesozi kwa ajii ya wantu wangu. ⁴⁹Meso yangu yendayaawe mesozi pasi na ukombo; pasi nafuu. ⁵⁰Kiaga endaho akauwe si, na Yahweh endaone akauwe si, na Yahweh endaone kuawa mbinguni. ⁵¹Meso yangu yanitenda niwe na uzuni kwa ajii ya wana vivyee wa mzi wangu. ⁵²Nkiawiwa ukaa inga mdege, ao wekuwao wankuu wangu waniawia ukaa pasi na mbui. ⁵³Wanasa mwe tubwi na wakanitambikia iwe; ⁵⁴na mazi yaketika mwe mutwi wangu. Nkigombeka "Nkidumuiwa hae". ⁵⁵Nchetanga tango dako, Yahweh, Kuawa mwe kina cha tubwi, ⁵⁶Kuuiva ulaka wangu. Kusikia ulaka wangu nekuhembaho "Wesekugubika sita dako kwa kwenyeyata kwangu." ⁵⁷Nee weza hehi msi nikwekutangaho; nee wagombeka, "Wesekuogoho" ⁵⁸Zumbe kuvunia masa yangu; kuokoa maisha yangu! ⁵⁹Yahweh; kuona vihii wekunembosavyo, aha masa yangu. ⁶⁰Kuona mtunkana zao, miafyo yao yose dhidi yangu- ⁶¹Kuziiva zihaka zao, Yahweh na miafyo inihusuyo. ⁶²Miomo ya ao wenenukiao mhitu, masa yao yeza dhiti yangu musi mgima. ⁶³Kauwa wekaavyo na kwenua. Wanigosoea ufyosi na nyimbo zao. ⁶⁴Waihize, Yahweh, sawa na wekutendavyo. ⁶⁵Wendaubade mioyo yao pasi na lawama! Hukumu yako i'we kwao! ⁶⁶Wawaguusa kwa mbifya na kuwabanga sii ya mbingu, Yahweh!

Chapter 4

¹Zahabu isakaa iwa vi vihi zahabu safi ikahituka! maiwe matakatiifu yakatapanjwa kwe kia sia ya mtaa. ²Wana wa samani wa Sayuni ne wana samani wa uzito wa zahabu ntana iya sasa nkawana samani yekutendesayo ya mabiga ya udodo ndima ya muufi! ³Hata makui ya mtaani wavya mee ya kuonkesa wana wao mia wandee wa wantu wangu wawa wakatii kama mbuni kwe sii nkame. ⁴⁵Uimi wa mwana mteke aonkaye wabua uwanga ya muomo wakwe kwa nkiu, wana waombeza nkande akini nkakuna muwajali. Wazoea kuda nkande ya gharama sasa wasinda saa mitaani, waeewa kwa kuvaa nguo za zambarau saa wagona kwe vifusi. ⁶Uahio wa mndee wa wantu wangu ni mkuu kuliko iyo Sodoma na ibidulwa kwa dakika na nkakuna mwe kwenua mkono kuwambiza. ⁷Viongozi wakwe ne ni watanda kuliko seluji wan'aa kuliko mee mii yao ni imara kuiko iwe, mii yao enga yakuti samawi. ⁸Wekuavyo wao ne ni wa zize inga kiza nkawamanyikana mtaani, mababu yao yafuia mwe mavuha yao yatenda mankavu inga nkuni. ⁹Ao wekukunumwao kwa uhamba ne wana kinyemi chekutendesacho kuliko wada wekufao kwa saa wekwagao, wakatumbulwa kwa kukosa nkande za tanga, ¹⁰Mikono ya wavyee wenye mbazi; iseusa wana wao. wawankande yao wakati wandee wa wantu wangu wakabangwa. ¹¹Yahwe akaonyesha maya yakwe yose akaavya mbufya zakwe nkai. akagimba moto Sayuni ukaoka vivatea vyakwe. ¹²Wafaume wa dunia nkawekuamini waa wakazi wa dunia kwamba wankuu wadaha kwengia mwe maango ya Yerusalemu. ¹³Aya yekuawayo kwa ajii ya zambi za manabii na maasi ya makuhani wekwetiao mpome iyo ya wenye haki mbele yakwe. ¹⁴Wahangaika kwa upofu mitaani ne wegea unajisi kwa mpome ambaho nkakuna mwekuruhusiwa kutoza nguo zao. ¹⁵Ekaa hae! Eka hae! usekundonta! ivyo wakatanga, wantu wakambaa miongoni mwa mataifa nkawadaha kwekaa aha vituhu. ¹⁶Yahwe mwenye akawapanya., nkawakaua vituhu awa nkawa waheshimu makuhani waa nkawaonyesha. Ukundiso kwa wadaa. ¹⁷Meso yenu yakwama yakaua bue kwa msaada kulawa minara yenu ulinzi, tikau taifa desido kudaha kutiokoa. ¹⁸Watongea hatiua zetu, nkatekudaha kwenda nao mitaani mwetu. mwisho wetu ukawa hehi na siku zetu zikahesabiwa. mwisho wetu ukabua. ¹⁹Wekutiguusao ne ni wa wepesi kuliko tai wa uwanga. Watiguusa kwe miima na kutiwindi mwe nyika. ²⁰Pumzi mwe mpua zetu-mhakwa mavuta wa Yahwe, ne mwekugwilwa he tubwi, ne mwekugokwa." Sii ya kivui chakwe tondatekae miongoni mwa mataifa. ²¹Tamiwani na mhachiize wandee wa Edomu, we mwekaae mwe sii ya uzi. Akini kikombe chondachemboswe, ondaumaye kwekaa mwazi. ²²Mndee wa Sayuni, Ahio dako dondadibue mwisho nkanaongeze mateka yako akini mndee wa Edomu, ondaapate adhaba ando agubue zambi zako.

Chapter 5

¹Kumbuka, Yahwe yekutiawiya uone soni yetu. ²Upazi wetu uhitulwa kwa wageni nyumba zetu kwa wageni. ³"Titenda wakiwa kisitate na mami zetu enga wagugu. ⁴Shuuti tiihe hea kwa mazi tinywayo naho tiihe kwa kupata mbao zetu. ⁵Ao weza kwetu wa hehi ya nyuma yetu; tisokea naho nkadaha kupata kuhumuiza. ⁶Teavya kwa misii na Assilia tipate nkande ya kutosha. ⁷Tati zetu wagosoa zambi waa nkawaho vituhu, nasi tenea zambi zao. ⁸Tapata nkande yetu hada tiangamizaho maisha yetu, kwa paange da nyikani. ⁹Watumwa watitawala na nkakuna ya kutivunia mwe mikono yao. ¹⁰Mababu yetu yanyaa na moto enga figa kwa ajii yamjotoda saa. ¹¹Wavyee wafundiwa Sayuni, na wandeepaa mwe mzi wa yuda. ¹²Wana wa mfaume wanyongwa kwa mikono yao, naho nkahana ishima iyonyeswayo kwa wadaa. ¹³Wabwanga wakugizwa kusaga mbeyu mwe iwe da kusaga, na wabwanga wekungwaa si ya mazio ya nkuni. ¹⁴Wadaa waeka sia ya mzi, na wabwanga waeka ngoma. ¹⁵Kinyemi cha moyo kifa na kusiziga kwetu kutenda ndio. ¹⁶Kilemba kigwa mwe mitwi yetu ole wetu kwa via tigoso zambi. ¹⁷Kwa via moyo wetu nee ukauma naho mesozi yetu yafubaa mwe vituivi meso yetu ya fubaa. ¹⁸Kwa via muima sayuni ugona ukiwa, makui ya mwe mzi yasizigia uwanga yakwe. ¹⁹Mia we, Yahwe, watawala kae na kae, naho unda wekae mwe kigoda chako cha enzi vivyazi na vivyazi kwa mbwai watijaa kae na kae. ²⁰Kwa mbwai watidwandwaika kwa misi mingi? ²¹Tivuze kwako, Yahwe nasi nnda tiuye. Tigoso uhya misi yetu enga yekuavyo aho kae- ²²ema menga uwe kutiemea na una mbifya kwetu kwembokesa.

Ezekiel

Chapter 1

¹Ikawa mwe mwaka wa sasini, mwezi wa nane na msi ya shano ya mwezi ikawa kuhusu kwamba nkiwa nika miongeni mwa wafungwa hehi na keba nika miongeni mwe wafungwa hehi na keba kanali mbingu zikavuguka nikaona maono ya mungu. ²Mwe msi wa shano mwe mwezi uwe iwa mwaka wa shano wa utumwani wa mfaume yehoyakini. ³Nene da yahwe dikamwezea ezekeili mwana buzi kuhani mwesi ya wakaldayo hehi na keba kanali na mkono wa yahwe uwa uho uanga yakwe. ⁴Ikabinda nikaona kuwa na npeho wa zoluba yaeza kulawa kaskazini zunde ku hamwe na moto wa ungazi ndani yakwe kunga ukazunguka ndani yakwe na moto uwa na langi ya kahalabu ndani ya dozunde. ⁵Gatigati kuwa na viumbe vine vinavyo mwonekano wao uwa ivi wawa na mfano wa mntu. ⁶Iya wawa na sula ne kia moneka na kia yumwe kawa na mawawa mane. ⁷Miundu yao iwa inyooka, iya nyayo za miundi yao za miundi yao ziwa enga kwato za ndama zekuwazo zikanga kama shaba ikusukulwayo. ⁸Bado wawa na mikono ya binadamu si ya mawawa yao siya nhande zose ne kwa wose wane vyeni vyao na mawa viwa ivi. ⁹Mawawa yao yawa yaungana na viumbe vituhu na nkawekuya wekuwaha wakaite baadi yakwe kia meneka aita mbele. ¹⁰Kupanana kwa vyeni vyao uwa enga cheni cha mwanadamu awe wane wawa na cheni cha simba kwa upande wa kume awo wane nao wawana cheni cha tai. ¹¹Vyeni vyao viwa ivyo na mawawa yao yawa yatawanyika uanga basi ivyo viumbe kia chekuwacho na jozi ya mabawa yakuwayo yatozana na wawa da kiumbe kituhu naho pia jozi za mawawa yawa yagubika mi yao. ¹²Kia yumbe aita mbele basi ivyo hohose loho ekuwaelekazaho kuita, waita bila kuuya. ¹³Kama kwa kufanana kwa awa viumbe hai mwonekano wao uwa kama ka moto wakao enga muonekano wa nulu ungazi wa moto pia ukasama hehi na miongoni mwe viumbe na wawa na mwonekano wa umbauwa. ¹⁴Awo viumbe hai viwa vikasama mbio mbele na nyuma na wawa na mwonekano wa umbauwa. ¹⁵Ikabinda nikawakauwa wada viumbe hai kuwana ngudumu mwenga uanga ya alizi nkandani ya via viumbe hai. ¹⁶Unu ne ukuwao mwenekano na umbo wa iza ngudumu kia ngudumu iwa enga zabalajadi na mane ayo yawa na mfano umwe mwonekano wao na umbo viwa enga ngudumu yekunganikayo na tuhu. ¹⁷Ukati yada magudumu yekuwaho yakenda, yaita bila kuya mwe mwelekeo wowose viumbe vyekuwaho vikaelekea. ¹⁸Kama kwa uoande vivimbe wawa na meso yazunguka kose. ¹⁹Hehose via viumbe hai vyekuwako vikaelekea yada magudumu yaelekea hehi nao nao ukati viumbe hai vyekwenukahoko kulawasi na yada magudumu nayo yenuka. ²⁰Hehose roho ekuitako waita na yada magudumu yenuka hehi nao, loho wa kiumbe hai iwa magudumu. ²¹Hehose via viumbe vyekuelekeako magudumu nayo yakaelekea uko na ukati wada viumbe wekugokano hata ivyo magudumu yakagoka hehi nao kwa sibabu yuda loho wa wada viumbe kawa mwe yada magudumu. ²²Uanga ya mitwi ya wada viumbe hai kuwa na mfanano wa anga iwa yanga enga mfano wa balafu wanga ya mitwi yao. ²³Si ya anga kia mawawa ya kiumbe kimwo yanyoshwa mbele na kudontana kia mawawa na kiumbe kimwe kimwe kuwa na jezi mwenga kwa aji ya kwegubika. ²⁴Ikabindo

nikasikia sauti ya mawa yao enga mkemo wa mazi mangi enga sauti ya mwenye enzi hohose wekuelekeako kama sauti ya jeshi hohose hada wekugokaho na kuseza mawawa yao. ²⁵Sauti ikaja kutoka juu ya anga juu ya vichwa vyao popote waliposimama na kushusha mabawa yao. ²⁶Uanga ya anga ya mitwi yao kuwa na mfano wa kiti cha enzi ambacho kiwa na mwonekano wa iwe da samawati, na uanga mfano wa kiti cha enzi kipananacho kama mwonekano wa mwanadamu. ²⁷Nikaona umbo denye mwonekano wa chuma chenye kunga hamwe na moto ndani yakwe kulawa kwe mwonekano wa uanga wa nyonga zakwe nikaona kuteka kwe mwonekani wa vigudi vywake upanda wasi mwonekano wa moto na mngao uzunguka kose. ²⁸Inga uonekanavyo upinde wa fua kwe mazundemwe msi wafua uwa ni mwonekano ufanano na utukufu wa yahwe ukati nekuonaho nikahisi kwe cheni changu na nikategeza sauti ikatamwia.

Chapter 2

¹Akamba 'mwana ywa adamu gooka kwa miundi yako, kisha nenda nitamwie nawewe.'" ²Naho ekuaho akatamwia nami, loho akengia ndani yangu nakunika mwemiundi yangu na nikasikia akitamwi na mimi. ³Akanamba, "mwana ywa adamu nakuagia kwa wantu wa israeli kwa mataifa yasikiao ambayo yameasi zidiyangu wose aho na wo zao awameasi uwanga yangu hata ivyeo!" ⁴Uvyazi wao unachua yenui bvyo kikaidi na mioyo migumu nakugia wewe kuita kwao na wambe ivi nee zumbe yahweh agombekavyo.' ⁵Labda wenda wategeze au nhawana wategeze nyumba za uasi akini angalau wenda wamanye kwamba nabi kawia miongoni mwao. ⁶Wewe, mwanadamu usekuwaogoho au mbui zao usekuogoha mana wenda uwe hamwe na mitemba n miwa na ijapokuwa unaishi na nge usekuogoha bui zao au kubonda moyo kwa vyeni vyao kwakwa nyumba zenazo kuasi. ⁷Akini wenda uwambie mbui zangu, labda wenda wasikie au makuna kwa sibabu kwa nnwasi muno. ⁸Akina wewe, mwanangudamu, tegeza kia nitamwiacho kwako usekua muasi kana nyumba za uasi gubyua muomi wako naude kia nikundacho kukwenka!" ⁹Kisha nikaona na mkono uwa unyooshwa kwangu ndani yakwe kuwa na hati yekukunjwao. ¹⁰Akaitazua mbele yangu iwa igondwa npande zose mbele na nyuma na iwa igomba masininiko mwe iyo hati yekukunjwayona kufiwa mbazi na ole.

Chapter 3

¹Akamamba mwanadamu kia wekubuiacho da da kia nubhumba halafu hita katamuie na nyumba ya israeli.

²Basi nikagubua muomuo wangu akamisa ida nuphumba. ³Akanamba mwana wa adamu isa ifu dako na memeza ifu dako na mikaida na imuie kama hasai kwe muomo wangu. ⁴Kisha akanamba mwana wa adamu hita kwe nyumba ya israeli m na tamuia mbui zangu kwao. ⁵Kwa kuwa nkuzati kutumwa kwa wantu wenye mbubi za kushangaza au lugha ngumu akini kwa nyumba ya israeli. ⁶Nkio kwa taifa denye ngu uv ya maneno ya ajabu au lugha ngumu ambayo maneno yao nkudaha kuyaelewa nkakutu kwao unda wa kutegeze. ⁷Akini mnyumba ya israeli mkaina iwe tayari kukutegeeza mimi ivyo nyumba yose ya israeli ni paji gumu na moyo ngumu. ⁸Kumbe mkikigoso chemi chako kama kaidi kama vyeni byao na paji dako kuwa gumu kama mapaji yao. ⁹Nkikugosoa paji dako kama almasi gumu kuliko iwe da ikbiti! usekuwaogoha wala kufazaiki kwa vyeni vyao kwa kuwa ni nyumba ya uasi. ¹⁰Kisha akanaruba mwama wa adamu maneno yose nekukutangaziayo yagoe mwe moyo wako na wategeze kwa gutwi dako. ¹¹Kisha hita kwa watumwa kwa wntu wako na utamuie nao wambie ivi ne bwana yahwe ambavyo iwapo wandawasikie au hapana. ¹²Kisha roho akanena uwanga, nikasikia nyuma yangu sauti yenye zingizo da aridhi. ¹³Ubaikiwe utukufu wa yahwe kuawia hantu hakwe. ¹⁴Ne ni sauti ya mawawa ya viumbe mai yvekuavyo vikado ntana kia yumwe na sauti kia magudumu ambayo yahamwe na ivyo viumbe na sauti ya zingizo ku umwe aridhi. ¹⁵Roho akanena uwanga na kunidoa nikaita kwa usungu wa hasira nkai rohoni mwangu kwa kuwa mkono wa yahwe uwa na nuvu uku wagandamizi juu yangu. ¹⁶Ivyo nikaita kwa watumwa uko tel abibu wekuako wakekaa hehi na kebari uko kwa niunda wa miaka saba kushinda kabisa kwa mshangao. ¹⁷Kisha uka wia bada ya siku saba kwa mba neno da yahwe chikanezea uku dasema. ¹⁸Mwana wa Adamu nkigoso utende mwangalizi kwa ajii ya israeli ivyo tegeza meno kuawa kwe kanwa changu na uwenke onyo dangu. ¹⁹Ndiho nseme kwa waovu undaufe hakika na usekumuonya au kutamuia onyo kwa waovu kuhusu rubui zao mbaya muovu andape kwa ajii ya zambi yakwe akini mndanikunde mdhome kulawa kwe mkonoo wako. ²⁰Akini kama ukamuonya muovu na ase kuka uovu wakwe au zia mbui zakwe mbaya kisha andafe kwa zambi yakwe akimi andaokoe maisha yako mwenye. ²¹Kama mwenye haki endabade haki yakwe na kugosoa yesayo haki na nikaika kizuizi mbele yakwe kumuonya andanye mwe zambi yakwe na nkimanikumbuke mbui yeyose ya haki ekugosoa ahi ni mudenifaigwe ni mphome yakwe hulawa kwe mkono wako. ²²Akini kama ukamuonya muntu mwenye haik asekugosoa zabi halafu kwei akaeka kugosoa tangu hada ekuonywaho nawe undauwe kuokoa maisha yako mwenye. ²³Ivyo nkono wa yahwe we uwanga yangu uku amamba emuka! hita nkandani na nindamitamuie na wewe uko! ²⁴Nikamuka na kuita nkandani na uko utukufu wa yahwe ukagoka kama via utukufu amba nenkiuona hehi na kebari kanali ivyo nikagwa kifudifudi. ²⁵Loho akamozea kwangu na kunigokea mwe miundu yangu akataua na mimi na kunamba hita na kevugaie mwenuniwe mnyumba yako. ²⁶Kwa sasa mwana wa adamu nuda wakufunge sifgi usekuwanyika. ²⁷Kwa uwezo ulimi wako undauganda na pa da muomo wako ili kwamba unyamae na mkuma kuwa udahe kuwaegeza kwa kuwa n nyumba ya wasi. ²⁸Akini ndiho nitamuie na wewe ni ndaniuvugue, ivi ndivyo bwana yahwe ambavyo msikia na asikie na mwesehusikia na asekusikia kwa via wao ni nyumba ya kuasi!"

Chapter 4

¹Akini weye nuweweadamu dwa tofai wewe mwenye wa udike ubele yako ukabinala songoa mizi wa yehisaeni uanga yakwe. ²Ukauka aho laze lwizunyuka ngome uanga yakwe voka kudogamiza ju yakwe na ika ukambi kuizunguka ika shambulio da gasia kuizunguka. ³Ukawa aho doa kwa aji yako mwenye sufuria ya chuma na utumie enga ukanto wa chuma chako ukike dhidi yakwe kwa aji undaungukwe na nduikwe ukombozi ju yakwe inu ndaine akame kwa iyumbe ya israeli. ⁴Ukawa aho gone uanga uande wako wa kumoso na ika zambi ya nyumba ya israeli uanga yakwe ndauzwemwe zambi zao kwa hisabu za siku ndizo ugone kuhusu uyumbe yaisraeli. ⁵Mimi mwenye wakuagia kwako siku mwenga kuwakilisha kia mwake wa azabu kuwakilisha kia uwake wa azabu yao siku 390! unyumba ya israeli. ⁶Akati naho ubinde izi siku ukauka aho gona si kwa ma yekuidi kwa mpande wa kumwa kwa kuwa ndawenwe siku alubahuni nakutawa wewe siku mwenge kwa kizi mwaka. ⁷Cheni chako kike si kuelekea yerusalem ambayo si ya ngoma wa kwa mikono wako unga unabi dhidi yakwe. ⁸Kaua naika vufiupio juuu yako kwaiyo nkune uuye kuo kuawa uoande umwen kuita upande utuhu mpaka ndiho ubinde siku za kuzungukwa kwako. ⁹Doa ngano kwa ajii yekwo kuigana na hasabu ya siku ndizo ugone kwa upande wako kwa siku 390 ndaugone. ¹⁰Nkande ndiyo ude udaihimwe shekeli ishilini kwa siku na upangiwe kia siku. ¹¹Ulaawa aho ndaunywe mazi kwa kuyehima sehemu ya sita ya hini na undanyanywe kwa wakati wekupanywao. ¹²Undaide enga keki za sheyini akihi nda nioke kwe mavi nakavu ya uwadamu ubele ye meso yao. ¹³Kwa ajii mungu kamba ivi "ina meana kwamba uda mkate ambeo wantu wa israeli ndauwe na unyasi uko kati ya mataifa anbaho nchwo niwaguuse. ¹⁴Iyakini nikamba Eee zumbe mungu nkizati kwa najisi nkizeta kuda chochiose chekufacho au wanyama kuawa waa nyama nkaizatia kwenye nubve kumwa changu! ¹⁵Ne ekuambavyo "kama nkikwenka mbolea ye ng'ombe badi ya mavi ya mwanadamu ili uande nkate wako juu ye ayo." ¹⁶Ukauka aho akanamba mwana adamu kama! nabonda goyoda nkate wa yeusalem na ndavade ukate wekuhimvao kwa watumatu na kunywa mazi kwa kuyahima nwa wogo. ¹⁷Kwa ajili ndawapuyukiwe ni nkate na mazi kia mntyu andafazaiswe no nduguye nu kunwaza kwea ajii ya udhahimu wao.'

Chapter 5

¹Ukaawaaho wee Adamu doa uhamba mkai inga umo mtakumoga kwa aji yak mwenye na embosa ayo maki kwe mntwui wako na ndevu yako ukawacho doa mizani ya mia na uzipange fi yako. ²Oka mwenga kwa ntatu ya iyo kwa moto gatigati ya mgi siku ya kufingwa gendahogikamike na doa thelithi ya fi uitoe kuwa uhamba na kugumgukua ngio kisha tawanya theluthi hehi ili kwe upepo na nonda nisogege uhambe hehi ili kugusa wantu. ³Lakini doa kiasi kidodo cha fi uzifunge kwa pindo da nguo zako. ⁴Kisha doa vituhu gia na ugiaso gatigati ya moto na ugioke kwe moto kuawa ahoh wonda ulawe chongoi kuita kwe nyumba gose ga israeli. ⁵Zumbe yahwe amba ivi inu nee yerusalemu gagati ya mataifa nekumuikaho na nekungunguu kaho kwa si ntuhu. ⁶Lakini ana ugaifu wa kuemea amri gangu gaida kuliko mataifa yamguukayo wantu waumeo hukumu gangu na kueka kwenda mwe sheria gangu. ⁷Kwaiyo zumbe yahwe aamba ivi kwakuwo muwo kikwayo kuiko mataifga yawagunguukao na kueka kugitii amri gangu wala kutenda kulingana na amri gangu wala ga mataifa yawa gunguu kayo. ⁸Kwaiyo zubve amba ivi kauwa miyo mwenye nonda niwatendee. nonda niavye hukumu kati yenu ili mataifa waone. ⁹Nonda niwagoswee yada ambyao nkigati kuwahi kuyagoso na kia ambacho nkina nikigosoe vituhu kwa aji ya amatendo yenu ya kuchukiga. ¹⁰Kwaiyo tate atawalawana kati yenu na wana watawala tati gao mana nonda niavye hukumu na kuwasambaga kia kantu wose nywie mwekusigao. ¹¹Kwaiyo enga ivi nishivyo nee zumbe yakwe ambavyo bia shaka inu ni sababu ya kunajisi hatakatifu hangu kwa mbui ya machukigo yako yose na kwa nye mwenye nonda nikunguye mwe hesabu giso dangu nkdadino dikuhurumie na nkina nieke kukubanaga. ¹²Theluthi yenu monda mfef kwa tani na wonda waigwe ni sa gaigati yenu theluthi wonda wagwe uhamba kisha nonda niworsambage theluthi kia hantu na nonda nitongee uhamba luwaguusa pia. ¹³Ivi ne ghazabu yangu yondaho ikamiika na nonda nikiamishe ghagabu yangu kwao mpaka 'kugona nonda nijidhirishe na wonda wamanye kwamba miye yahwe nkigombeka kwa ghagabhu yangu nendagho nikmiisha ghagabhu yangu kwao. ¹⁴Nonda nikugosoe mkiwa kwe mataifa yakunguukayo kwe cheni cha kiya mtu embokaye hehi. ¹⁵Kwaiyo yerusalemu yonda iwe mbui kwa wantu wauhu kushutumu na kutenda mgaha na chukiyo kwa mataifa ambayo yawa gunguuka nonda niwahukumuea kwa hasia mimi yahwe nkyamba ivi: ¹⁶Nionda nitume mishale mikai ya saa kwenu ambayo yonda iwe na maana ya kwamba nonda niwabanaga mana nonda niwaongegeee saa na kubonda tegemeo denu da mikate. ¹⁷Nonda niete saa na majanga kuvenu na monda muwo wagumba taun na mphome uyonda viwombo keo na nonda niete uhamba miye yahwe nkiamba uvu."

Chapter 6

¹Neno da yahwe dinezoe dasema, " ²Mwanawe da adamu ika cheni chako dhidi ya miima ya israeli na utatabrie. ³Gombeka miima ya israeli tegezani neno da zumbé yahwe! zumbé yahwe agombeka ivi kwe mima kauwa! naeta uhamba dhidi yenu makongo kauwa! naeta uhamba dhidi yenu na ndanihabange hantu henu heuwanga. ⁴Ikabinda madhabhu zenu ndaziwe ukiwa na nuzo zenu ndazibanangwe na ndanase asi vimbwa mbele ya sanamu zao. ⁵Ndanigoneze iiyeyekufayo kwa wantu wa israeli mbele uya anamu zao na kutawanya mavuha yenu kuzunguka madhabahu zenu. ⁶Kiahantu undawekae mizi ndaibanike na hantu heuwanga kuangamia ivyo basi madhabahu zenu ndazibanangwe na kugosolwa ukiwa ikabibda ndazibondwe na kugosolwa ukiwa ikabinda kwaga nguzo zenu ndazigwiswe asi na ndima zenu ndazifutwe hae. ⁷Wekufao wandawagwe asi kati yenu nanyi mndamanye kwamba mimi ni yahwe. ⁸Lakini ndaniike mabaki kwenu na kundakuwe na wada wendao wanyiike uoande miongoni mwa mataifa. ⁹Wakabinda wada wendao wanyiike wandawanikundahe miongoni mwa mataifa ambaho wendahowadoigwe mateka ndivyo nitavyowaponda mioyo yao ya kianga abvayo inibanda na kwa meso yao ya kianga kubasa sanamu zao wakabinda wandawaonyeshe nchuki mwe vyeni vyao kwa udhaifu wekugosoa kwa nkondo yao yose. ¹⁰Ivyo newendavyo waone kwamba ni yahwe nekuwa na sablabu ya kwamba nkisema ndaniete unubaya kwao. ¹¹Zumbé yahwe agombeka ivi toa magasa na jata kwa mundi wako agombeka ole kwa sababu ya ubaya wa uovu wose la chukizo wa nyumba ya israeli wanda wagwe kwa uhamba saa na tauni. ¹²Yuda ,we hae sana andaafe kwa tauni na yuda mweheni andagwe kwa uhamba wada wendawabaikie na kuishi wandawafe kwa uhamba neendendavyo nibindiize madhabahu yangu dhidi yao. ¹³Kisha mndammanye kwamba mimi ni yahwe wakati wekufao wendawagone kati ya sanamu zao kuzizunguka madhabahu, kwa kia mwima mrefu uanga ya kileleni vya mwima na asi ya mti wenye mani maisi a mwalo mnene sehemu wokaho ubani kwa sababu zao zose. ¹⁴Nndanitoe kwa mkono wangu na kugosoa sii ukiwa yesakufaa, kuawa jangwa hata dibla kwemboka sehemu zose wekaazo kisha wandawamanya imi ni yahwe."

Chapter 7

¹Mbui za zube yahwe zikanezea zikagombeka, ²Wewe mwanadamu zumbeya yahwe agombeka ivi kwa si ya israeli mwisho wezake kwe mihaka minne ya si. ³Sasa mwisho uju yako kwakuwanatuma gazabu yangu ju yako nindani huku kuiga na sia zako nindaniete machukizo yako yose juu yako. ⁴Kwa kuwa meso yangu nkayanayakulumie na nkinanikubanange badala yakwe nindachukizo yako yose duu jako na machukizo yako yose yandayawe gatigati yakwe ivyo undaumanye kuwa mimi ni zumbeya yahwe. ⁵Bwana zumbeya yahwe agombeka ivyo ndio ndio ya ikedu weza. ⁶Kifo weza agombeka hakika mwisho wenua zidi yenu kauwa weza! ⁷Kifo chako kwako wekaaye kwesi mda ubua msi wa ubanasi u hehi na miima nkainaiwe na shangwe vituhu. ⁸Ivisasa baafa ya mda mjihi nindani mwaye gazabu yangu duu yako na kumemeeza maya yangu ju yako wakati ninda hovukuhukumu kuigana na sia zako na kueta machukizo yako yose juu yako. ⁹Kwa kuwa ziso dangu nkadinadione kwa huluma nkihgu; Wenye upele watafikiria kwa makini kwa uelewa wao, na wenye kigugumizi wtazungumza dhahiri na kwa urahisi. gatiti kuwa ni mimi zube yahwe mkuazuby. ¹⁰Kauwa msi! kauwa, yeza! ndio ilawa! ngoda ya kuazibia ichanua, kibui kichipua! ¹¹Uzalimu uwa kwe ngonda ya uzaifu nkakana kati yao na nkakuna kwe kundi dao nkakuwa kwe utaji wao na nkakwe kwe kundi dao nkakuwa kwe utaji wao na nkaukuona wauynumuhimu wao mwendasigae! ¹²Mda weza; msi uhehi usekumbada mgua shngawe wala asekuhuzunika rtanga kwa kuwa maya yangu ijuu ya kikundi kigima! ¹³Kwa kuwa mtagaji nkanauye kia chekutagwacho kadi waendeleo kuishi kwa kuwa naomo yako ju yako kikundi kigima nkawanamenye kwa kuwa nkakuna mntu muishi kwe zambi mwendamwegee nguvu! ¹⁴Watoa talubeta na kugosoa kia kintu tayali lakini nkaku na mntu mwita kutona kwa kuwa maya yangu ijuu ya kundi gima. ¹⁵Uhamba uu chongoi na tauni na saa viuko chongai kwe zengo wada weuko tanga wandawafe kwa uhamba wakati wekuwako kwezwi. ¹⁶Lakini wandao wasigae wandawanyiike kulawa miongoni mwao na wandawaite kwe mima kama hua wa kwenakoongo wose wandaweje kia mntu kwa ajii ya uovu wakwe. ¹⁷Kia mkono undausite na kia vindi dinda diwe zaifu kama mazi na wandawa vae nguo magunia na hofu nkuu indaiwagabike, ¹⁸Na soni indaiwe juu ya kia cheni na ulazi uangaya mitwi yao yose. ¹⁹Wanndawatambike hea zao kwe mita na zahabu zao zindaziwe kama kifusi. feza zao na zahabu zao nkazinzidahe kuwaokoa kwe msi wa gazabu ya zambe yahwe maisha yao nkayanaya akowe na sa zao nkainayegute kwa nkuwa ubanasi wao uwa kizuizi. ²⁰Kwe fahali yao wadoa kito yakwe ntana na mapambani hamwe nao wakagosoa sanamu zao za vinyago na vintu vyao visukizavyo kwa iyo nayabadiisha aya kuwa kintu kinajisi iyo nayabadiisha aya kuwa kintu kinajisi iyo nayabadi sha kwao. ²¹Nikabindanindani ni wapatie ivyo vintu kwe mikono ya wageni kama mateka ba kwa wabanasi wa dunia kama mateka na wandawahanajisi. ²²Nikabinda nindanihitue cheni changu hae kulawa kwao wandaho wanajisi hantu hangu ha sii; mahalamia wandawengie umo na kuhanajisi. ²³Gosoa nyololo, kwa kuwa si imema hukumu ya mpohome na mzi umema uzalimu. ²⁴Ivyo nindaniete wabanasi wengi wa mataigfa na wandawamiliki nyumba zao na nindaniete mwisho kwe fahai na uweza kuita hantu hao patakatifu handa hanajisiwe, ²⁵Hofu indayeze! wandawaiondeze amani, hakini nkainaiweho. ²⁶Majanga ju ya majanga yandayeze juu yangu, na kundakuwe na tetesi juu ya tetesi akabinda wandawaiondeze ono dingwe kulawa kwa nabi, lakini shelia indai wandamize kulawa kwa kuhanna shauli kulawa kwa wazee. ²⁷Mfaume andaomboleze na mwana wa mfaume andaakate tamaa, wakati mikono ya wantu wa si indaitetemeke kwa hofu. kuingana na njia zao wenyewe nindanigosoe sawsawa na wanavyostahili hadi wandah wananye ya kuwa mimi ni zumbeya yahwe."

Chapter 8

¹Ivyo ne mwe mwaka wa tandatu na mwezi mtandatu kwe siku ya shano ya mwezi nekuwako sheka kwe nyumba yangu na wandaa wa yuda wekaao mbele yangu kwa mkono wa zumbe yahwe ukaekaa uwanga yangu uko. ²Ivyo nikakaua na kuna mfano kama mwonkano wa mwana adamu kulawa kwe mwenekano wake wa nyonga kuita si ne kuna moto na kuawa kwe nyonga kuita uwanga mwonekano wakwe ni kintu chenga'acho mnga'ao wa chuma. ³Ne akanyosha kawa kwe mkono na kunida kwa fi za mtsi wangu roho kwa fi ikanibada uwanga gatigati ya dunia na mbingu na kwe maono kulawa kwa mungu akanieta hato yerusaleu kwe mwango wa kwengiia ndai ya lango da kaskazini ambako kimuu kida kietacho kinyu kikuu chekuaho kigooka. ⁴Ne kauwa utukufu wa zumbe wa israeli ne weiko uko kulingana na ono dekuado nkidiona kwe uwanda. ⁵Nae akanamba mwanangu enua meso yako uwanga kuita upande wa kaskazini ivyo upande wa kaskazini ivyo nekeeleeke kaskazini kwe lango da kaskazini kuelekea kwe mviko uko kwe lango da kwengiia he kwe lango da kwengia ne kuna kimu cha knyuu. ⁶Ivyo akanamba mwanadamu waona wagoavyo? izi ni mbifya nku ambazi nyumba ya izriliali wagoaso aha na kugaso nite hae kulawa hatakatifu hangu mia ondauhituke na kukauwa mbifya nku zekutendesazo. ⁷Ne akanieta hata kwe muango wa uzio na nikakauwa ne kuna tumbwi kwe ukanto. ⁸Akanamba "Mwanadamu fuka kwe unu ukanto basi nikafuka kwe uo ukanto na kuna muango... ⁹Ne akanamba hita ukakaue mbifya ambazo wagoaso aha. ¹⁰Nekuaho nikaito ndai nikaona na kauwa! kuna kia umbo da vintu na kauwa! vyandavyo mpaahoe na wanyama mwenye mbifyu itendezayo! kia kimu mwe nyumba ya isiraeli kisongolwa kwe ukanto mpande zose. ¹¹Wadaa sabini wa nyumba ya israeli ne wauko yazania mwana wa shafani ne kagoka gatigato yao wagoaso mbele ya picha na kia ntu ne ana chetezo kwe mkono wakwe ili alufu ya ubani idahe kukwea uwanga. ¹²Akanamba "mwanadamu waona ki ambacho wada wa nyumba ya israeli wagoasocho kwe kiza? kia yumwe agosoa ivi kwe chumba cha kimu wakwe na kugomboka yahwe nkationa! yahwe kaibaada inu sii." ¹³Ne akanamba, hituka vituhu na kauwa mbifya nku ambazo wagoaso. ¹⁴Naho akanieta kwe lango da kwengia da nyumba ya yahwe dekuado upande wakaskazini na kauwa wavye weka uko wa mwii tamuzi. ¹⁵Ne akanamba kuiona i mwanadamu hituka vituhu na ukawe buifya nkuu zekutendesazo kuliko izo." ¹⁶Akanieta hata kwe uzio wa ndai wa nyumba ya yahwe na kauwa uko kwe yango da kwengia kwe mviko ne kuna wantu kwe mvik nekuna wantu mgogo hekale da yahwe na vyeni vyao vyakaua mashariki na ne wakaabudu zua. ¹⁷Akanamba waona i mwandamu je ni kintu kidodo kwa aji ya nyumba ya yuda kugosoa mbifya wagoavyo? kwa kuwa wagoaso ubanasi na wauia vituhu ili kunietea mbifya na kuika tawi kwe mpua zao. ¹⁸Ivyo nendanigosoa ivyo mwao ziso dangu nkadia diwe na mbazi nkinanuieke kuwabananga hata wakaia mwe magutui yangu kwa sauti nkinaniwasikie."

Chapter 9

¹Nee aia kwa muiyo uku nikausikia kwe magutwi yangu uku akauba waeke walinzi weze kwe mzi kia yumwe na silaha yakwe kia yumwe uabanasi niwe mkono wakwe. ²Ukabinda kuaa wantu wane wonda weze kuawia kwe sia ya lango kwawia kwe dikaudao kasikazini kia yumwe na silaha yakwe ya kuchinja na silaha yakwe ne kuna muntuyumwe mwe bunga dao kehamba nguo za kitani hamwena kifa cha ne wenhio waka goka hehi na hemviko wa shaba. ³Ne utukufu wa zumbe mungu ywa isilaeli kelubi ye kuayo mwe kizingiti cha nyumba akamwetanga yuda muntu mwe kwehamba guo za kitani na kifa cha kuandikia ,we ubavu wakwe. ⁴Yahwe akamwamba; emboka mwe mzi wa yelusalemu uike utangio mwe mapaji ya vyeni vya wada wekuzamiwao na kuana vubifya zose za gosoka mwe mizi. ⁵Ne atamuia na watuhu kwe umbokea kwe kusikia kwangu emboka mwe mzi baada ya yeye ukome mse kuwaonea mbazi na mwese kuwaonea mbazi na mwese kuogoha kubananga. ⁶Awe mda, umbwa ga mnde mwana mdodo ema mvyee; komani wantu wose mia msee kumsogee niuntu yoyose mwenye ufangio mwe mtwi wakwe vokani ne hatakatifu hangu wakavoka na wada we kwa umbele ya nyumba. ⁷Akawamba najisini nyumba na kumemeeza magwegwe yakwe kwa wekufaa songwani nee waita na kuushavubulia uzi. ⁸We kuaho wakaushambuli nkebuia ni mwenye nkahua cheni changu nikania kwa muiyo nkwamba ee zumbo yahwe wonda uyabanange masazo yose ya issilaeli wakati wa kwetia maya yao yelusalemu?"⁹Akanamba uovu wa nyumba ya isilaeli yuda wasogwa ni kugenyea sii imenua ni kugenyea umema upotofu tangu wekwambaho yahwe kaijaa si naho yahwe nkaona. ¹⁰Kwa iyo meso yangu nkayana yaone mbazi nkina nieke kuwabananga badala yakwe nonda niite mwe mitwi yao. ¹¹Kuaa yuda muntu mwe kua kehamba nguo za kitani kuwa na kifaa cha kuandikia mwe ubavu wakwe kaavya taalifa akamba nkibinda yada yose wekuniamuyo."

Chapter 10

¹Nekuwaho nkakauwa mbele ya unga'o wekuwai ulanga ya mitwi ya makerubi kwaawiya kintu uwanga che langi ya zambau kwawi kintu uwanga che langi ya zambau shuwa yakwe inga kiti cha udeko. ²Ne yahwe akatamwiya na yuda mntu mwekuwa kava nguo za bafla akamba engi gatigati ya maguudumu si ya karubi naho umemeeze mikono ya mzi kwaawa aho yuda mntu ekengi ya nyumbani uku nakaua. ³Kerubi dikagooka uoande wa kume wa nyumba kisingi yuda mntu ekwengiyaho na zunde dikamema mwe gwegwe. ⁴Udeeko wa yahwe ukasomoka kuawa mwe kerubi ukagoka he kizingiti cha nyumba ukaimemeeza nyumba kwa zunde na gwegwe diwa ungawa wa udeeko wa yahwe. ⁵Mwiiyo wa mawawa ya kerubi ukasikika kwa hae chongoi ya gwegwe inga viya mwiiyo wa mungu mwe udeko kisingo akatamwiya. ⁶Ne vyawa aho mungu ekumsigiiyaho yuda mntu mwe kuva nguo za bafla akamba dowa moto kuawa gatigati ya makerubi yuda mntu akaita akagoka hehi na guudumu dimwe. ⁷Kerubi akanyoosha mkono wakwe kuawa gatigati ya makerube he moto uda wekuwao gatigati ya makerubi akahaa moto mcheche akauyageya mwe mikono ya mntu yuda mwe kuva bafta yuda mntu akaudoa akalawa. ⁸Nikaona uwanga ya kerubi kintu inga viya mkono wa mntu ki uwanga ya mawawa yao. ⁹Nee naonesha na kauwa! maguudumu mane yawa hehi na kerubi dimwe heli na kiya kerubi na ayo maguudumu inga viya iwe da zabarajadi. ¹⁰Kiimo chakwe inga cha wose wane inga guudmu dekuwado mwe guudumu tuhu. ¹¹Wekuwaho wekenda ne wakaita mphande zose nne wala nkawo kuhitukiya kwe siya ntuhu badii yakwe hohose mtwi wekukauwako nee wekuitako nkawo kuhitukiya siya yoyose ntuhu wekuwaho wekenda. ¹²Mwii wao mgima hamwe na migongo yao, mikono yao na mawawa yao, uwa ugubikwa na meso na meso yagubika maguudumu mane kuzunguka aho hose. ¹³Nee nasikiya maguudumu yeketanga, bingili bingili." ¹⁴Wawa na vyeni vine kiya yumwe; cheni chs bosi kiwa cheni cha kerubi cheni cha kaidi kiwa cheni cha muntu cheni cha ntantu cheni cha simba na cheni cha kane kiwa cha malaika. ¹⁵Naho makerubi awa wawa viumbwa vye meso nekuonavyo hehi na keberi kanali wekenukiya uwanga. ¹⁶Hohoso makerubi wekwenukiyaho, mawawa yao kupuukiya uwanga kubwasi magudumu nkayo kuhituka yaendekeya kuwa hehi nawo. ¹⁷Kiya makerubi yakagoka magudumu nayo yagooka na kiya wekenukiya uwanga magudumu yenuka hamwe nawo kwanya loho za viya viumbwa vye meso ziwamwe yada magudumu. ¹⁸Nee udeko wa yahwe ukawa uwanga ya kizingiti cha nyumba na kugooka uwanga mwa kerubi. ¹⁹Diya kerubi dikagosa mawawa ma kwenuka he meso yangu kisingi wekuawaho chongoi na yada magudumu yakatendea ivyo ivyo nawo wakagokea awiyo da zua wapate kwengia mwe nyumba ya yahwe na udeeko wa mungu ywa israeli ukawaseeya kulawa uwanga. ²⁰Awa wawa vumbwa vye meso nekuwaonawo si ya mungu ywa israeli hehi na kebari kanali, nee nekumanyaho wawa makerubi. ²¹Wawa na meso mane kiya yumwe na mwamwa mane na vyeni vyawo vyaigana na vifumba vya muntu si ya mawawa yao, ²²Na vyeni vyao vyenga vyeni nekuonavyo mwesozu uko keberi kanali na kiya yumwe nee akata mbele.

Chapter 11

¹Naho loho ikanenuna kanieta hata lango da upande wa mashariki wa nyumba ya zombe dekuelekeado upande ne kuwa na wantu ishini na washano na gatigati yao nkimuona yaazania mwana ywa azuli na pelatia mwana benaya nao ni waku wa wantu.²Akanamba mwanadamu awa nee wada wantu wagosoa masa na kuavya mashauli mabaya mwe unu mzi.³Wagombekao wakati wa kuzenga nyumba nkauko hehi; mzi ni sifulia na swiswi ni nyama.⁴Iya avya unabii juu yao mwanadamu avya unabii loho."⁵Loho ya yahwe ikaningwiia nae, anamba gombeka zombe amba ivi mgombeka mbui izo nywinywi ya israeli maana mimi namanya yengaayo mwe myoyo yenu.⁶Muwaomngeza wantu wenu wekukomwao mkawagoneza gatigati nanywi nkazimemeeza sia nkuu zakwe wekukomwao.⁷Iya zombe muungu agombeka ivi wantu wenu wekukomwao ambao muwagoneza gatigati awo nee nyama na mzi uo nee sifulia miya nywinywi mwenda mlavigwe chongoi kuawa gatigati yakwe.⁸Muuogoha uhamba kwa iyo naeta uo uhamba uanga yenu unu ne ugombeko wa zombe yahwe.⁹"Nendaniwavyo chongoi kulawa gati ya unu mzi na kuwaika mwe mikono ya wageni kwakuwa nendaniete kuhumu zidi yenu.¹⁰Mwendamgwe kwa uhambe nendaniwahukumu gati ya mihaka ya israeli ivuo mndamanye ya kwamba mimi ni yahwe.¹¹Unu mzi nkaunauwe sifulia yenu ya kwembikia waa nkamnamue nyama ndani yakwe nendaniwahukumu mwenamo mihaka ya israeli.¹²Mkabinda mwendamanye ya kwamba mimi ni yahwe yuda ambae nkamwekuishi mwe amli zakwe ambae nkamwekuzitoza shelia zakwe baada mwenua hukunu za mataifa yawazunguukayo."¹³Ikatenda nekuwacho natabii pelatia mwana benaya akafa ivyo nikagawa mwe cheni changu na kuia kwa vuzo na kugombeka ee zombe yahwe, je wendaubanange kabisa mabaki ya israeli?"¹⁴Mbui ya yahwe ikanzeza, ikagombela,¹⁵"Mwana ywa adamu zangu ndugu zangu! wantu wa uko na nyumba yose ya israeli wose awo nee awo yagombekwa wada wekao yelusalemu wa hae sana kulawa kwa yahwe inuzi tenkigwa swiswi inga miliki yetu."¹⁶Kwa iyo gombeka zombe yahwe agombeka ivi kose nkikwembosa hae mwenamo mataifa naho nkiwasambaza mwenamo si, nkavizati nkiwa hatakalifu kwa ajii yao mda mcheche kwe sii ambazo wahita.¹⁷Kwa iyo gombeka zombe yahwe agombeka ivi nendamwakonge kulawa kwa wantu na kuwaduganya kulawa kwe si mwekuzo mtawanyika ne nendahomwenke si ya israeli.¹⁸Ikabinda wendawahite uko na kusa kia kintu che kalaha na kia nchukizo kulawadho nhantu.¹⁹Nendaniwenke moyo amwe nenda nike loho mpya kati yao nendaniuse moyo wa iwe kuawa mwe mi yao na kuwenka myoyo ya nyama.²⁰Ili kutenda kwenda kwe amli zangu wadoe maagiyo yangu na kuyogoso ikabinda wendawawe wantu wangu nami nendanwe muungu ywao.²¹Etiho kwa wada wendao kwa kwegoso kwendeka mbui yao ya kalaha na nchukizo yao, nendakuesa tabia yao kwe mitui yao ivi nee zombe yahwe agombekavyo."²²Makelubi wakenua mawawa yao na magudumu yekuwayo hehi nao ne utukufu wa mungu ywa israeli nao ne utukufu wa mungu ywa israeli ukawa uanga yao.²³Ikabinda utukufu wa yahwe ukaita uanga kuawa gatigati ya mzi kugoka kwe muima hata mashaliki ya mzi.²⁴Loho akanidoda uanga na kunieta hata ukaldayo hata usamizoni mwe mano kulawa kwe loho wa mungu na maono nekuwayo nkiyaona yakaita uanga yakanibada.²⁵Ikabinda nikawamba wada watumwa mbui yose ya yahwe nekuwayo nkinona.

Chapter 12

¹Mbui ya yahwe ikamwezea akagombeka. ²"Mwana wa adamu mwe nyumba ya ufunkunyu wana mesi ya kuona mia nkawaona wana magufwi ya kutengeza mia ukawategeza chambuso wowo ni nyumba yekunkunayo.³Kwa iyo weye mwanadamu ondoa mui yako kwaaji ya samo na voka kuhauka musu mwe cheni chao kuawa paamo yao kuita mpamo ntuhu labda wendawavoke kuona uwa wowo ni nyumba ya ufunkunyu.⁴Wendawavye vintu vyako kwajii ya kusamiza musu mwe meso yao kuawa guoni mwe yao enga wendavyo mwe samo. ⁵Fuka shimo kwe ukanto mwecheni meso yao nawengie mwe yakwe. ⁶Kwe meso yao doa viutu vyako mwe mawenga yako na uwaete kwe kiza gubika ceni chako enga ishaa mwe nyumba ya israeli.⁷Ivyo nikagosoavyo enga nekugizwavyo nkavya vintu vya samo wakati wa musu naguoni nkafuka shimo hata kwe ukanto kwa mkono nikadoa vintu vyangu kwe kiza na kuvika kwe wega dangu kwe meso yao.⁸Nee mbui ya yahwe dikanezea keo dikagombeka. ⁹Mwanadamu je nyumba ya israeli ida ni nyumba ya ufunkunyu nkawokukwambia wagosoa mbwai? ¹⁰Kawambe zumbeyahwe agombeka ivi idi tendo da kinabii damhusu mwana wa mfalme wa yerusalemu na nyumba yose yaisralei weumo!¹¹Gombeka iye isha kwenu enga nekugosoavyo vyenda vigosoke kwao wendawite kwe samo na kuwa watungwa. ¹²Yuda mwanaw a mfalme mwe miongoni mwa enda avyenue vintu vyakwe kwe wega dakwe kwe kiza na endahite kwembokea kwe ukanto wendawafuke kweukanto na kuavyo vuintu vyao hcongoi endagubike cheni chakwe ivyo nkanaione si kwe meso yakwe. ¹³Nenda uisambaze wavu wangu uwagna yakwe nae endanaswe mwe mtego wangu akawa ho nendaninwete babeli msa wa wakaldayo mia nkanaiyone endafise uko. ¹⁴Pia nendaniwasawanye mwe kia mwelekeo wadawose wekumzunguko wamsaidiao ua jeshi dakwe dose nendaniubase uhamba nyumba yao. ¹⁵Akawaho wenda wamanye kwamba miye ni yahwe wakati nenda ho kuwasawanya kwe si zose. ¹⁶Mia nendanieke kwagagamiza wantu wacheche kuawa miognoni mwao kuawa kwe uhamba saa na tauino ivyo wadaha kukumbaka maovu yao yose mwesi zao nekuwadowaho ivyo wenda wamanye kwamba miye ni yahwe."¹⁷Mbui ya yehwa ikanezea ikagobeka, ¹⁸Mwanadamu da mkate wako kwa kuingiza na unywa mazi yako kwa kuzingiza na hofu.¹⁹Akawaho wambia wantu wa si zumbe yahwe agombeka ivi kuhusiana na wada wekao yerusalemu na si ya israeli wendawade mikate yao kwa kuzingiza na kunywa mazi yao wakawa wazingiza kwa via yengaidongwe vintu vyose vimezavyo chambuk ya kuwa nhintu na wekao umo. ²⁰Ivyo ida mizi yekuwayo yendaidweigwe na si yendaiwe ukiwa ivyo mwenda manye kwamba miye ne yahwe."²¹Vituhu mbui ya yehwa ikamwezea ikagombeka. ²²"Mwanadamu je ni mithali ihi mwenayo mwe si ya israeli mwekuigombekavyo misi ilefushwa na kija ono dendadigwe"? ²³Kwa ivye wembie zumbe yahwe agombeka ivi hendanike kiheo wa inu mithali na wantu wa israeli nkawanua waitumie vituhu wembie misi ihehi wakato kiya ono dendaditimizwe.²⁴Kwa via nkakuna kuwe na maono ya umbea wose wale upendeleo kwesi mwe nyumba ya israeli. ²⁵Kwa via miye yahwe nkigombeka na uenda niyakazie zia mbui nekugombekazo nkakuna kntu hendacho kicheeweshe kwavia nenda nitamwie iu mbui misi yenu nyumba ya ufankugu na nendanidimize! ivi ne zumbe yahwe agombekavyo."²⁶Vituhu mbui ya yahwe ikaneza ikagombeka. ²⁷"Mwanadamu kauwa nyumba yaisralei igombeka dia ono adionado nikwa misi mingi kuvoka ivi sasa na kaotea kunpindi che hae sana. ²⁸Kwa vi wembie zumbe yahwe agombeka ivi mbui yangu nkaina icheweshe sana mia idambui nekutamwiyago yenda itimizwe ivi ne yehwa agombekavyo."

Chapter 13

¹Vituhu mbui ya yahwe ikanezea kwamba. ²"Mwanadamu tabi dhidi ya manabi watabilio mwe israeli na uwambe wada watabilio chongoi ya kuafya kwao wenye itengeezeni mbuiya yahwe. ³Zumbe yahwe amba ivi mimbui zao manabi wabahau ambao watongeo loho zao wenye akini wada wesakuona kintu! ⁴Ilaeli manabii wako watenda kana mbweha kwe sanga yekubanangwayo ni nkondo. ⁵Nkamwekuita kwe sasu mwe ukanto wekuzunguko nyumba ya israeli kwaji ya kuigoso ili kutoana kondo mwe msi wa yahwe. ⁶Wantu waona umbea nakugosoa utabi wa umbea wada wagombekao ivi na ivi nee yahwe agombekavyo yahwe nkazati kutuma akini hata ivyo kawatenda wantu kutumaini kwamba uzumbe wao wenda uwe kwei. ⁷Je nkamwekusikia maono ya umbea ya kugosoa wa umbea nywinywi mgombekao ivi na ivi nee yahwe agombekavyo ukatu mimi mwneye ncheekugombeka?" ⁸Kwa iyo zumbe yahwe amba ivi kwakuwa msikia mano ya umbea na kuwaambia umbea kwa iyo ivi ne zumbe yahwe agombekavyo zidi yenu. ⁹Mkono wangu wenda uwe uwanga yenu nywonywo manabi mtiaao maono na wada wagosao unabi wa umbea nkawaweaho kwe kusanyiko da wantu wangu au kugondwa mwe kubukmbu da nyumba ya israeli nkawana waite kwesi ya israeli kwakuwa mwenda manye yakuwa mimi ni bwana yahwe! ¹⁰Kwasibabu iyo na kwasibabu kuwaongoza wantu wangu kuwaza na kwamba "Amani!" ukati nkakuna amani wazenga ukanto au wendawauhake lani ya chokoa. ¹¹Wambie wada wahakao nchokaa ukanto, wenda ugwesi; kwenda kuwe nafua ya kubohoa na nenda niee fua ya mawe ya kutenda ugwe si na nkusi ya zokuba kuvuzia kiamu kuubonda si. ¹²Kauwa ukanto wenda ugwe si je watuhu nkawekuwambia, "kuhi nchokaa mweikuihayo uwanga yakwe?" ¹³Kwaiyo bwana yahwe amba ivi nedna niete nkusi ya zoluba mwe mbifya yangu yenda uubanange kabisa. ¹⁴Kwakuwa nenda nihaabue si ukanto ambao mwekuugubikao kwa nchokaa na nenda niubomoe hata kwe si na kuigubua misingi yakwe, ivyo wenda ugwe nanywi nyose mwenda mdagamizwe gatigati ya uo. ¹⁵Nee nendavyoniundamize kwa mbifya yangu ukanto na wada wekuuhako nchokaa nendaniwambe ukanto nkauna uonekane vituhu wala wantu wauhakao nchokaa- ¹⁶Manabii wa israeli wada wekutabilio kuhusu yelusalemu na wada wekuwao waona npeho kwa ajii yakwe akini nkakuna npeho ivi nee bwana yahwe agombekavyo. ¹⁷Ivyo wewe mwanadamu ika cheni chako zidi wana vivyee wa wantu wako wada watabilio kwa akii zao wenye na kutabi zidi yao. ¹⁸Gombeka bwana yahwe amba ivi nimbui zao wavye washonao hizi kwe kia npaamo ya mkono wa na kuugoso vitamba ya shela kwa aji ya mitwi yao kwa kihimo ili kuwinda watu je mwendamuwawinde wantu wanguia kuokoa ygima wenu wenye? ¹⁹Nywinywi mnikufu mbele ya wantu wangu kwa aji ya vya shaili na nki ya mkate kuwakoma wantu ambao nkawekukundwa kufa na kuinda ugima wa wada ambao nkawekukundwa kusongwa kwekaa, kwa ajii ya umbea wenu kwa wantu wangu wekuqalegeezao. ²⁰Kwa iyo bwana yahwe amba ivi ni mhitu zidi ya hizi ambazo mwekutumiazo na kugwia kwa hila ugima wa wantu kana kwamba watenda wadenge naam nenda nizi tatue kuawa kwe mikono yenu na wada wantu ambao mwekuwatengao kana wadege ninda niwakee waite hulu. ²¹Nenda ni ni vitatue hae vitambaa vya shela na kuwahinya wantu wangu kuawa kwe miko yangu kwaiyo nkawana watengwe vituhu kwe mikono yenu mwenda mmanywe kwamba mimi ni yahwe. ²²Kwakwa muuvunja moyo wa muntu mtahaki kwa umbea hetiho hata nchee kutamani kvunjwa moyo kwakwe nakwa aji mumgea moyo badii yakwe ugosozu wa muntu muovu ili kwamba asekudha kuja kuawa kwe sia yakwe kuhoya ugima wakwe. ²³Kwaiyo nkamna muyaone vituhu maono ya umbea au kusongwa kugosoa utabii kwa kuwa nenda niwahonye wantu wangu kuawa kwe mkono wako nanywi mwenda manye kwamba mimi ni yahwe."

Chapter 14

¹Baazi ya viongozi wa izilaeli wakeza kwangu na kweka mbe yangu. ²Ne mbui ya ya yahwe ikanezea ikagombeka, ³"Mwanadamu awa wantu wadoa vimuu vyao kwe mioyo yao na kuika pingamizi da uovu wao mbee ya vyeni vyao wenye je nadaha kuuzwa yose na wao?" ⁴Kwa iyo uwatangazie ivi na uwambe bwana yahwe agombeka ivi kia mntu wa nyumba ya izilaeli adoae kimu moyoni wakwe au muika pingamizi da uovu mbe ya cheni chakwe, na akaawaho yuda ezae kwa nabii miye yahwe, nindanimuandue kuigana na vimu vyakwe. ⁵Nindanigosoe ivi ili kambwe nidahe kuivuzwa nyumba ya izilaeli mwe mioyo yao ambayo iwa hae na mie kwa ajii ya vimu vyao. ⁶Kwa iyo gombeka kwa nyumba ya izilaeli bwana yahwe agombeka ivi tubu na kuuya kuawa kwe vimuu vyenu! vuzeni nyuma vyeni vyenu kuawa kwe mbifya zenu nyose. ⁷Kwa kua kia yumwe kuawa kwe nyumba ya izilaeli na kia wa wageni wekao mwe izilaeli na kia yumwe wa wageni wekao mwe izilaeli mwebagua na mie adoae vimu vyakwe kwe moyo wakwe na kuika kwazo da uovu wakwe mbe ya cheni chakwe mwenye na akawaho yuda ezae kwa nabi kuniondeza mie yahwe nindanimuandue mie mwenye. ⁸Ivyo nindanikike cheni changu uwanga ya uyo mntu na kumgosoia ishala na misali kwa kua nindanimsenye kuawa gati ya wantu kwa kua nindamsenge kuawa gati ya wantu wangu, na mudamanye mie ne yahwe. ⁹Kana nabii andaadanganywe na kutamwia ujumbe akaawaho mie yahwe nindanimdanganye uyo nabii, nindaninyooshe mkono wangu na kumuangamiza kuawa gati ya wantu wangu izilaeli. ¹⁰Wandawenue uov wao wenye; uovu wa nabii undauwe udauda kana uovu wa yuda auzae kuawa kwake. ¹¹Kwa saabu iyo basi, nyumba ya izilaeli nkainaiite hae kuawa kunibasa mie waa kwenajisi wenye kwembokea zambi zao zose wandawawe wantu wangu mie nindaniwe zumbe mungu wao ivi ne yahwe ambavyo." ¹²Akaawaaho mbui ya yahwe ikamwezea ikamba, ¹³"Mwanadamu ukati si indaho iasi zidi yangu kwa kugosoia zambi ili niugoe mkono wangu zidi yakwe na kubonda tegemeo da mkate wakwe, na kueta sa yanga yakwe na kusenga mnyama kuawa kwe sii; ¹⁴Akaawaaho hata kana awa wantu watatu nuhu danieli na ayubu wawa gatigati ya sii, newadaha kuokoa maisha yao wenye kwa haki ivi ne bwana yahwe ambavyo. ¹⁵Kana nikaeta wanyama waovu kwe sina kuwagosoia wasekuvyaa ivyo basi indaiwe nkakuwa mntu mwezekudaha kwemboka kwa saabu yao wanyama. ¹⁶Akawaaho ata kana wantu awawaw wantu ndani yakwe kana nekaavyo agombeka bwana yahwe nenkawekudaha kuwaokoa ata wana wao waa wandee pasikua masha yao yandayakoe akini si indaiwe nkiwa. ¹⁷Au nikaeta upanga uanga ya iyo sii na kugmbeka upanga hita kwe sii na wasenge wose wantu na wanyama kuawa uko." ¹⁸Akaawaho ata kana awa wantu watatu wandawawe mwe tai ya si kana nekavyo agombeka bwana yahwe ne nkawe kudaha kuwaokoa japo wana wao waa wande ila tu maisha yao wenye ne yaokolwa. ¹⁹Au kana nikaeta tauini uanga ya si na kwetia zahabu yangu uanga yakwe kwa mpome ili kuwasenga mntu na mnyama, ²⁰Akaawaaho ata kana nuhu danieli na ayubu ne wawa kwe iyo kana nekavyo agombeka bwana yahwe nenkawekudaha kuokoka ata wana wao na wandee; maisha yao ikedu ne yaokoka kwa haki. ²¹Kwa kua bwana yahwe amba ivi hakika nindanigosoe mbui nkaisana kwa kueta azabu zangu ne sa uoanga wanyama wa mazituni na tauni ya yelusaleu kuwasenga wose mntu na mnyama kuawa kwakwe. ²²Akaawaaho, kaua! mabaki yandayasalie kwakwe wandawaokoke wandawaite hamwe na wana na wande kaua! sia zao na matendo yao yakwafliji kuhusu azabu nikugayo yelusaleu na kuhusu kia kinti ambacho nkckichegaa uanga ya sii. ²³Wekuokokao wanda wafalijike ninywi mndahomuona sia zao na matendo yao ivyo mndama iyo mbui nikuigosoayo uanga yakwe hambwe nkikuyagosoia bue ivi ne bwana yahwe ambavyo."

Chapter 15

¹Akabinda mbui ya zombe yahwe ikamwezea dikagombeka, ²"Mwanadamu je ni jinsi gani mzabibu weivo bola kuliko mtina matawi yekuwamo kwe miti kwe mzitu? ³Je wantu wawa wadoa mbao kulawa kwe mzabibu kugosea chochose? au wawa wagosea vintu kutokana na uo kuninginiza chochose ju ya huo? ⁴Kauwa! kama waswa kwe moto kama mkuni nakama moto uzioka ncha zakwe zose na gatigati pia je wafa kwa cochose? ⁵Kauwa! wakati wekuwaho kukamilika, nkwekudaha kugosoa chochose; akabinda hakika wakati moto wekuwakaho lakini nkawekudaha kugosoa kintu chochose kwa ajii yua atumizi yoyose. ⁶Kwa iyo bwana zombe yahwe agombeka ivi nkufanana na kwe mzitu, nekuilauyayo nindanigosoe vivyo ivyo mbele ya wekao yelusalemu. ⁷Kwa kuwa nindanikiike cheni changu juu yao ingawa wandawalawe kwe moto bado moto watawalwa ivyo mndamnanye kuwa mimu ni zombe yahwe wakati ni ndahonione cheni changu suu yenu. ⁸Nikabinda nindanigosoe si kuwa ukiwa kwa kuwa wagosoa zambi ivi neivyo bwana zombe yahwe agombekavyo."

Chapter 16

¹Akabinda mbui ya yahwe ikanezea ukagombeka, ²Mwanadamu mwambe yelusalemu kuhusu kukimwa kwake. ³Na ugombole ziumbe yahwe amba ivi kwa yelusalemu kivono chako na kuvyaigwa kwako kudoa nafasi kwe si ya kanani tati tako ne ni mwamolo na mamiaho ne ni hitu. ⁴Mwe musu ya kuvyaigwa kwako nami yako keekusenga ukuvu wako waa nkeekukusunta kwe mazi usuntwe au uchulwe kwa munyu wa kukusitii nguo. ⁵Nkakuna ziso dekukufido mbazi kugosoa izi mbui kwa aji yako kukuonea mbazi wewe mwe msi wekuvyaigwao kwa kukimwa ni wajima wako, kwasigwa chongi uwandani. ⁶Mia nchomboka hehi na wewe, nkikuona uketungika kwa mpome yako wenye, kusiga „ima!“ ⁷Nkikutenda ukue inga mmea mwe mnda kweongeza na kuwa mku na kutenda mtana ya watana me yako yakawa sabiti na fii zako zikawa nyingi etiho ne ukimbwigi nikuna nguo. ⁸Nchomboka vituhu hehi na wewe, na akikuona kawa! ukati wa ukundisho ubua kwako ivyo mndantandike joho dangu wanga na kugubika mwazi wako akawaho nikesia kwako na kukueta kwe agano akawaho kwako na kukutea kwe agano ivi ne zumbeyahwe agombe agombekavyo na ukatenda yangu. ⁹Basi nkikusunta kwa mazi na kuhuhangusa mphe yose na kukusisa mavuta. ¹⁰Nkikuhamba nguo ya talaza na kukuikika makuzi ya gada kwe mundi yako nkikufungia kwa kitani kulana na kukugubika wak halili. ¹¹Akaawaaho nkikuhamba kwa vito, na kukuhamba vikuku kwe mikono yako na mkufu kwe singo yako. ¹²Nkigea hazama mwe mpahua yako na bali mwe magutwi yako na taji ntana uanga ya muntwi wako. ¹³Ivyo kuhambwa kwa zahabu na feza na kwehamba kutani ntana halili na nguo za talaza kuda unga mtana woi na mavuta na ne ni mtana sana na ukawa malikia. ¹⁴Umaalufu wako ukata weayo mataifa kwa sibabu ya utana wako kwa kuwa ne umkami mwe uku nekua nkikwenka ivi ne zumbe yahwe agombelavyo. ¹⁵Mia kutumaini utana wako na ukagosoa inga kahaba kwa sibabu ya umaalufu ako kwetuia ugosoi wako wa kikianga kwa kua mwekwemboka hehi ili kwamba utana wako uwe wakwe. ¹⁶Akaawaaho kudoa zako na hamwe nao kuhagosoa hantu ha uanga kwa aji yako hahambwa kwa iango baimbai aho kugosoa inga mkionga inu nkainaiawie wa nkainaiawie. ¹⁷Kuvidoa vito vitana vya zahabu na feza nekumyenkazo na kwegosea vizu ya wagosi na kugosoa hamwe nao ukianga agosao. ¹⁸Kudoa nguo zako za talizi na kuwagubika na kuwaikia mavuta yangu na manukayto mbele yao. ¹⁹Mkate wangu nekukwekao ugosolwa kwa unga mtana mavuta na woki kuvika mbele yao kwa aji ya kunynkia mzingo mtana kwa kuwa ivi ne yekuwawiiavyo ivi ne zumbe yahwe agombekavyo. ²⁰Ukaawaho kuwadoa wanao wekunibyaiao na kuwavya kafa kwe picha ili waigwe inga nkande je ugosozu wko wa kikianga ni kintu kidodo? ²¹Kuwachinja wanangu na kuwatambila kwe moto ²²Mwe kukimwa kwako kose na ugosoi kose na ugosoi wako wa kiana nkweengkuafya kuhusu misi yako ya ubwanga au unde wako wako, ukati wekuwaho kimbwingui kisi nguo inga kutoingwa mwe mpohome. ²³Ole! ole wako! ivi ne ziumbe yahwe agombekavyo kwa iyo kwembosa aho kwa mnu ubanasi wose, ²⁴Kwezengea chumba chasu kwa si mwe kwa mphaamo ya wantu wangi. ²⁵Kuhazenga hantu hako hekwenukahao kwe muntwi wa kia sia na kunajisi uatana wako, kwa kua kuuavya mwi wako kwa kia muntu mwemboka hehi na kugosoa ugosoi mungi kwembosa ukianga. ²⁶Kugosoa inga kiana hamwe na wamisi taa ya mwehehi yako na ugosoi mungi kwembosa ukianga ili kuchnchea maya yangu. ²⁷Kaua! nndanikuoteezee mkono wangu na kuhunguza nkande yao ninda niudoe ugima wako uanga ya wanku ako wana vivye wa wafilisti wekuao tabia yako ya uchama. ²⁸Kugosoa inga mkianga hamwe na waashuru kwa sibabu nkweekudaha kulizilka kuguo kugosoa kana mkianga na nkuzati kulizika. ²⁹Kugosoa ugosoi mungi kwembosa wa ikianga mwesi ya jami ya wana mazi na ukalday o na waa mnkweejkulzika kwa yao. ³⁰Jinsi moyo wako weivyo zaifu ivi ne zumbe yahwe agombekavyo kua n'ndaudehe kuzigosoa mbui izi zose ugosoi wa soni wa kikianga? ³¹Mhazenga hantu heru ha uanga kwe mutwi wa kia mtaa na kugosoa chumba cha sii kwa si kwe kia ntendeo ya wantu wangi nkuzati kua iga mkianga kwa sibabu kuemea kuihwa unjila. ³²Wee mvyee mkianga wee mhokea wageni badii ya mueo. ³³Wantu waicha kwa kia mkianga ia wee wawenka mshahaa wako wapenzi wako wose na kuwenka lushwa ili weze kwako ntendeo kwa ugosoi wako wa kikianga. ³⁴Ivyo kuna tafauti kati yako na ao wavye wekumwe kwa kua nakuna hata yumwe mweza kwako kukuza kugna nao hamwe badi yakwe wawaiho nakuna mkuiha. ³⁵Kwa iyo wee mkianga tegeeza mbui ya yahwe. ³⁶Zumbe yahwe amba ivi kwa ajii kwetia tamaa yako na kuonyesa ntendo zako za si kwembokea ugosoi wako wa ukianga hamwe na wakukundao wose hamwe na vizuu vyako viifyavyo na kwa sibabu ya mpohome ya wanao wekunkayo vizuu vyako, ³⁷Kwaiyo kaua! n'daniwakonge wakukundao wose wekukintanao nao ose wekuwakundao na wose ukimwao nao na n'daniwaonyese chazae ntendeo zako za si ivyo wadaha huona mwazi wako wose. ³⁸Kwa kua n'ndanikuazibu kwa ukibebe na kwetia mpohome na n'daniete unga yako mpohome ya mbifya yangu na mbifya nkai. ³⁹Nindankugee kwe mikono yao ivyo n'dawakwase sii kwa sii na kuhabonda handu hako na kudoa vito vyako vose n'dawakubade kimbwigi kosi nguo. ⁴⁰Wakabinda n'dawaeta bunga da wantu uanga yako na kukutoa maiwe, na kukusenga kwa mahamba yao. ⁴¹N'ndawoke nyumba zako na kugosoa ugosoi mungi wa azabu wanga kwe vyeni vya wavye wangi kwa kua

n'ndanikugise ukianga wako na nkunauwaihe vutuhu wapenzi wako. ⁴²Nikabinda nindanitubaze maya yangu juu yak mbifya yangu n'ndaikubande kwa kua n'ndanlizike na nkinaniwe na mbifya vituhu. ⁴³Kwa sibabu nkwe kuikumbuka misi ya ubwanga na undee wako a kunitenda nikakame kwa mbifya wako na kunitenda nikakakme kwa mbifya kwa sibabu ya izi mbui zose kwa yo, kaua! mimi mwenye n'ndaniseeze kwe mutwi wak wenye azabu kia wekugosoacho ne zumbe yahwe agobekauyo nkuanaumee ukianga kwe ugozoi wako wose wa kukimwa? ⁴⁴Kaua! kia muntu mtamwia misali kuhusu wewe n'ndaambe kana eivyo ivyo pia ni mwanawe ya kivyee." ⁴⁵We u mwanakivyee ya mamiako mkimwa n mumwemwe mwana kivyee ya mamiako mkimwa no mumwe na mwanawe nae we u umbu da waumbuzo mwekukimwa n'wagosi wao na wanwa wao mamiako nee ni mhiti na tatiako ne ni mwamoli. ⁴⁶Umbundo mku ni samalia na wanamwe wa vivyee nee ni wada wekuao wakekaa kaskazini akati umbundo ne ni yuda mwekuae akekaa kusini ambayo ni sodoma na wanawe wa vivyee. ⁴⁷Nkweekwenda mwe ne ndiyo zumbe yahwe ambavyo umbundo sodoma na wanaume we vivye nkaokugosoa uovu mungi inga wewe wekuavyo wowo. ⁴⁸Inga ivi nekavyo nee mndiyo zumbe yahwe ambavyo umbundo sodoma na wanawe vuvyee nkaokugosoa uovu mungi inga wewe wekugosoa na wana o wa vivyee wekugosoaavyo. ⁴⁹Kaua! inu nee n'zambi ya umbundo sodoma nee ni mgobo mwe mafanukio yakwe, ubama na kwesekupatiiza kuhusu chochose nkeekuigea nguvu iko ya mkiwa na wantu wafaigwao. ⁵⁰Nee ni mgobo na nee akagosoa mbifya mbele yangu ivyo nkiwalavya inga nekwonavyo. ⁵¹Samalia nkee kugosoa hata nusu ya zambmi zako badi yakwe kugosoa mbifya nyingi kwembosa wekugosoa na kuwaonyesa ayo waumbuzo wekuao wedi kwemboka wewe kwza sibabu ya mbifya yako ugosoayo! ⁵²Haswa wewe, kuonyesa soni zako mwenye, kwa sia inu kuwaonyesa waumbuzo wekuao wedi kuliko wewe, kwa sibabu ya zambi wekuzigosoazo wme izo mbifya zako zose waumbuzo haswa wewe kuonyesha son yako mwenye, kwa sia inu kuwaonyesha kua waumbuzo ne ni wedi kwemboka wewe. ⁵³Kwa kua n'ndanivuze sigavu wowo sigavu ya sodoma na wanamwe wa kivyee na sigavu ya samalia na wanao wa vivee iya akini sigavu yako 'nda iwe mweao. ⁵⁴Kwa kuafya mbui izi n'ndawonyese soni yako; n'ndawezizitie kwa sibabu ya kia kintu wekukigosoacho kwa sibabu ya kia kintu wekukigosiacho na kwa sia inu n'ndauwe falaja. ⁵⁵Ivyo waumbuzo sodoma na wana we wa vivyee kwe hali yao y kae na samalia na wanawe wa vivyee n'ndawavuzwe kwe minda yao ya kae ukabunda wewe na wanao wa vivyee n'ndawavuzwe kwe hali yao ya kawaida. ⁵⁶Sodoma umbudo nkeekutaguswa hata kwa kanwa chako mwe misi wekwenulwaho. ⁵⁷Kabla ya uovu wako nkauzatikugubulwa iya akini ivi aha we ni kintu cha ubezi kwa wana vivyee wa edomu na wanavivye wose wa wafilisti wekumzungukao wantu wose wakubea wewe. ⁵⁸N'ndawonyeshe son zako na ugozoi wako wa mbifuya ivi nee yahwe agombekavyo! ⁵⁹Zumbe yahwe amba ivi n'ndanihiazike na wewe kana ikundwavyo wee mwekubea kwesia kwako kwa kukiuka agane. ⁶⁰Mia mimi mwenye n'ndandikumbuke agano dangu nekugosoado hawe na wewe mwe misi ya ubwanga dangu nekugosoado hamwe na wewe mwe misi ya umbwanga na unde wako n'ndanditintimize agano da milele hamwe na wewe. ⁶¹Ukabinda n'ndauzikumbuke sia zako na kuona soni ndiho uwahokee waumbuzo waku na waumbuzo wadodo n'ndanikwenke ao kana wanao wavivyee, mia kwa sibabu ya agano dako. ⁶²Mie n'ndantitimaze agano dangu hamwe na wewe, nawe n'ndaumanye ya kua mie ni yahwe. ⁶³Kwa sibabu ya izo mbui n'ndaukumbuke kia kintu na kuona soni nkunaugubue kanwa chako vituhu ukatawiia kwa sibabu ya soni zako ukati ndiho nikufue mbazi kwa yada yose wekugosoaoyi ivi nee zumbe yahwe agombekavyo.

Chapter 17

¹Mbui ya yahwe ikanezea kugombeka, "Mwanadamu ete kinundu na gombeka fumbo kwa nyumba ya israeli.

²Gombeka bwana yahwe amba ivi tai mku hamwe na mawawa makuu na vipapatio vilefu ³mwekumema mazoya na mwekua na langi vipapatio kawa lebanoni na kudoa utumba wa mti wa mkangazi. ⁴Akasenga ncha za matambi na kuzidaa hata siya kanani akaihandia, we mziwa manahazi. ⁵Naho akadoa mbeyu ya si na kuihandia kwe uongo wenao mtuba akaiika nkandai henaho mazi mangi kana mt utivao na mazi. ⁶Akabinda katuiza na mizabibu utandao si ya sanga matambi yakwe yakamuelekea yeye na mazindo yakwe yaikakua sii yakwe nee watenda mzabibu ukayaa matambi na kuavya matambi. ⁷Mia nee kua na tai mtuhu mku mweua na mawawa maku na mazoya mangi kaua! unu mzababu ukahitua mazindo yakwe kumtongea tai kuawa hada hantu wekuaho uhandwa upate kwetiiwa mazi. ⁸Nee uhandwa heungo mtana nkandai he mazi mangi ivyo nee uvyaa matambi na kuvoka kuavya matunda ili utende mzabibu mtana kabisa. ⁹Wambie wantu bwana yahwe amba ivi je! uo wondaujaiwe? je! nlkainaingoe mazindo yakwe na kuyasenga matunda yakwe nkauna unyuuke na amani yakwe yose mawisi yanyuuke? nkakuna jeshi dekutintimaado au wantu wangi wakundwao kuyabuuta kwa mazindo yakwe. ¹⁰Basi kaua! bada ya kua uhandwa je wondaukue? je nkauna unyuuke ukati uheho wa mashaliki ndiho nkauna unyuuke ukati uheho chakwe." ¹¹"Ikawa aho mbui ya yahwe ikanezea kugombeka. ¹²Wambie nyumba ya uasi je! nkammanya mbui izi zina maana yani? kaua! mfaume ywa babeli keza yelisalemu na kuondoa mfaume yakwe na waku wakwe na kuwaeta mpaka babeli. ¹³Abinda akaudoa muango wa kifaume akagosoa kiaga hamwe nae na kumeta sii ya kuigita akawadoa wantu wasi wenao ngavu. ¹⁴Basi ufaume utende zaifu na wesekweenua wenye kwa kutundua kiaga chakwe si yondaiohoke. ¹⁵Mia mfaume ywa yeliusalemu kaasi mwenye kwa kwegea mabalozi kuita misi ili wepatie falasi na jeshi je! ondajaiwe? je! yee mgosoa mbui izi ondaahoke? ¹⁶Kana nekaavyo ivi bwana yahwe agombekavyo ondaafe kwei mwesi ya mfaume mwekumtenda mafaume, yuda mfuame mwekukibea kiapo chakwe na mwekubonda kiaga chakwe ondaafe we babeli. ¹⁷Falao na jeshi dakwe denado nguvu na bunga da wantu wangi kwa aji ya nkondo nkawana wamkindie mwe nkonda ukati da wababeli ndiho wazenge tuta na gwegwe na nkanto za gwegwe ili kuyabanagnga maisha ya wangu. ¹⁸Kwa via mfaume kabea chakwe kwa kukiuka kiaga kaua, kauyagosa aya yose nkan aohokoe. ¹⁹Kwa iyo bwana yahwe amba ivi nekavyo je! unu nkayukua kweigita kwangu kwamba kabea kiaga changu ekukiukacho? basi n'ndamiete nindanimsuubu he muitwi wakwe! ²⁰Ndamusambaze wavu wangu uanga yakwe, na ondaagwiwe mwewavu na kutegea hu kwake uko babeli na kuzitekeeza hukumu kwake uko kwa aji ya uharini wakwe ekugoso kamsaliti! ²¹Wakimbizi wakwe wose mwejeshi dakwe mndawagwe kwa upanga na wada ndi wasigae ndawadanyike kia hantu akabinda ndamanye ati mie ni yahwe nkigombeka idi nda diawe. ²²Bwana yahwe kwamba ivi basi mimi mwenye niidoe mntende ya uanga ya mti wa mkangai na ndaniuhande hae na matambi yakwe laini ndani usenge nami mwenye mndaniuhande uanga ya muia mue. ²³Ndaniuhande uanga ya mima yaisraeli naho wondauvyae matambi na kubyaa matunda wondauwe mkangazi wa fahali ili kwamba kia mdege mluka anaekae siya uo ndoa wazenge masasa si ya kizui cha matambi yakwe. ²⁴Ikabinda miti yose ya tanga yondaimanye ati mie ni yahwe nkiiseeza mti na nkiyenua uanga miti mijihi naunyaza mti muwisi na uutenda mti mkavu kutiva mie yahwe nchamba ivyo yonda illawie; nami nkidogosa idi."

Chapter 18

¹Neno da yahwe dikanezea vituhu kwamba. ²"Je mna maana yani nyiwe mwekutumiao inu misali kuhusiana na si ya israeli na kwamba "watate wada zabibu mbisi na ya wana wagewa gasi?"³Kana nekavyo ivi nee zumbe yahwe agombekavyo bila shaka nkakuna kuwe na nafasi yoyose vituhu kwaajii yenu kuitumia inu misali inu mwe israeli. ⁴Kauwa kia ugima ni mai yangu ugima watate na ugima wa mwana pia, ni mai yangu! loho igosoayo zambi nee ndiyo ife!"⁵Yenda igombekwe viivihhi kuhusu mtahaki na mdoa ambayo ni halali na haki- ⁶Kana akesekuda uwanga ya mwima au kwenua meso yakwe kwa vizuu ya nyumba ya israeli na nkeekumnagisi mkaza mwe hehi yakwe wala kumtamwiza mnye mwe kipindi chakwe cha mwezi je, ni mtaghaki?"⁷Je yendaitamwiiwe viivihhi kuhusu muntu abaye kemkanda miza yoyose na kumvuzia mdeni yakwe kwa kia chekuwacho kikwa kwa aji i ya lahani na nkekuiba akini nkawenka nkande wenao saa na kuwagubika mwazi kwa nguo je ni mtahaki?"⁸Je yenda itamwiiwe viivihhi kuhusu muntu ambaye nkee kudoa faida nkuu kwa ida hea ekukopayo na nkeekudoa faida kuu kwa kia ekutagacho? ambigwa kwamba kadea ambayo ni halali na kuimalisha uaminifu mwe wantu. ⁹Kana uyo muntu akenda mwe shau zangu na kuzitoa huku zangu kugosoa kwa uaminifu ikabinda kwa aji ya muntu mtahaki ni inu enda ekae kwei! ivi nee ne bwana yahwe agombekavyo. ¹⁰Akini akavyoa mwana бага mwetia mpome na kugosoa mangi mwe izi mbui kana zekutagwazo aha. ¹¹Hata kana tatiakwe nkeekugosoa dimwe mwe izi mbui akini akada uwanga ya mwima na akamngasi mkazi mwe hehi yakwe yenda igombekwe viivihhi ju yakwe?"¹²Uyu muntu awakondamiza masikini na wahitaji na awagwiya na kuwahoka na nkawavuzia zamana na ayenua meso meso yakwe kwe vizu na kugosoa ugosoi mbaya. ¹³Na akopesha hea kwa faida ya uwanga sana na kugosoa faida ju u ya akitagacho je uyu mtu enda ekae? kwei nkana ekae! enda afe! kwei na npome yakwe yenda iwe ju yakwe kwa kuwa kagosoa izi mbui za ku uzi. ¹⁴Akini kauwa tambe kuna muntu mwekuvya a mwana na mwanawe aona zambi zose a tatiakwe ekugosoazo kwembekeo kuona na nke e kuzigosoa izo mbui. ¹⁵Uyo mwana nkeekuda uwanga ya mwima na nke kwenua nesa yakwe kwe vizu u vya nyumba ya israeli na inkeeku mgea unagisi mkaza mwe hehi yakwe e yenda itamwi imwe vi ihi ju u yakwe?"¹⁶Yuda mwana nkemkandamiza yoyose au kooda zamana au kwanza vintu akini mhitu wakwe kwavya nkande zakwe kwa wenao na kuwaubika we mwazi kwa nguo. ¹⁷Uyo mwana nkekandamiza yoyose au kooda faida ambayo ni ya vintu akini mhitu wakwe kuavya nkande zakwe kwa wenao sana kuyazota magizo yangu na kuta saa saawa na shaia zangu uyo mwana nkana afe kwa aji i ya zambi za tatiakwe enda ekae kwei!"¹⁸Tatiakwe kwa kuwa nee kawakandamiza watuhu kwa nuvu nyingi na kumhoka nduguye na kugosoa kutoma mwe wantu wakwe enda afe mwe ubanga wakwe."¹⁹Akini nywie mwamba kwambai mwana esekwenua ubaga wa atiakwe? kwa kuwa mwana enua ambayo ni halali na hki na kuzitundua amlu zangu azigosoa enda ekae kwei!"²⁰Yuda ngosoa zambi nee na tatae nkana enue ubaya wa mwanawe haki ya yuda mgosoa haki yenda we ju yakwe kmwenye na ubaya a mwenye ubaya wenda uwe ju yakwe mwenye."²¹Akini kana mbaya ahituku kuawa zambi zakwe zose ekugosoa zo na kuziundia shaia zanu a zose na kigosoa iakbinda kwei enda ekae na nkanaafe. n ²²Ubanasi wose ekugosoao ukumukwe juu yakwe enda kwa iy o haki ekugosoa."²³Je nenda nirtamiwe juu ya fiie ya muntu mbaya ivi nee zumbe ambavyo na nkio mwe kuhituka kwake kuawa mwe saa gakwe ili kwambe adahe kwekaa?"²⁴Akini kana muntu mtahaki ahituhakaho kuawa kwae haki yakwe na kugosoa mabaya na kugosoa mauzi kana mauzi yose ambayo muntu mbaya agosoayo basi enda ekae? haki yakwe yose ekugosoa nkaina ikumbukwe ukati endaho yose ekugosoayo mwe ugima wakwe ivyo endaafe mwe zambi ekugosoazo. ²⁵Akini nywie mwamba sia za zumbe nkizo sawa? tegeezani nyumba israeli je sia zangu nkizo sawa? je sia ambazo nkizo sawa?"²⁶Ukati muntu ntahoki ahituhako kuawa kwe ubanasi wakwe na kugosoa mdoga na kufa kwa aji ya ayo ikabinda enda afe mwe ubaya ambao ekugosoa."²⁷Akini ukati muntu mbaya ahituhako kuawa ubaya wakwe ekugosao kugosoa ambayo ni halali ikabinda enda auinde ugima wakwe. ²⁸Kwakuwa kaona na kuhituka kuana na uabanasi wakwe wose ambao kaugosoa ambayo ni kwakwei enda ekae na nkanaafe."²⁹Akini nyumbo ya israeli yamba sia zumbe nkio sawa ni namana yani sia zangu nkio sawa nyumba ya israeli nisia amba nkio sawa. ³⁰Kwaiyo nendanimuohe kia muntu miongoni mwenu kuignana na sia zakwe nyumba ya israeli ivi nee na sia yahwe agombeka sosoni na uyani kuawa kwe ubanasi wenu wose ili kwamba wasekuwa ngoai y auabaya zidi yenu. ³¹Asa hae ubanasi wenu wose mwekugosoao, ugosweeni moyo mhya na loho npyahamu kwani mfe nyumba ya israeli?"³²Kwasibabu nkutamiwa nifive yayuda ya yudo mgosoavyo ivi nee zumbe yahwe agombekavyo ivyo sasaani na mwekae!"

Chapter 19

¹Naho wee doa kweyayalika uwanga ya viongozi wa isilaeli. ²Na wambe mami yako kawa ndai? simba mvye yumbwe keka a na mwana wa simba mgosi gatigati ya simba wadodo, kawaisa wanawe. ³Kamwenga yumwe ya wada wana watatua wanyama watu na hoo akaehinya namana ya kuwawinda wantu na kuwada. ⁴Kiha mataifa wa kusikia kuhusu yeywe akagwiwa mwe mtego wao na waka mweta kwa kulabu mteg wao na waka mweta kwa kulabu sii ya misii. ⁵Iya ekuonaho kwamba ne akagonjwa auye ekukundavyo viwe vyenda ivyo ivyo kamdoa mwanawe na watuhu mwe wana na kumwenga akawa mwana simba. ⁶Uyu mwana simba kenda uko nauko gatigati ya simba akawa mwana simba na kwehinya kuwinda mawindo akada wantu. ⁷Akawagwiya watakufiwa ni wagosi na kubananga mzii. msi na vyekumemavyo vyokwa kwa ajii ya ukemo wa kunguma kwakkwe. ⁸Akini mataifa yakeeza uwanga yakwe kuawa mikoa yose wakagoso nyavu uwanga yakwe akagwiwa kwe mtego wao. ⁹Kwa kulubu wakamwika kwe mntundu na baadaye wakamweta hata kwa mfalume wa babeli wakamweta hata kwe ngone imala ili kwamba nkao yakwe isekudaha kusikika uwanga ya mwima wa israeli. ¹⁰Mami yako kawa iga mazabibu wekuhandwao mwe npome yako karibu na mazi uvya matunda na mumema matambi kwa aji ya wa mazii. ¹¹Uwa na matambi imala yekuwa yekuwayo yakatumiwa kwa aji ya nojoda za ufaume nakihimo chakwe chenuka uwanga ya amatambi na sina dakwe dionekana kwa uku wa mani yakwe. ¹²Akini mzabibu ung'olwa kwa hasila na kuaswa asi hata mwe uongo na npeho za mashariki zuibonda na knyaa na oto ukawoka. ¹³Ivyo sasa, ukandwa he ugwe kwe sii ya ugwe kavu. ¹⁴Kwa kuwa moto uawa kwe matambi makuku na kutyaooka atunda yakwe nkuna tami imala uwanga yakwe nkuna ngoda ya kufaume uwange yakwe nkuna aya ni kweyayata na wiya inga kweyayata."

Chapter 20

¹Ikeza kua mwaka wa mpungai siku ya kuni ya mwezi wa shana wadaa waizilaeli wakeza kumuza yahwe na kuwekaa mbele ywangu.²Naho mui ya ywahwe ikanezea kugorubeka. ³"Mwanadmu biika na wadaa wa hikieli naho uwambe zumbe yahwe aamba ivi mwezakuniua swali? sa nekaavyo nkinaniuzwe swali ni nywinywi ivi nee zumbe yahwe ambavyo."⁴Ivi wendauwahe? umuahe, mwanadamu uwahinye kuhusu machukizo ya tatizo. ⁵Uwambe zumbe yahwe aamba ivi kwe siku nekuisaguayo hilaeli na kwenua mikono wanu kweuita hilaeli na kwenua nikono wangu kweigita kwe uvyazi wa nyumba ya yakobo na kugosoa kumanyikana nii mwenye hao he si ya mwii, ukati nekwenuaho mikono yangu uanga bweigita nikaamba "mi n yahwe muungu ywenu"- ⁶Siku iyo nikenua mikon yangu kweigita kwa ajii ya wowo kua nndaniwalavye kuawa si ya isii kwe si nekuisagao vyedi kwa aji yao nee imema nee na hasao iwa yedi sana utukufu ne unuo si mbai mbai.⁷Nkikwamba kia niwooneka aase hae mbui zesazikutana kuawa kwe meso yakwe na vimui vya misu mweyekwegea mi ni yahwe mungu ywenu."⁸Miya wagosoa ufukunyu nkawwokukunda kunitengeza kia mwooneka kaasa hae mbui zikimazo kuawa hemeso yakwe waa kwa aji ya vimu ya misu savyo nikaona netie mwaya yangu nuweao gatigati ya misii. ⁹Nkigosoa kwajii ya zina dangu ili dese kunajisiwahe meso ya mataifa wekwekaa hamwe nkitenda enga namanyikana aho hao hwe meso yao kwa kuwalavya kwe si ya misii.¹⁰Aho nkawalavya kwe s ya msii na kuwaeta kwe jangwa. ¹¹Naho nikaweka amuli zangu na kugosoa mahivyo yangu kumanyikana kwao, kia mwanadamu mwendaazitoze endaeke. ¹²Naho nikawenka sabato zangu ishala yangu hao ili wamanye kua i ni yahwe niwagosoa wagosoke wawe watakatifu.¹³Mia nikawenka sabato zangu igosoa igosoa ufukunyu zidi yangu jangwaani nkawokutonga mwe amuli zangu badii yakwe wayamea mangizo ywangu mweayo badii yakwe endaaishi ati endaeke amli zangu badii yakwe mangizo endaeitike yangu mweayo badi yakwe klenajisi sabato mwanadamu endaaishi akeitika maya ywayu zangu sana aho nendanetie atya yawayu uanga yao jangwani ndahe kuwabindiza. ¹⁴Miya nkigosa kwa j ya zina dangu aho desenajisiwa ana ya mataifa nekuwalavyao he mes ya kulawa kulawa misii.¹⁵Aho mi mwenye nchemua mkono wangu kwigita aho aho jangwani nkinanuwavuze kwe si yetikayo mee na hasai yekweyayo ntana sana na ni yedi kati ya sii zose. ¹⁶Nchegita ivi kwa sibabu waemea maangizo yangu nkawokuika amul zangu naho wakufu sabato zangu. ¹⁷Niia ziso dangu diwawaonea mbazi kwa aji ya ubanasi naho nche kuwadagamiza miza jangwani.¹⁸Nikawamba wana wao jangwani, "mweyekuita aji ya amuli ya wavyazi wenu niwesekuika mangiizo yao ua kwenajisi wenye na wimu. ¹⁹Mi n yahwe mungu ywenu hangeni amuli zangu tunzani mangizizo yangu na kuyetikia. ²⁰Zitunzeni sabato zangu haengani ili kua zeziwe ishala kati yang na nywinywi ivyo aho mwe ndamanye kua mi nee yahwe muungu ywenu."²¹Mia wana wao wanigosoa ufukufu nkawokuita kwe shaia zangu au kutoza mangizo yangu wmanadamu ekukundigwayo atongee ili aishi kwazinajisi sabato zangu ivyo nonda netie maya yangu wazinajisi sabato zangu ivyo nonda netie uanga yao maya kwao kwe jangwa. ²²Miya nkiuvuza mkono wangu na kuogosoa kwa aji ya zina desekweza kugewa unajisi kwe meso ya mataifa nekuwavyao he meso ya aizilaeli.²³Mi mwenye nchenua mkono wangu kwigita juu yao jangwani kua ndaniwasawanye mwe mataifa na kuwatawanya mwe si mbaimbai. ²⁴Nkigosoa ivi kwa kua nkawokwetikia amli zangu na tangia wekuziemeaho shaia angu naho kuzinajisi sabato zangu meso yao yatamani vimu vya tati zao.²⁵Naho ikawenka amli zekuwazo nkiontana na msangip yekuwayo nkawoyatoza. ²⁶Mkawagosoa uchama kwa mbuso za ukati wekusosaho zabihu za kia limbuko da ifa da uvyazi na kuasa kwe moto nagosoa ivi ili waogohe wadahe kumanya kua mi nu yahwe!"²⁷Savyo mwandamu warube nyumba ya tuilale uwambe zurube yahwe amba ivi kwe ivi tatizenu pia wanikufu ukati wekuwaho nkio waminifu kwangu. ²⁸Ukati nekuwaetah kwe si nekweigita kuwenka bnaho hohose wekuanaho iwe dodose dilehahado nanti wenao mani walavya sadaka zao wanitendani nihutuke na maya kwa sadaka zao uko nako wakaoka ubani wao wa kunukia na kwetia sadaka zao za kunywa. ²⁹Naho nikawamba ina mana yani hantu hakwenukahao mwekuetao sadaka uko? ne zina dakwe diketangwa bana mpaka ivyeeo.³⁰Savyo uwambe nyuruba ya izilaeli zumbe yahwe aaruba ivi ni kwa mbwai wenajisi mwenye kwa sia ya tatizako? savyo kwa mbwai wagosoa sa ukibebe uondeza kwa aji a mbui zesazikutana? ³¹Kwa kia ukati mlavyaho mbuso zenu na kuwaika wana wenu he oto siku inu mndamwege unajisi hamwe mwniunze nyumba ya izilaeli sa nekaavyo iz bnee yahwe ambavyo nkinawewabede mniuzeswali. ³²Kuafya kwekwekako kwe moyo wako nkankuna lulwawine vituhu muamba goja, tiwe enga mataifa matuhu enga koo za si ntuhu wabuduo mtina maiwe."³³Enga niishivyo ivi zumbe yahwe ambavyo ndani tawae kwakwei mwe mkono wenao mkangafy mkono wekyunyoshwao na maya yendayoyetiwe aho henu. ³⁴Nndaniwalavye kuawa kwe wantu watuhu ma kukubanya kulawa kwe si mwekusawanyikayo umo mwao Nndanigose ivi kwa mkono hodai na kwa maya yejwetikayo. ³⁵Naho nndanike kwe jangwa da wantu nauko nndaniwaahe cheni kwa cheni. ³⁶Enga nekuwaahavyo tatizenu kwe jangwa da si ya msi aho mndaniwaahe ivi nee ambavyo zumbe yahwe ambavyo. ³⁷Nndaniwagosoe mwemboke si ya ya ngonda naho nndanigosoe kwetikia mangiizo yangu ya agano.

³⁸Nndaniwasunte kuawa mwe nywinywi ubanasi na wada waniki mao nndaniwalavye kuawa si wekaa sa wageni miya nkawanawengie kwe si ya izilaeli naho mndamanye kua mi nee yahwe.³⁹Aho henu nyumba ya izilaeli zumbe yahwe aamba ivi kia mwoneka wenu endaaite vyakwe wenu kwe vimu vyakwe mwenye muwaabudu ati mwaema kunitegeza miya nkamnamdikufuu vituhu zina dangu takatifu kwa mbuso zenu na vimuu vyenu.⁴⁰Kwa via uanga ya muina wangu mtakatifu uanga ya kilele cha muina wa izilaeli ivinee zumbe yahwe aambavyo wose wa nyumba ya izilaeli mndamniabudu uko kwe si nndanibalikiwe kwa kuonda sadaka zenu uko malimbuko yenu ya ntongozi hamwe na vintu vyenu vyose vitakatifu.⁴¹Nndaniwahokee enga hafu ntana ya ubana ukati nendahoniwa lavye kuawa wada wantu na kuwakubanya kuawa si wantu na kuwakubanya kuawa si mwetutawanyikazo nndanegube mi mwenye sa mtakatifu umo mwenu kwa aji ya mataifa umo mwenu kwa ajii ya mataifa wakue.⁴²Naho ukati nndahoniwaete kwesi ya izilaeli kwe si nekwenuayo mkono wangu kweigita kuwenka tatizenu mwendamanye ya kua mia.⁴³Naho mndamizi kumbuke sia zenu nchama na mbui yenu yose nhcma mwekuigosoayo wenye na mndamwifye wenye kwe meso yenu kwa mbui zenu zose za ubanasi mwekugosoazo.⁴⁴Ivyo mndamanye kua mi ni yahwe nigosoaho aya kwenu kwa aji ya zina dangu nkio kwa sia zenu zesazo kutama au mbui zenu za ubanasi nyumba yaizilaeli ivi nee zumbe yahwe ambavyo."⁴⁵Naho mui ya yahwe ikanezea kutamiia,⁴⁶Mwanaadamu ika cheni chako kuitia kwe si za kusini na kutawia kuhusu kusini oteea kuhusu mzitu wa negebu.⁴⁷Uwambe mzitu wa negebu ivi nee yahwe aambavy zumbe yahwe aamba ivi kua nndanike moto amo mwako wendaude mwe wewe. miae ya moto nkainaife na kia cheni kilawacho kusini na kaskazini undausie moto.⁴⁸Naho wantu wose wena mwi wendawananye kua mi ni yahwe nkiugimba moto naho nkauufe"⁴⁹Naho nkitamwia, o! zumbe yahwe wanitamwia mimi, 'je nkie mtamwia mafumbo?"

Chapter 21

¹Ikabinda neno da yahwe dikanezea kugombeka, ²Mwanadamu ika cheni chako kukawiaaw yelusalemu na neo uanga ya patakatifu otea uanga ya sui ya isralei. ³Gombeka uanga ya si ya isralei yahwe agombeka ivi kaua! ni uanga yako nenda niulavye uhamba wangu kulawa mwe ala yakwe na kuwadumwia haw wose yani muntu ya hki muntu mwovu kulawa kwako!⁴Ili mwadumwie hae wose mwenye haki na wmovu kulawa kwako uhamba wangu wendaulawe mwe ala yakwe uanga ya wose wenao mwei kuawa kusini na kaskazini. ⁵Ikabinda wose wenao mwi wendawamanye kwamba mimi yahwe nkiuvya uhamba wagnu mwe ala yakwe nkauna uye vituhu!⁶Ugumie basi mwanadamu kwa sibabu ya kubondeka kwa sibabu kwa siababu ya kubondeka kwa vigudu byake! ugume usungu mbele ya meso yao! ⁷Ikabinda ikawa kwamba wenda wakuze kwa sibabu yani waiya? ikabinda gombeka kwa sibabu ya mbui yezayo kwa ia moyo wendauwe zaifu na kia mkono wenda usite kia moyo wendauwe zaifu kia mkono wenda usite enga mazi kauwa yeza na yenda enda ivivi nee agombeka vyo zumbi yahwe. ⁸Ikabinda neno da yahwe dikanezea kugombeka. ⁹Mwanadamu itea ugombeke zumbi amba ivi gombeka uhamba! uhamba! usongolwa na kusugulwa!¹⁰Wenda unlwe ili ishikim mwe machinja maku! usukulwa ili uwe na ungazi enga ubauwa! je! tigosoe na kutamwe mwe ngonda ya mwana mfaume? uhamba wezao wakimwa ni kia ngoda? ¹¹Uhamba wenda ulagivwe kwa aji ya kusugulwa na akaho kutezwa mwe mkon uhamba usongolwa naho usugulwa na ulavigwa mkono wa yuda akomae!¹²Etanga msada ulavigwe kwa aji ya kusugulwa na akaho kutozwa mwe mkono uhamba usongolwa naho wantu wangu uwanga ya waku wose wa isalei wantu wangu kwa iyo toa paja dako! ¹³Kwakuwa kuna kugezwa iya yenda iwe vihihi kana ngonda ya kifaume nkainaweahp vituhu? ivi ne zumbi yahwe agombekavyo. ¹⁴Basi wee, mwanadamu otea na ugoe magasa kwa kuwa uhamba ukuhanganie hata matatu! uhamba kwa wada w2endao wachinjwe wedauwe uhamba kwa ai ya kuhinjia ukawabevao nhande zose!¹⁵Ili kuyeyusha yao na kugenyeza kugwa kwao nkika machinjo ya uhamba uanga ya malango ole! kuundawa enga ungazi wa umbauwa unengwa kwa aji ya kukoma! ¹⁶Wee uhamba nyoka upande wa kume nyoka upande wa kumoso hita hohose ukuelekezwa cheni chako. ¹⁷Kwakuwa naho nenda nitoe mikono yangu midhi kwa hamwe magasa na ikabinda nendaniete gazabu yangu kwa wekusigase mi yahwe nagombeka ivi!¹⁸Nneno la yahwe dikaneza vituhu kwamba. ¹⁹Sasa wewe mwanadamu bahua sia mbi kwa aji ya uhamba wa mfaume wa babeli kweza sia izo mbi zendaziveke mwesi mwenga na kibao cha baababa chendakimwenyese moja wao enga kulekea mzi. ²⁰Onyesha sia mwenga kwa aji ya jeshi da wababeli kweza rana mzi wa wamoni onyesha ntuhu kulekea jeshi da yuda na mzi wa yelusaleu ambayo limalishwa. ²¹Kwakuwa mfaume wa babeli endagoke kwe makutano ya bababa kwe sia mpanda ili kugosoa uganga akaikucha mishale na kuza mwelekeo kulawa kwa kuzu a kuyakauwa maiani. ²²Mwe mkonowakwe wa kume kwenda kuwe na dalili kuhusu yelusalemu kuika mitambe ya kubomwea uanga kuvungwa muomo wakwe kupanga kuchinja kulavya sauti ya nkondo kuika mitambo ya kubomwea unga ya miango kuzenga wima mina ya boma. ²³Yenda ionekana kuwa isha isayokutama wme meso ya wada weuko yekusalemu wada wekweisao viapo kwa wababeli mia mfaume enda awashitaki kwa kubond sheia ya mkataba il kuwabaliki!²⁴Kwaiyo zumbi yahwe amba ivi kwa sibabu kute a uou wako mwe kumbukumbu zangu makosa yenu yendayagubulwe zambi zenu zendazionekan mwe magosozi yenu yote kwa sibabu inu wenda mkumbuse kia muntu mwenda mgwiwe kwa mkono wa mnku yenu!²⁵Kama we mchafu na mtawala mwovu wa isralei ambae msi ya hukumu yeza na ambae mda wa kugosoa uovu uhea, ²⁶Zumbi yahwe amba ivi kwako usa klemba na namuataji mambo nkayayawe vituhu enga yekuavyo! chenue chekwenukacho! ²⁷Ubanahasi ubanasi! nendanibanage nkaina iwe vituhu mpaka endahoeze yeye ambao nendanibanage nkaina iwe vituhu mpaka endahoeze yeye ambae kateuliwa kutekeleza hukumu. ²⁸Basi we mwanadamu otea a ugombeke zumbi yahwe agambaka ivi awa ni wantu wa amoni kuhusiana na kwezewa kwa seni zao uhamba uhamba uekwa unolwa kwa ji ya kuchinja upate kuwa enga embauwa. ²⁹Ukati manabi waona maono ya umea uanga yak ukati wendaho wagosoe ntabika kwa umbea ju yako unu uhamba wenda ugwesio ambao misi ya gazabu ibua na ambao mda wa uovu uhehi ya kusia. ³⁰Vuza uhamba mwe gala dakwe mwe hantu ukumbwaho mwe si ya chimbuko dako nenda nikuhukumu! ³¹Nendanetie maya yangu ju yako nendanivuzie upepep wa moto wa gazabu uanga yake na kukuika kwe kono wa wantu makati wantu wamanyao kudagamiza! ³²Wendauwe nkuni kwa aji ya moto nhome yako yenda yenda iwe gatigati ya sanga nkunakumbukwe vituhu kwa kuwa mimi yahwe nkigobmekana neno idi!"

Chapter 22

¹Ikabunda mbui ya yahwe ikanezea kwamba, ²"Sasa wewe mwanadamu ye wenda uniahe wenda uwahe mti kwa phome mtende amanye mbifya yakwe yose. ³We nda wambe zumbe yahwe ambairi unune mzi ambao wetiao mpohome kati yakwe ili kwamba mda wakwe ubue mzi ugoosano vizuu ili wegege uchafu. ⁴Kutenda na hatia kwa mpohome amnairi unune mzi ambao wetiao mpohpme kati yakwe ili kwamba kvieta mwisjo kwa iyo nendanikutende lawama kwa mataifa na kjejeli mwe cheni cha kiasi. ⁵Wose wa hehi na wada we hae mwewe wenda wakubwe wewe mzi mchafu umanyikanao kia hantu kwasifa mbaya kana kumema ngavunga vu. ⁶kauma wakuu wa isreli kia yumwe kwa nguvu yakwe kwako kwetis mpoheme. ⁷Wagoso utizi kwa tate na ma ndan yako mwako na wagoso uanga ya yako wawagoso ibaya na wajane. ⁸Kuvibea vintu vyangu vitu vyangu vitakatifu na kuichafua sabato yangu. ⁹Wantu wazigao kati yao i kwetia mpohpe na wada uwanga ya mima wagoso ubaya kati yao. ¹⁰Mwazi wa tate ugubulwa ndani yako. wamtukana mnye mchafu ndani yako ukati wa uchafu wakwe. ¹¹Wantu wekugoso hamwe na wavye wehehi yao na wantu wagosoea uchafu wasnu kwamkaza mwanao mwenye wakutukanao waumbuzo kudio binti zatatizo wenye aya yose ya miogoni wenu. ¹²Awa wantu wadoa lushwa kati yenu i kwetia mpohome kudoa faida na kuongeza liba ngingi sana na kuya ivi ne zumbe yahwe ambavyo. ¹³Kauwa! kwa mkonowangu mikono uako yenda iwe faida ambayo wekuigosoavyo msi yesayokua halali n mpohome ye kat yako. ¹⁴Je! moyo wako wenda ugoke mikono yak yenda iwe minyanyi kwa msi ukati mimi mwenye nendaho niushukuhikie? mimi yahwe namba ivi na nenda nidigosoe. ¹⁵Ivyo nenda nikusawanye kati ya mataifa na kuksawanya kati ya si mbaimbai mwe sia inu nenda niuse uchfu kuawa kwako. ¹⁶Ivyo wenda uwe mchafu mwe meso ya mataifa ikabinda wenda umanye kwamba mimi ni yahwe. ¹⁷"Ikabinda ndno da yahwe dikanezea kwamba, ¹⁸"Mwanadamu nyumba ya slaeli itenda takataka kwangu wose watenda masigazo ya shaba na pati na chuma na lisali kati yenu wenda wawe pati na chuma na lisasi kana takatakata ya feza mwe tanuli. ¹⁹Kwaiyo bwana yahwe amba ivi kwakuwa mtenda kana takataka kwaiy kauwa! neda kumikonga mwe gatigati ya mzi wa yelisalemu. ²⁰Kana kukuba feza na shaba chuma lisasi na chuma mwe tanuli ili kukuivigutia moto kulolomoa uwanga yakwe nenda niwayayushe hivyo nenda niwakonge aho na kuvugutisha moto uwanga yakwe ili kuyayusha ivyo nenda niwakonge mwe maya yangu na mbifya yangu na nendaniwaike aho na kuwalolomoa. ²¹Basi nenda niwakonge na kuwavugutia kwa moto wa may yangu ju yenu ivyo basi mwenda mwetiwe kati yakwe. ²²Kana kulolomoa feza mwe tanuli mwendamlolomolwe mwenda mlolomo lwe yahwe nchetia bifya yangu ju yenu! ²³Mbui yayahwe ikanezea amba. ²⁴Mwanadamu mwambie wewe ni sia ambayo nkaizati kusafishwa mkakuna fua msi wa maya! ²⁵Kana yeba ya manabi wakwe katiyahwe kana simba mbuma akahabu maunde wada ugima na kudoa utaji wa samani wagodoa watakufu wangi ndaniyakwe! ²⁶Makuhani wakwe wagoso mhitu na shaia yangu warigea uchafu vintu vyangu vitakatifu nhawadaha kutafautisha kati ya vintu vitakatifu kutafautisha kati ya meso yao kuawa sabato ivy basi nkigwena uchafu kati yao. ²⁷Wakuku wakwe ndani yakwe watenda kana mbwa mbwitu wakahabu maunde yao, wetia mpohome na kubananga ugima ili kupata faida kwa sia ya utizi. ²⁸Manabi wakwe wahakwa nchoka waona maono ya umbea na kutabi umbea na kutabi umbea kwao wambai zumbe yahwe amba ivi ukati yahwe nkazati kugombeka. ²⁹Wantu wasi wawadagamiza kwakukunda kwa nguvu na kuwahoka kwa nuvu na wawasuubu maskini na watashinda na kuwadamiza wageni pasi haki. ³⁰Hivyo nkiondza muntu kuawa kwao enda adahe kuzenga ukanto na ambae ena adahe kugoka mbele yangu mwe kutua kwakwe kwaji ya si basi nkina ndahe kuibananga akini nche kuona muntu. ³¹Ivyo nenda netie maya yangu ju yao menda niwabide kwa moto wa maya yangu na kuika ne zumbe yao uwaga ya mitwi yao wenye ivyo ne zumbe yahwe ambavyo."

Chapter 23

¹Neno dayahwe dikanezea kusema. ²Mwanadamu ne kuwa na wavyee waidi binti wa mmaa yumwe. ³Wawa malaya uko misri mwe kipindi cha ujana wao wawa malaya uko motombo yawa n medama na uteke wa nyato zao za matombo zibanangwa uko. ⁴Mazima yao ni ohola dada uyu ne mku na ohaliba dada mvunawe kisha wakawa wangu na kuvya wana na binti mazima yao me yakamaanisha ivi ohala maama yakwe smaria na oholiba mana yakwe yerusalemu. ⁵Mazima yao ni ohola dada uyune tabia yakwe ya ubagibagi hata yajwe ya wakuwato nekuaho nae, ne akawatamani wapenzi wakwe kwa kuwa washauri na nguvu, ⁶Liwali mwekuvoa wijuana na kwaji ya mafia wakwe, wekuawa mahodari na wagosi wa kuvutia wose ne wakaendesha farasi. ⁷Ivyo akegoso mwenye kama mbagi kagi kwao kwa wantungwa wa ashuru na kegea mwenye uchafu na kia yumwe mwekumta mami hamwe na sanamu zakwe zose. ⁸Kwa kuwa nkekueka tabia zakwe za ubagibagi nyuma ekuaho misri wakati wekuaho waye wakati ne ni wekumvokaho kadodo wakati wekymvokaho, kake na kwa bado. ⁹Kwa ivyo nikamchanganya na wabwanga wakwe mwe mikono ya washuru kwa kuwa ni akawatamani. Wakagoma mae wakawadoa wanawe na binti wakamkoma wavye upanga ukatenda sonu kwa wekumhukumuvyo. ¹⁰Daie ohalibia akayaona aya aki ni akayata mani zaidi za kuwa mbagihabi kuliko dadue. ¹¹Dada yake Oholiba akaliona hili, lakini aliyatamani zaidi na kufanya kama kahaba hata zaidi kuliko dada yake. ¹²Ne akawatamani washuru mabosi a watawala wekuvao nguo za ushawishi ne ni wantu waendesha farasi ne ni ikawa vijana wa kuvutia. ¹³Nikaona uyu kechafua mwenye na ikawa kama kwa wande wose. ¹⁴Akaongeza ubagibagi wakwe zaidi akaona mapicha ya wagosi yekuchorwayo mapicha ya wagosi yekuchorywa mwe ukta michoro ya wakaldayo yekuchorywa na rangi nyenkundu. ¹⁵Wekuvao mikanda mwe viudu vyao vilemba mirefu mwe mitwi yao wose wawa na busubusu da mafisa wa jeshi da waendesha farasi ambao asili yao ni si ya ukaldayo. ¹⁶Hamka ekuwaonaho, akawatani akawatumia ujumbe kwao ukaldayo. Kisha wababeli wakeza wakamuona, wakagona naye visiavyo mpaka wakamsokea. ¹⁷Kisha Wababeli wakaja katika kitanda chake cha tamaa, na walimfanya unajisi kwa uzinzi wao. Kwa kile alichokuwa amekifanya alifanya unajisi, basi akageuka mwenyewe kutoka kwao katika karaha. ¹⁸Kwa zia mbui zakwe mbayambaya roho yangu ukamsokea kama via roho yangu yekumsokeavyo dadie. ¹⁹Kisha kagoso mbui nyinyi za ubagibagi akakumbuka na kutafakari ujana wakwe wakati ekuaho mwe si ya misri. ²⁰Basi akawatamani wapenzi wakwe. ambao sehemu zao za si ziwa kama ia za mphunda na kia, kivyagwacho chawa kama farasi. ²¹Ivi ne ekugosoavyo mbui za somi mwe ujana wakwe wakati wamisri wekupapasaho nyato za matomba yakwe na kuyaminyia matombo ya ujana wakwe. ²²Kwa iyo oholiba bwana yahwe amba ivi kaua ndamikuvuzie wapenzi wako dhidi yako, wada wekuvuzao ndamiwaete kuawa kia upande. ²³Wababeli na wakaldayo wose pekodi shoa na koa ma washuru wose hamwe nao hodari vijana wa kutamanika magavana na mamiri jeshi wose ni mafisa na wantu wose wenye sifa za kuendesha farasi. ²⁴Wandaweze kwako na silaha na kwa magari ya farasi na mikokoteni ya farasi na mikokoteni na bunga ku da wantu ndawapange ngeo mku ngao ndoto na nkofia za chuma ju yako mafasi ya kukuadhibu na wandawaku adhibu kwa mbui zao. ²⁵Kwakuwa mndanike hasira yangu ya wivu ju yako na ndawashughulike na wewe kwa hasira zako na magutwi yako na masinga za yose kwa uoanga wana na binti zako mnda wawadoe na masigazo yose yokwa moto. ²⁶Wandawakuvue mguo zako na kukuhoka mapambo yako yavito. ²⁷Ndamiuse tabia yako ya soni na mbui za ubagi bagi kulawa misri vituhu nkunauwakumbuke kuikumbuka misri vituhu. ²⁸Kwa kuwa bwana yahwe amba ivi, kaua nda niwambie wada wakuchukuawo ikuvuze kwe mkono wa wada ambao kuwavuza. ²⁹Mdamshughulike wose aki kwa chuki wandabade kia kintu wakubade mbwenye mbwenge mbui zak zose za ubagibagi mndamanyike kwa tabia yako. ³⁰Vyagosoka kwako kwa kuwa we kuwa mbagibagi tamoa na vyose ya unajisi kwa sanamu zao. Kutongea sia za dadio ivyo we undauadhibiwe ipasavyo. ³¹Umetembea katika njia za dada yako, hivyo nitaweka kikombe chake cha adhabu kwenye mkono wako. ³²Bwana yahwe amba ivi unda unywe mwe kikombe cha dadio ambacho ni kirefu na kiku undauwe dhihaka na kutawaliwa yekumemavyi kwa kiasi kikuu. ³³Unda uwe mkozi na mwenye huzuni kikombe cha ushangao na ubanasi kikombe cha dadio samaria. ³⁴Undaukinywio mpaka kisie halafu unda ukibonde na kuyatafutamatombo yako kuwa vipande vipande yako kuwa na ivyo ivi ne ambayo bwaha yahwe. ³⁵Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi, 'Kwa sababu umenisahau na kunitupa mbali nyumba ya mgongo wako, basi pia utachukua matokeo ya tabia zako za aibu na matendo ya uasherati.' ³⁶Yahwe akanambia, "Mwanadamu, Je! utamhukumu Ohola na Oholiba? Basi waambie matendo yao ya machukizo, ³⁷kwa kuwa wamefanya uzinzi, na kwa kuwa kuna damu juu ya vichwa vyao. Wamefanya uzinzi na sanamu zao, na wamewaweka hata wana wao kwenye moto, kama chakula cha sanamu zao. ³⁸Kisha waliendelea kufanya hivi kwa ajili yangu: Wamepafanya patakatifu pangu unajisi, na katika siku hiyo hiyo wakainajisi Sabato zangu. ³⁹39Kwa kuwa walipokuwa wamewachinjia watoto wao kwa ajili ya sanamu zao, kisha wakaja hata patakatifu pangu siku hiyo hiyo kupanajisi! Hivyo tazama! Hivi ndivyo walivyofanya kati ya nyumba yangu.

⁴⁰Mmewatuma watu kutoka mbali, ambao wajumbe waliwatuma-sasa tazama. Wakaja kweli, ambao uliojiosha kwa ajili yao, uliweka rangi macho yako, na kujipamba kwa mapambo ya vito. ⁴¹Huko ulikaa kwenye kitanda kizuri na kwenye meza iliyokuwa imepangwa mbele yake ulikuwa umeweka ubani na mafuta yangu⁴²Hivyo sauti za watu zilikuwa zimemzunguka; pamoja na watu wa kila aina, hata walevi waliletwa kutoka jangwani, na wakawavalisha vikuku mikononi mwao na mataji mazuri juu ya vichwa vyao.⁴³Kisha nikasema juu yake aliyekuwa ameonywa kwa uzinzi, 'Sasa watazini pamoja naye, na yeye pamoja nao.'⁴⁴Wakamwingilia na kulala naye kama watu wamwingiliavyo kahaba. Katika njia hii walilala Ohola na Oholiba, waliokuwa wanawake wazinzi. ⁴⁵Lakini watu wenye haki watapitisha hukumu na kuwaadhibu kama wazinzi, na watawaadhibu kwa hukumu kwa wale wamwagao damu, kwa sababu wao ni wazinzi na damu iko mikononi mwao.⁴⁶Hivyo Bwana Yahwe asema hivi: Nitainua kundi la watu juu yao na kuwatoa kuwa kitisho na kuteka nyara. ⁴⁷Kisha hilo kundi la watu litawapiga kwa mawe na kuwakatilia chini kwa panga zao. Watawaua wanao na binti na kuzichoma nyumba zao.⁴⁸Kwa kuwa nitaondoa tabia ya aibu kutoka kwenye nchi na nidhamu wanawake wote hivyo hawatatenda kama makahaba. ⁴⁹Hivyo wataweka tabia yenu ya aibu juu yenu. Mtachukua hatia ya dhambi zenu pamoja na sanamu zenu, na kwa njia hii mtajua yakuwa mimi ni Bwana Yahwe."

Chapter 24

¹Neno la Yahwe likanijia katika mwaka wa nane mwezi wa kumi na siku ya kumi ya mwezi, kusema,
²"Mwanadamu, andika kwa ajili yako jina la hii siku, siku hii sahihi mfalme wa Babeli ameizingira Yerusalamu.
³Basi nena mithali juu ya hii nyumba ya kuasi, fumbo moja. Waambie, 'Bwana Yahwe asema hivi: weka sufuria ya kupikia. Iweke na weka maji kwenye hiyo. ⁴Vikusanye vipande vya chakula ndani yake, kila kipande kizuri-paja na bega-na ijaze kwa mifupa bora. ⁵Chukua kundi bora na jaza mifupa chini yake. Ilete kuchemsha na ipike mifupa ndani yake' Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Ole kwa mji wa damu. Nitakiongeza chungu cha mbao. Weka kuni nyingi na washa moto. Pika nyama vizuri na changanya katika viungo na iacha mifupa iteketee. ⁷Kwa kuwa damu iko kati yake. Ameiweka juu ya jiwe laini; hakuimwaga juu ya nchi kuifunika kwa mavumbi, ⁸hivyo inaleta hasira ya kulipa kisasi. Nimeweka damu yake juu ya jiwe laini ili isifunikwe. ⁹Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Ole kwa mji wa damu. Nitakiongeza chungu cha mbao. ¹⁰Weka kuni nyingi na washa moto. Pika nyama vizuri na changanya katika viungo na acha mifupa iteketee ¹¹Kisha weka chungu kitupu juu ya mkaa, ili kuchemsha na kuchoma shaba yake, hivyo uchafu wake ndani yake itayeyushwa, kutu yake imekula.'
¹²12Amechoka kwa sababu ya kazi ya taabu, lakini kutu yake haitoki kweke kwa moto. ¹³Tabia yako ya aibu iko ndani ya uchafu wako, kwa sababu nimekusafisha, lakini bado hutaweza kuwa msafi. Bado hutakuwa huru kutoka uchafu wako hadi hasira yako itakapotulia kutoka kwako ¹⁴Mimi, Yahwe, nimesema hili, na nitalifanya. Sintotulia wala kupumzika kwa ajili ya hili. Kama njia zako zilivyokuwa, na kama matendo yako, yatakuhukumu! -hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo. ¹⁵Kisha neno la Yahwe likanijia, kusema, ¹⁶"mwanadamu! Tazama, ninachukua tamaa ya macho yako kutoka kwako pamoja na tauni, lakini hutaomboleza wala kulia, na machozi yako hayatatoka. ¹⁷17Utagugumia bila kusikika. Usiendeshe mazishi kwa ajili ya aliyekufa. Funga kilemba chako juu yako na vaa makubazi miguuni pako, lakini usivalishe shela nywele zako au kula mkate wa watu waomboleza kwa ajili ya kuwapoteza wake zao. ¹⁸Hivyo nimeongea na watu asubuhi, na mke wangu amekufa asubuhi. Asubuhi nimefanya kile nilichokuwa nimeambiwa kukifanya. ¹⁹Watu wameniluliza, "Ji! hautatuambia haya mambo yanamaana gani, mambo ambayo unayoyafanya?" ²⁰20Hivyo nimewaambia, "Neno la Yahwe likanijia, kusema, ²¹21'Waambie nyumba ya Israeli, Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Nitapanajisi patakatifu pangu-fahari ya nguvu yenu, mahali panapopendeza macho yenu, na panapotamaniwa na roho zenu, na wana wenu na binti zenu ambao mliowaacha nyuma wataanguka kwa upanga. ²²isha mtafanya hasa kama nilivyofanya: hutafunika nywele za sehemu ya chini za uso, wala kula mkate wa watu wanaomboleza!
²³23Badala yake, vilemba vyenu vitakuwa juu ya vichwa, na makubadhi yenu miguuni mwenu; hutaomboleza wala kulia, kwa kuwa mtayeyuka katika maovu yenu, na kila mtu atagugumia kwa ya ajili ya ndugu yake.
²⁴24Hivyo Ezekieli atakuwa ishara kwenu, kama kila kitu ambacho alichokifanya mtafanya wakati hili litakapokuja. Kisha mtajua yakwamba mimi ni BwanaYahwe!"²⁵²⁶²⁷"Lakini wewe, mwanadamu, siku ambayo nitachukua hekalu lao, ambalo ni furaha yao, kiburi chao, na kile waonacho na kutamani-na wakati nikiwachukua wana wao na binti- 26siku hiyo, mgeni atakuja kwako kukupatia habari! 27Siku hiyo kinywa chako kitafunguliwa kwa huyo mgeni na utaongea-hutakuwa bubu tena. Utakuwa ishara kwao hivyo basi watajua kwamba mimi ni Yahwe

Chapter 25

¹Kisha neno da yahwe dikanegwa kuamba, ' ²Mwanadamu, ika cheni chako kwa wantu wa amoni na uwatabirie. ³Waambie watu wa Amoni, 'Sikiliza neno la Bwana Yahwe. Hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo: Kwa sababu umesema, "Aha!" juu ya patakatifu pangu wakati palipotiwa unajisi, na juu ya nchi ya Israeli wakati ilipokuwa ukiwa, na juu ya nyumba ya Yuda wakati walipoenda utumwani, ⁴kwa hiyo, tazama, nitakupatia kwa watu katika mashariki kama milki yao. Watafanya kambi juu yako na kuweka mahema miongoni mwako. Watakula matunda yako na watakunywa maziwa yako. ⁵Nitamfanya Raba malisho ya ngamia na watu wa Amoni shamba la mifugo. Kisha utajua yakwamba mimi ni Yahwe. ⁶Kwa kuwa Bwana Yahwe asema hivi: Umepigia makofi mikono yako na kupiga chapa miguu yako, na kufurahi pamoja na dharau ndani yako dhidi ya nchi ya Israeli. ⁷Kwa hiyo, tazama! Nitanyoosha mkono wangu na kukupatia kama mateka kwa mataifa. Nitakukatilia mbali kutoka watu na kukuangamiza kutoka miongoni mwa nchi! Nitakuharibu, na utajua yakwamba mimi ni Yahwe. ⁸Bwana Yahwe asema hivi, 'Kwa sababu Moabu na Seiri husema "Tazama! Nyumba ya Yuda ni kama kila taifa jingine." ⁹Kwa hiyo, tazama! ntafungua miteremko ya Moabu, kuanzia kwenye miji yake juu ya mpaka-uzuri wa Beth Yeshimothi, Baal Meoni, na Kiriathaimu- kwa watu wa mashariki waliokuwa juu ya watu wa Amoni. ¹⁰Nitawapatia kama milki ili kwamba watu wa Amoni hawatakumbukwa miongoni mwa mataifa. ¹¹Hivyo nitafanya hukumu juu ya Moabu, na watajua yakwamba mimi ni Yahwe. ¹²Bwana Yahwe asema hivi, Edomu amelipiza kisasi juu ya nyumba ya Yuda na amefanya makosa katika kufanya hivyo. ¹³13Kwa hiyo, Bwana Yahwe asema hivi: Nitaunyoosha mkono wangu juu ya Edomu na kumharibu kila mtu na wanyama huko. Nitawaharibu, sehemu ya ukiwa, kutoka Temani hata Dedani. Wataanguka kwa upanga. ¹⁴Nitaweka kisasi changu juu ya Edomu kwa mkono wa watu wangu Israeli, na watafanya kwa Edomu kulingana na hasira yangu na ghadhabu yangu, na wakitajua kisasi changu-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo. ¹⁵Bwana Yahwe asema hivi, 'Wafilisti wamelipiza kisasi pamoja na uovu na kutoka ndani yao wamejaribu kuiharibu Yuda tena na tena. ¹⁶Basi hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo: Tazam! Nitanyoosha mkono wangu dhidi ya Wafilisti, na nitakalia mbali Wakerethi na kuwaharibu mabaki yaliyobaki karibu na pwani. ¹⁷Kwa kuwa nitalipiza kisasi kikubwa dhidi yao pamoja na matendo ya ghadhabu kubwa ya adhabu, hivyo watajua yakwamba mimi ni Yahwe, nitakapolipiza kisasi juu yao.'"

Chapter 26

¹Hivyo ilikuwa katika mwaka wa kumi na moja, siku ya kwanza ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema, ²"Mwanadamu, kwa sababu Tiro amesema juu ya Yerusalemuu, 'Aha! Malango ya watu waliovunjika! Amenigeukia; Nitajazwa kwa sababu ameharibika.'³Kwa via zumbi yahwe amba ivi kauwa! ni uwanga yako tiro na ndanihagia mavumba yakwe mbai na kungosoa kamaiwe. ⁴Wandawazibanange nkuta za tiro na kuigwisa asii mina yao. ndanihagia mavumbi yakwe mbai na kungosoa kama iwe.⁵Ndawee sehemu ya kuikia nyavu mwe bahai kwa via shamba ivyo ivi ndivyo zumbi yahwe ambavyo na andawe mateka kwa ajii ya mataifa. ⁶Wandee wankwe wekuaho kwe mend wandwachinjwe kwa uhamba na wendawamanye kuwa mimi ni yahwe." Kwa kuwa ivi ne zumbi yahwe ambavyo kauwa kaskazini nanweta nebukadreza mfaume wa babeli mfaume wa wafaume, dhidi ya tiro hamwe wa wafaume dhidi ya tiro na fasi na magari ya fasi hamwe na waendeshaio fasi na wantu wengi. ⁸Ndaawakome wande wako mwe mnda andaike ndima ya boma na kugosoa ulaghai dhidi ya viwabaza yako na na kuzema ngao dhidi yao. ⁹Ndaaike vyombo vya kubomokea dhidi ya viwambaza vyakwe nundavigwe si ya mina yao. ¹⁰Faasi wakwe ndaziwe nyingi kwamba mavumbi yao ndayawagubike viwambaza vyako ndazitikisike kwa mio waendeshaio fasi, magudumu a magari ya fasi wakati endahoengie na magari ya faasi wakati endahoengie malango yako andaengie inga wantu wengavyo kwe mzi amao viwambaza zibomolwa. ¹¹Za faasi zakwe ndazijate nita yako yose ndaawakome wantu wakwe kwa uhamba na nguzo za uwezo wako ndazigwe asii. ¹²Wandawateke nyara utaji wako na biza yekubaigwayo wandawabomoe viwambaza vyakwe na kuzibananga nyumba zako za kifahari maiwe yako mbao zako na nkonoto wendawazase kwe mazi. ¹³Ndanikomeshe sauti ya nyimbi zako sauti vinubi nkaiaisikiwe vituhu. ¹⁴Ndanikugosoe iwe tupu undawe hantu ambaho nyavu ndazisambazwe kuzikausha nkauna uzwingwe vituhu kwa via mini, zumbi yahwe nkisema ivi ne zumbi yahwe amba, ¹⁵Zumbi yahwe neamwamba ivi tiro je visiwa nkavinaizingize kwa sauti kwa kugwa kwako, na hamwe na wendaowaumie kwa jeraha wakati machinjo mabaya yendahoyawe gatigati yako? ¹⁶Ukabinda waku wose wa bahai wendahowase kuawa kwe viti vyao vya enzi na kuhambua nguo zao rasmi na kwasa nguo yeuhambwayo wendawavae wenye kwa kuzingiza wendawekae, wendawavae asi na kuzingiza kia wakati na wandawaogohe kwa sababu yako. ¹⁷Wendawene aomblezo ju yako na kukwamba kuwavivihi wekuae kwekaiwa na anahodha wa mei kabanika mzi matufu neuwa imara sana sasa uawe kwe bahai wadawekao ndani yakwe wageao wasiwasi kuhusu wenye ju ya kia vuntu mwekweka hehi nae. ¹⁸Isasa fukwe ndazingize mwe msi wa kugwa kwako visiwa mwe bahai viogohwa, kwa via kufa. ¹⁹Kwa via zumbi yahwe amba ivi wakati nendahonikugosoe wewe mzi kuwa mkiwa kama mizi mituhu ambayo nkayekalawa, wakati nendahonenu vilindi dhidi yao na wakati mazi mengi yendahoyakugubike. ²⁰Nkabinda ndanikusee asi kuita kwa wantu nyakati za kae, kama watuhu wekuitao asi kwe shimo kwa via ndanikugosoe wekae kwe falme za asi za dunia sababu inu nkunauye na kugooka mwe si ya ambao wa hai. ²¹Ndanite janga kwako, na nkunauwe vituhu milele ukabinda undauondwe ila nknaupatikane miele vituhu ivi nee zumbi yahwe ambaa."

Chapter 27

¹Vituhu mbui ya zumbé yahwe dikanezea kugombeka, ²"Sasa wewe, mwanadamu uoka kuomboleza kuhusiana na tilo, ³Na umhinye muishie kwe malango ya bahai manahoza wa wantu hata visiwa vingi bwana zumbé yahwe agombeka ivi kwako: tilo kugombeka mimi, ni ukamilifu kwe utana." ⁴Mihaka yako iuko kwe moyo wa bahai mazengo yako yakamilisha utana wako. ⁵Wagoso mbao nene na pama kwa mvinje kulawa mwima helmoni wadoa mkangazi kulawa lebanoni kugosoa mwingoti. ⁶Wagoso wmakasia yako kulawa kwe ialo ya bashani, wagoso sitaha zako kwa mbai za mvinje sitaha kitimu na wagoso kwa pembe. ⁷Tanga zako neziwa na langi za kitani kulawa misli ambazo neziwa kama belamu! ⁸Wada wekuwao wakeka sidoni na alvadi ne wawa wavuta makasia wako; wenye busala wa tile newawa ndani yenu; newawa malubani wako. ⁹Mafundistadi wenye uzoefu wa hali ya du kulawa gabeli wamemeza mishono; meli zose za bahai na mabahalia wao zose za bahai na mabahalia wao miongoni mwenu newawa wakawenua manahoza kwa aji ya biashara. ¹⁰Uajemi uya na putu newawa kwe jeshi dako wantu wako wa nkondo waninginiza ngo na chapeo ndani yako; walionyesha utana wako wa nkondo waninginiza ngao na chapeo ndani yako; walionyesha utana wako. ¹¹Wantu wa alvali na hekeli kwe jeshi dako newawa uanga ya nkuta zako wakuzunguka na wantu wa gamadi newawa kwe minala yako. waninginiza uanga ngao zao uanga ya nkuta zako zose zekuzungukuzo! wakaukamilisha utana wako. ¹²Talshishi nekawa ndau wa biasha hamwe naye kwa kuwa wingi wak wa kutoga feza chuma bati na lisasi wagua kutaga biza za biasha. ¹³Yavani, tubali, na mesheki wawataga watumwa na kwe vintu kugosolwa shaba wenua biza zako. ¹⁴Beth togalma wanda falasi falasi gosi na nyumbu kama bizaako. ¹⁵Wantu wa dedani newawa wagoso biasha zako kwe pwani nyingi bizaako neziwa mwemkono wako; watumikia pembe pembeza ndovu na mpingo kama ushulu! ¹⁶Shamu nekawa mchuzi kwe biza zako nyingi wanda zumalidi nguo zenye langi mbaimbai, kitamba kitana lulu na kito chenkundu cha samani kama bizaako. ¹⁷Yuda na di ya oslaeli newawa wagoso biasha hamwe naye wanda ngan kulawa minithi asai, mavutana lihamu kama biza zako. ¹⁸Dameski nekawa mgosoa biasha biza zako zose za utaji mku mno na ya divai ya helboni na sufu ya zahali. ¹⁹Dani na yavani kulawa uzali wakuandaia biza ya chuma chekufulwacho na mdalasini wa mchai ivi vikawa biza yako. ²⁰Dedani nekawa mchuzi kwe nguo ntana za kutandika. ²¹Alabuni na waku wose wa kedali newawa wagosobiashaa hamwe nawe, wakuanda ia wanangoto ngoto gosi na mbuzi. ²²Wagoso biasha ya sheba na lama neweza kukutagia kia aina ya viungo vitana kwe vito vyose vya samani wataga zahabu kwa aji ya bizaako. ²³Halani kane, na adina newawa wagoso biasha hamwe naye hehi na sheba ashulu na kilmadi. ²⁴Awa newawa wachuzi wako mapambo ya soho ya nguo za ulujuani hamwe naye hehi na sheba langi zekubuniwazo na nguo zekuwaza zisafiwa vutana kwe sehemu zako za soko. ²⁵Melikebu za talshishi neziwa misafala ya bizaako! ivyo umea shehna nzito kwe moyo wa bahai! ²⁶Wapiga makasia wako walikuleta kwenye bahari kuu mno; upepo wa mashariki umekuvunja kati yao. ²⁷Utajiri wako, bidhaa, na mizigo ya biashara; wapiga makasia wako na marubani, na waunzi wa meli; wafanya biashara wako wa bidhaa na watu wote wa vita walio ndani yako, na jeshi lako-watazama kwenye kina cha bahari siku ya kuangamia kwako. ²⁸Miji iliyopo kwenye bahari sauti itatetemeka kulia kwa rubani zako; ²⁹Wote wavutao kasia watashuka chini kutoka meli katika zao; wanamaji na marubani wote juu ya bahari watasimama juu ya nchi. ³⁰Kisha watakufanya kusikiliza sauti yao na kulia kwa uchungu; watarusha vumbi juu ya vichwa vyao. Watabingirika katika majivu. ³¹Wanayo mitwi yaulazi kwa aji yako na kwefunga mwenye kwa nuo za magunia na wandawaiye kwa mwio. ³²Wandawakwenye maombolezo ya kuombeza kwa aji yako na kuimba wia wa maombolezo ju yako ni ndai mwe kama tilo ambaye ju yako ni ndai kunyamazishwa kati ya bahai. ³³Wakati biza yako yekuitho ufukweni kulawa kwe bahi iwalizisha wantu wengi kuwatajilisha wantu wengi ku wa dunia wa wingi wa utaji wako mku na biza. ³⁴Lakini wakati weaho vunjwa vunjwa kwa bahali, kwa vindi vya mazi, biza yako na wagoso ndima wako wose kuzama! ³⁵Wose wekao mpwani wakuogoha na wafaume wao kubondwa bondwa kwe kitisho vyeni byao vitetemeka! ³⁶Wagoso biashaa wa meli wa wantu wakuzomea; uwatishio, na nkunauaho vituhu milele."

Chapter 28

¹Ne mbui yayahwe ikanezea ikagombeka, ²Mwanadamu uwambe watawala wa tiro yahwe agombeka ivi moyo wako unakibui! ugombeka mie nu zumbé mungu nondanekae kwe kiti cha miungu kwe moyo wa bahali muntu na nkio zumbé mungu wagosoa moyo wako inga moyo wa zumbé muungu. ³Waafwa kua unaviungo kuliko danieli na kua nkakuna sili yekudunduwayo! ⁴Kwetajisha mwenye hamwe na hekima na umanyi na kwepatia zahabu na hea kwe hazina yako! ⁵Kwa hekima nku na kwabiasha yako kuongeza utaji wako ivyo moyo wako una kibui kwa sababu ya utaji wako. ⁶Kwa iyo zumbé yahwe agombeka ivi kwa kuwa kugosoa moyo wako kama moyo wa mungu. ⁷Kwa iyo nondaniete wageni uwanga yako wantu wa kutisa kulawa mataifa matuhu wondawaete mahamba yao uwanga ya hekima ya tana wako, na wondawauchafwe utana wako. ⁸Wondawakwegae sii hadi kwe tubwi na anda utendwe mzimu kama wekutendwao mzimu kwe bahai. ⁹Je ondaugombeke, mie ni mungu mbele ya cheni cha yuda akukomaye? we ni mwanadamu na nkio mungu na ondauwe kwe mkono wa yuda akujeruhie. ¹⁰Ondautendwe mzimu inga mwesekugewa kumbi kwa mkon wa wageni kwa nkigombeka idi agombeka zumbé yahwe. ¹¹Mbui ya yahwe ikanezea na kugombeka, ¹²Mwanadamu, enua manyanyato kwa aji ya mfaume wa tizo na umwambe zumbé yahwe agombeka ivi kuumbwa mkamifu kumema hekima na ukamifu wa hekima. ¹³Ne ukwe edeni bustani ya mungu kia iwe da samanifunika: akiki, yakuti manjano, almasi, zabarajadi, shohamu, yaspi, yakuti samawi, zumaridi, baharamani, na dhahabu. Ilikuwa siku uliyokuwa umeiumba ambayo walikuwa wameiandaa ¹⁴Ne ni uwanga ya muima mtakatifu wa mungu kama kerubi nkikugea mavuta kwa aji kumlinda mwanadamu ne u mwe gatimwa maiwe ya moto wekuzunguukaho. ¹⁵Ne umwadilifu kwe sia zako kulawa msi wekubwaho mhaka uovu wekuonekaho ndani yako. ¹⁶Kwembokea biashatra yako nku kwa uzaimu ivyo ukagosoa zambi ivyo mungu hae ya muima wa mungu kama yumwe mwekuminajisi na nkikubananga kerubi mlinzi na kukulavya mwe maiwe ya moto. ¹⁷Moyo wako ne una kibui kwa utana wako. kubananga hekima yako kwa sababu ya fahai yako nkikwega si kwe dunia. nkikuika mbele ya wafaume ili wadahe kukuona. ¹⁸Kwa wingi wa zambi na biashao za udanganyifu kuhanajisi hantu mviko basi nkigosoa oto kulawa ndani yako ondaude wewe. nndanikuhitue kwe zeu uwanga ya dunia kwe meso ya wose wakukauawo. ¹⁹Wada wose wakumanyao mwe wantu watetemekao, wantu wa kutisa na nkawawawe ho kae na kae. ²⁰Ne mbui ya zumbé yahwe ikanezea kugombeka, ²¹Mwanadamu hitu cheni chako sidoni na ulavye utabi uwanga yakwe. ²²Gombeka, zumbé yahwe amba ivi kauwa! ni uwanga yako sidoni kwani nenda nitukweze gati yako oyo ni yahwe wakati nikatekeleza mahio utakatifu ndani yako. ²³Nndanigae tauni uwanga yako, kauwa mita yako na wekukomao wondawagwe wakati uhamba wondahoweze uwanga yako, kulawa mpande zose kisha mndamnye kwamba mie ni yahwe. ²⁴Kisha nkakunakuwe na mtemba utungao na maumivu ya miwa kwa aji ya nyumba ya israeli kulawa wose wekuzungukao wada wazarauwa yo wantu wakwe, ivyo wondawamanye kuwa mie ne zumbé yahwe! ²⁵Zumbwe yahwe amba ivi nendahoniwa kusanye nyumba ya israeli kulawa mwe wantu wekuawo wakusanyika, na wakati nekuwatengao miongoni mwao ivyo mataifa yadaha kukawa kisha kugosoa nyumba zao mwe si nondayo ni mwenke mndima wangu yakobo. ²⁶Ne wondawaishi salama ndani yakwe na kuzenga nyumba kuima mizabibu na kweka sala wakati nendahonitekeze uhio sasa wawazarau kulawa sehemu ya kwamba basi wondawamanye ya kwamba mie ne yahwe mungu yao!"

Chapter 29

¹Mwe msi wa kumi mwezi wa kuvui msi wa kumi naumwenga mbui ya yahwe ikanezea kwamba, ²"Mwanadamu ika cheni chako uwanga ya falao mfaume ywa misri avyo unabi na isilaeli yose. ³Gombeka na wambe zumbé yahwe amba ivi kaua! ni uanga yako falao, mfaume ywa misii we zoka ku mwefisa mtoni womba mto wangu ni wangu uwenye nkiugosoa kwa aji yangu mwenye." "Kwa via nonda niki kalabu mwe taya zako na samaki wa mto wako zonda zitozane uanga kuawa mwe mto wako hehi na samaki zose za mto zekutozanazo na magamba yako. ⁵Nnda nkwise si kwe jangwa wewe hamwe na samaki zako zose mnda wowose kuawa he mto unda uwe hemnda we bue nkwa ukubanye waa kwenua nkwa ukubanye wa kwenua nkwa ni kwase enga nkande kwa viumbe hai vya dunia na wadege we angani. ⁶Nee wose wekaa misi ndiho wamanye kua mie ni yahwe kwa via wawa muanzi wa kutegemewa hata mwe nyumba ya isilaeli. ⁷Aho ndiho wa kutoze kwa mkono wao, ubondeka na kutatua mawanga yao na aho ndiho wefundishe kuhusu wewe kobondeka na kusababisha mjundi kwese kuwa imala. ⁸Kwa iyo zumbé yahwe emba ivi kaua! nda niете hamba uanga yako ndaa ni wasenge senge mwanadamu na mnyama hae na wewe. ⁹Sii ya msii inda iwe mwe ukiwa na jangwa ne ndiho wamanye kua mimi ni yahwe kwa via zintu da kutisa digambeka unu mto ni wangu kwa via nkiugosoa mimi. ¹⁰Kaua! ni wewe na mto wako, kwa iyo nda nii avye sii ya misi kwe ukiwa na jangwa kuawa migdolihata sewene na mihaka ya kushi. ¹¹nka kuna kuwe na jato da muntu kwemboka wa jato da mnyama poli ndio wemboke nka kuno kuwe na wekazi kwa ,dawa mnyaka alubaini. ¹²Nnda ni gosoe misii kuwa mkiwa mwe sii zekubanangwazo, na mizi yakwe na yekumwe yesayokutumika inula iwe na ukiwa kwa mnyaka alubaini nda ni isawanye misi kwe mataifa yekumwe, nda niwadadaize mwe si mbaimbai. ¹³Kwa via wavuze yahwe kaumba ivi kihea cha myaka alubai nda nikube misi kwe kihea cha myaka hadi mkoa wa kumwe wada wekusawanyikao. ¹⁴Nda i wavuzewageni wa Misri na kuwarudisha hata mkoa wa Pathrosi, hata kwenye nchi ya asili yao. Kisha huko watakuwa ufalme wa chini. ¹⁵Unda uwesi ya ufaume na nkuma wenuke vituhu uanga ya mnda ni wakunguze na nkawa na watawale vituhu uanga ya mataifa. ¹⁶Wamisii nkawana wawe chambuso kwa aji ya imani nyumba ya israeli bada yakwe wonda wawe kumbusa da uovu isilaeli waugosoa wekuhitukiaho misi kwa ji ya msada ne ndiho wamanye kuwa mimi ni zumbé yahwe." ¹⁷Mwe mwaka wa mfungute msi wa bosi mwezi ida mbui ya yahwe ikamwezea ikamba. ¹⁸Mwanadamu nebukadreza mfaume ywa babeli kainda jeshi dakwe kugosoa ndima umongwa na kia wega digosolwa maigafi akawa aho yeye na jeshi dakwe akawa aho yeye na jeshi dakwe nkawe kuhokea maiho kuawa tilo kwa ndima ngumu ekubindayo. ¹⁹Kwa iyo zumbé mungu amba ivi kana nawenka nebukadreza si ya misi mfaume wa babeli, onda adoe utaji wakwe kuziteka nyala miliki zakwe na kudia yose ndio abuiye uko nee ndiyo maiho ya jeshi dakwe. ²⁰Nkipata si ya misi enga mshahaa wka aji ya dima wekunigoesoyayo. nee zumbé yahwa ambavyo. ²¹Msi uo nondo nchipushe mpembe kwa aji ya nyumba ya isilaeli nonda nikunde utamuie naz ili wamanye kuwa mimi ni yahwe."

Chapter 30

¹Taguso da yahwe dikanezea damba. ²Muntu avya unabi wambe zumbé yahwe amba ivi makiwa simbo ibuwa musí uwo." Musí ³u hehi musí u hehi kwa ajii ya yahwe wenda uwe musí wa maangwi kisingi cha uwahi kwa ajii ya mataifa. ⁴Kuawa aho upanga wenda ukangize misri na uko kwenda kuwe na sumuzi kai mwe kushi kisingi wakomao wantu wendaho wagwe wedaho wagwe uko misri wadao utaji na kisingi misingi yakwe yezaho kubanangwa. ⁵Kushi putu na ludi na wageni wose hamwe na wantu wa nyumba ya uwosi wose wenda wakomwe ni upanga. ⁶Yahwe amba ivi naho wada wayebmizayo misri wenda wagwe na kibuí na nkani zakwe chenda migdoli kubwa sewene asikani ywao wenda wagwiswe ni upanga ivi nee zumbé yahwe ambavyo. ⁷Wenda watise woga mwegati ya si zekwaswazo, na mizi yao yenda iwe mwe mizi yose yekubanikayo. ⁸Nee wezaho kumanya hambu miye ne yahwe nezahokugeya moto mwe mosri kisigi wembizi wakwe wezahi kudagamizwe. ⁹Mwe ueo musí yenda ilawe he meso yangu mwe meli yeze intise kushi yekwekayo mpheho, na kwenda kuwe na sumizi kai mwe awo kumwe mwe msi wa kudagamizwa misri kwa viya kauwa! hehi. ¹⁰Zumbé yawe amba ivi nenda niwaheze wantu wa misri kwa mkono wa nebukadreza mfaume ywa babeli. ¹¹Yee mwenye hamwe na titimo dakwe na yeye hamwe matu ya mataifa yenda yaetwe yaidagamaizwe wenda watambika si wenda si hamwe na wantu wekufawo. ¹²Nenda nihituwe iwe si nkavu naho nenda nitage si kwe ikono ya wantu wabagibagi nenda nige ukiwa si vyiose vyekume mavyo umo kwe mkono wa wageni miye yahwe kigombeka. ¹³Zumbé yahwe amba ivi nenda nibanange vizu naho, nenda niviheze vizu vya ufyosi vya nofu nkakuna kuwe na mku mwe misri naho nenda nige matu mwesi ya misri. ¹⁴Nkabinda nenda nige dathrosi ukiwa na kuika moto uko soami, nenda nike viungo vya uahimwe no. ¹⁵Kwaviya nenda netiye maya yangu uwanga ya sini, gwegwe da misri na kuwadumuwa dumuwa wantu wa mataifa. ¹⁶Nkabinda nenda nike moto mwe misri sini yenda yengiwe sa nku no yenda itwiike na nofu yenda itowane na wanku kiyo musí. ¹⁷Wabwanga mwe oni na pi-besethi wenda wasivye na uoanga na mizi yao yenda yegalwe utumwa. ¹⁸Uko tapanesi musiwenda uhituke kiyo nendaho nibonde gwato da misri uo na kbuwi na nkani zise chenda kisiye kwenda kuwe na zunde dikamgumbika na wande wa uko wenda wegalwe utumwa. ¹⁹Nenda nike vya uahi mwe misri ne wezaho kumanya miye ne yahwe."²⁰Nee mwe mwaka wa kumi na uwem mwe mwezi wa bosí musí wafungate ya mwezi uda uwosi wa yahwe ukanezea wamba, ²¹"Muntu nkiubonda mkono wa farao mfauem ywa misri kauwa! nkawo kufungwa ema kufungwa kwa tamba da bengeji uhne hambu utitima kutoza uoanga. ²²Kwaiyo zumbé yahwe amba ivi kauwa, miye ni uwanga ya farao mfaume ywa misri kwaviyo nenda muibonde nkomo wakwe, wose yuda mkai ayuda mwe kubondeka nenda niubente upanga wangu ulawe mwe mkono wakwe. ²³Nkabinda nenda nisavabye misri mwe mataifa na kuwasawanya kwe si mbaimbai. ²⁴Nenda miugue mkon wa mfaume ywa babeli a kuvuwika uoanga wangu mwe mkono wakwe midahe kuibonda mikono ya farao enda azingize hemeso ya mfaume ya babeli avye mgumiye inga wa mntu mwenda kufa. ²⁵Kwaviya nenda ninyoshe mikon ya mfaume ywa babeli aho mkono wa farao wendaho ugwe ne wendaho wamanye hambu miye ni yahwe nedaho niuwike uoanga wangu mwe mkono wa mfaume ywa babeli, kwaviya enda aisavangiye si ya misr kwa uwo. ²⁶Kwaiyo nenda nisawanye mwe mataifa kwemwe na kuyasawanya kwe si mbaimbai ne wezaho kumanyo hambí miye ne yahwe."

Chapter 31

¹Ikabinda yatenda mwaka wa kumi na mwenga kwe mwezi wa ntantu siku ya bosi ya mwezi ida mbui ya yahwe ikanezea na kugombeka. ²"Mwanadamu uwambe falo mfaume wa msli na wantu wakwe wamzungukao mwe uku wako je wee u inga ndai?"³Kauwa! ashulu neeiwa mwelezi mwe lebanoni hamwe na matambi yakwe matana yaavyavyo kivui mwe mzitu na miefu kimo na matambi yagosa kilele na miefu kwa kimo na matambi yagosa kilele cha mti wakwe. ⁴Mazi mangi yaugosoa kuwa muefu mazi yasi yautenda uwe mkuu. ⁵Kimo chakwe kiku kiwa zaidi kuiko miti mituhu ypse mwe mnda na matambi kwe miti yose mwe munda kimo ya ji ya mangi yekuwaho yakakukwa. ⁶Kia mdege ywa mbiguni kagosoa sasa kwe matambi ukati kia kiumbe hai che mwe mnda kivya mwana si ya tamb mataifa mangi yose yeka si ya kivui cghakwe. ⁷Kwa kuwa uwa utana mwe uku wakwe na kimo na matambi yakwe kwa kuwa mazinda yakwe ne iwa mwe mazi mangi. ⁸Mielezi mwe bostani ya mungu nkayekudaha kuwa sawa nayo nkakuna mwenamo mwe moti ya mivinje yekufananyo atambi yakwe na miti ya miamoli nkayekudana kuwa miti ya miamoli nkayekudaha kuwa sawa na mani yakwe ya mungu wekuwao unga uwo kwe utana wakwe. ⁹Nkiugosoa kuwa mtana hamwe na matambi yakwe mangi na miti yose ya edeni yekuayo kwe bostani ya mungu iwonea gia. ¹⁰Kwa iyo zumbe yahwe akagombeka ivi kwa sibabu iwa miefu kwa kina kina naho ikika kilele chakwe gatigato ya matambi yakwemoyo wakwe wenua kwa sibabu ya ulefu wakwe. ¹¹Nkiuika mwe mikono ya yeye mwenye udahi wa mataifa kuishuhuikia kuigana na yada maovu astahiliyo nkiugusa. ¹²Wageni wekuwao wakagohwa wa mataifa yose waidumuiya ha kuieka ife matami yakwe yagwa kwe mima na makono yose, na matambi yagwa kwe mito yose ya sii. ikabinda mataifa yose uanga ya si wakalwa chongoi kuawa si ya vivui na kuhauka wakambada. ¹³Wadege wa angani wendawahumwize kwe zina da mti wekugwao na na kia mnyama wamwe mnda endaeze kwe matambi yakwe. ¹⁴Inuilawia ili hasekuwa na miti mituhu yendayoihande hehi na mazi yenda yagoe mani yakwe nkakuna miti mwe kina ichowose na mazi yendayoihue mwe kina icho wose walavigwa kufa si ya si mwena mwana wa kibinadamu hamwe na wada waseae sii. ¹⁵Zumbe yahwe amba ivi mwe misi ukato mkangazi wekuseeaho nkieta masininiko mwe dunia nki yagumbika mazi ya si uanga yakwe nikayavuza mazi ya bahai nkifingiza mazi makuku nikaeta masininiko hata lebanoni kwa aji yakwe ivy miyi yose ya mwemnda ikasiminika kwa sibabu yakwe. ¹⁶Nkieta kisingiza kwe matafa kwa sauti ya kugwa kwake ukati nendaho nimwase ahosi mpaka kuzimu na wada wekuitao si mwe tumbwi ivyo nkigea myo i ya edeni yose mwe mpande zose za si inu ne iwa isaguliwa na miti yekuayo bola ya lebanoni miti yekunywayo mazi. ¹⁷Kwa kuwa newaita zii pua hamwe nayo hata kuzimu kwa wada wekuwao wacomwa kwa uhamba kuwa na jeshi dakwe imala, yada malaifa yekuayo yakeaka mwe kivui chakwe. ¹⁸Kufanana na ndai? ivi mwe utukufu na uku kati ya mti wa edeni? kwa kuwa wendauszwe si hamwe na miti ya edeni mpande zose ne za dunia mwenamo mwe wesaokutinywa wendawekae hawe na wantu wakwe ivi ne zumbe yahwe agombekavyo."

Chapter 32

¹Akawaho mwe mwezi wa kumi na mbi wa mwaka wa kumi na mbi msi wa kwanza wa mwezi ida mui ya yahwe ikagombeka, ²"Mwanadamu emua maombolezo kuhusu farao mfalem wa msii mwambe we nieng simba mdodo mwe mataifa mia zintu engu zintu da kutisa wawa kwe mazi wayachafua mazi kwa iundu yakona kuyachafua mazi yao. ³Zumbe yahwe agombeka ivi basi nendaniutandaze wavu wangu uwanga yako mwe kusanyiko da wantu wangi na wenda wawenue uwanga mwe wovuwangu. ⁴Nendanikubade mwe si nendanikwase kwe munda na kugosoa ndege wose uko uwanga wafue kwako; saya wanyama wose wekao uwanga ya si wenda wegoswe na wewe. ⁵Kwa kuwa nitaiweka nyama yako juu ya milima, na nitayajaza mabonde kwa funza wako waliokufa. ⁶Kisha nitamwaga damu yako juu ya milima, na vitanda vya kijito vitajazwa kwa damu yako. ⁷Akawaho nendaho kukuzimisha wazigubika mbingu na kugea kiza nyota zakwe, nadigubika zua kwa mazunde na mwezi nkauna uavye nuu yakwe kiyo. ⁸Uongozi wa mbiguni nendanike kiza uwanga yakwe na nedanike kiza uwanga ya si ivi ne agombeka zumbe yahwe. ⁹Ivyo nendaniitishie mioyo ya wantu wangi mwe si ambao nkuwamanya wakati nendahomiete uhusu ubanasi miongoni mwa mataifa miongoni mwa si ambaznkwekuzimanya. ¹⁰Wendawadangae wantu wngi kuhusiana na weye wafalme wao wenda wazingize kwa woga kuhusiana na weye nendaho niutukise uhamba wangu mbele yao kia wakati yumwe endazingize chambuso yako mwe msi wa kugwa kwako. ¹¹Kwavia zumbe agombeka uhamba wa mfalem wa babeli wendaweze kwako. ¹²Nendaniwagosoe wanti wako kwa uhamba wa mashuja ia shuja ni kutia mataifa awa mashuja wendawatekeze kibuo na kugagamiza wantu wakwe wose. ¹³Kwa via nendanibanange mifugo yose kuawa hehi na mazi magi na mudi wa minti nkuma utibie wala kwato za wanyama nkaziyatibua. ¹⁴Nkawaho nehanigosoe mazi yao yatwiye na kugosoa mito yao kiguka engu mavuta ivi ne agombekavyo zumbe yahwe. ¹⁵Nee nendahonigose si ys misu mpaumo yekwe tengayo ne si yekupungukiwayo na vintu vimwemezayo ne nednaho niwashambulie wekao wakwe wenda wamanye kwamba miye ne yahwe. ¹⁶Kwendakuwe maombolezo wande wa mataifa wendawaombolezo uwanga yakwe wendawaombolezo kwa moso kwa wantu wkwe wose wendawaombolezo ivine zumbe yahwe agpmbekavyo." ¹⁷Kisha ikawa katika mwaka wa kumi na mbili, siku ya kumi na tano ya mwezi, lile neno la Yahwe likanijia, kusema, ¹⁸"Mwanadamu, omboleza kwa ajili watu wa misri na walete chini-yeye na binti za mataifa mashuhuri-hata chini ya dunia pamoja na wale walioshuka chini kwenye shimo. ¹⁹Je! wewe ni mzuri zaidi kuliko mtu mwingine yeyote? Nenda chini na lala chini pamoja na wasiotahiriwa. ²⁰Wataanguka miongoni mwao waliokuwa wameuawa kwa upanga. Upanga ulikuwa umewekwa! Alikuwa amepatiwa upanga; watamkamata na watu wake. ²¹hodai wa wankondo mwe sheoli endagombeie kuhusu misu na wambuya wakwe wasea hanusi wendagome hamwe na wesao kugwoswa hamwe na wada wekuwao wacomwa kwa uhamba. ²²Ashuru yuki hamwe a zumwezuwme dakwe makabui yakwe yamzunguka wose wakoma kwa uhauba. ²³Wada ambao makabui yao yaikwa kwa kufiswa kwe mashimo yeuko hamwe na zumwezuwme dakwe makabui yakwe yamzunguka wose ne wacomwa wekugwao kwa uhaluba wada wekuatao woga mwe si ya ambao nai wagima. ²⁴Elamu yuko hamwe na wantu wakwe wose makabui yakwe yamzunguka wose newacomwa wada wekukomwa hata sehemu ya chini kabisa ya dunia, waliowatia hofu juu ya nchi ya walio hai na wale waliobeba aibu yao wenyewe, pamoja na walwao kwa uahamba wekuseyao sii hamwe na wada wekuweayo si mwe shimo. ²⁵Wamwikia usazi kwa aji ya elamu na wantu wakwe wose gatigati ya wachiujaji kabui dakwe dimtunguka wose nkawzati kugwisa kusengwa vuipandwe uhai. Hivyo wamechukua aibu yao wenyewe, pamoja na wale washukao kwenye shimo miongoni mwa wote mba chambaso wawaeta mashujaa waseyao laifa kwe shimo elau yu mwa wada wekuwao wacomwa. ²⁶Mesheki tubali wakwe wose wauko! makabai yao yawazunguka wose nkawazati kugwisa wacomwa kwa uhamba ahambuso waeta utisho mwe si ya ambao ni wagima. ²⁷Wesekugona hamwe na mashuja wekugwao na wesao kugwisa wekuseyao kwa sheoli hamwe silaha zao zise za ukonfo si ya mitwi yao na maovu mwe mavuha yao kwa bvia ne wawa fishio kwa washuja kwesi ya kwesi ya wekuwai wagima. ²⁸Basi wee misii, wendaubondeke gatigati ya wesakugwiswa! wenda ugome hehi uao wekuwo wasengwa vipande vipande lwa uhamba. ²⁹Edomu yuko na wafalem na vingozi wakwe wose he waikwa kwe udahi wao hamwa wada wekukomwao kwa uhamba hamwe na meso kuigiwsa wagoma hamwe nawada wekuseeyao kwe shimo. ³⁰Waku wa kaskazini wauko wose na wasidoni wose waseya si hamwe na o wekuwao wasengwa vipande wawa na nguvu na kuwagosoa watukuhu waogohe haumwe na wada wekusangwao vipande vipande haumwa ja ao waito kwe shimo. ³¹Farao endaone na kuoata faraja kudi dakwe Nendamwike engu utishio wangu mwe si ya ambao ni wagima mia endawe kagomezwa si gatiagi ³²wesakugwiswa miongoni mwa ada wekusangwao vipadnwekusengwa vipande vipande kwa uhamba farao jeshi dakwe dose ivi ne zumbe yahwe agombekavyo. yose ivi ve zumbe yahwe agombekavyoe lkwa uhamba farao na makundi yakwe

Chapter 33

¹Akaawaaho neno da yahwe dikanegaa kutamuia. ²"Mwanadamu gombeka ivi kwa wantu wako wambe nondaha niete uhamba uwanga ya si akabinda wantu wa iyo si uwanga ntu yomwe kuawa miongon mwao na kutenda awe mngoji ywao. ³Akauaho kwa uahmba kana weg uwaha ya si na atoe taumbeta kuwanya wantu! ⁴Kana wantu wakategeza sauti ya taumbeta mliakisi kutegega na kana uhamba ukaga na kuwakoma akabinda npome ya kia yumwe uwanga ya mtwi wakwe mwenye. ⁵Kana mntu akategega sauti ya taumbeta na nkekutegega npoe yakwe i uwanga yakwa mwa kana akatenga onda akonye maisgha yakwe mwenye. ⁶Iya kana mngoji akaona uhamba wega mia kana nkakuta taumbeta na matokea kwaba wanti kudoo akafa ya mntu yoyose akabinda yuda mntu akafa jwa gambi yakwe mwenye mia nonda nikunda npome yakwe kuawa mngoji. ⁷Sasa wewe mwenye mwandamu nkikutenda kuwa mngoji kwa aji ya nyumba ya israeli wonda usikia mbi kuawa mwe kanwa changu na uwahaga badala yangu. ⁸Kana nkamwamia mntu baya manasi hakika wonda uge mia kwe gambi yakwe mia nonda nikunde mpome yakwe kuawa mkono wako! ⁹Mia wewe kana ukamhamaga mbanasi kuhau inu sia ivyi baso adaja kuya kuawa iyo awaho onda aya kwa gambi yakwe mia wewe mwenye woda uwe wonda uwe kuhonga maisha yako. ¹⁰Wamwikia usazi kwa aji ya elamu na wantu wakwe wose gatigati ya wachiujaji kabui dakwe dimtunguka wose nkawzati kugwisa kusengwa vuipandwe uhahai. ¹¹Hivyo wamechukua aibu yao wenyewe, pamoja na wale washukao kwenye shimo miongoni mwa wote mba chambaso wawaeta mashujaa waseyao laifa kwe shimo elau yu mwa wada wekuwao wacomwa inyumba ga israeli? ¹²Wadege wa angani wendawahumwize kwe zina da mti wekugwao na na kia mnyama wamwe mnda endaeze kwe matambi yakwe. ¹³Inuilawia ili hasekuwa na miti mituhu yendayoihande hehi na mazi yenda yagoe mani yakwe nkakuna miti mwe kina ichowose na mazi yendayoibue mwe kina icho wose walavigwa kufa si ya si mwana mwana wa kibinadamu hamwe na wada waseae sii aji ya ubanasi ekugosoa. ¹⁴Ashuru yuki hamwe a zumwezuwme dakwe makabui yakwe yamzunguka wose wakoma kwa uhauba. ¹⁵Wada ambao makabui yao yaikwa kwa kufiswa kwe mashimo yeuko hamwe na zumwezumwe dakwe makabui yakwe yamzunguka wose ne wacomwa wekugwao kwa uhaluba wada wekuatao woga mwe si ya ambao nai wagima. ¹⁶Zambi ekuzogosoago nkgina gikumbukwe kwa ajiyakwe kagospa halali na haki na vyio inda aishi hakika! ¹⁷Farao endaone na kuoata faraja kudi dakwe ¹⁸Nendamwike enga utishio wangu mwe si ya ambao ni wagima mia endawe kagomezwa si gatiagi ¹⁹wesakugwiswa miongoni mwa ada wekusangwao vipadnwekusengwa vipande vipande kwa uhamba ²⁰farao jeshi dakwe dose ivi ne zumbe yahwe agombekavyo. yose ivi ve zumbe yahwe agombekavyoe lkwa uhamba farao na makundi yakwe ²¹Kana mntu akategega sauti ya taumbeta na nkekutegega npoe yakwe i uwanga yakwa mwa kana akatenga onda akonye maisgha yakwe mwenye. ²²Iya kana mngoji akaona uhamba wega mia kana nkakuta taumbeta na matokea kwaba wanti kudoo akafa ya mntu yoyose akabinda yuda mntu akafa jwa gambi yakwe mwenye mia nonda nikunda npome yakwe kuawa mngoji. ²³"Mwanadamu tanili zidi ya waisi wa izilaeli avya unabi uwambe bwana yahwe agombeka ivi kwa waisi ole kwa wa izialei waeshao wenye je! waisi ukawapaswa kudilinda bunda? ²⁴Mwada mafungu yaunonayo na mwehama sufu mwawachnja wakunonao nkamkuwaisha misi yose. ²⁵Mwada npome na mwegunia meso yenu kigu akabinda mwagetia npome ga wantu je! mna hakika wa kuimiliki inu si? ²⁶Mwategemea uhamba wenu namgosoa mbui ga ubanasi kia mntu kammajisi mvywa mwehehi ywake je! kwe mwonda mukiiki sii? ²⁷Ivo basi wewe mwanadamu wantu ywako wagombeka mbui ya hehi na ukanto na mwango ya numba na kia yomwe amigana na mwagwo ge neno da nabi dekuwad kwa yahwe. ²⁸Walio katika ngome na mapango watakufa kwa tauni. Kisha nitairudisha nchi kwenye ukiwa na tishio, na kiburi cha uwezo wake kitakoma, kwa kuwa milima ya Israeli itakuwa jangwa, na hakutakuwa na mtu yeyote atakayewapitia. ²⁹Hivyo watajua kwamba mimi ni Yahwe, nitakapoifanya nchi ukiwa na tishio kwa sababu ya machukizo yote waliyoyafanya. ³⁰Ivo wantu ywangu wonda wge kwako watendayvo m gako mia myoyo yao ugiam kwa gaida yao. ³¹Ivo basi wewe mwanadamu wantu ywako wagombeka mbui ya hehi na ukanto na mwango ya numba na kia yomwe amigana na mwagwo ge neno da nabi dekuwad kwa yahwe! ³²Akawaho mbu ya yahwe ikamwezea kugombeka, "Mwanadamu tanili zidi ya waisi wa izilaeli avya unabi uwambe bwana yahwe agombeka ivi kwa waisi ole kwa wa izialei waeshao wenye je! waisi ukawapaswa kudilinda bunda? ³³Mwada mafungu yaunonayo na mwehama sufu mwawachnja wakunonao nkamkuwaisha misi yose

Chapter 34

¹Akawaho mbu ya yahwe ikamwezea kugombeka, ²"Mwanadamu tanili zidi ya waisi wa izilaeli avya unabi uwambe bwana yahwe agombeka ivi kwa waisi ole kwa wa izialei waeshao wenye je! waisi ukawapaswa kudilinda bunda? ³Mwada mafungu yaunonayo na mwehama sufu mwawachnja wakunonao nkamkuwaisha misi yose. ⁴Akawaho mbu ya yahwe ikamwezea kugombeka, ⁵"Mwanadamu tanili zidi ya waisi wa izilaeli avya unabi uwambe bwana yahwe agombeka ivi kwa waisi ole kwa wa izialei waeshao wenye je! waisi ukawapaswa kudilinda bunda? ⁶Mwada mafungu yaunonayo na mwehama sufu mwawachnja wakunonao nkamkuwaisha misi yose. ⁷Kwa iyo waisi tegeezani mbui ya yahwe. ⁸Kna nekavyo ivi ne bwana yahwe agombekavo kwa sabu bunda dangu diwa mateka nankande kwa aji ya wanyama mwe minda kwasababu nkahena na mui yeyose akini waisi weisa wenye na nkawekuisa bunda dangu. ⁹Kwa iy waisi, na tegezeni mbui ya yahwe: ¹⁰Bwana yahwe agobeka ivi kaua! ni uanga ya waisi na indanidilindwe bunda dangu ;kuawa mwe mkon wakwe wa waisi nkawanawaise wenye vituhu kwakuwa nindaniduse bunda dangu kuawa mwe iom yao, ili hambwe bunda dangu disekua nkande kwa aji yao vituhu. ¹¹Kwa iy waisi, na tegezeni mbui ya yahwe: Bwana yahwe agobeka ivi kaua! ni uanga ya waisi na indanidilindwe bunda dangu ¹²;kuawa mwe mkon wakwe wa waisi nkawanawaise wenye vituhu kwakuwa nindaniduse bunda dangu kuawa mwe iom yao, ¹³ili hambwe bunda dangu disekua nkande kwa aji yao vituhu uanga mwe si yao indanidike kwe maisio uanga ya npande za mima ya izilael hehi na nkongo na mwe kia akazi mwe sii. ¹⁴Nindaniwaike kwe maisio yedi uanga ya izialeli indaiwe mpamo ya maisio yao wandawagone asi uko mwe npamo ntana kwa ajimaiso, mwe maisio mangi na wandawaise uanga ya mima ya izilaeli. ¹⁵Mie mwenye nindniwaise ngoto wangu n mie mwenye nindaniwagoneze asi ibindio bwana yahwe. ¹⁶Agobekavyo nindaniwaondeze wekwagao nindaniwavuze wekuguuswao indaniwafunge wekubondeko na wenye nguvu nindaniwabanange nindaniwaise kwa haki. ¹⁷Nindaniwaike kwe maisio yedi uanga ya izialeli indaiwe mpamo ya maisio yao wandawagone asi uko mwe npamo ntana kwa ajimaiso, mwe maisio mangi na wandawaise uanga ya mima ya izilaeli. ¹⁸Mie mwenye nindniwaise ngoto wangu n mie mwenye nindaniwagoneze asi ibindio bwana yahwe. ¹⁹Agobekavyo nindaniwaondeze wekwagao nindaniwavuze wekuguuswao indaniwafunge wekubondeko na wenye nguvu nindaniwabanange nindaniwaise kwa haki. ²⁰Kwa iyo bwana yahq awamba ivi kaua! nie mwenye nindanihukuru gati ya wanene na wekukondao, ²¹Kwa kua muwasukuma kwa ubavu weyu namawenga na kuwatoa 'kwa hembe wazaifu wose kwa mahembe yenu hadi muwasangue hae kuawa kwe sii. ²²Nindanidiokoe bunda dangu na nkawanawawe mateka vituhu na indanihukumu gati ya ngoy umwe na mtuhu. Nindanike uanga yao muisi yumwe mndima wangu daudi anda chuge, ²³Andawaise andawe muisi wao. ²⁴Kwa kua mie yahwe nindaniwe zumbé mungu wao, mndima wangu daudi andawe mku gati yao mie yahwe nkigobeka ivi. ²⁵Nindanidiokoe bunda dangu na nkawanawawe mateka vituhu na indanihukumu gati ya ngoy umwe na mtuhu. Nindanike uanga yao muisi yumwe mndima wangu daudi anda chuge, ²⁶Andawaise andawe muisi wao. Kwa kua mie yahwe nindaniwe zumbé mungu wao, mndima wangu daudi andawe mku gati yao mie yahwe nkigobeka ivi akawaho ya mi ya tanga indaivyae matunda yakwe na si indaishinkdw kuvya matnda yakwe. ²⁷ngoto wangu wandawawe alam mwe si yao akawaho wandawamanye hambwe mie ni yahwe ukati nindanizuitue ukombozi za nkongwa na ukati nindahmwalinge kaw kwe mkono wa ada wekuwatumikishao. ²⁸Nindanidiokoe bunda dangu na nkawanawawe mateka vituhu na indanihukumu gati ya ngoy umwe na mtuhu. Nindanike uanga yao muisi yumwe mndima wangu daudi anda chuge, ²⁹Andawaise andawe muisi wao. Kwa kua mie yahwe nindaniwe zumbé mungu wao, mndima wangu daudi andawe mku gati yao mie yahwe nkigo. ³⁰Akawaho uanda wamanye hambwe mie yahwe zumbé mungu wao, ni hamwe nao n wantu wangu nyumba ya izilaeli ivi ndio bwana zumbé mungu agobekavyo. ³¹Kwa kua nywinywi ni ngoto wangu bunda da maisio yangu wenu ivi ndio bwana zumbé munu agobekavyo."

Chapter 35

¹Akanamba mbui ya zombe yahwe ikamwezea kugomeka. ²"Mwanadamu ika cheni chako uanga ya mwima seili na tabili zidi yakwe. ³Uihivye bwana zombe yahwe ugombeka ivi kauwa ni ju yako mwima seili nindaniutoe kwa mkono wangu na kukugosoa ukiwa na tishio. ⁴Nindanibanange mizi yenu na wewe mwenye undauwe ukiwa akabinda unda unanye kuwa mi ni zombe yahwe. ⁵Kwa kuwa mimi ni zombe yahwe adui kwa awantu na wangu israeli msi wose na kwa uwa kuwalavyo kwe mikon wose na kwa kuwa kuwalavyo yao wakati mikono ya uhamba wakati wa mateso uku wakwe. ⁶Kwa iyo kama nekavyo ivi ne bwana zombe yahwe agobekavyo nindaniandae kwa aji ya phome na mphome na kufulia kwa kuwa kwekuifya mphome mphome indaikutonge. ⁷Nindaniugsoe kama nekavyo ivi ne bwana zombe yahwe agobekavyo nindaniandae kulawa uko ueuose embokayu na auyae vituhu. ⁸Nikabinda nindanimemeze mima kwa wantu wao wekufao wima yako na makongo na mifeji wada wekukomwao kwa uhamba wandawagwe kati yao. ⁹Ninddakugosoe nkiwa daima mizi yako nkainayekaiwe na wantu kakini nindamanye kuwa mimi ni zombe yahwe. ¹⁰Nindaniugsoe kama nekavyo ivi ne bwana zombe yahwe agobekavyo nindaniandae kulawa uko ueuose embokayu na auyae vituhu. ¹¹Nikabinda nindanimemeze mima kwa wantu wao wekufao wima yako na makongo na mifeji wada wekukomwao kwa uhamba wandawagwe kati yao. Ninddakugosoe nkiwa daima mizi yako nkainayekaiwe na wantu kakini nindamanye kuwa mimi ni zombe yahwe ¹²Ivyo undaumanye kuwa mimi i zombe yahwe nkiyategeza makutano yako yose wekugombekavyo zidi ya mima ya iseali wekugombekaho wabanangwa walwavigwa kwetu tiwade. ¹³Nanyi mwekutukuza tu yangu kwa kia mwekukigombekacho na muonea mbui ju yangu na kuyategeza yose. ¹⁴Bwana zombe yahwe agombeka ivi nindanikugosoe ukiwa wakati dunisa ngima indaitamiwe. ¹⁵Kama via ufulahivyo ju ya ulisi wa wantu wa israeli kwa kuwa ukiwa wakwe neivyo kwa kuwa ukiwa wakwe neivyo nindavyonikugosoe undauwe akabinda wandawamanye kuwa mimi ni zombe yahwe"

Chapter 36

¹Na we mwanadamu otea mima ya isilaeli ba ambe mima ya isilaeli itengebezezni mbui yahwe. ²Zumbe yahwe agombeka mnku kagombeka kuheses nywinywi eeu na hantu ha uanga ha kae hatenda iki yetu. ³Kwa iyo oeta na ugombele zumbe yahwe ama ivi kwa sibabu ya ukiwa wenu na kwa siababu ya mashambauzi miki ya mataifa matuhu mwambiwa wa mimo yao watamwiao na masinizo ya wantu. ⁴Kwa hiyo, milima ya Israeli, sikilizeni neno la Bwana Yahwe: Bwana Yahwe asema hivi kwa milima na vilima, mifereji ya maji na mabonde, mahali palipoharibika kuwa ukiwa na miji iliyoachwa ambayo imetekwa nyara na kutokuwa huru kwa kutaniwa na mataifa yaliyowazunguka- ⁵kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Hakika nimeongea katika moto wa hasira yangu juu ya mataifa meningine, juu ya Edemu na wote waliochukua nchi yangu kwa ajili yao wenyewe kama milki, dhidi ya wale walikuwa na furaha yote katika mioyo yao na dharau katika roho zao, kama walivyoitwaa nchi yangu kwamba wangeweza kudai nchi za malisho kwa ajili yao. ⁶Kwa hiyo, tabiri kwa nchi ya Israeli na sema kwa milima na vilima, hata kwenye mifereji na mabonde, Bwana Yahwe asema hivi: Tazama! Katika ghadhabu yangu na hasira yangu nasema hivi kwa sababu mmechukua fedheha za mataifa. ⁷Kwaiyo zumbe yahwe amba ivi mimi mwenye ndanenu mkono wangu kweisa kwamba mataifa yamizungukayo minga yondayawenuie soni yao wenye. ⁸Nwa nywinywi mia ya isilaeli mndamchipue matambi na kuvya matunde kwa aji ya wantu wangu isilaeli kwa kua ndawauye kwenu. ⁹Mana kua niaha kwa aji yenu na kuwadoea kwa fazi ndauimw a kuhandwa mbeyu. ¹⁰Ivyo nndaniwagenyeze juya mima yenu wantu mwe nyumba ya isilaeli yose mizi ndayoke na ehubanangwaho kuzengwa. ¹¹Nindanigenyeze wantu na wanyama mima ili kwamba wagenye ns kuvyaa nikabinda nndaniwatende mwekae inga mwekuwavyo kae kwa kua mwamany ya kua mie n yahwe. ¹²N'nda niwaete wantu wantu wangu israeli kwend ju yenu wndwakumiki nan'dawe ulisi wao, na nkunasibabishe vituhu ens wao kumbwa mzimu. ¹³Zumbe yahwe gombeka ivi kwa sibabu wakwamba we wada wantu na wan wa si yako waumbwa mzimu. ¹⁴Kwa iyo nkunawade wantuwangu vituhu na nkunaditende vituhu taifa dako kweyayata fie zao ivi ne zumbe yahwe agombekavyo. ¹⁵Wa nkimamkuluhusu kutegeza soni za mataifa vituhu soni dako vituhu kutenda taifa dako kugwa ivi ne zumbe yahwe agombekavyo. ¹⁶Akawaaho mu ya yahwe ikanezea ikamba, ¹⁷Mwanadamu ukati nyumba ya isileli wekwekaiyaho si ya, wenajisi kwa sia zao na ugoi wao. sia zao ne zuwa inga uchama wa hezi ya mnye mbe yagu. ¹⁸Ivyo watwanya mweao yangu uanga yao kwa ajiya mphome wekwetiayo uanga ya si na kwa aji ya uchama wa ivyo vizu vyao. ¹⁹Akawaaho mu ya yahwe ikanezea ikamba, ²⁰Mwanadamu ukati nyumba ya isileli wekwekaiyaho si ya, wenajisi kwa sia zao na ugoi wao. sia zao ne zuwa inga uchama wa hezi ya mnye mbe yagu. ²¹Ivyo watwanya mweao yangu uanga yao kwa ajiya mphome wekwetiayo uanga ya si na kwa aji ya uchama wa ivyo vizu vyao. ²²kwa io wambie nyumba ya isilaeli zumbe yahwe amba ivi nkigosoa aya kwa aji yenu nyumba ya isilaeli akini zina dangu wekuditukanado mweayo mataifa kia mphao mwekuiaho. ²³Kwa kua nndaniditende zina dangu ku kuwa takatifu mwekudikanando mweayo mataifa gatigati ya mataofa mditukna nweay kawaho nataifa ndawamanye kua mie nyahwe ini ne agombekavyo zumbe yahwe agombekavo ukat ndihoone ati ni takatifu. ²⁴Nondaniwadoe kuawa mataifa na kuwakonga kuawa kia sii, na n'daniwaete hata si yenu. ²⁵Akaawaho nndaninyunyize mazi matana uanga yenu i muwe wasafi kuawa kwe uchama wose na ndaniwasunte kuawa vizuu vyenu. ²⁶Nndanimyenke mo mhya na loho mphya mwe mphamo zenu za ndan na ndaniuavye moyo wa iwe kuawa mwenyama zenu kwa kua ndanimyenke moyo wa nyama. ²⁷N'ndanike loho yangu ndani yenu na kuwatemda mdahe kwenda mwe shai azangu na kuika kuaha kwangu ivyo n;ndamzigosoe. ²⁸Akawaho ndamwekae /mwe si nekuwenkayo baba zenu ndamuwe wantu wangu nami ndaniwe zumbe mungu yenu. ²⁹Nndanimyenke mo mhya na loho mphya mwe mphamo zenu za ndan na ndaniuavye moyo wa iwe kuawa mwenyama zenu kwa kua ndanimyenke moyo wa nyama. ³⁰N'ndanike loho yangu ndani yenu na kuwatemda mdahe kwenda mwe shai azangu na kuika kuaha kwangu ivyo n;ndamzigosoe. ³¹Akawaho ndamwekae /mwe si nekuwenkayo baba zenu ndamuwe wantu wangu nami ndaniwe zumbe mungu yenu ³²Nkigosoa idi kwa aji yenu ivi ne zumbe yahwe agobekavyo imanyike kwenu ivyo mtahayali na kugwina nisoni kwa sibabu ya sia zenu nyumba ya isilaeli. ³³Zumbe yahwe agombeka ivi mwe msi nekuwangazao kuawa kwe uovu wenu wose nndaniwatende mizi yekawa na kuzizenga ntendeo zeku banangwazo. ³⁴Kwa kua ndamume si yekubananga hadi ndihoieneke nkayokubanika mbele za meso ya wose webokao hehi. ³⁵Nkigosoa idi kwa aji yenu ivi ne zumbe yahwe agobekavyo imanyike kwenu ivyo mtahayali na kugwina nisoni kwa sibabu ya sia zenu nyumba ya isilaeli. ³⁶Zumbe yahwe agombeka ivi mwe msi nekuwangazao kuawa kwe uovu wenu wose nndaniwatende mizi yekawa na kuzizenga ntendeo zeku banangwazo. Kwa kua ndamume si yekubananga hadi ndihoieneke nkayokubanika mbele za meso ya wose webokao hehi ³⁷Zumbe yahwe agombeka ivi mwe msi nekuwangazao kuawa kwe uovu wenu wose

ndaniwatende mizi yekawa na kuzizenga ntendeo zeku banangwazo kana bunga sa wantu.³⁸Kana bunga dekunegwando ivyo ivi yondaibnangwe mabunga ya wantu na wondawamanye kwa mie niyahwe."

Chapter 37

¹Ukawawaho mntu tabi ziki ya goyu ba uandwe zumbé mungu gombeka ivi kauwa ni mhitu nawe gogu mku ya mesheku na tubali. ²Nondanikuhitue na kukuongoza, nikukwze uwanga kuawa hae kaskazini na kuera hata mima ya israeli. ³Kisha nindaniufunge uta wako uwe mkono wao wa kunoso na kugoswa mahosa kugwa kuawa kwe mkono wako wa kudiiya⁴Akabinda akanamba, 'Tabi aya mavuha na uyabe manika yekukugutuayo itegezeni bui ya yahwe. ⁵Bwana yahwe agombeka ivi mwe aya maruba kaua nihei na kuika mphuzi ju yenu nanywi ndamuishi. ⁶Nnda mikie mishioa na kueta nyama mwenu ndahe kuishi mkabnda mndamanye ati mie yahwe⁷Ivyo nkiaya unabi inga nekuavyo nkiamuiwa nkitabi kaua sauti ikeza yekuayo na zingizo na ikabinda avuha yakekonga hamwe mavuha uanga ya mavuha. ⁸Nikakaua kumbe mishipa ne iuna na nyama ne yawa uanga na babu dikaigubika mia nkahouwa na mphuzi ju yakoo. ⁹Akabinda yahwe akanamba itabie mphumzi tabi mwandamu na uyambe mphuzi bwana yahwe amba iv mbhuuzi yavya mphepo nne, na mphuzi ya awa iyvo wadaha kwekaa⁹Ivyo nkitabi nekwaguwavyo; mphu,zi ikaweza na wakaeka ikabinda wakagoka kwa miundu yao, jeshi dimwe ku sana. a hamwe mavuha uanga ya mavuha. Nikakaua kumbe mishipa ne iuna na nyama ne yawa uanga na babu dikaigubika mia nkahouwa na mphuzi ju yakoo. ¹⁰Akabinda yahwe akanamba itabie mphumzi tabi mwandamu na uyambe mphuzi bwana yahwe amba iv mbhuuzi yavya mphepo nne, na mphuzi ya awa iyvo wadaha kwekaa¹¹Ivyo nkitabi nekwaguwavyo; mphu,zi ikaweza na wakaeka ikabinda wakagoka kwa miundu yao, jeshi dimwe ku sana. a hamwe mavuha uanga ya mavuha. Nikakaua kumbe mishipa ne iuna na nyama ne yawa uanga na babu dikaigubika mia nkahouwa na mphuzi ju yakoo. ¹²Akabinda yahwe akanamba itabie mphumzi tabi mwandamu na uyambe mphuzi bwana yahwe amba iv mbhuuzi yavya mphepo nne, na mphuzi ya awa iyvo wadaha kwekaa¹³Mkabinda mndamanye uanga na babu dikaigubika mia nkahouwa na mphuzi ju yakoo. Akabinda yahwe akanamba itabie mphumzi tabi ¹⁴mwandamu na uyambe mphuzi bwana yahwe amba iv mbhuuzi yavya mphepo nne, na mphuzi ya awa iyvo wadaha kwekaa¹⁵Nnda nike loho yangu mwenu na mondamuishi ndamitende ¹⁶mhumize mwesi yenu mondahomanye ati mie niyahwe nagombeka na ndaniyagosoe ay ivi ne bwana yahwe agombekavyo. ¹⁷Zbinda mbuiya yahwe ikaneza ikagobaeka. Isasa we, mwanadamu doa gnonda mwenga kwa aji yak n uigonde kwa aji ya yuda na kwa aji ya wantu wa israeli weziwe ngoda ntuhu igonde uanga ya wantu wa isilaeli weziwe¹⁸Nnda nike loho yangu mwenu na mondamuishi ndamitende mhumize mwesi yenu mondahomanye ati ¹⁹mie niyahwe nagombeka na ndaniyagosoe ay ivi ne bwana yahwe agombekavyo. ²⁰Zbinda mbuiya yahwe ikaneza ikagobaeka. Isasa we, mwanadamu doa gnonda mwenga kwa aji yak n uigonde kwa aji ya yuda na kwa aji ya wantu wa israeli weziwe ngoda ntuhu igonde uanga ya wantu wa isilaeli weziwe²¹Uwambie 'hbwana wawe taufa dimwe mwe si uanga ya ima ya isilaeli na kondauwe namfaume yumwe inga mfaume ywao wose a nkawana wawe mataifa maidi vituhu nkawana wapangane we falme mbi vituhu. ²²U/wambie bwana yahwe agombeka ivi kaua! nehehi na kwadoa mataifa wekuitao nda niwakonge kuawa zi zeku zungukazo nandaniaete kwe si yao. ²³Wakabinda nkawana wegee najisi vituhu kwa vizu yvao mbui zo zikimzo zo aho nda wawe wantu wangi nami ndani we zumbé uungu ywao. ²⁴Waete wose hamwe mwe ngata mwenga i watende kintu kimwe mwe mkono wako. ²⁵Ukati wantu wako ndiho wakwambie na kugombeka je! nkunautambie izi mbui zako zina mana yani?²⁶Nnda nike kiaga chs mheho hamwe nda kiwe kiaga cha milele nao bdaniwake b kuwtendak na kuhaika hantu hangu gatigati yao milele. ²⁷Masikani yangu yonda yawe hamwe na wo, nda niwe zumbé mungu ywao naho ndauwe wantu wangu. ²⁸Ukawa aho amataifa wondawamanye ati mie yahwe nekuwanegao isilaeli ykati hantu hangu hatakatifu hondaho hawe gatigati yao milele."

Chapter 38

¹Mkono wa yahwe ne uwanga yangu na akaniaya ²kwa loho ya bwana yesu ne anikasi gatigat i ya kongo, dekuado dimewa manika. ³Akinda akantenda nomboke gatigati yao kuzunguka mphande zose kaua mangi yawa mwendo kongo! nee yakuguta mno. ⁴Akabinda akanamba, 'Tabi aya mavuha na uyabe manika yekukugutuayo itegezeni bui ya yahwe. ⁵Bwana yahwe agombeka ivi mwe aya maruba kaua nihei na kuika mphuzi ju yenu nanywi ndamuishi. ⁶Nnda mikie mishioa na kueta nyama mwenu ndahe kuishi mkabnda mndamanye ati mie yahwe. ⁷Ivyo nkiaya unabi inga nekuavyo nkiamuiwa nkitabi kaua sauti ikeza yekuayo na zingizo na ikabinda avuha yakekonga hamwe mavuha uanga ya mavuha. ⁸Nikakaua kumbe mishipa ne iuna na nyama ne yawa uanga na babu dikaigubika mia nkahouwa na mphuzi ju yakoo. ⁹Akabinda yahwe akanamba itabie mphumzi tabi mwandamu na uyambe mphuzi bwana yahwe amba iv mbhuuzi yavya mphepo nne, na mphuzi ya awa iyvo wadaha kwekaa. ¹⁰Ivya nkitabi nekwaguwavyo; mphuzi ikaweza na wakaeka ikabinda wakagoka kwa miundu yao, jeshi dimwe ku sana. a ¹¹hamwe mavuha uanga ya mavuha. ⁸Nikakaua kumbe mishipa ne iuna na nyama ne yawa uanga na babu dikaigubika mia nkahouwa na mphuzi ju yakoo. ¹²Akabinda yahwe akanamba itabie mphumzi tabi mwandamu na uyambe mphuzi bwana yahwe amba iv mbhuuzi yavya mphepo nne, na mphuzi ya awa iyvo wadaha kwekaa. ¹³Mkabinda mndamanye uanga na babu dikaigubika mia nkahouwa na mphuzi ju yakoo. ¹²Akabinda yahwe akanamba itabie mphumzi tabi mwandamu na uyambe mphuzi bwana yahwe amba iv mbhuuzi yavya mphepo nne, na mphuzi ya awa iyvo wadaha kwekaa. ¹⁴Nnda niki loho yangu mwenu na mondamuishi ndamitende mhumize mwesi yenu mondahomanye ati mie niyahwe nagombeka na ¹⁵ndaniyagosoe ay ivi ne bwana yahwe agombekavyo. ¹⁶Zbinda mbuiya yahwe ikaneza ikagobaeka. Isasa we, mwanadamu doa gnonda mwenga kwa aji yak n uigonde kwa aji ya yuda na kwa aji ya wantu wa israeli weziwe ngoda ntuhu igonde uanga ya wantu wa isilaeli weziwe. ¹⁷Waete wose hamwe mwe ngata mwenga i watende kintu kimwe mwe mkono wako. ¹⁸Ukati wantu wako ndiho wakwambie na kugombeka je! nkunautambie izi mbui zako zina mana yani? ¹⁹Ukabindan.uwambme bwana yahwe agomneka ivi kaua! nkiwa kidoa yambi za israeli yusufu weziwe na kudunyanyika nao mpaka kwe tab da yuda ili watende tambi dimwe wonda watende kintu kimwe mwe mikono yangu. ²⁰Toza we mkoni wako na matambi wekugondayo mbele ya meso yao. ²¹Uwambie 'hbwana wawe taufa dimwe mwe si uanga ya ima ya isilaeli na kondauwe namfaume yumwe inga mfaume ywao wose a nkawana wawe mataifa maidi vituhu nkawana wapangane we falme mbi vituhu. ²²Uwambie bwana yahwe agombeka ivi kaua! nehehi na kwadoa mataifa wekuitao nda niwakonge kuawa zi zeku zungukazo nandaniaete kwe si yao. ²³Wakabinda nkawana wegee najisi vituhu kwa vizu yvao mbui zo zikimzo zo aho nda wawe wantu wangi nami ndani we zumbe uungu ywao

Chapter 39

¹Ukawawaho mntu tabi ziki ya goyu ba uandwe zumbe mungu gombeka ivi kauwa ni mhitu nawe gogu mku ya mesheku na tubali. ²Nondanikuhitue na kukuongoza, nikukwe uwanga kuawa hae kaskazini na kuera hata mima ya israeli. ³Kisha nindaniufunge uta wako uwe mkono wao wa kunoso na kugoswa mahosa kugwa kuawa kwe mkono wako wa kudiiya. ⁴Wondaugwe uwanga ya mima ya israeli we na jeshi dako dose na asika na wanyama wapolini nendaniwenke ndenge mbua na wanyama wa polini wa mweinda kwa aji ya nkande. ⁵Wonda ugwe uwanga ya mima ya israeli wewe na jeshi dako dose na masikai na wanyama wa polini wa mweminda kwa aji ya nkande. ⁶Naho nenda negae moto uwanga ya magoya na kwa wada wekao sama uwanga ya mpwani na wonda wamanye kwamba mie ni zumbe mungu. ⁷Kwa aji nonda nidigosowe zina dangu zina takatifu mwe wantu wangu israeli na nkina nuhusu vituhu zina dangu takatifu ditunwe mataifa wonda wamanye inga mie ni zumbe mungu mtakatifu mwe israeli. ⁸Kauwa! siku yeza na yonda idoe nasfi ivi ne zumbe m;unu ambavyo. ⁹Ao wekao mwe mizi ya israeli wonda wawe chongoi wondawatumie kinyama kugimba moto na kugosoa moto na ku chona ngo ndodo ngao ku uta mahosa kwa mda wa siku mpungate. ¹⁰Nlawana wakube nkuni kuawa kwe inda wa kusenga miti kuawa kwe mizitu kwa ajii ya nyala wondawazoke izo kiyama wonda wawadoe nyala ivi nee zumbe mungu ambavyo. ¹¹Kisha yonaiwe mwew siku iyo ambavo nonda nigosowe hantu uko kwa aji ya gogu kaui da israeli wantambo wategemea kwemboka uko wonda uramzike gogu hamwe na kundi dakwe dose wonda wembole vasi da hamoni gogu. ¹²Kwa mda wa siku mpungate nyumba ya israeli yondaitagwe ili kuingaza sii. ¹³Kwa aji wantu a si inu wondawatagwe yomda iwe siku ya ukumbukwa kwao wakati nondahorugimbikwe ivi neivyo zumbe mungu ambavyo. ¹⁴Kisha watawateua watu kuendelea kwenda kwenye nchi, kuwatafuta wale waliokuwa wakisafiri, lakini waliokufa na miili yao kubaki juu ya uso wa nchi, ili kwamba waweze kuwazika, kwa ajili ya kusafisha nchi. Katika siku ya mwisho ya mwezi wa saba wataanza kutafuta. ¹⁵Kama hawa watu wapitao kwenye nchi, watakapoona mfupa wowote wa binadamu, wataweka alama kwa huo, hadi wachimba kaburi watakapokuja na kuizika katika bonde la Hamoni Gogu. ¹⁶Kutakuwa na mji huko unaitwa Hamona. Wataitakasa nchi kwa njia hii. ¹⁷Kwa wose mntu zumbe mungu agombeka ivi wambie wadege wose wenye mawawa na wanya wose wa polini mwe minda kubani hamwe na mweze kubaini kuawa ambo mie mwenye nigosoayo kwa ai yake mvio mu uwanga ya nyama na kunya npome. ¹⁸Mwonda mde nyama namahpda na kunywa mpohome ya waku wa dunia wondauwe ngoto wagosi wana wanene mwe basheni. ¹⁹Kisha mwonda mde mavta hata kulizika kwenu mwonda npye mpome mpaka mkolwe inu yondaiwe mviko nondao uchinjie yenu. ²⁰Mwondamwegute kwe meza yangu hamwe na fasi, magari ya fasi shuja na kiya mntu wa nkondo inu ne zube mungu ekugombekavyo. ²¹Nonda ni uike utukufu wangu gati ya mataifa na mataifa yose yondayaone kuaha kwangu nioneshe na mono wangu nkiukia uwanga yao. ²²Nyumba ya israeli yondaimanye kwamba mie ni zumbe mungu wao kuawa iyo siku na kuendeya. ²³Mataifa yonda yamanye inga nyumba ya israeli waoa wekusamizwako kwa ji yao udhalimu wao wa knisaliti iyvo nafisa cheni changu kwao. ²⁴Nkiwagoseya kwa aji ya sama yao na zambi zao nondahoniwe nkifisa cheni chnagu kwao. ²⁵Kwa hiyo Bwana Yahwe asema hivi: Sasa nitawarudisha watu wa Yakobo, na kuwa na huruma juu ya nyumba yote ya Israeli, wakati nitakapoona wivu kwa ajili ya jina langu. ²⁶Kisha watabeba aibu yao na uhaini mkubwa walio nihaini. Watayasahau haya yote watakapopumzika katika nchi yao katika usalama, wala hakuna mtu atakaye waogofya. ²⁷Wakati nitakapokuwa nimewarudisha kutoka kwa watu na kuwakusanya kutoka kwenye nchi za maadui zao, nitajionyesha mimi mwenyewe kuwa mtakatifu kwenye uso wa mataifa mengi. ²⁸Kisha watajua kwamba mimi ni Yahwe Mungu wao, kwa kuwa nimewapeleka utumwani kati ya mataifa, lakini kisha nitawakusanya kuwarudisha hata nchi yao. Sitamuacha hata mmoja wao kati ya mataifa. ²⁹Sitawaficha uso wangu kwao wakati nitakapomwaga Roho wangu katika nyumba ya Israeli-hivi ndivyo Bwana Yahwe asemavyo."

Chapter 40

¹Kwe mwaka na shano wa kusamizwa kwetu aho bosi mwe mwaka siku ya kumi ya mwezi kwe mwaka wa kumi na ne aho mzi wekudoigwaho mwaba kunui iyoiyo aho mzi wekudoigwaho uwangwa yangu akanidoda uko. ²Kwe maono ya mungu akanieta kubua si ya nikaeli akanieta kuhumwiza uanga mwe kiamuima ulehao sana uoande kwe maono kusini ne kukakauia mazengo ya nai. ³Naho akanieta uko kaua kuwa na muntu! yako naho tegeza magutwi yako uhitue hanu ili nidahe kukugubuiya aya wewe avya habai izilaeli. ⁴Kuwa na ukanto wekuwao uzunguka phambo za hekau ulefu wa kihimu cha mwami kwe mkono wa zika iuwa zila niwenga na kehimo kifumba cha mkono ulefu akauhima ukantu uwa kihimo umwe ulefu. ⁵Kuwa na ukanto wekuwao uzunguka phambo za hekau ulefu wa kihimu cha mwami kwe mkono wa zika iuwa zila niwenga na kehimo kifumba cha mkono ulefu akauhima ukantu uwa kihimo umwe ulefu. ⁶Naho akaita mwango wa hehalu wekuwao ukaia mashaiki akakuwa ngazi na kuhima kizingiti cha muavyo mwanzi umwe uoana. ⁷VYumba bya kuinda kia mwanzi umwe ulefu wa mwanzi umwe uoana kuwa na zila shano kwe via vyumba vidi na kizingiti cha mwango wa hekalu hehi na tawa da hekalu kiwa mwami umwa uteano. ⁸Akahima tawa da mwaango uwa mwanzi umwe uteaho. ⁹Akahima tawa da mwango diwa mwanzi umwe ute kuita ahosi yekutozeezavyo iwa zila mbi uoana inu iwa tawa da mwango kuita kwe panga uwa na kihimo kiakia. ¹⁰Kuwa na vyumba vitatu kwa kuinda mpaahamo zose za munago wa mashaiki na yose yawa na kihimo kia na ukanto wekuwao wepanga uwa na kihimo kia kia. ¹¹Naho yuda muntu ahakima upana na sia ya muango ya kwengia zikia naho akahima ulefu wa sia muango wa kwengia zila kuni na ntatu. ¹²Akahima ukanto weuwao ukwa vyumba zila mwenga ulefu vyumba vihimwa zilaa mtandatu kia upande. ¹³Naho akahima lango da sia kuawa kwe chuo cha chumba kimwe kuitia chumba kituhu zilaa ishi shano mwango wa kwengia chumba kimwe kuitia kitahu zila ishilni shano kulawa mwango wa kwengia chumba cha bosi kuitia xja kaidi. ¹⁴Aho akaima ukanto wekuwao uita kwe vyuba vya kuinde zila sitini eufa kahima kwa hae tawa da mwango. ¹⁵Mwanyo na kwengia kuawa mele kuita mtuhu wa tawa da kihe yekuwayo yavugakwa kuita kwe nyuba na nguzi zakwe kwe miango kuzugukakose vyeivyo zose za ngubai na kia che kitozeeza kiwa kihambwa na itende. ¹⁶Naho ugo muntu akanieta kubua ua wa chongoi we hekalu kuwa na vyumba na kuwa na kibaruba bwe ua hamwe na vyuba saasini bada kibamba. ¹⁷Naho ugo muntu akanieta kubua ua wa chongoi we hekalu kuwa na vyumba na kuwa na kibaruba bwe ua hamwe na vyuba saasini bada kibamba. ¹⁸Kibamba ikaita uanga kubua mpahamo za mungu iki kiwa kibamba cha ahosi ¹⁹Naho uyo muntu akahima hae kuawa he muango wa asi kubua kvango wa ngumbai iwa zila mwenga uoande wa mashaiki vikaigama na mpaham ya kaskazini. ²⁰Naho akahima na upana a mwaango wekuwao mphaamo ya kasikazini kwe ua wa chogoi. ²¹Kuwa na vyumba vitatu mphande bawawango nku zilaa hamsini uoana wose mazila ishini na shano upana. ²²Madiisha yakwe tawa vyumba na mintende viwa hehi na mwango ukauao mashaiki ngazi saba kukwea uanga kata kwe tawa dakwe. ²³Kuwa na mwango kwe ua wa ngumbai mbele kuitia mashiki uyo muntu kaima kuawa mwango umwe mpaka mwango mtuhu zila mia mwenga hae. ²⁴Naho uyo nunytiu akanieta rupaka he mwango wa kuvengia kusini na yanti wakwe na tawa vihimwa kuigana mwango mtunu wa se. ²⁵Kauwa ba madisha yekuvugwalwayo kwe lango ka sia na tawa dakwe sa wa mwango yekusangolwa uanga na zila ishini na shano upana. ²⁶Kuwa na ngazi saba kubua kwe mwango na matawa yakwe naho kuwa na nuntende yekusongolwayo uanga ya zia kant mphamo zose. ²⁷Kuwa na nuwango wa ua nyumbai pande na kusini na yuda muntu akahima kuawa iyo mingao kusini? zila mia kwenga hae. ²⁸²⁹Nah uy unutu akanioa akanieta uani kwa nyumbai kehi mawangu wakwe wekuwawo wo sa via miango ³⁰mtuhu.Vyumba vyake, kuta, na matao vilipimwa sawa kama malango mengine; kulikuwa na madirisha kuzunguka matao yote. ³¹Lango la ndani na matao yake yalipimwa dhira hamsini urefu na dhira ishirini na tano upana Idi tawa dikaiua ua wa chongoi hamwe na mintende yekwekwayo uanga na kan zakwe na ngazi nnane kukwea. ³²Kisha yule mtu akanieta hata kwenye ua wa ndani karibu na njia ya kaskazini na kulipima lango, ambalo lilikuwa na vipimo sawa kama malango mengine. ³³Vyumba vyake, kuta, na matawa yalikuwa na kipima sawa kama cha malango, na kulikuwa na madirisha pande zote. Laango la ndani na matawa yake yalikuwa dhira hamsini urefu na dhira ishirini na tano upana. ³⁴Matawa yake yalielekea nje ya ua; ilikuwa na mitende pande zote za hiyo na ngazi nane za kuupandia. ³⁵Kisha huyo mtu akanieta hata lango la kaskazini na kulipima; likapimwa vivyo hivyo kama malango mengine. ³⁶Vyumba vyake, kuta, na ukumbi vilipimwa sawa na malango mengine, na kulikuwa na madirisha pande zote. Njia ya lango na matao yake yalipimwa dhira hamsini urefu na upana dhira ishirini na tano. ³⁷Tatawa lake lalielekea ua wa nje; ilikuwa na mitende pande zote za huo na ngazi nane kuupandia. ³⁸Kuwa na chumba kimwe na muango heh na kia muango wa ngmbai hanu ne wekusuntiaho sadaka za kutekeza. ³⁹Kuwa na meza mbi kia mphana ya ukumbi uko kafa kuteketezwa yekuchinjwaho naho ya zabi na kafa a hafia. ⁴⁰Hehi na mneza ne nphan zose heni na mwango wakachinja wanyama uanga ya zeza mnane. ⁴¹Kuwa na meza ne

za maiwe yekusongowa kwa aji ya kaja ya kuteletezwa zila mwenga unusu ulefu mwenga unusu upana na imo zika mwenga uanga yakwe waika via hwamwe wekuavyo wachinjia.⁴² Kulikuwa na meza nne za mawe yaliyochongwa kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, dhira a moja na nusu urefu, dhira a moja na nusu upana, na kimo dhira a moja.⁴³ Juu yake waliweka vyombo pamoja ambavyo walivichinjia sadaka za kuteketezwa kwa ajili ya sadaka. Kulabu mbili ujazo wa kiganja urefu uliokuwa umeunganishwa katika ua pande zote, na nyama ya matoleo ilikuwa imewekwa juu ya meza.⁴⁴ Karibu na lango la ndani, katika ua wa ndani, kulikuwa na vyumba vya waimbaji. Moja ya hivi vyumba kilikuwa upande wa kaskazini, na kingine kusini.⁴⁵ Kisha yule mtu akanambia, "Hiki chumba kinachoelekea kusini ni kwa ajili ya makuhani walio zamu katika hekalu."⁴⁶ Chumba kilichoelekea kaskazini kilikuwa kwa ajili ya makuhani waliokuwa zamu kwenye madhabahu. Hawa ni wana wa Sadoki ambaye huja humkaribia Yahwe kumtumikia; ambao ni miongoni mwa wana wa Lawi."⁴⁷ Kisha akaupima ule ua-dhira a mia moja urefu na dhira a mia moja upana mraba, pamoja na madhabahu mbele ya nyumba.⁴⁸ Kisha yule mtu akanileta hata kwenye varanda ya nyumba na kupima mwimo wa milango yake-ilikuwa dhira a tano unene upande huu. Njia ya kuingilia yenyewe ilikuwa dhira a kumi na nne, na kuta pande zote za huo zilikuwa dhira a tatu upana.⁴⁹ Urefu wa ukumbi ulikuwa dhira a ishirini, na upana wake ulikuwa dhira a kumi na moja. Kulikuwa na ngazi zilizokuwa zimepanda juu na nguzo zilizokuwa zimesimama pande zote za huo

Chapter 41

¹Akanieta hantu hatakatifu hekaluni na mihi zila sita upana nhando zose. ²Upana wa kwengua uwa kumi ukanto kia upande zila shano kia upande ahaho yuda muntu akaima uku wa hantu hatakatifu alubaini upana ulefu zila ishini upano. ³Akaho yuda muntu akaita mpaka hantu hatakatifu sana na kuihima mihimu ya malawi ya zila mbi ukanto mpahme zose ziwa zila mpungute. ⁴Akaho akaihima ulefu wa yuba zila ishini upana wakwe zila hata mbele wa ukumbi wa hekalu akubinda akanamba hanu ne hantu hatakatifu sana. ⁵Akano yuda akahima nkandua za nyumba ziwa zilaa sita unene, upana kia upande wa chumba kuzunguka nyumba zilaa nne upana. ⁶Kuwa na phande za vyumba chumba kimwe uanga ya kituhu saasini kuwa na kibao kiavizacho mwe ukanto kuzunguka ukanto wa nyumba kwambiza nhande zose za vyumba kwa kuwa nkahana msada wekuwao uikwa kwe ukanto wa nyumba. ⁷Ivyo mbavu za nyumba ziangamuka na kuzunguka kuita uanga kwa kuwa nyumba izunguka kuita uanga na ngazo kuelekea hata sehemu ya uanga kwembokea sehemu ya gatigati. ⁸Ikabinda nika sehemu yekwenukayo kuzunguka nyumba msingo kwa ajiya npande za nyumba ikahimwa ngoda ngima ulefu zila sita. ⁹Upana a ukanto wa vyumba vya nkadai kwa uoane wa chongoi uwa zila shano kuwa na sehemu ya wazi kwa uoande wa chongoi w ivyo vyumba mwa oetatatifu. ¹⁰Kwa upande mtuhu wa inu sehemu ya wazi kuwa na yumba vya makuhani upande wa chongoi inu sehemu iwa na zila ishuni upana kuhazunguka patakatifu. ¹¹Kuwa na miango kwe vyumba vya nkadai kulawa sehemu ya wazi ntuhu sia ya muanga umwe wekuwazo uadne wa kaskazini na mtuhu upande wa kusini upana wa idi da wazi na zila shano kuhanguka. ¹²Dia zenge dekuwad dikauwia kwe uwa upande wa maghaibi zila sabini upana wakwe ukanto wakwe ukahimwa zila shano phande zose na ulefu zilaa tisini. ¹³Ikabinda yuda muntu akahahima patakatifu zila mia mwenga ulefu zengo dekuwado dinengwa nkandua zakwei na kwe uwa pia kuwa na zila mia mwenga. ¹⁴Upana wa mbele kwe uwa mbele ya patakatifu naho kuwa na zila mia mwenga. ¹⁵Ikabinda yuda muntu akahima ulefu wa zenge hehi na patakatifu kwa uoande wakwe wa aghalibi na uanga baza phande zose zila mia mwenga hantu patakatifu ka vanda. ¹⁶Madisha a nkauda za ndani hamwe a madisho madodo na baaza za pande zse kwa npande ziwa zivugalwa kwa mbao. ¹⁷Uanga ya lango da kwengia hata patakatifu kuikwa hehi na ukanto kuwa na pazia keluzo diwa na vyeni viidi. Uanga ya lango d kwengia hata pakatatifu dekuado dihimwe. ¹⁸Hawa hapambwa na makelubo mitendo hamwe na mitenda gati ya kelubi na kelubi na kia kelubi diwa na vyeni vidi. ¹⁹Cheni cha mntu mwetuwa akaelekea mtende umwe na cheni cha mwana siba ukauwa kuelekea mtene kwa upande mtuhu viwavigubikwa kuzunguka maango ya kwengia nyumba yose. ²⁰Kulawasi hata uanga ya mwango makelubi na mtu vigubikwa na ukanto wa chongoi ya nyumba. ²¹Mihimi ya lango da hantu patakatifu diwa mlaba umbo dao kuonekana kweke haonekana enga aho bosi. ²²Hemviko ya mbao mbele ya hantu patakatifu na kuwa na zila ntatu kuita uanga na zila ulefu kia uoande pembe zakwe mihimi pembe zakwe mihimi kitao na kigosolwa kwa mbao, ²³ikabinda yuda muntu muntu aanamba inu ni meza ambayo itakuwa mbele za zumbe. ²⁴Kuwa na miango midi kwa aji ya hanta pa sana inu miango iwa na bawaba mbi kia mwango penel penel mbi kwa aji ya mwango umwe na penl mbi kwa aji ya mtuhu. ²⁵Na uvi hekalu hantu patakatifu ambao makelubi na mti wa mtende kama kuba zihambwe kuwa na pa ya mbao uanga ya vaanda ya mbele. ²⁶kuwa na madisho yeku vugalwayo na mitende kwe vanda nhande zose ivya via vyumba vya nkandani ya nyumba mbao zielekeao dali .

Chapter 42

¹Ne yuda muntu akaruagia ite uai uopande wa kaskazini akanieta mbele ya uwa we chongoi wa kaskazini. ²Ivyo vyumba ne vuwenga hehi na mbele yakwe na zikia hamsini upaua. ³Vyumba kumwe vichekea uai kuawa vitatu vye kwavyo vikaogana vyumba vitati uanga ne ikakaua kituhu esi kuelekea kituhu ne vivugulwa kituhu ne vivukumwe nee vina hakuawia vinyumba vivujikumwe ne vikauka chongoi kwe uwa wa chongoi. ⁴Sia ne ina zilao kumi upana zi mia uwenga ulefu kuelekea mbele ya nyumba ya vyumba ne imbele kasikazini. ⁵Mia nkumbi za uanga ne ndodo kwa aji ya sia za kwevubokea kuawa mweizo kudoa hantu haku vyumba wekugosoavyo kwe vyumba vya si na gatigati usawa wa zengo. ⁶Kwa via gofa ntatu nkazeka uanga ne visawsawa kwe vima na usowa wa gatigati. ⁷Ukanto wa chongoi hehi na vyuba vye mbele uai kwa chongoi uwa ne umbele ya vyumba uo ukanto ne zila hamsini ulefu. ⁸Ulefu wa yumba vya uwa wa chongoi ne ni zila hamsini na via vye kuavyo vielekea hatakatifu via ni zikao mia mwenga ulefu. ⁹Nee hana hantu hakwengia kwe vyumba vidodo zaidi kuawa upande wa masjhaiki kuawia uwa wa chongoi. ¹⁰Hehi na ukanto wa uwa wa chongoi kwa uanga upande wa magaibi he uwa wa ndani mbele ya hatakatifu kwe ndani mbele ya hatakatifu kwe uwa wa chongoi ne hana vyumba na sia ya mbele. ¹¹Nee ziwa na umba da nyumba kwe upande wa kasikazini zilwa na ulefu udauda na uoana wa mawio yakwe mipangilio ya madisha. ¹²Kwa upande wa kusini ne kuwa na upa wa mawio yakwe na mipangilio ya waadishisha. Kwa upande w kusini ne kuwa na madisha mwe yumba enga yekuayo upande ndani ne sia uoande wa mashaiki ne kuna muango sia ne kuna muango wa sia kwe sia ya mwisho. ¹³Ne yuda muntu akanamba yumba vya kasikazini na kusini vyekuavyo mbeke ya uwa ka chogoi. wadahe . w chongai ni yuba vitahu ambacho makuhani wagosoa ndima zo hehi kuda nkande takatifu nino wonda waike vintu vitkatifu kafa da vintu kafa da zambi na kafa da mawa kwa via cha ni hantu hatakatifu. ¹⁴Makuhani ndiho wengie wase kuawa chongoi ya hantu hatakatifu kwa uwa we chongai bila ya kuka mavazi hehi ya hantu wahudumuho lwa via ni hatakatifu hamnbie kabla ya kuita hehi ya wantu. ¹⁵Yuda muntu akabonda uhima mwe nyumba kawa aho akanidoda chonho ya lango de kuanda dilekea mangalibi na sehemu zoe zeku zengukazo aho. ¹⁶Akauhima uoande wa mashaiki kwa ngoda ya kuhima zila mia shamo kwa ngoda ya kuimia. ¹⁷Akauhima uoande wa kaskazini zika mia shano kwa ngonda ya ya kuhimia. ¹⁸Akauhima upande wa kusini zika umia shano kwa ngonda ya kuhimia. ¹⁹Akahituk akahima uoande wa mangibi zila mia shano kwa ngonda ya kuhimia. ²⁰Aka hima uoande ne ne ina ukuta wekuizukayio ne ni zizla mia shano ulefu na zila mia shano uoana kudibahua umbo takatifu hantu ha kwaida.

Chapter 43

¹Yuda mutu kisha akanieta mpaka kwe lango dekuako daelekea mashariki. ²Kaue! utukufu wa mungu wa israeli weza kulawa mashairiki sauti weza ulawa mas shaiki sauti ya mazi mengi na si yose inga kwa utukufu wakwe. ³Vyaigama na sura ya ovo mekuonando vyaigana na ono nekuonando wakatii ekwezaho kuteketeza yawa kama maono nekuyaonayo keberi kamali nikagwa kifudifudi. ⁴Ivyo utukufu wa yahwe ukeza kwe nyuba ya hehi na sia ya lango dekuado mwazi upande na sia lango wa dekuado kwazi upande wa maghaibi, ⁵Kisha hoho akanidoa akaneita kwe ua wa ndani kaua utukufu wa yahwe uimemeza nyumba. ⁶Mntu akagoka hi na mimi na mikamsikia atamuia namimi kuawia kwe nyumba. ⁷Akanambamwana aha ne hantu ha enzi na hantu kwa aji ya miundi yangu ambao mndamishi gatigati ya wantu wa israeli milelel nyumba ya israeli milelel nyumba yo zina nkaina takatifu wa au wafa wao he hantu hatakatifu hao. ⁸Nkawana wadi kufu zina g=dangu takatifu kwa kuika kizina kizingiti chao hehi na kizingiti changu na nguzo yao ya lango hehi na na nguzo yangu na lango bila kntu akini ukuta baina yao na kwa mbui zao chafu kwa mbui zao hasira zangu. ⁹sasa waeke na wause ufyosi wao na maiti za wafaume wao kuawa kwangu za wao kuawa kwangu na nindamishi nao milele. ¹⁰Mwanadamu wewe mwenye undanyambie nyumba ya israeli kuhusu nyumba ini iyo nda wagwe soni ya uovu wao wadaha kutafakasi kuhusu aya maelezo. ¹¹Kwa kuwa viwagea somi kwa yose wekugosoavyo kisha waonyeshe mchoro wa yunba yao ili sheia ivi sia mbele michoro yap ili ypse na kanuni zakwe zose ivyo kama wazitivyo. sheia ya meso yose na kanuni kutunza michoro yose na kanuni kama wazitivyo. ¹²Inu ni sheia kwa aji ya nyumba kulawa kwe kilelel cha mkhaka wose handa patakatifu uizungukayo handa hawa sasa kaua na sheia ya nyumba. ¹³Ivi ni sheia kwa aji ya nyumba kulawa kwe kilelel ha muima hata mkhaka wose uizungukayo handu hawa kifamba ivyo mfeji wenusu dhira ni muwenga kuznguka kose hamwe u ngazi zielekeazo mashaiki. kisha akanambia mwanadamu bwana yahwe amba ivi izine sheia kwa aji ya madhababu siku ndiyo madhababhu aji ya kulavya iyo na kwa aji ya kunyunyiza phome uwanga yakwe. ¹⁴Unda ulavye ng'ombe klawa kwe kundi sadaka ya zambi kwa ajiya walawi makuhani ambao no uviza zadoki wada wezao hehi na mimi kunituikia ivi ne bwana yahwe ambavyo. ¹⁵Ivi ni sheia kwa aji ya nyumba kulawa kwe kilelel ha muima hata mkhaka wose uizungukayo handu hawa kifamba ivyo mfeji wenusu dhira ni muwenga kuznguka kose hamwe u ¹⁶ngazi zielekeazo mashaiki. kisha akanambia mwanadamu bwana yahwe amba ivi izine sheia kwa aji ya madhababu siku ndiyo madhababhu aji ya kulavya iyo na kwa aji ya kunyunyiza phome uwanga yakwe. ¹⁷Unda ulavye ng'ombe klawa kwe kundi sadaka ya zambi kwa ajiya walawi makuhani ambao no uviza zadoki wada wezao hehi na mimi kunituikia ivi ne bwana yahwe ambavyo. ¹⁸Kisha akanambia mwanadamu bwana yahwe amba ivi izi ne sheia kwa aji ya adhahabu kwa aji ya kulavya sadaka ya kuteketezwa kwe iyi na kwa aji ya kunyinyiza mphome uwanya yakwe. ¹⁹Undaulavye ng'ombe kulawa kwe kundi sadaka kuteketezazza aji ya uvyazi mimi kunitumikia ivi ne bwana yahwe ambavyo. ²⁰Kisha undaudoe badhi ya npho ne yakwe nakuika uwanga ya mpheme nue za madhabahu nue za macinjio na kueta upatanisho kwa ajiya upata kwa aji yakwe. ²¹Kisha doa ng'ombe kanua sadaka ya dhabi na iteketezwe he semeo de kutengwado nkandai ya hatakatifu. ²²Kisha mwe siku ya kaidi unda ulavye beberu mwese dosari kulawa kundimi kama sadaka zambi makuhani wandawaisafishe madhabahu kama wekuisafishavyo kwa ng'ombe. ²³Ndiho ubindize kusunta kuvya ng'ombe dosari kulawa kwe mifugo na ngo mwese dosari kulawa kumdini. ²⁴Walavye mbele ya yahwe makuhani wawalwa nyunyize munyu uwaya yao na kuwewenua uanga kama sadaka ya kuteketeza kwa yahwe. ²⁵Undauandae beberu kama sadaka ya zanubi kia siku kwa muda wa siku saba ng'ombe mwese wanda wandae gosai wilawi kwe kundi na gosi da mgo kulawa kwe kundi. ²⁶Wanda waipatanishe wadhabahu kwa siku saba na kuitakasakwa sia inu. ²⁷Wandawa bindiza izi siku saba, na mwe siku ya nane kuondeka inda sadaka za za amani kwe madhabahu niho niwakubeli viv bwana yahwe ambavyo."

Chapter 44

¹Kisha yuda mntu akanivuze hata kuyo da chongoi da hatakatifu dielekezo mashahi ne chini kwa kukwezwa. Yahwe akanamba idi lango chivugalwa nka kengia kwambokea ifdo andaengie kwa sia ya vanda na kuawa kwa sia iyoiyo.nguliwa. ²Hakuna mtu atakaye pitia hapo, kwa kuwa Yahwe, Mungu wa Israeli ameingia kwa hilo, hivyo lilikuwa limefungwa kwa kukazwa. ³Mtawala wa Israeli atakaa katika hilo kula chakula mbele ya Yahwe. Ataingia kwa njia ya varand sia iyo iyo. ⁴Akabinda akanietea kwa sia ya layo da kaskazini dielekeado kwe nyumba kwa iy nikaona na kuka utukufu wa mungu umema mwe nyumba wa mungu umema mwe nyumba ya yaweh, nikagwa kifudifudi. Kisha yahwe ahanamba, ⁵"Mwanadamu anda muyo wako na kua kwa meso kwa yose tegeza kwa magutwo yako kwa yose yada nikwambiayo kwa amli zose yada za nyumba ya yahwe kwa amli zose za nyumba ya yahwe na magizo yose fiki nyumba ya yahwe na magizo yose fiki kuhusu malango ya nyumba na matokeo malango. ⁶Kisha waambie wale walioasi, nyumba ya Israeli, 'Bwana Yahwe asema hivi: Acheni matendo yenu maovu kwenu, nyumba ya Israeli- ⁷ambayo mmewaleta wageni pamoja na wasiotahiriwa mioyo na wasiotahiriwa mwili kuwa katika patakatifu pangu, kuikufuru nyumba yangu, wakati mlipokuwa mnanitolea chakula, mafuta na damu-mmevunja agano langu kwa matendo yenu maovu⁸Nkamwekubnda ndima zenu zihusinazo vintu zitakatifu akihi uwate watuhu kudwa ndime zenu na muwatuma kuhekama hantu hatakatifu hangu. ⁹Zumbe mungu ambi ivi nkakuna ngeni ambae nkazati kugwisa ndaha kwengia hatakatifu hangu. ¹⁰Ukauka aho walawi wakaita hae na wimi wakaga hae na mimi kuita kwe vimu yao akini na kuita kwa aji ya zambi yao. ¹¹Woo ni wabdima kwe hatakatifu hangu wangami wa makango ya nyumba na kutumuka kwe nyumba ya kuchinja sadaka za wantu na wandawagoke mbele za wantu na kuwatumikia. ¹²Akini kwa aji wagosoa zabihu mbele ya vimu vyao wawa vikwazo iyo ndaneme yao ne ambay bwana yahwe wandawemwe azaba yao. ¹³Nkawana weze hehi namini kugosoa wahi kusogea ke vintu vyangu vitakatifu kusogea kwe sana badhi yakwe kwa aji uya matendo zao na hatia zao kwa aji ya matembelo yao ya karaha weugosoazo. ¹⁴Akini ndamiwaike enga wantu zaji wa ndima nyumba kwa ndime zose wa kia kintu ndicho kugisola mwakwe. ¹⁵Wakauka aho walawi ao wana wa zadoki ambao wakamilisha ndima ya hatakatifu hangu wakati wa israeli wekuwagao hae nanumimi wandaweze hehi na mimi kumiabudu wanda wagoke mbele yangu kuniavia mavuta yangu kuniavia mavuta na mpohome ne zumbe mungu ambavyo. ¹⁶Wandaweza hata hatakatifu hangu wandawaisoge mweze yangu kuniabudu a kukamisha kwangu. ¹⁷Ivyo indaiwe kwamba ndiho weze kwe malango ya buho da nyumbai wondigwa wavae mavazi ya kitani kwa aji nkawane weze na sufu lango da ua wa mdwenyumba yakwe. ¹⁸Ndakuwe na ulemba mwe mitwo yao wa kutani mwe vigudo vyao mwe jasho. ¹⁹Akati wondaho wakwe chongoi ya buha da chongoi hata kwe buhe ide numba ili kuite kwa wantu wandawahambue nguo wantu wandawahambue nguo wekuzivazo kisha wakatamiki ndawazihambue na kuzike mwe hcumba kutakatifu ivo wasekwewaeka watuhu watakatifu kua kudontana dintwa watuhu watakatifu. ²⁰Nkawana wamoge mitwo yao wala kuka fi zao kuwa ndefu wandawapinguze zao kuwa ndefu wandawapunguze fi za mutwi yao. ²¹Nkakuna kuhani ndhiekigwe uhusu kunywa mvinyo wakati akengia kwe wazo mwa nyumbai. ²²Nkaukuna kudwa mjane wa m mvyo mwekuekwa aue mvyo kwa aji nyumba ya israeli au mvekuwaye kategulwa ni kuhani kategulwa ni kuhani mwekwembokae. ²³Kwa kuwa ndawawafundisha wantu wangu tafauti ya utakatifu na kukufu wondawagosoe wamanye uchama kuawa utanda. ²⁴Katika kuhungia ndawagoke kwe kiuhamu wadilifu wondawatoze shelia yangu na aimli zangu aketi wa sikuku na wondawashekele siku yangi ya sabato. ²⁵Nkawawaite kwa mntu mwekufae wasekweze kuwa najisi ati nkiyo awe tato au nani yao mwanakigosi tatio au mani yao mwanakigosi au mwanakivye bangwa au mnde ambae nkazitu kugome na mntu ati nkiyo ndawauve najisi. ²⁶Bada ya kuhani kuwa najidi ndawafazie muda wa siku phungate kwa aji yakwe. ²⁷Kwa siku ndiyo engie hantu hatakatifu nyumba kwe mwa kutumiwa hantu andaaite sadaka ivi ne zumbe mungu agombekavyo. ²⁸Aha handahawe ulisi wao mi ne ulisi wao mi ne ulisi ao wa usekuwenka ma kwe israeli ndamiwe maiyao! ²⁹Ndawaei ukande ya sadaka sadaka za zambi sadaka za hatia na kia ndicho kiavigwe kwa aji ya yahwe kwe israeli ndavivwe vyao. ³⁰Maimbuko ya bosi ya vimtu kia sadaka kia kimtu kiawachome sadaka zenu vindaviwe mai ya kintu kiachona sdaka zenu vindaviwe mai ya nkande mndamavye mahukumu mndamavye nkawele ntana kwa nakuhani ili kwamba ba;ala yekao mwe nyumba zenu. ³¹Makuhani ukawana wade kibudu au mnyama mwekugaganuzwa awe mdege au mnyama.

Chapter 45

¹Wakati nendaho nipange si enga ulisi mondo mgosoe sadaka kwa yahwe sdaka iyo yonda iwe sehemu takatifu ya si dhira elafu ishini na shano ulefu a dhira elafu kumi honda hawe hatakatifu mwe mihaka yakwe yose.

²Kuaha aha honda hawe na dhura mia shano kwa dhira mia shano ga mraba kugunguka mpaka dhira hamsini upana. ³Kuawo eneo idi wonda upime fungu ambasdo ni dhira elfu na shano eulfe na hantu hatakatifu hekutukutukaho. ⁴Honda hamwe hatakatifu mwe si kwa aji ya makuhani wamtumikiao yahwe egaye kwa yahwe kumtumia honda hawe hantu aji ya hantu hatakatifu. ⁵Kwa ivyo yonda iwe dhira elfu ishini na shaoni ulefu kumi uanao honda hawe lkwa aji ya migi ya walawi watumia kwa nyumba. ⁶Monda mdhirishie eneo diwme kwa aji ya mgi dhira elfu shano na ulefu na ishini nkandani mwa eneno dekuhifadhi wado nkandani mwa eneo dkuifadhi wado kwa aji ya hantu hatakatifu unu mgi wonda uwe mai ya nyumba yose ya israeli. ⁷Si ya mwana mdhahirishie eneo dimwe kwa aji ya mgi dhira wana wafalme nkawana wawagandamige wantu wangu badala yakwe wonda wawnke si makwabi yao. ⁸Sii inu yonda iwe mai ya mwano mfaume wa israeli wana wantu wangu badala yakwe israeli kwa aji ya makuabi la yao. ⁹Zumbme yakwe amamb ivi yatosha kwa aji yenu mwana mfaume wa israeli usa zuma na mgogolo gosoa hukumumu ya tahi weso kuwaa wapangaji wa wantu wangi ambayo. ¹⁰Monda mwe na mgani sahihi efa sahihi na bathi sahi! ¹¹Efa na bathi gonda kida kida efa vipimo vyao shekeli gonda gera ishini shekeli mndatu vifanane na homeri. ¹²Shekeli gonda tandatu gonda giwe mane yenu.

¹³Idi nee lavyo mandado mlaye efa mtandatu kwa kia homeri ngan na monda mlavye efa mtandatu kwa kiya homeri ya shayiri. ¹⁴Sadaka ya kawaida ya mavuta yonde iwe gaha ya nathi kwa kia kori ambago ni bath kwa kia hamori kwa kuwa hamori mwenga ni bathi kumi pia. ¹⁵Ngotp yumwe au mbugi kuawa kwe mifugo kwa kuwa mikoa ya israli yatumi kwa sadaka ya kuokwa kwa aji ya wantu ivi ne zumbme yahwe ambavyo. ¹⁶Wantu wose wa si wonda walavyo sadaka kwa mwamo mfaume wa israeli. ¹⁷Wonda wajibu wa mwana mfaume kulavya wanyama kwa aji ya sadaka ya kuokwa sadka ya unga ya kunywakatika siku za sikukuu na sherehe za mwezi mpya, na katika siku za Sabato-sikukuu zote za kudumu za nyumba ya Israeli. Ataandaa kwa ajili ya sadaka za dhambi, sadaka za unga, sadaka za kuteketezwa, na badala ya nyumba ya israeli. ¹⁸Zumbme yahwe amba ivi mwe mwegi wa bosi siku ya bosi mwegi wonda udoe ng'ombe yumwe mweso dosai wenda kwe kundi na kugosoa sada ya zambi kwa aji ya hatakatifu. ¹⁹Kuhani onda bazi ya mpohme yasadaka ya dhambi na kuika uanga mwe vigingiti vya muanga na kwe mphembe ne ga mhaka wa madhahabahu na vigingiti ya lango da ugio wa nyumbani. ²⁰Wonda ugosoe ivyo siku ya saba ya mwegi kwa gambi ya kia mntu kwa ajai au ubahau mwe sia inu monda dipatanisha hekalu. ²¹Mwe siku ya mwegi siku a mumi nane ya mwegi monda muwe na sikunku sikunku ya sku saba mde mkate wesao kuchachukua. ²²siku ya mwana mfaume onda andae ngombe kwa aji yakwe na kwa aji ya wantu wa si kama sadaka ya dhambi. ²³Kwa siku g skunku mwana mfaume onda anda dasaka saba wesaokuwa kasoia kwa siku kwa mda wa siku na beu kwa siku kama sadaka ya zambi. ²⁴Kisha mwana mfaume onda agosoe sadaka ya nkanda ya efa ia ngoto mgosi hamwe na hini da mavuta kwa kia efa. Mwe siku ya saba ya mwegi siku ya kumi na shano ya mwegi sikunku mwana mfaume ya mwedi agosoe matoleo mwe siku igi saba sadaka ga dhambi ga kuokwa ga mavuta. ²⁵Kisha mwana mfaume onda agosoe sadaka ya nkanda ya efa ia ngoto mgosi hamwe na hini da mavuta kwa kia efa. Mwe siku ya saba ya mwegi siku ya kumi na shano ya mwegi sikunku mwana mfaume ya mwedi agosoe matoleo mwe siku igi saba sadaka ga dhambi ga kuokwa ga mavuta

Chapter 46

¹Zumbe yahwe amba ivi lango da uzio wa ndani diekado mashariki ndadivugulwe kwa muda wa misi sita mashariki ndadidivulwe misi sita ya sabato ndadiviwe mwazi na mwe misi ya mwezi mpya mndadivugulwe.

²Mwanawe da mfaume ndaengie kwa kutumia lango da sia ya nyuma ya ukumbi upande wa chongoi naendagoke mbele ya muhimili wa mweimo wa lango da ndani wakati mahukani ya kuoka na sadaka ya amanai akabinsda ya kuoka kwe kizingiti cha mwaong da ndani na kuawa chongoi lakini lango nkadinadiwe divugalwa hadi guoni.

³Wantu wa si pia nkawanawavike mbele ya yahwe kweidi lango da kwengi ya mwe msi wa sabato na msi mhya wa mwezi.

⁴Sadaka ya kuleketezwa ambayo wanawe da mfaume aiavyayo kwa yahwe msi wa sabato ndaiwe wana wa ng'oto sita wesaokuwa na dosai na beberu esaekuwa na dosai.

⁵Sadaka ya ugno hamwe na ng'oto ndaiwe elfu mwenga na sadaka ya unga hamwe na wana ngo.to kiasi adahacho kuavya na ini dimwe na mavuta hamwe na kia efa ya unga.

⁶Mwe msi wa mwezi mhaya endavye ng'ombe mteke esaekua na dosai kuawa uisi wanangoto sita na ng'oto esakua na dosai.

⁷Endaagosolwe mviko ya unga ya efa mwenga kwa aji ya ng'ombe na efa mwenga kwa aji ya ng'oto na lwa wanang'oto na ini da navuta kwa kia efa ya unga.

⁸Wakati mwanawe da mfaume endahoawe engia kwa sia ya lango lenye ukumbi endawe kwa si iyo iyo.

⁹Lakini wantu wa si wendahoweze kwa yahwe mwe sikunku zekuteuliwazo kia yumwe kwengia kumboka kwe lango da kaskazini kuvika ndawe kwembokea lango da kusini na kia mwendamweingie lango da kusoni kwembokea lango da kusini endaawe kwembokea lango da kasakazini nakuna endaeawie kwe dia lango ekwembokea ekwe kwa kuwa endawe chongoi moja kwa moja.

¹⁰Mwananwe da mfauwe endawe gaitigati yap; wendahowengie, ndangie ndani, wendaho wahauke endawe nae.

¹¹Kwenye sikukuu hizo, sadaka ya unga itakuwa efa moja ya unga kwa ng'ombe mmoja na efa moja kwa kondoo dume, na chochote atakacho kitoa pamoja na wanakondoo, na hini moja ya mafuta kwa kila efa.

¹²Wakati mwana wa mfalme atakapotoa sadaka atakayojisikia kutoa, labda sadaka ya kuteketezwa au sadaka ya amani kwa Yahwe, lango la kuelekea mashariki litafunguliwa kwa ajili yake. Atatoa sadaka yake ya kuteketezwa au sadaka ya amani kama afanyavyo siku ya Sabato. Kisha atatoka nje, na baada ya kutoka lango litafungwa.

¹³Kwa kuongeza endauavye mwanang'oto mwesekua na dosai mwe ika da mwaka umwe kama sadaka ya kuteketeza kwa yahwe kia msi undaugosoe undaugosoe ivi kia keo.

¹⁴Undauavy sadaka ya unga hamwe nayo kia keo efa sita na sejemu ya ntatu yahini ya mavuta kuchanganya na sadaka ya unga kwa aji ya yahwe kuigana na sheya yeivyo.

¹⁵Wendawandae mwanang'oto sadaka ya kutetektetezwa na mavuta kia keo sadaka ya kutetetzwa ya kudumu.

¹⁶Bwana Yahwe asema hivi: Kama mwana wa mfalme akitoa zawadi kwa mmoja wa watoto wake, imekuwa urithi wake. Itakuwa mali ya mtoto wake, imekuwa urithi.

¹⁷Lakini kama akimpatia zawadi kutoka urithi wake kwa mmoja wa watumishi wake, kisha itakuwa ya huyo mtumishi mpaka mwaka wa uhuru, na kisha itarudi kwa mwana wa mfalme.

¹⁸Urithi wake yamkini ukawa kwa ajili ya watoto wake. Mwana wa mfalme hatawaondolea urithi wa watu kutoka kwenye mali zao wenyewe; ataandaa kwa ajili ya watoto wake mali ili kwamba watu wangu wasitawanyike, kila mtu kutoka mali kwenye yake mwenyewe.

¹⁹Akabinda yuda mntu akanieteta kwe lango da kuawa mpaka kwe vyumba vitakatifu kwa aji ya makuhani vyumba vitakatifu kwa aji ya makuhani vyekuavyo vielekea kasakazini na kaua! nekuwa na sehemu mbele magharibhi.

²⁰Neeanama inu nesehemu ambayo makuhani wendahowaseuse sadaka ya hatia na sadaka ya dhambi na wekweaokaho sadaka ya unga wesekweta chongoi kwe uzio kwa kuwa wantu wendawasentwe.

²¹Akabindia neaniete kwe uzio wa chongoi neanielekeza kuzunguka mpembe ne za ne naona kwamba mwe kia mpembe ya uzip nekuwa na wazo.

²²Mwe izo pembe za chongoi mwe uzio nekuwa na nzio ne ndodorobaini urefu na thelathini upana. Ukubwa ule ule kwa nzio zote zose nee.

²³Neekuwa na safu zekuzo zigosolwa kwa maiwe kuzuguka zose nne, na mek ya kwembikia neiwasi ya safu ya iwe.

²⁴Yuda neanamba izi ne sehemu ambazo wandima wandawazeuse zabihu za wantu."

Chapter 47

¹Akawaaho yuda muntu akanivuza nyuma kwe lengo da kwengia da hekalu na neekwa hekalu kizingiti cha hekalu kwa kizingiti nyummasharikii-kwa mbele ya hekalu kuelekea mashariki-na maji yalikuwa yakitiririka chini upande wa kusini mwa hekalu, kuelekea upande wa kuume wa madhabahu. ²Hivyo akanileta kwenye lango la kaskazini na kuniongoza kuzunguka lango kuelekea mashariki, na hapo maji yalikuwa yakitiririka kutoka lango hili kwa upande wa kusini yake.ba na ma³Yuda muntu akauta mashaliki ne kua na uzigi wa kuhimia kwe mkno wakwe akahamia kwe mazi yada mazi yakabwa akanembosa kwe mazi yada hata mazi yakabwa kwe mavindi. ⁴Akubindaho akahima zula eufu mwenga vituhu akanembasa kwe yada mazi yekubuayo eufu kumi ntuhu na kunemmbosa mazi yakabua hata kwe nyoga. ⁵Vutuhu akahima zila eufu mwenga vituhumia nee ni mto ambao sibabu mazi yasongwa nikumema yakawa ya kuongee na ne ni wesaokwembokeka. ⁶Yule mtu akanambia, "Mwanadamu, unaona hii?" akanipeleka na kunirudisha karibu na ukingo wa mto. ⁷Nilipokuwa nikirudi, hapo kwenye ukingo wa mto kulikuwa na miti mingi katika huu upande na upande mwingine pia. Yule mtu akanambia, ⁸"Haya maji yanatoka kwenda pande za nchi ya mashariki na chini hata Araba; haya maji hutiririka kwenye Bahari ya Chumvi itaifanya kuwa mpya⁹Itakuwa kwamba kila kiumbe hai kisongamanacho kitaishi mahali maji yanapoelekea; kutakuwa na samaki wengi, kwenye hayo maji yatiririkayo huko. ¹⁰Itaifanya maji ya chumvi kuwa mapya. Kila kitu kitaishi popote mto utakapoelekea. Kisha itatokea kwamba wavuvi wa En Gedi watasimama karibu na maji, na kutakuwa na sehemu ya kutandazia nyavu za samaki karibu na En Eglaimu. Kutakuwa na samaki nyingi za aina tofauti tofauti katika Bahari ya Chumvi, kama samaki kwenye Bahari Kuu kwa wingi wao¹¹Lakini Bahari ya Chumvi ikajaa maji na matope hayataachwa mapya; yataachwa yawe kwa ajili ya kutengeneza chumvi. Karibu na huo mto juu ya ukingo wake, pande zote, aina zote za miti utazaa chakula. ¹²Majani yake hayatanyauka na matunda yake hayataacha kukua. Kila mwezi miti itazaa matunda, kwa sababu maji kutoka patakatifu yatatirirka kwenda kwenye hiyo miti. Matunda yake yatakuwa kwa ajili ya chakula, na majani yake yatakuwa kwa ajili ya dawa¹³Bwana Yahwe asema hivi: Hii itakuwa njia ambayo mtaigawanya nchi kwa ajili ya kabila kumi na mbili za Israeli: Yusufu atakuwa na mafungu mawili. ¹⁴Mtaigawa kila mtu sawa sawa ambayo niliinua mkono wangu na kuapa kuwapa baba zenu. Hii nchi itakuja kuwa urithi kwenu¹⁵Huu utakuwa mpaka wa nchi upande wa kaskazini kutoka Bahari Kubwa kwa njia ya Hethloni, na kisha kuelekea Zedada. ¹⁶Kisha mpaka utaenda hata Berotha, hadi Sibraimu, iliyopo kati ya Damaskasi na Hamathi, na kisha hata Hazer-hatikoni, iliyopo karibu na mpaka wa Haurani. ¹⁷Hivyo mpaka utaenda kutoka kwenye bahari hadi Hazar-enoni kwenye mpaka wa Damaskasi na Hamathi hata kaskazini. Huu utakuwa upande wa kaskazini. ¹⁸Kwa ntekutakuwa na mto Yordani. Mtapima kutoka kwenye mpaka hata kwenye bahari ya mashariki; huo wote utakuwa mpaka wa mashariki. ¹⁹Kisha upande wa kusini: kusini mwa Tamari hadi kwenye maji ya Meriba Kadeshi, kijito cha Misri hata ²⁰Bahari Kuu, na upande wa kusini kuelekea kusini. Kisha mpaka wa magharibi utakuwa Bahari Kuu utaelekea hata nyuma ya Hamathi. Huu utakuwa upande wa mgharibi.ndeo za ,ashaliki²³Ikawa aho yondaiawiye kua wageai wondawawe hamwe na kabbila mweao wa ujuda mweka mwondamwenke ulisi ivi ne zubme yKwa njia hii mtaigawanya hii nchi kwa ajili yenu wenyewe, kwa kabila za Israeli. ²²Hivyo mtagawana urithi kwa ajili yenu wenyewe na kwa ajili ya wageni walio kati yenu, wale watakoza watoto kati yenu na waliokuwa, kati yenu, kama wazaliwa wa watu wa Israeli. ²¹Mtapewa urithi miongoni mwa makabila ya Israeliahwe agombekavyo."

Chapter 48

¹Aya nu mazina ya makabila kabila da dani dondadihokee hehi na sia ya hethloni na lebo hamathi mhaka mwenga kwa mwenga hata bahao nkuu. karibu na mpaka wa Damaskasi hata upande wa kaskazini na kisha karibu na Hamathi. ²Mpaka wa Dani utaenda kutoka mashariki moja kwa moja hata Bahari Kubwa. ³Kupakana na mpaka wa Dani, kutoka upande wa mashariki hata upande wa magharibi, Asheri itakuwa na fungu moja. Kupakana na mpaka wa Asheri kutoka upande wa mashariki hata magharibi, Naftali atakuwa na fungu moja. ⁴Kuhakana na mhaka wa manase kulawa upande wa mashaiki hadi maghaibi, ⁵efraimu onda awe fungu dimwe. ⁶Kuhakana na mhaka wa efraimu kulawa mashariki hadi mangaiki reubeni ondawe na fungu dimwe. ⁷Kuhakanana mhaka rubeni kulawa mashaiki kate maghaibi yuda ondaawe na fungu dimwe. ⁸Sadaka ya nchi ambayo mtaifanya itakuwa karibu na mpaka wa Yuda na hapohapo kutoka upande wa mashariki hata upande wa magharibi; itakuwa ridhaa elfu ishirini na tano upana. Urefu unakaribiana na fungu la kabila moja kutoka upande wa mashariki hata upande wa magharibi, na hekalu litakuwa katikati yake. ⁹Huu mji mtakao utoa sadaka kwa ajili ya Yahwe utakuwa na ridhaa elfu ishirini na tano urefu wake na ridhaa elfu kumi upana. ¹⁰Aya yonda yawe matoleo ya idi fungu takatifu kwe sii makuhani wondawawe na si chakwe zira elfu ishirini na shao ulefu kwa upande wa kaskazini rizaridhaa elfu kumi upande wa magharibi; na urefu rithaa elfu ishirini na tano upande wa kusini, pamoja na mahali patakatifu pa ¹¹YHii itakuwa wakfu na makuhani wa safu ya Zadoki, aliyenitumikia kwa uaminifu na ambaye hakwenda nje ya mstari wakati watu wa Israeli walipoeenda nje ya mstari, kama ¹²Walawi walivyofanya. yao itakuwa fungu la hiyo nchi takatifu sana, karibu na mpaka wa Walawahwekatikati yake. ¹³Sii ya walawi hehi na mhaka wa si ya makuhani yondaiwe riza shano ulefu wose wa elfu kumi upana urefu da sii shano urefu ondauwe riza elfu ishini upana. ¹⁴Nkawanawatage au kuibadilisha nkakuna malimbuko kulawa aya maeneo kwa kuwa yose ni matakatifu kwa aji ya yahwe. ¹⁵Nchi iliyobaki, ridhaa elfu kumi na tano upana na ridhaa elfu ishirini na tano urefu, itakuwa kwa wote wanayoitumia hiyo nchi, nyumba, na sehemu ya malisho; huo mji utakuwa katikati yake. ¹⁶Ivi ne vyondaviwe vya mzi upande wa kaskazini wa kusini ondauwe 4,50 erufu na mangai ondauwe riza 4,500 urefu. ¹⁷Konda kuwe na sehemu ya uisi ya mzi kuelekea kaskazini riza 250 kuita sii hata kusini riza 250 kuita si na kuelekea mangaibi riza 250 kuita. ¹⁸Eneo dekubakido matoleo matakatifu dondadiyoshwe riza elfu kumi karibu na mpaka wa matoleo matakatifu, na mazao yake yatakuwa chakula kwa ajii ya wagosoao ndima mwe sii. ¹⁹Wada wagosoao ndima mwe. mzi, wantu wose wa kabala da isilaeri wondawa ime iyo sii. ²⁰Matoleo yose ya si yondayapimwe riza elfu ishirini na shano kwa sia ii hamwe na sii kwa ajii ya mzi. ²¹Mabaki ya si nojawapo upande wa matoleo matakatifu mzi dondadiwe kwa aji ya Eneo la nchi ya mwana wa mfalme kuelekea mashariki litanyooshwa kwa ridhaa elfu ishirini na tano kutoka kwenye mpaka wa matoleo matakatifu hata mpaka wa mashariki-na eneo lake kuelekea mpaka wa magharibi. Katikati kutakuwa ha hekalu hondahauwe gatigati yakwe. ²²Sii inyooka kulawa mai ya walawi na eneo da zi gatigati yakwe dondadiwe kwa ajii ya mwana mfaume yondaiwe gati ya mhaka wa yuda na mhaka wa benjamini iyo mfaume. ²³Kwa kabia zekubakizo mafunga yao yondayaunganishwe kulawa uoande wa mashariki benjamini ondahoke fungu dimwe. ²⁴Kuhakana na mhaka wa benjamini kulawa upande wa mashariki hata maghaidi simioni ondadoe fungu dimwe. ²⁵Kuhakana na mhaka wa isakari kondakuwe na fungu dimwe. ²⁶Kuhakana na mhaka wa isakari kulawa mashaiki hata maghaibi zebuloni ondawe na fungu dimwe. ²⁷Hata kusini mwa mhaka zebuloni kulawa upande wa mashariki hata upande wa maghaibi hata upande wa upande maghaibi ya gadi fungu dimwe. ²⁸Mhaka wa kusini mwa gadi honda kunyooshwe kulawa tamari hata kwe mazi mazi kijito cha misi na kisha hata bahai nkuu. ²⁹Hii ndiyo nchi ambayo mtakazo gawana; kutakuwa na urithi wa makabila ya Israeli. Haya yatakuwa mafungu yao. Hivi ndivy Bwana Yahwe asemavyo ³⁰Awa ne ndio wekae kulawa kwe si upande wa kaskazini ambao hapimwa riza 4,500 kwa ulefu. ³¹Kondakuwe na malango matatu yetagwayo kwa aji ya isiraeli lango dimwe kwa aji ya yuda na lango dimwe kwa ajii ya walawi. ³²Kwa upande wa mashariji ambaho honda hapimwe riza 4,500 kwa ulefu kondakuwe na malango matatu lango dimwe kwa ajii ya yusufu, lango dimwe kwa ajii ya benjamini na lango dimwe kwa ajii ya dani. ³³Kwa upande wa maghaibi amba kipimo chakwe chondakiwe riza 4,500 kondakiwe na malango matatu lango dimwe kwa upande wa mashariki, kutakuwa na kipimo cha ridhaa 4, 500 urefu, kutakuwa na malango matatu: lango moja kwa ajili ya Simioni, lango moja kwa ajili ya Isakari, na moja kwa ajili ya Zebuloni. e ³⁴kwa aji ya gadi lango dimwe kwa aji ya asheri na lango kwa aji ya naftali. ³⁵Uhae kuuzunguka mzi ondauwe riza elfu kumi na nane kulawa uo msi zina da uo mzi ondauwe" yahwe yu aha."

Daniel

Chapter 1

¹Mwe mwaka wa n tatu wa utawla wa Yehoyakimu mfaume ya Yuda, Nebukadineza mfaume ya Babeli neekeza Yelusalemi na kuzunguka mzi ili kukindia mahitaji yakwe yose. ²Zumbe-kamwenka Nebukadineza uvoti zidi ta Yehoyakimu mfaume ya Yuda, na kamwenka vintu vivyo mpaka mwe sii ya Babeli, kwa nyumba ya Zumbe Muungu yakwe, na akaviika vintu vitakatifu mwe haniza ya Zumbe Muungu yakwe. ³Mfaume akamwamba Ashipenazi, afisa yakwe mkuu aweta wantu wekumwe wa Zilael, wa familia ya Kifaume na za kingwana. ⁴Wabwanga wesao na utiizi, wenye mwonekano utamao, wenye udahi mwe hekima yose, wekumao, wenye udahi mwe hekima yose, wekumemwao ni umanyi na weledi na wenye ntogoo za kutumika mwe Ikulu ya mfaume-Kaondigwa kuwahinya magondi ya kigo ya Babeli. ⁵Mfaume kawatangaa kwa jii yao fungu kuawa mwe nkande ntana kwa kia msi na mwe diwai ekunywayo. Wabwanga awa waondigwa kuhinywa kwa miaka mitatu, wakaawaaho, wadaha kumtumikia mfaume. ⁶Mweao nee ni Daniel, Hanania, Mishale na Azalia, wantu wekumwe wa Yuda. ⁷Afisa mkuu kawenka mazina: Danieli akamwetanga Belishaza, Hanania akamwetanga Sheduaka, Mishaeli akamwetanga na Azalia akamwetanga Abedinego. ⁸Mia Daniel kanuia mwe akii yakwe kua nkanaegee unajisi mwenye kwa nkande ntana ya mfaume waa kwa divai ekuayo kainywa. ⁹Basi kaomba uhusa kwa afisa mkuu ili kwamba esekweza akegea uchama yeye mwenye . Ivyo Zumbe Muungu kamwenka Daniel kibali na mbazi kwembokea mwe hishima ambayo afisa mkuu nee anayo kwakwe. ¹⁰Afisa mkuu kamwamba Danieli, "Namwongoha Zumbe yangu Mfaume. Kaniagiia mbai za nkande na vinywaji nakugwavyo kutumia. Kwa mbwai amione nywinywi mkawa mwoneka vibaya kuliko wabwanga watuhu wa ika denu? Mfaume adaha kuudoa mutwi wangu kwa sibabu yenu." ¹¹Akabinda Danieli akamwamba mgookezi ambae afisa mkuu nee kamuika uanga ya Daniel, Hanania, Misaeli na Azalia. ¹²Kagombeka, "Tafazai tigeenzi, swiswi wandima wako kwa misi kumi. Mtenke tu mboga mboga za kuda na mazi ya kunywa. ¹³Ukabinda uiganye tonekavyo swiswi na wonekanavyo wabwanga wadao nkamde za mfaume, na mtigosoe, swiswi wantu wako kuigana na kia ukionacho." ¹⁴Ivyo mgookezi kevana nae kugosoa ivi, na akawageeza kwa misi kumi. ¹⁵Mwe kiheo cha misi uonekano wao ne ni wenye afya ntana na wada wabwanga wekudao nkande za kifaume. ¹⁶Basi, mgookezi kausa fungu dao da nkande na vinywaji vyao na wenkigwa mboga mboga tu. ¹⁷Na kuhusu wabwana awa wane Zumbe Muungu kawenka welewa na umanyi mwe magondi yose na viugo, na Danieli kadaha kupambanua mbai zose za maono na sozi. ¹⁸Mwekiheo cha mda wekuao upangwa ni mfaume kuwaeta ndani, afisa mkuu kawaeta mbele ya Nebukadineza. ¹⁹Mfaume katamwiia nao, na mweoa mwe bunga dose nkahokuwa na ya kuwaganya na akina Danieli, Hanania ya Mishaeli, na Azalia. Wagooka mbele ya Mfaume, wakawa tayali kumtumikia. ²⁰Mwe kia swali hekima na umanyi ambado mfaume kawauza, kawabwiia wana udahi maa kumi kwemboka waganga wose na wada wekwefenyao kutaamwiia na watakatifu, wekuao mwe ufaume wakwe wose. ²¹Daniel nee yuaho mpaka mwaka wa bosi wa mfaume Koleshi.

Chapter 2

¹Mwe mwaka wa kaidi wa utawala wa Nebukadneza nee kuwa na sozi, akii yakwe impisha, naho nkekudaha kugona. ²Nee mfaume ekwengaho waganga na wada watamwiiiao na watakufa. Iyakini pia kawetanga wasawi na wantu wenao viungo. Akondeza wamwambie kuhusu sozi zakwe. Nee weza wagooka mbele ya mfaume. ³Mfaume akawamba, "Nee n'na sozi naho akii yangu itenda uengee nenda nimanye iyo sozi ina maana yani." ⁴Akabinda wada wantu wenao viungo wakamwamba yuda mfaume mwe Kialamaiki, "Mfalme ekae milele! Tambie swswi sozi, wandima wako, naswi n'nda tiigubue maana yakwe." ⁵Mfaume akawatambaisa wada wantu wenao viungo, "Mbui inu isia kae. Mia kati nkamna mdahe kuiika chezae na kuitafasiivyeivyo, miim yenu yonda idumulwe ntii ntii na nyumba zenu zonda zitendwe visuguu vya uchafu. ⁶Mia ati mnambie sozi na maana yakwe n'ndanimyenke geeko, sawabu na hishima nkuu. Basi nambiani sozi na maana yakwe." ⁷Wakamtambaisa vituhu wakamba, naatambie wandima wakwe, sozi naswi tikuhinye maana yakwe," ⁸Mfaume akawatambaisa, "Namanya kwa hakika mwaonda mda zaidi kwa ajii muona kae maamuzi yangu mmakai kuhusu mbui inu. ⁹Mia ati nkamnmdahe kunambia sozi, kuna sentensi mwengadu kwa aji yenu. Mwevana mtunge umbea na mbui za kunitiia mwekwevanavyo hamwe, mnambie mpaka aho ndiho nihitue akii zangu. Basi, nambiani sozi, nkauka aho n'nda nimanye ati mwandaha kuifasii kwa ajii yangu." ¹⁰Wantu wenao viungo wakamtambaisa Mfaume, "Nkakuna muntu mwe inu dunia mdaha kugenyeza akundavyo Mfaume. Nkakuna mfaume yoyose mkuu na mwenye nguvu mwekuwahi kukunda mbui wada watamwiiiao na watakufa, waa wenao viungo. ¹¹Kia akundacho Mfaume nkakidahika na nkakuna yoyose mdaha kumwambia mfaume ila miungu yesayo kwekaa mwe wantu." ¹²Mbui inu imkima mfaume akatenda maya sana akaavya angizi kuwadagamiza wada wose wekumanyika wana viungo mwe Babeli. ¹³Ivyo nee kwaawa amlu ati wada wose wekumanyikao wana viungo lazima wakomwe na kwaajii ya amlu inu wakamuondeza Danieli na mbuyaze ili wakomwe. ¹⁴Daniell akamtambaisa kwa kiungo na akii alioki kamanda ywa walinzi wa mfaume, mwekuaye keza kwa ajii ya kuwakoma wada wose wekuawo wakumanyika ati wana viungo mwe Babeli, ¹⁵Daniel kamuza kamanda ywa mfaume, "Kwa mbwai amlu ya mfaume ni hamka ivyo, "Nee Alok akamhinya Danieli kia chekuawiiacho. ¹⁶Nee Daniel ekwengiaho nyumbani na kuombeza kiaga cha mda wakukintana na mfaume ili adahe kwengaa tafasii kwa mfaume. ¹⁷Akabinda Danieli akengaia nyumbani na akawahinya Hanania, Mishael na azalia kia chekuawiiacho. ¹⁸Akawahembeeza waondeze lehema kuawa kwa Zumbe Muungu ywa mbinguni kuhusu sii inu ili kwamba yeye na wowo wesekweza kukomwa hamwe na wantu wekumwe wekusigaawo wamanyikao kua na viungo mwe Babeli. ¹⁹Kia kio sii igubulwa mwe Daniel mwe maono. Abindaaho Daniel akamtogoa Zumbe Muungu ywa mbinguni, ²⁰na kugombeka, "Ditunywe zina da zumbe Muungu milele na milele kwa kua viungo na nguvu ni zakwe, ²¹Ahitua ukati na msimu, ausa wafaume na kuika wafaume mwe vyao vya enzi awenka viungo wenao viungo na umanyi wenao weledi. ²²Agubua vintu vyesi na vyekwefisavyo kwaajii amanya kia chekwe-kiza nae ekaa hamwe na ung'azi. ²³Zumbe Muungu ywa tati zetu, na kutogoa na kukutunya wewe kwa ajii ya viungo na nguvu wekunenkayo. Isasa Kayagosa yatende chezae kwetu yada tekuyaombeza, kutitenda timanya mbui zimhusuzo mfaume." ²⁴Nee Daniel ekwendaho kumuona Alioko (yuda) mwekusagulwa ni mfaume akome kia mwoneka mwekuale na viungo mwe Babeli) Akambasaakamwamba wesekuwakoma wantu wenao viungo mwe Babeli. "Negaa kwa mfaume nkamuonyese mfaume tafasii ya sozi yakwe." ²⁵Akabinda Alioko kinyanyi akamueta Daniel he meso ya mfaume akamwamba, "Nkimpata mweao wantu wa mateka wa yuda muntu moonda agubue maana ya sozi ya mfaume. ²⁶Mfaume akamwamba Daniel (mwekuale aketangwa Belitashaza) "Je? Wadaha kunambia sozi nekuonayo na maana yakwe?" ²⁷Daniel akamtambaisa mfaume akagombeka, "sii ekuayo mfaume kaiombeza nkaidaha kugubulwa ni wantu wenao viungo, waa wada watamuiiao na watakufa, wao wasawi waa wataalamu wa ntoondo. ²⁸Isipokuwa kana Zumbe Muungu mwekaa mbingunnee mgubua sii na kabinda kae kukumanyisa wewe, mfaume Nebukadneza, kia ndichokiawii mwe misi yezayo. Izi nee sozi na maono ya akii zako wekuyaonayo ukati kugona mwe usazi wako. ²⁹Na kwako wewe mfaume, uafavyo usazi wako nee nikwa mbui zezazo na yuda muavya sii hehi nakuawia. ³⁰Na kuhusu mimi sii inu nkayokugubulwa kwangu kwa ajii viungo vyovyose muishi. Sii inu igubulwa kwangu ili kwamba wewe mfaume udahe kumanya maana, na ili kwamba umanye mawazo uafyayo. ³¹Mfaume akakaua uanga nee aona kizuu kikuu. Kizuu kia nee kina nguvu na nee kikang'aa, kigooka mbele yako, uang'azi wakwe nee ukatisa. ³²Mutuzi wa kizuu nee ugosolwa kwa zahabu ntana matombo yakwe na mikono yakwe nee niya feza ntendeo za gati gati na nyonga zakwe zigosolwa kwa shaba. ³³na miundi yakwe igosolwa kwa chumaMiundi yakwe nee igiosolwa kwa hatuhu chuma na hatuhu kwa uongo. ³⁴Ukakaua uanga, na iwe nee disongolwa etiho nkio mikono ya wanaadamu na diitoa kia kizuu mwe muundi yakwe ya chuma uongo na kuhonda honda. ³⁵Akabinda chima, uongo, feza na zahabu vikatulwa mwe ntii kwa ukati umwe ne vyatenda inga makafi ya mwesakafu ya kuhuuia mwe msimu wa kiangazi. Npeho yapepeusia hae na nkakuna utangio

ubadwao. Mia iwe dekutoado kizuu nee dikatenda mwiima mkuu ukameeza dunia yose.³⁶Inu nee yekuayo sozi yako . Na sasa n'ndatimhinye Mfaume maana yakwe. ³⁷Wee mfaume, u-faume ywa wafaume kwa wada wekuao Zumbe Muungu ya mbinguni kakwenka ufaume, nguvu udahi na hishima. ³⁸Kavigea mwe mkono wako hantu ambaho binaadamu ekaa. Kakwenka wanyama wa mzituni na wadege wa uanga mwe mkono wako na akakutenda wewe utawale uanga yao wose. Wee u-mutwi wa zehabu ya kizuu. ³⁹Ikabinda aho ufaume mtuhu wonda wenuke uwo ni mdodo kwako na hata ufaume wa ntatu wa shaba wonda utawle mwe dunia yose. ⁴⁰Konda kuwe na ufaume wa ntatu ndiouwe na nguvu inga chuma, kwa via chuma chatua ntii vintu vituhu na kuhonda honda kia kintu, Yonda ivibanange vintu ivi vyose na kuvisaga. ⁴¹Inga via wekuonavyo, miundi na vyaa nee viwa kwa sehemu vigasolwa kwa uongo ha hantu hantuhu vigosolwa kwa chum, yonda iwe ni ufaume wekupangwao wekumwe wenao nguvu za chuma zonda ziwe mwakwe inga wekuonavyo ati chuma kihanganywa na uongo laini. ⁴²Inga via vyaa kwemiundi vyekuavyo kuna hantu hagosolwa kwa chuma na hantuhu hagosolwa chuma, yonda iwe ni ufaume wekupangwao wekumwe wenao nguvu za cuma kihanganywa na uogo laini. Inga via vyaa vya kwemiundi vyekuavyo kuna hantu hagosolwa kwa chuma na hantuhu hagosolwa uongo nee ufaume ndivyo uwe hantu hauthu unanguvu na hantuhu n'nda hawe zaifu. ⁴³Inga wekuonavyo chuma kihanganya na uongo laini na ivyo wantu wonda wawe wahanganyikane nkawekaaa hamwe inga via chuma chesavyokudaha kutozana na uongo. ⁴⁴Mwe misi ya wafaume awo, Zumbe Muungu ywa mbinguni onda aanduse uaume ambao nkaunaudahe kugwiswa, waa kuvotwa ni wantu watuhu. Wonda ubonde faume ntuhu ntii ntii na kuziheza zose nao wonda wekae milele. ⁴⁵Kana wekuonavyodu, iwe digosolwa kuawa kwe muima mia nkio kwa mikono ya wanadamu. Ditua chuma, shaba, uongo, feza na zahabu mwe ntii ntii.Zumbe Muungu mkuu kakutenda umaye wewe mfaume kia ndichokiawiie yakabinda aya. Sozi niya kwei na tafasii yakwe ni ya kuaminika. ⁴⁶Mfaume Nebukadneza akagwa kifudi fundi he meso ya Danieli akamhishimu, akaagiia kafaa ziavigwe na manukato yaavigwe kwakwe. ⁴⁷Mfaume akamwamba Danieli, "Kwei Zumbe Muungu ywakoni muungu ywa miungu. Zumbe ywa wafaume, na nee mfumbua mafumbo kwa kua nee akandaho kufumbua mafumbo aya." ⁴⁸Nee mfaume akamtenda Danieli kuwa ywa kuheshimiwa sana na akamwenka mboso nyingi sana akamtenda kua mtawala uanga ya jimbo dose da Babeli, Daniel akateda liwali mkuu uanga ya wantu wenao viugo wa Babeli. ⁴⁹Danieli akegaa ombi kwa mfaume na mfaume akawasagua Shedulaka, Meshaki hamw na Abedinego watende watawala mwe jimbo da Babeli. Mia Danieli akasigaa mwe Ikulu ya mfaume.

Chapter 3

¹Mfaume Nebukadreza nee kagosa kizuu cha zahabu ambacho nee kina uwe wa zilaa sitini na upana wa zilaa mtandatu, akaiika mwe waza wa duala mwe jimbo da Babeli. ²Ahabinda Nebukadineza akatuma ugosi wa kuwtanga hamwe mgavana wose wa majibo, magavana wa mikono na magavana wa vijiji hamwe na washauli waika hazi na, waamuzi, mahakimu na maofisa watuhu wakuu wa majibu ili kwa ajii ya uvuguzi kizuu ekuwa wacho wakiika. ³Nee magavana wa majimbo, magavana wa mikoa na magavana wa vijiji hamwe na wastauli, wahasibu, waamuzi, mahakimu na maofisa wa juu wa majimbo nee wekuba hamwe mwe uvuguzi wa kizulu ambacho Nebukadineza ekuwa achokaiika, wakagooka mbele yakwe. ⁴Ikabinda mbiikizi akakema, "Nywie wantu, mataifa na lugha muamliwa. ⁵Kwamba mwendaho msikie sauti za npembe, fiimbi, via vya mziki, limba, vinubi na Zumai zose zamziki ni lazima kugwa nakukigimbika nywinywi wenye kizuu cha zahabu ambacho mfaume Nabukadineza nee kaiika. ⁶Na yoyose mwesekugwa nakukigimbika kwa ukati uo uo enda atambikwe mwe tanuki da moto. ⁷Basi wantu wekusikiaho sauti za npembe, fiimbi, via vya mziki, limba, vinubi zumai na mbai zose mziki wantu wose wa mataifa na lugha wakagwa na kigimbika woo wenye kizuu cha zahabu ambacho Nebukadineza mfaume nee kaiika. ⁸Ukati unu Wakaldayo wekumwe wakaeta mashtaka kinyume na wayahudi. ⁹Nee wamwamba Mfaume Nebukadineza, "Mfaume ekae kae na kae. ¹⁰Wee mfaume kuika amli kwamba mwiisikia sauti ya npembe fiimbi, via vya mziki, limba, vinubi na zumai na zose za mziki lazima kugwa na kukigimbika kimuu cha zahabu. ¹¹Muntu yoyose mwesekugwa na kukigimbika shati asigwe mwe tanuli da moto. ¹²Sasa kuna wyahudi wekumwe ambao kuwaika juu yambui za jimbo da Babeli, mazina yao ni Shedwaka, Meshaki, na Abedinego. Mfaume awa wantu nkawakutunya wewe, nkawanawaigimbike wao kuikantukia waa kuvikia wenye kizuu cha zahabu wekuikacho." ¹³Nee Nebukadineza awewa ni maya na mbifya akaagia Shedwaka, Meshaki na Abedinego waetwe kwakwe, Ivyo wakawaeta awa wantu mbele ya mfaume. ¹⁴Nebukadineza akawamba, "Je mwepanga mwe akili zenu; nywie Shedwaka, Meshaki na Abedinego kwamba nkamna mvi vikie vizuu vyangu waa kukigimbika kizuu changu mwenye ambacho nkikiika?" ¹⁵Basi sasa hana mtayali ndiko sauti ya mpembe, fiimbi via vya mziki, limba, vinubi na Zumai ana zose za mziki-kugwa si na kuhigimbika wenye kizuu nekugosoacho mbui zose zenda ziwe ntana akini kama nkamna mkigimbike mwenda mwasigwe mwe tanuli da moto ni Muungu yuhi mwenda amihonge kuawa mwe mikono yangu?" ¹⁶Shedwaka, Meshaki na Abedinego wakamtambaisa mfaume; Nebukadineza nkatikunda kukutambaisa wewe mwe mbui inu. ¹⁷Kana kuna jibu ni kwamba Muungu ywetu ambae tamvika a'dha kutihifazi swiswi saama mwe banuli da moto na kutihonya swiswi mwe mkono wako mfaume. ¹⁸Kana nkivyo na imanyike kwako we mfaume kwamba nkatina tivikie miungu yako na waa kiukigimbika kizuu chako cha zahabu wekuikacho. ¹⁹Nee Nebukadineza ekukwewaho ni maya cheni chake kakahituka kinyume na Sadwaka, Meshaki na Abedinego, akaagia tanuli da moto digimbwe ukai maa saba kwemboka dekuavyo. ²⁰Ekubindaho akaamulu wantu wekumwe wena nguvu mwe jeshi dakwe kuwataha sigi Shedwaka, Meshaki na Abedinego kuwasa tanuhu da moto. ²¹Watahwa uku wavaa nguo zao, nkazu, vilemba na nguo ntuhuna wakasigwa mwe tanuli dekado moto. Kwa ajii ya agiizo da mfaume ditongewa natanuli nee dina. ²²Kizuguto sana miali ya moto ikoma wantu wekuwatambikao Shadwaka, Meshaki na Abedinego. ²³Awa wagosi watatu Shedwaka, Meshaki na Abedinego wagwiiyo mwe tanuli da moto uku watahwa. ²⁴Ikabinda Nebukadineza mfaume nee ehewa na kugooka kinyanyi, "akawauza washauli wakwe, "Je nkatekuwasa wantu watatu hwao mwe moto? Nao wakamtambaisa mfaume ni kwei mfaume. ²⁵Akamba, "Akini naona wantu wane ambao nkawekutahwa wazunguuka mwe moto na nkawekuumizwa, ung'azi wa muntu ywa nne kana mwana ywa miungu." ²⁶Nee Nebukadineza ekusogeaho hehi na uvi wa tanulu dakado moto aketanga, "Shadwaka, Meshaki na Abedinego wandima wa Muungu mwe uwanga awani chongoi! sooni aha! Nee Shedwaka, Meshaki na Abedinego wakaawa chongoi ya moto. ²⁷Magavana wa majimbo, magavana watuhu na washauliwa mfaume wekusanyikaho hamwe mitwi nkazekuhya; nguo zao ²⁸Nebukadineza nee amba, "natimtogoe Mungu ywa Shedwaka, Meshaki na Abedinego ambae kamwagia myumbe ywake na kawenka ujumbe wandima wakwe. wamtumaini yeye ukati wekumeaho amli yangu na wavya mii yao baada ya kuigimbika na kuvikia mungu mtuhu iya Mungu ywao. ²⁹Ivyo basi naagia kuwa wantu, taifa ambayo yenda ita mwiiye kintu chochose badii ya Muungu ywa Shadwaka, Meshaki na Abedinego lazima adumulwe ntii na ya kwamba nyumba zao zigosolwe kuwa suguu za uchama kwakuwa nkakuna Muungu mtuhu mdaha kuhonya kana ivi. ³⁰Nee mfaume ekuwakwezaho cheo Shedwaka, Meshaki na abedinego mwa jimbo da Babeli.

Chapter 4

¹Mfaume Nebukadneza kavyai amlu inu kwa wantu wose, mataifa, ana luga wekaa mwe sii. Na npeho yenu iongezule. ²Iokana vitana kwangu kugombeka nkacho na vihii ambavyo Zumbe Muungu mwe uwanga kanigosoea. ³Ni kwa sia yani nkacho zakwe ninkuu, na ni sia yani vihii vyakwe vina nguvu! Ufaume wakwe ni ufaume wekao milele na utawao wakwe wekaa uvyazi mpaka uvyazi. ⁴Mie, Nebukadneza, nee nikekaa kwa nyemi mwe nyumba yangu na nee ninanyemi uozo mwe mzii wangu. ⁵Akini sozi nekutayo inieka niogohe. Nekuwa nkgona hada, a taswila nekuonayo na maono mwe akii yangu yanisumbua. ⁶Nee naavya amlu waeta aho hangu wantu wose wa Babeli wekuwao na viugo ili wadahe kuvyumbua sozi. ⁷Mia weza wasawi, wada ambao wamba watamwiya na mizimu, wantu wenao viugo, na wakuwao nyota. Nikagombeka iyo sozi, akini nkaokudaha kuifafanya (kulufasii). ⁸Iya Daniei nee engia nyumbani yeye ambaye etangwa Belteshaza zina da Muungu wangu na ambaye ndani yakwe mnaloho ya miuungu mtakatifu- ne nogombeka sozi yangu. ⁹"Belteshaza, mkuu wa wasawi, namanya inga roho ya miuungu watakatifu imwako na nkuna sii ambayo ni ngumu kwako. Nambia kiya nekuionacho mwe sozi yangu maana yakwe ni mbwai. ¹⁰Ayo ne nekuyaonayo mwe akii yangu nekuwa ho nkgona mwe usazi wangu; Nkikauwa, na kuwa na mtii gati gati ya dunia, na ulefu wakwe uwa mkuu sana. ¹¹Mti ukuwa na ukawa na nguvu. Na kipande cha uwanga kibua mbinguni, udaha kuoneka kuawamwisho wa dunia yose. ¹²Mani yakwe yawa matana, matunda yakwe yawa mangi, na uwanga yakwe kuwa na nkande kwaajii ya wose. Wanyama wa polini wapata kivui asi yakwe, na wadege wa uwanga wekaa mwe matumbi yakwe. Vumbe vyose vyekaa mwe uo mti. ¹³Nekuwa nkgona mwe usazi wangu, nkiona mwe akii zangu mtakatifu akaseya kuawa mbinguni. ¹⁴Akatoa vuzo na kugombeka, 'Usengeni mti na kusazua matambi, yakwe, yakung'uteni mani yakwe, na sambazani matunda yakwe. Wanyama na wague kuawa asi yakwe na wadege wapuuke hae kuawa mwe matambi yakwe. ¹⁵Mkieke kisiki na mazindo yakwe mwe sii, mkivugae na funguo za chuma na shaba, gatigatiya mche molomolo wa tanga. Na kitoseni na mnyozu uwao mbinguni, kibadeni chekae na wanyama gati ya miti ya asi. ¹⁶Akii yakwe na ibadiishwe kuawa akii ya mntu na enkigwe akii ya mnyama mpaka yemboke miaka mfungante. ¹⁷Maamuzi aya ni kuawana na amlu yekua vigwayo mtume. Ni maamuzi yekugosolwayo na yeye ambaye ni mtakatifu ili ao wagima wamanye inga Muungu mwe uwanaa sana atawala uwanga ya faume za wantu na kuwenka kwa kiya yumwe amkundaye kumwenka uwanga yao hata mwe wantu wada wenyekevu sana. Mi ¹⁸mfaume Nebukadneza nkipata sozi inu. Inga wee Belteshaza, nambia maana yakwe, kwa ajii mkuna mntu mwe viugo mwe ufaume wangu adahaye kunambia. Akini wewe wadaha kugosoa ivyo, kwa ajii loho ya miuungu watakatifu indani mwako. ¹⁹Neaho Daniel mwetangwa pia Belteshaza, alihuzuka kwa muda na mawazo yakwe yamvitua. Mfaume akagombeka, "Belteshaza akagosozi au tafasii yakwe. "Belteshaza wangu, sozi inu iwe kwaajii ya wantu wesiokukunda, na tafasi ii yakwe na iwe kwaajii ya adui wako. ²⁰Mti uda wekuuonao - wekuwao ukawa na we nguvu, na ambao kipande chakwe cha uwangu kibua hadi mbinguni, na ambao wadaha kuoneka kuawa mwisho wa dunia yose - ²¹ambao mani yakwe ni matana na matunda yakwe yawa ni mangi iya kwamba ndani yakwe kuwa na nkande ya wose, na asi yakwe wanyama wapolini wapata npeho, na nda yakwe wadege wauwanga wekaa. ²²Unu mti ni wewe, mfaume, wewe kuuwa na nguvu. Ukuu wako uongezeka na kubua mbinguni, na mamlaka yako yabua mwisho wa dunia. ²³Ee mfaume, kuwona ntume akaseya kuawa mbinguni na akagombeka, "Usengeni mti na wokeni, akini ekani kisiki na mazindo yakwe mwe sii, kifungeni kwa mkanda wa chuma nashaba, gatigati ya mche mororo mwe mnda. Na kitose na mnyozu kuawa mbinguni. Kibade chekae mwe wanyama wa polini mwe minda mpaka yemboke miaka mntandatu. ²⁴Mfaume, inu ne tafasii yakwe, Ni agizo da yeye mwe uwanga ambado dikubuiya bwana wangu mfaume. wanda uguuse uawe mwe wantu, na wonda wekae na wanyama wa polini uko kweminda. ²⁵Wondautoswe na mnyozu yondayemboke mpaka had wondahoubali kwamba Muungu mwe uwanga atawa uwanga ya faume zose za wantu na ya kwamba amwenka faume ezo mntu yoyose amkundaye. ²⁶Inga yekundwavyo kwamba kiekwe kisiki na mazindo ya mti, kwa sia inu ufaume wako wanda uvuzwe mwe kipindi ambacho wonda wehinye kwamba mbingu yatawala. ²⁷Ivyo inga, mfaume ushauili wangu na ukubali kwako, eka kugosowa zambi na ugosowe haki. Hituka ubade ubaya wako kuonesha mbazi kwa waoneeao, na yaandaiwe inga mboto yako yondayaongezwe. ²⁸"Vintu ivi vyose viawiya kwa mfaume. Nebukadneza wa kumi na mbii ekuwahoa akenda uwanga ya taa da ilulu ya mfaume Nebukadneza. ²⁹Baada ya mwezi wa kumi na mbii ekuwaho akenda uwanga ya taa da Ilulu y kifaume mwebabeli. ³⁰Ne agombeka, Je inu nkiyo Babeli nkuu, ambayo nkiizenga kwaajii ya makao yangu ya kifaume kwajii ya utukufu wa enzi yangu? ³¹Ukati mbui zike mwe kanwa cha mfaume kwa ajii ya sauti ikasikika kuwa mbinguni mfaume Nebukadneza itagao kwako inga ufaume unu uusingwa kuwa kwako. ³²Wonda uguuswe hae kuawa mwe wantu, na chekao chako chonda kiwe hamwe na wayama wa polini mwe minda. Wonda ugosolwe udemani inga ng'ombe. Miaka mntatu yonda yemboke mpaka

hada wodao ukubali inga Muungu mwe uwanga ya ufaume za wantu na amwenka faume mntu yeyoso amkundaye."³³ Agizo idi kinyume na Nebukadneza ditegezwa kwa haaka. Diusigwa miongoni mwa wantu. Kando mani inga ng'ombe, na mwii wakwe utoto na mnyozu wa kuawa mbinguni. Fii zakwe zikuu inga mazoya ya tai, na makombe yakwe yawa inga makombe ya mbege.³⁴ Na mwe mwisho wa siku, mie, Nebukadneza chenua meso yangu kukaua mbinguni, ufahamu wa akii nkivuziwa. Nikamtogoa Zumbe Muungu mwe uwanga sana, na ufaume wakwe wekaa kuawa mwe uvyazi wose mpaka uvyazi wose.³⁵ Wenyezi wose wa dunia wataaziwa ni yeye kuawa buwe, agosoa dodose apendavyo mwe jeshi da mbinguni na wekao duniani Nkuna hata yumwe adahaye kumwemeza au kumwenka kifutefute . Nkakuna hata yumwe adahae kumgombeka, "Kwa ajii yani kugosoa ivi?"³⁶ Kwa ukati uda uda akii zangu auya timamu, Utukufu wangu na maii zangu ziniuwiya kwaajii ya utukufu wa ufaume wangu, Washauri wangu na wantu wenye hishima waondeza msaada wangu. Nkivuzwa mwe kiti changu cha enzi, na chenkgwa ukuu zaidi. ³⁷Iya basi, mie Nebukadneza, namlogoa, namgimbika na kumhishimu mfaume wa mbinguni, kwaajii mbui zakwe zose ni za haki, na sia zakwe ni za adili. Adaha kuwaseeza wada wendao mwe kuibui chao wenye.

Chapter 5

¹Mfaume Belishaza kagoso Shelehe nkuu kwa ajii ya wakuu wakwe wa kuhishimiwa wengao elufu u mwenga, ne anywa divai he wantu wose efufu mwenga. ²Ukati Belishaza ekuwaho akageeza divai akalavya angiizo da kueta via vyekugosolwavyo ni zahabu au kwa feza vyekuavyo Nebukadineza tati yakwe ne kavidoa kuawa kwe hekalu uko Yelusalemu vyekuwavyo yeye na wakuu wakwe na wakaziwe na masulia nee wakavyiia. ³Wandima wakavieta via vya zahabu vyekuavyo vidoigwa mwe hekalu, nyumba za zumbe Muungu yko Yelusame. Mfaume na wakuu wakwe na masulia nao wakavinyiia. ⁴Wanywa divai na kuvitogoa vimuu vyao vyekugosolwavyo ni zahabu na feza, shaba chuma, mbao na maiwe. ⁵Kwa ukati uo uo vyaa vya mkono wa muntu vioneka he kinaha cha taa na kugonda mwe ukanto wekutoigwao lipu kwe ikulu ya mfaume. Mfaume kadaha kukaua kwe mkono ukuwak wagonda. ⁶Nee cheni cha mfaume kakahituka na mawazo yakwe yakamueka aogohe, miundi yakwe nkayokudaha kugooka, na makindi yakwe nee yakakakama kwa hamwe. ⁷Mfaume akalavya angiizo kwa kuema, waetwe nyumbani wada wadaha kutamwiia na wazimu, wantu wena viugo na wataalamu wa wazimu, wantu wena viugo na wataalamu wa ntondoo. Mfaume akawamba wada wekuwanyika -naokwa viugo kwe Babeli. Yoyose mwenda ayasimwiie magondi aya na mana zakwe endaahambwe nyuo za zambalau na endaahambwe mkufu wa zahabu mwe singo yakwe. Nae endaawe mtawala ya wantu wa uanga kwa malaika kwe ufaume. ⁸Nee wantu wose wa mfaume wekuwao wakamanyikana kwa viugo vyao wakengia nyumbani, iya nkawaokudaha kusoma magondi waa kusimwiia mana yakwe kwa mfaume. ⁹Ndiho mfaume Belishaza akavitulwa sana ni muonekano wa cheni chakwe ukahituka. wakuu wakwe nao wakamaka sana. ¹⁰Nee malikia eza kwe nyumba ya sherehe kwa mbui ida ya mfaume na wakuu wakwe wekuwavyo wakamwiia. Malikia akaamba mfaume na ekae kae. Wesekeka muonekano we cheni chako uhituke. ¹¹Kuna muntu kwe ufalume wako mwana loho ya miungu watakatifu mwe yeye. Kwe siku za tatiako mwanga na weledi na kimuu vya miungu ipatikana mwakwe. Mfaume Nebukadineza tati yako mfaume, kamgoso kua mkuu ya waganga, hamwe na mkuu ya wada watamwiia na wazimu, na we nye viugo na wataalamu wa ntondoo. ¹²Loho zedi, umanyi, weledi, kuteganya sozi, kugimbua mafumbo, na kusoso viyangayanga -izi ni sifa zekubwiiwazo kw muntuuyu Danieli, mwe kwefangwa Danieli nae enda awahinye mana yakwe kia chekugondwacho. ¹³Nee Danieli ekuetwaho he mfaume. Mfaume akanwamba 2we ni yuda Danieli yumwe mwe wada wantu wa mateka ya Yuda, wekuetwao ni tate yangu mfaume kuawiiia Yuda. ¹⁴Nkiiva mbui kukuhusu wewe, kua loho ya muingu iumo mwako na ya viugo vyedi tavipata mwako. ¹⁵Na isasa wantu wamanyikanao kwa viugo na wada watamwiia na wazamu, kusoma magondi aya na kunambia mana na tafasii yakwe iya nkawokukudaha kunambia tafasii yakwe. Nkiiva kua wadaha kuavya tafasii na kugimbua matataizo. ¹⁶Isasa ati wendaudahe kusoma magondi na kunihinya mana yakwe, wendau hambwe nguo za zambalau na kahmbwa mkufu wa zahabu mwe singo yako, na wendauwe utawala wa ntatu wena mamlaka kwe ufaume. ¹⁷Ndiho Danieli aketika he mfaume, mbuso yako na igosoke kwa ajii yako mwenye, sawabu yako na umwenke muntu mtuhu. Vyeivyo, mfaume nndanikusomee magondi na nndanikwambie mana. ¹⁸Na uanga yako, we mfaume, Zumbe Muungu mwe uanga sana kamwenka Nebukaduneza tati ako ufaume, ukuu, hishima na enzi. ¹⁹Na kwa sibabu ya ukuu uo, Zumbe Muungu kamwenka wantu wose, mataifa, na luga nee wakaka kama na kumuogoha. Kawakoma wada ekukundao kuwakoma naho nee awaeka wagima wada ekukundoo wawe wagima. Kawenua wada ekukundao na akawagwisa wada ekukundao. ²⁰Iya ukati mtima wekaho na kibui na loho yakwe ikagosolwa kua sitoa kwa sibabu iyo kagoso kwa kibui, kaseezwa kuawa he kiti chakwe cha enzi cha kifaume, na kuisa enzi yakwe. ²¹Kauswa kwe untu, kaua na akii za myamane akekaa na mpunda wa mzitui. Nee akada mani sa ng'ombe. Mwii wakwe nee utota kwa mnyozu ukuawao mbinguni mpaka hada ekwehinyaho kua Zumbe Muungu mwe uanga atawala uanga ya faume za wantu na kua aika muntu yoyose amkundae uanga yakwe. ²²We mwanawe Belishaza nkwekuuzizitia moyo wako, ingalawa nee akayamany aya yose. Kwenua mwenye badii ya Zumbe wa mbinguni. ²³Kwe nyumba yakwe wakuetea via ambavyo wewe, wakuu wako, wakazio na masulia wako wavinyiia, naho ukavitogoa sana vimuu vyekugosolwavyo ni feza na zahabu, shaba, chuma, mbao na maiwe, vimuu vyesavyo kukaua kuiva wala kumanya kintu chochose. Nkwekumbishimu Zumbe Muungu mtozeeza mpumzi yako mwe mkono wakwe na mmanya sia zako zose. ²⁴Nee Zumbe Muungu akauagiia mkono kuawa kwe makao yakwe na magondi aya yakagondwa. ²⁵Aya nee magondi yekugondwayo: Mene Mene Tekeli na Pelesi. ²⁶Mana yakwe ni Mene; Zumbe Muungu kautaazia ufaume wako na kuuheza. ²⁷Tekeli: uhimwa kwe mzani mzani naho uoneka uhungua. ²⁸Pelesi; ufaume wako wepanga naho wenkigwa Waamedi na Waafemi. ²⁹Nee Belishaza akaavya angiizo, naho wakamhamba Danieli nguo za zambalau, mkufu wa zahabu, wakamhamba mwe singo, na mfaume akaavya tamko kuhusu Danieli kua aandaiwe endaawe mwana mamlaka ya nafasi ntatu kwe ufaume. ³⁰Kio kia Belishaza, mfaume ya Babeli akakomwa. ³¹Dalio nae Mwajemi akaudoa ufaume ekuwaho na miaka ibuayo sitini na miidi.

Chapter 6

¹Vikamtamia dalio kusagwa uanga mwe ufaume magavanea wa majimbo izo ambao nee watawal uanga ya ufaume wose. ²Uanga yao kuwa na watawala waikwa kwaaji wadahe kuwagoo kea magavana wa majimbo ili kwamba mfaume asekuwa hasaa. ³Daniel akakwezwa uanga ya watawala wakuu na uanga ya magavana wa majimbo kwasibabu ana loho yesayo ya kawaida. Mfaume nee kapanga kumwiika uanga ya ufaume wakwe wose. ⁴Basi watawala wakuu wekumwe na magavana wa majimbo wakaenda makosa mwe ndima ekugosoazo Daniei kwa mfaume. Mia nkawekudaha kuona ubanasi au kuemwa mwe majukumu yakwe kwasibabu nee ni mwaminifu, nkekuwa na kosa waa ubahau ekupatikanao nao. ⁵Ikaheza wantu awa wakagombeka, "Nkatekudaha kupata sibabu yoyose ya kumshitaki uyu Daniei isipokuwa tiondeze kintu hasiku dhiidi yakwe kuhusiana na Shaia, za Zumbe Muungu yakwe." ⁶Nee watawala awo na magavana wakaeta mpango mbele ya mfaume, wakamwamba, mfaume Dalio wekaise milele. ⁷Watawala wose wakuu wa ufaume, magavana wa mikoa, na magavana wa majibo, washauli, na magavana wakashaulia na hamwe na kuamua kuwa wewe, mfaume, wakundwa wembose amli na, kuitekeeza, ili kwamba muntu yoyose mwenda agosoa dua kwa Muungu yoyose ama muntu kwa misaasini; ikasekua wewe mfaume, muntu uyo lazima asigwe mwe npanga ya simba. ⁸Isasa mfaume, alavye angizi ugee sami nyalaka ili kwamba isekweza ikahituka, kama ikuangiizwavyo mwe shaia za wamedia na Waajemi; hivyo nkainaidahike kuhituka. ⁹Basi mfaume Dalio akagea saina mwe nyalaka kwa kuigosoza amli kuwa shaia. ¹⁰Daniei akumanyaho kuwa nyalaka iheza kae kusainiwa kuwa akahita nyumbai mwake (madiisho yakwe ya gati uko uanga yawamwazi yakauwa Yelusalemu), na akakima mavindi yakwe, kama akuavyo akagosoza katatu kwa msi, akatogoa na kuombeza mbele ya Zumbe Muungu yakwe, kama akuavyo akagosoza kabla. ¹¹Ikabinda wantu awa wakawa waunda hila kwa hamwe wakamuona Daniei akaombeza na kuondeza kwambizwa kulawa kwa Zumbe Muungu. ¹²Nee wambasa mfaume na kumwiia nae kuhusiana na amli yakwe: "Je nkwekuika amli kwa muntu yoyose mwenda agosoe maombi kwa Muungu mtuhu au kwa binadamu mwe misaasini zitongeezo, Ikesekuwa kwako wewe, mfaume lazima muntu uyo asigwe mwe npanga ya Simba? Mfaume akaandua, "Mbui inu ya uhakika, kama ikuangiizwavyo mwe shaia ya wamedia na Waajemi, ambazo nkazida ha kuhituliwa," ¹³Ikabinda wakamwamba mfaume, "Muntu yuda Daniel, ambae ni mmojapo wa wantu wa mateka kulawa Yuda, Nkakuti wewe, mfaume waa Maagiiza yako ukusainio yee amwombeza Muungu ywakwe misa mitatu." ¹⁴Mfaume ekusikiaho ayo, akasikitika mno, akatumia akii namna ya kumhonya kulawa mwe ulawala unu, akapita sana mpaka ukati wa zua ditengia akageeza kumhonya Daniei. ¹⁵Akaawaho wntu awa wekuwa wapanga njama wakekonga. Kwa hamwe na mfaume, na kumwamba, umanye mfaume kwamba ni shaia ya wamedia na Waajemi. Nkakuna amli au kizuu ambayo mfaume kayemboza idahayo kuhituliwa, ¹⁶Nee mfaume akalavya angizi, na wakamwenda Daniei, "Muungu ywako, ambae wamgimbitia daima na akuhonye." ¹⁷Iwe dikaetigwa mwe uvi wa npanga, na mfaume akudige'a mhuli wa npete yakwe mwenye na hamwe na mhuli wa wakuu wakwe ili kwamba chochose kisekudaha kuhituliwa kuhusiana na Daniei. ¹⁸Basi mfaume akaita mwe yakwe na ichocho akafunga nkakuna laha yoyose ikuetwayo mbele akwe, akapata kinkunguu. ¹⁹Akabinda kwekutendezukaho mfaume akenuka kinyanyi akaita kwe npanga ya Simba. ²⁰Na wkwendahe kubua kwe npanga, akamwetanga Daniel kwa sauti ya huzuni; akamwamba Daniei, "Daniei, mndima' wa Muungu mwe ugima, je Muungu ywake ambae wamtumika, daima kadaka kukuhonya kulawa mwe simba?" ²¹Nee Daniei akambwamba. "Mfaume, uishi" milele! ²²Muungu yangu kamtuma mjumbe na kumiomo ya simba, na nkawedaha kunizuu, kwa kuwa nkina masa yoyose mbele yakwe naho hata mbele yako, wewe mfaume na nchekukugosoa mbui yoyose ya kukuzuu. ²³Basi mfaume akawa na nyemi sana, akalavya angizi kwamba wakundwa wamlavye Daniei chongoi ya nndu. Ivyo Daniei akasigwa kulawa mwe nundu, nkakuna baya dodose sekuonekanado kwakwe, kwa ajii kawa akamtumainia Muungu wakwe. ²⁴Mfaume akalavyo angizi, waetwe wada wantu wekum shitakia Daniei na akaaho wakaasigwa wowo mwe npanga ya simba-wow, na wana wao, na wavyee wao, kabla nkawazati kubusi, wakahaabulwa ni simba na wakabondwa mavuha ntii ntii. ²⁵Ikabinda mfaume Dalio akagondea ujumbe kwa wantu wose, mataifa na lugha ambazo zekaa mwe dunia yose "Amani na igenyee kwenu." ²⁶Na angizi kwamba mwe uatwala uwatala wose wa mfaume wangu wakakame na kumcha mbele zamuunguwa Daniei kwa kuwa nee Muungu Zumbe mwe ugima na ekaa milele, na ufaume wakwe nkaudaha kubanangwa, utawala wakwe wendauweaho mpaka kihea. ²⁷Yee nee mtiika vyedi na kutihonya, naho agosoa ishaa na vihii mbinguni na duniani kamuika daniei vyedi dhidi udahi wa simba. ²⁸Nee ivyo, Daniei ekuozoavyo mwe, utawala wa Dalio na mwe utawala wa Koreshi Mwajemi.

Chapter 7

¹Mwe mwaka wa boshi wa Beishaza mfaume wa Babeli, Danieli nee kaota sozi na maono mwe usazinwakwe. Naho akagonda yada ekuyaonayo mwe sozi. Akagonda matukio muhimu sana. ²Daniei kagombeka, "Makio mwe sozi zangu nkiona npepo nee za mbinguni ziwa zitikisa bahai nkuu. ³Wanyama wakuu wane, kia yumwe nee ni tofauti na mtuhu, waawa mwe bahai. ⁴Mnyama ywa boshi nee kawa kana simba, akini nee kawa na mabawa ya tai. Nekuaho nikaka ua mabawa yakwe yawa yatuika na kawa kenuka na kenulwa mwe alizi na kawa kenuka kwa miundi yakwe yawa yatuika na kawa kenuka na kenulwa mwe alizi na kawa kenua kwa miundi yakwe miundi kana muntu. Nakenkigwa akii za kibinadamu. ⁵Naho kuwa na mnyama wa kaidi nee kaiva kana dubu, na kawa kenama, neekawa na mbawa ntatu gatigati ya meno yakwe mwe miomo wakwe. akembiwa, Enuka na ude wantu wangu! ⁶Badii ya idi, nee nakauw vituhu kuwa na mnyama mtuhu mwekuonekana kana sui mwemgongo wakwe na mbawa mnane kana mdege nee kawa na mintwi mine kenkigwa mamlaka ya kutawala. ⁷Badii ya kuyana nakio mwe sozi yangu mnyama ywa nee, mwenye kutisa na mtanguvu kawa na meno makuu ya chuma, akaaangamizwa, na kutu wa tialwa mwe ndii na kusaga saga mwe miundi yakwe kia chekusigaacho. Nee kawa na tofuti na wanyama watuhu na kawa na npembe kumi. ⁸Nee ekuaho akafanyanya uanga ya npembe, nkikauwa na nkiona npembe ntuhu ndodo yeku hotayo gatigati ya npembe ntuhu. Mazindo ya npembe ntatu gati ya npembe za boosi ziavigwa Nkiona mwe npembe inu meso ya muntu ya muomo ambao nee ukefenya kwa mbui nkuu. ⁹Nanekukauaho viti vya enzi nee viwa viikwa na muntu wa siku za kawa sehemu yakwe. Mavazi yakwe yawa yang'aa kana seluji, na fii zakwe mwe muatwi wakwe ziwa ntana kana sufu, kiti, chakwe cha kiwa na cheche za moto, na maguludumu yakwe yawa ya moto. ¹⁰Mto wa moto ulitilika kuawa mbele yakwe na mamilioni ya wantu wamwambiza na watuhu, mia mwenga milioni wawagooka mbele yakwe. Na mahakama iketangwa, na vitabu vikagubulwa. ¹¹Nikasongwa kukaua kwasibabu ya mbui za kibui chekusemwacho npepo. Nkikauwa ukati mnyama akomwa, na mwii wakwe ubananangwa, na uavigwa kwaajii ya kuokwa moto. ¹²Na kuawada wanyama wane wekusigano, mamlaka yao yawayadoigwa hae, akini Maisha yao yakasongwa nkuita kwa kipindi fulani cha muda. ¹³Mwemaono yangu siku ida, nkimuona muntu yumwe eza mwe mazunde ya mbinguni nee inga mwana muntu neekeza kwa mzee ywa siku na neetiwa mbele zakwe. ¹⁴Nae akenkigwa mamlaka ya kuitawala na utukufu na mataifa na luga zidahe kutumikia yeye. Mamlaka ya kutawala ni mamlaka ya kae ambayo nkana yemboke, na ufaume wakwe ni uda ambao nkau na uangamizwe. ¹⁵Na kwangu mimi, Danieli, loho yangu isininishwa ndani yangu, na maono nekuyaonayo mwe akii zangu yaniangadise moyo. ¹⁶Nkimbasa hehi yumwe wa awa wekuao wagooka anioneshe maana ya mbui izi. ¹⁷Awa wanyama wane wakuu wa wafaume wane ambao wenda waafe mwe sii. ¹⁸Akini wantu watakatifu wa Muungu mwe uanga enda ahokee ufaume na wenda wautawale kae na kae. ¹⁹Naho nakunda kumanya kwemboka uanga ya mnyama ywa ne, mwekuae tofauti sana na watuhu na kawa wakutisa hamwe na meno yakwe ya chuma na kmakombe ya shaba. alimeza na kudumua ndiindii, na alisanga saga kwa miundi yakwe kia chekugaacho. ²⁰Nikakunda kumanya uanga ya npembe kumi mwe mtwi wakwe na kuhusu npembe ntuhu yekuchomoza, na ambayo mbele yakwe npembe zakwe ntuhu ntatu zigwa sii. Nikakunda kumanya kuhusu npembe yeneyo meso na muomo wekuao ukefenya kwa mbui nkuu yekumanyikao ni nkuu kwemboka ntuhu. ²¹Nekuonaho npembe inu yekwe inu yekwenamayo nkondo zidi ya wantu watakatifu nee iwavka mihaka hada. ²²Mgosi ywa siku ekwezaho, na wantu watakatifu wauhokea ufaume. ²³Iki nee muntu ekugombekacho, kwa habai ya mnyama wane, enda awe mfaume ywa ne uanga ya dunia ambayo wenda uwe tofauti na ufaume mtuhu zose. Enda ameze dunia yose, na wenda ujate zose sii na kikuibonda bonda ndiindii. ²⁴Na kuhusu npembe nkuu, kauwa mwe ufaume unu. wafaume kumi wenda wenuke, na mtuhu enda enuke badii yao. Enda awe na tafauti na wada wekuongooa, na enda ashinde wada wafaume watatu. ²⁵Enda atamwii mbui kihitu cha yeye mweuanga sana na kuwasuubisha wantu watakatifu wa Muungu euanga. Enda abanange kuzihitua siku na sheila. Mbui izi enda enkigwe mwe mikono yakwe kwa mwaka umwe, na miaka miidi na nusu mwaka. ²⁶Akini chekao cha mahakama chenda chetangwe na wenda wazidoe nguvu zakwe za kifaume ili ikibinda adahe kubanangwa na kuteketezwa. ²⁷Ufaume na utawala, ukuu wa falme sii ya mbingu yose, wenda wenkigwe wan'tu wakio wa wan'tu watakatifu wa yeye mwe uanga sana ufaume wakwe ni ufaume wa kae na kae, na faume ntuhu zose zitamtumikia na kumtii yeye. Na unu nee mwisho wa mbui. ²⁸Na kuhusu mimi, Danieli, kufanyanya kwangu kwa nisinisha sana mimi na muonekano wa cheni changu ubadiika. Akini mbui izi nkizihifazi mimi mwenye."

Chapter 8

¹Mwe mwaka wa ntatu wa utawala wa mfaume Belshaza, mimi Daniel ukioswa (baada ya maono ya bosi yekunipatayo.) Nekuaho mwe sozi, nkiona kana kwamba ukiwa mwe mzi wa shushani wenye ngome, mwe jimbo da Ealamu. ²Mwe sozi nkiona kama ni hehi na mfeeji wa ulai. ³Nikakau uwanga, mbele yangu nikaona ngoto yosi denye mahembe maidi; digooka nkandankanda ya mfeeji, Hembe dimwe ni refu kuliko tuhu, akini dia refu ne dikakua mphaahoe kuliko dia jihi, dikarefuka kuzidi mweziwe. ⁴Nikaona dia gosi da ngoto dika ishambulua magharibi, vituhu kaskazini, na baadaye kusini; nakuna mnyama mbele yakwe. Nakuna yoyose mwekudaha kuokoa chochose mwe mkono wakwe. Ne akagoso akundacho, na he ni mntu mkuu sana. ⁵Na nekuaho ukaafa mbui inu, nikaona beberu kuawa magharibi, na kwenaboka mwe cheni cha dunia yose, daguuka kwa kasi sana kana kwamba nkadonta si Mbuzi ne ana hembe kuu mwe meso yakwe. ⁶Akaita mpaka kwa yuda ngoto mwenye mahembe maidi, namuona ngoto kagooka nkandani he mfeeji, na yuda akamgukia ngoto kwa hasira nkai sana. ⁷Nikaona mbuzi akeza hehi na ngoto, mbuzi he ana maya sana na yuda ngoto, akamtoa akayabonda mahembe yose maidi. Ngoto nkekuwa na nguvu mbele ya mbuzi. Mbuzi akamkuntua ngoto vyedi sana akamgwisia si na akamjata. Nkakwekuwa na yoyose wa kumvunia. ⁸Na ne mbuzi ekuaho mkuu, akini ekuaho na nguvu die hembe kuu dikabondeka na he selumu yakwe hakahota na kuchipuka mphembe nne nkuu zikahota kuelekea mphepo nne za mbingu. ⁹Kuawa kia nphembe mwenga, kukahota mtuhu, Iwa ndodo aho bosi, akini baadaye ukatenda mphembe nkuu upande wa kusini, na mashaiki, na mweida si ya utana. ¹⁰Mphembe ikatenda nkuu, na yekukua vyo itaeta masa dhidi ya jeshi da mbingu. Baadhi ya jeshi na utoondo kadhaa zikagwa si duniani na zikajitwajitwa. ¹¹Akazidi kuwa mkuu, mkuu kama kamanda wa jeshi da kimuungu. Sadaka za kuteketezwa za kia siku zikausigwa hae ma yeye, na sehemu yakwe takatifu ikagewa unajisi. ¹²Kwa sibabu ya uasi mphembe ya mbuzi ikemigwa jeshi, na sadaka za kuteteza zikaekwa. Mphembe ikawasa si ukwei aridhini, na ndaifanikiwe mwe kia igosoayo. ¹³¹⁴Kisha nikamsikia yumwe atamuia na mtakatifu mtuhu akamjibu, mbui izi, ndaziwe ivi mpaka mwe ini, maono aya ya sadaka ya kuteketezwa, zambi ida ietayo ubanasi, kwenkiana kwa sehemu takatifu na jeshi mbinguni kujatwa? ¹⁴Akambwa, ndaziwe ivi kwa guo ni ha keo zipatazo 2,300. Baada ya aho htakatifu nnda hawe vyedi. ¹⁵Wakati mimi Daniei nekuoswaho maoho, nikageeza kuyaelewa na ne aho mbele yangu akagooka yuda mwekuonekana kama muntu. ¹⁶Nikasika sauti ya mintu etanga gatigati ya nkingo za mfeeji wa ufai. Ikabo gabriel msaidie mntu uyo kuelewa maono. ¹⁷Basi akeza hehi na ne ekugookaho. Na ekwezaho nikaogoha na nikasujudia mpaka si. Akanamba manya mwana muntu, kwamba maono ni kwa ajii ya wakati wa mwisho. ¹⁸Ekuaho atamuia na mimi mikemboke wa ni usisiza uku nkigona kinganingai. Kisha akanitozo na kunigoosa. ¹⁹Akanamba, kaua hindamikuonyeshe kia ndicho kiawie baadaye mwe iki kipindi cha gazabu, Kwa sibabu maono aya yahusu wakati wa mwisho wekupangwao. ²⁰Na kuhusu dia go si da ngoto wekumuonaye, yuda mwenye mahembe maidi-ni wafaume waidi wa Umedi na Uajemi. ²¹Babelu ni mfaume wa ugiiki, hembe kuu gatigati ya meso yakwe ni mfaume wa kwanza. ²²Na kuhusu dia dekubondekado, ambayo mwe nafasi yakwe mahembe matuhu mane yahota - izi faume nne ndizozenuke kuawa mwe taifa dakwe, akini nkazoma ziwe na nguvu nkuu. ²³Mwe siku zezazo za faume izo, wakati ambaho wahalifu wandawane wabua kikomo chao, mfaume mwenye cheni katili, na yeye mwenye akii andaenuke. ²⁴Nguvu zakwe ndaziwe nkuu, akini nkio kama nguvu zakwe mwenye. Andaawaangamize wantu wenye nguvu, wantu miongoni mwa watakatifu. ²⁵Andaagosoe udanganyifu ustawi mwe mkono wakwe kwa sibabu ya unyanyi wakwe. Andaawaagamize wantu wengi bila ya kutegemea. andaenuke pia hata kinyume cha mfaume, wa wafaume, na andaabondwe, akini nkio kwa mkon wowose wa binadamu. ²⁶Maono kuhusu keo na guoni wekwe mbigwayo ni ya kwei. Akini uyafunge maono aya, kwa kuwa yahusu siku nyingi za wakati wezao. ²⁷Ne aho mimi, Daniel nikasokea sana na mikagoma uku ni dhaifu kwa siku kadhaa. Kisha nikenka hikenda kugosoa ndima za mfaume. akini ne nkitisi wa sana na maono aya, ha ne nkahekuwa na yoyose mwe kudaha kuyaelewa.

Chapter 9

¹Daario mwana Ahasuero, wa uvyezi wa wamadi. Nee wa wose na ahasuero mwekutendwa mfalme kwa wantu wa Babeli. ²Umo mwe mwaka wa bosu wa utawala wa Dario, mimi Damiel nee nikasonua ntabu vyeveye mbui za Muungu. Neno dekuwezeado nabii Yeremia. Nee namanya ati nee kuna miaka sabini mpaka mwisho wa kubandwa kwa Yerusalemi nee ubua. ³Nikahitua cheni kumhitukia Muungu, na kumuonda yeye kwa sala na maombi kwa kufunga na kwehamba na magunia na kwekae mwe zeu. ⁴Nkimuomba Muungu ywangu nee nasasoa dhambi zetu. Nikamba ivi "Tafadhali Bwana Muungu wenye ni Muungu mkuu mwenye kuheshimiwa wenye nee mtunduia maagano na umkwei kwa wakukundao na watozao amri zako. ⁵Tigoso dhambi, tigoso mbui mbaye tiasi, talitue kutuhu kwesiko na maagano yako. ⁶Nkatekutegeeza wandime wako manabii watamwiia na wafalme wetu, wakuu wetu, tatizetu na wantu wose wa mwe inusi kwa zina dako. ⁷Uko kwako weiko kuna wedi, teiko swiswi kuna soni mwe vyeni vyetu kwa wantu wa Yuda na wada wekaao Yerusalemi kwa Isarel yose hauwe na wada we hehi, we hae kwe si yose wekutegeaayo. ⁸Uku kwetu swiswi Muungu kuna mwe vyeni na kwa wakuu wetu kwa tatizetu kwa via ambavyo tigooe dhambi wewe. ⁹Kwa Bwana Muungu ywetu kuna kufiwa na msamaha kwa via timuasi yeye. ¹⁰Nkatekutii sauti ya Muungu kwa kutoysaa shina zakwe ekuteukazo kwombokea kwa wandima wakwe manabii. ¹¹Israel wose waasi shena yako na kuhituka upande waemea kutengeeza mbui zako. Laana viapo vyekuandikwavyo mwe shena ya Musa mndima ywa Muungu zetiwa kwa ajii yetu kwa ajii tigoso dhambi. ¹²Muungu kaona ukwei mwe mbui ekugombekavyo mhitu na wakuu wetu kwa kueta kwetu janga kuu. Kwa kuwa mwe si ya mbingu nkakuzati kugosoka chochose kidahikacho kuiganywa na kia kigosokachi Yerusalemi. ¹³Enga yekugondwavyo mwe sheria ya Musa, sungu zose zilipzta etiho nkatizati kuomba kufiwa mbazi kwawa kwa Muungu ywetu kwa kuda kuhituka na kuka ubaya na kutongea ukwi wako. ¹⁴Kwa aji iyo Muungu kaika kee tabi (sugu). Kwa ajii yetu |u Muungu mtahaki kwe mbui zose agosozao. etiho nkatina utii mwe sauti yakwe. ¹⁵Kwa ajii iyo Bwana Muungu wetu kuwakavya wantu wako kwe si ya Misri kwa mkono wako we nguvu na kwegosozi zihia kuu kwa ajii yako mwenye hata siku ya ivyeo, Iya tikugoso dhambi, tigoso hila kwa ajii ya malendoyako yose ya haki. ¹⁶Zumbe Muungu, eka maya, mbifya zako zekae hee na mzi wako. Yerusalemi kwe mwiima wako mtakatifu inu ni kwaajii ya dhambi tenazo na kwa ajii ya ubanasi wa tati zetu Yerusalemi na wantu wako wawa kintu cha kubewa na ao wose watizungukao. ¹⁷Iya isasa Muungu ywetu tegeeza sala za mndimaywako na maombi yakwe kwa ajii ya rehana, kwa ajii yako, Zumbe gosoa cheni cheko kingaze kwe hamte hako hakunga'azweho he kubadwako ukiwa. ¹⁸Zumbe Muungu ywangu, vugua magutwi yako utegeeze, vugua meso ukaue. Tibanikiwa, ukawe mzi wetangwao kwa zina dako. Nkatikuombeza kwa ajii ya haki iya kwa ajii ya rehema zako nkuu. ¹⁹Zumbe Muungu tegeeza fiia mbazi Zumbe tikawe na ngosoe mbui kwa ajii yako mwenga, wesekucheewa, Muungu ywagu kwa ajii mzi wako na wantu wako wetangwa kwa zina dako. ²⁰Nekuwaho nikatawaza kwa kuomba na kusosoa dhambi yangu na ya wantu wangu Israel na kweta maombi yangu kwa Muungu ywagu kwa ajii ya miima mtakatifu wa Muungu. ²¹Nekuwaho nikaomba, muntu mwetangwe Gabrieli, nekuwae nkamuona we sozi aho bosu kapaa akasea guoni. ²²Kanankha ntangio nee anamba, "Daniel nchaza nikwemke utangio na upate kumanya. ²³Wekuvokaho kuomba rehema amuli iyavigwa na mcheza kukwenka jibu, kwa kuwa isasa wapenelwa. Kwa iyo geezegeeza idi neno a uumanye. ²⁴Miaka sabini na mpungate kuavigwa amuli kwa ajii ya wantu wa mzi wekung'azwao kukomesha masa na kubinda dhambi na kuete haki ya milele na kutimiza maono na unabii na kuka wakfu hamtu hakung'azwaho. ²⁵Wekae ukamanga kuwa tengu kwawa amri ya kuuya na kuzuga uhya Yerusalemu mpaka ndiho eza mgookezi ni mwe mayuma saba na nyuma sitini na mbii. Yerusalemu indazegwa hawe na mzi midodo na handaki etito ndakuwe uengee. ²⁶Ukauka aho miaka ya mayuma sitini na mbii mgookezi andaabanangue, n,daawe ukana chochose. Jeshi da mgookezi ndiyeeze andadagamiza mzi na hekung'azwaho. Mwisho ndakuawie galika na nkondo mpaka mwisho. Ubanasi uamliwa kae. ²⁷enda athibitisha maagane hamwe na wantu wangi kwa miaka mphungati. Umo mwe miaka mphugati andaakonesha dhabihu na sadaka. Baada ya mbifya za ubanasi nd'akuawie mthu ndie aete ukiwa. Mwisho kamii na ubanasi uamliwa kweza kwa uyo mwekueka nkiwa ukaawia."

Chapter 10

¹Mwe mwaka wa katatu wa Koreshi mfaume wa Uajemi, ujumbe ugubulwa kwa Danieli amaye pia nee akatangwa Belteshaza. Ujumbe uwo nee ni wa kwei. Uhusu Nkondo Nkuu. Danieli nee kumanya ujumbe uwo, ekupataho uvumbuzi kuawa mwe sozi.²Mwe siku izo, mimi Danieli nee ni mwe ukiwa wa siku ntatu. ³Nkye kudo nkande ntano, nkye kudo nyama, nkyee kunywa divai na nkyo kuhoka mavuta mwenye mpaka zekubuaho wiki ntatu ngima.⁴Mwe siku ishiini na nne ya mwezi wa bosi, nekuaho hehi na mto mkuu (ambao ni Togrisi).⁵Nkikauwa wanga na nikamuona mtu mwe Kwembe kitani na mkanda mwe kigudi chakwe wekugosolwao kwa dhahabu ntana kuawa Ufazi. ⁶Mwii wakwe nee ni kama kintu cha thamani na sura yakiwe nee ni kama umbauwa. Meso yakwe nee ni kama miali ya tochi na mikonoyakwe na miundi yakwe neeni kama shaba yekusundwayo. Sauti ya mbuyi zakwe nee ni kama sauti ya umati mkuu wa wantu.⁷Miye, Daniel ikedu nkiziona izo, na wantu kumwe nekuao nao hamwe nkawekuziona izo sozi. Mia mbui nkuu ya kuogoha iweze ya wakaguukia kwefisa woo wenye. ⁸Kwaiyo nkibadwa ikedu na nkiona sozi za ajabu. Nkakuna nguvu yekusigaayo mwe mwii wangu. Muonekano wangu wa kung'aa unadiika ukawa muonekano wa kubananga, na nkazekusigaa nguvu mwe mwii wangu. ⁹Baada aho nikasikia mbui zakea na nekuzisikiaho nikagwa kifudufudi na kupata usisiza mzito.¹⁰Mkono ukanidonta na nikapata hali ya kuzingiza kwa mavindi yangu na vifumba vya mikono yangu. ¹¹Malaika akanamba, "Danieli, mntu mwe kuewae sana, manya mbui nikuambiazo, Gooka mana nkikutuma kaa". Na ekubindiizavyo kunihinya ujumbe uwo, nikagooka uku azingiza.¹²Akabinda akanamba "Wese kuogoha Danieli. Tangu siku ya bosi wekui kaho akii yako kuonda kumanya na kujinyenyekeza wwee mwenye mbee ya Zumbe Muungu, mbui zako zisi kiwa naho nkyeza kwaoa babu ya mbui zako. ¹³Mwana Mfaume wa Ufaume wa Uajemi nee kanizua nikaikwa uko na Mfaume wa Uajemi kwa siku ishiini na mwenga. Mia Mikaeli, yumwe kati ya Wakuu, keza kunisaidia. ¹⁴Sasa byeza kukuambiza ili umanye kia chendacho kuawia kwa wantu wako mwe siku za mwisho. Mana sozi ni kwa ajii ya siku ambazo nkizati kubua. ¹⁵Na ekuwaho nkazati kunambia mbui izo, nikahitua cheni changu nikakauwa hasi na nkye kuwa na uwezo wa kutambaika. ¹⁶yee mwekuwa via wana wa mntu akanidonto muomo wangu na kugubua kanwa changu na nikamwambia uyo mwekuwa kagooka mbele yangu "Zumbe yangu, ni mwe masumbuko makai kwasababu ya sozi, nkina nguvu yekusigaayo. ¹⁷Miye ni Mndima wako, Je nitende vihi kutambaika na Zumbe yangu? Mana kwasasa nkina nguvu na nkakuna mphungia yekkusigaayo mwe mwii wangu. ¹⁸Naho yuda mwenye muonekano wa mntu akanidon ta na kunigea nguvu. ¹⁹Akaomba "Wese kuogoha, mntu kuthaminiwa sana, Mpheho zedi, uwe mwenye nguvu, uwe na nguvu". Na ekuaho akatamwii nami, nikapata nguvu. Nikamwamba "Zumbe yangu na asema, mana kunigoa nguvu." ²⁰Akanamba, "Jea wamanya kwambwai nkyeza kwako? niuye ivi sasa kutoana na Mkuu wa Uagiiki ondaeze. ²¹Miya nondo nikwambie kia cha kuandi kwacho mwe kitabu cha ukwei. "Nkakuna yoyose mjionyesha kuti awa nguvu hamwe na mimi dhidi yao, ila Mikaeli Mkuu wenu"

Chapter 11

¹Mwe mwaka wa boshi wa Dirio MMedi, mie mwenye sheza kumwezeza na kumkinga Mikael. ²Na sasa ndanikugubwie ukwe. Wafaume watatu wendanuke mwe Uajemi, na mfaume wane andaawe tajii sana kuliko watuhu wose. Na wakati endaoapate nguvu kwembokea utajii wakwe, andaa mwenue kiamntu kinyume na mfaume wa Ugiiki. ³Mfaume mwenye nguvu andaenuke ambae andaatawale ufaume mkuu, naendaende kubasana na matakwa yakwe mwenye. ⁴Naendahoawe kenuka, ufalme wakwe undauvunjike na undaygawanyika mwempepo nne za mbinguni, lakini nkawanawawe mweuvyazi wao wenye, nankio kwa nguvu zakwe kwa wakati ekuaho akatawala. Kwa kuwa ufaume wakwe undaung'olwe kwaajii ya watuhu tofauti nawavyaigwa wakwe. ⁵Mfaume wa kusini andaawe na nguvu, lakini yumwe katiya maamimjeshi wakwe andaawe mwenguvu kuliko yeye naandaautawale ufaume wakwe kwa nguvu nkuu. ⁶Baada ya miaka micheche, wakati muda undahouwe sawa, wandawagosoe muungano mndee wa mfaume wa kusini andaeze mfaume wa kaskazini kuyathibitisha makubaliano yao. Lakini nkanaadahe kuzitunza nguvu mkono wakwe. andaabadihwe nawada wekumwetao, na tati yakwe, na yeye mwekumuunga mkono kwanyakati izo. ⁷Lakini tambi kuawa kwemzizi wakwe ndadichipua kwe nafasi yakwe. Andaadisha mbulie jeshi nakwengia ngome ya mfaume wa kaskazini. andaatoane nao, na andaawashinde. ⁸Andaaidoe miungu yao mpaka Misri pamoja na sanamu zao za chuma na viavyao vya fedha na vya dhahabu vya tahamani. Kwa miaka mingi andaekae hae na mfaume wa kaskazini. ⁹Ukabinda mfaume wa kaskazini andaaauaie ufaume wa mfaume wa kusini, Lakini andaeavye na kuita kwesii yakwe mwenye. ¹⁰Wavyee ndaweiketayari na kuunganisha jwshi kuu. Ndadiendeleo kukua na litagharikisha kiakintu, ndademboke gatigati mpaka kwengome yakwe. ¹¹Nee mfaume wa kusini andaakimwe, na andaaita nakutoana nae, mfaume wa kaskazini. Mfaume wa kaskazini ndaenu jeshi kuu, bali jeshi ndadigewe kwe mkono wakwe. ¹²Jeshi ndadidoigwe, na moyo wa mfaume wa kusini undawenulwe uwanga, naendawagosoe makumi maelfu kugwa, bali nkanaadahe kuwa mshindi. ¹³Ukabinda mfaume wa kaskazini andae nue jeshi tuhu, kuu kuliko dakwanza. Baadya miaka kadha, mfaume wa kaskazini ndaeze na jeshi kuu dikwa na via vingi. ¹⁴Ukabinda misiizo wengi ndawenuke kinyume na mfaume wa kusini. Wana wa vuugu miongoni mwe wantu wakwe wandawagooke wao wenye ili wayatimize maono, lakini wandawekugwae. ¹⁵Mfaume wa kaskazini andaeze, kuzingira siikwa kwa kuika viima, nakuuteka mzi wenye ngome. Majeshi ya kusini nkayanaya dahe kugooka, hata wanajeshi wakwe bora. Nkawanawawe na nguvu za kugooka. ¹⁶Baaada yaah, yeye mwendaeeze andaaenende kwa kubasa tamaa zakwe kinyume chakwe; nkakuna yoyose mwendaagooke katika mwesia yakwe, andaagooke mwe sintano, ubanasi undauwe mwe mikono yakwe. ¹⁷Mfaume wa kaskazini andaahitue cheni chakwe ili kwezo kwa nguvu ufaume wakwe wose, nandakuw na mapatano endayoayagosoe na mfaume wa kusini. anaampatienga ufaume wa kusini. Lakini mpango uo nkaunafanikiwe kumsaidia. ¹⁸Baaada yakwe, mfaume ndaafuatilie sii za amri jeshi anaakomesha kibui chakwe kisie. ¹⁹Kisha andaaitongee mizi yenye ngome kwe siiyakwe mwenye, lakini endaekungwae na kugwa; nankana apatikane vituhu. ²⁰Kisha mintu mtuhu andaenuke mwe nafasi ambae andaamgosoe mtoza ushuu emboke kwa ajii ya ufahai wa ufaume. Lakini mwe misi yezayo andaatumulwe, hae, lakini nkio kwa mbifya wala nkio kwa nkondo. ²¹Mwe nafasi andaenuke mtu wa kudharauliwa ambae wantu nkawanawamwenke heshima ya nguvu ya kifaume; ndaeze bila yakukusudiwa na andaadoe ufaume kwa ulaghai. ²²Mbele yakwe, kiajeshi ndadiifutwe hae kwa gharika. Jeshi na kiongozi wa agano ndawaangamizwe wose kwa hamwe. ²³Tangu mwe kipindi kia ambacho maagano yagosolwa hamwe nayeye, andaende kwa kiahia; andaawe tu. ²⁴Kwa ghafla andaengie mwe sehemu tajii sana za jimbo, naendaagose kiaambacho nkiotatiyakwe wala baba wa baba yakwe kakigoso. Andaaawagawanye mateka, nyara, na maizakwe miongoni mwa wafuasi wake, lakini nikwa muda tu. ²⁵Andaenu nguvu zakwe na moyo wakwe kinyume na mfaume wa kusini kwa jeshi kuu. Mfaume wa kusini kwa jeshi kuu. Mfaume wa kusini andaatoane nkondo akawa na jeshikuu denye nguvu, Lakini nkanaadahe kugooka kwa kuwa watuhu wandawagosoe njama dhidi yakwe. ²⁶Hata wadawadao nkande yakwe ntana wandawageeze kumwangamiza. Jeshi dakwe ndadikatiliwe hae kama gharika, na wengi wao ndawakomwe. ²⁷Wafaume wose awawaidi, wakawa mioyo yao imema uovu kinyume na wezwakwe, wandawekae mwe meza wenga na kutiiana, lakini undauawe mwekipindi ambacho kipangwakae. ²⁸Kisha mfaume wa kaskazini andaaue mweshi yakwe akawa na utajii mkuu, na moyo wakwe ukaemea vikai agano takatifu. Andaaagosoe na akabinda andaaue mwesii yakwe mwenye. ²⁹Kwemuda wekweamuriwao andaaue na kuushambulia ufaume wa kusini. Lakini mwe kipindikiicho nkakinakiwe kamabosi. ³⁰Kwa kuwa meikuawa kitimu ndazimshambulia naandaagoe na kuuya na nyuma. Andaaawembifya dhidi ya agano takatifu, naandaawa onyeshe matana wada wendaowadibade agano takatifu. ³¹Majeshi yakwe yandayenuke na kusimanga sehemu takatifu mwe ngome. Wandawaziuse sadaka za kawaida za kuteketezwa, na wandawagoose nchuki za ubanasi dendado ukiwa. ³²Na kwa wadawekuonekanao kwa uovu kinyume na

agano, andaawahufye na kuwetanga uovu. Bali wantu wada wammanyao zumbe wao ndawawe jasiri na wandawadoe hatua.³³ Wantu wenye hekima miongoni mwewantu wandawawatende wantu waelewe. Lakini wanda wekungwae kwa uhamba na kwa miale ya moto; wandawagewe mateka na kuhokwa kwamisi.³⁵ Mwemisi za kwekungwaa kwao, wandawa saidiwe kwa msaada mdodo. Wantu wengi wandaweunge naowenye kwa unafiki.³⁴ Mwewantu wengi wenao hekima wandawe kungwae ili wesunte kwawakwao, na kwesunta, na kung'aa mpaka mwewakati wa kiheo. Kwa kuwa wakati wekuamuliwao nkauzati kumema bado.³⁶ Zumbe andaagoosoe kuawa na matakwa wakwe. andaenue mwenye na kwegosoa mkuu. Kia Zumbe kinyume cha Zumbe wa miungu, Andaenue mwenye kwegosoa mkuu kuliko kia Zumbe. kinyume cha Zumbe wa miungu, andaa seme vintu vyesavyokutama. Kwa kuwa andaafanikiwa mpaka hada mbifya yendahaiwe ikamilika. Kwa ajii kia chekuamuliwacho chendahokiwe kigosoka.³⁷ Nkanaazija Zumbe watati zakwe wala Zumbe mpendwa ni wavyee. wala nkanaamjali Zumbe mtuhu yoyose. Kwa zaidi ya mntu yoyose andaegosoe mwenye kua mkuu.

³⁸ Andamheshimu Zumbe wa ngome baada yaaya . Ni Zumbe ambae tatizakwe nkaokumkubali ambae andaamheshimu kwa dhahabu nahea, kwa maiwe ya dhamani na zawadi zekudhaminiwazo.³⁹ Andaazimbulie ngome imara kwa msaada Zumbe mgeni. Ndaamweke heshima nkuu yoyose mwenda amkubali. andaawa gosoe kuwa watawala uwanga ya wantu wengi, na andaapige siikama thawabu.⁴⁰ Kwa wakati wakiheo mfaume wa kusini andaa mshambulie. Mfaume wa kaskazini andaawavamia kwaukai wa magari na wakwea faasi namei nyingi, nae andaate kinyume cha sii, kuwagharikisha, na kwemboka gatigati,⁴¹ Nae endaengie sii ya utamayo, makumielfu ya Waisraeli wandawagwe. Lakini wantu awa wandawanyiike kuawa mwemkono wake; Waedomu, wamoabu, na mabaki yawantu wa Amoni.⁴² Nae andaanyooshe mkono mwesii, siiya Misri nkainaiokolewe.

⁴³ Andaawe na mamlaka uwanga mwehazina za dhahabu na hea, na uwanga mwe utajii wose Misri; wantu wa Libya na Ethiopia wandawawe asi mwenyayo za miundi yakwe.⁴⁴ Lakini taarifa kuawa mashariki na askazini ndazimwogopeshe, naeendaaa we akawa mwenye mbifya nyingi ili kuwabananga kabisa na kuwafisa kwaajii ya ubabasi.⁴⁵ Nae andaagoose hema damakao yakwe ya kifaume kati ya bahai na miima ya utana wa utakatifu. andaabwie kiheo chakwe, na nkanahawe na msaidizi wa kumwambiza.

Chapter 12

¹Mwe kipindi icho; Mikael, jemedai Mkuu muwazungukia wantu wako, endaho enukie, kwendakuwe na misi ya mateso ambayo mkayokuwahi kuaawia mwaude wa Taifa dodose hata kipindi icho; mwe mwande uo wantu wako wenda waokolewe, yeyose ambaye zina dakwe dendadi patikane mwe kitabu. ²Na wagenyeao wada wekugonao mwe mavumbi ya dunia wendawenuke. Kumwe mwe ugima wa milele kumwe kwa ajii ya fedha, na matwezo ya milele. ³Wada wenye viugo wenda wang'ae inga mng'aa wa mbingu na wada wawaagiiiao wezwao kumwe mwe haki, wenda wawe inga mtoondo milele na milele. ⁴Mia wenye Danieli, zigubike mbui izi mwe kitabu chekugewacho chapa mpaka misi ya mwisho. Wantu wangi wenda waguuke uku na kuda, na maarifa yendayaongeke. ⁵Kisha mimi Daniel, nkikaua na nee kuwa na malaika watuhu waidi wagooka. Yumwe nee kagooka mwe upande unu wa nkinga ya mto, na mtuhu nee kagooka mwe nkingo ya upande mtuhu. ⁶Mwezao yumwe nee amhinya muntu mwe kwetungia nguo. "Hengi yendaitoe misi mingahikubua mwisho wa mbui izi kusunguumayo?" ⁷Nkimsikia yuda muntu mwe kwetungia kwetungia nguo za kitani, ekuwae mwe mkondo wa mto, nee kenua mkono wakwe wa kuume na mkono wakwe wa kumeso kuaangia mbinguni na kweisa kwa mwe aishiye milele kwamba yenda iwe kwa wakati, nguvu za wantu watakatifu zendahiziwe zibanangwa kae, mbui izi zose zenda ziwe zibindiikia. ⁸Nkiiva mia nshekumanya. Nee namuza "Zumbe ywangu mbui izi zose kwenda kuawie mbwai?" ⁹Kagombeka, Hita Daniel, kwa maana ntamuizi zifungwa na kugewa chapa kiaga cha mwisho. ¹⁰Wantu wangi wendawawe wang'azwa, wasuntwa, na kusafishwa, mia wabanasi wenda waite kwe ubanasi. ¹¹Mwe musi uda hendaho sadaka ya kawaida ya kuvika yendaho iwe iusingwa na ifyo da ubanasi, dekusababshado ukiwa digooswa, kwendakuwe na misi zibuaza 1,290. ¹²Ana ebae muntu yuda angojao kianga cha ukomo wa misi 1,335. ¹³Wondwa uhauke. Uteze sia yako hata ukomo, ukambindaaho wandauhumiize, wendawenuke mwe sii ukwenkwayo, ukomo ukomo wa musi,"

Hosea

Chapter 1

¹"Inu ni mbui ya zumbe yebumbuiayo Hosea mwana ywa Beeri misi ya Uzia, Othamu, ahazi na Hezekia, wafaume wa Yuda, nee mwe misi ya Yeroboamu mwana ywa Yoashi, mfaume ywa Israeli. ²Zumbe ekugombekaho kabosi kwembokea kwa Hsea akamhinya "Hita ukamdoe/ukamtegue mvyee mkianga. Enda awe na wana wekuawiao mwe ukianga wakwe, maana sii yagoso kianga kikii kwa kumbhasi Zumbe." ³Nee Hosea ahita akamtegua Gomeri mwana kindee ywa kigosi. ⁴Zumbe akamhinya Hosea, Mwetange zina dakwe Yezreeli. Kwa maana misi mihufu nendanivazibu mwango wa Yehu kwa ajii ya kwetia npome ukoYezreeli; nami nenda mubinde ufaume wa waIsrael. ⁵Yendaiawie me uda msi nendahonibonde uta wa Israel mwe koongo da Yezreeli. ⁶Gomeri akenua ifu tuhu akavyaa mndee. Mee Zumbe amhinya Hosea. "Mwetange zina dakwe Lo Ruhamu kwa maana nkina niwafiie mbazi vituhu mwango wa Israel; nesekeza kuwafiambazi kwa vyevyose via. ⁷Hata ivyo nndamiwafiie mbazi mwango wa Yuda na nindaniwaokoe mwanye, Zumbe, Muungu ywawo. Nkinaniwaohoe kwa uta uhamba, ukondo, faasi, au wakwea faasi. ⁸Gomero ekumswisaho Lo Ruhama akenua ifu akamvyaa mwana mtuhu ywa kigosi. ⁹Nee Zumbe agombeka. "Mwetange zina da Lo Ami; kwa maana nywie mkiovo wantu wangu, wala mie nkimi Muungu ywenu." ¹⁰Hata ivyo hisabu ya wantu wa Israeli yendaiwe msanga wa bahari, yesiyo kudahika kuhimwa au kutaaziwa, Yendaiwe hada awbaho nee wembigwa "Nyendaiwe wantu wangu," wendawembigwe "Nywie ni wantu wa Muungu. ¹¹Wantu wa Yuda na Wantu wa israeli wenda wadugane hamwe. woo wenye wendawamuike Kiongozi yumwe na wendawaowe kuawa sii, kwa maana indaiwe msi wa Yezreeli nkuu.

Chapter 2

¹Gombekani na Wagosi, 'Wantu wangu' na kwa, na kwa wavyee wako, "Kuonyeshwa mbazi"²Eteni maahio mwe mami zenu kwa kuwa yeye nkio mkazio wao nkio mumeo. Uuse ukianga mbele yakwe, nyendo zakwe za ukianga gati ya matombo yakwe. ³Ati nkivyo nendanimvua nguo kumwonyesha mwazi wake kama siku ekuvyaigwavyo. Nami nendanigosoe kama sii nkame yekubanikayo nami nenda nendani mgosoe afe kwa nkiu.⁴Nkina niwe na rehema kwa wanawe, kwani ni wana wa ukianga. ⁵Mamiao ni mkianga naho kagoso mbui z soni, Akamba nndaniwatongee wambuya kwani wondawanenke mkate wangu na mazi na sufu yangu na kitani, mavuta yangu na kinyweji. ⁶Kwa iyo nndanizenge ngwegwe kuzuia sia yakwe kwa miwa. Nndanizenge ukuta ili esekupata sia. Endaawatongee wambuwaye mia nkana awabwiie. ⁷Yeye endawaondeze mia nkanaawabwiie. Ne ndiho ambe "Nndanimuie mumangu wa bosi kwani ne ni mtana kwangu kuliko wa ii sasa." ⁸Nkekumanya kuwa mie ne mwekumwenka mbeyu, divai pywa na mavuta, nekumwongezeaho hea na zahabu, wekuzitumiaho kwa Baali. ⁹Kwa io nndanidoe mbeyu yakwe wakabonda, na divai yangu pywaa kwe msimu wakwe. ¹⁰Naho nndanimwike mwazi he meso ya wambuyawe waa nkakuna endayea mwokoe mwe mkono wangu. ¹¹Nenda nimuusie nyemi zakwe zose sikunkuu zakwe, mwandamo wa mwezi, siku ya kuvika na sikunkuu zakwe zose zekuikwazo. ¹²Nndanibanange mizabibu yakwe na mitini yakwe ekwambayo" Unu ni mshahaa nekwenkigwao ni wambuya wangu. Nndaniwagosoe wawe mzitu na wanyama wa mazitui wonda waude. ¹³Nami nndaniwasuubu kwa ajii ya sikunkuu ya Baali, ekuwafukizaho uvumba. ekehamba kwa mpete zakwe na nguo zakwe akanijaa. "Idi ne tamko da Zumbe."¹⁴Nndaniite nikampembeje, NNndanimuete kwe sii nkame na kugombeka nae kwa mbazi. endani mvuzie mizabibu yakwe na hekoongo da Akori kama muango wa tumaini. ¹⁵Ondaago mbeke kama ekugosoavyo kwe siku za ubwanga wakwe kama siku ekulawaho kwe sii ya Misri. ¹⁷Endaiwe kwe siku iyo tamko dekulawaho kwa Zumbe-" akambaa Ondaunetange muu mangu nkunawenitange vituhu, Baal wangu. ¹⁶Nndaniuse mazina ya Baali kwe kanuva changu na mazina yao yondoya jalwe."¹⁸Nndanigosoe agizo hambwe na qanyama a mkondeni kwa ajii yao, na wadege wa uwanga na vitambaavy Nndaniuse hosa uhamba, na nkondo mwe sii, nndakugosoe ugone mpeho.¹⁹Nndaniwe mumeo kae na kae. Ndaniwe mumeo wa haki, wa kuaha uaminifu wa agano, na mbazi. ²⁰Nndaniwe mumeo wa uaminifu, ondaunimanye mie ni Zumbe.²¹"Na siku ida nndanigombeke" Idi ne tamko da Zumbe." Nndanigombeke na mbngu, nao wandawagombeke na dunia. ²²Dunia yondaishughulikie mbeyu, divai pywaa na mavuta na wondawamjibu Yezreeli.²³Nndani kwee mwenye kwe sii, kwa ajii yangu ndaniwaonee mbazi Lo Ruhama Nami nondanigombuke kwa Lo Ami. "Wee ni Ami ata' nao wandawambe we ni Zumbe wangu."

Chapter 3

¹Zumbe akanamba, "Hita vituhu, ukaombe mvyee, mwekukundwa ni muume, etiho ni mkianga, mkunde enga mimi, Zumbe ni wakundavyo wantu wa Israeli etiho waihitukia miungu mituhu na kukunda mikate ya zabibu"
²Kwaiyo nkinguia mwenye kwa vibendo kumi na shano vya feza na homeli na letheki ya shaili. ³Nkamwamba lazima tekae hamwe misi mingi, nkudaha kutenda mkianga au kua na muntu mtuhu yoyose. Mwe sia iyoiyo, nnda tiwe hamwe na nywinywi."⁴Kwa via wana wa Israeli wanda wekae kwa misi mingi kisi mfaume, mntu mkuu, kafaa, nguzo ya maiwe, efodi au vizuu vya nyumbai. ⁵Wakaawa aho wantu wa Isilaeli wanda waue kumonda Zumbe Muungu ywao na Daudi mfaume ywao. Mwemisi ya mwisho wanda weze wakazingiza hee Zumbe na utana wakwe.

Chapter 4

¹Tegeezani uoosi wa Zumbe nywie wantu wa

²Kuna laana, umbea, wantu wakomana, kuna ubavi na upamphagasi. Wantu wabonda mihaka yose, na mphome yetika kia kukacha. ³Nee mana si yanyaa na kia mwekaa una adagamia; makaa ya mazituni na wadege wapuukao, hata samaki wa mazi mshindo wadagamia. ⁴Akini wese kumweeke mntu yoyose kweeta masa, mwese kumweeke muntu yoyose amwaahe mntu mtuhu. Kwa nia nywie nee maaskofu niwaahao. ⁵Nywie maaskofu mwonda mwekungwe musi; manabii nao wonda wekungwae hamwe na nywinywi nakio nami mamiako nonda nimdagamize. ⁶Wantu wangu wabanika kwa via wabahau. Kwavia maaskofu waemea akii nami nonda niwaemee mwese kuwa maaskofu kwangu. Kwa via kujaa miiko yangu, hetiho miye ni Muungu ywako nami nonda niwajae wanao. ⁷Maaskofu wagenyea wangi, chemno wanigosweea mavigaviga. Wahitua ntunyo zao vye soni. ⁸weisa mavigaviga ya wantu wangu; wamema udwa kwembosa ubaya wao. ⁹Nkina niwabahue maaskofu, nonda niwade sugusa wose kwa ntendwa zao. Nonda niwaiiahe kwa ntendwa zao. ¹⁰Wonda wade nkawana wegute, wonda wapamphaagase akini nkawana wagina, kwa va wesimana na Zumbe. ¹¹Wakunda upamphaagasi (ukianga) mphombe na ukozi wekudoao umanyi wao. ¹²Wantu wangu wafaigwa wembiwe vya kugosoa kwa sanamu zao za mbao na ngoda zao nee ziwenk'azo unabii. Kwa via nkawana tuhu wamanyado iya kianga, na wagosoa inga malaya badii ya kumtongea Muungu ywao. ¹³Watambika kwe miima na kufukiza ubani, si ya miti mikuu, mifune na kikuzu, kwa via watamiwa ni vizui vyao. Nee ivyo wana wenu wa kivyee wagosoa ukianga, na kugomwa. ¹⁴Miye nkiwada sugusa wanao wa kivyee aho wakasagua kugosoa upamphaagasi wala ubagibagi. Kwa via wagosi nao weavya kwe malaya na kugosoa miviko wadahe kupamphaagasa na malaya. Kwaiyo wesao kumanya wonda wadagamizwe. ¹⁵Hetiho wee, Israeli, kugosoa ukianga, akini Yuda ese kuahwa masa. Nywie mwese kuita Gilgali, mwese kubua Beth aven. Wala mwese kweisa "Niuda Zumbe." ¹⁶Kwa via Israeli kagosoa nkani savia mwana ng'ombe mwe nkani. Hambu! Zumbe adaha kuwegaa uisi savia ngoto hesabu kuwa na uondo? ¹⁷Efraimu kevanganya na sanamu, m-badeni ukedu. ¹⁸Hetiho mphombe yao isia ukianga nkawaubada, mazumbe yao wakunda muno soni zao. ¹⁹Nkusi yoda imfunganye kwa mawawa yakwe naho wonda wagwiwe ni soni kwa aji ya miviko yao.

Chapter 5

¹Tegeezani yanu, makuhani nyumba ya Israeli! Tegeezani nyumba ya Mfaume! kwaajii hukumu yeza nyose. Mua mtego uko Mizpa na wavu wekusambazwao uanga ya Tabori. ²Wekuasio wagooka sana kwe ukomaji akini nndaniwaazibu wose. ³Namanya Efrahimu, na Israeli nkawekwefisa kwangu. Efraim iviaha kuwa inga kahaba, Israel ni unajisi. ⁴Matendo yao nkayekuwa husu kumhitukia Muungu, maana kwa ajii mawazo yao ya uhianga yaumo ndani mwao baho nkawana wammanye Zumbe. ⁵Kibui cha Israeli chawadhuhudia kwa iyo Israel na Efraimu wendawekungwaa kwa mwe matia zao na Yuda pia endaagwe hamwe nao. ⁶Wondawaite hamwe na ngoto zao na ng'ombe zao kumuondeza Zumbe, akini nkawanawamuone kwa kua keusa kulawa kwao. ⁷Wawa nkio waaminifu kwa Zumbe kwa ajii wavyaa wanahalamu iviho shangwe mpyaa za mwezi zawadagamiza na minda yao. ⁸Toa gunda uo Gibe na gunda uko Rama sauti ya ndio ya mkondo uko Beth Aven Tendatikubase Benyamini. ⁹Efraimu yondaiwe ukiwa misi ya azabu. Gatigati mwe makabila ya Israeli nkitangaza habai yendayo ilawie. ¹⁰Wagookezi wa Yuda ni kama wada wausao iwe da mihaka. Nami netia gazabu uanga yao inga mazi. ¹¹Efraimu kadagamizwa ; kadagamizwa kwe hukumu kwa ajii kaita kwa hiyali kubasa kinuu. ¹²Kwa iyo nndaniwe inga nondo kwe Efraimu, na inga uvundo kwe nyumba ya Yuda. ¹³Efraimu ekuonaho utamu wakwe, Yuda kaona jelaha dakwe; efraimu akaita Ashuru: Yuda akatuma ugosi wakwe kwa mfaume mkuu. Akini nkekudaha kuwahonya wantu au kuhonya jelaha dakwe. ¹⁴Kwa iyo nendaniwe inga simba kwa Efraimu, na inga simba kwe nyumba ya Yuda. Mie ehe mie nndanage na kuita hae Nndaniwadoe na nkakunakuwe na munu wa kuwahonya. ¹⁵Nendaniite na kuuya kwe npaamo yangu, mkapa wamanye masa yao na kuondeza cheni changu, hata wakaniondeze kwa bidii kwe ziki yao.

Chapter 6

¹"Soo, tiotoke Zumbe, kwa via katibonda vipande, mia endaatihonye; katenka kisogoo, mia endaatifunge visogoo vyetu. ²Baada ya sii mbii endaatifufue; msi wa mtandatu endaatenu, na tendatiishi mbee yakwe. ³Swiswi timanye Zumbe, tiendee kummanya Zumbe. Kweza kwake nu hakika enga keo; endaeze kwetu enga fua, enga fua ya vui ambayo yamya mwe sii,"⁴Efuraimu, nigoswee mbai? Yuda nigoswee mbai? uominifu wako enga zunde da keo, enga Mnyozu uhaukao mapema. ⁵Nee nekuwatuaho viponde vipanda kwa vyauwa vya manabii bkiwakoma kwa mbui kanwa changu. Magiizo yako yenga nuru ing'aayo.⁶Kwavia natamani uaminifu wala mkiyo dhabihu, na kummanya Zumbe kuliko kafaa ya kubanangwa. ⁷Kana adamu wabananga agano; ukauokuwa waaminifu kwangu.⁸Gideadi ni mzi wa wabanasi wenye miundi ya mpome. ⁹Ati mabunga wanyang'anyi wamgojao muntu, nee nakuhani wanya hamwe kugosoa kukoma kwa sia ya shekemu; wagosoa ubanasi wa soni.¹⁰Mwe nyumba ya Israeli nkiona mbui mbaya, Ukianga wa Efraimu uhada, na Israeli kagewa unajisi. ¹¹Kwa via wewe, Yuda maozoo yateuliwa, nendaho nivuze upazi wa wantu wangu.

Chapter 7

¹Ukati wowose nikundaho kuihonya Israeli zambi ya Efraimu yagubulwa hamwe na matendo maovu ya Samaria. Kwasibabu wagosoa utiifu mbavi engia na bungada mabagaa mshambulia mwemzi. ²Nkahawamanya myoyo yao ati na mayo mbui zesasokutama, sasa matendo yao yawazunguka; ya mbele ya cheni changu. ³Kwa ajii ya ubaya wao wantenda mfaume atamiwe na maofisa wao kwa uhonko wao. ⁴Wose ni wakianga nnga tameu de ku tungwado moto na mwokaji, ambae hueka kuugimba moto tangia kukanda unga kiamua kua ngwadu. ⁵Siku ya mfaume ywetu, viongozi wekwetendao watamu na ukai wa divai. Akayeboa mkono wake kwa wada wekuao waaaka mdhihaki. ⁶Kwa moyo nnga tamuu, ne wapanga mitingi yao yauti. Maya ya kugona kio kigima, keo zua daka nnga moto. ⁷Wose wapata moto nnga tanuu na kuwa dagamiza wada wawatawalio. Wafaume wao wose wagwa; nkha kuna hata yumwe mnatanga. ⁸Efraimu ni mkate ambao nkhauzati kulitulwa. ⁹Wageni wada nguvu zakwe, akini nkhamaya. ¹⁰Kiburi cha Israeli kinawashuhudia; neivyo nkhawauya kwa Zumbe, Muungu ywao, wala nkhawakumu andeza mbai ya ayo yose. ¹¹Efraimu kama njiwa, bahau mwese busara kumwetanga kuita Misili, aKabinda kasooka kuita Ashuru. ¹²Wakaita nndamsawanye wavu wangu uwanga yao, nami nonda niwagwise nnga wadege wa uwanga. Nonda niwa adhibu katika kuita kwao hamwe. ¹³Ole wao! Kwa ajii waga kulawa kwangu. Ubamazi wawezea! wo waasi dhidi yangu! Nakunda kuwahonga, iyo watamuia umbeya zidi yangu. ¹⁴Iya nkhawekumia kwa moyo wao wose, iya wasininika mwe sazi zao. Wakusanyika kwa ajii ya nafaka na divai mpyahamu, nao wanikiuka mimi. ¹⁵He tiho nkhiwalinya na kutintimaza mikono yao, sasa wagosoa yeba zidi yangu. ¹⁶Wauya iya nkhauya kwangu, mwe uwanga. Wao ni kama uta wesio kutumanika. Maofisa wao wonda wagwe kwa uhamba kwa ajii ya ubaya wa vanwa. Inu yonda iwe nsoni yao gati gati mwe si ya Misli.

Chapter 8

¹"Ika gunda mwe miomo yako! Tai enza uanga ya ngumba ya Zumbe kwa ajii wantu wabananga agano dangu na waasi zidi ya sheia yangu. ²Waniiya, ³"Mungu swiswi mwe Isilaeli tweza." Mia Isilaeli iemea matana, mnkuu amtongea. ⁴Waika mfaume, mia ulio kwa shauli dangu. Wawatenda wakuu, mia nkikua na habai kwa feza zao na zahabu wegoswea kimuu wenye, ili wasigwe hae." ⁵"Ndama yako iyemewa, Samalia. Maya yangu yawaka juu ya wantu awa. Kwa muda wani wandawawe na masa? ⁶Kwa kua kimuu iki kiawe Isilaeli; fundi mwekukigosoa nkie Muungu! Ndama ya Samalia indaitulwe ntii ntii. ⁷Kwa kua wantu wahanda uheho na kubonda kimbunga. Mbeyu zikugookazo nkazina mitwi, nkaziavya unga. Ikiwa idahaa wageni wandawade. ⁸Isilaeli imezwa; sasa wagona mwe mataifa kana kintu chesacho na maana. ⁹Kwa kuwa waita Ashulu kana npunda wakwemani ikedu. Eflaimu kaajii wapenzi kwa ajii yake mwenye. ¹⁰Hataivyo ingawa waajili wapenzi mwe mataifa, sasa nindaniwakube hamwe. Wao wandawavoke kwaga kwa ajii ya unyanyasaji wa mfaume wa wakuu. ¹¹Kwa kua Eflaimu kaiomea mazabahu kwa sadaka za zambi, mia zitenda mazabahu kwa kugossa zambi. ¹²Nkidaha kugonda sheia yangu kwa maelfu kumi, mia ati ne waiona kana kintu cha ajabu kwao. ¹³Kwa ajii ya zabihu ya zangu maavya nyama na kuida, mia mie, Zumbe nkiwahubali, sasa nndaniafye juu ya uovu wao na kuazibu zambi zao. Wandawauye Misii. ¹⁴Isilaeli kanijaa mie, muumba wakwe, na kazenga mazumba. Yuda kaimalisha mizi mingi, mia nndantume moto mwe mizi yakwe; indaibanange ngome zakwe.

Chapter 9

¹Wesekutamiwa, Zilaeli, kwa kinyemi inga wantu wekumwe. Kwa mana nkwekua mwaminifu, kumbada Zumbe Muungu ywako. Watamiwa n'kuiha mshahaa kwa mkianga kwe sakafu zose za nafaka. ²Mia sakafu na divai nkazinaziwaise; divai mpyaahamu ndaimhungukie. ³Nkawadaha kusongwa nkwekaa mwesii ya Zumbe; badii yakwe, Efulaimu ndauye Misili, na msi umwe wondawade nkande ya uchama mwe Ashulu.

⁴Nkawanawamuavie Zumbe kafaa za divai, waa nkawanawamfulahisha. Zabihu zao ndaziwe kwao inga nkande ya ndio wose ndiowade ndawawe wajiisikia. Mana nkande yao ndaiwe yao wowodu; nkaunawengie nyumbai mwa Zumbe. ⁵Nndautende viivih msi wa sikunkuu yekuikwayo lasmi, msi wa sikunkuu ya Yahwe? ⁶Kwa mana, kua waguuka ubanasi Misili ndaiwakonge na Nofu ndaiwazike. Mana hazina zao hea za feza ndaziwe nao, na miwa nda imeme hema zao. ⁷Misi ya azaba yeza; misi ya kuihiza nkuu yeza. Wazilaeli wose wamanye mbui izi. Nabii ni mbahau, na muntu mwekuvuviwa ni mkiau, sibabu ya wako mkuu na unkuu mkuu. ⁸Nabii nee mlinzi ya Zumbe Muungu ywangu uanga ya Eflaimu. Mia mtego wadege ni uanga ya sia zakwe zose, na unkuu uumo mwe nyumba ya Zumbe Muungu ywake. ⁹Webananga wenye inga misi ya Gibe. Zumbe Muungu ndawakumbuse ubaya wao, na ndaawazibu zambi zao. ¹⁰Zumbe amba, "Nekuibwiiho Zilaeli, nee ni inga kuondeza zabibu jangwani. Kana matunda ya bosi ya msimu kwe mtini, nkiwaona tatizenu. Mia wakaita Baali, Peoli, nao weavya kwe kizuu cha soni. Nee n'sukizo inga kizuu wekukikundacho. ¹¹Na kwa ajii ya Eflaimu, utukufu wao ndauawe inga mdege. Nkakunawe na kuvyaa, nkakuna ndaa, wala ndieenue ndaa. ¹²Etiho waeta ana, ndaniwaniwadoe ili esekusigaa hata yumwe. Ole wao nikawabada! ¹³Nkiihona Efulaimu, kama via Tilo kahandwa mwe mwiima, mia Efulaimu ndaavye wanawe kwa muntu ndujeawakome. ¹⁴Wenke, Zumbe-ndauwenke mbwai? Wenke ifu dibanangado ndaa na matombo yesayo kuavya mee. ¹⁵Kwa ajii ya ubaya wao wose uko Giligali, nee nekuihiwavyo. Kwa ajii ya ugozoi wao wa zambi, ndaniwaguuse chongoi ya nyumba yangu. Nkinaniwakunde vituhu; maafisa wao wose ni waasi. ¹⁶Efulaimu ni mtamu, na mazindo yao yanyaa; nkawavyaa matunda. Hata atiwana wana, ndaniwakome wana wao wawakundao. ¹⁷Zumbe Muugu ndaawaemee kwa sibabu nkaokumtunya. Nndawawe wantu wa kuangadika mwe mataifa.

Chapter 10

¹Zilaeli ni mzabibu uvyaa matunda yakwe. Kwa kadii matunda yakwe yasangwavyo kugenyea nee nae azengaho miviko mingi. Kwa via siyakwe itendesa kuvyaishwa ikatintimaza nguzo zakwe. ²Moyo wao ni utiizi sasa wondezwa wenu masayao wenye. Zumbe n'ndaabanange miviko yao n'nda abanange nguzo zao. ³Kwa maaana n'nda wambe, "Nkatina Mfaume, kwa ajii nkatokumwetika Zumbe. Sasa mfaume-nee kadaha kutigosoea mbwai?" ⁴Wagombeka mbui he bue na kugosoa maagane kwa kweisa umbea. Sasa haki yeza inga magugu yeneyo sumu mwe mito ya mnda. ⁵Wenyezi wa Samalia n'dawaogahe kwa ajii ya ndama za Bes Aveni. Wantu wakwe weyayata kwa ajii yao, inga wekugosoavyo wada makuhani wa kizuu wekuawo watamiwa navyo na utukufu wao mia nkawako vituhu. ⁶Woo n'ndawadoigwe kwegalwa Ashulu inga kafa kwa mfaume mkuu. Eflaimu n'nda awe na soni na Zilaeli n'nda agwiiwe n'soni kwa kizuu chakwe. ⁷Mfaume ywa Samalia n'nda adagamizwe inga chipu cha nkuni uanga ya cheni cha mazi. ⁸Npaamo za uanga za ubanasi zondoibanangwe inu nee zambi ya Zilaeli! miti na visaka vyonda viwe uanga ya miviko yao. Wantu n'ndawayambie miima, "Tigubike swiswi!" na kwa vima "tigwiieni" ⁹Ee Zilaeli, kugosoa zambi tangu misi ya Gibe uko kusigaa, Je nkondo yonda iwagii wana wabanasi uko Gibe? ¹⁰Ndiho nikunde n'nda nimitozese adabu. Mataifa n'nda wekonge hamwe nao na kuwagea mwe vifungo kwa ubanasi wao maa mbii. ¹¹Eflaimu ni ndama mwekulinywa akunda kuhua nafaka, nee ndiho niike jozi. Yuda ondaaime. Yakobo n'ndaaunyumbuue kwa nafasi yakwe. ¹²Egosoeeni haki mwenue matunda ya uaminifu wa ndagano. Fukani alizi yenu yesayokuhandwa, kwa ajii ni ukati wa kumuondeza Zumbe mpaka ndiho eze kwenu haki mwenu. ¹³Muima ubanasi kuvuna ubanasi, mda matunda, matunda ya utiizi kwa ajii kuamini maagano yako na mwe asikia wako wangi. ¹⁴Kwaiyo kunda kulipuke nkondo mwe wantu wako, na mizi yako yose yenayo gwegwe yondaibanangwe. Yonda iwe inga Shalmani mwekubananga Bes Arbeli msi wa nkondo mame kadumuka ntii ntii na wanawe. ¹⁵Kwa iyo yonda iwe kwako, Beseli kwa ajii ya ubanasi wako mkuu. Musi mfaume ywa Zilaeli n'ndaadumulwe kabisa.

Chapter 11

¹Ukati Israeli nee ni m'bwanga nkimkundana kumwetanga mwanangu kuawa Misli. ²Kwa kadui wekwetangwavyo, ne wekuhaukavyo kwangu wakagosweea zahabu Baali, wakaondeza uvumba kwa vizuu. ³Akini mimi nee mwekumhinya Eflaimu kwenda. Nee mwekuwenua kwa silaha zao akini nkawekumanya kuwa nawajai. ⁴Nkiwaongoza kwa nkamba za ubinadamu na mafungo ya ukundiso. Mimi nee nkiwa kana mwekuhunguza pea juu mbakia zao na nikenama na kuwaisa. ⁵Je nkamna muuye si ya Misli? Je Ashuu nkaina itawale juu yao kwakuwa waemea kuuya kwangu? ⁶Upanga wenda ugwe juu ya mizi yao kubananga mahindo nguvi zao, iwadagamize kwaajii ya mipango yao wenye. ⁷Wantu wangu waamua kunibada hatiho wetanga kwa mwe uwanga nkakuna muntu mwenda awambize. ⁸Nidahe viivihiki kukubada Eflaimu? Nidahe viivihiki kukegaa Israel nidahe viivihiki kukugosoa kana Adma kana Seboimu? Moyo wangu uhituka mwanga; mbazi zangu zose zigenea. ⁹Nkina nigosoe maya makai; Mimi nkinani wadagamize Eflaim vituhu kwakuwa mimi na Zumbe Mungu, waaa nkio muntu, "Mtakatifu gatigati yenu nami nkinaneze kwa maya." ¹⁰Wenda waniondeze, Bwana nenda nibume kana simba, Nami nenda nisininike na wantu wenda weze uku wazingiza kuawa Mangalibi. ¹¹Wenda weze uku wazingiza kana ndege kuawa Misli kana ngiwa kuawa sii ya Ahuu, Nende niwago soe wapate kwekaa mwe nyumba zao." Idi nee tamko da Zumbe. ¹²Eflaimu kwa mbui za umbea na nyumba ya Israel kwa utiizi. Akini Yuda nkazati asongwa namimi nimwaminifu kwangu, Mtakatifu.

Chapter 12

¹Eflaimu yeisa npeho na kubasa npeho ya zua diawako. Yeye daima azidisha umbeya na kusimanga waika ninda na ashulu na kudoa mavuta ya Misii. ²Zumbe pia ana masa zidi ya Yuda na onda aigwe sugusa Yakobo kwa yada ekugosoayo, amwiha kwa mbui zakwe. ³Mwe ifu da Yakobo akamtoza nduguye kihaga, na mwe untu wakwe alijitahiidi kwa Muungu. ⁴Kashinda na Malaika akashindo. Akaiya na kuombeza kwa neema yakwe. Akiakintana na Muungu uko Beseli, huko Mungu katamwiya naye. ⁵Uyuy nee Zumbe, Muungu wa majeshi, "Yahweh nee zina dakwe. ⁶Inga wende kwa Muungu wako. Toza uaminifu na uhuu wa agano na umgonhe Mungu wako daima. ⁷Wataga biashaa wana mizani ya umbeya mwe mikono yao: wakunda kutiya. ⁸Eflaimu akamba, kwa ukwei mie ni tajii sana. Nkipata ulajii mwe nafasi yangu. Mwe ndima yangu yose nkawana waone ubanasi wowose ndani yangu, chochose ambacho chonda kiwe zambi." ⁹Mie nee Zumbe, Muungu wako, tangu wekuawaho sii ya Misii. Nonda ukugosoe wekae vituhu mwe hema, Inga siku za kaamu yekuikwayo. ¹⁰Nkiwaambia manabii na nkiwenka maono mangi kwa ajii yenu. Kwa mkono wa Manabii nkiavya mifano. ¹¹Inga kuna mabaya uko Gileadi, kweii wantu nkawafaa. Gilgali wachinja ng'ombe, hemimviko yao hondahawe kana miundo ya iwe mwe haawe mwe mnda. ¹²Yakobo akaguka mpaka sii ya Alamu: Israeli akagoso kazi ili kupata mvyee, naye akaisa bunga da ngoto ili kupata mvyee. ¹³Zumbe akawaeta Israeli kuawa Misii kwa kumtumia nabii, naye akawalunza kwa nabii. ¹⁴Eflaimu kamnuniza sana Zumbe. Inga wakwe ondaakee npome yakwe naye ondaamvuzie aibu yakwe.

Chapter 13

¹Efulaimu ekutamwiihah, nee kuna kisingisa Nee kekuza mwe Zilaeli, akini na masa kwa sibabu ya mviko wa Baali nae akafa. ²Isasa wagosoa zambi kwembosa na kwembosa wagosoa vizuu vya chuma kuawa kwe feza zao, kizuu kwa kadii ya udahi wao, zose ni ndima za mafundi. Wantu wagombeka juu yao, wantu awa wavyao zabibu na kumbusu ndama. ³Kwa iyo wondawawe inga mazunde ya keo, kana makapi yaawa nayo na npeho kuawa kwe sakafu na inga mosi uawao kwe bomba. ⁴Mia mie Zumbe, Muungu 'nywako, tangia sii ya Misili. Nkunaummanyeye Zumbe Muungu mtuhu iya mimi; waa komboka mii, nkakuna ukombozi mtuhu. ⁵Nee nkakumanya jangwani kwe sii ya nkae. ⁶Ukati wekuaho na malisho, kweguta; na ukati wekwegutaho, moyo wako ukenukwa kwa sibabu iyo kunijaa. ⁷N'ndaniwe inga simba; inga sui n'nda nkauwe nkandai ya sia. N'nda niwadagamizeinga dubu mwekuho -kwa wanawe. ⁸Nani n'ndani haa bue vifua vyao, na uko nndani haabue vifua vyao, na uko nndaniwadagamize inga simba, inga via mnyama ya mazitui ndiejehaabue ntii ntii. ⁹Nndaniwadagamize, Zilaeli n'ndindiea kwambize. ¹⁰Mfaume ywako yu hahi ili akuokoe mwe misi mizi yako yose? Wakuhi wakuu, ambao kwao kunamba ivi 'Nenka mfaume na wakuu? ¹¹Nkikwenka mfaume kwa mbifya zangu, nikamdoa kwa maya yangu. ¹²Uovu wa Efulaimu uhifaziwa, hatia yakwe ihijaziwa. ¹³Nndaawe na usungu wa kuvyaa akini ni mwana mbahau, kwa mana ukati wa kuvyagwa nkanaawe mwe ifu. ¹⁴Je n'nda nwaohoe na mkono wa kabui? Je, n'ndaniwaohoe na fiie? Eefiie yakuhi mapigo yako? Ee kabui u hahi ubanasi wako? mbazi n'ndaifiswe ni meso yangu. ¹⁵Etiho Efulaimu kajaiwa mwe wandugu wakwe, nkusi ya mashaiki n'ndayeze; nkusi ya Zumbe n'ndaitoe kuawa jangwani. Ukoongo wa mazi wa efulaimu nndaunya; na kisima chakwe nkakina kiwe na mazi. Mnkuu mndaamhoke gala dakwe da kia kintu cha samani. ¹⁶Samalia n'ndaiwe na masa, kwa sibabu kamuasa zidi ya Zumbe Muungu ywakwe N'ndawagwe kwa uhaba wana wao wadodo wondawabondwe, na wavyee wao wenye ndaa wondawamanyigwe chazae.

Chapter 14

¹Israel, uuye kwa Zumbe, Muungu ywako, Kwaajii kugwa kwa sibabu ya ubanasi wako. ²Doani mbui hamwe nanywi na mmuwie Yahweh mmwambe, "Utusie ubanasi wetu wose, uyakunde matana, ili tidahe kukwenka matunda ya mwemio yetu." ³Ashulu nkainaidahe kutihonya, Nkatinatikwee faasi kuita Nkondo. Nkatidaha vituhu kuyamba ndima ya mikono yetu, Nywie nee Miungu yetu; kwa ajii mwwako muntu mwese tate afiiwambazi." ⁴Nendaniwahonye kuhituka kwa; Mie nendaniwakunde kwa moyo, kwaajii ayo maya yangu yendayauke kwakwe. ⁵Nenda niwe engu mnyozu kwa Israel, endaachanue engu mauwa na kudoa mazindo engu mierezi sii ya Lebanoni. ⁶Matambi yakwe yendayatantamke, utana wakwe wendauwe engu mzaituni, na npungie yakwe engu mielezi ya Lebanoni; ⁷Wantu wekaiyao mwe Kizui chakwe wendawagotoke wendawafufuke kama nafaka na wauwa engu mizabibu, utukufu wakwe wendauwe engu divai ya Lebanoni." ⁸Efraimu, nigosoeni vituhu na vizuu? Mie nendani mwambe na kumtunya. Mie engu mbeloshi mani yakwe ya kujani daile! kulawa kwangu yeza matunda yako. ⁹Ni ndai mwenye busala ili amanye mbui izi? ni ndai mzimanya mbui izoili awatange? kwaajii sia za Zumbe na saa sawa, na wenye haki wendawatembe ndani yao, Mia waasio wendawagwiie ndani.

Amos

Chapter 1

¹Izi neembui zihusuzo Isilaeli ambao Amosi, Yumwe wa waisi mwe Tekoa, mwe kuyahokea mwe ugubuo. Nee kahokea mbui gatigati ya sii ya uzia mfaume wa Yuda, na pia mwe mfaume wa Isilaeli, miaka miidi kabla ya singiso da alizi. ²Akamba, "Yawe endaakeme kauwa Sayuni, enda enue sauti yakwe kuawa Yelusalemu. Madiio ya waisi yenda yanyamae kinywa, uanga ya Kalimeli cha kinyamae." ³Ivi nee ambayo: "Zambi ntana za Dameska si, hata kwa ne, nkina nibadiishe azabu, kwasibabu waibananga Gileadi kwa vyombo vya chuma. ⁴Nenda negae moto mwe nyumba ya Hazaeli, na wenda uteketeze ngome za Ben Hadadi. ⁵Nenda nizibonde nkome za Damasikasi na kumwasa hae muntu ambae aishi mwe Bigati Aven, na yuda muntu atoza ngoda ya kifaume mwe Edeni. Na wantu wa shamu wenda waile utumwani hata kili, " agombeka Yawe. ⁶Ivi nee yawe agombeka, "mwe zambi n'tana za gaza, hata ne, nkina nivibadii Azabu, kwasibabu wawadoa mateka wantu wose, kuwaika uanga ya mkono wa Edomu. ⁷Nenda nitume moto mwa unkanto za Gaza, na kuzoka ngome zakwe. ⁸Nenda ni mwase hae muntu aishie mwe Ashdodi na muntu mwetoza ngoda ya kifaume kuawa Ashkeloni, masigazo ya Wafilisti wenda waanga mie," agombeka Zumbe Muungu. ⁹Ivi nee yawe agombekavyo kwa zambi ntatu za Tilo, hata kwa nee, nkina nbadii Azabu, kwa sibabu wenda wawegae wantu wose wa Edomu, wavoogeza agano dao da umbuya. ¹⁰Nenda negae moto nkuta za Tilo, nao wenda uangamizee ngome zakwe. ¹¹Ivi nee yawe agombekavyo," kwa zambi ntatu za Edomu, hata kwa ne, nkinaniobadii Azabu, kwasibabu ya kumtongea umbude kwa hamba na kutuihiia mbai mbazi zose. Maya yakwe ikasongwa kuwa nkai na gazabu yakwe. ¹²Nendanegae moto uanga ya Temani, na kuziangamiza nyumba za kifauma za Bozla. ¹³Ivi nee yawe agombekavyo," kwa zambi ntatu za wantu wa Amosi hata kwa ne nkinani badii azabu, kwa sibabu wawatumbuawavyee wa Gileadi wanua, ili wadahe kukuza mihaka yao. ¹⁴Nenda nigimbe moto mwe kanto za laba, nao zenda ziteketeze nyumba za kigaume, hamwe na kutoa vozo mwe siku ya mkondo, hamwe na Zoluba mwe siku ya kimbunga. ¹⁵Mfaume wao endaite utumwani, yeye na maafisa wakwe hamwe, "amba yawe.

Chapter 2

¹Ivi ne Yahwe ambavyo, kwa zambi ntatu za Moabu, hata nne, nkibadiisha azabu kwa sibabu koka moto mavuha ya Mfaume wa Edomu mpaka yawa chokaa.²Nnda nimitumie moto Moabu, na undawoe ngome za Keriothi, Moabu anda afe mwe vulungu, hamwe na vuzo na sauti ya gunda. ³Mvumizi yakwe nndani muuse na kuwakoma wana wa mfaume hamwe na yeye," amba Yahwe.⁴Ivi ne Yahwe ambavyo, kwa zambi ntatu za Yuda, hata zikabua mwe nne nkinanibadiishe azabu kwa sibabui waemea sheia ya Yahwe na kwesekutoza amlu zakwe. umbea umsongezea kwaga, ambao tati zao pia wautongea. ⁵Nnda nitume moto kwa Yuda, na kuimeza ngome ya Yerusalemu."⁶Ivi ne Yahwe ambavyo, kwa zambi ntatu za Israeli, hata mwe nne, nkibadiisha azabu, kwa sibabu wawataga wesao kuwa na kwa hea na masikini kwa jozi ya malapa.⁷Nao wajata uwanga uwanga mwe mitwi ya masikini kama via wajate mwe mavumbi ya sanga, uku wasukuma na kuikandamiza. Mtu yumwe na tati yakwe wenda na mndee yumwe, na ivyo ne kufuu ya zina dangu takatifu. ⁸Nao wagonasi hehi na kia mazabahu mwe nguo zenye zamana, na mda mwe nyumba ya Muungu wanywa divai ya wada wekuwato zao faini.⁹Bado nkimuanga miza Mwamoni he meso yao, ambaye urefu wakwe uwa kama urefu wa mierezi, he kawa na nguvu kama mialoni. Vituhu nikabananga matunda yakwe ya uanga ha mazindo yakwe ya si. ¹⁰Pia nkiwekweza kulawa si ya Misiri na kuwaongoza, miaka alubaini nyikani ili mmiliki si ya Wamori.¹¹Nkiwenua mananii kulawa miongoni mwe wana wenu watende wanadhiri kulawa mwe vijana wenu. Je nkio ivyo, wantu wa Israeli? Ivi ne ambavyo Yahwe. ¹²Akini muwashawishi wanadhiri kunywa mvinyo, na kuwaamuru manabii wasekugosoa unabii.¹³Kaua, nndani wajeta kama via mkokote ni wekumemao mzigo, udahavyo kumjata muntu. ¹⁴Mntu mmyiika nkapata guukio, mwenye nguvu nkaongoza nguvu zakwe mwenye, wala shujaa nkeokoa mwenye. ¹⁵Mpindisha uta nkanaagooke, mguukaji sana nkana adahe kuguuka, muendes haji wa farasi nkeokoa mwenye. ¹⁶Hata mashujaa nndawaguuke mwazi mwe siku iyo, ivi he asemavyo Yahwe."

Chapter 3

¹Tegeezani mbui (neni) da Muungu ekutamuizeo kwetu, wantuhu wa Israeli, juu ya familia ngima nekuilavyoyo si ya Misri. ²Nkiwasagua nywimiyidu kuawa mwe nkoo zose za dunia. Kwa iyo ndani unyeuke azabu kwa zambi zenu zose. ³Hambu waidi wadaha kwenda hamwe bila kupatana? Hambu simba akawngwuma mwe mzitu nkankuna mawindo? ⁴Hambu mwana simba andaungue kulawa mwe phango ati ukezati kugwia? ⁵Humbu mdige andaagwe mwe mtego si wakati ukamkuna chambo chekuikwacho kwa ajii yakwe? Hambu mtego wonda ufyetuke akati utamkuna kintu cha kugwia? ⁶Hambu tauumbeta (mbiu) ndaiditoigie wantu wasekuzingiza. Hambu ubunasi wadaha kuuawia mwe mudesadokueta ni Muungu? ⁷Kwa kwei Bwana Muungu ukanaagoosoe kinthu ati ukivyo kawavuguia mbui wandima wakwe watabii. ⁸Simba kauunguuma kae, ndai mweyekuungola? Bwana Muungu kaandua kae ni ndai mweyekutabii? ⁹Ditangaze idi mwe ngome uko Ashdodi na mwe ngome uko Asdodi na mwe ngome ya si za Misri wambe ivi: Ekusanyeni kwe miima ya Samaria na Kanani via mchafuko we ivyo mkuu kwakwe na ukandamizaji weuko kwa yeye. ¹⁰Kwa via wesevyomanya juu kugosoa haki ivi nee Muungu agombekavyo- ao watunzao nguvu za ubanesi mwe mazungu yao. ¹¹Ivi nee Muungu (Yahwe) agombekavyo "Mnkuu aaizunguke si. aaizunguke si. Andaazibute si nguvu zakwa na mabona zenu ndazitekwe. ¹²Ivyo nee Muungu (Yahwe) agombekavyo ati muisi ahonyaho miundi miidi mwe kanwa soha simba au kipande cha gutwi nee wana Israel ndivyo wahonywe waokolwe wada wekaa samaria hamwe na mphembe ye kugomea au phembe ya usazi. ¹³Tegeezani, mshuhudie kuhusu nyumba ye Yakobo, nee agombekavyo Muungu Yahwe Muungu wa majeshi. ¹⁴Kwa ajii kwa siku ambayo nkiavya adhabu dhambi za Israel pia nd'ani adhibu mivikio ya Bethel. Mphembe za mivikio ndazisenngwe na kugwasi. ¹⁵Nd'amibange nyumba ya mpheho hamwe na nyumba ya kizunguto. Nyumba za mpembe ndazibanike na nyumba nkuu ndaziage ivi nee agombekavyo Zumbi Muungu."

Chapter 4

¹Tegeezani mbui inu, nywie ng'ombe wa Bashani, nywia mweumo mwe mwiima wa Samaria, nywie muwakandamizao wakiwa, nywie muwahondoa wakundao, nywie muwaambiao wagosi wenu "Tieteeni vya kunywa." ²Zumbe Yahwe kaapa kwa ukuu wakwe, "Kauwa, siku zonda zeza wendaho weza kuwauka kwa ndoana, wa mwisho wenu na ndoana za kuvuia samaki. ³Monda muawa kwembokea hantu hekubomolwaho he viambaza vya mzi, kia yumwe kuita mwenga kwa kwembokea aho, naho mondo mwease mbee ya Harmoni - ivi nee aambavyo Yahwe." ⁴"Hitani Behteli na ubaya wenu, hadi Galgali mwendako muongeza dhambi, eteni sadaka zenu kiya keo, mafungu yenu kia baada ya siku ntatu. ⁵Avyani sadaka za kushukuu, hamwe na mkate, tangazani sadaka za hiari, watangazieni mana inu nee iwaagizwavyo nywinywi wantu wa israel ivi nee aambavyo Zumbe Yahwe. ⁶Nawenka usafi wa meno kwe mizi yenu, na kupungukiwa ni mikate sehemu zenu zose. Nkamzatikuuya kwangu- ivi nee aambavyo Yahwe. ⁷Naho nkiiuza fua kunya kwenu ingawa nee kusigaa miezi mitatu ya uozo. Nikaigoso inye kwe mzi, na yese kunya kwe mzi mtuhu. Upande umwe wa sii inya mia upande mtuhu nkayekunya nee ni hakavu. ⁸Wazunguuka kwe mizi miidi au mitatu kuita kwe mzi mtuhu kunywa mazi, mia nkayekuwatosha. Mia nkawe kuniuwii aamba Yahwe. ⁹Nkiwatoa kwa ntamu zekusababishazo nkuuvu. Bustani nyingi, minda mingi ya mizabibu, mitini yenu, na mizaituni iteketee yose. Mia nkamwe kuniuwii ivyo ndivyo aambavyo Yahwe. ¹⁰Nkituma Tauni kwenu inga ya Misri. Nkiwakoma wana wenu kwa paango, byenue faasi zenu, na kugosoa uvundo kwe nkambi zenu wengie kwe mphua zenu. Mia nkamwe kuniuwii, nee aambavyo Yahwe. ¹¹Nkiiangamiza mizi yenu, enga via Zumbe Muungu akuangamizavyo Sodom na Gomora. Muwa enga kizinga chekuso molwacho kuawa kwe moto. Mia nkamwe kuniuwii aamba Yahwe. ¹²Kwaiyo nonda nigosoe mbui mbaya kwako, Israel, naho kwakuwa nonda nitende mbui mbaya kwako, jiandae kukintana na Zumbe Muungu, Israel! ¹³Kwa kuwa kauwa, yeye agosoaye miima pia nee muumba nksi, nee mgubua mawazo ya mwanadamu, agosoa keo keo kuwa kiza, na kujata hee uwanga wa dunia. Yahwe Zumbe Muungu wa majeshi nee zina dakwe."

Chapter 5

¹Tegezani idineno ambado nadisema inga maombolezo juu yenu, nyumba ya Israeli. ²Bikia wa Israeli kagwa; nkaneenuke vituhu, kanyiika mwesii yakwe, Nkakuna mntu mmwenua. ³Kwa kuwaivi nee Yahwe agombekavyo. "Mzii ambao uawachongoi kwa elfu wandawabaki mia, nawekuawao chongoimia wandawabaki kumi wamai yanyumba ya Israeli." ⁴Kwakua ivinee Yahwe agombekavyo kwe nyumba ya Israel: Niondani namdamishi! ⁵Msekumuonda Betheli; wala kwengia Gilgali; msekutamba kuita Beisheba. Kwa kuwa Gilgali wandawaite utumwani hakika, na Betheli nkainaiwe kintu. ⁶Muondeni Yahwe mndamuishi, au aweinga moto kwe nyumba ya Yusufu. Undateketeze, na nkakunakuwe na muntu hata yumwe kuukoma katika Betheli. ⁷Wadawantu wahitua haki kuwa jambo chungu nakuigwisa haki sii! ⁸Zumbe kaumba pleielezi na orioni, kabadiisha kiza kuwa leo; hufanya siku kuwa kiza na kio nakwetanga mazi ya bahai; yeye ayetiaua ya cheni cha dunia. Yahwe neezina dakwe! ⁹Yeye nueta ubanasi wa gafua uwanga ya wambaowa hodari ili kwamba ubanasi uwe uwanga ya ngome. ¹⁰Awachukia kia awasahihishae kwe lango damzi, nao akimwasana na yeyose msema ukwei. ¹¹Kwa sababu mwamjatasi mkiwa na kudoa sehemu ya ngano kuawakwakwe ingawa mzenga nyumba za maiwe yekusongwayo, Nkamna mwekae kwe nyumba izo. Mtamiwa na midaya mizabibu, lakini nkamnamfyese mvinyo wakwe. ¹²Kwa kuwa namanya nijinsi yani mweivyo na makosa mengi na jinsi dhambi zenu zeivyonkuu- nyinyi muwaoneao wenye haki, doani rushwa, na kuwahitua wahitaji kwelango domzi. ¹³Kwaiyo kiamntu mwenye busaa andaanyamae bwi kwewakati wakwe uo, kwa kuwa ni wakati wa uovu. ¹⁴Ondani matana nankiyo mabaya, ili kwamba mpate kuishi. Ivyo Yahwe, Zumbe wa majeshi, ndaawe nanyi tayari, kama mgombekavyo yeye ndiye. ¹⁵Doaniuovu, imarisheni haki mwelango damzi Huenda Yahwe, Zumbe wa majeshi, ndaawafa dhili mabaki ya Yusufu. ¹⁶Kaiyo ivindivyo yahwe agombekavyo, Zumbe wa majeshi, Zumbe, "KUndakuwe na kwemiraba yose, nandawagombeke kwe mitaa yose; ole! ole!" Ndawawetange waimi kuomboleza na waliohodari kuia na kuomboleza. ¹⁷Kweminda yose yamizababibu ndakuwe nandio kwa kuwa ndanemboke gatigati yao," asema Yahwe. ¹⁸Ole wenu nyientamiwao siku ya Yahwe! kwa mbwai mwaitamani? Ndaiwe kiza na nkionuru, ¹⁹kama mntukanguuka simba na kukintana na dubu, au kengiamwe nyumba na kuika mkono wakwe kweukanto na kuumwa na nyoka. ²⁰Je, msiwa Yahwe ndaiwe kiza na nkiyo nuru? Huzuni nankio furaha? ²¹Nakimwa, nazidharau sikunkuu zenu, naichukia mikutano yenu yadini. ²²Hata kama mwaniavia sadaka ya kuteketeza na sadaka yaunga, nkinanizihokee, wala kuzitamani kwe sadaka za ushiika wa wanyama wekunonao. ²³Niusiani zoda nyimbo zenu; nkinanitegeeze sauti za vinubi vyenu. ²⁴Baada yakwe, ekani hakiyetike kama mazi, na haki kama mkondo utiririkao misi yose. ²⁵Je, mnietea dhabihu na sadaka za kuteketeza kwa muda wa miaka arobaini? ²⁶Mndammwenue kama mfaume wenu, na kiuni, nyote yenu ya Zumbe- ambayo muigosoa kwa ajiiyenu wenye. ²⁷Kwaiyo ndaniwahamishe upande wakaidi wa Damaskasi," agombeka Yahwe, ambae zinadakwe ni Zumbe wa majeshi.

Chapter 6

¹Mbwiiyao wativao mwe sii ya mwima wa Samaria, wantu wanyanyi wedi wa mataifa, awbao mwango wa Israel weza kwa ajii ya kupata ebae! ²Viongozi wenu wagombeka "Embokani mHITE Kalne mkakauwe, Mukaawa uko mnite mbue Hamati; mzi Mkuu; kuawauko muHITE si mbue Gathi ya Wapelestina. Je ni wedi kuliko faume, zenu mbii? Je kuna mhaka mkuu kuliko mkaha wenu?"³Ni mbui zao wada waiikao msi wa mbui mbaya na kuika ufaume wa Kihitu kusogea hehi. Wagona uwanga ya sazi za mahembe na kuhumuiza uwanga ya viti vyao. ⁴Wada wanamgoto waawaomwe kundi, na wana ng'ombe kuawa mwe dewa. ⁵Waimba nyimbo za Kibahau mwe wia wa Kinubi; wantunga mwe via inga vya Daudi. ⁶Wanywa npombe mwe bakui na kwesisa mavuta wenye, kwa mavuta ya marahamu, mia nkawahuzunishwa na mateso ya Yusufu. ⁷Ivyo wenda wahite kwe utumwa hamwe na watumwa wabosi na vuzo da wekwenyooshao wenda wemboke. ⁸"Mie Zumbe, Yahwe, nsheapiza- ivi nee Zumbe Yahwe agombekavyo, Muungu wa majeshi, naifika nyemi ya Yakobo naziifya nyuumba zakwe ivyo nendaniulavye uo mzi hamwe na vyose vyeumo."⁹Wenda weze msi kana kuna wagosi wekubakio kumi mwe nyumba mwenga wendawafe. ¹⁰Waumbu wendahoweze kualaa mii yao, Yuda muoka maiti ekwendaho kueta maiti nyumbani- kana akagombeka kwa muntu nyumbai; Je kuna muntu mwe hamwe na wewe?" Inda iwe vihivihii yuda muntu akagombeka, "Nkakuna." Kisha akagombeka "Nyamaa (Ubwiki) kwa via nkatielitaja zina Yahwe."¹¹Kaua, Yahwe endaavye awri, na nyumba nkuu yendaitogwe iwe vipande pande na nyumba ndodo yenda iwe na nufa. ¹²Je farasi wenda waguuke msee uuo wa maiwe? Je muntu enda adahe kuima na ng'ombe uko mke kuhitua kuwa sumu na tunda da haki kuwa usungu. ¹³Nyie muonao kisekwesekwe mwa Lo Debari, maombe kao, " Je nkatekudoa Kamaimu kwa nguvu zetu wenye?"¹⁴Mia kaua nenda niwaenuie taifa, nyumba ya Israeli. Nee agombekavyo Zumbe Yahwe; Muungu wa majeshi. Wendawamitese kuawia Lobo Hamathi mpaka kijito cha Araba"

Chapter 7

¹Ivi ne Zumbe ekuniangizavyo kauwa kawaumba bunga kui da sige wakati wa kuhota kwa mbeyu na kauwa ne mbeyu ya mwisho baada ya ubosi wa mfaume. ²Wekubindaho kuda mboga mboga za sii ne amba Zummbe ³Yahwe tafadhali nifia mbazi, hambu Yakobo endaekae vii vihi? kwa via yeye ni mdodo sana. ⁴Ivi ne Zumbe Yahwe akuniangizavyo kaua Zumbwe Yahwe aketanga uanga ywa moto wa uwahio. Ne wanyaa sana kiindi si ya dunia kukunda kuyoka si pia. ⁵Akini nikamba Zumbe Yahwe eka tafadhali Yakobo endaekae vii vihi? kwa kuwa yeye ni mdodo sana. ⁶Yahwe akaeka kuhusiana na idi idi nkadinadiawe vituhu akamba Zumbe Yahwe. ⁷Ivi ne Yhawe ekuniangi zavvyo kauwa Zumbe kagooka hehi ya ukanto hamwe na uzi wa timazi mwe mkono wakwe. ⁸Yahwe akanamba, "Amosi, waonani? nikamba, "Uzi wa timazi." Miongoni mwa wantu wangu Israeli. Nkinani wa bange vituhu. ⁹Hantu ha uwanga ha Isaka hondahabanigwe, hatakatifu ha Israel handahaangamia na nendaninukie nyumba ya Yeroboamu kwa uhamba. ¹⁰Ne Amazia yuda kuhani wa Betheli akaagiia saamu kwa Yeroboamu mfaume wa Israeli. Amosi kagoso njama zidi yako gatigati mwe nyumba ya Israel. Sii nkaidaha kwenda mbui zose izi. ¹¹Kwa kua ivi ne ambavyo Amosi, Yeroboamu endaafe kwa uhamba, kwa kwei Israeli yondaiite kwe utumwa kukawa sii yakwe. ¹²Amazia akamwamba Amosi mtamiamuo, hita guuka uite sii ya Yuda, na aho ude mkate wa kuotea. ¹³Akini kwa via hatakatifu ha mfaume he nyumba ya mfaume. ¹⁴Ne Amosi akamwamba Amazia, mie nkie nabii wala mwana nabii. Mie ni muisi na mtunza mimkuyu. ¹⁵Akini Yahwe akanidoda kulawa muisi na kunamba, Hita ukaotee kwa wantu Israeli, ¹⁶Tegeeza mbui za Zumbe Yahwe we ugombekaye, usekuotea kuhusu Israel na usekutamwia mbui za nyumba ya Isaka. ¹⁷Ivi ne ambavyo Yahwe ambavyo, mkazio enda awe mkainga mwe mzi wanao wakigosi na wakivyee wenda wangwe kwa uhamba. Sii yako inda i himwe na kupangwa, undaufe mwe sii ya najisi na Israel ondauite utumwani kulawa mwe sii yakwe."

Chapter 8

¹Iki nee ambacho Zumbé Yahwé ekuonyeshacho. Kauwa, ngahu ye, matunda ya hali? ²Akamba, "waonani Amosi?" Nklamwamba ngahu ye, matunda ya hali" Akawaaho Yahwé akanamba, "Mwisho ubua kwa wantu wangu Isilaeli, Nkina niwaumeze vituhu." ³Wia wekwe hekalu unda uwe ndio mwe msi uo ivi nee agombe kavyo Zumbé Yahwé. vibudu vinda yigenyee, mwe kia hantu wonda wavyase kimumu!⁴Ditegezeni idi, nywinywi mjatao wakiwa kumuusa fukara wasi. ⁵Mwe mwezi mhya ukasikia, aho tadaha kutanga mazao yetu vituhu? Mwemsiwa sabato ndiho usie, ili titage ngano? Nnda tigasoe kihimo kidodo na kukweza bei, tikatiia mwe vihimo vya utiizi. ⁶Ivi nee ambavyo tadaha kutaga ngano mbaya, kugua mkiwa kwa hea, na mkiwa kwa pea mwenga ya malapa." ⁷Yahwé akeisa kwa gimbiko da Yakobo, "Kwa kwei nkinan-dahe kujaa ndima zao hata yumwe." ⁸Hambu sii nkaina izingize kwe idi, na kia yumwe ahee kweyayata? Yose ayo yadayenuke enga mfeej wa Naili, nayo inda igae mwe kuhungua vituhu, enga mfeeji wa Misii. ⁹"Unda weze msi uo uumee uosi wa Zumbé Yahwé nnda ntande nidizua goose mwe musu nago ndanigee kiza sii mwemusi. ¹⁰Nnda nizihitue sikunkuu zenu zitende mayayato na mawia yenu yatende masikitiko. Nda niwagosoe nyose mwehambe nguo za magunia na ulazi uanga mwe kia mutwi. Nnda nigosoe aya enga manyanyato kwa mwana ikedu, na msi wa usungu mwisho wakwe. ¹¹Kaua misi yeza amba Zumbé Yahwé ndiho niete saa mwesi nkio saa ya mkate waa nkiu ya mazi, iya kuva mbui za Yahwé. ¹²Wanda wagae kuwa bahali hadi bahali, wanda waguuke kuawa kaskazini kuita magharibi kuonda mbui ya Yahwé mia nkawana waipate. ¹³Mwe msi uo wandae npaa watana na wabwanga wonda wazimie kwa saa. ¹⁴Wada weisio kwa zambi ya Samalia wonda wagwe nkanawana wenuke vituhu.

Chapter 9

¹Nkimwoona Zumbe kagooka hehi na utaati wa kuvikia naho akamba, "Kucha nguzo zose utaati usingisike. uzibondebonde ulanga wa mtwi yao wose miye nami nonda nimkome wa mwisho wao kwa upanga. Nkahan mwenda asumke waa mwenda ahone. ²Hetiho wonda wafuke wengie kuzimu mkono wangu wonda uwaavye uko. Hetiho wonda waguukiekulanga nonda niwahozomoe. ³Hetiho wonda wefise kwe mwiima Karmeli, nonda niwazuze na kuwadoa. Hetiho wonda wefise kwe mazi mshindo hambwe nese kuwaona, nonda niwasakiie satu mwenda awaume. ⁴Hetiho wonda wegalwe utumwa, wankuu wao wonda wawasiimize, naho uko uko nonde niowasakiie upanga uwakome. Nonda niwafwiie meso wahee wasuguse mazi. ⁵Zumbe Muungu wa majeshi nee indaha kudantasi ikatoza moto; wose wekao umo wonda weze watoe kiondo; yose yonda yenuke inga mto naho yonda ididimie vituhu inngo mto wa Misri. ⁶Yee nee mdaha kuzenga vyumba uko mbinguni na kuiikia kisimiko uanga ya dunia. Yee etanga mazi mshindo akayetia mweinu si Yahwe nee zina dakwe. ⁷Hambu nywie nkio wasenga zua kwangu, wana wa Israel? Ivi nee Yahwe agombekavyo. Hambu miye nkyee kuwalavya Israeli mwe si ya Misri, Wafilisti kulawa Krete, na Washani kulawa Kiri? ⁸Kaua, Zumbe Yahwe aufwiia meso uzumbe wekumemao mavigaviga, naho nonda niubanange wage mweinu si, iya nkina niibnange huooo nyumba ya Yakobo- ivi nee Yahwe agombekavyo. ⁹Kaua, nonda niisakiie, na kuiheta nyumba ya Israeli mwe mataifa yose engu via mntu ahavavyo uhamba mwe ungo, kwaiyo nkahana hata sangaawe yendayo igwesi. ¹⁰Wagosoao mavigaviga wose mwe wantu wangu wonda wafe kwa upanga, wada wambao nkahana gia dendado ditigwiie. ¹¹Siku naiyo nonda mdisiikize kumbi da Daudi dekugwado na kuziba mapoota yakwe. Nonda nigosoe mahagae yakwe na kuzenga inga aho bosi. ¹²Weze sigavu za Edomu, na mataifa yose yekwetangwayo kwa zina dangu. aya nee Yahwe agosoayo. ¹³Kaua siku nee zenda zeze, agombekavyo Yahwe kisingi icho mwiimi onda amwemboke m-bosi na mkamuaji togwa onda amwemboke mhanda mbeyu. Miima yonda iseeze holwe na vidunda vyonda visaahae. ¹⁴Nonda niwavuze kulawa kwe utumwa wantu wangu Israeli. Wonda wazenge mahagae mwe mizi na Kwekaa umo, wonda waime bustani za mizabibu wanywe divai na wade zabibu. ¹⁵Nonda niwahandie mwe si yao naho nkawana waing'oe vituhu mwe si nekuvokayo kwenka" ambavyo Yahwe Muungu ywako.

Micah

Chapter 1

¹Idi ni neno da Yahwe ammbado deza kwa Mika Mmorashi mwe siku za Yotahamu, Ahazi na Hezekia mfaume wa Yuda, dia neno ekuonado kuhusiana na Samaria na Yerusalemu. ²Tegeezani nyie wantu wose. Tegeezani nyie wantu wose. Tegeezani dunia na vyose vyeumo mwe dunia. ekani Yahwe ashuhudi we gati yenu, Bwana kulawa mwe hekalu dakwe takatifu. ³Kaua Yahwe eza kuawa hantu hakwe, anda asee si na kuhajata hantu he uwanga mwe dunia. ⁴Kwa uwezo wakwe miima idaiyeyuke, makoongo nandaya we vipandevipande inga mshumaa mbele ya moto, kama mazi yekwetikayo he mteelemko mkai. ⁵Vyose ivi ni kwa ajii ya uasi wa Yakobo na kwa sibabu ya zambi mwe nyumba ya Israeli. Je sababu ne ni uasi wa Yakobo? Je iwa Samaria, Je sababu ne ni mbwai kwa hada he uwanga ha Yuda? Je nkayekuwa Yerusalemu? ⁶Nnda ni ibanaye Samaria, kwe aminda, savia eneo da kuhandia maiwe yakwe ya msingi kwe koongo, na kubanga misingi yakwe. ⁷Sanamu zose za kusongoa nnda zibangwe na zawadi zose zakwe moto. Kwa kuwa zawadi za umalaya zose anazo, savia malipo ya umalaya yandayavuzwe. ⁸Kwa sababu inu nnda niomboleze na kuia nnda nende pekupeku na mwazi, nnda niombeze kama mbweha na kungwi. ⁹Kwa sababu kibumbu nkakihona, kwa kuwa dibua mpaka Yuda. Gibua hadi he lango da wantu wangu, hadi Yerusalemu. ¹⁰Msekueka kuwa mbia kuhusu mwe Gathi, msekua NItuhu mwe Bethi Leafra natongoosa mwenye mwe mavumbi. ¹¹Embokani hehi na makao ya Shafiri, mwe mwazi na soni ehakao cha Zaamani nkakina kilawe ehongoio. Maomboleza ya Neth ezel, kwa ajii ya ulinzi yadoigwa. ¹²Kwa via wekazi wa Marothi wangoja mbui mtana, kwa sababu hofu, kwa via msiba ulawa kwa Yahwe hadi hehi na Yerusalemu. ¹³Wafungeni vyedi farasi wako kote gai i vyedi, chekao cha Lakishi. We hahishi we vokeao da zambi kwa binti Sayani, kwa via makosa ya Israel yaonekana kwako. ¹⁴Vyedi uavye zawadi ya kuagia Moreshehi Gathi, mzi wa Akribu unda uwakatishe tamaa wafaume wa Israeli. ¹⁵Vituhu naeta ushindi kwako, chekao cha Maresha, utana wa Israeli weza Adulamu. ¹⁶Senga kipara chko na mogafii zako kwa ajiiya wana uwafurahishao. Gosoa kipara chako mwenye kama tai, kwa ajii ya wanao ndio waite utumwani kulawa kwako.

Chapter 2

¹Ole wao waafyao kugosoa ubaya, kwa wada waafyao mwe sazi zao kugosoa ubaya. Wakeo wayagosoa kwa kuwa wana nguvu. ²Watamani minda na kuihunguza, watamani nyumba na kuzidoa, wazuumu mntu na nyumba yakwe mntu na upazi wakwe. ³Kwa iyo Muungu (yahwe) amba ivi "Kawa ni hehi na kwenata ubanasi mwe ihii mbai ambayo nkamneziavyo singo zenu. Nkamma kwende kwa kibui kwa ajili ndaiwe ni wakati wa ubanasi. ⁴Iyo siku wabaya wako wandawaimbe wimbo ndio ukuhusu na kuomboleza maombolezo ya ukiwa. Warelawaimbi ivi "si waisraeli tianganuizwe kabisa, Yahwe (Muungu) abadiisha eneo da wantu wangu je ondaadiuse viwihi kuawa kwangu? wapangiwa minde yetu kusaliti. ⁵Kwa ajili iyo nyie wantu mataajii nkamna mwe uvyazi wa kupungana maeneo kwa kutoa kura mwe nikunteno ya muuga ⁶Msekutabii. "waamba, Ivi, Nkawanawayatabii wazitabii izi mbui, Lawana nkazina ziawiie. ⁷Je ndadigombekwe kwei nyumba ya Yakobo. "Je roho ya Muungu? Je aya ni matendo yakekwee? ⁸Ivi hehi hehi wantu wangu wemka enya wabaya (maaduu) mdime joho nguo kuawa kwa wada wembokao weseaokushtumizwa enga wankondo kuuya kwa ukondo kwa via waakefya vyo kwandoa kuhua. ⁹Mwawakefyaakefya wavyee wangu kwa wantu waingu wakuwe mwe nyumba ntana, Mwadoa baraka kuawa kwa wana wadodo siku zose. ¹⁰Enukani mhauke kwa kuwa hana nkio hanthu mdahaho kwekea kwa ajii ya unajisi wakwe. Ibanangwa kwa ubanasi kabisa. ¹¹Ati mntikuu akeza kwenu kwa roho ya umbea akawahufya akamba nnd'anitabii kwenu kwa mbui ya mphombe na ukozi mkei mwada mifikii kuwa ni mtabii kwa ajili ya awa wantu. ¹²Notaniwaete hemwe wose, Yakobo. Kiukweli n'ndaniwakusekue wekusigao Israel. Ndaniwaete hemwe enga ngoto mwe dewe, enga kundi da wayama kwe dewa, enga kundi da wanyama kwe uusi, ndakuwe na vuzo kwa ajii ya wingi wa wantu. ¹³Mnthu mmbonda avigua sia zao kwa ajii ya kuita mbele kwao. wabomoa kwembokea mwaango na kulawa chongoi. Mkuu ywao (mfalme) andaemboke mbele yao Muungu (Yahwe) andawaongae.

Chapter 3

¹'Nkigombeka' "Sasa tegeezani" Nywinywi Wakuu wa Yakobo na kutawala nyumba ya Israeli: Jee nkiyo vyedi kwenu kuielewa haki? ²Nywinywi mchukia matana na kukunda mabaya, Nywinywi mzunao mababu yao, mii yao kuawa kwa mavuha yao. ³Nywinywi mdao pia ya wantu wangu na kuzua mababu yao, kubonda mavuha yao, na kuwasengosenga vipande inga nyama mwe nyungu, inga nyama mwe sifuri nkuuu. ⁴"Naho nywinywi watawala monda muie kwa Yahwe, mia nkana awajibu. Onda afise cheni chakwe mwese kumuona kipindi icho, mana mtenda mbui mbaya." ⁵"Yahwe aamba ivi kwa manabii wasababishao wantu wangu kushindwa." Kwa wada wawenkao nkanda watangaza, "Konda kutuie". Mia kwa wada wesaokuika kintu mwe vyanwa vyao wavoka nkondo naye. ⁶Kwa hiyo yonda itende kio kwenu chesacho kuwa na sozi zenu, yonda iwe kiza ili mshindwe kutabii na siku yonda iwe na kiza kwao. ⁷Wazao, wonda wengie soni, Waaguzi wanda wachanganyikiwe. Wose wonda wafunge miomo yao, mana nkakuwa jibu kuawa kwangu. ⁸"Mia kwangu, nkimemeezwa nguvu kuawa kwa Roho wa Yahwe, naho nkimema haki na uweza wa kumwambia Yokobo kosa dakwe na Israeli dhambi yakwe. ⁹Mia kwangu, nkimemeezwa nguvu kuawa kwe Roho wa Yahwe, naho nkimema haki na uwezo wa kumwambia Yokobo kosa dakwe na Israeli dhambi yakwe. Sasa tegeezani inu, nywinywi Wakuu wa nyumba Israel, nywinywi mchukiao haki na kupindisha kia haki. ¹⁰Mwaizenga sayuni kwe mphome na Yerusalemi kwa ubaya. ¹¹Wakuu wenu wahumu kwa Rushwa, Makuhani wenu wafundisha kwa hiana na Manabii wenu watabii kwa ajii ya hea. Hata ivyo bado monda mumtegemee Yahwe na kuamba, "Jea, nkakui Yahwe hamwe nasi? Nkakuna ubaya wendao utezee." ¹²Kwaiyo, kwasababu yenu, sayuni yonda iimwe enga mnda, Yerusalemu yonda yonda iwe lundo da kifusi, na mwenuko hekalu wonda uwe enga mwenuko wa mzitui.

Chapter 4

¹Lakini misii kiheo ndayeze kuhusu kwamba mwima wa nyumba ya Yahwe undauikwe imara uanga ya miima mituhu. Undawenulwe uanga ya miima, na wantu.²Mataifa mengi yandayaite na kugombeka, "Sooni titeni uanga kwe mwima wa Yahwe, kwe nyumba ya Zumbe wa Yakobo. Andaatifundishe siazakwe, nandatende mwesia zakwe." kwa kuwakuawa Sayuni sheia indaiawe, na nenoda Yahwe kuawa Yerusalemu.³Ndaatihukumu miongoni mwawantu na kuamua kuhusiana na mataifa mengi hae. Wandapange mapaange yao plau na guha kuwa miunduu ya kupongolwa. Taifa nkadina denue uhamba dhidi ya Taifa, wala kutawala kwa mkondo vituhu.⁴Badala yakwe wendawekae kiamtu asiya mzabibu wake na asiyamti wakwe. Nkakuna mtituendaeagosoe waogohe, kwa kuwa muomo wa Yahwe wa majeshi usema. ⁵Kwakuwa wantu wosewanda wende kiamtu, mwezinada Zumbe yakwe. Lakini sisi ndatende mwezinada Zumbe yakwe. Lakini sisi ndatende mwezinada Yahwe Zumbe wetu milele na milele.⁶"Mwemsiuo" agombeka Yahwe, "Ndanimkusanye mgunchia nakumkusakusa mwekuguuswa, wadaambao nkiwatesa. ⁷Nadanimvuze mguchia mwemabaki, naemwe kutambikwa mwe Taifa imaa, nami Yahwe, ndantawale uwangayao mwemiima ya Sayuni ivi sasa na milele.⁸Kama kwao, mnaawasaa kwaajii yakundi, mwiima wawande wa Sayuni undauwekwenu, utawaa wenuwakae undauvuzwe, ufaume ambao umilikiwao nawandee wa Yerusalemu.⁹Sasa, kwambwai watoavuzo kwa sauti nkuu? Je nkekuna mtawaa miongoni mwenu? Je mshauri wakokafa? kwambwai usungu ukutoza kama yudamvyee akavyaa? ¹⁰Kuwa kweusungu wauvyazi iliuvyae, mndee wa Sayuni, kama mvyee mwenye usungu. kwasasa undauawe chongoimwe mzi, kwekaa kwemnda, nakuita Babeli uko undauokolewe. Uko Yahwe andaakuokoe kuawamwe mikono ya mabagaa.¹¹Sasa mataifa yakusanyika uwanga yako; wakasema; Agewe unajisi mesoyenu yakauwe Sayuni." ¹²Nabii agombeka, Nkawayama nya mawazo ya Yahwe, walankawaelewa mpango wake, kwakuwa wakusanyika kama miganda mwesakafu."¹³Yahwe agombeka, "gookani na uhune, wandee wa sayuni, kwakuwa nndanigosoe pembeyako kuwa chuma, na unauhonde wantu wengi. Nndaniwaike watu ubaya wao kwangu mwenye, Yahwe, miiki zao kwangu, Zumbe wa dunia ngima."

Chapter 5

¹Haa sooni hamwe mwe safu za kuhigana, wana wa kivyee wa mapoisi; mapoisi wauzunguka mzi. Kwa nkombati wenda wamchaange mvunizi wa Israeli mwe fundu.²Mia wenye, Bethelhemu Efrata, hata kana u mdodo miongoni mwe ukoowa, Yuda kuawa kwakoyumwe endaeze kwangu kutawala Israeli, ambaye vokeo dakwe ni kuawa nyakati za kae, tangia milele. ³Ivyo Muungu endaawenke, hata muda wa mwe usungu wa kuvyaa mwana, na masaso ya waumbuze yendayawauwie wana wa Israeli.⁴Endaagooke na kuisa kundi dakwe kwa nguvu za Yahwe, kwa ukuu wa enzi ya zina da Yahwe Muungu ywake. Wendawasigae kwa kuwa endaawe mashuhuli hata mwisho wa dunia. ⁵Enda awe npeho yetu Waashuru wendahoweze mwe sii yetu, wakendaenda dhidi ya boma eletu, tendatenuke uwanga yao waisi npungati na Uongozi mnane uwanga ya wantu. ⁶Wenda waise sii ya Ashura kwa uhamba, na sii ya Nimrodi me malango yakwe. Endatihonye kuawa kwe Waashuru, wendahoweze mwe sii yetu, wendaho we ngie mwe mihaka yetu. ⁷Masigazo ya Yakobo yenda yawe kabia za wantu wangi, inga mnyozi uawao kwa Yahwe, inga manyunyu mwe mani, ambayo nkayamgoja muntu, na nkayamgoja wana wa mwanadamu. ⁸Masazo ya Yakobo yenda yawe miongoni mwe mataifa, miongoni mwa wantu wangi, inga simba gatigati ya kundi da ngoto. Wakati akemboka gatigati yao, enda awayate na kuwahaabua vipande vipande, na nkakuu kuwa na muntu wa kuwaokoa. ⁹Mkono wako wendanulwe dhidi ya wankuu wako na wendalauwabanange. ¹⁰Wendauwawie uwa musu, "Yahwe agombeka," ¹¹Nindani wabanange farasi wako kuawa miongoni mwenu na nidaniyatuwe magai yako ya farasi. Nndaniibange mizi sii yako, na kuzigwisa gwegwe zako zose. ¹²Nndaniubanange usawi mwe mkono wako, na nkunauwe na waganga vituhu. ¹³Nnda nivibanange vizuu vyako na npango za nguza za maiwe kuawa miongoni mwako. Nkunauabudu vituhu ufundi wa mikono yako. ¹⁴Nndanizing'oe ngozo zako za Asheia kuawa miongoni mwenu, nndanii banange mizi yenu, ¹⁵Nndaniihize nkuu kwa mbifya na ghadhabu kwe mataifa nkayakwa yanitegeezee."

Chapter 6

¹Tegeezani agombekacho Zumbe Yahwe, enuka uagie kesi yako mwe miima, eka miima itegeeze muio wako.

²Tegeezani madai ya Yahwe nywie miima na nywinywi vivokeo mzizimizaao mwe dunia. Kwa kuwa Zumbe azizimiza hamwe na wantu wakwe endaatoane mwe maahio ya uwanga mwe Israel.³Wantu wangu nkiavatendani? nkiwasokeza maa nyingahii? Nishuhudia! ⁴Kwa via nkiwaeta kulawa sii ya Misii ne namihonya kulawa mwe nyumba ya utumwa. Nawatuma Musa, Haluni na Maiamu uko kwenu. ⁵Wantu wangu kumbukani ambavyo Balaki mfaume wa Moabu ekumizinga vyo, na via ambaoyo Balamu mwana waBeori ekugombekavyo kama ekuilavyo akalawa kwa Gilgali, kwa iyo mwadaha kumanya matendo ya haki ya Yahwe."⁶Hambu niete mbwai kwa Yahwe? niitaho kuvika kwa Zumbe Muungu? Nadaha kweza kwa Zumbe Muungu? Nadaha kweza kwakwe na kafaaa ya mwaka hamwe na mwana ng'ombe ya mwaka mmwe? ⁷Hambu yahwe endaataniwe na maelfu ya ngoto wagozi au mfungate za mito ya mavuta? Hamba nimlavye kifungua mimba changu kwa kosa dangu mwenye? ⁸Kalwamba muntu, kia hitana ne Yahwe akundaho kuawa kwako. Kugosoa haki ku kunda ukaimu kwezizitia hamwe na Zumbe Muungu ywako.⁹Muio wa Yahwe watangaza kwe mzi hata ivi viugo vyahokea zina dake. Ekaa tayari kwa ajii ya ngoda na kwa yuda mwe kuiika. ¹⁰Kuna utajii kwe nyumba za ubanasi na kihimo cha umbeya ido ne chukizo dekwembozavyo.¹¹Nadaha kumtanga muntu kuwa nkana waa kwa kutumia kihimo cha utiizi hamwe na kihimo cha? kuhufya? ¹²Matajii wamema ubananasi na vyekao vyao vyagombeka umbea na uimi wao mwe miomo yao kuhufya.¹³Kwa iyo nkikuboa kwa pigo diumizado nkikutenda hgae kwa ajii ya zambi zako. ¹⁴Ondaude andausigae mwako. Undautunduize mizigo hae akini nkana uitunduie, na kia wekuntuiavyo nnda ni kiavyee kwa uhamba. ¹⁵Onda uhande mia nkuna ubonde, onda uzikubo zaituni mia nkuna wehake mavuta, onda uzimiye zabibu mia nkuna unywe divai.¹⁶Kanuni zekugosolwazo ni Omri ziikwa na nyendo zose mwe nyumba ya Ahabu. Mwenda kwa ushauri wao.Kwaiyo nenda ni kutende wee mzi hgae wekaaho uwe zomeo, mndamwenu ubezi engu wantu wangu."

Chapter 7

¹Ole wangu! kwangu mimi enga msimu wa bosi we kusiaho, naho masazo ya ubosi wa zabibu mwe munda wa mizabibu. Nkakuna vituhu muunda wa matunda uonekanao, nkakuna matini ya bosibosi niyakundayo. ²Wantu waaminifu wagamwesi, nkakuna muntu mwaadilifu mwe wanaadamu wose, wose watiia kwe kungoja kwetia npome; kia muntu amuinda ndugu ywakwe kwa senyenge wavu. ³Mikono yao ni minata mmno kwe kugoso suluba. Watawala wauza hea muwaahi (hakimu) yu imala kwa hongo, na mntu mwe nguvu anda awaambe awantu kia akikundacho akipate. Ivyo ne wagoasoavyo kwa hamwe. ⁴Muntu yedi kwao enga ni mitemba, mwadilifu mno enga mti wa miwa. Ubua msiwe kugombekwao nyuma ni askai wako, msi we kugombekwao nyuma ni askai wako, msiwakuaha. Sasa ni muda wa machafuko. ⁵Mse kumuamini kia mwehehi, mse kumuika kiongozi mbuya yoyose, muwe makini, kuhusiana na mgombekacho hata mwa mvyee atiaae mwe mikono yenu. ⁶Kwa via mwanakigosi amfedhehesha tati yakwe, mndee ahigana na mami yakwe na mkaza mwana ahigana na mami yakwe vyaa. Mnkuu ywa wantu ni wantu wa nyumbai mwakwe mwenye. ⁷Mia enga kwangu mimi, nnda ni mkaue yahwe. Nnda ni mngojee Zumbe uhoni wangu Zumbe Mungu ywangu anda anive. ⁸Use kua na nyemi uanga yangu mnkuu ywangu. Nigwaho nnda nenuke. Aho ndiho niwe nchekaa mwe kiza Yahwe onda awe mwenje wangu. ⁹Kwavia nkigoso zambi kwa yahwe, nnda nidoe maya yakwe hata aniahiao masa yangu na kuahana kwa ajii yangu. Onda aniete kwe mng'ao na nnda nimuone akanihonya kwe haki yakwe. ¹⁰Akaawaho mnkuu ywangu ndiho adione ido, na soni nnda zimgubike kia mwe kunamba Yahwe Zumbe Mungu ywako yu kuhi? Meso yangu yonda ya mkaue onda ajatwesi enga ntope mwe sia. ¹¹Msi wa kuzenga viambaza vyako unda ubue, msi uo mihaka inda ikwese hae mmno. ¹²Msi uo wantu wanda weze hako, kuawa Ashulu na mizi ya Misii kuawa Msii, hata mfeeji mkuu kuawa bahali hadi bahali na kuawa mwima hadi mwima. ¹³Izo si nnda ziwe zesima chambuso ni wantu ambao wekaa uko isasa, chambuso ni tunda da matendo yao. ¹⁴Inda wantu wako kwa ngoda yako bunga da upazi wako. Wekao wowodu kwe mzitu gatigati ya mzitu wainde mwe Bashani na Gileadi enga misi ya kae. ¹⁵Enga mwe msi mwekuawaho mwesii ya Misii nnda niwaonyeshe vihii. ¹⁶Sii nda zione soni ya nguvu zao zose. Nnda waike mikono yao mwe miomo yao, magutwi yao yanda yawe viziwi. Nda wasone vumbi enga nyoka, enga viumbe vitambaavyo uanga yaasi. ¹⁷Nnda waawe chongoi mwe mafiso yao hofu wanda weze hako kwa hofu, Yahwe Muungu ywetu naho wanda waogohe kwa ajii yako. ¹⁸Ni yuhi mwenga Zumbe enga ewe, wewe mdoa zambi, wee mwemboka uanga ya kosa da masazo ya mpazi ywako? nkuika maya yako kaa na kae kwa via wakanda utionyeshe ndaganyo dako da uaminifu. ¹⁹Naho unda uwe na mbazi kwetu unda uyajate maovu si ya miundi yako. ²⁰Unda uzase zambi zetu zose mwe vilindi vya bahali unda umwenke ukwei yakobo agano aminifu kwa Abrahamu, wekweisaho kwa baba zetu mwe msi ya kae.

Nahum

Chapter 1

¹Maono kwa Ninawi ekuoswayo Nahumu, Mwelkoshi. ²Yehova ni Muungu mwe kinyuu na aiha nkuu; Yehova aiha nkuu na kamema mbifya. aiha nkuu kwa wankuu wakwe na maya yakwe nkayadumka. ³Yehova kagenyeza nguvu nkana maya ye hehi, ni mgosozi kipini; nkana ambe uyu ni msavuvi akini nkiye m-masa huooo. Yehova ugundi wakwe u mwe kinyamkea na nkusi na maangwi nee mavumbi ya miundi yakwe. ⁴Yee ahaza mazi mshindo na kuyanyaza abuza kunyaza nkoongo zose. Bashani ni mkiwa na Kameli via via; mau ya Lebanoni yahooa. ⁵Miima cha yaiho yazingiza na vidunda vyasaahaa; dunia yagwo he meso yakwe, iyo ni taie dunia hamwe na wose weumo. ⁶Ni ndai mdaha kuzizimiza akamba akimwa? Ni ndai mdaha kukindia sungu da maya yakwe? Maya yawe yetiwa inga moto, na mabaawe kayabwamwandua. ⁷Yehava ni ywedi, nee fikio misi ya masungu; naye nkie m-bagibagi kwa wada wamtimiao. ⁸Akini wankuu wakwe onda awadagamize kwa mafuriko ya kutisa; onda awanyatie he kiza. ⁹Wantu wam-bawa njama ihi Yehova? Yee onda awaheze; masungu nkayana yenuke kakaidi. ¹⁰Kwavia wonda wawanganyika savia michongoma; wonda wabubwikwe mwe nkutu yao wenye; wonda wadagamie kabisaa kwa moto savia masina ya mabua. ¹¹Mntu yumwe kenuka mwe buga denu, Ninawi, mwekuwa kam-bawa njama Yehova, mntu uyo kautintimaza ubaya. ¹²Ivi nee ambavyo Yehova "Hetihio wagenyeza nguvu zao nao wenye wa visivu iya wonda wamogwe, nkawana wawe aho vituhu. akini wenye Yuda, hetihio nkiku-siimiza, nkana nikusiimiza vituhu. ¹³Isasa nonda nikubanango muku wakwe naho nonda nikudumwiie mphingu zako. ¹⁴Yehova kakusigiia, Ninawi, "Nkakuna kwaawiie uvyazi mtuhu wendao utaguswe kwa zuria dako.

Nonda nikifingize vizuu na kuziusa sanamu za chuma mwe nyumba za miungu yenu. Nonda niwagoswe makabui yenu kwa via mwekubaewavyo."¹⁵Kaua, uko kwe miima kuna miundi ya mntu mteto mbui yedi, m-biikia mpheho! Vinani mwe sikunkuu zenu, Yuda na mwiike nyadii zenu kwa via m-bagibagi nkana eze awakebenese vituhu; Kauswa pele.

Chapter 2

¹Yuda endae akubanange vipande pande eza zidi yako. Inda nkuta za mzi, inda baabaa, mweggee nguvu nyinyi wenye, myakuubanye majeshi yenu. ²Maana Yehova avuza fahali ya Yakobo, inga fahai ya Israel natiho wateka yala wawabananga, na kubabananga matambi ya zabibu zao. ³Ngao za Mashujaa wakwe ni nyenkundu, na wantu hondai wavaa nguo nyekundu: Magai ya wakati wa musu na maguha ya mivinje yatambikwa hewani. ⁴Magai ya nkondo, yaguuka kwe mitaa. Yaguuka mbele na nyuma kwe mitaa. Yatenda inga. Naho yanguuka inga lodi umweko. ⁵Yuda mwendaakubande vipande pande awetanga maafisa wakwe. Wekungwaa kia yumwe kwe mtuhu kwe kuita kwao wakaguukia kushambuiya nkuta za mzi. Ngao nkuu itayolishwa kwekinga na awa Washambuiaji. ⁶Malango kwe mito yakugumizwa kuvuka, Na zumba da mfaume dagwa kwe ubanasi. ⁷Husabu akavugwa yakwe ne agoigwa: wandima wakwe wakivyee waomboeza inga njiwa watoa vifua vyao. ⁸Ninawi inga ni bwawa da mazi didodado, wantu wakwe waguuka hamwe inga mazi yetililikayo. watuhu wagombeka "Gooka, gooka" akini nkakuna mhitu nyuma. ⁹Doa nyala feza, doa nyala ya zahabu maana nkakuna mwisho wakwe, kwe fahai ya vintu vyose vitana vya Ninawi. ¹⁰Ninawi i-bue naho ibanagwa. Moyo wa kia muntu uyeyuka, mavindi ya kia yumwe yumwe, yatunlawa hamwe, na usungu usungu uaho kwa kia yumwe. vyeni vyao wose vipauka. ¹¹Sasa dikuhi npango da simba, npaamo ambaho simba gosi na simba vyee wendaho hamwe na wana-simba ambayo nkawekuogoha kintu chochose? ¹²Simba katatua mawindo yakwe vpande vipande kwa ajii ya wana wakwe. Kanyonga mawindo yakwe kwa ajii ya wakaziwe na kudimemeeza npango dakwe mawindo. Makao yekwe kwa mizoga ikutatuayo. ¹³Kauwa mie ni kinyume na wenye-I ni mbui ya yehova wa majeshi . Nenda kuyaoka magai yehu ya nkondo kwe mosi. Na uhamba onda udagamize simba wenu vijana. Nendanizuie nyalazenu kulawa kwe sii yangu na sauti za wazumbe wenu hazinazitegeke vituhu."

Chapter 3

¹Ole kwe mzi wekumemao mpome! wote umema umbea na maiza ubavi; wahanga waaho hakwe daima. ²Miya ivi sasa kuna sauti mijeledi na sauti za kutuntisha maguudumu, faasi wakasigiga na magari ya nkondo yasookayo sookayo. ³Kuna wakweao faasi wanashambulia, uhamba ung'aa maguha yameemeta, malundo ya vimba, mafungu makuu ya kii; nkakuna uheea wa mii, washambuliaji wekonta juu yakwe. ⁴Inu yaawiya chambuso ya matendo ya tamaa ya mkianga mtana, mzoeffu wa usawi, mwenye kuvyaa taifa kwa ukianga wakwe, na wantu kwa siya ya matende yakwe ya kisawi. ⁵Kauwa, mimi ni mhitu nawe- inu mbui ya Yehova wa majeshi-sketi yako nendaniikweze uwanga wa cheni chako na kuzionyeshs upaamo zako za sii mataifa, soni yako kwa falme. ⁶Nendanilushe uchama wa kuihiwa na kukugosoa uwe mbaya sana; ndankugosoe uwe muntu wa kukaudwa na kia yumwe. ⁷Yondaiwe kwamba kiya yumwe akukauwae endaakuguuke na kugombeka, "Ninawi kabananga; ni ndai enda eyayate kwaajii yakwe?" Ni hahi, nendanimpate muntu adahae kukuhembeza?" ⁸Ninawi, je wenye vyedi kuliko Naomoni, wekuzengwao uwanga ya Mto Naili, wekuwao uzunguukwa na mazi, ambao ulinzi wakwe uwa bahari, ambao ukuta wakwe uwa bahari yenye? ⁹Ethiopia na Misii ziwa nguvu zakwe, na mwisho wakwe nokaokuwaho; Putu na Libya wawa mguyaze. ¹⁰Mia Naomoni neekadoihwa; akaita kwe mateka; wanawe wadodo wabondwa vipande vipande kwe kiya makao makuu ya mtaa; wankuu wakwe watoakura kwa wantu wakwe wenye heshima na wakuu wakwe wose watahwa minyololo. ¹¹Wenye pia wenda ukolwe; wenda ugeeze kwefisa; na wenda uondee guukio kuawa kwa mnkuu ywako. ¹²Magwegwe yako yose yodayawe enga mitini yenye tini zekuvazo mapema: kama zikakuchwa, zendazigwe kwe kauwa cha mlaji. ¹³Kauwa, wantu miongoni mwenu ni wavyee; miyango ya sii yako ivugudwa saka kwaajii ya wankuu wako, moto ubananga bawaba zakwe. ¹⁴Hita ukateke mzai kwe gwegwe dekuzingirwando; zitintimae magwegwe ywako; hita kwe uwongo na kandamiza ntope; finyanga kwaajii ya matofali. ¹⁵Moto wonda ukuteketeze aho, na uhamba wonda ukuongamize. Wenda uteketezwe, enga singe wateke wateketezavyo kia kintu. Nanyi wenye mwegosoe mwe wangi enga sige wateke, na mwe wangi enga sige wekudaahao. ¹⁶Kwembosa wagosoa biashaa ywako kwembosa kuliko nyota mbinguni; mia waaho enga tununtu: wahpka sii na kisha kupuuka kuita hae. ¹⁷Wafalme wenu waaho wangi enga sige, na wakuu wenu wa majeshi ni enga kundi da wadudu wakao nkambi kwe ukata wakati wa mpeho. Mia zua wasooka kuita hae ambako nkakuna ahamanyae. ¹⁸Mfalme wa ashuru, waisi wauko wagona; watawala wauko wagona sii kuhumwiiza. Wantu wako watawanyika uwanga ya miima, nankakuna hata yumwe wa kuwavuza hamwe. ¹⁹Nkakuna uhonyajii udahikanao kwaaji ya vionda vyako. Vionda vyako ni vikuu. Wategeezao mbui zako wenda watoe makofi kwa kinyemi kwaajii yako. Ni ndai mwekwesiga kwa uovu wako wa daima?

Habakkuk

Chapter 1

¹Saamu ambazo habakuki nabu nee kahokea. ²Yahwe kwa mda wani nenda niiye msaada na nkuna usikie? Nkikua wawe mwe kitisho vuugu akini nkuna unihonye. ³Kwani wantenda nione mabaya na kukaua matendo mabaya. Ubanasi na vuugu umbele yangu kunsu mapambano na mhigano wenuka. ⁴Akini sheia ni zaifu na haki nkayekaa kwa ukati wowose, kwaajii uovu uizunguka haki akini haki ya umbea yaga. "Yaweh amtambaisa habakuki. ⁵Kuua mataifa na uwageeze, sitajaabishwa na kwehewa kwajii nina uhakika kuhusu kugosoa kintu mwe siku zako kwamba nkuna uamini yendaho mbekwe kwenu. ⁶Sibabu kaua! nihehi ya kuwenua Wakaldayo-taifa katiina denye sindo- wenda kwembokea uzangaamu wa si kuteka nyumba zesazokuwa zao. ⁷Wana wengee na kuogoha: hukumu yao na utana kuwa kwao watakusangwa. ⁸Faasi wao pia waguuka sana kwemboka sui, wahuha sana kwemboka mbwa mwitu wa guoni. Faasi wao wawaguusa na wakwea faasi wao weza kuwa hae-wapuuka kana tai muahi kuda. ⁹Wose weza kwa vuugu mabunga yaita kana uhehe wa mwe wangwa na wakuba mateka kana msanga. ¹⁰Wawazihaki wafaume na viongozi ni zihaka kwa ajii yao waiseka kia ngome maana walundika mavumbi na kuyausa. ¹¹Nee uheho ndiho wemboke wenda usongwe ni kwemboka- Wantu wenao hatia ambao uwezo ni mwe Muungu." Habakuki amuza Yahwe swali tuhu. ¹²Wewe akiwa tangu nyakati zakae, Yahwe Mungu ywangu ambae utakatifu? Swie nkatanatife. Yahwe kamipa gua kwa ajili ya hukumu na nywinywi, Mwamba muimalishakwajii ya kusaihisha. ¹³Meso yenu ni masafi kumagaza juu ya uovu, akini nkamdaha kukaua matenda mabaya kwa fazila, kwambwai mwakana kwa upendeleo ivyo juu ya ambao ni wamjehuguta? Kwani kunyamaa ukati wa uovu unameza sana watahaki zao yao? ¹⁴Wawatenda wantu kana samaki mwe bahali,

kana vintu vitambavyo bila kiongozi juu yao.¹⁵Woo wawaeta wase kwa ndoano wawabuuta wantu kuawa kwe nyavu za sibabu watamiwa na kutoa vuzo kwa uchangamfu sana. ¹⁶Akini waavya sadaka kwe nyavu zao za kuvuia na kuoka ubani kwe nyavu zao sibabu wanyama wekugimbao ni sehemu yao na nyama yekunonayo ni nkande yao. ¹⁷Kwaajii iyo wendawabinde nyavu zao za kuvuia na kusongwa kuchicha mataifa bila kuwa na mbazi"?

Chapter 2

¹Nndanigooke mwe nguzo ya ulinzi na kweika mwenye uwanga ya mnara wa mlinzi na hudanikau wee kwa hangalifu kuona kwamba and

²Yahwe akanijibu akamba kumbuka maono yako na myaandike dhahiri niwe kibao ili kwamba kia myasoma adaha kuguuka. ³Sibabu maono ni kwa wakati wezao na vyedi andaaya tamuie bila ya kugwa. Ingawa ya cheewa. Ingoje sibabu vyedi indayeze na nkainacheewe. ⁴Kaua Yuda ambae hamu yakwe nkiyo sawa ndani yakwe ahema kwa nguvu. Akini mwenye haki andaishi kwa imani. ⁵Sibabu mphombe ni mbaliti wa mbwanga mwenye kibui ili vyedi avumilie akini yaku la yamaa yakwe kwa kibui na kama kifo nkavidahika kunidhishwa; yeye mkusanya taifa na akusanye kwa ajii ya wose. ⁶Aya yose mkayagoso kauli ya kumdhihaki na wimbo wa dhahika umhusuo ole wake Yuda muongeza visavyokuwa vyakwe mpaka ini andaongeze uzito wa dhamana ekudoayo? ⁷Wada ngojao kwako nkawana we muke ghafla? na wada wakutetemeshao kwenuka. Vindavi kusukize kwa ajii yao. ⁸Kwa Sibabu kuwateka nyara wantu wengi, mabaki yose ya wantu yandakuteke nyara wewe. Sibabu kwetia mphone nyingi za wantu na kuvigoso kwa uasi kinyume vikundwavyo naswi, na wose wekaaao nao. ⁹Ole kwa yuda msongoa mapato maovu kwa ajii ya nyumba yakwe, Ivyo egoso sasa da kumuika uwanga yeye salama hae na mikono ya uovu. ¹⁰Kugoso soni mwe nyumba yako kwa kuwasa wantu wengi, na kugoso zambi zidi yako mwenye. ¹¹Sibabu iwe ndadike me kwa sauti vokea mwe ukando, na chusi da mbao ndadiwa jibu. ¹²Ole wakwe Yuda mzenga mzi kwa mphone na muimarisha mzi kwa mabaya du. ¹³Ivi nkaviawa kwa Yahwe wa majeshi kwamba wantu wagosoe ndima kwa moto na mataifa yose matuhu yasakaa mweenye bila ya kintu? ¹⁴Bado si inda imeme maarifa ya utukufu wa Yahwe kama mazi yamemavyo mwe bahali. ¹⁵Ole wakwe Yuda mtenda jirani akolwe, na wewe muomea sumu ili wakolwe zaidi ili uwaone umwazi wao. ¹⁶Undauvimbiwe nsoni zaidi kuliko utukufu. Nywa iyo iyo, egubue mwenye. Kikombe cha mkono wa kuume wa Yahwe kindaki kuhitukie wewe na soni ndazigubike heshima yako. ¹⁷Vurugu yekugosolwa yo kwa lebanoni indaigubike ubanisi wa wanyama utisao sibabu wetia mphone za wantu na wetia mphone za wantu na weta maasi zidi ya si mizi na wose. ¹⁸Sanamu ya kuchonga yakusaidia mbwai? Si babu Yuda mwekusaisongo au kuigoso kwa kuyeyusha chuma nifundi ya umbea Sibabu aiamini ndima ya miungu inu yesayo kutamia. ¹⁹Vyedi kwa yuda muwamba ubao Euka! Au kwa iwe desado kutamuia vituka vintu ivi vyafundishani? Kigubikwa fedha na dhahabu, akini mkaki hema kabisa. ²⁰Akini Yahwe yu mwe hekalu dakwe takatifu. Si yose iwe kimya mbele yakwe.

Chapter 3

¹Maombi ya Habakuki mtabii. Muungu ukisikia mbui zako mi naongola. ²Muungu walima zako gati gati ya wakati gatigati ya wakati tanao. Gosoa ipate kumanyika ukumbuke kwa rehema kwa maya wenayo. ³Muungu keza akawiia temani na yuda mwekung'azwae kulawa Parani. Sela. utukufu ni wakwe kazigubika mbigu, na dunia yose imeme utukufu wakwe. ⁴Miali midi ya mikono yakwe nee ikang'aa enga mwangaza ambapo uweza wakwe ufiswi. ⁵Utamu wa kukona uogoa mbele yakwe na sugu zihagusa miundi yakwe. ⁶Ye we kagooka akahima si akaikau nee asingisa mataifa. Hata nuiina ya milele ibanangwe kweikwei na viima vya siku zose vigwasi. Sia yakwe ni ya siku zose. ⁷Nkiona mahama ya wakushi mwe mataso na vitambaa vya mahama ya ukomidiana vyapepeuka. ⁸Muungu (Yahwe) nee kakinwa hada mtoni maya yakwe nee ni kwaajii ya mito handu ni haya kwa ajii ya bahali, ukukwea uanga ya fevasi ubuutao mkokoteni na ushindi wako. ⁹Kueta mta pasiha ngubiko waika guha mwe uta wako sele umpanga mzi na mito. ¹⁰Miinaa ikuona wewe nee yalutuka kwa huzuni. Mazi yakwetiwayo si yemboka uanga kina balovi nee chokema. Mawimbi yakenuka uaga. ¹¹Zua, mwezi nee vya tintiimaa kwa ajii ya hantu hakwa kwa mwangaza uetwao ni uta na maguha. Kwenda mwe si mwa ajii ya usugu kwa maya mataifa kuyahugatua. ¹²Kwendaenda mwe kwa ajii ya usugu kwa maye mataifa kuya hugatua. ¹³Kulawase kwa ajii ya wokovu wa wantu wako na wokovu wa mmtu wekumsaguae. We honda honda mutuhu wa nyumba ya mbanasi upate kuika vyedi msingi wa singo sela. ¹⁴Kutunga mutwi wa wankondo wakwe kwa uta wakwe mwenye kwa ajii ya waawia enga nkusi kutipepensa swiswi, Kinyuu chao chekaa enga mntu mumteekeza masikini kwe macheke. ¹⁵Kutamba bahavini kwa farasi we wayomboka mezi mangi. ¹⁶Nee nengia matu, mazingize miamo nayo yagundema, yakakama aho na iho mwenye nazingiza enga nagoja siku ya huzuni ikinte ya wantu wezao kutifafa isa swiswi. ¹⁷Etiho mtini nkanhota nkauvyae kwa ajii usonganywa na mzabibu na eitihio kuvyea kwa mzaituni nkkakuvidhishe na nunda nkaivya ukande, etiho bunga da mifugo diaga, nkakuwe ng'ombe mwe dewa icho nee ndicho nigosoe. ¹⁸Nkizati, uikekutamiwa ni Mungu. N'ndamtamiwe kwa ajii ya Muungu wa wokovu wangu. ¹⁹Bwana Mungu ni nguvu yangu miundi yangu aitenda niite mbele sehemu ya uanga kutongea wia kwe vyombo vyangu vya nyuzi.

Haggai

Chapter 1

¹Mwe mwaka wa kaidi wa mfaume Dario, mwe mwezi mweziwa mtandatu mwe siku ya bosi ya mwezi mbui ya Zumbe ikeza kwa mkono wa nabii Haghai kuita gavana wa Yuda. Zueebabeli mwana shaalieli na kuhani mkuu Joshua mwana Yehozadaki ikaamba. ²Zumbe wa majeshi aamba "Awa wantu waamba,"Nkiyo wakati wetu kweza kuzenga nyumba ya Yehova. ³Naho mbui ya Zumbe yeza kwa mkono wa Nabii Haghai na kuamba. ⁴Jee ni wakati wenu kwekaa kwe nyumba yekubindayo kuzengwo, uku nyumba inu yabomoka? ⁵Kwaiyo ivi sasa Zumbe wa majeshi aamba ivi "Afyani sia zenu." ⁶Mhanda mbeyu nyingi mia mbonda macheche, mwada mia mkamweguta,mwanywa mia nkamna vya kunywa. Mwavaa nguo mia nkampata vugu to nywie mwenye, na mntu wa mohaaa apata hea na kuzigea kwe nfuko mwenye maanga-anga tu!" ⁷Zumbe wa majeshi aambva ivi: ⁸Afyani zia zetu kweani kwe mwiima mkaeta mbao, mzenge radhi na kwenulwa! Aamba Zumbe. ⁹Mtegemea kupata vingi mia kauwa! kueta nyumbani vicheche nonda nivitanduie hae! kwa mbwai? Ivi nee aambavyo Zumbe wa majeshi kwakuti nyumba yangu yekaa kwe kubanika mia mntu yu radhi nyumba yakwe. ¹⁰Kwa sababu inu, mazunda yatozwa yese kuavya mnyozu kuawa kwako, na sioi ihimba nkaiavya kintu. ¹¹Nkikwetanga kuwa uwanga mwe sii na uwanga ya milima, Uwanga kwe nkando na mizabibu mihya, mavuta na uongo wasii wantu, wanyama na kazi zose za mikono yako. ¹²Ukaawa aho Zurubabeli mwana Shelitili, na kuhani mkuu Yoshua mwana Yehozadaki, hamwa na mabaki ya wantu wakategeeza sauti ya Zumbe Muungu wao, na mbui Hafai, mana Zumbe Muungu wao nee amtuma. Na wantu wakaongoha cheni cha Zumbe. ¹³Nee Hagai mjumbe wa Zumbe akatamwiia ujumbe kwa wantu akawamba "Ni hamwe na wewe" Idi nee agizo da Zumbe. ¹⁴Zumbe katibua ya mkuu wa sii ya Yudah, Zerubabeli mwana sheltieli, na roho ya kuhani mkuu Joshua mwana Yehozadaki, na roho ya wantu wekusigao kwa kiasi kuti wakaita kugosoa ndima kwe nyumba ya Zumbe Muungu wa majeshi, Mungu ywao. ¹⁵Mwe siku ishiini ya mwezi wa mtandatu, mwe mwaka wa kaidi wa utawala wa mfaume Dario.

Chapter 2

¹Mwemwezi wa saba msiwaishini na mwenga ya mwezi umwe, Neno da Zumbe deza kwa mkono wa Nabii Hagai, na kugombeka. ²Tamwia na mkuu wa mkoa wa Yudan, zerubabeli mwanaweda sheltileli, nakwa kuhani mkuu. Yehozadaki; nakwa masalia ya wantu wagombeke, ³Nindai mwetubaki gatigati yenu mwekuuo na utukufu wa nyumba yabosi? Namwauo navuhi uowasasa be? ni kama nnkiokintu mwemeso yenu. ⁴Sasa, muwe hadai Zerubabeli"-idinitamkoda zumbe na umwe hodari kuhani mkuu jodshua mwanaweda Yehozadaki; muwe hodari, nyie wantu wasii! idi nitamkoda Zumbe nandima, kwakuwa tihamwena wewe! idinitamko da Zumbe wa majeshi. ⁵Kutegemeana na ahadi yeikokwe agano nekugosoado nanyiwi mwekuawaho misiri na roho yangu igookagati gati yenu mwekuogoha. ⁶Kwa kuwa Zumbe wa majeshi agombe ka ivi: kitambo kidogo kwamara vituhu ndaitikise mbingu nadunia, bahai na siinkavu! ⁷Nandatikise kiataifa, Nakiataifa ndawaete vintu vya thamani kwangu, nakuimemeeza nyumba inunautukufu! agombeka Zumbe wa majeshi. ⁸Dhahabu na fedha nivyangu - Idinetamko da Zumbe wa majeshi. ⁹Utukufu wa nyumba inuunda uwemkuu zaidi ya utukufu wa nyumba yabosi; agombeka Zumbe wa Majeshi; nanidaniwenke amani mwesehemu inu- idini tamko da Zumbe wa majeshi. ¹⁰Mwesiku yaishiini name mwezi wakenda, mwaka wakaidi wa utawala wa Dario, Neno da zumbe dimwwezea nabii Hagaina Kugombeka, ¹¹Zumbe wa Majeshi ambaivi: Muuze kuhani kuhusu sheia nakuogombeka: ¹²Kama mtuendenue nyama yekuaviagwayo kwa Zumbe mweepindo davazidakwe, kama upindo udonte mwepindo davazidakwe, kama upindo udonte mkate aukandee ntuhu, je nkandeyo indaigosoke kitakatifu? "Kuhani neajibu asema "bue"¹³Halafu hagai neogombeka. "Kama mtu mchafu najisi kwaajii ya kundota maiti nakudontavituiwi, wose wadakuwa wachafu? " Kuhani akajibe nakugombeka neewendavyo wawe wachafu." ¹⁴Kwahiyo Hagai akajibu nakugombeka, Ni pamoja naawa wantu wa taifa deahobmbele yangu! ayaayasema Zumbe nakiakintu kisiakwa mkono wakwe: wekuavyacho nkachokua kisafi neekiwa kichafu. ¹⁵Kwaiyo, fikii kuamsiiumu wa ivieo na nyuma, Kabla hataiwe nkadizatiwe nkadizatikuitwa kweiwe tuhu mwe hekalu cha Zumbe, ¹⁶Neiwavihi basi? Kiamtu ekwezaho kwe vipimo ishiini vya nafaka, kumbe neekuwa na vipimo kumi tu, namwekweza kuteka divai yavipimo hamsini, kumbe neekuwa na vipimoishiini tu ¹⁷Nkiwataabisha nyie nandima za mkono yenu kwa doa na koga, neenkikiri nkamo kuniuia- agombeka Zumbe. ¹⁸Tafakari msiumu waivieo nakuendeelea, kuawarisii waishiini na nne mwemwezi wa kenda, tangu mwemsiuunda msingi wa hekalu da Zumbe kuikwa. Tafakari ido! ¹⁹Je kuna mbeyu taai? Mzabibu, mti wa mtini komamanga, na mti wa mzaituni . nkavyokivya matunda! Lakini kuawa mwemsiu unuwa ivieo ndaniwabariki!"²⁰Tena neno da Zumbe needeza kwa maaya kaidi kwa Haghai msii ishiini na nne katika mweezi kugombeka, ²¹Gombeka namkuu wa mkoa wa Yuda, Zerubabe! umwambe, Ndanitikise mbingu na dunia. ²²Ndaniruhusu kiti chafalme na kubananga nguvu za falme za ataifa! ndanigwise magai na wakweao; farasi na wakweaomwee farasi wandawagwe, kiayumwe kwa sababu yapaange dandugguze. ²³Msiuo ivindivyo asema Zumbe wa majeshi Ndanikuondoe wewe Zurubabeli mwana wa Sheltieli, kamaboi wangu- Ivinee Zumbe agombekavyo. "Ndanikutume ingampete ya muhuri wangu, kwa sababu mimi nene kuku saguae! asema Zumbe wa Majeshi.!"

Malachi

Chapter 1

¹Tamko da neno Bwana kwa Isilaeli kwa mkono wa Malaki," ²Nee nkikukunda, "agombeka Bwana akini wamba kwa namna yaani nee kutikunda? "Esau nkio ndugu yako Yakobo agombeka Bwana," Na bado namkunda Yakobo. ³Akini namuihuwa Esau nkiigosoa miima yakwe kuwa ukiwa na nkiwagoso ulisi wakwe kuwa Makao ya mbweha ya wangwa." ⁴Kana Edomu agombeka, "tito igwa, Akini tenda tigotoke na kuzengwa hwkubangwaho, "Bwana ywa majeshi amba ivi wenda wazenge" akini nenda niigwise sii na wagosi wenda wawetange 'Sii ya uovu; na wantu ambao Muungu ana maya nao kae na kae. ⁵Kwa meso yenu mwenda muone idi, na mwenda mwambe "Mkuu mbee ya mihaka ya Isilaeli," ⁶Mwana amtunye tati yakwe, na mtumwa amtunye bwana ywake kana mimi ntati yako ikuhi hishima yangu? na kana mimi nbwana ikuhi hishima yangu Bwana ywa majeshi agombeka ivi kwenu, Makuhani mbeao zina dangu akini mwamba tidibea viivihi zina dako. ⁷Kwa kuavya mikate yekuayo igewa najisi kwangu. Na akini mwamba kuwa. Tikubea kwa namna yani? kwamba ivyo meza ya Bwana ibelwa. ⁸Mkaavya sadaka yawanyama na matunda, iyo nkio zambi? na kana mkaavya viema na watamu nkio

zambi? Egaani idi kwa liwali enda amikunde hambu enue vyeni agombeka Bwana ywa Majeshi. ⁹Na sasa mwageeza kuombeza neema ya Muungu, ili kwamba atende mtana kwetu," Na mbai yani ya sadaka kwa hishima yenu enda vyeni vyenu? agombeka Bwana ywa Majeshi. ¹⁰Kana nea kuwa na muntu mwekuvugaa uviwa Hekalu, ili kwamba kusekutenda na mto mazabahuni bue! Bwana ywa Majeshi," na nkina niikunde sadaka yeyose kuawa mwe mikono yenu. ¹¹Kuawa keo da zua mpaka guoni zina dangu dendadiwe kuu gatigati ya Mataifa, mwe kia han'tu endaavye mwe zina dangu na hodu sadaka ntana kwasibabu zina dangu diwa kuu sana gatigati ya Mataifa," amba Bwana ywa Majeshi. ¹²"Akini nywinywi mwaichafua meza ya Bwana mwaigea nagisi, na matunda yakwe na mkande yakwe kuibeuwa. ¹³Na nywinywi pia mwatamuia, mbii inu itusokeza, nanywi mwadibea," agombeka Bwana ywa Majeshi mvuza chekuacho kidoigwa na wanyama wa mwitu au viema au watamu, na ndicho muetacho kuikubai inumikononi mwanu? "agombeka Bwana. ¹⁴Alaaniwe mwenye utiizi, ambae ana mnyama gosi mwe bunga dakwe ana akaahidi kuniavia, akini aavya kwangu, mimi Bwana ambayo nkiunyanyi unyanyi kwakua Bwana ywa Majeshi, "na zina dangu denda diogoshwe mwe Mataifa."

Chapter 2

¹Sasa nywie makuhani amri inu kwa ajii yenu. ²Kama nkamna mtegeeze na kama nkamna mdizingatie mwe mioyo yenu na kunemka utukufu kwa zina dangu. ³Kaua, undamikise mee vibaya kuvyazi chako, na nikihake mavi mwe cheni chako mavi ya zabihu zenu na mndamdoigwe nayo. ⁴Na mndammanyaye kwamba nkituma inu sheria kwenu, kwamba kiaga changu ndakiwe juu yangu na Lawi, amba Bwana wa Majeshi. ⁵Kiaga changu na yeyey kiwa kiaga cha uhai na amani, na nkivimwenka vitu ivi kama sia ya kumheshimu na kagooka akawa na hofu kwa ajii ya zina dangu. ⁶Mafundisho yakwei yawa mwe miomo yakwe, na uovu nkawekupatikana na mwe muomo nkawe pukatikana mwe muomo wakwe. Tenda hamwe kwa amani na unyoofu, na kawavuzi wengi kuwa mwe zambi, ⁷Kwa sibabu niomo ya makuhani ya hifadhi miomo ya makuhani ya hifadhi maarifa, na wantu wanda waonde maagizo kuawa kwe mtwi wakwe. Kwa sibabu ni mjumbe wa Bwana wa Majeshi. ⁸Akini kwemboka hae na sia ya ukwei, kusababisha wangi kuwa na mashaka ya kutii sheria, kukiuka cha Lawi, amba Bwana wa Majeshi. ⁹Kwa iyo ukiwatenda hata nywinywi kuzakuliwa mbele ya wantu, kwa sibabu nkamwekutongea sia zangu, akini baadala yakwe mwafaigwa mwe maagizo yenu. ¹⁰Sie wose nkatina tate yumwe? Nkiye Muungu yuda yumwe mwekutumba? Kwa ajii yani tagosoeana hila kia muntu na nduguye, mwakibananga kiago akina Tate? Yuda kagosa npindua na kaona seze kwa vintu vyekuikwavyo uko Israeli na Yerusalemu. ¹¹Yuda kahana jinsi hatakatifu na Bwana ambaho mwenye ahakunda, na kategua aho binti wa miungu ya kigeni. ¹²Mungu akunyime kabisa kulawa mwe hema da | Yakobo na uvyazi wa mgosoa aya, na hata Yuda mueta sadaka kwa Bwana wa Majesi. ¹³Na wewe pia gosoa ivyo, wagubika madhabahu ya Bwana kwa mesozi, kwa uizi na kuungumia, kwa sibabu nkana akubali sadaka na kuzihokea kuawa mwe mikono yako. ¹⁴Akini wasema , ni kwa sibabu yani? kwa sababu Bwana kawa shahidi kati yako wewe na mkazio wa ubwanga wako, kinyume chakwe ni mwezio na ni mkazio wa kiaga chako. Je ¹⁵yeye nkekuwaika hamwe? hata kwa sehemu ya roho wakwe sasa ni kwani katenda mham we? kwa sibabu ategemea kupata wana wantukuzao Muungu. Kwa iiyo jiepuche mwenye mwe moyo wako, na visekuawia kwamba nkiye mwaaminifu kwa mkazio ya ubwanga. ¹⁶UKikunda kuekana, amba Bwana Muungu wa Israeli mgubika nguo yakwe kwa ubaya, amba Bwana wa Majeshi, kwa iyo jilinde mwenye mwe roho yako na uwe mwaminifu. ¹⁷Msokea Bwana na maneno. Akini mwasema Tikusokeza vihihi? kwa kusema kia mwe kugosoa ubaya ni mtana kwe upande wa Bwana. Na anafuvaha nao au yuhahi Muungu wa Haki?"

Chapter 3

¹Kauwu namtuma mjumbe ywangu ndie agosoa sia mbele yangu. Na uyu Bwana mmuondezae andaeze vuu pu kwe hekalu dkwe na ntuume ya agano ambaye kwa yeye mwatamiwa kana eza, Bwana wa Majeshi agombeka. ²Ni mdai ndie avumilie aho ndo eze? ni ndai nde agooke akaawia? Ye enga mtu asunthae kwa moto enga sabuni ya kufuia. ³Andaekae na kutawale enga mng'aze fedha na andaawang'aze wana Lawi. andaawatende wang'ae enga feza na zahabu wonda waavye kafaa za haki kwa Bwana. ⁴Kafaa ya Yuda na Yerusalemi indamtamize Bwana enga aho boshi za miongo ya kae. ⁵Nkauka aho nemboka hehi na nywinywi niwaahe, na nindamzue shahidi mhufu gatigati ya wasawi wakianga, na wambea watendao tofauti ya wada wawaoneao watandima mwe mzigo yakwe wawaoneaaa wajane (wekufiiwao ni wagosi na yatima na nguusa mgeni alawa mwe laki yakwe na wada wesa wesaokunitii mimi," Bwana wa Majeshi agombeka. ⁶Mie Bwana Nkibadiika nanyi pia wantu wa Yakobo, nkawekumtumia. ⁷Tangu siku za tatizenu mhitiika hae na amri zangu na nkamwekuziika vyedi. Nihitukiani nami ndaniwauwe nywinywi. Bwana wa Majeshi agombeka. Iya mwamba n'datikuuwie viivihii? ⁸Mwanaadam adaha kumbaia Mungu? Mwanibaa mimi akini mweuza takubuiie viivihii? kwa zake na kafaa. ⁹Mlaamwa kwa laana kwa kunibaua, na taifa dose. ¹⁰Etani kafaa zesazokupungua, (zekugisazo) taai ili mkande ziheumo nyumbai mwangu Nigeezani kwa idi. Bwana wa Majeshi agombeka, "Muone atinkinaniwavuguie mapoota ya mbinguni na kkuweka baraka ndizo zimenna mpaka mkose ha kuziika. ¹¹Nnd'animuegezee mbanasi ywako asekubananga ubosi wa si yemei mizabibu mwe mnda nkankauuna uhagatise mani kabla ya wakati Bwana wa Majeshi agombeka. ¹²Mataifa yose, wmdawe kwetange mwe kungazwae kwemboka wenye si indai hituke ya kinyemi. bwana wa Majeshi agombeka. ¹³Maneno (matagusi) yenu yatenda magumu kinyume namimi. Bwana agombeka akini mweuza "Tigombeka mbwai kinyume chako? ¹⁴Mwamba ivi, Nkamkuna maana mumtumikia Muungu. Kuna faida yani kuika maagio yakwe mkenda mwaomboleza mbele yakwe Bwana wa Majeshi? ¹⁵Ivi sasa tamwe tanga mwenye kibui mng'azwa! wabanasi nkio kupata tu iya kuung'eeza Muungu na kumuamauka." ¹⁶Ukobinda (ukaika aho) wada wamisheshimuo Bwana wapokosana yumwe yumwe, Bwana yu saasawa kutitegeeza. Mwe kitabu cha kumbukumbu kigondwa kwa ajii ya wade wahuogohao Bwana na kuhehimu zina dakwe. ¹⁷Wandawawawe wangu "Bwana wa Majeshi agombeka., hazina zakwe mwe izo siku ndioyo agosoe, nn'da atikunde enga mntu amkeundavyo nwanewe amtundugusae. ¹⁸Uka aho n'daatofa utisha wenye haki na wabanasi kati ya wawivikao na wesaokumwika.

Chapter 4

¹Kawa siku yeza, yaaka enga tahuu, indaiwe wenye vibui na wabanasi wendahetuke mabua. Siku yezayo indaiwaoke. Bwana wa Majeshi agombeka. Iyo siku indaiwe mazindo na sina. ²Iya kwenu mwadiogoha zina danguzua na haki nn'dadiwamuike na uhoni kwa mawawa yakwe. M'ndadeukedeuke enga mwana ng'ombe mwe dewa. ³Wabanasi wose mn'damwajatejate wondawahituke zeu si ya wayo za miundi yenu iyo siku nindaniigosoe Bwana wa Majeshi agombeka. ⁴Mkumbuke kutii sheria za wandimo wangu Musa, mmri na shena nakamwagiazao uko Horebu, kwa Waisraeli wose. ⁵Kauani namwagiia Eliya mbele ya sikunkuu itisayo ya kueza kwa Bwana. ⁶Andaavuze moyo wa tate kwa wana na mioyo ya wana kwa tatizao ili nisekweza kuibananga si yose kwa ubanasi wose."

Matthew

Chapter 1

¹Kitabu cha muango wa yesu kwistu mwaaangwa ya daudi, mwana wa bwaahimu. ²Bwaahimu neni tatiakwe da isaka, na isaka neni tatiakwe da yakobo a yakobo neni tatiakwe da yuda na nduguze. ³Yuda nentatiakwe da pelesi na sea kwa tamali, pelesi tatiakwe da hezelini, na hezeloni tatiakwe da lamu. ⁴Lamu nenitatiakwe da aminadabu, amina dabu tatiakwe da nashoni, na nashoni tatiakwe da salimoni. ⁵Salimoni nen'tatiakwe da boazi tatiakwe da obedi kwa luti, obedi tatiakwe da yese, ⁶Yese nen'tatiakwe da mfaume daudi. dandi nen'tatiakwe da seemani kwa mkaziwe ulia. ⁷Seemani nen'tatiakwe da lehoboamu tatie da abiya, abiya tatiakwe da asa. ⁸Asa nen'tatiakwe da yehoshafati, yeshafati tatiakwe da yolamu, na yolamu tatiakwe da uzia. ⁹Uzia nen'tatiakwe da yosamu, yosamu tatiakwe da ahazi, ahazi tatiakwe da hezekia. ¹⁰Hezekia nenitatiakwe da manase, manase tatiakwe da amoni na amoni tatiakwe da yosia. ¹¹Yosia nenitatiakwe da yekonua na kakize wakati wa kudoigwa kwita babeli. ¹²Na baada ya kudoigwa kwitu babeli, yekonia nenitatiakwe da shatiedi, shatiedi nenibaba yakwe da zehibabeli. ¹³Zulubabeli nenitatiakwe da abiudi, abiudi tatiakwe da eliakimu, na eliakimu tatiakwe da azoli. ¹⁴Azoli nenitatiakwe da zadoki, zadoki tatiakwe da akimu, na akimu tatiakwe da eliudi. ¹⁵Eliudi nenitatiakwe da elieza, elieza taiakwe da matani na matani tatiakwe da yakobo. ¹⁶Yakobo nenitaiakwe da yusufu mumewe da maliamu, mwekuaye kwa yeye zumbe yesu kavyaigwa, mwetangwaye kwistu. ¹⁷Uvyasi wose tauklia bwaahimu hai daudi neni vivyazi kumi na vinne. ¹⁸Kaombigwa ni yusufu, mia wekuahonkawa zati kaneka kuwa na ndaa kwa udahi wa loho mtakatifu. ¹⁹Yusufu mmumwe, ne ni mntu mwenye haki nkekunda kugewa soni cha zae. kaamna kuhma uchumba wakwe kwa sii. ²⁰Mbui izi malaika ya bwana akamlawi mwesosi, akamba, yusufu mwanangwa kumdoa maliamu kama mkazio kwa sibabu mimba eneayo ni kwa mweza wa loho mtakaifu. ²¹Nndaavyee mwana kigosi undaumwetange zina dakwe zumbe yesu kwa ajii endawahonye wantu wakwe na zambi zao. ²²Yosemndee yawia kutumiza kia chekutamwii wacho n'bwana kwa sia ya nabii, akamba, ²³"Kaua mnde mpaa endadoe ndaa na kuvyaamwana kigosi na wondawamwetange zina dakwe manue!"--mungu yuhmwe naswi. ²⁴Yusufu kenuka kuawa mweusisiza na kugosoa kama malaika wa bwana ekumuamua uyo na kamdoa igna nkaziwe. ²⁵Ivyo, nkekugona nae mpaka ekuvyaaho mwana kigosi na kumwetanga zina dakwe zumbe yesu.

Chapter 2

¹Zumbe Yesu ekubindaho kuvyiwagwa mwe Beselehemuya Uyahudi mwe misi ya mfaume Helode, want wekusemao kuawa mashaliki ya hae wabua Yelusalemu wakambwa, ²Yukuhi uyo mwekuvaigwa mfaume ya Wayahudi? Tiona ntoondo yakwe Mashaliki nasi teza kumvikia. ³Aho Mfaume Helode ekusikiaho ayo akasininika na Yelusalemu yose hamwe nae. ⁴Helode akawakonga wakuu wa Makuhani wose na wagonda wa wantu akawauza "kwistu n'ndaavyaigwe hahi?" ⁵Wakamwamba, mwe Beselehemu ya Uyahudi, kwa ajili ivi nee yekogondwavyo n'nabu, ⁶Nawe Beselehemu, mwe sii ya Yuda, nkuwe mdodo mwe viongozi wa Yuda, kwa kuwa kuawa kwako n'ndaeze mtawala ndieawwaise wantu wangu izilaeli". ⁷Ivyo Helode kawetanga wada wasomi kwa sii na kuwauza ni ukati uhi haswa ntoondo yekuonekaho. ⁸Akawaagiia Beselehemu, akagombeka, "Hitani npaahoemkamuonde mwana mwe kuwyaigwa aho ndihommuone, niteani habai ili nami n'dahe kweza na kumvikia. ⁹Wekwendaho kumva Mfaume, wasongwa n'kuita ntambo yao, na ntoondo ida wekuyo waiona mashaliki iwaongoea mpaka yakugookaho uanga ya hantu mwana mwekuvyaigwa ekuwaho. ¹⁰Ukati wekuionaho ntoondo, watamiwa kwa nyemi nkuu muno. ¹¹Wengia nyumbai na kumuona mwana mwekuvyaigwa n'maliamu mamikwe wakwemsujudai na kumvikia. wakachapoa hazina na kkumua geeka da zhabu uvumba, na manemane. ¹²Muungu kawahaza mwe sozi, wesekuuya kwa helode, ivyo wahauka kuuya kwe sii yao kwa sia tuhu. ¹³Wekuhaukho malaika ya bwana akamuawiia yusufu mwe sozi na kumwamba, "enuka mdoe mwana na mamiakwe mgukie mishi. msigae uko 'ndaamunde mwana ili amdagamize. ¹⁴Kio icho yusufu akenuka n kundoa mwan n mamiakwe na kuguukia misli. ¹⁵Kekaa ukoo mpaka helode ekuumbwaho mzimu inu ntimia kia bwana ekugombekacho kwembokea nabii, "kauwa misli nkimwetanga mwanangu." ¹⁶Mia helode ekuonaho kua kabeawa ni wantu wasomi kakimwa sana, kaagiwa kukomwa kwa wan wose wa vigosi wekuao. betelehemu na wose nendee zia ambazo nee wana ika da miaka miid na sii yakwe kuigana na ukati ekua kasibiyisha kuawawa wada wantu wasomi. ¹⁷Nee yekutimiaho ida, mbui yekutamwiiwayo mwe kanwa cha nabii yelemia, ¹⁸"Sauti isikika lamah, kuia na kweyayata laheli ekuwauyaho wanawe na kaemea kuhembeeza kwa aj wana nee nkawaho vituhu." ¹⁹Helode ekuubwaho mzimu malaika ya bwana kamwawiiia yusufu mwe sozi uko misli akamwamba, ²⁰"Enuka umdoe mwana na mamiakwe multe mwe sii ya izraeli kwa ajii wekuao wakaonda ugima wa mwanwa waumbwa mzimu." ²¹Yusufu nee enuka akamdoa mwana hamwe na mamiakwe, ee weza kwe sii ya izilaeli. ²²Mia ekusiikiaho kua alikelau nee akatawala yuda handu ha tatiakwe helode, kagoha kuita uko muungu ekuindaho kumkanya mwe sozi, akahaukakuita mzi wa galilaya. ²³Nee enda kwekaa mwe mzi wetangwao nazaleti. idi ditimiza kia chekuwacho kibindwa kutawiiwa kwa sia ya manabii,kwamba n'ndaetangwe mnazaleti.

Chapter 3

¹Mwe misi ida yohana mbatizaji keza akabiikia mwe nyika ya yuda akamba, ²"Sosoani kwa ajii ufaume wa mbinguni u hehi." ³Kwa mana uyo nee mwekutamwiiwa nanabii isaya akamba, sauti ya muntu mwetanga kuawa jangwani, ikana tayali sia ya zumbi, nyoshani mapiito yakwe." ⁴"Sasa yohana nee kavaa mazoya ya ngamia na mkanda wa babu mwe kigudi chakwe nkande yakwe nee ni sige na woki ya mazitui. ⁵Ikaawaaho yelusalemu, yuda yose, na ntendeo zose zizunguukazo mto yolodani wakaita kwakwe. ⁶Nee wakawabatiiza mwe mto olodani uku wasosoa zambi zao. ⁷Akini ekuwaonaho wangi wa mafalisayo na masadukayo weza kwakwe kubatizwa akawambia, "nywie uvyazi wa nyoka wenye sumu mndui mwekuwafingiza kuiguuka mbifya yezayo?" ⁸Vyaani matunda yondigwayo mwe toba. ⁹Namwesekuafya na kutambaisana miongoni mwenu, tinae bwaahimu kana tatietu kwa kua namyahudi zumbi muungu adaha kumwenuia bwaahimu wana hata kuawa mwe maiwe aya. ¹⁰Tayali hya ibinda kae kuikwa mwe mazido ya miti kwa iyo kia mti wesaokuvyaa matunda yedi wasengwa na kwasigwa kwe moto. ¹¹Namibatiza kwa mazi kwa ajii ya tiba. akini yeye ndie eze baada yangu ni mkuu kuliko mumi nami kistahili hata kwenu viatu vyakwe yee n'ndaawabatize kwa loho mtakatifu na kwa moto. ¹²Na heteo dakwe di mwe mkono wakwe kusunta kabisa uwanda wakwe na kuikuba ngan yakwe taai iya n'ndaayoke makapi kwa mot ambao nkaudaha kufa. ¹³Akaawaaho zumbi yesu akeza kuawa galilaya mpaka mto yolodani kubatizwa n' yohana. ¹⁴Akini yohana konda amkindie akagombeka, mie nafaigwa nibatizwe ni wewe, nawe weza kwangu?" ¹⁵Zumbi yesu akamtambaisa akamwamba, "luhusa iwe ivi sasa, kwa kua nee yondigwavyo kuitimiza haki yose." akaawaaho yohana akamluhusu. ¹⁶Ekubindaho kubaiizwa, mala zumbi yesu akaawa mwe mazi na kua, mbingu zikavuguka kwakwe. na kamuona roho wa zumbi muungu akaseea kwa kiiganyo cha ngiwa na kutuia wanga yakwe. ¹⁷Kaua sauti iawa mbinguni ikamba "uyu i mwanangu nimkundaye ntamiwae nae sana."

Chapter 4

¹Akabinda umbe yesu akaongozwa ni loho mpaka jangwani ili ibilisi angeeze. ²Ekuaho kafunga kwa siku alubaini kio na muzi akauwwe nsaa. ³Mlakungeeza akezaa akamwamba, kanakwei umwana mungu, hitua aya maiwe yatende makate." ⁴Akini zumbé yesu akamjibu akamwamba, igondwa mntu mkaishi kwa mkate ukedu, bali kia neno dia wdo mwe kanwa cha mungu." ⁵Kisha bilisi akamwegaa kwe mzi mtakatifu na kumbonda hantu he mtakatifu na kumabda hantu he uanga ana mmwe zengo da hekalu, ⁶Na kumwamba, kana wewe ni mwana mungu, etambike si, kwa maana igondwa, "ondaamulu malaika wakwe weze wakudake, na ndawakwewe kwa mikono yaa, ui usekwekungwaa muundi wako mwe iwe." ⁷Zumbe yesu akamwamba igondwa vituhu usekungeeza bwana mungu wako, ⁸Badaye bilisi akamdoa na kumwengaa sehemu za unga sana akamuonyesha falme zose za ulimwengu na fahali ya ivyo vyose. ⁹Akamwamba, nnda nikwenke vintu yose ivi ukamisujudia na kuniabudu." ¹⁰Vituhu zumbe yseu akamwamba, hita uhauke aha shetani, kwa maana igondwa yakupa kumwabudu bwana muni yako na umtumikie yeyedu ikedu." ¹¹Baadaye nilizi akambada, na kauwa malaika wakeza wakamliazikia. ¹²Basi zumbe yesu ekusikiaho kuwo yohana kagwilwa akahauka mpaka galilaya. ¹³Akahauka nazaleti akenda kwekaa kapelaumu ye nkandankanda na bahali ya galilaya mwe mihak ya majibmo ya zabuloni na naftali. ¹⁴Ivi viaiwa ili kutimiza via vye kugombekavyo ni nabii isaya, ¹⁵Mwe mzi wa zabuloni na wa nafatali kuitia bahalini ng'ambo ya yolodani, galilaya ya mataifa. ¹⁶Wantu wekuao mwe kiza wakauna mng'ao mkuu na wada we kuao mwe maeneno ya kizui cha mauti nuru ikawangaia uwanga yao. ¹⁷Tangia ukati uo zumbe yesu ekuwokaho kubiikia na kusema, sosoani kwa vi ufalme wa mbinguni uhehi. ¹⁸Ekuaho akemboka nkandankanda ya bahali ya galilaya kawaona ndugu aidi simoni mwekua aketangwa petuo na andwea kakie, nee wakodega ynavu zao bahalini kwa kuwa ne ni wavuviwa samaki. ¹⁹Zumbe yesu akawamba, sooni mnitongee, mndanuwe wavuvi wa wantu. ²⁰Saa ida ida wakabada nyavu zao wakamtongea. ²¹Na zumbe yesu ekuaho akahauka akawaona matuhu ndugu waidi, yakobo mwana wa zebedayo na yohana kakie wamwemtumbunini hamwe na zebedayo tai yao uku washona nyavu zao, akawetanga. ²²Saa ida wakabada mtumbani na tati yao. nao wakamtongea. ²³Zumbe yesu uku y hehi na kuibinda galilaya yose, uku awafundisha mwe masinagogi yao, uku waawabiikia injili ya ufalme uku ahonya kia ana ya matami na malazi mwe wantu. ²⁴Mbui zakwe zikagemea sikra yose na wantu wakamwetea wada wose wahunao uku wa matau ya kia aina na maumiv wenye mapepo na wenye kugwa mtwi na wekuhoawao zumbe yesi akawahonya. ²⁵Ufifi kuu a wantu ukawa wamtongea vokea galilaya na dekapoli, na yelisalmu na uyahudi na hata ng'ambo ya yoldani.

Chapter 5

¹Yesu akuunaho uifii akahauka akaitia mimani ekuaho kekaasi ahinywa wakwe wekeza kwakwe. ²Akagubua mwomo wakwe na kuwahinya akagombeka. ³Ebae awa wakiwa wa loho kwa ajii ufaume wa uanga ni wao. ⁴Ebae wenao na uzuni ana wendawahongezwe. ⁵Ebae enao uovu mana wenda walisi iyosi. ⁶Ebae wenao saa na nkiu ya haki maa ao wendaweguswe. ⁷Ebae wenao na lehema mana ae wendawenkwe lehema. ⁸Ebae wenao moyo wedi mana wamuone muungu. ⁹Ebae wahi mana ae wenda mana wendawamunne mungu. ¹⁰Ebae wada wasuubiwao kwa ajii ya haki mana ufaume wa uanga ni wao. ¹¹Ebae nywinywi ambao wantu wenda wawatukane na kuwasuubisha au kugombeka kia aina ya uabanasi zidi yenu kwa umbea kwa ajii yangu. ¹²Tamiwani na kuona mwiiwe mwana sawabu yenu ni nkuu uanga mbinguni kwa kuwa ivi nee wantu wekuwasuubishayo manabii wekuishio kabla enu. ¹³Nywinywi nee munyu wa dunia akini etiho munyi u mwiie wakwe yendaidahike kugosoka mnyu vituhu? chee nkaidahika kuwa yedi kwa kintu kituhu chocose vituhu iya ni kwasi kwasigwa chongoi na kujawa mwe mudi ya wantu. ¹⁴Nywinywi ni ungeaazi wa uimwengu mzi ukuzengwao uanga ya muima nkawefisaka. ¹⁵Iya wanu nkawasha taa kuziikasi ya ngahu bali mwe kinaa nayo yawangaza wose waimo mwe nyumba. ¹⁶Eka ungaazi wenu ungaze hee wantu kwa namana ambayo kuwa wayakauwe magosoi yenu matana na kumgimbka tati yenu mweuko uanga mbinguni. ¹⁷Msekufikii ncheza kuibananga shaia wala manabii nchekweza kuibananga miya kuitimiza. ¹⁸Kwa kwei nawamba mpaka mbingu na dunia zose zembo ke nkakuna yadi mwenga wala nkuta mwenga ya sheia yendiyoisigwe mwe shaia kiamuo niaho kia kintu chendoho kibiikie kutimia. ¹⁹Ivyo yeyose mbananga ali ndodo mwezia amli na kuwahinya watuhu kugosoa ivyo endaetangwe mdodo mwe ufaume wa mbinguni akini yoyose mzikone na kuzihinya enda etagwe mku mwe ufaume wa mbinguni. ²⁰Kwa mana nawamba haki yenu ikesekwemboka haki ya wgndi na mafalisayo kwa vyivyse viankama mwengie mwe ufaume wa muungu. ²¹Msikia yekutamwiivyo aho kae kuwa, "uekukoma" na yeyose mikono yuu mwe hatai ya kuahwa. ²²Akii nawamba yoyose mwesekukundu nduguye enda awe mwe hatai ya kuahwa, na yeyose amwambae nduguye kuwa weee ni mntu mwesekutama, endaawe mmwe hatai ya baazi na yeyose agombekae, wee ubahau! endaawe mwe hatai ya moto wa jehanamu. ²³Naho kama walavya kafaa yake hemkia na ukakumbuka kuwa nduuyo ana mbui yoyose zidi yako, ²⁴Uibade kafaa mbele ya hemvika, ukabinda eza sia yako ukezave kwanza na nduguye, na ukabinda weze uilavye kafaa yako. ²⁵Evanani na mnkuu yako kinyanyi ukawa hamwe nae mwesia kuhia kwe maahio naho mnkuu yako abuza akubade mwe mikono ya muaha na akubade mwe mikon ya asikai, nawe wenda wasigwe geezani. ²⁶Amini nawamba bue nkunaukewe hulu mpaka uziike hea utigiwazo. ²⁷Msikia itamwiiwa kuwa ueke kiana. ²⁸Akini nawamba yoyose mumkaua mvyee kwa kumkuda kaheza ae kizini nee mwe moyo wakwe. ²⁹Na kama ziso dko da kuumwe dakuhsa kwekugwaa digombe ukadise hae muno, kwa kuwa enae kimama kimwe mwe mwii wako kibanka kwiko mwii mgimo kwasigwa jehanamu. ³⁰Na mkono wake wa kume wakuhsa kwekungwa uusengo ukabinda ukawazi hae mun mana ni kuba kimamo kimwe mwe mwii wako kibanike kuliko mwii mgima kwasigwa jehanamu. ³¹Itamwiiwa naho, yoyose mumguusa mkaziwa na amwenke hai ya talaka. ³²Akini mie nawamba yoyose ndie amwase mkaziwe isayokuwa kwa sibabu ya kiana amtenda kuwa mkianga na yoyose umteguu baada ya kwenkigwa talaka agosoa ukianga. ³³Vituhu msikia itamwiiwa kwa wada wakae, msekweisa kwa umbea, iya egaani viapo vyenu kwa zumbi. ³⁴Akini nawamba, mswekweisa kabisa ama kwa mbingu kwa sibabu ni enzi ya muungu. ³⁵Hata kwa dunia mana nee hantu he kuikia kiti cha kujatia nyayo zzakwe ama kwa jehusalemu mana nee mzi wa mafaume mkuu. ³⁶Naho wesekweisa mwe mutwi wako, mana nkudaha kugosoa uvii umwe kuwa wangaa na mzize. ³⁷Iya mbui zenu ziwe ehe ehe chuchu kwa kuwa yatendesayo aye ya kwa yuda mbanasi. ³⁸Msikia itamwiiwa kuwa, ziso kwa ziso na zino kwa zino. ³⁹Akini mie namyamba, msekuhigona na muntu mbanasi akini mntu akakuoa funda da kuume mhitwie na tuhu. ⁴⁰Na yoyose matmiwa ni kuit a wewe kwe aahie na akakuhoka nkazu yako mbadie na joho duka. ⁴¹Na yoyose mkukungumiza uita nawewe maili mwenga hiya nae mailia mbii. ⁴²Kwa yoyose mkuombeza mweneke na use yoyose mkunda kukukopa. ⁴³Msikia itamwiiwa, mkunde jilani yako na umuemee mnkuu yako. ⁴⁴Akini naambwa wakundeni wankuu wenu waombe zeeni wamikimao. ⁴⁵Ili kwamba mtende wana wa tati enu mweuko mbinguni kwa kuwa agosoa zua diwangaie wabanasi na watana naho awagwisia fua wabanasi na watana. ⁴⁶Kama mkawakunda wawakundao nywinyi mwahekea sawabu yani? kwani watizao ushuu nkawagosoa ivyo? ⁴⁷Na kama makwaugusa ngugu zenudu mwahokaani kwemboka watuhu? je! wantu wa mataifa nkawagosoa ivyo? ⁴⁸Kwa ijo yakundwa muwe wakmiifu kama tai yenu wa mbinguni eivyo mkaamiifu.

Chapter 6

¹Tozeeza kweeskugosoa mbui ya haki mbele za wantu ilikweonyehsa vituhu nkunapate maiho kuawa ka tate mwe mbinguni. ²Ivyo basi uavayho wese gunda na kwetogoza mwenye kana vibigiizi wagosavyo wantu wawatogoe, kwei nawamba wabinda kuhokea maiho yao. ³Akini wewe uavyaho kno wakumoso wesekumanya ugosoach na mkono wako wa kudiiia. ⁴Ilikwamba ngeeko yako iavigwe kwa sii nee aho tati yako muona kwa sii enda akawenke maiho yako. ⁵Naho ukambeza usekua kana vibigiizi kwaajii wakunda kugooka na kumbeza mwe masunagogi na npasinpasi za mitaa, ii kwamba wantu wawakaue kwei na wamba wabinda kuhokea maiho yao. ⁶Iya wewe upbmezaho, enia gati. fugaa uvi, na uombeze kwa tati yako mwe sii. neaho tai ako aonae sii enda akwenke maiho yako. ⁷Naaho uombezaho, usekuiuia mbui zesekuana maana enga wamataifa wagosavyo kwaajii wafikii inga wonda wasikiwe kwaajii ya mbui nyingi wasemazo. ⁸Kwaiyo useuakana woo kwaajii teti yako amanya mahitaji yako hata kabla nkuzati kuombeza kwakwe. ⁹Ivyo basi ambeza ivi tati yetu mweuanga kwe zunde, zina dako digimbikwe. ¹⁰Ufaume wako weze ukumdiso ako ugosome hana mwe dunia inya uko kwe zunde. ¹¹Utenke iyoo mkate wetu we kia siku. ¹²Utifi mbazi deni zetu inga nasi tiwafiiavyo mbazi wadeni wetu. ¹³Usekutengea mwe kugeezwa, akini utiepushe kuawana na yuda mbaya. ¹⁴Ikagatinatiwafii mbazi wantu ubaya wao, tati ako wekwezunde pia enda awafii mbazi nywinywi. ¹⁵Akini mkiwa nhama muwafii mbazi uabaya wenao wala tati yenu nkana awa fiie mbazi mwe ubaya wenu. ¹⁶Zaidi ya yose, ukawa kufunga usekuonyesha cheni cha huzuni inga wahafiki wagosavyo, kwakua wakunja sala zao ili kwamba wantu wawamanye wafunga. kwei nawandaa, wabinda kuhokea muiho yao. ¹⁷Akini wewe, wondaho ufunge ebuunge mavuta mwe mtwi wako na usunte cheni chako. ¹⁸Ivyo nhaina ikuonyeshse mbele ya wantu kua kufunga, akini tu yenda iwe kwa tati yako kwa sii. natati yako muona kwe sii enda akwenke maiho yako. ¹⁹Weskuikia hazina yako mwenye hana duniani, ambaho nodno na kutu vya ananga ambaho wabavi watua na kabawa. ²⁰Badii yakwe itunzie kwezunde, ambako nkakuna nondo wala kutu nkaidaha kubananga, ambako wabavi nkawadaha kutua na kubawa. ²¹Kwaaaji hazina yako yeiho, nee na moyo wako wendahouwe pia. ²²Ziso ntaayamwii, kwahiyo ikiwa ziso dako ngima mwii wose wenda umeme ezwenntu. ²³Akini inga ziso dako mbovu, mwii wako wose umema kiza totoro. kwaiyo, ikiwa nulu yeiu ndani yako nkiza hasa, nkiza kikuu kiasi chani! ²⁴Nhakuna hata yumwe madaa kutumukia wantu waidi, kwaajii enda amchukie yumwe na kumkunda mtuhu au ;laa nkivyo onda aavye kayumwe na kuzalau mtuhu nkandaha kumtumikia muuungu na mai. ²⁵Kwaiyo nakwamba, wesekua na mashka kuawana na maisha yako, kua wenda udeni au wenda unyweni au na kuhusu mwii wako, wenda uvaeni. je! maisha nkizaidi ya nkande na mwii nkizaidi ya nguo? ²⁶Kauwa wadege weuko uwanga nkawahunda nkawa bonda nkawa kuba na kugea metaa, akini tati yetu wa kwezune nde awenka nkande wao. je nywinywi nkiwa nisamani zaidi kuliko wowo? ²⁷Ndai miongoni mwenu wakwesumbua mdaha kuongeza khimo kowe wa uhai wa maisha yakwe? ²⁸Nakwambwai mwawa na wasiwasi kuhusu nguo fanyanya kuhusu mauwa mwe mndo jini yakuavyo nkaya gosoa ndima na nkayedaha kwevika. ²⁹Bado nawamba, nhaa seemani mwe utukufu wakwe wose nkekvika inga yumwe wa ayo. ³⁰Ikiwa mungu ayavika mani mweminda ambayo yekaa siku mwenga n kioi yasigwa mwemmoto, je nikwakiasi chni enda awavike nywonywo wenye imani ndodo? ³¹Kwa hiyo mwesekua na wasiwasi na kwamba, 'je tenda ide mbwai? "je tend tivae nguo yani"³²Kwakua mataifa waondeza mbui izi na tati yetu ywa mbinguni amanya kua tinamahi taji ayo. ³³Akini bosi ondeni ufaue wakwe na haki yakwe na ayo yose yonda abadae kwakwe. ³⁴Kwaiyo usekuona shaka kwaajii ya kioi kwakuwa kioi yenda yemanye mwenye kia siku yatosha kuwa na tatizo dakwe wenye.

Chapter 7

¹Wesekuaha nawe wesekweza kuahwa. ²Kwa kuaha uwahako nawe wenda uahwe na kihimo uhimiacho nawe wenda uhimiwe ichoiho. ³⁴Na kwani kukauwa katii kwa mi mwe ziso dandu guyo akini nkumanya ntii ya gogo ye mwe ziso dako? Wadaho viivhi kugombeka kwa nduuyo goja n kuavye ntii ye mweziso dako nawe una ntii ya gogo mwe ziswi dako? ⁵Kibogiizi wee, voka kuavya ntii ya gogo mwe ziso dako nee ndiho udahe kuona vitana katii ka mti ke mweziso da nduguyo. ⁶Wesekuwenka makui kintu kitakatifu na useku watambikia nguuwe mbele yao. au nkivyo wenda wavibbanange na kuvijata kwa miundi nahodi wenda wakuhitukie na kukudumwa dumua. ⁷Ombeza nawe wenda wenkwe ondeza nawe wenda upate towa hodi nawe weda uvuguiwe. ⁸Kwa vyovyose muombeza ahokea na kwa yoyose muondeza apata na mutnu mtoa hodi avuguiwa. ⁹Au kuna muntu ndai gati yen ambae mwanawe aka muombeza mkate enda amwenke iwe. ¹⁰Au akamuombeza samaki yeye enda amwenke nyoka? ¹¹Kwaiyo kana nywinywi wantu wabaya mwamany kuwenka wana wenu mageeko matana je i kiasi chanu kwemboka tati yenu mwe mbinguni ea amyenke vintu vitana wada wamuombezo yeye. ¹²Kwaiyo ukakunda kugosweeswa kintu chochose ni mntu nawe pia wakundwa kuwagosweee ivyoliyo kwai wakuwa iyo ni shaia ya manabii. ¹³Embokani kwa kwembokea uvi msisii kwaku uvi mzangaamu na sia ni ngagamu ukayo kwe ubanasi na kuna wangi wembokao siya iyo. ¹⁴Uvi ni msisii na sia iitayo kweugima ni wachehewa wadaha kuiona. ¹⁵Enegeni na manabii wa umbea weza wehamba mababu ya ngot akini kwei ni makui makai. ¹⁶Mwenda muwamanye kwa matuunda yao. je muntu adahe kutund matunda matana mwe miwa au mtini mwe mbeyu ya mbauti? ¹⁷Kwaiyo kia mti mtana wavyaa matunda matana akin mbaya wavyaa matunda mabaya. ¹⁸Muti mtana naudaha kuvyaa matunda mabaya n mutu mbaya nkaudaha kuvyaa matunda matana. ¹⁹Kia muti ambao nkauvyaa matunda matana wenda usengwe na kwasigwa mwe nkenengo ya moto. ²⁰Ivyo basi mwenda muwamanye kuigana na atunda yao. ²¹Nkio kia muntu mnamba 'bwana bwana enda engie mweuzumbe wa mbinguni iya yuda mgosoa akundavyo tate mwe mbinguni. ²²Siku iyo wange wend wanambe 'bwana bwana nkatekulavya uabii kwa zina dako, nkatekulavya mapepo kwa zina dako tigosoa mbui nyingi nkui?' ²³Nee ndiho niwambie pwii nkimimanya nywinywi haukeni kwangu nywinywi mgosoa mabaya! ²⁴Kwa iyo ki yumwe msiki mbui zangu na kuzitonnga enda aigane na muntu mwenye viungo mwekuzenga nyumba yawe uwanga ya bawe. ²⁵Fua ikanya mazi nee yabohoa na npeho nee yeza nee yaitowa ida nyumba akini nkayekuidaha kuigwisa si kwakuwa nee izengwa uwanga ya bawe. ²⁶Akini muntu muisikia mbui na akesekuitonga enda aiga nywe na muntu bahau mwekuzenga nyumba yakwe uwanga mwe msanga. ²⁷Fua nee yeza mazi nee yeza na npeho na kuutawa nyumba iyo nee yagwa na ubanasi nee wakamiiika. ²⁸Ukabua ukati ambao yesu ekubindaho kutamwiia mbui izi madungano wakehewa ni mahinyo yakwe. ²⁹Kwakuwa kahinya kana mntu mwenye mamlaka nkio kana wagonda wao.

Chapter 8

¹Zumbe yesu ekusako asi kalawa kwe mwima, utifi wa wantu mkuu weumbasao. ²Kauwa nkoma keza kusuudu he meso yakwe kamba, "bwana ati utayai kuning'aza." ³Zumbe yesu akanyoosha mkono wake na kumdoangazwa ukma wakwe. ⁴Zumbe yesu akumwamba, kauwa use kusema kwa mntu yeyose toza sia yako, kaonyeshe kwa akuhani na lavye funge ambado msa kaagiiya kwaajii ya ushuda ako. ⁵Ukati zumbe yesu ekubuahho kapetanaumu, jemadai keza kwakwe kumuza. ⁶Akamba "bwana mtumwa wangu kagona kaya kahooa na ahuma kwei" ⁷Zumbe yeu akamwamba, "naodeza kumhoyna, nimwohoe. ⁸Jemadai aketika na kugombeka "zumbe, mie kiya kinu hata weze na kwengia nyumbani wangu, iya ombeka mmbui na mtumwa wangu endahone. ⁹Kwa ajii mie pia ni mntu mwenye mamlaka na nna wagokezi wa asi yangu, nikwamba uyu, "hita" hita, na mtuhu "soo" nae eza, na kwa mtumwa wangu "gosoa ivi ivyo." ¹⁰Nee aho zumbe yesu ekuonaho ayo, nee adenduwa na kuwamba wada wekuwao wakamtongea. "ukweii nawaamb nkizati kuona mntu mwe imana inga uyu me israeli. ¹¹Nawamba ivi, wangi wondaweze kuawa mawio ya zua na weo da zua wonda wekae meza mwneka hamwe na ablaamu, isaka na yakobo, mwe ufaume wa muungu. ¹²Akini wana wa ufaume wonda waasigwe mwe kiza chongoi, ne kwendako kuwe nandio na kugigina mweno." ¹³Zumbe yesu kagombeka jemadai hika! iinga wekuaibivyo na itendeke ivyo kwako" na mtumwa kahona saa iyo iyo. ¹⁴Inga zumbe yesu ekubuahho kwe nnyumba ya petuo, kamwona mami yakwe da mvyee ya petuo kagona ahuma homa. ¹⁵Zumbe yesu kamdonta na mkon wakwe. ne utamu wa homa wa mwekeya nee enuka na kuvoka kuwahudumia. ¹⁶Nee zua dekuswaho wantu wakamweta kwa zumbe yesu wantu wenao npepo ekuadontaho wnye npepo na watamu wose waoholwa. ¹⁷Kwa ajii inu yatimia yada yekugombekwayo ni isaya nabii "yeye mwenye kadoo ntamu zetu." ¹⁸Naho zumbe yesu kuonaho wantu wamzunguk nee aita upane mtuhu wa bahai ya galilaya. ¹⁹Nee mwandisi eza kwakwe na kugombeka. "mwaimu nonda nikutonge hohose witaho." ²⁰Zumbe yesu nee agombeka, "mbweha ana tubi na wadege wana masasa, akini mwana wa adamu nkana hantu hakugoneza mtwi wakwe." ²¹Mhima mtuhu ne agombeka zumbe nenka uhusa nikamzike tate." ²²Nee zumbe yesu agombeka." vitongea eka wafu wenye kwa wenye. ²³Zumbe yesu ne engia ngalawa, mhinywa wakwe akambasa mwe ngalawa. ²⁴Kauwa kuwa na nkusi nkuu mwe bahali ne ngalawa ya gubikwa i mazi mawimbi ya bahai akini zumbe yesu ne yumwe usisiza kagona. ²⁵Wahinywa nee weza kwakwe na kwenua na kugombeka "zumbe, tihonye swiswi tafa!" ²⁶Zumbe yesu nee agombeka, kwa mbwii mwaogoha? nywinywi wenye imani ndodo?" nee enuka na kukemea npeho ne bahali ya tuiya tuli. ²⁷Wagosi wapatawa ni kudunduwa nee wagobeka. "uyu ni mntu we vihihi hata npeho za bahali zamtegeeza?" ²⁸Inga zumbe yesu ekwitaho upande mtuhu wa sia ya magadala wagosi waidi wenao npepo wakintana naye wakawa kwe makabui na kugosoa fujo sana tu, kiasi cha kwamba nkakuna mwemboka mwe sia iyo. ²⁹Nee watoa vuzo na kugombeka, tinani? titendani kwako, mwana muungu kweza aha ili kutisubu mbona ukati nkauzati kubua?" ³⁰Nee hawa na tintimo kuu da nguuwe ikada nkawekuwa hae sana na we kuwaho, ³¹Wada npeo waendeeya kunuunika kwa zumbe yesu na kugombeka "inga wonda utiavye, tegae mwe di tintimo da nguuwe" ³²Zumbe yesu akagombeka, "hitani!" npepo wakaawa na kuita kwe nguuwe. na kauwa, tintimo dose diseeya kuawa kwe mwima kusea bahlini difa dose mwe mazi. ³³Wagosi waisi wa wada nguuwe waguuka. na kuita kuombeka kwe mzii ida mbuii yekuawiyo kwe wagosi wezwao wekaoo na npepo. ³⁴Nee mzii mgima weza kukintana na zumbe yesu. wekumwonaho wagombeka hauke mwe mkoa wetu.

Chapter 9

¹Zumbe yesu nee engia mwe boti nee asooka akabua he mzi ekua akekaa. ²Kaua nee wamueta mntu mwekuhooa mwe tandiko, ekwendaho kuona imani yao, zumbe yesu nee amwamba mntu mwekuhooae, "mwanag utende kinyemi zambi zako zisamehewa." ³Kaua wahinya wa shaia wekumwe wakatambaisana wenye kwa wenye." uyu muntu akufui" ⁴Zumbe yesu akamanya waafyayo nee agombeka amba, "kwa mbwai mwaafya mbui mbaya mwe myoyo yenu?" ⁵Ni iki kihufu kugombeka "zambi zako zifiwa mbazi hambu kwamba "gooka nahoo wende?" ⁶Akini manye ati mwana adamu adaha kufiia mbazi zambi katamwua mbui izi kwa yuda mwekuhoa "gooka udoe tandiko dako naho uite kwako kaya." ⁷Yuda mntu nee agoka akkaiita koo kaya. ⁸Dia zumbe zumbe wekwendaho kuona yada nee wamaka na kumtogo muungu mwekuwenka wantu uweza wao. ⁹Naho zumbe yesu ekuaho akombookakuawa aho nee amuona muntu mwetangwa matinya nee kekaa hantu ha mataishi. nae akamwamba "nongea mimi." nae nee agooka amtongea. ¹⁰Zumbe yesu ekwekaaho nyubai ade nkande wakeza mataishi wangi na wantu wesio wedi wakada hamwe na zumbe yesu na wahinywa wakwe. ¹¹Mafalisayo wekwendaho kuona via nee wawamba wada wahinywa "kwa mbwai mhinya ywenu ada nkande na mataishi na wantu wesio wedi?" ¹²Zumbe yesu ekwendaho kusikia yada nee awatambaisa awamba wantu wagima kawakunda waaguzi mia wada wahumao. ¹³Mwondigwa muite mkahine mana yakwe." nakunda lehema na nkio zabihu kwa ajii nchekweza kwa wada wenao haki kusosa iyakini ni wenao zambi. ¹⁴Wahinya wa yohana wakeza kwakwe wakamba "kwa mbwai swiswi na mafalisayo tafunga mia wahinywa wako nkawafunga?" ¹⁵Zumbe yesu nee awatambaisa awamba" je wada viambaa wa mwai wadaha kuwa wakiwa wakamwegaa mwai? mia siku zeza mwai onda adoigwe kuawa kwao aho nee ndih wafunge. ¹⁶Nkakuna muntu mika kapande ka nguo mphyahamu mwe bwende, kimambi chonda kitatuwe kuawa mwe nguo naho yonda itatuke hakuu. ¹⁷Nkakuna wantu wegeao npombe mpya we kia cha npombe ya kae ati kama wonda wavigosoe babu donda dikatuke, npombe yonda yage na babu donda dibanike badii yakwe waika npombe mpya mwebabu hya na vyose vyonda viwe hedi. ¹⁸Zumbe yesu ekuaho akawahinya mbui izo, kaua nee kweza afisa akenama mbele yakwe. nae nee agombeka, "mwanangu ywa kivyee kaumbwa mzimu ivi aha, iya soku weze umbadikie mkono wako, onda enuke vituhu. ¹⁹Nee zumbe yesu agooka akatongea na wahinywa wakwe. ²⁰Kaua mvyee mwekuae akajoomokwa ninpme kwa myaka kumi na miidi akeza hehi na zumbe yesu akdonta he msa wa nguo yakwe. ²¹Kwa ajii nee kagombeka "nkadonta nazi dakwe nami n'nda nihome. ²²Zumbe yesu nee ahituka, akamkaua akamtagusia "mndee tintimaza imani yako ikutenda kuona." hada hada yuda mvyee akahona. ²³Zumbe Yesu ekubuaho he nyumba ya afisa akawaona watoa magunda na bunga da wantu nee wakatoa vuzo. ²⁴Nae nee agombeka, "halaweni aha kwa aii uyu mwana kivyee nkazati kuumbwa mzimu, iya kagona mia woo nee waseka na kumbehua. ²⁵Wada wantu wekwendaho kuavingwa chongoi yee nee engia gati akamtoza mkono uda mndee nee enuka. ²⁶Mbui nee zenda mzi mgima. ²⁷Nee zumbe yesu ekuaho akomboka kuawa hada wagosi waidi tunu wakamtongea nee wakweza sauti wakamba, "taombeza utilehemu mwana ywa daudi. ²⁸Zumbe yesu ekubuaho nyumbai wada tuntu wakeza kwakwe. zumbe yesu akawamba, "mwaamini ati nadaha kugosoa? woo nee wamtambaisa ""ehe zumbe. ²⁹Zumbe yesu nee adonta meso yao na kugombeka, " na vitende ivyo inga imani yenu yeivyo." ³⁰Na meso yao yagubuka. nee zumbe yesu akakong'ontea "akaagiia" na kuwamba 'kauwani muntu yeyose esekuimanya buia inu." ³¹Mia wantu awa waidi nee wahauka na kubiiika mbui izi mwemzi wose. ³²Naho wada wagosi waidi wekuaho wakaita kaua mutu yumwe mwesekudaha kutamuia mwekukwewa ni npepo akaetigwa kwa zumbe yesu. ³³Npepo yekumuawaho kaua yuda muntu mwesekudaha kutanwia akavoka kutamuia bunga dikamaka wakamba "inu nkaizati kulawia mwe israeli. ³⁴Akini mafalisayo nee wakagombeka "mwe wakuu wa npepo waguusa npepo." ³⁵Zumbe yesu nee aita mizi yosenamizi mituhu akasongwa ni kuhinya me masinagogi akabiika injii ya ufaume, na kuhonya matamu ya kianamna na ubovu wa aina zose. ³⁶Ukati ekukauaho bunga nee awaonea mbazi kwa ajii waishwa, waelewa wenga ngoto wesao muisi. ³⁷Akagombeka na wahinywa wakwe "tiozoa mia wandima ni wacheche. ³⁸Savyo basi kinyanyi muombezeni zumbe ya kuozaa atietee wandima mwe kuozaa kwakwe."

Chapter 10

¹Zumbe yesu akawetanga wahinywa wakwe kumi na waidi hamwe akawenka mamlaka uanga ya npepo wachana, kugeza na kuguusa na kuhonya mbai zose za kuhuma na aina zose za ntamu.²Mazina ya mitume kumi na waidi nee aya da bosi, saimovu (mwekua akaetangwa petuo) na ana kakie, yakobo mwanawe da zebedayo, na yohana kakie. ³Fiipo na batoomayo, tomasi na matayo mndoa ushuu, yakobo mwana alifayo, na tadeo, ⁴Simoni mkananyo, na yuda isikaliote, mwekumsaliti.⁵Awa kumi na waidi zumbe yesu akawaagiia. nae akawaelekeza akagombeka mwe mzi wa wasamalia. ⁶Badii yakwe, multe na ngoto wekuago wa nyumba ya izilaeli. ⁷Na muitaho biikiani mwambe ufaume wa mbinguni hehi. ⁸Honyani watamu, fufuani watakufa, wang'azeni wena ukoma na guusani mpeho mumhokea bue avyani bue. ⁹Mwesekudoa zahabu, alimasi, au shaba mwe pochi zenu. ¹⁰Wesekudoa mkoba mwe ntambo yenu, au nguo nuhu, viatu au ngonda kwa kua mgosozi ya ndima astahili nkande yakwe. ¹¹Mzi wowoseau kijiji mwendachomwengie ondezani mdaha na mwekae hada mpaka mwendahoruhauke. ¹²Mwendahomwengie mwe nyumba ugusani, ¹³Ati nyumba yadaha, npeho yenu isigae hada, iya ati nyumba nkaidaha, npepo yenu ihauke hamwe nanywi. ¹⁴Na wada wesaokuwahokea nywinywi au kuwategeeza mbui zenu, mkawa mwahauka mwe nyumba au mzi uo, ehanguseni mavumbi ya majato yenu ho hantu. ¹⁵Kwei nawamba, yenda iwe ya kustahili kwembosa mizi ya sodoma na gomola misi ya kuahwa kuliko mzi uo. ¹⁶Kaua nawaagiia inga gatigati ya kuida da mztui savyo, mtende wanyanyi enga ngiwa. ¹⁷Mwe meso na wantu wenda wawegaekwe mabaaz, wenda wawatoe mwe masingogi. ¹⁸Na mwendamuetwe he wakuu na wafaume kwa ajiii yangu enga ushuhuda kwao na kwe mataifa. ¹⁹Mwendahomlaumiwe mwesekua nagegezi jinsi mwendavyomtamwiie kwa ua kintu cha kutamwiia nondamwenkigwe kwa ukati uo. ²⁰Kwa via nkio nywinywi mwendao mtamwiie iya loho ya tatienu yendaitamwiie mwe nywinywi. ²¹Ndugu endaamwenukie nduguye na kumkoma, na taiya mntu na mwanawe, wana wendawe nukhezidi ya wavyazi na kuwa koma. ²²Nanywi mwendamuifigwe ni kia muntu kwa mbui ya zina dnagu iya yyose mwendaazizimize kubua kihea uyo muntu endaaholwe. ²³Mwendahompate suuba mwe mzi unu guukiani kwe mzi mtuu, ukwei nawahinya, nkamtzamuite kwe mzi yose ya izilaeli kabla ya mwana adamu nkazati kuuya. ²⁴Mhina nkie mkuu enga mhinya yawe wala mtumwa mwe uanga ya zumbe yakwe. ²⁵Yatosha kwa mhinya yakwe na mndima enga zumbe yakwe ati wamwetanga zumbe ya nyumba bezebui ui kwa kiasi chani wenda wawafyuie wa nyumba yakwe! ²⁶Savyo basi mwesekuwaogoha wowo, kwa kua nkakuna mbui ambayo nkainaigumbulwe na nkauna yendayo ifiswe yesayokumanyikana. ²⁷Kia niwahinyaaho kwe kiza mtaamwiie ung'azi na mtegeezacho kwa ulaini mwe mmagutwi yenu mkibiikie mkawa uanga ya nyumba. ²⁸Mwesekuwaogoha wada wakomao mwii iya nkawadaha kukoma loho. badii yakwe mmuogohe yuda mdaha kudogamuza mwii naloho kuda kuzimu. ²⁹Je kasuku waidi nkawatagwa kwa senti ndodo? vyeivyo nkakuna mdaha kugwa aho si pasi tate yetu kuanya. ³⁰Iya hata ungi wa fiii zetu zitaaziwa. ³¹Mwesekua na geegezi kwa via mna wasamaki kuiko kasuku weumemao. ³²Savyo kia yumwe mwenda asosoe he wantu nami pia endanimsosoe he taet mwe mbinguni. ³³Iya yee mwendamiemee he meso ya wantu na n'ndanimuemee he tate mwe mbinguni. ³⁴Mwesekuafya kua nchezakueta npeho duniani ncheekweza kueta npeho, iya uhamba. ³⁵Kwa mana ncheza kumuika muntu atoane na tatiakwe, na mndee zidi ya mamiakwe na mkwe zidi ya mkwewe. ³⁶Mnkuu ya muntu n'ndaawe yuda ya uyumbai mwakwe. ³⁷Yee ambae amkunda tate au mame kwembosa mii nkanista hii. na yee mkunda mbwanga au mndee kwembosa mimi uyo nkanistahili. ³⁸Yeee mwesekwenua msaaba wakwe na kunitongea mii mkanistahii. ³⁹Yee mwenda aondeze maisha endaagaze, ya ye mwenda aze maisha kwa mbui yangu endaayapate. ⁴⁰Yee mwendaawakaibbishe, kanikaibisha mii na yee mwenda anikaibishe mimi, kamkabaisha yeye mwekuniangiia mimi. ⁴¹Na yeye mwenda amkaibishe nabii kwa kua ni nabii endaahokee sawabu ya nabii na ye mwenda amkaibishe mwena haki kwa ni mutu ya haki. ⁴²Yoyose mwenda amwenke yumwe ya wadodo awa kikombe cha mazi ya kunywa ye npeho kwa sibabu yee vi mhinywa kweinamyamba, yee nkadaha kukosa kwa sia yoyose sawabu yakwe."

Chapter 11

¹Nee yesu ekubindaho kuwaaavikiza wahina wakwe kumi na waidi akahauka hada kuita kwe kuhinnya na kubiikia mwe mizi yao, ²Na yohana ukati yu geezani ekusikiaho akawa uu ya matendo ya kwistu akatuma ugiosi kwembokea wa hina wakwe. ³Na wakamuza "wewe ni yuda mweza hambu kuna mtuhu tikundwae kumkauwi?"⁴Yesu akatambaisa ni kwamba "hitani mkamwambie yohan yada muyaonayo na yada muyasikiayo. ⁵Wantu matuntu wapata kuona, viwete wenda wakoma wanga'zwa namasito wasikio vituhu wantu wekufao wafufu wapata ugima awakiwawabiikiwa mbui ntana. ⁶Na kabalikiwa yuda mweyekuona futofuto juu yangu. ⁷Ukati wantu awa wakahauka yesu nee avoka kugombeka na utifi wa wantu juu ya ya yohana mbasa kukauwa mbwai - tete dikasingiswa ni npeho? ⁸Akini mbasa kukauwa mbwai? muntu mwekwehamba nguo ziteeazo? kwei wada wehambao nguo ziteeazo wekaa mwe nyumba za mazunde. ⁹Akini mhaika kuona mbwai manabii? ehe namyamba ni kwemboka nabii. ¹⁰Uyu nee mwekugondwa kauwa mmtuma mjumbe ywangu mbele ya cheni chako ambae enda aike vitana sia yako mbele yako. ¹¹Mimi namyambia kwei gati ya wekuvyaigwao ni wavyee nkakuna mkuu kwemboka yohana mbatiizaji akini mdodo mwe ufaume wa mbinguni ni mkuu kwemboka yeye. ¹²Tangia siku za yohana mbatiizaji kiamuo ivi sasa uzumbe wa mbinguni ni wa nguvu na wantu wenao nguvu waudoa kwa nguvu. ¹³Kwakuwa manabii wa shaia wawa wakatabii kiamuo kwa yohana. ¹⁴Na kana mtayali kuzumia uyu ni elia yuda mweza. ¹⁵Mwenye magutwi ya kusikia na asikie. ¹⁶Niuganye na mbwai uvyazi unu? ni mfani wa wana wasizigao maeneo ya gwiiyo wekaao na kwetangana. ¹⁷Nakwamba "tiitweea gunda nlamwekuvina tisininika nkamwekwiiya. ¹⁸Kwakuwa yohana nee keza bila ya kuda mkate wala kunywa mpobe wakawa wamba ana npepo." ¹⁹Mwana ywa adamu keza ada na kuvata wakamba "kaua ni muntu ma na wakozi mbuyaye da watoza ushuu na watazambi "akini viugo vyaonyeza kwa matendo." ²⁰Yesu akavoka kuigezea mizi ambayo matendo yakwe matuhu ya ajabu yagosoka kwa ajii nkawazati kusugusa. ²¹Nimbui zako kolazini n'mbui zako betisaida kana matendo nee yakagosoka tilo na sidoni yada yekugosokayo aha nee wasugusa tangu kae kwe kwehamba magunia na kwebuunga zeu. ²²Akini yenda iwe kuzizimiza kwa tilo na sidoni siku ya kuahwa kwemboka kwako. ²³Wewe kapelnaumu wenda wenulwe kiaga mbinguni huwao wenda useezwe kiaga sii kuzimu kana kwa sodoma nee kugosoka matendo makuu kana nee yagosoka kwako nee iyaha kiga iveeo. ²⁴Iya namba kwako yenda iwe vihifu kwa sii ya sodoma kugooka siku yakuahwa kwemboka nywinywi. ²⁵Mwe ukati uo yesu akamba, "nakugimbika wewe tate bwana ywa mbinguni na si kwakuwa nee kuwafisa mbui izi za viungo na umanyi na kuwagubiakwa useao na ilimu kana wateke. ²⁶Tate ka kuwa vikuagiza ivyo he meso yako. ²⁷Mbui zose zabiikiwa kwangu kulawa kwa tate na nkakuna mummanya mwana iyo tate na nkakuna mummanya tate iya mwana yoyose ambae ana hamu ya kumwiiya. ²⁸Soani kwangu nywie mkantukao na kuzamiwa na mizigo nami nenda nimyenke kuhumuiza. ²⁹Egeeeni nila yagu na mwehinye kulawa kwangu mimi na mzizitizi na mhovu ywa moyo mwenda mpate kuhumuiza kwa nafsi zenu. ³⁰Kwakuwa nila yangu yateeya na mizigo wanguni mhufu.

Chapter 12

¹Ukati uo ekuitha siku ya sabato kwembokea minda, wahinywa wakwe nee wawa na saa nee wavoka kuyabonda masuke na kuyada. ²Akini mafalisayo wekuonaho ayo, wakawamba sheia wagoa yada wekuemezwayo mwe sabato. ³Akini yesu akawamba, "nkamwekusoma jinsi daudi ekugosoavyo, ukati ekuuumbwaho n saa, hamwe na wantu ekuona nao? ⁴Namna ekwengiavyo nyumbai mwe nyumba ya muungu na kuda mikate ya wonyesho, ambayo nkaikua halali kwakwe kuida na wada ekuanao iya halai kwa makuhani? ⁵Nkamzati kusoma mwe shia, kwamba mwe siku ya sbato makuhani mwe hekalu wabananga sabato, akini khawana makosa? ⁶Akini nagombeka kwenu akini aliye mkuu kwemboka hekalu yuhanu. ⁷Kana mwamamanya inu ya maanisha mbwai naonda lehema na nkio zabihu nee mwe kuwahukumu wasio na hatia. ⁸Kwakua mwana ywa adamu nee bwana ywa sabato. ⁹Akabinda yesu akawa hada akaita musunagogi dao. ¹⁰Kaua nee kuwa na muntu mwekuhooa mkono mafalisayo wakamuza yesu, wakamba, "je, nvyedi kumhonya muntu siku ya sabato? ¹¹ili kwamba wadahe kushitaki kwa kugosoa zambi. ¹²Yesu akamwamba, "nndai gatigati yenu ambae akiwa ana ng'oto yumwe, na uyo ng'oto akagwa mwe tubwi siku ya sabato nkana atende ivyo ng'oto kumuavya kwa nguvu mwe tubwi? ¹³Je nkihi cha samani, zaidi kwani si zaidi ya ng'oto kwahiyo nkalaki kugosoa vitana siku ya sabato. ¹⁴Kisha yesu kawamba yuda muntu nyoocha mkono wako" akaunyoosha, na akahona kana uda mtuhu. ¹⁵Akini mafalisayo wakaawa chongoi wakagosoa mitingi jinsi ya kumdagamiza waota chongoi kinyume chakwe jinsi ya kumdagamiza. ¹⁶Yesu ekung'amuho idi akahauka wantu wangi wakambasa, na akawahonya wose. ¹⁷Nee awaaga wasekweza kutenda amanyikane kwa watuhu, ¹⁸Kwamba itimu ida kwei, yekuavyo ika tamuiwa na nabii isaya, akamba, ¹⁹Kaua mtandima wangu nekumsagae, mkundwa wangu mwe yeye nafsi yangu iagizwa nenda niike loho yangu uanga yakwe na enda atangaze sauti yakwe mwe mataifa mitaani. ²⁰Nkana aangadike wala kukema kwa nguvu wala awaye yose kutegeeza sauti yakwe mitaani. ²¹Khana adibonde tete dekufukwado, khana akome un'tambi wowose uavyao mosi, hata endaho egae utahwe ikashinda. ²²Na mataifa wenda wawe na ujasii mwe zina dakwe. ²³Muntu msiku tuntu na bubu, mwekupagawa na npepo nee aetigwa mbele ya yesu akamhonya hamwe na matokeo ya kwamba muntu bubu atamwiie na kukawa. ²⁴Utifii ose undundwa na kwamba " yadahikana muntu uyu kuwa mwana ywa daudi? ²⁵Akini kipindi mafalisayo wekusikiaho mjuza unu wakatamua, uy muntu nkaavya npepo kwa nguvu zakwe mwenye, isipokua kwa nguvu za belzebuli, mkuu wa npepo. ²⁶Akini yesu kamanya kufanyanya kwao na kwamba, " kia ufaume wekugawanyikao wenye wabanika na kia mizi igawanyika yenye nkaina igooke. ²⁷Ikiwa npepo enda amuuse npepo basi epingamwe nafasi yakwe mwenye. ²⁸Ni namna yani aavya npepo kwa nguvu za zelizabuli, wafuasi wenu khanawalavye kuzina da ndai? kwa ajii ya idi wenda wawe watahwa wenu. ²⁹Kana naavya npepo kwa nguvu za loho wa muungu, basi ufaume wa muungu weza kwenu. ³⁰Na muntu endaahauke kwengia mwe nyumba ya mwenye nguvu na kubawa, bila kumvugaia mwenye nguvu kwanza? Ndiho endaho abawe mali yakwe kuawa mwe nyumba. ³¹yoyose mweyekua hamwe nami yukinyume changu, nae mweyekukusanya hamwe nami uyo atawanya. ³²Kwaiyo nagombeka kwenu, kia zambi na kufuu wantu wenda wafiwiwembazi iya kumkufuu loho mtakatifu nkawaa wafiwe mbazi. ³³Na yoyose msemu mbui kinyume cha mwana nywa adamu, ido endaafiwiwembazi. ³⁴Ama ugosoe mti kuwa mta na tunda dkwe, tana au uubanange mti na tunda dakwe humanyika kwa tunda dakwe. ³⁵Nywyinywi uvyazi wa yoka, nywie n wabanasi mwamamany viiwihi ntana? n kwakua husema kuawa mwe akiba ya yayada yeumo mwe moyo. ³⁶Muntu yedi mwe akiba ntna ya moyo wakwe nkuawa matana na mutu mbaya mwe akiba ovu ya moyo wakwe nkuawa mabaya. ³⁷Nkaamba kua mwe siku ya kutahwa wanu wenda waavye hisabu ya kia mbui yesayokua na maana wesayokuisema. ³⁸Kwakuwa kwambui zako wenda uhisabiwe haki na kwambui wenda utahwe. ³⁹Naho yesu akataumia na wagonda na mafalisayo wwakamwamba yesu. "mwaimutakundwa ishaa kuawa kwako. ⁴⁰Akini yesu kajibu na kuwamba, " uvyaziuovu a cha kiana chaondeza ishaa, kwao isipokuwa ya yona nabii akini khakuna ishaa iavigwayo. ⁴¹Kana via nabiiyona ekuavyo nyumba ya ifu da samaki mkuu kwa siku ntatu musu na kio, ivyo nee mwana ywa adamu endaavyokuwa nyumbai ya moyo wa siii kwa siku ntatu musu na kio. ⁴²Muntu wa ninawi wenda wagooke mbele ya tahwa hamwe na uvyazi a wantu awa nawonda watahwe kwaajii wafiwe mbazi kwa mahubii ya yona yuaha. ⁴³Malikia wa kusii endaenuke mwe utahwa hamwe na wantu wa uvyazi unu na kukitahwa keza kaua miisho ya dunia keza kutekeezaviungo ya suleimani na kuawa muntu fulani mkuu kwemboka seemani yuaha aha. ⁴⁴Ukati npepo mbaya amuawaho muntu kwemboka hantu hesekuaho na mazi akaombeza kutahwa kweza. ⁴⁵Naho amba nendaniuye mwe nyumba yangu nekuayo, nkiilua yuma isawishwa na itayali. ⁴⁶Naho aita na kudowa watuhu loho nchafu saba ambao niwabaya kwemboka yeye, kweza kwekaa nao wose hada nahali yakwe ya mwisho yatenda mbaya kwemboka losi ivyo nee vyendavyo viwe mwe uvyazi inu mbaya. ⁴⁷Ukati yesu ekuaho akatamui na utifii kauwa, mami ako na duguze wagooka chongoi wakaonda kutamui nae. ⁴⁸Muntu yumwe akamwamba, "kauwa mamio na nduguzi wagooka' chongoi waondeza kutamui

nawe."⁴⁸ Akii yesu agombeka na kumwamba mwekumwambia, "mmaa yangu ndai? na ndugu zangu ni akini ndai?"⁴⁹ Nee anyoosha mkono wakwe kwa wahinywa na kwamba, "kauwa, awa ni mmaa na ndugu zangu.
⁵⁰ Kwakwa yoyose agosoae ekundiso wa mbinguni, mntu uyu nee ndugu yangu na "mmaa yangu."

Chapter 13

¹Mwe siku iyo zumbé yesu kahauka kaya na kuita kwe kaa nkanda nkada ya bahali. ²Utifii mkuu ukusanyika nakumzuguka kengia mwe ngalawa na kwekaa umondai utifii wose ugooka nkanda nkanda ya bahali. ³Naha zumbé yesu ne amba mbui nyingi kwa mfano kamba "kauwa mhasi kaawa kaita kuhanda. ⁴Ekuwaho akahanda mbeyu ntuhu zigwa nkanda nkanda ya sia wadege ne wazida. ⁵Mbeyu ntuhu zigwa uwanga ya iwe, izo mbeyu nkazo kukintana na msanga mwingi zihita kwa haaka iya kwaajii msanga ni mdodo. ⁶Iya zua dekuwakaho zihya mna nkazina mazindo n zanyaa. ⁷Mbeyu ntuhu zigwa mwe miti yenye miwa miti yenye miwa ne ya kuwa yatendaa milefu uwanga ne ya minya zia mbeyu. ⁸Mbeyu ntuhu zigwa mwe msanga mtana na kuvyaa mbeyu, ntuhu mia, ntuhu sitini na ntuhu saasini. ⁹Mwe magutwi ategeezee. ¹⁰Wahinywa weza na kumwmba zumbé yesu "kwa ajiyani watamwiya na mkuntano kwa mifano?" ¹¹Zumbé yesu ne atagsa kuwamba. "mwenkigwa upendeleo wa kumayna sii za ufaume wa mbingu, iya ao nkawaodi kwenkigwa. ¹²Iya yeyise mwenacho kwa yeye onda aongezwe zaidi na kupata faida nkuu iya mwesenacho hata kiya enacho ahokwa. ¹³Ivyo yeyeose mwenacho kwa yeye onda aongezwe zaidi na kupata faida nkuu iya mwesenacho hata kiya enacho ahokwa ¹⁴Unabii wa isaya uimia kwo, uda esumao, mtegezaho mmanye, akin kwa nana yeyose nkamana mwelewe.' inga mwonaho mdahe kuona akini kwa nana yeyose ida msekumanya. ¹⁵Na mioyo ya wantu awa ina kiza ni vugumu utegeezwa, na wafumba meso yao ili wasekudaha kukauwa kwa meso yao, au kutegeza kwa magutwi yao n kumanya kwa mioyo yao, ivyo ne wahouka vituhu ne kiwahonya. ¹⁶Iya meso yenu yabaikiwa, kwa ajii yaona na magutwi yenu yasikiya. ¹⁷Ni ukweii niwaambiao manabii wangi na wantu nawenao haki wawa na hamu ya kukauwa mbui ida muiyonayo na nkaokudaha kuyaona wakinda kumanya mbui zia mwekusikiazao nkaokusikiya. ¹⁸Ni ivi tegezani mfano mhasi. ¹⁹Ukati wowose amanyaho mbui a ufaume na aseku dimanya, aho shetani ezaho a kukidoda che kuhandwacho mwe mioyo yakwe inu ne mbeyu ida yeuhandwayo nkandankanda ya sia. ²⁰Mwe kuhanda gati ya maiwe ni yuda msikia mbuiina kuihokea upesi kwa nyemi. ²¹Akini nkana mazindo asi yakwe iya azizimiza ka mda mdodo iya kiyangayanga nasuuba ziawiaho kwa ajiiya mbui akungwa ghafla. ²²Mwe kuhandwa mwe msanga mtana uyu ni yuda ategeezaye mbui akini misukosuko ya dunia na utiizi wa mai vya vigaviga ida mbui ise kweza kuvyaa matunda. ²³Mwe kuhandwa mwe msanga wedi uyuni yuda ategeezaye mbui na kuimanya uyu ni yuda avyaa matunda na kuendelea kuvyaa dumwe zaidi ya mia nuhi sitini ntuhu sasini. ²⁴Zumbé yesu kawenka mfabo mtuhu, kagombeka ufaume wa mbingu uigana na mntu mwe kuhanda mbeyu ntana mwe mnda wakwe. ²⁵Iya wantu wekusingaho adui wakwe kuza nae ahanda mai gatigati ya mbeyu za ngano akahauka. ²⁶Badaye ngano yekuhotaho n kuvy nkande yakiwe ne mani yaonekana naya. ²⁷Na wandima mwe mnda weza kumwamba bwana kwekuhanda mbeyu ntana mwe mnda wako? yenda vihihi sasa nna mani? ²⁸Aka gombeka adui kagosoia idi wandima wamwamba, basi tiyause tiyang'oe?" ²⁹Mwenye mnda ne agombeka aa, ukati mngoaho mani mwendamng'oe hamwe na ngano. ³⁰Yaekeni yakuwe hamwe mpaka ukali wa kubonda nkande nonda ni wambe wabosi bosi ngoai mani myafunge miganda kwa miganda na myok moto iya kubani ngan mwe taa dangu. ³¹Ne zumbé yesu awavivyo msemu mtuhu amba ufaume wa mbingu ufanana na mbeyu ya haladali mntu ne adoa na kuhanda mwe mnda wakwe. ³²Mbeu inu ne ni ndodo kuuloko mbeyu ntuhu zose akini ihotaho yatenda nkuu kuliko miiti yose mwe mnda, watenda mtu hata wafdefeweza kuzenga matundu yao mwe matambi yawe. ³³Akagombeka mbuii ntuu vituhu." ufaume wa mbinguni enga simbi da npome de kudoigwa do ni mvyee na kunganywa na nga wa ngano vihimo viati maka viumulr. ³⁴Ayo yose kamba he utifii wa wantu msemu uo na bila msemu nkekwamba chochose kwao. ³⁵Inu iwa kwamba kiya cheleubindacho kwambigwa ni nabii kidahe kutimia, hada ekusemaho nonda nigombeke mbui zia zekuwazo zifiiwa aho dunia ya kuumbwahi. ³⁶Ne zumbé yesu awabada bunga na diita kaya wahinya wakwe wambasa na kumwamba tigubuye masemo w amani ya mwenda. ³⁷Zumbé yesu kajibu na kwamba 'ahande bey nlana ni mwana wa adamu. ³⁸Mnda ni dunis na mbeyu ntana, awaw ni ana waufumemani ni wana wa yuda pepo adui mwe kuhanda ni npepo. ³⁹Na uozo ni mwisho wa dunia na wabosi ni malaika. ⁴⁰Kana via yakubwavyo na kuokwa moto nnee ivyo yondavyo iwe mwisho wa dunia. ⁴¹Mwana wa adamu onda awatume malaika wakwe na kuukba kuawa ma ufaue wakwe buii zose zekusababishazo ni zambi na waa wagosoao mbui mbaya. ⁴²Wonda waasigwe wose mwe tanu ya moto, uko kwenda kuwe na ndio na kugigina meno. ⁴³Nee wantu wenao haki wondaho wangae enga zua mwe ufaume wa tati yao yeye mwenye magutwi na ategeeze. ⁴⁴Ufaume wa mbinguni enga bene dekufiswado mwe mnda mntu akadiona na kufisa mwe kinyemi chakwe akaita kutaga vyose ekuwavyo navyo, na kugua mnda. ⁴⁵Naho ufaume wa mbingu ni enga mntu osoa biashaa aondaye lulu yeye thamani. ⁴⁶Ukati ekuonaho ida ye thamani kaita kutgakiya kintu ekuwacho nacho akagua. ⁴⁷Ufaume wa mbingu ni kana wavu a mwe bahali na kwamba wakusanya vintu vye uhai vya kia aina. ⁴⁸Ukamema wavuao waubuta mwe ufukwe, wakabinda wekaa asi kudodoa vintu vitana na kugea mwe vyombo akini vyesivyo na maana vyaasigwa hae. ⁴⁹Yonda iwe mwe misho wa

dunia, malaika wondaweze wa wasague wantu wabaya kuawa mwe wenao haki. ⁵⁰Na kuwaasa we tanuli da moto, uko konda kuwe na kuiya na kugigin meno. ⁵¹Mmanya mambo yose aya? wahinywa wamwamba ehe."

⁵²Naho zumbe yesu ikawamba, kiya mwandika ambae kawa hnywa wa ufaume kafanana na mwenye nyumba aavyae mwe bene dakwe vintu vyahamu na vya kae." ⁵³Aho zumbe yesu ekubindaho misemo yose iyo akahauka mwe sehemu iyo. ⁵⁴Naho zumbe yesu ne abua mkoa wakwe na kuwahinya wantu mwe sinagogi i hahi mntu uyu ekudoaho viuga ivi na miujiza inu? ⁵⁵Mntu uyu nkiyo mwana semaa? maiyamu nkiye mami yakwe? na nduguye nkiye yakobo, yusufu simoni na yuda? ⁵⁶Na dadize tinao hanu hetu? enga mntu uyu kapata mangi ayo yose?".

⁵⁷kawauza akini zumbe yesu kawamba "nabii nkkana hesima kwao na mwe sii yakwe. ⁵⁸Na nkekudaha kugosoa mijuza mingi kwa ajii nkaokuwa na imani naye.

Chapter 14

¹Kwa ukati uwo herode kasikia mbui za yesu.. ²Akawamba wadima wakwe, uyu ni yohana mbatizaji kafufuka kulawa kwa wafu, kwaiyo nguvu izo ziaho uanga yakwe."³Kwakuwa elode kawa kamgia yohana akamfunga na kumwasa geezani kwa sibabu ya helidia, mkazafiipo kakie. ⁴Kwakuwa yohana kawmba nkio vitana kumdoa yeye akamtenda mkazie." ⁵Helode kaonda amkome iya kawaogoha wantu kwa sibabu wamwona yohana kuwa n'nabii. ⁶Akini ukati wa siku ya kuvyaigwa helode yakubuaho mndee ya hleode akavina gatigati ya wantu na kumtamiza helode. ⁷Mwe kuandwa nee akaahidi ka kweapiza ati endaamwenke chochose ndichaatunde.⁸Baada ya kushauliwa ni mami yakwe, akagombeka, "unenke mimi hanu mwe kombe mtwi wa yohana mbatizaji." ⁹Mfaume akawa na huzuni kwa maombi ya mndee akini kwa ajii kiapo chakwe, kwa sibabu ya wose wekuao he kande hamwe nao akaamulu kamba yakundwa igosoke,¹⁰ Akatuma yohana aetwe kulawa geezani. ¹¹Ili adumulwe mtwi wakwe na ukaetwa mwe sinia na akenkigwa mndee na akawegaa kwa mami akwe. ¹²Ikabinda wahinywa wakwe wakeza kuudoa mwii na kuuzika baada ya aho wakaita kwamwambia yesu.¹³Nae yesu ekwendaho kusikia ayo akenenga kulawa hantu hada akakwea mwe mashwa ata hantu heku hekugwaho. ukati utifii wekumanyaha eiko wakambasa kwa miundi kulawa kwe mizi. ¹⁴Ikabida yesu akeza mbele yao akauona utifii mkuu akawaonea mbazi na kuwahonya matamu yao.¹⁵Guoni yekubuaho ahinywa wakeza kwakwe na kugombeka, "inu ni sehemu ya jangwa, na siku tiyali yemboka watawanyise kuntano ili waite vijijini wakagae n'kande kwa ajii yao." ¹⁶Akini yesu akawamba, "nkawana haja ya kuita wenkeni nywinyi n'kande. ¹⁷Wakamwamba "hanu tenayo ni mikate mishana na samaki waidu"" ¹⁸Yesu akagombeka iyeteni kwngu." ¹⁹Abinda yesu akaamul umati wekaesi ya nyosi akadoa mikate mishan na samaki waidi akakauwa uanga mbinuni akaubalii na kuimega mikate akawenka wahinywa, wahinywa wakawenka utifii. ²⁰Wakala wose na wakeguta, ikabinda wakavikuba vyekusigaavyo vyose vya nkande na kumemeeza mwe ngahu kumi na mbii. ²¹Wada wekudao wakadiiwa kuwa ni wagosi elfu shano bila ya kutaazia wavyee na wana.²²Maa mwenga akawaamulu wahinywa wengie mwe mashua ukati uwo yee akawaaga utifii waite. ²³Baada ya kuuga utifii kuhauka, akakwea uanga ya muima kuomba yee ikedu ukubuaho guoni kawa ukouko ikedu. ²⁴Akini sasa mashua yekuaho gaigati ya bahali ikazengazega kwa sibabu ya mawimbikwani npeho iwa nkai.²⁵Mwe kio cha uzoo a nneyesu akawa hehi nao uku endea unaga ya mazi. ²⁶kati ahinya wakwe weumuanaho akenda uanga ya mazi wakaogoka na kwamba "ni mzimu, "na wakakweza nkoo kwa hali ya wengee. ²⁷Yesu akagombeka kamwe, akagombeka "tozani myoyo ni mimi msekuogoha."²⁸Petuo akamtambaisa kwa kugombeka, "zumbe kama ni wewe niamuli neze kwako uanga ya mazi." ²⁹Yesu akagombeka, "soo nee petuo akalawa mwe masua na kwenda mwe mazi kuita kwa yesu. ³⁰Iya peto ekunaho mawimbi akaogoha na kuvoka kudidimiasi aketanga kwa sauti na kugombeka, "zumbe nihonya!"³¹Kinyanyi yesu akegaa mkono wakwe akamyemua petuo na kumwamba, wee wenye imani dodo, kwa mbwai kuwa kuteda wengee? ³²Nee yesu na petuo wekwegiaho me mashua, npeho kahea kuvuma. ³³Wahinywa mashuani wakamuabud yesu na kwamba, "kwei wee umwana wa muungu."³⁴Na wekubindaho kuvuka wakabua mwesii ya genesaleti. ³⁵Na wantu mwe eneo dia wekumnyaho yesu, wkalavya habai kia hantu nkandankanda na kuete kia mwekua mtamu. ³⁶Wakamhembeeza kwamba wadahe kudonda pindo da vazi dakw na wangi wekudidontao wakahonywa.

Chapter 15

¹Ne aho mafalisayo na wagonda wekwezaho ka zumbe yesu kuawa yelusalemu na kusema. ²Kwa ajii yani wahina wayahalifu mahokeo ya wazee nkawanawa mikono yao wadaho nkade? ³Zumbe yesu akawjibu akawamba, nanyi kwambwai mwaihalifu sheia ya bwana kwa ajii ya mahokeo yenu? ⁴Kwa kuwa mungu nekamba mheshim tati yako na mani yako na mgombeka mabaya kwa tati yakwe na mami yakwe kwei anda afe. ⁵Akini nywinywi mwamba kia mmwambia tati yakwe na nami yakwe kia msaada ambao ne kaupata kuawa kwangu sasa ni ngeeko kuawa kwa mungu. ⁶ntu uyo nkana haja ya kumheshimu tati yakwe, kwa nmana inu mkaditengua nen da mungu kwa aji a mwekudihokeavyo. ⁷Nyie vibigiizi mi vitana kana isaya keutabilivyo juu yenu akamba, ⁸"Wantu awe wanihesimu mimi mwe miomo yao, akini mioyo yao ihae na mimi. ⁹Waniabudu bue kw kuwa wanihinya wahinyo ya maangizo ya mwanadamu." ¹⁰"Ne aho akawatenga madungani na kuwamba. tegeezani na mmanyee__ ¹¹Nkakuna kntu chengiacho mwe muomo wa muntu na kumgoso majisi, iya ni kilawacho mwe muono iki ne kimgoso majisi." ¹²Ne aho waina wakanibasa na kugombeka na zumbe ysu, je wamanya mafalisayo wekusikiaho ida mbui kuna iwakima?" ¹³Zumbe yesu akawatambaisa na kuwamba kia mti ambao tate wa mbinguni nkazati kuuhada undaung'olwe. ¹⁴Wabadeni ukedu wao ni viongozi matuntu, kama mntu ni tuntu amuongoza tuntu mweziwe, wose waidi nundawagwe mwe tubwi. ¹⁵Petuo akatambaisa na kumambia zumbe yesu jihinye mfano unu kwetu, ¹⁶Zumbe yesu akamtambaisa, nanyi pia nkamzati kuelewa? ¹⁷Nyinywi nkamuona kuwa kia kiitacho mwe muomo chembokea mwe ifu na kuita chooni? ¹⁸Akini vintu vyose via avyo kwe muomo vyalawa ndani ya moo n e vintu vimgeavyo mntu najisi. ¹⁹Kwa kuwa kwe moyo kwalawa mawazo mabaya ukomaji ukianga umalaya ubavi ushuhuda wa umbea na matusi. ²⁰Izi zee mbui zingeazo muntu unajisi, akini kuda bila ya kwehaka mazi ya mikono nkakumgoso mntu kuwa najisi." ²¹Ne zumbe ekulawaho hantu hada na akenega kuelekea npande za mizi ya tilo na sidoni. ²²Kauwa kukeza mvyee mkanani kuawa npande izo, akakena, nifia mbazi bwana wana wa daudi, binti yangu asuubika sana na mapepo." ²³Akini zumbe yesu nkekumtambaisa neno wahina wakwe wakamhembeeza na kumwambia muuse aaue maana atitoea vuzo." ²⁴Zumbe yesu akawatambaisa na kuwambia, nkiho aha kwa ajii ya muntu yeyose iya kwa ngoto wekwegao mwe nyumba ya isreli." ²⁵Akini akeza, akenanama mbele yakwe akamba, bwana mfiiambazi." ²⁶Nkiyo vitana kudoa nkade ya wana wayaisa makuu." ²⁷Akamba, niyo bwana hata ivyo makui waodo wada kia kigwacho he meza ya bwana ywao." ²⁸Ne aho zumbe yesu akajibu akawamba we mvyee imani yako ni mkuu na vigosoke kana yako ukudavyo na biti yakwe akahona wakati uda uda. ²⁹Zumbeyesu akahauka hada na kuita na bahari galilaya, na baadaye akakwea kwe miiima na kwekaa uko. ³⁰Kundi kuu dikeza na uko na kumweta viwete, vipafu, bubu, vlema na watuhu wengi wekuao watamu, wakwawaika mwe miundi ya yesu na akawahonya. ³¹Na umati ukashangaa wekuonaho mabubu watamuia, na vilewa kuhituka wagiima, viwete kwenda, vipofu kuona. wakamtogoa mugu wa israeli. ³²Zumbe yesu akawatenga wanafunzi wakwe na kuwombia, nkiwaonea mbazi umati kwa sababu tiwose kwa siku ya ntantu bila ya kuda chochose nkina niwaage waite kokaya bila ya kuda wasekweza wakagwa msae siai. ³³Wahina wakwe wakamwambia, ni kuhitadaha kupata mikate ya kutosha aha nyikai mpaka umati wose unu weze wegute? ³⁴Zumbe yesu akawauza, mna mikate mingahi? wakajibu, saba na samki waschehece wadodo. ³⁵Zumbe yesu akaamuru uda utifii wekae. ³⁶Akadoo ida mikate saba na samaki na baada ya kushuuku, akaimega na kuwenka wahinya wakatunda ne wapangi kwe uda utifii. ³⁷Wantu wose wakada na kutosheka, na wakakusanya mabaki ya vipande vyekubanikiavyo ipande vipande vikamema ngahu saba. ³⁸Wose wekudao wawa wagosi elfu mwe bila ya wavyee na wana. ³⁹Kisha yesu akauaga uda utifii uhauke naye akengia mwe nashuu na kuita sehemu za magadani.

Chapter 16

¹Mafarisayo na masadukao wamweza na kumjaibu yesu awaangize ishara iawayouwanga. ²Mia yesu akawajibu na kuwahinya kua ikawa ni guoni mwasema kuwa hali ya hewa ni ntana kwa kuwa anga ni dekindu. ³Na keo mwasema hali nkio ntana kwa kuwa anga ni dekindu na mazunde yaigubika anga dose; mwamany kutafasiri muonekano wa anga, mia hamdaha kutafasiri ishaa za nyakati. ⁴Uvyazi wa uovu na chaukinga chatafasiri ishara mia hakuna yoyose chenda chochenkigwe isipokuwa zakwe. ⁵Wanafunzi wakeza upane wa kaidi mia newajana kudoa mikate. ⁶Yesu akawahinya mjihadhari na muwe makini na chachu ya mafarisayo na masadukayo. ⁷Wanafunzi wakehoji wenye kwa wenye wakasema, ni kwa sababu nketokudoa mikate. ⁸Yesu kuwamany kaye na kuwahinya nywie wenye imani ndodo kwa mbwai mwawazana kusemezana nywinywi kwa nywinywi miongoi mwenu na kkusema kuwa ni kwa mbwai hamnkodoa mikate? ⁹Yani bado nkammenya na wala hamkumbu ka ida mikate mishano kwa wantu elfushano na ningewa nyingahi nyekukusanywavyo? ¹⁰Au mikate saba kwa wantu na ngaahu nyigahi mwekudoazo? ¹¹Iwa vivihi hata nkamuelewa ne nkitamuiya na nywinywi juu ya mikate? mwetunze na mwegumwe na chachu ya mafarisayo na masadukayo. ¹²Kisha wakamany kuwa ne nkawaambia juu ya kujihadhari na mikate yenye chachu bali ni kujihadhari na mafunsisho ya mafarisayo ona masadukayo. ¹³Wakati yesu ekubuahe sehemu za kusaria ya filipo akawauza wanafunzi wako, akawaambiza wantu wasema kuwa mwana wa mtu ni ndai? ¹⁴Wakasema wtuhi wsema kuwa ni yohana mbatizaji na watuhu elia, na watuhu yeremia au ni yumwe na yumwe wa manabii. ¹⁵Akawauza, nywinywi mwasema mimi ni ndai? ¹⁶Akajibu simoni petuo akatagusa wwe ni kwistu mwana wa zumbi mwe hai. ¹⁷Yesu akamjibu nakumuambia ubarikiwe wwe, simni kwa kuwe na nyama nkavyokugumbua idi bali tate yangu mwe mbinguni. ¹⁸Nami pia nakuhnya kuwa wewe nipetuo na uwanga ya mwamba umi nda nzege kanisa dangu miango ya kuzimu nkadinadishindwe. ¹⁹Nnda mkwenke wewe funguo za ufalme wa mbinguni chochose wendacho ukifungue duniani kindi kifungulwe na mbinguni. ²⁰Kisha yesu akawamuru wanafunzi wasekumwambia mtu yeyose kuwa yeye ne nkwestu. ²¹Tangia wakati huo yesu akaanza kuwahinya wanafunzi akwe ni lazima aite jerusalemu kutaswa kwa mambo mengi ikono ya wazee na makuu na makuhani na waandishi kukomwa na kugabuka siku ya ntantu. ²²Ne petuo akamdoa yesu nkandai akamwandusa kwa kusema mbui nu na iwe hae na wewe, tate, idi disekuawiiya kwako. ²³Mia yesu akageuka na kumhinya petuo, "uya nyuma yangu shetani wewe ni kizuizi kwangu kwa maana nkujali mbui za mungu bali mbui za wanadamu." ²⁴Kisha yesu akawainya wanafunzi wakwe, kama mtu yoyose akakanda kunibasa imi, ni lazima ekane yeye mwenye, audoe msaaba wake, aibase. ²⁵Kwa kuwa mkunda kunyaokoa maisha yakwe andayaze na kwa yooyose mnyaza maisha yakwe kwa ajii yangu endaayaokee. ²⁶Je ni faida yani endayo aipate mntu akaije ni kintu chani endacho akiavye mtu kaika kubadiishana na maisha yake? ²⁷Kwa kuwa mwana wa aadamu anda ozo katika utukufu wa tat yakwe na malaika wakwe nae ionda amuihe kila mntu na matendo yako. ²⁸Kwei nawaambia kuna baadhi yenu msee kugookoa hanu ambao hawana waonjo manti mpaka wendahowamuone mwaza wa adamu akazamwe mfalme wako.

Chapter 17

¹Misi sita yekwembokaho zumbeyesu akawadoa hamwe nae petuo, na yakobo na ohana nduguye, akawadoa mpaka uanga ya mwiima mlefua wao wenye. ²Kahituliwa mbele yao cheni chakwe kikang'aa inga zia, na nguo zakwe zioneka zang'aa inga ung'azi. ³Kaua hada waawiia msa na elia wakatamwiia nae. ⁴Petuo akaandua akamwamba zumbeyesu "bwana ni vyedi kwetu swiswi kuw hantu aha ati ukatamiwa n'ndanizenge hanu vituhu vitatu kimwe chako, na kimwe kwa ajii ya msa, na kimwe kwa ajii ya elia." ⁵Ukati wakatamwiia kaua zunde dekung'aado dikawagea kuzui, na kaua ikaawiia sauti kuawa kwe zunde, ikamba uyu ni mwanangu nimkudaye nitamiwae nae " mtegeezeni yeye." ⁶Wahinya wekusikiaho ayo wakagwa kifudifudi wakaogoha sana. ⁷Zumbe yesu akawadonta na akagombeka, "enukani wala mwesekuogoha." ⁸Naowekunua vyeni vyao uanga mia nkawokumuona muntu ila zumbe yesu ikedu. ⁹Na wekuahowakasea kwe mwiima, zumbe yesu akawaagua na akagombeka, "mwesekuavya habai inu maono mwana ya adamu ndiho afufuke kuawa mwe watakufa. ¹⁰Wahinywa wakwe wakamuza wakamba, "n'nkwambwai wagonda wamba elia n'nda avoke kweza?" ¹¹Zumbe yesu akawaandua na kugombeka, elia n'ndaeze kwei na n'ndaavuze mbui zose. ¹²Mia namyamba nywinywi, elia keza kae mia nkamokumtanga badii yakwe wamgosa mbui wakundazo wowo. na uyo nee mwana ya adamu ndivyo asuubishwe mwe mikono yao." ¹³Nee wahinywa wekumanyaho kua nee akatamwiia habai za yohana mbatiizaji. ¹⁴Wekubuaho mwe utifii wa wantu, muntu yumwe akambasa akakika mavindi mbele yakwe na kumwamba, ¹⁵Bwana mfiie mbazi mwanangu mana agwa mwi na kusuubika sana kwa kua kua kua maa agwa mwe moto au mwe mazi. ¹⁶Nkimweeta mwe wahinywa wako, mia nkaokudaha kumhonya. ¹⁷Zumbe yesu akamwandua, akagombeka, "nyie uvyazi wesaokuamini na wekubanikao, n'ndanekae nanywi mpaka ini? n'ndanizimizane nanywi hata ini? mweeteni aha hangu." ¹⁸Zumbe yesu akamkemea, na npepo akamuawa. mbwanhga kahonywa tangia ukati uda. ¹⁹Akabinda wahinywa wakamwezea zumbe esu kwa sii na kumuza, kwa mbwai nkatokudaha kumguusa?" ²⁰Zumbe yesu akawamba, kwa sibabu ya imani yenu ndodo. kwei namyambia ati n'nda muwe na imani hata ndodo inga npuye mbeyu ya haladali, n'ndamdahe kuwamba mwiima unu, sama kuawa aha uite kua, na n'ndausame, na nkauna kuwe na kintu chochose chesachokudahika kwenu. ²¹(Tozeeza mbui za mnjooza wazi "mia, mbai inu ya npepo nkaidahika kuawa, ila kwa maombi na kufunga na nkayaoneka mwe nakala zedi za kae). ²²Ukati wakawa wake galilaya, zumbe yesu akawamba wahinywa wakwe, "mwana ya adamu n'ndaagewe mwe mikono ya wantu. ²³Na n'ndawamkome musu wa ntatu n'ndaafufuke" wahinywa wasininika sana. ²⁴Nao wekubuaho kapenaumu, wantu watozao kodi ya nusu shekeli wakambasa petuo na kumwamba; ivi mhinya yenu aha kodi ya nusu shekeli?" ²⁵Akamba "ehe" mia petuo ekwengiaho nyumbai zumbe yesu akatamwiia na petuo bosi na kugombeka "waafya mbwai simoni?" wafaume wa dunia wahokeya kodi au ushuu kuawa kwa ndai? kwa wada waawtawala kuawa kwa waeni? ²⁶Na ukai petuo ekuombekaho "kuawa kwa wageni zumbe yesu akamwamba, ivyo watawaliwa wausigwa mwe uihaji. ²⁷Mia tesekweza kuwatenda watoza ushuu wakagosoa zambi, hita bahalini, wase ndoano, na umuavye yuda saaki mongoa kweza akabinda kugubua muomo wakwe, umo n'ndaubwiie shekeli mwenga. idoe na uwenke watoza ushuu kwa ajii yanu na wewe.

Chapter 18

¹Mda uono wahini wakeza kwa zumbe na kumwamba, "n'ndai nkuu mwe ufalme wa mbinguni?" ²Zumbe yesu akamwetanga mwana mteke, akamwiika gatigati yao. ³Nakugombeka, "kwei namyambia, mkesekusosoa na kuwa inga wana wateke nkamna mdahe kwengia mwe ufalme wa mungu. ⁴Ivyo yeyose mweseega inga mwana mteke muntu, inga uyo ni mkuu mwe ufalme wa mbinguni. ⁵Na yeyose mumhokea mwana mteke kwa zina dangu anihoke mimi. ⁶Mia yoyose msababisha yumwe mwewadodo awa waaminio kuasi yondaiwe vyedi kwa muntu iyo iwe kuu da kusagia dikatahwa mwe singo yakwe na kudidimizwa mwekundi cha bahali. ⁷Ole kwa dunia kwa sibabu ya kukwazwa! kwa kuwa nkaina budi kwa nyakat izo kea, mia ole kwake kwa mntu yuda nyakati izo n'ndazeze kwa ajii yakwe! ⁸Ati mkono wako au muundi wako ukakusababishia kukwazika, uusenga na uuase hae na wewe ni vyedi kwembosa kwak wewe kwengia mwe ugima ukawa nkuna mkono nu muwete, kuliko kwasigwa kwe moto wa kae ukawa na mkono na miundi yose. ⁹Ati ziso dako dakukwza, ding'oe na ubase hae na wewe, ni vyedi kwembosa kwako wewe wengie kwe ugima na ziso dimwe, kuliko kwasigwa kwe moto wa kae ukawa na meso yose. ¹⁰Kauani kwamba msekweza mkanibeua umwe wa wadodo awa kwa maana namyambia kuwa mbinguni kuna malaika wao misi yose wakakikaua cheni cha tate yangu mweuko mbinguni. ¹¹(Gegeega mbui zionekanazo kama za unjooza wa 11, "kwa kuwa mwana wa adamu keza kuohoa kia chekuacho chaga, nkayokuonekamwe nakala bola za kae). ¹²Mwaafya mbwai? ikiwa muntu anangoto mia mwenga na yumwe wao akaga je nkanaawaeke tisini na kenda? ya mwiima na kwenda kumuondeza yumwe mwekwega? ¹³Naakabinda kumpata kwei namyambia endaa tamiwe kwemboka wada tisini na kenda wasao kwaga. ¹⁴Ivyoivyo nkio ukundiso wa tatienu wa mbinguni kuwa yumwe mwe wadodo awa adagamie. ¹⁵Ati mvunao akakukosea, hia kamuonyese dosai yeiho gati yako na yeye akawa ikeu. endakutegeza endauwe kumvuza mvunao. ¹⁶Akini kama nkanaakutegeza, moe mvunao yumwe au waidi zaidi hamwe nawe, ka kuwa vyanwa vya mashahidi waidi au watat kia mbui yenda idahe kusibitishwa. ¹⁷Na kama akabeua kuwategeza dambie kanisa mbui iyo, kama akabeua viavia kuditegeza kanisa, basi nawe kama muntu wa mataifa na mtoza ushuu. ¹⁸Kwei namyambia, chochose kia mndachomkivugae duniani na mbinguni chendakivugalwe na chochose mndaachonkivugue duniani na mbinguni chenda kivuguiwe. ¹⁹Naho namyamba kwamba ati wantu waidi gati yenu wakevana uanga ya mbui yeyose duniani wadiombeza, ido tate yangu wa mbinguni edaadigosoe. ²⁰Kwa kuwa waidi au watatu wakadugana hamwe kwa zina dangu, mie niaho gatigati yao. ²¹Naho petuo akeza na kumwamba yesu, "zumbe ni maanyigahi mvunangu akanikosea nami nimfii mbazi? hata maa saba?" ²²Yesu akamwamba nkikwamba maa saba, akini hata sabini maa saba. ²³Kwa sibabu iyo ufaume wa mbinguni ni nsawa na mfaume fulani mwekumkunde kusaiisha hesabu kulawa kwa watumwa wakwe. ²⁴Ekuvokaho kusaiisha hesabu, mtumwa umwe akaetwa kwake ambae kawa akamtigii talanta elfu kumi. ²⁵Kwa kuwa nkekua na sia kuiha bwana wakwe akaagia atagwe, mkaaziwe hamwe na wanawe na kia kintu ekuachonacho, na maio yagosoke. ²⁶Ivyo mtumwa akagwa, akakika mavindi mbele yakwe akagombeka bwana, uwe na uzizimizi hamwe nami, na nendaiknihe kia kintu. ²⁷Ivyo bwana ya yuda mtumwa, kwa kua kenguwa ana ni mbazi, akamwekea na kumfua mbazi deni iido. ²⁸Akini mtumwa yuda aka hauka na kumpata yumwe gati ya watumwa weziwe, ekuae akamtigia dinali mia neamvuta, kumked mmeo, na kumwamba niiha kia nikutigiiacho, ²⁹Akini yuda mtumwa mweziwe akagwa na kumhembeza sana akagombeka, uwe na uzizimzi na mimi, na nendanikuihe. ³⁰Akini mtumwa yuda a bosi akaemea badii yakwe akaita na kumwasa mwegeza hadi aho endaho amwiihe kia amtigiaho. ³¹Na wekuonacho watumwa weziwe kia chekulawiacho e wasininishwa sana na wakeza kumwamba bwana yao chekulawiacho. ³²Ndiho yuda bwana ya mtumwa yuda akamwetanga, na kumwamba, ewe mtumwa mbanasi nkikufiia mbazi wewe deni dangu dose kwa sibabu kuniombeza. ³³Je! nkqwkukundwa kuwa na mbazi kwa mtumwa mwezio, kama mimi nekukuoneavyo mbazi wewe? ³⁴Bwana yakwe akakimwa nakumwenkia kwa wada wasubiishaji hadi aho endahoihe kiasi chose ekuacho akatigiwa. ³⁵Ivyo ne tate ya mbinguni endavyo awagoswee, kama kia yumwe wenu nkama amfiie mvunawe kulawa kwe myoyo yenu."

Chapter 19

¹Ikaawia zumbe yesu ekubindaho mbui izo, akahauka galilaya nee aita mwe mhaka wa yudea mbele ya mto joodani. ²Bunga ku wakamtongea naho nee awahonya uko. ³Mafalisayo wakamwezea, wakamgeeza wakamwamba "ivi ni vyedi mutnu kumuenka mkaziwe kwa sibabu yo yose?" ⁴Zumbe yesu akawatambaisa akawamba, "nkamokusoma ati yuda mwekumiumba basi kamiumba mgosi na mvyee?" ⁵Naho nee awamba kwa ajiii iyo ona ambade tati yakwe na mami yakwe na wakekae hamwe na mkaziwe nah awa waidi watende mwii umwe?" ⁶Naho nkio waidi vituhu iya ni mwii umwe savyo kia chekudaganywaacho ni muungu muutnu yoyose esekukisangua." ⁷Wakatambaisa, "miya kwa mbwai msa atiangiiza kuavya talaka na kumweka?" ⁸Akawatambaisa, "kwa ida myoyo yenu iogayo mis kamyenka uhusa kuekene na wavyee wenu miya tangu aho bosi nkiyo vyekwavyo. ⁹Namyamba yoyose monda amwase mkaziwe ila kwa ajii ya ukianga na akategua mtuhu nae kazini na mgosi mwonda ategue mvyee mwe kuekwa naye kazini." ¹⁰Wahinywa wakamtambaisa zumbe yesu, ati nee vyeivyo kwa mdosi na maziwe basi nkio vyedi kutegua." ¹¹Mia zumbe yeu akawamba nkio kia moneka adaha kuhokea aya nihinyo iya ni moneka adaha kuhokea aya nihinyayo iya ni kwa wada kuhokea aya kuhokea. ¹²Kwa via waaha matowashi wekuvyaigwao tangu mwe maifu ya mami zao. nahodu viavia wauko matowashi wekugosolwao ni wantu naho kuna watowashi wekwegosoao matowashi kwa ajii ya ufaume wa mbinguni mdaha kuhokea aya nimihinyayo na ahokee." ¹³Abinda nee aetewa wana wateke awakie mikono uwanga na kuombeza akini wahinywa wakwe wakawaeegeza. ¹⁴Mia zumbe yesu nee agombeka amba "waekeni wnawateke du mwesekuwaemeza kweza kwangu kwa ajii ufaume wa mbingui ni wa wantu inga wowo. ¹⁵Nee awabadikia mikono yakwe mwe mitwi yao abinda akahaawa hada. ¹⁶Kuwa muntu yumwe nee eza kwa zumbe yesu ne amba, "minya ni kintu kichi chedi n'nkundacho nigosoe ili nikookee ugima wa kue?" ¹⁷Zumbe yesu ne atambaisa akamwamba "kwa ajii yani waniuza ni kintu chani chedi kuna yumwe tu nee yedi iya ati wondeza uupate ugima toza shaia za muungu." ¹⁸Yuda muntu nee amuuza, "ni shaia zihi?" zumbe yesu akamwamba "wesekukoma, wesekuwa mkinga wasekubauwa, wesekutamwiia umbea. ¹⁹Waheshimu tati yako na mami yako naho umkunde jilani yako inga via wekundavyo we mwenye." ²⁰Yuda muntu akamwamba "mbui zose izo nkizitoza kusigaa mbwai?" ²¹Zumbe yesu akamtambaisa "ati wonda uwe kugenyea hita ukatage wenavyo uwenke wakiwa na wonda uwe a bene mbingun ukabinda soo weze unitongee. ²²Mia yuda yesu akahauka npaahoe kwa ajii nee ana mai nyingi. ²³Zumbe yesu akagombeka na waina wakwe "kwei namanya nkivihufu kwa muntu mwenye mai kwengia mwe ufaume wa mbinguni. ²⁴Nahodu namyambia ni vihufu kwa ngamia kwemboka he ntudu ya singano kuliko muntu mwenye ma kwengia kwe ufaume wa mbinguni." ²⁵Zumbe yesu akawakaua akawamba mwe mwanaadamu ido nkadidahika iya mwe muungu yose yadahika?" ²⁶Zumbe yesu akawakaua akawamba mwe mwanaadamu dio nkadidahika iya mwe muungu yose yadahika. ²⁷Abindaaho petuo akamtambaisa akamwamba "kaua tibada vyose nee takutongea wewe tonda tiakie mbwai?" ²⁸Zumbe yesu akawatambaisa "kwei kabisa namyamba yuda mwekunitongea mimi mwe uvyazi mhya ukati mwanauya adamu ndihoekae he kiti cha enzi cha utukufu wakwe nanyi pia mwonda mwekae uwanga ya viti kumi na viidi ya israeli. ²⁹Kia mwoneka mwekbado muntu mnda na umbude, tatiyakwe, mami yakwe, wanawe ama mna kwa ajii ya zina dangu onda ahoke maa mia na kupaa ugima wa kue. ³⁰Mia wangi wa bosi kwa isasa wonda wawe wa kiheo na wakiheo wonda wawe a bosi.

Chapter 20

¹Kwa kua mfaume ya bminguni waigana na wenye munda mkwenuka keokeo kuika wagozi w ndima mwe nda wakwe wa mizabibu. ²Wekuwaho wabinda kwevana na wagozi wa ndima dinali mwenga dii mpaka siwe, akawaagiia mwe wakwe wa mizabibu. ³Nee aita vituhu zekwembobhakosaa ntatu akakaua wagozi watuhu wagooka pasi ndima kwe ntendeo za gwio. ⁴Akawamba nywinyw nanywi hitani mwe mnda wa mizabibu na chochose che halali nndaniwenke nee wenda kugosoa ndima. ⁵Akaita vituhu yekwembokaho masaa sita naho mwe saa kenda nee agosoa ivyo. ⁶Vituhu mwe saa kumi na mwenga akaita akawabwiiia wantu watuhu wagooka bila ya ndima akawamba kwani mgooka hani bila ndima oyose kwa kutwa ngima? ⁷Wakamamba kwa kua nkakuna mntu yoyose me kutajii akawamba nanywinywi nanywi hitani kwe minda ya mizabibu. ⁸Yekubuaho guoni, mwenye munda wa mizabibu akamwamba mgookezi yakwe, "wetange wagozi wa ndima uwenke mishahau uvok na ya kihea mpaka ya bosi." ⁹Wekwezaho wada wagozi a ndima saa kumi na mwenga kia mwooneka ne akahokea dinali. ¹⁰Wekwezaho wagozi wa bosi ne waafya ka wondawahokae zaidi iya wahokea kia yumwe dinali mwenga kia mntu. ¹¹Wekuwaho wahokea kae maiho yao, nee wamfifikia mwenye munda. ¹²Akagombeka awa wagozi wa ndima wa kihea watumia saa mwenga du kwe kugosoa ndima miya waigana naswi swiswi tenua miigo kwa siku ngima na kuhya na zuguto. ¹³Miya mwenye munda akagombeka na kutamwiiia kwa yumwe wao, mbuyangu, nchekugosoa mbui yesayokutama je nkatekwevana na mi dinali mwenga? ¹⁴Hokea che halali yako uhauke. naona mwie kuwenka awa wandima nekuwenkao ndima kihea enga wewe. ¹⁵Je nkio haki yangu kugosoa kia nikundacho kwa mai zangu? ¹⁶vyeivyo wa kiha endaaawe ya bosi na ya bosi endaaawe wa kihea. ¹⁷Zumbe yesu ekuwaho akakwea kuita yeusaleu akawadoa wahinywa wakwe kumi na waidi nkandani na siai akagombeka, ¹⁸"Kaua taita yelusalemu mwana ya adamu enda agewe mikno ya wakuu wa makuhani na wagondi gundaahwe kuubwa mzinu. ¹⁹Na wenda wamuavyekwa wantu wa mataifa ili wamfyuie, kumtoa na kumsuubisha miya kwe siku ya ntatu endaaufufuke. ²⁰Naho mamiao da wana wa zebedayo nee keza kwa zumbe yesu na wanawe akatoa mavundi mbele yakwe na kuombeza kintu kuawa kwakwe. ²¹Zumbe yesu akagombeka, "woondani" akaamba "amuli" kua awa wanangu waidi wekae, yumwe mkono wa kudii na yumwe mkono wa kumoso kwe ufaume wako. ²²Miya zumbe yesu akazumia akamba nkumanya uombezacho je wadaa kukinywa kikombe nendacho nikinywie wakaamb, "tadaha." ²³Akagomeka, kikombe cangu kwei mndamkinywiie iya kwekaa mkono wangu wa kudii na mkono wangu wa kumoso nikio wagazi wangu kuwenka miya ni kwa wada wekubindao kae kuandaiwa ni tate yangu." ²⁴Wahinya watuhu kumi wekuivaho ivyo uukahuzunishwa sana ni wada ndugu waidi. ²⁵Miya zumbe yesu kawetanga mwenye akagombeka "mwamanyia ya kua watawala wa mataifa wwatiisha na wakuu wao wagozi mamlaka uanga yao. ²⁶Miya gesekua ivyokwenu badii yakwe yoyose mwenda awe mkuu baina yenu lazima ahituke mgosozu yenu. ²⁷Na mwenda atende ya bosi mwe nywinywi lazima atende mgosozu yenu. ²⁸Enga viia mwana ya adamu nkekweza kutamikiwa miya kitumika na kuavya ugima wakwe kua ukombozi kwa wengi. ²⁹Wekuawaho yeliko bunga kuu dikamtongea. ³⁰Na wakawaona na matuntu waidi wekaa nkandani he bbaabaa wekusikiaho kua zumbe yesu nee akemboka, wakakema wakamba, bwana, mwana ya daudi utifiie mbazi." ³¹Mia bunga dikawakemea na kuwamba nyamaani vyeivyo wakakema kwembosa na kugombeka bwana, mwana a daudi tifiie mbazi." ³²Aho zumbe yesu akagooka akawetanga na kuwauza, "mwoonda niwagosoe mbwai" ³³Wakamwamba, "bwana meso yetu yavugulwe." ³⁴Ikawa zumbe yesu kengiwe ni mbai akadonita meso yao saa iyo wakahokea uweza wakadaha kukaua na wakamtongea.

Chapter 21

¹Yesu na wahina wakwe wakabua hehi na yesalemu na wakaita besifag mwe mwiima wa mizituni akabinda yesu akaagia whina waidi, ²Akawamba 'hitani mwenga mbwiie npunda katahwa na mwana npunda hamwe nae mchopoeni na kuwaeta kwngu. ³Kana muntu yoyose akamyambia chochose kuhusu ido mwambe bwana ana ndima nao na muntu uyo maa mwenga enda amyenke mweze nao" ⁴Mbui inu yekwawiaho na dia dekugombekwaho kwembokea kwa nabii kiaga ditimizwe akawambia, ⁵Waambie wandee wa sayani kauwa zumbe ywko eza kwenu mzizitizi naho kakwea npunda na mwana npunda mgosi npunda mteke. ⁶Nee wanafunzi wahauka na kugosoa kana yesu ekuwaagiavyo. ⁷Wakamweta npunda na mwana npundo na kuika nguo zao uwanga yao naye yesu akekaa hada uwanga. ⁸Wengi mwe wadugano wamyaya nguo zao siai na wantu watuhu wabonda matambi kulawa mwe miti na kumyamyaga baabani. ⁹Utifii wekumuongweao yesu na wada wekumtongeo wakamema wakmba "hosana kwa mwana ywa daudi ni mbalikiwa kwa zina da bwana hosana uanga kwembosa!" ¹⁰Yesu ekubuaho yeluwalemu mzi mgima uvituka na kugombeka "uyu n'ndai. ¹¹Utifii ukaamaisa uyu ni yesu kwistu nabii kulawa, nazaleti ya galilaya." ¹²Naho yesu akengia mwe hekalu da mungu akawaguusa chongoi wose wekuwao wakagua na kutaga mwe hekalu pia akabindua meza zao wahituwao hea na viti vya watagao ngiwa. ¹³Akawamba "igondwa nyumba yangu yenda yetangwe nyumbe ya maombi akini nywinywi muitenda kana npanga ya mabagaa. ¹⁴Nee matuntu na viemo wakamweza mwe hekalu naye akawahonya. ¹⁵Akini ukati wwakuu wa makuan na wgondwa wkonaho vihii ekugosoavyo na wekusikiaho waa wakotowa vuo mwe hekalu na kwamba hosana kwa mwana ywa daudi" wakatozwa ni maya. ¹⁶Wakamwamba, "kusikia kia kigombekwacho ni awa wantu? yesu akawamba, "ehe! akini nkawazati kusama, kulawa kwe miomo ya wana na wana wteke wonkao mna sifa kamii. ¹⁷Nee yesu awabanda na kuita chongoi ya mzi gatigati besania na kugona uko. ¹⁸Keokeo ekuwaho akauya mjini nee akaumwa n'saa. ¹⁹Akaona mti nkandankanda ya baabaa akaubasa akini nkeekupata kintu uwanga yakwe iya mani, akawamba kwesekuwa na matunda kwako kae vituhu na maa iyo uda muti ukanyaa. ²⁰Wahina wekuonaho wakaba vyenavihi mtini unyaa maa mwenga?" ²¹Yesu akaambaisa na kkwamba namyamba kana mkawa na imani na bila wengee nkamna mgosoe kia chekugosokacho kwa uo mtini du akini mwenda muwambe hata uo mwiima udoigwe ukasigwe bahalini na vyenda vigosoke. ²²Chochose mwendacho muombeze kwa kuvika uku mkaamini mwenda mhokoe." ²³Yesu ekubuaho hekaluni wakuu wa makuhani na wazee na wntu wakamwezea uati ekuwaho akahinya na kumuuzi ni kwa mamlaka yani wagosoa mbui izi na n'nda mwe kukwenka mamlaka aya?" ²⁴Yesu akatambaisa akawamba, nami vituhu nenda nimiuze swali dimwe kana mkanambai viavia nenda ninyambie ni kwa mamlka yani nagosoa mbui izi. ²⁵Ubatizo wa yohana ulawa kuhi mbinguni hambu kwa wanadamu? "wakauzana wenye kwa wenye wakamba, tikamba ulawa mbinguni ena atambe mbona nkamwekumwaamini. ²⁶Akini tikamba ulawa kwa wanadamu "tgoha maduga no kwakua wamuona yohana kona nabii." ²⁷Vituhu wakamtambaisa yesu wakamba nkatimanya akawambia vituhu wala mimi nkina ninyambie kwa mamlaka yai nagosoa mbui izi. ²⁸Akini mwaaafya mbwai? muntu yumwe mwenye wana waidi akaita kwa yumwe akamwamba "mwanangu hita ukagasoe ndima mwe munda wangu wa mizabibu. ²⁹Ivyeeo "mwana akatambaisa na kwamba "nkunaniite akini baadaye akahitua mawazo ykwe akaita. ³⁰Na mntu yuda akaita kwa ywa kaidi na kugombeka kintu kiahia mwana uyu akatambais akamba nenda niite bana akini nkeekuiko. ³¹Yuhi mwe awa waidi kagosoa ekukundavyo tatiakwe wakamba "mwana ywa bosi" yesu akawamba kwei namyamba wakubao ushuu na wakibebe wenda wengie mwe uzumbe wa muungu kabla yenu kwengia. ³²Kwa mana yohana keza kwenu kwa sia ambayo inyooka akini nkamwekumwaamini ni ukati wa kukuba ushuu na wakibebe wamwaamini na nywinywi mwekuonaho ido dikagosoka nkamwekusugusa ili baadaye mmuamini. ³³Tegeezani mfano mtuhu nee kuna muntu mwenye eneo kuu da alizi kahanda mizabibu akaiikia gwegwe akagosoa na kia cha kukamwiia divai akaze nga na ingo da waamizi na akakodi kwa akunduo zabibu ekubindaho akaita kwe si ntuhu. ³⁴Ukatiwa ubosi wekuwaho akawatuma wantu kwa waimu wa mizabibu kudoa zabibu zakwe. ³⁵Akini waimi wa zabibu wakwadoa andima wakwe wako watowa yumwe wakamkama mtuhu na wakamtowa na maiwe. ³⁶Vituhu mwenye munda akatuma wandima watuhu wangi kwemboka wad wa bosi akini waimi wa mizabibu wakawagosoa ivyoivyo. ³⁷Baada ya aho yuda bwana akamtuma mwanawe kwao akamba wnda wamuogohe mwanangu. ³⁸Akini waimi wamizabibu wekumuonaho yuda mbwanga wakambiana "uyu nee mlisi sooni ki mkome timiikiulisi." ³⁹Ivyo bsi wakamdoa wakamwasa chongoi ya munda wa kamkoma. ⁴⁰Je mwenye munda wa mizabibu akezakweza enda awagosoe mbwai waimi wa mizabibu?" ⁴¹Wakamwamba "endo awabanage wada wantu wabaya kwa sia ya ukatii akabinda aukodishe munda wa mizabibu kwa waimi watuuhu wa mizabibu wantu ambao wenda waihe kwa ajii ya mizabibu ndio ivee." ⁴²Yesu akawamba "nkamwekusoma mwe maandiko "iwe dekumawado ni wazengo ditenda iwe kuu da nkandai. idi dilawa kwa bwana dahooza mwe meso yetu?" ⁴³Ivyo namyamba uzumbe wa

muungu weda udoigwe kulawa kweni na kwenkwa taifa dijaido matunda yakwe. ⁴⁴Yoyose mwenda agwe mwe iwe ido enda abondwe ntiitniii akin yoyose mwenda agwiiwe ni iwe ido dende dimdsage."⁴⁵Wakuu wa makuhani na mafalisayo wekusikiaho mifano yakwe wakaona kana awatamwiia wawo. ⁴⁶Akini kia wekukundaho kunyoosha mikono uwanga yakwe waaogoha madugano kwakuwa wantu wamkaua kana nabii.

Chapter 22

¹Zumbe yesu kagombeka vituhu mwe mifano akamba. ²Ufaume wa binguni ufananao na ufaume yumwe mwekuandaa shelehe ya wia wa mwanae. ³Akawaagia wandima wakwe kuwakaibisha wkwatangwao kweza kwe shelehe ya wia, akini nkawakuieza. ⁴Mfaume nee aagia vituhu wandima watuhu akamba wambieni wose wekualikwao, kauani, nkiandaa nkanda. Fahali na ndama wekunonao wachichwa na mbui zose tayali, soni mwe shelehe ya wia. ⁵Akini wantu hao nkawakuzingatia kwa hakika zati mwetagno wakwe watuhu waita mweminda yao, na watuhu wauya mwe ndima zao za biashaa zao. ⁶Watuhu wawagubukia watumishi wa mfaume na kuwagwiza sonina kuwakoma. ⁷Akini mfaume akakimwa neee atuma jeshi, dakwe, akawakoma wada majangii na mzi wao kwa moto kuwoka motomzi wao wose. ⁸Akawamba watandicha wakwe wia utayali akini wekwatangwao nkawafaa. ⁹Kwa hyo itani kwe mikutano ya sia nkuu, wakaibishano wantu wangi kadi idahikanavyo weza mwe shelehe ya wia. ¹⁰Wandima nee waita mwe sia nkuu na kuwakaibisha wantu wose wekuwaonaowia ukamema wageni. ¹¹Akini mfaume akwengiaho kukaua wageni kaona munu yumwe mwesekuwa nguo ya wia! ¹²Mfaume nee amuza mbuyangu kufata viivihii kubua umu nyumbai bila nguo ya ia? namuntu huyu nkakuandaa dodose. ¹³Mfaume akawambia wandima wakwe mvugaiani muntu uyu mikono na miundi na mkamwasae chongoi mwe kiza ukovya wia? ambako kwenda kuwe na ndio na kusaguna meno. ¹⁴Kwakua wantu wangi wetangwa iya wateule waceche. ¹⁵Ne mafalisayo wekuhaukaho na kupanga mitigi ya kumgwia yesu mwe mbui zakwe mwenye. ¹⁶Nee wekuwatumaho wahnywa wao hamwe na mahelode nee wamwambia yesu "mwaimu, "tamanya kuwa wewe umuntu ya kwei na kwamba wahinya mbauyi ya mungu wa ukwei nkaukua maoni ya muntu na nkuonyesa ukundiso kwa wantu. ¹⁷Kwa hiyo tambie, waayani? je nsahihi kishelia kuiha kodi kwa kaisali au nkioiyo? ¹⁸Yesu nee kamanya uvaya wao na kwamba, "kwambwa manigeeza enyi wambee? ¹⁹Nionyesani hea itumikayo kuiha kodi, wakamwitea dinai. ²⁰Yesu akawauza "cheni na zina idi nvyandai. ²¹Wakamwambia ivya kaisali ndiho yesu akwamba "mwekeni kaisali vintu vyeivyo vyakwe na vya mungu mwenkeni muungu." ²²Wekusikiaho iyo nee wengewa kisha wamweeka na kuhauka zao. ²³Siku iy baazi ya masadukayo weza kwa yesu, wada waemao kuwa nkakuna ugubuo wa wafu wakamuza, ²⁴Wakamba mwaimu "musa ekugombekavyo ikawa muntu mwekufa bila mwesekuvyaa mwana umbude enda ampae uyo mvyee na kumwenka wana kwa ajii ya umbu dakwe. ²⁵Waaho ndugu saba, ywa bosi nee kamona a kisha akafa bila kuyvaa wana akambadia mvyee umbude. ²⁶Kisha umbude wa kaidi nae akagosa vivyo ivyo, kisha yuda wa nattu, ikawa ivyo hadi ka yuda ywa saba. ²⁷Badii ya kugosa ivyo wose yuda mvyee nae akafa. ²⁸Sasa mwe ugubuo yuda nvyee enda awe nvyee ya ndai? gatigat ya ndugu hao saba kwa ajii wose wamtega. ²⁹Akini yesu akawamba kwa mkosea kwa ajii nkammanya maandiko wala nguvu za muungu. ³⁰Kwakua mwa ugubuo, wanu nkhwategua wala kuteulwa badii yakwe wantu watenda inga malaika uko mbinguni. ³¹Akini kuhusu ugubuo wa wakufao nkamzai kusoma kia ambacho munu akukigombeka kwenu, ³²Mimi ni muungu wa bwaaimu muungu wa isaka, a muungu wa yakobo? muungu wa basi ni muungu a wakagumu." ³³Ukati kusanyiko wekusikaho idi wengewa mafundiso yakwe. ³⁴Akini mafalisayo wekusikiaho kua yesu akawanyamaisha masadukayo watengana wao wenyekwa hamwe. ³⁵Yumwe atenda mana sheia nee amuza sai kwa kumgeza. ³⁶Mwaimu ni amlu ini yekuayo nkuu kwemboka zose mwe shalia? ³⁷Yesu nee amwamba, "lazima umkunde bwana kwa moyo wako wose kwa loo yako yose. ³⁸Inu nee amlu nkuu na ya bosi. ³⁹Na yakaidi ifananayo na inu ni kumkunda jilani yako kana wekundavyo mwenye. ⁴⁰Shelia zose namanabii hutegemea amlu hizi mbii. ⁴¹Mafalisayo nkawazati bado kwekuba hamwe, yesu akawauza swali. ⁴²Akamba "je mwaaya mbwai kwaajii ya kwistu? yeye i mwana ndai? nao wakamba "nmwano daudi. ⁴³Yesu akamba, ninamna yaani daudi mwe loho amwetangae bwana akamba, ⁴⁴Bwana ne amwamba bwana wangu kaa mkoo wangu wa kudiiia mpaka nendaho niwaike wankando wangu waikwe asi ya miundi yako? ⁴⁵Kana daudi amwetanga kwistu "bwana," namna yani enda awe mwana wakwe?" ⁴⁶Nkakuna mwekudahae kumjibu bui vituhu na nkakuna mwekugeza vituhu kumuza maswali zaidi tangu siku iyo na kuendela.

Chapter 23

¹Baadaye katamwiya n utifii wa wantu na winywa wakwe akamba. ²Wagondi na mafalisayo wekaiya kti cha msa. ³Kwa iyo chocose wondacho wawambe kugosoa, wagosoa uku ugoi wao wasema mbui wesizokuzigosoa. ⁴Kweii ao wafunganya mizigo izito ambayo wa nkaenua na kuwatwika wantu nwe nawenga yao akini wao wenye nakwasongeza hata kwa chaa kaseua. ⁵Ugoi wao wose wagosoa ili wakalwe ni wantu. Kwa ajii woo wagubua masanduku yao na kuongeza ukuu wa mapindo ya nguo zao. ⁶Wao watamiwa nikwekao ntendeo za kifahi mwe shelehee na mwe vitu vya heshima mwe masinagogi, ⁷na kuuguswa kwa adabu maeneo ya sokoni, na kwetangwa "Mhinya" wantu. ⁸Ila nywinywi nkamkundwa kwetangwa "Wahinya, "Kwa ajii manaye Mhinya yumwe tu, nanywi wose ni ndugu. ⁹Mwesekumwetanga mntu yeyose aha duniani kuwa nee tate yenu ni yuda wa mbinguni. ¹⁰Naho msekweza kwetangwa 'Wahinya, 'Kwa kuwa mnaye Mhinya yumwe tuu, ni Kwistu. ¹¹Inga mwenda awe mkuu gatigati yenu ne mwenda awe mtandim wenu. ¹²Yeyote msekweza onda aseewe na yeyose mwe seeza onda enulwe. ¹³Akini mwenda mmanyenye nyie mwandikao na Mafalisayo, wambeya! Mwawa vugaiya wantu ufaumewa mbinguni. Nywinywi nkhamdoha kwengia naho nkhamkunda wengiao kugosoa ivyo. ¹⁴(Ni mbui yenu mwandikao na Mafalisayo wambeya! Kwa ajii mwawaza wekufiwao ni wagosi wao"), ¹⁵Ni mbui yenu mwandikao na Mafalisayo wambeya! Mwavuke ng'ambo ya bahali kubua, kumgosoa mntu yumwe akubai yada myahinyayo, na waaho inga nywinywi mwamgosoa maakaidi ya mntu wa kuzimu engi nywinywi mwe ivyo. ¹⁶Ni mbui yenu wagokezi mwesio na meso,, nywinywi mwambao,, yeyose eisaye mwe hekalu nkiye kintu. Iya eisaye mwe zahabu ya hekalu, kuvugaiya na kweigita kwakwe. ¹⁷Nyie mwesio nameso wabahau, kihi ni kikuu kuliko kintu, Zahabu na hekalu ambado diikwa wakfu zahabu kwa Muungu? ¹⁸Na yeyose eisayokwa mazabahu, kihi i kikuu kuliko kintu, zahabu na hekalu ambado diika wakfu zahabu kwa muungu. ¹⁹Nyie wantu mwesio na meso, kihi ni kikuu kituhu, sadaka au hemviko haikwaho wakfu kwa sadaka zivigwazo mwa muungu? ²⁰Ivyo, yeye eisaye mwe mviko eisa mwe iyo na kwa vintu vyose vye uwanga yakwe. ²¹Naye eisaye mwe hekalu eisa kwa ido na kwa yeyose ekaye ndani yakwe. ²²Na yeyose eisaye mwe mbingu eisa mwe kiti cha enzi cha muungu na kwa yeyose mwekaa uwanga yakwe. ²³Ni mbui yenu mwandikao na mafalisayo wabeya! kwa ajii mwaiha zaka mwe zibali mnaa naa na mbwache, akini mwabada mbui nkuu za shaiya haki mbazi, na imani akinia aya mwakundwa myagosoe, na nkiyo kubada matuhu bila kuyagosoa. ²⁴Nyie viongozi mwesio na meso mchujao mdudu mdodo akini mwameza ngamia! ²⁵Ni mbui yenu, mwandikao na mafalisayo, wambeya! kwa ajii mwasunta chongoi vikombe na shani akin ndani mmema zuuma na kwesekuwa na kiasi. ²⁶Nyie mafalisayo wesio na meso, suntani ndani ya kikombe na ndani ya sahani ili upan wa chongoi no uwe matuna. ²⁷Ni mbui yenu waandikao na mafalisayo, wambeya kwa ajii mwafanana na makabui yekugewayo chokaa kwa ndani yaema mavuha ya watakufa na kiya kntu kichafu. ²⁸Ivyo ivyo nywinywi kwa hongoi mwaomekana mna haki mwe wantu, akin kwa ndani mmema ubeya na zuuma. ²⁹Ni mbui yenu waandikao a mafalisayo, wameay kwa ajii mwazenga makabui ya manabii nakuyahamba akabui ya wenye haki. ³⁰Nyie mwamba, inga nee tekaa sinkuzoatate zet ne nkhatokua kuwa tiishiki hamwe kwetia nome za manabii. ³¹Ivyo mwasema kwamba nyinyi nii wana wao wekuwakomao manabii. ³²Iya nywinywi mwkmiisha kumemeza sehemu inayo stahili zambi za tati yetu. ³³Nyie nyoka, wana wa vipilibao ni namna yani mwenda mhepe hukumu ya kuzimu? ³⁴Kwa iyo, kauwa natuma kwenu manabii, wantu we viugo, na waandikao wauhu mwenda muwakome na kuwasuubu na watuhu mwenda muwavye mwe masinagogi yenu na kuwaguusa kuwa mzii umwe mpaka mtuhu. ³⁵Chondacho kiawiye kwenu honda haee npme zose za wenao haki zekwetikazo mwe inu sii kuawa mpome ya habiu mwenye haki mpaka mpome ya zakiya mwananga wa baaka, mwe kumkomae gatigati hata kafiiya he mviko. ³⁶Kweii awama, mbui inu yose ya wapata kivyazi iki. ³⁷Yelusalemi, yelusalemi, we ukome manabii na kuwa towa maiwe waa wekutumwao kwako! maa nyingi kusanya wanao wose hamwe inga ngukuku akusanyavyo vifaanga vyake asi ya mawawa yakwe akii nkamoku bai! ³⁸Kauwa nyumba yako ibaki ukiwa. ³⁹Nami na kwamba, kuvoka ivi sasa na kuita mbele nkama mruone. mpaka mondaho mgombeke yee mewza kwa zinada zumbi."

Chapter 24

¹Yesu akaawa mwe hekaluni na akahauka wahinywa wakwe wakambasa na kumwonyesha maengo ya hekalu. ²Akini akawatambaisa na kuwamba "je nkamziona mbui izi zose? kwei nkakuna iwe ndidodisague uanga ya tuu bila kuboolwa."³Na ekwekaaho mwe muima wa mzaituni wahinywa wakwe wakatongea kwa sii na kugombeka, tihinyem mbui izi zonda zilawie mweini? na kintu chani chendakiwe utangio wa kweza kwako na kiamuo cha ulimwengu?" ⁴Yesu akawatambaisa na kuwatamba, "mwekae meso asekwezo mntu akaihotoa. ⁵Kwa ajii wangi wenda weze kwa zina dangu wambe mie nee kristo, na wendawawahotoe wangi. ⁶Mwenda msikie nkondo na mbui ya nkondo kauwani sekweza matenda wengee, kwa ajii mbui izi yabidi ziawie akini kia kiheo nndakiwe nkakizati. ⁷Kwa kuwa taifa ndadenuke zidi ya taifa tuu na ufaumu zidi ya ufaume, kwenda kuwe na gumbo na visingis vya alizi mwe hantu mbaimbai. ⁸Akini mbui izi zose ni kivoko cha usungu a kwafungwa. ⁹Aho mwenda mlavywe kwa ajii ya suuba na kukomwa mwonda mnukuwe mmataifa yose kwa sibabu ya zina dangu. ¹⁰Aho wangu wenda wekungwae na kusalitiana kuchukianu wenyewe kwa wenye. ¹¹Manabii wangi wa utiizi wenda walawie kwa kuwahufya wangi. ¹²Kwa sibabu ubanasi wenda ugenyee ukundano wa wangi wenda uhoe. ¹³Akini mwendie azizimize mpaka kihee enda aoholwe. ¹⁴Inu injii ya ufaume indaibiikiwe mwe ulimwengu mgima kama ushuhuda kwa mataifa yose aho nee kia kiheo ndiho kibue. ¹⁵Aho nee ndiho muone mbifya za ubanasi yekugombekwayo nnabii danieli digeeka hantu hatakatifu (msoma na amanye), ¹⁶Na wauko yuda waguukie kwe miima, ¹⁷Na uyo mweuko uanga ya ppaa da nyumba wesekudaha kuseeasi kudea kintu chochose kulawa mwe yumba yakwe, ¹⁸Na mweuko tanga asekuuya kudoa nguo yakwe. ¹⁹Akini mmmbui zao ambao wana mwana na wada ambao wonkesao mwe siku iyo! ²⁰Ombezani kwamba kuguuka kwenu kusekuwa ukati wa npeho walo siku ya sabato. ²¹Kwa ajii kunakwe na ziki nkuu ambay nkaizati kuoneka tangu kuumbwa kwa ulimwengu kiamuo isasa na wala nkainaiwenaho vituhu. ²²Kama misi iyo nee nkazekuheea hehi, nee nkakuna mwe mwekunona akini kwa sibabu ya wekusagulwao miis iyo iheea hehii. ²³Ikabindaho ati yoyose, akamyomba "kauwani kristo yuu hau au kristo yuu kuda msekumini mbui izo. ²⁴Kwa ajii makristo wa utiizi na manabii wa utiizi wodaweze na kuonyesa utangio mkuu na vihii kwa kusudu da kawahotoa kama ikadahikana haa na wekusaulwao. ²⁵Kauwani nkiwatazalisha kabla ya mbui izo kulawia. ²⁶Kwa iyo ati wonda wamyambe, "kristo yuuko jangwani." msekuhita uko jangwani kauwani yuuuko nyumbai mseku kuamini mbui iza. ²⁷Kama via umbauwa imwikavyo kuawa mashalia na kumwika mpaka mangalibi nee indavyoizwe kweza kwa wmana a adamu. ²⁸Hohose henaho kibudu, ukoneetai wakonganako. ²⁹Akini mala baada ya ziki ya misi ida, zua dendadegewe kiza mwengee nkauna uavye ungazi wakwe ntonda zonda zigwe kulawa uanga, na nguvu za mbiguni zenda zisingisike. ³⁰Nee utangio wa ana wa adamu wendauonekana uanga na makabila ya dunia waomboleze, wendawaumuone mwana wa adamu akeza mwe mazunde ya uanga kwa nguvu na utukufu mkuu. ³¹Enda awatume malaika wakwe kwa sauti nku ya gunda nao wendawwakonge jamwe wekusagulwaa kulaa ntende nne za dunia kulawa uheeo umwe wa mbingu mpaka kihehi. ³²Mwehinyo sosmo kwalwana na mtu wa mtini mala tambi disukahona na kulavya mani mwamanyanya kwamba kiangazi kihehi. ³³Ivyo naho wendaho muone mbui izo zose. wakundwa mmanya kwamba yuu hehi, na miango. ³⁴Kwei namyamba, uvyazi unu nkauna wemboke kuamua mbui zose izi zendaako kuwa zilaziia. ³⁵Mbingu na sii zonda zomboke, akini mbui zangu nkazinazombeka kamwe. ³⁶Akini kuhusu misi ida na ukati nkakuna mntu muimanyanya hata malaika wa mbiguni wala mwana bali tate ikedu. ³⁷Kama via yekuavyo mwe misi ya nuu neevyoye yendivyoiwe kweza kwa mwana wa adamu. ³⁸Kwa kuwa mwe msi iyo kabla ghalika wantu wawe wakada na kunywa waketagua na kutegulwahadi misi ida ambao vuhu kengia mwe safina, ³⁹Na nkawekumanyanya kintu chochose mpaka ghalika yekwezaho ikawabuuuta wose neivyo yendavyoiwe kweza kwa mwana adamu. ⁴⁰Aho wantu waidi wenda wwe tanga, yumwe adoigwa na yumwe abadua nyuma. ⁴¹Wavyee waidi wenda wawe wakabunduga hamwe adoigwa yumwe na yumwe asigaa. ⁴²Miya muwe meso kwa sibabu nkammanya ni misi ihi ambayo endaeze zumbi yenu. ⁴³Akini mmanye kwamba, ati zumbi mwenye yumba neua akamanyanya ni kat uhi ambaa mbavi endaezem neakacheeza na nkekua aekae nyumba yakwe ifuntiwe. ⁴⁴Mia naho mwakundwa kwekaa tayali kwa kuwa mwana wa adamu endaezee mwe ukati mwesaokumanyanya. ⁴⁵Ivo ni ndai mtumwa mwaminifu, mtumwe mwenye akii ambae zumbi kamwenia madalaka mwe wada wenyumbai mwakwe apate kuweka nkande kwa ukati ukundwao? ⁴⁶Kaozoa mndimo uyo ambae zumbi endaambwiie akasoa ivy ukati ezaho. ⁴⁷Kwa namyamba kwamba bwana enda amwiike uanga ya kia kintu chakwe. ⁴⁸Akini kama mndima mbanasi akagombeka mwe moyo wakwe, zumbi acheewa, ⁴⁹Na kuvoka kiwatoa wandimi wakwe na akada na kusolwa npomba, ⁵⁰Zumbi wa mtumwa uyo endaeze mwe musu ambao nkeutaajia, na mwe ukati ambao nikekuumanyanya. ⁵¹Zumbi yakwe endaamdumwe ntu mbii na kuwiika mwe nafasi mwenga kuigana na wanafiki ambako kunakuwe na ndio na kukuuta meno.

Chapter 25

¹Ne mdiho ufalume wa mbinguni ufananishwe na gonawali kumi wekudoa taa zao na kwenda kumhoke bwana harusi. ²Washano iongoni mwao, wawa wabahau na washano watenda wanyanyi. ³Wanawali wabahau wadoa taa zao mkawekudoa mavuta ya akiba. ⁴Bali wada wanyanyi wadoa taa zao na vyombo vya mavuta ya akiba. ⁵Sasa wakai bwana arusi kacheewa kweza wose wakagona. ⁶Akini nakio ya saa nane kukatenda kuna vuza, kayatiwana harusi, lawani chongoi mumhokee. ⁷Ne aho wanawali wekwe mukaho na kuwasha taa zao. ⁸Wada wabahau wakawambia wada wanyanyi, mtipatie mavuta kidogo maana taa zetu zafa. ⁹Akini wada wanyanyi wakawajibu na kuwambia, kwa kuwa ukaya yattoshe sisi na nywinywi, badala yakwe hitami kwa watagao mgue kiasi kwa ajii yenu. ¹⁰Wakati weda kugua, bwana harusi akabua, na wose wose ambao a tayari wakungia hayekwe harusi na miango ukavugalwa. ¹¹Baadaye wada wawawali watuhu pia wakabua wa kusema, bwana bwana tivugurieni. ¹²Akini akawajibu na kusema, kwei nawambia mimi mkiwamanya. ¹³Kwa iyo kanani kuwa nkammanya siku au saa. ¹⁴Kwa kuwa nisawa na muntu mkunda kutaba kwe si mtuhu. kutenga watumwa wakwe na kuwa kabadhi utajii wakwe. ¹⁵Yumwe akenkigwa talanta shano, mtuhu akaenkingwa mbii, na yuda mtuhu akamwenka talanta mwenga. ¹⁶Kia muntu kankingwa kulingana wa uwezo wakwe, haye akaita utambo zakwe. Mapema yuda mwekwenkingwa takuta shano, kenda kuziika na kuzivyaisa shano ntuhu. ¹⁷Viavia yuda mwekwenkingwa mbii, naye akavyaisa mbii mtuhu. ¹⁸Akini yude mwekwenkingwa mwenga kenda kuifika na kuifisa hea ya bwana mkubwa. ¹⁹Na baada ya muda mrefu yuda mtaaji akagtoka na kuonda ahesabu yao. ²⁰Yuda mwekwenkingwa shano akeza akamwamba kua kunenka shano nkeita na shamo zaidi Mtaajii yakwe akamwambia, hongera mtumwa mtana na mwaminifu. ²¹umwaminifu kwa vintu vidodo. nndanikweuke madaraka ya vintu vingi engia we fueaha hamwe na mtaajii yako. ²²Mtumwa mwekwenkingwa talanta mbii naye akawia na akasema mtaajii kunenka talanta mbii, kua nkipata faida zaidi yatalana mbii ntuhu. ²³Mtaajii yakwe akamwambia hongera mtumwa mtana na mwaminifu umwaminifu kwa vintu vidodo. nndanikwenke madaraka ya vintu vingi egia mwe furaha hamwe na mtoaji yako. ²⁴Badaye mtuma mwekuhokea talanta mwenga akeza na akmba ivi mtaajii na manya we umuntu mkai wabonda hada wesaho kuhanda na kwa kukia tu wabonda. ²⁵Mie mkiogoha kwa iyo nikaifukia talanta yako, kua nnayo aha. ²⁶Akini mtaajii akanjibu na kumwamba, wewe mtumwa muovu na mzembe, kumanya kwamba mie mapata hada ne wesahokuhanda na vabonda hada ambaho mkitakusikia. ²⁷Kwa iyo kuondigwa hea yangu uwenke wantu wa benki na wakati wa kugotoka nihokee ida yangu na faida. ²⁸Kwa iyo, mhokeni yo tkanta, na mmwenke yuda mtuma mwenye talanta kumi. ²⁹Kia mmntu mwenyemacho andaangezewe zaidi hata kama ni kua kuzishiwa sana akini yeyeso mwesema, hata kia enacho andaaahokwe. ³⁰Mbondeni kwe kiza ukochongoi, uyu mtuniwa muose kufaa ambako kuwa gmiizi. ³¹Wwakati mwana wa adamu ndiho ezekwe utukufu wakwe, hamwe na malaika, ne ndiho ekae ha kiti chakwe cha utukufu. ³²Mbele yokwe mataifa yose nndayakusanyike naye andaaawatenganishe wantu kama via muisi atenganishavyo ngoto na mbuzi. ³³Ngoto nda wawe kuume, bali mbuzi ndawawe mkono wa kumoso. ³⁴Kisha mfalme aandawambie wada wa mkono wa kuume, sooni nyie mwe kubanikiwao ntate, uritho ufalme we kuandaliwao kwa ajii yenu tangu kuikwa msingi wa ulimwengu. ³⁵Kwa kuwa na nua saa mukanenika nkande mkiwa mgeni mkanikaibisha. ³⁶Nkiwa mwazi mkaniviika vyuo nkiwa mtuhu mkanituza, kiwa kifungoni pia nkanivuia. ³⁷Ne ndio wenye haki wakanjibu na kumwambia, bwana mwe ini tikuona una saa, na kukuisa au una nkiu tikakwenku mazi? ³⁸Na ni ini wekuaho mgeni na fikakukaibisha? au umwazi tikakuvisa nguo? ³⁹Na mwe ini umtamu tikakuhumiza au ukifungoni tkakuvuia. ⁴⁰Na mfalme akawajibu akambia, kwei wawambia, mwekugosocho aha kwa yumwe kati y ndugu zangu wadodo nnigosoea mimi. ⁴¹Ni ndiho akawambia awa wa mkono wa kumoso haukeni kwangu mwe kulaani wao, hitani kwa mit wa milele we kuandaliwa kwa ajii ya shetani na malaika zakwe. ⁴²Sababu ne na saa nkamwekunenka ukande na una nkiu kamwekunanka mazi. ⁴³We ni mageni uamwekumikaibisha, ne ni uwazi, ukamwekunivika ngu, ne ni mutamu a wakuaho kifungoni akini ukamwekuitunza. ⁴⁴Ne ndiho nao pia wakanijibu na kusema, bwana mwe ini tikuona una saa, au una nkiu au mgeni au umwazi au umtamu au umfungwa na nkatekukuhudumia? ⁴⁵Kisha akawajibu na kuwambia, kwei kia ambacho nkamwe kuwagosea awa wadodo ukamwekunogosea mimi. ⁴⁶Awa wandawaite kwe adhabu ya milele isipokuwa wenye haki nndawaite kwa ugima wa milele."

Chapter 26

¹Wakati yesu ekubindiizaho kutakuia maneno yose ayo, akawabwa wanfunizi wakwe, ²"Mwamanyanya kundakuwe na sikuukuu ya zasaka kwana ya adamu andaavigwe ui asulubiwe. ³Baadaye wakuu wa makuhanina wazee wa wantu wakadugana hamwe he makao ya kuhani mkuu, mwekuwa akufangwa kayafa. ⁴Kwa hamwe wakapangwayebo za kumgwia yesu kwa siii na kumkoma. ⁵Kwa kuwa wamba, "isekuwa mwe wakati wa sikunkuu isekweza kueta vuungu nuwe wantu. ⁶Wakati yesu ekuaho Bethania mwe nyumba yasimon mkoma, ⁷Ekuaho ke nyoosha he meza, nyee yumbe akeza kwakwe uku kemua mkebe wa alabasta wekuaona mavut ya samani mkuu, akamwetiia mwe mutwi wakwe. ⁸Akini wanafunzi wakwe wekuonaho mbui inu, wakiwa na wakwamba vyaitwa nini hesaa yose nu? . ⁹Aya yadaha kutagwa kwa kiasi kihuu na wakenkigwa maskini. ¹⁰Akini yesu uku amanya idi, akawamba, kwamimwamsumbua uyu mvyeeengwa? kwa sibabu kagososa vyedi kwangu. ¹¹Maskini mnao siku zose, akini mimi mkaamnamui hamwe daima. ¹²Kwa sibabu ekumetiiaho mavuta ayamwe mwii wangu, kagoso ivi kwa ajiii ya mazikoyangu. ¹³Niwambie kwei, hohose hada injili ndiho ihubiliwe nuwe ulimwengu mgima, mbui inu ekugosoayo uyu mvyee, pia ludaisemwe kwa ajii ya kumkumbuka. ¹⁴Ne aho yumwe kati ya wada kumi na mbii, medangwa yuda iskariote akaita kwa wakuu wa makuhanii. ¹⁵Na kuwamba, "mwanenkani nimsaliti uyu?" wakamhimia vioande seasimi vya hea. ¹⁶Vokua muda uda akawa aondeza sibabu yakumsaliti. ¹⁷Hada niwe siku ya bosi ya mukatu yesayo na hamila, wanafunzi wakwamwezea na kumwamba, "ni hali ukundakatikuandalie ude mkande ya pasaka?" ¹⁸Akawamba, "hitani kwe mzi kwa mmtufulani na mumwambe, mwaimu amba, "muda wangu uheli, mimi na wanafunzi wangu pasaka imwenyumba yako." ¹⁹Wanafunzi wakagososa kama kama via wekuagiziwavyo niya pasaka. ²⁰Mwe guoi, kekaa hamwe na wada wanafunzi kumi na mbii uli wade mkande. ²¹Uku wada nkande akawamba, "kwei mawambia yumwe kati ya mnywinywi andaaanisaliti." ²²Wakaona mbazi sana, na kia yamwe akamuuzi, "je hakika mkie mimi bwana?" ²³Akawajibu, "yuda ndiye aginte mkono wakwe hamwe na minui niwe idi bukui ne ndiyeanisaliti. ²⁴Mwana wa Adamu andaahauke, sa nia ekuandikiwavyo. akini ole wakwe mntu ndiye amsaliti mwanan wa Adamu ne iwa vyedi kawamuntu myo ne nkekuvyaigwa." ²⁵Yuda, ambaye ne msaliti, akasema, je ni mimi Rabi?" yesu akamwamba, "vyedi kusema mwnye mbui inu. ²⁶Wekuaho wakada ukande, yesu akaudoa mukate, akaubaiki na kuumega akawemka wanafunzi wakwe uku asema, "Doani, mde. unu ne mwii wangu." ²⁷Akadoa kikombe na kushukuu, akawemka na kuwambia, "nywaani wose mwe iki. ²⁸Kwakuwa inu ni muphone ya kiaga changu, yetikayo kwa ajili ya wengi kwa misamaha wa zambi. ²⁹Akini nanywa mbieni, nkiwa inyw nituhu maunda ya mzabibu umu, hadi siku ida ndiho ninywe mhya hamwe nanywi mwe ufaume wa tate." ³⁰Wekubindaho kuimba wimbo, wakakwa kuita kwe muima wa mizeituni. ³¹Kisha yeu akawambia, kio uki winywi nyose mndaamwekumgwae kwa ajii yangu, na kwa kuwa viandikwa, andaatoigwe mmuisi na ngoto ndawatawanyike. ³²Akini baada ya kufufuja kwangu, manignoee kuita galilaya. ³³Akini petuo akamwamba, "hata kama wose mndawakuemee kwa ndivyo vikupate, mimi nkikuemea. ³⁴Yesu akamjibu kwei nakwamba, "kio uki kabla ya zogoo kukema, undaunikane maa mtatu." ³⁵Petuo akamwamba, hata na wewe, "mkidaha kukuemea. na wanafunzi wose wtuhu wqkqmbq ivyoiyvo. ³⁶Baadaye yesu akaita kwetawawako gethsemene na akwamba, wanafunzi wakwe ekaani aha wakati naita uku nenda kusali." ³⁷Akandoa Petuo na wada wana wqidi wa zebedayo na akavoka kuhuzunika na kusunoneka. ³⁸Kisha akamwamba, Roho yangu ina huzuni nkuu sana, hata kiasi cha kufa ekani aha na tikeshe wose na mimi. ³⁹Akaita mbele kidogo akagwa kifudifudi, uku asali akambwa, "tate, kama vyadahika kikombe uki kama nikundavyo mimi, bali ukundavyo wewe." ⁴⁰Akagotoka kwa wanafunzi, kawabua wagona akamwamba Petuo, "kwani ukwamwekudaha hata kukesha na mimi hata kwa saa dimwe jaman?. ⁴¹Keshani na kuomba kusudu nisekugeezwaa mwe wajaibu. koho lazi akini mwi nzaifu." ⁴²Akaita kaidi uku aombba amba, tate ti mbui inu nkaikwepeka, na ni lazima miyembokee, mapenzi yako nayatimizwe. ⁴³Akagotoka vituhu na kuwauia wagona usisiza, kwa kuwa meso yao yawa mazito. ⁴⁴Kisha akaabada vituhu, uhu aomba maneno yaada yadakwamaaya mau. ⁴⁵Baadaye yesu akawambia, bada ruke mgonee na kuhumuiza? kauani, saa ubua, na mwana wa Adamu asalitiwa mwe miono ya wenye zambi. ⁴⁶Emukami, tihauke. kauna, yuda mnisaliti yu heli." ⁴⁷Wakatu bado akekutamua, yuda yumwe kat yo wada kumi na mbii akabua , bunga kuu keza nado uku daawia kwa wakuu wa mqkuhni nq wazee wa wantu. wezna mapaange na mwanungu. ⁴⁸Vyedi yuda mwe kukusudia kumsaliti yesu me kawenka utangio, uda ndiye mimbusus ne uyo. mgwieji. ⁴⁹Saa iyo kaawia kwa kwa yesu na kuwamba, salamu mwaimu, na akambusu. ⁵⁰Yesu akamwamba mbuyanga gosoa dia dekukuotaho ne aho wekwezaho na kumnyooshea mikono yesu, na kuningwia. ⁵¹Kaua mutu yumwe mwekuwa na yesu, akanyoosha mukono wakwe, na kusoosha uhambu wakwe na kumsenga mtumishi wa kuhani nukuu, na kumsenga guwi dakwe. ⁵²Ne aho ekumwambaho vuza uhamba wako hada wekuulavyaho, kwa kuwa wada wose watunuihao uhamba wandawa anganuiizwe kwa uhamba. ⁵³Mwafikii kuwa mkidahah kumwetanga tate, naye

akanitumia majeshi kumi na maidi nja malika? ⁵⁴Akini basi kwa viivihi yada manishi na ytimia, ivi yada me vyekuondwavyo viawie?"⁵⁵Wakati uo yesu akadambia dia banga," je mweza na mapaange na mwarungu kwani mwenda kugiwa mnyang'anyi? kia siku ni hekaluni ku namafundisho, na mkamwekunioza! ⁵⁶Akini yose aya yagosoke ili maandiko ya manabii yatimie: ne aho wanafunzi wekumbadaho na kuguuka.⁵⁷Wada wekumgwiiio yesu wakamwegaa kwa kayafa, kuhani mkuu, hantu ambaho wagondi ha wazee ne wakusanyika hamwe. ⁵⁸Akini petuo ne akenyebanyeba kwa hae mpaka mwe uumbi wa kuhani mkuu ake ugia na kwekaa hamwe na walinzi ili aanye kiendeleacho.⁵⁹Basi wakuu wa makuhani na dia baaza dose ne wakaondeza ushaidi hata kama ni wa umbea dhidi ya yesu, ni wa umbea kumkoma, ⁶⁰Japo weaviza mashaidi wengi, akini mkawekuizata sibaba yoyose. akini umo baadaye wakeaviza mashaidi waidi. ⁶¹Na kwamba mutu uyu ne kasema," nadaha kuditua hekalu da muugu na kudizenga kwa siku ntatu."⁶²Kuhani mkuuu akagokana kumuuza, nkudaha kujibu? awa wakushuhudia mbwai juuu yako wewe?" ⁶³Kuhani yesu akanyamaa du kuhani mkuu akamwamba, kama muungu aishivyo mafaigwa utambie kama wewe ni kristo, mwana ya muungu. ⁶⁴Yesu akamjibu wewe mwenye waisema mbui iyo akini nakwamba vokea ivi sasa na kuendelea undaamuone mwana wa Adamu kekaa mkono wa kudiia wenye nguvu, na uku eza mwe mazunde ya mbiguni.⁶⁵Ne aho kuhani mkuuu ekuhaabua aho avazi yakwe na kwamba, " mwaona kufuu yakwe! taonda ushaidi wa mbwai? kauani, tayari wenye muisikia kufuu yakwe. ⁶⁶Je mwaafyani? wakajibu na kusema, "vyedi vyakwe akomwe."⁶⁷Kisha wakamswiia mate na kumtoa mguuuni, n kumzambua makofi kwa mikono yao. ⁶⁸Na kumwamba, haya titabiiie, wewe kwisto, mwekukuzabua h'ndai?"⁶⁹Wakati uo petuo ne yu chongoi ya uda ukumbi na mtumishi ya kivyee ne andosa na kumwamba, we pia ne uhamwe na yesu wa Galilaya. ⁷⁰Akini akaviemea katakata mbele yao wose, uku amba mie usemavyo nkivimanya kabisa."⁷¹Ekuitaho chongoi ya dia lango, mtumishi ya kivyee akamuona wa kuwambia wada wekuaoho, mutu vyu pia ne yu hamwe na yesu wa nazareti." ⁷²Akaemea mahodu kwa kiapo, mimi muntu uyo mkimmanya."⁷³Baada ya kitambo kidogo baadaye, wada wekuaoho wagooka hehi nae, wakamsogee na kusema na petuo, kwa hakika wewe pia uhamwe nae, kwa sibabu hata iyo sema yako yaonyesha. ⁷⁴Ne aho ekualaanisho na kweapiza; mimi muntu vyu mimmanya, na mara zogoo dikakema. ⁷⁵Petuo akakumbuka maneno ekwambigwayo ni yesu, kabla ya zogoo kukema undaniemee maaa mtatu."

Chapter 27

¹Mda wa keo wekubuahho, wakuu wose wa makuhani na wagosi wagima wada yebo zidi ya zumbé yesu wapate kumkoma. ²wamtafah awamwoza nee wambuzá kwa liwale pilato. ³Akabinda yuda ambaye nee kwamwehuguta, kaona kua zumbé yesu kaahwa kae, kagaya na vipande saasini vya hea kwa mkuu ya makuhani na wagosi wagima. ⁴Na akaagombeka, nkigosoá zambi kwa kuyeuguta npome yesayo na masa. "mia wakamba, "yatihusu mbwai swie? yakauwe mwenye ayo." ⁵Akabinda akavitambika si via vipande vya hea mwe hekalu akahauka akenda kwetungika mwenye. ⁶Mkuu ya makuhani nee avidoa via vipande vya hea nee amba: nkio vyedi kuuka hea inu mwe hazina, kwa sibabu ya galama ya npome." ⁷Waafya kwa hamwe na hea ikatumika kuguiamnda wa mfinyanzi wa uzisi wa wageni. ⁸Kwa sibabu inu mnda wo nee uketangwa, "mnda wa npome" mpaka ivieo. ⁹Akabinda ida bui yekuwayo itamwiiwa n'nabii yelemia itimia; kua, walavya vipande saasini vya hea, galama yekupanywayo n'wantu wa izilaeli kwa ajii yakwe. ¹⁰Na watumua mwe mnda wa mfunyanzi inga bwana ekuwavyo kaniangiiza. ¹¹Sasa zumbé yesu akagook mele ya liwali, "na liwali akamuza je wewe u mfaume ya wayahudi?" zumbé yesu akamwamba, "wewagombeka ivyo." ¹²Mia ukati ekuhwaho masa niwakuuu ya makuhani na wagosi wagima nkekuandua chochose. ¹³Akabinda pilato akamwamba, kizati ksikia masa yose zidi yako?" ¹⁴Mia nkekumuandua hata mbui mwenga, ivyo liwali nee aengemaa. ¹⁵Sasa mwe sikunkuu iwa n'dastuli ya kiwali kumchopoa mtahwa yumwe wekusagulwa ni utifii. ¹⁶Ukati wa nee wana mtahwa mwe kwenu zina dakwe ni balaba. ¹⁷Iyo ukati wekwekongoaho hamwe, pilato akawauza, n'ndai mwafaigwa timchopoe kwa ajii yenu? "balaba au zumbé yesu mwetangwa kwistu?" ¹⁸Kwa sibabu kamanya kua wabinda kae kumgwia kwa sibabu ya mbifya. ¹⁹Ukati ekuaho akekaa mwe kiti chakwe ha kuaha masa, mkaziwe kamwegaia mbui akamwamba, "wesekugasoá mbui yoyose kwa muntu uyo mwes masa kwani nkisubishwa mno hata ivyoo mwe sozi kwa ajii yakwe." ²⁰Ndiho wakuu wa makuhani na wagosi wagima nee wawagea nchonje bunga wamwombeze balaba na zumbé yesu akomwe. ²¹Liwali akaauza, "ni yuhi mwe waidi awa mwafaigiwa mie nimuekee kwenu? "wakagombeka balaba." ²²Pilato akamwamba, "nimtende mbwai zumbé yesu mwetangwa kwistu?" wose wakamba, msumbishe. ²³Naye akagombeka, "kwa mbai, ni kosa dani ekugosoado?" mia wasongwa n'kukema kwa sauti ya uanga muno msuubishe. ²⁴Ivyo ukati pilato ekuonaho nkadaha kugosoá dodose, mia badii yakw ngavungavu nee zivoka kae, kuavya mazi akehaka mwe mikono yakwe mbele ya utiifii, na kugombeka, mie akina masa uanga ya npome ya muntu uyu mese masa yakauwenu. ²⁵Wantu wose wakagombeka npome yakwe uwe uanga yetu nna wana wetu." ²⁶Akaawa aho aahumtohoa balaa kwao, mia kamtoa myeledi zumbé yesu nee awakabizii kwao kwenda kusuubiwa. ²⁷Akabinda asikai ya liwai wakumdoa uzumbé yesu mpaka plutolio na bunga kuu da maasikai wose akekonga. ²⁸Wakamhambua nguo zakwe wakamhamba akazu yekuungwiikayo. ²⁹Wekubindaho wakamgogosea taji ya miwa na kuiika uanga ya mutwi wakwe, na wakamwiikia muanzi me mkono wakwe wa kuume wakika mavindi mbele yakwe na kumbehua wakagombeka, "saamu mmfaume ya wayahudi?" ³⁰Na wamsua mate, wakaavya mianzi wakumtoa mwe mutwi. ³¹Ukati wekuaho wakambekua, wamhambua ida nkazu na kumhamba nguo zakwe, nna kumwegaa kwenda kumswubisha. ³²Wekuawaho chongoi wamwena muntu kuawa kulene zina dakwe simeoni, ambaye wamkungumiza kuita nao ili npate kuwenua msaaba wakwe. ³³Wekubuahohandu hetangwaho gologola, maona yakwe npaamo za hea za mutwi. ³⁴Wamwenka siku yekuha na nyonyo anywemia ekugeezaho nkeekudaha kwinywa. ³⁵Ukati wekuwaho wakamsuubisha, wapanya ngu zakwe kwa kuzitoza kula. ³⁷Na wekaa na kumkaua. ³⁶Uanga ya mutwi wakwe waik msa zidi yakwe yasomeka ivi; uyu n; zumbé yesu mfaume ya wayahudi. ³⁸Wabgaa waidi wasuubishwa hamwe na yeye je yumwe tendeo ya kuuume kwakwe na mtuhu kumaso. ³⁹Wada wekuaho wakemboka wambea wakasingisa mwiti yao. ⁴⁰Ne kugombeka, we mwekuaye waonda kudibananga hekalu na kudizenga kwa misi mitatu ehonye mwenye! ati u mwane ya muungu, seeena sii uawe he msaaba!" ⁴¹Mwe hai idaida wakuu a makuhani nee wakambea hamwe na wagonda na wagosi waimanakugombeka, ⁴²"Kahonya watuhhu mia nkadahe kwahonyina mwenye. ye ni mfume ya wayahudi na aseesi kuaa kwa msaaba nee ndiho timwamini. ⁴³Kamtumainia muungu eka muungi amhonye sas ati akunda kwa sibabu kwamba, mie ni mwana ya muungu." ⁴⁴Na wada mabayaa wekuao wasubishwa hamwe na yeye pia wagombeka bmui za kumbehua. ⁴⁵Ivyo kuawa saa sita nee kuna kiza me sii yose mpaka saa kenda. ⁴⁶Yekubuahho saa kenda, zumbé yesu nee eie kwa sauti nkuu eloi, eloi, lama sabakitan?" akamaanisha mungu wangu, mungu wangu, kwa mbwai kurubada?" ⁴⁷Ukati uo mwe wada wekuao wagooka hada wakkategeeza wakamba amwetanga alia. ⁴⁸Kinyany umwe nee aguuka endakudoa sifongo na kuimenzeeza kinywaji che usungu akakiika uanga ya mti na akamwenka apate kumea. ⁴⁹Ao wekusigao wakamba, mbadeni ikedu tione ati elia n'ndaeze amwohoe." ⁵⁰Akaawa aho zumbé yesu akaia vituu kwa sauti nkuu n akaiavya loho yakwe. ⁵¹Kaua pazia de hekalu dikatuka haidi kuawa uanga mipaka sii na alizi ikakakama ma miamba ikakasukka nti ntu. ⁵²Makabui yakavuguka na mii ya watakatifu wangi wekuao wagona usisiza wafufutwa. ⁵³Wwaawa mwe

makabuiabaada ya ufufu wakwe, wengia mwe mzi mtakatifu na wakaonigwa ni zwangi.⁵⁴ Basi yuda akida na wada wekuaa wakamkuaa zumbi yesu waona zingizi na mbui zekuwazo zikaawia wengima ni uenge muno na kugombeka, "kwei uyu nee ni mwana ya muungu."⁵⁵ Wavyee wangi wekuaa wakamtongea zumbi yesu kuaawa galilaya ili kumhudumia nee wahada wakakuaa kuawa hae.⁵⁶ Wekuaa aho nee n' makuhani magdalena, mahau mamiakwe da yakobo na josefu na mamiao da wana zebedayo⁵⁷ Yekubua ho guoni kweza muntu tajii kuawa alimasayo etangwa yusufu nae pia nee mtunywa ya zumbi yesu.⁵⁸ Kambasa plato nee amwombeza mwii wa zumbi yesu ekubindaho pilato akaajua apate kwenkingwa.⁵⁹ Yusufu akadoa mwii akautaha mwe nguo ya yusufu yekungaayo .⁶⁰ Akaogoneza mwe kabui dakwe pyeahumu ekudaho kadisongoa mwe mwamba, akawaaho akatongoosa uwe kuudikagubuka uvi wa kabia nee ahauka.⁶¹ Mahamu magdalena na aliamu mtuu wahada wekaa kuelekea kabui.⁶² Mia wekutongea o ambao ni msi baada ya maandalio wakuu wa mafalisayo wekonga hwamwe kwa pilato.⁶³ Wakamwamba, 'bana takumbuka kwa ukati guda mtiizi ekuaa meso kaba ikemboka misi mitatu n'ndaafufuke viituhu.⁶⁴ Kwaiyo iyo nagia kua kabui diindwe diwe npeho mpaka musu wa ntantu vituhu wahinywa wakwe wadaha kwez kumawa na ukombka kwa wantu kafufuka kuawa kwa watakufa na utuuzi wa kiheo n'ndauwe nkautama kuliko uda wa bosi.⁶⁵ Pilato akawamba "doani walinzi hitani mkagosoe hali ya usalama inga mdahavyo.⁶⁶ Ivyo nee waita na kutenda kabui kwa salama, iwe dekugondwado muli na kuika walinzi.

Chapter 28

¹Yekuawaho aho guoni wa sabato gwa okianaho dikaswa kwita siku ya bosi ya juma, maliamu magdalina, na yuda maliamu mtuhu wakega kudiona kabui. ²Kaua kuwa na kisingisa kikuuu, kwa sibabu malaika wa zumbe kasea na kudifongoosa dia iwe, akabinda akadekaia, ³Cheni ihakweiwa inga umweko na mavazi yakwe yawa meupe kama selujij. ⁴Wada walinzi wakamemwa ni hofu na kuwa kama wafe. ⁵Yuda malaika akawateganyia wada wavyee akagombeka msekuogoha "kwa mana namanga kuwa mwamuonde za zumbe yesu mwekusubuwae, ⁶Mkaho hanu akini kafufuka kama ekuwaambiavyo soni mkane hantu ambaho ekugonaho. ⁷Hitani kinyanyi mkawaambe whinywa wakwe kafufuka kulawa watakufa kaua kawaongwe galilaya, uko nee ndiko mmuone inga nekumyambiavyo." ⁸Wada wavyee wakahawe haahe kabui kinyanyi wakawa na wengeena nyemi nkuu na wakaguuka kuawaambia wahinywa wakwe. ⁹Kana yesu akakintana nno nakugombeka, "saamu "wada wavyee wakeza na kuiteza miundi yakwe na akabinda wakamviia. ¹⁰Akabinda yesu akawamba msekuogosha hitani mkawaambie wandugu wangu waongee galilaya, uko wendawanione, ¹¹Ukati wada wayee wekuaho wakaita kana baazi ya walinzi wakaita mwe mzi na kumwaambia wakuu wa makuhani mbui zose zekuago zilawia. ¹²Na makuhani wekuaho wakintana na wadaa na kujadii mbui izo hamwe nao wakaaye kiasi kikuuu cha hea kwa wada asikai. ¹³Ne awamba, "waambieni watuhu kuwa, wahinywa wa zumbe yesu weza na kio wakambawa mwii wa zumbe yesu ukati swiswi tekuahe tigona. ¹⁴Kama taalifa inu ikambwiiia liwali, swiswi tenda timangee nchonjo na kuwasia nywinywi "mat yose." ¹⁵Kwa iyo wada askai wakazidoda zia hea, na kugosoa kama wekuavyo waelekezwa mbui inu ukatangaa sana kwa wayahudi na ikawa ivyo hadi ivyee. ¹⁶Akii wada mitume kumi na mwenga wakaita galilaya, kwenda mwuma ekuao kawaelekeza. ¹⁷Nawekumwonaho, wakamwabudu, akini wekumwewao wakaona matu. ¹⁸Zumbe yesu akez kwao akawamba akagombeka, nchekigwa mamlaka nyose duniani na mbiguni. ¹⁹Kwa iy hitani nkawagosome mataifa nyose kuwa wakunywa, wabatu geni mwezina da tatu na da mwana na da loho mtakaifu. ²⁰Wahinyeni kuzitii mbui zose nekuziamulo na kaua, mie ni hamwe nanywi daima hata uheo wa dunia.

Mark

Chapter 1

¹Iki i kivoko cha injiia yesu kwistu mwana ya muungu. ²Kama yekundikwayo mnabii isaya kaua namtuma mjumbe yangu mbele yako, nee ndiye agosoe sia yako. ³Sauti ya muntu mwefanga nyikani igosoeni sia ya bwana, zinyoosheni sia zakwe. ⁴Yohana keza, akabatiza nyikani na kubii kia ubatizo wa toba kwa msamaha wa zambi. ⁵Sii yose ya yudea, na wantu wose wa yelusalemu waita kwakwe ne wakabatii zwa mwe mto yolodani wakaungama zambi zao. ⁶Yohana neee akavaa vazi da mazoya ya ngamia na mkanda wa ababu mwe kigudi chakwe na nee akada sige na hasai ya mazitui. ⁷Ne akabiikia a kugombeka, kuna mweza badii yangu ana nguvu ana nguvu kuliko mimi, na hin hazi hata ya kwenamasi, na kutaha sigi za viatu vyakwe. ⁸Mimi nkiwabatiiza kwa mazi akini andaawabatiize nywinywi kwa loho mtakatifu. ⁹Ikatenda mwe iyo misu mwe iyo misu kwa zumbe yesu keza kuawa nazaeti ya galilaya, na akabatizwa ni yohana mwe mto wa yolodani. ¹⁰Ukati zumbe yesu ekwemukahi kuawa mwe mazi, tikaona mbingu zikepanga chazae na loho akaseea ai kwa mfano wa ngiwa. ¹¹Na sauti kuawa mbinguni ikagombeka, weee nee mwanangu mkundwa, weutamwae naye. ¹²Akabinda baada ya hada loho akamkuo ngumiza kuita nyikani. ¹³Kekaa nyikani misu alubaini uku ageezwa ni shetan nee yuhamwe na wanyam wa mazituni na malaika ne wakamhudumia. ¹⁴Baada ya yohana kugwiwa zumbe yesu akeza galilaya uku akiikia injii ya muungu. ¹⁵Akamba, mda ubua na ufaume wa muungu uhehe sosoani na kuamini mwe injii. ¹⁶Ne akenda nkandankanda ya bahali ya galilaya akamwona simoni na andrea nduguye watambika nyavu zao mwe bahali, ne ni wavuvi. ¹⁷Zumbe yesu akawamba joani, nitongeani na nndaniwatende wavuvi wa wantu. ¹⁸Saa iyo wakabada zia nyavu wakantonnga. ¹⁹Ukati zumbe yesu ekubuahe hae kidogo akamwona yakobo mwana wa zebedayo na yohana mdigye ne wa mwe mtumbwi uku wagosoa nyavu zao. ²⁰Hamka akawetanga, na wowo wakambada tati yao zebedayo mwe mtumbwi, a wandima we kukodishao wakamtongea. ²¹Na wekubuahe kabehamu mzi wa sabato zumbe yesu akengia mwe singapi na kuwahinya. ²²Wakadunduwa hinyoo dakwe kwa via ne akawahinya kama via mntu wenye mamaka na mkinyo kama wagondi. ²³Ukati uouo nee kuna muntu mwe sinagog dao ana npepo, atoa vuzo, ²⁴Uku agombeka, tina mbwai cha kugosoa na wewe, zumbe yesu wa nazareti kweza kutidagamiza? tamanye undai, wee ni mtaatifu ukedu wa muungu!" ²⁵Zumbe yesu akamkea

npepo na kugombeka, nyamaa na ulawa ndani yakwe!" ²⁶Na loho mchana akangu sa, akalawa uku akema kwa saudi nkuu. ²⁷Wantu wose wakadunduwa wakauzama wenye kwa wenye, ivi havyo ni mbwai hinyo dihya denye mamlaka? hata kuamuru npepo wachama nao wantii!" ²⁸Na mbui izi uhusu yeye maamwenga zikatangaa kia hantu mwe mzi wa galilaya. ²⁹Hamka baada ya kulawa mwe sinagogi wakengia nyumbai mwa simon na andrea ukuwana yakobo na yohana. ³⁰Sasa mkwewe da simoni ya kivyee, nee kagona ana homa, wakamamba zumbi yesu izi mbui. ³¹Ivyo akeza akamtoza mkono na kunawenua akahoma na akawahudumia kaa kawaida. ³²Dia guoni ukati zua dengia kae wakamwetea wada wose wekuao watamu au wenye npepo. ³³Mzi wose ekekonga hada he, uvi. ³⁴Akambonya wengi wekuao watanu wa ntanu mbaimbai na kulavya npepo uangi, bila ya kumruhusu kuutamuiia, maana wammanya. ³⁵Akenuka kiokio dia keo ukati kuke na kiza, akahauka akaomba he ukedu akaomba. ³⁶Simon na wose ekuaonao wakantongea. ³⁷Wakampata na wakamwamba, kia muntu akuondeza. ³⁸Akawamba, titeni hatuhu, hae kidogo mwe ida mizi yekuzungukayo, ui kubiikia mbui izi uko nako pia nee viekavyo ncheza aha. ³⁹Akaita kwembokea galilaya uku abiikia mwe masinagogi yao na kukemea npepo. ⁴⁰Mwenye ukoma yumwe aleza kwakwe akamhembeeza uku akika mavindi na kumwamba kana wakunda wadaha kunitenda ningae. ⁴¹Kamwonea mbazi, zumbi yesu akanyoosha mkono na kumdonta akagombeka, mafaigwa uwe mtanda. ⁴²Hamka ukoma ukahona ukamuawa nae akangazwa. ⁴³Zumbi yesu akamuonya vikai, na kumwamba akanye kuhauka. ⁴⁴Akamwamba, hakikisha nkutamwia mbui izi kwa muntu yoyose akini hita kuonyese kwa kuhani na ulavyezabihu kwa ajiii ya ung'azi ambao msa kaagizia kwao kana ushuhuda. ⁴⁵Akini akaita na kuvoka kumwambikia yumwe na kueneza mbui zaidi hata yesu nkekudaha vituhu kwengia mwe mzi kwa uhuru kwa uhuru, ivyo akekaa hantu he ukedu na wantu wakeza kwakwe kuawa kia hantu.

Chapter 2

¹Ekuuyaho kapetlenaumu baada ya misi micheche, ikasikika kuwa nee yu nyumbai. ²Wantu angi sana wamemeezana hada na nkahekuwa na nafasi vituhu, hata ida ya hada mwaangoi na yesu akagombeka mbui kwao. ³Ikabinda wantu wekumwe wakeza kwakwe wekumweetao muntu mwekuwa kahoo nee kenukwa ni wantu wane. ⁴Ukati wekuvotwah kumbwiia hehi kwaajii ya utifu wa wantu wakausa paa uwanga ya hantu hada ekuwaho wabogosa ntundu, wakaseeza usazi ambao muntu mwekuhooa nee kagona. ⁵Ekuionaho imani yao, yesu akamwambia muntu mwekuhooa, "mwaangu, zambi zako zifiwa mbazi, ⁶Akini wagonda wekumwe wada wekuwao wakaa hada wekuwao wakaa hada wakeuza mwe mioyo yao, ⁷"Muntu uyu adaa viivihi kugombeka hivi? anakufuu nn'dai mdaha kufua mbazi zambi iya mungu ikedu?" ⁸Hamka yesu akamanywa mwe loho yakwe wekuwacho wakaafya miongoni mwao wenye, akawamba, "kwani waafya ivi mwe mioyo yenu? ⁹Dihi ni hufu kwemboka kwamba kwa mtakuhoo, "zambi kufiwa mbazi zambi zako au kwamba 'gooka, doa wako na uite?" ¹⁰Akini ili wapate kumanya ya kuwa mwana ywa adamu ana mamlaka ya kufuya mbazi zamabi mwe dunia akamwambia yuda mwekuhooa, " ¹¹Nakwambia wewe enuka doa mkekawako na uite yumbai kwako." ¹²Akagooka na hamka ekadoa mkeka wakwe na kaita chongoi ya nyumba mbele ya kia muntu ivyo wose wakehe na kumwenka muungu utukufu na kwamba, " hata nkatizati kuona mbui kana inu." ¹³Akaita vituhu nkandai ya ziwa na utifu wose wa wantu wakeza kwakwe na akawahinya. ¹⁴Ekuwaho akemuona lawi mwana ywa alfayo kekaa kwe sehemu ya kukuba kodi na akamwambia n'tongea." akagooka na kumtongea. ¹⁵Na ukati yesu ekuwaho akapata nkande mwe nyumba ya lawi, wakuba kati wangi na wantu watazambi nee wakada na yesu na wahina wakwe, kwa kuwa nee ni wangi nao wamongea. ¹⁶Ukati wagonda ambao nee ni mafalisayo wekuonaho kuwa yesu nee akada na wantu wenao zaina wakuba kodi na wantu wenao zambi?" ¹⁷Wakati kristu kusiavyo ivyo akagombeka wantu wenye afya zao katika mwii hawahitaji bwana mganga ni matamu ikedu nee wahitaji ahekwezakwistu wantu wenye haki mia wantu wenye dhambi." ¹⁸Wanafunzi wa yohana na makristo nee na funga na baadhi ya wantu nee weza kwako kumhinya kwa mbwai wanafunzi wa yohana na mafarisayo wafunga, mia wanafunzi wako nkawafunga? ¹⁹Kristu akagoombeka je wekukudhurio mwe harusi wabaha kufunga wakati bwana harusi nee wahamwe nae? kwa vyovyote bwanaharusi akina bati yahamwe nee nkadaha kufunga." ²⁰Mia sikuzeza wakati bwana harusi endauswe kwao, na katika siku izo wenda afunge. ²¹Nkakuna mtu ashonye kipande kihya changuo mwe vazi da kae vinginovyo kuzaka ondakihandu mwe yekusaavyo, na kwendakuwe na mtatuko mbaya. ²²Nkakuna mgea divai mphyahamu mwe viiba vyekusakaavyo kanankivyo divai yenda itue viiba vyote viidi na viiibo vyenda vyage badii yakwe divai, divai mphyamu mwe viiba vihya. ²³Mwe msi wa sabato yesu kemboka kwe minda yekumwe na wahina wakwe wakavoka kudoa masuke kumwe ya ngano. ²⁴Na mafalisayo wakawambwa, "kauwa kwa mbwai wagosoa kintu ambacho ni mhitu wa shaiya mwe msi wa sabato?" ²⁵Akawamba, "nkamwekusoma kia ekugosoacho haudi ekuwa hoomwe ukitaji na saa - yeye hamwe na wantu wekuwao hamwe nao? ²⁶Jinsi ekuitavyo mwe nyumba ya muuungu ukati abiahali ekuwaho kuhani mkuu na ekada mkate wekuikwao mbele ambao nee ni mhitu a shaia kwa muntu yoyote kuida iya makuhani na nee nkawenka hata wekumwe wada ekuwaho hamwe nao?" ²⁷Yesu akamba, "sabato igosolwa kwa ajii ya wmanadamu nkio mwanadamu kwa ajiii ya sabato. ²⁸Kwa iyo mwana ywa adamu ni bwana hata kwa sabato."

Chapter 3

¹Nna vituhu akenia mwe sinagogi na mda nee mna muntu mwenye mkono wekuhooao. ²Wantu wekumwe wamtongea kwa hehi wakaue ati n'nda amhonye mwe msi wa sabato ili wapate kumgea mwe masa. ³Zumbe yesu akamwamba yuda muntu mwenye mkono wekuhooao, "enuka na ugooke gatigati ya utiifi unu." ⁴Akamwamba "ivi ni vyedi kugosoa bui yedi msi wa sabato au kugosa yesayo haki kuhonya ugima au kukoma?" mia wasigaa bwii. ⁵Akawakaua kwa mbifya, akasininika kwa ajii ya ugumu wa myoyo yao. akamwamba yuda muntu, "enua mkono wako." akawenua na zumbe yesu akamhonya mkono wakwe. ⁶Mafalisayo wakaoita chongoi nee wagosoa yebo hamwe na mahelode zidi yakwe ili wamkome. ⁷Akaawaaho zumbe yesu hamwe na wahinywa wakwe wakaita bahalini hamwe na bunga kuuda wantu diwatongea kuawiia galilaya ya uyahudi. ⁸Na kuawa yelusalemu, na kuawa idumanya na mbele ya yodani na hehi na tilo na sidoni bunga kuu dekusikiaho kia kintu ekuacho akagosoa weza kwakwe. ⁹Na akawamba wahina wakwe wagosea mtumbwi mdodo kwa aji yakwe kwa sibabu ya utiifi wesekweza kumfinta. ¹⁰Kwa kua kuhonywa wangi ili muntu mwekuue na suba nee akatamiwa ambwiie ili amdonte. ¹¹Hohose npepo wachama wekumwonaho wagwasi mbele yakwe nakuia na wakamba we u mwana ya muungu." ¹²Akawaagiia kwa kukong'ontea wesekutenda amanyike. ¹³Kkakwea uanga ya mwiima, akawetanga ekuwakundao wakaita kwakwe. ¹⁴Akawasagua kumi na waidi (ekuwetangao mitume) ili awe hamwe nae adahe kuwaagiia kubiikia, ¹⁵Na kua na uweza wa kuavya npepo. ¹⁶Na akawasagua kumi na waidi simoni mwekwenkingwa zina da petuo. ¹⁷Yakobo mwana ya zebedayo, na yoahana nduguye da yakoo mwekwenkingwa zina da bonagesi ao ni, wana wa tuntumo, ¹⁸Na andeeea, fiipo, batoomayo, matayo na tomaso, yakobo mwana alifayo, todayo, na simoni mkananayo, ¹⁹Na yuda iskaliothe mwendae amwehugute. ²⁰Akabinda nee aita kaya, na utiifi wa wantu wakeza hamwe vituhu, na nkaokudaha kuda hata mkate. ²¹Familia yakwe yekusikiaho mbui iyo wenda kumgwia mana wamba "kalukwa ni akii." ²²Wagonda wekwezao kuawa yelusalemu waamba, "kengiwa ni npepo ya beelizebuli." na "kwa mtawala ya npepo aavya npepo." ²³Zumbe yesu akaweangwa kwakwe akatamwiia nao kwa mifano, "kwa viivihii npepo adaha kumuavya npepo?" ²⁴Ati ufaume ukepanga wenye, ufaume uo nkaudaha kugooka. ²⁵Ati nyumba ukepanga mwneye, ufaue uo nkaudaha kugooka. ²⁶Ati npepo n;nda enuke bdii yakwe mwenye na kwepanga, nkadaha kugooka na n'ndaawe kabua kiheo. ²⁷Mia nkakuna hata yumwe mwendae adahe kwengia mwe nyumba ya muntu mwenye nguvu na kubawa vintu vyakwe pasi muktaha mwenye nguvu na kubawa vintu vyakwe pasi kumtaha mwenye nguvu bosi, na akabindaakonge kia ch umo nyumbai. ²⁸Kwei namyambua, zmbi zose za wana wantu n'ndazifiwe mbazi hamwe na kufuu zia watamwiiwazo, ²⁹Mia yoyose ndie amkufuu loho mtakatifuu nkana afiwe mbazi kabis bali ana hatia ya zambi ya kae. ³⁰Zumbe yesu kagombeka idi kwa ajii nee wakamba, "ana loho ya uhama." ³¹Akabinda mamiakwe na wandunguze nee weza na kugooka chongoi wakaagiia muntu, amwetange. ³²Na bunga da wantu wekuao wekaa hetu wakambwamba, mamiako na ndunguzo waaho hongoi wakuonda wewe". ³³Akawatambaisa, n'nda mame na ndugu zangu?" ³⁴Kwakaua wekuao wekaa wekumzungukao nee amba, 'kaua awa ni wakina mma na wandung wangu! ³⁵Yoyose ndie agosoe vikundwavyo vikundwavyo ni muungu muntu uyo ni ndugu yangu, na umbu dangu na mame."

Chapter 4

¹Naho kavka kuhinya nkandankanda ya bahali. na utifu nkuu wekonga ukanzunguka ukaengia mwe mtumbwi bahalini, na ukekaa. utiifi wose uwa nkandankanda ya bahali ufukweni. ²Na akawahinya mbui nying kwa mifano, na akagombeka kwao kwamahinyo yakwe. ³Tegegaazi mhasi kenda kuhanda. ⁴Ekuaho akahanda, mbeyu zekumwe zigwa siai, na wadege weza wakazida. ⁵Mbeyu zekumwe zigwa mwe mwamba ambaho nenkahana uongo mungi hamka zikanyaa kwa sibabu nkazekuwa na uongo wa kugania. ⁶Mia zua dekuawaho zinyaukana sibabu nkazokuwa na mazindo ziyaa. ⁷Mbeyu kumwe nezigwa gatigati ya miwa, miwa neyakuwa na ikazifinta na nkazekuvyaa matunda yoyose. ⁸Mbeyu zekumwe nezagwa kwe uongo wedi na zikavyaa matunda ukati zikakua na kweonjeza matudna ukati zikakua na kweonjeaga zekuwa zivyaa maasashini kwembesa, na ntuhu sitini, na ntuhumia." ⁹Na akagombeka, yoyose mwneye magutwi ya kuteyeeza na ategeeze!" ¹⁰Zumbe yesu ekuaho ikedu wada wekuao hehi nao na wada kumi na waidi wamuuzwa kuhusu mifano. ¹¹Akgombeka kwao, "kweni mwenkigwa sii za ufaume wa muungu. mia kwa wada wechongoi kia nkintu ni mifano, ¹²Ili wakakana nekukana, mia nkawaona ivyo wekutegeezaho ne kutegeeeza, mia nkawaelewa, ama nkivyo newahituka na muungu nekawafiiiia msagi." ¹³Na akagombeka kwao, "je nkamwelewa mfano unu? mndamdahe kulewa mifano mituhu?" ¹⁴Mhasi kahanda mbui. ¹⁵Kumwe niwada wekugwao nkandakada ya sia, hantu mbui yekuhadwaho. na wekudisikiaho, hamka shetani akeza na kuido mbui ambayo ihandwa ndani yao. ¹⁶Na wekumwe ni wada wekuhandwao uanga ya mwamba ambao, wategeezaho mbui kwa kinyinyio wadikea kwa nyemi. ¹⁷Na nkaawna mazindo yoyose ndani yao, mia wazizimiza ka mda mjiihi akabinda sungu na upisho vyezaho kwa sibabu ya mbui, hamka ekungwaa. ¹⁸Na wekumwe ni waa wekuhandwao mwemiwa waitegeeeza mbui, ¹⁹Mia upisho wa dunia, utiizi wa mai na tamaa za mbui ntuu, zawengia na kuifinta kwa finta mbui, na dashindwa kuvyaa matunda. ²⁰Akabinda kunawada ambao walandwa mwe uongo wedi yaisikia mbui na kuihokea na kuvyaa matunda: yekumwe saasizi, na yekumwe sitini na yekumwe mia mwengo. ²¹Zumbe yesu akawaamba, " je wawawaeta taa mwe nyumba na kuika sii ya ngewa au sii ya usazi? waieta ndani na kuuka uanga ya kiango. ²²Kwa kuwa nkakuna chochose chelewa fisacho ambacho nkakina kiimanyike, na nkakuna sii ndio iikwe chazae. ²³Ndiho awe mwenye magutwi yakutegeeeza na ategeeze!" ²⁴Akawamba, "muwe makini kwa kia nkitegeeezacho, kwa kuwa kihimo mhimacho nendicho mhimiwe, na ndaomewe kwenu. ²⁵Kwa sibabu yeye mwenacho, enda ahookea kwembosa ha yuda mwesena kuawa kwa n'ndaogwe hata via enavyo," ²⁶Na akagombeka, Ufaume wa Mungu uiga nya na muntu mwekuhanda mseyu mwe uongo. ²⁷Ekugonaho kio na kwenuka keo na mseyu zikasomooa na kukua, etio nkamanyu yekuawavyo. ²⁸Dunia yaavya mseyu mwenye; bosi mani, akabinda mana, akasinda mseyu zekudaa haazo. ²⁹Na ukati mseyu ndiho uve hamka wogaa uhamsa, kwa uju ubosi usua. ³⁰Na aleogomseka, tuiganye ufaume wa Mungu na kintu chani, au titumie mfano uani kueleza? ³¹Niinga mseyu ya haladali amsayo ihandwa ni ndodo sana kuliko mseyu zose duniani. ³²Hata ukati ihandwa, yakuwa na kuwa nkuu kwensoka mimea yose ya sustani, na yatenda matamsi makuu, hata wadego wa wambinguni wadaha kugosoa masasa yao kwekizani chakwa. ³³Kwa mifano mingi kahinya na akagombeka mbui kwao, kwa kadii wekudahavyo kulewa, ³⁴Nankeutamwii mbui ila mifano. mia ukati ekuaho aho ukedu, akawaeleza kia kintu ahini wakwe. ³⁵Mwe msi uo, ukati wa guoni wekubwaho, akagomseka kwao, "titeni npaamo ya kaidi.". ³⁶Ivyo wakamada utifi, wakamdoa zumbe yesu, ukati uo neyumwemtumbwi kae. mitumbwi mituhu neihame na yeye. ³⁷Na nkusi nkai na zoluba na mawimbi neyakeingia ndani ya mtumbwi na mtumbwi neumema kae. ³⁸Mia zumbe yesu mwenye neyukwe shetli, kagona mwe mto wakamwenua, wakamwamba, "mhinya nkutupatiza swie tafa?" ³⁹Neenuka akaikemea nkusi akayaba bahali, " kutuiie na kutende npeho." nkusi ikaeka, ne kwatuiia. ⁴⁰Neagombeka kwao, "kwambai mwaogoha? je nkama imani bado?" ⁴¹Ndani yao wamemwa ni woga mungi na wakatambaisana wowo kwa wowo," uyu ndai vituhu kw sibabu haa mkusi ya bahali yantu?"

Chapter 5

¹Weza mpaka ntendeo ya bahali kwe mzi wa gelasi. ²Na hamka ukati zumbé yesu ekuaho akaseka mwe uda mtubwi mntu mwenye loho nchafu nee eza akawiia kwe makabui. ³Muntu uyu nee akeekaa kwe makabui nkakuna mwekudaha kumuemeza nkakuna haa kwa minyololo. ⁴Nee katakawa mwande wa npingu zakwe zikadumuiwa nkakuna hata yumwe mwekuae na nguvu za kumvota. ⁵Kio na usi ekuaho kwe makabui na kwe miima neee akaia na kwesenga mwenye ka maiwe yakooya. ⁶Ekwendaho kumuona zumbé yesu kwa hae nee amguukia abinda akenama mbele yakwe. ⁷Kaia kwa kukekama, "wonda nikutende vii vihi zumbé yesu mana ya muungu mwe uwanga sana? nakuombeza muungu mweye wesekunisuubu. ⁸Kwa ajiii nee kamwamba, "muawe uyu muntu weee loho ya uchama." ⁹Nae nee amuuza, "wetangwa ndai nee amtambaisa "netangwa legion kwa ajii ti wangi." ¹⁰Akahe, neeza kaidi esekuwegaa chongoi ya mzi. ¹¹Naho nee kuna bunga kuu da nguuwe dekuado dikaiswa kwe miima. ¹²Woo nao nee wamhembeeza wakamba, "mtiagie kwe nguuwe tengie tengie mwe nii yao." ¹³Savyo akamwenka uhusa loho wachama wakaguuiasia ya miima mpaka mwe bahali nee nguuwe inga elfu mbii wadidimia mwe bahali. ¹⁴Naho wda waisi wanguuwe nee waguuka wenda kuwambia chekuawiihao mwe mzi mgia nee wantu wangi waaawa kwe kukaua chekuawiihao. ¹⁵Nee weza kwa zumbé yesu nee wamuona mutu mwekukwewa ni pepo mwekuawe na bunga da maasikai kekaasi kahambwa nahodu ana akii yakue nee waogoka. ¹⁶Wada wekuonao chekuawiihao kwa yuda mwekukwewa ni pepo wakawahinya chekuawiihao kwakwe kuhusu nguuwe. ¹⁷Wavoka kumhembeeza ahauke kwe ida si yao. ¹⁸Naho ekuaho akengia mwe mtumbwi muntu mwekuae kakwewa ni npepo akamhembeeza waite wose. ¹⁹Mia nkekumluhusu akini kamwamba "hita kaya na kwe wantu wako naho uwahinye wekugoseewavyo ni zumbé na lehema ekukwenkayo." ²⁰Savyo akaita nee avoka kubiika mbui nkuu ambazo zumbé yesu akamgosea mwe dkapoli na kia moneka kamaka. ²¹Na ukati zumbé yesu ekudumuaho ntendeao yakaidi mwe mtumbwi umati mkuu wekonga kutamwia ekuaho nkanda ya bahali. ²²Naho umwe ya wada viongozi a sinagogi mwekwetangwa yailo, keza na ekumuonaho nee agwa mwe miundi yakwe. ²³Ne atakusongwa ni kumhembeeza, akamba "mwanangu ya kivyee mdodo yu hehi na kumbwa mzimu. nakuhembeeza weze umuikie mikoono yako uwanga yakwe ili kwamba adahe kupata afuga na ugima. ²⁴Savyo nee waita wose, bunga kuu dikamtongea uku wakanifinta hehi na kumzunguuka. ²⁵Nee hana mvyengwa mwekuwa akayoomokwa ni npome kwa myaka kumi na miidi. ²⁶Kasuubika mno mwe waganga wangi naho katumia kia kintu ekuaho nacho iya nkekuhonywa n'chochose mia badii yakwe nee asongwa n'kuhumwa. ²⁷Kasikia mbui za zumbé yesu, nee eza nyuma yakwe ukati ekuaho akenda mwe umati nae nee adonta vazi dakwe. ²⁸Kwa aji kamba "ati nikadontadu mwavazi yakwe n'ndanihone." ²⁹Ekumdontaho nome nee yaeka kuawa nee eonea we muni akwe kuhnywa kuawa mwe suuha yakwe. ³⁰Nna hamka zumbé yesu nee amanya ati nguvu akwe mwenye zimuawa. akahituka uku a uku mwe ia bunga da wantu akauza, ni ani mwekunidonta vazi dangu? ³¹Wahinywa wakwe, akamtambaisa "wadiona bunga idi dakufinta akuzunguuka, nawe wamba i ani mwekweudonta?" ³²Mia zumbé yesu nee akaua uku wa uku ili ammanyane mwekumgoso via. ³³Mvyee yuda akamanya chekuawiihao kwakwe kaogoka na kuzingiza keza nee agwasi mbele yakwe akamwambia kwei yose. ³⁴Akamwamba "mndee imani yako ikuhonya." hita npeho na uhonywe mwe tamu wako. ³⁵Ekuaho akatamwa wantu kumwe nee weza kulawa kwe viongozi wa sinagogi uku wamba "mwanao ya kivyee kaumbwa mzimu kwa ajii yani wasongwa ni kumpisha mwaimu?" ³⁶Mia zumbé yesu ekusikiaho wekukigombekacho akamwamba yuda kionozi ya sinagogi 'wesekuogoha aminidu." ³⁷Nkekumluhusu yoyose kutongea nae ila petuo, yakobo na yohana nduguye da yakobo. ³⁸Weza nyumbai kwa kiongozi ywa sinagogi naye kaona ngavu ngavu kuia no kwe yayata. ³⁹Ekwengiaho nyumbai nee awamba "kwa mbwai msininike na kwa mbwai mwaiya?" mwana nkekuubwa mzimu iya kagona." ⁴⁰Wwamseka iya ye akawaaanga wose chongoi akandoa tatiyakwe da yuda mana na mami yakwe na wada wekuawo hamwe nae akengia mda nyumbai ekuwamo yuda mwana. ⁴¹Akaudoda uda mkono wa mwana akamwamba "talitha kuom" ambayo ni kwamba "mndee mdodo nakwamba enuka." ⁴²Hamka mwana akenuka na akenda (kwa via ee ana ika da myaka kumi na miidi) hamka nee wamaka. ⁴³Akagombeka kwa nguvu ati nkakuna yoyose mkundwa amanye kuhusu idi nee awaagiia wamwenke nkande.

Chapter 6

¹Akahauka aho kuita kwe mzi wao, wahina wakwe wakamtongea. ²Sabato yekubuaho akavka kuwahinya mwe sinagogi, wantu wangi wamsikia na kwehewa wakaamba, "kapata hahi mahinyo aya? ni viungo vyani ivi mijuza imu kwa mikono yakwe?" ³Je uyu nkie yuda seeemaa, mwana ya maiamu na ndugu yao kina yakobo, yose, yuda na simoi. je waumbwe namba wekaa hanu hamwe naswi na nkawokutamiwa ni zumbes yesu. ⁴Zumbes yesu akagombeka, "nabii nakosa kishima isipokuwa kwe mzi wakwe na nduguze wekuruwe na nyumbai kakwe." ⁵Nkekudaha kugosoa miujiza aho, iya kawaikia mikono watamu wacheche akawahonya. ⁶Kehewa sana kwa ajii ya kwesekuamini kwao akabinda akabua mizi ya hehi akawahinya. ⁷Akawetanga wada wahina kumi na waidi akavoka kuwaagiiya waidi waidi akawenka mamlaka uanga ya npepo wachama, ⁸Na kuwaamuho wachache waitaho isipolwa ngonda du wesekudoa mkate, wala moba wala hea mwe bindo. ⁹Miya wavae viatu, na nkio nkazu mbui. ¹⁰Na akawamba, nyumba yoyose mwendayo mwengie ekaani aho mpaka mwendahomhauke. ¹¹Na mzi wowose ukesekekumihokea wala kumitegeeza, haukeni kwao, ekungunteni mavumbi ya miundi yenu iwe ushuhuda kwao. ¹²Nao wakaita uku wabiikia wantu wasosoa na kueka zambi zao. ¹³Wawaguusa npepo wangi a kuwasisa watamu mavuta wakahonywa. ¹⁴Mfaume helode ekusikiaho ayo kwa via zina da zumbes yesu diwa dikamannyikana sana, wekumwe waaruba, yohana mbatizaji kafuuka a kwasibabu iyo inunguvu ya mujuza yagoso ndima ndani yakwe. ¹⁵Wekumwe wao wakamba, "uyu ni elia, "miya wekumwe wakamba, "uyu ni nabii, inga yumwe mwe wada manabii wa kae." ¹⁶Iya helode ekusikiaho aya akaamba yhana nekumdumuae mutwi kafufulwa." ¹⁷Mana helode mwenye kaagiiia yohana agwiwe na kumfunga mwe geeza kwa sibabu ya helodia (mkaza kakiefiipo) kwa via ye nee kamtegua. ¹⁸Kwa mana yohana nee kamwamba helode, "nkio halali kumtegea mkaza kakio." ¹⁹Miya heldia ne kavoka kukimwa na nee akorida kumkoma, iya nke kudaha. ²⁰Mana helode ne akamuogoha yohhana kamanya ati ni muntu mwe haki na mtakatifu, na kambada vyedi ekuendeleaho kumtegeeza ee asininika sana, iya katamiwa kumtegeeza. ²¹Hata wekubuaho ukati mtana ukawa u hehi msi wa kuvyaigwa helode akawaandaia maafisa wakwe kaamu, na makamanda na wada akuu wa galilaya. ²²Ne mwanawe ya kivyee ya helodia akengia na kuvina mbele yao, helode akataiwa na wageni wekwekaao ukati wa nkade ya uoni ne mfaume akanwarub mndee, niombeza chochose ukundacho nami n'ndanikwenke." ²³Akeisa na kumwamba, chochose wondacho uniombeze n'ndanikwenke, hata nusu ya ufaume wangu." ²⁴Akalawa chongoi akamuua mamiakwe, "niombeze mbwai? akamba, "mntwi wa yohana mbatizaji. ²⁵Na aho aho akengia kwa mfaume akavoka kumwamba, "naonda mwe sahani, mutwi wa yohana mbatizaji." ²⁶Mfaume akasininika ana, miya kwa sibabu ya kweisa kwakwe na kwa ajii ya wageni nke kudaha kuemea ombi dakwe. ²⁷Ivyo mfaume akatuma asikai gati ya walinzi wakwe na kuwaagua kumwetea mutwi wa yohana mlinzi akenda kumdumua muntw uku yu kifungoni. ²⁸Akaueta mutwi wakwe mwe sahani na kumwenka mndee na mndee akanwenka mamuiakwe. ²⁹Nawahinywa wakwe wekusikiaho ayo, nee wenda kuuudoa mwii wakwe wenda kuuzika mwe kabui. ³⁰Na mitume wekonga hamwe mbele ya zumbes yesu wakamhinywa yose wekugosoayo na wekuhinywayo. ³¹Nae akawamba, "sooni wenye hantu a falaga na tihumwiize kwa mda." wantu wangi ne wakeza na kuhauka wala nkawokupata nafasi ya kuda. ³²Ivyo wakwea masua wakata hantu ha falaga wowodu. ³³Iya wawaona wakahauka na weng wawamanya kwa hamwe wakaguuka wa miundi kuawa mizi yose, nao wakanya kubua. ³⁴Wekubuaho npwani, wakaona ulifi mkuu na akawafiiia mbazi, kwa kua nee ni inga ngoto wesaokuwa na mwisi na akavoka kuwahinya mbui nyingi. ³⁵Mda wekuitaho sana, wahinywa wakamwezea wakawamba, "hanu ni hantu ha falaga namda usia. ³⁶Uwaage waite mizi ya hehi na vijiji ili wakeguia nkande." ³⁷Miya akawamba, "wenkeni nywinywi nkande wakamwamba, "tadaha kwenda kugua mikate yenye samani ya dinali mia mbii na kuwenka wada?" ³⁸Akawamba "mmo na mikate mngahi?" hitani mkakaue wekupataho wakamwamba, mikate mishano na samaki waidi. ³⁹Akaamulu wantu wekae mwe mabunga uanga ya mani mawisi. ⁴⁰wakawekaza mwe mabunga: mabunga ya mamia kwa harusini. ⁴¹Ne adoa mikate mishano na samaki waidi. na kukaua mbinguni akaibaliki nee awenka wahinywa waiike he utifii akaawa aho akapanga samaki waidii kwa wantu wose. ⁴²Wakada wose wakeguta. ⁴³Wakadodoa vya mikate yekusigaayo ikamma ngahu kmia mbii na vya samaki. ⁴⁴Nee ni wagosi elufu shano wekudao mikate. ⁴⁵Hamka akawamba wakwee mwe mashua waite ntedao ntuho mpaka betisaidio ukati ye ekuwaho aagana na makuntano. ⁴⁶Wekuwah wahauka kae, akaita kwe muima kuomba. ⁴⁷Zua dekuswahio na mashua yao ukati uo ne i gaigati ya bahali, nae ne yu ukedu kwe si nkavu. ⁴⁸Akawaona ne wakagaya kutoa makasia kwa ajii ya nkusi yekuwakindiayo kwekuwaho hehi na keo akawabaa uku enda uanga ya mazi ne akaonda kuwemboka. ⁴⁹Miya wekumuonaho enda uanga ya mazi, wakengiwa ni uengee wakafikii ni mzim hata wakatoa vuzo. ⁵⁰Kwa kua wamuona wakeugima ni uengee hamka akagombeka naa akawamba, mwe wakangafu nimumi? mwesekua na uengee." ⁵¹Akengia mwe mashua, na nkusi ikatua, nao wakehewa kabisa. ⁵²Ivyo nkawokumva maana ya ida mikate mana akii zao zowa na ueleawmdodo. ⁵³Nao wekudumuaho ngamba

wabua sii ya genezaleti mashua ikagea naga. ⁵⁴Wekuaho chongoi kwe ashua hamka wakammanya. ⁵⁵Wakaguka kubiikia kwe mzi mgima wakavoka kuwaeta watamu mwe muzegazega wekusiuhao eza. ⁵⁶Hohose ekwengiah kwe vijji au mizi au kwesi, wawaika watamu he gwiio nee wamhembeeza awaekee wadonte pndo da nguo yakwe. na wose wekumndontao waonwywa.

Chapter 7

¹Mafalisayo na wagonda kumwe wekuawo yelusalemu wekonga kumtamuia yeye.²Nee waona ati wahinyawawekumwe wada mkate na mikono michama yekwesayo kuhakua mazi. ³Mwe mafalisayo na wayahudi mpaka wehake mazi ya mikono vitana watozeezo mui zo wakae wao. ⁴Ukati mafalisayo wakamnya kuawa shaia nuhu watongezao wavoke wehaka nao kuna shaia ntuhu watongezo kabisa nazo ni hamwe na kusunta vikombe maasifuia na via vya shaba na hata viti vitunikavyo he ndande).⁵Mafaliayo na wagonda akamuuuza zmbe yesu "kwa mbwai wahinywa wako nkawenka kuogana na tamaduni za wantu wagima wada wakeke kwehaka mazi ya mikono?"⁶Mia yee ne awatambaisa awamba, "isaya katabii vitana kuhusu nywonywo kwa miomo yao iya myoyo yao ihae na mimi. ⁷Wamigosea ibada zesazo mana wakahnya shaia za wantu inga wahokeyo wowo."⁸Muibada shaia ya muungu mwatozeeza kwa uhufu taamani za wanaadamu. ⁹Nee agombeka awamba, " muimea ami ya muungu kwa uhufu ili mwike tamaduni zenu. ¹⁰Kwa ajiii msa kamba, "mheshim tati yako na mamu yako na yuda monda atambaise yesayokutama kwa tai yakwe au mami yakwe kwei kabisa onda aumbwe mzimu."¹¹Akini mwamba ati muntu onda atambaise kwa tai yakwe au mami yakwe msaada wowose ambao nee mkonda kwenkigwe ni mimi ni bene ya hekalu (iyo nni kutambuisa kuwa iyawa kwa muungu) ¹²Savyo nkavimluhusu kugosoa mmbui yoyose kwa ajii a tate au ami yakwe. ¹³Mwaitenda amli ya mungu iwe bue kwa kueta tamaduni zenu na mbui nyingi za sia iyo mgosoayo."¹⁴Aketanga zumwe zumwe naho aawamba mnitegeeze mimi ywinywi nyose na mnive. ¹⁵Nkakuna chochose kimuawacho muntu ambacho chadaha kumchafua chengiocho kimchafue. ¹⁶(Tozeeza: mchaazo unu, kat muntu yoyose ana magutwi ya kutegeeza na ategeza nkavimo mwe makaa za ake).¹⁷Zumbe yesu ekuekaho dia zumwe zumwe na kwengio nyumbai, wainywa wakwe nee wamuua kuhusu uda mfano. ¹⁸Zumbe yesu nee agobeka, nanywi pia nkamzati kumanya? ;nkamuoa kati chochose kiwengiaci muntu nkakidaha kumchafua. ¹⁹Kwa ajii nkakidaha kuita kwe moyo wakwe iya chengia mwe ifu dakwe ikabinda chemboka kuita chooni kwa mtamuizi izi zumbe yesu nee akazigosoa nkande zose zitame. ²⁰Kamba, ni kia kimuawacho mntu nee kinchafuacho. ²¹Kwa ajiii chaawa mwe mwii wa mutnu, chongoi mwe moo aafya vyesivyokutama, kiaga, ubavi na kukonma. ²²Kianga, tamaa mbaya ubanasi, utiizi, kugonyana, kinyuu kashfa mahiku, ubahau. ²³Mbui zose mbaya ziawazo ndani nee zimchafuazo muntu."²⁴Kenuka hada ekuaho ne aita ke mzi wa tiro na sidon kengia nyumbai na nkekukundo munu yoyose amanye ati yuhado mia nkavyo kudahika kumfisa. ²⁵Iyakini hamka mvyee mwekuae mwanawe mdodo mwenye npepo nee ategeeze mbui zakwe, akeza akagwa mwe miundi yakwe. ²⁶Mvyee uyo neee ni myunani wa kolwa do, wafoeniki akamhembeeza amuavye mpepo alawe mwe mwanawe,²⁷Zumbe yesu nee awamba yuda mvyee "waekewana waiswe kwanza, kwa ajii nkivyo vyedi kudoa mkati wa wana na kuwasia maui. ²⁸Iya mvyee nee amuandua amwamba, ;haya zumbe hata kui si ya meza ada sigavu zankande ya wano."²⁹Akamwamba, "kwa ajii kwamba ivi nakuekea uhite npepo imuawa kae mwanao. ³⁰Mvyeeengwa akagotoka kaa akambuia mwanawe kagona he usazi na npepo nee kamuawa kae. ³¹Zumbe yesu akaawa vituhu chongoi ya mzi wa tilo na kumbokea sidoni kuotngea bahali ya gailaya mapaka ntendao za dikapolisi. ³²Wakamueta muntu ndii n nkadaha kutamuia vyedi, wakamhembeeza zumbe yesu akambadikie mikono yakwe. ³³Akamuavya chongoi ya zumwe zumwe kwa aii nee aika vyaa vyakwe mwe magutwi akwe na ekubindaho kuswa mate akaudonta ulimi wakwe. ³⁴Kakaua uanga mbinguni akahesa moyo akamwamba "efata", iyo ni kwamba tohoka. ³⁵Mda uda uda magutwi yakazibuka na chekuacho kukindia ulimi kibanangwa nee adaha kutamuia vyedi. ³⁶Nee awaagiia wesekuminya muntu yeyose iya kadii ekuwasisiikavyo ne wasongwa ni kuzibuika zia mbui. ³⁷Ni kwei waengemazwa na kwamba, ;kagososa kia kinu vitana na hata kawatenda ndii kutegeeza na wesaokudaha kumtamuia, wakatamuia."

Chapter 8

¹Mmwe misu iyo, vituhu nee kuna bunga kuu na ne nkawokuwa nannkande zumbe yesu akawetanga wahinywa wakwe akawaamba, ²"Nawafia mbazi utifu unu, wasongwa nkui na mimi kwa misu mitatu na nkawana nkane. ³Nikawavuza waye nyumbai kwao kisi kda na wekumwe waawa hae sana. ⁴Wahinywa wakwe wkamwamba, n'ndatipate hahi milate ya kugenyea kuwegusa awa wantu mwe ntendeo inu yekubadwayo?" ⁵Akawauza, vimo vimamo vingahi vya mikae? wakamba, mpungati." ⁶Akaagiia utifii wekae ahosi akadoa mikate mpungati akamtogo amuungu na akaduma akawenka wahinywa akwe waiikwe he utifii. ⁷Nee wna wasamaki wadodo wacheche na ekubindaho kutogoa akaagiia wahinywa wakwe wawapangie. ⁸Wada, wakeguta. wakadodoa vimamo vyekusigaavyo ngahu mpungati. ⁹Wekua aho abua wantu elufu ne akawaeka waite. ¹⁰Ahoaho akengia mwe mashua na wahinywa wakwe wakaita kwe si ya dalmanuta. ¹²Nee mafalisayo wakalawia chongoi wakavoka kuhigana nae. wakaonda wenkugwe ishala kuawa mbinguni kwa kumegeeza. ¹¹Akafanyanya kwa kna mwe moyo wakwe akamba, kwa mbwai uvyazi unu aondeza ishala? nawamba nywinywi kwei nkakuna ishala yendayo iavyigwe mwe uvyazi unu." ¹³Ekubindaho akawabada akengia mwe mwasgua vituhu akaita kuuhu. ¹⁴Hadahada wahinywe wajaa kudoa mikate, nkawokua na mikate zaidi ya mikako kimwe ehekuwacho mwe mashua. ¹⁵Akawaonya na kuwaruba muwe mesona mweinde na usogeezi wa mafarisayo na usongeezo wa helode. ¹⁶Wahina wakahinyana wowo kwa woo "kwa via nkatina mikate." ¹⁷Zumbe yesu kadimanya idi akawamba, kwani mkahinyana kua nkakuna mikate? "nkamzati kumanya "nkamuelewa? mioyo yenu itenda mihufu?" ¹⁸Mna meso nkamuona? mnamagutwi nkamuiva? nkakumbeka? ¹⁹Nekuwapangiaho mikat miishano, kwa wantu elufu shano, mdoa ngahu nyingahi zekumeruazo vimamo vya mikate? waketika kumi na viiidi. ²⁰Na nekuipangao mikat mpungati kwa wantu elufu ne doa ngahu nyigahi? ²¹Wakamwamba "mipungati" akawamba, nkaruzatu kuelewa?" ²²Wakeza betisidia awo wantu wakamuetee zumbe yesu mntu mwesekuona, wakamsihi zumbe yesu amd onte. ²³Zumbe yesu akamtoza kwa kono yuda mwesekuona na kumwegaa se ya uda mzi ekuswaho mate uanga ya meso yakwe, akaoteeza mikono yakwe uanga yakwe akamuuzza, kuona mbwai?" ²⁴Akakaua uanga na kutamwii, naona wantu waoneka sa miti yendayo." ²⁵Nee nua vituhu mikono yakwe uanga ya meso yakwe, yuda mntu akagobua meso yakwe, akaona vituhu, na akaona kia kintu vyedi." ²⁶Zumbe yesu akambada ae kaya, akamhinya, 'wesekwengia mwe mzi." ²⁷Zumbe yesu akahauka na wanafunzi wakwe kuita kwe vijii vya kaiselia na fiipi wekuwaho siai akawauza wahinywa wakwe, "wantu watamwiiio waruba mini ndai?" ²⁸Wakamwetika wakaamba, yohana mbatizaji watuhu waaruba, "elia na watuhu yumwe mwe wada manabii." ²⁹Akawauza iya nywinywi mwaruba mi ni ndai petuo akamwamba, "we u kwistu." ³⁰Zumbe yesu akawaemeza wesekumwambia mntu yoyose kumhusu yeye. ³¹Na akavoka kuwahinya kuwa mwana adamu lazima apate suuba kwa mbui nyingi, endaameweni viongozi a makuhani wakuu na wagondi naho endaakomwe mwe siku ya ntantu enda afufuke. ³²Katamwii mbi izi bila kifiso petuo akamdoa nkandani na akavoka kumuegezea. ³³Iya zumbe yesu akahifuka na kuwakua wanafunzi wakwe akamuegezea petuo na kumwamba, eruboka nyuma yngu shetani! nkukuda mbui za mungu iya mbui z wantu." ³⁴Ekubindaho akawetanga zumo da wantu hamwe na waiinywa wakwe, nakuwaruba, "ati una mntu mwoonda kunotongea eeme mwenye adoe msaaba wakwe anitongee. ³⁵Kwa via yoyose muonda kuhonywa maisha yakwe enda ayaze na yoyose mwendaayaze maisha yakwe kwa sibabu ya injii enda ayohonye. ³⁶Yendaimfaidie mbwai mntu kuata uliwnegu wose akabinda apate hasaa ya maisha yakwe? ³⁷Mntu adaha kuavya mbwai mbai ya maisha yakwe? ³⁸Yoyose mnionea soni mbui zangu kwe uvyazi unu wa wakianga na wena zarubi mwanangu wa adamu endaaamuonee soni endahoeze mwe ufalme wa tatiakwe hamwe na malaiika watakatifu.

Chapter 9

¹Ne nkisema kao."ni kweii kisema kwenu, baazi yenu kua wntu wekugookao hanu kawana waonje ufu kabla nkawazati kuuona ufaume wa muunu?" ²Baada ya siku nandatu zumbé yesu kawadoa petuo, yakobo na yohana hamwe nao mwimani ikedu ne avika kbadiika mbee yao. ³Nguozakwe zivoke kungaa mo meuphe sana, meupe kuliko mngaza yeyose duniani. ⁴Ne eliya hamwe na ms wekuawiaho mbee yao. naho ne wakatamwinya na zumbé yesu. ⁵Petio ne ajibu amwamba zumbé yesu." mwaimu i vyedi swisi kwekaa aha tizenge makumbi matatu, dimwe kwaajii yako, tuhu da msa na tuhu da eliya. ⁶(kwa ajii nkekumanya cha kutamwiya waogoha ana.)⁷Zunde diawia na kuwagubika ne sauti yekuawah we zunde yaamba "uu ne mwanagu ni mkundae mtegezeni yeye." ⁸Maa wekuwaho wakakauwa nkao kumwona yeyoso hamwe nao, isipokuwa zumbé yesu tu.⁹Wekuwaho wakaseya kuawa kwe mwima, kaafingiza wasekusema mbui yeyose kwa mntu yeyose yada yose wekuyaonayo mpaka mwana wa adamu onaha agubulwe kkuawa mwe ufu. ¹⁰Nee wanyama na mbui inu wao wenye akini watamwina weyne ni mbui yani na maana yakwe "kugubulwakuawa mwe ufu." ¹¹Wamuza zumbé yesu, kwa ajii yain waandikio wamba ni lazima eliya eze kwaza?" ¹²Akawamba ni kweii eliya onda eze kwaza kuohoa vintu vyose kwa aji iyaandikwa mwana wa adamu onda enkiwe suuuba nyini na kuemewa. ¹³Iya nagpombeka kwenu eliya kezakae na kumgosoavyo wakundavyo, nga viya maandiko yambavo kwa ajiii ya yeye." ¹⁴Na wekuuyaho kwa wahiynwa waona bunga kuu diwazunguka masadukao wekuwao wakabisha nao. ¹⁵Na wekumwonaho bunga dose didunduwaa na kumguukiya kumguuuusa. ¹⁶Akawauza wahinywa wakwe, mwaminyana nao kwaajii ya mbwai?" ¹⁷Yumwe mwedia bunga ne ajibu, "mwaimu nkimweta mwanangu kwako na prpo mchfu amgosoaye asekutamwiya, ¹⁸Na amtenda azingize na kumgwisasi, na kuawa fuo mwe muomo na kugihina meno na kukankamaa nkiombeza kwa wahinya wako wamwaavye npepo akini nkaokudaha. ¹⁹Ne awamba 'kivyazi chesicho kuamini nonda nekae nani kwamida wani? nonda nidoa ne na nywinywi hata ini? mweteni kwangu." ²⁰Wamweta mwananwe, npepo ekumwanaho zumbé yesu ne aziniza mbwanga kagua asi na kuawa fuo mwe kanwa. ²¹Zumbé yesu ne amuza tatu yakwe inu hali n ya muda wani? tati yakwe kamba "tangu modo. ²²Saa nuhu agwa mwemoto, mwemaziii na kuonda kwekoma iya wadaha kugosoa chochose tioonee mbazi msaidie." ²³Zumbé yesu kamwamba, iya wakunda? kiya kintu chadahijana kwa yeyose aminiye." ²⁴Maa tati yakwe da mwana akaiyaa na kwamba "naamini ninembazi kwesekuamini kwangu." ²⁵Ukati zumbé yesi ekuonaho bunga dagukia kwao, kakemea npepo mchafu na kwamba "weee npepo buub na kiziwi, nakwamba mwekekee, usekwengia kwakwe vituhu." ²⁶Kaiya kwa nguvu kumhangisha w,ana na npepo kaawa mwana kaoneka ina kafa nee wangi wagombeka "kafa". ²⁷Akini zumbé yesu amdoa kwa mkono akamwenu, na mwana ne agooka. ²⁸Iya zumbé yesu ekwengiah nyumbani, wainya wakwe wakamuza nkandai, "kwani nkatokudaha kumuavya." ²⁹Akawamba, "kwasia inu nkalawa iya kwa kuombe." ³⁰Waawa hada na kugombeka gallaya nkukunda mntu yeyose amanye weiho. ³¹Nee akawahinya wakwe kawamba "mwana wa adamu ondaegalwe mwe mikono ya wantu na wonda wamkome ondaho afe. baada ya sinku tantu ondaagubulwe ituhu. Iya nkaokumanya asemayo na waogoha kumuza. ³²Iya nkaokumanya asemayo na waogoha kumuza. ³³Nee wekubuahwa waperanaumu, ukati ekuwaho mwe nyumba ne awauza." nee mkatamiya wmbwai siai"? ³⁴Akina wawa wanyamaa ne wawa na mabishano siai kwamba ni ndai ni mkuu zaidi. ³⁵Kekaa asi akawetanga kumi na mbii hamwe, ne asema nao inga yeyose akunda kuwa nwa bosi ni lazima awe wa mwisho na mndima wa wose." ³⁶Kamdoa mwana mteke akamwika gatigati yao akamdoa mwe imkono yakwe akamba. ³⁷"Yeyose amhokeye mwana mteke enga uyu kwa zina dangu, inga kanihokea mim na ikawa kanihokea nimi nkanihokea mimitu iya na mwkuntuma." ³⁸Yohana kamwamba, "mhny timwona mntu avya npepo kwa zina dako tikamwemeza kwa ajii nkationgeza." ³⁹Ne zumbé yesu amba "mwesekumwememe kwa ajii nkuna mwoda agosoe nkdimu nkuu kwa zina dangu nee baadaye ambe mbuii mbaya yoyise uwanga yangu?" ⁴⁰Yeyose mwese kuwa kinyume nasi yu upande wetu. ⁴¹Yeyose mwonda akwenke kikombe cha maziii ya kunywa kwa ajii uhamwe na kwistu kweii nkana aze sawabu yakwe. ⁴²Yeyose awakoshae awa wadodo waaminio mie, nee nivyed kwakwe kufugiwa iw da kudagia mwe sing na kuasiga bahalini. ⁴³Inga mkno wako ukakukosha usenge. ni vyedi kwengia mwe uima bila mkono kuliko kwengia mwe hukumu ukawa na mikono yes mwe mot "wesiokufa" ⁴⁴(tozeza mitali unu "hantu amao funz nkafa na moto wesiokuziika" kaumo mwe makatasi yakae). ⁴⁵Inga mudi ako ukabanga usenge ni vyedi kwako kwengia ugima ukawa na kileama, iya kwasigwa mwe hukumu na miundi miiidi. ⁴⁶(Tozeza misiati inu,"hantu ambaho fuza nkafa na mot wesiokufa." umo makazi ya kae). ⁴⁷Inga ziso dako dikakukosha dingoe ni vyedi kwako kwengia mwe ufaume wa muungu ukawa na ziso dimwe kuliko kuwa na meso maidi wasigwe kuzimu. ⁴⁸Hantu henaho fuza wesiokufa, na moto wesio kuzimika. ⁴⁹Kwa ajii kiya yyumwe akoezwe ni moto. ⁵⁰Munyu ni mtana, inga unyu ukaza utana yakwe wonda uigosoe vihihi iwe natana vuthu? muwe na mnyu miongoni mwenu wenye. muwe na amani na kiya yumwe."

Chapter 10

¹Yesu nee ahauka eneo ido akaita mwe mkoa wa uya hudi na eneo da bee ya mto yoldani na madugano wkaamtonga vituhu akawahinya vituhu kana yekuwavyo hawaida yakwe. ²Na amafalisayo wakeza kugeeza na kuuza ni vitna kwa mgosi kuekana na mkaziwe. ³Yesu akatumbaisa "msa kaluhusu mbwai?" ⁴Wakamba msa kaluhusu kugonda chete cha kuekana na ikabinda kumguusa mvyee. ⁵Ni kwaajii a myoyo yenu miumu nee vyekweeeavyo akamigondea shaia inu yesu ne awamba. ⁶"Akini kuawa kuboka cha ufi mungu kkawaumba mgosi na mvyee." ⁷Kwa ajii inu mgosi enda amweenke tatiakwe na mamiakwe na enda atozane na makziwe, ⁸Na ao waid wena wawe mwii umwe kwakuwa nkio waidi vituhu iya mwii umwe. ⁹Kwa ajii iyocekuduganywacho ni mungu mwanadam asekukipagua. ¹⁰"Wekuwaho nyumbai wahina wakwe wakamuza viluhu kuhusu bui inu. ¹²Akawamba yoyose mmweeka mkaziwe na kuteguwa mvyee muthu ugosoa kianga. ¹¹Mvye naye akamweeenka mumewe na kateguwa i mgosi mtuhu agooa kianga" ¹³Na nee wamweetea wana wao wadodo ili awadonte akini wahina wakawafingiza. ¹⁴Akin yesu ekuonaho ido nnkeekutamiwa nado kabisa akawamba "waakeni wana wadodo weze kwangu na mwesekuwafingiza kwa kuwa wantu kana ao zuzumbe wa muungu ni wao, ¹⁵Ukwei namyamba yoyse mwekuuhokeza uzumbe wa muungu kana mwana mdodo ukwei nkadaha kwengia mwe uzumbe wa muungu. ¹⁶Akalawa aho akawadoa wana mwe mikono yakwe akawabaliki akawaikia mikono uwanga yao. ¹⁷Na ekuvokaho ntambo yakwe muntu yumwe akamguukia na kukika mavindi mbele yakwe akamuza "mwaimu mtana nigosoe mbwai nidahe kuupaugima wa kae na kae. ¹⁸Na yesu akamba "kwani wanetanga mtana? nkakuna ambaye ni ywedi iya mungu ikedu. ¹⁹Wazimanya amlu "usekubawa wesekukoma, wesekugosoa kianga wesekuziga wantu umbea wesekuhufya mhishimu taliako na mamiako. ²⁰Yuda muntu akamba "mwaimu eya yose nkinyati miza tngia ni mbwanga." ²¹Yesu akamkaua na kumkunda akamwamba wa kungukiwa ni kintu kimwe wakundwa kukaga vyose wenavyo na uwenke masikii nee ndiho utende na kitedne mbinguni ukabinda weze untongee. ²²Ahini akakata tamaa kwa ajii ya maelezo: akahauka na huzuni kwa kuwa nee ana mi nyingi. ²³Yesu akakaua npande zose akawambio wahina wakwe" ni kwa viihi vyeivyo vigumu taajii wenga mwe uzumbe wa muungu! ²⁴Waino wakehewa kwa mbui izi akini yesu akawambia vituh wahina ni viihi ye ivyo vigumu kwengia mwe uzumbe wa mungu. ²⁵Ni vihufu kwa ngamia kwmbek kwe ntudu ya singano kuliko muntu taajii kwengia uzumbe wa mungu. ²⁶Wakehewa sana na kugombeka wenye kwa wenye nndai mwenda ahone. ²⁷Yesu akawakauwa na kugombeka "kwa binadamu nkaidahikana akini kwa muungu yadahijkana. ²⁸Petuo akavoka kutamwii naye kauwa tibada vyose tikakutngea. ²⁹Yesu akamba "ukwei namyamb nywinywi nkakuna mwekubada nyumba au kaka au dada, mma au tate a wana kwa ajii yangu au kwaaii ya injii, ³¹Ambae nkana ahokee maa mia zaidi ya saa aha duniani nyumba kaka, dada mmaa, wana na alizi kwa suuba naulimwengu wezao ugima wa kae nakae. ³⁰Akini wangi ambao ni wabaosi wenda wawe wa mwisho na ambao ne wa mwisho wenda awe na bosi. ³²Wekuwho siai kuita yelesalemu yesu nee kaongoa mbele yao wahina wekuhewa na waidi wekuwao wakamtongea nyumba wakaogoha nee yesu awakwaua nkandai vituhu wada kumi na waidi akavoka kuwambia ambacho chenda kiwaaawie aha hehi. ³³Kauwa taiti mpaka yelusalemu namwana ywa adamu enda abuzwe kwa makuhani wakuu na wagonda wenda wamuahe afe na wenda wamaavye kwa wantu wa mataifa. ³⁴Wenda wamzihaki wenda wamswiie mate wena wamtowe ngonda na wenda wamkome akini siku ya ntat enda afufuke. ³⁵Yakobo na yohana wanangwa wa zebedayo nee we za kwakwe k

³⁶Akawambai" mwaonda nimigoswee mbwai?" ³⁷Wakamba, tenke uhusa tekae na weewe mwe utukufu wako yumwe kwe mkono wa kudiiia na mtuhu mkono wako wa kumoso. ³⁸Akini yesu akawatambaisa, "nkamaanya mkiombe zacho, mwadaha kukivatia kikombe ndicho nivatie au kuzizimiza ubatuzo ambao nenda nibatiizwe?"

³⁹Wakamwamba "todaha " yesu akawamba kikombe ndicho nivatie mwenda mkivatia na ubatiizwa mwenda muuziizmw. ⁴⁰Akini mwenda ekae mkono wangu wakudiiia au wa kumoso nkie mimi muavya akni ni kwa wada ambao kwao ibindakae kuandaiwa. ⁴¹Wada waina watuhu kumi wekusikiaho aya wakavoka kuhimwa ni yakoo na yohana. ⁴²Yesu akawetanga kwakwe na kwamba "mwammanya kuwa wada wazaniwao kuwa watwalwa wa wantu wa mataifa wawatwalwa na want wao mashuhuli wawa ongesha mamlaka juu yao. ⁴³Akini nkaikundwa kuwa vo kwenu yoyose mkunda uwa mkubwa mwenu lazma amigoswee. ⁴⁴Na yoyose kuwa ywa bosi kwenu lazima awe mtumwa ywa wose. ⁴⁵Kwakuwa mwana ywa adamu nkeekweza kugosea iya kugosoa na kuvyaa maisha yakwe fidia kwa wangi. ⁴⁶Wakeza yeliko ekuwaho yeliko wahina wakwe na bunga kuu mwana ywa timayo batimayo tuntu muombeza nee keaa nkandankaa ya baalo aa. ⁴⁷Ekusikiaho kana yesu mnazaleti eza akavoka kutawa vuzo akamba "yesu mwana ywa daudi nifiiya mbazi. ⁴⁸Wangi wakamweegea yuda tuntu wakamwamba ayamae akini akamwiiia kwa sauti zaidi mwana ywa daudi nifyiia mbazi!" ⁴⁹Yesu nee agoooka na

kuamulu etangwe, akamwetanga yuda tuntu wakamwamba "syiiiiaa enukaa yesu akwetanga.⁵⁰ Akasa kati dakwe nkandai akaguuka sana kwea wa yesu.⁵¹ Yesu akatambaisa akamba "waonda nikugoswee mbwai? yuda tuntu akatambausa mwaimu nafaia nione."⁵² Yesu akamwamba "hita imani yako ihihonya" hodahoda meso yakwe yakaona akamtongea yesu baabaani.

Chapter 11

¹Ukati uwo ekwezaho yekusalemu, wekuaho hamwe na besifaye na besania mwemiima wawanafunzi wakwe.
²Nee awamba hitani mwekijiii che hehi naswi, mala mkengia umu mwenda mbuie mwana npundankazati kukwewa mfuueni mmueete kwangu. ³Na kana yoyose akamwambia kani mweosoa izi? mwakunda kugombeka bwana amkunda na mala enda amvuze aha. ⁴Wakaita na kumbuia mwana npunda katasha chongoi he gwegwe kwemtaa ambao umwazi nao wakakmchpaa. ⁵Na wantu wekumwe newagoka hada nee wawamba mwagoso mbwai kumhopoa mwana npunda uyo? ⁶Nee wawambia kana yesu ekwambia ivyo, nawantu akawaenka waite. ⁷Wanafunzi waidi nee wamweta mwana npunda kwa yesu na nee wataandika nguo zao ili yesu adahe kukwea. ⁸Wantu wangi wakanika gnuo zao baabaani na watuhu wakutamdika matami wekubondayo kuawa mweminda. ⁹Wada wekuitao mbele yakwe na wada wekumtongea wakatoa vuzo, "hosana? kabarikiwa yuda mwezu kwa zina da bwana. ¹⁰Ubalikiwe uzumbe wezao wa tete yetu daudi hosana kwa mweuanga. ¹¹Nee yesu engia yekusalemu na akaita yelusaleu ukati nee uita, akaita besani a hamwe nao kumi na waidi. ¹²Siku yekuitongea ukati wejyah wkauya ukulawa besania nee anasaaa. ¹³Akaona mti wa mtini wekuao na mani kwa hae akaita kuukwea kana nee kadaha kupata cochose uanga yakwe naukati ekuahoo akaita kuuna kekupata chochose iya mani kwakuwa nkakua ukati wa mtini. ¹⁴Nee awamba nkakuna yoyose mwenda ade tunda kulawa kwako vituhu na wanafunzi wakwe wakasikia. ¹⁵Wakeza yelualemu nae nee ngia hekalu ni na kuvooka kuwaavya chongoi atagaji na waguzi mwe hekalu akazibudia meza za wahitua feza na viti vya wada wekuao akatanga ngiwa. ¹⁶Nkekumluhusu yoyose kwenua chochose hekaluni kidahacho kutangwa. ¹⁷Akawainya na akamba je nkyakugonda nyumba yangu yenda yetangwe ya sla kwa mataifa yose? akni mwaitenda mpanga ya wabavu. ¹⁸Makuhani wakuu anawgonda wasikia ekuayo kayagendeka nee waondoa sia ya kumkona hata ivyo wamuogoha kwa ajii umati wehewa ni mainyo yakwe. ¹⁹Na kia ukati wa guoni wakahauka mjini. ²⁰Wekuaho wakenda keo wauona uda mtin a mtini unyaa nkata kwemazindo yakwe. ²¹Petuo akakumbeka na kwamba "labi kua mti amtini wekulaanio nyaa. ²²Yesu akawatambaisa mtende na imani mwe muungu. ²³Amini na mwambia kwamba kia wambe mwiima unu, "hauke nauketambike mwenye laaini, na kana wengeee we moyo wakwe akni aamini kwamba ekugombekacho chedi kiaawie ivyo nee mungu enda agosoe. ²⁴Kwa iyo nawamba kia kintu muombeza chocho nakuuza kwa ajiii yakwe aminini kwamba mwenda mhoke navyo vyeda viwe vyenu. ²⁵Ukati mkagooka na kuomba mwakunda kusamehe chochose wenacho zaidi ya yoyose ilikwamba katieni mwe mbinguni amisamehe pia namwi awasamehe. ²⁶(Zingatia- tozeeza) msatali unu "akini msekusamehe wala tatienu emwembinguni nkhan asemehe zambi zenu. ²⁷Weze yelusalemu vituhu, na yesu ekuaho akazunguuka mwe hekalu maukuhanu waku wagona na wazee wakeza kwakwe. ²⁸Wakamwamba kwamamlaka yandai wagosoa mbui izi? "na mwekukwenga mamlaka aya kugosoa aya?" ²⁹Yesu nee awamba nenda nimuize swali dimwe na mbiani nami ndaminiamie kwa mamlaka yani nagosoa mbui izi. ³⁰Je, ubatizo wa yohana waawa mbinguni au kwa wanadamu? nijibuni. ³¹Wakafanyanya gati yao na kuhigana na kwamba, "kana tikamba ulawa mbinguni enda aamini kwani basi nkamkuamini?" ³²Akini kanu tikamba ulawa kwa mwanadamu wawaogoha wantu kwakuwa wose watozeesa kua yohana nee nnabiii. ³³Nee watambaisa yesu na kwamba nkaimanya nee yesu awammba wala mii nkina nwaambe nkawamamlaka yani na gosoa mbui izo.

Chapter 12

¹Ikabinda Yesu akavoka kuwahinya kwa mifano Akago mbeka mritu kahanda mnda wa mizabibu akadizungu sia gwe, wna akaepuka twubwi da kusindikia mvinyo Akazenga mnala na ikabinda akadipandisha mnda wa mizabibu kwa wami wa mizabibu, ikabinda akatamba ntambo ya hae. ²Ukati ukubahao, akamtuma mndina kwa waimi wa mizabibu kuhokea kulawa kwao matunda yekumwe ya mnda wa mizabibu. ³Akini wakamgwia, wakamtoa, na wanguusa bila chochose. ⁴Akamtuma kwao mndima, mtuhu, wakamjeluhi mwemtwi na kumgoshwea mbiu ze soni. ⁵Nkaizati akamtuma mtuhu, na uyu ujumbe wakamkoma, wawagosoea wangi watuhu mbiu kama izoizo wakawatoa na watuhu wakawakoma. ⁶Nee ake na mntu yumwe zaidi ya kumtuma, mwana mkundwa, nae kawa wa mwisho mwekutumwae kwao. Akagombeka, "wenda wamheshimu mwanangu". ⁷Akani wapangaji wakasemezana wowo kwa wowo "uyu nee mlisi,sooni, hembu na timkome, na ulisi wenda uwe wetu" ⁸Wakamfuntiia, wakamkoma na kumwasa chongoi ya mnda wa mizabibu. ⁹kwa iyo.je! onda agosee mbwai mwenje wamndauammizabibu?Endaeze na kuukabizi mnda.wa mizabibu na kuukabizi nda wa mizabibu kwa watuhu. ¹⁰Nkamazati kuata kuso andiko idi? 'iwe ambado wazengi wadiemeaditenda iwe da nkandani. ¹¹Ididiawi kwa zumbi na ni da ajabu mwe meso yetu." ¹²Waondeza wamgwie yesu akini wakaogoha mkuntano kwani wamanya ati kawa akatamwi mifano iyo kwa aji yaa savyo wakamweeeka na kahauka. ¹³likainda akawatumwa baazi ya mafalisayo na maheloia kwakwe ui. kumtenga kwa maneno. ¹⁴Wekubuahao wakamwamba, "mwaimu yamanya kwamba nkujali maoni ya yoyose na nkuonyesha upendeleo gati ya wantu wahinya sia ya mungu mwe ukwei je! ni haki kuiha kodi kwa kaisai au viihi? Tadaha kuiha au l nkijvyo? ¹⁵AkinikYesu kamanya unafiki wao na kuwamba. "kwambwai mwanigeeza? Nenkani dinali nidahe kuikauwa" ¹⁶Wakaeta mwenga kwa Yesu, Akawamba, 'je!ni sula ya ndai na maandishi yeaho aha ni ya ndai? wakangombeka, "yakaisali". ¹⁷Yesu akawamba, mwekeni kaisali vintu vya kaisali na muungu vintu vya muungu wakammamaankanya. ¹⁸Ikabinda masadukayo, wagombekao nkakuna ufufuo wakambasa, wamuuzi, wakagombeka, ¹⁹Mwaimi, Musa katiandikia kuwa, Etino ndugu ya mritu akafa na kubada mvyee nyuma yakwe, akini Nkekubada mwana, mritu akamdoa mvyee ya nduguye, na kwepatia wana kwa ajili ya nduguye, ²⁰Kuwa na ndugu saba, ya bosi akamdoa mvyee abinda akafa, nkebuda wana, ²¹Ikabinda ya kaidi akamdoa nae akafa,nkekubanda wana. Ikabinda ya kaida akamdoa nae akafa, nkekubanda wana, na ya ntatu via via. ²²Na ya saba kafa nkekubanda wana, mwisho na mvyee nae akafa. ²³Ukati wa ufufuo, wendaho wafufuke vituhu, je! Enda awe mvyee ywa ndai? kwa ajili wda ndugu wose saba wawa wagosi wakwe. ²⁴Yesu akawaambia,"je! inu nkio sibabu ati mhotolwa, kwa sibabu nkammanya maandiko walal nguvu za mungu?" ²⁵Ukati wa kufufuka kulawa kwa wafe, nkawana wategue wala kwengia mwe nteguzi iya wenda wawe inga malaika wa mbinguni. ²⁶Akini kuhusu wafe ambao wafufulwa je! nkamwekusoma kulawa mwe kitabu cha mse mbui ya kisaka namna muungu ekugombekavyo na kumwamba mmimi nee muungu ya iblahimu na isaka na yakobo?" ²⁷Yee nkie muungu ya wafu iya wawagima, ni zahii mhotoka. ²⁸Yumwe ya wagonda akez na kuyategeeza ntamwiizi zao, aaona kwamba yesu kawatambaisa vyedi akamuza "je! ni amlu ihi yenayo muhimu kwemboka zese?" ²⁹Yesu akamtambaisa, "yenayo na muhimu i uni "tegeeza istael zumbi muungu yetu, zumbi ni yumwe. ³⁰Lazima umkunde zumbi muungu ako, kwa moyo wako wose, kwa loho yako yose, kwa akii yako yose, na kwa nguvu zako zose." ³¹Amlu ya kaidi ni inu lazima umkunde jilani yako kama wekundavyo mwenye nkakuna amlu ntuhu nkuu kwemboka izi." ³²Mwandishi akasema, "vema mwalimu!umesema kweli kwamba mungu ni mmoja, na kwamba hakuna mwingine zaidi yake. ³³Kumpenda yeye kwa moyo wote, na kwa ufahamu wote na kwa nguvu zote, na kumpenda jirani kaa mwenyewe, ni muhimu no kuliko matleo na dhabihu za kutekeetza." ³⁴akati yesu alipoona ametoa jibu la busara, alimwambia, "wewe hauk mbali na ufaume wa mungu." baada ya hapo hakuna hata mmoja aliye thubutu kumwuliza Yesu maswali yoyote. ³⁵Na Yesu alijibu, wakati alipokuwa akifundisha katika hekalu, akasema, "Je! maandishi husemajje kuwa Kristo ni mwana wa Daudi? ³⁶Daudi mwenyewe katika Roho Mtakatifu, alisema, 'Bwana alisema kwa Bwana wangu, keti katika mkono wangu wa kuume, mpaka niwafanye maadui wako kuwa chini ya miguu yako.' ³⁷Daudi mwenyewe humwita Kristo, 'Bwana' Je! ni mwana wa Daudi kwa jinsi gani?" Na kusanyiko kuu lilimsikiliza kwa furaha ³⁸Na kweka mwe vitu vya wakuu mwe masinagogi na mwe sikunkuu kwa ntendeo za wakuu. ³⁹naho wadiiia nyumba za wajane na waomba maombi yalehayo ili wantu wawakauwe awa wantu wenda wahokeeee maaho makuu." ⁴⁰Pia wanakula nyumba za wajane na wanaomba maombi marefu ili watu wawaone. Hawa watu watapokea hukumu iliyo kuu." ⁴¹Ikabinda yesu akekaasi hehi ya sanduku da sadaka mwe eneo da hekalu kawa akawakauwa wantu wekuao wakagea hea zao mwe sanduku wantu angu mataajii wakaika kiasi kikuu cha hea. ⁴²Ikabinda mvyeyee mjane maskani kawakeza na kuga na vipande viidi samani ya senti. ⁴³likabinda akawetanga wahina wakwe na kuwamba, "amin namyanda, mvyee yu mjane kiasi kikuu kwemboka wose ambao wabinda kae

kulavya mwe sanduku da sadaka. ⁴⁴Kwani wose walavya kuawana na wingi wa kipato chae, akini mvyee mjane uyu, kulawa mwe ukiwa wakwe, kageahea yose ambayo akundwa aitumie kwa maisha yakwe."

Chapter 13

¹Yesu ekuaho akenda kuawa mwe hekalu yumwe gati ya wahinywa akamuuzwa, mhinya kaua maiwe aya yakudunduaaa na mazengo. ²Akmwamba, wayaona aya mazengo makuuu? nkakuna hata iwe dimwe mديو disigae manga ya mweziwe ambado hadihadi gwesi sii. ³Nae eknaho kekaa uwanga mwe mwima wa mzeituni nyuma ya dia hekalu, Peduo, Yakobo na Yohana na Adwea wakamuuzwa kwa sii. ⁴Tambie mbui izi aya nindayawe ini? Na utangio wakwe numbwai⁵Zumbe Yesu akavoka kuwambia muwe meso kuwa mntu yoyose asekumizaganya. ⁶Wangendaweze kwa zina dangu wakamba, nee mimi na ndawazanganywe wangi. ⁷Ndiho msikie mkondo na mng'uno wa mkondo mawesekuogoha, mbui izi ni lazima ziawie akini keheeo nkakizati. ⁸Taifa ndadenuke mhitu na taifa tuhu, ufaume mhitu na ufaume n;ndahawe na zingizo, mtendeo mbaimbai na saa ni vokeo da usungu. ⁹Muwe meso, n'ndamwegalwe mpaka baazni na mndamuemewe mwe masinagogi. mndamgooswe mbele ya watawala na wafalmwe kwa ajii yangu inga ushuhuda kwao. ¹⁰Akini injili lazima nasi ibiikiwe kwa mataifa yose. ¹¹Ndiho mgwiwe na kwenkiwa mawesekuogoha kuhusu kia ndiho mtamuie mwe mnda uwowo mndamwenkigwe mbui ya kutamua, wala mkamnamuwe nywinywi ndio mtamuie iya ni loho mtakatifu. ¹²Ndugu n'ndauahe ndugu kukomwa, tote na wanawe wandawagooke mhitu na tati zao na kusababisha kukomwa. ¹³N'ndamuemewe ni kia muntu, kwa ajiiii ya zina dangu, mia ndiye aziizimize mpaka kiheo mntu uyo n'ndaaokoke. ¹⁴Ndiho mmuone mbifya ya ubanasi igooka haa desado kukundigwa kugooka (nsoma na amanye) na ndiho weumo mwe yuda waguike kwe miima, ¹⁵Naye mwe uwanya yanyumba asekusea sii ya nyumba, au kudoa chochose chekuwacho chongoi, ¹⁶Na mweuko tanga asekugotoa kudoa vazi dakwe. ¹⁷Akini ole wao wavyee wenye ndaa na waonkesao mwe misi iyo! ¹⁸Ombeni kwamba yesekulawia ukati wa npeho. ¹⁹Kwani n'ndakuwe na suuba nkuu, ambayo mkayazat klawaitaukia munu ekugosoacho duniampaka sasa, nkakuna wala nkavia vilawie vituhu. ²⁰Mpaka bwana niho ahunguze misi, nkakuna mwii ndiyo uohoke akini kwa ajii ya wateule, mdo awasague andaahu mguze mamba ya misi. ²¹Ukati uwo inga muntu yoyose andaaawambe, kauwa kwistu yu aha au kauwa yu hada mawesekuamini. ²²Kwani wakwistu wa umbua na manabii nea umbeya wandawalawie na wandaaavye utangio na vihii ui kwamba wawahufye yamkini hata wateule. ²³Muwe meso! ukiwambia kae aya yose kabla ya ukati. ²⁴Akini baoda ya suuba za misi iyo zua mndadigewe kiza, mwezi nkauna uavye ngazi wakwe, ²⁵Ntoondo n'ndazigwe kuawa uanga na nguvu zauko mbinguni n'ndazisingizike, mbinguni n'ndazisingizike. ²⁶Ne ndiho muone mwana ya adamu akeza mwe mazunde kwa nguvu nkuu na utukufu. ²⁷Ne ndiho n;ndaagie malaika wakwe na n'ndaaawakonge hamwe na wateule wakwe kulawa npande nkuu mwe za dunia kuaminiwa kiheo cha dunia mpaka kiheoa cha mbingu. ²⁸Kwa mtini mwehinye inga tambi didahavyo kulavya na kikakinyanyi mani yakwe, nee ndiho mmanyeye kiangzi kihehu. ²⁹Ne yeivyo, ndiho muone mbui izi zikalawiii manyani kuwa yu hehi na nyuvi. ³⁰Kwei namyambia, uvyazi unu nkauha womboke tae kabla ya mbui izi mkazizati kulawia. ³¹Mbingu na siii n'ndavyomboke aini mbui zangu nkazimiza mboke kamwe. ³²Akini kuhusu msi uwo au saa, nkakuna mmavyo hata malaika ya mbinguni wala mwana, ila tate. ³³Muwe meso kauwa kwa sibab nammanya ni mda uhi yondahoyalawie (tozeeza mstani unu muwe mes, kauwani na ombei kwa sibabu --- nkaumo mwe nakala za kae). ³⁴Ne iga mntu muiita ntamkuo, akabada nyumba yakwe, na kumika mtumwa yakwe kuwa natawala ya nyumba kia yumwe nandima yakwe na kumwamuu mlinzi zsekusinnka. ³⁵Kwa iyo muwe meso! kwa mkamwanya ni inu mwenye nyub ndiho agotokke yadahka ni guoni, kio kikuuu, ukati zogooo ndiho dikeme au keokeo. ³⁶Ati akeza kwa hamka asekukubwia kugoa. ³⁷Kia nigombekaho kwako, nakigombeka kwa kia muntu cheezani!"

Chapter 14

¹Nee ni misi miidi tu baada ya sikunkuu ya pasaka na mikate yesayo kugewa chachu. makuhani wakuu na waandishi nee wakaondeza namna ya kumgwiiia yesu kwa hila na kumkoma. ²Kwavia wagombka, "nkiyo wakati unu wa sikunkuu wantu wesekweza kugosoa ngavungavu."³Wakati yesu ekuwaho bethania mwe nyumba ya simon nkoma, na ekuwaho akaita mezani mvyee yumwe akeza wakwe uku anchupa ya maashi ya nando ntana yenye galama nkuu sana, akaitua nchupa na kuyetia kwe mutwi wakwe. ⁴Mia kuwa na wekumwe wekukimwao. wakaembiana woo kwa wowo wakagombela ni mbowai chambus ya kwaga uku? ⁵Manukati aya nee yadaha kutagwa kwembosa dinari mia mtandatu awakenkigwa mashani "nao wakamhuza. ⁶Mia yesu akagombeka, "mweeekeni ikedu kwa mbwai mwamsumbua? kagoso mui uatana kwangu. ⁷Misi yose maskini mnao, wakati wowose mtamaniho mwadaha kugosoa kwao, mia nkamua muwe nami wakate wose. ⁸Kagoso kia ekudahacho: kuwenka mwii wangu mavuta kwa ajii ya maziko. ⁹Kwei nawmba, kia hanu injii ibikiwaho mwe ulimwengu wose, kia ekugosoa mvyee uyo chenda kitamwiiwe kwa ukumbuso wakwe. ¹⁰Akawaaho yuda iskariote yumwe mwe wada kumi na waidi akaita kwa wakuu wa makuhani ilikwamba apate kumkabizi kwao. ¹¹Wakati wakuu wa makuhani wekusikiaho ivyo, waoka kinyemi na wakakika kiaga kuwenka heya akavoka kuondeza nafasi ya kumkabizi kwai. ¹²Mwe msi wa kwanza wa mkate wesao kugewa chachu wakati wekuavyaho mwana ngoto wa pasaka wanafunzi wakwe wakamwamba, "waonda tiite hahi tikaadae ili pate kuda ukane ya pasaka? ¹³Akawatuma wanafunzi wakwe waidi akawamba, "hikani kwe mzi na mgozi mwekwenua bida enda aonane nanywi, "mtongeeni. ¹⁴Nyumba endayo engie, mtongeeni na mmwambe mwenye nyumba iyo, "mwaimu agombeka, "kihuki chumba cha wageni hautu uendaho mide pasaka ka wanafunzi wangu?"¹⁵Endaawaonyese chumba cha uwanga kikuu chenye samani ambacho kitayali. gosoani maandalizi kwaajii yetu aho. ¹⁶Wanafunzi wakahauka wakaita kwe mzi wakabwiiia kiya kintu enga wekwambiwayo na wakandaa nkande ya pasaka. ¹⁷Wekubuahho wakati wa guoni, akeza na wada kumi na waidi. ¹⁸Na wekuwaho hehi a meza wakada, yesu akagomeka, "kwa namwamba, yumwe gatigati yenu adae hamwe nami endaaanahugute."¹⁹Wose wakasininika na yumwe baada ya mtuhu wakamwambia, "hakika nkie mimi?"²⁰Yesu akatambaisa ba kuamba, ni yumwe wa kumi na mbii gatigati yenu yumwe ambae ivi sasa achavyo tonge mwe bakui hamwe nami. ²¹Kwa via mwana wa adamu endaende enga via maandiko yagombekavyo juu yakwe. mia ole wakwe mtu uyo ambae kwembokea yeye mwana wa wadamu endaahugutwe! ne ni vyedi zaidi kwakwe mutu uyo ne nkekuvyaigwa."²²Na wekuwaho wakada, yesu akadoa, mkate, akaubaliki, na kumega. akawenka akagombeka, "doani, unu ni mwii wangu."²³Akadoa kikombe akashukuu na kuwenka, na wose wakakinywea. ²⁴Akawamba "inu npome yangu ya agako, mpome yetikayo kwaajii ya wangi. ²⁵Kwei nawamba, nkina ninywe vituhu mwezao idi da zabibu mpaka msi uda nenaho ninywe mphyamu mwe ufalme wa mungu."²⁶Wekubindaho kivubi wiya, waita chongoi kwe muima wa mizeituni. ²⁷Yesuuu akawamba, "nywinywi nyose mwenda mwenenge hae chambuso yangu kwa via igondwa "nenda kimtoe mwiisi na ngoto wenda watawaanijilie."²⁸Mia baada ya kufuufka kwangu, nenda miwaongweee mbee yenu galilaya." ²⁹Petro akamwamba, "hate kama wose wenda wakubade, mimi nkina nikubade."³⁰Yesu akamwamba, "kwei nakwamba, kiyo iki kabla zogoo ukazidizati kukema maabii, wenda uwe kuninega mwaa ntatu." ³¹Mia petro akagombeka, haa ikabidi nife hamwe nwe, nkina nikunege, "wose waavya kiaga ichoicho. ³²Wabua kwe eneo detagwando gethsemane na yesu akawamba wanafunzi wakwe, "ekaani hanu wakati nasali." ³³Akawadoa petro, yakobo, na yohana hamwe na yeye akavoka kusuninika na kugaya sana. ³⁴Akawamba, "nafasi yang ina sinikasaka hata sigaani hanu mkeshe."³⁵Yesu akaita mbee kidogo, akagwasi, akaomba, enga nee ikadahikana, kwamba saa inu nee imwepuka. ³⁶Akagombeka, aba tate, mbui zose kwaki zadahika miusiya kikombe iki mia nkio nikuudavyo mimi, mia ukundavyo wewe."³⁷Akauya na kuwabwiiia wagoni na akawamba, petro, "simoni je kugona? wekudahakukeshha hata saa mwenga? ³⁸Kesheni na muombe kwamba mwese kweza kwenga mwe majalibu, hakika rohoi radhi, mia mwii ni dhaifu." ³⁹Kaita vituhu na kuomba, na akatumia mbui ziazia. ⁴⁰Akeza vituhu akawaabwiiia wagoni, kwa via meso yao ne yawa mazito na ukawakumanye cha kumwambia. ⁴¹Akeza maa ya mtandatu na kuwamba, "bado mgona na kuumwiiia? yatosha saa ibuwa, kauwa mwana wa adamu endaahugutwe mwe mikono ya weye zombi. ⁴²Enukai titeni, kauwa yuda anihugutae u hehi."⁴³Ekuwaho bado akekutawiiia yuda yumwe mwe wda kumi na waidi kabuwa nakundi kuu kuawa kwa waku wa mauhani, wagondao na wazeee kwa waku wa makuhani; wagondao na wazee wenye mapaange na malungu. ⁴⁴Wakat uwo mhunguta wakwe nee kawenka ishala akagombeka yuda nendae nimbusu nee yeeye mgwiiye na kumwegaa kwe ulinzi. ⁴⁵Wakati yesu ekubua mwenye kwaga kwa mwega akaita kwa yesu na kugombeka, "maini na akambusu. ⁴⁶Akawaaho wakamwika si ya ulinzi a kumgwiiia. ⁴⁷Mia yumwe gatigati yao mwekugooka hehi nae akomoowa uhaba wakwe akamwenka mndima wa kuhani kuu ua kumsenga gutwi. ⁴⁸Yesu akawambia, "mweza kumgwiiia kwa mapaange na malungu enga bagaa? ⁴⁹Wakati kiya msi nkiwa na nywi

nafundisha healuni, ukamokunigwiiya, mia idi digosoka ili yekugondwayo yatimie.⁵⁰ Na wada wose welawao na yesu wambada na yesu wambada na kuguuka.⁵¹ Mbwanja yumwe akamtongea, nee kavaa shuka tu ambayo nee kegubika; wakamgwiiya mia⁵² Wamhonya akaibada hada shaka aaguuka mwazi.⁵³ Wamwoongoza yesu kwa kuhani mkuu hada adugana hamwe nae makuhani wakuu wose wazee na wagondao.⁵⁴ Petro nae kamtongea yesu kwa hae, kuita kwe ua wa kuhani mkuu, akekaa hamwe na walinzi; wekuwao hehi na moto wakaotea kupata joto.⁵⁵ Wakati uwo makuhani wakuu wose na baaza dose nee wakaondeza ushahidi kwa yesu wapate kumkoma mia nkawokupata.⁵⁶ Kwa via waufu wangi waeta ushuhuda wa umbea kwakwe, mia hata ushahidi wao nkawo kufanana.⁵⁷ Wekuwe wagooka na kueta ushahidi wa umbea kwakwe, wakagombeka,⁵⁸ "Timtegeeza akagombeka, 'nenda midibanange hekalu idi deugosolwado kwa mikono na mwemisi mtandatu nenda mizenge tuhu desado kusowa kwa mikono.'" ⁵⁹ Mia hata ushahidi wao nkawo kufanana.⁶⁰ Kuhani mkuu akgooka gatigati yao na kumuza yesu, "je nkunajibu? wantu wa wakushhudia mbwai kwako?" ⁶¹ Mia kanyamaa nkeku andua hochcose mala kuhani mkuu akamuza vituhu, "je weye ni krito, mwana wa mbalikiwa?" ⁶² Yesu akagombeka, "nee mimi na wenda umwone mwana wa adamu kekaa mkno wa kuume akeza na mazunde ya mbinguni."⁶³ Kuhani mkuu akatatua mavazi yakwe na kugobeka, "je bado takunda mashahidi?" ⁶⁴ Mtegeeza kufuu mwaaha mbwai?" na wose wanuaha enga yumwe msahili fiiye. ⁶⁵ Wekumwe wakavoka kuswiiya mate ne kumgubika cheni na kumtoa ua kumwamba, "otea "maafisa wakamdoa na kumtoa. ⁶⁶ N apetro ekuwaho bado yukesi uani mudima yumwe wa wandee wa kuhani mkuu akeza kwakwe. ⁶⁷ Nawe pia nee kuwa na mnazaleti, yesu." ⁶⁸ Mia akaemea, akagombeka, "nkimanya wala ukilewa kuhusu icho ugombekacho!" akawaaho akaia chongi uami (tozeeza, mstali unu "na zogoo dikakema" ukaumo mwe makala za kae). ⁶⁹ Mia mndima wa kivyee hada, kamuuona na akavoka kuwambia vituhu wada ambao nee wagooka hada ntu huyu ni humwe naao!" ⁷⁰ Mia akaemea vituhu badae kidogo ada wekuwao wagooka hada nee wakamwambia petro, "hakika wewe uhamwe nao, kwa via weye pia ni mgalilaya."⁷¹ Mia akavoka mwenye si ya kweigita na kweise "nkimanya mntu uyu mumgombekae, ⁷² Akawaaho zogoo dikakema mae ya kaidi; akawaaho petro akakumbuka mbui ekwembiwazo na yesu. kabla zogoo kadizati kukema maa mbii, wenda uwinge maa mtandatu na akagua si na kukema.

Chapter 15

¹Kio kio wakuu wa makuhani wakintana hamwe na wagosi wagima na wagondi na baaza gima da wagosi wagina wekamtaja zumbe yesu wkamwegaa wa pilato. pilato akamuuzua." wee ni mfaume ya wayahudi?" ²kambwandua "wee kwamba ivyo." ³Wakuu wa makuhani wagombeka masa mangi ya zumbe yesu. ⁴Pilato akamuuzua vituhu, "nkuanua chochose" nkuona ivyo wakuahavyo masa kwa mbui nyingi?" ⁵Mia Zumbe yesu nkeekumuandwa pilato, na iyo iimtenda aengemae. ⁶Mmia kuna kawaida ukati wa sinkukuu kuekewa mtahua yumwe, myahwa mwekuombezzwae. ⁷Kuwa na wabanasi mwe geeza, miongoni mwa wekukomao kati ya weuasio watumikino makosa yao, kua na muntu yumwe teangwa balaba. ⁸Utifi weza kwa piato na kumhinya agosoe inga ekugosoavyo ko nyuma. ⁹Pilato akawaandwa a kugombeka, "mwaonda nimtohoe mfaume ya wayahudi?" ¹⁰Kwa kua kamaya ni wa ajii ya kinyuu wakuu wa makuhani wakamgwia zumbe yesu naa wakamweeta kwakwe. ¹¹Mia wakuu wa makuhani wagea nchonjo utifii ukeme kwa sauti kua atoholwe balaba badii yakwe. ¹²Pilato akawaandua vituhu na kugombeka, "nimtendeni mfaume ya wayahudi?" ¹³Wakatoa vuzo vituhu, "msubisheni!" ¹⁴Pilato akagombeka, kagoso mbui yani yesayo kutama?" mia wakasongwa ni kutoa vuzo ivyo kwa ivyo "msubisheni." ¹⁵Ppilato kaonda kulizisha utifii akamchopoa balaba akamtoa zumbe yesu mijeledi akabinda akamuavya ili asuubiwe. ¹⁶Asikai wamwengaa mpaka uai (uda wa mwe nkambi) wakekonha hamwe na unga da asikai. ¹⁷Wakamhamba zumbe yesu nkazu ya langi ya huzuugni na wakogosa taji ya miwa wakamhamba. ¹⁸Wakavoka kumbehua na kugombeka, "saamu mfaume ya wayahudi!" ¹⁹Wakamtoa kwe mutwi kwa mwanzi na kumswiia mate.wakakika mavindi mbele yakwe ka kumhisimu. ²⁰Hada wekubindaho kubmehua, wakamhambua ida nkazu yakwe ya langi ya huzuungi na kumhamba nguo yakwe na wakakmuavya chongoi kwenda kumsuubisha. ²¹Wakamkungumiza mwemboka sia amwambize, mwekuae akengia mwe mzi kuawa tanga. mwetangwa simoni mkirene (tatiakwe da isikanda na lufo); wakamkungumiza msaaba wa zumbe yesu. ²²Asikia wakamwegaa zumbe Yesu hantu hetangwaho goligota(maana ya tafasii inu ni, mpaamo ya bea da mutwi). ²³Wakamwenka npombe yekuhanganywao na manemane, mia nkee kuinywa. ²⁴Wakamsuubisha na wakampigana nguo zakwe, wakazitowea kula kuamua ntii ndioyo enkingwe kia asikia. ²⁵Yapata saa ntatu ya keo wekumsuubishaho. ²⁶Wakaika uanga yakwe kibao chekugondwacho Masa, "mfaume ya wayahudi". ²⁷Wakamsuubisha hamwe na mabagaa waidi, yumwe ntendeo yakwe ya kuume na mtuhu kumoso kwakwe. ²⁸(Ttozeza: mnjooza unu, "Na magndi yakatimia yekutamwiiwayo" nkaumo mwe nakala zakae). ²⁹Na wekuao wakemboka wamtukana, wakasungisa mwiti yao wakamba ndieubonde hekalu na kudizenga kwa misu mitatu. ³⁰"Eohoe mwenye na useesi kuawa he msaaba!" ³¹Kwanamna ida ida wakuu wa makuhani wambehua wakahigana hamwe na wagondi na kugombeka, "kuwaohoa watuhu mia nkadaha kweuhua mweye. ³²Kwistu mfaume ya Izraeli, seea ivi aha kuawa kwe msaaba; ili tidahe kuona na kuamini" na wada wekusubishwao hamwe nae pia wambehua. ³³Yekubauho saa sita kiza kikeza uanga ya si yose mpaka saa kenda. ³⁴Ukati wa saa kenda, zumbe Yesu akatoa vuzo kwa sauti nkuu; "Eloi, Eloi, lama sabakitani?" maana yakwe "Mungu wangu, muungu wangu, kwa mbwai kunibada?" ³⁵Baazi ya ao wekugookao wekusikiaho wagombeka, "kaua amwetanga Eia." ³⁶Muntu yumwe akaguuka, akameeza siki mwesiponji na kuuka wanga ya mti wa mwanzi, akamwenka il anywe.Muntu yumwe akmba, "Suumiza tikaue ati Elia n'ndaeze akaseeze sii" ³⁷Akabinda zumbe Yesu akaia kwa sati nkuu na akumbwa mzimu. ³⁸Pazia da hekalu dikepanga ntii mbu kuawa uanga mpaka sii. ³⁹Afisa yumwe mwekuae kagooka akauana na zumbe Yesu jinsi ida, akamboka,"kwei uyu muntu nee ni mwana ya Mungu. ⁴⁰Nee waaho pia wekuao wakakaua kwa hae. Hamwe na ao nee hana Maliamu, Magdalena, Maliamu (mamakwe daYakobo mvunawe da Yose) na Saome. ⁴¹Ukati ekuaho Galilaya wamtongea na kumtumikia. Na wavyee wekumwe wangi pia watongea nae mpaka Yelusalemu. ⁴²Yekuwa guoni, na kwa ajili uw msi wa maandalio, msi kabla ya sabato. ⁴³Yusufu wa Alimasaya keza hada, nee ni mjumbe ya baaza, mheshimiwa, muntu mhufiza Ufaumewa Muungu. Kwa ukangafu akaita kwa Pilato na kumuombeza mwii wa zumbe Yesu. ⁴⁴Pilato akaengemaa kuona zumbe Yesu kabinda kuumbwa mzima; akamwetanga yuda afisa akamuuzua ati zumbe Yesu kaumbusu mzimu. ⁴⁵Ekupataho ukei kuawakwa afisa ati kaumbwa mzimu, akamluhusu Yusufu kuudoa mwii. ⁴⁶Yusufu nee kagua sanda, Akamseeza kuawa kwe msaaba,akamtaha kwa sanda, na kumuika mwe kabui dekufukwado mwe mwaba. Akabinda akatongoosa iwe he uvi wa kabui. ⁴⁷Maliamu Magidalena na Maliamu mamiakwe da Yose waona hantu ekuzikwaho zumbe Yesu.

Chapter 16

¹Ukati sabato yekusiaho, maliamu magidalena na maliamu mamiakwe da yakobo, na salome, wahua manikato matano, ili wadahe kweza na kuusisa avuta mwii wa zumbé yesu kwa ajii ya ugisi. ²Kiokio msi wa bos wa fuma, waita kwe kabui ukati zua dekuawaho. ³Wakatambaisana wowo kwa wowo, "n'doi ndie aditengoose iwe kwa ajii yetu ili tengee mwe kabui?" ⁴Ukati wekukauanao, wamuona muntu katogoosa kae iwe ambado ne nkuu sana. ⁵Wakengia mwe kabui nemwuona mbwanga kavaa oho chingaado kukaaa ntendeo za kuuume na wakehewa. ⁶Akawamba, "nweekuogoha mwanamwondeza zumbé yesu, wa nazaleti, mwekusububiwa kafufuka! nkayuhó aha. akahua hantu hada wekuaho wamwiika. ⁷Hitani nkawahinye wahini wakwe na petuo yakua kawaonga kuita galilaya n'ndammuone, inga ekuavyo kamyambia." ⁸Wakahauka na kuuguka kuawa kwe kabui wkazingiza na kwehewa nkaokundua chochoes kwa mutnu yoyose sibabu waogoha sana. ⁹(Tozeeza: nakala za kae nkaziina mako 16: 9-20) mapema mwe msi wa bosi wa juma,, ekubindah kufufuka, kumuawiiia bosi maliami magidalena, mwekuae kuawa kwakwe kuuavya npepo saba. ¹⁰Kahauka na kuwaambia wada ambao newahawme nae, ukati wekuaho wakasiisiinik na kuavya mesozi. ¹¹Wasikia ati ningima nakaonekana nae, mia nkaokumwamini. ¹²(Tozeeza: nakala za kae nkazina mako 16: 9-20) ekubindaho akeaviiiza mwe namana tofauti kwa wantu watuhu waidi, ukati wekuaho wakenda mwe sii. ¹³Wwaita na kuwamba wahini watuhu wekusigao mia nkaokumamini. ¹⁴(Tozeeza: nakaa za kae nkazina mako 16: 9-20) zumbé yesu neeaviiiza kwa wada kumi na wenga wekuaho wagaima mwe meza, na kawakemea kwa kwesekuamini kwao na ugumu wa myoyo, kwa sibabu nkaokuwaamini wada wekumuona ekuaho kafufuka kuawa kwa watakufa. ¹⁵kawamba, hitani ulimwenuguni kose, a kubiikia injii wa viumbe vyose. ¹⁶Yoyose wamini na kubatii zwa n'ndaaoholwe, na yuda mwesekuamini n'ndaahwe. ¹⁷(Tozeeza: nakaa za kae nkazina mako 16: 9-20) utangio unu undaotonjeane na wose waamino kwa zina dangu n'ndawaavye npepo: n'ndawagombeke kwa luga mphyahamu. ¹⁸N'ndawatoze nyoka kwa mikono yao, na hata wakanywa kontu chocse cha kuzuu nkakina kiwazuu n'ndawaike mikono kwa watamu, nao n'ndawaweeee wagima. ¹⁹Ekubindaho bwana kugombeka nao, akadoigwa uanga mbinguni na kekaa mkono wa kuume wa muungu. ²⁰Wajini wkakhauka na kubiikia kia hanu, ukati bwana akagosa ndima nao na kusisitish mbui kwa mijuza na utangio zikatongea nae.

Luke

Chapter 1

¹Wangi wajitahidi kuika mwe mpangilio simuizi kuhusu mbui ambayo yatimizwa gati yetu, ²inga wekutipatavyo swisi, ambao tangu bosi ni mashahidi wa meso na watumwao wa uzumbe. ³Ivyo nami pia baada ya kuchunguza kwa makini chazo cha mbui izi zose toka aho bosi nkiona ni vyedi kwangu pia kuandika mwe mpangilio wakwe mgosingwa Theofilo. ⁴Iya kwamba udahe kumanya ukweii wa mbuii wekuhinywazo. ⁵Mwe siku za Helode, mfaume wa Yudea, hawa na Kuhani yumwe mwetangwa Zakaria, wa ukoo wa Abiya. Mkaziwe kawa kwa binti za Haruni na Zina dakwe etangwa Elizabeti. ⁶Wose wawa wenye haki mbee za Muungu, wenda bila lawama mwe amli zose na magiyo ya Bwana. ⁷Akini nkaokuwa na mwana, kwa ajii Elizabeti ne nkazati kuvyaa, na kwa ukati uo wose waidi wawa wazee sana. ⁸Sasa iawio kwamba Zakalia ne kawa mwe uwepo wa Muungu, akaendelea na tatibu za kikuhanu mwe tatibu za uzo wakwe. ⁹Kuawana na taatibu za kusagua ni kuhani yuhi mwenda ahudumu, ne kusagulwa kwa kula kwengia mwe hekalu da Zumbé na ivyo ne mvukiza uvumba. ¹⁰Bunga dose da wantu ne dukaombeza chongoi ukali wa kuvukiza uvumba. ¹¹Aho malaika wa Zumbé ekumwawiaho na kugooka upande wa kudiiya wa mviko ekuvukizao. ¹²Zakalia ketuka ekumwonaho, woga amwengia. ¹³Iya malaika akamwamba, wese kuogoha Zakalia kwa ajii wekuombeza disikiwa mvyee yako Elizabeti onda akuvyaiye mwana. Zina dakwe wonda umwetange Yohana. ¹⁴Wonda uwe na kinyemi na kusangaa na wonda watamwiye mwe kuvyaigwa kwakwe. ¹⁵Kwa ajii onda awe mkuu mbele ya meso ya Bwana. Nkana anywe mpombe wala kinyaji kikai, na onda amemwe ni Loho Mtakatifu tangu mwe ifu da mami yakwe. ¹⁶Na wantu wangi wa Israeli wonda wahitulwe kwa Bwana Muungu wao. Onda enda mbee za cheni cha Bwana mwe Loho na nguvu ya Eliya. ¹⁷Onda agosoe ivi ili kuvuza mioyo ya tate kwa wana, ili kwamba wesiokunda wenda mwe viugo vya wenye haki onda agosoe ivi kuika tayari mwe Bwana wantu ambao waandaiwa kwa ajii yakwe. ¹⁸Zakalia kamwamba malaika, "Nonda nidahe vivi kumanya ido? Kwa ajii mie ni mzee na mkazangu miaka yakwe itenda mingi sana." ¹⁹Malaika akamjibu na kwamba, "Mimi ni Gabieli, ambaye nagooka mbee ya Muungu. Nkitumwa kuwa mbia

kukueitea mbui inu ntana.²⁰ Na kauwa, nkunauseme wonda uwe bubu, nkuna udahe kusema, hadi siku ida mbui inu yonda iawiye. Inu ni kwa ajii kushindwa kuamini mbui zangu ambazo zonda zitimizwe mwe ukati mwafaaka.²¹ Sasa wantu wekuwao wakamgoja Zakalia. Ne wadunduwa ne akadoa mda mlefua hekaluni.²² Iya ekuawaho chongoi nkekudaha kugombeka nao. Wakamanya ne kupata maono ekuwaho hekaluni. Kaendee ya kugombeka kwa ishara na kwese kugombeka mbui yoyose.²³ Lawiya inga siku za zamu yakwe ya kuhudumu yekusiyaho akauya kaya kwake.²⁴ Zakalia ekuuyaho kaya kuawa hekalu, kabuiya mvyee yakwe ni mjamzito. Naye nkekuawa nyumbani mwakwe kwa muda wa miezi mishano. Akamba,²⁵ "Idi ne ambado Zumbé kagosoa kwangu ekunika uwaho kwa kunipendelea ili kuusa soni nenayo mbele ya wantu."²⁶ Mwe, mwezi wa ntandatu wa ujauzito wa Elizabeti, Muungu kamwamba malaika Gablieli uite kwe mzii wa Galilaya wetangwao Nazareti,²⁷ Kwa mwai mwekuwa aondwa kudoigwa ni mgosi ambaye zina dakwe ni Yusufu. Yeye ne niwa ukoo wa Daudi, na zina da mwai uyo etangwa Maiyamu.²⁸ Akeza kwakwe na kumwamba, Salamu, wewe mwekuhokea nema nkuu! Zumbé kaagizwa nawe."²⁹ Iya mbui ida malaika ekugombekayo imhanganya na nkekuwa kwambwai malaika kamwamba saamu inu ni ajabu kwakwe.³⁰ Malaika akagombeka, "Wese kuogoha, Maiyamu, iya wewe kuhokea neema kuawa kwa Muungu.³¹ Naho kauwa wonda wenue ndaa mwe ifudako na wonda uvyae mwana. Na wonda umwetange zina dakwe Zumbé Yesu."³² Onda awe mkuu na ondaetangwa Mwanangwa wa mwe uwanga sana. Zumbé Muungu onda amwenke kiti cha utawala wa Daudi tati yakwe.³³ Onda atawale ukoo wa Yakobo siku zose na ufaume wakwe nkauna mwisho.³⁴ Maliamu akagombeka na malaika, idi donda diawiye mwe sia yani, miye nkizati kugona na mgosi yeyose?³⁵ Malaika akagombeka, "Loho Mtakatifu onda akwezee uwanga yako na nguvu za mweuwanga sana ondaeze uwanga yako. Kwa ivyo mtakatifu mwonda avyoigwe enda etangwe Mwana wa Muungu.³⁶ Naho nduguyo Elizabeti ni mja mzito wamwana mwe miaka yakwe ya uzee. Unu ni mwezi wa ntandatu kwakwe, mwekuwa aketagwa mgumba.³⁷ Inga nkakuna desido kudahika kwa Muungu."³⁸ Maliamu kagombeka, "Kuawa mie ni mtandima wa kivyee wa Zumbé. Eka igosoke inga ivyo kwangu sawa sawa na ujumbe wako." Ekuawaho aho malaika akambada.³⁹ Ne mwe siku izo Maliamu kahauka kwa haaka kuita mwe sii ya viima kwemzii mwe sii ya Yudea.⁴⁰ Kata kaya kwa Zakaria kumuugusa Elizabeti.⁴¹ Chekuawiacho kwa Elizabeti ekusikiacho ndugu si ya Maliamu, Mwana mwe ifu dakwe akaluka, Elizabeti akamemezwa Loho Mtakatifu.⁴² Kaavya sauti yakwe nakwamba kwa sauti nkuu umebarikiwa wewe mwe wavyee wose, na mwana mweifu dako kabarikiwa.⁴³ Na mtenda viihi kwangu mwe, mami yakwe da Zumbé eze kwangu?⁴⁴ Inga mwaya kauwa, nekusikiaho mwemagutwi yangu sauti ya kuugusa kwako, mwanangu mweifu dangu kasooka kwa nyemii.⁴⁵ Kabarikiwa mvyee Yuda mwe kuamini kwamba kondakuawiye ukamilifu wa mbui ida ekuambiwayo kuawa kwa tate."⁴⁶ Maliamu akamba, loho yangu imsifu Tate,⁴⁷ na moyo wangu inanyemi mwe Muungu Mwekuniokoa.⁴⁸ Kwa ajii kakauwa hali yaasi ya mtumishi wakwe wa kivywe. Kauwa, kuvoka ivi sasa mwevizi viose waonda wanetange mbarikiwa.⁴⁹ Kwa ajii yeye mdaha kugosoa mbui mkhuu kwangu, na zina dakwe ni takatifu.⁵⁰ Mbazi zakwe zekaa kivyazi viose wonda wane tange mbarikiwa.⁵¹ Kaonyesha nguvu mwe mkono wakwe, kuwaguusa wada we kwefivyao uwanga ya akii za mioyo yao.⁵² Kuwaseeza asi wana wa wafaume kuawa mwe viti vyao vya utawala na kuwemua uwanga wada wa hali asi.⁵³ Kawegusa wenao saa mwe vinti vitana, iya matajii kawaguusa nkonobue.⁵⁴ Kaavyo msaada kwa Israeli mtumishi wakwe, ili akumbukwe kagosoa mbazizakwe.⁵⁵ (Inga ekwambavyo kwa tate zetu) kwa Ablahamu na uvyazi wakwe siku zose."⁵⁶ Maliamu kekaa na Elizabeti yadahikana miezi mitatu ivi nee ukuvyaho kaya kwakwe.⁵⁷ Nee ukati wekubuaho wakho Elizabeti kwetuo mzigo nee avyaa mwana kigosi.⁵⁸ Weziwe na wandugu wekumavyoho namna tate Zumbé ekumweneaho mbazi, ikiwa ni kinyeni hamwe naye.⁵⁹ Yekubuaho siku ya nne Mwana agewe ngwisa wondo waavye zina wamwetange Zakaria, "Kwa ajii ni zina na tate yakwe,⁶⁰ nee mami yakwe ajibu na kwamba, "Nkhikunda; naonda etangwe Yohana."⁶¹ Nee wamwamba nkhan hata yumwe mwe ukoo wetu mwetangwa zina ido."⁶² Wakamgosoea ishala tate yakwe kuwa akunda mwana etangwe ndai.⁶³ Tati yakwe akaomba ubao aandoka, nee andika, "Zina dakwe ni Yohana." Wose waka dunduwa kuwajii ya idi.⁶⁴ Maa moja ububu wakwe ukamweka na ulimi wakwe ukatenda kuwa hulu. Akatamwiya na kumtogoia Zumbé Muungu.⁶⁵ Nee wezizita wose wakao hehinao. Mbui inu nee ya tangaa mwe sii yose yaviima vya Yudea.⁶⁶ Wose wekusikiao wayafisa mwe mioyo yao wakamba, "Mwana uyu awa wa namna yani?" Kwa ajii mkono wa Muungu ugamwe naye.⁶⁷ Tate yakwe Zakaria nee ahokea nguvu za Loho Mtakatifu na kuavya unabii, akamba,⁶⁸ "Atogokwe Zumbé, Muungu wa Israeli kw aaji katisaidia na kutigosoea wokovu mwe wantu wakwe.⁶⁹ Katenuiya wokovu mwe kaya ya mtumishi wakwe Daudi, kuawa mwe ukoo wa mtumishi Daudi,⁷⁰ inga ekwambavyo mwe kavindwa cha manabii wakwe wekuako mwenyakati za kale.⁷¹ Onda aliavye kwa adui wetu na kuliavya mwe wose wesio kutikunda.⁷² Onda agosoe ivi kwa mbazi zakwe kwa tati zetu, na kukumbuka kiapo ekuikacho kwetu,⁷³ kiapo ekwambacho kwa Ablahamu tati yetu.⁷⁴ Ke isa tiamini yadihakana kagosoa chochose kwake bila wasi wasi, baada ya kukombolwa kuawa mwe mikono ya mtu mwesekua mtana.⁷⁵ Mwe utukufu na haki mbee yakwe siku zose.⁷⁶ Nee ivyo na wewe mwana, wonda wetangwe nabii wa mwe uwanga sana, kwa ajii wonda wenda mwe cheni cha Zumbé ili kugosoa sia ya wantu kwa ajii ya

kweza kwako, ⁷⁷kuwaambia wantu wakwe ili wondao wakombouwe mwe sia ya kuonewa mbazi zambi zao. ⁷⁸Idi dondadiawie kwa ajii ya mbazi za Muungu wetu, kw aajii iyo zua donda diawe uwanga ditezee, ⁷⁹kungazaa wekaao kiza na mwekufa. Onda agosoe ivi kwengaa miundi yetu mwesia ya amani. ⁸⁰Nee yuda mwana akua na kutenda mwe nguvuzo lohoni ne ekaa polini mpaka siku ya kuawiaya kwakwe mwe Israeli.

Chapter 2

¹Sasa mwe misii igo, ikawawia kwamba Kaisai Augusto akaagia akaelekeza kwamba ido igwe sensa ya wantu wose wekaao dunia mwe duniani. ²Inu iwa nee sensa ya bosii ikagosekaye ukate Krenio kuwa gavana wa Siria. ³Kia moneka akaita mwe mzi wa wakwe kugondwa sensa. ⁴Nae Yusufu akahauka mwe mzi wa Nazareti uko Galilaya na akatamba Yudea mwe mzi wa Bethlehemu, umanyikanao kama mzi wa Daudi, kwa sibabu kaawia mwe ukoe wa Daudi. ⁵Kaita uko kweandisha hamwe na Maliamu, akuae kamuomba na muwa akakauwia mwana. ⁶Sasa ikaawia kwamba, wakawa kuda, ukati wakwe wa kwefungua ukabua. ⁷Akefungua mwana kigosi, uvyazi wakwe wa bosii, akamzengeteza nguo mwe mwii kumkinda na mpeho mwana. Aho akamwiika kwe kihori cha kuisia wanyama, kwa sibabu nakayekuwako nafasi kwa nyumba za wageni. ⁸Mwe eneo ido, nee kuna waisi wekaao mwe minda wakaindwa makundi ya ngoto zao nakio. ⁹Hamka, malaika wa Zumbe akawalawia, na utukufu wa Zumbe ukangaa kuwazunguka, na wakawa na hofu sana. ¹⁰Aho malaika akawamba, "Msekugoha, kwa sibabu nawaetea habaii ntama yondayo lete kinyemi kikuu mwe wantu wose. ¹¹Ivyee mwokozi kavyaigwa kwa ajii yenu kaya mwa Daudi! Yee ne Kristu Zumbe! ¹²Inu nee utango ambayo mwenda mwenkingwe, mwenda mbwiie mwana, kahambwa nguo na kagona mwe hori da kuisia wanyama. ¹³Hamka kukawa na jeshi kuu da mbinguni dikatezana na malaika uyo wakamtogea Muungu, wakagombeka, ¹⁴"Utukufu kwa Muungumweuka uanga sana na npeho iwe duniani kwa wose ambao atamiwa nao. ¹⁵"Ikatenda kwa malaika wekabindaho kuhauka kuita mbinguni, waisi wakatamwizana wowo kwa wewe, "Sasa, "Titeni uko Bethlehemu, na tikaone icho kintu ambacho kilawiia, ambacho Zumbe katifahamisha." ¹⁶Wakatenda halaka kuda na wakambwiia Maliamu na Yusufu, na wakamuona Mwana kagona mwe hati ya kudiiia wanyama. ¹⁷Na wekuenae ivyo, wakawahinya wantu kia wekuwacho wambiwa kumhusu mwana. ¹⁸Wese wekusikiao mbui inu wakashangazwa na kia kikutamwiiwache ni waisi. ¹⁹Akini Maliamu akaendee kumamankanya kuhusu yose ekunindayo kuyasikio, akayaika, mwe moyo wakwe. ²⁰Waisi wakagetoka wakamtukuza Muungu na kumtogea kwaajii ya kia kintu wekubindacho kusikia na kuona, kama tu ikuwavyo itamwiiwa kwao. ²¹Yekubuwaho siku ya nane na iwa ni ukati wa kumgwisia mwana, wakamwetanga zina Yesu, zina akubinda ido kwenkwa ni yuda malaika kabla mimba kutungwa mwe ifu. ²²Siku zaa zekukundwazo za tungazwa zekwembokaho, kuigana na shaa ya Musa, Yusufu na Maliamu wakamwengaa hekalu uko Yerusalemi kumwiika mbele za Zumbe. ²³Kama ikuandikwavyo mwe sheia ya Zumbe, "Kia mgosi kifungua ifu etangwe mwekuavigwa wakfu mwe Zumbe," ²⁴Wowo viava wakeza kulavya kafa kuigana na kia kigombekwacho mwe sheia ya Zumbe, "Jozi ya njiwa au makinda maidi ya njiwa." ²⁵Kauwa, hwa na mntu mwe Yerusalemu ambaae zina dakwe nee aketangwa Simeoni. Mntu uya kawa mwenye haki na mcha Muungu. Yeye kawa akagoja kwa ajii ya mhongezi wa Israeli, na Loho Mtakatifu akawa uanga yakwe. ²⁶Nee ibinda kugumbiwa kwakwe kwembokea Loho Mtakatifu kwamba yeye nkanaafe kabla ya kumuona Kristo wa Zumbe. ²⁷Siku mwenga akeza mwe hekalu, kwa kuongwewa ni Loho Mtakatifu. Ambaho wavyazi wamweeta mwana, Yesu, kumgoswea yada yakundwayo kawaida ya sheia, ²⁸aho Simeoni akamhokea mwe mikono yakwe, na kumtogea Muungu na kugombeka, ²⁹"Sasa luhusu mndima waka aite kwa mpeho Zumbe, kuigana na Neno dako. ³⁰Kwa kuwa meso yangu yauwona wokovu wako, ³¹ambao uwenigwa kwe meso ya wantu wose. ³²Yeye ni ungaazi kw aajii ya kugubua kwa mataifa na utukufu wa wantu Israeli." ³³Tate na Mame wa mwana wakehewa kwa mbui ambayo yatamwiiwa mwakwe. ³⁴Aho Simeoni akawabaliki na akagombeka kwa Maliamu mami yakwe, "Tegeeza kwa makini! Mwana uyu endaawe sibabu ya kwaga na kuhonywa kwa wantu wangi mwe Israeli na utangio ambao wantu wangi wenda waimee. ³⁵Naho ni uhamba wenda ukutunge mwe nafsi yako. Mwenye ili kwamba mawazo ya mioyo ya wangi yamanyike." ³⁶Nabii mvyee mwekwetangwae Ana nae kawa uko hekaluni yee nee binti wa Fanueli kalawa kabila da Asheli kawa na myaka mingi muno. Nae kekaa na mgesi yakwe kwa myaka saba baada ya kuteguana, ³⁷nae akatenda mjane kwa myaka semanini na minne. Nao nkekuwahi kuhauka hekaluni na kawa akaendelea kumuabudu Muungu hamwe na kufunga na kuombeza kio na msi. ³⁸Na kwa ukati uwo, akeza hada weiha akavoka kumtogea Muungu, akatamwiiia kumhusu mwana kwa kia mntu mwekua akagoja ukombozi wa Yerusalemu. ³⁹Wekubindaho kia kintu wekukundwacho kugosea na kuigana na sheia ya Zumbe, wakagotoka Galilaya mwe kaya yao Nazareti. ⁴⁰Mwana akakua, na akawa na nguvu, akayenyea hekima na, Neema ya Muungu ikawa uanga yakwe. ⁴¹Wavyazi wakwe kia mwaka wakaita Yerusalemu kw aajii ya sikunkuu ya Pasaka. ⁴²Ekubuzaho myaka kumi na mbii wakaita vituhu ukati uda uda kidestuli kwa ajii ya sikunkuu. ⁴³Baada ya kusigaa siku zose kwa ajii ya sikunkuu, watawoka kuuya kaya, akini mbwanga Yesu akasigaa nyuma mda Yerusalemu na wavyazi wakwe nkawe kuvimanya ivyo. ⁴⁴Wakaadya ati kwamba yunda mwe kundi wekuwado wakatamba nado. Ivyo wakatamba ntamba ya siku. Nao wakavoka kumwondeza umo. ⁴⁵Waliposhindwa kumpata, walirudi Yerusalemu na wakaanza kumtafuta humo. ⁴⁶Ikalawia kwamba baada ya misii mitatu wakampata mwe hekalu kuwa kekaa gatigati ya wahinywa, akawategeeza na kuwauza maswali.

⁴⁷Wose wekumsikiao wekeheewa ni umanyi wakwe na majibu yakwe. ⁴⁸Wekumuonaho, wakammamankanya, mami akwe akamwamba, "Mwanangu, kwa mbwai kutigesea ivi? Tegeeza, tati yako na mimi tiwa tikakuenda kwa wasi wasi mkuu." ⁴⁹Akawamba, "Kwa mbwai muwa mkaniondeza? Nkamwe kumanya kuwa ni lazima niwe mwe nyumba ya Tate? ⁵⁰Akini nkawekuelewa mbwai ekumanishacho kwa mbwi iyo. ⁵¹Nae akaita hamwe nao mpaka kaya Nazareti kawa mtufu kwao mame akwe akaziika mbui zose mwe moyo wakwe. ⁵²Akini Yesu akasongwa nkukua mwe kiugo na kime na akatendasa kukundwa ni Muungu na wantu.

Chapter 3

¹Sasa mwe mwaka wa kumi na shano wa utawala Kaisali Tibelia, ukati wa Pontilo Pilato mwe kua gavana wa Uyahudi, Helode nee ni mkuu yakwe nee ni wa Galilaya na Fiipo ndugu yakwe nee ni mkuu wa mkoa wa Hulea na Hakoniti na lisania ni mkuu wa mkoa wa Abilene, ²naukati wa kuhani mkuu anasi na Kayafa, mbui za Mungu dimwezea Zakalia, jangwani. ³Akatamba mwemkoa wose kuzunguuka mto Yolodani akabiikia ubatizo watoba kwaajii ya msamaha wa zambi. ⁴Kana yekugondwavyo cha mbui ya Isaya na mbui, "Sauti ya mntu mwekwemani, "Yagosoeni teyali sia ya Bwana, gosoani ndimo emboke. ⁵Kia vasi denda dimeemezwe kia muima na kiima vyenda viigwanye baabaa zekuhotokazo zenda zivyooshwe na asi zenazo magunugunu zenda zikinishwe. ⁶Wantu wekwe wantu wose wenda wauone wokovu wa Muungu. ⁷Ivyo Yohana akawambia madyagano makuu ya wantu wekwemwezeao wapatwa kubatiizwa ni yeye nywinywi uvyazi wa nyoka wenao sumu nndani mwekumihaza mkaguuka maya yezayo? ⁸Vyaani matunda yafananayo na toba na msekuvoka kuhemba kwenu, "Tinae bwaahimu ambae ntatietu kwaajii na mwambia kwamba Muungu adaha kumuiniua ibwaahimu wana hata kuawa na maiwe aya. ⁹Tayali hoyo iikwa kwemazindo ya miti ivyo kia mti useaokuvyaa matunda matana wasegwa na kwasigwa mwe moto. ¹⁰Ikabinda wantu mwemadugano wamuuza sasa takundwa titende viivihi?" ¹¹Atambaisa akawamba kana muntu ana nkazu mbii akundwa aavye nkazu mwenga kwa muntu ambae nkano kabisa na ambae nkana nkande. ¹²Ikabinda watoza ushuu wakumwa pia wakaza kubariizwa na kumwamba mwaimu takundwa kugosoa mbwai? ¹³Akawamba mwekekukuba feza zaidi kwemboka mkundwavyo kukuba. ¹⁴Maasikali wekumwa pia wakamuuza makamba, "Maswiswi je? Takundwa titende viivihi akawamba mwekukuavya feza kwa muntu yoyose kwa umbea lizikani na mishaa yetu. ¹⁵Sasa kwakua wantu wanahamu ya kumgoja Kwistu mwenda eze kia yumwe nee akaudunga mwe moyo wakwe kuhusu Yohana kana yeye nee Kwistu. ¹⁶Yohana akatambaisa kwakuambia wose, "Mimi na mibatiiza mimi kwa mazi, akini kana yumwe mweza ambae ananguvu kwemboka mimi na nkingistahili hata kuchopoa sigi za viatu vyakwe enda amibatize nywinywi kwa Loho Mtakatifu na kwa moto. ¹⁷Hepeto dakwe di mkononi mwakwe akini ili kungaza vitana wazo wakwe wa wa kuhetea ngano na kuikuba ngano taainia mwakwe. Akini, enda ayoke mahema kwa moto ambao nkaudaha kufa. ¹⁸Kwa makanyo matuhu mangi pia kabiikia habai ntana kwa wantu. ¹⁹Yohana akamuegezea pia Helode mkuu wa mkoa kwakumtegua Helode mkaza nduguye kwa mabaya matuhu mangi ambayo Helode kuyagosoa. ²⁰Akini baadae Helode akagosoa ubaya mtuhu ambaya sana kumfungua Yohana gelezani. ²¹Ikabinda ikuwia kwamba, ukati wantu wose wakabatiizwa Yohana, nae Yesu akabatiizwa ukati ekwaho akaomba, ne mbingu za gubuka. ²²Loho Mtakatifu akasea uanga yakwe kwa mfano ya mwii kana ngiwa, ukati uuo sauti ikeza kuawa mbinguni ikamba, "Wewe nee mwanangu nkundae natamiwa sana ni wewe." ²³Sasa Yesu mwenye ekuvokaho kuhinya nee ana miaka saasini nee ni mwana (kana yekutazamiwavyo) kwa Yusufu mwananga ywa Eli, ²⁴mwana ywa Masati, mwana ywa Lawi, mwana ywa Meliki, mwana ywa Yusufu, ²⁵mwana ywa Matatia, mwana ywa Amosi mwana ywa Nahumu, mwana ywa Esli, mwana ywa Nagai, ²⁶mwana ywa Maati, mwana ywa Matathia, mwana ywa Semeini, mwana ywa Yusufu, mwana ywa Yuda, ²⁷mwana ywa Yoanani, mwana ywa Resa, mwana ywa Zelubabeli, mwana ywa Shealtieli, mwana ywa Neri, ²⁸mwana ywa Melki, mwana ywa Adi, mwana ywa Kosamu, mwana ywa Elmadamu, mwana ywa Eli, ²⁹mwana ywa Yoshua, mwana ywa Eliezeli, mwana ywa Yolimu, mwana ywa Matathi, mwana ywa Lawi, ³⁰mwana ywa Simeoni, mwana ywa Yuda, mwana ywa Yusufu, mwana ywa Yonamu, mwana ywa Eliyakimu, ³¹mwana ywa Melea, mwana ywa Mena, mwana ywa Matatha, mwana ywa Nathani, mwana ywa Daudi, ³²mwana ywa Yese, mwana ywa Obedi, mwana ywa Boazi, mwana ywa Salmoni, mwana ywa Nashoni, ³³mwana ywa Abinadamu, mwana ywa Alamu, mwana ywa Hesloni, mwana ywa Pelesi, mwana ywa Yuda, ³⁴mwana ywa Yakobo, mwana ywa Isaka, mwana ywa Bwaahimu, mwana ywa Tela, mwana ywa Naholi, ³⁵mwana ywa Seluiga, mwana ywa Lagau, mwana ywa Pelegi, mwana ywa Ebeli, mwana ywa Sala, ³⁶mwana ywa Kenani, mwana ywa Alfaksadi, mwana ywa Shemu, mwana ywa Nuhu, mwana ywa Lameki, ³⁷mwana ywa Methusela, mwana ywa Henoko, mwana ywa Yaledi, mwana ywa Mahalalei, mwana ywa Kenani, ³⁸mwana ywa Enoshi, mwana ywa Sethi, mwana ywa Adamu, mwana ywa Muungu.

Chapter 4

¹Vituhu, Zumbe Yesu ekuwaho kamema Loho Mtakatifu nee enya kulawa mto Yolodani kaongozaoni Loho jangwani ²kwa siku alunaini na uko kageezwa ni bilisi ukati uo nkeekuda chochose na mwisho wa ukati akaumwa ri saa.³Bilisi akamwamba, "kanawewe umwana ywa Muungu hituo iwe ditende mkate." ⁴Zumbe Yesu akatombaisa, "Igondwa muntu nkaishi kwa mkate uodu."⁵Vituhu bilisi akamuongoza uwanga kwa mwiima ekamuonyesha Zumbe zose za dunia kwa mdo mjihi. ⁶Bilisi ekamwamba, "Nenda nikwenkwe mamlaka ya kutawala Zumbe zase hamwe na fahali zakwe nadaha kugosoa ivyo kwakuwa vyose vikabiziwa kwangu nivitawale na nadaha kumwenka yoyose nikundae kumwenka. ⁷Kwaiyo kana wenda unenamie na kuniabudu vintu ivyo vyose vyenda vitende vyako."⁸Akini Yesu akamtambwaisa na kumwamba, "Igondwa lazima umwabudu Bwana Muungu ywako, na lazima umtumikie yeye ikedu."⁹Vituhu bilisi akamuongoza Yesu kiamuo Yelusalemu na kumwiika hantu uwanga kabisa ya zengo da hekalu na kumwamba kana wewe umwana ywa Muungu, etambuke si kulawa aha. ¹⁰Kwasibabu igondwa, "Enda aagiye malaika zakwe wakutundaiye na kukuinda, ¹¹na wenda wakwenu uwanga ya mikono yao ili usekweumiza miundi yako mwe maiwe."¹²Yesu akatambaisa akamwamba, "Igondwa, "Wesekumgeeza Bwana Muungu ywako." ¹³Bilisi ekubidaho kumgeeza kumgeeza Yesu, akaita na kumbada kiamuo ukati mtuhu. ¹⁴Vituhu Yesu akauya Galilaya kwa nguvu za Loho na mbui kumhusu Yesu zikagenea nakutangaa mwe mikao yose ya hehi. ¹⁵Akahinya mwe masunagogi yao muntu akamtogoa. ¹⁶Siku mwenga akaika Nazaleti mzi ambao akaeewo, na kukuia uko, kana yekuwavyo destui yakwe akengia mwe sunagagi siku ya sabato akagooka kusoma magonda. ¹⁷Akakabiziwa gombo da nabii Isaya, ivyo akachopoa gombo akaondeza sehemu yekugondwayo, ¹⁸"Loho ywa Bwana yuu uwanga yangu kwa ajii yangu kwa ajii kanigea mavuta kubiikia mbui zedi kwa wakiwa. Kanituma kubukia uhulu kwa wafungwa na kuwagosoa wesaokuona wadahe kuena vituhu, kuwaika hulu wakandamizwao, ¹⁹kubukia mwaka ambao Bwana enda aonyese utana wakwe."²⁰Nee edichapoa gombo ekamvuzia kiongozi ywa sunagagi ne ekaa asi. Meso ya wantu wose wekuwao mwe sunagagi wamkauwa yeye. ²¹Akavoka kutamwiia nao akamba, "Ivyeeo gonde idi ditimie mwe magutwi yenu." ²²Kia muntu hado kashuhudia kia chekugombekwacho ni Yesu na wangi gati yao wakehewa ni mbui za vivyo zekuwaza zikalawa mwe kanwa chakwe nee wamba, "Uyu ni mbwanga ywa Yusufu, nkio ivyo?"²³Yesu akawambia, "Kwei mwenda mgombeke mesali inu kwangu, "Mganga, ehonye mwenye chochote tekusikiacho wekugodoacho Kapelnaumu, kigosoe aha he kijiji chenu." ²⁴Pia akamba, "Ukwei namyamba nywinywi nkakuna nabii mkundwa mwe si yao."²⁵Akini namyamba nywinywi kwamba na watakufiwi wangi Israeli mwe kipindi cha Eliya ukati mbingu yekuvugulwaho kwesekuwa na fua kwa miaka mitatu na nusu ukati kwekuwaho na saa nkuu mwe si yose. ²⁶Akini Eliya nkee kwagiwa kwa yoyose yumwe ywao akini kwa mtakufiwa yumwe du mwekuwa akekoa Salepta hehi na mzi wa Sidoni. ²⁷Naho, kwakuwa wataukoma wange mwe Israeli kipindi nabii Elisha akini nkakuna hata muntu yumwe gati yao mwe kuhonywa iya Naamani muntu ywa Silia. ²⁸Wantu wose mwe sunagogi wakamemwa ni maya wekusi kiaho aya yose. ²⁹Wakagooka na kumsindika changoi ya mzi ili wadahe kumungoza kiamuo kwe ukingo wa mwiima wa mzi ambako mzi wao uwe uzengwe uwanga yakwe ili wadahe kumwasa si. ³⁰Akini ekemboka saama gatigati yao akaita. ³¹Akabinda akaseea Kapelnaumu, mwe mzi wa Galilaya. Ya sabato mwenga na akahinya wantu mwe sunagogi. ³²Wakehewa ni mahinyo yakwe kwokuwa nee akahinya kwa mamlaka. ³³Sasa siku iyo mwe sunagogi nee kuna muntu mwekuwa na loho ya npepo mchama na nee aiya kwa sauti ya uwanga, ³⁴"Tina mbwai nawe Yesu ywa Nazaleti? Kweza kutiumiza? Namanya wewe undai wewe umtakatifu ywa Muungu!"³⁵Yesu akamfokea npepo ekamba, "Nyamaa myee na umlawe muntu uyu!" Npepo yuda akamwaawa muntu yuda bila ya kumbadia maimevu. ³⁶Wantu wose wakehewa na wakosangwa nkuta mwia mbuu iyo kia yumwe na mweziwe, wakamba, "Ni mbui ya viivihini inu?"³⁷Ivyo mbui ya Yesu ikatangaa kia sehemu mwe maeneo yazungukayo mwe mkoa uwo. ³⁸Naho Yesu ekahauka mwemzi uo akengia mwe nyumba ya Simoni. Sasa mkwewe ywa kivywe ya Simoni nee akaumwa homa nkai akamhembeeza badii yakwe. ³⁹Ivyo, Yesu akambasa hehi ekamkemea ida homa ikamweeka. Gafla akagooka na kuvoka kuwaahiazikia. ⁴⁰Zua dekuwaho dikaswa wantu wakamweetea Yesu kia yumwe mwekuwo mtamu wa ntamu mbaimbai. Akaika mikono yakwe uwanga ya kia ntamu akawahonya wose. ⁴¹Mapepo pia yakawalawa wangi wao wakaia kwa sauti na kwamba, "Wewe umwanya ywa Muungu!" Yesu ekafokea mapepo na kuwenka uhusa watamwiye kwa ajii wamanya kwamba nee ni Kwistu. ⁴²Ukati kwekuchoho akaita eneo desada kuwa na wantu, madukano ya wantu, nee wakamuondeza wakeza kwe eneo ekuwaho, wakgeeza kumkindia asekuita hao nao. ⁴³Akini akawambia, "Lazima pia nibiikie mbui ntana za uzumbe wa Muungu mwe mizi mituhu mingi kwakuwa inu nee sibabu nkitumwa aho nao." ⁴⁴Naho akasongwa kubukia mwe masunagogi mwe Uyahudi yose.

Chapter 5

¹Naho nee yaawia ukati wantu wekwekongaho na kumzunguuka Zumbe Yesu na kagooka nkanda nkanda ya ziwa Genesareti. ²Nee aona mashua mbii zigooka nkandani he ziwa wavuvi nee waana wawa wakasunta nyavu zao. ³Zumbe Yesu akengia mwe mashua mwenga mwe zia zekuazo hada naho nee ni ya Simoni akamwambeza ayegae kwe mazi hae kidogo na hada he si nkavu Abinda nee ekaa awahinya kaua muda mwe ido mashua. ⁴Katamwia akamwamba Simoni, yegae mashua yako mpaka hada he kiindi cha mazi, useeze nyavu- zako udake kuvuasamaka. ⁵Simoni akatambaika akamba, "zumbe tigosoa ndima kigima, nkatokugwia cho chse iya kwa mbui yako nda niziseezenyavu ⁶wekutendaho ivyo nee wazoa samaki wangi mno naho nyavu zao nee zavoka kudumuka. ⁷wakawetanga wezwao wekuawo mwe mashua ntuhi weze wawaambize. Nee weza wakamemeza mashua zose ikatenda zikavoka kudidimia. ⁸Iya Akini Simoni Petuo ekwendaho kuona via akagwa he mavindi ya Zumbe akagombeka, "Hauke hangu kw aajii mie ni muntu mwenye zambi Zumbe. ⁹Kwa ajii kaengemazwa ni wada wose ekwawo hamwe nao kwa uda uvuvi wa samaki wekuogoso. ¹⁰Idi diwahanganya yakobo na yohana wanangwa wa Zebedayo, wekushukio na Simoni. Na Zumbe Yesu akamwamba Simoni, "Wesekuogoha kwa ajii kivoko cha ivieo na kwendako wonda uvue wantu." ¹¹Wekubindaho kuzieta mashua zao kwe si nkavu wakabada kia kintu nakumtogo yeye. ¹²Ikaawia kuwa ekucho gatigati ya mzi umwe na mwe muntu mwekuae kamema ukoma nee yauko. Ekwendaho kumuona Zumbe Yesu, akagwa akenamiza cheni chakwe mpaka si akaombeza akamba, "Zumbe, ati wakunda wadaha kunisunta." ¹³Ekubindaho Zumbe Yesu nee amweniia mkono wakwe akandanta akagombeka, "Nafaigwa. Ungazwe na saa ida ukoma ukamueka. ¹⁴"Kakuagua esekugombeka kwa muntu yoyose akini kamwamba, "Hita ukeonyese kwa makuhani na uavye sadaka ya kugosolwa kwako hamwe na kia ekuagwacho Musa kwa ajii ya ushuhuda kwao." ¹⁵Mia mbui zekumtaazo yeye zikamanyika hae na hae na kunga kuu da wantu wakeza hamwe kumtegeeza akahinya na kuhonga matamu yao. ¹⁶Mia kia maa nee akenega nkandani na kuomteza. ¹⁷Ikaawia siku mwenga mwe iyo misi nee akawahinya nee hawa na Mfalisiyo na waimu wa shaia wekaa aho woo nee weza wakaawia kwe mizi mingi mbai mbai mwe si ya Galilaya na Yudea, naho pia kaawia kwe mzi wa Yelusalemu. Nguvu ya Zumbe nee ihamwe nae kuhanya. ¹⁸Wantu wangi waza wamwenua mwe mkeka muntu mwekuhooa, wondesa zia ya kumwengiza gati ili kumgoneza si mbele ya Zumbe Yesu. ¹⁹Nkawekupata sia ya kumwengiza nyumbai kwa ajii ya zumwe zumwe, nee wakwea uanga ya chusi na kumseeza si yuda muntu komboka kwe vigae mwe mkeka wakwe gatigati ya mntu mbele ya Zumbe Yesu. ²⁰Akakaua imani yao Zumbe Yesu akagombeka, "Mbuyangu, zambi zako zisamehewa." ²¹Wagonda wa Mafalisayo nee wavoka kumamaankanya wakamba, "Uyu nindai mtamwia kufuu? Ndai mdaha kusamehe zambi iya ni Muungu mwenye ikedu?" ²²Mia Zumbe Yesu, akamanyika ni mbwai wekuacho wakakiafya, akawatambaisa akawamba, "Kwa mbwai mwauzana idi mwe myoyo yenu? Ni ²³kihi kihufu kukitamwia, zambi zako zisamehewa hambu gooka wende?" ²⁴Akini mmanye ati mwana ywa Adamu ana mamlaka duniani ya kusamehe zambi nakuhinya wewe, 'Enuka, daa mkeka wako na uhite nyumbai kwako.'" ²⁵Aho aho akenda he meso yao akenua mkeka wakwe ekwao kagonea, abinda akagotoka kaya akamtunya Muungu. ²⁶Kia moneka akaengee wakamtunya Muungu wakamema wengee wakamba tiona vihii ivieo. ²⁷Mbui izi zekubindaho kuawia Zumbe Yesu nee alawa uko abinda amuona mtoza ushuu mwekwetangwa Lawi kekaa ntendeo ya kukusanyia kodi, akamwamba, "Nitongea." ²⁸Savyo Lawi akenuka nee amtongea akabada kia kintu nyuma. ²⁹Akabinda Lawi nee agoneka wantu kwe kaamu nkuu kwa ajii ya Zumbe Yesu. Nee kuna watoza ushuu wangi kuda na wantu wangi wekwekea he meza wakada hamwe nao. ³⁰Akini Mafalisayo na wagonda wao nee wakawakungumiza wahinywa wakamba, "Kwa mbwai mwada na kunywa na watoza ushuu na wantu kumwe wenao zambi?" ³¹Zumbe Yesu akawatambaiza, "Wantu wenao afya ntana nkawakunda mganga ni wadadu wahumao nee ndiwo waonde yumwe. ³²Nchekweza kuwetanga wantu wenao haki wapate kusosoa mia kuwetanga wenao zambi wapate kusosoa." ³³Wakamwamba, "Wahinywa wa Yohana maa kwa maa wafunga na kuombeza na wahinywa Mafalisayo nao watenda ivyoivyo iya wahinywa wako wada na kunywa." ³⁴Zumbe Yesu nee awamba, "Yadahikana muntu yoyose akawatenda wekwezao kwe wia wa mwai kufunga ukati mwai yu hamwe nao? ³⁵Akini siku zeza ndiho mwai endaho ausugwe mwao nee mwe misi iyo ndiho wafunge." ³⁶Ekubindaho Zumbe Yesu akawatamwiza kwa mfano, "Nkakuna mtatua kipande cha nguo kuawa mwe nguo npyahamu na kukigea mwe vazi da kae na akagosoa ivyo onda aitatie ida nguo npyahamu na kipande cha nguo kuawa mwe vazi hya nee nkadidaha kutumika na nguo ya vazi da kae. ³⁷Naho nkakuna muntu muika divai pya mwe vibiika vya kae na kama akagosoa ivyo, divai mpya yenda itue kia kae na divai nee yetika na vibiika nee vibanika. ³⁸Mia divai npyahamu shuti iikwa mwee via vipyahamu. ³⁹Nkakuna muntu akabinda kunywa divai ya kae munda akunde npya hambigwa ya kae ni ntana sana."

Chapter 6

¹Sasa iamiia kwe Sabato kwa Zumbe Yesu ne akemboka kwe monda wa nafaka na wanafunzi wakwe ne wakabonda masoke, wakayafiigisa mwe mikono yao wakayada. ²Iya wekumwe mwe wada Mafalisayo wakamba, "Ivi kwa mbwai mwagosa kintu ambacho hicho chedi kisheia kukigosa siku ya Sabato?"³Zumbe Yesu akazumia akaamba, "Nkamokodiiki kosoma kia Daudi ekugosocho ekuwaho na saa, yeye na wagosi ekwao nao?"⁴Kaita kwe nyumba ya Muungu akadoa mikate mitakatifu mitatu akaida, na yekumwe akaiavya kwa wantu ekwao nao kuida, hata ati ne ni halali kwa makuhani kuida." ⁵Naho akawamba, "Mwana wa Adamu ni Zumbe Yesu ya Sabato." ⁶Ikaawia kwe Sabato ntuhi akengia mwe sinagoga na kuwahinya wantu uko, ne hana mntu mwe kuhooa mkono wakwe wa kudiia. ⁷Wagondi na Mafalisayone wakamkaua vyedi ati endane houye mntu siku ya Sabato, ili wadahe kupata sibabu ya kumshitaki kwa kugosoa nkivyo. ⁸Lya kamanya wekuwacho wakafanyanya, akamgombeka mntu mwe kuhooa mkono, "Enuka, gooka hanuhe wantu." Yuda mntu akenuka akagooka hada. ⁹Zumbe Yesu akagombeka kwao, "Nawauza nywinywi, ni vyedi siku ya Sabato kugosoa yedi au ubanasi, kuhoia maisha au kuyabananga?" Naho akawakaua wose na kumwamba yuda mtu, ¹⁰"Enua mkono wako." Ekogosoaho ivyo mkono wakwe ukohonywa. ¹¹Lya wakatozwa ni maya, wakatamwiizana wenye kwa wenye kwa wamtendeni Zumbe Yesu. ¹²Lawia siku izo kaita kwe muima kwenda kuomba kio chose kumuomba Muungu. ¹³Keo dakwe, akawetanga wahinywa wakwe akawasagua kumi na waida mwe awo, akawetanga "mitume." ¹⁴Mazina ya wada mitume ne ne Simoni (ambae pia amwetanga Petto) na Andrea nduguye, Yakobo Yohana, Filipo, Batoomayo, ¹⁵Matayo, Tomasi na Yakobo mwanangwa ya Alifayo, Simoni mwetangwa Zelote, ¹⁶Yuda mwana Yakobo na Yuda Isikaliote mwekumsaiti. ¹⁷Naho Zumbe Yesu akaseea hamwe nao kuawa kwe muima na kugooka hantu tambalale wahinywa wagenyeao ne waoko hamwe na zumo da wantu wekoawao Uyahudi, Yelusalem na mpywauyi ya Tilo na Sidoni. ¹⁸Weza kumtegeeza na kuhonywa ntamu zao. Wantu wekuao wakupishwa ui mpyepo wachanaa nao wakaoholwa pia. ¹⁹Kia muoneka kwe ido zumo kageeza kumdouta kwa via nguvu za uhoaji ne zikaawia mwakwe na akawaohoa wose. ²⁰Naho akawakaua wanafunzi wakwe na kuwaamba, "mbalikia nywinywi masikini kwa kua ufaume wa Muungu ni wenu." ²¹Mbalikiwa nywinywi wenao saa isasa kwa via mwendamwegoswe. Mbalikiwa nywinywi muia isasa kwa via mndamseke. ²²Mbalikiwa nywinywi wantu wendao wakimwe ni nywinywi na kuminega na kumishutumu nywinywi kwa muwavu kwa ajii ya Mwana Adamu. ²³Esekeeni kwe siku iyo na kusooka kwa nyemi, kwa via mndamwe na sawabu nkuu mbinguni kwa kua tatizo wawagosomea ivyo ivyo manabii. ²⁴Lya mmbui zenu mataaji kwa kua mlozwa kae. Mmbuizenu mwekwegutao isasa! Kwa kua mndamuone saa aho. ²⁵Mmbui zenu msekao isasa mwenda omboleza na kuia aho. ²⁶Mmbui zenu mwendao mtogolwe ni wantu wose kwa via tatizo wawagosomea manabiiufyosi ivyoivyo. ²⁷Lya natamwii kwenu nywinywi mnitegeeza wakundeni wankuu wenu na kugosoa natana kwa wakimwao na nywinywi. ²⁸Wabalikini wada wamikaui nywinywi na muwaombe wada wamioneao. ²⁹Kwakwe ye akutoae funda dimwe mhituie na da kaidi. Ati mntu akakuloka johu dako mwenke na nkazu. ³⁰Mwenke kia akoombezaye. Ati mntu akakuhoka mai yako, wesekumwamba akuvuzie. ³¹Enga mkundavyo wantu wamigosome nanywi wagosoeeni ivyoivyo. ³²Ati mkawakunda wantu wamikundwao nywinywi du mwapata sawabu yani? Kwa kua hata wena zambi wawakunda wada wawakundao. ³³Ati mkawagosomea vyedi wada wamigosomea nywinywi yedi iyo ni sawabu yani kwenu? Kwa kua wena zambi wagosoa ivyo ivyo. ³⁴Ati mkakopesha vintu kwa wantu mkamany wenda wamivuzie iyo ni sawabu yani kwenu? Hata wena zambi wamikopesha wena zambi kwa kamany wendawahokee kiasi icho icho vituhu. ³⁵Lya wakundeni wankuu wenu na wagosoeeni vyedi. Wakopesheni mwesekua na utente kwa ajii ya kuvuziwa, na sawabu yenu yendaiwe nkuu. Mnda muwe enga wana wa Zumbe, kwa via mwenye ni yedi kwa wantu wesao ntogoi na wabanasi. ³⁶Muwe na mbazi, enga Tati enu eivyo na mbazi. ³⁷Mwesekuachwa, nanywi nkamnamnahwe, mwesekuigita nanywi nkamnamvigitwe, wasameheni wantu, nanywi mwendamsamehewe. ³⁸Wenkeni watuhu nanywi mndamwenkigwe kiasi cha ukaimu wakumemao na kwetika mwe mavindi yenu, kwa kua kihimo chochose mwendacho mtumie kuhima kihimo icho ne chendacho kitumike kumhimia nywinywi. ³⁹Ne akawamba kwa mfano. "Je mntu mwesekuona adaha kumwongoza mntu mwesekuona? Ati ne kagosoa ivyo wose nkawanawagwii mwe shimo?" ⁴⁰Mhina nkawa mkuu kuiko mwaimu yakwe, iya kia mwoneka akabinda kuhinywa vitana ena awe enga mwaimu yakwe. ⁴¹Na kwa mbwai wakaua basi de mwe ziso da nduguyo na noliti de mwe ziso dako nkodikaua? ⁴²Wenda umwambe vii vihi nduguyo, "Ndugu naonda niavye basi de mwe ziso dako," Nawe nkukaua ziti de mwe ziso dako mwenyewe? We umnafiki voka kuavya ziti mwe ziso dako mwenye ne wendaho ukaua vyedi kuavya basi mwe ziso da nduguyo. ⁴³Kwa kua nkakuna mti mtana uvyao matunda yeseyokuwa yedi, wala nkakona mti wesaokuwa wedi uvyao matunda yedi. ⁴⁴Kwa kua kia mti wamanyigwa kwa matunda yakwe kwa kua nkawaaha tini kuawa mwe miwa wala nkawaaha zabibu kuawa mwe michongoma. ⁴⁵Mntu yedi mwe hazina ntana ya moyo wakwe aavya yedi, na mntu

mbanasi mwe hazina mbovu ya moyo wakwe kwaawaubanasi kwa kua kanwa chakwe chatamwiia yaumemeezayo moyo wakwe.⁴⁶ Kwa mbwai mwanetanga Zumbe, Zumbe,' na ukunkamgoso yoda nitamwiiayo?

⁴⁷Kia mntu mweza kwangu na kutegeeza mbui zangu na kuyagosomea ndima ne ndani waonyeseeivyo. ⁴⁸Aigana na mntu mzenga nyumba yakwe na kufuka asi sana, kuzenga wa nyumba uanga ya mwamba imala. Mafuliko yekwezaho mapolomoko ya mazi yakatoa mwe nyumba, iya nkekudaha kuikucha kwa kua ne izengwa vitana.

⁴⁹Lya yoyose mwenda anive mbui yangu na akaiemea; mita ni mntu mwe kuzenga nyumba aunga ya alizi hesehokua na msingi, mazi yekuseeaho kwa nguvu nyumba nee yagwa.

Chapter 7

¹Baaada ya Yesu kubinda kiya kintu ekuwacho asema kwa wantu wamtegezao, kengia Kapernaumu.²Mtandima yumwe wa akida, mwekuwa na samani sana kwakwe, ne kawa mtama sana hehi na kufa. ³Akini kawa kasikia kuhusu Zumbe Yesu, yuda akida ne amtuma kiongozi wa Wayahudi, kumwombezea eze amwohoe mtandima wakwe ase kufa. ⁴Wekubuaho hehi na Zumbe Yesu, wamwombeza kwa bidii na kwamba, "Astahii kugosoewa iviivi kwa ajii yakwe, ⁵kwa ajii adikunda taifa detu, na nee mwekuzenga sinagogi kwa ajii yetu."⁶Zumbe Yesu kaendeeya na ntambo zakwe hamwe nao. Akini kabla nkazati kuita hae na nyumba afisa yumwe kutumwa mbuyaze kutamwiya naye Bwana wesekwesokeza mwenye kwa ajii yangu nkistahii wewe kwengia mwe taa da nyumba yangu. ⁷Kwa ajii inu chekumanya hata mimi mwenye inga nafaa kweza kwako, akini gombeka mbuii tu na mtandima wangu ondaahone. ⁸Naho hata mimi inga ni mntu mwekuikwa mwe madaaka naho ninao asikai asi yangu. Namba kwa uyu, "Hita naye aita, na kwa mtuhu." Soo"nae eza, na kwa mtandima wakwe,"Gosoa iki, naye agosoa."⁹Zumbe Yesu ekusikiayo ayo ne adunduwaa, na kuhitukia mkutano wekuwao ukamtongea na kwamba. Namihinya, inga nkizati kuona mntu mwenye imani nkuu inga uyu hala uko Israeli. ¹⁰Naho wada wekutumwao wekuuyaho kaya wabwiya mtandima kahona. ¹¹Baada ya yao ayo iyawiya Zumbe Yesu ne atamba kuita mzii mtuhu wetangwao. Naini wahinywa wakwe waita hamwe naye watongea na utifii mkuu wa wantu.

¹²Ekubuaho hehi na mwango wa mzii kuwa na mntu mwe kufa kenulwa na mwana wa ikedu mwa mami yakwe mwe kufiwa ni mgosi. Utifii wa wantu kuawa mwe mzii wawa hamwe. ¹³Ekumwonaho Zumbe ne asogea hehi yakwe kwa mbazi nkuu sana akamwambia, "Usekwiya." ¹⁴Ne asogea mbee adonta jeneza ambado denua mwii na wada wekwemwao ne wagooka ne amba, "Wee mwana namba enuka" ¹⁵Mntu mwe kufa ne enuka na kwekaa asii na kuvoka kutamwiya. Ne zumbe Yesu amwambia kwa mami yakwe. ¹⁶Nee hofu ya wengia wose ne waendele kumgimbika Muungu wakamba "Nabii mkuu kenulwa gatigati yetu na Muungu wawakauwa wantu wakwe" ¹⁷Izi habai ntana za Zumbe Yesu zienea Yudea yose na kwa mikoa yose ya jiani. ¹⁸Wahinywa wa Yohana wamwambia mbuii inu yose. ¹⁹Nee Yohana awetanga waida wa wahinywa wakwe na kuwatumia kwa Bwana na kumwambia, "Wewe ndie yuda ezaye, au kuna mtuhu timkauwiyaye?" ²⁰Wekubuaho hehi na Zumbe Yesu ne wamba, "Yohana mbatizaji katituma kwako tambe wewe ni yuda ezaye au kuna mntu mtuhu timngojoye?"²¹Mwe ukati uwo kaohowa wantu wangi wekuwao watamu na suuba, kuawa mwe loho nchafu, na kwa wantu wenye upofu kawenka kuona. ²²Zumbe Yesu akawajibu na kuwamba." Akini mwitaho mwe kulawaho mwambieni Yohana mwe kuonacho na kukiva, wesiokuona waona na viwete wenda, wenao ukoma wangazwa, wesio na magutwi wasikiya, watakufa wafufulwa na kuwa wagima vituhu, wakiwa watambiswa mbuii ntana. ²³Na mntu ambae nkana aeke kunikubai mimi kwa ajii ya mbuii zangu kabaikiwa."²⁴Inga wada wekutumwao ni Yohana kuuiya wekuawako. Zumbe Yesu akavoka kuwambia mkutano kuawa kwa Yohana mwita chongoi kukauwa lasi dikakunguitwa ni npeho? ²⁵Akini mwita chongoi kukauwa mbwai, mntu mwekuvaa vitana? Kauwa wantu wada wavaa nguo za kifaume na kwekaa kwe loho na stalehe wauko kwe nafasi za wafaume. ²⁶Lya mwaita chongoi kukauwa mbwai, Nabii? Haya, natamiwa kwenu zaidi sana sana kuliko nabii. ²⁷Uyu ne mwekuandikiwa, "Kauwa natuma ntume mbee ya meso yenu, mwondaagosoe si akwa ajii yangu, ²⁸Naambae kwenu kwa ajii ya wada wekuvyaigwao ni mvywee, nkakuna mkuu enga Yohana. ²⁹Na wantu wose wekusikiao ayo hamwe na watoza kodi, ne wabikiya Muungu ne mwe haki. Wa wao aho gatigati yao wada awekubatzwao kwa ubatizo wa Yohana.

³⁰Akini mafalisayo na watalaamu wa sheiya za kiyahudi, ambao nkaokubatzwa ni yeye waemeza viugo vya Muungu kwa ajii yao wenye. ³¹Nao nadaha kuwaiganya na mbwai wantu wa kivyazi iki? Wavivihi hasa?

³²Wafanana na wana wasizigao mwe gwiyo, wekao na kwetangwa yumwe baada ya mtuhu wakamba, "Titoo fiimbi kwaji yenu nkamokuvina tiombeza na muiya." ³³Yohana mbatizaji keza nkekuda mkate waa nkekunywa divai, ne mwamba, "Ana npepo. ³⁴Mwana mntu keza kada na kunywa ne mwasema, "Kawa mbafu na mkozi, mbuya wa watoza kodi wenye zambi!" ³⁵Akini viugo vimanyikana kana haki kwa wanawe wose."³⁶Yumwe wa mafalisayo kamwombeza Zumbe Yesu aite akade hamwe na yeye. ³⁷Kauwa kuwa na mvywee yumwe mwe mzii uo mwekuwa na zambi. Kamanya kuwa ne kekaa ha falisayo, akaeta chupa inukiayo manukato. ³⁸Kagooka nyuma yakwe hhei na miundi yakwe kwa mesozi, akaiya. Naho kavoka kwetosa miundii yakwe kwa mesozi na kuhangusa kwa fii za mwemtwi wakwe akaibusu miundii yakwe na kuyahaka manukato. ³⁹Na yuda falisayo mwekuwa kamwalika Zumbe Yesu ekuonaho ivyo ne agegeza mwenye akamba, "Kana uyu mntu ne kawa nabii, nee kamanya uyu ni ndai na ni mvyee wa aina yani mundonta, hangi ni mwenye zambi. ⁴⁰Zumbe Yesu ne ajibu na kwamba. "Simioni nina kintu cha kukwambia" "Akamba kitambaiza mhinya!"⁴¹Zumbe Yesu akamba "kuwa na wadeni waidi kwa mwekuwakopesha yumwe. Yumwe ne akadaiwa dinai mia shano na wakaidi adaiwa dinai hamsini. ⁴²Na wekuwako nkawana hea za kuiha kawasamehe wose. Ni yuhi monda akundwe zaidi? ⁴³Simoni kamjibu na kumwambia, "Enga mwe kusamehewa zaidi." Zumbe Yesu kamwamba, "Kuhukumiwa kwa

usahihi."⁴⁴Zumbe Yesu kamhitukia mvywee na kumwamba Simoni, "Wamwona uyu mvywee nchengia mwe nyumba yakwe. Nkekunenka mazi kwa aji ya miundi yangu. Lya uyu kwa mesozi yakwe katosi miundi yangu na kuihangusa kwa fii zakwe. ⁴⁵Nkekuni busu, akini yeye tangu ekwengiaho umu nkekueka kubusu miundi yangu. ⁴⁶Nkekuihaka miundi yangu mavuta, iya kehaku miundi yangu manukato. ⁴⁷Kwa mbui inu nkamba ne ana zambi nyingi naho kafiwambazi zaidi, naho kakundwa zaidi. Akini mwekufiwa mbazi kidogo akunda kidodo tu."⁴⁸Baadaye akamwamba we mvywee, "Zambi zako zisamehewa" ⁴⁹Wada wekwekao mwe meza hamwe naye wakavoka kwambiana wenye kwa wenye, "Uyu ni ndai msamehe zambi?" ⁵⁰Na Zumbe Yesu akamwambia we mvywee, "Imani yako ikuokoa. Hita kwa amani"

Chapter 8

¹Ilawia mda mjihi baadaye kwamba Yesu nee kavoka kutamba mwe mzi najiji mbaimbai ekatibii na kubii kiambui ntana za uzumbe wa Muungu na wada kumina waidi hamwe naye, ²viavia wavywee nganya wekuwao wahonywa kulawa kwa loho wachama na ntamu mbaimbai. Nee ni Maliamu mwekuwa aketangwa Magdalena ambae nee kaavigwa npepo saba. ³Yoana mkaza kuza na meneja ywa Helode Susana na wavywee watuhu wangi wekuavyao mai zao kwa ajii yao wenye. ⁴Nabaada ya ulifi wa wantu wekumemaho hamwe wakawamo na wantu wekwezao kulawa mizi mbaimbai akatamua nao kwa mifano. ⁵"Mhasi kenda kuhanda mbeyu, ekuwaho akahanda mbeyu zekumwe zikagwiya nkandankanda ya sia zikagatwa sii ya miundi na wadege wa uwanga wakazidi. ⁶Mbeyu zekumwe zikagwiya uwanga ya bawe na zekulawaho na kugosoka miche zikahoowa kwakuwa nkazekuwa na mazimazi. ⁷Mbeyu ntuhu zigwiya mwe miti ya miwa nayo iyo miti ya miwa ikakuwa hamwe na zia mbeyu zikazizongomezwa. ⁸Akini mbeyu ntuhu zigwa mwe uwongo ntana zikavywaa kaidi zaidi. "Baada ya Yesu kugombeka mbui izi akakema, "Yoyose mwenye magutwi ya kusikia na asikie." ⁹Vituhu wanafunzi wakwe wakamuza mfano uo maana yakwe ni mbwai, ¹⁰Yezu akawamba, "Mwenkwa upendeeo wa kumanya sii za uzumbe wa Muungu, akini wantu watuhu wenda wahinywe kwa mifanodu, ili kwamba wakaoa wasekuo na wasikia wasekweewa. ¹¹Nainu nee maana ya mfano unu. Mbeyu ni mbui ya Muungu. ¹²Mbeyu zia zekugwazo nkandankanda ya sia ni wada wantu waisikiao mbui ya Muungu na baadae yuda mbaya shetani aidodoa hae kulawa kwe moyo ili kwamba asekuamini na kuhonywa. ¹³Nazia zekugwazo mwe bawe ni wantu wada waisikiao mbui ya Muungu na kuihokea kwa kutamiwa akini nkawana mazindo yoyose waamini kwa mda mjihi na ukati wa kugeezwa wanywa. ¹⁴Nazia mbeyu zekugwazo mwe miwa ni wantu wasikiao mbui, akini wakaendeka kwakuwa wazongomezwa ni kuduma na utaajii na ubada wa maisha nkawavyaa matunda. ¹⁵Akini zia mbeyu zekugwazo mwe uwongo ntana ni wada wantu ambao ni wazizitizi na myoyo mitana baada ya kusikia mbui waitoozeeza na yawa saana na kuvyaa matunda ya kuzizimiza. ¹⁶Sasa, nkakuna hata yumwe muwasha taa akaigubika na bakui au akaiika mzungui badii ya kuitungika he kinala cha taa ili kwamba kia yumwe mwenda engie apate kuiona. ¹⁷Kwakuwa nkakuna ndicho chefise ambacho nkanina kimanyike au chochose che mwe sii ambacho nkakina kimanyike kikawa mwe mngao. ¹⁸Kwa iyo uwe meso ukategeeza kwa sibabu mwenacho kwakwe enda aomeewe zaidi, akini mwesenacho haka kia kidodo enacho chenda kidoigwe. ¹⁹Baadaye mami yakwe da Yesu na nduguze wakeza kwakwe nkawekudaha kumsogeeza kwa ajii ya umati wa wantu. ²⁰Nee ambiwa mami yako na nduguzo wahada chongoi wonda kukuona wewe. ²¹Akini, Yesu akatambaisa akamba "Mma na wandugu wangi ni wada wasikia mbui za Muungu na kuzitii. ²²Ikawia siku mwenga mwe siku zia Yesu na wanafunzi wakwe nee kakwea mwe mtumbwi nee awamba, "Natidumweseja ya kaidi ya ziwa wakagosoa mashua yao. ²³Akini wekuvokaho kuhauka Yesu akagana usisiza na zaluba nkai yenayo nkusi na mashua yao akavoka kumema mazi nee wawa mwee hatai nkuu sana. ²⁴Baadaye wanafunzi wakwe wakeza kwakwe wakamwenua wakamba, "Bwana mkubwa! Bwana mkubwa! Tiheti nakufa!" Akenuka akaifokea nkusi na mawimbi na mazi vikatubaa na kukatenda kutuia. ²⁵Naho akawambia, "Imani yenu ihahi?" Wakaogoga wakehewa wakatamwiia kia yumwe na mweziwe, "Uyu nndai kiasi kwamba agombeka hata npeho na mazi yamtii?" ²⁶Wakabua kwe mzi wa Gerasini ye upande wa nyuma ya Galilaya. ²⁷Yesu ekuseeyaho na kujata mwe alizi muntu nganya kulawa mjini akadugana nae na muntu uyu nee ema nguvu za kiza. Kwa mda mrefu ne nkavaa nguo ne nkekaa mwe nyumba ekaa mwe makabui. ²⁸Ekumuonaho Yesu akaia kwa sauti na akagwasii mbele yakwe kwa sauti nkuu akamba nkigosoa mbwai kwako, Yesu mwana ywa Muungu mwe uwanga? Nakuhembeza usekuniazibu mimi" ²⁹Yesu akaamulu npeho mchama imlawe muntu yuda kwa kuwa maa nyinyi akwewa hata kama nee kafungwa minyololo na kubwana na kuikwa si ya ulinzi, avibonda vifungo na kuendeshwa na mapepo kiamuo kwa wangwa. ³⁰Yesu akamuza, "Wetangwa ndai?" Ekatambaisa, "Legioni" kwa maana mapepo mangi yengia kwakwe. ³¹Wakasongwa ni kumhembeza wesekutiamulu tite tite npanga. ³²Kundi da nguuwe nee dikaiswa uwanga ya kiima, wakahembeza awanke uhusa wakengie kwe ao nguuwe akawaamulu kugosoa ivyo. ³³Kwa iyo yada mapepo yakamlawa yuda muntu na kwengia kwa wada nguuwe na dikaguukia kwe mwenuko wa kiima kiamuo kwe ziwa wakadidimia umo. ³⁴Wada wantu wekuwao wakaisa wada nguuwe wekuonaho chekuawiiacho wakaguuka na kuavya taalifa hada he mzi na chongoi mwa mizi yekuzungukayo. ³⁵Wantu wekusikiaho ayo wakaita kuona chekulawiiacho na wakeza kwa Yesu wakamwona muntu ambaye mapepo yamlawa nee kavaa vitana na wenye akii ntana, ekaa mwe miundi ya Yesu ne waogoha. ³⁶Nee yumwe ywao mwekuona chekuawiiacho akavoka kuwatamwiiza wantu watuhu nmna uyu muntu ekuwavyo akaongozwa ni mapepo ekuhonywavyo. ³⁷Watu wose wa mkoa wa Wagerasi na maeneo yekuzungukayo wakamhembeza Yesu ahauke kwao kwaajii nee wanawoga mkuu. Nee engia mwe mtumbwi ili auye. ³⁸Yuda mntu mwe kulawigwa ni npepo akamhembeza Yesu kuita naye, akini Yesu akamwamba aite na

kutamwiya,³⁹"Uya nyumbai kwako na utaazie yada yose ambayo Muungu kakugosweea" Uyu mntu akahauka akabiikia kose mwe mzi wose yada yose ambayo Yesu ekugosoayo kwa ajii yakwe.⁴⁰Na Yesu akauya, madugano wakamkaibisha kwaajii wose nee wakamgoja.⁴¹Kauwa akeza muntu yumwe atangwa Yailo ni yumwe mwe viongozi mwe masunagogi. Yailo akagwa he miundi ya Yesu na kumhembeeza aite nyumbai kwakwe,⁴²kwakuwa nee ana mwana yumwe ywa kivywee mwenye miaka kumi na miidi na nee akaumwa naho ana hali mbaya ya kufa. Na akawaho akaita madugano nee wakamveveea.⁴³Mvywee mwekuwaakalawigwa ni npome miaka kumi na miidi ne yuhada na nee kabananga hea zose kwa waganga, akini nkakuna mwe kumhanya hata yumwe,⁴⁴akeza nyuma ya Yesu na kudonta pindo da nguo yakwe na agfyla kulawa npome kukaeka.⁴⁵Yesu akamba, "Nndai mwe kunidonta?" Wakaemea wose, Petro akamba Bwana Mkubwa, umati wa wantu wasindikiana na wakuveveea."⁴⁶Akini Yesu akamba, "Muntu yumwe kanaidonta, maana nkimanya nguvu zilawa kwangu."⁴⁷Mvyee ekuonaho kuwa nkadaha kufisa ekugosoayo akavoka kuzingiza, akagwa si mbele za Yesu akabiikia mbele za wantu wose vywekweekavyo akamdonta na via ekuhonywavyo gafla.⁴⁸Naho akamba kwakwe, "Mndee imani yako ikugosoa uwe mgima, itita npeho."⁴⁹Ekuwaho akasongwa ni kugombeka, mntu yumwe akeza kulawa nyumbai kwa mkuu wa sunagogi akamba, "Mwano kafa. Usekumpisha mwaimu."⁵⁰Akini Yesu akusikiaho akamtambaisha, "Usekuogoha aminidu na enda ahonywe."⁵¹Ekubindaho kwengia mwe iyo nyumba nkee kukunda muntu yoyose kwengia hamwe naye iya Petuo, Yohana na Yakobo, tatiakwe yuda mndee na mamiakwe.⁵²Sasa wantu wose nee wakasiniinika na kuavya sauti kwa ajii yakwe, akini akamba, "Mwesekutawa vuzo nkazati kufa kagona tu."⁵³Akini wakamseka kwa zelevu, wakamanya kuwa kafa.⁵⁴Akini Yeye, akamtoza mndee mkono, aketanga kwa sauti akamba, "Mwana enuka"⁵⁵loho yakwe ikamuwia ekenuka ukati uouo, akaavya amli ekwe kintu chochose ade.⁵⁶Wavyazi wakwe wakehewa akini akawafingiza wose kumhinya muntu chekuwacho kiawia.

Chapter 9

¹Akawetanga wada kumi na waida hamwe akawenka uwezo na mamlaka uanga ya npepo zose na kuhonya matamu. ²Akawaagia waite wakabiikie uzumbe wa Muungu na kuhonya watamu. ³Akawamba, "Mwesekundoa chochose kwaajii ya ntambo yenu wala ngoda, wala bene, mkate, wala hea, mwesekundoa nkazu mbii. ⁴Nyumba yoyose mwendayo mwengie ekaani umu kiamuo mwendaho mhauke hantu aho. ⁵Nakwawada wesaokuwahokea mkeza kuhaukaa mwemzi uwo, ekungunteni vumbi mwe miundi yenu kwa ushuhuda uanga yao." ⁶Wakahauka na kuita kwembokea mwe vijiji wakabiikia mbuii ntana na kuhonya wantu kia hantu. ⁷Sasa Helode, mtawala, akasikia yose yekuayo yakaawia akakantuka sana kwaajii isendekana ni wekumwe kwamba Yohana mbatizaji kufufuka kulawa kwe wafu, ⁸na wekumwe kwamba Elia kabinda kuwalawi na kwakuwatuma kwamba yumwe ywa manabii ywa kae kafufuka mwe wafu vituhu. ⁹Helode akamba, "Nkimchinja Yohana, akini uyu ndai nsikiae mbui zakwe? Na Helode neakaonda sia ya kumkoma Yesu. ¹⁰Ukati wekuuyaho wada wekuuyao wada wekugosoa wakamwamba kia kintu wekutumwao. Akawadoa hamwe nao akaita ikedu mwemzi wetangwao Betisaida. ¹¹Akini madugano wakasikia idi wakamtongea na akawakaibisha na kutamuiia nao kuhusu uzumbe wa Muungu, na akawahonya wada wekuao wakakunda kuhonywa. ¹²Siku ikavoka kusia na wada kumi na waidi wakaita kwakwe na kumwamba, "Wambie madugano kua waite mwevijiji vya hehi na vijiji hakuhumuiza na nkande kwakua tieneo da nyikani." ¹³Akini akawamba, "Nywie wenkeni vintu vya kuda wakamba nkatima zidi ya ntii shano za mikate na ssamaki waidi iya neetikaita na kugua nkande kwa ajii ya bunga idi da wantu." ¹⁴Nee kuwa na wagosi wabuao elfu shano hada. Akawambia wekazenii sii mwemakundi ya wantu wabuao hamsini kwa kia kundi. ¹⁵Kwa hiyo wakagosoa ivyo wakekaa sii akada. ¹⁶Akado mikate kumi na shano akakawa mbinguni akavibaliki na kuvimega mwe ntiintii akawenga wanafunzi wakwe ili waviike mbele ya madugano. ¹⁷Wose wakada wakeguta, na vintii vya nkande vikadodolwa na kumema ngahu kumi nambii. ¹⁸Nayo ikatenda kwamba, ekuaho akaomba ikedu wanafunzi wakwe nee wahamwe nae na akawauza akamba wantu wamba mimi ndai?" ¹⁹Wakatambaisa wakamba, "Yohana mbatizaji, akini watuhu wamba Elia, na watuhu wamba manabii wa nyakati za kae kafufuka vituhu." ²⁰Akawamba, "Akini nywie wamba ndai akatambaisa akamba Petro akamba, "Kwistu kulawa kwa Muungu." ²¹Akini kwa kuwakanya, Yesu akawaavikiza kwese kumwambia yoyose juu ya idi, ²²akagombeka kwamba mwana ywa Adamu lazima apate suuba kwambui nyingi na kuemewa ni wazee na makuu nee wagonda na watauwa na siku ya ntatu endafufuke. ²³Akawamba wose, "Kana muntu yoyose akakunda kuntongea lazima eeme mwene adoe msaaba wakwe kia siku na antongee. ²⁴Yoyose mgeeza kuyahonya maisha yakwe endaayaze akini yoyose mwaza maisha yakwe kwa faida yangu endaavya honye. ²⁵Je chenda kimfaidie mbwai mwanadamu kana akaupata ulimwengu wose akini akaza au akapata hasaa ya nafsi yakwe?" ²⁶Yoyose mwenda anionee soni mimi na maneno yangu kwakwe yeye mwana ywa Adamu enda amuonee soni ekeza kuwa mwe utukufu wakwe na utukufu wa tate na malaika watakatifu. ²⁷Akini namyambia ukwei kuna watuhu gati yenu wagookao aha nkawana waonje kifo kiamuo wauone uzumbe wa Muungu. ²⁸Ikaawia yapata siku nane tangia Yesu kugombeka mbui izi ya kwamba akawandoa hamwe na yeye Petro, Yohana, na Yakobo, wakwakea kwe mwiima kuomba. ²⁹Na ekuaho mwe kuomba mwonekano wa cheni chakwe ukabadilikwa na nguo zakwe zikatenda nyeupe na kung'aa. ³⁰Na kua na hana wagosi waidi wakatamwambia naye! Nee ni Musa na Elia, ³¹waonekana mwe utukufu. Watamwiiia kuhusu kuhauka kwakwe mbui ambayone uhehi kuitimiza Yelusalemu. ³²Sasa Petuo na wada ekuwao nao hamwe nee wamweusiziza mzito. Akini wekwenukaho wauona utukufu wakwe na wagosi waida wekuwao wagooka hamwe nae. ³³Ikaawia kwamba wakuwaho wakahauka kwa Yesu, Petuo akamwambia, "Bwana ni vitana kwetu kwekaa aha na yatipasa kugosoa makazi ya wantu wattu tigosoa dimwe kwa ajii yako dimwe kwa ajii ya Musa na dimwe kwa ajii ya Elia." Nkee kweewa akuwaho akatamiwa. ³⁴Ekuwaho akatamwiiia aya, dikeza zunde na dikawagubika wakaogoha wekuonacho wazunguukwani zende. ³⁵Sauti ikalawa kwe zunde, "Huyu ni mwanangu nesoguaye mtegeezeni yeye." ³⁶Sauti yekunyamaaho Yesu nee yuikedu akekaa kamyamaa myee, na mwesiku izo nkee kumwambia yoyose dodose mwe yada ekuonayo. ³⁷Siku yekutongeaayo baada ya kulawa kwe mwiima dugano kuu da wantu didugana naye. ³⁸Kaua mgosi kulawa mwe dugano kaiya kwa sauti akamba, "Mwaimu nakuomba ukauwea mwanangu kwakua yu ikedu. ³⁹Waona loho nchama ya mtoza na mala atoa vuzo na pia yamtenda ahanganyikiwa na kulawa fuo kanwai na amwaawii kwa shida, ikabinda atenda na maimveu makai. ⁴⁰Nkawaombeza wanafunzi wako kuigezea ilawe akini nkaweku dahi." ⁴¹Yesu akatambaisa akamba, "Nywie uvyazi wesao kuamini na chekwagacho nenda nekaze na nywinywi kiamuo ini? Mweta mwanao aha." ⁴²mbwanga ekuwacho akeza loho nchama ikam gwise sii na kumsingisa kwa fujo. yesu akaiege zeza ida loho chama akamhonya mbwanga na akamkabi kwa tatiakwe, ⁴³wose wakehewa ni ukuu wa mungu, akini weku waho wakasitaajabu wose kwa mbui zase zekur wazo zikagosoka akamba kwa wanafunziwakwe ⁴⁴mbui ziwekae mwe magutwi yenu, kwa mwana wa mwana wa adamu endaaavigwe

mwemikono mwa wanadamu". ⁴⁵ Akini nkewekweewa maana yambui iyo na nee yafiswa mwe meso yao ili wasekweza wakaetewa waogoha kumuza mbui iyo. ⁴⁶ Ikatenda ngavungavu ikavoka gati yao juu ya nndai enda atende mkuu. ⁴⁷ Akini Yesu ekumanyaho wekumanyaho wakauzana mwe nyoo yao akaondoa mwana mdodo na kumwiika upande wakwe, ⁴⁸ na kamba, "Kana muntu yoyose akamhokea mwana mdodo kana uyu kwa zina dangu anihokea mimi pia na yoyose akanihokea mimi amhokea pia mwkunituma kwa kuwa ambaye ni mdodo gati yenu wose nee mkuu" ⁴⁹ Yohana akatambaisa akamba, "Bwana, timuona muntu akaguusa npepo kwa zina doko na tikamweemeza kwa kuwa nkatongeana na swiswi." ⁵⁰ Akini Yesu akamwamba, "Msekumweemeza, kwakua mwesekuwa kinyume na nywinywi ni wa kwenu" ⁵¹ Ikaawia kwamba, kuigana na siku zekuahohi zia siku zakwe za kuita mbinguni, kwa uimala akaelekeza cheni chakwe Yelusalemu. ⁵² Akatuma ugosi mbele yakwe, nao wakaita na kwengia mwe kijiji cha wasamalia ili wamgoswee hantu. ⁵³ Akini wantu uko nkewekumhokea kwakuwa akaelekeza cheni chakwe Yelusalemu. ⁵⁴ Wanafunzi wakwe Yakobo na Yohana wekuonaho idi wakamba, "Bwana wakunda kuamulu moto usee si kukuwa mbinguni uwoke?" ⁵⁵ Akini akawahitukia akawageeza. ⁵⁶ Ikabinda wakaita kijiji kituhu. ⁵⁷ Wakuaho wakaita mwe sia yao, muntu yumwe akamwamba, "Hita nikutongee hohose uitaho." ⁵⁸ Yesu akamwamba, "Mbweha wana npanga waaege wa uwanga wana masasa akini mwana ywa Adamu nkana hakuikia muntwi wake." ⁵⁹ Nee ekumwambiaho muntu mtuhum, "Ntongea." Akini yeye akamba, "Bwana, nenka uhusa kwanza nikamzike tate yane," ⁶⁰ Akini yeye akamwamba, "Waeke watakatifu wawazike watakufa wao, akini we hita ukaubiikie uzumbe wa Mungu kia hantu." ⁶¹ Pia muntu mtuhu akamba, "Hita nikatongea, Bwana, akini niluhusu kwanza nikawa age we nyuma yangu." ⁶² Akini Yesu akawamba nkakuna muntu mgea mkono wakwe kuima na kukaua wa nyuma mwenda afye kwa uzumbe wa Muungu."

Chapter 10

¹Badii ya mbuiza izo, Zombe aakasagua sabini watuhu, na kuwatuma waidi waidi wamwengwee mwe kia mzi na eneo ekutaa jiada kuita. ²Akawamba, "Uezo ni mwingi, iya wagosozi wa ndima ni wacheche, ivyo basi muombezi Zombe wa uozo ili kwamba atume kinyanyi wagosozi wa ndima mwe uozo wakwe." ³Hitani mwe mizi. kauwani namituma kama ngoto gatigati ya makui ya mzituni ⁴msekwenua mfukowalahea wala mikoba ya ntambo, wala viatu, wala msekugusana na yoyose mwe sia. ⁵Mwe nyumba yoyose mwendavyo mwengie, vokani kugembeka npeho iwe mwe nyumba inu. ⁶Ati mntu ya npeho aho yuano, npeho yenu yendaisigae mwakooe akini kama nkivyo, yenda imiuiwe wenye. ⁷Sigaani mwe nyumba iya mde na mnywe kilavigwacho kwa mana mgosoa ndima astahili mshaa wakwe. Msekusama kulawa nyumba inu kuita ntuhu. ⁸Mzi wowose muwengiao, wakawahokea, daani chochose kiiwacho mbele yenu, ⁹na hanyai watamu weumo umo, gombekani muwaambe ufaume wa Muungu weza hehi nanywinywi. ¹⁰Akini mwe mzi wowosi mwendao muwengi, na wakesekuwahokea hitani chongoi mwe babaa gombekani, ¹¹"Hata vumbi mwe mzi wenu dekutezando mwe miundi yetu tadikungunta zidi yenu! Akini mmanye idi ufaume wa Muungu uhehi." ¹²Nawamba makati siku ya kuahwa yendaiwe uzizimizi zaidi ya Sodoma kuliko mzi uwo. ¹³Mmbuizako zako Kolazini, mmbuizako Bethsaida! Kama ndima nkuu zekugosokazo mwaka nee zigosoka Tiro na Sidoni, nee wasekea kae, wakekaa mwe nguo za gunia na mazeu. ¹⁴Akini yenda iwe uzizimizi zaidi siku ya kuahwa kwa Tiro na Sidoni zaidi yenu. ¹⁵Wee Kapernaumu, wafiki wenda wenulwe mpaka mbinguni? Bue, wenda useezweesi mpaka kuzimu. ¹⁶Mwenda amitegeeze nywinywi anitegeeze mimi, na yoyose mwenda awaemee aniemea mimi, na yoyose aniemeae mimi amwemea mwekunituma. ¹⁷Wada sabini wakagoteka kwa kinyemi, wakagombeka, "Zombe, hata npepo zatitegeeze mwe zina dake." ¹⁸Yesu akawamba, "Nkimuona Shetani akagwa kulawa mbinguni inga umtauwa. ¹⁹Kauwa, nkiwenka mamlaka ya kujata nyeka na visuse na nguvu za adui, na nkahana chochose kwa sia yoyose chendacho kiwazuu. ²⁰Hata ivya msekutamiwadu mwe idi, kwamba loho za wantu akini tamiwani zaidi kwamba mazina yenu yagondwe mbinguni." ²¹Mwe ukati udauda akatamiwa mno mwe Loho Mtakatifu, na kugombeka, nakutogea wee, Tate, Zombe wa mbinguni na dunia, kwa sibabu kuyafisa mambo aya kulawa kwa wenao kiugo na akii, na kuyagubua kwa wesao kuhinywa, inga wana wadodo. Ehee, Tate, kwa kuwa avikutamia mwe meso yako." ²²"Kia kintu kikabiziwe kwangu ni tate na nkakuna mmanya mwana ni ndai ila tate, na nkakuna mmanya tate ni ndai ila mwana na yoyose ambae mwana kwegubua kuake." ²³Akawahitukia wahinywa, akagombeka hesii, "Wabalikiwa waonao aya ambayo nywinywi mwayaona. ²⁴Namnyamba nywie, kwamba manabii wangi na wafaume watamani waone mbui mazonazo, na nkawekuona, na nkawekuona, na kusikia msikiaye na nkawekusikia." ²⁵Kauwani, mwaimu nganya ya sheia ya kiyahudi akageeka na kumgeeza, akagombeka, "Mwaimu nigosoeni nipae ugima wa milele?" ²⁶Yesu akamwamba, "Kugondwa mbwai mwe sheia? Waisoma viwili?" ²⁷Akatambaisa akagombeka, "Wenda umkande Zombe Muungu yako kwa meyo wako wose, kwa loho yake yose, kwa nguvu zako zose, na kwa akii zako zose, na jilani yako inga nafsi yako mwenye." ²⁸Yesu akagombeka, "Kutambaisa sawasawa, gosea ivyo na wendaishi." ²⁹Akini mwaimu, akatamani kwehesabia haki mwenye, Akamwamba Yesu, "Na jilani yangu ni ndai?" ³⁰Yesu akatambaisa akagombeka, "Mntu ng'anya kawa akaseea kulawa Yelusalemukuita Yeliko. Akagwiia mwe wabavi, wekumhokao, mai zakwe, na kumtoa na kumbanda heni nusu ya ufe." ³¹Kwa bahati kuhani fulani kawa akaseea sia iyoioyo, ekumuoneho akemboka upande mtuhu. ³²Ivyo ivyo Mlawi nae ekubuaho hantu hada na kumuona akemboka. ³³Akini Msamalia yumwa ekuwaho akatamba, akembokea hada ekuwaho mntu uyo. Ekumuonaho akamfiia mbazi. ³⁴Akamwezea heni na kumfunga vionda vyakwe akamgea mavuta na divai uanga yakwe. Akamkweza uanga ya mnyama yakwe, na kumwega mwe nyumba ya wageni na kumhudumia. ³⁵Siku iliyofuata alichukua dinari mbili, na akampatia mmiliki wa nyumba ya wageni na kumwambia, 'Mhudumie na chochote cha ziada utakacho tumia, nitakulipa nitakaporudi.' ³⁶Ni yupi kati ya hawa watatu, unafikiri alikuwa jirani kwakwe yeye aliyeangukia kati ya wanyang'anyi?" ³⁷Mwalimu alisema, "Ni yule aliyemonesha huruma kwake." Yesu akamwambia, "Nenda na ukafanye ivyo hivyo." ³⁸Wekuwako wakatamba wakemgia mwe kijiji fulani na mvyee yumwe zina dakwe Matha akamkaibisha nyumbani mwakwe. ³⁹Kawa na dadie mwetangwa Maliamu, mwekwekaa mwe miundi ya Zombe na kutegeeza neno dakwe. ⁴⁰Akini Matha akatenda shuhuli zigenyeazo kuandaa nkande. Akambasa Yesu, na kugombeaka, "Zombe, nkujali kwamba dada yangu kunibada nihiizike ikedu? Ivyo basi mwambe anambize." ⁴¹Akini Zombe akamtambaisa, na kumwamba, "Matha, Matha mbona wepisha mwe mbui nyingi, ⁴²akini ni kintu kimwe tu cha muhimu, Maliamu kasagua kintu chadi, ambacho nkakinakusihwa kulawa mwake."

Chapter 11

¹Iawiya ukati Zumbé Yesu ekuombe zaho hantu fulani, yumwe kati ya mhina wakwe akamwambia, "Bwana, hasi tihinye kuomba kama Yohana ekutihinyavyo hahinywa wakwe."²Zumbé Yesu akawambia, Msaliho, mwombe, ivi, "Tate zina dako ditukuzwe. Ufaume wako weze."³Utenke mkate wetu wa kia siku. ⁴Utifiye mbazi makosa yetu kama swiswi tekuwafiavyo mbazi ne kutikoseawo. Usekutigea mwe maza."⁵Zumbé Yesu akawambia, 'Nndai mwenye mbuyaye kwao adaha kumbasa nakio, na kumwambia, mbuyangu niazima mikate mitatu. ⁶Kwa ajii mbuyangu kanezea ivi sasa kuawa mtambo nami nkina eha kumwenka. ' ⁷Na yuda mwenda ndami akamjibu, usekuntaabisha mie, mwaango urugalwa kae, na wanangu na mimi tigona kae. Nkidaha kwenuka na kukwenka wewe mkate. ⁸Nawaambia japo mkenuka na kumwenka mikate kama mbuyae, kwa ajii ya kuendelea kumtuntia bila ya soni, andae nuke na kumwenka nipande vingi vya mikate inga via akundavyo. ⁹Nami pia nawambia ivi, Ombe zani nanyi mndamwe nkigwe, ondani mndampate, toani hodi mwonda mvuguiwe. ¹⁰Kwa kuwa kia muombeza anda ahokee, na kia muonda andaa pate, na kia mtoa hodi andaovuguiwe. ¹¹Ni tate yuhi gati yenu, mwanawe akamuombeza samaki, amwenka nyoka badii yakwe? ¹²Au akaombeza tagi amwenka uge badii yakwe? ¹³Kwe iyo nywinywi wabaya tu, mwawenka wana wenu zawadi ntana, je nkizaidi ya Tati yenu wa mbinguni, kwa kuwa andaawenke Loho Mtakatifu wamuombeza?"¹⁴Baadaye, Zumbé Yesu akawa akemea nphepo, na mntu mwenye nphepo ni bubu. Nphepo ye kulambo, mntu uyo akadaha kutamui, utifii uda ukastaajabu sana. ¹⁵Akini watuhu wakasema, uyu ausa nphepo kwa Beelzebul, mkuu ya mapepo ¹⁶Watuhu wakamgeeza na kuonda waonyeshwe ishara kuawa mbinguni. ¹⁷Akini Zumbé Yesu kayamanyia kae mawazo yao akawambia, "Kia ufaume ndio wepange ni ukina, na kia nyumba ndiyo yepange mndaigwe. ¹⁸Kama Shetani kepanga, ufaume wakwe unda ugooke vivihi, kwa sibabu nyie mwamba maavya nphepo, kwa Beelzebuli. ¹⁹Kana mie manya nphepo kwa Beelzebul, je nezwaangu mwausa nphepo kwa sia yani? Kwa ajii inu, wao wanda wahee nywinywi. ²⁰Akini, kama naavya nphepo kwa cha cha Muungu, basi ufaume wa Muungu umyezea. ²¹Mntu mwenye nguvu, mwenye silaha akalinda nyumba yakwe, mntu vyakwe vyonda vyekae vyedi. ²²Akini akavamiwa na mwenye nguvu zaidi, Yuda mwenye nguvu andaamboke silaha zose, na kudoa mai zakwe zose. ²³Yeye mwese nami, ya kinyume na mimi, na yeye mwese kukusanya na mimi ni mbanasi. ²⁴Nphepo mchafu awaho kwa muntu zita na aonda hesaho nazi ahumuizd, ndiho akose, andaambe nagatoka nekuawako. ²⁵Akauya abui nyumba ihagilwa na ivitana... ²⁶Endakuonda mapepo saba wakai kuliko yeye mwenye na kuwaeta wekae hada, na hali ya muntu uyo yatenda mbaya kuliko bosi. ²⁷Ikaawia kwamba ekuaho akasema maneno aya, mvye fulani akakema kwa sauti zaidi ya wose kwe uda nkuntano akasema, "Dibarikiwe ifu idi da mvyazi na matombo ekankayo" ²⁸Akini yeye akasema wabarikiwe wada wasikiao mbui za Muungu na kuzitunza. ²⁹wakati utifi ukusanyika na kuongezeka, Zumbé Yesu akavoka kusema, "Iki ni vyazi kiovu. Cheondeacho ishara na nkakuna wendiyowe nkegwe zaidi ya udangio wa Yona. ³⁰Maana kana Yona ekuavya udangio kwa wantu wa Ninawi, ne ndivyo Mwana wa Adamu awe udangio na uvyazi unu ³¹Malkia wa Kusini andaagooke na uvyazi unu siku ya hukumu, kwani yeye kaawa mwisho wa sii ili eze odegeeze hekima ya Solomoni, na aha nkahana mkuu zaidi ya Solomoni. ³²Wantu wa Ninawi wendawago homwe na uvyazi unu siku ya hukumu wakahukumiwa kwani wo ne ndiyo wasosoe., kwa mabiikiyo ya Yona, na kauwa aha yuaho mkuu komboka Yona ³³Nkakuna mntu yoyose muwasha taa akaiika mtendeo ya isekuonekana bali yawashwa yaikwa uwanga ili kia mntu mwengia apate kuona uvyazi. ³⁴Ziso dako nitaa ya mwii, ziso dakodikawa, tana basi mwii wako wose uheungazu, akini dikawa baya basi mwii wako wose uhe kiza. ³⁵Ivyo muwe mose ili uigazi uwe ndani yawe wese kwengiwa nikiza. ³⁶Ivyo basi kana mwii wako wose umwe ungazi, nkakuna hata sehemu ihe kiza basi mwii wako unda uwe sawa na taa yakayo na kuavya ung'azu kwenu." ³⁷Ekubi ndaho kutamui, Falisayo akanikaibisha kwakwe akade nkande, na Zumbé Yesu akengia wakatanda wa hamwe. ³⁸Na Mafalisayowakadunduwa kwa jinsi ambavyo nkekawahaka mazi ya mikono bosi kabla ya nkande ya guoni. ³⁹Miya Bwana akawambia, "Nywinywi Mafalisayo mwasunta chongoi ya viko mbena mabakui, miya ndani yenu mwema tamaa na ubinafsi. ⁴⁰Nywinywi wantu mwesao na umanyi, je muufi ya chongoi, nkekuumba na ndani pia? ⁴¹Wenkeni wakiwa yendani na mbui zose nda ziwe ntana kwenu. ⁴²Miya ole wenu Mafarisayo, kwani mwaavya zaka ya mnana na bwache na kiya mbeui ya mboga ya bustani. Akini mwaeka mbui ya haki na kumkunda Muungu bila ya kuka kugosoa naayo matuhu pia. ⁴³Ole wenu Mafalisayo, kwa kuwa mwakunda sana kwekoa viti vya mlele mwe masinagogi na kuuguswa kwa sanaamu za hishima guiyo. ⁴⁴Ole wenu kwani mwafanana na mabui yosayona utagio endayo wantu wenda uwanga bila ya kumanya." ⁴⁵Mhinya yumwe ya sheia za Kiyahudi akamwandua na kumwambia, "Mhinya ugombekacho chatikima pia swiswi." ⁴⁶Zumbé Yesu akamba, "Ole wenu wahinya wa sheia kwani mwawenka npumundu nkuu wesazo kuzibuza, miya nywinywi nkamuidonta npumundu iyo hata kwa mwenga ya vyaa vyenu. ⁴⁷Ole wenu kwa sibabu mwazenga na kuika kumbukumbu kwe makabui ambao wacomwa ni baba zenu. ⁴⁸Ivi nywinywi mwashuhudia

na kwevana na izi ndiana za baba zenu, kwa sibabu wakamwa manabii ambao hakika mwazenga uwanga ya makabui yao.⁴⁹Kwa ajii iyo pia, kiugo cha Muungu chagombeka, nndamiagiye manabii na mitume nndawawasuubu na kuwakoma wekumwe.⁵⁰Uvyavi unu undauwajibike kwa nphone ya manabii wekukomwao tangu vokeo da dunia.⁵¹Tangia nphone ya Abeli hadi ya Zakalia mwekukomwa gotigoti ya he mviko ndakatifu na ne vyeeka na wambaa uvyazi unu undauwajibike.⁵²Ole wenu wahinya wa sheia za Kiyahudi kwa sibabu ndoa funguo za umanyi na nywie wenye nkamwengia na wada wakundao kwengia mwawakindia.⁵³Zumbe Yesu ekubindaho muhauka hada, wagondi na Mafalisayo wamwemeeya na kuahana naye juu ya mbui nyingi.⁵⁴Wakageeza kumtega, ili wamtoze kwa mbui zakwe mwenye.

Chapter 12

¹Mwe kisingi icho, maelfu mangi ya wantu wadugana hamwe, inga wendao kuvoka kujatana, akavoka kugombeka na wahinywa wakwe, "Mwemanyiiye na sasu ya Mafalisayo nee uwo ukibigizi"²Naho nkahana hawe na sii yekwefisayo yesayo kweza kugubulwa, waa mbui yekufiswayo yesayo kweza kumanyika. ³Naho dodose mwekudigokado he kiza, denda ditegeezwe he ung'ao. Naho ye yose kwekuyagombekayo mwe gutwi mwe vyumba vyenu vya ndani vyekuvugwaavyo yenda yabiikiwe uwanga ya chusi da nyumba.⁴Nawamba wambuzangu, mwese kuwagoha wada wakomao mwii wakaheza nkawana kintu kikuu cha kugosowa, ⁵Lya nenda niwahaze na uyo mwendae mmwogohe mmwogohe yuda mwenda akome akabinda adaha kwasa jehanamu. Taiye, nawamba nywinywi mmwogohe uyo.⁶Hambu ninga washano nkawatagwa kwa hea mbii? Hetiho nkahana mwenda ajalwe he meso ya Muungu. ⁷Iya mvimanye hambu fii ze mwe mitwe yenu zitaaziwa. Mwese kuogoha. Nywie yombe denu ni kuu kwemboka ninga wangi na wangi. Nawamba, yeyose mwenda anizumiye mimi he meso ya wantu, Mwana ywa Adamu enda amzumiye he meso ya malaika wa Muungu. ¹⁰Akini yeyose mwenda amgombeka mbui mbaya Mwana ywa Adamu, enda afiwe mbazi, ⁹Yeyose mwenda ambeuwe Loho Mtakatifu nkana afiwe mbazi.¹¹Wezaho wawegae he meso ya wakuu wa masinagogi watawala, na wenao mamlaka, mwese kuogoha ivyo mwendavyo mwambe mwendaho mweze mweamiye ema mwendacho mwambe, ¹²kwa via Loho Mtakatifu enda amihinye ivyo mwendavyo mwambe kiswigi icho.¹³"Mntu yumwe mwe dia bunga akamwamba, "Mwaimu, umwambe umbu dangu anipangie upazi tekwenkwawo." ¹⁴Zumbe Yesu akamtambaisa, ni ndai mwe kuniika nitende mwaahi na kuwatendeza nywinywi waidi? ¹⁵Nee awamba, mbanane na kiya mbui ya udwa, kwavia ugima wa mntu nkaumo mwe ungi wa vintu enavyo.¹⁶"Zumbe Yesu akawamba kiigavyo, akamba, Munda wa muntu yumwe taajii uvyaa mno, ¹⁷nee euza mwe moyo wakwe akamba nenda nitendeze kwa viya nkina hantu ha kwiika maozowa yangu? ¹⁸Akamba, nenda nigosoe ivi. Nenda niyatwe mataa yangu madodo na kuzenga taa kuu niike maozowa yangu yose na vintu vituhu. ¹⁹Nenda neambe, "Weyangu, kweikiya mhumba vintu vingi kwa myaka mingi. Humwiiza, ude, unywe naho ubwage moyo."²⁰Akini Muungu akamwamba, wye u muntu bahau, kiyo cha ivyeeo wauko wafaigwao ni loho kulawa kwako, du vintu vyose wekuviiavyo vyenda viwe vya ndai? ²¹Nee vyendavyo viwe kwa kiya mntu mweikiya malemwese kweika kwa chausa cha Zumbe.²²Zumbe Yesu akawamba wahinywa wakwe, kwaiyo nawamba mwese kuona uengee wa ugima wenu hambwe mwenda mdeni ema mwe mii yenu hambwe mwenda mwehambe kibwai, ²³kwaviyo ugima utendesa nkande, na mwii utendeso mabwaza.²⁴Kauwani wadege weuko uwanga, nkawaima waa nkawabonda. Nkawana chumba waa taa da kwiikia iya Tati yenu awaisa nywie nkiwa wedi kwembosa wadege! ²⁵Ni yuhi gati gati yenu mdaha kwepikizikia akabuza kuongeza nyihima mwengadu mwe ugima wakwe? ²⁶Ati nkamdaha kugosoa icho kintu kidodo kwa mbwai kukatukiya ayo matuhu?²⁷Kauwani maua ivyo yabwitavyo. Nkayagosowa ndima waa nkayafyoogosa. Lya nawamba hetiho Seemani umo mwe udeeko wakwe wose nkyee kuhambwa saivi dimweddu da aya, ²⁸Ati Muungu ayahamba vyedi mani ya kwe kooni hetiho ivyee yaaho, iya kioi yasigwa kwe moto. Hambuze ati awahamba nywinywi? Nywie wanao mzungu wekuhunguawo!²⁹Mwese kukantuka mkamba mwenda mdeni ema mwenda mnyweni, waa mwese kuona uengee. ³⁰Kwa viya mataifa yose ya dunia yapekizikia mbui zao. Du Tati yenu amanya hambu mwafaigwa ni ayo. ³¹Akini vokani kuzua uzumbe wakwe nee avo matuhu mwendaho mgeyezewe, ³²mwese kuogoha, nywie bubga dodo, kwaviya Tati yenu aona vywemi kuwenko nywinywi uwo uzumbe. ³³Tagani mai zenu na mkawenka wakiwa, mwegoswee mikoba yesiyokuhunguwa, fungo ya mbinguni yesiyo kuheza hantu hesiho kubwiiwa ni wabavi waa nondo nkawabuza kuhabananga. ³⁴Kwaviya funge yako yeiho nee loho yako yendaho iwe. ³⁵Nguo zenu zilehazo zihawe na mkanda naho taa zenu zibwiiwe zata kusongwa ni kwaka, ³⁶naho muwe inga wantu wamhafiizao Zumbe ywao mlawa kwe wiya wa usona na endaho eze atunte uvi weze wabuze kumvugwiiya uvi kinyanyi. ³⁷Wakoowezwa wada wandima, wendao weze wabwiiwe ni Zumbe wameso. Taiye enda aihase nguo yakwe yekulehayo na mkanda enda awekazesi wade nkande akabinda enda awateganyie. ³⁸Ati Zumbe enda eze kipeso cha kaidi cha ugojiwa kiyo ema kipeso cha ntatu cha ugoji, naho akawabwiiya wa visivu yenda iwe ebae kwa awo wandima. ³⁹Kwembosa ayo, mmanye idi, ati mgosingwa mwe nyumba yakwe nee akamanya kisingi endacho eze mbavi, nkendiye akunde nyumba yakwe ibondwe. ⁴⁰Ekaani kitaa nanywi kwaviywa nkammanya ni kisingi chani mwamany ywa Adamu endaho. ⁴¹Petuo akamba, "Zumbe, watambia swiye wenye ivi viigavyo, hambu wamwamba kiya muntu? ⁴²Zumbe akamwamba, "Ni yuhi mtumwa ywedi ema mwe viugo mdaha kwenka ni zumbe yakwe ugookezi wa wandima watuhu awaomwee nkande yao mwe kisingi chedi? ⁴³Kakoowezwa mndima yuda, mwenda eze abwiiwe ni zumbe ywakwe akagosowa yada ekusigiwayo. ⁴⁴Taiye nawamba nywinywi enda ambadiye mai yakwe yose. ⁴⁵Akini madima yuda akamba mwe moyo wakwe, 'zumbe ywangu asweewa ku uya; du akavoka kuwatawa wada wandima wa kigosi na wa kivyee, akabinda akavoka kuda, kunywa na kukolwa,

⁴⁶zumbe ywakwe yuda mtumwa enda agotoka musiki esao kuukauwiya na kisingi esacho kumanya nee endaho amdumue vihendo vihendo na kumwiika hantu hamwe na wabagibagi.⁴⁷ Mndima mmanya nkundiso ya zumbi ywakwe hatiho nkyee kwefunga waa kugosowa viya akundavyo enda avyautwe vibonko vingi. ⁴⁸Akini mndima mwese kumanya zumbi yakwe ido akundacho, iya akagosowa maema yadahayo kuigwa sugusa, enda atigwe vibonko vicheche kwaviya yuda mwe kwaaminiwa mwe vingi enda atigwe vingi kutendesha. ⁴⁹Nkyeza kugimba moto mwe inusi naho nee nkafagwa waka kae, ⁵⁰Iya nina ubatizo nendao nibatizwe ncho nina makiwa mpaka wendaho uheze! ⁵¹Hambu mwamba kueta mwevano duniani? Huvyoo, Nawamba, badii yakwe nkietia usonganyi. ⁵²Kuawa isasa na kisingi chezacho kuwe na wantu washano mwe nyumba mwenga wabahuana, na watatu wenda wahigane na waidi, na waidi wenda wahigane na watatu. ⁵³Wenda wesimane, tati ya muntu enda esimane na mwanawe, na mwanawe enda esimane na tati yakwe, mami ya mntu enda esimane na mwanawe ywa kivyee, na uyo enda esimane na mami yakwe. Mkwe mvyee enda esimane na mkwewe na mkwewe enda esimane na mami mkwe ywakwe. ⁵⁴Yesu nee akawamba makonga via via, "Aho mwendaho muone mazunde yakaawiya engiyo da zuwa, mwambo kisingi cha fuwa ki hehi, na nee vyeivyo, ⁵⁵na nkusi ikalawa koongoi mwamba kwenda kuwe na kizuguto, na nee vyeivyo. ⁵⁶Nywie wasonganyi, mwabuzi kubunkuwa vye mwe inusi na kulanga akini kwani nkamdaha kubunkuwa kisingi che hanu? ⁵⁷Kwa mbwai kiya yumwe ywenu ese kuteganya dedi da kugosowa kisingi ana mwanya wa kugosowa ivyo? ⁵⁸Hambu mkatamba na mwaahi ywake he meso ya mwaha, na mwaha akakwegaa kwa mkuu, naye enda akufunge jela. ⁵⁹Nakwamba, nkuna ulawe uko mpaka wendaho uihe ubindiize sensi ya mwisho.

Chapter 13

¹Kwa ukati uo uo, kuwa na wantu wenkumwe wekumgonekao juu ya Wagalilaya ambao Pilato kawakoma na kuhanganya npome yao na sadaha zao. ²Zumbe Yesu akamwandua na kumwamba, "Je mwafikii kua Wagalilaya ao nee wana zambi kuliko Wagalilaya watuhu wose ndio mana wapatwa nmabaya ayo? ³Chuu, namyambia, mia mkesekusosoa nanywi ninda mdagamie ivyo ivyo. ⁴Au wada wantu kumi na mnape mwe Siloamu ambao mnaa ugwa na kuwakoma, mwaafyawo ne ni wenye zambi kwembosa watu watuhu mwe Yelusalemu? ⁵Chuui, mie namba mia ati mkesekusosoa nywie vyose ninda mdagamie. ⁶Zumbe Yesu kawambia mfano unu, "Muntu yumwe ana mtini uhandwa mwe mnda wakwe na akenda kuonda ,matunda wanga yakwe mia nkee kupata. ⁷Akamwamba yuda mwiima bustani, 'Kwa kwa myaka mitatu ncheza na kuondeza matunda mwe mtini unu mia ncheekupata. Uusenge kwani wete ubanasi wa alizi? ⁸Mwiimi ya bustani akamwandua na kugombeka, 'Ubade mwaka unu niuhaie na kugea mbolea uanga yakwe. ⁹Ati ukavyaa matunda mwaka wezao, ni vyedi, mia ati nkauna uvyae, uusenge! ¹⁰Sasa Zumbe Yesu nee akawahinya mwe dumwe da Masunagogi ukati wa Sabato. ¹¹Kawa hawa na mvyee yumwe mwekuawe kwa myaka kumi na mnane kawa na npepo mchana ya utamu, ye kawa kahohotolwa na nkadaha kabisa kugooka. ¹²Zumbe Yesu ekumuonaho, akamwetanga, akamwamba, "Mmaa, kuikwa hulu kuawa mwe utamu wako." ¹³Akaika mikono yakwe uanga yakwe, na hamka mwii wakwe akegooa na akamtunya Muungu. ¹⁴Mia mkuu ya sinagogi akakimwa kwaaju Zumbe Yesu kamhonya msi wa Sabato, ivyo mtawala akaandua akamwamba zumbe Yesu kamhonya msi wa Sabato. Ivyo mtawala akandua akawamba zumwe zumwe, "Kunamisi sita ambayo ni lazima kugosoa ndima. Sni mhonywe basi, nkio mwe misi wa Sabato. ¹⁵Bwana akamwandua na akagombeka, "Wafyaimi! Nkakuna hata yumwe yenu mumchopoa npunda yakwe au ng'ombe kuawa mwe dewa na kumwengaa kunywa msi wa Sabato? ¹⁶Ivyo pia mwana kivyee ya Ablahamu, ambaye npepo kamtaha kwa myaka kumi na mnane, je nkaondigwa kifungo chakwe chesekutoholwa msi wa Sabato? ¹⁷Ekuaho akagombeka mibuie izo, wada wose wekuhiganao wagwiwa ni soni, bali zumwe zumwe dose da watuhu wesekeea kwa ajii ya mbui ya kihii ekugosoacho. ¹⁸Zumbe Yesu akagombeka, "Ufaume wa Muungu uiganywa na mbwai? Na nadaha kuwiganya na mbwai? ¹⁹Ni inga mbeyu ya haladali yekuavigwayo ni muntu yumwe akaihandu mwe mnda wakwe, na ikahota ikawa mti mkuu, na wadege wa mbinguni wakazenga masasa yao mwe matambi yakwe. ²⁰Vituhu akagombeaka, "Niuganye na mbwai ufaume wa Muungu? ²¹Ni inga chachu ambayo mvyee kaidoa na kuihanganya mwe vihimo vitatu vya unga mpaka ukaumuka. ²²Zumbe Yesu kemboka kia mwe mzi na kijiji siai akaelekea Yelusalemu na kuwahinya. ²³Muntu yumwe akauza, Bwana ni wantu wacheche ndio waooholwe?" Ivyo akambamwa, ²⁴"Mwekankamue kwengia kwa kwembeke uvi msisii kwa sibabu wangi ndawageeze na nkawanawadahe kwengia. ²⁵Hamka baada ya mmiiki ya nyumba kugooka na kuvugaa uvi, basi ninda mgooke chongoi na kutunda uvi na kugombeka, Bwana, Bwana, yee ndaaawaangue awambe nkimimanya nywie uko muawako. ²⁶Nee ndiho mgombeke tida na kunywa mbele yako nawe kutihinya mwe mitaa yetu." ²⁷Mia yee ndaawandue, namyambia, nkimimanya muawako, mhauke aha hangu, nywie mgosoao yesayokutama. ²⁸Kwendakuwe na nkoo na kukuunguta meno ukati ndiho muwaone Ablahamu, Isaka, Yakobo, na manabii wose mwe ufaume wa Muungu, mia nywinywi wenye mwasigwa chongoi. ²⁹N'dawabue kuawa Mashaliki, Mangalibu, Kaskazini na kusini, na kuhumwuiza he meza ya nkande ya guoni mwe ufaume wa Muungu. ³⁰Namanya idi, ya kiheo ni ya bosi na ya bosi n'ndaawe ya kiheo. ³¹Mda mjihi baadaye, Mafalisayo wekumwe weza na kumwambaa, "Hita na uhauke aha mana Helode aonda akukome." ³²Zumbe Yesu akaombeka, 'Hitani mkamwambe yuda mbweha, kauwa, nawaguusa npepo na kugosoa uhonyi ivyeo na kioi, na msi wa ntatu n'ndantimize nifaigwavyo. ³³Mwe hali yoyose ni mhimu kwa ajii yangu kuasongwa ivyeo, kioi na msi utongeoao, kwa via nkaodahika kumkoma nabii hae na Yelusalemu. ³⁴Yelusalemu, Yelusalemu, n'ndai muwakoma manabii na kuwatoa maiwe wada wekuaajii wao kwenu. Maa nyingahi nchonda kuwakonga wana wana wenu inga via nkuku akongavyo vifalanga vyakwe sii ya mawawa yakwe, mia nkamokudikunda idi. ³⁵Kaua, nyumba yako iteekezwa. Nami namyambia nkamdaha kunigea mwe hata ndiho mgombeke 'Kabalikiwa uyo mweza kwa zina da Bwana."

Chapter 14

¹Ilawia msi wa Sabato, ekuaho akaita nyumbai kwa yumwe ya viongozi wa Mafalisayo kuda mkate, nao newakammama nkanya kwa hehi. ²Kaua hada mlele yakwe ne hanamntu mpishwa na uvimbe. ³Zumbe Yesu kauza wataalam mwe sheia ya Wayahudi na Mafalisayo, "Je, ni halali kumhonya msi wa Sabato au nkivyo?" ⁴Mia wao ne wanyamaa, kwa iyo Zumbe Yesu akamtoza, akamhonya na kumluhusu aite. ⁵Na akawamba, "Ni yuhi kati yenu ambaye ana mwana au ng'ombe atumbukia mwe kisima mbi wa Sabato nkana anivute chongoi maa mwenga?" ⁶Wowo nkaokuwa na udahi kuandua kwa mbui iizi. ⁷Ukati Zumbe Yesu ekumanyaho kuwa wada wekualikwao kwamba wasagua viti vya hishima, akawaambia mfano, ⁸"Ukati mualikwaho ni muntu kwe wia mwesekwekaa mwe nafasi za hishima, kwasibabu yadahika kaalikwa muntu ambae ni wakulishimiwa kwemboka wewe. ⁹Ukati muntu mwekualika nywinywi, "Waidi akabua, nda akwambie wewe, mhakanye muntu uyu mwenafasi yakwe na akabinda kwa soni ndauvoke kudoa nafasi ya kiheo. ¹⁰Mia we kualikwa huita ukekae hantu hakiheo, ili ukati uda mwekualikwa akaza, adahe kukwambia wewe mbuyangu hita mbele kwembosa, 'Ne ndiho aheshimike mbele ya wose wekwekaa hamwe nawe mezani. ¹¹Kwa ajii kia mwekweza nda aseezwe na yeye mweseeza ndakwezwe. ¹²Zumbe Yesu kamwamba muntu ekumualikae uavyaho nkande ya musu au ya guoni, wesekuwaalika mbuyazo au nduguzo au jamaa zako au majilani zako matajii ili kwamba wowo wesekweza kukualika wewe ukapata maiho. ¹³Badii yakwe ukagosoa shelehe wetange wakiwa, vilema wekuviao na matuntu nawe undabalikiwe, ¹⁴kwa sibabu nkawadaha kukuiha. Kwa ajii undanihwe nawe ufufuo wa wenye haki. ¹⁵Ukati yumwe wa wada wekwekaa hemeza hamwe na Zumbe Yesu ekusikiaho avyo, nae akawamba, "Kabaliikiwa yuda ndie ade mkate mwe ufaume wa Muungu!" ¹⁶Mia Zumbe Yesu akawamba, "Muntu yumwe kaanda shelehe nkuu, aketanga wantu wangi. ¹⁷Ukati shelehe ikubuaho, kamntuma mndima yakwe kuwambia wada wekwetangwao, "Soon, kwa sibabu yintu vyose viikwa kae. ¹⁸Wose, wakavoka kuomba lazi. Yabosi akamwamba mndima, 'nkigua mnda lazima niite nikamne. Tafazali unifiie mbazi. ¹⁹Na mtuhu akagombeka, nkigua fozi shana za ng'ombe, 'Nami ndakuayeeza. Tafazai nifua mbazi. ²⁰Na muntu mtuhu akagombeka, nkitegua mvyee, kwa iyo nkidaha kweza. ²¹Mndimaakauyanakumwandatajii yakwe mbui izo. Yuda mwenyenyumba akakimwa akamwamba mndima yakwe hita kinyanyi mwe mitaa na mwe npasinpasi za mzi ukawaete aha wakiwa, vilema, matuntusa na wekuviiayo. ²²Mndima akagombeaka, "Bwana ayowekuajii ayo yagosoka kae, na hata ivi sasa kuke na nafasi. ²³Bwana akamwamba mndima, 'Hita mwe sia nkuu na npasinpasi nwakungumize wantu wengie, ili nyumba yangu imeme. ²⁴Kwa maana nanyamba, mwe wada wekwetangwao ya bosi nkakuna ndieageeze shelehe yangu. ²⁵Sasa uti fii nkuu newakaita hamwe nae nae akahituka akawamba, ²⁶"Ati muntu akeza kwangu nae nkevana na tatiakwe, mami akwe, nkaziwe, wanawe, nduguze wa kigozi na wakivyee ehe, na hata maisha yakwe pia nkadaha kuwa mhivi wangu. ²⁷Muntu asekudoa msaaba wakwe na kweza nyuma yangu nkadaha kuwa mhini wangu. ²⁸Maana ndai kati yenu mwendae atamani kuzenga mnaa nkanaekae bosi aafye galama kwa mahesabu inga anakia akundacho ili ateganaye ido? ²⁹Vituhu ekubindaho kuika msingi na kuvotwa nkuubinda, wose wekuonao ndawavoke kumbehua, ³⁰wakagombeka, muntuy, uyu kavoka kuzenga, akawa nkana nguvu za kubinda. ³¹Ni mfaume yaani, akaonda kwenda kutoana na mfaume mtuhu kwe nkondo ambae nkana ekaesi esi kwanza na kundoa ushauhi ati ndaadahe, hamwe na wantu elfu kumi kutoana na mfaume mtuhu mweza uanga yakwe na wantu elfu ishiini? ³²Na ati nkivyo ukati jeshi ya watuhu balodike hae, atuma balozi kuonda mashaliti ya npeho. ³³Kwa iyo basi, yoyose kati yenu ambaye nkana abade vyose enavyo, nkadaha kuwa mhini yangu. ³⁴Munyu ni mtana mia ati munyu waza uumwie wake nivivihi wadakuwa munyu vituhu? ³⁵Nkaina matumizi kwa uongo wala kwa mbolea. Wasigwa hae. Yeye mwenye magotwi ya kutegeezwa na ategeezr."

Chapter 15

¹Nee watoza ushuu wose na watuhu wanao zambi weza kwa Zumbe Yesu na kumtegeeza na wagonda, wakang'ung'uzika wakamba, ²Mafalisayo 'Muntu uyu akaibisha wena zambi nahodu ada nao.' ³Zumbe Yesu nee atambaisa mfano unu kwao akamba ⁴"Nndai mwenu ati ana ngoto mia mwenga na akaguwa ni yumwe nkana awabade wada lisaini na kenda kwe mani enda akamwondeze yuda mwekwaga mpaka amuone? ⁵Nae akabinda kumpata amgea mwe mawega kwa kinyemi. ⁶Akabua nyumbai etanga mbuyaze na jilani zakwe awamba tesekee hamwe kwa ajii nkimpata ngoto yangu mwekua agie.' ⁷Nanyambo ivyo ivyo kanda kuwe na kinyemi mbinguni kwa ajii ya mwenye zambi msosoa, zaidi ya wena haki tisaini na kenda wesaokukunda kusosoa. ⁸Hambu kuna mvyee yani mwenye saafu kumi za feza akagiwa ni wenga nkana awashe taa na kuhangia nyumba akahondeza kwa nguvu mpaka ndiho aione? ⁹Naho akabinda kuipata etanga mbuyaze na jilani zakwe akawamba titamwe hamwe maana nkupata vituhu hea yangu nekwazayo. ¹⁰Savyo nawamba kuna kinyemi mbele ya malaika ya Muungu kwa ajii ya mwenye zambi yumwe msosoa." ¹¹Naho Zumbe Yesu akamba muntu yumwe nee ana wana waidi, ¹²yuda mdodo akamwamba yayi yakwe. Tate nenka sehemu ya mai yangu initaayo kuipa. Nee azipanga gati gati yao. ¹³Nkayokwenda ngoka yuda mdodo akadoa hesa yakwe yose akahita si ya hae na ekubua uko nee atapanya hea zakwe akagua vintu hata esavyo na mbui navyo na kutapanya hea zakwe kwa ubwanga. ¹⁴Naye ekubindaho kuvitapanya vyose saa nkuu ikengia mwe si ida nee avoka kuhaha kwa uundacho. ¹⁵Akaita ekenda kuvoka kuonda ndima kwe yumwe ya mwenyezi ya si ida nae akamwenga tanga kwakwe akaise nguue. ¹⁶Nee atamami egute kwa makoa wadogo nguue kwa ajii nkakuna muntu mwekumwenka kintu chochose cha kuda. ¹⁷Iya yuda mwana mdodo akaafya mwe moyo wakwe nee amba, "Ni wandima wangahi wa tati wana nkande ya kutosha iya aha nafa saa! ¹⁸Nnda nihauke nuite kwa tati nikamwambe, "Tate nkihea mbinguni na he meso yako. ¹⁹Naho wala nkifaa kwetangwa mwanao vituhu nitenda innga awo wandima wako." ²⁰Nee ekwendaho kuhauka akaita kwa tati yakwe akaawia kwa hae tati yakwe nee amuona kwa hae nee amfua mbazi akamnguukia akamuumbatia na kumbusu. ²¹Yuda mwana nee amwamba, "Tate nkihea mwe mbengu na mbele ya meso yako nkifaa kwetangwa mwanao." ²²Yuda tati ya muntu akamwamba wada wandima wakwe, "Kanyani kueta vazi tana, mumvike, mhambeni na npete mwe vyaa na viatu mwe miundi. ²³Mkaheze mweteni ndama yuda mwekunona mkamchinje tide na titamwe. ²⁴Kwa ajii mwanangu nee kafa ivi aha kauga moyo nee kaoga nae kaoneka nee wavoka kwesetee. ²⁵Yuda mwanae mkuu nee kaite tanga ekuaho akeza ekwendaho kubua hahi na nyumbai akawa atengeeza sauti za mawia na misizigo. ²⁶Aketanga mndima yumwe mwe wandima akamuza mbui izi maana yakwe ni mbwai? ²⁷Yuda mndima akamtambaisa, "Mvunao keza na tati yako kamchinjia ndama mwekunona kwa ajii kagotoka npeho." ²⁸Mwana mkuu nee akimwa akaemea kwengia nyumbai na tati yakwe akaawa chongoi akamhembeeza. ²⁹Mia nee amtambaisa tati yakwe amwamba, "Kana mie nkikugosoea myaka mingi wala nkizati kukukosea mwe andi zako iya nkuzati kunenka mwana mbuzi ili nidahe kutamwa na wambuya wangu. ³⁰Mia ekwezaho uyu mwanao mwekusizigia mai yako yose hamwe na walinga kumchinjia ndama mwekunona. ³¹Tati yakwe akamwamba, "Mwanangu wee uhamwe na mimi misi yose na vyose nenavyo ni vyako. ³²Iya nee ni vyedi kwetu tikatenda kinyemi na kutamwa hamwe uyu nduguyo nee kafa ivi aha kauya moyo nee kaga ivi aha kavumbuka."

Chapter 16

¹Zumbe Yesu akawamba vituhu wanafunzi wakwe, nee kua na mntu yumwe taajii mwe kua meneja na akembiwa ya kua meneja uyu atapanya maizakwe. ²Akamwetanga taajii, akamwamba, inu niivyo kuhusu wewe ni mbwai, 'Avya hisabu ya umeneja wako kwa via nkudaha kua meneja vituhu.' ³Yuda meneja akatamwiia mwenye mwe moyo wakwe, Nigosoeni kwa kua Zumbe wangu kaniusia ndima yangu ya umeneja? Nkidaha kuima na kuombeza naona soni. ⁴Namanya nendavyonigosoe nidahe kuakigwa mwe ndima yangu ya uwakii wantu wanikaibiishe nyumbani mwao. ⁵Ivyo wakii akawetanga wadeni wa zumbe yakwe kia yumwe atamwamba, wa bosi watiigiwa hea nyiugahi ni zumbe yangu?' ⁶Akamba vihimo mia mwenga vya mavuta, kavya kudoa hati yako uandike hamsini.' ⁷Naho akamuuzwa mtuhu nawe watiigiwa hiasi chani?' Akamba, vihimo mia mwenga vya unga wa ngano. Akawamba doa hati yako andika semanini. ⁸Yuda zumbe akamtogoa meneja zaimu kwa via ekugosoavyo kwa unyanyi. Kwa via wana wa ulimwengu unu ni wanyanyi, washululika kwa unyanyi na wantu wa upande wao kumbui weivyo wana wa nulu. ⁹Nami nawaamba egosoeni wambuya wa mai za uzaimu ili ikesekupatikana wawakaibishe kwe makao ya kae. ¹⁰Ukawa mkwei mwe dodo sana wenda utende nkakwei mwe kuu, naho mwe zaimu mwe dodo ni zaimu mwe kuu. ¹¹Enga nywinywi nkamokua wakwei kwe mai ya uzaimu ni ndai mwenda awaamini kwe mai ya kwei? ¹²Na ati nkamwekua wakwei kwe kutumia mai ya mntu mtuhu ni ndai mwenda awenke yenu wenye? ¹³Nkakuna mgosoi mdaha kugosoea mazumbe waidi kwa kua endaakimwe ni yumwe kumkunda mtuhu, au endaatozane na uyu na kumwehuguta uyu. Nkamdaha kumgosoea Muungu na mai. ¹⁴Nee Mafalisayo wekuwao wakakunda hea wayaiva aya, yose na wakamfywia. ¹⁵Na akawamba, "Nywinywi ne mwembo haki he mwanadamu, iya Muungu aimanya mutima yenu kwa kua dekutukuzwalo ni wanadamu nkaditama he Muungu. ¹⁶Shaia za manabii ziwauko mpaka Yohana ekwezaho. Tangia aho mbui ntana ya ufaume wa Muungu yabiikiwa, na kia mntu ageeza kwengiza kinguvu. ¹⁷Iya ni lahisi mbingu na si viusigwe kuiko hata heluti mwenga ya shaia yesekuwa aho. ¹⁸Kia amwekae mkaziwe na kutegua mvyee mtuhu ni mkianga, na amteguae ye mkuekwa, ni muume ni mkianga. ¹⁹Nee kua na mntu yumwe taajii, mwe kwevika nguo za zambalau na kitani chedi na nee akeefenya kia kukacha na utajii wakwe mkuu. ²⁰Na masikini yumwe aketangwa Lazalo kaikwa uhe mwaango wakwe, ne ana vionda. ²¹Ne akaonda eguswe ni nkande zekuzigaazo kwe meza ya yuda taajii, na makui wakeza kumsona vionda vyakwe. ²²Yuda masikini akahituka mzimu akadoigwa ni malaika kubua mwe kituo cha Bulahimu. Yuda taajii atenda nee afa akazikwa. ²³Na kuda kuzimu ekuwaho mweseuba akayema meso yakwe akamuona Bulahim kwa hae na Lazalo mwe kifua chakwe. ²⁴Akaia akamba, 'Tate Bulahim nifiya mbazi umangiie Lazalo andote chaa chakwe mwe mazi, aegeze ulimi wangu kwa kua nagaya mwe unu moto. ²⁵Iya Bulahim akamwamba, "Mwanangu kumbuka kua mwe maisha yako kuhokea mbui zako ntana vyuiavyo Lazalo kahokea yesayo kutama, iya isasa yuaha afalijiwa nawe wagaya. ²⁶Naho kuikwa shimo kuu na lefu aigatigati yetu ili wada waondao kulawa uku weze ukowesekudaha wala wantu wa kwenu wesekudaha kwemboka kweza hetu. ²⁷Yuda taajii akaamba, 'Naombeza Tate Bulahimu kua umuagiie kaya kwa tate mimi, ²⁸kwa via nina wandugu washano ili awahase, kwa wengee kuwa wowo nao wendaweze hantu hanu ha suuba. ²⁹Iya Bulahimu akaamba, 'Wauko msa na manabii. Waeke wawategeeze wowo. ³⁰Yuda taajii akamba, 'Nkivyo Tate Bulahimu, iya ati akaita mntu mwe kulawa uku kwe wekuumbwao mzimu wendawatubu. ³¹Iya Bulahimu akamwamba, 'Mkesekuwategeeze Msa na manabii nkanawaive ati mntu akafufuka kwe wazimu.

Chapter 17

¹Zumbe Yesu akawaambawahinywawakwe, "Mbuizekazowantuwagosoazambinkhayana kuawiya, akini ni mbui yakwe mntu mwonda avyoke! ²Inga ni vitana kana mntu uyo afungwe iwe zito da kusagia mwe singo na kuasigwa mwe mazi mshindo, kuliko kumgosoeba mdodo agosoe zambi. ³Inga. nsuguyo akakubanangia nkanye, akaeka msamehe. ⁴Inga akakubanangia mala saba kwa siku mwenga akeza kwko akamba ankhikosa, 'Msamehe!' ⁵Mitume wakwe wakamwamba Zumbe, "Tiongeze imaniyetu." ⁶Zumbe akamba, "Kana nemuwa na imani inga ya mpunje ya horodani ne mdaha kuwamba mtiunu wa mkuyu ng'oka na ukahote mazi mshindo, ne wakubali. ⁷Akini nindai gati yenu mwe mtandima mwimi au mwiisi wa ngoto mwonda amwambe auyaho tanga, soo upesi eka ude nkhande? ⁸Iya nkhana amwambe, "Niikia nkhone nide na efunge mkanda unigosoe mpaka nibinde kuda na kunywa. Iya nawe ude na kunywa? ⁹Nkhana amtogowe mtandimo uyu kwaajii katimiza yuda ekwambiwayo? ¹⁰Ivyo ivyo nwyinywi mkabinda kugosoa mwagizwayo mwambe, Sisi ti wandima tesiokufao, "Gosoa yada tekukundwayo kugosoa. ¹¹Iyawiya kwamba ekuwakoho akatamba kuita Yerusalemu, kemboka mwe mihaka ya Samaria na Galilaya. ¹²Ekuaha ekengia mzi umwe, katikati na wantu kumi wekuao na kugunua wakagooka kwa nae, ¹³Wakamba kwa sauti, "Kisingi Yesu, Tihurumie. ¹⁴Ekuwaonaho akawamba, "Hitani mkeaviize kwa mapadue." na wekuitaho wakang'aa. ¹⁵Yumwe ekuonaho kahona, akauya kwa nkhone nkuu na kumgimbika Muungu. ¹⁶Nee atoa mavindi mwe miundi ya kisingi Yesu na kuavya bo ntogoo. Uyu kawa msamalia. ¹⁷Kisingi Yesu akajibu akamba, "Nkhaho kungazwa wose kumi? Wakuhi watuhu wada kenda? ¹⁸Nkakuna hata yumwe mwekuuya na nyuma ili kumgimbika Muungu, iya ni uyu mgeni?" ¹⁹Akamba, "Enuka uite kwako imani yako ikuhonga." ²⁰Ekuuzigwaho ni mafalisayo ufaume wa Muungu wonda weze ini, Yesu akamba, "Ufaume wa Muungu nkhiho kintu kidahacho kuoneka. ²¹Inga wantunkawana wambee, "kauwa aha! Au kauwa kuda! Kwa ajii ufaume wa Muungu umwe mui yetu." ²²Yesu akawaa wahinywa wakwe, ukati wonda ubue mwondaho mkunde kuikauwa siku mwenga ya Mwana wa Adamu, akini nkhamna mwiyohe. ²³Wonda wambe, "Kauwani, kuda! Kauwa aha! Akini Msekuita kukauwa, wala kuwatongea, ²⁴inga umweko wa umbauwa uwakavyo uko uwanga kuvoka upande umwe mpaka mtuhu. Neivyo Mwana wa Adamu ondavyo awe mwe siku yakwe. ²⁵Akini bosi onda apate suubu mwe mbui nyingi na kuemewa na uvyazi unu. ²⁶Inga yekuavyo mwe siku za Nuhu, nee yonda vye iwe mwe siku za Mwana wa Adamu. ²⁷Wadu wanywa, wakategua na kutegulwa mpaka siku ida Nuhu ekwengiayo wesafina na mazi nee ya mema na kuwa usa wose. ²⁸Nee yekuavyo mwe siku za Lutu, wada wanywa wakagua na kutoga, waima na kuzenga. ²⁹Akini siku ida Lutu ekuhaukaho Sodoma, ne yanya fua ya moto na kikitii kuawa uwanga iwausa wose. ³⁰Ivyo neivyo yondavyo iwe siku ida Mwana wa Adamu ondoho agubulwe. ³¹Iyo siku usekukubai mwe kwe taa asee vintu atagavyo mwe kaya. Na usekukubai mwe uko tanga kuuya kaya. ³²Kauwa mvyee wa Lutu. ³³Ye yose ageezae kukomboa maisha yakwe onda ayaaze, akivi ye yose mwonda avoke maisha yakwe onda ayakomboe. ³⁴Namba kiyo iki kondakuwe na wantu waidi mweusazi umwe. Yumwe adoigwa na mtuhu abadwa. ³⁵Kuna wavyee waidi wasaga unga hamwe yumwe adoigwa na mtuhu abadwa. ³⁷Wakamwuliza, "Wapi, Mungu?" Akawaambia, "Pale ulipo mzoga, ndipo tai hukusanyika kwa pamija."

Chapter 18

¹Nee awambia mfano wa namna ikundavyo kuamba daima na wasekukata tamaa. ²Akamba nee kuwa na hakimu mwe mzi msiku ambae nee nkamuogoha Muungu wala nkahishimu wantu. ³Nee kuna mvyeeengwa mwe kufiwa ni mgosi mwe mzi uo nae nee kambasa maa nyingi akamba, "Nambiza kupata haki kulawa kwa mnkuu ywangu." ⁴Kwa mda mungi nkeekuwa tiyali kumwambiza akini baadaye akagombeka mwe moyo wakwe, 'Hatiho mimi nkimuogoha Muungu au huhishimu muntu, ⁵akini kwa via uyu mvywee anipisha nimwambiza kupata haki yakwe ili asekunisokeza kwa kunibasabasa maa kwa maa." ⁶Vituhu Bwana akamba, 'Tegeeza akagombeka vyo uyo hakimu mbaya. ⁷Je Muungu nkana aete haki kwa wantu wakwe ambao wamwiia musu nakio? Je yeye nkana awe na kuzizimiza kwa? ⁸Namyamba kuwa enda aete haki kwao kinyanyi akini ukati mMwana wa Adamu akeza kweza enda abwiye mbazi duniani?' ⁹Nee awambia mfano unu kwa wantu ambao waona wowo kuwa watahaki na kuwaze leu wantu watuhu, ¹⁰wantu waidi nee wakwea kuita kwe hekalu kuvika: Mfalisiyo mtuhu mtoza ushuu. ¹¹Falisiyo akagooka akaombeza mbui izi juu yakwe mwenye, "Muungu, nakutogoa kwa via mimi nkikana wantu watuhu ambao ni mabaaga wesao adabu kianga au kana mloza ushuu. ¹²Nafunga kaidi kwa wiki. Naavya zaka mwe mapato yose nipatayo. ¹³Akini yuda mtoza ushuu, akagooka hae bila kwenu meso yakwe mbinguni akatunta kifua chakwe akamba, "Muungu nilehemu mimi mtazambi." ¹⁴Namyamba mntu uyu kauya nyumbai akawa kataaziwa haki kwemboka yuda mtuhu kwakuwa kia mwekukweza enda aseewe akini mwe mwezizitizwa enda enulwe. ¹⁵Wantu nee wamusetea wana wao wateke ili adahe kuwadonta akini wahina wakwe wekuonaho ayo wakawafingiza. ¹⁶Akini Yesu akawetanga kwakwe akamba, "Waenu wana wateke weze kwangu mweyekuwa fingiza maana uzumbe wa Muungu ni wantu kana ao. ¹⁷Amin, namyamba muntu yoyose mwekuhokea uzumbe wa Muungu kana mwana ni wazi nkana angie. ¹⁸Mtawala yumwe akamuza akamba, "Mwaimu mtana nigosoe mbwai ili niupae uguma wa kae na kae?" ¹⁹Yesu akamwamba kwambwai wanetanga mlana? ²⁰Nkakuna muntuambae ni mtana iya Muungu ikedu. Wazimanya amli- usekugosoa kianga, usekukoma usekubawa, usekuziga wantu umbea, wahishimu tatiako na mamiako." ²¹Yuda atawala akamba, 'Mbui izi zose nkizitoza tangia nekuwaho nibwanga. ²²Yesu ekusikiaho ayo akamwamba, "Kuhungulwa ni mbui mwenga lazima utoge vyose wengivyo na uwapangue masikini nawe wenda uwe na hazina mbinguni ukabinda soo unitogee." ²³Akini taajii ekusikiaho ayo akasininika sana kwa kuwa nee ana mai nyingi sana. ²⁴Yesu akamwona ekusininikavyo sana akamwamba, 'Nikwa viivhi ndivyo iwe vigumu kwa tajii kwengia mwe Uzumbe wa Muungu! ²⁵Maana ni vihufu sana kwa ngamia kwemboka mwe anga da sinagano kuliko tajii kwengia mwe uzumbe wa Muungu. ²⁶Wada wekusikiao ayo wakamba, 'Ndai basi mwenda adahe kuokolwa?' ²⁷Yesu akatambaisa, 'Mbui zesazakudahikana kwa mwanadamu kwa Muungu zadahikana." ²⁸Petuo akamba, 'Naam swiswi tibada kia kintu na kukutongea wewe.' ²⁹Yesu akamba, Amin, namyamba nkakuna mwekubada nyumba au mkaziwe au ndugu au wavyazi au wana kwa ajii ya Uzumbe wa Muungu, ³⁰ambae nkana ahokee mangi kwembosa mwe ulimwengu unu na mwe ulimwengu wezao ugima wa kae na kae. ³¹Baada ya kuwakuba wada kumi na waidi akawamba, 'Kauwa takwea kuita Yelusalemu na mbui zose ambazo zigondwa ni manabii kuhusu Mwana wa Adamu zendazikamiishe. ³²Kwakuwa enda agewe mwe mikono ya wantu wa Mataifa na enda agosweewe zihaka na jeuwi na kuswiiwa mate. ³³Wakabinda kumtowa vibonko wenda wamkome na siku ya ntatu enda afufuke. ³⁴Nkawekweewa ni mbui inu wala kanwa ikidifiswa kwao nkawekweewa mbui ekugombekayo. ³⁵Ikawa Yesu ekuwaho hehi na Yeliko muntu yumwe tuntu nee kekaa nkandai ya baabaa ambeza kufiwa mbazi, ³⁶ekusikiaho bumba da wantu dikemboka akauza kuawii mbwai. ³⁷Wakamwamba Yesu ywa Nazaleti embako. ³⁸Kwa iyo yuda tuntu ekaia kwa sauti, akamba, 'Yesu Mwana wa Daudi, unilehemu.' ³⁹Wada wekuwao wakenda wakamwegezea yuda tuntu wamwamba anyamae. Akini yeye akasongwa ni kuia kwa sauti, 'Mwana ywa Daudi unilehemu. ⁴⁰Yesu akagooka akaamulu muntu yuda aetwe kwakwe ikabinda yuda muntu ekuwaho hehi Yesu akamuza, ⁴¹"Waonda nikugoswee mbwai?" Akamba, ;Bwana, nafaigwa ni kuona. ⁴²Yesu akamwambia, "Udahe kuona. Imani yako ikuhonya." ⁴³Maa iyo akapata kuona akawatongea, Yesu akamgimbiko Muungu. Wekuonaho idi wantu wose wakamtogoa Muungu.

Chapter 19

¹Yesu akengia na kwembokja gatigati ya Yeliko. ²Na aho nee muntu yumwe mwetangwa Zakayo. ambae nee mkuu ywa watoa ushuu naho muntu tajii. ³Nee akageeza kumona Yesu ni muntu ywa namna yani akini nkee kudaha kuona kwaajii ya utifii wa wantu kwa kuwa nee ni mjihii ywa kimo. ⁴Ivyo akatamwiia mbele za wantu akakwea uanga ya mkuyu ili adahe kumuona kwaajii Yesu nee yu heni kwemboka sia iyo. ⁵Ukati Yesu ekubuaho hantu hada kakaua uanga akamwamba, "Zakayo, seea kinyanyi maana ivyeo lazima nsinde nyumbai mwako."

⁶Akagoso kinyionyio akasea na kumkiabisha kwa nyemi. ⁷Wantu wekuonaho ayo wakasininika wakamba kenda kwengia kwe muntu mwenye zambi. ⁸Zakayo akagooka akamwamba, Bwana Bwana kauwa nusu ya mai yangu nawenka masikini na kana nkimhoka muntu yoyose kintu nenda nimvuzie maa nne. ⁹Yesu akamwamba, ivyeo wokovu ubua mwe nyumba inu kwakuwa yeye pia ni Mwana ywa Ibwaahimu. ¹⁰Kwakuwa Mwana ywa muntu keza kuondeza na kuokoa wantu wekwagao. ¹¹Wekusikiaho ayo wakaso ngwa ni kutamwiia na akaavya mfano kwaajii ne yuhehi na Yelusalemu na woo wafikiii ya kuwa uzumbe wa Muungu nee kuonekana maa mwenga. ¹²Ivyo akawamba ofisa nyumwe nee kaita sii ya hae ili ahokee uzumbe na ikabinda auye. ¹³Kawetanga watuhu wakwe kumi, akawanka mafungu kumi akawamba, gosoani biashaa kiamuo ndiho niuye. ¹⁴Akini wantu wa si yakwe wakakimwa nae na ivyo wakatuma wagosi waite wamtongee na kwamba, "Nkatikunda muntu uyu atibawale." ¹⁵Ikawa ekuuyaho nyumbai badii ya kutenda ufaume akaamuu wada wandima wekua kawabadia pesa watangwe kwakwe apate kumanya faida wekupatayo kwa kugosoa biashaa. ¹⁶Ywa bosi akeza akamba, Bwana fungu dako digosoa mafungu kumi zaidi. ¹⁷Uyu ofisa akamwamba, "Nivyedi mtumishi mtana nee mwaminifu mwe mbui ndodo wenda uwe na mamlaka juu ya mizi kumi. ¹⁸Ywa kaidi akeza akamba, 'Bwana, fungu dako digosoa mafungu mashano.' ¹⁹Uyo Afisa akamwamba, 'Doa mamlaka uanga ya mizi mishano. ²⁰Namtuhu akeza akamba, bwana inu pesa yako nee nkiika vitana mwe kitambaa, ²¹kwakua naogoha kwaajii wewe umtu mkaiwausu kia wekwesacho kuika, na wabonda wesachokuhanda. ²²Uyo ofisa akamwamba kwei kaawa chako mwenye hita nikuahe wee mtumishi mbaya kumanya kuwa mimi ni mintu mkai nadoa nesachokuika na kubonda ambacho nchee kukikundu. ²³Basi mbona nkweekwika hea yangu mwebenki ili nikauya niidoe hamwe na faida? ²⁴Ofisa akawamba wantu wekuwao hehi, mhokeni ido fungu na mmwenke yuda mwenye mafungu kumi.' ²⁵Wakamba, 'Bwana, yeye ana mafungu kumi. ²⁶Namyamba, ka mntu mwenacho enda enkgiwe kwembosa, akini mwesena hata kia enacho chenda kidoigwe. ²⁷Akini awa wakuu wangu ambao nkawakunda niwe Zumbe ywao, waeteni aha na muwakome mbele yangu. ²⁸Badii ya kwemboka ayo wakasogwa ni kuita mbele wakakwea kuita Yelusalemu. ²⁹Ikawa ekubuaho hehi na Besefage na Besana hehi na muima wa Mizeituni, akatuma waidi mwe wahinywa wakwe, ³⁰Akamba: 'Hitani mwe mizi we hehi. Mkengie mwenda mbwii mwananpunda nkazati kukwema mchopoeni mmwete kwangu. ³¹Kana muntu akamiuza mbona mwamchopo mmwambe bwana amkunda. ³²Wada wekuagiiwao wakaita wakamwona mwana npunda kana wekuavyo waagiwe. ³³Wekuaho wakamchopoa mwana npunda wenye npunda ywao wakamwamba, 'Kwani mwamchopoa mwana npunda uyu?' ³⁴Wakamba, 'Bwana amkunda.' ³⁵Basi, wakamwengia Yesu, wakaatandika nguo zao uwanga ya mwana, npunda, wakamkweza Yesu uwanga yakwe. ³⁶Ekuwaho akaita wantu wakatandaaza nguo zao baabaani. ³⁷Ekuako akaseeya mwiima wa Mizeituni jumua yose ya wahinywa wakasoka kuhachiiza na kumgimbika Muungu kwa sauti nkuu kwaajii ya mbui nkuu wekuonazo, ³⁸wakamba, 'Nee mwekubalikiwa mfaume mweza kwa zina da Bwana npeho, na mbinguni utukufu uwanga!' ³⁹Mafalisayo wekumwe mwe bunga wakamwamba, Mwaimu wambia wahinywa wako wa manyamae. ⁴⁰Yesu akatambaisa akamba, 'Kana awawaka nyamaa maiwe yenda yaavye sauti. ⁴¹Yesu ekubuaho hehi akauona mzi akauia, ⁴²akamba, ati nee ukamanya hata wewe mwe siku inu mbui ambayo yakuetea npeho! Akini sasa yafiswa he meso yako. ⁴³Kwakua siku zeza ambazo wankuu wako wenda wazenge gwegwe hehi na wawe na kukuzunguka na kukukandamiza kula wa kia upande. ⁴⁴Wenda wakugwise si wewe na wanao nkawana wakubadie hata iwe dimwe uwanga ya tuhu kwaajii nkawekumanya ukati Muungu ekuacho akageeza kukuohoa. ⁴⁵Yesu nee engia mwe Hekalu akavoka kuwaguusa wakauo wakataga biashaa, ⁴⁶akawamba, 'Igondwa, Nyumba ya sola, akini nywinywi mwaitenda kuwa npagae ya wanyanganyi. ⁴⁷Kwa hiyo, Yesu nee akahinya kia siku mwe hekalu, makuhani na wagondi wa shaia na vingozi wa wantu nee wakaombeza kumkoma, ⁴⁸Akini nkawakudaha kupata sia ya kugosoa ivyo kwaajii wantu wose nee wakamtegeeza saawa.

Chapter 20

¹Ikawa siku mwenga, Yesu ekuwaho akawahinya wantu mwe Hekalu na kubiikia injii makuhani wakuu na waimu wa sheia wakambasa hamwe na wadaa. ²Wakatamwia, wakamwamba, "Tambie, ni kwa mamlaka yani wagosea mbui izi? Au ni ndai uyo ambae kakwenka mamlaka aya?"³Nae akawaandua, akawamba, "Nami naho nenda nimiuze swali nambiani. ⁴Ubatiiizo wa Yohana. Je, ulawa mbinguni hambu kwa wantu? ⁵Akini wakajadiiiana wewe kwa wewe, wakagombeka, titamba ulawa mbinguni, endatiuze, 'Basi, mbona nkamwekumwamini?' ⁶'Na tikamba,; ulawa kwa wanadamu, wantu wose hanu wenda watitoe maiwe, mana wose waamini kae Yohana kawa nabii. ⁷Basi, wakamjibu ya kwamba nkawaumanya wawako. ⁸Yesu akawamba, "Wala mie nkimiyamba nywinywi ni kwa mamlaka yani nagosoa mbui izi." ⁹Akawamba wantu mfano unu, "Mntu yumwe kahanda mnda wa mizabibu, akaukodisha kwa waimi wa mizabibu na akaita sii ntuhi kwa mda mlef. ¹⁰Kwa ukati wekupangwao, akaagia mndima kwa waimi wa mizabibu wakamtoa, wakamvuza mikono yabue. ¹¹Ikabinda akamwangiia vituhu mndima mtuhu nae wakamtoa na kumgosoea vibaya, na wakamvuza mikoma yabue. ¹²Akamwangiia vituhu wa ntatu nae wakamvuamiza na kumwasachongoi. ¹³Naho zumbe wa mnda akamba nigooseeni? Nenda nimtume mwanangu nikundae. Minga wenda mheshimu. ¹⁴Akini waimi wa mizabibu wekumuonaho, wakajadiiiana wewe kwa wewe wakagombeka, "Uyu nee mpazi, timkomo ili upazi wakwe utende wetu. ¹⁵Wakamlavya chongoi ya mnda wa mizabibu na kumkoma. Je bwana wa mnda onda awatende mbwai? ¹⁶Endaeze awadagamiza waimi wa mizabibu, na enda awenke mnda uwo watuhu." 'Nao wekusikiao ivyo, wakagombeka, "Muungu kaamea" ¹⁷Akini Yesu akawakauwa, akagombeka, "Je andiko idi dina maana yani? 'Iwe wekudiemeado wazengaji, ditenda iwe da nkandani?' ¹⁸Kia mntu mgwa he iwe ido endaadumke ntii ntii akini yuda ndie dingwiie, denda dimhonde. ¹⁹Nee wogondi na wakuu wa makuhani wakaondeza sia ya kumgwia ukati uwe uwe, wamanya ati kawa akagombeka mfano unu kwaajii yao. Akini wakagoha wantu. ²⁰Wakamsunguamanywa kwa makini, wakaagia wapelelezi wekwetendao wantu wedi, ili wapate kosa kwa hutuba yakwe, ili wamwegae kwa watawala na wenye mamlaka. ²¹Nao wakamuza, wakamba, "Mwaimu, tamanya ati wagombeka na kuhinya mbui za kwei naho nkushawishiwa na mntu yoyose, akini wee wahinya kwei kuhusu sia ya Muungu. ²²Je, ni halai kwetu kuiha kodi kwa kaisali hambu nkio?" ²³Akini Yesu akamanywa mtego wao, akawamba, ²⁴"Nionyeshe ni dinali. Sula na chapa niya yeaho uanga?" Wakagombea, ' "Ya Kaisali." ²⁵Nae akawambia, 'Basi, mwenkeni kaisali yada yakwe kaisali na Muungu yakwake Muungu.' ²⁶Wagonda na wakuu na makuhani nkawekuwa na uweza wa kuohoa kia ekugombekacho mbele ya wantu. Wakastajabu majibu yakwe nkawekuandua chochose. ²⁷Weklumwe wa Masadukayo wakambasa, wada ambao wamba minga nkakuna ufufuo, ²⁸wakamuza, wakamba, "Mwaimu, Msa katigondea kuwa kama mntu akafiwa ni nduguye mwenye mvyee ambae nkana mwana basi akundwa amdoe mvyee ya nduguye na kuvyaa nae kwaajii ya kakie. ²⁹Kuwa na ndugu saba wa bosi akategua, akafa bila ya kubada mwana, ³⁰na ya kaidi savyo. ³¹Wa ntatu akamdoa via via, ivyo ivyo ywa saba nkekubada wana nae akafa. ³²Baadaye yuda mvyee nae savyo akafa. ³³Mwe ufufuo endaawe mvyee wa ndai? Mana wose saba wawa wamtega. ³⁴Yesu akawamba, "Wana wa ulimwengu unu wateguo na kutegulwa. ³⁵Akini wada wastahilio kuhokea ufufuo wa wafu na kwengia ugima wa milele nkawategua wala nkawategulwa. ³⁶Wala nkawadaha kufa vituhu, kwa sibu wa sawasawa na mamlaka na ni wana wa Muungu, wana wa ufufuo. ³⁷Akini iyo wafu wafufulwa, hata Msa kaonyesa hantu mwe habai ya hada akamwetanga Zumbe kama Muungu wa Iblahimu na Muungu wa Isaka na Muungu wa Yakobo. ³⁸Sasa, yeye nkie Muungu wa wafu bali ya wagima kwa sibu wekaa kwakwe. ³⁹Waimu kumwe wa sheia wakatambaisa, 'Mwaimu, kutambaisa vyedi. ' ⁴⁰Nkawekusubutu kumuza maswai matuhu zaidi. ⁴¹Yesu akawamba, "Kivivihi wantu wagombeka ati Kristu ni mwana ywa Daudi? ⁴²Mana Daudi mwenye agombeka mwe zabui: Zumbe kamwambia Zumbe yangu: Ekaa mkono wa kuume, ⁴³mpaka niwaike adui zako sii ya miundi yako. ' ⁴⁴Daudi amwetanga Kristo Zumbe, 'Bsi awe vihi mmwana wa Daudi?" ⁴⁵Wantu wose wekuwaho wakamtengzeeza akawambia wahinywa wakwe, ⁴⁶"Jihazaini na wagondi, wakundao kwenda wavaa mavazi yalehayo, na wakundao saam maalum gwiio na viti vya heshima mwe masinagogi na maeneo ya heshima he kaamuni. ⁴⁷Wao savyo wadiia nyumba za wajane, na wegosa kusali sala zilehazo awa wendawahokee hukumu nkuu zaidi. '

generated on Tue Mar 11 16:34:07 2025

Chapter 22

¹Basi sikukuu ya Mkate Wesaokugewa ngwandu nee ihehi, ambayo yetangwa Pasaka. ²Makuhani wakuu na wagonda wakajadiliana namna ya kumkoma Yesu, kwa sibabu wawaogoha wantu. ³Shetani akengia mwa Yuda Iskariote, yumwe na yumwe ya wada wanafunzi kumi na waidi. ⁴Yuda akaita kujadiliana na wakuu wa makuhani na wakuu namna ambavyo ondaamkabidhi Kwistu kwao. ⁵Wakata miwa sana, na wakakubaliana kumwenkha heeya. ⁶Yeye akakubali, na akakudeza namna ya kumkabidhi Kwistu kwao mbali na umati mkuu wa wantu. ⁷Sikunkhuu ya mikate yesiyo kugewa chachu ikabue, ambayo ongoto wa pasaka lazima alavigwe. ⁸Kwistu akamtuma Petuo na Yohana, akawalinya, "Hitani mkatiandaiye nkhande ya pasaka teze tiidee." ⁹Wakamuuze, "Kuhi ukundako tigosoe ayo maandaizi?" ¹⁰Akawatambaisa, "Tegeezani, mwendaho mwengie mwe mzi mgosi ambae kenua biga da mazi enda edugane na nywinywi. Mtongeeni mwe nyumba ndio engie." ¹¹Ikabinda mwambieni bwana ywa nyumba, "Mwaimu akwamba, "Kikuhi chumba cha wageni hantu ambaho nenda nide pasaka na wahina wangu?" ¹²Enda amionyese chumba chakwe golofa ambacho kitiyali. Gosoani maandaizi umo." ¹³Ivyo wakaita na wakabwiiia kia kintu kana ekuwambiavyo. Ikabinda wakaanda nkande ya Pasaka. ¹⁴Mda wekubuaho akekaa wada mitume. ¹⁵Akaawa aho akawaamba, "Ninahamu nkuu ya kuda sikunkuu inu ya pasaka na nywinywi kabla ya kusuubishwa kwangu. ¹⁶Kwa mana namyamba, nkinanide vituhu kiamuo yendaho itimuzwe mwe ufaume wa Muungu." ¹⁷Akawaaho Yesu ekadoa kikombe na ekubindaho kutogoa akamba, "Doa ichi na mpangane nywinywi kwa nywinywi. ¹⁸Kwakuwa namyamva nkinaninywe vituhu mzao wa mzabibu, kiamuo ufaume wa Muungu ndiho weze." ¹⁹Akaawa aho akandoa mkate, na ekubindaho kutogoa, akaumega na kuwenka akamba, "Unu ni mwii wangu ambao uavigwa kwa ajii yenu. Gosoani ivi kwa kunikumbuka mimi." ²⁰Akadoa kikombe ivyoivyo baada ya nkande ya kio akamba, "Kikombe iki ni kiaga kihya mwe mphome yangu ambayo yetika kwa ajii yenu." ²¹Akini kauwani. Yuda mnisaliki yu hamwe na mimi he meza. ²²Kwamana Mwana ywa Adamu kwa kwei aita kana ekubindavyo kuamliwa. Akini nmbwui yakwe muntu yuda ambae kwembokea yeye Mwana ywa Adamu asaitiwa!" ²³Wakavoka kuuzana wowo kwa wowo, indai kati yao ambae nee kagosoa mbui inu. ²⁴Ikabinda kukawia mhigano kati yao kwamba ni ndai mfiikiwa kuwa mkuu kwemboka wose. ²⁵Akawamba, "Wafaume wa wantu wa mataifa wana ubwana uwanga yao, na woda wenao mamlaka uwanga yao wetangwa wahishimiwa watawala." ²⁶Akini nkaikundwa kabisa kuwa ivi kwenu nywinywi. Baadii yakwe, eku yuda ambae ni mkuu kati yenu atende kana mdodo. Na yuda ambae ni mhimu sana atende kana mhiyazika. ²⁷Kwasibabu yuhi mkuu yuda mwekaa he meza au yuda mhiezika? Je nkie yuda mwekaa he meza? Na mimi niki kati yenu kana mhiyazika. ²⁸Akini nywinywi nee ambao mwasongwa kuwa na mimi mwe majaibu yangu. ²⁹Namyenka nywinywi ufaume, kana via tate ekunenkavyo mimi ufaume, ³⁰kwamba mpate kuda na kunywa he meza yangu mwe ufaume wangu. Na mwenda mwekae mwe viti vya enzi mkaziaha kabia kumi na mbii za Israeli. ³¹Simoni, Simoni, umaye kwamba Shetani kaombeza emipate ili amihete kana ngano. ³²Akini nkikuumbea, kwamba imani yako isekuvotwa. Baada ya kuwa kuuya vituhu, waimalishe ndugu zao." ³³Petuo akawambia, "Bwana, ni tiyari kuita na wewe geezani na hata mwe ufe." ³⁴Yesu akataimbasa, "Nakwamba Petuo, zogoo nkanaakeme ivyoo kabla kuziti kunehuguta katatu kwamba wanimanya." ³⁵Ikabinda Yesu akawaamba, "Nekumyegaahao nywinywi kisi bene, ngahu ya nkande au viatu, je mhungukiwa ni kintu?" Wakatambaisa "Nkakuna." ³⁶Akaawa aho akawamba, "Akini sasa, kia wenye mfuko na audoe hamwe na ngahu ya nkande. Yuda ambae nkana upanga yampasa atage joho dakwe ague umwe." ³⁷Kwa kuwa namyamba, yose ambayo yagondwa kwa ajii yangu lazima yakamiike, 'Na nee kadoigwa kana muntu ambae kabananga tolati.' Kwa kuwa kia chekutabiiwacho kwa ajii yangu chatimizwa." ³⁸Ikabinda wakamba, "Bwana, kauwa! Izi aha mphanga mbii." Na akawamba "Yatosha." ³⁹Baada ya nkande ya kio, Yesu akawahuka, kana ambayo nee akagosoa maa kwa maa, akaita mwuma wa Mzaituni, na wahina wakamtongea. ⁴⁰Wekubuaho akawaamba, "Ombezani kwamba mwesekwe ngia mwe majaibu." ⁴¹Akaita hae nao kana mtambiko wa iwe, akakika mavindi akaombeza, ⁴²akamba, "Tate kana wakunda nusia kikombe iki. Akini nki kana nikundavyo mimi, akini ukundavyo vigosoke." ⁴³Ikawaana aho malaika kauwa mbinguni akamwaawia, akamgea nguvu. ⁴⁴Akawa mwe kudiha, akaombeza kwa zati kwembosa na suguti yakwe ikawa kana matone makuu ya mphome yakadoda si. ⁴⁵Ukati ekwenukahao kauwa mwe maombi yakwe, akeza kwa wahina, na ekawabwiiia wagona kwaajii ya huzuni yao, ⁴⁶na akawauza, "Kwa mbwai mwongona? Enukeni muombeze, kwamba mwesekwengua mwe majaibu." ⁴⁷Ukati ekuwaho ake kutamwiiia, kaua, bunga kuuda wantu dikaawiiia, na yuda, yumwe ywa mitume kumi na waidi akawaongoza. Akeza hehi na Yesu ili ambusu, ⁴⁸akini Yesu akawamba, "Yuda, je wamsaliti Mwana ywa Adamu kwa busu?" ⁴⁹Ukati wada wekuwao hehi na Yesu wekuonaho ayo yoawiyo wakamba, "Bwana, je tiwatoe kwa upanga?" ⁵⁰Akawaahao yumwe ywao akamtoa mndima ywa kuhani mkuu, akamsenga gutwi dakwe da kuume. ⁵¹Yesu akamba, "Inu yatosha. Na akadonta gutwi dakwe akamhonya." ⁵²Yesu akagombeka kwa kuhani mkuu, na kwa wakuu wahekalu, na kwa

wadoa wekwezao mhitu wakwe.." Je mweza kana kwamba mweza mweza kuminyama na bagaa na malungu na mahamba? ⁵³Nekuwaho hamwe na nywinywi misi yose kwe hekalu nkamwekuika mikono yenu uwanga yenu. Akini inu ni saa yako, na mamlaka ya kiza."⁵⁴Wakamgwia wakamongoza , wakamweeta nyumbai mwa kuhani mkuu. Akini Petuo akamtongea kwa hae. ⁵⁵Baada ya kuwa wagimba moto mwe uda wazo wandani na wekubindaho kwe kaa si hamwe, Petuo akekaa gatigati yao. ⁵⁶Mndima yumwe kivyee akamuona Petuo ekuwaho kekaa mwe mng'ao wekuawanao na moto, akamkauwa akamwamba, "Uyu muntu naye nee yu hamwe nae."⁵⁷Akini Petuo akaemea, akamba, "Mvyee, mie nkimanya." ⁵⁸Baada ya mda kidogo mntu mtuhu akamuona akamba "Wewe nawe u yumwe ywao." Akini Petuo akatambaisa, "We mgosi, mimi nkiye."⁵⁹Baada ya kana disaa dimwe ivi, mgosi yumwe akatozeeza akamba, "Kwei kabisa uyu muntu pia nee yu hamwe maana ni Mgalilaya."⁶⁰Akini Petuo akamba, "We mgosi, nkimanya ugombekago." Na mala ukati akatamwia zogoo dikakema. ⁶¹Akahituka, Bwana akamkaua Petuo. Na Petuo akakumbuka kanwa cha hada, ekumwambaho, "Kabla ya zogoo kukema ivyeeo wenda unehugute mimi katatu." ⁶²Petuo akaita chongoi akaiya kwa usungu mungi. ⁶³Ikabinda wada wagosi wekuwao wakamwiinda Yesu wakamzihaki na kumtoa. ⁶⁴Baada ya kumgubika meso, wakamuza, wakamba, "Tabu! Nindai mwekukutowa?" ⁶⁵Wakatamwii mbui ntuhu nyingi mhitu wa Yesu na kumkufuu yeye. ⁶⁶Mala kwekuchaho, wadaa wa wantu wakakongana hamwe, wakuu wa makuhani na wagonda, wakamwegaa kwe Baaza, ⁶⁷wakamba, "Kana wewe u Kwistu, tambie, "Akini yeye akawamba, "Kana nikamyambia, nkamnamniamini, ⁶⁸na kana nikamiuza nkamna muntambaise." ⁶⁹Akini tangia sasa na kwendee, Mwana ywa Adamu enda awe kekaa mkono wa kuume wa nguvu ya Muungu." ⁷⁰Wose wakamba, "Kwa iyo wewe u Mwana ywa Muungu?" Na Yesu akawamba, "Nywinywi mwagombeka mimi ndie." ⁷¹Wakamba, "Kwa mbwai taondeza vituhu ushahidi? Kwa ajii swiswi wenye tisikia kuawa mwe kanwa chakwe mwenye."

Chapter 23

¹Zumwe zumwe dose wakagooka, wakamwegaa zumbe Yesu mbele ya Pilato. ²Wakavoka kumuaha, wakagombeka, "Tumbwua muntu uyu akahota sii yetu, kwa kuemeza tesekuavya kodi kwa kaisali, na akagombeka kua yee mwenye ni Kwistu Mfaume"³Pilato akamuua, akamwamba, "Ivi wee ni Mfaume ya Wayahudi?" Na Zumbe Yesu akamwandua akagombeka, "Wee wagombeka ivyo." ⁴Pilato akamwamba kuhani mkuu na zumwe zumwe, "Nkiona kosa kwa muntu uyu." ⁵Mia wao wakakungumiza, wakagombeka, "Nee akawagea nchonjo wantu, akawahinya mwee Uyahudi yose, kuvokea Galilaya na isasa yuaha." ⁶Pilato ekusikiaho aya, akawauza ati muntu uyo ni ya Galilaya? ⁷Ekumanyaho kua ati nee yu sii ya utawala wa Helode, akamwengaa Zumbe Yesu kwa Helode ambae nae nee kawa Yelusalemu kwa misi iyo. ⁸Helode ekumuonaho Zumbe Yesu, katamiwa muno kwa sibabu kafaigwa amuone kwa misi mingi. Kasikia habai zakwe na katamiwa ni kukauwa mwenga ya mijuza igosolwayo ni yeye. ⁹Helode akamuua Zumbe Yesu kwa mbui nyingi, mia Zumbe Yesu nkee kumuandua chochose. ¹⁰Makuhani wakuu hamwe na wagonda wagooka kwa mbifya wakamuaha. ¹¹Helode hamwe na maasikai wakwe wamtukana na wambehua, na wakamhamba nguo ntana, akabinda akamvuza Yesu kwa Pilato. ¹²Helode na Pilato wakawa wambuya kuvokea msi uo, (kabla ya aho nee nkawevana.) ¹³Pilato akawetanga hamwe makuhani wakuu na watawala na utifii wa wantu, ¹⁴Akawamba, "Mnietea muntu uyu inga muntu muwegaa wantu wagosoe yesayokutama na kaua, baada ya kua nkimuua mbele yenu, ncheekuona masa ka muntu uyu kuhusu mbui zose ambazo nywinywi mwamuaha yeye. ¹⁵Chuu, wala Helode, kwa ajii kamvuza kwetu, na kaua nkakuna chochose kifaacho azabu ya ufe. ¹⁶Kwa iyo basi nndanimuazibu na kumwekea. ¹⁷(Sasa, Pilato ondigwa kumwekea mtahwa yumwe kwa Wayahudi ukati wa sikunkuu). ¹⁸Mia wose wakatoa vuzo hamwe, wakagombeka, "Muuse uyo na tichopoe Balaba!" ¹⁹Balaba kawa ni muntu ambaye kaikwa mwe geeza kwa sibabu ya ubanasi mwe mzi na kwa kukoma. ²⁰Pilato akawamba vituhu, akatamiwa kumwekea Zumbe Yesu. ²¹Mia wowo wakatoa vuzo, wakagombeka, "Msuubishe, msuubishe." ²²Akawauza kwa maa ya ntatu, kwa mbwai, uyu muntu katenda masa yani? Neheekupata masa yafaayo azabu ya ufe wakwe. Ivyo ndihonibinde kumuazibu nndanimuekee." ²³Mia wakakongotea kwa sauti ya uanga, wakaonda asuubiwe. Na sauti zao zikamchonchea Pilato. ²⁴Ivyo Pilato akaamua kuwenka via wakundavyo. ²⁵Akamuekea yuda wekumkundae ambae kutahwa kwa kusibabisha ngavungavu na kukoma. Mia akamuavya Zumbe Yesu kwa wekumundavyo wowo. ²⁶Wekuaho wakamwegaa, wamgwia muntu yumwe mwekwetangwae Simoni wa Ukirene, mwekuawia mwe sii, wakamtwika msaaba ili awenue amtongee Zumbe Yesu. ²⁷utifii mkuu wa wantu na wavyee wekuao wakasininika na kweyayata kwa ajii yakwe, nee wakamtongea. ²⁸Mia akawahitukia, Zumbe Yesu akawamba, "Wandee wa Yelusalemu, mwesekuniia mimi, iya mweiiye nywinywi wenye na kwa ajii ya wana wenu. ²⁹Kaua misi yeza ambayo nndawagombeke, "Wabalikiwe wesao uvyazi na maifu yesayo kuvyaa, na matombo ambayo nkayokwonkesa. ³⁰Nee ndiho wavoke kuyambia miima, Tigwiieni, na viima, 'Mtigubike.' ³¹Maana ati wakagoso mbui izi ikiwa mti muwisi, nnda iwe viivihii ukawa unnya?" ³²Wagosi watuhu wabanasi waidi wegalwa hamwe nae ili wacomwe. ³³Wekubuaho handu hetangwaho Bea da mutwi, nee aho wekumsuubishaho hamwe na wada mabagaa, yumwe ntendeo ya kuume na mtuhu ntendeo ya kumoso. ³⁴Zumbe Yesu akagombeka, "Tate, uwafie mbazi kwa kua nkawamamanya wagosoado. "Nao wakatoa kula kupanga nguo yakwe. ³⁵Wantu nee wagooka wakakaua uku watawala wambehua, wakagombeka, "Kawaohoa wekumwe. Sasa eahoe mwenye, ati yee ni Kwistu ya Muungu mwekusagulwae." ³⁶Asikai pia wambehua, wakaita hada hehi wakamwenka siki, ³⁷wakagombeka, "Ati we ne Mfaume ya Wayahudi eohoe mwenye" ³⁸Nee kuna utangio uanga yakwe wekugondwao "UYU NEE MFAUME YA WAYAHUDI." ³⁹Yumwe mwe wada mabagaa mwekusubishwa kamtukana akagombeka, "Wee nkuwe Kwistu eokoe mwenye na swiswi" ⁴⁰Mia yuda mtuhu akamwandua, akamkemea na akagombeka, "Ivi wee nkumuogoha Muungu, nawe u mwe kuahwa ivyo ivyo? ⁴¹Swiswi ti hanu kwa haki, kwa ajii swie tahokea kia kitifaacho kwa ugosozu wetu. Mia muntu uyu nkeekugosoa chochose chesachokutama." ⁴²Na akaomea, "Zumbe Yesu unikumbuke ndiho wengie mwe ufaume wako." ⁴³Zumbe Yesu akamwamba, "Amini nakwambia, ivyeo ivi nnda uwe hamwe nami Paladiso." ⁴⁴Aho iwa hehi na saa sita, kiza kikeza uanga ya sii yose mpaka saa kenda, ⁴⁵Ungazi wa zua ukafa. Akabinda pazia da hekalu dikepanga gatigati kuvokea uanga. ⁴⁶Akauja kwa sauti nkuu, Zumbe Yesu akagombeka, "Tate mwe mikono yako naiika loho yangu," Ekunindaho kugombeka aya akaumbwa mzimu. ⁴⁷Ukati akida ekuonaho yekugosokayo akamtunya Muungu akagombeka, "Hakika uyu nee ni muntu mwenye haki." ⁴⁸Ukati utifii wa wantu wekwezao hamwe kushuhudia wekuonaho mbui zekugosokazo wakagotoka uku wakatoa vifua vyao. ⁴⁹Mia mbuyaza na wavyee wekumtongeo kuawa Galilaya, wagooka kwa hae wakakaua izo mbui. ⁵⁰Kaua, hawa na muntu mwekwetangwae Yusufu, mwekuawe ni yumwe yao mwe baaza, muntu yedi, na mwenye haki, ⁵¹(nee nkazati kufaigwa ni maamuzi na ugosozu wao), kuawa Alimasaya, msi wa Kiyahudi wekuao ukasuumiza Ufaume wa Muungu. ⁵²Muntu uyu, keza hehi na Pilato, akaombeza enkigwe mwii wa Zumbe Yesu. ⁵³Kamseeza, na

akangubika sanda, akamwiika mwe kabui dekuwado disongolwa mwe iwe, ambado nkakuna mwekuwahi kuzikwa.⁵⁴Uwa ni musu wa Maandalizi, na Sabato nee ihehi. ⁵⁵Wavyee, wekwezao nao kuawa Galilaya, wantongea, na wakakaua kabui na jinsi mwii wakwe wekugonezwavyo. ⁵⁶Wauya wakavoka kuandaa manukato na malashi. Akabinda msi wa Sabato wahumwiiza kwa mjibu wa shaia.

Chapter 24

¹Mapema sana mfi wa bosi wa juma, weza kwe kabai, wakaite manukato ambayo ne wayaandaa. ²Wakabuiya iwe ditongoswa hae na kasani. ³Wakengea ndani, akini nkaokubwii mwii wa Bwana Yesu. ⁴Iawii kuwa, ukati wahanganyikiwa kuhusu idi, hamka, wantu waidi newagooka gatigati yao wehamba. ⁵Wavyee wakawa wamema nenyee, nakwenani, za vyeni vyao sii, wakawamba wavyee, "Kwa mwamuondeza mwemeso miongoni mwa watakufa?" Nkayuho aha, ila kufufuka kumbukani ekutamwiiavyo wanyuvi ekuaho ake Galilaya, ⁷akagombeka kuwa Mwana ya Adamu lazima aavyingwe kwe mikono ya wantu wenye zambi na asuusishwe, na msi wa ntatu, afufuke vituhu. ⁸Wala wavyee wakakumbuka mbui zakwe, ⁹na wakauya kuawa kwekabui na wakawahinya mbui izi zose wada kumi na mwenga na watuhu wose. ¹⁰Ivyo Malia Magidalena, Joana, Malia akue da Yakobo na wevyee watuhu hamwe nao wakaavya saan izi kwa mitume. ¹¹Mia saam izi zionekana inga ufyosi kwa mitume, na nkewekuamini wada wavyee. ¹²Hata ivyo Petuo nee mka na akaguuka kuelekea kwa kabui na akafungua na kukawa ndani, kaona du sanda. Petuo na ahauka akaita nyumbai kwakwe, akehewa mbwai ambacho kiawia. ¹³Na kua waidi miongoni mwao newakaita msi uwouwo mwe mzi umwe wetangwao Emau, ambacho nekiwa maili sitini kuawa Yelusalemu. ¹⁴Wakajadiiana wenye kwa wenye kuhusu mbui zose zekuaminizo. ¹⁵Ikawii kuwa ukati wekuaho wakajadiana na kuuzana maswali, Zumbe Yesu akeza hehi akawa hamwe nao. ¹⁶Mia meso yao yakindiwa mwe kumwanya yeye. ¹⁷Zumbe Yesu akawamba, "Mmbwai ambacho nywinywi waidi mwakitamii ukati mwenda?" Wakagooka hada newaoneka wana ukiwa. ¹⁸Yumwe yao zina dakwe Cleopa, akamtambaisa, "Je we ni muntu ikedi aha Yelusalemu ambaye nkamany mbui zekuawiazao?" ¹⁹Zumbe Yesu akawamba, "Mbui zihi?" Wakamtambaisa, mbui kuhusu Zumbe Yesu Mnazaleti, ambae ne nabii, mdaha mwe ugozosi na mbui, mlote za Muungu wa wantu wose. ²⁰Na kwa jinsi ambayo wakuu wa Makuhani na viongozi wetu wekumwavyaho kuahwa fiie na kumsuubisha. ²¹Mia titumaini kuwa yeye nendie akunde kuaika hulu Izilaeli. Ehe, hae n aya yose isasa ni msi wa ntutu taukia mbui izi ziaii. ²²Mia pia wavyee wekumwe kuawa mwe bunga detu watitenda tehewa, ekubindaho kuwa hekabui kiokio. ²³Wekaukosaho mwii wakwe, wakeza, wakagombeka kuwa wanao pia maono ya malaka wekwambao kuwa yu meso. ²⁴Wagosi wekumwe ambao newahamwe nasi waita kwe kabui, nakubwii nee niinga wavyee wekugombekavyo. Mia nkawokumwona yeye. ²⁵Zumbe Yesu akawamba, "Nywinywi wantu wabahau na wenye myoyo izamayo yakumini yose ambayo manabii wagombeka! ²⁶Je nkeyekuwa lazima Yesu kusuubika kwa mbui iizi, na kwengia mwe utukufu wakwe?" ²⁷Akasinda kuvokea kuawa kwa Msa na manabii wose Zumbe Yesu katafasii mbai zimhusuzo yeye mwe magondi yose. ²⁸Wekuaho hehi na uda mzi, ukowekuako wakaita, Zumbe Yesu akagooa iinga asongwa nkuita mbele. ²⁹Akini wamkungumiza, wakagombeka, "Ekaa hamwe na sisi, maana yaitia guoni na msi ni kama usia." Ivyo Zumbe Yesu akengia kwenda kwekaa nao. ³⁰Iawii kuwa, ukati kukaa nao wakada, kadoa mkate, akaubaliki na kumbonda wakawenka. ³¹Akabinda meso yao yakagubulwa, wakamany, na hamwe akaga mbele ya meso yao. ³²Wakaandua wenye kwa wenye, "Ivi myoyo yetu nkeyokwaka ndani yetu, ukati ekutamwiihah nazi siai, ukati ekutifusuihah magondi?" ³³Wakenuka mnda uwouwo, na kuya Yelusalemu. Wakawabwii wada kumi na mwenga wekonga hamwe na wada wekuwao hamwe nao, ³⁴Wakagombeka, "Bwana kafufuka kweikwei, nakumuamwii Simoni." ³⁵Ivyo wakamwambia nsei zekuawiazao siai, na namna Zumbe Yesu ekuzililishwavyo kwao mwe kuumea mkate. ³⁶Ukati wakatatamwii mbui izo Zumbe Yesu mwenye ne kagooka gatigati yao na akawamba, "Npeho iwe kwenu." ³⁷Mia waogoha na kumemua ni uengee, na wakafya kuwa ne waona loho. ³⁸Zumbe Yesu akawamba, kwambwai mwasininika? ³⁹Kwa mbwai maswali yenuka mwe myoyo yenu? Kauni mikono yangu na miundi yangu, kwamba nmimi mwenye. Nidontani na mkane. Kwa ajii loho nkaina nyama na mavuha, inga mionavyo mimi nenavyo." ⁴⁰Ekusindaho kwamba ivi, akaonyesa mikono yakwe na miundi yakwe. ⁴¹Wekuaho wake na kinyemi chekuhanganikacho na kwasekuamini, na kustaajabu, Zumbe Yesu akawamba, "Je mna kintu chochose cha kuda?" ⁴²Wakamwenka ntii ya samaki yekuokwayo. ⁴³Zumbe Yesu akati doa, na kukida mbele yao. ⁴⁴Akawamba, "Nekuho na nywinywi, nkimwambia kuwa yose yekugondwayo kwe shaia ya Msa na Manabii ba Zaburi lazima yatimie." ⁴⁵Akabinda akagusua akii zao, kwamba wadahe kuyaelewa magondi. ⁴⁶Akawamba, "Kuwa igondwa, Kwistu nlazima mgaye, na kufufuka vituhu kuawa mwe watakatifu msi wa ntatu. ⁴⁷Na toba na msamaha wa zambi lazima ubikiwe kwa zina dakwe kwa mataifa yose, kuvokea kuawia Yelusalemu. ⁴⁸Nyinywi ni mashahidi wa mbai izi. ⁴⁹Kaua, nanyegaia kianga cha tate uanga yenu. ⁵⁰Akaawa cho Zumbe Yesu akawegaa chongoi mpaka wekubuahhe na Besania. Akanua mikono yakwe uanga, na akawabaliki. ⁵¹Ikaawia kuwa, ukati ekuaho akawabaliki, wasadwa na akenulwa uanga kuelekea mbinguni. ⁵²Basi wakavika, na kuya Yelusalemu na kinyemi kikuu. ⁵³Wasongwa nkuaho mwe hekalu wakambaliki Muungu.

John

Chapter 1

¹Aho bosi ne kuwa Mbui, ne ihamwe na Muungu, na Mbui neni Muungu. ²Uyu, Mbui, aho bosi ne yuhamwe na Muungu. ³Vintu vyose vigosoka kwembokea yeye, na hesaho yeye nkakuna hata kintu kimwe chekuacho kigosoka. ⁴Ndani yakwe nekuangima, nano ugima neniuny'azi wa wadamu wose. ⁵Ung'azi wang'aa kwe kiza, wala kiza nkachokuukoma. ⁶Ne hana muntu mwekuagiiwa kuawa kwa Muungu, ambaye zina dakwe ne aketangwa Yohana. ⁷Keza inga shahidi kushuhudia kuusu uda ungiazi ili kwamba wose wadahe kuamini kwembokea yeye. ⁸Yohana nkekua uda ung'azi bali keza ili ashuhudie kuhusu uda ung'azi. ⁹Uda neniung'azi wa kwei ambayo mikeza mwe dunia nayoyamgea ung'azi kia yumwe. ¹⁰Ne yumwe dunia, na dunia igosolwa kwemboka yeye, na dunia nkayokummanya. ¹¹Keza kwa vintu vyakwe, na wantu wakwe nkawokumhokea. ¹²Bali kwa wada wangi wekumhokea, ambao waamini zina dakwe, kwa aokawenka haki yakuwa wana wa Muungu, ¹³Ambao wavayigwa, nkio kwa n'pome, wala kwa mwii ukundavyo, wala kwa muntu akundavyo, bali kwa Muungu mwenye. ¹⁴Nae Mbui kagosoka mwii na tikakaa nae, tiwona utukufu wakwe, utukufu inga wa muntu ikedu ya ikedu mwekweza kuawa kwa Tate, kamema neema na kwei. ¹⁵Yohana kashuhudia kuhusu yeye, na kakweza sauti akagombeka, "Uyu ne ambaye nkitamwii mbui zakwe nikamba, "Yuda mweza badii yangu ni mkuu kuliko mimi kwa sibabu neyuaho kabla yangu." ¹⁶Kwa kuwa kaawa mwentiimifu wakwe swiswi toswe tihokea bue baada ya kipawa. ¹⁷Kwa shaia ietwa kwembokea Musa. Neema na kwei vyeza kwembokea Yesu Kwistu. ¹⁸Nkakuna mwanadamu mwekumwona Muungu ukati wowose. Muntu ikedu ambaye Muungu, ambaye yu mwekifua cha Tate, kamtenda yeye amanyiikane. ¹⁹Na unu ne ushuhuda wa Yohana ukati makuhani na walawi wekutumwono kwake na Wayahudi kumuza, "Wewe ndai?" ²⁰Bila kigugumizi nkekweamea, bali kamtambaisa, "Mwe nkie Kwistu." ²¹Ivyo wakamuza, "kwa iyo we mdai sasa?" We ni Eliya? Akagombeka, "Mie nkie." Wakagombeka, Wewe n'nabii? Akaandua," Chuu. ²²Ekubindaho akamwamba, "We undai, ili kwamba tiwenke jibu wekutitumao?" Weshuhudia viivihii we mwenye?" ²³Akagombeka, "Mie n'sauti yakwe mwii nyikani: 'Mwiinyooshe sia ya Bwana,' inga nabii Isaya ekugombekavyo." ²⁴Basi nekunawantu wekutumwao hada kuawa kwa Mafaisayo. Wakamuza na kugombeka, ²⁵"Kwa mbai wabatiiza basi ati wee nkie Kwistu wala Eliya wala nabii?" ²⁶Yohana akawatambaisa akagombeka, "Nabatiiza kwa mazi. Hata ivyo, gatigati yenu agooka muntu mwesie kummanya. ²⁷Uyu ne mweza badii yangu. Mie nkistahili kutolwa sigi za viatu vyakwe." ²⁸Mbui izi zigosoka uko Besania ng'ambo ya Yodani, hantu ambaho Yohana ne akabaatiza. ²⁹Msi wekutongeayo Yohana kamwona Zumbe Yesu akeza kwake akagombeka, "Kaua mwana mgoto ya Muungu mwiidoo zambi ya ulimwengu! ³⁰uyu we nekwamba mbui zakwe nikagombeka, "Yeye mweza nyuma yangu ni mkuu kuliko mimi, kwa kuwa neyuaha kabla yangu." ³¹Nchekummanya yeye, mia igosoka ivyo ili kwamba agubuhe mwe Zilaeli, kwamba ncheza n'kabatiiza kwa mazi." ³²Yohana kashuhudia, "Nkiona Loho ikaseeka kuawa mbinguni misii ya huwa na isigaa uanga yakwe. ³³Mia nchekummanya mia yee kaniagii a ili nibatiize kwa mazi kanambia, 'yuda ambae n'ndauone Loho akaseea na wekaa uanga yakwe, Uyo ne mbatiiza kwa Loho Mtakatifu.' ³⁴Nkiona na nkishuhudia kwamba uyu ni Mwana wa Muungu." ³⁵Naho msi wekutongeao Yohana ne kagooka hamwe na hainywa wakwe waidi, ³⁶wamuona Zumbe Yesu akenda na Yohana akagombeka, "Kaua, Mwanangoso ya Muungu!" ³⁷Wahinywa waidi wamtegeeza Yohana akagombeka aya wakamtongea Zumbe Yesu. ³⁸Vituhu Zumbe Yesu kahituka ne awakana wahinywa wada wakamtongea, na akawamba, "Mwaondani?" Wakaandwa, "Labi, (maana yakwe 'mhinywa,' wekaa kuhi?" ³⁹Akawamba, "Soon na mkane." Wakaawa aho waita na kukana ekuaho akekaa; wekaa hamwe nae msi uo, kwa kuwa ne ikapata inga saa kumi ivi. ⁴⁰Yumwe mwe wada waidi wekumtegezao Yohana akatamwia na akabinda kumtongea Zumbe Yesu ne ni Anweea, nduguye Simoni Petuo. ⁴¹Akamwona nduguye Simoni na akamwamba, "Timpata Masihi" (ambayo yatafasiliwa Kwistu). ⁴²Akamweeta kwa Zumbe Yesu. Zumbe Yesu akamkana na akagombeka, "We u Simoni mwana wa Yohana" undawetangwe Kefa, (maana yakwe 'Petuo'). ⁴³Msi wekutongeao ukati Zumbe Yesu ekuondaho kuhauka kuita Galilaya, kumpata Fiipo na akamwamba, "Nitongoa mimi." ⁴⁴Fiipo ne ni mwenyezi ya Besasida, mzi wa Andweea na Petuo. ⁴⁵Fiipo kampata Nasanieli na kumwamba timpata yuda ambaye Msa kagonda mbui zakwe mwe shaia na Manabii. Zumbe Yesu mwanangwa da Yusufu, kuawa Nazaleti. ⁴⁶Nasanieli akawamba, "Je kintu chedi chada ha kuawii Nazaleti?" Fiipo akamwamba, Soo ukauwe." ⁴⁷Zumbe Yesu akamwona Nasanieli akweza kwakwe na akagombeka, "Kaua mwiizilaeli kweikwei mwesekua na utiizi ndani yakwe!" ⁴⁸Nasanaeli akamwamba, "Kunimanya, "Viivihii mimi?" Fiipo nkatazi kukwetanga wekuaho sii ya mtini, nkikuona. ⁴⁹Nasanieli akamwandua, "Labi we u Mwana ya Muungu! Wee ni Mfaume ya Zilaeli!" ⁵⁰Zumbe Yesu akamwandua akamwamba, Kwa sibabu nkikuambia nkikuoa sii ya mtini' je waamini? n'ndauone ugozozi

mkuu kwembosa unu." ⁵¹Zumbe Yesu akagombeka, "Amin, amin namyambia n'ndamziona mbingu zikavuguka, na kuwaona malaika wakakwe a na kuseea uanga ya Mwana ya Adamu."

Chapter 2

¹Yekwembokaho misu mitatu, kuwa na wia uko Kana ya Galilaya na mamiakwe da Zumbe Yesu kawa uko. ²Zumbe Yesu na wahinywa wakwe wagonekwa mwe uo wia. ³Ukati divai yekusiaho, mamiakwe da Zumbe Yesu akawamba, "Nkakuna divai." ⁴Zumbe Yesu akaandua, "Mvyee iyo yanihusu mbwai mie? Mda wangu nkauzati kutimia." ⁵Mamiakwe akawamba wandima, "Chochose ndicho amyambe gosoani." ⁶Basi hawa na mabiga sita ya maiwe hada yekuikwayo kwa ajii yakwehaka mwe sikunkuu ya Wayahudi, kia dimwe nee dikamemeezwa nzio mbii ntatu. ⁷Zumbe Yesu akawamba, "Memeezani mazi mabiga ya maiwe." Wakamemeeza mpaka uanga. ⁸Ekubindaho akawamba wada wandima, "Doani ncheche sasa mwegae kwa mhudumu mkuu ya meza." Wakagosoa inga wekuagiiwavyo. ⁹Mhudumu mkuu kayageeza yada mazi yekuayo yahituka na kua divai, ila nkeekumanya yekuawako (mia wandima wekutekao mazi wamanya yekuawako). Akaawaaho akamwetanga mwai mgosi na ¹⁰kumwamba, "Kia yumwe avoka kuwenka wantu divai ntana na wakabinda kukolwa awenka yesayokuwa ntana. Mia wee kutunduiza divai ntana mpaka ivi aha" ¹¹Mjuza unu wa Kana ya Galilaya, itenda nee kivoko cha utangio wa mijuza ekugosoayo Zumbe Yesu, akagubua utukufu wakwe, ivyo wahinywa wakwe wakamwamini. ¹²Yekwembokaho inu, Zumbe Yesu, mamiakwe, duguze na wahinywa wake wakaita mwe mzi wa Kapenaumu na wakekaa uko kwa misu micheche. ¹³Akabinda Pasaka ya Wayahudi iwa hehi, ivyo Zumbe Yesu akaita Yelusalemu. ¹⁴Akawabwii wataga ng'ombe, ngoto na ngiwa mwe Hekalu. Pia na wahitua hea nee wekaa mwe Hekalu. ¹⁵Zumbe Yesu akagosoa mjeedi wenye vifundo akawaavya wose wekuao mwe hekalu, hamwe na ng'ombe na ngoto. Akeitia hea za wahitua hea na wakabidwa meza zao. ¹⁶Kwa watagao ngiwa akawamba, "Avyani vintu ivi hae na hantu aha, ekani kuitenda nyumba ya Tate kuwa hantu ha gwiiio." ¹⁷Wahinywa wakwe wakumbuka kua nee igondwa, "Kinyuu cha nyumba yako n'ndakinide." ¹⁸Wakuu wa Kiyahudi wakaandua, wakamwamba, Ni utangio uhi ndio uonyeshe kwa sibabu wagosoa mbui izi?" ¹⁹Zumbe Yesu akamwandua, gwisani Hekalu nami n'nda n'dezenge kwa misu mitatu. ²⁰Akabinda wakuu wa Wayahudi wakagombeka, "Igalimu maka alubaini na sita kuzenga hekalu idi nawe wamba n'ndaudizenge kwa misu mitatu?" ²¹Etiho, ye kamba hekalu akawa na maana mwii wakwe. ²²Ivyo baadae ekubindaho kufufuka kwakwe kuawa kwe watakufa wahinywa wakwe wakakumbuka kua kagombeka ivyo, wakaamini magondi na kanwa iki ambacho Zumbe Yesu kakigombeka kae. ²³Basi ekuwaho Yelusalemu ukati wa Pasaka, ukati wa sikunkuu wantu wangi waamini zina dakwe, wekuonaho utangio wa mijuza ekugosoayo. ²⁴Mia Zumbe Yesu nkeekuwa na imani nao kwa sibabu kawamanya wanadamu wose. ²⁵Nkeekukunda muntu yoyose ambiwe kuhusu weivyo wanadamu kwa sibabu kamanya chekuwacho.

Chapter 3

¹Basi nee kuna falisayo ambae zina dakwe nikoodemo yumwe ywa mazumbe wa baaza da wayahudi. ²Muntu uyu ekamibasa bwana yesu na kumwamba: "labi, tamanya ya kuwa u mwaimu kuawa kwa ungu kwa kuwa nkakuna muntu mdaha kugosoa kwa mungu kwaukwa nkakuna muntu mdaha kugosoa ntagiio izi zose mungu akesekuwa hamwe naye." ³Yesu akamtambaisa, "amin amin, muntu nkadaha kwengia mwe ufaume wa mungu pasi kuvyaigwa maa ya kaidi." ⁴Nikatemo akamba, "muntu adaha viivih kuvyaigwa uku ni mdaa? nkadaha kwengia mweifu da mamiakwe maa ya kaidi na kuvyaigwa, je adaha?" ⁵Yesu akatambaisa. "amin amin muntu akese kuvyaigwa kwa mazi na kwa loho, nkadaha kwengia mwe ufaume." ⁶Chekuvyaigwacho kwa mwii ni mwii, na chekuvyaigwacho ni loho ni loho. ⁷Wesekumaka kwa ajili nee nkikwambia, ni lazima kuvyaigwa maa ya kaidi. ⁸Nkusi yavuma hohose ukundaho na sauti yakwe mwaisikia, akini nkammanya iawako wala iitako nee yeivyo hali ya kia mwekivywaigwa ni loho. ⁹Nikodemo akataimba kwa kwamba, "mbui izi zadahikana viivih?" ¹⁰Yesu akamtambaisa, "wewe u mwaimu ywa israeli, hata kuzimanya mbui izi?" ¹¹Amini, amin nakwambia kia timanyacho takishuhudia kwa kia tekuonacho akini nkamhokea ushuhuda wetu. ¹²Kana nkimyambia mbui za aha duniani na nkamuaini, mwenda mdahe viivih kuamiamini kana nkimyambia mbui z mbinguni. ¹³Mana nkakuna mwe kukwea uwanga kuawa mbinguni iya yeye mwekuseeya mwana ywa adamu. ¹⁴Kana via msa ekumwenuavyo nyoka mwe angwa, ivyo ivyo mwana ywa adamu lazima enulwe, ¹⁵Ili kwamba wose wendaowamwamini wapate ugima wa daima. ¹⁶Kwamana kwa naman inu muungu kaukunda ulimwengu kwamba akamaavya mwanawe ywa ikedu ili kwamba muntu yoyose mmwaamini asekudagaia iya atende na ugima wa daima. ¹⁷Kwaajii muungu nkee kumwaagia mwanawe duniani ili euwahe ulimwengu iya kwamba ulimwengu uhonywe mwe yeye. ¹⁸Mmwaamini yeye nkanaahwe yeye mwekekumwaamini tiali akabinda kae kuahwa kwa ajii nkeekudiamini zina da mwana ywa ikedu ywa muungu. ¹⁹Inu nee sababu ya muaho, ya kwamba mng'ao weza ulimwenguni, akini wanadamu wakakunda kiza zaidi ya mng'ao kwa ajii ugosozzi wao nee ni mbaya. ²⁰kia muntu mgoosa mabay akimwa ni m'ngao wala nkeza kwe mng'ao ili ugosozzi wakwe usekukwa wazi. ²¹Akini, yeye mgosoa kwei eza kwe mng'ao ili ugosozzi wakwe uonekane kwamba yagosolwa kwa kumtunya Muungu. ²²Baada ya aya, Yesu hamwe na wahina wakaita mwe si ya Yudea. Uko akatumia mda hamwe nao na nee akabatiiza. ²³Sasa Yohana nae nee akabatiiza uko Ainea hehi na Saim maana nee kuna mazi mange hada. Wantu nee wakeza kwakwe na kuibatiizwa, ²⁴kwa kuwa Yohana nee nkazati kwasigwa geezani. ²⁵Ikabinda kukaawia mhigano kati ya wanafunzi wa Yohana na Myahudi kuhusu sikunkuu ya ungazo. ²⁶Wakaita kwa Yohana wakamwamba, "Labi, yeye wekuwao naye seja ya Mtoto Yolodani, yeye wekumshuhudiae mbu zakwe, kauwa abatiiza na wose waita wamtongea." ²⁷Yohana akatambaisa muntu nkadaha kuhokea kintu chochose iya kana kenkwa kuawa mbinguni. ²⁸Nanywi wenye mwashuhudia kuwa nee nkigombeka kuwa kuwa, 'mimi nkio Kwisto', badii yakwe nikamba, 'nkitumwa mbele yakwe.' ²⁹Yeye mwenye mwai mvyee ni mwai mgosi. Sasa mbuyaye da mwai mgosi, myooka na kutegeeza kinyemi sana kwakuwa ya sauti ya mwai mgosi. Hiki sasa ni kinyemi kitimiika. ³⁰Akundwa kusongwa nanu nakundwa kuhungua. ³¹Yeye muawa uwanga yu uwanga ya yose. Yeye mwe ulimwengu aawa ulimwenguni na atamwii mbui za ki ulimwengu. Yeye muawa mbinguni yui uwanga ya yose. ³²Yeye ashuhudia yada ekuoyaenayo na kuyasikia, akini nkakuna mhokea ushuhuda wakwe. ³³Yeye mwekuhokea ushuhuda wakwe kahakikisha kuwa Muungu ni mkwei. ³⁴Kwa ajii yee mwekuagiwa ni Mungu akamwii mbui za Muungu. Kwa kuwa nkamwenka Loho kwa kihimo. ³⁵Tate amkunda Mwana na kamwenka vintu vyose mwe mikono yakwe. ³⁶Yeye mmwaamisi Mwana anao ugima wa daima, akini kwa yeye mwese kumtunya Mwana nkana aune ugima iya maya ya Muungu yatozana juu yakwe.

Chapter 4

¹Basi Zumbe Yesu ekumanyaho kwamba Mafarisayo wasikia Yesu atongea na kuwabatiza zaidi ya Yohana, ²(ingawa Zumbe Yesu mwenye ne nkabatiza ila wanafunzi wakwe), ³akalawa Yudea na kuita Galilaya. ⁴Ikabidi embokee Samaria. ⁵Akabua kwe mzi wa Samaria, wetangwao Sikari, hehi na eneo ambado Yakobo kamwenka Yusufu. ⁶Na kisima cha Yakobo kiwa aho. Yesu na kasokea kwa ajii ya utambo na kasokea kwa ajii ya mtambo na akekaa hehi na kisima. Iwa saa za musi. ⁷Mvyee wa Kisamaria keza kuteka mazi, na Zumbe Yesu akamwombeza, "Nenka mazi ninywe." ⁸Kwa sababu wanafunzi wakwe na waita mjini kwe kugua nkande. ⁹Yuda mvyee akamwamba, "Mwe vihihi we Myahudi, kuniombeza navyee ya Kisamaria, kintu cha kunywa?" Kwa sababu Wayahudi nkawachangamani na Wasamaria. ¹⁰Yesu akamjibu, "Kamam nie ukamany uwezo wa Mungu, na yuda mkwambia 'Nenka mazi, ' ne kumuombeza, na akwenke mazi ya ugima." ¹¹Mvyee akamjibu, "Bwana nkuna ndoo ya kutekea, na kisima ni kirefu. Undaupyate hahi ayo Mazi ya Ugima?" ¹²Je wewe umkuu kuliko tati yetu Yakobo, ambaye katenka kisima iki na yeye mwenye na wanawe hamwe na mifugo yakwe wanywa mazi kisima iki?" ¹³Zumbe Yesu akamjibu, "Yeyose mnywa mazi aya nkana apate nkiu vituhu, ¹⁴akini ndiye anywe mazi ndiyo nimwenke nkana apate nkiu vituhu. Baadala yakwe mazi nimwenkayo, indaiwe ehemehemu ibubujikayo hata milele." ¹⁵Yuda mvyee akamwambia, "Bwana, ayo mazi yanifaa ili nesekupata nkiu, na nesekuhangika na uteka mazi." ¹⁶Yesu akamwamba, "Hita kamwetange mumeo, halafu weze." ¹⁷Mvyee akamwamba, "Nkina mgosi." Zumbe Yesu akamjibu, "Kusema vitana, 'Nkina mgosi,' ¹⁸kwa maana una wagosi washano, na yumwe ambaye unaye ivi sasa ha nkio wako. Une idi kusemwa kwei!" ¹⁹Mvyee akamwamba, "Bwana naona kama via unabii. ²⁰Wakina Tate ne wakaabudu mwe muima unu. Akini ninyi mwasema yakuwa Yerusalemu ne ndiho hakuabudu." ²¹Yesu akamjibu, "We mvyee, niamini, wakati weza ambaho nkamna mmuabudu Tate mwe muima unu au Yerusalemu. ²²Nyie wantu mwaabudu kia mwesacho kumanya, akini swiswi taabudu tikimacho, kwa sababu wokovu waawa kwa Wayahudi." ²³Hataivyo, wakati weza, na sasa uaha wakati wamwabuduo kwei wandawamwabudu Tate mwe mwe roho na kwei, kwa sababu Tate awaonda wantu wa namna iyo kuwa wantu wakwe wamwaabuduo. ²⁴Mungu ni Roho, na wada wamwabuduo walazimika kumwabudii kwa roho na kwei." ²⁵Mvyee akamwamba, "Namanya Masihi eza, (mwetangwa). Uyo akeza andaatambie yose." ²⁶Zumbe Yesu akamwamba, "Mimi utamuiie maye ndiye." ²⁷Wakati uouo wanafunzi wakwe wakagotoka. Nao wakashangaa kwa ajii yanime akatamwia na mvyee, nkakuna mwe kusubutu kumuza, "Waondani?" au "Kwa ajii yani watamuiie naye?" ²⁸Kwa iyo mvyee akadibada biga dakwe akaita kaya na kuwambia wantu, ²⁹"Soon muone muntu mnambia mbui zangu zose nekugosoazo, je yadahikana akawa ne Kristo?" ³⁰Wakaawa kaya wakeza kwake. ³¹Wakati wa musi wanafunzi wakwe wakamsihi wakamwamba, "Rabi da nkande." ³²akini yeye akawamba, "Mimi nnankande mwesayokuimanya nywinywi." ³³Wahinywa wakaambizana, nkakuna mwekumwetea chochose cha kuda, "Je newaeta?" ³⁴Zumbe Yesu akawamba, "Nkande yangu ni kugoso mapenzi yakwe yeye mwekunituma na kutimiza ndima yakwe. ³⁵Je, nkasema, 'Bado miezi mishano na mavuno ndayawe tayari?' Nawambieni kauwani minda ambayo itayari kwa ubosi! ³⁶Kia mbosi ahokee mshahaa na kukusanya matunda kwa ajii ya ugima wa milele, ili kwamba mwe kuhanda na mbosi wose wafurahi kwa hamwe. ³⁷Nkiwatuma kubonda mwe sachokukihangaikia, ³⁸Watuhu wagoso ndima na nyie mwengia mwefuraha ya dima yao." ³⁹Wasamaria wengi mwe uda mzi wamwamwini kwa ajii ya taarifa za yuda mvyee mekushudia, "Kanambia mbui zose ne kugosoazo." ⁴⁰Ivyo Wasamaria wekwezaho wamuombeza sana ekae nao, na akeka kwao kwa siku mbili. ⁴¹Na wengi sana wakamwamini sababu ya neno dakwe. ⁴²Wakamwambia yuda mvyee, "Taamini ukiofukwa maneno yako, kwa sababu sisi wenye timsikia, na sasa tamanya kuwa yeye ni mwokozi wa ulimwengu." ⁴³Baada ya izo siku mbii, akahauka na kuelekea Galilaya. ⁴⁴Kwa sababu yeye mwenye ne katangaza kuwa nabii nkana heshima kookaya. ⁴⁵Ekwezaho kuwa Galilaya, Wagalilaya wakamkaibisha. Ne waona mbui zose ekugosoazo Yerusalemu mwe sikunkuu kwa sababu wo nao pia ne wahudhuria kwe sikunkuu. ⁴⁶Akeza vituhu kana ya Galilaya uko akabadiisha mazi kuwa divai. Ne hawa na afisa yumwe ambae mwanawe ni mtamu uko Kapernaumu. ⁴⁷Ekusikiaho kuwa Zumbe Yesu kahauka Yudea na kuita Galilaya, akaita kwa Zumbe Yesu na kumsihi ase amhonye mwanawe ambaye ne yuheli na kufa. ⁴⁸Ne Zumbe Yesu ekuwambiaho, "Nyie mkese kuona ishara na maajabu nkamdaha kuamini. ⁴⁹Kiongozi akamwamba, "Seea kabla ya mwanangu kufa." ⁵⁰Zumbe Yesu akamwamba, "Hita mwanao ni mgina." Yuda mntu akaamini neno ekusemado akahauka. ⁵¹Ekuaho akasea, watumishi wakwe wakamhokea na kumwambia mwanao ni mgima. ⁵²Ivyo akawauza ni mwe saa nyimahi ekupataho ebaebae. Wakamjibu, "Zana muda wa saa saba homa ikamueka." ⁵³Ne ndiho tati yakwe akamany ni muda udauda Zumbe Yesu ekusemaho, "Mwanao ni mgima." Kwa hiyo yeye na familia yakwe wakaamini. ⁵⁴Inu ni ishara ya kaidi kwa Yesu kuigoso tangu ekuaho Yudea kuita Galilaya.

Chapter 5

¹Baada ya aho nee kuna sikunkuu ya Wayahudi, na Yesu akakwea kuita Yelusalemu. ²Na kuda Yelusalemu hawa na biika he ivi wa ngoto, dekuwado detangwa kwa luga ya Kieblania Bethzatha, nado dina matao mashano. ³Hisabu nkuu ya watamu yekuwayo, vipofu, viwete, au wekuhoao wawa wagona mwe matao ayo. {Wakagoja mazi yatibule.} Kwa kwei nee kuna ukati malaika akasea mwe ndani ya Zumbe na kuyatibua mazi. ⁴Kwa iyo mwekuwau ya bosi kwengia mwe baada ya mazi kutibulwa akatendwa mgima kuawana na chochose chukuwacho kimtoza kwa ukati uwe. ⁵Na mntu yumwe mwekuw aakahuma kwa mda wa myaka saasini na nana ka wa mwe yada matao. ⁶Yesu akumwonaho kagona mwe matao na baada ya kumanya kumanya ati kagona hada mda mlefufu Yesu akamwamba, "Je wonda uw emgima?" ⁷Yuda mtamu akamwamba, "Zumbe nkina muntu, ya kuniika mwe biika ukati mazi yatibulwaho. Ukati nigezaho kwengia mntu mtuhu aniongoea." ⁸Yesu akamwamba, "Enuka na udoe tandiko dako na uhite." ⁹Mara yule mtu akaponywa, akachukua kintanda chake na akaenda. Na siku hiyo ilikuwa siku ya Sabato. ¹⁰Ivyo Wayahudi wakamwamba yuda mntu mwekuhonywa, "Leo ni siku ya Sabato, na hauruhusiwi kubeba godoro lako." ¹¹Akaandua, yeye mwekunihonya nee mwekunamba, "Doa tandiko dako uite." ¹²Wakauzana, "Ni ndai mwekwmbae 'Doa tandiko dako nauite?" ¹³Ingawa, yuda mwekuhonywa nkekumanya, kwa sibabu Yesu kawa kahauka kwa sii. Kwa kuwa kuwa na wantu wangi mwe nihaamo iyo. ¹⁴Baada ya aho Yesu akambwiia yuda muntu hekaluni na akamwambia, "Kauwa, kuhona!" Usekugosoa zambi vituhu usekweza kupetwa ni mbui mbaya zaidi." ¹⁵Yuda mntu akaita na kuwataalifu Wayahudi kuwa Yesu nee mwekumhonya. ¹⁶Ivyo, kwa sababu ya mbui izo Wayahudi Yesu, kwa sibabu kagosoa mbui izo siku ya Sabato. ¹⁷Yesu akawamba, "Tate yangu agosoa ndima hata sasa nami nagosoa ndima." ¹⁸Kwa sababu iyo Wayahudi wakasongwa nkumwendeza ili wamkome nkio tu kwa sibabu ya kuibonda Sabato, bali kwa kumwetanga Muungu Tati yakwe, akagosoa kuwa aigana na Muungu. ¹⁹Yesu akawaandua, "Amini, amini, Mwana nkadaha kugosoa kintu chochose isipokuwa kia ambacho Tati yakwe akakigosoa, kwa kuwa chochose Tate akigosoa nee Mwana ndichohagosoe. ²⁰Kwa kuwa Tate amkunda Mwana, na amwonesha kia kintu akigosoa na andaamwonesha mambo makuu kwemboka aya ili kwamba mtendese kushangaa." ²¹Kwa kuwa kama via ambavyo Tate awafufuavyo wekufao na kuweka ugima, savyo Mwana savyo amwenka yeye se amkundae. ²²Kwa kuwa Tate nkamhukumu yoyose, mia kamwenka Mwana hukumu yose ²³ili kwamba wose wamheshimu Mwana kama via mwana amheshimavyo Tate. Yeye mwezekumheshimu Mwana akamheshimu Tate mwekumtumae. ²⁴Amini, amini, yeye msikia neno dangu na kumwamini yeye mwekunituma anao ugima wa milele na nkana ahukumiwe. Badii yakwe, kemboka kulawa mwe ufe na kwengia mwe ugima. ²⁵Amini, amini, nawamba ukati weza na sasa uaho wafe wendawasikie sauti ya Mwana wa Muungu, na wose wenda wasikie wenda waishi. ²⁶Kwa kuwa kama via Tate eivyo na ugima ndani yakwe mwenye, ²⁷savyo kamwenka Mwana kuwa mgima ndani yakwe, na Tate kamwenka Mwana mamlaka ili kwamba ahukumu kwa kuwa ni Mwana wa Adamu. ²⁸Msekushangazwa na idi kwa kuwa ukati weza ambao wafe wose weumo mwe makabui wendawasikie sauti yakwe ²⁹nao wenda walawe chongoi, kwa wekugosoa matana kwa ufufuo wa ugima, na wekugosoa mabaya kwa ufufuo wa hukumu. ³⁰Nkidaha kugosoa kintu chochose kulawa kwangu mwenye kama nsikiavyo neivyo hukumu na hukumu yangu ni ya haki kwa kuwa nkiondeza mapenzi yangu, iya mapenzi yakwe mwekunitumae. ³¹Kama nikeshuhudia mwenye, ushuhuda wangu nkawekuwa wa kwei. ³²Kuna mtuhu mnishuhudia kuhusu mimi na namanya kwa hakika ushuhuda anishuhudiae ni wa kwei. ³³Mtumwa kwa Yohana nae kanishuhudia kwei. ³⁴Hataivyo, ushuhuda niuhokea nkauawa na mwanadamu. Nayagombeka aya ili kwamba mdahe kuoholwa. ³⁵Yohana kawa taa yekuwayo ikaka na kun'gaa na muwa tiyali kuifulahia kwa mda kitambo nulu yakwe. ³⁶Ushuhuda nena ni mkuu kwemboka uda wa Yohana, kwa ndimia ambazo Tate kanenka kuzikamiisha, izo ndima nizigosoazo zashuhudia kuwa Tate kanituma. ³⁷Tate mwekunituma yeye mwenye kashuhudia kuhusu mimi. Nkamzati kuwahi kusikia sauti yakwe wala kuona umbo dakwe ukati wowose. ³⁸Nkamna neno dakwe dikekaa ndani yenu kwa kuwa nkammwamini yeye mwekutumwa. ³⁹Mwayasunguumanya maandiko mkafikii ndani yakwe mna ugima wa milele, na ayo maandiko yanishuhudia mbui zangu na ⁴⁰nkamkuda kweza kwangu ili mpate ugima wa milele. ⁴¹Nkihokea sifa kulawa kwa wan'tu, ⁴²akini namanya kuwa nkamna ukundiso wa Muungu mwenu nywinywi wenye. ⁴³Ncheza kwa zinada Tate yangu, nkamwekudaha kunihokea. Kama mtuhu akeza kwa zina dakwe nee mumhokea. ⁴⁴Je mwadaha kuamini nywinywi ambao mwahokea n'tegoo kulawa kwa kia yumoneka akini nkamuondeza n'togoo ilawayo kwa Muungu wa ikedu? ⁴⁵Msekufikii mie nendaniwashitaki mbele za Tate. Awashitakie nywinywi ni Msa, ambae nywie mwiika matumaini yenu kwakwe. ⁴⁶Kama nee mkamwamini Msa, nee mniamini mimi kwa sibabu kaandika kuhusu mbui zangu. ⁴⁷Kama nkamyaamini maandiko yakwe, mwendamdahe vihi kuamini mbui zang?

Chapter 6

¹Badii ya mbui izi, Yesu akaita ntedeo za Galilaya, pia yetangwa bahali ya Tibelia. ²Mdugano mkuu nee ukamtongea kwaajii waona nkacho ekugosozo kwa wekuao watamu. ³Yesu akakwea uanga kiaga ntendeo za uanga wa muima na akekaa uko na wahinywa wakwe⁴(Na Pasaka, Sikunkuu ya Wayahudi nee ihehi). ⁵Yesu akwenuacho meso yakwe uanga nakuona utiifi mkuu weza kwakwe akamwamba Fiipo, "Tenda tiite hahi kugua mikate ili wadahe kuda"? ⁶(Akini Yesu akagombeka aya kwa kumgeeza kwakua yeye mwenye akamanya ndicho agosoe). ⁷Fiipo akamtambaisa, "Hata mikate ya samani dinali mia mbii nkhwawigani hata kia yumwe kupata ntii ndodo." ⁸Andwea, yumwe ywa wahinywa wakwe nduguye da Sioni Petuo akamwamba ⁹Yesu, "Kuna mbwenga aha anamikate mishano na samaki waidi akini inu yafaa kwa wantu wangi wengao ivi?" ¹⁰Yesu akawamba, "Wakazeni wantu sii" (nee kua na nyasi nyingi hantu hada). Wagosi wabua elfu shano wakekaa sii. ¹¹Ikabinda Yesu akadoa ida mikate mishano akatogoa akawapangia wada wekuao wekaa. Viavia akawapangia samaki kwa nama id aida wekuao wakakunda. ¹²Wantu wekwegutah akawamba wahinywa wakwe, "Kubaini izo ntii za masigazo vyekusigaazo ili kwamba vyese kwaga chochose." ¹³Basi wakakuba na kumemeza ngahu kumi na mbii, mtii zamikate mishano ya shaili ntii zekusigazwazo na wekudao. ¹⁴Ikabinda wantu wekuonaho nkacho izi ekugosoyo wakamba, "Kwei uyu nee yuda nabii mweza ulimwenguni." ¹⁵Yesu ekumanyaho wenda kumgwia ili wamtende mfaume ywao, akenega, naho akaita kwe muima yeye ikedu. ¹⁶Yekuaho guoni wahinywa wakwe wakasea kuita ziwani. ¹⁷Wakakwe mwe mtumbwi nee wakavuka kuita Kapelenaumu. (Kiza nee chengia na Yesu nee bado nkazati kweza kwao). ¹⁸Ukati uo uheho mkai nee ukavuma na bahai ikasongwa nkuchafuka. ¹⁹Naho wahinywa wakwe wekuaho wakaaavya makasi kana ishiini na au saasini wakamuona Yesu akenda uanga ya bahai hehi na mtumbwi, na wakaogoha. ²⁰Akini akawamba, "Ni mimi! Mweyekuogoha." ²¹Naho nee watayali kumweka mwe mtumbwi na mala mtumbwi ukabua mwe sii hantu ekuaho akaita. ²²Siku yekutongea mdugano wekuona ugooka upande wa bahali waona kua nkakuna mtumbwi mtuhu iya uda ambao Yesu na wahinywa wakwe nee nkawazati kuukwea akini wahinywa wakwe nee waita wenye. ²³(Hatiho, nee kuna mitumbwi yekuawayo Tibelia hehi na hantu wekudabo mikate baada ya Bwana kuavya ntogoo). ²⁴Ukati madugano wekumanyaho kua nkie Yesu wala wahinywa wakwa wawakuda woowenye wekukweaho kwe mtumbwi wakaita Kapelenaumu kwenda kumuona Yesu. ²⁵Baada yakumpata ntendeo ntuhu ya ziwa wakamuza, "Labi kwezaini uku?" ²⁶Yesu akatambaisa, akawamba, Amini, amini, namiombeza mimi, nkio kwaajii kweguta. ²⁷Ekani kugosoa ndima nkande ibanikayo iya mgosoe ndima nkande idumuyo hata kae na kae ida ambayo mwana wa Adam enda awenke, kwa kuwa Mungu Tate kaika muhuli uanga yakwe. ²⁸Ikabinda akamwamba, "Takunda kugosoa mbwai ili kugosoa mbui za Muungu?" ²⁹Yesu akatambaisa, "Inu nee ndima ya Muungu: kwamba mmwamini yeye ekumtumae." ³⁰Basi wakamwamba ninkacho zih wendazo ugosoe kwamba tadaha kuzion na kuamini? Wenda ugosoe mbwai tatizo? ³¹Wenda ugosoe mbwai tatizo nee wada mana jangwani, kana yekugondwavyo, "Ne kamwenka mikate kuawa mbinguni idi wadahe kuda." ³²Ikabinda Yesu akatambaisa, "Amini, amini, nkio Msa mwekuwenka mikate kwa Tate na nee muwenka mikate kuawa mbinguni. ³³Kwa kuwa mkate wa Mungu kuawa mbinguni uwenka ugima ulimwengu. ³⁴Basi wakamwamba, "Bwana utenke unu mkate ukati wose." ³⁵Yesu akawamba, "Mimi nee mkate waugima nkana aone saa na yeye aniaminie nkana ahisi nkiu kamwe." ³⁶Etiho nkiwamba kwamba, mionia, na nkamzati kuamini. ³⁷Wose anenkao Tate wenda weze kwangu, na yoyose ezae kwangu nkina nimwase chongoi kabisa. ³⁸Kwa kuwa nkisea kuawa mbinguni nkio kwaaji ya kugosoa ukundiso wa tata iya ukundiso wakwe mwekunituma. ³⁹Na uwo nee ukundiso wakwe mwekunituma, kwamba nisekumwaza hata yumwe wada ekuninkao iya nenda niwafufue siku ya mwisho. ⁴⁰Kwa kuwa unu nee ukundiso wa Tate, kwamba yoyose amkauae Mwana na kumwamini ahokea ugima wa milele; nami nenda nimfufue siku ya mwisho. ⁴¹Ikabinda wayahudi wakasininika kuhusu yeye kwa sibabu neekamba, "Mimi ni mkate wekuseezwao kuawa mbinguni." ⁴²Wakamba, "Uyu n'kio Yesu mwana wa Yusufu, ambae tatiakwa na mami akwe tamanya? Itenda viivih sasa amba, 'Nkisea kuawa mbinguni'?" ⁴³Yesu akatambaisa, akawamba, "Msekusinika miongoni mwenu wenye. ⁴⁴Nkakuna muntu mweza kwangu mweyekuvutwa ni Tate mwekunituma, mimi nenda nimfufue siku ya mwisho. ⁴⁵Kwa kuwa igondwa mwe manabii, 'Wenda wahinywe ni Mungu.' Kia mwenda asikie na kuhina kuawa kwa Tate, kweza kwangu. ⁴⁶Nkio kwamba kuna muntu mwekumuona Tate, isipokuwa yeye aawaye kwa Mungu kamuona Tate. ⁴⁷Amini, amini yeye mwamini anao ugima wa kae na kae. ⁴⁸Mimi ni mkate wa ugima. ⁴⁹tatizenu wada mani jangwani, na wakafa. ⁵⁰Unu nee mkate useeao kuawa mbinguni, ili kwamba muntu aude sehemu yakwe aseku. ⁵¹Mimi ni mkate uishio ambao useewa kuawa mbinguni kana muntu yoyose akauda sehemu ya mkate unu enda aishi milele. Mkate nendao niulavye ni mwii wangu kwaajii ya ugima wa ulimwengu." ⁵²Wayahudi wakasininika wenye kwa wenye na kuvoka kuhigana na wakamba, "Muntu uyu adaha viivih kupata mwii wakwe tiude?" ⁵³Akabinda Yesu akamba, "Amini, amini,

mwesekuuda mwii wa Mwana ywa Adamu na kunywa npome yakwe, nkamwenda muwe na ugima ndani yenu. ⁵⁴Yoyose ndie ade mwii wangu na kunywa n'pome yangu anao ugima wa milele, nami nenda nimfufue siku ya mwisho. ⁵⁵Kwakua mwii wangu n'nkande ya kwei, na n'pome yangu nininywaji cha kwei. ⁵⁶Yeye ndiye ade mwii wangu na kuvata npome yangu ekaa mwe mwii wangu, nami mwakwe. ⁵⁷Kana Tate ekuniaguavyo na kana niishivyo kwa sibabu ya Tate, naye pia enda aishi kwembokea mimi. ⁵⁸Unu nee mkate useeao kuawa mbinguni nkio kana viya wanatate wekudavyo wakafa. Yeye mondaade mkate unu enda aishi milele. ⁵⁹Yesu agombeka mbui izi mwe sinagogi ekuaho akafundisha uko Kapelenaumu. ⁶⁰Nee wangi wawahinywa wakwe wekusikiaho aya, wakamba, "Idi n'hinyo gumu n'ndai monda adahe kuhokea?" ⁶¹Yesu amanya kua wahinywa wakwe nee wakasininikia mbui inu, akawamba je mbui inu yadahika? ⁶²Basi yendaidahike mwendaho mmuone mwana ywa Adamu akaseea kuawa ekuako bos? ⁶³Ni loho nee mwenka ugima. Mwii nkaufaidika kintu chochose. Mbui nekugombekazo kwenu ni loho na ugima. ⁶⁴Bado kuna wantu kumwe wesaokuamini." kwaajii Yesu kamanya tangu bos yuda mwesekuamini na yeye ambae nee kamsaliti. ⁶⁵Akawamba, kwa sibabu inu nkiwamba ati nkakuna muntu mdaha kweza kwangu isipokuwa kajaiwa ni Tate. ⁶⁶Badii ya aya wahinywa wakwe wangi wauya nyuma na nkawokumtongea vituhu. ⁶⁷Yesu akawamba wada kumi na waidi, "Je nanywi mwakunda kuhauka?" ⁶⁸Simoni Petuo akamtambaisa, "Bwana tiite kwa ndai kwani we una mbui ya ugima wa milele, ⁶⁹natiamini na kunyamaa kuwa we nee Mtakatifu ywa Mungu." ⁷⁰Yesu akamwamba, "Je mimi nchekuwasagua nywinywi na yumwe ywenu ni ibilisi? ⁷¹Sasa nee akatamuia kuhusu Yuda, mwana ywa Simoni Isikariote, kwa kuwa nee kawa yeye ni yumwe wa wada kumi na mbii ambae nee mwekumsaliti Yesu.

Chapter 7

¹Nee baada ya aya Yesu akatamba ivi mwe Galilaya, kwa kuwa nkeekukunda kuita Uyahudi kwakuwa nee wakagosoa mitingi kumkoma. ²Sasa sikunkuu ya Wayahudi, sikunkuu ya makuhani nee ihehi. ³Nee ndugu zakwe wekumwambaiaha, "Hauke hantu aho uite Uyahudi, ili wahina wako viavia waone ugozozi ugozoao. ⁴Nkakuna mgosoa dodose kwa sii kana yeye mwenye akunda kumanyikana pwii kana wagosoa mbui izi aonyese mwenye kwe ulimwengu." ⁵Hata ndugu zakwe pia nkawekumwaamini. ⁶Nee Yesu ekuwambiaho, "Ukati wangu nkauzati kubua akini ukati wenu kia maa utiyali. ⁷Ulimwengu nkaudaha kukimwa na nywinywi iyo wakimwa na mimi kwaajili naushuhudia kuwa matendo yakwe ni mabaya. ⁸Kweani kuita kwe sikunkuu; mie nkina niite kwe sikunkuu inu kwa kuwa mda wangu nkauzati kukamiika." ⁹Baada ya kugombeka mbui izo kwao akasigaa Galilaya. ¹⁰Hata ivyo, nduguze wekuwaho wakaita kwe sikunkuu, nee naye akaita nkio kwa wazi iya kwa sii. ¹¹Wayahudi nee wakamuondeza kwe sikunkuu wakamba, "Yu kuhi?" ¹²Nee kuna mhogano mungi gati ya madugano juu ya kwe watuhu wamba. Ni muntu mtana wekumwe wamba huwoo kuwazaganya madugano." ¹³Hata ivyo nkakuna mwekutamwiia wazi juu yakwe kwakuwaogoha Wayahudi. ¹⁴Ukati sikunkuu yekubuaoh gategati Yesu akakwea kuita Hekaluni na kuvoka kuhinya. ¹⁵Wayahudi nee wehewa na kwamba, "Kwa namna yani muntu uyu amanya mbui nyingi na nkee kusoma hata." ¹⁶Yesu akawatambaisa na kwamba, "Mahinyo yangu nkio yangu iya ni yakwe yeye mwekuntuma." ¹⁷Kana yoyose enda akunde kugosoa vimfaavyo yeye enda amanye kuhusu mahinyo aya yaawa kwa Mungu au natamwiia kulawa kwangu mwenye. ¹⁸Kia mtamwiia yalawayo kwakwe mwenye aondeza utukufu wakwe iya kia muondeza utukufu wakwe yeye mwekuntuma, muntu uyo ni ywa kwei na ndani yakwe nkakuna mwešekugosoa haki. ¹⁹Msa nkee kumyenka nywinywi shaia? Akini nkakuna hata yumwe gati yenu mgosoa shaia. Kwa mbwai monda kunikoma? ²⁰Madugano wakatambaisa, "Una npepo. N'ndai mwenda kukukoma?" ²¹Yesu akatambaisa akamba, "Nkigosoa ndia mwenga, nanywi nyose mwehewa kwa ajii yakwe. ²²Msa nee kamwenka tohala (nkio kwamba yaawa kwa Msa iya ida iyawaye kwa matate), na mwe Sabato mwamgwisa muntu. ²³Kana muntu enda ahokee tohala mwe siku ya Sabato ili kwamba shaia ya Msa isekubanangwa kwa mbwai mwakimwa na mimi kwa ajii nkingosoa muntu kuwa mgimwa mwe Sabato? ²⁴Msekumuaha kuigana na aonekanavyo, iya ahani kwa haki. ²⁵Wekumwe kulawa Yelusalemu wakamba, "Nkie uyu wamwondezae wamkome? ²⁶Na kauwa, atamwiia waziwazi, na nkawagombeka chochose juu yakwe. Nkaidaha ikawa kwamba viongozi wamanya kwei uyu ni Kwistu yadaha kuwa? ²⁷Tamanya muntu uyu aawia hahi. Kwistu ekeza kwezza hata ivyo nkakuna mwenda amanye alawiko." ²⁸Yesu nee agombeka kwa sauti nkuu mwe hekalu akahinya na kwamba, "Nywinywi nyose mwanimanya mimi na mwamanya nilawako nchee kweza kwa nafsi yangu iya mwekunituma ni ywa kwei na nkamumanya yeye. ²⁹Na mmanyanya yeye kwakuwa nkilawa kwakwe na kantuma." ³⁰Nee wakageeza kumgwia akini nkakuna hata yumwe mwe mkono wakwe juu yakwe kwaajii saa yakwe nee nkaizati kubua. ³¹Hata ivyo, wangi mwe madugano wapakokosana. Wakamba, "Kwistu akezakweza enda agosoe ishala nyingi kwemboka ekusogozo muntu uyu?" ³²Mafalisayo wawasikia madugano wapakokosana mbui izi kuhusu Yesu na wakuu wa makuhani na Mafalisayo wakatuma maofisa ili wamgwie. ³³Nee Yesu ekwambaho, "Bado mda kidogo ni hamwe nanywi na baadae nenda niite kwakwe yeye mwekuntuma. ³⁴Mwenda mionde wala nkamana mnione; kuda niitako nkamna mdahe kweza." ³⁵Kwa iyo Wayahudi wakagombeka wowo kwa wowo, "Muntu aitakuhi kwamba tesekudaha kumuona? Enda aite kwa wekusawanyikao gati ya Wayunani na kuwahinya Wayunani? ³⁶Ni mbui yani inu ekugombekayo, 'Mwenda mnionde wala nkamna mnione kuda niitako nkamna mdahe kweza?' ³⁷Sasa mwe siku ya mwisho, siku nkuu ya sikunkuu, Yesu akagooka akagombeka kwa sauti nkuu, akamba, "Kana yoyose ana nkui na eze kwangu anywe. ³⁸Yeye mniamini mimi kana magonde yagombekavyo kula wa ndani mwakwe yetika mito ya mazi ya ugima." ³⁹Akini kayagombeka aya kuhusu Loho, ambaye woo wamwanio wenda wamhokee; Loho nee nkazati kula vigwa kwaajii Yesu nee nkazati kutukuzwa. ⁴⁰Meidugano wekumwe wekusikiaho mbi izi nee wamba, "Kwei uyu n'nabii." ⁴¹Watuhu wamba, "Uyu ni Kwistu." Akini watuhu nee wakamba, "mbwai, Kwisto adaha kulawa Galilaya? ⁴²Magonde nkayekugombeka kuwa Kwistu enda aawe mwe uko wa Daudi kulawa Betelehemu, kijiji aawacho Daudi? ⁴³Ivyo hada hakenuka mpangano mwe madugano kaajii yakwe. ⁴⁴Watuhu gati yao ati nee wamgwia, akini nkakuna mwe kumnyoosaa mikono juu yakwe. ⁴⁵Nee wada maofisa wakauya kwa wakuu wa makuhani na Mafalisayo, nao nee wawamba, "Kwani nkamwekumweeta?" ⁴⁶Maofisa wakatambaisa, "Nkakuna muntu mwe kuwahi kutamwia kana uyu kabla." ⁴⁷Nee Mafalisayo wekuwatambaisaho, "Nanywi pia mzaganywa? ⁴⁸Kuna yoyose mwe watawala mmwamini au yoyose wa Mafalisayo? ⁴⁹Iya awa madugano wesao kumanya shaia - walaniwe." ⁵⁰Nikodemo akawamba (yeye mwekumbasa Yesu kae akawa yumwe ywa Mafalisayo), ⁵¹"Je shaia yetu yamwaaha muntu akasekuwa kategeezwa kwanza na kumanya agosoacho?" ⁵²Nee wamatambaisa na

kumwamba, "Nawe pia waawia Galilaya? Ondeza na uone ati nakuna nabii mwawia Galilaya."⁵³ (Tozeeza mbui za Yohana 7:53 - 8: 11 nkayamo mwe nakala nta za kae). Wako wa ahokia muntu nee aita nyumbai kwakwe.

Chapter 8

¹(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 -8: 11 hapo juu). Zumbe Yesu kaita mwiima wa Mizaituni. ²Keokeo sana keza vituhu hekaluni, na wantu wose wakambasa; akekaa na kuwahinya. ³Waandikao na Mafalisayo wakamweta mvyee mwe kufumaniwa mwe ukiyanga. Wakamwika gatigati. ⁴(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 -8: 11 hapo juu). Naho wakamwamba Zumbe Yesu, "Mhinya, mvyee uyu kufumaniwa mwe ukiyanga kabisa. ⁵Na mwe shaiya, Msa katambia kuwatowa maiwe wantu enga awa, wambaze kwa ajii yakwe? ⁶Waamba mbui iyo wapate kumtega ili waonde mbui ya kumshitaki, akini Zumbe Yesu akenama asii akaandika mwe msanga kwa chaa chakwe. ⁷(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 -8: 11 hapo juu). Wekuendeleaho kumuza, nee agooka na kwamba, "Mwese kuwa na zambi gatigati yenu, na awe wa bosi kumtoa maiwe." ⁸Nee enama vituhu asi, akaandika mwe msanga kwa chaa chakwe. ⁹(Zingatia: Angalia ufafanuzi wa Yohana 7: 53 -8: 11 hapo juu). Wekusikiaho ayo, wahauka yumwe yumwe baada ya mtuhu, kuvoka mzee. Mwisho wakwe Zumbe Yesu kabadwa ikedu, hamwe na yuda mvyee mwekuwa gati gati yao. ¹⁰Zumbe Yesu kagooka na kumwambia yuda, "Mvyee, wekukushitakio wakuhi? Nkakuna hata yumwe mwekukuhukumu?" ¹¹Akamba, "Nkakuna hata yumwe Zumbe Yesu akamba nami pia nkikuhukumu hita sia yako kuvoke ivi sasa na baadaye usekugosoa zambi vituhu." ¹²Naho Zumbe Yesu akatamwiya na wantu akamba mie ni mwangaza wa dunia; yeye anibasaye nkana ende mwekizaa iya onda awe na mwangaza wa ugima." ¹³Mafalisayo wakamwamba, "Wesemeya mwenye; usemi wako nkio wa kweii." ¹⁴Zumbe Yesu akawajibu akawamba, "Inga kana nesemea mwenye, usemi wangu ni wa kweii. Namanya niawaho na kuda niitako, iya nywinywi nkammanya niawakolo wa niitaha. ¹⁵Nywinywi mwahukumu kimwii; mie nkhihukumu yeyose. ¹⁶Mie nikahukumu hukumu yangu ni kwei kwaajii nkiko ikedu, iya ni hamwe na tate mwekunituma. ¹⁷Ni ivyo, na mwe shaiya yenu iandikwa kwamba usemi wa wantu waidi ni kwei. ¹⁸Mie ne nisemaye, na Tate mwekunituma naye." ¹⁹Wakamwamba, "Tatit yako yukuhii?" Zumbe Yesu akamba, "miedu nkhamnimanya wala Tate nkammanya; enga ne mkanimanya mie, nee mmanya Tate pia." ²⁰Kasema mbui izi nee yuheli na hene ekuaho akawahinya hekaluni, nkakuna hata yumwe mwekumgwiya kwa ajii mda wakwe nkhauzati kubuwa. ²¹Nee awamba vituhu, "Naita zangu; mwaniondeza mwonda mfee mwe dhambi zenu. Kuda niitako, nkamdaha kweza." ²²Wayahudi wakamba, "Ondaekame mwenye, yeye mwe kwamba, 'kuda niitako nkamdaha kweza'?" ²³Yesu akawamba, "Mwaa wa asii; mie naawa uwanga. Nywinyi ni wa Dunia; inu mie nkiye wa dunia inu. ²⁴Kwa iyo niwambe mwonda mfee mwe zambi zenu. Ikadahikana muamini MIE NDIE, mwonda mfee mwe zambi zenu". ²⁵Kwaiyo ne wamwamba, "Wee ni ndai?" Zumbe Yesu akawamba, Yada ne kugombekayo toka bosi. ²⁶Nnazo mbui nyingi za kuwahinya na kuwaaha nyie. Na ivyo yeye mwekunituma ni wa kweii; na mbui ni nekuvazo kuawa kwakwe, mbui izi zagombekwa ni wa dunia." ²⁷Nkaokumwelewa kwamba aliukwa akiongea nao kuhusu Baba. ²⁸Yesu akamba, "Mwondaho mmwenu uwanga Mwana ya Mntu, ne mwondaho mmanye kuwa MIE NDIE, na khigosoa dodose kwa ajii ya moyo wangu. Iya Tate ekunihinyayo nagombeka mbui izi. ²⁹Yeye mwekunituma yuhamwe nami na yeye nkekunibada ikedu kiya ukati nagosoa." ³⁰Zumbe Yesu akamba mbui izi wangi wamwamini. ³¹Zumbe Yesu akamba kw wada Wayahudi wekuaminio, "Ikiwa mwonda mwekae mwe mbui zangu, ne aho mwonda muwe wahinywa wangu kweii, ³²nanyi mwondammanye kweii, na kweii yonda iwaike huru." ³³Nee wamwamba, "Swiswi ni uvyazi wa Bulahimu wala nkatizati kuwa asi ya utumwa wa yeyose; wambaze, "Tenda tiikwe huru?" ³⁴Zumbe Yesu nee awamba, "Aminini, aminini, nawamba, kiya mgosoa zambi ni mtumwa wa zambi. ³⁵Mtumwa nkekaa nyumbani ukati wose; iya mwana ekaa siku zose. ³⁶Kwa iyo, inga Mwana akakuika huru, mwonda muwe huru kweii kabisa." ³⁷Namanya inga nywinywi ni uvyazi wa Bulahimu; mwoondeza kunikoma kwa ajii mbui zangu nkazina nafasi ndani mwenu. ³⁸Nagombeka mbui ambazo nkiziona hamwe na Tate, na nywinywi viavia mwagosoa mbui ambazo mzisikia kuawa kwa tati yenu." ³⁹Wakamjibu na kumwamba, "Tati yetu ni Ablahamu." Zumbe Yesu akawamba, Kana ne muwa wana wa Bulahimu, nee mgosoa ndima za Bulahimu. ⁴⁰Ivi sasa pia mwondeza kunikoma, mntu mwekuwambia kweii inga nkisikia kuawa kwa Muungu. Ablahamu nkekugosoa ivi. ⁴¹Mwagosoa ndima ya tati enu." Wakamwamba, "Nkatokuvyaigwa mwe ukiyanga, tinaye Tate yumwe, Muungu." ⁴²Zumbe Yesu akawamba, "Inga Muungu ni Tati yenu, ne mnikunda mimi, kwa maana nkiawa kwa Muungu; wala nchekweza kwa nafsi yangu, iya yeye mwekunituma. ⁴³Kwani nkamwelewa mbui zangu? Kwa ajii nkamdaha kuzizimiza kuzisikiya mbui zangu. ⁴⁴Nywinywi ni wa tati yenu, na mwonda kuzigosoa tamaa za tati zenu, kawa mkomaji tangu bosi na nkadaha kugooka mwe kweii kwa ajii kweii nkaimo ndani yakwe. Agombekaho ni umbeya, na agombekaho kuawa mwe asili yakwe kwa ajii ni mbeya na tate wa umbeya. ⁴⁵Hata ivi sasa, kwa ajii nagombeka ukweii nkamnamini. ⁴⁶Ni ndai gati yenu mdahakugombeka kuwa nina zambi? ikiwa nagombeka ya kweii kwani nkamnamini? ⁴⁷Yeye mwe wa Muungu azitegeza mbui za Muungu; nywinywi nkamtegeza kwa ajii nywinywi nki wa Muungu." ⁴⁸Wayahudi ne wajiu na kuhombeka nkato kugombeka ukweii kwe wee ni Msamalia naho una

npepo?" ⁴⁹Zumbe Yesu akamjibu, nkina npepo; iya namheshimu Tate, nyie nkamheshimu. ⁵⁰Nkiondeza utukufu wangu; kuna yumwe aondezaye kuahwa. ⁵¹Amini, amini, nawaamba, iwaho yeyose ondaatoze mbuii zangu, nkanaone ufu kamwe. ⁵²Wayahudi wakagombeka, "Sasa tamanya kuwa una n'pepo. Ablahamu na manabii wafa; akini wagombeka, 'Iya mntu ondaatoze mbui zangu, nkanaone ufu'. ⁵³Wee nki mkuu kuliko tati etu Ablahamu mwekufa, nkivyo? Manabii pia wafa. Wee wajifanya kuwa ndai?" ⁵⁴Zumbe Yesu akajibu, "Ikiwa nenda nekuze mwenye, utukufu wangu ni wabuee; ni Tate anitukuzaye - yule mnayemsema kuwa ni Mungu wenu. ⁵⁵Nyie nkamzati kumanya yeye, akini mie namanya yeye. Ikawa nenda nigombeke, 'nkimanya,' nondaniwe inga nywinywi, mbeya. Hata ivyo, namanya na mbuii zakwe nkizitoza. ⁵⁶Tati yenu Ablahamu kahachiza ondavyo aione siku yangu; kaona ne atamwa." ⁵⁷Wayahudi wakamwambia, "Nkuzati kubua umri wa miaka hamsini bado nawe kumuona Iblahimu?" ⁵⁸Zumbe Yesu akawamba, "Amini, amini, nawamba, kabla ya Ablahamu nkazati kuvyaigwa MIMI NIUKO." ⁵⁹Ne wekudodaho maiwe wamtoe, akini Zumbe Yesu kefisa na kuawa chongoi ya hekalu.

Chapter 9

¹Ukati, Zumbe Yesu ekuwaho akemboka akamuoa muntu mwekua nkaona toka kuvyaigwa kwakwe. ²Wanafunzi wakwe wakamuza, "Rabi, ni ndai mwekugosoa zambi, uyu muntu hambu wavyazi wakwe hata avyaigwe nkaona?"³Zumbe Yesu akamba, "Nkie uyu muntu walawavyazi wakwe wekugosoa zambi, iya ni ndima za Muungu zidahe kugubulwa kwembokea kwakwe. ⁴Taondigwa kugosoa ndima zakwe ye mwekuhiagiia ukati dike musu. Kio cheza nakuna mwendaadahe kugoosa ndima. ⁵Ukati niwaho mwe unu ulimwengu, mi ni nulu ya ulimwengu. ⁶Zumbe Yesu ekubindaho kutamwiia mbui izi akaswa mate aho si, he alizi, akagosoa ntope kwa mate, akamsisa yoda muntu mwe meso na ida ntope. ⁷Akamwamba, hita hekake mwe kisima cha Siloamu (Yamanyikana kua 'mwekuagiwa')." Kwa iyo uyo muntu akaita akehaka cheni, akauya, aona. ⁸Majilani wa yuda mntu na wada wekumuona aho basi enga mwombezaji wakamba, Je! uyu nkie yuda mntu mwe kua akekaa na kuombeza?" Wekumwe wakamba, "Ndie." ⁹Na watuhu wakamba, "Nkie, iya afanana nae." Iya nee akamba, "Ni mimi." ¹⁰Wakamwamba, "Meso yako yagubuka vii vihi?" ¹¹Aketika, muntu mwetangwa Zumbe Yesu kagosoa ntope na kunisisa mwe meso yangu na akanamba, 'Hita Siloamu ukehake cheni.' Savyo nikaita ukehake cheni, nikaona vituhu. ¹²Wakamwamba, "Yuahi?" Akazumia, "Hangi." ¹³Wakamwegaa yuda muntu mwekuwa meso nkayaona kwa Mafaisayo. ¹⁴Nee iwa siku ya Sabato Zumbe Yesu elugosoaho ntope na kuyagubua meso yakwe. ¹⁵Nee Mafalisayo wakamuza vituhu kudaha vii vihi kuona. Akawamba, "Kaika ntope mwe meso yangu nkehake cheni, isasa nadaha kuona." ¹⁶Mafalisayo wekumwe wakaamba, "Uyu muntu nkekuawa kwa Muungu kwa kua nkekutoza Sabato." Wekumwe wakamba, "Yadahikana vii vihi muntu mwena zambi kugosoa ishala zengazo aho savyo wantu ne wepanga. ¹⁷Nee wamuza yuda mwekua nkaona vituhu wambaze kuhusu yeye kwa kua kayavugua meso yako?" Mwekua nkaona akamba, "Ni nabii." ¹⁸Hata aho Wayahudi nkawokumsadiki kua ne nkaona nae aona ndiho ekuwetangaho wavyazi wakwe yeye mkuona. ¹⁹Wakawauza wavyazi, Je, uyu ni mwana yenu mwamkae nee nkaona? kadaha vii vihi kuona vituhu?" ²⁰Nee wavyazi wakwe wakazumia, "Tamanya mwanayetu kua kavyaigwa nkaona. ²¹Kwa vii vihi ivi sasa aona, nkatimanya na mwekumgubua meso yakwe nkatimanya. Muuzeni mwenye. Ni muntu mgima. Adaha kutamwiia mwenye." ²²Wavyazi wakwe watamwiia mbui izi kwa kua ne wakawaogoha Wayahudi. Kwa via Wayahudi tayali wevana kua yoyose mwenda ambe Yesu ni Kwistu, endaaoswe mwe Sinagogi. ²³Kwa sibabu inu wavyazi wakwe wakamba, "Ni muntu mgima, muuzeni mwenye." ²⁴Savyo kakaidi wakamwetanga yuda muntu mwekua nkaona na kumwamba, "Mwenke Muungu utukufu. Tamanya kua muntu uyu ni mwena zambi." ²⁵Ndiho yuda muntu akamba, "Ni mwena zambi au mwesena zambi mi nkimanya. Kintu kimwe nimanyacho ne nkiona isasa naona." ²⁶Nee wekumwambiaho, "Kakugosoea mbwai? Kayagubua vii vihi meso yako?" ²⁷Akawamba, "Nkiwahinya kae na nywinywi nkamokutegeeza! Kwa mbwai mwaonda kwembiwa vituhu?" ²⁸Nanywi nkamkunda kua wanafunzi wakwe au hivyo? ²⁹Wamtukana na kumwamba, "We u mhinywa yakwe iya swiswi ti wahinywa wa Msa. Tamanya kua Muungu katamwiia na Msa, iya kwa uyu muntu nkatimanya kua alawiiako." ³⁰Yuda muntu akazumia na kuwamba, "Kwa mbwai mbui inu ni ya kumaka kua nkammany alawako naho kayagubua meso yangu. ³¹Tamanya kua Muungu nkawategeeza wema zambi iya ati kuna muntu yoyose mmwabudu Muungu na kugosoa akundavyo Muungu amtegeeza. ³²Tangia kuvoka kwa ulimwengu nkaizati kuawii kua yoyose kayagubua meso ya muntu mwese kuona tangu kuvyaigwa. ³³Ati muntu uyu nkekuawa kwa Muungu ne nkekugosoa chochose." ³⁴Waketika wakamwamba, "Kuvyaigwa mwe zambi nawe watihinya swiswi?" Nee wekumguusa ho kuawa mwe sinagogi. ³⁵Zumbe Yesu kaiva kua wamuusa mwe sinagogi. Akampata na kumwamba, "Wamwamini Mwana ya muntu?" ³⁶Aketika na kumwamba, "Ni ndai, Zumbe ili nii nami nidahe kumuamini?" ³⁷Zumbe Yesu akamwamba, "Kubinda kae kumuona nae utamwiia nae ndie." ³⁸Yuda muntu akamba, "Zumbe, Naamini." Nee amsujudia. ³⁹Zumbe Yesu akamwamba, "Kwa kuahwa ncheza kwe Ulimwengu unu ili kua wada wesaokuona wapate kuona na wada waonaona wahituke nkawaona." ⁴⁰Mafalisayo wekumwe wekuwao hamwe nae wakasikia mbui izo na kumuza izo, "Na swiswi naswi nkationa?" ⁴¹Zumbe Yesu akawamba, "Ati ne nkamuona ne nkamna zambi. Ivi aha mwambavyo, 'Taiona,' zambi yenu yekaa."

Chapter 10

¹Amini, Amini nagombeka, yuda mwesekwengia kombokea uvi wa dewa do ngoto, iya akwea kwe sia ntuhu uyo ni mbavi na bagaa. ²Yuda mwengia kwe uvi ni mwisi ya ngoto. ³Kwakwe muinda uvi amvuguia. Ngoto zategeeza sauti yakwe, naho azetanga ngoto zakwe kwa mazina yao na kuziavya chongoi. ⁴Akabinda kuziavya chongoi zia zakwe aziongoea na ngoto zamtongea kwa ajii waimanya sauti yakwe. ⁵Nkawana wamtongee mgeni mia bidii yakwe wonda wamwenege kwa ajii nkawazimanya sauti za wageni." ⁶Zumbe Yesu kagombeka mfano unu mwao mia nkawokumva mbui izi ekuazo akagombeka mwao. ⁷Zumbe Yesu akagombeka nao vituhu, "Amini, amini, namyambia, Miye ni uvi wa ngoto. ⁸Wose wekuniongoeao ni wabavi na mabagaa mia ngoto nkawo kuwategeeza. ⁹Mie ni uvi. Ye yose mwengia kombokea kwangu onda aoholwe, onda engie nyumbai na kaula nonda apate he kwisia. ¹⁰Mbavi nkeza ila kwa kubawa, kukoma na kudagamiza. Ncheza kwa ajii mpate ugima na muwe nao na kumema. ¹¹Mie ni muisi yedi. Musi yedi ekoma kwa ajii ya ngoto. ¹²Mndima mtakuihwa na nkiye muisi mia ngoto nkizo zakwe akaona makui ya mazitui yeza awabada ngoto na kuwaguuka. ¹³Na yada makui ya mazitui yawagwia na kuwatapanya. Aguuka kwa ajii ni muntu ya kuihwa naho nkazijali ngoto. ¹⁴Mie ni muisi yedi naho nawamanya wada wangu na wada wangu wanimanya. ¹⁵Tate animanya nami nammanya Tate, nami neavya uhai wangu kwa ajii ya ngoto. ¹⁶Nina ngoto watuhu wesiokuwa wa dewa idi awo nao nondigwa niwaete nao wonda wasikie sauti yangu wonda wawe bunga dimwe na muisi yumwe. ¹⁷Nnee vimtendavyo Tate anikunda: Niuavye uhai wangu nkabinda naudaa vituhu. ¹⁸Nkakuna muudoa kuawa kwangu, iya mie naulavya mwenye. Nina mamlaka ya kuavya na nina mamlaka ya kuudoa via via. Nkihokea agiyo idi kulawa kwa Tate." ¹⁹Kuekana konda kulawiie mwe wayahudi kwa ajii ya mbui izi. ²⁰Wangi nee wamba, "Ana npepo naho ni mkiau. Kwa mbwai mwantegeeza?" ²¹Watuhu wakamba, "Mbui izi nkio za muntu mwekukwewa ni npepo. Npepo adaha kugubua meso ya muntu mwesekuona?" ²²Nee kweza sikunkuu ya kuikua wakfu Yelusalemu. ²³Nee ni ukati wa npeho za Zumbe Yesu akenda mwe hekalu mwe wazo za Seemani. ²⁴Aho nee Wayahudi wamzunguuka wakamwamba, "Mpaka ini wee wonda utiike mwe wengee? ati wee U-kristu tambie kwei." ²⁵Zumbe Yesu akawatambaisa, "Nkimyambia kae nkamuamini ndima nigosoayo kwa zina da Tate mimi, izo zashuhudia mwe mimi. ²⁶Savyo nkamuamini kwa ajii nkinywi ngoto zangu. ²⁷Ngoto zangu zasikia sauti yangu nawamanya nawo wanitongea mimi. ²⁸Nkiwenka ugima wa milele; nkawana wadagamie hata, naho nkakuna hata yumwe mwonda awahakuwe mwe mikono yangu. ²⁹Tate mwekunenka awa ni mkuu komboka watuhu wose na nkakuna hata yumwe mdaha kuwahakuwa kulawa mwe mikono ya Tate. ³⁰Mie na Tate ti yumwe." ³¹Wakenua maiwe wamhonde nayo vituhu. ³²Zumbe Yesu akawatambaisa, "Nkimionyesha kae ndima nyingi ntana kulawa kwa Tate. Kwa ndima zihi mwe izo mwondazo kunihonda na maiwe?" ³³Wayahudi wakamtambaisa, "Nkatikuhonda na maiwe kwa ndima yo yose ntana, mia kwa kufuu, kwa ajii wewe, u-muntu, wetenda U-Muungu." ³⁴Zumbe Yesu akawatambaisa akamba, "Nkavyokugondwa mwe shaia yenu, "Nchamba, "Nywie mu-miungu?" ³⁵Nee kamyetanga miungu, kwa wada wekuawo wezewa ni Mbui za Muungu (naho Magonda nkayadaha kukomwa), ³⁶mwagombeka ati yuda mwekuavigwa ni Tate naho kaagiiwa kwe ulimwengu, 'Akufuu', kwa ajii nchamba, 'mie ni Mwana ya Muungu?' ³⁷"Ati nkigoso ndima za Tate mwesekuniamini. ³⁸Savyo ati nazigosoa atiho nkamniamini ziaminini ndima, mdahe kumanya na kutanga ati Tate yu mwangu nami ni mwe Tate." ³⁹Wakageeza vituhu kumgwia Zumbe Yesu, iya nee kaita kulawa mwe mikono yao. ⁴⁰Zumbe Yesu akahauka akaita vituhu ng'ambu ya Yordani ntendeo ekuazo Yohana akabatiizwa bosi kawa akekaa uko. ⁴¹Watuhu wangi wakezakwa Zumbe Yesu wakasongwa ni n'kugombeka, "Yohana kwei nkekugosoa nkacho yo yose iyakini mbui zose ekutagusazo kumhusu uyu muntu ni za kwei." ⁴²Wantu wangi nee wamwamini Zumbe Yesu kuawa aho.

Chapter 11

¹Basi muntu yumwe zinu dakwe etangwa Lazalo ne ni mtamu. Kaawia Besania, mzi wa Maliamu na dadie Masa. ²Ne ni Maliamu yuda mweukmsisa Bwana Malham na kumhampusa miundi yakwe kwa fu zakwe, ambae nduguye Lazalo ne ni mtamu. ³Na dada awa wegaa saam kwa Zumbe Yesu na kugombeka, "Bwana, kaua yuda umkundae ahuma." ⁴Zumbe Yesu ekusikiacho akagombeka, "Utamu unu nkiwo wa kufa, mwa badii yakwe ni kwa ajii ya utukufu wa Mungu ili kwamba Mwana wa Muungu apate kugimbikwa mwe uo Utamu." ⁵Zumbe Yesu kamkunda Masa na umbude na Lazalo. ⁶Ekusikiaho kua Lazalo ni mtamu, Zumbe Yesu kekaa misi miidi kwembosa hantu ekuaho. ⁷Ndiho baada ya idi kawamba wahinywa wakwe, "Titeni Uuyahudi vituhu." ⁸Wahinywa wakamwamba, "Labi, Wayahudi ne wakageeza kukuhonda maiwe, nawe waifaigwa kuuya uko vituhu?" ⁹Zumbe Yesu akawaandua, "Saa za musu nki kumi na mbii? Muntu akenda musu nkadaha kwekungwaa kwa sibabu aona kwa ung'azi wa musu. ¹⁰Ivyo, ati n'ndaende na kio, n'ndaekungwae kwa sibabu ung'azi nkauko ndani yakwe." ¹¹Zumbe Yesu akagombeka mbui izi, na badii ya mbui izi akawamba, "M'mbuya yetu Lazalo kagona, mia naita ili kwamba ni pate kumwenua kuawa mwe usisiza." ¹²Ndiho wahinywa wakamwamba, "Bwana, ati kagona, n'ndaenuke. ¹³Ukati unu Zumbe Yesu ne akatamwia habai za ufe wa Lazalo, mia woo wafikii atamwa kuhusu kugona usisiza. ¹⁴Ndiho Zumbe Yesu akatamwii nao chazae, "Lazalo kaumbwa mzimu. ¹⁵Natamiwa kwa ajii yenu, kwamba nchekuwaaho kud ili kwamba mpate kuamini. Titeni kwake." ¹⁶Basi Tomaso, mwekwetangwae Pacha, kawamba wahini weziwe, "Naswi titeni pia tikaumbwe mzimu hamwe na Zumbe Yesu." ¹⁷Ukati Zumbe Yesu ekwezaho, kabuiya Lazalo kagewa kae mwe kabui misi minne. ¹⁸Nayo Besania ne ihehi na Yelusalemu inaga kilometa alobaini na shano ivi. ¹⁹Wangi mwe Wayahudi wakeza kwa Masa na Maliam kuwahembeeza kwa ajii ya ndugu yao. ²⁰Ndiho Masa ekusikiaho kua Zumbe Yesu eza, kenda kukiatana nae, akini Maliamu kasongwa n'kwekaa kaya. ²¹Ndiho Masa akamwamba Zumbe Yesu, "Bwana, ati ne uaha kaka yangu nkeekua afie." ²²Hata isasa, namanya yakua dodose ndido uombeze kulawa kwa Mungu, n'ndaakwenke." ²³Zumbe Yesu akamwamba, kakio n'ndaafufuke vituhu." ²⁴Masa akamwamba namanya kwamba n'ndaafufuke mwe ufufuo msi wa kiheo." ²⁵Zumbe Yesu akamwamba, "Mie ne uo ufufuo na ugima; yeye mnamini, enda afe, mia n'ndaishi; ²⁶nae muishi na kuniamini mimi nkana aumbwe mzimu. Waamini idi?" ²⁷Aakamwamba, "Ehe, Bwana naamini kuwa we ni Kwistu, Mwana ya Muungu, yeye ndieze mwe ulimwengu." ²⁸Ekubindaho kugombeka idi, akahauka na kumwetanga umbude Maliamu nkandai. Akagombeka, "Mhinya yuaha na akwetanga." ²⁹Maliamu ekusikiaho aya, ne enuka kinyanyi na kuita kwa Zumbe Yesu. ³⁰Nae Zumbe Yesu ne nkazati kweza mwe mzi, bali ni ake hantu ekukintanaho na Masa. ³¹Ndiho Wayahudi wekuao na Maliamu mwe nyumba na wada wekuao wakamhembeeza wekumuonaho enuka kinyanyi na kuawa chongoi, ne wamtongea, wakafikii kuwa aita kwe kabui ili akaiye uko. ³²Ndiho Maliamu, ekubuaho hada Zumbe Yesu ekuaho kamuona na kagwa sii ya miundi yakwe na kumwamba, "Bwana, ati ne uaha, ndugu yangu nee nkeekua afue." ³³Zumbe Yesu ekumuonaho aiiya, na Wayahudi wekwezao hamwe na yeye ne wakaia pia, keyayata mwe loho na kusunika; ³⁴akagombeka, "Mumgoneza hai? wakamwamba, Bwana, soo ukane." ³⁵Zumbe Yesu akaiya. ³⁶Ndiho Wayahudi wakagombeka, "Kana ekumkundavyo Lazalo!" ³⁷Mia wekumwe mwe ao wakagombeka, "Nkio uyu, muntu mwekuyagubua meso ya yuda mwekuae tuntu, nkekudaha kumtenda uyu muntu asekuumbwa mzimu?" ³⁸Ndiho Zumbe Yesu hali akeyayata nafsini mwakwe vituhu, kaita kwe kabui. Sasa ne ni npanga, na iwe diikwa uanga yakwe. ³⁹Zumbe Yesu akagombeka, "Diusemi iwe." Masa, umbude da Lazalo, yee mwekufae, akamwamba Zumbe Yesu, "Bwana, kwa mda unu, mwii n'ndaune uvunda, kwa sibabu katenda kae kimba kwa misi minne." ⁴⁰Zumbe Yesu akamwamba, "Mie nchekumiambia ya kua, ati nkaamini, n'ndauuone utukukufu wa Muungu?" ⁴¹Kwa iyo wakadiusa iwe. Zumbe Yesu akenua meso yakwe uanga na kugombeka, "Tate, nakutogoa kwa kua wanitegeeza. ⁴²Nkimanya kuwa wanitegeeza maa zose, mia ni kwa sibabu ya zumwezumwe ambado digooka dinizunguka kuwa nkitamwii avya, ili kwamba wapate kuamini we kuntuma." ⁴³Ekubindaho kugombeka aya, kaiya kwa sauti nkuu, "Lazalo, awa chongoi!" ⁴⁴Mtakufa kaawa chongoi katahwa mikono na miundi kwa sanda zakwe za kuzikia na cheni chakwe kitahwa na kitambaa." Zumbe Yesu akawamba, "Mchopoeni mmweeke aite." ⁴⁵Ndiho Wayahudi wangi wekwezaho kwa Maliamu na kuona Zumbe Yesu ekugosoacho, wamwamini; ⁴⁶mia wekumwe waita kwa Mafalisayo na kuaambia mbui ekuzigosoazo Zumbe Yesu. ⁴⁷Ndiho wakuu wa Makuhani na Mafalisayo wakekonga hamwe mwe saaza na kugombeka, "N'ndatitende viivihii? Muntu uyu agosoa utangiio mungi. ⁴⁸Ati n'ndatim'bade ivi ikedu, wose wonda wamwamini; Walumi wonda weze na kudoa vyose hantu hetu na taifa detu." ⁴⁹Hata ivyo, muntu yumwe gati yao, Kayafa, mwekuae kuhani mkuu mwaka uo, akawamba, "Nkammanya chochose kabisa. ⁵⁰Nkamfikii kuwa yafaa kwa jii yenu kwamba muntu yumwe ondigwa aumbwe mzimu kwa ajii ya wantu kuliko taifa dose kudagamia." ⁵¹Aya nkekuyagombeka kwa sibabu yakwe mwenye, badii yakwe, kwa kuwa ne ni kuhani mkuu mwaka uda, kaotea kuwa Zumbe Yesu n'ndaafe kwa ajii ya taifa; ⁵²na nkio kwa taifa ikedu bali Zumbe Yesu

apate via via kuwakonga wana wa Mungu ambao watawanyika ntendeo mbaimbai. ⁵³Kwa iyo kuvokea msi uo ne wasongwa n'kupanga namna ya kumkoma Zumbe Yesu. ⁵⁴Zumbe Yesu nkakwenda vituhu chazae mwe Wayahudi, bali kahauka aha na kuita kwetu ye hehi na jangwa mwe mzi wetangwao Eflaimu. Aho kekaa na wahinywa. ⁵⁵Basi Pasaka ya Wayahudi neeihehi, na wangi wakakwea kuita Yelusalemu chongwi ya mzi kabla ya Pasaka ili wapate kweng'aza wenye. ⁵⁶Nee wakamwondoza Zumbe Yesu, na kutamwiika kia yumwe wekuaho wagooka hekaluni, "Mwaafya mmbwa? Kwamba nkana eze mwe sikunkuu?" ⁵⁷Ukati unu wakuu wa makuhani na Mafalisayo nee waavya amli kuwa ikiwa yumwe n'ndaamanye Zumbe Yesu eiho, ondigwa kuavya habai ili kwamba wapate kumgwia.

Chapter 12

¹Misi sita kabla ya Pasaka, Zumbe Yesu kaita Besania, ekuako Lazalo, yuda mwekuae kamfufua kuawa mwe watakufa. ²Basi wakamuikia nkande ya guoni uko, Masa akamtumikia, ukati uo Lazalo nee ni yumwe mwe wada wekwekaao he nkande hamwe na Zumbe Yesu. ³Akabinda Maliamu akadoa latili ya manukato yekugosolwayo kwa naldo yekungaayo yenye samani nkuu, akamsisa Zumbe Yesu mwe miundi, na kumhangusa miundi kwa fii zakwe, nyumba yose iwa imema mnunkio wa manukato. ⁴Yuda Iskaliote yumwe mwe wada wahinywa wakwe, ambae nee ndie amwehugute Zumbe Yesu, akagombeka, ⁵"Kwa mbwai manukato aya yakesekutagwa kwa dinali mia ntatu na wakenkigwa wakiwa?" ⁶Nae kayagombeka ayo, nkio kwa kuwaonea mbazi wakiwa bali kwa sibabu nee ni mbavi: yee nee mwekutoza mfuko wa hea na nee akadoa baazi ya vyekuavyo umo kwa ajii yakwe mwenye. ⁷Zumbe Yesu akagombeka, "Mweeke aike enacho kwa ajii ya msi wa uzisi wangu. ⁸Wakiwa n'ndamuwe nao misi yose; mia nkamna muwe namimi misi yose." ⁹Basi utifii mkuu wa Wayahudi nee wamanya kua Zumbe Yesu yuuko, wakeza nkio kwa ajii ya Zumbe Yesu du, ila wamkaue na Lazalo mwekuae Zumbe Yesu kamfufua kuawa kwa watakufa. ¹⁰Nao wakuu wa makuhani wakagosa yeba; ¹¹mana kwa ajii yakwe wangi mwe Wayahudi wahauka na kumwamini Zumbe Yesu. ¹²Na musu wa kaidi yakwe utifii mkuu weza kwe sikunkuu. ¹³Wekusikiaho kua Zumbe Yesu eza Yelusalemu, ¹⁴wakadoa matambi ya miti ya mitende na kuawa chongoi kwenda kumhachiiza na wakatoa vuzo, "Hosana! Kabalikiwa yee mweza kwa zina da Tate, Mfaume ya Izilaeli." ¹⁵Zumbe Yesu kampata mwana-npunda akamkwea; inga via yekugondwavyo, ¹⁶"Wesekuogoha, mndee ya Sayuni; kaua, Mfaume yako eza, kakwea mwana-npunda." ¹⁷Wahinywa wakwe nkaokuelewa mbui izi aho bosi; mia Zumbe Yesu ekutunywaho nee wekukumbukaho yakua mbui izi kagondewa yeye na kua wagosoa mbui izi kwakwe. ¹⁸Basi dia bunga da wantu wekuao hamwe na Zumbe Yesu ukati ekumwetangaho Lazalo kuawa mwe kabui, wakashuhudia kwa watuhu. ¹⁹Na iwa kwa sibabu inu pia kua bunga da wantu wenda kumhachiiza kwa ajii wasikia kua kagosa utangio uo. ²⁰Mafalisayo wakagombekana wenye kwa wenye, "Kaua ivi aha nkamdaha kugosa dodose; kaua, ulimwengu uita kwakwe." ²¹Ivyo Wayunani wekumwe wawa hamwe na wada wekuao wakenda kuvika kwe sikunkuu. ²²Awa wamtongea Fiipo, mwekuae kaawa Besisaida ya Galilaya, wakamwombeza wakagombeka, "Bwana, swiswi tafaigwa kumuona Zumbe Yesu." ²³Fiipo akenda kumwambia Andweea; Andweea na Fiipo wakenda kumhinya Zumbe Yesu. ²⁴Zumbe Yesu akaandua akagombeka, "Saa ibua kwa ajii ya Mwana ya Adamu kutunywa. ²⁵Amini, amini, namyambia, ntumba ya ngano ikesekugwa mwe sii ikafa, yekaa hali iyo iyo ikedu; bali ikafa, n'nda ivyae matunda mangi. ²⁶Yee mkunda ugima wakwe n'nda awaze; bali yee muihiwa ni ugima wakwe mwe ulimwengu unu n'nda ausalimishe hata ugima wa milele. ²⁷Muntu yoyose akanitumikia na anitongee; nami neiho, nee mndima yangu ndiho awe. Muntu yoyose akanitumikia, Taten'ndaamhishimu. ²⁸Sasa loho yangu yasininika: nami nigombekeni? ²⁹Tate, unihonye mwe ukati unu? ³⁰Mia ni kwa kusudi idi nkibwii saa inu. ³¹Tate, uditunye zina dako." ³²Akaawa aho sauti ikeza kuawa mbinguni na ikagombeka, "Nkikitunye nami n'ndan'ditunye vituhu." ³³Basi zumwe zumwe dekuado digooka hehi nae dikasikia, wakagombeka, "Malaika kagombeka nae." ³⁴Zumbe Yesu akaandua na kugombeka, "Sauti inu nkayokweza kwa ajii yangu, bali kwa ajii yenu. ³⁵Sasa kuahwa kwa ulimwengu unu kuaho: Sasa mkuu ya ulimwengu unu n'ndaasigwe chongoi. ³⁶Nami nikenulwa uanga ya sii, n'nda niwavute wose weze kwangu." ³⁷Kagombeka ayo akaonyesa ni ufe wani ndio afe. ³⁸Bunga dikamwandua, "Swie tisikia mwe shaia kua Kwistu n'nda ekaise hata milele. Nawe wambaze, 'Mwana Adamu lazima enulwe uanga'? ³⁹Uyu Mwana ya Muntu n'ndai?" ⁴⁰Basi Zumbe Yesu akamwamba, "Ung'azi uaho hamwe nanywi mda mcheche. Hitani kwa kua mnao ung'azi, ili kiza chesekweza kumimeza. Yee muita kwe kiza nkamanyaitako. ⁴¹Mke na ung'zi aminini ung'azi uo ili mpate kuwa wana ung'azi." ⁴²Zumbe Yesu kagombeka aya akabinda akenda kwefisa wesekumuona. ⁴³Etiho Zumbe Yesu kagosa utangio mungi namna iyo mbele yao, mia nkawokumwamini ⁴⁴ili itimie mbui ya nabii Isaya, ekugombekayo: "Bwana, n'ndai mwekuziamini mbui zetu? Na mkono wa Tate ugubuiwa ndai?" ⁴⁵Nee sibabu woo nkawokumwamini maana Isaya kagombeka vituhu, ⁴⁶"Kawakoma meso, na kaitenda migumu myoyo yao; na wakamanyia kwa myoyo yao nao wakaoholwa nami nikawahonya." ⁴⁷Isaya kagombeka mbui izo kwa kua kauona utukufu wa Zumbe Yesu akatamwii mbui zakwe. ⁴⁸Mia akini hata wakuu wangi wamwamini Zumbe Yesu; akini kwa sibabu ya Mafalisayo nkaokusosoa ili wesekweza kunegwa na sinagogi. ⁴⁹Watamiwa n'ntogoo za wanadamu kuliko ntogoo ziwazo kwa Muungu. ⁵⁰Zumbe Yesu akakweza sauti akagombeka, "Yeye mniamini mimi, nkaniamini mimidu bali na yeye mwekuaniagiia mimi, ⁵¹naye mnikaua mimi amuona yeye mwekuniagiia. ⁵²Mie ncheza inga ung'azi ulimwengu ili kia muntu aniaminiye mimi esekwekaa kwe kiza. ⁵³Ati muntu yoyose n'ndaategeeze mbui zangu mia esekuzitoza, mie nkimuaha, mana nchekweza kuuaha ulimwengu, bali niuhonye ulimwengu. ⁵⁴Yee mniamea mimi na mwsekukunda mbui zangu, anae ndie amuahe: mbui iyo nekutamwiiayo nee ndio imuahe musu wa kiheo. ⁵⁵Mana mie nchee kugombeka kwa nafsi yangu du. Bali Tate mwekunegaa ye mwenye kaniagiia ndiyo nitamwii na

ndiyo nigombeke. ⁵⁰Nami namanya kua agiio dakwe ni ugima wa kae; basi ayo nitamwiiayo mimi - inga Tate ekunambiavyo, nee nitamwiiavyo kwao."

Chapter 13

¹Isasa kabla ya sikunkuu ya pasaka, kwa sibabu Zombe Yesu nee kamanya kua mda wakwe ukinta wakuhauka mwe inu dunia kuita kwa tata, akawa kawakunda wantu wakwe wekuwao umu mwe inu dunia, nee akawakunda sana. ²Ibilisi nae kawa kaikwakae mwe moyo wa Yuda Isikaliote, mwanangwa ywa simoni, kumsaiti Zombe Yesu. ³Zombe Yesu nee akamanya kua tate kaika vintu vyose mwe mikono yakwe naho kua kaawiia kwa Muungu naho nee akaita vituhu kwa Muungu. ⁴Akenuka he nkande naho akatandika ahosi vazi dabweda se. Naho akadoa taulo na kwezengeteza mwenye. ⁵Naho akagea mazi mwe wiga na kuvoka kuwasunta miundi wahinywa wakwe na kuwahangusa na taulo ekwezengetezado mwenye. ⁶Akeza ha Simoni Petuo, na Petuo akamwamba, "Zombe, Woonda unisute miundi yangu?" ⁷Zombe Yesu akazumia na kugombeka, "Ngosoado nkudimanya iviaha, miya wendaube halafu." ⁸Petuo akamwamba, "Nkeinaunisunte miundi yangu chuu." Zombe Yesu akamwetika, "Ati nkinanikusunte, nkunauwe na mphaamo hamwe namimi." ⁹Simoni Petuo akamwamba, "Zombe, wesekunisunta miundi yangu du, hamwe na mikono na mutwi wangii." ¹⁰Zombe Yesu akamwamba, "Yoyose mwekubida kwehaka nkakundigwa kwehaka isipokua miundi yakwe, naho katenda mtanda mwii wakwe wose; nywinywi mtenda watanda miya nkio nyose." ¹¹Kwa via Zombe Yesu kawa kamanya yuda mwenda amsaiti; ivi nee mana akaamba, nkio nyose ambao muwatanda." ¹²Ukati Zombe Yesu ekuwaho kawasunta miundi yao na ekubindaho kudoa vazi dakwe na kwekaa vituhu, akawamba, "Je mwamanyia kia nekuwagosoeacho?" ¹³Mwanetanga mimi "Mwalimu" na Zombe ivi mwatamwiia vyedi, kwa mana nee neivyo. ¹⁴Ati mimi Zombe na mwaimu, nkiwasunta miundi yenu, nanywi pia mwoondigwa muwasunte wezweni miundi. ¹⁵Kwa via nkiwenka mifani ili nanywi mdahe kugosoa sa mimi nekuwagosoeavyo. ¹⁶Amini, Amini, nawaamba, mtumwa nkie mkuu kuiko zombe yakwe; waa yuda mwekuagiwa ni mkuu kuiko yuda mwekuagiia. ¹⁷Ati wazimanya mbui izi, kubalikiwa ukazigosoa. ¹⁸Nkitamwiia kuhusu nywinywi nyose, kwa via nawamanyia wada nekuwasaguo - iya natamwiia aya ili kwa magondi yadahe kugenyezwa (timizwa): 'Ye mda mkate wangu kaneniiia kihaga chakwe.' ¹⁹Nagombeka idi iviaha kabla nkadizatikuawiia ili kua dendahodiawiie, mdahe kuamini kua mi NDIE. ²⁰Amini, amini, nawamba, mnihokea mimi amhokea nimuagiia, na yuda mnihokea mimi, amhokea yuda ekuniagiia mimi. ²¹Ukati Zombe Yesu ekutamwiiaho aya, nee akagaya mwe moyo, kashuhudia na kutamwiia, "Amini, amini, nawamba kua yumwe yenu endaansaiti." ²²Wahinywa wakwe wakakauana, wakamaka nkwa ajii ya ndai katamwiia. ²³Kuwa he meza, yumwe mwe wahinywa wakwe kamuigamia mwe kifua cha Zombe Yesu yuda mwekwa akakundwa n Zombe Yesu. ²⁴Simoni Petuo akamuza uyu mhinywa na kumwamba, "Gombeka ni yuhi ambae kwakwe atamwiia." ²⁵Yuda mhinywa mwekweegamia mwe kifua cha Zombe Yesu naho akamwamba, "Zombe, n'ndai?" ²⁶Aho Zombe Yesu akazumia, "Ni kwa yuda nendaenginte kimamo cha mkate na kumwenka." Nee ekugintaho mkate akamwenka mwanangwa ya Simoni Iskaliote. ²⁷Yekusiaho ya mkate, Shetani akamwengia. Aho Zombe Yesu akamwamba, "Kia woondacho kugosoa kanya kukigosoa." ²⁸Iviaha nkakuna muntu he meza mwekumanya sibabu ya Zombe Yesu kutamwiia mbui inu kwakwe. ²⁹Wekumwe wakaafya kua, kwa sibabu Yuda katoza mfuko wa hea, Zombe Yesu akamwamba, "Gua vintu tivikundavyo kwa ajii ya sikunkuu," au kwa oondigwa kuavya kintu kwe masikini. ³⁰Yuda ekubindaho kuhokea mkate, akavavya kuawa chongoi naho nee n kio. ³¹Ukati Yuda ekuwaho kahakua, Zombe Yesu akaamba, "Iviaha mwanangwa ywa Adamu kagimbikwa na Zombe Muungu kagimbikwa kwe yeye. ³²Zombe Muungu endaamgimbike kwe ye mwenye, naho endaakanye kumgimbika. ³³Wana wadodo, ni hamwe nanywi mda kidogo. Mwaniondeza na sava nekuwambavyo Wayahudi, 'Niitako nkamdaha kweza.' iviaha nawambia nywinywi, pia. ³⁴Nawenka amli mpya, kua mkundane; sa mi neivyo nawakunda nywinywi, vyeivyo nanywi pia yoondigwa kukundana nywinywi kwa nywinywi. ³⁵Kwa ajii ya idi wantu wendawamanye kua nywinywi mu wahinywa wangu, ati mna ukundisho kwe kia yumwe na mweziwe." ³⁶Simoni Petuo akamwamba, "Zombe, waitaahi?" Zombe Yesu akazumia, "Hantu niitaho iviaho nkuaudahe kunitongea, miya wendaunitongee baadaye." ³⁷Petro akamwambia, "Bwana, kwa nini nisikufuate hata sasa? Mimi nitayatoa maisha yangu kwa ajili yako." ³⁸Zombe Yesu akazumia, Je wendaualavye maisha yako kwa ajii yangu? Amini amini nakwambia, zogoo nkadinadikemwe kabla nkuazatikuniemea ka ntatu.

Chapter 14

¹"Usekuruhusu moyo wako kuwa mwe mahangaiko. Wamwamini Mungu niamini mimi pia. ²Mwe nyumba ya Tate kuna nafasi nyingi za kwekaa; kama me nkiiyo ivyo nenkikwambia, kwa kuwa nndakuandaa hantu kwa ajii yako. ³Kama nkaita na kuwaandalia hantu mndaneze tena kuwekaibisha kwangu, ili hantu neiho pia nanyi muwe aho. ⁴Mwamanyia sia ya uko niitako." ⁵Tomaso akamwamba, "Zumbe Yesu, Bwana, mkadimanya uitako; Je! Tadhaha viihi kuimanya sia? ⁶Yesu akamwamba, "Mimi ne sia, kwei, na ugima; nkakuna mweza kwa Tate bila ya kwembokea kwangu. ⁷Kama ne minimanya mimi, ne mumanya na Tate pia; vokea ivi sasa na kuendelea mwamanyia na mmuonakae yeye. ⁸Philipo akamwambia Zumbe Yesu, "Bwana, tionyeshe Tate, na ivyo indaiwe ititoshakae." ⁹Zumbe Yesu akamwamba, "Nkizati kuwa na nywinywi kwa muda mrefu, na bado nkunimanya mimi, Philipo? Mwekuniona mimi kamuona Tate; Jinsi gani wambavyo, 'Tionyeshe Tate'? ¹⁰Nkuamini mimi n'ndani ya Tate, na Tate yu ndani yangu? Maneno nsemayo kwenu nkiyasema kwa kusudi dangu mwenye; baadala yakwe, ni Tate mwe kaa ndani yangu mgosoa inu ndima yakwe. ¹¹Niamini mimi, kwamba n'ndani ya Tati yako, na Tati yako yu ndani yangu; kadhalika niamini kwa ajii ya ndima zangu hasa. ¹²Amini, amini, nawaambia, yeye aniaminiaye, mimi ndima zia n'gosoazo, andaazigosoe ndima izi pia na andaagosoe hata ndima nkuu kwa sababu naita kwa Tate. ¹³Chochose mkaomba kwa zina dangu, undanigosoe ili Tate adahe kutukuzwa mwe Mwana. ¹⁴Kama mkaombeza kintu chochose mwe zina dangu, ido n'ndandigosoe. ¹⁵Kama mkanikunda, mndamtoze amri zangu. ¹⁶Na nndanimuombe Tate, naye anda amywinke msaidizi mtuhu ili kwamba adahe kuwa hamwe na nywinywi milele, ¹⁷Roho wa kwei. Ulimwenguni nkaudaha kumhokea yeye kwa sababu mkaumuona, au kumanya yeye. hata ivyo ninywi, mwamanyia yeye kwani ekaa hamwe na nywinywi na enda awe ndani yenu. ¹⁸Nkina ni wabade ukedu; n'ndanigotoke kwenu. ¹⁹Kwa kipindi ulimwengu nkauna unione tena, akini ninyi mwaniona naishi, nanyi mndamuishi pia. ²⁰Mwe siku iyo ne ndiho mmanye kwamba n'ndani ya Tate, na kwamba ninyi mndani yangu, na kwamba hata mimi n'ndani yenu. ²¹Yoyose mtoza amri zangu na kuzigosoa, we mnikundaa mimi na mnikunda mimi andaakundwe hata na Tate na Nndaneonyeshe mimi mwenye kwakwe."

²²Yuda (nkiyo Iskariote) akamwambia Yesu, "Bwana, Ni mbwai ndicho kiawie kwamba undaweonyeshe mwenye kwetu na nkiyo kwa ulimwengu?" ²³Zumbe Yesu akamjibu akamwambia, "Kama yoyose anipendaye, andaaditoze neno dangu. Tate andamkunde, na n'ndateze kwake na nndatiike makao yetu hamwe naye. ²⁴Yeyose nkanikunda mimi, nkatoza neno dangu. Neno ambado mwadisikia nkio dangu bali ni da Tate ambaye kanituma. ²⁵Nkizisema mbui izi kwenu, wakati we tihamwe. ²⁶Hata ivyo, Mfariji, Roho Mtakatifu, ambaye Tate andaa mtume kwa zina dangu andaawafundishe mbui zose kwa kuwagosoa mkumbuke yose ne kusemayo. ²⁷Amani nawenka amani yangu. Nkiwenka kama ulimwengu uavyavyo. Msekugosoa mioyo yenu iwe na mahangiko, na woga. ²⁸Ne msikia via nekusemavyo, 'Naita na nndanigotoke kwenu.' Kama nemnikunda mimi, na mnafuraha kwa sababu naita kwa Tate, kwa kuwa Tate ni mkuu kuliko mimi. ²⁹Sasa nkiwambia kae kabla nkavizati kulawia ili kwamba, wakati vikalawia mdahe kuamini. ³⁰Nkina ntamuie mbui nyingi na nywinywi, kwa kuwa mkuu wa sieza. Yeye nkana nguvu juu yangu, ³¹lakini ili kwamba ulimwengu upate kumanya kwamba namkunda Tate, nndanigosoe kia nekuagiziwacho, kama ekuniamrishavyo. Erukani, tihaawe aha hantu.

Chapter 15

¹Mie nee mzabibu wa unu ukwe, na tate nee muimi wa mzabibu. ²Kia tamba mwangu ambado nkadivya tundai na disafisha kia tamba ambado davyaa tunda adiusa ili kwamba didahe kuvyoa mno. ³Nywie tiyali mbinda kuwa safi kwa sibabu ya ujumbe ambao nkibinda kae kuwambia. ⁴Ekaani mwangu, na mimi mwenu. Kama tamba disedo kudaha kuvyaa ikedu desaho kuwa mwe mzabibu, viavia nanywi mwesaho kwekaa mwangu. ⁵Mie nee mzabibu; nywie nee matambi. Mwekaisa mwangu nami ni mwakwe, muntu uyu avyaa matunda mangi, kwa kuwa hesaho mimi nkamdaha kugosoa mbui yoyose. ⁶Ikawa mntu yoyose akesekusigaa mwangu, asigwa kama tamba na kunyaa; wantu wayakuba matambi na kuyasa mwe moto, na kuchita. ⁷Ikiwa mwekaisa mwangu, na kama mbui zangu zikekaisa ndani yenu, ombezani dodose mkundado, nanyi mndamgosoewe. ⁸Mwe idi tate atukuzwa, kwamba mwavyaa matunda mangi na kwamba muwahinywa wangu. ⁹Kama tate anikundavyo mimi, mie nami namikunda nywinywi; ekaani mwe pendo dangu. ¹⁰Ati mwatoza amli zangu, mwekaisa mwe ukundiso wangu kama nekutozavyo amli za tate iwe na kudumu mwe ukundiso wakwe. ¹¹Nagembeka mbui izi kwenu ili kutamiwa kwangu mwe kutamiwa kwenu kutende ukamilifu. ¹²Inu nee amli yangu kwamba mkundane nywinywi kwa nywinywi kama nekumikundavyo nywinywi. ¹³Nkakuna mntu mwenye ukundiso mkuu komboka unu, kwamba ayaavye maisha yakwe kwa ajii ya mbuyaze. ¹⁴Nywie muwambuya wangu ikiwa mwagosa yada niwaagigo. ¹⁵Nkiwetanga watumwa, kwa kuwa mtumwa nkamanyia kia agoseacho zumbi yakwe. Nkiwetanga nywinywi wambuya, kwa sibabu nkiwajulisha mbui zose ambazo nkizisikia kulawa kwa Tate. ¹⁶Nkamwekunisagwa mimi, iya mie nkiwasagua nywinywi na kuwaika multe mkavyae matunda, na tunda denu dipate kwekaa. Inu iivii ili kwamba chochose mwombezacho kwa Tate kwa zina dangu amyenke. ¹⁷Mbui izi namiagiia, kwamba mkundane kia mntu na mweziwe. ¹⁸Ati ulimwengu wenda ukimwe inywinywi, mmanye kwamba uimwa mmimi kabla nkauzati kukimwa nnywinywi. ¹⁹Ati nee muwa wa ulimwengu, ulimwengu nee uwakunda kama wakwao; Akini kwa sibabu nywie nkio wa ulimwengu na kwa sibabu nkiwasagua kulawa mwe ulimwengu, ni kwa inu ulimwengu wakimwa nnywinywi. ²⁰Mkumbuke mbui ambazo nkinyambia, 'Mtumwa nkie mkuu kumwemboka zumbi yakwe.' Ati wanisuubisjha mimi, wenda wamisuubu nanywinywi pia; Ati waditoza neno dangu, nee waditoza da kwenu pia. ²¹Wendawawagosome mbui izo zose kwa ajii ya zina dangu kwa sibabu nkawamanyia yuda mwekutumwa. ²²Ati nchekuwanezee na kuwambia nkawengesie watenda zambi; akini sasa nkawana uzuu kwa zambi zao. ²³Mkimwa ni mimi akimwa na Tate. ²⁴Ati nchekugosea ndima miongoni mwao ambayo nkahana yumwe mwekuigosa wangesie nkawana zambi akini sasa wagosa yose maidi waona na wanichukia mimi na Tate. ²⁵Hili linatokea ili kwamba neno litimie ambalo limeandikwa katika sheria yao: 'Wananichukia mimi bila sababu.' ²⁶Wakati mfariji amekuja, ambaye nitamtuma kwenu kutoka kwa Baba, huyu ndiye, Roho wa kweli, ambaye anatokea kwa Baba, atanishuhudia. ²⁷Ninyi pia mnanishuhudia kwa sababu mmekuwa pamoja nami tangu mwanzo.

Chapter 16

¹Nkimwambia mbui izi ili msekweza kukwazana. ²Wenda wamiavye chongoi ya masunagogi; ukwei saa yeza ambayo kia mwenda amikome enda aone kuwa agosoa ndima ntana kwa ajii ya Mungu. ³Wenda wamigosoe mbui izi kwa ajii nkawammanya Tate wala mimi. ⁴Nkimwambia mbui izi ili kwamba ukati wa aya kuawia mwedaha kuyakumbuka na jinsi nekumiambiavyo mdahe nae nchekumia mbia kuhusu mbui izi tangu bosu kwakua nee ni hamwe na nywii. ⁵Hatiho, sasa naita kwa yuda mwe kumtuma; akini nkakuna gati yenu mniuzi, "Waita kuhi?" ⁶Kwa sibabu nkisema mbui izi kwenu, huzuni imema mwe mioyo yenu. ⁷Hata ivyo, namiamba ukwei: ni vyedi kwenu nikahauka; kwa kuwa nikesekusema mhongeezi nkana eze kwenu; akini nikaita nenda ni mtume kwenu. ⁸Akeza, uyo mhongeezi enda ausibitishe ulimwengu kuhusiana na zambi, kuhusiana na haki na kuhusu anakuahwa. ⁹Kuhusiana na zambi, kwa sibabu nkawekuniamini mimi, ¹⁰kuhusiana na haki, kwa sibabu naita kwa Tate, na nkamna mnione vituhu; ¹¹na kuhusiana na hukumu kwa sibabu ya mkuu ywa ulimwengu unu kuahwa. ¹²Nina mangi ya kumyambia, akini nkamna nkamna muyaelewe sasa. ¹³Akini, yeye, Loho ya kwei, akeza, enda amiongoze mwe kwei kwakuwa nkana atamuiie kwa ajii yakwe mwenye akini yoyose ndio ayasikie enda agombeke mbui izi; na aendaavize kwenu mbui ndizo zeze. ¹⁴Yeye enda anigimbike mimi kwakuwa enda azidoe mbui zangu na kuzibiikia kwenu. ¹⁵Vintu vyose enavyo Tate ni vyangu kwa ivyo nkigombeka kwamba Loho enda adoe mbui zangu na enda aziike wazi kwenu. ¹⁶Bado mda mjihi nkamna mnione tena; na ikabinda mda mjihi mwenda mnione. ¹⁷Wanafunzi wakwe wekumiwe wakambizana, "Atambia mbwai, 'mda mjihi, nkamna mnione vituhu, na ikabinda mda mjihi mwenda mmuone,' na, 'kwa sibabu naita kwa Tate?'" ¹⁸Kwa iyo wakamba, "Ni kintu chani agombekacho, 'Bado mda mjihi'? Nkatimanya agombekavyo." ¹⁹Yesu aliona kuwa walitamani kumuuliza, naye akawaambia, "Mnajiuliza wenyewe kuhusu hili, nilivyosema, 'Bado muda mfupi, hamtaniona tena; na baada ya muda mfupi mtaniona?'" ²⁰Amin, amin, nawaambia, mtalia na kuomboleza, lakini ulimwengu utashangilia, mtakuwa na huzuni lakini huzuni yenu itageuka kuwa furaha. ²¹Mwanamke anakuwa na huzuni wakati anapokuwa na uchungu kwa sababu wakati wa kujifungua umefika; lakini anapojifungua mtoto, hakumbuki tena maumivu kwa sababu ya furaha yake kwamba mtoto amezaliwa duniani. ²²Ninyi pia mna huzuni sasa, lakini nitawaona tena; na mioyo yenu itafurahi na hakuna atakayeweza kuiondoa furaha yenu. ²³Siku hiyo hamtaniuliza maswali. Amin, Amin, nawaambia, Mkiomba lolote kwa Baba, atawapa kwa jina langu. ²⁴Mpaka sasa hamjaomba lolote kwa jina langu; ombeni, nanyi mtapokea ili kwamba furaha yenu ikamilike. ²⁵Nimezungumza na ninyi kwa lugha isiyooleweka, lakini saa inakuja ambapo sitazungumza kwa lugha isiyooleweka lakini badala yake nitawaambia waziwazi kuhusu Baba. ²⁶Siku hiyo mtaomba kwa jina langu, na siwaambii kwamba nitaomba kwa Baba kwa ajili yenu; ²⁷Kwa kuwa Baba mwenyewe anawapenda kwa sababu mmenipenda mimi na kwa sababu mmeniamini kuwa nimetoka kwa Baba. ²⁸Nilitoka kwa Baba na nimekuja ulimwenguni; tena, naondoka ulimwenguni na ninaenda kwa Baba. ²⁹Wanafunzi wake wakamwambia, "Unaona, sasa unaongea wazi wazi na hautumii mafumbo. ³⁰Sasa, tunajua kwamba unajua mambo yote, na hauhitaji mtu yoyote akuulize maswali. Kwa sababu hii tunaamini kuwa unatoka kwa Mungu. ³¹Yesu akawajibu, "Sasa mmeamini?" ³²Tazama, saa inakuja, ndiyo na hakika imefika, ambapo mtatawanyika kila mmoja na kwa wa kwao mtaniacha mwenyewe. Lakini siko peke yangu kwa sababu Baba yupo nami. ³³Nawaambia mambo haya ili kwamba ndani yangu muwe na amani. Duniani mna matatizo, lakini jipeni moyo, nimeushinda ulimwengu.

Chapter 17

¹Yesu kagombeka aya akabinda akenua meso yakwe aka kauwa mbinguni na akamba, "Tate, sasa saa ibua mtukuze mwanao ili mwanao naye akutukuze wewe - ²kana via wekumwenkavyo mamlaka juu ya vyose venavyo mwii ili awenke ugima wa kae wada wose wekumwekao. ³Unu ne ugima wakae na kae: kwamba wakumanye wewe, Mungu wa kwei na ywa ikedu na yeye wekumtumae Yesu Kwistu. ⁴Nkikutukuza aha duniani, na kuikamiisha ndima wekunenkayo niigosoe. ⁵Sasa, Tate, unitukuze mimi hamwe na wewe mwenye kwa utukufu uda nena hamwe na wewe kabla ya ulimwengu kuumbwa. ⁶Nkigubua zina dako kwa wantu wekunenkao aha duniani. Nee wantu wako akini nee kunikabizi mimi nao waitozao mbui yako. ⁷Sasa wamanya kuwa kia kintu wekunenkacho mimi kulawa kwako, ⁸kwa mbui zia wekunenkazo mimi-- Nkibinda kae kuwenka wowo mbui izo wazihokee na kwei wakamanya ya kuwa mimi nkilawa kwao na wakaamini kuwa wewe nee mwekunituma. ⁹Nawaombea wowo. Nkiuombea ulimwengu iya wada wekunenkao kwakuwa woo ni wako. ¹⁰Vintu vyose ambavyo ni vyangu, ni vyako na via wenavyo wewe ni vyangu; nami natukuzwa mwe ivyo. ¹¹Mimi nkimo vituhu mwe ulimwengu, iya wowo waumo mwe ulimwengu nami sasa nez kwako. Tate Mtakatifu, watunduie kwa zina dako dia wekunenkado sisi woo nao watende na umoja kana via mimi na wewe tena umoja. ¹²Nekuwaho nao nkiwaiinda kwa zina wekunenkado; Nkiwa na nkakuna, hata yumwe ywao mwekwaga iya mwana ywa upotevu ili kwamba magonde yatimie. ¹³Sasa neza kwako; akini namba aya mwe ulimwengu ili kwamba nyemi yangu ikamiishwe mwe yao wenye. ¹⁴Nkiwenka mbui zako; ulimwengu uwakimwa kaajii wowo nki wa ulimwengu, iya uwainde na yuda mnkuu ¹⁵Nkiwaombea kwamba uwaavye mwe ulimwengu iya uwainde na yuda mnkuu. ¹⁶Wowo nkio wa dunia kana via mimi nesavyokuwa wa ulimwengu. ¹⁷Uwaike wakfu kwako mwenye mwe Kwei; mbui yako ne kwei. ¹⁸Nee kuntuma mwe ulimwengu, nami nkawatuma mwe ulimwengu. ¹⁹Kwa ajii yao mimi mwenye neavya kwako ili kwamba na wowo weavye kwako kwa ida kwei. ²⁰Nkio awadu niwaombea iya na wada ndiwa waamini kwembokea mbui yao ²¹ili kwamba woo nao wawe na umoja kana via wewe Tate, weiyo mwangu nami niwe mwako. Nawaombea ili kwamba woo pia wadahe kuwa mwetu ili ulimwengu udahe kuamini kuwa wewe nee mwekuntuma. ²²Utukufu uda wekunenkao nkiwenka wowo ili kwamba wadahe kuwa na umoja, kana via swiswi tanevyo umoja - ²³Mimi mwao nawe mwangu ili tidahe kukamiishwa mwe umoja; ili ulimwengu umanye kuwa nee mwe kunituma na kuwakunda kana via wewe ekunikundavyo, mimi. ²⁴Tate, kia wekunenkacho mimi - Nafaigwa woo pia wa dahe kuwa hamwe na mimi hatu neiho ili wadahe kuona utukufu wangu, uda wekunenkao: kwakuwa wewe nee kunikunda mimi kabla misingi ya ulimwengu kuumbwa. ²⁵Tate mlahaki, ulimwengu nkawekukumanya wewe akini mie nkikumanya wewe; na wamanya kwamba nee kuntuma. ²⁶Nkigoso a zina dako dimanyike kwao na nenda nidigosoe dimanyike ili kwamba ili kwamba uda ukundiso ambako kwa ida nee kunikunda mimi nidahe kuwa mwao nidahe kuwa mwao."

Chapter 18

¹Baada ya Zumbe Yesu kugombeka mbuii iyo, kahauka na wahinywa wakwe kuita kwe koongoda Kidron, ambako kuwa na bustani, ambako yeye na wahinywa wakwe wengia umo ndani yakwe. ²Inga yuda Yuda, mkunda kumwenkiya, naye amanya aho hantu, iya Zumbe Yesu ne akaita aho hantu maa kazaa akawa na wahinywa wakwe baada ya kukonga bunga da maasikai. ³Naye Yuda, baada ya kuwa kapata bunga da maasikai na maofisa kuawa mwe wakuu wa makuhani, wakeza na taa, kurunzi na silaha. ⁴Naye Zumbe Yesu, uku akamanya kiya kintu chekuwacho kigosome zidi yakwe, keaviiza mbee na akawauza, "Ni ndai mumuondezaye?" ⁵Nao wakamjibu, "Zumbe Yesu Mnazaeti." Yesu akawamba, "Mie ndiye" Naye Yuda mwekumwenkiya, ne kagooka hamwe na wada asikai. ⁶Kwa iyo ekuwambavyo, "Mie ndiye" wakauya kinyume nyume na kugwa asi. ⁷Baadaye akauwaza vituhu, "Ni ndai mumuondezaye? Nao ne wajibu, "Yesu mnazaleti." ⁸Zumbe Yesu akawajibu, "Nkibinda kuwamba inga ni Mimi; inga mwaniondeza mimi waekeeni awa watuhu waite." ⁹Aya yawa ivyo ili dia neno ditimie; hada ekwambaho; "Mwe wada wakunenkao, diekumwaza hata yumwe." ¹⁰Neaho Simioni Petuo, mwekuwa na jambia ne adifuta na kumsenga gutwi da kudiia mndima wa Kuhani mkuu. Na zina dakwe ne aketangwa Maiko. ¹¹Zumbe Yesu akamwamba Petuo, "Vuza jambia dako mwe ala yakwe. Kwa ajii yani nisekuywa kiya kikombe ekunenkachao Tate?" ¹²Inga dia dia bunga da maasikai wakuu wa nkondo na wandima wa Wayahudi, wakamgwiya Yesu na kumfunga sigi. ¹³Naho wakamwongoza bosi kwa Anasi, inga yeye ne ni mkwewe da Kayafa, ne mwekuwa Kuhani mkuu mwaka uo. ¹⁴Naye Kayafa ne mwekuwenka ushauki Wayahudi kuwa yondigwa mntu yumwe afe kwaajii ya wantu. ¹⁵Simioni Petuo ambasa Zumbe Yesu, ivyo na mhinywa mtuhu. Na yuda mhinywa ne akamanyika kwa kuhani mkuu, na yeye kengia hamwe na Yesu mwe behewa ya Kuhani mkuu; ¹⁶akini Petuo ne kagooka chongoi ya mwango. Inga yuda mhinywa mwekuwa akamanyikana kwa kuhani mkuu, ne awachongoi kuita chongoi kutamwia na yuda mvyee mtandima mwekuwa akainda mwango na kumwengiza Petuo ndani. ¹⁷Inga yuda mwekuwa mwinda mwango ne amwamba Petuo, "Inga wee nkiye yumwe wa wafuasi wa mntu uyu?" Ne amba, "Mie nkiye." ¹⁸Na wada watandima wa wakuu ne wagooka hantu hada; wagimba moto kwaajii kuwa na npeho na ivyo ne wakaotea moto wapate joto. Na Petuo wawa wose kaotea moto uku kagooka. ¹⁹Kuhani mkuu ne amuza Zumbe Yesu mbui za wahinywa wakwe na mahinyo yakwe. ²⁰Zumbe Yesu kamjibu, "Nkiwambia waziwazi wantu wa dunia; mie mwaya kihinya mala kwa mala mwe masunagogi na mahekalu huntu ambaho wayahudi wakintana. Naho chekwamba dodose mwesii. ²¹Kwa ajii yani mwaniuza? Wauzeni wekuntegezao kiya ne kwambacho. Ao wantu wamanya mbui ne kwambazo. ²²Zumbe Yesu ekubindaho kwamba ivyo, yumwe mwe wakuu mwe kuwa kagooka akamtoa Zumbe Yesu kibao na kwamba, "Inga ivyo ne ukundwavyo kumjibu kuhani mkuu?" ²³Naye Zumbe Yesu akamjibu, "Kana nchamba mbuii mbaya basi utende mgombezi wa mabaya nekugosoayo, na inga nkimjibu vitana kwa ajii yani wanitoa?" ²⁴Ne aho Anasi ekumwegaho Zumbe Yeu kwa Kayafa kuhani mkuu uku kamfunga. ²⁵Aho Simoni Petuo nee kagooka ukuu aotea moto mwenye ikedu. Baadaye wada wantu wakamwamba. "Inga, wee nkiye yumwe wa wahinywa wakwe?" Akaemea akamba "Mie nkiye." ²⁶Mndima yumwe wa kuhani mkuu mwe kuwa ndugu wa yuda mgosi ambaye Petuo kamsenga gutwi, ne ambaa, "Iya wewe ne nkikuona naye bustanini?" ²⁷Petuo akaemea vituhu, na maa mwenga Zogoo ne da kema. ²⁸Wakamdoa Zumbe Yesu kuawa kwa Kayafa wakaita kwa Plaitolio. Iwa keo wao wenye nka kwengia mwe ido Plaitolio ili wasekweza kunajisika na kuda pasaka. ²⁹Kwa ivyo Pilato akaita akawamba ni kesi yani imhusuyo mntu uyu?" ³⁰Wakamjibu na kumwamba, "Inga uyu muntu nkekuwa mgosoa mabaya nee nkato kuwa timwete kwako." ³¹Pilato akawamba, "Mdoeni nywinywi wenye, mka mwahwe kuawana na shaiya yenu wenye." Nao Wayahudi wakamwamba, "Shaiya nkaitiuhusu swiswi kukoma mntu yeyose." ³²Wamba mbuii izi ili za Zumbe Yesu zitimie, mbuii ambazo nee zisemwa kae kuawana na kufa chakwe. ³³Nee Pilato engia vituhu mwe Plaitolio akamwetanga Zumbe Yesu; akamwamba, "Inga, wewe ni mfaume wa Wayahudi?" ³⁴Zumbe Yesu nee amjibu, "Iya, wee wamuza swali idi ili upate kumanya au kwa ajii watuhu wakutuma uniuzee mimi?" ³⁵Naye Pilato akamjibu, "Mie nkiye Myahudi, au nkivyo?" Taifa dako na kuhani mkuu nee wekukuetao kwangu; wewe kugosoa mbwai?" ³⁶Zumbe Yesu akajibu; "Ufaume wangu nkio wa dunia inu, kana ufaume wangu uwa wa dunia inu watandima wangu nee wanigombea ili nesekuavigwa kwa wayahudi. Iya ni kweii ufaume wangu nkauawa hanu" Inga ³⁷Pilato akamwamba, "Iya, wewe basi umfaume?" Kisingi Yesu akamjibu, "wewe nee msema inga mie ni mfaume, Kwa ajii inu mie nkivyaigwa kwa ajii inu mie ncheza duniani inga mtende mgombeka wa inu kweii. Yeyose mwenye iyo kweii ategzeeza sauti yangu. ³⁸Pilato akawamba, "Kweii ni mbwai?" Inga ekubindaho kwamba ayo nee aita kwa Wayahudi na kuwamba, "Nkiona dodose mwe mntu uyu. ³⁹Nywinywi mna ntambiko mwigosoyo niwavugwiye mfungwa yumwe ukati wa Pasaka. Je mwakunda ni mivuguiye mfaume wa Wayahudi." ⁴⁰Nee watoa vuzo wamba, nkiye uyo tivuguiye Banaba." Iya uyu Banaba ne ni manyanganyi.

Chapter 19

¹Nee Pilato akamdoa Zumbé Yesu na kumtoa. ²Wada maaskai wakazongoteza miwa na kugosoa taji. Wakaiika uanga ya mutwi wa Zumbé Yesu na kumvika vazi da langi ya zambalau. ³Wakamwezea na kumwamba, "Wewe mfaume wa Wayahudi! wekubindaho wakamtoa kwa mikono yao." ⁴Naho Pilato akalawa chongoi na kuwamba wantu, "Kauani nawaete uyu muntu henu ili mmanye kua mi nchekuona ubanasi wowose kwakwe." ⁵Zumbé Yesu akalawa chongoi; kavaa taji ya miwa na nguo ya zambalau. Nee Pilato akawamba, kauani uyu muntu hani!" ⁶Savyo kuhani mkuu na wakuu wekumuonaho Zumbé Yesu, wakakema wakamba, "Msuubishe, msuubisha." Pilato akawamba, "Mdoeni nywinywi wenye mkamsubishe, kwa kua mi nchekuona hatia kwakwe." ⁷Wayahudi wakamwetika Pilato, "Swiswi tinayo shaia na kwa shaia iyo yaonda aumbwe mzimu kwa kua ye hati ni mwana ya Muungu." ⁸Pilato ekuivaho mbui izo ne azidi kuogoha, ⁹akengia Plaitolia vituhuh na kumwamba Zumbé Yesu, "We walawiia kuhi? Vyeivyo Zumbé Yesu nkekumuandua." ¹⁰Naho Pilato akamwamba, "Je, we nkutamwiia nami? Je, we nkumanya ati mi nna mamlaka ya kukuvugwii na mamlaka ya kukusuubisha?" ¹¹Zumbé Yesu akamwamba, "Nkwekua na nguvu zidi yangu ati nkwekwenkigwa kuawa kwa Muungu savyo mntu mwe kuniavya kwako na zambi nkuu." ¹²Kwa ivi eku mtambaisavyo Pilato akaonda amuekee ahauke, iya Wayahudi wakakema wakamba, "Ati wenda umuekee ahauke basi we nkie mbuya ya Kaisali: Kia mweamba kua ni nyaume atamwiia kinyume cha asikai." ¹³Pilato ekuivaho mbui izi akamueta Zumbé Yesu chongoi nee ekaa he kiti cha kuahwa, hantu hamanyikanaho enga sakafu, iya kwa Kiebuania Gabasa. ¹⁴Zekubuaho siku za hehi na pasaka, muda wa saa mtandatu. Pilato akawamba Wayahudi, "Mkaueni mfaume yenu uyu mwe aha!" ¹⁵Wakakema, "Muuse, muuse, msuubishe!" Pilato akawamba, "Je, nimsuubishe mfaume yenu?" Na kuhani mkuu akagombeka, "Si nkatina mfaume iya Kaisali." ¹⁶Nee Pilato ekumuavyaho Zumbé Yesu ili wamsuubu. ¹⁷Wakamdoa Zumbé Yesu, nae akaawa, uku kawenua msaaba wakwe mwenye kubwa kwe eneo detangwado beada mutwi, kwa Kibuania hetangwa Goligota. ¹⁸Nee wekumsulubuhu Zumbé Yesu, hamwe nae wagosi waidi, yumwe upande unu na yumwe upande unu, na Zumbé Yesu gatigati. ¹⁹Nee Pilato akaandika alama na kuiika uanga ya msaaba. Aho haandikwa: YESU MNAZAETI, MFAUME YA KIAYAHUDI. ²⁰Zumo da Wayahudi waisoma alama iyo kwa kua hada ekusuubishwaho Zumbé Yesu ne ni hehi na mzi. Alama iyo ne iandikwa Kiebuania, Kilumi na Kiyunani. ²¹Naho wakuu wa makuhani na Wayahudi wakamwamba Pilato, "Wesekuandika, 'Mfaume ya Wayahudi; iya ye mwamba mi ni mfaume ya Wayahudi.'" ²²Pilato akawamba, "Nekuandiakayo nkiandika." ²³Asikai ekubindaho kumsuubisha Zumbé Yesu wakadoa nguo zakwe na kuzipanga mwe mafungu mane, kia asikai fungu dimwe, ivyo ivyo na nkazu nkayokua ishoniwe, nee yeivyo ifomwa yose kuawa uko uanga. ²⁴Wekubindaho wakatamwiizana wenye kwa wenye, "Teskuitatua iya tiitoe kula tikaue yendaiwe ya ndai, loli diawiia ili dia andiko dieganie dambado wapangana nguo zangu, na vazi dangu waditoea kula." ²⁵Asikai wagosoa mbui izi. Mamiakwe da Zumbé Yesu, dadie da mamiakwe, Maiamu mkaza Kiliopa na Maiamu Magidaena - wakyee awa nee wagooka hehi na msaaba wa Zumbé Yesu. ²⁶Zumbé Yesu ekumwonaho mamiakwe hamwe na yuda mwanafunzi ekuae akamkuda wagooka hehi, akamwamba mamiakwe, "Mmaa, kaua, mwanao!" ²⁷Nee amwamba yuda mwanafunzi, "Kaua, mamiako." ²⁸Tangia saa ida yuda mwanafunzi akamdoa kuita nae kaya kwakwe. ²⁹Ekubindaho ido, Zumbé Yesu akamanya kua yose yabindiikia kae ili yagenyee maandiko, akamba, "Nna nkiu." ³⁰Kia chekuwacho kimema Siki ne kiikwa hada, savyo wakaika sifongo yekumemayo siki uanga ya nkombati ya hisopo wakamuikia mwe muomo wakwe. ³¹Na Zumbé Yesu ekuigeezaho akamba, ivi, "Isia." Akenamiza mutwi wakwe akaikabizi loho yakwe. ³²Kwa kia nee ni ukati wa maandaio, na kwa kua mii nkayokukundigwa kusigaa uanga ya msaaba mwe Sabato (kwa via Sabato neni siku muhimu), wayahudi wakaombeza kwa Pilato wabonde miundi ya wekusubishwao na mii yao iseezwe. ³³Nee asikai wekwezaho wakabonda miundi ya mntu ya bosi na ya kaidi mwe kusuubishwa hamwe na Zumbé Yesu. ³⁴Wekumbuiaho Zumbé Yesu, wamkambua tayali kahituka kae mizimu, savyo nkawokuibonda miundi yakwe. ³⁵Mbai na ido asikai yumwe akamtunga Zumbé Yesu guhada mwe ubavu, yakaawa mazi na mphome. ³⁶Nae mwekuona idi kaavya ushuhuda, na ushuhuda wakwe ni wa kwei. Ye amanyavyo kua ekutamwiiacho ni cha kwei ili nanywinywi muamini. ³⁷Mbui izi ziwa zia zekutamwiiwazo ili zidahe kuegamia, "Nkakuna hata vuha dakwe dimwe dendado dibondwe." ³⁸Naho andiko tuhu daamba ivi, "Wendawamkaue yeye wekumtungae." ³⁹Zekusiaho mbui izi Yusufu ya Alimasaya kwa via nee ni mwanafunzi ya Yesu, iya kwa sii kwa kuwaogoha Wayahudi, akamuombeza Pilato kua andoe mwii Zumbé Yesu. Pilato akamwenka uhusa. Savyo Yusufu akeza kuu usa mwii wa Zumbé Yesu. ⁴⁰Na Nikodemo nae mwe kua aho tangu aho basi akamtongea Zumbé Yesu Yesu kio nae akeza. Ye kaeta mchanganyiko wa manemane na udi, wenga latili mia mwenga. ⁴¹Savyo wakaudoa mwii wa Zumbé Yesu wakauika mwe sanda ya kitani hamwe na yada manukato enga yeivyo destui ya wayahudi ukati wa kuzika. ⁴²Hantu Zumbé Yesu ekusuubiwaho ne kuwa na bustani; mda

mwe bustani ne mna kabui hya ambado ne nkadizati kuzikiwa mntu. ⁴²Basi, kwa via nee iwa siku ya maandaao ya Wayahudi, na kwa via dia kabui diwa hehi wakamgoneza Zombe Yesu umo ndani yakwe.

Chapter 20

¹Kucha msi wa basi ya juma, kuke kiza, Mariamu Magdalena keza he kabui; akaona dia iwe diusigwa he kabui.

²Akaguuka kinyanyi akaita kwa Simon Petuo na kwa yuda mhinywa mtuhu mwekuae kakundwa ni Zumbe Yesu abinda awamba, "wamdoa Bwana mwe kabui nasi nkatimanya kuda wekumgonezako."³Nee Petuo na yuda mhinywa mtuhu wakalawa, wakaita kwe kabui. ⁴Wose wakaguuka hamwe; yuda hinywa mtuhu kaguukisa kumwomboka Petuo akakanya kubua ya bosi kwe kabui. ⁵Akagooka ekubindaho kukaua kwe kabui; akaiona ida sanda ya kitani igona, mia nkekwengia mda mwe kabui. ⁶Akabinda aho Simon Petuo nae akabua akengia mwe Kabui. Akaiona ida sanda ya kitani igona hada ⁷na ida lesu yekuayo kwe mutwi wakwe nkayokua igona hamwe na ida sanda ya kitani mia nee igona nkandai ikedu. ⁸Nee yuda mhinywa mtuhu nae akengia mwe dia kabui; akaona nee ekuaminiho. ⁹Kwa ajii nkawokuwa wakavimanya ati maandiko yamba yakundwa Zumbe Yesu auye moyo kulawa kwa wekufao. ¹⁰Wabinda wada wahinywa wakaita vituhu nyumbai kwao. ¹¹Iya Maliamu kawa kagooka he kabui akaia ekuaho akasongwa ni kuia akagooka atinda akakaua kwe kabui. ¹²Akawaona malaika waidi wang'aao wekaa yumwe kwe mutwi na mtuhu kwe miundi hada ekuaho agonee Zumbe Yesu. ¹³Nee wagombeka wamwamba wee, "Mvyee, waizwa nini?" Akawatambaisa akawamba, "Kwa ajii wamdoa Bwana yangu nami nkimanya wekumuikako."¹⁴Ekubindaho kwamba ivyo akahituka akamuona Zumbe Yesu kagooka. Mia nkekumtanga ati nee ni Zumbe Yesu. ¹⁵Zumbe Yesu nae akagombeka akawamba, "Mmaa kwa mbwai waia? Wamuonda ndai?" Nae akamanya ati yuda ni mtunduia bustani akamwamba, "Bwana, ati ni wewe mwekumdoa nambia, wekumuikaho, nami nonda nimdoe."¹⁶Zumbe Yesu akamtambaisa, "Maliamu." Nee ahituka mwenye akamtambaisa Kiaramu, "Raboni," ni kwamba, "Mhinya."¹⁷Zumbe Yesu akamwamba, "Wesekunidonta, kwa ajii nkizati kuhita kwa Tate uyo Tate nanywi pia ni Tati yenu Muungu yangu na Muungu yenu."¹⁸Maliamu Magdalena akeza akawamba wahinywa, "Nkimuona Bwana," nae kanamba mbui izi. ¹⁹Yekubuaho guoni siku iyo ya bosi mbui izi na nyuvi ziwa zivugalwa hantu wahinywa wekuaho kwa kuogoha Wayahudi, Zumbe Yesu akeza akagooka gati gati yao akagombeka, "Mwekae npeho."²⁰Ekubindaho kugombeka ivyo akawaonyesa mikono yakwe na ubavu. Wada wahinywa wekwendaho kumuona Bwana wakatamiwa.²¹Akabinda Zumbe Yesu akawamba vituhu ekaani npeho inga via nekuagiiwavyo ni Tate savyo nami namiagia nywinywi."²²Zumbe Yesu ekubindaho kwamba ivyo, akawauwia akawamba, Hokeani Loho Mtakatifu. ²³Yo yose msamehe zambi kasamehewa; na wada wekuvugaiwao wavuguiwa."²⁴Tomaso, mwe wada kumi na waidi, mwekwetangwa Didimas nkekuwa na wahinywa weziwe Zumbe Yesu ekwezaho. ²⁵Wada wahinya watuhu wakamwamba, "Timuona Bwana." Akawatambaisa akamba, "Ati kama nkinanione utangio wa misumai mwe mikono yakwe, na kugea vyaa vyangu mwe uwo utangio nahodu kuika mikono yangu mwe ubavu wakwe nkinaniamini."²⁶Yekombokaho misi mnane wahinywa nee wagati vituhu, yuda Tomaso nee yu hamwe nao. Ukati nyuvi zivugalwa Zumbe Yesu akagooka gati gati yao. akamba, "Mwekae na npeho yedi."²⁷Abinda amwamba Tomaso, ete chaa chako na ukaue mikono yangu; ete aha mikono yako uike he ubavu wangu; wesekua mwezekuamini iya muamini."²⁸Tomaso nee atambaisa, "Zumbe yangu na Muungu yangu."²⁹Zumbe Yesu akamtambaisa, Kwa ajii kuniona kuamini. Wagimbikwa wada waaminio, pasi kuona."³⁰Abinda Zumbe Yesu akagosoa nkacho nyingi na wahinywa ambazo nkazizati kugondwa mwe kitabu iki; ³¹iya izi zigondwa kwa ajii mweze muamini ati Zumbe Yesu nee Kristu, mwana ya Muungu, na kuwa muaminiho mtende ugima mwe zina dakwe.

Chapter 21

¹Zekusiaho mbui izo Zumbe Yesu akwezihilisha vituhu kwe wanafunzi wakwe kwe Bahali ya Tibelia; ivi ne endavyo ezihilishe mwenye: ²Simoni Petuo ne yu hamwe ya Tomaso mwetangwa Disimasi, Nasaniei wa kana ya Galilaya, wana Zebedayo na wanafunzi watuhu waidi wa Zumbe Yesu. ³Simoni Petuo akamwamba, "Mi naita kwe kuma samaki." Nao wakamwamba, "Naswi taonda tiite tose." Wakaita wakengia mwe mashua, iya kio icho chose nkawokuambua chochose. ⁴Keo kwekuchaho, Zumbe Yesu akagooka he ufukwe nao wanafunzi nkawokumanya ati ndie Zumbe Yesu. ⁵Naho Zumbe Yesu akawamba, "Wabwanga, mna chochose cha kuda?" Wakazumia, "Aa." ⁶Akawamba, "Seezani nyavu upande wa kudiiia wa mashua, nanywi mwendampate kiasi." Savyo wakaseeza nyavu zao nkawokudaha kuzibuuta vituhu kwa samaki wekumemavyo. ⁷Nee yuda mwanafunzi mkundwa ni Yesu akamwamba Petuo, "Ni Zumbe." Na Simoni Petuo ekuivaho kua ni Zumbe, akefunga vazi dakwe (kwa via nkekua adivaie vyedi), ekubindaho ne elusha mwe bahai. ⁸Wada wanafunzi watuhu wakeza kwe mashua (nkawokua hae na mphwani, kwenga mita mia mwenga kuawa kwe ufukwe), ne wakabuuta zia nyavu zikuwazo zimema samaki. ⁹Wekubuaho he ufukwe wakaona moto wa mkaa hada na uanga yakwe kua na msamaki hamwe na mkate. ¹⁰Zumbe Yesu akawamba, "Eteni samaki wacheche mwekuvuao isasa." ¹¹Nee Simoni Petuo akakwea na kuubuuta uda wavu wekuwao wa samaki wakuu, kiasi cha wa samaki mia mwenga hamsini na ntatu; japo ne wakawamema genyea uda wavu nkawokutatuka. ¹²Zumbe Yesu akawamba, "Soni mweze mde." Hata yumwe mwe wanafunzi wakwe mkugeeza kumuza, "We u ndai?" Nee wakamanya kua ni Zumbe. ¹³Zumbe Yesu akeza, akadoa uda mkate akawenka, akagosoa ivyo ivyo na kwa wada samaki. ¹⁴Ako ne nikantatu kwa Zumbe Yesu kwezihilisha kwa wanafunzi wakwe ekubindaho kukufuka kuawa kwa wekuumbwao mzimu. ¹⁵Wekubindaho kua Zumbe Yesu akamwamba Simoni Petuo, "Simoni mwanangwa da Yohana je, wanikunda mimi kuikoni awa?" Petuo akazumia, "Ehe, Zumbe; "We wamanya kua mi nakukunda." Zumbe Yesu akamwamba, "Isa ngoto zangu." ¹⁶Akagombeka kakaidi, "Simoni mwanangwa da Yohana, je wanikunda?" Petuo akamwamba, "Ehe Zumbe; nakukunda." Zumbe Yesu akamwamba, "Isa ngoto zangu." ¹⁷Akamwamba vituhu kantatu, "Simoni, mwanangwa da Yohana, Je wanikunda?" Petuo akahuzunika kwa viia ekuuzwavyo ka ntatu, "Je We wanikunda?" Nae akamwamba, "Zumbe, wamanya yose kua nakukunda." Zumbe Yesu akamwamba, "Isa ngoto zangu." ¹⁸Amini, amini, nakwamba, wekuaho mbwanga nee ukavaa nguo mwenye na kuita kokose ukundako; iya wendaho udaahae wendaunyose mikono yako, na kuvikwa nguo na kwegalwa wesakokukunda. ¹⁹Zumbe Yesu katamwiia aya ili kuonyesa ni aina yani endayoembekee endahoaumbwe mzimu ili Petuo amtukuze Muungu. Ekubindaho kugombeka aya, akamwamba Petuo, "Nitongea." ²⁰Petuo akahituka akamuona yuda mwanafunzi mkundiswa ni Zumbe Yesu akawatongea- Uyu ne mwekwegoneza mwe kifua cha Zumbe Yesu ukati wa nkande ya guoni na kumuza, "Zumbe, ni ndai mwendaakusaliti?" ²¹Petuo akamuona ne amuza Zumbe Yesu, "Bwana, Mntu uyu endaatende mbwai?" ²²Zumbe Yesu akamzumia, "Ati nikaonda asigae mpaka nendahoniuye, ido dakuhusu mbwai?" Nitongea. ²³Savyo mbui inu ikagenyea miongoni mwe wada ndugu, kua mwanafunzi uyo nkanaaumbuwe mzimu. Iya Zumbe Yesu nkekumwamba Petuo kua, mwanafunzi uyo nkanaaumbuwe mzimu, "Ati nikakunda ye asigae mpaka nendahoniuye yakuhusu mbwai?" ²⁴Uyu ne mwanafunzi muavya ushuhuda wa mbui izi na ne mwekuandika mbui izi, na tamanya kua ushuhuda wakwe ni kwei. ²⁵Kuna mbui ntuhu zekugenyeazo ambazo Zumbe Yesu kazigosoa. Ati kia mbui ikaandikwa naona kua ulimwengu wose ne nkautosha kuika vitabu vyekukundigwavyo kuandikwa.

Acts

Chapter 1

¹Kitabu cha kae nkikigonda, Teofilo nikagombeka yose Yesu ekuvokaho kugosoa na kuhinya, ²kiamuo siku ambayo yeye akahokewa uwanga. Inu nee ni baada ya kuavya amli kwembokea Loho Mtakatifu kwa mitume ekuwao kawasagua. ³Baada ya suuba yakwe yeye nee kuonekana kwao ekuwaho mgima pia na visibitisho vingi vikashuhudia. Kwa siku alubaini keaviiza kwao nakutamwiia kuhusu uzumbe wa Mungu. ⁴Ekuwaho akakintana hamwe nao nee awaamulu wasekuhauka Yerusalemu, akini wagoje kwa ajii ya kiaga cha Tate, ambacho nee kwamba, "Nee msikia kulawa kwangu" ⁵kwamba Yohana nee kabatiiza kwa mazi akini mwenda mbatiizwe kwa Loho Mtakatifu mwe siku izi nchenche. ⁶Na wekuwaho wadugana hamwe wamuza, "Bwana ivi unu nee mda wendao uwavuze Israeli uzumbe?" ⁷Yesu akawamba, "Nkio saasawa kwenu kumanya ukati au majila ambayo

Tate kakusudia kwa mamlaka yakwe mwenye." ⁸Akini mwenda mhokee nguvu, ukati Loho Mtakatifu ndiho eze juu yenu, nanywi mwenda muwe mashahidi wangug kose mwe Yelusalemu na Uyahudi yose Samalia mpaka mwisho wa si." ⁹Bwana Yesu ekubindaho kugombeka aya wakawa wa kauwa uwanga, Yeye nee enulwa uwanga, ni zunde nee damgubika weswao kumuona kwa meso yo. ¹⁰Ukati wakauwa mbinguni akaita, gafla, wantu waidi wagooka gatigati yao wehamba nguo zigaazo. ¹¹Wamba, "Nywie wantu wa Galilaya, kwani mgooka aha mwakauwa mbinguni?" Uyu Yesu mwekupaa mbinguni enda auy kwa namna idaida kana mwekumuonavyo akaita mbinguni. ¹²Nee wauya Yelusalemu kuwa kwe mwiima wa mizaituni, ambao uhehi na Yelusalemu, mwenda wa siku ya Sabato. ¹³Wekubuaho wakaita golofani wekuwako wakekaa. Nao Petuo, Yohana, Andweea, Fiipo, Tomaso, Batoomayo, Matayo, Yakobo Mwana ywa Alfayo, Simon Zelote na Yuda Mwana ywa Yakobo. ¹⁴Wose waungana kana muntu yumwe, kwa juhudi nee wakasongwa kuendee mwe maombi. Hamwe nao nee hana wavyee, Maliamu mamiakwe da Yesu na waumbuze. ¹⁵Mwe siku zia Petuo akagooka gati gati ya ndugu kana wantu 120, akamba, ¹⁶Ndugu, nee ni lazima magonde yatimizwe, ambaho kae Loho Mtakatifu nee kamba kwa kanwa cha Daudi kuhusiana na Yuda, ambae kawaavikiza wada wekugwiao Yesu. ¹⁷Kwa kuwa yeye ni yumwe gati gati na nee kahokea gu dakwe da faida mwe inu faida." ¹⁸(Sasa muntu uyu nee kagua eneo kia ekuhokeacho kwa ubaya wakwe naho akagwa akaongoaza mutwi mwii ukatumbuka na matumbo yakwe yose yakalawa yaketika. ¹⁹Wose wekwekiao Yelusalemu wasikia kuhusu idi ivyo eneo ido wakedetanga kw aluga yap "Akelidama" ido "munda wa npome.") ²⁰"Mwe kitabu cha Zabui igondwa, 'Goja eneo dakwe diwe hame na yesekuluhusiwa hata yumwe kwekaa hada;' na, 'Luhusa muntu mtuhu adoe nafasi yakwe ya uongozi.' ²¹Iyo ni muhimu, kwa iyo, yumwe mwe wagosi ambao nee titse ukati Bwana Yesu ekulawaho na kwengia gati yetu, ²²kuvokea kwe ubatizo wa Yohana hata siiku ida ekudoigwaho uwanga, lakini awe shahidi wa ufufuo hamwe na swiswi. ²³"Wakaika mbele wagosi waidi, Yusufu mwetangwa Banaba, ambae nee ekatangwa Yusto na Matia. ²⁴Woo waomba wakamba, "Wewe Bwana mmanya myoyo ya wantu wose, ivyo pwii yuhi mwe waidi ambae kumsagua ²⁵kudoa nafasi mwe huduma na utume, ukati yuda mwekugosogoa ubaya na kuita hantu hakwe." ²⁶Wakotowa kula kwa ajii yao, na kula ikangwiia Matia ambaye nee kataaziwa hamwe na wada mitume kumi na yumwe.

Chapter 2

¹Yekubuahho msi wa Pentekote, wose nee wahamwe hantu hamwe. ²Hamka dikaawiia tuntumo kuawa mbinguni inga nkusi nkai. Ikaimemeeza nyumba yose wekuamo wekaa. ³Aho zikaawiia ndimi, za moto zekwepangazo, zikawa uanga yao kia yumwe yao. ⁴Wowo wose wakamemwa N'loho Mtakatifu na wakavoka kutamwiia kwa luga ntuhu, inga via Loho ekuwajaiavyo kugombeka. ⁵Nee kuna wayahudi wekuao wekaa Yelusalemu, wamtogoao Muungu, kuawa kia sii ya mbingu. ⁶Tuntumo idi dekusikiwayo, bunga da wantu dikeza hamwe wawa na kiheehee kwa sibabu kia muntu kawategeeza wakatamwiia kwa luga yakwe mwenye. ⁷waengemaa na kwehewa, wo wakagombeka, "Kwei, awa wose watamwiiao nkio Wagalilaya?" Kwa mbwai swie tawategeeza, kia yumwe mwe luga tekuvyaigwazo nazo? ⁸Wapalisia na Wamedi na Waelamu, na ao wekaao Mesopotamia, Uyahudi, na Kapadokia, hamwe na Ponto na Asia, ⁹Mwe Fligia, Pamfilia, mwe Misli, na ntendeo za Libia hata Kilene, na wageni kuawa Lumi, ¹⁰Wayahudi na waongofu, Wakilete na Waalabu, tawategeeza wakatamwiia mwe luga zetu kuhusu ndima za udahi wa Muungu. ¹¹Wose nee waengemaa na kugeegezwa; waahana wenye kwa wenye, "Inu ina maana yani?" ¹²Mia wekumwe wabehwa wakagombeka, "Awa wamemeezwa kwa mvinyo mhya." ¹³Mia Petuo nee agooka hamwe na wada kumi na mwenga, akakweza sauti, akagombeka, "Wantu wa Yudea na wose mwekaao aha Yelusalemu, idi dimanyike kwenu, tegeezani vyedi mbui zangu. ¹⁴Wantu awa nkawazati inga muafyavyo, sibabu ukati unu ni keo na ntatu. ¹⁵Mia idi nee ditamwiia kwembokea kwa nabii Yoeli. ¹⁶N'nda iwe mwe misi ya kiheo; Muungu agombeka, n'ndanetie Loho yangu kwa wantu wose. Wana wenu na wana vivyee wonda waavye unabii, vijana wenu n'ndawaone maono na wagosi wagima n'nda waote sozi. ¹⁷Via via uanga ya wandima wangu na wandima wangu wa kivyee mwe misi iyo, n'ndanetie Loho wangu, nao wonda waotee. ¹⁸N'nda niwaonyese vihii uko uanga na utangio sii duniani, npome, moto, na mafusho ya mosi. ¹⁹Na zua n'nda dihituke diwe kiza na mwezi kuwa npome, kabla nkauzati kweza msi mkuu na wa kihii cha Bwana. ²⁰N'ndaiwe kia yumwe mdetanga zina da Tate n'nda aokoke. ²¹Wantu wa Izilaeli tegeezani mbui izi: Zumbe Yesu wa Nazaleti, mwanadamu mwe kugimbikwa ni Muungu kwenu kwa mbui za uweza na vihii na utangio ambao Muungu kwembokea yeye gatigati yenu, inga nywinywi wenye mmanyavyo- ²²Kwa sibabuya mpango wekukusudiwao taukia aho bosi, na maalifa ya Muungu, kaavigwa na nywinywi kwa mikono ya wantu wabanasi, mumsuubisha na kumuumba mzimu, ²³mwekuae Muungu kamwenua, akausa usungu wa ufe kwakwe, kwa sibabu nkayokudahika kwakwe kumiikiwa ni uo. ²⁴Ivyo Daudi akagombeka kuhusu yeye, 'Nkimuona Bwana daima mbele ya cheni changu, yee yu mkono wangu wa kuume ivyo basi nkinansegesulwe. ²⁵Ivyo moyo wangu nee una kinyemi na ulimi wangu utamiwa. Pia mwii n'nda wekae kwa kwa ukangafu. ²⁶Nkunauibade nafsi yangu iite kuzimu, wala nkunauluhusu Mtakatifu yako kuona uvundo. ²⁷Wee kuzihilisha kwangu sia ya ugima; n'nda unitende nimeme kinyemi mbele ya cheni chako. ²⁸Ndugu, nadaha kutamwiia kwenu kwa ukangafu kuhusu tatietu Daudi: ye kaumbwa mzimu na akazikwa, na kabui dakwe di hamwe naswi hata ivi eo. ²⁹Ivyo nee n'nabii na kamanya kua Muungu keisa kwa kiapo chakwe, kua n'ndaaie yumwe mwe uvyazi wakwe he kiti cha enzi. ³⁰Kadiona idi mwande, na akagombeka kuhusu ufufuo wa Kwistu, 'wala nee nkeekubadwa kuzimu, wala mwii wakwe nkaokuvunda. ³¹Uyu Zumbe Yesu - Muungu kamfufua, naswi wose ti mashahidi. ³²Kwa iyo, akawa kenulwa mwe mkono w kuume wa Muungu, na akawa kahokea kiaga cha Loho Mtakatifu kuawa kwa Tate, yee kakupua ichi kiaga ambacho nywinywi mwakaua na kutegeeza. ³³Kwani Daudi nkeekupaa kuita mbinguni, akini agombeka, 'BWANA kagombeka kwa Bwana wangu, ³⁴ekaa mkono wngu wa kuume, mpaka ndiho niwagosoe wankuu wako kigoda kwa ajii ya miundi yako. ³⁵Ivyo nyumba yose ya Izilaeli na imanye kwa ukwei ati Muungu kamtenda yeye kuwa Bwana mwamsuubisha. ³⁶Sasa wekusikiaho ivyo, wakokwa mwe myoyo yao, wakamwamba Petuo na mitume watuhu, "Ndugu, titende viivihii?" ³⁷Na Petuo akawamba, "Sosoani na mbatizwe kia yumwe mwe zina da Yesu Kwistu kwa ajii ya kufiwa mbazi zenu, na n'ndamhokee geeko da Loho Mtakatifu. ³⁸Mana kwenu ni kiaga na kwe wana wenu na kwa wada wose we hae. ³⁹Kwa mbui nyingi kaona mwenye na kumhembeeza; akagombeka, "Mweohoe muawe mwe uvyazi unu mbaya." ⁴⁰Nee wahokea mbui zakwe na wakabatizwa, wakaomewa mwe msi uo inga nafsi elfu ntatu. ⁴¹Wakasongwa mwe mahinyo ya mitume na kua hamwe mwe kuume mkate na mwe maombi. ⁴²Kiheehee kikeza uanga ya kia nafsi, na vihii vingi na utangio vikagosoka kwembokea mitume. ⁴³Wose wekuaminio wawa hamwe na kuwa na vintu vyao kwa hamwe, ⁴⁴na wataga vintu na miiki zao na kupangana kwa wose kuigana na akundavyo kia yumwe. ⁴⁵Ivyo msi baada ya msi wasongwa ni kua lengo dimwe mwe hekalu, na wakamega mkate kwa kia kaya na wada nkande kwa kinyemi na uziziti wa myoyo; ⁴⁶wamtogoao Muungu wakawa na kibali na wantu wose. Bwana akawaomea msi kwa wada wekuao wakaokolwa.

Chapter 3

¹Sasa Petuo na Yohana nee wakaita kwe hekalu ukati wa maombi, saa kenda. ²Muntu ng'anya kiwete taukia kuvyaigwa, nee akenulwa kia msi na nee akagonezwa mwe uvi wa hekalu wetangwao mtana, ili adahe kuombeza sadaka kwa wantu wekwao wakaita hekaluni. ³Ekuwaonaho Petuo na Yohana wahehi na kwengia hekaluni, kaombeza sadaka. ⁴Petuo, akamtogesea meso, hamwe na Yohana, akamwamba, "tikawe swiswi." ⁵Kiwete akawakaua, akakauwia kuhokea kintu fulani kuawa kwao. ⁶Akini Petuo akamba, "feza na zahabu mie nkina, kia nenacho n'ndanikiavye kwako. Mwe zina da zumbi Yesu Kwistu ya Nazaleti, wende." ⁷Petuo akamdoa kwa mkono wakwe wa kudii, na akamwenua uanga: hamka miundi yakwe na vifundo vya mavuha yakwe vikapata nguvu. ⁸Akasooka uanga, muntu kiwete akagooka na akavoka kwenda; ekengia mwe hekalu hamwe na Petuo na Yohana, ukuenda, asooka na kumtoga zumbi Muungu. ⁹Wantu wose wamkaua akenda na kumtoga zumbi Muungu. ¹⁰Wakamanya kua nee ni yuda muntu mwekuae akekaa na kuombeza sadaka he uvi mtana wa hekalu; wamemwa ni kuengemaa na kumaka kwa sibabu ya kia chekuawiiacho kwakwe. ¹¹Via ekuavyo kawatozeeza Petuo na Yohana, wantu wose kwa hamwe wakaguukia kwe wazo wetangwao wa Seemani, wakaengemaa muno. ¹²Petuo ekuonaho idi, yee nee awatambaisa wantu, "Nywie wantu wa Isilaeli, kwa mbwai mwaengemaa? Kwa mbwai mwaelekeza meso yenu kwetu, kana kwamba timtenda uyu ende kwa nguvu zetu wenye au uchaji(udahi) wetu?" ¹³Zumbi Muungu ya Bwaahimu, na ya Isaka, na ya Yakobo, Zumbi Muungu ya Tati zetu, kamtunya mndima yakwe Zumbi Yesu. Uyu nee mwekuae nywinywi mmwenka na kumuemea mbele ya cheni cha Pilato, etiho yee nee kaamua kumwekea hulu. ¹⁴Mmweemea Mtakatifu na Mwenye Haki, na badii yakwe mkaenda mwekukoma abadwe hulu. ¹⁵Nywinywi muimkoma Mfaume ya ugima, mwekuae Zumbi Muungu kamfufua kuawa kwa watakufa - Swiswi ni mashahidi wa idi. ¹⁶Sasa, kwa imani mwe zina dakwe, muntu uyu ambae mwamuona na kumanya, katendwa kuwa na nguvu. Imani ambayo yombokea kwa Zumbi Yesu imwenka yeye afya inu kamii mbele yenu nywinywi nyose. ¹⁷Sasa, Ndugu, namanya kua mtenda ubahau, ivyo nee wekugosoavyo viongozi wenu. ¹⁸Akini mbui ambayo Zumbi Muungu kamyambia mapema kwa vyanwa vya manabii wose, kua uyu Kwistu ndaagaye, sasa kayatimiza. ¹⁹Kwa iyo, sosoasni na mhituke, ili kwamba zambi zenu zidahe kuusigwa kabisa, kusudi weze ukati wa kutamiwa kuawana na kuwaaho kwa Zumbi; ²⁰na kua adahe kumwaagiia Kwistu ambae kateuliwa kae kwa ajii yenu, Yesu. ²¹Yee nee ndie ambae lazima mbingu zimhokee mpaka ukati wa kuvuzwa kwa vintu vyose, ambavyo Zumbi Muungu katamwiia kae na kae kwa vyanwa vya manabii watakatifu. ²²Kwei Msa kagombeka, 'Zumbi Muungu n'ndaenue nabii kana mimi kuawa mwe wandugu wenu. N'ndamumtegeeze ia kintu ambacho n'ndaamyambie nywinywi. ²³Ondaiawiie kua kua muntu ambae nkategeeza kwa nabii uyo n'ndaadagamizwe kabisa aawe mweao wantu. ²⁴Haikaa, na manabii wose taukia Samwiu na wada wekutongeo baada yakwe, watamwiia wabiikia misi inu. ²⁵Nywinywi mu wana manabii na wa agane ambado Zumbi Muungu kadigoso hamwe na mababa zetu, kana ekugombekavyo kwa Abwaahamu, 'Mwe mbeyu yako familia zose za dunia zonda zibalikiwe.' ²⁶Baada ya Zumbi Muungu kumwenua mndima yakwe, kamwagiia kwenu bosi ili amibaliki nywinywi kwa kuhituka kuawa kwe ubanasi wenu."

Chapter 4

¹Ukati Petuo na Yohana watamwui na wantu, makuhani na mlinzi wa hekalu na masadukayo wakawabasa. ²Ne wachukiwa sana kwa kuwa Petuo na Yohana ne wakawahinya wantu kuhusu Yesu na kubiikia ye kugubulwayo kwakwe mwe ufu. ³Wakawagwia na kuwaika jela mpaka keo dakwe maana zua ne diswa. ⁴Akini wantu wangi wekusikiao ujumbe wakaamini, idadi ya wagosi wekuaminio wakabua kama elfu shano. ⁵Hata yekubua ho keo siku yekutongeayo, kwamba wakuu wao, wazee na wagonda, kwa hamwe wakusanyika Yerusalemu. ⁶Anasi kuhani mkuu na Kayafa, na Yohana, na Iskanda, na wose wekuao ni ndugu wa kuhani mkuu. ⁷Wekuaho wawaika Petuo na Yohana gatigati yao, wakawauza, "Kwa uwezo wani wa kwa zina dani mwagosa ivi?" ⁸Kisha, Petuo, uku akawa kamema Loho Mtakatifu, akawambia, "Nywinywi wakuu wa wantu, wa kae, ⁹kama swiswi siku ya ivyeo tahojiwa kuhusu mbui inu ntana yekugosolwayo kwa mntu uyu mtamu - kwa namna yani mntu uyu kahoma?" ¹⁰Hebu nadimanyike idi kwenu na wantu wose mwe Israel, kwamba kwa zina da Yesu wa Nazareti, ambaye mmwenka suuba ambayo Muungu kamfufua kulawa mwe wafu, ni kwa sia yakwe inga mntu uyu kagooka aha mbele yenu ni mgima. ¹¹Yesu Kwisto ni iwe dankandani ambado wazengi ndizalau akini ambado digosolwe kuwa iwe kuu da mwe mphembe. ¹²Nkakuna wokovu kwa mntu mtuhu awaye. Kwa maana nkakuna zina tuhi sii ya zunde wekwenkigwado wantu, ambado kwa ido tadaha kukombolwa." ¹³Mia wekuonaho ujasii wa Petuo na Yohana, na wakavumbua kwamba ni wantu wa kawaida wesaokuwa na elimu, wakadunduwa, wakamanywa kwamba Petuo na Yohana wawa hamwe na Yesu. ¹⁴Kwa ajii wamuona yuda mntu mwe kuhonywa kagooka hamwe nao, nkawokuwa na kintu cha kwamba zidi ya idi. ¹⁵Akini wekuaho wabinda kuamulu mitume wahauke mbele ya bunga da baaza, wakatamua wenye kwa wenye. ¹⁶Wakamba, ndatiwatende vihihi wantu awa? Ni kwei kwamba muujiza wa ajabu ugosoka kwembokea wao umanyikana kwa kia mntu mwekaa Yerusalemu; mkatidaha kudiemea ido. ¹⁷Akini, ili kwamba mbui inuyesekuenea miongoni mwa wantu ne tiwameze wasekusema wala kufundisha kwa zina da Yesu. ¹⁸Wakawatenga Petuo na Yohana na kuamuru wasekugombeka wala kuwahinya kwa zina da Yesu. ¹⁹Akini Petuo na Yohana wakawajibu na kuwamba, "Kama ni vyedi mwe meso ya Muungu kuwatii nywinywi kuliko Muungu ahwani wenye. ²⁰Maana swiswi nkatidaha kuka kugombeka mbui ambazo tizona na kuzitegeza." ²¹Baada ya kuwameza Petuo na Yohana, wakawaekea waite. Nkawokupata sibabu ya kuwaazibu, kwa ajii wantu wose ne wakamsifu Muungu kwa kia chekugosokachonacho. ²²Mntu mwekuhokea miujiza ya kuhonya me nkapungua miaka aluabini. ²³Baada ya kuwaekea huru, Petuo na Yohana wakagotoka kwa wezwao na kuwambia yose makuhani wakuu na wazee wekwembigwayo. ²⁴Wekuyasiakiaho, kwa hamwe wakatoa vuzo kwa Muungu na kwamba, "Zumbe, we mwekuumba mbingu na sii na bahali na kia kintu chakwe, ²⁵wewe ambaye kwa Loho Mtakatifu, kwembokea miomo ya tati yetu Daudi, mtandima wako, ukamba, "Kwa ajii yani wantu wa mataifa wagosa fujo, na wantu kufikii mbui zesazokufaa?" ²⁶Wafaume wa dunia wepange hamwe, na watawala waika bunga hamwe zidi ya Zumbe Yesu na zidi ya masihi wakwe." ²⁷Ni kwa wose Herode na Pontio Pilato, hamwe na wantu wa mataifa na wantu wa Israel, wakakonga bunga hamwe mwe mzi unu zidi ya mntu wako mtakatifu Yesu kumhaka mavuta. ²⁸Wakebunga hamwe na kugosa yose ambayo mkono wa mapenzi yako yekuamuluyo tangu aho bosi kabla nkayazatikuawia. ²⁹Sasa, Bwana, kaua vitisgo vyao, na uwajaie watandima wako kugombeka mbui zako kwa ujasii wose. ili ³⁰kwamba unyooshayo mkono wako wa kuhonya, utangio na maajabu vidahe kuawia kwembokea zina da mtandima wako mtakatifu Yesu." ³¹Wekubindiizaho kuombeza eneo ambado wekongabunga kwa hamwe dikafikiswa na wose wakamezwa Loho Mtakatifu, na wakatamua mbui za Muungu kwa ujasii. ³²Idadi nkuu ya wada wekuaminio wawa wa moyo umwe na loho mwenga: na mkakuna hata yumwe mwekugombeka kwamba chochose ehacho kwamba ni chakwe mwenye badii yakwe wakawa na vintu vya shiika. ³³Kwa nguvu nkuu wakawabiikia ushuhuda wao kuhusu ugubuo wa Zumbe Yesu, na mboto nkuu yekuawayo uwanga yao wose. ³⁴Nkawekuwa na mntu yeyose gatigati yao mwekupungukiwa na vintu kwa ajii wantu wowa na taatasi zao zenazo na nyumba, wakavitaga na kuite hea za vintu wekutagavyo ³⁵na kuviaaka asi ya miundi ya mitume. Na upangi ukagosolowa kwa kia muumini, kwa ekukundavyo. ³⁶Yusufu, mlawo, mntu wa Kipro, kenkigwa zina da Barnabasi na mitume (iyo ikafasiwa ni mwana wa faraja). ³⁷Kawa na nda, ne antaga na kwegaa heya, akaziika asi ya miundi ya mitume.

Chapter 5

¹Ivyo, mntu yumwe mwekwetangwa Anania, na Safira mkaziwe, wataga sehemu ya mai, ²na akafisa sehemu ya hea wekutagayo (mkaziwe pia kazimanya mbui izi), na akaeta sehemu yekusigaayo na kuiika kwe miundi ya mitume. ³Petuo akini akagombeka, "Anania, kwa mbwai shetani kaumemeeza moyo wako kugombeka utiizi kwa Roho Mtakatifu na kufisa sehemu ya mai ya mnda? ⁴Ukati dekuwaho nkadizati kutagwa, nkadekuwa mai yako? Dekubindaho kutagwa, nkadekuwa uamuzi wako? Vyenda vihi uafye mbui inu mwe moyo wako? Nkwekuwatiia wanadamu, mia kumtia Muungu." ⁵Ekubindaho kusikia maneno ayo, Anania akagwasi na akadumua loho. Na hofu nkuu ikawezea wose wekusikiae ayo. ⁶Vijana wakeza mbele na kumgea mwe sanda, na kumwegaa chongoi na kumzika. ⁷Baada ya saa ntatu ivi, mkaziwe akengia nyumbai, akekumanya chekuawiiacho. ⁸Petuo akamwamba, "Nambia, kama mtaga mnda kwa samani iyo." Akagombeka, "Ehe, kwa samani iyo." ⁹Abindo Petuo akamwamba, "Iwavivihi ati mwevana kwa hamwe kumgeza Roho ya Bwana? Kaua, miundi ya wada wekumsikao muumeo ihe mwango, na wenda wakwenu na kukwegaa chonga." ¹⁰Hamka akagwa mwe miundi ya Petuo, akaumbwa mzimu wada vijana wakeza nyumbai wakambwiia kafakae wakamwenua wakamwegaa chongoi, na kumzika hehi na muumewe. ¹¹Wengee nee wawenga mwe kanisa gima, na kwa wose wekusikiao miai zia. ¹²Utangio na vihii vingi vikalawii mwe wantu kwembekea mikono ya mitume. Wawa hamwe mwe wazo wa Sulemani. ¹³Akini, nkakuna mntu mtuhu tafauti mwekuwae na ukangafu wa kutongeana nao; hata ivyo, wenkigwa heshima ya uanga na wantu. ¹⁴Na hodu, waamini wangi wawa wakagenyea kwa Zumbe, hisabu nkuu ya wagosi na wavyee, ¹⁵kiasi kwamba hata wawenua watamu mitaani, na kuwagoneza mwe sazi na makochi, ili ati Petuo akawa akemboka, kizui chakwe kidahe kusea mwao. ¹⁶Aho naho, hisabu nkuu ya wantu wakeza kulawa mizi yekuzunguukayo Yelusalemu, wakawaeta watamu na wose wekukwewao n'npeho wachafu, na wose wakahonywa. ¹⁷Akini kuhani mkuu akenuka, na wose wekuwao hamwe nae (ambao ni zehebu da masadukayo); na wakamemwa n'gia. ¹⁸wakanyoosha mikono yao kuwagwia mitume na kuwaika mwe geeza da jumla. ¹⁹Na ukati wa kio malaika wa Zumbe azivugua nyuvi zageeza na kuwaongoza chongoi na kugombeka, ²⁰"Hitani, mkagooke hekaluni na kuwambia wantu mbui zose za Ugima unu." ²¹Wekusikiaho idi, wakengia mwe hekalu ukati wa kutendezuka na kuhinya. Akini, kuhani mkuu akeza na wose wekuwao nae, na kwetanga baaza dose kwa hamwe, na wadaa wose wa wantu wa Israeli, na kuwaagia geezani wapate kuwaeta mitume. ²²Akini wandima wekuitao, nkawekuwabwiia geezani, wakagotoka na kulavya taalifa, ²³"Tibwiia geeza divugalwa vyedi, saama na waindaji wagooka ha uvi, akini tekuwaho tikavugua, nkatekuona muntu ndani." ²⁴Sasa ukati jemadali wa hekalu na makuhani wakuu wekusikiaho mbui izo, wakeengiwa ni wengee kwa ajii yao wakaafya vyenda viivihii mbui inu. ²⁵Ikabinda yumwe akeza na kuwamba, "Wantu mwekuwaikao geezani wagooka mwe hekalu nahodu wahinya wantu." ²⁶Ivyo jemadali akaita hamwe na wandima, na wakawaeta, akini pasi na kugosoa ngavungavu kwa sibabu wawaogoha wantu wadaha kuwatoa maiwe. ²⁷Wekubindaho kuwaeta, wakawaika mbele ya baaza kuhani mkuu akawauza. ²⁸akagombeka, "Tiwaamulu msekuinga kwa zina idi, na bado muimemeza Yelusalemu kwa mahinyo yenu, na kutamiwa nikuieta npome ya mn'tu uyu uanga yetu." ²⁹Akini Petuo na mitume wakaandua, "Lazima timwenke Muungu kwemboka wantu. ³⁰Muungu wa tati zetu mwekumfufua Yesu mwekumkomae, kwa kumhasika uanga ya mti. ³¹Muungu kamtukuza mwe mkono wakwe wa kudiia na kumtenda oa kuwa mkuu ywemkombozi, kuavya toba kwa Israeli, na msamaha wa zambi. ³²Swie nee mashahidi wa mbui izi, na Roho Mtakatifu, ambae Muungu kamlavya kwa wada wamwitikao." ³³Mazumbe wa baaza wekusikiaho ivyo, wakatozwa ni maya wakaonda kuwakoma mitume. ³⁴Akini falisayo mwekwetangwa Gamalieli, mhinya wa sheia mwekuheshimiwa ni wantu wose, akagooka na kuamulu mitume waikwe chogoi kwa mda mjihi. ³⁵Akabinda akawaambia, "Wagosi wa Israeli, muwe makini sana na kia mtamiwacho kuwagosoea wantu awa. ³⁶Kwa sibabu aho kae zekwembokazo, Theuda kenuka nee efua ati ni mntu mkuu, na hisabu ya wantu, wapatao mia nne wakamtongea. Akakomwa, na wose wekuwao wakamtii wakatawanyika na kwagiana. ³⁷Baada ya m'ntu uyu, Yuda mgalilaya, akenuka siku zia za kuandikwa senda, akakonga wantu wangi nyuma yakwe. Nae pia akaga na wose wekuawo wakamtongea wakamtawanyika. ³⁸Sasa nawamba, mwenege na wantu awa na muwaekee wenye, kwa sibabu, kana mpango unu au ndima inu ni ya wantu indayasigwe. ³⁹Akini kana ni ya Muungu, nkamnamdahe kuwaemeza; mwadaha kuona hata mwahigana na Muungu." Ivyo, wakashawishika na maneno yakwe. ⁴⁰Wakabinda, wakawetanga mitume nyumbai na kuwatoa na kuwaamulu wasekugombeka kwa zina da Yesu, na wakawaeka waite. ⁴¹Wakahauka mbele ya baaza wakatamiwa kwa sibabu wataaziiwa kuwa wastahili kusuubika na kwesekuheshimiwa kwa ajii ya Zina ido. ⁴²Kwa iyo, kia misu mwe hekalu na kulavya nyumba hadi nyumba wakasongwa nkuhinya na kuhiika kuwa Yesu ni Masihi.

Chapter 6

¹Sasa mwe misu inu ukati wahinywa wasongwa nikweza, nee kwavoka nchongani ya Wayahudi wa Kiyunani kwa ajii ya Waebrania, kwa ajii wajane nee wakajaigwa mwe upangi wa nkande ya kia kukacha.²Mitume kumi na waidi wakonga bunga dose da wahinywa nee wamba, "Nkivyo vyedi kwetu kuzibada mbui za Muungu na kuhudumu he meza.³Savyo ndugu saguani, wagosi, mfunigate mwenu, wantu wedi wekumemao Loho na viugo tidahao kuwenka huduma inu.⁴Naswi tonda, tisongwe n'kuombeza mwe huduma ya mbui."⁵Hutuba yao ikawaagiza bunga dose. Nee wamsagua Stefano, muntu mwekumema imani ya Loho Mtakatifu, na Fiipo, Plokolo, Nikanoli, Timoni, Permena, na Nikolao, mwongofu kulawa Antiokia.⁶Waumini wakawaeta awa wantu he mitume, waombeza wabinda wawaikia mikono yao.⁷Nee, mbui za Muungu zatangaa na hisabu ya wahinywa ikasongwa n'kugenyee uko Yelusalemu; na makuhani wangi waketikia imani.⁸Stefano nae, mwekumema neema na nguvu, yee nee akagoso vihi na nkacho nkuu mwe wantu wekumwe.⁹Mia aho nee henuka wantu kumwe wekuawo wakatongea Sunagogi detangwado Sunagogi da Mahuru, na da Wakirene na da Waeskandelia, na wekumwe kaua Kilikia na Asia. Wantu awa nee wakauzana na Stefano.¹⁰Mia, nkawokudaha kuhigana na viugo na Loho Stefano ekuayo akaitumia mwe ntamuizi zakwe.¹¹Wakabinda wakawagea nchongani wantu kume kwa sii wakamba, "Tisikia Stefano akatamua mbui za kufuu kinyume na Msa na kinyume na Muungu."¹²Wawakungumiza wantu wagima na wagosa na kumbasa Stefano, wakangwia nee wamueta he bunga.¹³wakawaeta mashahidi wa umbea wekugombekao, "muntu uyu nkaeka kugombeka mbui zesazokutama kinyume ya ntendeo inu takatifu na shaia.¹⁴Inga timsikia akamba kuwa uyu Zumbe Yesu ya Nazareti onda ahabanange hantu aha na kuzihitua nkacho tekubadiwazo ni Msa."¹⁵Kia moneka mwekua hada he bunga akafua meso yakwe kumkaua Stefano, nao wakakiona cheni chakwe nee chenga cheni cha malaika.

Chapter 7

¹Kuhani mkuu akagombeka, "mbui izi n'zakwei"? ²Stefano akagombeka, "Ndugu na akina tate, n'tegeezani mimi: Muungu ya utukufu kamuawiiya tatietu Ablahamu ukati ekuaho Mesopotamia, kabla nkazati kwekaaa Halani', ³akamwamba,' Hauka mwe sii yako na jamaa zako na uite mwe sii ndiyo nikuonyese'.⁴Akabinda nee ahauka mwe sii ya Ukaldayo akekaa Halani, kuawa aho, baada ya tatiakwe kufa, Muungu akamuweta kwe sii inu, wekaayo isasa. ⁵Nkekumwenka chochose inga upazi wakwe, nkhokuwa na hantu hata hakuika muundi. Mia Ablahamu kaahidiwa hata kabla nkazatikupata mwana kuwa n'ndaenkigwe sii inga milki yakwe na uvyagwa wakwe. ⁶Muungu katamwii nae ivi yakuwa wavyaigwa wakwe nee wekaa mwe sii ya ugeni, na kwamba wenyezi wa uko n'ndawawaogsoe kuwa wantumwa wao na kuwatenda vibaya kwa mda wa miaka mia nne. ⁷Na Muungu akagombeka n'ndan'diahe taifa ambado n'ndadiwatende mateka, na baada ya aho n'ndawaaawe na kunivikwa mwe ntendeo izi.' ⁸Na akamwenka Ablahamu agano la tohala, ivyo Ablahamu akawa tatiekwe da Isaka akamgwisu siku ya nane; Isaka akawa tate ya Yakobo, na Yakobo akawa tate ya mababa zetu kumi na waidi. ⁹Mababa zetu wakamuonea kinyuu Yusufu wakamtaga mwe sii ya Misili, na Muungu nee yuhamwe nae, na akamhonya mwesumba yakwe ¹⁰na akamwenka fazii na viugo mbele ya Falao mfaume wa Misili. Falao akamtenda awe mtawala uanga Misili na uanga ya nyumba yakwe wose. ¹¹Basi kukawa na saa nkuu na suuba nyingi mwe sii ya Misili na Kaanani, na tati zetu nkawokupata nkande. ¹²Mia Yakobo ekusikiaho kuna nafaka Misili, kawaagiia tati zetu kwa maa ya bosi. ¹³Mwe ntambo ya kaidi Yusufu akeonyesa kwa nduguze, mwango wa Yusufu ukamanyika kwa Falao. ¹⁴Yusufu akaagiia nduguze kwenda kumwamba Yakobo tati yao eze Misili, hamwe na jamaa yakwe, jumla ya wantu wose ni sabini na shano. ¹⁵Ivyo Yakobo akasea Misili; akabinda akaumbwa mzimu yeye hamwe na tati zakwe. ¹⁶Wakadoigwa hata shekemu wakazikwa mwe kabui ambado Ablahamu kadigua kwa vipande vya hea kuawa kwa wana wa Hamoli uko Shekemu. ¹⁷Ukati wa kia kiaga ambacho Muungu nee kamwahiidi Ablahamu wekubua, wantu wakawa wagenyee uko Misili, ¹⁸ukati uo kenuka mfaume mtuhu uanga ya Misili, mfaume mwesekumanya kuhusu Yusufu. ¹⁹Uyo mfaume mtuhu akawahufya wantu wetu na kuwagosoia yesayokutama tati zetu, na kuasa wana wao wateke ili wesekwekaa. ²⁰Mwe kipindi kia Msa nee kavyaigwa; nee ni mtana mbele za Muungu, akaewa miezi mitatu mwe nyumba ya tati akwe. ²¹Ukati ekuasigwaho, binti wa Falao akamdoa akamuea kana mwanae. ²²Msa kahinywa mahinyo yose ya Kimisili; nee ana nguvu inga mwe mbui na ugosoz. ²³Mia baada ya kugenyeza miaka alubaini, ikamwezea mwe moyo wakwe kuwatembelea nduguze, wana wa Zilaeli. ²⁴Ekumwonaho mwizilaeli akagosoewa yesayokutama, Msa kamvunia na kuhiza n'nduu kwa mwekuue akamuonea kwa kumtoa Mmisii: ²⁵akamamankanya kuwa nduguze wondawamanye kwamba Muungu awaohoa kwa mkono wakwe, mia nkawokumanya. ²⁶Msi wekutongeo akaita kwa Wazilaeli wekumwe wekuao na nkumbizi; akageeza kuwatenda wenave; akagombeka,' Mabwana, Nywinywi n'ndugu; mbona nkamwevana nywinywi kwa nywinywi? ²⁷Mia mwekumkosea jilani yakwe akamshindika hae, na kubondeka, 'N'ndai mwekukutenda mtawala na muahi yetu? ²⁸Wee waonda kunikoma, kana wekumkomavyo Mmisii zana? ²⁹Msa akaguuka baada yakusikia ivyo; akawa mgeni mwe sii ya Midiani, ambaho akawa tate wa wana waidi. ³⁰Baada ya miaka alubaini kwemboka, malaika akamwaii ofa mwe jangwa da mwiima Sinai, mwe mwali wa moto mwe kisaka. ³¹Ukati Msa ekuonaho moto, kemaka na kuehewa kia ekukionacho, na ekugeezaho kukisogea ili kukikaua, sauti ya Bwana ikamwezea ikagombeka, ³²'Mie ni Muungu ya tati zako, Muungu ya Ablahamu, na ya Isaka, na ya Yakobo'. Msa akazingize na nkekudaha kukaika. ³³Bwana akamwamba, 'Hambua viatu vyako, ntendeo wekugookazo ni hantu hatakatifu. ³⁴Nkiona suuba ya wantu weuko Misili; Nkisikia kuhuma kwao, nami nkisea ili niwaohoe; sasa soo, n'ndankutume wewe Misili. ³⁵Uyu Msa wekuue wamwemea, ukati wekutamwiah, 'n'ndai mwekukutenda kuwa mtawala na mvumizi yetu?' _ nee mwekuue ndie ambae Muungu nee kamtoma awe mtawala na muohazi. Muungu kamtuma kwa mkono wa malaika ambae kamuawii Msa kwe kisaka. ³⁶Msa kaawa Misili ekubindaho kugosoa mijuza na utangio mwe Misili na mwe bahali ya Shamu, na mwe jangwa kwa kipindi cha myaka alubaini. ³⁷Ni Msa uyu nee mwekumyambia wantu wa Zilaeli kuwa, 'Muungu n'ndaamyemiie nabii kuawa gati ya ndugu zenu, nabii inga mimi'. ³⁸Uyu ni muntu mwekuaye mwe mkuntano jangwani na malaika ambae nee katamwii nae kwe mwiima Sinai. Uyu nee mutu ambae nee kawa na tati zetu, uyu ni muntu ambaye nee kahokea mbui yenayo ugima na kuteka swiswi. ³⁹Uyu ni muntu ambaye tati zetu waemea kumtii; wamsindikia hae, na mwemyoyo yao wahitukia Misili. ⁴⁰Mwe kipindi icho wamwamba Haluni.'tigoso miungu ndio itiongoze. Uyu Msa, mwekuue akationgoza kuawa mwe sii ya Misili, nkatimanya chekumpatacho. ⁴¹Ivyo wakagoso ndama kwa misi iyo na wakaavya sadaka kwa icho kimuu wakatamiwa kwa sibabu ya ndima ya mikono yao. ⁴²Mia Muungu kawahitua na kuwenka wavikie ntoondo za angani, inga yekugondavyo kwe kitabu cha manabii, 'Je Mniavia mimi sadaka za wanyama mwekuwachinjao jangwani kwa mda wa miaka alubaini, nyumba ya Zilaeli? ⁴³Mkubali hema ya

kukintania ya Moleki na ntoondo ya muungu refani, na picha mwekuigosoayo na kuwavikiiia wowo: na n'ndaniwegae hae zaidi ya Babeli."⁴⁴Tati zetu nee wana hema ya kukintania ya ushuhuda jangwani, inga Muungu ekuamuuvyo ekutamwiahoo na Msa, kwamba ne kaigoso kwa mfano wa uda ekuuonao. ⁴⁵Idi ni hema ambado tati zetu, kwa ukati wao, waetigwa mwe sii na Yoshua. Inu iawiia ukati wekuengiaho kumiiki taifa ambado Muungu kawaguusa kabla ya kuaaho kwa tati zetu. Inu nee iivi hadi misi ya Daudi, ⁴⁶mwekuae kapata kibali he maso ya Muungu,' na akaomba kuondeza chekao kwa Muungu ya Yakobo. ⁴⁷Akini Seemani nee kamzengea nyumba ya Muungu. ⁴⁸Hata ivyo mweuanga nkekaa kwe nyumba zekuzengwazo kwa mikono; inu ni inga nabii ekugombekavyo, ⁴⁹Mbingu ni kiti changu cha enzi, na dunia ni npaamo za kuikia miundi yangu. Nyumba ya mbai yani mndamnizengee?, agombeka Bwana: au ni hahi npaamo yangu yakuhumwiizia? ⁵⁰Nkio mkono wangu wekugosoao ivi vintu vyose?"⁵¹Nywie wantu wenye singo ngumu mweswao kugwiswa myoyo na magutwi, kia maa mwahigina na Loho takatifu,' mwagoa inga tati enu wekugosoavyo. ⁵²Ni nabii yuhi mwe manabii ambaye tati zenu nkaokumsuubisha?. Wawakoma manabii wose wekuawiao kabla ya kweza kwa Yumwe mwenye Haki,'na sasa mtenda wasaliti na wakomaji wakwe pia, ⁵³nywie wantu mwekuhokeao shai ida yekuagiiwayo n'malaika akini nkamokuitoza."⁵⁴Akabinda wajumbe wa baaa ekusikiaho mbui izi, wokwa mioyo yao, wakaguutia meno Stefano. ⁵⁵Mia yee, akawa kamemwa n'Loho Mtakatifu, kakaua mbinguni kwa makini na akauona utukufu wa Muungu,' na kumwona Zumbi Yesu kagooka mkono wa kuume wa Muungu. ⁵⁶Stefano akagombeka, "Kana nkiona mbingu zivugulwa, na Mwana ya Adamu kagooka mkono wa kuume wa Muungu."⁵⁷Mia wajumbe wa baaza wakatoa vuzo kwa sauti za uanga wakaziba magutwi yao, wakamguukia kwa hamwe, ⁵⁸wakamwasa chongoi ya mzi na wakamtoa maiiwe: na mashahidi wakahambua nguo zao za chongoi na kuika asi hehi na miundi ya mbwanga mwekwetangwae Sauli. ⁵⁹Wekuaho wakamtoa maiwe Stefano, kasongwa nkumwetanga Bwana na kugombeka, "Bwana Yesu, hokea loho yangu,". ⁶⁰Akakika mavindi na kwetanga kwa sauti nkuu, "Bwana, wesekuwataazia zambi inu. "Ekugombekaho aya, nee afa.

Chapter 8

¹Sauli nee yumwe makubaliano ya fiye yakwe. siku iyo nee ndiyo avoka kuwatesa kinyume cha kanisa dekuado Yelusalemu; na waaminio wose wekusanyikao mwe majumba ya Yuda na Samalia, iya mitume. ²Wantu wamkondao Muungu wamzika Sitefano na kugosoa ndio nkuu juu yawe. ³Akini Sauli kadizulu sana kanisa. Ne kaita nyumbai kwa nyumba na kuwabuuta nkongoi wavyee kwa wagosi, na kuwa asa geezaani. ⁴waaminio ambao nee wasanyika bado kubiikia neno. ⁵Fiipo akaseea mwe mzi wa Samalia na akambiikia Kwistu uko. ⁶Baada ya madugano kusikia na kuona nkacho agosozao Fiipo; wakaita uanga ya kia ekugombekaho. ⁷Kulawa aho wantu wangi wekusikiaho npepo wachafu wawalawa wantu uku waia kwa sauti nkuu, na wangi wekuhoowao na viwete wahonywa. ⁸Na neekuwa na nyemi nkuu mwe mzi. ⁹Akini nee kuwa na muntu yumwe mwa mzi uda zina Simoni, ambae nee akagosowa usawi; ambao nee kuwahooza wantu wa taifa Samalia, ukati akagombeka kuwa yeye ni muntu ywa muhimu. ¹⁰Wasamalia wose taukia mdodo kiamuo mkuu waka mtegeeza; wakamba; "muntu uyu ni ida nguvu ya Muungu ambayo ni nkuu." ¹¹Wakamtegeeza, kwa mana awamasa mda mlefua kwa usawi wakwe. ¹²Akini ukati wekuaminiho kuwa Fiipo abiikia juu ya ufaume wa Muungu na juu ya zina da Yesu Kwistu, wabatiizwa wagosi kwa wavyee. ¹³Na Simoni mwenye akaamini: baada ya kubatiizwa akosongwa kuwa na Fiipo; ekunkacho na miujiza yekuwayo ikagosoka, akehewa. ¹⁴Ukati mitume wa Yelusalemu wekusikiaho kuwa Samalia ihokea neno da Muungu, wakawatuma Petuo na Yohana. ¹⁵Ukati wekuaho wakaseea kuwaombe kwamba wamhokee Loho Mtakatifu. ¹⁶Mpaka mda uo, Loho Mtakatifu nee nkazati kuwashukia hata yumwe ywao nee wabatiizwa tu kwa zina da Bwana Yesu. ¹⁷Nee Petuo na Yohana wawaikia mikono, nao nee wamhokea Loho Mtakatifu. ¹⁸Ukati Simoni ekuonaho kwamba Loho Mtakatifu kaavigwa kwembokea kuikiwa mikono na mitume; akaonda kuwenka hea, ¹⁹Akamba, "Nenkani inu nguvu, ili kia nendae nimwiikie mikono ahokoe Loho Mtakatifu." ²⁰Akini Petuo akamwamba; pesa yako hamwe na wewe yagie hae kwasibabu kufikii, kuwa kalama ya Muungu yapatikana kwa pesa. ²¹Nkauka sehemu mwe mbui inu kwasibabu moyo wako nkiwo mtana mbele za Muungu. ²²Ivyo basi sosoa ubaya wako na kumwombeza Muungu labda enda akufiye mbazi mawazo ya moyo wako. ²³Kwa maana naona umwe sumu ya usungu na kifungo cha zambi." ²⁴Simoni akatambaisa na kwamba, "Mwombezeni Bwana kwaajii yangu kwa kuwa mbui zose mwekutamwiazao zadaha kunilawia." ²⁵Ukati Petuo na Yohana wekuwaho wakaona na kubiikia neno da Bwana, wauya Yelusalemu kwa sii iyo wabiikia injii mwe vijiji vingi vya Samalia. ²⁶Basi malaika ywa Bwana akagombeka na Fiipo na kwamba, "Muika na uite kusini mwe sia iitayo Yelusalemu kuelekea Gaza." (Sia imwe wangwa). ²⁷Akamwiika na kuita. Kauwa, na muntu ywa Esiopio, towashi mwenye mamlaka nkuu kandase; malikia ywa Esiopia. Nee kaikwa juu ya hazina yakwe yose; nae nee kaita Yelusalemu kuvika. ²⁸Nee akauya kekaa mwa gai dakwe uku asoma chuo cha nabii Isaya. ²⁹Loho akagombeka na Fiipo, "Sogea hehi na gai idi ukatozane nado. ³⁰Ivyo Fiipo akaita kinyanyi akamsikia akasoma mwe chuo cha nabii Isaya; akamba, Je wakimanya usomacho?" ³¹Muesiopia akamba nadaha viivihii muntu akesekuniongoza?" Akamhembeeza Fiipo akwe mwe gai na ekae hamwe naye. ³²Sasa fungu da magonde ekuwado akasoma Mwesiopia ni idi; Kaongozwe kana ngoto kuita machinjioni kuchinjwa, na kana ngoto kanyaa myeenkee kugubua kanwa chakwe: ³³Kwa kusininika kwakwe kuahwa kwakwe kuu sigwa: N'ndai mwenda awambie uvyazi wakwe? maisha yakwe ya sigwa mwe si. ³⁴Ivyo towashi akamuza Fiipo, na kwamba, "nakuombeza, ni nabii yuhi ambae atamwiwa mbui zakwe ni kuhusu yeye au za muntu mtuhu?". ³⁵Fiipo akavoka kutamui, kavona kwa luga gode idi da Isaya kubiikia mbui za Yesu. ³⁶Wakawa siai, wakabua henaho mazi, towashi akamba, "Kauwa hana mazi aha ni mbwai kiekacho nese kubatiizwa?, ³⁷mbui izi, "Ivyo Muesiopia akatambaisa "naamini kwamba Yesu Kwistu ni Mwana ywa Muungu," nkayamo mwe magonde ya kae). Ne Muesiopia akaamulu gai digooke. ³⁸Wakaita mwe mazi hamwe na Fiipo na towashi, Fiipo akambatiiza. ³⁹Ukati ekulawaho mwe mazi, Loho ywa Bwana ikamgookea Fiipo hae; towashi nkekumuona akaita sia yakwe akatamiwa. ⁴⁰Akini Fiipo akalawa Azoto. Kwembokea mwemkoa uda na kubiikia mwe mizi yose kiamuo ekubua ho Kaisalia.

Chapter 9

¹Iya Sauli, nee asongwa ni kugombeka mbui za kutisa hata za fiie mwe wahinywa wa Zumbe, kaita kwa kuhani mkuu ²na kumwombeza baua kwa ajii ya masunagogi uko Dameski, ili mradi akampata muntu mwe Sia ida, awe ni mgosi awe ni mvyee awatahe na kuwaeta Yelusalemu.³Hata ekuaho akatamba ikaawii kuwa ekubuaho hehi na Dameski, kukaawii ung'azi hamka kose kose kuawa mbinguni, ⁴nae nee agwasi nee asikia sauti ikagombeka ikamba, "Sauli, Sauli, mbona wanisuubu mie?"⁵Sauli akatambaika, U ndai wee Zumbe? Zumbe akamba, " Mii ni Zumbe Yesu waniuzi; ⁶Yakini enuka, engia mwe mzi, nawe wonda wembiwe ukundwacho kugosoa ⁷Wada wantu wekutambao hamwe na Sauli watuia myee wakategeeza wesekuona muntu.⁸Sauli akenuka mwe sii na ekugubuaho meso yakwe, nkekudaha kuona kintu wakamtoza mkono wakamueta hata Dameski. ⁹Kwa misi mitatu nkaona, nkada, nkanywa.¹⁰Nee hana mhinywa Dameski aketangwa Anania, Zumbe katamwia nae mwe sozi, "Anania." Nee agombeka, "Kaua, ni aha, Zumbe. ¹¹"Zumbe nee amwamba, "Enuka uhite kwe mtaa wetangwao Nyofu, naho mwe nyumba ya Yuda ukauze wantu kaua Tarso mwetangwa Sauli; kwa ajii akekuombeza; ¹²na kaona mwe sozi muntu zina dakwe Anania akengia akamwikia mikono yakwe ili adahe kuona.¹³Mia Anania akatambaisa, "Zumbe, nkisiki8a mbui za muntu uyu kwa wantu wangi, kwa vii vihi ekugosoeavyo wantu vibaya watakatifu wa uko Yelusalemu; ¹⁴Hanu ana mamlaka kuawa kwa kuhani mkuu kumgwia kia moneka mdetanga zina dako. ¹⁵Mia Zumbe akamwamba, "Hita kwa ajii yuda ni kia chekusagulwacho kwangu, adidoe zina dangu mbele ya Mataifa na wafaume na wana wa Israeli. ¹⁶Maana nonda nimionyese yeivyo mangi yakundwayo kumsuubisha kwa ajii ya zina dangu". ¹⁷Anania akaita, akengia mda nyumbai akamwikia mikono akamba, Ndugu Sauli, Zumbe Yesu, ekukuawiaho mwe sia wekuaho ukeza, kanituma upate kuona vituhu na umemeezwe Loho Mtakatifu. ¹⁸Vikagwa hamka he meso yakwe vintu inga magamba nee apata kuona, akagooka akabatizwa, akada nkande na kuuwiiwa ni nguvu. ¹⁹Akekaa hamwe na wahinywa uko Dameski kwa misi mingi.²⁰Ukati uwo uwo akam'biika Zumbe Yesu mwe masunagogi, akamba ati yee ni Mwana ya Muungu. ²¹Na wose wekusikiao wakamaka na kwamba, "Nkio muntu uyu mekuwabananga wose wekwetangao zina idi uko Yelusalemu? Na hanu keza kwa sibabu ya kuwataha na kuwegaa kwe makuhani." ²²Iyakini Sauli kadahishwa kubiika na kuwatenda Wayahudi wekwekaaao Dameski wabanikiwe na kusibitisha ya kuwa uyu nee Kristu.²³Yomboka misi mingi, Wayahudi wakagosa mbui hamwe wapate kumkoma. ²⁴Yakini maagane yao nee yamanyigwa ni Sauli. Wakamvizia he uvi musu na kio wadahe kumkoma. ²⁵Mia wahinywa wakwe wakamdoa nako wakamseezasi mwe ngewa komboka kwe ukanto.²⁶Naho Sauli ekubuaho Yelusalemu, akageeza kwehanganya hamwe na wahinywa mia nee wakamuogoha nkawokuamini ati yee nae ni mhinywa. ²⁷Mia Banaba nee amdoa akamwegaa kwe mitume, Na akamwamba via Sauli ekumuonavyo Tate siai na Tate wekutamuiie nae via Sauli ekubiikavyo kwa ukagafu kwa zina da Zumbe Yesu uko Dameski.²⁸Kadugana nao wekuaho wakengia na kuawa Yelusalemu nee atagusa kwa ukangafu kwa zina da Zumbe Yesu, ²⁹akauzana na Wayahudi wa Kiyunani iya wakageeza kia maa kumkoma. ³⁰Ukati ndugu wekumanyaho mbui ida wakamdoa mpaka Kaisari na wamwegae aite Tarso.³¹Nee kanisa dose mwe Uyahudi, Galilaya na Samaria, nee datenda npeho naho nee dazengwa na kwenda mwe wengee wa Tate na faraja ya Loho Mtakatifu, kanisa dikakua kwa wantu kutendesha. ³²Yabinda aho ikaawii Petuo ekuaho akazunguukazunguuka ntendeo zose za mzi akaseea kwe waumini wekaaao mwe mzi wa Lida.³³Uko akamuona muntu yumwe mwetangwa Ainea, muntu uyo nee yumweusazi myaka mnane; maana nee kahooa. ³⁴Petuo akamwamba, "Ainea, Yesu Kristu akuhonye; Euka na wetandikie usazi wako," Akenuka hamka. ³⁵Naho wantu wose wekwekaaao Lida na Sharoni wekumuonaho muntu uyu wakamhitukia Tate.³⁶Nee hana mhinywa Yafa mwetangwa Tabitha ambado dina maana ya "Dokasi" Mvyee uyu nee ana ndima ntana na mbui zakwe za lehema ekuwagosomeavyo wakiwa. ³⁷Iyawii mwe misi iyo akahuma nee afa wekumhakaho wakamkweza chumba cha uanga na kumgoneza..³⁸Kwa via Lida nee ni hehi na Yafa, na wahinywa wasikia ati Petuo yukuda, wakawaangiiza wantu waidi kwakwe, wakamhembeeza, "Kanyakweza wesekusoewa." ³⁹Petuo akenuka akahauka hamwe nao. Ekubuaho wakamueta kwe gati da uanga. Naho wajane wose nee wagooka hehi nae wakaia, wakamwonyesa koti na nguo ekuazo kawashonea uyu Dokasi ukati ekuaho hamwe nao.⁴⁰Petuo akawaavya wose chongoi akaika mavindi akaombeza, akabinda akauhitukia uda mwii, na kugombeka, "Tabita, enuka". Akagubua meso yakwe na ekumuonaho akekaasi. ⁴¹Abinda aho Petuo akamwenka mkono wakwe akamwenua abinda aho awetanga waumini na wajane akawenka muntu yao akawa kenua mesi ⁴²Mbui inu ikamanyika Yafa yose, naho wantu wangi nee wamwamini Tate. ⁴³Ikaawii Petuo akekaa misi mingi Yafa hamwe na muntu mwetangwa Simoni, mgosoa mababu.

Chapter 10

¹Kuwa na mntu yumwe mwe mzi wa Kaisalia, zina dakwe aketangwa Konelio ne ni mkuu ya kikosi cha Kitalia.

²Ne ni mchamuungu na ne akamvikia Muungu na nyumba yakwe yose; kaavya hea zigenyeazo kwa wayahudi na kaombeza kwa Muungu siku zose.³Mda wa saa kenda za musu, akaona maono malaika wa Muungu eza kwakwe. Malaika akamwamba "Konelio! ⁴Konelio akamkaua malaika kwa wengee mkuu sana akaamba "Inu ni mbwai mkuu?" Malaika akamwamba "Maombi yako na mbuso zako kwa wesaokua nacho zikwea uanga enga ukumbuso eiho Muungu". ⁵Isasa waagiie wantu waite kwe mzi wa Yafa wamuete mntu yumwe mwetangwa Simoni pia etangwa Petuo. ⁶Ekaa na mgosoaji wa mababu mwetangwa Simoni nyumba yakwe i nkandai mwa bahai.⁷Malaika ekuwae akatamwiia nae ekubindaho kuhauka, Konelio akawetanga wagozosi wa nyumbani mwakwe waidi, na asikai mwe kua akamuabudu Muungu mwe wada maasikai wekuwao wamgosoea ndima.

⁸Konelio akawamba yose yekulawiiayo na akawagiia Yafa.⁹Siku ntuhu mda wa saa kenda wekuwaho siai nane wa hehi na mzi, Petuo akakwe uanga taai na kuomba. ¹⁰Naho ne ana saa kaonda nkande ade, iya ukati wantu wembika nkande, akaonyeswa maono, ¹¹akakaua uanga kuvuguka na kia chasea na kintu fulani chenga nguo nkuu yasea aho si he alizikwe kona zakwe zose nne. ¹²Umo mwakwe muwa na aina zose za wanyama wenao miundi mine, na wabuutikao uanga ya alizi, na wadege uanga. ¹³Naho sauti ikatamwiia kwakwe "Enuka, Petuo chinja ude". ¹⁴Iya Petuo akamba "Nkivyo ivyo, Bwana kwa nkizati kuda kintu chochose najisi na kichama. ¹⁵Iya sauti ikeza kwakwe vituhu kakaidi. Ekukitakasacho Muungu wese kuchetanga najisi na kichama". ¹⁶Inu ilawia ka ntatu, na kia kia kikawa kidoigwa vituhu uanga. ¹⁷Na ukati Petuo ekuwaho mwe hali ya kubanikiwa kwa ayo maono yaamba mbwai, Kua, wantu wekuwao waagiwa ni Konelio, wakagooka he mwaango, wakauza sia ya kuita kwe nyumba. ¹⁸Ne awetanga na kuuza ati Simoni mwekua aketangwa Petuo ati ne akekaa hada. ¹⁹Ukati uo Petuo ekuwaho akafya kuhusu ayo maono, Loho akatamwiia, "Kua wantu watatu wakuondeza. ²⁰Enuka na useee si uite nao. Wese kuogohi kuita nao, kwa via nkiwaagiia." ²¹Petuo akasea uko si kwao na kugombeka "Mi ni yuda mmuondae. Kwa mbwai mweza?"²²Wakaamba, "Akida yumwe zina dakwe Konelio, mntu ya haki na mkunda kumwambudu Muungu, na wantu wamgombeka vyedi kwe si ya wayahudi, kembiwa ni malaika wa Muungu kukuagiia ili uite kwe nyumba yakwe, ili ave uzumbe kuawa hako." ²³Petuo akawakaibisha kwengia nyumbani na kwekaa hamwe nae. Keo dakwe akenuka akaita hamwe nae, na ndugu wacheche kuawa Yafa wakaita nae. ²⁴Siku ya kaidi yakwe wakeza Kaisalia. Na Konelio ne akawagoja; ne kawetanga hamwe nduguze na mbuyaze wa hehi.

²⁵Ukati Petuo akengia nyumbani, Konelio akamhokea na kwenama mpaka ahosi mwe miundi yakwe kwa kumhishimu. ²⁶Iya Petuo akamwenua na kugombeka "Gooka; mi mwenye nami ni mwanadamu." ²⁷Petuo ekuwaho akatamwiia nae, akengia nyumbani akabwiia wantu wekaa hamwe. ²⁸Akawamba, "Nywinywi wenye mwamany kua nkio shaia ya Kiyahudi kuambizana au kwezewa ni mntu mwe sekua ya si yetu. Iya Muungu kanionyesa mimi kua nkiovyedi kumwetanga mntu yoyose ni najisi au mchama. ²⁹Ne mana ncheza mwenye bila kuhigana, nekuagiwaho kwa ajii ya iyo. Savyo niwauze kwani muagiwa kwa ajii yangu." ³⁰Konelio akagombeka, "Siku ne zekwembokazo, ukati enga unu ne nikaomba mda we musu saa kenda mwe nyumba yangu; Nakaua mbele yangu mntu kagooka na nguo zing'aaazo, ³¹Akanigombeka "Konelio maombi yako Muungu kayaiva na mbuso zako kwa masikini zigosoka ukumbuso he Muungu. ³²Savyo agiia mntu Yafa akamwetange mntu yumwe etangwa Simoni eze hako naho pia etangwa Petuo. mwekaa he muamba mababu yumwe etangwa Simoni mwe nyumba yakwe ye hehi na bahai. ³³Gong'ondea: Mstai unu, "Nae endahoeze enda atamwiie nanywi, " nkaumo mwe maandiko ya kae. ³⁴Nee Petuo akagubua muomuo wakwe na kugombeka "Ni kwei nkiamini kuwa Muungu nkadaha kua na upendeleo. ³⁵Badii yakwe, kia taifa mntu yoyose mmwabudu na kugosoa ugozosi wa haki etikiwa kwakwe.

³⁶Wamany mbiu ekuiavyayo kwa wantu wa Izilaeli, ekuwaho akabiikia mbui ntana ya mpheho kwembokea Yesu Kwistu mwe Zombe wa wose- ³⁷nywinywi wenye mwamany mbui yekuawiiayo, iawia Yudea yose na iawia Galilaya, na ukusiaho ubatizo wekubiikiwao ni Yohana. ³⁸mbui yekuwayo ikaruhusu Yesu Kwistu kua Muungu ekumgeavyo mavuta ya Loho Mtakatifu na kwa nguvu. Kaita kagosoa yedi na kuhonya wose wekupatao suuba na ibilisi, kwe via Muungu ne yu hamwe nae. ³⁹Swiswi ti mashahidi wa mbui zose ekugosoazo kwe si ya Uyahudi na kwe Yelusalemu- uyu ni Zombe Yesu wekumkomae na kumhweeza mwe mti. ⁴⁰Uyu mntu Muungu kamfufua siku ya ntatu na kumwenka kumanyikana, ⁴¹nkio kwa wantu wose, iya kwa mashahidi wekusagulwao tangia aho ni Muungu - swiswi wenye, tidao nae na kunywa nae ekubindaho kufufuka kuawa kwe wekuumbwao mzimu.

⁴²Katiagiia kubiikia kwa wantu na kushuhudia kua uyu ne Muungu kamsagua kua muaha ya wagima na wekuumbwao mzimu. ⁴³Kwe yeye manabii wose washuhudie kua kia muamini kwe yeye endahokee msamaha wa zambi kwembokea zina dakwe." ⁴⁴Ukati Petuo yumwe ntamwiizi izi, Loho Mtakatifu akawamemeeza wose wekuwao wakateggeeza ujumbe wakwe. ⁴⁵Wantu wada wekuwao mwe bunga da waamini wekugwisao- wada wose wekwezao na Petuo- wakamaka, kwa kia kalama ya Loho Mtakatifu yekwetiwayo pia kwe mataifa. ⁴⁶Kwa

kua waiva awa mataifa watamwiia kwa kabila ntuhu za kumwabudu Muungu. Petuo akazumia, ⁴⁷"Kuna mntu yoyose mdaha kuingia mazi kua wantu wese kubatiizwa, Wantu awa wamhokea Loho Mtakatifu enga swiswi?"
⁴⁸Ne akawaamulu wabatiizwe kwa zina da Yesu Kwistu. Wekubindaho wakaombeza ekae hamwe nao kwa siku ncheche.

Chapter 11

¹Mitume na ndugu wada wekuwako uko Yudea wasikia kuwa mataifa wazihokea mbuii za Muungu. ²Petuo ekuuzwaho uko Yelusalemu, dia bunga da wantu wekugewao ngwisa wakavoka, ³"Kutozana na wantu wekwesao kugosoewa ngwisa na kuda nao!"⁴Akini Petuo ne avoka kuwamba dekuawiado kwa undani; akamba, ⁵"Nee nikaombeza mwe mzii wa Yafa, naona maono ya chombo kikasea kuawa mbinguni uwanga mwe pembe zakwe zose nne. Kikasea kwangu. ⁶Nkikauwa na kukifikii jisi yakwe. Nkiona wanyama wenye miundi minne wekaa mwe inu sii, na wanyama wa polini na wanyama watambaa na wadege wa uwanga. ⁷Nee nasikia sauti ikanamba, "Enuka, Petuo, chinja na ude!" ⁸Nikamba, "Nkivyo ivyo, Zumbe, muomo wangu nkauzati kwengia kintu chochose chesicho kitakatifu au kichafu" ⁹Akini sauti ikanijibu vituhu kuawa Mbinguni, ya ma kiya kintu Muungu ekwambacho ni king'aa, use kuchetanga najisi, ¹⁰Inu iawia maa ntatu na kiya kintu kikadoigwa mbinguni vituhu. ¹¹Kauwa, ukati unu wantu watatu wawa wagooka chongoi mbee ya nyumba tekuwamo, watumwa kuawa Kaisalia kweza kwangu. ¹²Loho kanambia niite nao na nesekekana nao awa wagosi ntandatu wakaita hamwe na mie na itita kwe nyumba ya mntu yumwe. ¹³Katambia via ekuonavyo malaika kagooka nyumbani mwakwe akamba, "Nituma Yafa nikamweete Simoni ambaye zina dakwe tuhu ni Petuo. ¹⁴Onda ambe mbuii kwako mwe uwo ujumbe wonda ukombolwe wewe na nyumba yako yose." ¹⁵Nekuvokaho kusema nao, Loho mtakatifu akeza uwanga yao inga ekwezavyo kwetu aho bosi. ¹⁶Nkikumbuka mbuii za Zumbe, ekwambazo, "Yohana kabatiiza kwa mazii; akini mwonda mwe Loho mtakatifu." ¹⁷Ivyo inga Muungu kaavya ntunu kana ekulenka zo swisi tekuaminiho mwe Zumbe Yesu Kwistu, mie ni ndai, inga nadaha kuhigana na Muungu? ¹⁸Wekusikiaho mbuii iyo nkaokuvuza, iya wamsifu Muungu na kwamba, "Muungu katifia mbazi wesio kummya muungu pia" ¹⁹Inga waamini ambao suubu zivoka mwe kifo cha Sitephano watawanyika kuawa Yelusalemu-waamini awa waita hae, hadi mhaka Foinike, Kipro na Antokia. Wawambia ujumbe wa Yesu ikedu kwa wayahudi nanki kwa mtuhu yeyose. ²⁰Akini watuhu ni wantu kuawa Kipro na Krene, weza Antiokia na kutamwiya na wayunani na kuwabiika (ne wawamba) mbui za Zumbe Yesu. ²¹Mkono wa Zumbe uwa hamwe nao, wantu wangi ne waamini. ²²Mbui zao ne zabua mwe magutwi ya kanisa da Yelusalemu: ne wamwagiza Barnaba aite mpaka Antiokia. ²³Ekwezaho na kukaua kaama ya Mungu ne kaona nyemi; na kuwagea moyo wose wasigae na Zumbe mwe mioya yao. ²⁴Kwa ajii kawa mntu mtana na mwekumema Roho Mtakatifu na imani na wantu wangi nee waongezeka mwe Zumbe. ²⁵Baadae Banaba akaita Tarso kumkau Sauli. ²⁶Ekumpataho, akamweta Antiokia. Iwa mwe mwaka mgima wakekonga hamwe na kanisa na kuwahinya wantu wangi. Na wahinywa waketangwa wakwistu kwa maaya bosi uko Antiokia. ²⁷Na mwe siku izi manabii wakaseeya kuawa Yerusalemu mpaka Antiokia. ²⁸Yumwe wao ni Agabo ne zina dakwe, akagooka akiambigwa ni Roho kuwa saa nkai yonda iawie dunia mwose. Inu iawia mwe siku za Klaudia. ²⁹Kwa hiyo, wahinywa, kiya yumwe ekufanikiwavyo, waamua kwegaa misaada kwa ndugu weuko Uyahudi. ³⁰Wagoso ivi; watuma heya kwa mkono wa Banaba na Sauli.

Chapter 12

¹Ukati wa mfaume Helode akanyoosa mkono wakwe kwa wekumwe mwe wadao walawao mwe bunga ili kuwasuubisha. ²Akamkoma Yakobo nduguye da Yohana kwa upanga. ³Baada ya kuona kuwa vyawatamia Wayahudi, akamgwia na Petuo vituhu. Inu nee ni ukati wa mikate ye sayoy ngwadu. ⁴Ekumgwiaho, akamwika geezani na akaika vikosi vya askai ili kumwiinda, nee akataajia kumwegaa kwa wantu baada ya Pasaka. ⁵Petuo akaikwa geezani, akini maombi yakagosolwa kwa bidii ni bumba kwa ajii yakwe kwa Muungu. ⁶Siku kabla Helode nkazati kuita kumwaavya kio icho Petuo nee kagona gatigati ya maaskai waidi uku katahwa minyololo miidi na walindi mbele ya uvi nee wakainda geeza. ⁷Kaua malaika ywa Bwana gafla akamwawia na mng'ao ukan'gaa ndani. Akamtowa Petuo mwe ubavu na kumwenua akamba, "Enuka kinyanyi." nee minyololo ekuwayo katahwa nee yachopoka kulawa mwe mikono yakwe. ⁸Malaika akamwamba, "Vaa nguo zako na vaa viatu vyako." Petuo akagoso ivyo. Malaika akamwamba, "Vaa vazi dako un'tongee." ⁹Ivyo Petuo akamtongea Malaika na kulawa chongoi nkee. Kuamini chekugosokacho ni malaika kana ni cha kweli. Kafikii aona maono. ¹⁰Baada ya kwemboka indo da bosi na da kaidi, wakabua he he lango da chuma da kwengiia kuita mjini, dikavuguka denye kwaajii yao. Wakalawa chongoi wakaseeya kwe mtaa, mala Malaika akambada. ¹¹Petuo ekwezaho kwemanya, akamba, "Sasa nkiamini kuwa Bwana nee kamtuma Malaika yakwe ili kuniavya mwe mikono ya Helode, na kwa matalajio ya wantu wose wa mungu." ¹²Baada ya kumanya aya akeza kwe nyumba ya Maliamu mamiakwe da Yohana ambae ni Marko; Wakwistu wangi wakamemeezana wakaomba. ¹³Ekutuntaho kwe uvi wa kizuizi mtumishi yumwe mdee mwetangwa Loda akeza kuvugwa. ¹⁴Ekumanye ni sauti ya Petuo, kwa kinyemi akavotwa kuvugwa; badala yakwe akaguuka gati kuwambia Petuo kagooka mbele ya Uvi. ¹⁵Ivyo, Wakamwamba, "Wewe umkiyau" akini akasongwa kuwambia ni kwei ni yeye. Wakamba "Uyo ni malaika ywake." ¹⁶Akini Petuo akasongwa ni kutunta, na wekuvuguaho uvi, wakamuona na wakehewa sana. Petuo akawamba wanyamae kwa mkono kimyempe na akawambia namna Bwana ekumavyavyo kulawa Geezani. akamba, ¹⁷"Wambie mbui izi Yakobo na nduguze." Ikabinda akahauka akaita npande ntuhu. ¹⁸Kwekuwaho musu kukatenda na huzuni nkuu mwe asikai, kuhusiana na chekuawiacho kwa Petuo. ¹⁹Baada ya Helode kumwondeza na nkekumuona akawauza walinzi na kuaamulu wakomwe. Akaita kuawa uyahudi kiamuo kiamuo Kaisalia na kwekaa uko. ²⁰Helode nee ana maya juu ya wantu wa Tilo na Sidoni. Wakaita kwa uhamwe kwakwe. Wakawa na umbuya na Blasto ywa mfaume, ili amwambize. Ikabinda wakaombeza npeho, kwa kuwa si yao ihokea nkande kulawa mwe si ya mfaume. ²¹Siku yekukusudiwayo Helodeneee avaa mavazi ya kifaume na kwetungia mwe kiti chakwe cha kifaume, na akawabiikia. ²²Wantu wakatowa vuzo, "Inu ni sauti ya muungu wala nkio ya mwanadamu!" ²³Mala gafla malaika akamtowa kwaajii nee nkee kumwenka Muungu utukufu; akaigwa n'sango na akafa. ²⁴Akini mbui ya Muungu ikadaha na kugenea. ²⁵Baada ya Banaba na Sauli kuukamiisha huduma yao wakalawa hada wakagotoka Yerusalemu, wakamwoda na Yohana ambae zina da kuvyaigwa ni Mako.

Chapter 13

¹Sasa mwe kanisa da Antiokia, awa na we kumwe wa manabii na waimu Balinaba, Simeoni (mwetangwa Nigeli). Lukio wa Kilene, Manaeni (umbude mweyekuawa nae ifu dimwe wa Helode kiongozi ywa mkoa), na Sauli.

²Wekuaho wakamgimbika Bwana na kufunga, Loho Mtakatifu akagombeka, "Niikia nkandai Balnaba na Sauli, wagosoe ndima ekwetangiayo." ³Badii ya Kanisa kuombeza, na kuika mikono yao uanga ya wantu awa, wakawaeka waite. ⁴Nee Balinabasi na Sauli wakambiikia Loho Mtakatifu na wakaseea kuita Seleukia; Kuawa uko wakatamba bahalini kuita kisiwa cha Kiplo. ⁵Wekuaho mwe mzi wa Salami, wakabiikia mbui za Muungu mwe Masunagogi ya Wayahudi. Naho wekuaho hamwe na Yohana Marko mwetango kana mwegazi ywao. ⁶Wekuitaho mwe kisiwa chose hadi Pafo, wabuia muntu fulani msawi, Myahudi nabii ywa umbea, zina dakwe diwa Bali Yesu.

⁷Msawi uyu katozana na Liwali Selgio Paulus, mwekuwa muntu mwenye akii. Muntu uyuy akawetanga Balinaba na Sauli kwa sibabu kukunda kumgeza mbui za Muungu. ⁸Akini Elima "yuda msawi" (ido nee zina dakwe dekutafasiliwavyo) akawaavya; akageeza kumhitua yuda liwali aawe kwe imani. ⁹Akini Sauli mwekwetangwa Paulo, kawa kamemeezwa Loho Mtakatifu, akamfuia meso ¹⁰na akamba "Ewe mwana ywa Ibilisi, kamemeezwa na mbai zose za utii na uzaifu. Wee undai wa kia aina ya haki. Nkawenda ukome kuzihitua sia za Bwana, zekunyookazo, je wenda udahe?" ¹¹Sasa kauwa, mkono wa Bwana uuanga yako, na wenda uwe tuntu. Nkawenda ukauwezua kwa muda" maa mwenga ukungu na kiza kigwa uanga ya Elimas; akavoka kuzunguka hada akaombeza wantu wamuongoe kwa kumtoza mkono. ¹²Badii ya liwali kukauwa chekuawiacho, aliamini, kwaajili kwengewa na mahinyo kuhusu Bwana. ¹³Sasa Paolo na wambuze wakatamba mwe mazi kuawa Pafo na wakabua Pelge mwe Pamfiia. Akini Yohana akawabada akauya Yelusalemu. ¹⁴Paolo na umbuze wakatamba kuawa Antiokia ya Pisidia. Uko nee wakaita mwe sunagogi musi wa Sabato na kwekaa sii. ¹⁵Badii ya kusoma shaia na manabii, wakuu wa masunagogi saamu wakamba, "Ndugu, kana mnao ujumbe wakamba wantu aha, semeni!" ¹⁶Nee Paolo agooka na kumgwia mkono; akatambaisa, "Wagosi wa Israeli nanywi mumtii Muungu, tegeezani. ¹⁷Muungu wa wantu wa Israeli ekuwasaguao tati zetu na kuwagoosa wantu wangi wekwekaa mwe si ya Misili, na kwa mkono kwenuiwa akawaongoea chongoi. ¹⁸Kwa miaka arobaini akazizimiza jangwani. ¹⁹Badii ya kubananga mataifa saba mwe si ya Kaanani, akawenka wantu si yao kwa ulisi. ²⁰Matukio aya yose yaawia zaidi ya miaka mia nne na hamsini. Badii ya vintu ivi vyose, Muungu akawenka waamuzi mhaka Samwei Nabii. ²¹Badii yakwe wantu waombeza mfaume, ivyo Muungu akamwenka Sauli mwana ywa Kishi, muntu wa kabila da Benyaamini, kugosoa mfaume wa miaka alobaini. ²²Naho badii ya Muungu kumuusa mwe ufaume akamwenua Daudi kuwa mfaume wao. Kuhusu Daudi kwa Mungu aagizwa nmoyo wangu enda agosoe kia kintu nikidahacho. ²³Kuawa kwe ukoo wa muntu uyu Mungu kaieta Israeli mkombozi, Yesu, kana ekuavyo kaika kiaga kugosoa. ²⁴Idi divoka kuawa, kabla ya Yesu kweza, Yohana bosi akamuongoea ubatizo wa toba kwa wantu wose wa Israeli. ²⁵Nae Yohana ekuaho kabindiiiza ndima yakwe akamba, 'Mwaafyani mie nndai? mie nkimi yuda. Akini tegeezani, mweza nyuma yangu, nkistahili kugeza viatu vya miundi yakwe. ²⁶Ndugu, wana wa ukoo wa Abwaahimu, na wada ambao mwe nywinywi mwamvikia Mungu, kwaajii yetu kwamba saamu izi za ukombozi zitumwa. ²⁷Kwa wada wekuao Yelusalemu, na watawala wao nkawokumanya kwa uhufu za manabii ambazo zasomwa kia Sabato; kwa hiyo watimiza maangizo ya nabii kwa kumhukumu kifo Yesu. ²⁸Etiho nkawokumhokea sibabu nntaoa ya kifo ndani yakwe, wakamwombeza Pilato amkome. ²⁹Wekubindaho mbui zose zekugondwazo kuhusu yeye, wakamseeza kuawa mtini na kumgoneza mwekabui. ³⁰Akini Muungu kawa kamfufua kuawa kwa wafu. ³¹Kaoneka kwa siku nyingi kwa wada wekuitao hamwe naye kuawa Galilaya kuelekea Yelusalemu. Wantu awa nmashahidi wa wantu. ³²Ivyo tamietea habai ntana kuhusu kiaga wekwenkigwacho tati zenu. ³³Muungu kaika kiaga kwetu, wana wao, mweidi kamfufua Yesu na kumvuza vituhu mwe Zabuli ya kaidi: 'Wee Umwanangu, ivye nkiwa Tati yako' ³⁴Naho kuhusu ukwei nkamba kamfufua kuawa kwa wafu ili kwamba mwii wakwe wesekubanika katamwiihi ivi: 'Nndai nkwenke utakatifu na baaka halisi za Daudi' ³⁵Inu nee sibabu kwamba mwe zabuli ntuhu, 'Nkwenda umluhusu mtakatifu wako kukaua uozo.' ³⁶Kwa kuwa bidii ya Daudi kutumikia ukundiso wa Mungu mwe uvyazi wakwe akagona, akagonezwa hamwe na tati zakwe na ekuonacho ubanasi, ³⁷Akini mwekufufulwa nMungu nkekuona ubanasi. ³⁸Naho naimanyike kwenu, ndugu, kwembokea muntu uyu, kufiiwa moyo zambi kubiikia. ³⁹Kwembokea yeye kia mwamini kutaaziwa haki na mbui zose ambazo sheia ya Musa isinge wenka haki. ⁴⁰Ivyo tendani wakamiifu kwemboka kintu wekukitamwiiha manabii chesekuawiihi kwenu: ⁴¹Kauwa, nywie mzalau na mkatundu wae na mkaangamie; kana via nagosoa ndima siku zenu ambayo nkamdaha kuiamini, hata kana muntu awatamuize. ⁴²Ukati Paulo na Balnaba wekuhauko wantu wakawaombeza watamuie mbui izo siku ya Sabato yezayo. ⁴³Ukati bunga da sunagogi wekusiaho, Wayahudi wangi na waongofu sabati wakawabasa Paolo Banaba, ambao watamuia nao wakawahimiza waite mwe neema ya Muungu. ⁴⁴Sabato yekutongeayo tambe mzi mgima wa kekuba na kutegeeza mbui za Mungu. ⁴⁵Wayahudi wekuonaho madugano,

wakatenda kinyume na kutamuia mbui yakutoigwa vita vose vekutamuiavyo ni Paolo.⁴⁶ Akini Paolo na Banaba nee watamuia kwa ukangafu na kuwaombeza, "Nee ni vyedi mbui ya Mungu itamuiwe ya bosi kwenu kwakuwa mditambika hae kuawa kwenu na kweona kuwa nkamkustahili ugima wa kae, kauani tendatiwahitukie Mataifa.⁴⁷ Kana ambavyo Bwana katiamulu, akamba, 'Nkiwaika nywinywi kana nuu kwa wantu wa mataifa, kwamba muete wokovu kwa ntendo zote za dunia."⁴⁸ Mataifa wekusikiaho wakatamiwa na kumgimbika mbui ya Bwana. Wangi wekugosowa kwa ugima wa kae nee waamini.⁴⁹ Mbui za Bwana zieneea si ngima.⁵⁰ Akini wayahudi wawahembeza wekweavyao na wavyee muhimu, pia viongozi wa mzi.⁵¹ Akini Paolo na Banaba wekung'un'teni vumbi mwe miundi yao. Wabinda wakaita kwe mzi wa Ikonja.⁵² Na wahinywa wakamemwa ni nyemi hamwe na Loho.

Chapter 14

¹Ikaawiia mwe Ikonio ati Paulo na Barnaba wakengia hamwe mwe sinagogi da Wayahudi nakutamwia namna ambayo kundi kuuda wantu Wayahudi na Wayunani wakaamini. ²Akini Wayahudi wesao kutii wakawapembeja akii wa mataifa na kuwagoso kuwa wabaya zidi ya ndugu. ³Kwa iyo wakekaa uuko kwa mda mlef, wakutamwia kwa ukangafu kwa nguvu ya Zumbe, uku akaavyo usibitisho kuhusu uzumbe wa neema yakwe. Akagoso ivi kwa kuavya utangio na vihii vigosolwe kwa mikono ya Paolo na Barnaba. ⁴Akini eneo kuu da mzi dipangwa wantu kumwe wawa hamwe na Wayahudi, na kumwe hamwe na mitume. ⁵Ukati wa mataifa na Wayahudi wekugeezaho kushawishi viongozi wao kuwagosolwao vibaya na kuwahonda maiwe Paolo na Barnaba, ⁶wakadimanya ido na kuguukia mwe mizi ya Likaonia, Listra na Derbe, na maeneo yekuwazungukayo hada, ⁷naho wakabiikia injii. ⁸Aho Listra hawa na muntu yumwe mwekwekaa, nkekuwa na nguvu mwe miundi yakwe, kilema kuawa kwe ifu da mami akwe nkazati kutembea. ⁹Mntu uyu akamsikia Paulo akamfwia mese na akaona kwamba kawa na imani ya kuhonywa. ¹⁰Nee agombeka kwakwe kwa sauti ya uanga, "Gooka kwa miundi yako." Na yuda muntu akasooka uanga na kuvoka kwenda. ¹¹Umati ekukigosoacho Paolo, wakenua sauti zao, wakagombeka mwe Kilikaonio, "miungu itezea kwa misii ya binadamu." ¹²Wakamwetanga Barnaba "Zeu," na Paolo "Herme" kwa sibabu kawa mtamwiiaji mkuu. ¹³Kuhani mzize, ambae hekalu dakwe diwa chongoi ya mzi, akaeta fahali da ng'ombe na mtungo wa maua mpaka kwe lango da mzi, yeye na umati woonda kuavya kafaa. ¹⁴Akini mitume, Barnaba na Paolo, wekusikiaho ido, wakatatua mavazi yao kinyanyi wakaita chogoi kwe umati, ¹⁵wakaia na kugombeka, "Nywie wantu, kwa mbwai mwagoso mbui izi? Na swiswi naswi binadamu wenye hisia inga zenu. Tamietea mbui ntana, kwamba mhituke kulawa kwe vintu ivi vyesavyokutamaa mmwelekee Muungu mwe ugima, uufiii ywa mbingu, na dunia na bahai na kia kintu cheumo. ¹⁶Mwe ukati wekwembekao, kawaluhusu mataifa kuita mwe sia zao wenye. ¹⁷Akini bado, nkekuhauka bila shahidi, mwe ido akagoso vyedi na akawenka fua kulawa mbinguni na ukaii wa mbona akaimemeza myoyo yenu kwa nkande na fulaha" ¹⁸Hata kwa mbui izo, Paolo na Barnaba kwa shida wakauzuia umati kuwalavia kafaa. ¹⁹Akini Wayahudi wekumwe kulawa Antiokio na Ikonio wakeza kuupembeja umati. Wakamtoa maiwe Paolo na kumbuuta mpaka chongoi ya mzi, wakamanya kafa. ²⁰Hata ivyo wahinywa nee wagooka hehi nae, akenuka, wakengia mwe mzi, siku ya kaidi akaita Derbe na Barnaba. ²¹Baada ya kuhinya injii mwe mzi uda na kuwagoso wahinywa wangi, wakagotoka Listra, hadi Ikoniamu, na hadi Antiokia. ²²Wakasongwa kuimalisha nafsi za wahinywa na kugewa moyo kuendee mwe imani, akagombeka, "Lazima tengie mwe ufaume wa Muungu kwa kwembokea suuba nyingi." ²³Wekuwasaguaho wadaa kwa ajii yao wa kia dugano da waaminio, na wakawa waombeza kufunga, wakawenkia kwa Bwana ambae woo wamwaminio na wakawaombeza na kufunga. ²⁴Kisha walipita katika Pisidia, walifika Pamfilia. ²⁵Ikabinda wekutamwiahho mbui mwe Perga, wakasea kuita Atalia. ²⁶Kulawa uko wakakwea meli mpaka Antiokia ambako wawa welavya uko kwa neema ya Muungu kwa ajii ya ndima ambayo sasa wawa tongea. ²⁷Wekubuwaho uko Antiokia, na kudikonga bunga hamwe, wakaavya habai ya mbui ambayo Muungu kagoso kwao, na jinsi akuwawugwiavyo uvi wa imani kwa wantu wa Mataifa. ²⁸Wakekaa kwa mda mlef na wahinywa.

Chapter 15

¹Wantu fulani waseeya kuawa Uyahudi na kuwahinya ndugu, wakagombeka, "mwesekutimwa kama mila ya Msa nkanaadahe kuokolewa." ²Wakati Paulo na Barnaba wekuaho na mapambano na mjadaa hamwe nao, ndugu wakaamua kwamba Paulo, Barnaba na watuhu kadhaa waite Yelusalemu kwa wakae na mitume kwa ajii ya swala idi. ³Kwa iyo, kwa kutumwa kwao ni kanisa, wakembokea Foinike na Samaria kubiikia kuhitua nia kwa mataifa waeta nyemi nkuu kwa ndugu wose, ⁴Wekweza Yelusalemu, wakakaibishwa na kanisa na mitume na wazee, na wakawenka taarifa ya mbui ambayo Muungu kagosa hamwe nao. ⁵Akini wantu fulani wekuaminiao, ne wa mwe bunga da Mafalisayo wakagooka na kwamba nivyeti kuwatina na kuonda watoze shaia ya Msa." ⁶Ivyo mitume na wakae wakagooka kwa hamwe mwe kudiafya swala idi. ⁷Baada ya ntamuizi ndefu, Petuo akagooka na kwamba kwao, "Ndugu mwamanywa kwa kitambo cha kwembokacho Muungu kagosa usaguzi gati yenu, kwamba kwa muomo wangu mataifa wasikie mbui za injii, na kuamini. ⁸Muungu, mmanya mioyo yao, akashudia kwao akawenka Loho mtakatifu, kama ekugosavyo kwetu; ⁹na kagosa tofauti gati yetu na wao uku akaigosa mioyo yao safi kwa imani. ¹⁰Kwa iyo kwa ajii yani mwamgeezaa Muungu kwamba mwaika mila uwanga ya singoo za wahinywa ambao hata tati zetu, wala swiswi nkatidaha kuzizimiza? ¹¹Akini kwamba taamini tiokolewa kwa nema ya Bwana Yesu kama wekuavyo." ¹²Bunga dose dikanyamaa wekuaho wakamtegeeza Barnaba na Paulo we wekuaho wakaavya taarifa ya utangio na maajabu ambayo Muungu kayagosa nao ya wantu wa mataifa. ¹³Wekuwo wakatamua, Yakobo akajibu akamba, "Ndugu ntegeezani. ¹⁴Simoni akaeleza jinsi aho bosi Muungu kwa neema kawasaidia mataifa ili kwamba epatie wantu kuawa kwao kwa ajii ya zina dakwe. ¹⁵Mbui za manabii zakubaliana na idi kama dekugondwavyo. ¹⁶Baada mbui izi n'ndatigotoke na kudizenga vituhu hema da Daudi, dekugwado asi naonda n'denu na kuisa ubanasi wakwe, ¹⁷ili kwamba wantu wekusigao wamundeze Zumbe hamwe na wantu wa mataifa wekwetangwao kwa zina dang'u. ¹⁸Ivi ne ivyo ekwambavyo Zumbe mwekugosa mbui izi zimanyikanazo tangu enzi za kae. ¹⁹Ivyo basi, ushauri wangu ni, kwamba tisekuwenka tabu wada wose wantu wa mataifa wamhitukiao Muungu; ²⁰akini tigonde kwao kwamba wenege na ubanasi wa vizuu, tamaa za ukiyanga na vye kunyongwavyo na mphome. ²¹Kuawa vizazi vya wazee kuna wantu kumwe kia mzi wabiikie na kumsoma Msa mwe masinagogi kia Sabato." ²²Kwa iyoikaonekana kuwa iwapendeza mitume na wazee, hamwe na kanisa dose kumsagua Yuda mwetangwa Barnaba, na Silas, kuwa viongozi wa kanisa na kuwatumia Antiokio hamwe na Paulo na Barnaba. ²³Wagonda ivi, "Mitume, wazee na ndugu kwa ndugu wa Mataifa we uko Antiokia, Shamu na Kilikia, salamu. ²⁴Tisikia kwamba wantu fulani ambao nkate kuwenka amri iyo, waawa uko kwenu wamitaabisha kwa mahinyo yaetayo shida mwe nafsi zenu. ²⁵Kwa iyo ionekana vitana kwetu wose kusagwa wantu wa kuwatumia kwenu hamwe na wapendwa wetu Barnaba na Paolo, ²⁶wantu we kuemeo maisha yao kwa ajii ya zina da Zumbe Yesu Kwistu. ²⁷Kwa iyo timtuma Yuda na Sila, wondawamyambie mbui izo izo. ²⁸Kwa kuwa ionekana ni vitama kwa Loho Mtakatifu na kwetu, kwesekuika mizigo mikuu uwanga yenu mbui izi zeii vyovy lazima: ²⁹Kwamba mhituke kulawa kwe vintu wavigwavyo mwe vizuu, mphome, vintu vya kunyongwa, ukianga. Kama mndamvieke inda iwe vyedi kwenu. Kwa heini. ³⁰Ivyo basi, wekutawanywishwaho, wakasea Antiokia; baada ya kukusanya bunga hamwe wakawasilisha baa. ³¹Wakapata kinyemi wekuisomaho. ³²Yuda na Sila, wakawahongoza kwa mbui nyingi na kuwagea nguvu. ³³Baada ya kwekaa kwa mda fulani uko wakawatawanya kwa amani kulawa kwa ndugu wada wekuwatumao. ³⁴[Akini ikaonekana ni vyedi Sila abaki uko] ³⁵Akini Paulo na watuhu wakekaa Antiokia hamwe na watuhu wengi ambao wakahinywa na kubiikiwa mbui za Zumbe. ³⁶Baada ya siku kadhaa ivi Paulo akamwamba Barnaba, "Na tigotoke na kuwatembelea ndugu mwe kia mzi tekubikiawo mbui za Zumbe na kuwaona weivyo. ³⁷Barnaba kaonda pia amdoo hamwe na Yohana mwekua aketangwa Marko. ³⁸Akini Paulo akafikiia nkaina iwe vyedi kumdoa Marko mwekuwabada uko Pamfilia na kuendelea nao mwe ndima. ³⁹Kisha aho hakaawia mabishano makuu kwa hiyo wakaekana na Barnaba akamdoa Marko na kutamba naye kwe meli mpaka Kipro, ⁴⁰Akini Paulo akamsagua Sila na kuhauka, baada ya kukabiziwa na ndugu mwe neema ya Zumbe. ⁴¹Na akaita kwembokea Shamu na Kilikia, uku aimarisha makanisa.

Chapter 16

¹Paulo pia ekwezaho Derbe na Lystla; naho kau, hada nee hawa na mhina mwetangwa Timoseo, ni m'bwanga mwekuvyaigwaa ni mvyee ywa Kiyahudi mwekuae ni muumini na tati yakwe ni Mgiiki. ²Wantu wa Listla na Ikonia wamshuhudia vitana. ³Paulo kamkunda atambe nae, nee amdoa na kumgwiswa kwe sibabu ya Wayahudi wekuawa uko kwaajii wammanya tati yakwe ni Mgiiki. ⁴Wekuaho wakaita wembokea kwe mizi na kuavya maangiizo kwe makanisa ili wetikie maangiizo ayo yekugondwayo ni mitume na wadaa uko Yelusalemu. ⁵Nee makanisa yatintimaza mwe imani na wekuaminio wakagenyea kia siku. ⁶Paulo na weziwe wakaita Filigia na Galatia, kwaajii Loho ywa Zumbe Muungu kawafingiza kubiikia mbui uko kwe jimbo da Asia. ⁷Wekubuaho hehi na Misia, wageeza kuita Bisinia, iyakini Loho ywa Yesu akawafingiza. ⁸Kwa iyo wakomboka Misia wakeza mpaka Mzi wa Tloa. ⁹Maono yamuawia Paulo nakio nee kuwa na muntu ywa Makedonia kagooka, akamwetanga nakugombeka "Soonni mnambize uku Makedonia". ¹⁰Paulo ekuonaho maono, hamka akeandaa kuita Makedonia, akamanya ati Zumbe Muungu katetanga tende tikawabiikie injii. ¹¹Nee tahauka kuawa Tloa, tikaita mwenga kwa mwenga Samosilake, na msi wekutongeo tikabua mzi wa Neapoli. ¹²Kuawa aho tikaita Filipi ambao ni mzi wa mwe Makedonia mzi mhimu mwe wilaya ya utawala wa Kirumi nee tekaa misii kazaa. ¹³Msi wa Sabato, tiita chongoi ya lango kwe sia ya moto, ntendeo ambayo tizani konda kuwe na hantu hakuvika. Tekaasi nakutamua na wavyee wekwezao hamwe. ¹⁴Mvyee yumwe mwetangwa Lidia, mtaga zambalau kuawa kwe mzi wa Tiatila, mumvika Zumbe Muungu, katitegeeza. Bwana kamvugua moyo wakwe na kugea maanani mbui zekugombekwazo ni Paulo. ¹⁵Ekubindaho kubatiizwa, yeye na nyumba yakwe yose, akatihembeeza akamba "ati mwaniona mie nimuaminifu mwe Bwana, basi namihembeeza mwengie na mwekae kwangu". Akatihembeeza sana. ¹⁶Ikatenda tekuaho tikaita hantu hekuvika, mndee yumwe mwekua na mphepo ya utambuzi akadugana naswi. Kamwetea mgosi yakwe faida nyingi kwa kutoa miamuo. ¹⁷Mvyee uya akambasa Paulo hamwe na swiswi uku atoa vuzo na kugombeka "Awa wagosi ni wandima wa Zumbe Muungu ambae ni Mkuu, wamibiikia nywinywi mbui za uhozi". ¹⁸Kagoso ivyo kwa misi mingi, mia Paulo nee kakimwa ni mbui ida akahituka nyuma na kumwamba mphepo, "Nakuamuu kwa zina da Yesu umuawe mwakwe." Nae nee alawa na kumueka maa mwenga. ¹⁹Wada mabwana zakwe wekwendaho kuona tumaini da faida yao dihaika, wakawagwia Paulo na Sila na kuwabuuta sokoni he meso ya wenao mamlaka. ²⁰Wekwendaho kuwabuza kwa waahi, wakamba, "Awa wagosi ni Wayahudi na watietea ngavu ngavu nkuu mwe mzi wetu. ²¹Wahinya mbui ambazo nkio shaia swiswi kuzihokea waa kuzitongea inga Walumi." ²²Utiifu ukawenukia mhitu Paulo na Sila, waahi wakahaabua nguo zao na kuwahambua na kuamuuwatoigwe ngoda. ²³Wekubindaho kuwatoa ngoda nyingi, wakawatambika geezani na kumuamuu asikali ywa geeza kuwainda vitana. ²⁴Baada ya kuhokea amli iyo, asikai ywa geeza akawatambika kwe chumba cha gati kabisa ya geeza nakuwataha miundi yao kwe ntendeo ekuwaikaho. ²⁵Ukati wa kio cha mnane, Paulo na Sila nee wakaombeza na kuimba mawia ya kumtunya Zumbe Muungu, uku wafungwa watuhu wakateggeeza, ²⁶Hamka kukaawia zingizo kuu na misingi ya geeza ikasingiswa, miango ya geeza ikavuguka na minyololo ya wafungwa wose ikatoholwa. ²⁷Mlinzi ywa gereza kenuka kuawa mwe usisiza nee aona miango yose ya geeza ivugulwa; nee ekwendaho kudoa uhamba wakwe akekome kwaajii kafikii wafungwa wose wanyiika kae, ²⁸Iya, Paulo akatoa vuzo kw asauti nkuu, akamba "wesekwezuu kwesibabu tose tiaha". ²⁹Mlinzi ywa geeza akaombeza taa zietigwe na akengia ndani mwe geeza kinyanyi, uku azingiza na kuogoha, akawagwia Paulo na Sila, ³⁰na kuwalavya chongoi ya geeza na kugombeka, "Wahishimiwa, ntende viivihhi nami mpate kuohoka?" ³¹Nawo wakamwamba, "Mwamini Yesu nawe wonda uohoke hamwe na nyumba yako." ³²Wagombeka mbui ya Bwana kwakwe, hamwe na wantu wose wa nyumbai kwakwe, ³³Mlinzi ywa geeza akawadoa kio kia na kuwasunta sehemu wekuumiazoo, yeye hamwe na wantu wa nyumbai mwakwe wakabatiizwa maa. ³⁴Akawaetea Paulo na Sila nyumbai kwakwe na kuwaikia nkande. Nae akafulahi hamwe na wantu wa nyumbai mwakwe kwesibabu wamwamini Zumbe Muungu. ³⁵Kwekwendaho kucha, waahi wakaagia saamu kwa yuda mlinzi ywa gereza wakamba, "Wenke uhusa wada wantu wahite", ³⁶Mlinzi ywa geeza akamhinya Paulo zia mbui kua, "Waahi waagia saamu ni myenke uhusa muite: sasa awani chongoi na muite mpheho." ³⁷Mia Paulo akawatambaisa akamba, "Watitoa chezae wantu ambao ni Walumi pasi kutiaha na waamua kutigea geezani; wakabinda sasa wondeza watiavye kwa sii? Bue, nkainaidahike, wowo wenye weze watiavye hantu hanu". ³⁸Walenzi wakawahinya waahi mbui zia, waahi wakaogoha sana hada wekwendaho kumanya ati Paulo na Sila ni Walumi. ³⁹Waahi wakeza na kuwahembeeza waawe, na wekuwaavyaho chongoi ya geeza wakawaombea Paulo na Sila waawe chongoi ya mzi wao. ⁴⁰Kwaiyo Paulo na Sila wakaawa chongoi ya geeza wakeza nyumbai kwa Lidia. Paulo na Sila wekuwaonaho ndugu, wawagea moyo na wakabiinda wakahauka mwe mzi uo.

Chapter 17

¹Na wekwembokaho mwe mizi ya Amifipoli na Apolonia, weza mpaka mzi wa Sesalonike ambako ne kuna sinagogi da Wayahudi. ²Inga yeivyo kawaida ya Paolo, kaita kwao na kwa mda wa misi mitatut ya Sabato kamamaankanya na nao juu ya magondi. ³Nee akawagubua magondi na kuwamba ondigwa kia Mkwistuu agaye na kufufuka vituhu kuawa kwa watakufa. Akawamba, "Uyu Zumbe Yesu nimyambiae mbui zakwe nee Kwistu" ⁴Baazi ya Wayahudi wagewa nchonjo kua hamwe na Paolo na Sila, hamwe na Wagiiki wacha Muungu, wavyee wangi wongofu na bunga kuu da wantu. ⁵Mia Wayahudi wekumwe wesaokuamini, wekume mwao ni kinyuu, waita gwiio na kuwadoa wantu wekumwe wabaya, wakakonga utiifi wa wantu hamwe, na kusibabisha ngavungavu mwe mzi, wakabinda wakengiia nyumba ya Jasoni, wakaonda kuwagwia Paolo na Sila ili kuwaeta mbele za wantu. ⁶Mia wekuwakosahoh wamgwia Yasoni na ndugu wekumwe watuhu na kuwegaa mbele ya maafisa wa mzi, wakatoa vuzo, awa wagosi wekuuhitua ulimwengu wabua mpaka uku pia, ⁷Wagosi awa wekukaibishwao ni Yasoni, waibananga shaia ya Kaisali, wagombeka kuna mfaume mtuhu mwetangwa Zumbe Yesu. ⁸Utifi na maafisa wa mzi wekusikiaho mbui iyo wengiwa ni kiheehee. ⁹Wekuho wabinda kae kudoa hea ya samani ya ulinzi kuawa kwa Yasoni na watuhu wawaekea waite. ¹⁰Kio kia ndugu wamwagiia Paolo na Sila Belaya. Na wekubua kua waita kwe sinagogi da Wayahudi. ¹¹Wantu wada nee wana unyanyi mkuu kuliko wada wantu wa Sesalonike, kwa sibabu nee wana utayali wa kuhokea mbui kwa akii zao, na kumamaankanya kia msi ili kukaua ati mbui zekutamwiiwazo nee zeivyo. ¹²Ivyo wangi wao waamini, wakawa umo wavyee wenye nchonjo nkuu wa kigiiki na wagosi wangi. ¹³Mia Wayahudi wa Sesalonike wekumanyaho kua Paolo abiikia mbui ya Muungu uko Belaya, waita na uko na kugea nchonjo akabinda wakavoka ngavungavu kwa wantu. ¹⁴Kinyanyi, ndugu wakamwegaa Paolo kwa sia ya ziwani mia Sila na Timoseo wasigaa hada. ¹⁵Wada ndugu wekumwegaa Paolo waita nae mpaka Asene, wekumbadaha Paolo uko, wahokea maangiizo kuawa kwake kua, Sila na Timoseo weze kwakwe kinyanyi idahikavyo. ¹⁶Ukati akawasuumiza uko Asene, loho yakwe ikimwa ndani yakwe kwa ekuonavyo mzi wekumemavyo vimuu vingi. ¹⁷Ivyo nee waafya mwe sinagogi na wayahudi wada wamgimbikao Muungu na kwa wada wose akukintano nao kia msi gwiio. ¹⁸Mia Wanafaasafa wekumwe na Waepikureo na Wasitoiko wakamwezea. Na watuhu wakagombeka, "Ni mbwai agombekacho uyu mtamwiiaji mteke? Wekumwe wakagombeka, "abukia habai za Muungu mgeni," kwa sibabu abiikia habai za Zumbe Yesu na ufufuo. ¹⁹Wakamdoa Paolo na kumweeta Aleopago, wakamba, "Tadaha kumanya aya mahinyo mahya utamwiiayo? ²⁰Kwa sibabu waeta mbui mpyaahamu mwe magutwi yetu. Ivyo tafaigwa timanye izi mbui zina maana yani?" ²¹(Na wantu wose wa Asene hamwe na wageni weuko kwao watumia mda wao minga kwa kutamwii na kutegeeza juu ya mbui mpyaahamu.) ²²Kwa iyo Paolo akagooka gatigati ya wantu wa Aleopago akagombeka, "Nywie wantu wa Asene, naona kua mu wantu wa dini kwa kia namna, ²³Kwa aji mwekwemboka kwangu na kukana vintu vyenu vya kuvikia, nkiona mbui zekugondwazo mwe mwenga ya mazabahu yenu, ikamba "KWA MUNGU MWESEKUMANYIKA". Ivyo uyo mumvikia kwa kwesekumanya ne n'tendo mummany nywinywi. ²⁴Muungu mwekuumba dunia na kia kintu cheumo ndani, kwa kua ni Bwana ya mbingu na sii nkadaha kwekaa kwe mahekalu yekugosolwao na mikono. ²⁵Na pia nkatumikiwa mwe mikono ya wanadamu inga kua akunda kintu kwao, mana yee mwenye awenka wantu ugima na npungie na vintu vituhu vyose. ²⁶Kwemboka muntu yumwe, kagoso mataifa yose ya wantu wekaa uanga ya cheni cha dunia na nee awaika nyakati na mihaka mwe ntendeo wekaazo. ²⁷Kwa iyo, waondigwa wamuonde Muungu, na wambwiie na kumhokea, na kwa kwei nkayuko hae na kia yumwe yetu. ²⁸Kwakwe tekaa, tenda na kwa kua na ugima wetu, inga via mtunzi yenu yumwe ya shaili ekwambaho 'ti wavyaigwa wakwe.' ²⁹Ivyo ikawa swiswi ti wavyaigwa wa Muungu, nkatikundigwa kuafya ati uungu ni inga zahabu, au shaba, au mawe, kimuu chekusongolwacho kwa usitadi na mawazo ya wantu. ³⁰Kwa iyo, Muungu kamanya nyakati zia za ubahau, mia isasa aagiia wantu wose kia handu wapate kusosoa. ³¹Inu ni kwa sibabu kaika misi endayo aahe dunia kwa haki kwa muntu ambae kamsagua. Muungu kaavya uhakika wa muntu uyu kwa kia muntu hada ekumfufuavyo kuawa kwa watakufa. ³²Na wantu wa Asene wekusikiaho mbui ya kufufulwa kwa watakufa wekumwe wakambehua Paolo, iya watuhu wakagombeka "N'nda tikutegeeze vituhu kwa habai ya mbui inu" ³³Baada ya hapo, Paulo akawaacha. ³⁴Mia wantu wekumwe waungana nae wakaamini, akawaumo Dionisio Mwaleopago, na Mvyee mwetangwa Damali na watuhu hamwe na ao.

Chapter 18

¹Ekubindaho mbui zia, Paulo akahauka Asene kuita Kolinto. ²Uko nee ambwia muntu mwetangwa Akwila muntu wa kabila da Ponto, yee na mkaziwe mwentangwa Plisila weza kuawa uko Italia, kwa ajii Klaudia kawaagia Wayahudi wose wahauke Loma; Paulo akeza kwao; ³Paulo nee ekaa na kugosoa nao ndima kwa ajii agosoa ndima ifananayo na ida yao. Woo nee ni wagosizi wa mahema. ⁴Paulo akajadiiana nao mwe sunagogi kia misi ya Sabato. Kawahembeeza Wayahudi hamwe na Wagiiki. ⁵Iyakini Silo na Timoseo wekwezaho kuawa Makedonia, Paulo kasukumwa ni Loho kuwashuhudia Wayahudi ati Yesu nee Kwistu. ⁶Ukati Wayahudi wakahigana na kumbehuwa nee Paulo akang'wita vazi dakwe he meso yao, na kuwamba, "Npome yenu na iwe uwanga ya mitwi yenu weye; Mie nkina hatia. Kivoko cha ivi aha na kue nawasasa Mataifa". ⁷Savyo nee ahalawa hada akaita kwe nyumba ya Tito Yusto, Muntu mumvika Muungu. Nyumba yakwe ihehi na sunagogi. ⁸Klispo, kiongozi ya sunagogi hamwena wantu wa nyumbai mwakwe nee wamuamini Tate. Wantu wagi wa Kolinto wekumtegeezao Paulo akatamua watenda waamini na kubatiizwa. ⁹Tate akamwamba Paulo nakio kwesia ya sozi, "Wesekuogoha, iyakini tamua wesekunyamaa. ¹⁰Kwa ajii mie ni hamwe na wewe na nkakuna monda ageeze kukuzuu maana nina wantu wangi mwe unu mzi". ¹¹Paulo akekaa uko kwa mwaka uwe na myezi sita akahinya mbui za Muungu mwe wekumwe. ¹²Iyakini Galio ekutendwaho mtawala ya Akaya, Wayahudi wakamhituka Paulo wakamwegaa he kiti cha kuahwa, ¹³wakamba, "Muntu uyu awahembeeza wantu wamvike Muungu kinyume cha shaia". ¹⁴Ukati Paulo ekuaho akonda kutamwita, Galio akawamba Wayahudi, "Nyiw ati nee ni kosa ama ubanasi ne ni vyedi kuwashughulikia. ¹⁵Iyakini kwa ajii ni maswali yahusuyo mbui na mazima na shaia zenu basi ahawi nywinywi wenye. Mie nkikuda kua muana kwa mbui izo. ¹⁶Galio akawaagia wahauke hada he kiti cha kuaha, ¹⁷Savyo, wakamgwia Sostenes, kiongozi ya sunagogi, wakamtoa mbele ya kiti cha kuaha. Akini Galio nkekujali wekugosacho. ¹⁸Paulo ekwekaaho hada kwa mda mue akawabada ndugu na akaita kwe meli Silia hamwe na Plisila na Akwila. Kabla nkazetikuhauka bandalini, akamoga sii zakwe kwa ajii nee keapiza kuwa Mnazii. ¹⁹Wekubuaho Efeso, Paulo akambada Plisila na Akwila hada, iya yee mwenye akengia kwe sunagogi na kutamwita na Wayahudi. ²⁰Wekumwambaho Paulo ekaa nao kwa muda mrefu yee nee aemea. ²¹Iya nee ahauka akaita kwao, akawamba, "N'nda nigotoke vituhu kwenu ati ni mapenzi ya Muungu". Akaawa aho akahauka kwa meli kuawa Efeso. ²²Paulo ekubuaho Kaisalia akakwea kuita kwe kuugusa kanisa da Yelusalemu akabinda akaseea sii kwe kanisa da Antiokia. ²³Ekwekaaha kwa muda hada, Paulo akahauka kombokea ntendeo za Galilaya na Fligia na kuwagea moyo wahinywa wose. ²⁴Mhayahudi yumwe mwetangwa Apolo, mwekuvyaigwa uko Alexandlia, keza Efeso. Nee ni yedi kwe ntamwiizi naho mtana kwe kugonda. ²⁵Apolo nee kaagiiwa kwe mahinyo ya Tate. Kwa via ekuavyo na bidii mwe loho, katamwita na kuhinya vitana mbui zimhusuzo Zumbe Yesu, iyanee kamanyadu ubatiizo wa Yohana. ²⁶Apolo akavoka kutamua kwa ukangafu mwe hekalu. Miya Plisila na Akwila wekwendaho kumtegeeza wakagosoa umbuya nae wakamtamuiza kuhusu sia za Muungu vitana. ²⁷Ekuaho akakunda kuhauka kuita Akaya, ndugu wakamgea moyo na wakagonda baua kwa wahinywa wekuawo Akaya ili wamhokee. Ekwengiaho, kwa neema akawambiiza sana wada wekuaminio. ²⁸Kwa nguvu zakwe na maalifa Apolo nee awomboka Wayahudi he wazo akaonyesa kombokea maandiko ya kwamba Zumbe nee Kwistu.

Chapter 19

¹Nee vyatenda Apolo ekuaho Korintho, Paulo nee omboka ntendeo za kenya nee wabua kwe mzi wa Efeso, akabwiia wahinywa wangi uko. ²Paulo akawamba, "Je, mhokea Loho Mtakatifu mwekuaminiho?" Wakatambaisa, "Bue, nkatokudaha hata kusikia kuhusu Loho Mtakatifu." ³Paulo akagombeka amba, "Haya nyie mbatizwa vii vihi?" Wakamtambaisa wakamba, "Mwe ubatiizo wa Yohana." ⁴Nee Paulo nae amtambaisa amba, "Yohana kabatiiza kwa ubatiizo wa utubio. Akawamba wada wantu ati woondigwa wamwamini yuda monda eze baada yakwe, yaani, Zumbe Yesu." ⁵Wantu wekwendaho kusikia mbui inu wakabatiizwa kwa zina da Zumbe Yesu. ⁶Nee vyatenda Paulo ekuikaho mikono yakwe uwanga yao, Loho Mtakatifu akeza mwao nee kutamwia kwa semo wa kutabii. ⁷Wose hamwe nee ni wagosi kumi na waidi ⁸Paulo akaita kwe sunagogi akatamwia kwa ukangafu kwa myezi kwe myezi mitatu nae akaongoza ntamuizi na kuwavuta wantu kuhusu mbui za ufaume wa Tate Muungu. ⁹Mia Wayahudi kumwe nee wana nkani na wesao kutegeezana, wavoka kutamuia yesiyo yedi kumhusu Kristu na sia zakwe he bunga. Nee Paulo akaekana nao naho nee awengata wada waaminio hae nao. Nae nee avoka kutamuia kia musu mwe wazo wa Tirano. ¹⁰Inu yenda enda kwa myaka miidi, savyo wose nee wakekaa mwe si ya Asia wakategeezwa mbui za Tate, wose Wayahudi na Wayunani. ¹¹Muungu nee akagosa mbui nkuu kwa mikono ya Paulo, ¹²na hata watamu wahonywa npepo waawa ukati wekudoaho vitambaa na nguo zekuzo mwe mwii wa Paulo. ¹³Mia nee hana Wayahudi npepo wakatamba kombokea ntendeo izo wakaditumia zina da Zumbe Yesu kwa ajii ya matumizi yao wenye, wakawambia wada wenao npepo nchafu; wakamba, "Nagombeka muawe kwa zina da Zumbe Yesu uyu mbiikwa ni Paulo." ¹⁴Wekugosoayo aya nee ni wana saba wa kuhani Mkuu ya Kiyahudi, Skewa. ¹⁵Loho nchafu wakawatambaisa, "Zumbe Yesu nammanya, na Paulo nammanya mia nyiwnyiwi mu ndai?" ¹⁶Yuda loho mchafu mwe yuda muntu nee awasookea wahunga npepo nee awavota na kuwatoa. Nee waguuka kuawa mwe ida nyumba uku wa mwazi naho waumizwa. ¹⁷Mbui inu ikamanyika kwa wose, Wayahudi na Wayunani wekuawo weekia Efeso. Nee waogoha sana na zina da Zumbe dikasongwa ni kuheshimiwa. ¹⁸Naho wangi wa waumini wakeza wakasosoa na kuzihiisha mbui zao mbaya wekugosoavyo. ¹⁹Wangi wekuawo wakagosa ng'anga nee wakonga vitabu vyao, wakavyoka moto he meso ya kia muntu. Ukati woo wekutaaziahoo samani ya vintu ivyo nee ntii hamsini elfu za feza. ²⁰Savyo Mbui za Tate zikamanyika kwa wangi sana mwe nguvu. ²¹ya Paulo kugenyeka huduma yakwe kuda Efeso, Loho akamwongoza kuita Yelusalemu kwombokea Makedonia na Akaya; Akamba, "Baada ya kukwea uko naondigwa niione Rumi nayo." ²²Paulo nee awaangiiza Makedonia wahinywa wakwe waidi, Timoseo na Elasto wekumhufiizao. Mia yee mwenye akasigaa kidogo kuda Asia. ²³Ukati uwe nee kulawia nkondo nkuu kuda Efeso kuhusu ida Sia. ²⁴Sonaa yumwe etangwa Demetrio, mekua kagosa vimuu vya feza vya muungu Diana, nee kaeta biashaa nkuu kwe mafundi. ²⁵Savyo nee awakonga mafundi wa ndia iyo akagombeka, "Wakuu, mwamanyia ati mwe biashara inu sie tegiza hea nyingi." ²⁶Mwaona naho mwasikia ati nkio hanudu Efeso, mia kaibu Asia kose, uyu Paulo kawasosea na kuwahitua wantu wangi. Agombeka ati nkakuna miungu yekugosoayo na mikono. ²⁷Na hodu nkio kuwa ati biashaa yetu imwehatai nkaina ikundwe vituhu, mia na hekalu da mungu mvyee Diana adaha kudoigwa kuwa nkana maana. Nahodu yadahikana hata akaafya ukuu wakwe, yeye mviwa ni Asia na dunia. ²⁸Wekusikiaho aya nee watenda maya nee watoa vuzo, wamba, "Diana ya Waefeso ni mkuu." ²⁹Mzi wose ukatenda ngavu ngavu na wantu wakaguuka mwe wazo wa misizigo. wakawagwia wantambo weziwe na Paulo, Gayo na Aristariko, wekuawo Makedonia. ³⁰Paulo nee akendaa kwegia mwe bunga mia wahinywa nee wamuemzea. ³¹Mia maafisa kumwe wa Asia wekuawo wambuya wakwe wakamwegaia miomo kwa nguvu kuombeza esekwengia mwe uda wazo wa misizigo. ³²Wantu kumwe nee wakamba mbui inu kumwe ida kwa ajii utifi wa wantu nee wabanikiwa wangi nkawokudaha kumanya kwa mbwai weza hamwe. ³³Wayahudi wakamueta Iskanda chongoi ya bunga na kumuika mbele ya wantu. Iskanda aavya nkacho kwa mkono wakwe kuwambia wantu. ³⁴Mia ekwendaho kumanya ati yee ni Myahudi, wose wakakema hamwe mwe kunako saa mbii, "Diana ni mkuu ya Waefeso." ³⁵Kaani ya mzi ekwendaho kuwaemeza wesekekema akamba, 'Nywie wagosi wa Efeso, ni ani mwekekuvimanya ati mzi unu wa Efeso ni mtunduia hekalu da Diana mkuu wa kia kimuu chekugwacho kulawa mbinguni? ³⁶Wekwendaho kumanya ati mbui izi nkazidahika tondigwa titende uhovu na mwekekugosoa cho chose kwa hamka. ³⁷Kwa ajii muwetanga wantu awa hanu he kuaha masa wantu awa nkiwo wabavi wa hekalu wala nkawa mkufuu muungu yetu mvyee. ³⁸Savyo ati, Demotrio na mafundi we hamwe nae wana masa kwa muntu yo yose hantu hakuaha masa ha mwazi na maliwali waaho. Na waetigwa mbele ya shauli. ³⁹Mia ati wee wondeza cho chose kuhusu mbui ntuhu vyonda vigosoke he vyekao halali. ⁴⁰Ni kwei tikoa masa ya kugewa kuhusu ngavu misi inu nkakuna sibabu ya nkondo inu naho nkatina tidahe kuyagombeka. ⁴¹Ekubindaho kugombeka via nee, adisawanya bunga.

Chapter 20

¹Ngavungawa yekubindaho kusia, Paulo akawetanga wahinywa wakwe na kuwagea moyo. Ekubindaho kuwaaga akahauka akaita Makedonia. ²Ekubindaho kwemboka mizi iyo naho ne akawagea moyoy waamini, akengia Uyunani. ³Ekubindaho yeye kua hada kwa mda wa miezi mitatu, kukagosolwa njama zidi yakwe ni Wayahudi ekuwaho hehi kugosoa ntambo kwa sia ya bahai kuita Shamu, ne kaonda auye kwembokea Makedonia. ⁴Wakatongeanana nao kubua Asia wawa Sopatilo, mwnangwa ya Piliho kuawa Belea; Alistaliko na Sekundo, wose kuawa waamini wa Waseshalonike; Gayo ya Delbe; Timoseo; Tikiko na Tilofimo kuawa Asia. ⁵Iya wantu awa waongoa kae ne wakatigoja kua Tiloa. ⁶Kwa sia ya Bahai kuawia Fiipi baada ya siku za mikate yeseyokugawa nchachu na kwe siku shano tikawabwiiia uko Tiloa. Tekaa uko kwa siku mpungati. ⁷Hata siku ya bosi ya wiki, tekuwaho ti hamwe ili kuudumia mkate, Paulo akatamwiiia na Waamini. Ne akaonda kuhauka kioi dakwe iya ne weusa kubua kio kikuu. ⁸Nee kuna mienge mingi kwe chumba cha uanga tekuwako tekaa hamwe. ⁹Kwe diisha kawa kekaa mbwanga yumwe zina dakwe Utiko, mwekua na usisiza mzito. Hata Paulo ekuwaho akahutubu kwa mda mlefufu, mbwanga uyu ekuwaho kagona, akagwa si kuawa golofa ya ntatu na na akadodolwa kahituka kawa mziimu. ¹⁰Iya Paulo akasea si akekusua ye mwenye uanga yakwe akamuumbatia. Akagombeka, "Mwesekufa maya, kwa kua ni mgima." ¹¹Naho akakwea vituhu kwe golofa na kuumea mkate akauda. Ekubindaho kutamwiiia nao kwa mda mlefufu mpaka hehi na kucha, akahauka. ¹²Wakamueta yuda mbwanga ni mgima wakafalijika sana. ¹³Swiswi wenye tiongoa he Paulo kwa meli tikaita Aso, ambako swiswi tipanga kumdoa Paulo uko. Iki ne ye mwenye ekuwacho akakunda kugosoa, kwa kua kaonda aite kwembokea si nkavu. ¹⁴Ekutibuiaho uko Aso, tikamkweza mwe meli tikaita Mitilene. ¹⁵Naho naswi tikatweka kuawa uko na siku ya kaidi tikabua upande wa kaidi wa kisiwa cha Kio. Siku ya kaidi tikabua, tikabua kisiwa cha Samo, na kio dakwe tikabua mzi wa Mileto. ¹⁶Kwa kua Paulo kaonda aite kwembokea Efeso, ili kua asekutumia mda wowose kwe Asia; kwa kua neana halaka ya kuwahi Yelusalem kwa ajii ya sikunkuu ya Pentekoste, ati ne idahikana ye kugosoa ivyo. ¹⁷Kuawa Mileto akaagiiia wantu kubua Efeso pia akawetanga wadaa wa Kanisa. ¹⁸Wekubuaho kwakwe akawamba, nywinywi wenye mwamanyu tangu siku ya bosi nekujataho hanu Asia, jinsi nekuwavyo henu muda wose. ¹⁹Nkimtumikia Bwana kwa kuzitia sana na kwa mesozi yekunipatayo mimi kwa hila za Wayahudi. ²⁰Mwamanyu kua nchekweza kubiikia henu kintu chochose chekuwaho vyedi vyedi na kuita nyumba kwa nyumba. ²¹Mwamanyu jinsi ni nekuendeleavyo kuwaha Wayahudi na Wayunani kuhusu toba kwa Muungu na imani kwa Zumbe Yesu. ²²Na isasa, kauani, mi ati nikamtegea Loho Mtakatifu kuita Yelusalemu, nesekumanyu mbui zendazoziniawiie mimi uko, ²³iya kwa kua Loho Mtakatifu kanishuhudia mimi kwe kia mzi amba kua minyoo na suuba ne vinigojavyo. ²⁴Iya mi nche kugegeza kwa maisha yangu ni ya sia yoyose na samani hangu, ili nidahe kubinda mwendo wangu na huduma nekuhokeyoy kuawa kwa Zumbe Yesu, kuishuhudia injii ya nema ya Muungu. ²⁵Na isasa, kaua, namanyu kua wose wada nekuwabiikiao Ufaume, nkamna mnigee mwe meso vituhu. ²⁶Savyo nawahuhudia ivyeeo ivi, kua nkina hatia kwa mphome ya mntu yoyose. ²⁷Kwa kua nchekweua kuwabiikia ukundiso wose wa Muungu. ²⁸Savyo mtende wakauzi uanga yenu nywinywi wenye, na zumo dodose denado Loho Mtakatifu kawaida nywinywi kua wakauzi. Mtende wakauzi kuisa zumo da Zumbe, ambado kadigwa kwa mphome yakwe mwenye. ²⁹Namanyu kua nikabinda kuhauka kui da mzitui wakai wendawengie henu na wesekudifiia mbazi zumo. ³⁰Namanyu kua wekumwe wenu wenye watuhu wendaweze watamwiiie mbui zesezokutama ili kuwatamiza wanafunzi wawabase wowo. ³¹Savyo mwe meso kumbukani kua kwa miaka mitatu nchekudaha kuka kuwabiikia kia yumwe wenu kwa mesozi kio na musu. ³²Isasa mi nawenkia kwa Muungu, na kwa mbui ya nema yakwe idahayo kuwazenga na kuwenka ulisi hamwe nao wose wekuikwao wakfu kwa Muungu. ³³Nchekukunda hea, zahabu, au nguo. ³⁴Mwamanyu nywinywi wenye kua mikono inu inenka mahitaji yangu mwenye na mahitaji ya wada wekuao hamwe nami. ³⁵Kwe mbui zose nkiwenka mifani wa jinsi ikundigwavyo kuwaambiza wanyonge kwa kugosoa ndima na mkundigwakyo kukumbuswa mbui za Zumbe Yesu, mbui zakwe ye mwenye ekugombekazo: "Ni ebae kulavya kuiko kuhokea." ³⁶Ekubindaho kutamwiiia ivi akatoa mavindi ahosi akaomba hamwe nao. ³⁷Wose wakaia sana na kumgwiiia Paulo mwesingo na kumbusu. ³⁸Wahuzunika zaidi ya yose kwa sibabu ya kia akuacho akatamwiiia kua nkawanawaone cheni chake vituhu. Naho wakamsindikiza mwe Meikebu

Chapter 21

¹Ukati tekuwaho tibadana nao, ne tikatamba bahalini, tibua moja kwa moja kwe mzii wa Kosi, na keo dakwe tibua mzii wa Rodo, na kuawa uko tibua mzii wa Patara. ²Tekupataho meli ivukayo kwita Foinike, tikakweya umo tikatamba. ³Tekubuahho mbee ya kisiwa cha Kipro, tikaubada upande wa kumoso, tikatamba mpaka Siria, tikaika nanga mwe mzii wa Tiro, kwa ajii uko ne meli yekuwako ikaseeza mizigo yakwe. ⁴Baada ya kuwaona wahinywa, tikekaa uko siku saba. Wahinywa wada wakamwambia Paulo kwembokea Loho Mtakatifu inga yeye asekujata Yelusalemu. ⁵Na tekutimizaho siku zia, swisi tihauka na kuita. Wose, na wavyee wao na wana wao watisindikiza mwe sia zetu mpaka tekuawiaho chongoi ya mzii. Naho ne tatoa mavindi npwani, tikaagana kiya yumwe. ⁶Tikakweya meli, uku nao wakauya nyumbani kwao. ⁷Hata tekubindao ntambo yetu kuawa Tiro, tikabua Tolemai. Hada tiugausana na ndugu, na kwekaa nao kwa siku mwenga. ⁸Kiyoi yakwe tihauka na kuita Kaisalia. Swisi tikengia nyumbani mwa Fiipo, mbiikiya injii, mwekuwa yumwe wa dawa saba, nasi tikekaa hamwe naye. ⁹Mntu uyu nee ana wandee wanne paa ambao ne ni wakatabii. ¹⁰Baada ya kwekaa siku nyingi, akaseeya kuawa Uyahudi nabii yumwe mwelangwa Agabo. ¹¹Yeye keza kwetu na akadawa mkanda wa Paulo. kwa uo nee efunga miundi na mikono yakwe mwenye na kugombeka, "Loho Mtakatifu amba ivi," "Wayahudi wa Yelusalemu wondawamfunge mntu anaye miliki mkanda unu, nao wonda wamwenkiye mikononi mwa wantu wesio kummanya muungu." ¹²Tekusikiaho mbuii iyo swisi na wantu wekaa hantu hada timweza Paulo asekuke kuita Yelusalemu. ¹³Ne aho Paulo ekujibuho, "Mwagosoani mwaiya na kunikoma moyo wangu? Inga ni tayai nkioyo kufungwa tu, iya pia kufa uko Yelusalemu kua ajii ya zina da Zumbe Yesu." ¹⁴Kwa via Paulo nkekukunda kugewa nchonjo tibada na kugombeka, "Inga akundavyo Zumbe navigosoke." ¹⁵Baada ya siku izi, tidoa mifuko yetu ne takweya Yelusalemu. ¹⁶Kuwa na wahinywa kuawa Kaisaria nao watitonge. Wakamweta mntu yumwe mwetangwa Mnasoni, mntu wa Kipro, mhinywa wa kae, nee tekaa naye. ¹⁷Tekubuahho Yelusalemu, ndugu walihokea kwa kinyemi. ¹⁸Keo dakwe Paulo kaita hamwe na swisi kwa Yakobo, na wakaee wose wekuwaho. ¹⁹Baada ya kuwaugusa, nee awenka habai za mwenga baada ya ntuhu za mbuii ambazo Muungu kagosa mwa wantu wesio kummanya Muungu kwa kwembokea huduma yakwe. ²⁰Na wekutegezavyo ayo, Zumbe Muungu, na kumwamba, "Waona, ndugu, kuna melfu wangahi wekuaminio miongoni mwa Wayahudi. Ao wose wani nia ya kutoza shaiya. ²¹Wagombekwa kwaajii ya wewe inga wawahinya Wayahudi wekaa gati ya wantu wesio na Muungu kuekana na Msa, na wawamba wase kuwagea ngwisa wana wao, na wasekutongea miviko ya kae. ²²Takundwa tigosoe mbwaii? Nkakuna wasiwasi wonda wasikie wewe kweza. ²³Ivyo gosoa kiya swisi: tinao wantu wanne ambao waika ninda. ²⁴Wadoe wantu awa na weng'aze mwenye hamwe nao, na uwaihe heya zao, ili wapate kumoga mitwi yao, ivyo kiya yumwe apate kumanya mbuii wekwambwazo kuhusiana na wee ni umbeya. Wondawehinye ina we nave watongea shaiya. ²⁵Iya kwa mbuii wesio kummanya Muungu ambao watenda waumini tiandika na kuavya maagizo inga wondigwa kuekana na vintu vyekuavigwavyo kafaa mwe sanamu, na npome, kuawana na kiya chekunyongwacho, na waeke ukiyanga." ²⁶Nee, Paulo adoa wagosi, na siku ya kaidi, keng'aza mwenye hamwe nao, neengia Hekaluni, kubiikiya mda wa siku za kweng'aza, hadi kafaa diavigwe kwa ajii ya kiya yumwe wao. ²⁷Siku izo mpunguti zekubuahho hehi na kusia, baazii ya Wayahudi kuawa Asia wamwona Paulo Hekaluni, na bunga da wantu ne danuna na kumnyosheya mikono. ²⁸Nee wakatoa vuzo, "Wantu wa Israeli, tioneenimbazi. Uyu ni yuda mntu muwahinywa wantu, shaiya, na hantu hanu. Nao kawaeta Wayunani mwe Hekalu na kubananga hantu hanu hatakatifu." ²⁹Inga aho bosi ne wamwona Trofimo Muefeso akawa hamwe naye mjini, nao wamanya ina Paulo kamweta hekaluni. ³⁰Mzii wose uwa na vuugu, na wantu wakaguka hamwe na kumgwiya Paulo. Wakamwavya chongoi ya Hekalu, na miayango ika vugalwa. ³¹Wekuwaho wakageza kumkoma, mbuii zimbwiya mkuu wa nkondo na walinzi kuwa Yelusalemu yose iwa imema vurugu. ³²Maa iyo akawadoa asikai wakaukimbilia utiifi. Wakati wantu wekumwonaho mkuu wa wa nkondo na asikai, nee wabada kumtoa Paulo. ³³Kisha mkuu wa nkondo kamsogee ya kumtoa Paulo, na akagiza afungwe minyololo miidi. Akamuua wee undai na wagosoa mbwai. ³⁴Baadhi ya watu kwenye umati walikuwa wanapayuka kitu hiki na wengine kingine. Kwa kuwa jemadari hakuweza kuwaambia chochote kwa sababu ya zile kelele, akaamuru Paulo aletwe ndani ya ngome. ³⁵Basi alipofika kwenye ngazi, akachukuliwa na askari kwa sababu ya ghasia za umati. ³⁶Maana umati wa watu walimfuata na waliendelea kupiga kelele, "Mwondoeni huyu!" ³⁷Paulo alipokuwa analetwa ndani ya ngome, alimwambia mkuu wa jeshi, "Naweza kukwambia kitu?" Yule mkuu wa jeshi akasema, "Je unaongea Kiyunani?" ³⁸Je, wewe si yule Mmisri ambaye awali aliongoza uasi na alichukua magaidi elfu nne nyikani?" ³⁹Paulo akasema, "Mimi ni Myahudi, kutoka mji wa Tarso ya Kilikia. Mimi ni raia wa mji maarufu. Nawaomba, mniruhusu nizungumze na watu." ⁴⁰Wakati jemadari alipompa ruhusa, Paulo akasimama penye ngazi na akatoa ishara kwa watu kwa mkono wake. Wakati kulipokuwa na ukimya sana, akaongea nao kwa Kihebrania. Akasema,

Chapter 22

¹"Ndugu na tate zangu, tegeezani utetezi wangu ndiwo nigosome kweni sasa." ²Madugano wekusikiaho Paolo akamwiiia kwa kiebrania, wakanyamaa. Wakamba, ³"Mimi ni myahudi, nkivyaigwa mzi wa Talso eneo da Kilikia, nkipata ilimu mwe mzi unu, mwe miundi ya Gamalieli. Nkihinywa kuigana na sia ntana za shaia za tate zangu. Mimi nina bidii ya Mungu, kana nywinywi nyose mweivyo ivyeeo." ⁴Nkisuubishwa kwa sia inu hadi kufa; nkiwafunga wavyye na wagosi na kuwasa geezani. ⁵Hata kuhani mkuu na wazee wose wadaha kuavya ushahidi kwamba nee nkihokea bau kulawa kwao kwaajii ya ndugu wa Dameski, kwangu mimi kutamba kuita uko. Nee iwa niwaete wantu Yelusamu wa sia ida wafunge na kuazibiwa. ⁶Ilawia kwamba hada nekuwaho nikatamba ni hehi na Dameski, ukati wa musi gafla mng'ao mkuu ukalawia mbinguni ukavoka kuning'aza. ⁷Nikagwa si na kusikia sauti ikamba, 'Sauli, Sauli kwani waniuza?' ⁸Nikatambaisa, 'wee undai, Bwana?' Akanamba, 'Mimi ni Yesu Mnazaleti, ambae wee waniuzi.' ⁹Wada wekuwao na mimi wauona mng'ao, iya nkawekusikia sauti ya yuda nekuwae nikagombeka nae. ¹⁰Nikamba, 'Nigosome mbwai, Bwana?' Bwana akanamba, 'Gooka wengie Dameski uko wenda wambiwe kia kintu ukundwacho kugosoa.' ¹¹Nchee kuona kwaajii ya mng'ao wa ida nulu, nee naita Dameski kwa kuongozwa ni mikono ya wada nekuwao nao. ¹²Uko nikadugana na muntu mwetangwa Anania, nee muntu mwekutoza shaia na mhishimika mbele ya Wayahudi wose wekaao uko. ¹³Akeza kwangu, akagooka mbele yangu, na kwamba, 'Ndugu yangu Sauli, upate kuona.' Kwa mda udauda nikamuona. ¹⁴Akamba, 'Mungu ywa tate zetu kakusagua wewe upate kumanya ukundiso wakwe kumuona mtahaki na kusikia sauti ilawayo kwe kanwo chakwe.' ¹⁵Kwa ajii wende utende shahidi kwakwe kwa wantu wose juu ya wekuonayo na wekusikiayo. ¹⁶Basi sasa kwani wagoja? Euka, ubatiizwe, ukasuntwe zambi zako, uketanga zina dake. ¹⁷Baada ya kuuya Yelusalemu, na nekuwaho nikavika mwe hekalu, ikaawia kwamba nikenkwa maono. ¹⁸Nikamuona akanamba, 'Kinyanyi ulawe Yelusalemu nguzu, kwaajii nkawana wazumie ushuhuda wako kuhusu mimi.' ¹⁹Nikamba, 'Bwana woo wenye wamanya nee nkiwagea geezani na kuwatowa wada wekukwaminio mwe kia sunagogi. ²⁰Na npome ya Stafano shahidi ywangu yekwetikaho, Mie pia nee nkigooka hehi na kuzumia na nee nkainda nguo za wada wekumkomao.' ²¹Akini akanamba, 'Hita, kwakuwa mie nenda nikutume uite hae kwa wantu wa mataifa.'" ²²Wantu wakamluhusu atamwiie juu ya mbui inu. Akini baadaye akakema kwa sauti akamba, "muuseni muntu uyu mweinu si kwaajii nkio vitana asongwe ni kuishi." ²³Wekuwaho wakakema kwa sauti, na kwasa nguo zao na kutimua mavumbi uwanga, ²⁴Jemadali mkuu akaamulu aetwe mwe ngome. Akaamulu auzigwe uku atoigwa mijeeedi, ili yeye mwenye amanye kwambwai nee wakamtweea vuzo namna ida. ²⁵Hata wekuwaho wantaha sigi, Paolo akamwamba yuda akida mwekugooka hehi nae je ni vitaha kwenu kumtowa muntu ambaye ni Mlumi na nkazati kuahwa?" ²⁶Yuda akida ekusikiaho mbui izi akaita kwa jemadali mkuu na kumwamba, wonda, "Kutenda mbwai? Kwa kuwa muntu uyu ni mlumi." ²⁷Jemadali mkuu akeza na kumwamba, "Nambia, je wewe ulaia ywa Lumi?" Paolo akamba, Ehe." ²⁸Jemadali akatambaisa, "Nikwembokea kiasi kikuu cha pesa nee nekupataho ulaia." Akini Paolo akamwamwamba, "Mimi ni mluma kwa ajii kamfunga." ²⁹Basi wada wekuwao tiyali kuita kumuuzwa wakahauka na kumbada ukati uo uo. Na jemadali nae akaogoha ekumanyaho kuwa Paolo ni Mlumi, kwa ajii kamfunga. ³⁰Siku yekutongeayo, jemadali mkuu nee kakunda kumanya ukwei kuhusu mashtaka ya Wayahudi zidi ya Paolo. Ivyo akamchopoa vifungo vyakwe akaamulu wakuu wa makuhani na baaza dose wadugane. Akamweeta Paolo si na kumwiika gatigati yao.

Chapter 23

¹Paolo akawakaua mwenga kwa mwenga wantu wa baaza na kwamba, "Ndugu zangu, nchekaa mbele za Muungu kwa zamila ntana kiamuo ivyeeo." ²Kuhani mkuu Anania akaamuu wada wekugookao hehi naye wamtowe kanwa chakwe. ³Nee Paolo amwamba, "Muungu enda akutoe wewe, ukanto wekuhakwao nchokaa. Wekaa ukaniaha kwa shaia, nawe waamuu nitoigwe kinyume cha shaia?" ⁴Wada wekuao wagooka hehi nae wakamba, "Ivi nee umtukanavyo kuhani mkuu ywa Mungu?" ⁵Paolo akamba, "ndugu zangu mimi nchekumanya kwamba uyu ni kuhani mkuu. Kwa kuwa nkuna utamuie juu ya mtawala wa wantu wako." ⁶Paolo ekuonaho ya kuwa upande umwe wa baaza ni Masadukayo na watuhu ni Mafalisayo, akakema kwa sauti na kwamba, "ndugu zangu, mimi ni Mfalisayo, mwana ywa Mfalisayo. Ni kwaaji inu nategemea kwa ukangafu ufufuo wa watakatifu." ⁷Ekugombekaho aya mhigano mkuu ukaawia gati ya Mafalisayo na Masadukayo, na mdugano na wapaguana. ⁸Kwani Masadukayo wamba nkakuna ufufuo, malaika wala nkakuna loho, iya Mafalisayo wamba ayaa yose yaaho. ⁹Ngavungavu nkuu ikaawia na wagonda wekumwe wekuwao upande wa Mafalisayo wakagooka na kujadili, wakamba, "nkatizati kuona chochose kibaya mwe muntu uyu. Ni vihi kana loho au malaika nee katamwiia yeye?" ¹⁰Ukati kuawiia hoja nkuu mkuu wa majeshi kaogoha kwamba Paolo nee katatulwa tatulwa kaogoha kwamba ivyo akaamuu majeshi wasee si na kumdoa kwa nguvu kuawa kwa wajumbe wa baaza, na kumweeta mwe ng'ombe. ¹¹Kio chekutongeacho Bwana akagooka hehi nae na kwamba, "Usekuogoha, kwakua kunishuhudia mwe Yelusalemu, kwaiyo wenda uwavye ushahidi pia mwe Loma." ¹²Kwekuchaho Wayahudi wekumwe wakagoso kiaga na kwetanga lana juu ya woo wenye: wakamba kua nkawana wade wala kunywe chochose kiamuo ndiho wamkome Paolo. ¹³Nee kuwa na wantu zaidi ya alubaini ambao wagoso yeba inu. ¹⁴wakaita kwa wakuu wa makuhani na wantu wagima na kwamba, "Teiikea wenye kwa lana nkuu, tisekuda chochose kiamuo endaho timkome Paolo. ¹⁵Kana ivyo baaza dimwambie jemadali mkuu amwete kwenu kana kwamba mwaaha kesi yakwe kwa ukwei. Kwetu swiswi ti tiyali kumkoma kabla nkazati kweza aha." ¹⁶Akini mwana umbude da Paolo akasikia kwamba kuwa na yeba, akaita akengia mwe ngome na kumwamba Paolo. ¹⁷Paolo akamwetanga akida yumwe akamba, "Mdoe mbwanga uyu kwa jemadali; mana ana mbui ya kukwambia." ¹⁸Basi akida akamdoa yuda mbwanga akamwegaa kwa jemadali mkuu akamwambia, "Paolo yuda mfungwa nee kanetanga akaonda nikuttee mbwanga uyu kwako. Ana mbui ya kukwambia." ¹⁹Yuda jemadali mkuu akamtoza mkono akenega nae nkandai na kumuza wondeza unambie unambie mbwai?" ²⁰Yuda mbwanga akamba, "Wayahudi wevana kukuombeza umweete Paolo kioikwe baaza kana kwamba wakunda kupata mbui kwa ukwei kwembosa. ²¹Basi wee usakuzumia kwakua wantu kwemboka alubaini wamvizia. Wefunga kwa lana, wesekuda wala kunywa kiamuo wendaho wamkome. Hata ivi sasa watayali, wagoja kibali kuawa kwako." ²²Basi yuda jemadali mkuu akamweka mbwanga aite, baada ya kumwagii "usekumwambia mtu yoyose ya kwamba kunambia aya." ²³Akawetanga maakida waidi akamba tayali shani askali miambii kuita Kaisalia na askai wakwea falasi sabini, na we nao maguha mia mbii, mwenda mhauke zamu ya ntatu ya kio. ²⁴Akawamba kuika wanyama tayali wamkweze Paolo na kumdoa saalama kwa Feliki Gavana. ²⁵Akaandika baua kwa namna inu, ²⁶Klaudia Lisiva kwa Liwali mtukufu Feliki, saamu. ²⁷Muntu uyu nee kagwiwa ni wayahudi wakawa hehi kumkoma, nee naita hamwe na kabunga ka askai nikamhonya nekupataho habai zakwe kuawa yee ni laia ywa kilumi. ²⁸Nkifaigwa nimanye kwamba wamshitaki ivyo nikamwegaa kwe baaza. ²⁹Nikaona kuwa nee kashitakiwa kwa ajii ya maswali ya shaia yao wala nkekushitakiwa wa kwa mbui yoyose yekumtoayo kukoma wala kufungwa. ³⁰Ikabinda ikamanyika kwangu kuwa kuna yeba zidi yakwe, ivyo kinyanyi nikamtuma kwako na kwaajii ambao wamshitaki pia waete mashitaka zidi yakwe mbele yako. Wakaagana. ³¹Basi wada asikai wakatii amli wakamdoa Paolo wakamwegaa hata Antipati nakio. ³²Siku yekutongeyo maasikai wangi wakabada wada wakwefaasi waite hamwe nae, nao wakauya kwe ngome. ³³Na wapanda farasi walipofika Kaisaria, na kumpa liwali ile barua, wakamweka Paulo mbele yake. ³⁴Naye liwali alipoisoma barua, alimuuliza Paulo alitokea jimbo gani; alipojua ya kwamba ni mtu wa Kilikia, ³⁵akasema, "Nitakusikia wewe watakapo kuja wale waliokushitaki," akaamuru awekwe katika ikulu ya Herode.

Chapter 24

¹Baada ya misu mishano, Anania kuhani mkuu, wadaa wekumu na mtamwaji yumwe mwetangwa Tertulo, wakaita hada. Wantu awa waeta masa zidi ya Paolo kwa gavana. ²Paolo ekwendaho kugooka mbele ya gavana, Tertulo akavoka kumshitaki na kugombeka kwa gavana, "kwa sibabu yako tina amani nkuu; na kwa maono yako ya eta mahutwiiio matana mwe taifa detu; ³basi kwa ntogoo yose tahokea kia kintu ukigosoacho, Wasaam mheshimiwa Feliki. ⁴Akini nisekukusekeza zaidi, nakuombeza unitegeeze mbui ncheche kwa fazii zako. ⁵Kwa maana timpata mntu uyu mgoba na alenda Wayahudi wose kuasi duniani nahodu ni kiongozi ya mazehebu ya Wanazolayo. (Zingatia: Sehemu ya maneno ya mstari huu 24: 6 ⁶Na hodu kageeza kudigea hekalu unajisi ivyoy tikamgwia., haumo kwenye nakala bora za kale). (Zingatia: Mstari huu ⁷Lisiasi, afisa, akeza na akamdoa kwa nguvu mwe mikono yetu., haumo kwenye nakala bora za maandiko ya kale). ⁸Ukamuza Paolo kuhusu mbui izi, hata adaha kwehinya ni kintu chani timshitakiacho." ⁹Wayahudi nao wakamshitaki Paolo, wakagombeka ati izi mbui ziwa za kwei. ¹⁰Liwali ekumhungiaho mkono ili Paolo atamwii, Paolo akaandua, "Namanya ya ati kwa myaka mingi kuwa muaha masa wa taifa idi, na natamiwa kueleza mwenye kwako. ¹¹Wadaha kuhakikisha kuwa nkaizati kwemboka misu zaidi ya kumi na mbii tangu nekukweaho kuita kuabudu Yelusalemu. ¹²Na wekunibwiiho mwe hekalu, nchekuhigana na muntu yoyose, na nchekugosoa fujo mwe mkuntano, waa mwe masinagogi wala mzi; ¹³na wala nkawadaha kuhakikisha kwako mashitaka wanishitakiyo zidi yangu. ¹⁴Ila nasosoa idi kwako, ya kwamba kwa sia ida ambayo wayetanga zehebu, kwa sia iyo iyo namtumikia Muungu wa tati zetu. Mimi ni mwaminifu kwa yose yeuko kwe sheia na magonda ya manabii. ¹⁵Nina ukangafu uda uda kwa Muungu ambao hata awo nao waugojia, kweza kwa ugubuo wa wekufao, kwa wose wenye haki na wesao haki pia; ¹⁶na kwa idi, nagosoa ndima ili nitende zamii yisayo na hatia mbele za Muungu na mbele ya wantu kwembokea mbui yose. ¹⁷Sasa Baada ya myaka mingi ncheza kuueta msaada kwa taifa dangu na vuho da hea. ¹⁸Nekugosoa ho ivi, Wayahudi fulani wa Asia wakanibwii mwe ya shelehe ya utakaso mwe ya hekalu, bila bunga da wantu wala gasia. ¹⁹Wantu awa ambao ikundwa wawe mbele yako ivi sasa na wagombeke kia wenacho mwangu kama wana mbui yo yose. ²⁰Au wantu awa wenye na wagombeke nkitendani dani wekuduonado kwangu nekugookaho mbele ya baaza da kiyahudi; ²¹isipokuwa kwa ajii ya kintu kimwe nekukigombekacho kwa sauti nekugookaho gatigati yao, ' ni kwa sibabu ya ugubuo wa wafe nywie mwaniaka." ²²Feliki kawa kambiwa vitana kuhusu sia, na akaugimbuza mkuntano. Akagombeka, "Lisia jemadali ndihoeze ase nendanlavye maamuzi zidi ya maaho yenu." ²³Nee amwamua akida amunde Paulo, mia awe na nafasi na kwesekua na mntu ya kuwaemeza mbuyaze wasekumwambiza wola awsekumvwiia. ²⁴Baada ya misu mingi, Feliki akagotoka na Drusila mkaziwe mwekuwae Myahudi, akaagiiia etangwe Paolo na akategesha kulawa kwakwe mbui za imani mwe Kristu Yesu. ²⁵Mia Paolo ekuwaho akajadiiana nae kuhusu haki, kuwa na kiasi na hukumu yendiyoyeze, Feliki akatenda woga akaandua, "hita hae kwa isasa, iya nikapata nafasi vituhu, nenda nkwatange." ²⁶Ukatiuo uo, akategemea kwamba Paolo endaamwenke hea kwa iyo akamwetanga maa nyingi akatamwii nae. ²⁷Ila myaka miidi ikwembokaho, Parkiio Festo akawa Liwali baada ya Feliki, ila Feliki kakunda kwesesembeza kwa Wayahudi, ivyo akambada Paolo si ya uangalizi.

Chapter 25

¹Ne aho Festo ekwengiaho mwe jimbo ido na baada ya siku ntatu akaita kuvokea Kaisaria mpaka Yerusalemu. ²Kuhani mkuu wa Wayahudi mashuhuli akaeta fitina kuhusu Paulo na Festo, na wakatamua kwa nguvu kwa Festo. ³Na wakamuomba Festo awambie mbui zose za Paulo apate kumwetanga Yerusalemu ili wamkome umo siai. ⁴Akini Festo akawajibu kwamba Paulo ni mfungwa uko Kaisaria, na kwamba hata yeye mwenye andaagotoke uko haraka. ⁵Akamba "Kwa iyo wada ambao wadaha kuita uko na swiswi. Kkana kuna kintu kibaya kwa mntu uyu, mwapasa kumshitaki." ⁶Baada ya kwekaa siku nane au kumi zaidi, akauya Kaisaria. Na siku yekutongeyeo akekaa mwe kiti cha maahiyo na kuagiiya Paulo aete kwake. ⁷Ekubua Wayahudi kuawa Yerusalemu wakagooka hehi, wakaavya mashitaka mengi mazito ambayo nkayana ushahidi. ⁸Paulo aketetea kamba, 'Nkiyo zidi ya zina da Wayahudi, wala uwanga ya hekalu, wala uwanga mwa Kaisari nkigoso mabaya.' ⁹Akini Festo akaonda ependekeze kwa Wayahudi, na kwa iyo akamjibu Paulo kwamba, 'Je, wafaigwa kuita Yerusalemu na kuahwa na mimi kuhusu mbui izi uko?' ¹⁰Paulo akasema, 'nagooka mbele ya kiti cha kuahwa cha Kaisari ambaho napaswa kuahwa. Nkizati kuwakosea Wayahudi, kama wewe umanyavyo vitana.' ¹¹Ikiwa nkikosea, kama nkigoso kistahilicho kifo, nkiemea kufa. Akini kama shutuma zao nkio kintu, nkakuna mdaha kunikabizi kwao. Namuombeza Kaisari. ' ¹²Baada ya Festo kutamua na baaza akajibu, " wamuomba Kaisari; undauite kwa Kaisari." ¹³Baada ya siku nkiyo nyingi, mfaume Agripa na Bernike wakabua Kaisari kwa ziala rasmi kwa Festo. ¹⁴Baada ya Festo kwekaa aho kwa siku nyingi, akekaa kesi Paulo kwa mfaume; Akagombeka, 'Mntu yumwe kabadwa aha na Feliki kama mfungwa. ¹⁵Nekuaho Yerusalemu makuhani wakuu na wazee wa Wayahudi waeta mashitaka kuhusu mntu uyu kwangu nao wakauza che kuendeleacho kuhusu kuahwa masa yakwe. ¹⁶Kwa ii mie nkawajibu kwammba nkiyo taatibu za Kiroma za kumuavya muntu kwa upendeleo badii yakwe, mtuhumiwa akundigwa kuwa na nafasi ya kuwakabili washitaki wakwe na kwetetea zaidi zidi ya tuhuma izo. ¹⁷Kwa hiyo, wekwezaho hamwe aha chekudaha kungoja akini siku ye kutongeyeo nchekaa mwe kiti cha kuahwa na kukunda mntu aetwa ndani. ¹⁸Ukati washitaki we kugookaho na kumshitaki, nkifikii kwamba nkakuna mashitaka makuu yekuetwayo zidi yakwe. ¹⁹Baada yakwe kuwa na mahigano fulani hamwe naye kuhusu dini yao na kuhusu Yesu ambae kafa kae akini Paulo adai inga ni mgima. ²⁰Ne nkifiswa jinsi kuchunguza swala idi, ni kamuuza kama nee kuita Yerusalemu kuahwa kuhusu mbui izi. ²¹Akini Paulo ekwetangwaho akazibitiwa kiulinzi kwa ajii ya uamuzi wa mfaume kaamuru dikwe mpaka ndiho nimwegae kwa Kaisari. ' ²²Agripa akatamua na Festo, "nafaigwa pia kumtegeeza mntu uyu." "Festo, akamba, "kioi undamtegeeze." ²³Ivyo keo dakwe Agripa na Bernike wakeza na nyemi nkuu; wakeza kwe ukumbi na maafisa wa nkondo na wantu mashuhuli wa mzi uda. Na Festo ekuavyaho amri, Paulo aetwe kwao. ²⁴Festo akamba, "Mfaume Agripa na wantu wose weaha hamwe na swiswi, mwamuona mntu uyu; wantu wose wa Wayahudi uko Yerusalemu na aha pia waondaniwa shauri, nao pia wakatoa vuzo kwangu kuwa asekwakea. ²⁵Nkiona inga chekugoso dodose dikundwacho kukoma; akini kwa ajii kamwetanga mfaume, nikaamua kumwegaa kwakwe. ²⁶Akini kitu dhahiri cha kugonda kwa Mfaume. Kwa ajii inu, nkimueta kwako, hasa kwa wewe, Mfaume Agripa, ili nipate nipate ushahidi wowose wa kugonda kuhusu masa aya. ²⁷kwa kuwa naona nkaina maana kumwegaa mfungwa bila ya kuonyesha mashitaka ya muahayo.

Chapter 26

¹Ivyo Aglipa akamwamba Paulo, 'Waluhusiwa kwetetea.' Neaho Paulo akanyoosha mkono wakwe aketetea ivi. ²"Neona mwenye kinyemi, Mfaume Aglipa, ili kugosoa kesi yangu mbele yako ivieo zidi ya mashitaka yose ya Wayahudi. ³Hasa, kwa sibabu wewe ni mtaalamu wa desturi za Wayahudi na maswali. Ivyo naomba unitegeeza kwa kuzizimiza. ⁴Kweli, Wayahudi wose wamanya jinsi nekuishivyo tangia ujana wangu mwe taifa dangu uko Yelusalemu. ⁵Wanimanyoa tangia bosi naho wapaswa kukubai nkiishi inga Falisayo, zehebu danye msimamo mkai kwe dini yetu. ⁶Isasa nkigooka aha ili nihukumiwe kwa sibabu nkikauwa kiaga ambacho Muungu kagoso na tati zetu. ⁷Iki ni kiaga ambacho makabila yetu kumi na mbii yatumainia kuhokoa inga wakamvika Muungu kwa bidii kio na musu. Ni kwa ajii yatumaini idi mfaume Aglipa, kwamba Wayahudi wanishitaki. ⁸Kwa mbwai yeyose kati yenu afikiini ni kiozo kwamba Muungu afufua watakufa? ⁹Ukati umwe nkifi mwenye kwamba nigosoe mbui nyingi zidi ya zina da Yesu wa Nazaleti. ¹⁰Nkigosoa aya mwe Yelusalemu; Nkiwavugaia waamini wangi geezani, ne nkiwa na mamlaka kuawa kwa wakuu wa makuhani kugosoa ivyo; na ukati wawakoma nkitoa kula zidi yao. ¹¹Maa nyingi nkiwaazibu mwe masinagogi yose naho nkijaibu kuwagoso waikana imani yao. Nkiwa na maya sana uanga yao naho nkiwaguusa mwe mizi ya ugenini. ¹²Ukati nekuwaho nikagosoa aya nkiita Dameski, nkiwa na mamlaka na maagiiyo kulawa kwa makuhani wakuu; ¹³nekuwaho siasi ukati wa musu, Mfaume nkiona nuu kuawa mbinguni iwa nkai kuliko zua ing'aa kutizunguuka mimi na wantu wekuao wakatamba na mimi. ¹⁴Swiswi tose tikagwa aahosi, nkisikia sauti ikatamwii na mimi, ikagombeka kwe luga ya Kieblania: 'Sauli, Sauli! Kwa mbwai wanisuumiza? Vyatoga kwako kuutoa teke mchokoo. ¹⁵Nee nagombeka, 'Wee u ndai, Zumbe?' Zumbe akatagusa, 'Mimi ni Yesu ambaye wanisuumiza. ¹⁶Isasa enuka ugooka kwa miundi yako; sibabu kwe kusudi idi mimi nkionekana kwako, nkikuteua kuwa mndima ywangu, na shahidi uanga ya mbui ambayo wamanya kuhusu mimi isasa na mbui nendazo nikuonese baadae; ¹⁷naho Nenda nikuohoe kulawa kwa wantu na wantu wa mataifa ambaho nendakukutuma, ¹⁸kuvugua meso yao na kuwaavya mwe kiza kuita kwe nuu na kuawa kwe nguvu za kibwengo kumhitukia Muungu ili wadahe kuhokea kulawa Muungu msamaha wa zambi na ulisi ambao nkiwenka wada nakuwenegao kwe imani yeuko kwangu. ¹⁹Ivyo, mfaume Aglipa, nchekudaha kuyaasi maone ya mbinguni, ²⁰inga, kwa wada weuko mwe Dameski kwanza, na ikabinda Yelusalemu na sii yose ya Yudea, naho kwa wantu wa mataifa matuhu, nkikubii kwamba wasuguse na kumhitukia Muungu wagosoe matendo yastahilio toba. ²¹Kwa sibabu iyo Wayahudi wanigwia hekaluni, wakajaibu kunikoma. ²²Muungu kansaidia mpaka sasa, ivyo nagooka ma kushuhudi kwa wantu wa kawaida na wada wakuu uanga ya yuda ambayo manabii na Msa wekugombekayo yendayalawie na nkivyo vituhu; ²³kwamba Kwistu lazima endasimizwe na enda kutenda ywa bosi kufufuka kuawa kwa wtakufa na kutangaza mwangakwe Wayahudi na wantu wa mataifa. ²⁴Paulo ekubindaho kwetetea, Festo akagombeka kwa sauti nkuu, 'Paulo, wewe u mkiyau masomo yako yakugosoa utenda mkiyau. ²⁵Iya Paulo akagombeka, Mimi nkie mkiyau mheshimiwa Festo; iya kwa ujasili nagombeka mbui za ukwei mtupu. ²⁶Kwa kuwa mfaume amanya kuhusu mbui izii na ivyo natamwia kwa uhulu kwakwe kwa maana nina hakika kwamba nkakuna dodose dekufiswado kwakwe; kwa kuwa idi nkadekugosoka nkandani. ²⁷Jee, waamini manabii, Mfaume Aglipa? Namanya kwamba naamini. ²⁸Aglipa akambwamba Paulo, 'Kwa mda mcheche wadaha kunishawishi mimi na kunigosoa Mkwisto? ²⁹Paulo akagombeka, "'Namuombeza Muungu kwamba kwa mda mjihi au muefu, nki wewe tu na wose pia wanitegeeza ivieo, wawe inga mimi, iya akini kisi inu minyololo ya geezani. ³⁰Nee mfaume akagooka, na liwali, na Belinike pia, na wada wekuwao wekaa hamwe nao, ³¹wekuhaukaho heukumbi wakatamwii wao kwa wowo na kugombeka, 'Muntu uyu nkastahili kifo waa kifungo.' ³²Aglipa akamwamba Festo, "Muntu uyu nee akadaha kuikwa hulu inga nkekusenga lufani kwa Kaisali."

Chapter 27

¹Yakuamulwaho kua taondingwa titambe kwa kwa mazi kuita Italia, wamkabizi Paolo na watahwa watuhu kwa afisa yumwe ya jeshi da Kiloma mwekwetangwae Julio, wa Zumwe da Agustani. ²Tikakwea meli kuawa Adilamitamu, ambayo nee ikatamba nkanda nkanda ya pwani ya Asia. Ivyo nee tengia bahalini. Alistaka kuawa Sesalonike ya Makedonia akaita naswi. ³Msi wekutongeo tikaika nanga mzi wa Sidoni, ambako kamgosoea Paolo ukalimu na akamwenka uhusa kuita kwa mbuyaze kuhokea ukalimu wao. ⁴Kuawa aho tikaita bahalini titatamba kuzunguka kisiwa cha Kiplo ambacho nee kukindia nkusi, kwa sibabu nkusi nee ikatezea. ⁵Baada ya kua titamba me mazi ye hehi na Kilikia na Pamfilia, tikeza Mila, mzi wa Lusia. ⁶Hada yuda afisa ya jeshi da Kiloma, akaibwiia meli kuawa Alekizandwiia ambayo iwa itambe kuelekea Italia. Na atikweza na umo ndani. ⁷Baada ya kua titamba npaahoe kwa misu misu mingi na hatimae tikawa tibua kwa sungu nyingi hehi na Kinidasi, nkusi nkayo kutiluhusu vituhu kuelekea sia iyo, ivyo titamba nkanda nkanda ya kizui cha Klete uku takindia nkusi mkabala na Salimone. ⁸Tikatamba nkandankanda ya pwani kwa sungu, mpaka tikabua ntendeo zetangwazo Fali Haveni ye hehi na mzi wa Lasi. ⁹Nee tidoa mda mungi sana, na mda wa mfungo wa Kiyahudi nao nee wemboka pia, na ivi aha nee ni hatai kusongwa n'kutamba, ¹⁰na kugombeka, "Wagosi, naona ntambo ambayo taonda tiidoe n'nda iwe na mazala na hasaa nyingi, nkio ya npuumundu du na meli, akini pia ya ugima wetu." ¹¹Mia afisa ya jeshi da Kiloma akamtegeeza bwana kwembosa, na mmiliki ya meli kuliko mbui zia zekutamwiwazo ni Paolo. ¹²Kwa sibabu bandali nkayo kuwa ntendeo mpufu kwekaa ukati wa npeho mabahalia wangi wakahinyana titambe kuawa hada, ili kwa namna yoyose tikadaha kuubwiia mzi wa Foenike, ni bandali uko Klete, na yakauwa kaskazini mashaliki na kusini mashaliki. ¹³Nkusi ya kusini yekuvohako kutangaa npaahoe, mabahalia wamanya wenkigwa kia ambacho nee wakakikunda. Wakang'oa nanga na kutamba nkandankanda ya Kilete hehi na npwani. ¹⁴Mia baada ya mda mjihi nkusi nkai, yekwetangwayo ya kaskazini mashaliki, ukavoka kutitoa kuawa ng'ambo ya kisiwa. ¹⁵Ukati meli yekuzamiwaho na kuvotwa kuhigana na nkusi, tikevana na hali iyo, titatamba nayo. ¹⁶Tikaguuka kwembokea ida ntendeo yekuayo ikakindia nkusi ya kisiwa chetangwacho Kauda; na kwa sungu muno tihada kuuokoa. ¹⁷Baada ya kua waibuuta, watumia sigi kuitaha meli. Waogoha kua nee wadaha kuita kwe nkacho za msanga mungi wa Siyiti, ivyo wakaseeza nanga na wakaendeshwa nkandankanda. ¹⁸Tidoigwa kwa nguvu sana ni zoluba, ivyo msi wekutongeo mabahalia wakavoka kwasa npuumundo kuawa mwe meli. ¹⁹Msi wa ntatu, mabahalia wakavoka kuavya mazi kwa vifumba vyao wenye. ²⁰Ukati ambaho zua na ntoondo nkazokutimuikia kwa misu mingi, bado zoluba nkuu ititoa na matumaini kuwa nee tiokulwa yaga. ²¹Baada ya kua waita mda mlefua bila nkande, aho Paolo akagooka gatigati ya mabahalia akagombeka, "Wagosi, muondigwa mnitegeeze, na nee nkatokung'oa nanga kuawa Kilete, ili kupata aya mazala na hasaa. ²²Isasa namifaliji mwegee moyo, kwa sibabu nkakuna kuwe na kwaza ugima gatigati yenu, ikesekuwa hasaa ya meli du. ²³Kwa sibabu kio chekwembokacho malaika ya Muungu, ambae uyo Muungu mie ni yakwe, na ambae namgimbika pia - malaika yakwe nee kagooka nkandankanda yangu ²⁴na akagombeka, "Wesekuogoha Paolo. Lazima ugooke mbele ya Kaisali, na kaua, Muungu mwe wedi wakwe kakwenka awa wose ambao watamba hamwe na wewe. ²⁵Ivyo, wagosi, mweenke myoyo, kwa sibabu namwamini Muungu kua n'nda iwe inga nekwambigwavyo. ²⁶Mia lazima tiumie kwa kuteigwa mwe visiwa vyekumwe. ²⁷Yekubuaho kio cha kumi na mnane, tekuwaho tikaendeshwa uko na uko kwe bahali ya Adilatiki, inga iko kikuu ivi mabahalia wamanya kua wa hehi na sii nkavu. ²⁸Watumwa miio kuhimia Kiria cha mazi na wapakata meta saasini na sita, baada ya mda mjihi wakahima vituhu wapakata meta ishiini na saba. ²⁹Waogoha ati wadaha kutunta mwamba, ivyo wakaseeza nanga nne kuawa mwe ntendeo za kuikia nanga na wakaomba kua keo nee yeza mapema. ³⁰Wada amabahalia nee wakaonda namna ya kuibada ida meli na wazoseeza mwe mazi boti ndodo ndodo za kuokoea ugima, na wakatenda kua wasa nanga kuawa ntendeo za mbele za boti. ³¹Mia Paolo akamwambia yuda asikai ya jeshi da Kiloma na wada asikai, "Nkamdaha kuoholwa ila tu awa wantu wakasigaa kwe meli". ³²Akabinda wada asikai wakadumua sigi na dia boti na ikabadwa idoigwe n'mazi. ³³Ukati ungazi wa keo wekuaho weaviiza, Paolo akawahembeeza wose angalau wade vicheche. Akagombeka, "Unu ni msi wa kumi na nne mwagoja bila ya kuda, nkamzati kuda kintu. ³⁴Ivyo namihembeeza mdole nkande ncheche, kwa sibabu inu ni kwa ajii ya ugima wenu; na nkakuna hata uvii ume mwe mitwi yenu ndio wage. ³⁵Ekubindaho kugombeka ayo, akadoa mkate akamtogoa Muungu mbele ya meso ya kia muntu. Ekubindaho akaumega mkate akavoka kuda. ³⁶Akabinda wose wakagewa moyo nao nee wadoa nkande. ³⁷Nee wantu 276 mwe meli. ³⁸Wekubindaho kuda wakeguta, watenda meli ihuhe kwa ngano mwe bahali. ³⁹Yekuaho musu, nkawokuimanya sii nkavu, na wakaona ntendeo ya sii nkavu yekwengiayo mwe mazi yekuwayo na msanga mungi wakasunguamanyia ati wadala kuendesha meli kuyegaa aho. ⁴⁰Ivyo wakatohoa nanga wakazibanda bahalini. Ukati uo uo wakatohoa sigi za tanga na wakayenua ntendeo ya mbele kuelekea kwe nkusi, ivyo wakatongea kwe iyo ntendeo ya msanga mungi. ⁴¹Mia wakeza hantu ambaho

mikondo miidi ya mazi yakintana, na meli ikatongea kwe msanga na ida ntendeo ya mbele ya meli ikakwama hada na nkayokudaha kuawa, mia ntendeo za mbele ya meli zikavoka kubondeka kwa ajii ya ukai wa mawimbi. ⁴²Mpango wa wada asikai nee ni kuwakoma wada watahwa, ili kwamba nkakuna ambaye nee kaogee na kunyiika. ⁴³Mia yuda asikai ya jeshi da Kiloma kaonda amwohoe Paolo, ivyo akaugoosa mpango wao, na akawaamu wada ambao wadaha kuogee bosi, wasooke kuawa kwe meli na waite sii nkavu. ⁴⁴Akabinda aho wagoi watuhu n'nda watongee, wekumwe uanga ya ntii za mbao na wekumwe uanga ya vintu vituhu kuawa kwe meli. Kwa sia inu ikaawiia kwa wose n'nda tibue npeho sii nkavu.

Chapter 28

¹Tekubuzwaho npeho timanya kua kisiwa chetangwa Malita. ²Wantu wenyezi wa hada nkio tu kwamba watenka ukalimu wa kawaida, iya wawasha moto na kutikaibisha wose, kwa sibabu ya fua na npeho yekuayo ikaendelea. ³Akini Paulo ekuaho kakonga npuumundu ya nkuni na kuika kwe moto, nyoka mdodo mwenye sumu akaawa mwe zia nkuni kwa sibabu ya kia kizuguto, na akezeungusha kwe mkono wake. ⁴Wantu wenyezi wa hada wekuonaho mnyama ahwea kuawa kwe mkono wakwe, wakatambaisana wenye kwa wenye, "Muntu uyu ni mkomaji ambaye kanyiika bahalini, akini haki nkaimluhusu kuekaa." ⁵Mia yee akamtambika uyo mnyama mwe moto na nkekupa mazala yeyose. ⁶Woo wamsumiiza ameme kwa homa au agwe hamka na kuumbwa mzimu. Akini baada ya kumkaua kwa m'da mlefua nakuona kuwa nkakuna mbui ambayo nkio ya kawaida kwakwe wahitua fikila zao na kugombeka nee n'muungu. ⁷Basi hantu hada hehi nee hana alizi ambayo nee ni mai ya mkuu ya kisiwa, muntu mwekwetangwae Pabilio. Katikaabisha na kutukalimu kwa misu mitatu. ⁸Iyawiiya kwamba tatiakwe da Pabilio nee katozwa n'homa na utamu wa kuhalisha. Na Paulo ekum'basaho kaomba, akaika mikono uanga yakwe, na kumhonya. ⁹Baada ya idi kuawiiya, wantu wekumwe hada kisiwani wekuao wakahuma pia nee waita nee wahonywa. ¹⁰Wantu wakatihishimu kwa heshima nyingi. Tekuaho tajiandaa kutamba nee watenka via tekuvikundavyo. ¹¹Yekwembokaho miezi mitatu, titamba mwe meli ya Isikanda ambayo nee itoigwa n'peho aho kisiwani, ambayo viongozi wakwe nee n'ndugu waidi mapacha. ¹²Tekuaho tibua mwe mzi wa Silakusa, tekaa hada misu mitatu. ¹³Kuawiiya hada titamba tikabwa mwe mzi wa Legio. Yekwembokaho msi umwe nkusi ya kusini ilawiiya hamka, yekwembokaho misu miidi tikabwa mwe mzi wa Putoli. ¹⁴Uko tiwabwiiya ndugu wekumwe na tikawakaiibisha kwekaa nao kwa misu saba. Kwa sia inu teza Lumi. ¹⁵Kuawa uko wada ndugu, wekuaho wasikwa mbui zetu, weza kutihokea uko gwii da Apiasi na Hoteli ntatu. Paulo ekuwaonaho wada ndugu nee amshukuu Muungu akegea ukangafu. ¹⁶Tekwengiaho Loma, Paulo nee aluhusiwa kwekaa ike du hamwe na yuda asikai mwekuae akamlinda. ¹⁷Basi yekwembokaho misu mitatu Paulo akawetanga hamwe wada wagosi wekuao viongozi gati ya Wayahudi. Wekwenzaho hamwe, wakagombeka kwao, "Ndugu, hamwe na kwamba nkizatikugosoa kosa dodose kwa wantu awa au kugosoa kinyume na taatibu za tati zetu wekutiongeao, nkia vigwa inga mtahwa kuawa Yelusalemu hadi kwe mikono ya Walumi. ¹⁸Wekubindaho kunihoji, watamiwa kunieka hulu, kwa sibabu nee nkakuna sibabu kwangu mimi kwenkigwa azabu ya ufe. ¹⁹Mia wada Wayahudi wekumtamwiiho kinyume cha shauku yao, nkikungumiza kukata lufaa kwa Kaisalia, etiho nkayokuwa kana kwamba na eta masa uanga ya taifa dangu. ²⁰Kwa sibabu ya kukata kwangu lufaa, ivyo, nkiombeza kuniona na kutamwiiya na nywinywi. Ni kwa sibabu kia ambacho Zilaali anaukangafu kwa icho, nkitahwa ni kifungo iki. ²¹Akabinda wakamwamba, "Nkatizatikuwahi kuhokea saana kuawa Yudea kukuhusu wewe, wala nkakuna ndugu mwe kweza na kuavya taalifa au kugombeka mbui yoyose mbaya kuhusu wewe. ²²Mia taonda kutegeeza kuawa kwako wafikii mbwai kuhusu idi bunga da wantu aawa, kwa sibabu yamanyika kwetu kwamba datamwiiya kinyume kia hantu. ²³Wekuaho wanega misu kwa ajii yakwe, wantu wangi kwembosa wamwezea hantu ekuaho akekaa. Akagombeka ida mbui kwao na kushuhudia kuhusu ufaume wa Muungu nee ageeza kuwagea nchonjo kuhusu Zumbe Yesu, kwa namna zose mbii kuawa mwe shaia za Msa na kuawa kwa manabii, kuvokea keo mpaka guoni. ²⁴Wekumwe nee wajewa nchonjo kuhusu mbui zia zekutamwiwazo, ukati wekumwe nkaokuamini. ²⁵Wekushindwaho kwevana woo kwa wowo, wahauka baada ya Paulo kutamwiiya mbui inu mwenga, "Loho Mtakatifu akagombeka vyedi kwembokea Isaya nabii kwa tati zetu. ²⁶Kagombeka, 'Hita kwa wantu awa wambe, "Kwa magutwi, yenu mndamsikia mia nkamna muelewe; Na kwa meso yenu n'ndamuone mia, nkamna mmanyeye. ²⁷Kwa ajii ya mioyo ya wantu awa itenda zaifu, magutwi yao yava kwa sungu wafumba meso yao ili wesekweza kumanya kwa meso yao, na kutegeeza kwa magutwi yao na kielewa kwa myoyo yao, na kuhituka ntuhu, ne nee nkiwahonya." ²⁸Kwa iyo, mwaondigwa kumanya kua unu uhonyi wa Muungu wegalwa kwa wantu wa Mataifa, na wonda wategeeze." (Tozoeza: Unjooza unu ²⁹"Ukati ekuaho akagombeka mbui izi, Wayahudi wahauka, wakawa na kuhigama kukuu gati yao," nkaumo mwe nakala bola za kae). ³⁰Paulo kekaa kwe nyumba yakwe ya kupanga kwa miaka yose miidi, na akawakaibishia wose wekwezao kwakwe. ³¹Nee akabiikia ufauume wa Muungu na nee akahinya mbui juu ya Bwana Yesu Kwistu kwa ukangafu wose. Nkakuna mwekumkindia.

Romans

Chapter 1

¹Paolo, mndima ya yesu kristu mwekwetangwa kuwa mtume na kwenenga kwa ajii ya injili ya muungu. ²Inu nee ida injili ekuiahidio kae kwembokea manabii wakwe mwe magondi matakatifu. ³Ni kuhusu mwanawe mwekuvyaigwa kuawa mwango wa daudi ka jinsi ya mwii. ⁴Yeye kabiika kwa mwana ya muungu kwa nguvu ya loho ya utakatifu ya ufufu wa watakakufa, yesu kristu bwana yetu. ⁵Kwembokea yeye tihoka neema a utume kwa utii wa imani gati ya mataifa yose, kwa ajii ya zina dakwe. ⁶Gati ya mataifa aya, nywinywi pia mwetangwa kuawa yesu kwistu. ⁷Baua inu i n'kwa wwose weuko lumi wakundwao n;muungu wekwetangwao kuwa wantu watakatifu neema naiwe kwenu. na npeho kuawa kwa muungu tatietu na bwana yesu kristu. ⁸Bosi namtogo muungu yangu mwe yesu kristu kwa ajii yenu nyose kwa sibabu imani yenu yabiikiwa mwe dunia ngima. ⁹Kwa maana muungu ni shahidi yangu, ambaye namtumikia kwa loho yangu mwe injii ya mwanawe na jinsi n'dumuvyo mwekuwatagusa. ¹⁰Daima naomba mwe ala zangu kwamba kwa sia yoyose nipate mwishoe kua a mafanikio sasa kwa ukundiso wa muungu mwekwuza kwenu, ¹¹Maana nafaigwa kewaona, ili nipate za mweloho, nipat kutintimazwa. ¹²Yani nakauwiiia kugewa moyo hamwe nanywi kwa sia ya imani ya kia yumwe yetu, yenu na yangu. ¹³Sasa ndugu nkikunda mkose kumanya kwamba, maa nyingi nkikusudia kweza kwenu mia nikindiwa mpaka sasa nchonda ivi ili kuwa na matunda kwenu inga yeivyo pia gatigati ya wantu wa mataifa. ¹⁴Natigiwa na wayunani na wageni pia, wanyanyi na wabahu. ¹⁵Kwa iyo kwa uoande wangu, mie n'tayali kubiika injii kwenu pia nywinywi mweuko loma. ¹⁶Kwa maana nkionea soni injiii, kwa kuwa ni udahi wa muungu uetai uhnyi kwa kia aminie, ¹⁷kwa myahudi bosi na kwa myunani pia, Kwa maana haki ya uungu izihilishwa kuawa imani hata imani, inga yekugondwavyo "mwenye haki n'ndaekae kwa imani." ¹⁸Mna maya ya mungu izihilishwa kuawa mbinguni zidi ya uai na uovu wose wa wantu mbao kwa sia ya uzalimu yaifisa kwei. ¹⁹Inu ni kwa sibabu yose yadahayokumanyika juu ya muungu ni wazi kwao aana muungu kawatenda wamanye. ²⁰Maana mbui zakwe zesazokuoneka vyedi yawa wazi tangu kuumbwa ulimwengu. yaeleweka kwembokea vintu vyekuumbwavyo mbui izi ni kwa udahi wakwe wa kae na asili ya uungu matokeo yakwe, wantu awa nkawana uzulu. ²¹Inu ni kwa sibabu, etiho wamanya kuhusu muungu nkawikumgimbika yeye inga muungu aka nkaokumwenka ntogoo badiii yakwe, watenda wabahau mwe mawazo yao a myoyo yao yenye ubahau nee igewa kiza. ²²Weetanga kuwa ni wanyanyi mia wakawa wabahau. ²³Ne wauhitua utukufu wa muungu mwesekuwa na ubanasi kwa mfano wa cheni cha binadamu mwenye ubanasi na ya wadege ya wanyama wenye miundi na ivumbe vitambaavyo. ²⁴Kwaiyo muungu nee kawabada watongee tamaa za myoyo yao uahama, kwa mii yao kwa kugewa soni gati yao. ²⁵Ni wowo wekuhitua kwei ya muungu kuwa umbea na ambao nee wavika na kutumikia viumbe baii ya muumbaji, ambaye atogolwa milele amina. ²⁶Kwa sibau inu, muungu nee awabada da watongee tamaa za za soni kwa kuwa wavyee wao nee wahitua matumizi yao ya asili kwa kia cheiko kinyume na asili. ²⁷Hali kazalika, wagosi pia waeka matuimzi yao ya asili kwa wavyee na kuwakwa n'tamaa zidi yao wenye awa nee ni wagosi ambao wagosoa na wagosi wezwao yesato kugosolwa na ambao nee wahokea azabu yekustahilio ubanasi wao. ²⁸Kwa sibau waemea kuwa na muungu mwe umanyi wao kawaeka watongee akini zao zesazokufaa, wagosoe mbui zia zesazokutania. ²⁹Wamenuwa ni uzalimu wose waeu, tamaa na ubaya wamenywa nkinyuu ukomaji, nkumbinji, ufyaini, na nia mbaya. ³⁰Na wang'uanaji wasingiziao, na wenye maya na muungu wenye ngavungavu kibui na kwefyenya wowo ni watungao mabaya na wesaokutiii wavyazi wao. ³¹Wao nkaana umanyi wasaokuamika, nkawana ukundiso wa asili a wesao na mbazi. ³²Wamanya kanuni za muungu, yakuwa wantu wagosoa mbui ya jinsi iiyo waondegwa wafe. akini nleio tu wagoswa mbui iizo, nao pia wakubali ana na wada wagosao mbui iiyo.

Chapter 2

¹Kwa iyo nkauna uzuu, we muaha ka ajii mwe yada uahayo mtuu wegea masa mwenye kwa ajii we uaha wagosoa mbui ziazia. ²Mia tamanya kuwa kuaha kwa muungu ni kwa kwei mwe ao wagosao mbui inga izo. ³Mia we mamaankaya idi, we ambae waaha masa ya wada agosao mbui izo etiho nawe wagosao mbui izoizo. "je" nnda wenenge na kuaha ni muungu? ⁴Au waafya macheche sana uanga ya wingi wa wedi wakwe, kucheewa kwa azaba yakwe na uzizimizi wakwe? je nkumanya kua wedi wakwe waondigwa kukwegaa kwe toba? ⁵Bali kwa kadii ya ugumu wak na kwa moyo wako wesao na toba weikia mwenye sigavu ya maya kwa msi ida wa maya, yaani msi uda wa ugubuo a kuahwa kwa kwei ya muungu. ⁶Yee n'nda amuihe kia munu sawa na ugozozi wakwe: ⁷Kwa wada ambao kwa usabati na ugozozi wedi waondeza ntogoo, heshima na kwesekubanika n'nda awenke ugima wa milele. ⁸Mia kwa wada ambao ni wabinadsi, wesaokutii kwei bali watii zuuma maya na mbifya nkai n'ndayeze. ⁹Muungu n'ndaaete ziki na sungu ya kia nafsi ya binaamu mwekugosoa uovu, bosi kwa myahudi na kwa myunani pia. ¹⁰Mia ntogoo, hishima na amani nndayeze kwa kia muntu mgosoa vyedi bosi ka myahudi na kwa myunani pia. ¹¹Kwa ajiii nkakuna upundeleo kwa muungu. ¹²Kwa maana inga wangi wekukoao hesajo shaia, na inga via wangi wekukosao kuigana na shaia wonda waahwe kwa shaia. ¹³Maana nkio wategeezaji wa shaia wena haki mbele za muungu, bali ni wada waigosao shaia wendao wataaziwe haki. ¹⁴Kwa ajii wantu wa mataifa, ambao nkawana shaia wagosoa kwa asili mbui za shaia wowo, wawa shaia kwa nafsi zao etiho wo nkawana shaia. ¹⁵Kwa idi waonyesha kua ugozozi uondigwao kwa mjibu wa shaia ugonda ndani ya myoyo yao. zamii zao pia zawashuhudia wowo, na mwazo yao wenye ama kuwaaha au kuainda woo wenye. ¹⁶Na pia kwa muungu aya yondayaawiie mwe misi ambayo muungu n'nda aziahe sii za wantu wose, kuigaa na injii yangu, kwa sia ya yesu kristu. ¹⁷Tambe kua weetanga mwenye myahudi, mwekwekaa, ¹⁸Umanyenye ukundiso wakwe na kuhima mbui ambazo zesimana nazo baada ya kuagiiwa n'shaia. ¹⁹Na tambe kwamba una ukangafu we mwenye u kiongozi ya tuntutu, ungazi kwa wada wa mwe kiza. ²⁰Muwaika vyedi wabahau mhinyu wana, na kua unayo mwe shaia jinsi ya elimu na kwei. ²¹Wee basi ,ubiikie mtuhu, je nkwehinya mwenye? we ubiikiaye kwesekubawa, je we nkubawa? ²²Wee wambae eka kianga je una kianga? we kimwa n'vimuu, je wabawa mwe hekalu? ²³We mwetogoa mwe shaia, je nkumgea soni muungu mwe kubananga shaia? ²⁴Kwa mana "zina da muungu dagewa soni mwe wantu wa mataifa kwa sibabu yenu, inga yekugondavyo. ²⁵Kwa mana kugwiswa kweikwatama ati ukatii shaia, kugiswa kwako kuawa kwesekugwiswa. ²⁶Basi ikawa, muntu mwekugwiswa asongwa nkutoza vikundwavyo n'shaia je kwesekugwiswa kwakwe nkakuna kudoigwe kana kwamba kagwiswa. ²⁷Na yeye wesekugwiswa kwa sili nkanahwe aki akatimiza shaia? inu ni kwa sibau una magondi yekugondway na kugwiswa pia mia nkuzati, u mkiuakaji ya shaia! ²⁸Kwa ajii yeye nkio myahudi mwe kua hali ya chongoi wala kugwiswa nkio kuda ambako ni kwa chongoi tu mwe mwii. ²⁹Mia yeye ni myahudi kwa ndani na kugwiswa ni kwa moyo mwe loho, nkio mwe gondi ntogoo ya muntu ya namna ujo nkaiawana na wantu bali yaawa kwa muungu.

Chapter 3

¹Naho n faida yani enayo myahudi? na faida ya kugwisw n mmbwai? ²Ni vyedi sana kwe kia sia kivoko cha yose, wayahudi wenkigwa ugubuzi kuawa kwe muungu.³Miya yenda iwe vihi ati wayahudi wekumwe nkawokuwa na imani? je kwesekuamini kwao kwenda kueleke uaminifu wa zumbe muungu ue kiwo. ⁴Aa mhintu yakwe eka zumbe muungu aonigwe i mkwei haa kia mwooneka ni mmbeya sa yekuavyo igondwa yakua udahe kukauwika kua u mwenye haki kwe mbui yako, udahe naho udahe kushinda wengiano kwe kuahwa."⁵Miya ati ubanasi wetu woonyesa haki ya lumbe muungu tarube mbwai? zumbe muungu kie zaimu aavyaho maya yakwe je nee eivyo? natamwiia kwa mbui za kubinaadamu. ⁶Nkivyo! u nii zumbe muungu edavyoaahe ulimwengu?⁷Niya ati ukwei wa zumbe muungu kwembokea umbea wangu waavya sifa zekumemazo kwakwe, kwa mbwai nilee kuahwa enga mwena zarubi. ⁸Kwa mbwai tesekutamwiia enga tekuoneewavyo na enga wekumwe wasi bitishavyo kua tatmwiia tigosoe ubanasi ili matama yeze?" kua hwa kwao haki.⁹Nee mbwai? tevunia wenye? nkivyo kabisa kwa via si tiwaaha kae wayahdi na wayunani wose hamwe ya kua wa ahosi ya zarubi. ¹⁰Inu enga yekugondwavyo: nkakuna mwe haki hata yumwe. ¹¹Nhahana muntu ruva nkahana muntu muneza zurube uungu. ¹²Wose wahituka woo kwa hamwe wawankawana mana. kahama mgosoa atana ehoo, hata yumwe. ¹³Makongomeo yao enga kabui de mwazi ulimi wao utamwiia utiizi sunu ya nyoka i si ya miomo yao. ¹⁴Vyanwa vyao vinema lana a usungu. ¹⁵Miundi yao yaguuka kwetia mphome. ¹⁶Ubanasi na suuba vi mwe sia zao. ¹⁷Wantu awa nkawa manya sia ze mpheho. ¹⁸Nkahana geegezi da zumbe muungu he meso yao."¹⁹Iviaha tamanya kua chochose shaia itamwiiacho, yatamwiia na wada we sii ya shaia inu ni kua kia kanwa kivugalwe, na kua ulimwengu wose udahe kuwajibika kwa zumbe muungu. ²⁰Inu kwa sibabu nkahama mwii wendaoutaaziwa haki kwa mbui ya shaia hemeso yakwe kwa kua kwembokea shaia kweza umanyi wa zambi. ²¹Miya iviaha hesiho shaia haki ya zumbe muungu imanyikana ishuhudiwa kwa shaia na manabii, ²²Iyo n haki ya zumbe muungu kwembokea imani kwe yesu kwistu kwe wada wose waaminio mana nkahama mbui yyose. ²³Kwa via wose wagozazambi na kuhungua utukufu wa zumbe muungu, ²⁴Wataaziwa haki bue kwa neema yakwe kwa sia ya ukoruboi weumo mwe mwistu yesu. ²⁵Kwa kua zumbe muungu kamlavya kwistu yesu agosoke upatanisho kwa sia ya imani kwe mphome yakwe kamlavya kwistu enga ushahidi wa haki yakwe, kwa sibabu, ya kuziekaa zambi zekwerubokazo. ²⁶Kwe uvumilivu wakwe aya yose yaawiia ili ioneke haki yakwe ukati unu wa sasa kua haki na kukauika kua kumtaazia haki muntu yoyose kwa sibabu ya imani kwe yes kwistu. ²⁷Kuahi kwetutua? kunegwa kwa rubwai? kwa mbui? a, a miya kwa misingi ya imani. ²⁸Savyo tidumue mbui kua muntu ataaziwa haki kwa imani hesiho mbui ye shaia. ²⁹Harubu zumbe muungu ywa wayahudi du? hambu ye nkie zurube muungu ywa wantu wa mataifa hamwe? yaie wa mataifa hawe. ³⁰Ati kwa kwei zumbe mungu ni yumwe, endaa wataazie haki wekugwisao kwa imani na wesokgwisa kwa siasia ya imni³¹. Swiswi taihiua shaia kwa imbani? chuu! mhitu ya aho swiswi taisibitisha shaia.

Chapter 4

¹Tambeze mbwai vituhu abraamu, fatii yetu wa jinsi ya mwii kapatikana? ²Kwa maana kana abrahamu kataaziwa haki kwa matendo nee ana sibabu ya kwetoogoza akini nkio mbele ya muungu. ³Kwani magonde ya mbaze? abrahau nee kamwamini muungu, na ikataazna haki kwakwe. ⁴Sasa kwa muntu mgosoa ndima maiho yakwe ukayataa ziwa ni mboto ya kuwa deni. ⁵Akini kwa muntu mwesekugosoa ndima iya amwami yeye ambae amtaazia haki mwesekuwa mtaha imani yawe muntu uyo kataaziwa kuwa haki. ⁶Daudi pia kagombeka balaka juu ya muntu ambae muungu amtaazia haki bila ya ugosizi. ⁷Kagombeka, "wabalikiwa wada ambao ubaya wao wataaziwa na mbao zambi zao zigubikwa. ⁸Kabalikina muntu yuda ambae bwana mkantaazia zambi." ⁹Basi je baaka izi ni kwa wada wekugwiswao du au hata pi kwa wada wasao kugwiswa kwa kuwa tanuba kwa abrahamu imaani yakwe itaziwe haki." ¹⁰Ivyo itaaziwe viihi basi? ukati abrahamu nee yu mwetohala au kabla nkazati kugwiswa? nkayekuwa mwe kugwiswa iya mwese kugiswa. ¹¹Abrahamu nee kahokeaalama ya kugwiswa, unu nee mhuli wa ida haki ya imai ekuwayo nayo tayali kabla nkazati kugwiswa matokeo ya ishala inu ni kwamba kagosoka ya ishala inu wa wosewaaminio hata kana waumo mwe kugwiwa inu ina maana haki itaaziwa kwao. ¹²Inu pia ina maana kuwa ablahamu kagosoka tate ywa tohala kio tohala iya pia ada wazitongeo nyayo za tati yetu ablahamu na inu nee imani ekuwanyonayo kwa wesaokugwiswa. ¹³Kwa kuwa nkayekuwa kwa shaia kwamba kiaga chekuaviagwacho ni ablahamu na uvyazi wakwe kiaga iki ni kwamba wendawawe waliswa dunia ila nee kwembokea haki ya imani. Kwa kuwa kana wada wa shaia nee ndio waliswa imani ¹⁴itende bue na kiaga kubanika. ¹⁵Kwa kuwa shaia yaeta maya, akini hada ambaho nkahana shaia pia nkahana kwesejuhiika. ¹⁶Kwa sibabu inu idi diania kwa neema matokeo yakwe kiaga ni zahili ka uvyazi wose na kivyazi chose na wavyaigwa awa nkio tu wada wamanyao shaia iyo pia wada ambao ni wa imani ya ablahamu kwa kuwa yeye ni tatu. yetu swiswi tose. ¹⁷Kana yekugondwavyo, nkikugosoa weewe kuwa tate ywa mataifamengi ablahamu nee yu mwe upo wa yuda ekumemwa niao yaani muungu awenka watakufa ugima na kuyatenga mambo ambayo nkayaho ili yadahe kuwaho. ¹⁸Eka hali zose za chongo ablahamu kawa mangafu kaniwaaamini muungu a misi yezayo ivyo akawa yate ywa mataifa magi kuigana na wa chakuago mbekwacho.... nee ndiyo uwe vazi wako. ¹⁹Naye nkekuwa zaifu mwe imani ablahamu kasosea kwamba mwii wakwe mwenye ubinda kufa nee una umili a kana miaka mia mwenga nae mweee kaazimia hali ya kufa ya ifu da sala. ²⁰Akini kwa ajii ya kiago cha muuungu ablahamu nkeekusita mwekwesekumini iya kagewa nguvu mwe imani na kutogoa zumbe muungu. ²¹Nee akamanya hakika ya kuwa kia ambacho muungu kakiika kiaga nee ana uwezo pia wa kukikamiisha. ²²Kwa iyo pia itaazwiwa kwakwe kuwa ni haki. ²³Sasa nkayekugondwandu kwa faida yakwe kuwa nee itaaziwa kwakwe. ²⁴Nee igondwa kwa ajii yetu pia kwa wekutazi wao, swiswi ambao ambao matimaani mw yeye kulaawa wafu. ²⁵Uyu ni yuda mbae nee kaavigwa kwa ajii ya ubanasi wetu na kufuflwiwa ii tipate kutaaziwa haki.

Chapter 5

¹Kwa ajii titaaziwa haki kwa sia ya imani tina amani na muungu kwa sia ya zumbi eetu yesu kristu. ²Kwembokea yeye swie nasi tina nafasi kwa sia ya imani mwe neema inu ambayo ndani yakwe tagooka tatamiwa mwe ukangafuatenkao muungu kwa ajii ya misi uezayo ukangafu ambao tendatishiikii mwe utukufu wa muungu. ³Nkiyo inuda akini pia tatamiwa mwesubao zetu tamanya kwamba suuba yavyaa uzizimi. ⁴Uzizimi wavyaa kuhakewa na kuhokewa kwavyaa ukangafukwa ajii ya misi yezayo. ⁵Ujasii unu nkaukatisha tamaa kwa sibabu ukundiso wa muungu wetiwa mwe myoyo yetu kwembokea roho mtakatifu mwe kalavigwa kwenu. ⁶Kwa ako tekuwaho tikezaifu kwa kati uda kwistu kafa ka ajii yetu uhozi. Kwa ajii nkai yetu uhozi. ⁷Kwa ajii nkaina iwevihufu yumwe afe kwa ajii ya mntu yedi inu ni kwamba minga mntu akadiiki kufakwa ajii ya mntu yedi. ⁸Akini muungu kahakikisha ukundiso akwe mwenye kwetu kwa sibabu ukati tekuwaho tikewenye zambi kwistu akafa kwa ajii yetu. ⁹Ikabinda ya yose, sasa kuwa titaaziwa haki kwa nphome yakwe tendatiohoke kwa iyo kulawa mwe maya ya muungu. ¹⁰Kwa ajii atii ukati tekuwahowankondo tipatanishwa mmungu kwa sia ya ufe wa mwanawezaidi sana baada ya kuwa tibindakae kupatanishwa tonda tioholwe kwa maisha yekwe. ¹¹Nkiyo ividu mia nahototamiwa mwe muungu kwembokea zumbi yesu kwistu kwembokea yeye ambae isasa tivho kea usuuhisho unu. ¹²Kwa iya basi kama kwembok mntu yumwe zambi yengia duniani kwa sia inu kifo chengiio kwa sia ya zambi na ufe ukasambaa kwa wantu wose kwa sibabu wose wagoesa zambi. ¹³Kwa kuwa hadi sheia zambi iwa suniani akini zambi nkaitaazika uati nkakuna sheia. ¹⁴Hata ivyo ufe utawalaadamu hadi msa, hata mwe ya wada wekwesao kugosoa zambi kama ya kweselutii kwa adamu ambae ni mfano a yeye mwenda eze. ¹⁵Akini haa ivyo geeko da bue nkii kama kosa kwa kuwa ati kwa kosa da umwe wangi wafa, zaidi sana neema ya muungu na geeko kwa neema ya mntu yuwe yesu kwistu, ilendese kugenyea kwa wangi. ¹⁶Kwa kuwa geeko nkio maawio ya yuda ambae kagosoa zambi kwani kwa upae mtuhu hukumu ya azabu yeza kwa sibabu ya kosa da muntu yumwe, akini kwa uoande mtuhu kipawa cha bue liwacho mwe kutaaziwa haki cheza baada ya makosa mangi. ¹⁷Kwa imani ati kwa kosa da yumwe ufe utawala kwembokea yumwe hasa hasa wada ndiwo wandawaho kee neema nyingi hamwe na kipawa cha haki wendawa tawale kwembokea maisha ya yumwe yesu kwistu. ¹⁸Ivyo basi ati kwembokea kosa dimwe wantu wose weza kwe kuahwa etiho kwembokea tendo dimwe da haki kweza kutaaziwa haki ya maisha kwa wantu wose. ¹⁹Ati kana kwembokea kwesekutii kwa mntu yumwe wangi wagosolwa wenye zambbi ivyo kwembokea utii wa yumwe wangi wondawatendwe wenye haki. ²⁰Akini sheia yengia hamwe ili kwamba kosa didahe kugenyea akini hantu ambaho zambi itendesha kuwa nyingi neema ikagenyea hata zaidi. ²¹Inu ilawiia ili kwamba, kama zambi ikutawalavyo mwe ufe neeiyo hata neema yadaha kutawala kwembokea haki kwa ajii ya maisha ya milele kwembokea yesu kristu zumbi eetu.

Chapter 6

¹Tambeze basi? usongwe mwe zambi ili neema igene? ²Huwoo, swiswi tekufao mwe zambi tadaha vituhu kwekaa mwa iyo? ³Je nkammanya ya kuwa wada wekubatiizwa wao mwe kwistu wabatiizwa mwe mai yakwe? ⁴Tiwa tizikwa hamwe ne kwembokea ubatizo mwe ufe inu igosoka ili kwamba kana zia kwistu ekwenulwavyo kuawa umauti kwembokea utukufu wa tate ili kamba swiswi naswi tidahe kwenda mwe uhya wa maisha. ⁵Maana kana tiduganywa hamwe nae mwefiia yakwe pia tiduganywa mwe ufufuo wakwe. ⁶Swiswi tamanya ivi untu wetu wakae usuuba wa hamwe nae ili kwamba mwii wa zambi ubanangwe kuwa watumwa wa zambi. ⁷Yeye mwekufa katendwa mtahaki kuigana na zambi. ⁸Akii kana tifa hamwe na kwistu taamini kwamba tenda tekae hamwe nae. ⁹Tamanya kuwa kwistu kafufuka kulawa mwe wafu nkie mtakufa vituhu kifo nkaki mtawala vituhu. ¹⁰Maana kwa mbui ya ufe ekufiia kwa zambi kafa kamwe kwaajiiya wose hata iyo maisha ambayo asihi kwaajii ya muungu. ¹¹Kwa sia iyoioyo, nanywi pia mwakundwa kwetaazia kua wafu mwe zambi iya wagima kwa muungu mwe kwistu yesu. ¹²Kwaajii iyo usekuluhusu zambi itawale mii wako ili kusudi udahe kuzitii tamaa zkwe. ¹³Usekuavya sehemu z mwii wako mwe zambi kana yombo vesavyo haki iya eavyeni wenye kwa muungu kana ambavyo ni wagima kulawa kwe mauti na zavyeni sehemu za mii yenu kana via vya haki kwa muungu. ¹⁴Mwesekuluhusu zambi itawale kwa kuwa nkamkosi ya shaia ya sii ya neema. ¹⁵N'ndai basi? togozoe zambi itawale kwa kuwa nkatimo si ya shaia iya siya neema? huwoo. ¹⁶Nkammanya ya kuwa kwakwe yeye ambae mweavya wenye kana watmishi ambae nywinywi mwawa watumishi wakwe yeye mhundao kumtii? inu ni kwei hata kana nywinywi mu wamwa wa zambi akihi yegaa ufe au utuma wa zambi akihi yiwao kwa haki. ¹⁷Akini naatogolwe mungu! kwakua nee mu waumwa wa zambi, akini nttii kukuwa kwa moyo uda namna ya hinyo mwekwe nkigwado. ¹⁸Mtendwa hulu kana muntu kwasibabu ya mazaifu ya mii yenu kwa mana kana via mwekuavyao vimamo vya mii yenu kuwa watumwa wa haki unga'azo. ¹⁹Natamuia kana muntu kwa sibab ya mazaifu ya mii yenu kwaaan kana via mwekuavyo vimamu vya mii yenu kuwa watumwa wa haki kwa ungazo. ²⁰Kwakuwa mwekuwaho watumwa wa zambi nee muwa huu hae na haki. ²¹Kwa ukati uo nee muwa na tunda dihi kwa mbui ambayo kwasasa aone soni wak iya? kwakua matokeo ya mbui iyo ni ufe. ²²Akini kwakuwa sasa mtendwa ulu hae a zambi na mtendwa watumwa kwa mungu na tunda kwaajili ya ungazo tokeo ni ugima wa ake na kae. ²³Kwakuwa maiho ya zambi na ufe iya geko dabue da mungu ni ugima a kae na kae mwe kwistu yesu bwana ywetu.

Chapter 7

¹Au nkammanya anduu wagu (kwakuwa nata mwii na wantu waimanyao shaia). kwamba shia yamtawala muntu akaa mgima.²Kwakuwa mvyee mwekutegukwa kofungwa ni sheia kwa yuda muume akawa mgima akini muumewe kana endaeфе enda awe yu hulu kuawa shaia ya ndoa. ³Ivyo basi ukati muume ake mgima akawa ekaa na mgosi mtuhu enda etangwe mkianga akini ati muumewe akafa yuhulu zidi ya shaia ivya nkana awe mkianga kana kaa na mgosi mtuhu.⁴Kwa iyo wandugu wangu nwinywi pia mlendwa watakufa kwa shaia kwa sia kwa sia ya mwii wa kwistu itenda ivi mdahe kuduganywa na mtuhu kwakwe yeye ambae hee kafufula kulawa wafu ili tidahe kumvya ia mugu matunda. ⁵Kwakuwa tekuvaha mwa ahli ya mwii tamaa za zambi zenulwa mwe zimama vyetu kwa sia ya shaia na kuivyai mauti zambi.⁶Akini sasa tichopolwa kulawa mwe shaia tiifia ida hali yekutihindayo ili swiswi tipate kuhizika mwe hali npyahamu ya loho na nki mwe hali ya kae a ngonde.⁷Tambeze basi? shaia ni zmbi huwao hata ivyo nchekuwanimanyie zambi nkayekuwa kwa sia ya shaia. kwa kuwa nchekuwanimanyie kutamani kana shaia nkayekuwa igombekee "usekutamani." ⁸Akini zambi ipata nafasi kwa ida amlu na ikata mwangu kia namna ya kutamani kwakuwa zambi bia shaia ifa.⁹Nami nee mgima aho bosi bia shaia, akini yekwezahe ida amlu zambi ugima nami nee nafa. ¹⁰Ida ami na ambayo ni leta ugima nee yahituka kuwa mauti kwangu.¹¹Kwakuwa zambi nee ipata nafasi kwa ida amlu na ikanihufya kwembokea ida amlu nee yanikoma. ¹²Ivyo shaia ni takatifu na ida amlu ni takatifu ya aki na ntana.¹³Ivyo basi ida ambayo n'ntana itenda mauti kwangu mim? isekutenda ivyo hata akini zambi ili ionekane kuwa zambi haswa kwembokea ida ntana, ieta muti mwangu inu nee kwa ili kwamba kwembokea ida ami zambi isongwe kuwa mbaya kwembosa. ¹⁴Kwakuwa tamanya ya kua shaia asili yakwe ni ya mweloho akini mimi ni muntu ywa mwii nkilagwa si ya utumwa wa zambi.¹⁵Maana nigosoacho nkidieewa wazi kwakuwadia nikundado kudigasoa nkidigoso na dia dinkimada nee n'gosoado. ¹⁶Akini kana nikadigoso dia nesadokudikunda nevaa na shaia na kuwa shaia ni ntana. ¹⁷Akini sasa nio mii nafsi yangu nigosoae ido iyo ni ida zambiyekaayo mwangu. ¹⁸Kwa maana namanya ya kuwa mwangu yaani mwe wii wangu nkamwekaa mbui ntana kwakuwa tamaa yaambayo ni ntana imwangu akini nkidigoso.¹⁹Kwakuwa dia tana nidikundando nkidigoso iya dia baya nesadokudikundo nee nidigosoado. ²⁰Ssa kana nagoso dia nesadokudikunda nkio mimi mwenye mdigoso iya ni ida zambi yekaayo mwangu. ²¹Nkimnya vituhu mna kanuni mwangu ya kukunda ku gosoa ambado nitana akini ubaya kwei umwangu.²²Kwakuwa natamwa ni shaia ya mungu kwa utu wa ndani. ²³Akini naona kanuni amayo itafauti mwe vimamo vya mii wangu yatoa nkondo zidi ya kanuni npyahamu mwe akiii yangu.²⁴Mimi ni muntu ywa huzuni! i ndai mwenda aniokoe na mwii unu wa mauti? ²⁵Akini ntogoo kwa zombe muungu kwa yesu kwistu bwana ywetu! hivyo basi mimi mwenye kwa akii zangu naihiazikia shaia ya mungu iya kwa mwii naihiazikia kanuni ya zambi.

Chapter 8

¹Kwa iyo inga nkuna sugusa yendayo itozwe kwa want wa kwistu. ²Kwa kuwa utatibu wa loho wa ugima uda wi mwe kwistu yesu unigoso mie kuwa huru hae na utatibu wa zambi na ufu. ³Kwavia kiya ambacho utatibu uemwa kugosoa kwa via ni unyonge mwe mwii muungu kabuza kumtuma mwanawe mwe ikedu afanane na swisi wenao maviga awe tambo ya mavigaya avue sugusa ya avigaviga mwe mwii. ⁴Kagosoa ivi ili maagizo ya utatibu yagosolwe ndani yetu, swisi tesiokwenda kwa kuubasa mwii, akini wada wabasao ya loho. ⁵Wada wautongea mwii hufanyanya ua mwii, akini wada wabasao ya loho hufanyanya mbui za loho. ⁶Kwa kuwa nia ya mwii ni ufu iya nia ya loh ni ugima na amani. ⁷Inu ni kwa ajii ida nia ya mwii ni ubaya kwa muungu, kwa maana nkaitii utatibu wa muungu, wala nkaidaha kutii. ⁸Wada wautongeo mwii nkawadaha kumkundisa muungu. ⁹Hata ivyo, nkamho we mwii iya mwe loho kana n kwei kwamba loho wa muungu huisho ndani yenu akini inga mntu nkana loho wa kwistu yeye nkiye wake. ¹⁰Inga kwistu yuumo ndani yetu, mwii ufa kwa mbui za zmbi, iya loho i hai kwa mbui za haki. ¹¹Ikiwa loho wa yuda mwekumgubua zumbi yesu kuawa mwe ufu eka ndani yenu yeye yuda mwekumgubua kwistu kuawa mwe ufu endaayenke pia mii yetu ya ufu kwa ugima kwa sia ya loho wakwe, ekaaya ndani yenu. ¹²Ivyo basi ndugu zangu, sisi tatigia, akini nkio kwa mwii inga teka kwa jinsi ya mwii. ¹³Inga mweka kwa mwii mhehi kufa akini mkawa mwe loho mwazikoma mbii za mwii nanyi mwaonda mwekaise. ¹⁴Inga wangi waongozwavyo ni loho wa muungu awa ni wana wa muungu. ¹⁵Kwa via nkaokuhokea loho ya utumwa vituhu hata mwohe baada yakwe mhokea loho ya kugosolwa wana, ambao kwa ayo taiya tate! ¹⁶Loho mweny ashuhudia hamwe na loho zetu kwa via ti wana wa muungu. ¹⁷Ikiwa ti wana inga ti wapazi wa upazi wa muungu na swisi tiwapazi hamwe na kwistu inga kwa kweii takantuka hamwe na yeye ili tipate kutungwa naye. ¹⁸Kwa ajii ataazia suuba ya kisingi iki kuwa nkio kintu nikaiganya na utukufu wondao ugubuhue kwetu. ¹⁹Kwa maana intu vyose vyakuwa kwa ntunu nyingi kugubuliwa kwa wana wa muungu. ²⁰Kwa ajii uufi uhambulwa nkikama wekukundavyo uhambulwe iya kuwa yeye nee ekukundavyo. ²¹Ni mwe ugojo kwamba uufili wenye wonda wechance na kuavyigwa mwe utumwa wa ubanasi na kugewa utukufu wa nawana wa muungu. ²²Kwa maana tamanya kuwa uufi nao pia wakeha nakukantuka kwa usungu mpaka ivi nkiyo iya nasi. ²³Wenye tenao na malimbuko ya loho na swi pia takeha tikahafiza kutenda wana yaani uhozi wa mii yetu kwa wedi unu tiholwa. ²⁴Akini kintu ehe kuhafiza cho kukaonekana nkuna kuhafiza kintu akionach mwe meso. ²⁵Iya tikakigoja kintu tesiacho kukiona tihafiza kwa kuzizimiza iya tikakigoja kintu tisichokukiona, takingoha kwa saburi. ²⁶Kwa jinsi iyo iyo loo naye atambiza mwe uteke wete kwa maana nkatimanya kuombe vikundwayo iya loho atiombea kwa kukeha kwesah kudahika kugobeka. ²⁷Nae amamankanyae mioyo ya wantu aimanya akii ya loho kwa via aombeza kwa ajii yo wekuzimiao kuigana na akundavyo muungu. ²⁸Na swisi tamanya kuwa kwa wose wamkundao muungu yeye agosoa mbuii zose hamwe kwa utana kwa wda wose wekwetanguao kwa kusudi dakwe. ²⁹Kwa aji wada wose ekuwamanyao toka aho aho ekuwetangao pia na wada ekuwetangao, ao kawataazia haki na wada wekusagulwa o toka aho kae waiganywao na mfao wa wana wakwe, iya yeye awe mvyagwa wa bosi miongoni mwa ndugu wangi. ³⁰Na wada wekusagulwa toka bosi nao kawetanga pia na wada ekuwetangao aho pia akawenu. ³¹Tambezembwai basi mwe mbuii inu? muungu akawa upande wetu ni ndai wonda awe uwanga yetu? ³²Yeye mwešekumwekeya mwana wakwe mwenye iya kamvya kwa ajii yetu swisi tose endaaake iviv kuteka mbuii zose hamwe naye? ³³Ni ndai mwenda awahewe wanangwa wa muungu? muungu ne mwenda kuwataazia haki. ³⁴Ni ndai mwenda awade sugusa? kwistu yesu ne mwekufa kwa ajii yetu akabinda yeye piya kagubulwa naye atawala hamwe na muungu hantu ha heshima naho ne mtiombea swisi. ³⁵Ni ndai mwenda atibeuwe na ukundusa wa kwistu gumbo au nkina au suuba au saa au yuchepete eu hatai au jambia? ³⁶Inga yekuandikwavyo kwa faida yako takomwa musi mgima tiitaziwa inga ngoto wa kuchinjwa. ³⁷Mwe mbuii izi zose swisi tizaidi ya washindi tekukundwao. ³⁸Kwa maana nkibnda kae kuzimia kwamba nkiyo ufu wala ugima wala npepo wdi wala seekai wala vintu vyeaho wala vintu vyezavyo wala nguvu. ³⁹Wala ya uwanga, wala vya asi, wala kiumbe, kituhu chochose nkakina kutius mwe ukundiso wa muungu ambaye ni kwistu yesu zumbi wetu.

Chapter 9

¹Nagombeka ukwei mwe kwistu nkitamwiia umbea na zmila yangu yeshuhudia haruwe namiii kwe oho mtakatifu, ²Kua kuna huzuni nkuu na maemia yesayokusia nwe moyo wangu. ³Kua nkitamiwa ni mwenye kweigita na kuikwa hae na kwistu kwa ajii ya nduguzungu wada wa ukoo wangu kwe ruwii. ⁴klowo ni waizilaeli wenye hali ya kugosoka wana wa utukufu wa naagamo na zawadi ya sheia, kumwabudu muungu na kiaga. ⁵Wo ni waongozi ambao kwistu keza kwa hishima kuvaa mwii unu ye ni muungu wa vyose nae atogolwe kae amina. ⁶Iya nkio kwa kiaga cha muung nkazokugenyea mua nkio kia mntu kua ni muizilaeli mwenye. ⁷Hata kwe uvyazi wa bulahamu kua ni wanawe mwenye iya ni kwembokea isaka uvyazi wako wendawetangwe. ⁸Inu ni kua wana wa mwii nkio wana wa muungu. iya wana wa ahadi wakaulwa wenga wenye. ⁹Kwa kua inu ne mbui ya kiaga. "kwe majila aya ndaheze na sala endaenkigwe mwana." ¹⁰Nkio idi du, iya hebeka ekubindaho kupata mimba kwa mntu yumwe isaka tatietu- ¹¹Kua wana ne nkawazati kuvyaigwa na ne nkazati kugosoa mbui yoyose ntana au yeseyokutama, ili kua kusudia da muungu uigana na usaguzi digooke, wala nkio ka ugosoi iya ni kwa yuda mwetanga. ¹²Itamwiiwa kwakwe mkuu enda amtumikie mdodo. ¹³Enga yekuandikwavyo kae, "yakobo ne nikamkunda iya esau nkikimwa nae." ¹⁴Basi naho toondatarube mbwai? je kuna uzainu kwa muungu? Aa. ¹⁵Kwa via atamwiia kwa msa nendaniwe na lehema kwa yuda nendaenimlehemu na nendaniwe na mbazi yuda nendaenifiie mbazi. ¹⁶Savajo basi nkio ka yeye akundae wala nkio yeye mguuka, iya kwa via ni muungu mwe kuonyesa lehema. ¹⁷Kwa kua maandiko yagombeka kwa falao kwa kusudi idi maalumu nkikwenua ili niwagenyeeze nguvu zangu mwe wewe na zina dangu dibiikwe kwe si zose." ¹⁸Savyo basi muungu ni wa lehema kwa yoyose murukunda, na kwa yuda muukunda. ¹⁹Naho waonda utamwiihangu kwa mbwai akekuona kosa? Ni yuhi mwe kubinda kuzizimiza akundavyo?" ²⁰Badii yakwe we mntu, we undai umtambisae Muungu? Yadalukana kia chekuumbwaco kutamwiia kwa muumbaji, "Muuti kwa mbwai kunigosoa mi ibi?" ²¹Je muumbaji mkadaha kugosoa kintu kwa matumizi maalum kuawa mwe diadia bouge na kia kituhu kwa matumizi ya kia siku? ²²Yenda iwe vihi ati Muungu, niwena utayali kuonyesa maya yakwe na kugosoa ugweu yakwe kumauiyikana, kastahii kwa kuzizimiza sa via vya maya vyekuanda iwavyo kwa kuangamizwa? ²³Ni vihi ati kagosoa ivi kua aonyese kumema kwa utukufu wakwe uanga ya via vya lehema, ekubindavyo kuviika kwa ajii ya utukufu? ²⁴Ni vihi ati kagosoa inu nayo kwetu naho katetanga nkio au kuawa kw Wayahudi, iya pia kuawa kwa wantu wa Mataifa? ²⁵Enga atamwiiavyo ivyo kwe Hosea: "Nudaniwetange wautu wangu na wesao kuwa wantu wangu, na mkundwa na mwesekukundwa. ²⁶Na yenda iwe kwa hada yekutamwiiwaho hao, 'Nywinywi nkio wantu wangu, hada' ²⁷Isaya aia kuhisiana na izilaeli ati tusabi ya wana wa izilaeli yenda iwe yenga msanya wa bahai endaiwe ni wada wekusigao nkaoholwa. ²⁸Kwa via zumbe enda adoe mbui yakwe uanga ya si, mapema na kwa utimiifu. ²⁹Na enga ekutamwiiayo iaya aho bosi, enga zumbe ya majeshi nkekutibadia uvyazi kwa ajii yetu ati ne tiwa enga sodoma na gomola. ³⁰Tenda tambve mbwai basi? kua wantu wa mataifa wekuwao nkawaondeza haki wapata haki, haki kwa imani. ³¹Iya izilaeli mwe kuiondeza shaia kwa haki nkekuiibuaa. ³²Kwa mbwai nkio ivyo kwa kuankawouiondeza kwa imani iya kwa kugosoa wekungwaaa uanga ya iwe da kwekungwaa. ³³Enga yekubindavyo kuandika kua nkigomeza iwe da kwekungwaaa kwe sayuni na mwamba wa kukosa ye muamini mwe idi nkanaagwiwehsoni."

Chapter 10

¹Ndugu nia ya moyo wangu maombezi kwa muugu ni kwa ajii yao, kwa ajii ya uhozi wao. ²Kwa via nina ushuhuda ati wana juhudi kwa ajii ya muungu iya nkio kwa ajii ya ufahamu. ³Kwa via nkawamanya hak ya muungu nao waondeza kuzenga haki yao wenye nkawo kutii haki a muungu. ⁴Kwa ajii kristu nee kukamiika kwa shaia kwa aji ya haki a kia muntu muamini. ⁵Kwa kuwa msa agonda kuhusu haki yezayo kuawana na shaia, untu mgosoa haki ya shaia onda ekae kwa haki inu. ⁶Iya haki iawanayo na imani yambwa ivi wesekutamuia mwe moyo wako"n 'dai muonda apae aite mbinguni? (inu ni kungwisasi kristu). ⁷Naho wesekwamba, "n'nda mwonda asee mwe tubwi? (inu ni kumueta kritu uwanga kulawa kwe wekufao.) ⁸Mia yambaze? mbui ihehi na wewe mwe kanwa chako na mwe moyo wako iya ni mbui ya imani titangazayo. ⁹Ati kama kwa kanwa chako wamkubali zumbi yesu ati ni zumbi na kuamini mwe moyo wakoo ati muungu kamvuza moyo kuawa kwa wekufao wonda uohoke. ¹⁰Kwa ajiiikwa moyo muntu aamini na enkwa haki na kwa kanwa asosoa na kwenkwa uongofu.e. ¹¹Kwa ajii wagonda wamba "kia wonda amwamini nkana agwiwe ni soni." ¹²Kwa ajiii nkakuna tafauti ya myahudi na myunani kwa kuwa zumbi yuda ni zumbi ywa wose na ni taajii kwa wose wamwetangao. ¹³Kwa ajii kia moeka mdekanga zina sa zumbi onda aohokw¹⁴Ni vili wadaha kumwetanga yeye mwesaozati kumuamini? ni vihi wadaha kuamini mwe yeye mwesa zati kumtegemea na wonda watengeeze vii vihi hesahokuwa na mbiika? ¹⁵Ni ivi vihi wadaha kubiika ati inga yekugondavyo, ni vii vihi yeivyo mitana miundi ya wada watangazao mbui za kinyeni na mui zedi!"¹⁶Mia wose nkawokutegemea injii kwa ajii isaya agombeka zumbi n;ndai mwekusikia miomo yetu? ¹⁷Savyo imani yeza kwa kusikia na kutengeeza mui za kristu. ¹⁸Iya namba, je? nkawokusikia? ehe kwa uhakika sana sauti yao iawa kae chongoi mwe si yose na mbui zao kuita kiheo mwe dunia."¹⁹Vyose vikatendesha namba, je? israeli nkekumanya? sa avoka kwamba n'nda niwasongeeze niwage kinyuu kwa wantu wesao kwa sia ya taifa desiso kwelewa nonda m' minge nchonoi mpaka mkiwe."²⁰Naho isaya ni mkangafu sana amba nkipatwa ni wada wekwesaokuniondeza nkionigwa ni wada wekwesaokuwa ne hamu nani." ²¹Iya kwa israeli wamba "misi yose nkinyoosha mikono yangu kwe wesiokutii na wantu wankani."

Chapter 11

¹Iya namba je, muungu kawaemea wantu wakwe? hata kidogo. kwa kuwa mie inga ni mwisraeli wa mwango wa ablahamu, wa kabila da benjamini. ²Muungu nuemea antu wakwe ekuwamanyao toka bosu, inga nkamanyaa andiko damba mbwai kwa ajii ya eliya ivyo ekuombavyo muungu kwa ajii ya israeli? ³"Zumbe wawakoma manabii wako naho wausa hemviko wako mie ikedu ne mwekusigaa naho waondeza ugima wangu." ⁴Iya jibu da muungu damba mbwai kwako? nkiika wantu elufu sabab kwa ajii yangu ao nkawakima mavindi kwa wagagnga. ⁵Inga ivyo ukati unu wa sasa inga kuna weku sigao kwa ajii ya usaguzi wa mboto. ⁶Akini inga ni kwa mboto, ngiyo vituhu kwa ugosozu vituhu ivyo mboto nkaina iwe vituhu mboto. ⁷Ni mbwai basi? mbuii yani israeli ekuwa yo aiyondankuipata, iya wekukundwao waipata na watuhu wagewa uzito. ⁸Inga yekuadikwavyo, " muungu kawenka loho yeiyo na neha meso wasekuona, na magutwi wasekusikia mpaka ivi ivyeo." ⁹Na daudi agombeka, eka meza zao na zitende wavu mtego, hantu ha kwekungwaa, na kuiha kisasi mwe taabu yao. ¹⁰"Eka meso yao yagewe kizaa ili wasekweza kukauwa. ukawabunguwe migongo yao maisha." ¹¹Inga nagombek, haya, wekungaaa vivi hii nkao kuagwa?" isekuwa ivyo katu, baada yakwe kwa kwesekudaha kwao, wokovu ubua kwa wantu wesio na muungu iya wao wenye wagewe choyo. ¹²Tambe kwesekugosoa kwao ni utajii wa dunia na inga hasaa ni yao nani ni utajii wa wesio kummanyaa muungu ni kiasi chani chendacho kiwakamilishe kwao? ¹³Na ivi natamwiya nanyi wantu wa mataifa ka ajii nkiwa mtumwe kwa wantu wa mataifa mangi, nefenya kwa ajii ya huduma yangu. ¹⁴Yadahika nonda niwage choyo wada we mwii umwe namie yadahikana tendatiwaamnye waeheehe wao. ¹⁵Inga yadahikana kuemewa kwao ni makubaliano na dunia kuhokewa kwao kwenda kuwe viihi ili ugima kuawa mwe ufu? ¹⁶Inga matunda ya bosu ni akiba ne vyeivyo mwe tonge da unga inga zindo ni aiba na matambi nayo ni ivyoivyo. ¹⁷Akini inga baazi ya "matambi yasengwa inga wewe utambi da mzaituni pori mwe kuhandwaho gatigati yao kana kuwa hamwe nao mwe mazindo ya utajii wa mizaituni. ¹⁸Use kwesifu kwa ajii ya matambi akini igna wesiiifu nkiye wewe mweonda kuhoke mazindo iya mzindo yakwembize wewe. ¹⁹Inga wonda ugombeke, matambi yasengwa ili nidahe kuhasikwa mwe sina." ²⁰Iya ni kweii kwa ajii ya kwese kuamini kwao wasengwa, akini wee kugooka imala kwa ajii ya imani yako usekwewazia mwneye kwa hali ya uwanga iya ogoha. ²¹Iya muungu nkekubanda matambi ya jadi zetu nkna ationembazi weepia. ²²Kauwa, inga ugosozu mlana na ukai wa muungu kwa upande umwe ukai weza uwanga ya wayuhudi umwe uwanga ya wayahudi ambao wagwa akini kwa upande mtuhu utana wa mungu weza uwanga yako inga jadi mwe utana wakwe vituhu wewe pia wanda usengwe hae. yakwe. ²³Nao inga kana nkawana waendeleemwe kwesekuamini kwao, wondawatuizwe vituhu inga muungu adaha kukutwiza vituhu. ²⁴Inga nywinywi msengwa chongoi mwe uda wa jadi mzaituni ambao ni mtana nkio zaidi sana ya awa wayahudi ambani ni inga matambi ya jadi kudaha wayahudi kutiuzwa vituhu ndani ya mzaituni wao wneye? ²⁵Inga ndugu nkikunda msekumanya kuawana na sii inu ili inga mwese kuwa na viungo mwe kufafaya kwenu wenye. sii inu ni kwambaugumu uawia mwe israeli mpaka kukamilika kwa mataifa kundaho kweze. ²⁶Ivyo israeli wose wonda wakombolwe inga yekuandikwavyo. kuawa sayuni ondaeze mwokozi onda ause ubanasi kuawa kwa yakobo. ²⁷Na iki chenda kiwe kiapo changu hawe nao. ukati nendao ni use mavigaviga yao. ²⁸Kwa uppande umwe kuhusu injii, wacukizura kwa aj yenu kwa upande mtuhu kuawana na usaguzi wa muungu wakundwo kwa ajii ya mabab zetu. ²⁹Kwa kuwa ntunu na wito wa muungu nkiviadiika. ³⁰Kwa kuwa aho bosu nyie ne mweka muungu akini sasa mhoka mbazi kwa ajii ya kubana nga kwenu. ³¹Kwa sia iyoiyo sasa awa wayuhudi wamweka muungu akini wadaha pia kuhokea rehema. ³²Iya muungu kawauuga wantu wose mwe ubanasi ili adahe kuwaonea mbazi wose. ³³Namna zeivyo nkuuu utajii na viungo na maalifa ya muungu! nkavichunguzika sugusa zakw, na sia zakwe nkazimanyika. ³⁴Ni ndai mwekumanya ni a ya zumbe? au ni ndai mwekua mshauri wakwe? ³⁵Au ni yuhi wa bosu mwekumwenka kintu uungu ili aihwe vituhu?" ³⁶Kwa maana kuawa kwakwe, na kwa sia yakwe na kwakwe, vintu vyose viaho kwakwe uwe utukufu milele amina.

Chapter 12

¹Savyo nawaombeza ndugu kwa huluma zakwe muungu iavyeni mii yenu iwe zabihu ye hai, takatifu kuwa muungu inu ne ibada yenu utana. ²Naho mwesekuitongea namna ya dunia iya nhitulwe kwa kugosoa ulya nia zenu osoani ivi mmanya ukundiso wa muungu weivyo wedi yakumyagiza yekutimayo. ³Kwa kua naamba kwa neema nekwenkigwayo kia mntu mwe nywinywi nkakundingwa kufanyanya zaidi kwa ye mwenye kuiko imkundavyo kufanyanya iya yaondingwa kufanyanya kwa hekma enga via muungu kaweuca kia yumwe kiasi chakwe chaimani. ⁴Kwa kua tina vimano vimemavyo me mwii umwe iya kio vimamo vyose vina ndima mwenga. ⁵VYeivyo swisi tigenyeavyo tii mwii uruwe mwe kristu, na vimanyokia kiruwe na mweziwe. ⁶Tina kalama ze mbaimbai kwa kadiii ya nerua mkwekigwayo ati kalama ya mntu ni unabii na igisoke kadiii ye aamivivyo. ⁷Ati kaama ya mntu ni hudunia na atumike, ati mtuu ana kaama ya kuhinya na ainye. ⁸Ati kaama ya mntu ni falaja basi na faliji ati kaama ya mntu ni kuavya agosoe ivyo kwa mbazi ati kaama ya mntu ni ugookea na igosoke kwa uangalifu ati kaama ya mntu ni kufiia mbazi na digosokoe kwa nyemi. ⁹Ukundiso wese kua wa unafikii, nkimwe ni ubanasi tozani yada yedi. ¹⁰Kuhusu ukundiso wa ndugu kundanani nywinywi kwa nyiwnyi kuhusu hishima heshimianani nywinywi kwa nyiwnyi. ¹¹Kuusu bidiii mweekegea kuhusu loho mtende shauku kuhusu zumbemgosoeeeni. ¹²Mwefenye kwa mwenao mwe siku zesazo. mtende subila mwe suuba zenu mwekae kwe maombi. ¹³Mgosoe mbui za waumini ondani sia mbaimbai kuonyesa ukaiimu. ¹⁴Waondezeeni balaka wose wawasuubishao nywinywi muwabaliki wala mweyekuwalani. ¹⁵Eswkwwni hamwe nao wasekao, iani hamwe nao waiao. ¹⁶Mtende ina ya haruwe nywinywi kwa nywinywi mweyekuhikuka iya wahokeeni wantu wa hali yasi mwesekua na viungo mwe mawazo yenu wenye. ¹⁷Mwesekuiha mntu uabanasi kwa uabanasi gosoani mbui ntana he meso ya wantu wose. ¹⁸Ati yadahikana enga yekuikwavyo henu mtende mpheh na wantu wose. ¹⁹Wapenzi mwesekuiha nkani iya yahakanyeni maya ya muungu kwa via iandikwa, nkani ni yangu mi nindaniihe, amba zumbem. ²⁰Iya ati mnkuu yako ana saa muise akawa na nkiu mnywise kwa kua ukagosoa ivyo warusauia moto uanga ya mutwi wakwe. ²¹Wesekuemwa ni ubaraja iya ushinde ubanasi kwa utana.

Chapter 13

¹Kia nafsi yetikie mamlaka ya uanga kwa ajii nkakuna mamlka ila ilawayo kwa muungu na mamlaka zeaho ni muungu. ²Mia mhigana na mamlaka iyo ahigana na amlu ya muungu na wada wahiganao nayo wonda wahokee hukuu yao wenye. ³Kwa ajii watawala nkawatisa kwa wagosoao matana mia kwa wagosoao yesiyo kutama je? watamani wesekuogoha mamlka? gosoa yedi na wonda utunywe nayo. ⁴Kwa ajii ni mndima ya muunu kwako kwa ajiii ya matama iya ati wonda ugosoee yesiyo kutama ogoha kwa jii nkenua uhamba pasi sibabu kwani ni mndima ya muungu muihizo nkuu ka maya kwa yuda mgosoaa vyesivyokutana. ⁵Savyo yakut wetike nkio du kwa ajii a maya nuia ni kwa ajii ya nia. ⁶Kwa ajii inu naho waiha kodi kwani wenao mamlaka ni wandima wa muungu wasongwao ni kugosoa mbui inu. ⁷Muiheni kia moneka atigiaco kodi kwa waihao kodi ushuu kwa waihao usuuu wengee kwa wenye wengee heshima kwa mwenkwa heshima kwa mwenkwa heshima. ⁸mwekutigiwa ni mntu kintu chochose ila kukundana jirani yakwe kagenyeza shaia. ⁹Kwa ni nkuna uzini, nkuna ukome nkuna ubazwe nkuna uamani na ati kuna amlu ntuhu nazo ziomeewe mwe sentensi inu wonda umkunde jirani yak inga wekundavyo mwenye." ¹⁰ukundano wamzuu jilani ya muntu, savyo ukundano ni ukamiifu wa shaia. ¹¹Kwa ajii ya idi mwamanyu ukati ati ni ukati wa kuawa mwe usisiza. kwa ajii uhozi wetu uheli zaidi ya ukati uda tekuvokao kuaini bosu. ¹²Kio chasongwa na musu uhehi na tiike nkandani mbui za kiza na tehambe silaha za mng'ao. ¹³Natenda saa sawa inga mwe unga'azi nkio kwa kinyemi cha ubanasi au ukozi na tesekwenda mwe ukianga au tamaa yezayo kudaha kukindiwa na nkio mwe nchongani na kinyuu. ¹⁴Iya timvae zumbe yesu kristu naho tesekuika nafasi kwa ajiii ya mwii na tamaa zakwe.

Chapter 14

¹Mhokeeni yoyose mwe zaifu kwe imani, mwesekmuaha aafyavyo. ²Kuna mntu ana imani ya kuda chochose, mtuhu ni zaifu yee ada mbogadu. ³Muntu nda kia kintu esekumbea mwesekuda kia kinu esekumwaha mtuhu mda kia kintu kwa ajii muungu kamhokea kae. ⁴Wee undai wee mumuaha mndima mmilikiwa ni muntu mtuhu? he meso ya tati yakwe at agooka hambu agwa. iyu onda enukwe, kwaaju tate adaha kutenda agooke. ⁵Muntu yumwe asamini musu umwe kuliko mtuhu mtuhu asamini kia msi saa sawa titende kia muntu egee nhonjoo mwenye mwe akiii yakwe. ⁶Yuda mtoza misi atoza kwa ajii amwenka muungu nkogoo yuda mwesekuda chinisha kwesekuda kwa ajii ya tate. yee nae pia aavya ntogoo kwa muungu, ⁷Kwa ajii nkakuna mwekaa kwa nafsi yakwe na nkakuna mfa kwa ajii yakwe mwenye. ⁸Kwa ajii ati taishi, taishi kwa ajii ya tate na ati tafa tafa kwa ajii ya tate. basi ati taishi au tafa timai ya tate. ⁹Kwa ajii ni kwa kusudi idi kwristu kafa na kuuya moyo vituhu atende tate ya wose wafao na we meso. ¹⁰Mia wee kwa mbwai wamuaha nduguyo? nawe kwa mbwai wambea nduguyo? kwa ajii sie tose tagooka hekiti cha kuaha cha muungu. ¹¹Kwa ajii igondwa "luga nekaavyo" atamwaika tate " kwangu mie kia vindi donda dikikwe na kia ulimi wonda uavya ntongoo kwa muungu. " ¹²Savyo kia moneka onda aavye hisau yakwe mwenye kwa muungu. ¹³Savyo tesekutendes kuahana iyakini badii yake aha ivi, ati nkakuna monda aike kizingiti au mtego kwa nduguye. ¹⁴Namanya na nchngea nchonjo kwa zumbes yesu ati nkakuna kintu che najisicho chenye ni kwa yuda u muafya ati chochose ni najisi kwa ajii kwakwe ni najisi. ¹⁵Ati ni kwa ajii ya nkande nduguyo asininika kwenda vituhu mwe ukundano wesekmbananga kwa nkande yako muntu mwekufa kwa ajii ya kristu. ¹⁶Savyo mwesekuwenka uhusa mbui zenu ntana zikaeka wantu wamibehue. ¹⁷Kwa ajii ufaume wa muungu nkio kwa ajii ya nkande na unywaji , iya ni kwa ni kwa ajii ya haki amani na fulaha mwe loho mtakatifu. ¹⁸Kwa ajii yuda mumgosoa kwistu wa ivi kakubaika kwa mungu na kwa wantu. ¹⁹Savyo natitongee bui za amani na mbui ambazo zamwika muntu na watuhu. ²⁰Wesekubananga ndima ya muungu kwa ajii ya nkande vintu vyose kwa kwei ni vitanda yakini nkavitana kwa muntu yuda mda na kumtenda yee ekungwae. ²¹Ni vyedi kwesekuda nyama wala kunywa chivai wala chochose chondacho kimkwaze nduguyo. ²²Izi imani wenazo ziike mwako mwenye mwe na muungu kabalikiwa yuda muacha mwenye mwe kia akikundacho. ²³Mwenye shaka kaahwa ati ada kwa ajii nkaiawa mwe imani. na hocho se chesachokuawana na imani ni zambi.

Chapter 15

¹Sas swiswi tenao nguvu taondingwa kudoa uzaifu wa weliyo zaifu, na nkationdigwa kwekuda wenye. ²Kia yuwe yetu amkunda jilani yakwe, kwani ni mbui kwa lengo da kukmzenga. ³Kwani hata kwistu nkeekwenkunda mwenye badii yakwe iwa inga yekugondwavyo, "utusi wa wada wekukutukanao uzipata mimi." ⁴Kwa chochose chekuongoacho kugondwa, kigondwa kwa kutiagiii kwa kusudi kua kwembokea uzizimizi na kwembokea kugewa moyo na magondi nee tiwa na ukangafu. ⁵Sasa muungu ya uzizimizi na ya kugea moyo awenke kuwa a nia iiganayo kwa kia yumwe kuigana na yesu kwistu. ⁶Adahe kugosoa ivi kwa nia mwenga mdahekumtogo kwa kanwa kimwe muungu na tete ya bwana wetu yesu kwistu. ⁷Ivyo mhokeeni kia yumwe, inga via kwistu ekumihokeavyo kwa utukufu wa muungu. ⁸Kwani nagombeka, kuwa mndima ya tohala kwa niaba ya ukwei a muungu kagosoa ivi ili adahe kusibitisha viaga vyekuavigwavyo kwa wanatate. ⁹Na kwa mataifa kumtunya muungu kwa neema yakwe inga yekugondwavyo kwa iyo n'daniavye ntogoo gatigati ya mataifa na kuimba ntogoo mwe zina dako. ¹⁰"Vituhu yagombeka "tamiwani nywie wantu wa mataifa hamwe na wantu wakwe." ¹¹Na vituhu, " "mtogoeni bwana nywinyw mataifa yose eka wantu wa mataifa yose wamtogoe yeye." ¹²Naho isaya amba, kondakuwe na sina da yese, na yumwe ndiye eunikekutawala uanga ya mataifanmataifawonda wawe na tumaini yeye. ¹³Sasa muungu ya tumaini awamemeze kinyemi chose n npohe kwa kuamini, ili maheb kuomewa we tumaini kwa nguvu ya loho mtakatifu. ¹⁴Mie mwenye pia nkigewa nchonjo ni nywinyi wandugu wandugu wangu kigewa nchonjo kua hata nywinywi wenye mmemezwana maalifa yose nagewa nchonjo kua nywinywinywi pia mwadaha kuhimizana kia yumwe na mweziwe. ¹⁵Mianaganda kwa ukaangafu zaidi kweu juu ya mbui fulani ili kuwakubusa vituhu, sibabu ya kipawa nekenkingwacho ni mungu. ¹⁶Kipawa iki kitenda nidahe kua mndima ya yesu kwistu mwekuagiwa kwa mataifa kwevvyi inga kuhani ya injii ya muungu. neee nidahe kugosoa ivi ili kweavya kwangu kwa mataifa kuwe sia ya loho mtakatifu. ¹⁷Ivyo kinyemi changu ki mwa kwistu yesu na mwe mbui zamuungu. ¹⁸Kwani nkinanidahe kugeza kutamwiia odose ikesekea kwamba kwistu kaiganya kwembokea kwangu utii wa mataifa aya mamboo yatimizwa kwa mbui na ugosozi. ¹⁹Kwa nguvu za utangio na kwa nguvu za loho mtakatifu inu nee iwa ili kwa kuawa yeluwalemu na kuzungukia hae inga ililiko, nidahe kuida kwa ukamiifu injii ya kwistu. ²⁰Kwa sia inu nia yangu iwa ni kuibuukia injii mia nkio handu kwistu amanyikanaho kwa zina ili kua nese kudaha kuzenga uanga ya msingi wa muntu mtuhu. ²¹Inga yekugondwavyo ambao kwa yeye nkawana habai zakwe, nee keza n'ndawamuone na wada ambao nkawokumtegeza n'nda wammanyee." ²²Kwa iyo pia nee nkikindiwa maa nyingi kweza kwenu. ²³Mia ivi aha nkina vituhu handu hohose mwe mizi inu, na nee nikatamiwa kwa myaka mingi kweza kwenu. ²⁴Inga maa zose n'kaita hispania natumaiani kuwaona nikemboka, na kudaha kwegalwa sia yang ni nywinywi baada ya kuwa nkitamiwa kuwa na ushiika na nyiwnyi kwa mo. ²⁵Mia ivi aha naita yelusalemu kiwahudumia waaminio. ²⁶Maana nee uwaagiza wantu wa makedonia na akaya kugosoa msango maalumu kwa wakiwa mwe waumii uko yelusalemu. ²⁷Ehe, nee ni kwa ukundiso wao, na kwa kwei, watenda watigia wao. maana ati mataifa washiiki mwe mbui zao za kiloho watigiwa nao pia kuwahudumia mwe mahitji yao ya vintu. ²⁸Kwa iyo ukati nkikamilisha ivi na kuwa na utoshelevu wa tunda hili kwao mia n'nda niite siai hamwe nanywi uko hispania. ²⁹amanya kua ukati nika kwenu n'ndaneze mwe utimiiifu wa balaka za kwistu. ³⁰Sasa namihembeza ndugu, kwa bwana yetu yesu kwisu, na kwa ukundiso wa loho, kua mshiiki hamwe nami mwe maombi yenu kwa muungu kwa ajii yangu. ³¹Ombezani kua nidahe kuholwa kuawa kwao wesao na utii mwe yudea na kua huduma yangu uko yelusalemu idahe kuhokelwa ni waumini. ³²Ombezani kua nadaha kweza kwenu kwa kinyemi kwembokea ukundiso wa muungu, na nidahe kua hamwe na nywinywi, kupata kuhumwiiza. ³³Na muungu ya npeho awe hamwe nanyi ynose. Amina

Chapter 16

¹Namyeka nywinywi fibi umbu detu ambae ni mndima ywa kanisa ambado di kenkara, ²Ili mdahe kumbokea mwe bwana gosoani ivi mwe kicho cha samani cha waumini naho mgooke hamwe naye mwe mbui yoyose ndiyo akune kw ajii yee mwenye kawa mgosozi ywa wangi na kwa ajii yangu mwenye. ³Muuguse plisca na akila wandima wakugosao hamwe na mimi mwe kwistu yesu, ⁴Ambao waika maisha yao mwe hatai kwaajii yangu naavya ntoogo kwao na nkiye mmidu mia pia kwe makanisa yose ya mataifa. ⁵Diugusie knisa de nyumbai kwao muuguse epanieto mkundwa mmimi ambae ni myaigwa ywa bosi ywa kwistu mwe asia. ⁶Muuguse mariamu mwekugosoa ndima kwa bidii kwa ajii yenu. ⁷Muuguse andloniko na yunia wezwaangu a wafungwa hamwe na mimi ni wa mhimu hamwe na mitume wekuao waongoe kumanya kwistu hata mie nee nkizatia. ⁸Muuguse ampliato, nimkundae mwe bwana. ⁹Muuguse arbano mgosoa ndima hamwe na imi mwe kwistu na stakisi nimkundae. ¹⁰Muuguse apele mkundwa mwe kwistu wauguse wose ambao wamwe nyumba ya alistobulo. ¹¹Niugusia halodioni mwezwaangu niugusia wose wemwe nyumba ya narkiso wemwe bwana. ¹²Niugusia tuifni na tuifosa wandima wagosoa kwa bidii mwe bwana muuguse pelsisi mkundwa mwekugosoa ndina kutendesha kwa bwana. ¹³Niugusia lufo mwekusagulwa mwe bwana na manii yakwe na ywangu. ¹⁴Muuguse asinkristo flegon herme patloba herma na wandugu wose we hamwe nao. ¹⁵Niugusia filologo na yulia nelea na ddie naokimpa na waumini wose we hamwe. ¹⁶Niugusia kia moneka kwa busu takatifu makanisa yose mwe kwistu yamiungusa. ¹⁷Sasa namihembeeza, wandugu kugeeza mwe awo waetao kwengatana na vizingiti wenda mhitu na maango mwekuindayo kuhina hitukani kuawe. ¹⁸Kwa ajii wanu inga awo nkawamkantukia kwistu bwana mia maifu yao wenye kwa mbui zao laini na muphongezi za umbea watia nyoyo ya wesio na mawaa. ¹⁹Kwa mfano wa kwetika kwenu mwambua kia moneka kwaiyo natamiwa niwe nywinywi mia namikunda nywinywi mtenda na viunogo mwe hali ya wedi na mwesekua na mawa he meso ya ubanasi. ²⁰Zumbe muungu ywa mpheo nkanaacheewe kumdagamiza mphepo siya nyayo zenu. neema ya bwana yesu kwistu hamwe nanywi. ²¹Timoseo, mgosozi ywa ndima hamwe na mimi amingusa na lukio yasoni na sospeter, wezwaangu. ²²Mimi, tertio, nekugondae mbui inu, namiugusa mwe zina da bwana. ²³Gayo, mwekunitunndui na kwa kanis dose damiugusa elasto mtunduia bene ywa mzi, amiugusa hamwe ndunguye kaito. ²⁴(Tozeeza: mwe nakala hasalisi za bosi, mnjooza uun nkauho. kaua walumi 16:20, "neema ya bwana yesu kristu yekae nanywi nyose. amina") ²⁵Sasa kwakwe yeye mwenye udahi kutenda mgooke na injii na maango ya yesu kwistu, kuigana na ugubuo wa sii yekufiswayo kae na kae, ²⁶Iyakuni sasa igubukwa kae na kutendwa imanyike na maandiko ya unabii kuigana na amlu ya zumbe muunu ywa miele kwa kwetikia imani mwe mataifa yose? ²⁷Kwa zumbe mungu ikedu wenye viungo, kumbokea yesu kwistu kutende utukufu milele yose. amina

1 Corinthians

Chapter 1

¹Paulo mwekwetangwa ni kristu yesu atende mtume kwa ukundisho wa muungu, na ndugu yetu sosthenes, ²Kwe kanisa da muungu deuko koritho kwa wade wekutakaswao, mwe yesu, wekwetangwa iga watakatifu. tamiandikia wada wose wadetangao zina da zumbe yetu yesu kristu kia hantu, zumbe yao na yetu. ³Mboto wa amani yekae kwenu kuawa kwa muungu tati yetu na zumbe yesu kristu. ⁴Siku zose namtogaa mungu yangu kwa ajiii yenu, kwe sibabu ya mboto ya muungu mwenkigwa ni yesu kristu. ⁵Kawatenda mataajil mwkia sia mwe msemu na maarifa yose. ⁶Kawatenda mataaji inga ushuhuda kuhusu kristu ya kuwa asibitishwa kuwa kwe mwenu nywinywi. ⁷Savyo nkahungukiwa kaama za kiloho, inga mwenavyo hamu ye kugoja ufunuo wa zumbe yesu kwistu. ⁸Onnda amigose nywinywi pia mpaka kuheeni ili mwesekudahiiwa siku zumbe yesu kristu. ⁹Muungu ni mwaminifu mwekumyetanga mwe ushiiika wa mwanawe zumbe yesu kristu. ¹⁰Sasa namihembeeza wakiwa kaka wa wakina dada kumbokea zina da zumbe yesu kristu kuwa woose mwetike wa kwamba kwesekuwa na kwenega mwetu namihembeeza mwekae hamiwa mwe ina mwenga wa mwe kusudi dimwe. ¹¹Kwani wantu wamwango wa kloe wanambia ati kuwa mchangukano uondeleao mwenu. ¹²Nina maaana inu: kia mwonekamba "mie ni ya paulo, "au "miye ni ya kefa" au "mie ni ya kristu." ¹³Je? kristu kesawanya? je? paulo kekwa suuba kwa ajiii yenu? je? mbatizwa kwa zina sa Paulo? ¹⁴Namtogaa muungu kwani nchekumbatiiza ueuose ila krispo na Gayo. ¹⁵Inu nee ni kuwa nkakuna yoyose mwondaagombeke mbatizwa kwa zina dangu. ¹⁶(Naho nkiwabaliiza mwago wa slebhanianakabua aho nkimanya ati nkimbaliizamuntu mtubu ye yose). ¹⁷Kwa ajii kristu nkekumiagiia

kubatizwa iya kubiikia injili. nkekuniagiia kubiika kwa mbui za hekima ya kibinadamu ili nguvu ya msaaaba wa kristu yesekuusigwa.¹⁸ Kwa ajii ujumbe wa msaaba ni ubahau kwa wada wafao. iyakini kwa wada ambao muungu awahonya, ni nguvu ya muuungu.¹⁹ Kwani iyandikwa, "nonda niibananga hekima ya wada wenao bwana. nonda niubanange ufahamu wa wenye akii."²⁰ Yukuhi muntu mwenye viungo? yukuhi wenye elimu, yukuhi mgombeka, mhheza dunia inu? je? muuungu nkekuilitua hekima ya dunia kutenda utahau? ²¹Tangia inu dunia yekuwaho mwe hekima yakwe nkayakumanya muuungu, umwagiza muuungu mwe uwa ubahau wao wa kubijia ii waohoe wada waaminio.²² Mwe wayaudi wauze ishara za miujiza na kwe wayunani woondeza hekia.²³ Iya tambiikia kristo mwekwenki suuuba ambaye ni kizingiti kwa wayahudi na ni ubahau kwa wayunani.²⁴ Wetangwa ni mungu wayahudi na wayunani tambiikia kristu inga nguvu ta hekima ya muuungu.²⁵ Kwa ia ubahau wa mungu una hekima kuliko wa wanadau na udhaifu wa muugnu zaidi ya wanadamu.²⁶ Kaula mwetango wa muungu juu yenu kaka a dada zangu. nkinywi viwango vya kibinadamu nkinywi wangi wenu mwekuwao mwe ukuu.²⁷ Iya muungu kasagua vitu vya kibahau vya dunia ili avigee soni vyenavyo hekima muungu kasagua mpphele mwe dunia kukigea soni chenacho nguvu.²⁸ Kasogoa ivi ili kwesekuwa na yoyose mwenye sibabu ya kwefenya hakwe.²⁹ Alifanya hivi ili asiwepo yeyote aliye na sababu ya kujivuna mbele zake.³⁰ Kwa ajiii ya kia muuungu ekugosaacho ivieo mumwe kristu yesu. mwekugosoka hekima kwa ajii yetu kuawa kwa muungu nee ni haki yetu, utakatifu na uhozi.³¹ Inga matokeo, unga andika dambavyo, "mwefutua ufutue mwe zumbi."

Chapter 2

¹Kaka na dada zangu nekwezaho kwenu, nchekweza na mbui za kuheheza na hekima inga nekubiikavyo kwei yekwefisayo kuhusu muungu. ²Nkiona nsekumanya chochose nekuaho mwe nywinywi ila yesu kristu naye mwekwenkingwa suuba. ³Na nee tiwase mwe udhaifu na woga na mwe kuzingiza sana. ⁴Na saamu zangu na kubiika kwangu nkakokuwa mwe mbui za kuheheza na heima badhi yakwe neee ni mwekuzihiisha hoho ya nguvu. ⁵Ili kwamba imani yenu yesekuwa mwe hekima ya wanaadamu, iya mwe nguru ya muuungu. ⁶Sasa taitanuia hekima mwe wantu wagima, iya nkio hekima ya dunia inu au watawala wa dahali izi wombokazo. ⁷Badii yajwe taitamuia hekima ya muuungu mwe ukwei wekwefisao, hekima yekwefisayo yekusagulwayo ni muuungu kabla ya dahali za utukufu wetu. ⁸Nkakuwa yeyose ya mazumbe wa dahali izo mwekuimanya hekima inu ati nee waimanya mwe dahali zia nee nkawokuwa wamgosoe suuba zumbi ya utukufu. ⁹Mia kwa yekuankikwavyo, "mbui zekwesazo kuonwa ni ziso, kuwa gutwi dekwasadokusikia, mawazo nkayokuafya mbui ekuyaandaayo kwa ajiii ya wada wamkundao yeye." ¹⁰Izi ni mbui zekugubulwazo ni muungu kwetu swiswi kombokea loho, kwa ajiii roho yamaankanya kia kintu hata mbi za ndani za muungu. ¹¹Kwa ajii nindai mmanya aafyavyo muntu ikese kuwa loho ya mntu mwenye? savyo nkakuna mmanya mbui za ndani za muungu ila loho wa muungu. ¹²Iya nkatokuhokea loho ya dunia iya loho muawa kwa muungu ili kwamba tidahe kumanya kwa uhuru wekwenkwazo ni muungu. ¹³Tagombeka mbui kwa maneno ambayo hekima ya muntu nkaidaha kuhinya iyaakini loho yatihinya, loho yageegeza mbui za kiloho kwa hekima ya muntu nkaidaha kuhinya. ¹⁴Muntu mwese kiloho nkahokea mbui ambazo ni loho ya hungu, kwa ajii ayo ni waaahau kwakwe ndadaha kuyamanya kwa ajii yatangwa kiloho. ¹⁵Kwa yuda ywa kiloho aaha mbui zose miya aahwa ni watuhu. ¹⁶Nindai mdaha kumanya aafyavyo zumve, mdaha kumhinya yeye iya tifikaaa ya kwristu.

Chapter 3

¹Nami, umbuna wau zangu ntekutamwiia na nywinywi engu antu kiroho iya euga wantu wa kimwiii engu ana wateke nuwe kistu. ²Nkiwanyisa mee na nkio nyama, kwa kua nkamwekua tayali kuda nyama na hata ivi sasa nkamzati kua tyali. ³Kwa kua nywinywi me wa maii kwa kua kinyuu na kwefenya yaonekene miongoni mweni nkamwekaaa kuigana na mwiii, na je nkamwenda euga kawaida ya wautu? ⁴Kwa kua yumwe aruba, "narutongea Paulo mtuhu amba "narutongea apolo" nkamwekaa engu wantu? ⁵Apolo ndai? na Paulo mndaio mtumishi yayuda nikuruwaminie kwa kia mwe kweukigwa jukumu ni zumbi. ⁶Mi nkihanda, Apolo kagea mazi, iya muungu kakuza. Mia nkihanda, Apolo kagea mazi iya muungu kakuz. ⁷Mia, nkie mwe kuhanda, wala mwe kugea mazi ana ochose iya muungu akuzae. ⁸Isasa mhanda na mgea mazi wose waigana na kia mwooneka endaa hokee ujila wakwe kuigana na ndima ykwe. ⁹Kwa kua swiswi wagozi wa ndima wa muungunywinywi ni mindaaa ya muungu zengo da muungu. ¹⁰Kwa neema ya muungnikwenkigwayo euga mzingi mkuu, nkiika msingi na mtuhu ne azenga vanga yakwe iya mntu awe makini azegavyo wanga yakwe. ¹¹Kwa kua nkakuna mtuhu mdaha kuzenga msingi mtuhu zaidi yeuda kuzengwao ambao i yesu kristu. ¹²Isasa ati yumwe yetu azenga uanga yakwe kwa zahabu hea, maiwe ya samani miti nyasi au mani, ¹³Ndima yakwe indagubulwe kwa unga'zi wa musi wendazililishe kwa kuwa yenddaizahilishwe ni moto moto ondazgeeze utaha wa ndima wa kia yumwe ekugosoacho. ¹⁴Ati chochose mntu ekuzengacho chendakisigae yeye endahokee ntunu. ¹⁵Iya ati ndima ya muntu ikasia moto, edna apate hasaa iya yeye ruwenye akahonywa inga kia kuuswa mwe moto. ¹⁶Nkarumanya kua nywinywi ni hekalu da muungu na kua loho wa muungu ekaa ndani yenu? ¹⁷Ati rutu akabananga hekalu da muungu, muugu endaambanange mntu yuda kwa kua hekalu da muungu n takatifu, na ivyo na nywinywi. ¹⁸Mutu esekwetia mwenye, ati yoyose kati yenu enda ana hekima kwe nyakati izi awe engu "bahau" nee endao awe na hekima. ¹⁹Kwa kua hekima ya dunia ini ni ubahau mbele za mungu, kwa kua iandikwe, "kowagwii wenye hekima na hila zao. Naho, ²⁰"zumbi aruany mawazo ya wata busala ni ubatili." ²¹Kwa iyo runtu asekwefenya! kwa kua vintu vyose ni nvyenu. ²²Ati ni Paulo, au apolo au kefa au dunia au ruaisha au fiie au vintu vyeaho, au vyendavyoviweaho vyose ni vyenu na nyiwnyi ni wa kristu ni kristu ni ya muungu. ²³Nu

Chapter 4

¹Muntu na ataaziwe ivi, kuwa ti wandima wa kwisti, na mawakii wa sii za muungu. ²Aho vituhu iondigwayo mwe mawakii nee muntu aoneke kua n'mwaminifu. ³Akini kwangu mimi, kio kintu kabis nihwe n'nywinywi, waa kuahwa kwa kibinadamu, waa ncheacha hata nafsi yangu. ⁴Mona nkimanya sibabu ya kuigemasa nafsi yangu, mia nkitaaziwa haki kwa ajii iyo; akaini mniaha ni zumbi. ⁵Basi nywinywi mweyekuaha mui kabla ya ukati wakwe, hata ezaho zumbi, abaye nndaayamuike yekuisitiikayo ya kiza, na kuyazihilisha mashauli ya myoyo neendiho kia muntu ndihopate ntoogo yakwe kwa muungu. ⁶Basi ndugu mbui izo nkizioona kuwa mfano wa mimi na apolo kwa ajii yenu ili kwamba kwa mfano wetu mpate kwehiyna kwesekwemoka yada yekugondayo, ili yumwe na yumwe esekua na mahiku kwa ajii ya uyu mhitu na mweziwe. ⁷Mana n'ndai ndieakutafautishe na mtuhu? nawe una kih wesachokuhokea? akini ati kuhokea, wetogoa mbwai kana kwamba nkweehokea?

⁸Mweguta kae, mpata ka utaajii miki hesih swiswi naam, etiho neemmiki ili swiswi naswi timiiki hamwe na nywinywi. ⁹Mana nazani mungu katiavya swiswi mitume kiheo, kana wantu wekuahwao wacomwe, kwa sibabu tiwa tamasha kwa dunia; kwa malaika na wanadamu. ¹⁰Swiswi ti wabahau kwa ajii ya kwistu, akii nywinywi mna akii mwe kwistu; swiswi ti zaifu akiini nywinywi mna nguvu; nkatipata ishima. ¹¹Hata mda unu wa ivisasa, tina saa na nkiu, ti mwazi tatoigwa ngumi, naho nkatina hakwekaa. ¹²Akaawaaho tagaya tikagosoa ndima kwa mikoo ywetu wenye. tikatukanwa tabalikiwa, tikauzwa tazizimiza. ¹³Tikasingizizwa tasihi; titendwa inga mafusi ya dunia, na tama ya vintu vyose hata sasa. ¹⁴Nkiyagonda aya ili kumigea soni bai kumikanya kana wana niwakundao. ¹⁵Kwa kua etiho na wahinya kumi elufu mwe kwistu, iyaakini nkamna tate wangi. mana mie nee mwekumivyaa mwe kwistu yesu kwa sia ya injii. ¹⁶Basi, namisii nitongee mimi. ¹⁷Kwa sibabu inu nkiimwaagia timeso kwenu, eliye mwanangu nimkundae, mwaminifu ka zumbi, ndieawakumbuse sia zangu zeumo mwe kwistu, kana via nihinyavyo kia hantu mwe kia kanisa. ¹⁸Basi wekumwe wahikuka kana kiwamba ncheza kwenu.

¹⁹Akini nndaneze kwenu kinyanyi, kajaiwa, nami nndanimanye nkio mbui yaodi wekuhikukao bali nguvu zao. ²⁰Mana ufaume wa muungu nkaumo mwe mbui, bali mwe nguvu. ²¹Mwaondani? neze kwenu na ngoda, au ezemwe ukundiso na loho ya uhovu?

Chapter 5

¹Tisikia mbui kwa kua kianga miongoni mwenu, aina ya kianga ambayo khaiho hata gatigati ya wantu w mataifa, tina taalifa kwamba yumwe kagona na mkaza tata. ²Nywynywi mwesifu! baada ya kulinika yuda mwekugosoa ivyo apaswa kusami zwa iongono mwenu. ³Ingawa siho hamwe nanywi akini niaho nanywi kioho, nki binda kumhukumu yeye mwekugosoa ivi kana via ngiwaaho. ⁴Mwekutuka nwaho hamwe mwe zina da bwana wetu yesu, na loho yangu layo hada kwa nguvu za bwana wetu yesu, nkibinda kumhukumu muntu huyo. ⁵Nkibinda kumkabizi muntu huyo kwa shetani ili loho yojwa idahe uokolwa mwe sinku ya bwana. ⁶Mahiku yenu kintu kitana manya mgwadu kidodo hubananga donge gima? ⁷Mwesunde wenye ngwandu ya kae ili kwamba mtende donge jihya ili kwamba mwe mkate yesiakuchachuchwa kwa kua kristu mwana ng'oto yetu pasakaichinjwa kae. ⁸Kwa hiyo tishekee kaamu ng'ikwa ngwadu ya kae, ngwadu usu dabu na tabia mbaya badaaa yakwe tisheee ke na mkate wesekugewao ngwadu wa kuzizita na kwei. ⁹Ng'igonda mwe baua yangu kua mwesekuhanganyana na wakianga. ¹⁰Ng'ina maana wakianga wa dunia inu au na wenye tamaa au wabavi kuvika vimua kwekaa hao hae mwakundwa mhauke dunian. ¹¹Aki sasa nawagondea kutokwehanganya na yoyose mwetangwa kaka au dada mwe kristu akini ekaa mwe kianga au mwenye kutamani au, mbavi, au kuvika vimuuu, au mtukana au mkozi. wala msekuda nae muntu wa namna ida. ¹²Kwa iyo nitajihusishaje kwakuwa hukumu wachongoi ya kanisa? badiii yakwe nywnywi hamweku wa hukuu wanyumbani ya kanisa? ¹³Akini ungu ahukumu waio chongoi, muusani muntu mwovu gatigati yenu."

Chapter 6

¹Yumwe akatenda na kinyanga yanga agezeeee kuita kwe mahakama ya wesekuah haki mbee ya waumini?.

²Khammanya kua waumini wendawakukumu uimwengu? na ati mwenda mkumu uimwengu khamdaha kafanyanya mbui yasekuayo muhimu? ³Khammanya kuwa tendatihukumu malaika? ka kiasi chani kwemboka tadaha kuamua mbui ya maisha aya? ⁴Ati tadaha kuhukumu mbui za maisha aya kwa ajii yani mwageeza kweg a mashitaka mbee ya wasioogka kanisani? ⁵Nagomboka aya kwa soni yenu. khakuna mwenye busaaa gatigati yenu kutosha kuika mbui vitana kati ya ndugu na ndugu? ⁶Akini kana ivyo sasa, mwamini yumwe kuita mahakamani zaidi ya muumini mtuhu na mashitaka hayo huikwa mbele ya hakim mweyekuamini! ⁷Ukwai nkwamba kuna ngijangija gatigati ya wakristu yekuikwa tayali upisho kwenu msekusuubika kwa mabaya? kwa ajiii yani mkunde kuhufya. ⁸Akini mgosoa mauvu na kuhufya watuhu, na hao ni kaka na dada zenu!

⁹Nkammmanya kwamba wasi haki nkiga wana waupae uffaume wa muuungu? msekumini umbea, kianga, kuvika vimutu wakiaga, wafilaji walawiti, ¹⁰Wabavi, wachoyo, wakozi, wanya'nganyi watukanao nkahana gatigati mwao endae aulisi ufaume wa mungu. ¹¹Nao wakumwi ni nywinywi akini mbinda kutaaswa, akini mbinda kusundwa akini mbinda kutengwa kwa mundu akini mgosowa haki mbele za mungu mwezina na bwana yesu kristu na oho wa munu wetu. ¹²Vintu vyose halali kwangu," akini si kia kintu kina faida.' vinti vyose i kwangu akini nchenda nitawaliwe na kimwe cha ivyo. ¹³Nkande ni kwaaa jii ya ifu na ifu ni kwaajiii kande akini mungu enda aviuse vyose mwiii whawekuubwa kwa ajiii ya ukahaba. badii yakwe, mwiii ni kwa ajiii ya bwana , na bwana enda auhudumie mwii. ¹⁴Munguekumfufuaho bwana na swiswi pia enda atenu kwa nguvu zakwe.

¹⁵Nkammmama ati miii yenu ina muunganiko nkaidahika! ¹⁶Nkammanya kwamba mwekujiunga na kahaba atenda mwii umwe naye? kana andiki diseavyo "waidi wenda wawe mweiii umwe. ¹⁷Akini mwekuungana na bwana atenda loo hamwe nae. ¹⁸Guukani ukinga kia zumbi aigosoavyo muntu ni chono n mwiii akwe akin kianga muntu kutenda zambi zidi ya mwii wake wenye. ¹⁹Ng'ammanya kwa mii yenu ni hekalu la roho mtakatifu ekaae ndani yenu yundamwenkigwae kuawa kwa munu? ²⁰Kwamba mlinunuliwa kwa thamani. Kwa hiyo mtukuzeni Mungu kwa miili yenu.

Chapter 7

¹Kuigana na mbui mwekugondeazo kuan ukati ambao ni vitana mgose esekugona na mkaziwe. ²Akini kwa ajii ya maajabu mangi ya kianga mvyee awe na muumeuse. ³Mgosi akunda amwenke mvyee haki yakwe ya nteguzi na via via, mvyee nae kwa muumewe. ⁴Nkie mvyee mwenye mamlaka mwe mwii wakwe ni mgosi, na via via, mgosi naye nkana mamlaka mwe mwii wakwe bali mvyee anayo. ⁵Mwesekunyimana mgonaho hamwe, iya mwevane kwa mda maalumu gosoani ivyo ili mpate mda wa maombi mkabinda mwadahe kuuwiana hamwe vituhu. ili shetani esekuwalibu kwakukosa kiasi. ⁶Mia natamizia mbuia izi kwa hiali na nkio inga amli. ⁷Nafaigwa kia yumwe ne kawa inga mimi neivyo mia ymwe ana kalama yakwe kuawa kwa mungu uyu ana karama inu na yuda ana karama ida. ⁸Kwa wabweru na watakufuwa namba ivi, ni vivyedi ati wakasiaga bila kutegulwa inga neivyo mimi. ⁹Akini ali nkawadaha kwezuia wekundigwa wategulwe kwa ajii vyedi kwa kutegulw kulko kutenda kianga. ¹⁰Sasa kwa wada wekutegulwao nausenka amli nkie mimi bali nitate "mvyee esekuekana na muumewe." ¹¹Akini ati akahauka kwa muumewe asigae ivyo bila kutegulwa au evane na muumewe na mgosi esekumwenka talaka mkaziwe. ¹²Akii kwa wekusigao, namba mimi nkie tate akini ali ndugu yoyose anamvyee mwesekuamini na alizika kwekaa nae nkakundigwa kumweka. ¹³Ati mvyee ana mgosi mwesekuamini na ati alizika kwekaa naye esekumweka. ¹⁴Kwa mgosi mwesekuamini anga'azwa kwa ajii ya imani ya mkaziwe. na mvyee mwesekuamini angazwa kwa ajii ya mumewe aaminye vituhu wana wenu nee kung'aa akini kwa kwei wang'azwa. ¹⁵Akini mwezio mwesekuamini akahauka na aite kwa ajii uyo, kaka au dada nkaemezwa ni kwegita kwao. muungu katetanga tekae peho. ¹⁶Wamanyakui ati mvyee wadaha kuhonya muuneo? au wamanyakuihi ati mgosi wadaha ukamhonya mkazuo? ¹⁷Kia mwoneka ekae maisha inga bwana ekuwapangiayo kia yumwa inga muungu ekuwetangavyo kia yumwe inga muungu ekuwetangavyo wowo unu ni mongozo wangu kwe makanisa yose. ¹⁸Yuaho mwekuae kagwiswe ekwetangwahi kuamini? esekugeza kusa utangio wa tohara yakwe yuaho yoyose mwe kwetongwa mwe. nkaikundwa agwiswe. ¹⁹Kwa idi awe kagwisa wala mwesae kugwisia nkakuna mbui chenacho mbui ni kutii amli za muungu. ²⁰Kia yumwe asigae mwewetango ekuwavyo ketangwa nimuuungu kuamini. ²¹Kutenda mtumwa ukatiungu ekukwetangaho/ wese kupaatiiza kuhusu, iyo. iya ati wadaha kua huru tenda ivyo. ²²Kkwa yumwe mwekwetangwa nitate inga mtumwa ni muntu huru mwe ate. ingavia yumwe mwe ung'azi ekwetangwaho kuamini ni mtumwa ya kristu. ²³Mgulwa kae kwa samani ivyo mwesekuwa watumwa wa wanadamu. ²⁴Kaka na dada zangu, mwe maisha yoyose kia yumwe yetu tekwetangwaho yoyose kia yumwe yetu tekwetangwaho kuamini tisiagae via. ²⁵Sasa wada wose wesao kutegwa kabisa nkina amri kuawa kwa tate akini namnyeka maoni yangu inga yeivyo ka mbazi za tate, ziaminikazo. ²⁶Kwa iyo naafya kwa ajii ya upisho, ni mgosi asigae inga eivyo. ²⁷Katahwa kwa mvyee na kiapo cha nteguzi? wesekuunda uku kuawa kwa iyo. una uhulu kuawa kwa mvyee au nkuzati kutegulwa? wesekuunda mvyee? ²⁸Akini ai ukategua, nkweee kugosoa zambi na kana mvyee nkazati kutegulwa akategulwa nkee kugosoa zambi bado wada wateguano wapata upisho wa aina tafauti nami nafaogwa niwausie ayo. ²⁹Mia naamba ivi, kaka na dada zangu mda ni mjihi tangu ivi sasa na kusongwa, wada wena wavyee waishi inga nkawana. ³⁰Wose weno ukiwa wetende inganee nkawana ukiwa a wose wenaokinyemi, inga nee nkawatamiwa na wose waguao kintu chochose ati kaokumiliki chochose. ³¹Na wose watumbwazikao na ulimwengu wawe, inga nkaokutumbwazika nao. kwa kua mitindo ya dunia yaita mwisho. ³²Nafaugwa muwe huru kwa upisho wose mgosi mwese kutengwa ehusisha na vintu vimtaavyo tate, vimtamiavyo yeye. ³³Akini mgosi mwekutegwa ehusisha na mbui za duni na namna ya kumtea mkaziwe. ³⁴Kepanga mvyee mwesekuteguliwa au mvyee mpaa au ehusisha na vintu kuhusu tate, naman ya kwenenga katika mwii na katika oho. akini mvyee mwekutegulwa namna ya kumfulahisha muumewa. ³⁵Namba ivi kwa faida yenu wenye na nkiika mtego kwenu namba ivyo kwa ajii ni haki ili kwamba mwadaha kweika wakfu kwa tate bla kikwazo chochose. ³⁶Ati muntu aafya nkadaha kumgosea kwa hishima mndee mpaa yake, kwa sibabu ya hisia zakwezina nguvu sana eka ateguane nae inga akundavyo nkio zambi. ³⁷Akini ati kagosoa maamuzi ya kwesekutegulwa na nkakuna haja ya lazima ada kutawala hamu yakwe nnda agose vyedi ati nkana amtegue ivyo. ³⁸Ivyo mumtegua mndee mpaa agosoa vyedi na yoyose msagua kwesekutegua anda agosoe vyedi zaidi. ³⁹Mvyee kafungua mndee mpaa agosoa vyedi na yoyose amkundae akini mwe zumbe du. ⁴⁰Nkazati mwe maamuzi rindaawe na kinyeni zaidi ati akkaaa kama eivyo na naafya kwa nna lho ya mungu.

Chapter 8

¹Isasa kuhusu nkande zikuavyigwazo sadaka kwa vinun tamanya kua tos tina maalifa.", maalifa yaeta mahiku, iya ukundiso wazenga. ²Ati mntu yeyose afikiii kua amanya rubui fulani mntu uyu bado nkamanya karua akundi gwavo kuruanya. ³Iya ati yumwe ana ukundiso na muungu muntu uyo aruanyigwa ui yeye. ⁴Basi kuhusu kuda nkande ikuavyigwayo sadaka ya vimuuu tamanya ati vimuu nkio vintu vya inu dunia na kua nkakuwa muuungu ila yumwe tu. ⁵Kkwa kua kuma wengi wetangwao miungu ati ni binguni ay duniani kama via weivyo mingi na mazumbe wengi. ⁶Ija pakuwa kwetu kona muuungu yonwa tu ndie, vintu vyose viawa kwakwe naswi tekaa kwakwe na zombe yumwe yesu kristu ambaye kwakwe vintu vyose viaaho na kwakwe yeye tiaho." ⁷Hata ivyo umanyi unu nkaumo mwe kia yumwe badiii yakwe watuhu washikiii ubada za vimuu aho kae, hata ivi sasa wada nkande nkande ivi euga kuwa ni kintu chekulavyogwacho sadaka ya vimuu zamani zao zivoogezwa kwa kuani mphehe. ⁸Iy nkande nikainaitisibitishe swiswi kwa muuungu swiswi nkio wabaya sana euga tikese kuda wala wedi sana ati tendatide. ⁹Iya mue makini ya kua uholo wenu weskua sibabu ya kumkima mwe zaifu kwe imavu. ¹⁰Jebu fanyanya kua mntu kakuona wewe mwenye kumanya wada nkande nwe hekalu da vimuuu zamiii yakwe uyo rutu nkainaisibitike mpaka yeye nae ade vinti vyekulavyigwayo sadaka ya vimuu? ¹¹Savyo kwa kuaumanyi waki wa kwei juu ya asiii ya vimuu imbudakwe au wavyweke mwe zaifu pia kristu kafa ajii yakwe ausigwa, ¹²Ivyo ugoasoah zambi zidi ya umbu na wau yako na jeluku zanii zao zaifu mwagoso zanni zidi ya kristu. ¹³Sanavyo, ati nkande yasababisha kumkima umbu auu wau nkinamide nyama vituhu, ili nesekumsababisha umbu au wau yako kuogwa.

Chapter 9

¹Mimi nkihul? mimi nkimi mtume mimi nehee kumuona yes zumbé ywetu nywinywi matunda ya ndima yangu mwe zumbé? ²Kana mimi nkimi mtume kwa watuhu ebae ni mtume kwenu nywinywi kwa kuwa nyiwnywi ni usibitisho wa utume wnagu mwe zumbé. ³Unu neee uvunizi wangu kwa wada wanisunguumanayo ini. ⁴Je nkatina haki ya kuda na kuvata. ⁵Nkatina haki ya kudoa mvyee mwekuamini inga wagoavyo mitume watu ku na ndugu wa zumbé, na kefa? ⁶Au ni mimi ikedu na banadoa ikundwao kugosoa ndima? ⁷N'ndai mgosoa ndima kana askai kwa galama zakwe mwenye? nindeu mhanda zabibu na asekuda matundayakwe? au nndai muisa kundi asekuuwa nee yakwe? ⁸Je nagombeka aya kwa mamlaka ya ya kibinadamu? shaiya nkaigombeka aya? ⁹Kwakuwa igondwa mwe shaiyo ya mswa "ukwekumtaha ng'ombe kanwa adaho nafaka ni kweli kwamba aha mungu ampatiizang'ombe? ¹⁰Auje nkagombeka ayo kwa ajii yetu? igondwa kwa ajii yetu kwakuwe yeye mwiima nafaka akundwa kuimwa kwa matumaina nae mbosi aakundwa abonde kwa matatajio ya kushiiki mweuozo. ¹¹Kana tihanda vintu vya we loho gati yenu je ni mbui nkuu kwet tikabonda vintu vya mwiii kuawa kwenu? ¹²Kana watuhu wapata haki inu kula wa kwenu, je swiswi nki kwembo ka? hata ivyo nkatekuiligia haki inu badii yakwe tizizimiza mbui zose badii ya kuwa ngovai mwe injii ya kristu. ¹³Nkamanya ati wose wagoao ndima mwe hekalu? nkamanya ati wose wagoao ndima mazauni wapata sehemu ya kia che kuavigwacho mazabahuni? ¹⁴Kwa iyoiyo zumbé kaagia kuwa wose wabikiia injii lazima wapate kuishi kulawana na injii. ¹⁵Akini nchea kumitigha naki zose izi na nkigonda aya ili mbui yoyose imanyike kuoa ajii yangu ebae mimi nfe kuliko muntu yoyose kubatiisha na uku kwefua kwangu. ¹⁶Mana kana nabiikainjii nkina sibabu ya kuhikuka kwa sibabu ni lazima nigosee ivi na mmbui yangu nikese kubikia injii! ¹⁷Kwamana nkagosoa ivi kwa kukunda kwangu nna sawabu akini ka na nkio kwa kukunda kwangu bado nna jukumu nikwenkigwando kuwa waki. ¹⁸Basi swawabu yangu ni mbwai yakuwa nikabiikia nenda niavyo bia na bia kutumia kwa ukamilifu yangu nenaya mwe injii. ¹⁹Mana hetiho mitenda hulu kwa wose nkitendwa mtumwa ywa wose ili kwamba nidahe kuwazapa wangi kwembosa. ²⁰Kwa wayahudi na muwa kana mayahudi ili niwapate wayahudi kwa wada we si ya shaia nee nkiwa kana yumwe ywao yuda mwe si ya sheia ili niwapate wada wesi yasheia nkigosoa ivyo hatiho mimi mwenye ncheekwa si ya sheia. ²¹Kwawada we chongoi ya sheia nee nkiwa kana yumwe ywao chongoi ya sheia hatiho imi mwenye nchee kuwa chongoi ya shaia ya mungu iya si ya sheia ya kristu nkigosoa ivyo ili niwapate wekuwao chongoi ya shaia. ²²Kwa wada wagonge nkiwa mnyonge ili niwapate wayonge nekiwa hali zose kwa wantu wase ili kwa sia zose nipate kuwahonya baazi. ²³Nami nagosoa mbui zose za injii ili nidahe kushiliki mwe balaka. ²⁴Nkamanya kwmba mwekuguuka wose washindano wa guuka akinimhokea ngeeko ni nyumwe hivyo yo guukani mpate geeko. ²⁵Mwana misizigo ezua mwe yose akawa mwe mahinyo ao wagoao ili wahokee taji ibanikaye akini taguuka ili tipate yesayokuba nika. ²⁶Kwaiyo mie nkikuuuga bia sibabu au natoa ngumi kana natoa npeho. ²⁷Akini nausuubisha mwii wangu nna kugosoa kana mtumwa ili kwamba nikizabunda kuwabiikia watuhu mimi mwenye nisekweza kuemewa.

Chapter 10

¹Nonda mumanyo waka na dada yakuwa wakina tate ne wasi ya miingu na wose wenubokea mwe bahari. ²Wose wabatizwa wawe wa mmusa mwe wingu na ndani ya bahari. ³Na wose wada nkande ida ida ya kiroho. ⁴Wose wanywa kinywa ki kia eha roho aana wanywa kuawa kwe mwamba wa roho uwatongeo na mwamba unda me ni kristo. ⁵Akini mungu mkukupendezwa sana na wengi wao, na maiti zao zikasambazwa jangwani. ⁶Basi mbui izi zose zitenda mifano kwetu uli tisekuwa mabaya kama na wao wekugoavyo. ⁷Msekuabudu sanamu kama watu wekuavyo nu ni kama yekuandikwavy, wantu weka uku wada na kunywa, uku wavima kwa yama za mapenzi." ⁸Tieke ukiyanga kama watu wekuavyo kwa siku mwenga wafa wantu ishiini na mtatu elfu kwa mbui iyo. ⁹Wala yisekugeza kristo kama watuhu wekugosoavyo ma wakatamangiwa kwa myoka. ¹⁰Msekunung'unika kama wanunikavyo watuhu wakabanangwa na makika wa mauti. ¹¹Mbui izi zigosoka kama miifano kwetu yakaandikwa uli kutinya isite kubuiwao na miisho ya zamani. Kwa iyo kia mweona kagooka akauwe asekwewa akagwa. ¹²Nkakuna geeza dekuwa patado nywinywi disido mwemanadamu iipokuwa mungu ni mwaminifu nkanawaeke mgeezwe wenu. ¹³hamwe na jaribu yeye andaamiho mwaango wa kuawia, ili ndahe kuzizimiza. ¹⁴Jamani wapendwa wangu iguukeni ibada ya sanamu. ¹⁵Natumuia na nywinywi kama wantu wenye akii ili mwanue juu ya idi usemado. ¹⁶Kikombe cha baraka tibaikicho, ni ushiika wa mphone ya kristo? mkate timegao, ni ushiika na mwii wa kristo? ¹⁷Kwa kuwa mkate ni umwe n swiswi wote ti nuwi uniwe swiswi wose tahokea swiswi wose tahokea mkate umwe kwa hwamwe. ¹⁸Wakaueni wantu wa israel je wonda wose wandao dhahihu ni washiiki kwe madhahabu? ¹⁹Naumbaz basi sanamu ikintu, tu ya kuwa mkande ye kuavigwayo sadaka kwa sananmu ni kintu? ²⁰Namba ivi viuntu via waviavyavo wa wapangani wa mataifa sadaka, na watanya vintu kwa mphepho hivyo mungu nai mkikunda mushirikiana na mapepo. ²¹Nkamdaha kunywa kikombe kimwe bwana na mapepo nkakuwa ushirikiano kati ya bwana na mphepo. ²²Tu tangea bwana wivu? tina nguvu zaidi yakwe? ²³Vintu vyose ni halali akini akini ukiovyose vifaavyo vitu vyose ni halali kio vyose viazengavyo antu. ²⁴Nkakuna muondeza yatiwe isipokuwa kia muntu aondeza matana ya mweziwe. ²⁵Mwadaha kuda kia kintu kitagwacho sokoni bila ya kuuza uza kwa ajii ya dhamiri. ²⁶Ka via dunia ni uhai ya bwana na vyose vyenmo." ²⁷Na mweyekuamini akawaika kuda, na mwafaigwa kuita, kadenichochose awe nkacho bila ya maswali ya dhamira. ²⁸Akini mntu akamyambia nkande inu ni sadaka ya wapagani msekuda inu ni kwa ajii yakwe na kawambia kwa ajii ya dhamia. ²⁹Nkimanaanisha dhmira zenu, isipokuwa dhamira ya yuda nituhu, maana kwa ajii yani uhuru wangu uhakumiwe na dhamira ya mntu mtuhu. ³⁰Kkama mie matumia mkane kama shukrani, kwa ajii yani utukanwe kwa kintu ambacho ukishukuu macho. ³¹Kwa iyo chohoe mnywacha au mdacho au ngosocho gogoani kwa ajii ya utukufu wa mungu. ³²Msekuwanyima wayahudi au wayunani au kanisa da mungu. ³³Geezani kama mini miwagezavyo wantu wose kwa mbui zose. nkiondeza faida yangu mwenye, isipokuwa kwa wengi nami magosaa ivi ili wapate kuokolwa.

Chapter 11

¹Nitogeani mimi kama nimtongeavyo kristu. ²Sasa nawatogea kwa sibabu ya via mnikumbukaha mwe mbui zose nawatogea kwa sibabu myatoza mahoka kanoa nakunga etanyo keuni. ³Basi nakunda mmanye ya kuwa kristu ni mtwi wa kia mgosi ni mtwi wa mvyee. ⁴Kia mgosi aambeze au kuavya unabiii atika keguika mtwi augea soni mtwi wakwe. ⁵Akini kia mvyee aombee au kuavya unabii hali mtwi umwazi augea soni mtwi wakwe. ⁶Etiho mvyee nkanagubiko mtwi wakwe na ahunguzwe fu zakwe ziwe njini maana etiho ni soni mvyee kuhunguzwa fii zakwe au kumogwa bai agubike mtwi wakwe. ⁷Kkwani nikaikundwa mgosi kugubika mtwi wake kwa sibabu yeye ni mfano wa utukufu wa mungu akini mvyee ni utukufu mgosi. ⁸Mana mgosi nkekuawana na mvyee bali mvyee kalawa na mgosi. ⁹Wala mgosi nkekuumbwa kwa ajii ya mvyee bali mvyee kaumbwa kwa ajii ya mgosi. ¹⁰Inu ne sibabu mvyee akundwa kuwa na utangio wa mamaka uaga wa mtwi wakwe kwa sibabu ya malaika. ¹¹Hata vyo katika zumbi mvyee nikaho ikeedu pasip mgosi au mgosi pasihu mvyee. ¹²Mana kama via mvyee kalawa kwa mgosi viavia mgosi kalawa kwamvyee vintu vyose kwa muungu. ¹³Hukumuni wenye je! ni vyedi mvyee amuembeze munyu hai mtwi wke umwazi? ¹⁴Je hata asii ikedu yake nkaininya ya kwamba mgosi akawa na afii ndefu ni soni kwake? ¹⁵Je asii nkaitihinya ya kwamba mvyee akawa nafii ndefu niutukufu wakwe? mana kenkigwa zia fii ndefu kama vazi dakwe. ¹⁶Akini atina mntu yoyose akunda kuhigana uanga ya idi swiswi nkatima namna tuhu, wala makanisa ya muungu. ¹⁷Katika manyizo gezayo mimi nkiwategea mana metuganaka, metuganaha, nkia kwa faida iya kwa hasa. ¹⁸Mana basi natengeeza yakuwa mkindahu kansani, kuna mgawanyiko gatigati yenu na kwa sekemu naamini. ¹⁹Kwa mana ni lazima kuwaho misugano gati yenu, ili kwamba wada wekundwao wamayikani kwenu. ²⁰Kwa mana mkinanaha mdacho nkio nkande ya zumbi. ²¹Mdaho, kia yumwe ada nkande yake mwene kabla watuhu nkawazatikuda hata yu akasaaa na uyu kakolwa. ²²Je nkamna nyumba za kudia na kunywa? je wmadibea kanisa da muungu nakuwagwiza wesio na kintu? nambe mbwaikwenu? niwatogoe? nkiwatogoa mwe idi! ²³Manan nikihoko klawe kwa zumbi kia ambacho nkiwenga nywinywi ya kuwa zumbi yesu nakio ichoo ekusalitiwaho akadoa mkate. ²⁴Baada ya kutogoa akautwa na kutamba unu nee mwii wangu weho kwa ajii yenu gesoani ivi kwa kunikumbuka mimi. ²⁵Na ivivi akadoa kikombe baada ya kula na kugombeka kikombe iki ni kiaga jihya mwe mphone yangu gosoani ivi maa nyingi kwa mnywaho kwa kurukumbuka imi. ²⁶Kwa kia mda mdaho mkate ununa kukinywa kianua endihoeze. ²⁷Kwa iyo na audae mkate mkate au kukinywi kikombe icho cha zumbi isivyokundwa, endaepatia hatia ya mwii na mpome ya zumbi. ²⁸Mntu na euze mwenye kwanza na aude mkata, na kukunywa kikombe. ²⁹Mana audae na kunywa bila kuumamakanya mwii, ada na a kunywa hukumu yakwe mwenye. ³⁰Inu nee sibabu wantu wangi gati yenu ni watamu na zaifu na baazi yenu wafa. ³¹Akini tikejehunguza wenye nkatinatihukumiwa. ³²Ila tikahukumia ni zumba, tauwii wa, ili tese kuhukumiwa hamwe na dunia. ³³Kwa iyo kaka na dada zangi, mkindanano mpate kula ngojanani. ³⁴Mntu akawa na saa, na ade nyumbani mwakwe, ili kwamba mkinda naho hamwe isiwe kwa hukumu mkinda naho hamwe isiwe kwa hukumu na kuhusu mbui nituhu mwekuandkayo nendaniwambia nendihoneze.

Chapter 12

¹Kuhusu kaama za loho, kaka na dada zangu nkiknda mkose kumanya. ²Mwananya mwe kuwaho nkammanya muungu ne mwangozwa kutongea vimuuu vyesivyo kusema, kwa sia zose mweku ongozwa. ³Kwa iyo, nakunda mmanye kwamba ngakuna yeyose asemayo mwe loho we muungu akamba "yesu kalaniwa" nkakuna yeyose mwanda aseme, ;yesu ne bwana" nkaidahikana mwe loho matakatifu. ⁴Basi kuna kalama tafauti tafauti, mia loho ni yuya yuda. ⁵Na kuna huduma tafauti tafauti yaki bwani ni yuda yuda. ⁶Kuna aina mbaimbai za ndima akini muungu ni yuda yuda agosoe ndia zose mwe wose. ⁷Basi kiya yumwe kenkigwa ufunuo wa lojo kwaajii ya faida ya wose. ⁸Maana mntu yumwe kenkigwa mwe loo mbui ya hekima na mtuhu mbui ya hekima, mtuhu mbui ya maalifa mwe lojo yudayuda. ⁹Kwa mtuhu enkigwa imani mwe loho yudayuda na mwe mtuhu kalama ya kuonya mwe loho yumwe. ¹⁰Kwa mtuhu matendo ya nuvu mtuhu unabii namwe mtuhu uwezo a kupapanua loho tuhu aina mbaimbai luga, na mwe mtuhu kutafasili za luga. ¹¹Akini loho ni yuda yida agosoa e ndima izi zose, kumwenka kiya mntu kalama kwa kadii ya usaguzi wakwe mwenye. ¹²Lwa maana kamavia mwii ni umwe, nao una vimama vingi na vimamo ivyo ivyo na kristu. ¹³Kwa maana mwe loho yumwe swisi wose tibatzwa tiwe mwii umwe kana ti wayatumwa ama wayunani kana ti watumwa ama tikombolwa na wose tinywiswa ni loho yumwe. ¹⁴Kwa maana mwii nki kimamo kimwe, iya ni vigi. ¹⁵Tambe muundi ubigize, kwamba mie nkiye mkono, "miye nkiye sehemu ya mwii" ivyo nkaigosa kwesekuwa sehemu ya mwii. ¹⁶Na ikiwa gutwi donda diseme, "mbona mimi nkiye ziso, "mii nki sehemu ya mwii" ivyo nkadina digosoke sehemu ya mwii. ¹⁷Kama mwii wose wenda uwe ziso, kutegeza ne kukuhi? kana mwii wose uwe gutwi, kumusa ne kuhahi? ¹⁸Akini muungu kaika kiya kigundu cha mwii hantu hakwe kana ekupangavyo mwenye. ¹⁹Nakana vyose neviwa kidundu kimwe, cha mwii mwii ne ukuhi. ²⁰Ivyo ii sasa vigundu ni vingi akini mwii ni umwe. ²¹Ziso nkadidaha kuwambia mkono. "akina mbui na wewe." waaa mutwi nkaudaha kuambia muuundi nkina haja na nywinywi. ²²Akini vigundu vua mwii vioneka navyo vina heshima ndondo vya kundwa zaidi. ²³Na vigundu vya mwii tamavyo vina heshima ndodo tavyenka heshima zaidi na vigundu vyetu vyesivyo na mvuto vina utana zaidi. ²⁴Na ivi vigundu vyetu vyenavyo mvuto nkavina haja yakwenkigwa hesima, kwa ajii taai vina heshima akini muungu kaviunganisha akini muungu kaviunganisha vigundu vyose hamwe, na kavyenka heshima zaidi viya vyesivyo kuheshimiwa. ²⁵Kagosoa ivyo ili hasekuwaho na magawa nyiko mwe mwii iya vigundu vyose vituzane mwe ukundisowa umwe. ²⁶Na ukati kigundu kimwe kikaumia, vigundu vyose viumia kwa hamwe, kukaishimiwa. vigundu vyose vitamiwe kwa hamwe. ²⁷Na nywinywi ni mwii wa kristu na vigundu kiya kimwe ikedu. ²⁸Na muungu kaika mwe kanisa kwaza mitume pii manabii, ntatu waimu kisha pii manabii, ntatu waimu kisha wada wose wagosao matendo makuu, kisha kaamaa za uhonyi wada wasaidiao. wada wagosao ndima ya ugokezi na wose wenao aina mbaimbai za luga. ²⁹Je swisi wose ni mitume? swisi wose ni manabii? swisi wose tagosoa matendo ya mijiza? ³⁰Je swisi wose tina kalama ya kuhonya? swisi wose tatamwiya mwe luga? swisi wose tutafasii luga? ³¹Ondezana mnokalama zeizo nkuu nami nondaniwaonesha sia yedi zaidi.

Chapter 13

¹Tambe kua natamwila kwa luga za wantu na za malaika iya ati nkina ukundisho nkikiuka shaba ikemayo na upatu uvumao. ²N kua nn kalama ya unabii na umanyi wa kwei zekwefisazo na maalifa na kua nna inuani ya kuusa miima ya kama nkina ukundisho rui nkio kintu. ³Na taambe ivi nikaavya miliki yangu yose na kuisa masikini na kua nikavavya ruwiii wangu ili nokwe moto iya ati nkina ukundisho nkainifaidia kintu. ⁴Ukundiso wazizimiza, na wafazili ukundiso nkauna nuahiku au kwefenya, nkauna ugobo. ⁵Au ukolofi nkauonda mbui zakwe nkauona usungu kinyanyi wala nkautaaazia nabaya, ⁶Nkautakuiwa ni uzalimu badii yakwe watamiwa nkwei. ⁷Ukundiso wazizimiza mbui zose waamini mui zose unna ujasii mwe mbui zose na wazizimamambo yose. ⁸Ukundiso nkauhea ukawa kuna unabii wose wondawemboke, ikawa kna luga zendazihee kukawakuna maalifa yenda yemboke. ⁹Kwa kua tamanya kwa sehemu na tagosoa unabii kwa sehemu. ¹⁰Akini yezko ida ye kanii ida yesayo kamii yokda yemboke. ¹¹Nekuwaho wakwe nkigombeka kana mteke, nkifikii, kana mteke nkiamua kaa mteke, nekuwaho mntu mgima ukiziika hae harui mbui zakiteke. ¹²Kwa kua sasa taona kana kwa kioo kana sula mwe kiza akini ukati kwa cheni sasa namanya kwa sehemu akini ukati uda wendamanye sana ukati uda nendanimanye sana kana na mimi nimanyikananvyo sana. ¹³Akini sasa mbui izi ntatu zadumu inuani tumaini dezado na ukurudiso iya kuu kwembuka yose aya ni ukundiso.

Chapter 14

¹Uwondezeni ukundiso na tumanisa na kaamaza lohoni zaidi sana mpatekuavya unabiii. ²Maana yuda msema kwa luganikasema na wantu bali asema na muungu maana nkakuna aelewacho kwa sababu asema mambo yekufishwayo katika roho. ³Mia yeye alavyae unabii, asema na wantu na kuwa zenga, kuwagea moyo, nakuwafalijii. ⁴Yeye msema kwa luga ezenga mwenye mia avyae unabii azega kanisa. ⁵Sasa nafaiga kwamba nywinywi nyose msema kwa luga mia zaidi ya ayo natamani ya kwamba wuavye unasii yeye avyae unabii ni muu kuliko yeye asemae kwa luga (labuda awehomntu wa kutafasiri) ilikwamba kanisa dipate kuzengwa. ⁶Mia sasa, kakana dada zangu, nikezakwenu na kusema kwa luga inda iwasaidi mbwai mbwai nywinywi? nkidaha isipokuwa nasaema na nywinywi kwa sia maalifa au unabii au kwa sia ya fundisho. ⁷Ati kama vintu visivyo kuwa na uhahi kama fiimbi au kinubi nkaviavya sauti zilizo tofauti indaimanyike viivii nikintu chani chatoigwa? ⁸Kwa maana kama ni baagumu inda ilavye sauti inda imanyikani yakuwa ni muda wakujindaaa kwa nkondo. ⁹Vivyohivyo nanywi mkaavya kwa ulimi neno desisozahili njisi yani mtu anaelewe msemacho? mnda muwe mwatamwiya, na nakuna endacho akielewe. ¹⁰Nkakuna chaka kwamba kuna luga nyingi mbaimbai duniani na nkakakuna hata mwenga isiyo na maana. ¹¹Mia kama nkimanya maana ya luga, mndaniwe ni mgeni kwa yuda asemae, na yuda msema enda awe mgeni kwangu. ¹²Ivyoivyo na ninywi kwa kuwa mwatamani sana kuona uthibitisho wa loho, mkunde sana kuzenga kanisa. ¹³Ivyo asemae kwa luga naambae enkiswa kutafasii. ¹⁴Kwa maana nikaomba kwa luga loho yangu yaomba, mia aki yangu kazina matunda. ¹⁵Nigosoe mbwai nnda niombe kwa loho yangu mia pia nnda niomba kwa akii zangu, nndaniimbe kwa akii zangu pia. ¹⁶Naho mkamsifu mungu kwa loho yeye aie onda aitikie "amina" avyaho shukuani akini nkamanya asemavyo? ¹⁷Maana ni kwei wewe wasukuu vitani mia yuda mtuu nkazengwa. ¹⁸Namshukuu muungu kwakuwa nane na kwa luga zaidi na ninyi vyose. ¹⁹Mia katika kanisa niheli ni seme maneno mashango kwa udahamu wangu ili nipate kuwafundisha watuhu, zaidi yakusema maneno kumi elufu kwa luga. ²⁰Kaka na dada zangu msekwa wana katika kufikii kwenu badala yakwe, kuhusiana na uovu iweni kwama wana wateke mia kaika kufikiii kwenu wantu wa gima. ²¹Iandikwa katika sheiya kwa wantu na luga ntuhu na kwa miomo ya wageni nnda ni semena watu hawa wala hata ivyo nkawana wanisikie asema zumbe. ²²Ivyo ndimini silaha khiyo kwa wasio kuamini bali kwa wasioamini lakini kuavya unabii ni ishala nkiyo kwa wasiokuamini bali kwajiii ya waaminio. ²³Haya ikawakanisa bose dikusanyika hamwe na wose waseme kwa luga na wageni na wesio amin wegia je nka wadaha kusema kuwa mna wazimu? ²⁴Mia ikawa wose mwaaavya unabii na mwese kuamini au meni akengia enda kuamini au mgeni akengia andaashaa wishawe na wose wasi kiawo anda ahukumiwe na yose ya semwayo. ²⁵Sii za moyo wake nee zibdwa chazae, matokeo yake, neee kagwa kifudi fudi na kumuaudu muungu nee kakili ya kwamba mungu yu kati yenu. ²⁶i mbwa kibasacho basi, kaka na dada zangu? mbwii anaho hamwe kya yumwe ana zabu mafundisho mafunuo mafundisho luga au tafasiii mtende kia kntu kamba mzenge kanisa. ²⁷Kama yoyose asema kwa luga weiho waidi au watatu nakia yumwe kwa zamu na mntu atafasii ekusemacho. ²⁸Mia kama nkakuna mntu wa kutafasii, basi kia yumwe naekae kimya ndani ya kanisa basi kiya yumwe atamwii ye ikedu na mungu. ²⁹Na manabii waidiii au watatu na wathu wategeeze kwa kufanya vya chekusewacho. ³⁰Mia mwekwekaa, nkafunuliwa jambo katika hudumu yuda ambae nee akasema na anyamae. ³¹Kwa kuwa kiya yumwe wenu adaha kuavya unabiii yumwe baada ya yumwe ili kwamba kiya yumwe adahe kujifunza na wose wadahe kigewa moyo. ³²Kwa kuwa loho zamanabii asi ya ugookezi wa manabii. ³³Kwa kuwa mungu ngi muungu wa machafujo bali ni waaamani kama eivyo katika makanisa yoseya waumini, ³⁴Yawapasa wavye wekae kiya katika kanisa kwa kuwa nikawa luusiwa kutamwiiza badala yake wakundwa wawe wanyenyekevu, kama sheiya isemavyo. ³⁵Kama kuna chochose wakundacho kujifunza, wanawauze wagosi wao kaya kwakuwa ni aibu kwa wavyee kutamwia kanisani. ³⁶Jee neno da muungu dilawe kwenu? jee diwa bwii nywinywitu? ³⁷Kama mntu akajiona ni na bii aliwa loho yampasa muyama anye mabo ni waaandika yakwamba ni maagizo ya zumbe. ³⁸Mia kama nkatambua aya mwekeni asekutambulwa. ³⁹Hivo basi kaka na dada zanguondani sana kuavya unabii, na msekumzuiya yyose kusema kwa luga. ⁴⁰Mia mambo yose yagosoke kwa utana na kwa utalatibu.

Chapter 15

¹Isasa nawakumbusa wanwanga na wandee, kuhusu injii nekuwa hubiliayo ambayo mwihokea na kugooka. ²Mwe injii inu nuohohwa kama nkiitozoezambui nekuwahubilio nyinyi, isiokuwa nemwamini bue. ³Hao bosi nenikuihokeavyo kwa umuhimu ne naita kwenu kama yeivyo kuawana na maandiko, kristu kafa kwa ajii ya zambi zetu, ⁴Kazikwa kuawana na maandiko, na kwanisa kakusulwa siku ya ntatu. ⁵a kwamba kamwawia kefa kisha kwa wada kumi na waidi. ⁶Kisha kawawawia kwa hamwe abwangwa na wanda zaidi ya mia shano wengi wao bado ni wagima akini baadhi yao waguna usisiza. ⁷Kisha amwaawia yakobo, kisha mitume wose. ⁸Mwisho ya yose kaniawia mimi kama via mwana ekuvyaigwae wakati nkio muda wakwe. ⁹Kwa kuwa mini mdodo kai ya mitume sistahili kwetangwa mtume kwa sababu nkiditesa kanisa da mungu. ¹⁰Akini kwa neema ya mungu nihaho kama neivyo na neema yakwe kwangu nkeye kuwa bue badiii yakwe nkigoso bidii kweiko wose akini nkekuwa mmi balii neema ya mungu yeimo mwe moyo wangu. ¹¹Kwa iyo kama ni mimi au wao, twahubii ivyo a taamini ivyo. ¹²Isasa kama kristu kahubiliwa kama mwekufufukae kulawa mwe wafu msemi vyivyihii baazi yenu kwamba nkakuna ufufuo wa wafu? ¹³Akini kama nkakuna ufufuo wa wafu basi hata kristu nae nkekufufuka. ¹⁴Kama kristu nkekufuka, ivyo mahubii yetu ni bue na imani yrtu ni bue. ¹⁵Na tipatikama kuwa mashahid wa umbea kumhusu mungu, kwa sababu tinisuhudia mungu kinyume tiseme kamfufua kristu wakati nkekumfufua. ¹⁶Ikiwa wafu nkawafufuigwa yesu naye nkekufufuigwa. ¹⁷Kama kristu nkekufufuigwa, imani yenu itenda bue na mke msungaa mwe zambi zenu. ¹⁸Naho hata wada wekufao mwe kistu nao waangamia. ¹⁹Ikawa kwa maisha haya ya ikedu tinanjasi kwa wakati wezao mwe kristu wantu wose, sisi ni wakulaumiwa zaidi ya antu wose. ²⁰Akini sasa kristu kafufuka kulawa kwa wafu matunda ya sosi ya wada wekufao. ²¹Kwa kuwa kifo cheza kwembokea mwanadamu pia kwembokea mwanadamu ufufu wa wafu. ²²Kwa kuwa wose katika adani wafa, ivyo pia katika kristu wose wandawagosolwe wagima. ²³Akini kia mwenga katika mpango wakwe kristi matunda ya sosi nakisha wada wekuao wa kristu wendawagosolwa wagima wakati wa kwezza kwake. ²⁴Ne utende mwisho hada kristu endaho akabizi ufaume kwa muungu tate inu ni hasa enaho akomesha utawala wose na mamlkaka yose na nguvu. ²⁵Kwa kuwa lazima atawale hadi hada endahoiike maadui zakwe wose sii mwe nyao zakwe. ²⁶Kifo ne adui wa mwisho kubanangwa. ²⁷Kwa kuwa "akine kia kinu sii mwe nyayo zakwe." akini atamwiahoo kaika kia kintu ni wazi kwamba inu nkeineiwahusihse wada wekweikwao kia kintu sii yakwe mwenye. ²⁸Wakati vintu vyose viikwa sii yakwe, kisha mwananwe mwenye endaiwe sii yakwe yeye ambae kaviika vintu vyose si yakwe inu indai lawie ili kwamba muungu tate atende vyose katika yose. ²⁹Au wendawatenai wada wekubatizwao kwa ajii ya wafu? kama wafu nkawafufuigwa kabisa, kwa mbwai basi wabatiizwa kwa ajii yao? ³⁰Ma kwambwai tumwehatai kia saa? ³¹Wabwanga na wandee wangu kwembokea kwesifu kwangu katika nywinywi ambao mnao katika kristu tesu zombe wetu, netangaza ivi nafa kia siku. ³²Waasaidia mbwai katika mtazamo wa mwanadamu ikiwa nkitoana na wanyama wakai uko efeso ikiwa wafu nkawafufuigwa? "eka basi tide na kunywa kwa kuwa kioto wafa." ³³Mwesekudanganywa: "makundi mabaya yabananga tabia ntana. ³⁴"Muuwe na kiasi! mwekae mwe haki! mwesekundelea kugosoa zambi kwa kuwa baazi yenu nkaamna maalifa ya mungu. naamba ivi kwa soni zenu. ³⁵Akini mntu hu endaaseme, "jinsi yaani wafu wafufulwavyo? nao wendaweze na aina yani ya mwii? ³⁶Wewe ni nbahu sana! kia wekuhandacho nkakidaha kuvoka kukua isipokuwa kifa. ³⁷Nakia ukihandacho nkio mwii ambao wenda ukue, bali ni mbeyu ndio ichiipue indaidahe kuw ngano au kintu kituhu. ³⁸Akini mungu mwii endaaupangie kama atanimi wavyo na katika kia mbegu mwii wakwe mwenye. ³⁹Mii yose nkaifanana. isipokuwa, kuna mwii umwe wa mwanadamu, na mwii mtuhu wa ndege na mtuhu kwa ajii ya samaki. ⁴⁰Pia kuna mii ya mbing na duniani akini utukufu wa miiya mbinguni ni aina mwenga na utukufu wa duniani ni mtuhu. ⁴¹Kuna utukufu umwe wa zua na utukufu mtuhu wa mbaa mwezi, na utukufu mtuhu a nyota. kwa kuwa nyota mwenga yatafautiana na nyota ntuhu kwe utukufu. ⁴²Ivyo pia neweivyo ufufuo wa wafu. kihandwacho chaba nika, kiotacho nkakibaniaka. ⁴³Kihandwa katika matumizi ya kawaida chaoteswa mwe utukufu. kihandwa mwe uzaifu, chaoteswa mwe nguvu. ⁴⁴Kihadwa mwe mwii wa asii chaoteswa mwe mwii wa kiloho kama kuna mwii wa asii, basi pia kuna mwii wa kiloho.. ⁴⁵Ivyo pia iandikwa, "mntu wa kwanza adamu katenda loho ishiio." adamu wa mwisho katenda loho iavyao ugima. ⁴⁶Akini wa kiloho nkekwez bosi bali wa asii, na kisha wa kiloho. ⁴⁷Ntu wa bosi ni wa dunia kagosolwa kwa mavumbi mntu wa kaidi alawa msinguni. ⁴⁸Kama via yuda mwekugosolwa kwa mavumbi ivyo pia wada wekugosolwao kwa mavumbi kama via mntu wa mbinguni eivyo pia wada wa mbinguni. ⁴⁹Kama ambavyo tweekuinuavyo mfano wa mntu wa mavumbi, mndatwenue pia mfano wa mntu wa mbinguni. ⁵⁰Sasa nawaambia kaka na dda zangu, kwamba mwii na mphme nkavidaha kuuisi ufaume wa mungu wala wekubanikao kuisi kwakwe sebanika. ⁵¹Kaua nawaambia nywinywi ni sii ya kwei nkatinaffe wose, bali wose nndatusaidiishwe. ⁵²Mndatubadiishwe kwa wakati, kama kufumba na kufumbua ziso mwe talumleta na mwisho kwa kuwa tavumbeta diema, na wafu wafufuliwa na hali yesukubanika na nndatubadiishwe. ⁵³Kwani

unu wkubanika nilazima uvae wakwesekubanika na unu wa kufa ukavaa wa kufa.⁵⁴ Akini wakati unu wa kubainika ukavikwa wa kutokubanika, na anu wa kufa ukavaa wa kutokufa, nediho wekwezaho nu msembo ambao uandikwa kwamba "kifo kimezwa ni ushindi."⁵⁵ "Kifo ushindi wako ukuhi? kifo, uhahi usungu wako?"⁵⁶ Usungei wa kifo ni zambi na nguvu ya zambi ni shaia.⁵⁷ Akini shukuani kwamuungu mwekuntanka usindi wetu kwembokea kwa zumbe tesu kristu!⁵⁸ Kwa hiyo wapendwa kaka na dada zangu muimala wala msekutikisika. daima gosoani ndima ya zumbe kwa kuwa mwamanywa ndima yenu kwa zumbe nkiyo ya bue.

Chapter 16

¹Sasa kuhusu misango kwa waumini kana nie nekuavikizavyo makanisa ya galatia ivyoivyo mwakundwa kugosoa. ²Mwesikuya bosi ya jumaa kimoekaa nkitu kisiku nkandai na kuhkihifazi, kana mdahavyo. gosoani hvyo ili kwaamba kweseekuwa na msango ukati nikeza. ³Na nikezakubua yoyose mwensae mumsague nenda nimtume hamwe na baa kuavya sadaka yenu uko yerusalemu. ⁴Nkana n sahihi mimi kuita, wenda waite hamwe na mimi. ⁵Akini nenda neze kwenuukati nkembokea makedonia. kwakua nenda nembokee makedonia. ⁶Lamda nadaha kwekaa na nywinywi hata kubinda kipindi cha mmpheho ili mdahe kunambiza mdambo yangu kokose niitako. ⁷Kwaku nkitalajia uwaona sasa kwa mda mjihi kwani natumaini kukaa nanywi kwa ukati uda kama bwana enda aniluhusu. ⁸Akini nene efeso mpaka kiamuo pentekoste. ⁹Kwakua uvimzanga'aamu uvugulwa kwaajii yang makuna wankuu wang waniemeao. ¹⁰Sasa ukati timoseo akeza muoneni kana inae nywonyw bila kuogoha agosoa ndima ya zombe kama ngosoavyo mwambize kwa siakwekwa amani ili adahe kweza kwangu. ¹¹kwakua namtaaji eze hamwe na ndugu. ¹²Sasa kuhusiana na ndugu yetu Apolo kingea moyo sana kuwa zungukia nywinywi hamwe na ndugu akini kaamua asekeza sasa ivyo enda eze ukati akawa na nafasi. ¹³Muwemeso, gookani imala, mwe kana wagosi muwe na nguvu. ¹⁴Basi yose muyagosayo muyahosoe mwe ukundiso. ¹⁵Mwaimanya kaya ya stefano ne mwamanywa kwamba ne niwaumini wa bosi uko akaya ne kwamba ne weika wenye mwehuduma ya waumii. nasosa na wahembezea kaka na dada zangu, ¹⁶Tendani na wengee wwantu kna ao makia muntu mwambiza mwe ndima na wagozi wa ndima hamwi na swiswi. ¹⁷Na natamiwa kwakweza wa stefano, Fotunato, na akiko wagozi hantu ambako nywinywi mkudwa kuwa. ¹⁸Kwakuwa waitamiza loho yangu na yenu kwa hiyo sasa wamanyeni wantu kama awa. ¹⁹Makanisa ya asia watuma saamu kwenu. akila na priska wamiungasa mwe zombe hamwe na kanisa deuko nyumbani kwao. ²⁰Kaka na waungu zangu wose wamiugusa ugusanani kwa busu takatifu. ²¹Mimi paolo nagonda ivi kwa mkono wangu. ²²Kana yoyose nkamkunda zombe basi laana iwe ju yakwe zombe ywetu soo! ²³Neema ya zombe yesu iwe nanywi. ²⁴Ukundiso wangu uwe hamwe nanywi mwe krisu yesu.

2 Corinthians

Chapter 1

¹Paolo mtumewa kristu kwa makundiso ya mungu timoseo ndugu yet kwa kanisa da muugu deuko korito na kwa waumini wose wauko mwe mkoa wa akaya. ²Neema na iawe kwenu na mpheho kuawa kwa muungu tate yetu nazombe yesu kristo. ³Na atogolwe muungu na tate wa zombe yesu yeye. ⁴Muungu mwetifafiji swiswi mwe sungu etu yose, ili kwamba tidahe kuwatuizaada weimomwe sungu tawatuiza watuhu kwa hongezi idaida ambao muu atumia kutiho ngeza swiswi. ⁵Kwa ajii kuwa kama via sungu ya kristu yagenyea kwa ajii yetu ulau. ⁶Akini kama tagaizwa nii kwa ajiiya hongezi yenu na wenu na kama tahongezwa ni kwa ajii ya ongezi. yenu hongezi yenu yagosoa ndima kingengo mwambizanoa na suluba kwa kuzizimiza inga swie tagaizwa. ⁷Na ujasii wetu uanga yenu ni thabiti tamanya kwa ajii kama via ambavyo mwambizwa suuba viavia mshi shiiki falaja. ⁸Kwa ajii nkatikunda nywie muwe muwe wajinga ndugu kuhusu matatizo teku ayo uko asia tionigwa kwemboka via tidahavyo kwenua atiho kwamba nkatekuwa na hata tumaini da kwekaa vituhu. ⁹Kwei tiwa na hukumu ya life aanga yetu, akini iyo iwa ni kuti kutigosaa swiswi tisekuika tumaini unga etu wenye. bidii yakwe tidiike tumaini mwa muungu mfufua wekufao. ¹⁰Katihenya sisi kuawa mwe maafa ya ufe na atihenya vituhu tiika ujasii wetu mwa yeye ya kuwa andaatikoe vituhu. ¹¹Agosoa ivi kama via nywinywi pia mtambizavyo kwa maombi yenu ivyo wangi walavya ntogoo kwa nasaba yetu kwa ajii ya ukundiso wa neema tekwe nkigwayo swiswi kwembekea maombi ya wangi. ¹²Tadenyekea idiushuhuda wa zamii yetu, kwa ajii ni mwe nia ntana na utana wwa muungu kwa tendana wenye mwe dunia tigosaa ivi hasa na nanywi na nkie mwe hekima ya uimwengu iya badhi yakwe ni mwe neema ya muungu. ¹³Nkatiwandikia chochose ambacho nkamdaha kuisoma au kumanya na ujasii. ¹⁴Ka ajii kwa pindi mbindakae kutielewa na ninajasii kwamba mwe siku ya zombe yesu tendaiwa sibabu yenu kwa ajii ya kibui chenu kama via mkundavyokuwa kwetu. ¹⁵Kwa sibabu nkiwa na ujasii kuhusu idi nkionda neze kwenu bosi, ui kwamba mdahe kuhokea faida ya kwezewa maa mbii. ¹⁶Nkiwa napanga kuwezea ukati nikaelekea makedonia nao nkikunda kuwezea vituhu ukati nekuuyaho kulawa makedonia na nikabinda nywinywi kunituma mimi ukati nikae lekea uyahudi. ¹⁷Nekuwaho nkafiki namna inu je, nkiwa nikagagazika? je napanga mbui kuigana na kuhima vya kibinadamu ili kwamba nigombeke "ehe, ehe" na aa,aa kwa ukati umwe? ¹⁸Akini

kama via mungu eivya mwaminifu, nkatigembeka vyose "eho na "Aa".¹⁹Kwa ajii mwana wa muungu yesu kristu ambae silvano, timoseo, na mie timtangaza gatigati wenu nkio na "ndio" na kakuna badii yakwe, yeye ukati wose ni ndio.²⁰Kwa kuwa kiaga zose za muungu ni ndio mwe yeye ivye naho kwembokea yeye tago mbeka "Amina" kwa utukufu wa muungu.²¹Isasa ni muungu ambae atisibitisho swiswi hamwe nanywi mwe kristu ne katituma swiswi.²²Kauika mhuli uanga etu na katenka loho mwe mieye kama za mana ya kia ambacho katenda baadae.²³Baadii yakwe muungu kunishuhudiamie kwamba sibabu yekunigosoayo nisekweza korinto ni kwa ajii nisekuwa zamia nywinywi.²⁴Inu nkio kwa sibabu nageeza kuzibiti jinsi imani yenu ikundwavyo kuwa badii yakwe tugosoa hamwe na nywinywi kwa ajii ya mbongezi yenu kama mgookavyo mwe imani yenu.

Chapter 2

¹Kwa iyo nkiamua kwa sehemu yangu mwenye nesekeweza vituhu kwenu mwe hali ya usungu. ²Ne kwa ajii kimikoma moyo ni ndai mwenda anione ni na nyemi mimi, akini ni yuda ambaye kupata sungu na mimi? ³Nkiandika kwa ajii ya nekugosoavyo iya kwamba ukati nikeza kwenu mse kuninenka sungu a wada ambao ne wanigoswa kinyemi nina ujasili kuhusu nywinywi nyose lwamba kinyemi changu ni kinyemi kiakia mwenao nywinyi nyose. ⁴Kwa ajii nawaandikia nywinywi kuawana na sungu nkuu, na taabu ya moyo, na kwa mesozi mengi ch kukunda iwagoswe nywinywi kaabu viuhu nkazati kugosowa kwangu ikedu iya kwa halifuani nao nkekuika ukaii zaidi kwenu nywinywi nyose. ⁵Inu azabu ya mntu uyo kwa watuhu yatosha. ⁶Kwa iyo sasa baadaa ya azaba, mwakundwa kufiwa mbazi na kuhongezwa. ⁷Kwa iyo nenda ni wage nguvu kukamiisha ukundiso wenu wongoi kwa ajii yakwe. ⁸Inu nee sbabu nkiwaaandikia ii kuwageza na kumanya uzumizi mwe iya kintu. ⁹Mkamfia mbazi yeyeso nami nenda nimiffee mbazi mntu uyu kida ne kufiaacho mbaaziii- enga fiiya mbazi chochose kifiwa mbazi mwe faida mwe nguvu za kristu. ¹⁰Inu ni kwamba shetani asekeza akatigosea utiizi kwa ajii swisi nkio wabahau mwe mbui zakwe. ¹¹Mwango uvugulwa kwangu na bwana nekwezaho mwe mzii wa troa kubigiza inji ya kristu hada. ¹²Hata ivyo chekuwa na amani mwe moyo, kwa ajii chekumbwii ya mwezangu tito hada ivyo nkiwabada ne nauya mekedonia. ¹³Akini atogowe muungu mwe kristu maa zose ationgezea swisi mwe ushindi atiohezea swisi mwe ushindi kwe mbokea swisi kubigiza maalifa yakwe hantu hose. ¹⁴Kwa ajii swisi mwe muungu ni kunuka vitana kristu wose mwe wekuokolwao ni mwe wada waagao. ¹⁵Kwa wantu wada wekuagao ni haufu kuawa mwekifo hadi kifo kwa wada waokolwao ni haufu ntana kuawa ugima hadi ugi,ani ndai mwenda astahii vintu ivi. ¹⁶Kwa ajii swisi nkio iga wantu wantu huwangi watagao mbui za muungu mwe faida. baaua yakwe mwe utamta wania tasema mwe kwistu kama viya tekutumwavyo kuawa mwe muungu mbee ya muungu.

Chapter 3

¹Mbona tivyoika kwetogoa wenye vituhu? nkatikunda baua maelezo kwenu na kuawa kwenu. enga baazi ya wantu inga mwakunda? ²Nywinywi ni baua yetu maelezo yekuandikayo mwe mioyo yetu imanyikanayo kwa kusomwa ni wantu wose. ³Na mweonesha kwamba nywinywi ni bauba kuawa mwe kwist yekuaviwayo ni swisi landi kwa nkiyo wa muuungu mwe ugima nkayokuandikwa uwanga ya vibao vye maiwe, bai uwanga wa vibao vya mioyo ya wanadamu. ⁴Na unu nee ujasii tenao mwe muungu kwembokea kwistu. ⁵Nkateamini wenye mwe kukunda chochose enga kuawa kwetu baada yakwe kweamini kwetu kwaawana mwe mungu, ⁶Ni muungu mwe kutigosoa tadahe kutenda watumishi mwe agano hyaa idi ni hyaa ngi da baua iyai da hyaa ngio da baua zakoma iya loho yaavya ugima. ⁷Ivi ndima ya kifo yekuwayo igoso iwa mwe heufi uwanga ya maiwe yeza mweya ulukufu mwe wantu wa izilaeli nkaoku kuuuwa yumwe mwe cheni cha msa iun ni kwa ajii ya utukufu wa cheni chakwe utukufu wekuwao wenda kufa. ⁸Je, ndima ya loho nkaima iwe na utukufu zaidi? ⁹Kwa ajii mwe hduma mwe hukumu iwa na utukufu mwe hukumu na utukufu. ni maa nyigahi zaidi huduma zee haki huongezeka sana mwe utukufu. ¹⁰Ni kwei kwamba kiya chekugosolwacho utukufu wa bosi nkakina utukufu vituhume heshima inu kwa ajii ya utukufu uzidio. ¹¹Kwa ajii mwe kia ambacho ne kikemboka nekima utukufu ni me kiasi cha namna zaidi mwe kiya ambaco ni kudumu chenda kiwe mwe utukufu! ¹²Kwa ajii teamini iyvo, tina ujasii mno. ¹³Nkatiko inga msa, mwekwa na untaji uwanga mwe cheni chakwe iya kwamba wantu wa izilaeli wasekudaha kukauwa yumwe yumwe mwe mwisho wa utukufi ambao ne ukahauka. ¹⁴Akini umanyi wao nee ufungwa hata siku ida ufungwa bata siku ida untaji udauda nkauzati kuka. ¹⁵Akini hata ivyeo ukati wowose msa asomwaho untaji wekaa uwanga wa moyo wao. ¹⁶Akini mntu ahitukaho mwe bwana, untaji wausigwa. ¹⁷Ivi bwaani loho fiipo ana loho wa bwana ana uhuu. ¹⁸Na swisi wose hamwe vyeni vyekwesiavyo kuikwa untaji, taona utukufu wa bwana taabadishwa mwe kweaviiza viavia mwe utukufu kuawa shahada mwenga mwe utukufu kuita ntuhu kama yeivo kuawa mwe bwana ambaye ni loho.

Chapter 4

¹Kwa iyo kwa ajii tina huduma inu, na kana ambavyo tihokea lehema nkatisokea. ²Badii yakwe tiemea sia zose za soni zesazokwefisa nkatiishi kwa unyanyi na nkatiitumia vibaya mbui ya muungu kwa kuwasilisha kwei tajionyesha wenye kwa zamii ya kia muntu mbele za muungu. ³Iya akini ati ijili yetu ifisika yefisa tu wadagaamiao. ⁴Mwe usaguzi wao muungu wa ulimwengu unu kawagea kiza mwe fahamu zao zeszo kuamini matokeo yakwe nkawadaha kuona ungazi wa injii ya utukufuwa kwisti ambae nee mfano wa muungu. ⁵Kwa ajii nkatendi wenye ila kwistu yesu inga tate naswiswi wenye ina watumishi wenu kwa ajii ya yesu. ⁶Kwa kua mungu nee mwe kutamuizia ung'azi nda ungae kuawa mwe kiza kagaza mwe myoyo yetu kuavya ing'azi wa maalifa ya utukufu wa muungu katika waho wa yesu kwistu. ⁷Akini tina bene idi mwe via vya uongo ili imanyika kua nguvu nku sana ni ya muungu na nkio yetu. ⁸Tagaya mwe kia hai akini nkatikindiwa taona sheka akini timemwa nnyei. ⁹Tasuubishwa mia nkatokwasigwa tasigwa ahosi mia nkatidagamia. ¹⁰Siku zose tenea mwe mi yetu fiie ya yesu ili ugima wa yesu woneke mwe mui yetu. ¹¹Swiswi te meso siku zose tiangwa kufa kwa ajii ya yesu ili hai wa yesu woneke mwe mu yetu ya kibinadamu. ¹²Kwa ajii inu fiie yagoso ndima ndani yetu ila ugima wagoso ndima ndani yetu. ¹³Akini tina idaida ya imani kuigana na kia chekuandikwacho nkiamini na ivyo nkigombeka swisi pia ivyo nkigombeka swisi pia taamini na ivyo pia tagombeka. ¹⁴Tamanya ku yuda mwekumwenua tate yesu nda atenu swiswi hamwe naye. tamanya kwa nda atiete swiswi hamwe na nywinywi mwe upeo wakwe. ¹⁵Kia kintu ni kwa ajii yenu ii kwa kadii neema ieneavyo kwa wantu wangi, ntoogoo zizidi kugenyea kwa utukufu wa muungu. ¹⁶Ivyo nkatisokea eti ho kwa chongoi tasakaa iya ndani tagosolwa uhya kia siku. ¹⁷Kwa kipindi iki kijihi suuuba inu yekuhuhayo yatiandaa swiswi kwa ajii ya ukae uzamao wa utukufu wekutendesao vihimo vyose. ¹⁸Kwa kua nkatikaua kwa ajii ya vintu ambavyo bali kwa ajiiii ya vintu vyesavyokukauwiko vintu tidahavyo kuvikaua ni vya mda tu bali vintu vesavyokukauwika ni vya kae.

Chapter 5

¹Tamanya kwamba maskani ya ulimwengu ambayo takaa umo yabanangwa tinado zengo kuawa kkwa muungu ninyu mba yesayokuzegwa na mikono ya wantu bali ni nyumba ya ilee mwembingu. ²Kwakuwa mwehema idi tahuma tatamani kuvkwa maskani yetu mbinguni. ³Tatamani kwa ajii inu kwa sababu kwa kuivaa nkatinationekane kwaba timwazi. ⁴Wakati timwehema tahua taelemeva nkatikundwa kuulwa badala yakwe taonda kuviswa ili kwamba kia chekufacho kidahe kumezwa a ugima. ⁵Yuda mwekutiandaa na mkintu iki ni mungu ambae nkante nka loho kama ahadi ya kia ndichocheze. ⁶Kwa iyo mwue na ujasii siki zose tiwe meso wakati tinyimbani mwe mwi, tihae na zumbe. ⁷Kwa kuwa tenda na imani nkio kwa kuona kwa iyo tna ujasii. ⁸Ni bola tiwe haye kulawa kwe mwii na nyumbani hamwe na zumbe. ⁹Kwaio taigosoa kuwa lengo detu kama tinyumbani au hae, timpende yeye. ¹⁰Kwa kuwalazima wosetione kanembeleya kiti chahukumuchakwistu, ilikwambacha mbui zekugosokanazo mwe mwii, ikiwa ni vyedi au kwa ubaya. ¹¹Kwa iyo kwa kuimanya hofu ya zumbe tawashwawishi wantu. jinsi teivo, yaonekana wazi na muungu natumiani kuwa mwanielewa kwa zamila zenu. ¹²Nkatigeza kuwashwawishi vituhu kutiona sisi kama tiwakwei badla yakwe ntamnyeka nyinyisababu ya kujvunia kwa ajii yetu ili kwa wada wajivunao kuhusu muonekanoakini nkiho iacho ndani ya mwemoyo. ¹³Hata kama tiikwa na akii nikwa ajii ya muunguhata kama timwea zetu ntana ni kwa ajii yenu. ¹⁴Kwa kuwa upendo wa kwitu watishuutisha kwa sababu tina uhakika na idi mntu yumwe kafa kwa ajii mtu yumwe wose kwa iyo wose wafa. ¹⁵Na kwistu kafa kwa ajii ya wose ili kwamba wada waishio wasekuisi ena kwa ajii yake yeye ambaye kafa na kufufliwa. ¹⁶Kwa sababu inu yokea sasa na kuendelea nkatimhukumu mntu kulingana a viwango vya mwanadamu ingawa aho bosi timkaua kwistu. Kwa namna inu akini sasa nkatimhukumu mntu yoyose kwa namana inu vituhu. ¹⁷Kama mntu yoyse yundani kihya mambo yahobosi yemboka mambo yahobosi yembok akaua yatenda mahya. ¹⁸Vintu vyose ivi vyaawa kwa mungu katipatanisha sisi mwenye kuondokea kwa kwistu katipatia upatanisho. ¹⁹Ivyo ni kwamba mwe kwistu, muungu anpatanisha ulimwengu wakwe wenye nkio kwa kuhesabu makosa yao juu yao adaha akiizajumbe wa upatanisho. ²⁰Kwa iyo tasagulwa kuwa wawkilishi wa kwistu inga via mungu neakagosoa lufaa yakwe kuombekea sisi tawasihi sana kwa ajii ya kwistu mpatanishwe kwa muungu!" ²¹Kamtenda kwistu sadaka kw ajii ya zambi zetu yeye na ambaye nkekuogoso zambi kagosoa ivi ilitudahe kugosoa ivi ili tudahe kugosoa haki ya muungu katika yeye.

Chapter 6

¹Na kwaiyo kugosoa ndima hamwe nawahembeza nywinywi seku hoke neema ya zumbé pasipo matokeo. ²Kwa kuwa asema wakati wekukubalikao nee ni makini kwenu na katika siku ya ngiwa saidia kauwa sasa ni siku ya uhonywi. ³Ng'atiika iwe dakumzuiya mntu yoyose, kwakuwa ng'ati kunda huduma yetu katika sifa mbaya. ⁴Badala yake tunahakiki wenye kwa matendo yetu yose kwamba timu atumishi wa muungu tuwatumishi wake katika wingi wa ustahimwi mateso, ziki ugumu wa maisha. ⁵Kutoigwa vifungogasia katika kugosoa ndima kwa bidii katika kukosa usisiza nawo katika saa, ⁶Katika usafi maalifa uvumilivu wema katika loho mtakatifu katika ukundi so halisi. ⁷Tiwa tumishi wake katika neno sa kwei katika nguvu ya mungu tuna silaha ya haki kwa ajii wa mkono wa kuum na wakushoto. ⁸Tagosoa ndima katika heshima na kubelwa katika kubahuwana sifa ta kuwa wa tuzi na watitiwa kwei. ⁹Taasogoa ndima kana kwamba nkatimanyika na uku tamanyikana vitanaa tagosoa ndima kama wafaoona kauwa bado taishi, tagosoa ndima kama tiazibiwao kwa ajii matendo yetu mia nkio kama wekukumiwao hata kufa. ¹⁰tagosoa ndima kama wenye kusinikhamia siku zose tatamiwa tagosoa ndima kana kwamba nkatibatankintu bali tamiliki kia kintu. ¹¹Tatamwia ukwei wetu kwenu wakolintho na mioyo yetu upana. ¹²Mioyo yenu nkaizuliwa na sisi bali mwazuiliwa na hisia zenu wenye. ¹³Sasa katika kubadiishana kwa haki natamuiya inga kwa wana vuguani mioyo yenu kwa upana. ¹⁴Mwesekuikwahamwe na wakiokuamini kwa kuwa kuna uhusiano wani kati ya haki na uwasi? nakuna ushikawani kati ya ungazi na kizaa? ¹⁵Nimakubalino yanni kwisto adaha nayo na beliali? au yeye aainie ana semu yani pamoja na mwesekumini? ¹⁶Na kuna makubaliano yani kati ya hekaluda mungu na sanamu? kwakuwa sisi ni hekalu da mungu wao, nao wondawawe wantu wangu. ¹⁷Kwa iyo lawani kati yaona ao asema zumbé mwese kugusa kitu kichafu mndani wakalibishe nywinywi. ¹⁸Nndaniwe tate kwenu nanyi mtakuwa wanangu wa kigosi na wakivyee asema zumbé mwenyezi.

Chapter 7

¹Wakundwa wangu kwakuwatina via ga ivi natengaze wenye kwa kia mbui ambazo zatigosoa kuwa wachama mwe mii yetu na loho natiundoze utakatifu mwe woga wa mungu. ²Gosoani npenya kwa ajii yetu! nkatizatizatikimbanangia muntu yoyose nkatekeumzulu muntu yoyose nkatekwenufaisha kwa faida ya muntu yoyose. ³Nagombeka idi nkio kwa kumilaumu kwakuwankibida kae kgombeka kwamba mmwe yoyo yetu kwetu swiswi kufa hamwena kuishi hamwe. ⁴Nna ujasilimungi mwenu na nahikuka kwa ajii yenu nkimemwa nifanya namwemwa nnywemi hata gatigati ya suuba yetu ose. ⁵Teza makedonia mii yetu nkayekuwa na kuhumwiiza badii yakwe tudugana na nyunguka kwa namna zose kwa kutoigwa nkondo upande wa chonoi na utendete upade wa ndani. ⁶Akini mungu mhongeza wekusokeao kati hongeza kwa kweza kwa tiita. ⁷Nkio kwakwezadu kwamba mungu katihongeza nee pua npongezi zia tito ekuhokeazo kulawa kwenu yeye katambia ukundiso mkuu mwenai huzuni yenu na mwekuwavyo na gezigezi kwa ajii yangu ivyo nkisongwa ni kutamiwa. ⁸Hatiho baua baua yangu imitenda msininike mimi nkiijutia akini naujutia ukati nekuonaho baua iyo uwatend nywinywi kusinika okini mwa na huzuni kwa mda mjihi. ⁹Sasa nna nyemi nki kwaajii mnasuuba akini kwaajii huzuni zenu zimieta kwe toba neee mpatwa ni huzuni ya kiungu ivyo msuubishwa nki kwa hasaa kwa ajii yetu. ¹⁰Kwakuwa huzuni ya kuungu zaeta toba ambayo yabiindiza wakofu bila ya kuwa na majuto huzuni ya kidunia hata ivyo yauti ufe. ¹¹Kauni huzuni inu ya kiungu vyaza azima yani nkiwi ndani yeni na hamu yani kuona kwamba haki ikindwa kugosoka mwe kia mbui msibitisha wenye kwesekuwa na hatia. ¹²Hatitio nee nkiwagondea nywinywi nchee kugonda kwa ajii mtama kosa wala, nki kwa muntu mwekusubishwa na maovu nkigonda ii kwamba ukwei wamioyo yenu kwa ajii yetu idahe kumanyikana kwenu mbele za meso ya muungu. ¹³Nikwaajii inu kwamba tehangeza mwekuomewa npongezi yetu wenye tinanyemi pia hata kwa ajii ya nyemi ya tito, kwa kuwa loho yakwe itamiwa ninywinywi nyosa. ¹⁴Kwakuwa kama nkiiikuka kwakwe kuhusiana na nywinywi nchekuwa na soni kinyume chakwe kana tu kia mbui tekutamwiayo kwenu dia da kweli mahiku yetu kuhusu nywinywi kwa tito nee yasibitishwa kuwa kwei. ¹⁵Ukundiso wakwe kwaajii yenu hata ni mkuu kwembosa kana ndiho akina buke ishimo zenu nyose namna mwekumkaibishavyo yeye kwa hofu na kuzingiza. ¹⁶Natamia kwa ajii nina ujasili kamili mwenu.

Chapter 8

¹Tamikuunda nywinywi mmanye kaka na dada kuhusu mbote ya muungu yekuarigwayo kwe makanisa ya makedonia. ²Ukati wa geezo kuu da suuba ungi wa kinyemi chao na nyongeza ya ukiwa waa uvyaa utaaji mkuu wa ukalimu. ³Kwamaana nashuhudia kuwa wakuavyo kwa kadii wekudahavyo na hata wekudahavyo. ⁴Na kwa kukunda wenye kwa kwekaa mno watiombeza kwa ajii ya kushiii mwe huduma inu kwe waumini. ⁵Inu nkayo kuawiia inga tekuavyo tikategemea, badii yakwe wavoka kweavyo woo wenye kwa tate. wakabinda nee weavya woo wenye kwetu kwe mapenzi ya mungu. ⁶Nee tamhembeeza tito, mwekuwa tayari kavoka ndima inu, kueta tendo idi da ukalimu mwenu. ⁷Mwe kia kintu mwe imani mwe msemu, mwe maarifa mwe bidiii na mwe ukundiso wenu kwa ajii yetu sanyo mhakikishe kuwa nywinywi muwe wangi mwe idi tendo da ukalimu. ⁸Nagombeka inu nkiyo amli badii yakwe namba ivi inu ni kuhimwa uhalisi wa ukundiso wenu kwa kuiganya na hamu ya wantu watuhu. ⁹Kwa ajii mwamanyamboto ya zumbe yetu yesu kwistu ati kama nee utaajii kwa ajii yenu katenda masikini ili kwamba kombokea masikini wakwe mdahe kuwa mataajii. ¹⁰Mwe mbui inu namynka ushauhi wondao umihufiize mwaka umwe wekombokao nkamokuvokadu kugosoa mbui iya mtamani kudigosoa. ¹¹Sasa dibindiizeni inga via mwekuavyo na hamu na nia ya kudigosoa mkabinda je mwondamdahe kudietu mwe ukamilifu kwa kiasi mdahavyo. ¹²Kwa ajii mna hamu ya kugosoa mbui inu ni mbui ntana na dakubalika lazima digooke uwanga ya kia enacho muntu nkio juu ya kia esenacho muntu. ¹³Kwa via ndima inu nkio kwa ajiii kuwa watuhu wadaha kupita ahueni nanyi mdahe kuemewa badii yakwe kutenda usawa. ¹⁴Ungi wenu wa isasa wonda utihufiizie kwa kia wakundacho inu niivyo pia kwaajii ungi wao udahe ksaidia mahitaji yenu na kuwa na kuigana. ¹⁵Injjini kama yekuandikwavyo." yeye mwekuwa na vingi nkekuwa na kintu chochose chekusigaacho na yuda mwekuwae na kidodo nkekuwa akakikunda chochose. ¹⁶Yakini atogolwe muungu mwekuika mwe moyo wa tito uda uda wa bidii ya kujali yenu. ¹⁷Nkiyo tahokea maombi yetu iya pia nee kawa na bidii kuhusiana na maombi ayo keza kwenu kwa kukunda wenye. ¹⁸Hamwe naye tituma ndugu ambaye atogolwa gati ya makanisa kwa ajii ya ndima yakwe kwa kubiikia injii. ¹⁹Nkio ivyodu iya pia kasagulwa ni makanisa kutamba na swiswi kwa ajii ya kudenue mwe sehemu mbai mbai, mbui inu ya ukalimu inu ni kwa ajii ya utukufu wa zumbe mwenye na kwa hamu yetu na kwambizana. ²⁰Taepa udahikano kuwa yeyose apaswa kulalama kwa ajiii ya swisw kwa ajii ya ukarimu unu tiwenuao. ²¹Tagosoa uangalifu kugosoa kintu kwa heshima nkio tu hemeso ya zumbe iya hemeso ya wantu. ²²Naho tamwagia ndugu ntuhu hamwe nao. timhima maa nyingi a timuona ni mwenye hamu kwa jii ya ndima nyingi hata isasa ana bidii zaidi kwa ajii ya ujasili mkuu enao mwetu. ²³Kwa habai a tito yee ni mshiika mwezwaangu na mgosozu ndima mwezwaangu kwa ajii yenu inga kwe ndugu zetu, watumwa ni makanisa ni hishima kwa kristu. ²⁴Ivyo waonyeseni ukundiso wenu na uwaonyese makanisa kwa ajii ya mahakimu yetu kwa ajii yenu.

Chapter 9

¹Kuhusiana na huduma kwa ajii ya waumini vitana zaidi kwangu kuwagondea. ²Namanya kuhusu shauku yenu, kwefenya kwa wantu wa makedonia khiwaambi kwamba muntu isi tangu mwaka wekwembokae hamu yenu iwa gea moyo wangi wao kugosoa. ³Sasangiwatuma ndugu ili kwamba mahiku yetu kuhusu nywinywi yasekua bue na ii kwamba mtende tiyati ne muwa. ⁴Vituhu kana mntu yoyose wa makedonia akeza akeza hamwu nami na kuwa mbuia khamzati ne tikaona soni nchamba dodosekuhusu nywinywi kwa kuwa jasii mwe nywi. ⁵Ivyo neivyo ngitenda muhimu kuwa hembeeza ndugu kweza kwenu na kugoosoa mipago mapema kwa ajii ngeeko mwekuahidi hi ne ivyo ili kwamba zitende tayali inga baaka na si kana kinti chukuamuliwa. ⁶Wazo ni idi muntu ahandae haba pia enda abone vichehe na yeyose ahandae kwa lengo da baaka pia enda abonde baaka. ⁷Basi kia yumwe aavye kana ukupangavyo mwe moyo wakwe basi ae asekuavya kwa huzuni au kwa kugagamizwa kwa jii mungu amkuna yuda aavyae kwa furaha. ⁸Na mungu auaha kuikinda kia baaka kwa ajii yenu ili kwamba kia ukati mwe mbui zose mdahayo kupata yose mkundayo iyendaiwe ii kwamba mdahe kuomea kia tendo jema. ⁹Nikama yenugondwa: "kasawanya utaajii wake na kuavya mwa masikini haki yakwe yekaa kae." ¹⁰Nae aavyae mbeyu kwa mhazi kate kwa ajii ya khande, pia enda aavye na kuhomea mbeyuu yenu kwa ajii ya kuhanda yeye enda aomee ubosi wa wenu. ¹¹Mwemdatajiishe kwa kia namna ili kwamba mdahe kua wakalimu inu yenda iete ntogoo kwa mungu kwembo kea swiswi. ¹²Kwakugosoa huduma inu ng'iotu ya donda mahitaji ya waumini pia kuomea mwe matendo mang ya ntogoo kwa mungu. ¹³Kwa ajii ya kuhima kwenu na kusibitishwa kwa huduma inu pianendamugimbe mungu kwa hishima kwa ukii wenu wa injii ya kwistu pia mendamugimbe mungu kwa ukaima wa kalamu yenu na kwa kia yumwe. ¹⁴Wamikunda na wawaombeza kwa ajii yenu wagosoa ivi kwaajiiya neema nkuu ya muungu yaunga yenu. ¹⁵N'togoo ziwe kwa muungu kwa kalama yake yesekuelezeke!

Chapter 10

¹Mimi paolo mwenye nawaombeza kwa uynenyekevu na upole wa kwisu mimi ni mpole wakati nikawa mzele yenu mia nina ujasii kwenu wakati nikawa hae nanywi. ²Nawaombeza ninyi kwamba wakati nikawa hao, nkina nykunde kuwa jasii na kujiamini kwangu mwenye mia nafikii kuwa jasii wakati ni kawa pinga wada wanaozani kwamba taishi kwa jinsi ya mwii. ³Hata kama tenda katika mwii, nka titoana nkondo kwa jinsi ya mwii. ⁴Kwa kuwa tizitumiavyo kutoana kio ya kimwii badara yake zinanguvu ya kiungu ya kubana ngome, ziusazo mijadala ipotoshayo. ⁵Pia tabananga kiya chenye mamlaka chekwezacho zidi ya maalifa ya mungu tagosoa mateka kila wazo katika utii kwa kwistu. ⁶Tazata utayali a kuadhibu kiyatendo desido na utii malatu utii wenu unapokuw kamili. ⁷Kauwa kiya chewazi mbeleenu kama yeyese anda ashawishike kuwa yeye ni wa kwistu hebu kamatu eivyo ni wa kwisto hivyo ndiyonasisipiativyo ⁸Kwa kuwa hata nkajivuna zaidi kuhusu mamlaka yetu amba yo zumbeya kayaavya kaajili yetu kuwajenga nywinywi na sio kuwa bananga nkina nione soni. ⁹Nkikunda idi dionekane kwa mbana tisa nywinywi kwa naumwa zangu. ¹⁰Kuna via baadhi ya wantu usema bauwazake ni nkai na zina nguvu mia kimwii yeye ni zaifu mbui zakwe nkazistahili kuzitegeza. ¹¹Hebu wantu wa jimsi iyo waelewe kwamba kia tisemacho kwa bau wawakati tikawa hae, sawasaam na niania tandavyo titende wakititikawa ao. ¹²Nkatiita hae sana kkama kujiksa nya wenye au wana ambao ujisipia wenyewe mia wepimaho wenye kia umwe mkana akii. ¹³Sisi hata ivyo nkaina tijivune kkuata baadala yake nnda tigosoeivyoivyo ndani ya mihaka ambayo muungu katipima sisi mihaka ibu ayo haenahae kama wenu weivyo. ¹⁴Kwakuwa nkate kwezidishia wenye tekuwa nwii aho nywinywi nee niti wa bodi kubua kwa uhae kama weny kwaajii yapili ku kwistu. ¹⁵Nkatijuna kwemboka mihaka kuhusu ndima ya waduwe tuhubadala yake tatumaini kama imani yetu ikwavyo kwamba eneo da ndima conda dieudaka sahihi. ¹⁶Tina timaoni kwa idi Fwamba tidahe injii hata kwe miko azaidi nkajivuna kwa mio ansaidi yenu nkatijivuna kuhusu ndima igisowayo katika maeneo matuhu ajivunae ajivune katika. ¹⁷Mia yeyose ajivunae, ajivune katika zumbeya. ¹⁸Kwa maana nkileyuda ajisi bitishe yes mwenye ejisibitishe isipokuwa ni yuda ambae zumbeya kumsibitiisha.

Chapter 11

¹Nahisi kua tizizimizane n mimi kwe baazi ya ubahau. akini kwa kwei mwazizimizana na mimi. ²Kwa kua ni mwenye kinyuu kuhusu nywinywi nua kinyuu cha mungu kwa ajii yenu tangu nikuwaahidio nywinywi kiaga cha kuwaeta ywinywi kama wande mphaa. ³Iya naogoha kua kwa namna fulani, enga nyoka ekurutiiavyo eva kwa hila zakwe, mawazo yenu yadaha kuzaganywa hae kuawa kwe ibada halisi na safi kwa kwistu. ⁴Kwa kua mfano mntu fulani akeza na kubiikia yesu ntuhu tafauti na yuda timbiikiae au mafau kwa mkahokea loho ntuu tafauti na yuda tikumhokeae au mafau kua kahokea injii ntuhu tafauti na ida mkuihokeayo. mzizimiza mbui izi uitana yatosha! ⁵Kwa kua nazani kua ni nkie kati ya wantu mphehe kwa awo wetangwao mitume - wedi. ⁶Je nkigoso zambi kwa kuzizitia mwenye ili mdahe kwenulwa? kwa kua nkiibia kwa uhulu injii ya mungu kwenu. ⁷Je nkigoso zambi kwa kuzizitia mwenye ilimdahe kweulwa? kwa kua nkiibia kwa uhulu iunji ya muungu kwenu. ⁸Nkihoka makanisa matuhu kwa kuhokea msaada kuawa kwao ili kua nidahe kuwa hudumia nywinywi. ⁹Nekuwaho hamwe nanywi ne una uhitaji nchekumzamia yoyose kwa kua maitaji yangu yabindiizwa ni ndugu wekwezao kuawa makedonia kwa kia kintu nchezua mwenye kwesekua zigo kwenu ndauendelee kugoso ivyo. ¹⁰Kwa kwei ya kwistu yeivyo ndani yangu uku kwefua kwangu nakuna kunyamazwe kwe sehemu za akaya. ¹¹Kwa mbwai? kwa kuwa nkiwa kuuda? muungu amanyanawakunda. ¹²Akini kia nigosoaco ndagosoe nendanigosoe ili kwamba nidahe kukindia wada aondao nafasi ya kuwa enga eivyo enga via via wahikukavyo. ¹³Kwa kua wada wantu ni mitume ya umbea na wagoandima watiiza wehitua wenye enga mitume ya kwistu. ¹⁴Na inu kaidondwaza, kwa kuwa hata shetani ehita mwenye enga malaika ya uung'azi. ¹⁵Inu nkaina mdondwa mkuu enga watumishi wakwe kwehitua weye euga waumishi wa haki kihea chao cheda kiwe enga matendo yao yastahiliavyo. ¹⁶Naamba: na esekuwako muntu yoyose mwafya mimi ni bahau iya ati mkagoso nihokeani mimi enga bahau ili uidahe kwesifu kidogo. ¹⁷Kia nitamwiiacho kuhusu uku kweamiwi kwa kwefenya nkuahwa ui zumbe, inga natamwii enga bahau. ¹⁸Kwa via wantu wengi wefenya kwa jinsi ya mwii nefenya ppia. ¹⁹Kwa kua mwenuiana kwa nyemi na wabahau, nywinywi wenye mna busala! ²⁰Kwa kua mwenuiana na mntu enga akugea utumwani, enga kusababisha mgawanyiko baina yenu, enga kuwatumia nywinywi na matana yakwe enga kwekaa uanga, au enga kutoigwa mwe eheni. ²¹Natamwii kwa swi kua sie tikawazaifu sana kugoso ivyo na bado ati yoyose akefenya atamwii enga bahau mi pia nefenya ²²Je ao ni wayahudi? nami ua ivyo je wo ui ivyo je wo ui waizilaeli? naninie neivyo. je wowo ni maango wa abrahamu? nami ne neivyo. ²³Je wo ni wagozoi wa ndima wa kwistu? (natamwii enga mkiao) mi ni zaidi nkiwa euga ui mwe ndima sito zaidi hae na kuwa mwe kifuugo, mwe kutoigwa sana, mwe kukabii hatai za ufe. ²⁴Kuawa kwa wayahudi nkihokea maa shawo "kutoigwa maa alobaii kuavya mwenga" ²⁵Maa ntatu nkitoigwa na ugoda ka bosi nkitoigwa naiwe ka bosi ukinusulika mwe meli nkitumia kio na musi mwe bahali. ²⁶Ne ni mwe ntabo za lila maakwe hatai za mwe mazi hatai za majambazi kwe hatai kuawa kwa wautu wangu mwenye, kwa hati kuawa kwa wautu wa mataifa kwe hatai ya mzi kwe hatai ya jangwa kwe hatai ya bahali kwe hatai ya kuawa kwa ndugu wambea. ²⁷Ne nkiwa mwe ndima ngumu na mwemaisha magumu kwe kio kuuu pasi kugowa kwe saa na nkiu kia maa fuuga kwe rupheho na mwazi. ²⁸Ukaeka kia kintu kuna msukumo wa kia siku juu ya kiheehee hangu kwa ajii ya makanisa. ²⁹Ni ndai zaifu nkie zai ni ndai mwekusababisha ntuhu aguve mwe dhambi na mi nkie mtamu? ³⁰Na ati ni lazima nifenye nikefenye kuhusu kia kionyesha cho udhaifu wangu. ³¹Muungu na tate wa zumbe yesu yeye ambaye atukuzwa milele, arugnyakua mi kisema umbea. ³²Kuda dameski kuu wa mkoa si ya mfaume areta mwekua akuindamzi a dameski ili kuuigwa. ³³Iya ne nkiikwa mwe ngahu kwembokeae diisha da ukatona nenanusulika kuawa mwe mikono yakwe.

Chapter 12

¹Ni lazima nijivune, akini nkakuna che kuongezekanacho nuwe ido isipokuwa nudaniendele kwe maono na mafunuo kulawa kwa bwana. ²Nammanya mntu yume katika kristo ambaye miaka kumi na minne yekwembokayo mbaye-kama yu mwe mwii, au chongoi ya muwii muie nkimanya mungu amanyo -kanyakuliwa uanga mwe zunde da ntatu. ³Na mamanya muntu uyu - ikiwa yu mwe mwii, au cho ngoi ya mwii mie hangi mkimahya, mungu amanya. ⁴Kadoigwa uwanga hadi paradiso na kusikia mbui takatifu kwa muntu yoyose kudaha kuyasema. ⁵Kwa miaba ya mntu kana uyo nnda njivune, akini kwa miaba yangu mwenye mkimanjivune, isipokuwa kuhusu ubora wangu. ⁶Kama nafaigwa mjivunehiye mbahau kwa kuwane mkitambua ukwei akini mndanieke kujivuna kwamba kusekuwa na yeyose mfikia zaidi ya ayo kuliko kuonekana mwangu, au kusikia kuawa kwangu. ⁷Nkima njivune kwa sababu ya aoyo mafunuo ya mbai tofauti kwa hiyo nkima kibui mwiwa uikwa mwe mwii wangu, ntme mwa shetani kunishambuliwa mimi ili misekulituka kuwa mwenye majivuno. ⁸Maa utatu nkimsihi bwana kwa idi ili yeye kuu sa kuawa kwangu. ⁹Naye akawambia neema yatosha kwa ajii yako kwa kuwa nguvu zagolwa kamili kwe udhaifu ivyo mkikuunda zaidi ya hujivuna kuhusu udhaifu wangu ili wamba uwezo wa kristo udahe kwekaa mwangu. ¹⁰Kwa mndanyosheke kwa ajii ya kristo mwe udhaifu we nwe mauzi mine shida mweshida mwe mateso mwe hali ya masikitiko na kwa wakati ni mbovu kisha nkima nguvu. ¹¹Mimi nkitenda mbahau nyie mnilazimisha kwa idi kwa kuwa kama ne nkamwenisifu. kwa kidogo ne ni eboe ebae kwa aa weta ngwao mitume bora hata kama mimi si mali kitu. ¹²Ishara za kwei za mitume zigosoka gatigati yenu kwa uvumilivu ishara na maajabu na mbui zi mkuu. ¹³Kwa mivili mekuavyo na umuhimu a chini kuliko makwawisa yekunakiayo isipokuwa nkifanama na mzigo kwenu, nunisamehe kwa kosa idi! ¹⁴Kauwa mie mtayari kweza kwenu kwa nua ya ntatu mkiwa niwe mzigo kwenu kuwa ukikunda chochose kuawa kwenu nawaonda nywinywi kwa huna wana nkawafa wavyazi wakundigwa waike akiba kwa ajii ya wana. ¹⁵Nafurahi jana kutumia au kutumiwa kwa ajii ya nafasi zenu kama mamikunda zaidi manui nipendwe kidogo. ¹⁶Akini kama vyeivyo nkikunda ni wategeme mii nu yuda nyanyi mwe kumitoza nywinywi ambae kuwa kama nkinupata kwa udanganyifu. ¹⁷Je, nkiwahi kudoa faida kwa yeyose wekutanae? ¹⁸Nkimiishi tiito eze kwenu na pia nkituna mtuhu eze nae je iito kanigoswea mbwai ju nkatekwenda mwe sia ida ida nkatekutongea nyayo ziazia? ¹⁹Mwafikii tangu saa izo tajitete sisi mwenye? mbele ya mungu na kristo matikata muia kwa ajii yenu nywinywi. ²⁰Mna hofu kwamba nikeze uko mwadaha use uko mwadaha wise kumi pata wahofia kwamba kwa daha kuwa na majadiliano ya mbui njingi. ²¹Nina hofu kuwa ndiho niuye vituhu mungu wangu adaha kuninyenyekeza mbele yenu. nisha hofu kwamba nadaha kuhuzunisha na wengi ambao wagosoa zambi kabla ya sasa hawekutubu uchafu na uasherati na mbui zose zatamaa wekugosoazo.

Chapter 13

¹Inu ni maana ya ntantu kwamba neza kwenu kia masa lazima yazengwe na usibitisho wa maisha hidi aidi au watatu. ²Nkigombeka kae kwa oo ekugosoa zambi kabla bekuwako uko maa ya kaidi na nagombeka vituhu nikezea vituhu nkina nzizimize. ³Manyabia nywinywi kwkua waondeza usihidi kwaba kwishi agombeka kwembokea mimi yeye nkio zaifu kwenu badii yakwe yeye ni mwenye nguvu ndani yenu. ⁴Kwakuwa nee kasuubiwa mwe uzaifu akini yu meso kwa nguvu za mungu kwakua swiswi pia ni zaifu mwake akiitenda tiishia naye kwa nguvu za mungu gati yenu. ⁵Emama nkanyeni wenye muone kana mmwe imani ehimeni wenye nkamgundua kwamba yesu kwistu yu ndani yemu? yeye yuumo at kana nkamzati kusibitishwa. ⁶Na nina ujasii kwamba nywinywi mwenda mmanye kwamba swiswi nkatekuenewa. ⁷Sasa tamuombeza mungu wamba mwekudu na kugosoa chocose kibaya nkiombeza kwamba swiswi tidahe kuonekaa temboka jaibu yakwe naombeza kwambamdahe kugosoa che kwei, "hatiho tadaha, kuonekana tivolwa jaibu. ⁸Kwakuwa swiswi nkatidaha kugosoa dodose kinyume na kwei akini ni kwa ajii ya kweni du. ⁹Kwakua tina kinyeni ukati tikawa zaifu nanywi mkatenda na nguvu taombeza pia kwamba kudaa kutenda wakamiifu. ¹⁰Nayaigonda mbui inu ukati nikuwambai nanywi ili kwamba ukati nikiwa hamwe nanywi hitaji kuwaonesha ukaimu nywinywi kikunda kutumia amlaka bwana ekunenganyo ni wazenge na ngio kuwageeza chini. ¹¹Hatimae, ndugu wa kigosi na wakivyee, tamiwani gosoani ndima kwa ajiiii ya kuvuziwa ugewe moo, zumiianani kuwa amani na mungu wa ukundiso na amani enda awehamwei nanywi. ¹²Ugusnani kia umwekwa busu takatifu. ¹³Waumini wose waaugusa. ¹⁴Neema ya bwana yesu kwistu ukundiso wa mungu, na ushiriika wa loho mtakatifu utende hamwe nanywi nyose.

Galatians

Chapter 1

¹Mimi ni paolo mtume, mimi nkio mtume kulawa kwa wanaadamu wala kwembo kea kwa mwanadamu akini kwemboeka kwa yesu kistu na mungu tate mwe kumfufua kulawa mwe wafu. ²Hamwe na mimi na ndugu wose nayaga ndea, makanisa ya galatia. ³Neema iwe kwenu na amani ilawayo kwa mungu tati yenu na bwana yesu kwistu, ⁴Mwe kweavya mwenye kwaajii ya zambi zetu atihanyo na nyakati izi za za ubaya kuawana na ukundiso wa Mungu wetu na tate. ⁵kwake uwe utukufu na milele. ⁶Nehewa kwamba mwahitaukia kinyanyi kwe injii ntuhu nehewa kwamba mhihu mwahitukia hae kulawa kwakwe yeye mwekumyetanga kwa neema ya Kwistu. ⁷Nkakuna injii ntuhu, akini kuna wantu we kumwe wamiondeao nywinywi kiyanga yanga na kuonda kuitia injii ya Kwistu. ⁸Akini hata kana niswiswi au malaika kulawa mbinguni enda abiikie kweni injii tafauti na ida tekbiikiyo kwenu na alaniwe. ⁹Ka atekugombekavyo bosi na sasa na gombeka vituhu, "kana kuna muntu nda awabiikie kwenu injii tafauti na mwekuhokeayo na alaaniwe." ¹⁰Kwani ivi sasa naondeza kuwafulahisha wanaadamu? Kana nasongwa ni kugeeza kuwatamiza wanaadamu mimi imi mtumishi ywa ywa Kwistu. ¹¹Ndugu aondeza nywinywi mmanye ati injii nekubiikiayo nkailawana na wanadamu. ¹²Nchee kuihokea kulawa kwa muntu wala nchee kuhinywa badili yakwe ni kwa ufunuo wa Yesu Kwistu kwangu. ¹³Mbindaae kusikia juu ya aisha yangu ya kae dini ya kiyahudi nekuavyo nikasuubika kwa ukai kanisa da Mungu kwemboka kihio a kudoka. ¹⁴Nee nkasongwa mwe diini ya Kiahudi kwemboka ngudu zangu wangi Wayahudi. ¹⁵Akini Mungu akatamiwa akanisagua mimi kulawa mwifu da mmoa, ka nitanga mimi kwembokea neema yakwe. ¹⁶Kumzihilisha mwanawe kwangu ili kwamba nimbiikie yeye gati wantu wa mataifa. Wala nchee kukunda ushauhi wa mwii na npome. ¹⁷Na nchee kukwea kuita Yerusalemu jwa wada wekuwao mitume kabla yangu badii yakwe nkiita udabuni baadae kuuya Dameski. ¹⁸Nikabinda baada ya mitatu nkikwea kuita Yerusalemu kumuugusa Kefa nkekaa nae kwa siku kumi na shano. ¹⁹Akini kuna mdume watuhu iya Yakobo, nduhuye na Bwana. ²⁰Kauwa mbele za Muungu kihufya kwa kia nigondacho kwenu. ²¹Nkabinda nkiita mikoa ya Shamu na Kalikia. ²²Nchee kuwa nkamanyika kwa meso kwa makanisa Uyahudi yado yekuwayo mwe Kwistu, ²³akini nee wakasiadu, "Yeye mwekuwa akatitesa sasa abiikia imani ekuwavyo akaibananga. ²⁴Nee wakamgimbika Muungu kwa ajii yangu.

Chapter 2

¹Baada ya myaka kumi na nne nitaita vituhu yerusalemu hamwe na barnaba naho nitamdaa tito hamwe na mimi. ²Nikauta kwa sibabu mungu keaviiza kwangu kwamba nakundwa kuita, nikaika mbele yao injii ambayo naibiikia kwa wantu wa mataifa (akini nkitamwia kwa sii kwa wekwambigwao kuwa viongozi muhimu). nikagosea ivi ili kuhakikasha kwa nkiwa nkiguuka au naguuka bue. ³Akini hata tito mwekuae hamwe na mimi mwekuae myunani akakukizwa kugwiswa. ⁴Mbui inu alawia kwa sibabu ya ndugu wa umbea wekwezao kwa sii kuuza uhuu tekuaao nao kwa kristu yesu, wakunda watigosoe watumwa wa sheia. ⁵Nkatekweavya kuwatii hata saa mwegea ili kwamba injiii ya kwa isigae bila kuhituko kwenu. ⁶Iya wada wekwembigwao kuwa wawa viongozi nkawekusangia chochose kwangu. chochose wekuwacho wakageso nkachekuwa n mana kwanyu munu nkakubali upendeleo wa wanadamu. ⁷Badi yakwe waniona kwa nkiaminiwe kuibiikia injii kwa wada ambao nkawekugwiswa iwa kama petuo atangaze injiii kwa wakwegwiswao. ⁸Kwa mana mungu mwekugosoea ndima ndani ya petuo kwa ajii utume kwa wada wekugwiswao, pia kagoso ndim ndani yangu kwa wantu wa mataifa. ⁹Ukati yakobo, kefa na yohana wekumanyikana kuwa wekuzengao kanisa, wamanya neema nekwenkigwayo mimi wakatiho kea mwe ushiika mimi na barnaba, wagosoa ivi ili kwa tiite kwa wantu wa mataifa na ili kwamba wadahe kuita kwa wada wekugwiswao. ¹⁰Pia watikunda sisi kuwakumbuka masikini mimi naho nkiwa nafaigwa kugosoa mbui inu. ¹¹Ukati eta ekwezaho antiokio nikampingo waziwazi kwa sibabu kawa kakosa. ¹²Kabla ya wantu wangi kweza kwa yakobo, kefa kawa akada hamwe na wantu wa mataifa, akini awa wantu wekwezaho, akabada na kuhauka kulawa kwa wantu wa mataifa kawa akaogoha wantu ambae waonda kugwiswa. ¹³Via via wayahusi watuhu wakaungana na usongezi unu hamwe na kefa matokeo yakwe yakawa kwamba hata barnaba akadoigwa na usongozi wao. ¹⁴Akini nekuonaho kwamba wawa nkawaiibengea injii ya kwei nikamwamba kefamble ya wose "kama nywie ni wayahudi akini mwaishi tabia za wantu wa mataifa badii ya tabia za kiyahudoo kwa mbwai mwawakukiza wantu wa ataifa kuishi kama wayahudi?" ¹⁵Sie ambao ti wayahudi kwa kuvyaiguma mkivyo wantu wa mataifa wenye dhambi. ¹⁶Manyani kwamba nkakuna kutaaziwa haki kwa matendo ya sheia badii yakwe wataaziwa haki kwa imani ndani ya yesu kristu teza kwa imani ndani ya kristu yesu ili kwamba titaaziwe haki. ¹⁷Akini kama tikamwondeza mungu kwa kutiyaazia haki ndani ya kristu tebwia wenye naho kuwa wenye dhambi je kristu kagosolwa mtumwa wa dhambi? nkiyo ivyo! ¹⁸Mana kama nikazenga teemea dangu juu a kuika sheia tegeemeo ambado juu ya kuika sheia tegemeo ambado nkibina kudiusa najiongesha mwenye kuwa mbenda sheia. ¹⁹Kwembekea sheia nkifa kwa sheia kwa iyo nakundua kwekaa kwa ajii ya mungu. ²⁰Nkisulubiwa hamwe na kristu nkie mimi vituhu nekaae ali kristu ekaa ndani yangu maisha nekaayo mwe mwii nekaa mwe imani ndani ya mwana wa mungu abae kanikunda na akeavya kwa ajiiyangu. ²¹Nnkiemea neema ya mungu, mana haki iwaaho kwembekea sheia bai kristu ne kawa kafa ue.

Chapter 3

¹Wagalatia wabahau, ni ziso dani de kuwabamagando? yesu kristo nkekuonyeshwa kama msulubiwa kwe meso yenu? ²Mimi nafaigwa ni manye kuawa kwenu. je mhokea roho kwa mbui ya sheria au kwa kuamini kia mwe kusikuacho? ³Je nyie ni wabahau kiasi iki? je mvoka mwe roho ili mbindiize kwe mwii?⁴Je mteseke kwa mbui nyingi bwebue, kama mkwei ne ni ya bue? ⁵Je uyu muavya roho kwenu na kugosoa mbui za nguvu kato yenu agosoa kwa mbui za sheria au kwa kuikia hamwe na imani?⁶Abrahamu ne kamamini mungu ivyo kahesabiwa kama mwenye haki." ⁷Kwa namana idaida elewani kwamba wada ambao waamini ni wana wa abrahamu.

⁸Andiko ditabii kwamba kama mungu ne kahesabia haki kwa wantu kwa sia ya imani injii ne ihubiwa mwe wewe mataifa yose yandaya bariiwe." ⁹Ili baadaye wada ambao wana imani wabarikiwe hamwe na abrahamu ambaye ne akaamini.¹⁰Wada wategemeano mbui za sheria walaaniwe kwa kuwa viandikwa kulaaniwa mntu yeyose ambaye mkatongea mbui zekuandikwazo mwe kitabu kuyagosoa yese." ¹¹Sasa ni kwei kwamba mungu nkamhesabiii haki hata yumwe kwa sheia kuwa mwenye haki andaishina imani. ¹²Shei mkaiwiya kwe imani akini badala yakwe mgosoa mbui izi kwa sheia anda ekae na sheia."¹³Kristokatikomboo swiswi kuawa kwe laana ya sheia wakati ekugosoaho loamo kwa ajii yetu, kwa kuwa iandikwa, "kia mtundikwa kalaaniwa. ¹⁴Cha maana ni kuwa baraka ambazo ne zikwa abrahamu ne zeza kwa wantu mwe kristo yesu, ili kwamba uhokee kiaga ha roho kwembokea imani.¹⁵Ndugu, matamuiia namna ya kiuntu. hata wakati kiaga kiikwa kae nkakuna mdaha kudipuuza au kuongeza Kiaga kisemwa wakati wa abrahamu na uvyazi wakwe. ¹⁶Nkatamba uvyazi kumanaanisha wengi baadala yakwe ukedu kwa uvyazi ambao ni kristo.¹⁷Sasa namba ivi, sheia yekwezayo miaka 430 baadaye nkaiusa kiaga chetu cha nyuma che kwikwacho ni mungu. ¹⁸Kwa kuwa kama urithi ne ukapatikana kwa sheia, bsi tena ne nkaweza kwa kiaga.¹⁹Kwa ajii yani, sasa sheia iavigwa, iongeze sababu ya makosa, mpaka uvyazi wa abrahamu wezekwa wada wekuahidiwao, sheia iaho kwa ajii ya shinikiza kwembokea malaika kwa mkono wa mpatanishi. ²⁰Sasa mptanishi ni yumwe bali mugu ni yuwe tu.²¹Je sheia ikinyumwe cha ahadi za mugu? hapana kwa sheia yekuavigwayowe ina uwezo wa kueta ugima, haki ne ipatikane kwa sheia. ²²Akini baada yakwe kiaga kifunga mwe zambi mungu katendaivyo kwa ajiii ya yesu kutiokoa swiswi kwa imani ya yesu kristo ipatikane kwa wada waaminio. ²³Akini kabla ya imani mwe yesu kristo nkaizati kweza. ²⁴Sheia igosoka kristo ekwezaho ili kwamba tihesabiwe kwa haki na imani. ²⁵Sasa kwakuwa imani yeza mkatiho tena mwe meso yakwe. ²⁶Kwa kuwa nyose ni wana wa mungu kwembokea imani katika kristo yesu. ²⁷Wose mwekubatizao mumvaa kristo. ²⁸Nkakuna myahudi wala myunani, mtumwa wala uru mgosi wala mvyee, kwa kuwa wose muwamwe kwa yesu kristo. ²⁹Kana nyie ni wakristo basi ni uvyazi wa ibrahimu, ne warithi mujibu wa kiaga.

Chapter 4

¹Namba maadamu moaazi ni mwana nkana tafauti na mtumwa etiho aniki mai yose. ²Badii yakwe yu si ya wagookezi na wazamini kiamuo ni aho wakati wekuikwao ni tati yakwe. ³Savyo na swi tekuahe wateke, titozeezwa mwe utumwa wa kanuni za bosu za ulimwengu. ⁴Yakini ukati wedi wekubuahe, muungu nee anuagiia mwanawe mvyagwa ni mvyee mvyagwa sii ya sheia. ⁵Ktenda ivi ili awahonye wada wekuawo sii ya sheia ili tihokee hali ya kuwa inga wana. ⁶Kwa ajii nywie m wana, muungu kamuagiia loho wa mwanawe mwe mioyoyetu oho mwetanga abba, tate." ⁷Kwa ajii inu wee nkiye mtuwa vituhu iya u mwana basi wee nawe pia umpzi kombekea muungu. ⁸Hata aho mwekuaho nkamumanya muungu ne muwatumwa kwa wada ambao kwa asii nkio muungu kabisa. ⁹Akini sasa kwa ajii mwamannya muungu, ama mwamanyigwa ni mungu kwa ajiani mwauya vituhu kwe zia mbui mbaya za bosu na zesizo na samani? je? mwonda mtende watumwa vituhu? ¹⁰Mwatoza kwa uangalifi siku maalumu mwenge ukaawa majua na myaka naogoha kwa ajii yenu. ¹¹Naogoha ati kwa namana fulani nkigaya bue. ¹²Nimionbeza ndugu mtende inga neivyo kwa ajii nami pia nenga mweivyo kamokunibangia. ¹³Mwamanya ati nee ni kwaajii ya utamu wa mwii kwamba nkiibika injili kwenu kwa bosu. ¹⁴Etiho hali yangu a mwi imiika mwe mtego nkamokunibea au kuniemea ila mnihokea nga malaika ya muungu inga via kitenda kristu yesu mwenye. ¹⁵Haya sasa kikuhi kinyemi chenu? kwa ajii naavya ushuhuda kwenu ai nee ikasahkana nee mngoofoa ayo meso yenu na mkanenka mimi. ¹⁶Sasa tambe nkitenda mnkondo yenu kwa ajii namyambia kwei? ¹⁷Wamiondeza kwa hamu iyo nkio kwa wedi woonda wamitenganishe nyiwnywi ne mii ili mwaotongee. ¹⁸Ni vyedi kia maa kuwa na hanu kwa sibabu ntana na nkio kia nkawa hamwe na nyiwnywi. ¹⁹Wanangu wateke nahumu usungu kwa ajii yenu naho mpaka kristu engie mwe mii yenu. ²⁰Nee nkondeza tiwe hamwe na nyiwnywi hada sasa nanihitue sauti yangu, kwa ajii nina kigegezi na ywinywi. ²¹Nambiani nywie mtamano kuwa sii ya shaia, nkamuisikia shaia yambavyo? ²²Kwa ajii yandikwa ati bulahimu nee kawa na wanawe waidi wa kigosi yumwe kwe yuda mvyee mtumwa na mtuu kwe mvyee hulu. ²³Savyo yuda ywa mtumwa kwa mwiidumiya yuda ywa mvyee hulu kavyagwa kwa kiaga. ²⁴Mbui izi zadaha kutamwiwa kwa kutumia mfano, kwa ajii wavyee awa wafanana ndagano mbii mwenga kuawa mwe muima sinai wavyoa wana watumwa uyu ni hajira. ²⁵Sasa hajira ni muima sinai weuko arabuni waiganywa na yerusalem ya sasa kwa ajii ni mtumwa hamwe na mwanawe. ²⁶Iya yerusalem ye uwanga ni hulu na iyo nee mami yetu. ²⁷Kwa via iandikwa "tamwa, wee mvyee mgumba toa nkoo na ukeme kwa kinyemi wee mwese kumanya uvyazi kwa ajii wangi ni wana wa yuda mgumba zaidi ya wada wa yuda mwenye mgosi. ²⁸Sasa ndugu inga isaka, nywie mu wana wa kiaga. ²⁹Kwa ukati ida wekuaho muntu mwekuvyagwa kwa mjibu wa mwii nee akamsuubu yuda mwekuvyagwa kwa mujibu wa loho ivi sasa via via. ³⁰Maandiko yambaze? muuse mvyee mtumwa hamwe na mwanawe yakigosi kwa ajii mwana ywa mvyee mtumwa nkana apae hamwe na mwana ywa mvyee hulu. ³¹Savyo ndugu sie nkiswi wana wa nyvye mtumwa iya tiwana wa mvyee hulu.

Chapter 5

¹Ni kwa ajii ya kwistu katerika uhulu ili tiwe hulu. kwa iyo gppkani vyedi wala mwesekutozigwa vituhu i kongwa da utumwa. ²Kaua, mimi paulo nawambia kua ati mgwiswa, kwistu nkanafaidike kintu kwa sia yoyose ida. ³Naho namshuhudia hia mgosi mwe kugwiswa kua aondigwa awajibike kwa shaia yose. ⁴Mviikusa hae na kwistu, wada wse mwekutaaziwao haki mgwiia hae na neema. ⁵Mana kwa sia ya loho kwa imani tagoja ujasii ua haki. ⁶Mwe kwistu yesu kugwiswa au kwesekugwiswa nkakuna maana yoyose. na imani du ne ndiyo igosoe ndim kwembokea ukundiso ne kumaanisha kiutu. ⁷Ne mkaguuka vyedi ni ndai mwekuwazuaie mwesekutii kwei? ⁸Usongeezi wa kugosoa mui nkavawia kwa wada ekuwetangao nywinywi. ⁹Ngwadu ncheche yabananga douge gima. ¹⁰Nna matumaini na nyie mwe zumbi kua nkamkunda kutenganya kwa sia ntuhu yoyose. yoyose yuda mwenda awaze ne mwenda enue kuahwa kwakwe mwenye yoyose yuda. ¹¹Ndugu ati mwazidi kutangaza tohala kwa mbwai mkeekugaya kwa mbui ida kia kizuizi cha msaaba chadaha kubanangwa. ¹²Nee nikundavyo mimi kua wada wawaongozao vibaya unda weuse wenye. ¹³Muungu kwetanga nywinywi, dugu kwe uhulu iyamwesekutendesha vibaya uhulu wenu kwa fulusa ya mwii. badii yakwe muwe na ukundso, mzingati nywinywi kwa nywinywi. ¹⁴Kwa ajii shaia yose ibindiikia mwe amli mwenga nayo ni "ni lazima umkundise jilani yako enga wewe mwenye. ¹⁵Iya ati mkangwenyana na kudana ekaueni kua mwesekubanangana nywinywi kwa nywinywi. ¹⁶Naamba, mwendo kwa loho na wala nkamnamzigosoe tamaa za mwii. ¹⁷Kwa kua mwii una tamaa nkuu zidi ya loho na loho ina tamaa nkuu zidi ya mwii izi zikatoana kia mwenga ni ntuhu matokeo ni kua nkmgosoa vintu mtamaniavyo kuvigosa. ¹⁸Iya ati loho endaawaongoze nywinywi nkamko sii ya shaia. ¹⁹Isasa matendo ya mwii yaonekana nayo ni ukianga, uchana ofisadi, ²⁰Ibada ya sanamu, usawi kutoana husuda, kwenua maya kuvigana talaka, kubadana kwa mazehebu, ²¹Kinyuu, ukozi, ulafi na mbui mtuhu enga izo. nawaonya nywinywi kua via nikuwaonavyo aho bosi, kwa wada wagoosao mbui enga izo nkawanawalisi ufaume wa muungu. ²²Iya tunda la loho ni ukundiso, viseko, npeho, kuzizimiza, loho ntana, untu wedi, imani, ²³Uhovu na kiasi nakona shaia zidi ya mubi enga izo. ²⁴Wada wa kwistu yesu wausuubisha mwii kwa shauku ya tamaa zao ambazo nkio zedi. ²⁵Ati tikekaa kwa loho tende kwa loho. ²⁶Tese kuhikuka kupatiizana kia yumwe na mweziwe, wala tese kuoneana kinyuu.

Chapter 6

¹Ndugu ati mntu kagwiii mwe ubanasi, nywinywi mwe loho mwoondigwa mumvuze uyo ndugu kwa loho ya uhovuuku mkekauwa wenye mwesekugeezwa. ²Mdoeana mizigo, kwa iyo kamilisha shaia ya kwistu. ³Ati mntu yoyose akeona ni yedi wala nkio kintu, etiia mwenye. ⁴Kia mwoneka aihime ndima yakwe naho enda awe na kint chakwe mwenye cha kwefua, bila kweeganisa na mntu yoyose. ⁵Mana kia mntu endaenve mzigo wakwe mwenye. ⁶Mntu akahinywa mbui lazima amshiikishe matana yose mwaimu yakwe. ⁷Mwesekutiiana muungu nkana ufyosi kia anandacho mntu e abondacho. ⁸Kia mhanda mbeyu we asili yakwe ya zambi endaozoe ubanasi, akini kia ahandae mbeyu mwe loho endaaazoe ugima wa milele mwe loho. ⁹TEsekusokea kugosoa matana, maana kwa ukati wakwe mnda tiozoe ati nkatina tife moyo. ¹⁰Basi ukati ndiho tiwe na nafasi kia mntu agosoe matana tigose matana zaidi kwa wantu wenao imani. ¹¹Kauani ukuu wa baua nekuwaandikiazao kwa mkono wangu. ¹²Wada wakundao kugosoa matana kwa kuupendeza mwii nee walazimishao kugwiswa wagosoa ivyo kwa ajii wesekwengia mwe mateso ya msaaba wa kwistu. ¹³Hata ao wekugwiswao pia nkawaitoza shaia badii yakwe woonda nywinywi mgwiswe ili wamitavangie. ¹⁴Yesekuawia mkadenkenyeka isipokua kwa msaaba wa zumbete yetu yesu kwistu ni mwe yeye ulimwengu usulubiwa kwangu na mi mwe ulimwengu. ¹⁵Kwa kua nkaijulisha kugwisa au kutokugwiswa uwa ui kintu. badii yakwe uvyazi mhya ni muhimu. ¹⁶Kwa wose wenye kwekaa kwa kanuni inu, wawe na amani na lehema iwe uanga yao wose na uanga ya izi;aeli ya muungu. ¹⁷Tangu isasa mntu yoyose asekwepisha mana kenua chapa za yesu mwe mwii wangu. ¹⁸Neema ya zumbete yetu yesu mwisto iwe na loh zenu nduu amina.

Ephesians

Chapter 1

¹Paolo, mtume wa Yesu Kwistu kwa mapenzi ya Mungu, kwa wekubagulwao kwa ajii ya Mungu yeuko efeso na ambao ni waaminifu katika Yesu Kwistu. ²Neema na iwe kwenu na mpheyo ilawayo kwa Mungu tati yetu na zumbete Yesu Kwistu. ³Mungu na tate wa Zumbete wetu Yesu Kwistu enkwigwe sifa. Miyeye yuda mwekutubaiki kwa kia baaka za kiloho katika mahai he mbingu ndani ya Kwistu. ⁴Kabla nkakuzati kuumbwa ulimwengu, Mungu me katisagua sisi ambao twaamini katika Kwistu. Ne katusagua sisi ili tudahe kuwa watakatifu wesokulaumika mbele yakwe. ⁵Katika kundiso Mungu nekatisagua alho bosi kwa kututwa kama wana wakwe kwa sia ya Yesu Kwistu. Ne kagosoa iki kwa sababu ne katamilwa kutenda kia ekutamanicho. ⁶Matokeo yakwe ni kwamba Mungu agimbikwa kwa neema ya utukufu wakwe. Iki ndicho ekuntekacho bue kwa sia ya mpendwa wakwe. ⁷Kwa kuwa katika mpendwa wakwe, tinaukombozi kuombokea mp'ome yakwe, msamaha wa zambi. Tunadoidi kwa sababu ya utajii wa neema yakwe. ⁸Kagosoa neema inu kuwa nyinyi kwa ajii yetu katika viungo na ufahamu. ⁹Mungu kagosoa manyikane kwetu ida kwei yekufisayo ya mpango, kuawana na hamu yekuziishwa ndani ya Kwistu. ¹⁰Wakati nyakati zikamiika kwa utiimiifu wa mpango wakwe Mungu endaayiike hamwekia kintu cha mbinguni na cha uanga mweinu isi ndani ya Kwistu. ¹¹Katika Kwistu netekuwaho tisagulwa na kukusudiwa kabla ya wakati. inu neyekuwaho ni kuawana na mpango wa mgosoa vintu vyose kwa kusudi da mapenzi yakwe. ¹²Mungu katenda ivyo ili kwamba tidahe kuwaho kwa sifa ya utukufu wakwe. Aho bosi netiwahi kuwa na ujasii wa Kwistu. ¹³Tiwahi kuwa mwesia ya Kwistu kwamba mwesikia mbui ya kweli, injii ya kuhonywa kwenu kwa sia ya Kwistu. Meiaho kwake yeye pia kwamba nemwamini na kugelwa mbiri na loho Mtakatifu mwekuahidiwa. ¹⁴Loho nezamana ya upaazi wetu mpaka hao ndiho umiiki wendaho upatikane. Inu iwa ne ni sifa ya utukufu wakwe. ¹⁵Kwa sababu inu, hao bosi nekusikiacho kuhusu imani yenu ndani ya Zumbete Yesu na kuhusu kundiso denu kwa wada wose ambao wabagulwa kwa ajili yakwe. ¹⁶Nkizatikuweka kumshukuru Mungu kwa ajii yenu na kuwahubii katika maombi yangu. ¹⁷Naomba kwamba Mungu wa Zumbete wetu Yesu Kwistu, tate wa utukufu, nndaawenkeni Loho ya hekima, na mafunuo ya ufahamu wakwe. ¹⁸Naombeza kwamba meso yenu ya mwemoyo yayewe ung'azi kwa nywinywi kumanya ni uhi ujasii wa kwetangwa kwenu. naombe za kwamba manye utajii wa utukufu wa upaazi wakwe gatigati mwa wada wekubagulwao kwa ajii yakwe. ¹⁹Nafaigwa kwamba umanye ukuu uzidio nguvu zakwe ndani yetu ambao tanamini. unu ukuu ni kwa ajii ya kugosoa ndima mwenguvu zakwe. ²⁰Inu nenguvu yekugosoa ndima ndani ya Kwistu ukati Mungu ekumfufuaho kulawa kwa wafu na kumwika-katika mkono wakwe wa kuume katika mahai pa mbingu. ²¹Nekamwika Kwistu hae uwanga na utawala, mamlaka, nguvu, enzi na kia zinaditajioado. Kamwekeiza Yesu sio kwa wakati unu hata kwa wakati

wezao.²²Mungu neviitisha vintu vyose sii ya miundi ya Kwistu. Neamtenda yeye uanga mwe mwutwi wa vintu vyose katika kanisa. ²³Ni kanisa nemwii wakwe, ukamiifu wakwe ambao umemeza vintu vyose katika sia zose.

Chapter 2

¹Kama via mwe kuavyo mfaa mwe makosa na zambi zenu. ²Iwa mwe aya kwamba tienenda kuigana na ukati wa uimwengu unu. Ne tikenda kwa kutongea ufaume wa matawao wa mazunde. inu ni Loho yakwe Yuda agosoe ndima mwe wana wa shetani. ³Swisi wose aho bosi tiwahamwe mwaawa wesiokuamini. Nee tikenda kwa jisi ya tamaa mbaya za miili yetu. Nee ukagoso a mapenzi ya mii na umanyi wetu. Nee ti wantu wenye asii ya kibui. ⁴Akini Mungu ni mwe mbazi kwa ajii ya ukundiso wakwe mkuu ekutikundao swisi. ⁵Ukati tekuwaho wafu mwe makosa yetu, atiete hamwe mwe maisha mahya mwe Kwistu. Na kwa neema yekutiokoao ayo. ⁶Mungu katifufu hamwe na kutigosoa kwekaa hamwe hantu ha mbingu hamwe na Kwistu Yesu. ⁷Katigosoa ivi mwe ukati wezao adahe kutionesha utajii mkuu wa neema yakwe tiokolwa kwa sia utana wakwe mwe Kwistu Yesu. ⁸Kwa neema tiokolwa kwa sia ya imani, Nainu nkayokuawa kwetu. ⁹Ni ntunu ya Mungu. Nkaiawana na mbuii zako. Ye kuawiyo yakwe, asekuwako yumwe wa kwesifu. ¹⁰Kwa ajiii swisi ti ndima ya Muungu, tiumbwa mwe Kwistu Yesu kugosoa mbui ntana. Ni kugosoa aya ambayo Muungu kayagosoa tangu bosi na kaenakae kwa ajii yetu ili tende kwa ido. ¹¹Kwa iyo manyani kwamba aho bosi muwa wantu wa mataifa kwa jisi ya mwii. Mwetangwa "mwesio na tohara kwa kia chetangwacho tohaa ya mwii igosolwayo kwa mikono ya wanadamu. ¹²Kwa ukati unu ne mfikwa ni Kwistu. Muwa wageni kwa wantu wa Israeli. Muwa wageni kwa kiaga cha ahadi. Nkamokuwa na uhakika wa ukati wezao. Muwa bila ya Muungu mwe uimwengu. ¹³Akini sasa mwe Kwistu Yesu Nywinyi ambao. ¹⁴Kwa ajii neema yetu kagosoa waidi kuwa yumwe kwa mwii wakwe kubananga ukanto wa utangano ambao ne utitenganisha, na uo uadui. ¹⁵Kwamba kahezaa shaiya ya amli na kanuni ili kwamba aumbe mntu yumwe mhya ndani yakwe kagosoa amani. ¹⁶Kagosoa ivi ili wapate kwevana makundi maida ya wantu kuwa mwii umwe kwa Muungu kwembokeo msaaba. Kwa sia ya msaaba ubananga uadui. ¹⁷Yesu keza kubigiiza amani kwentu nywinyi mwe kuwao hae na amani kwa wada wekuwa hehi. ¹⁸Kwa ajii ya sia ya Yesu swisi wose waidi tina nafasi kwa yuda Loho yumwe kwengia kwa Tate. ¹⁹Ivyo basi, nywinyi wantu wa mataifa ng'nyi wantambo ni wageni vituhu. Ila ni wenyezi hamwe na wada wekuemwao kwa ajii ya Muungu na wajumbe mwe nyumba ya Muungu. ²⁰Mzungwa uwanga ya msingi wa mitume na manabii. Kwistu Yesu mwenye kawa iwe kuu da pembe. ²¹Kwa yeye zengo dose diunganishwa hamwe ne dakuwa kama hekalu mwe Bwana. ²²Mndani yakwe nywinyi nanyi mzungwa hamwe Muungu mwe Loho.

Chapter 3

¹Kwa sababu inu mimi, Paulo ni mfungwa wa Yesu Kwistu kwajii yenu mataifa. ²Namanya ya kwamba msikia ndima ya neema ya Muungu ekunenakayo kwa ajii yunu. ³Nawandikia kuawana na jinsi maono nekuonyeshwayo kwangu, ununiukwei wekwefisao ambao ng'uandika kijihi kwe bauwa nduhu. ⁴Msomaho kuhusu aya, mwadaha mmanyane busala yangu katika ukwei unu we kwefisao kuhusu Kwistu. ⁵Kwa uvyazi mtuhu nkao kugosolwa umanyike kwa wantu, ila kwa ivisasa uwikwa wazi kwa Loho kwa mitume wekutengwao na manabii. ⁶Ukwei unu ufiswa kwa wantu ni kwamba wantu wa mataifa niwashiki wezwetu na wajumbe wezwetu wa mwii niwashiliki hamwe na ahadi ya Kwistu Yesu kwembokea injii. ⁷Na kwa idi nkigosoka mtumishi kwa zawadi ya neema ya Zumbe yekuavigwa yo kwangu kwembokea utendaji wa nguvu yake. ⁸Muungu kaavya zawadi inu kwangu japo kuwa mimi ni mntu mdodo wa wose katika wada wekutengwao kwa ajii ya Zumbe, zawadi inu ni kwamba yanipasa kuwatangazia mataifa injii yenye utajii usio kumamaa nkanyawa Kwistu. ⁹Yanipasa kuwambia wantu wose juu yani mpango wa Zumbe wasii, ununi mpango ambao nee ufiswa kwa miaka mingi yekwembokayo, na Zumbe ambae kavumba vintu vyoose. ¹⁰Inu nee ni kwamba, kwembokea kanisa watawala na mamlaka katika semu za mbingu wapate kumanya nyingi asili ya hekima Zumbe. ¹¹Aya nee yawia kwembokea mpango wa kae na kae amabao ukamililishwa ndani ya Kwistu Yesu tati yetu. ¹²Kwakuwa katika Kwistu tina ujasii na uwezo wa kwengia kwa ujasii kwa sababu ya imani yetu kwake. ¹³Kwahiyo nawaombeza mwese kukata tamaa kwa sababu ya mateso yangu kwaajii yenu. Inu nyutukufu wenu. ¹⁴Kwa sababu inu natoa magati kwa Zumbe. ¹⁵Kwembokea yeye kwa nkoo mbinguni na uwanga ya asi yetengwa mazina. ¹⁶Nkiona kwamba apate kuwane masha, utokana na utajii wa utukufu wakwe, agosoke imala kwa nguvu kwembokea Loho wake, ambaye yu ndani yenu. ¹⁷Naombeza kwamba Kwistu ekaendani yenu kwemboke imani. ¹⁸Naombaza kwamba muwe na sikida msingi wa ukundiso wakwe. Muwe katika ukundiso wake mdahe kuelewa, pamoja na wose wa muaminio, jinsi ya upana wenu na ulefu na kimo na kina cha ukundiso wa Kwistu. ¹⁹Naombeza kwama umanye ukuu wa ukundiso wa Kwistu, ambao wazidi utimamu. Ugosoke aya ili mmemeewe ukamilifu wose na Zumbe. ²⁰Na sasa kwake yeye adaha agosoe kia mbui, zaidi ya yosee tiyaombao au tiyawazayao, kwembokea nguvu yake igosoayo ndima ndani yetu, ²¹kwake yeye kuwe utukufu ndani ya kanisa na katika Kwistu Yesu kwa uvyazi wose kaena kae. Amina.

Chapter 4

¹Kwa hiyo, kama mfungwa kwa ajii ya Zumbe, nawaombeza mwende sawasawa na wito mwekwetangiwa ni Zumbe. ²Mwekae katikaunyenekevu. Mkadoeana katika ukundiso. ³Mgosoe bidii kuuwika umoja wenu wa Loho katika kifungo cha imani. ⁴Kuna mwii umwe na Loho mwenga, kama via mwekwetangwa vyo katika wa daaja dimwe da wito wenu. ⁵Na kuna Zumbe yumwe, imani mwenga, ubatizoni umwe, ⁶na Zumbe yumwe na Tati yetu ni yumwe wa wose, yeye yuywanga ya yose, nakatika yose ndani ya yose. ⁷Kwa kiya yumwe yetu kenki gwakipawa kulingana na kipimo cha kipawa cha Kwistu. ⁸Nikama mbui zisemavyo: "Ekupaaho uwanga sana, kayaongoza mateka katika utumwa. Akaavya vipawa kwa wantu." ⁹Ni bwai maa ya ali," Paa," isipokuwa kwamba alishuka pia pande ya inchi za dunia? ¹⁰Yeye ambaekaseeya ni mntu yuda yuda ambae pia kapaa uwanga wa mbingu zose, kagosa hivi ili uwopo wake uwe katika vintu vyose. ¹¹Kwistu kaviavya vipawa kama ivi: mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji, na waimu. ¹²Katenda ivi kuwatendea waumini kwa ajii ya ndima ya huduma, kwaajii ya kuuzenga mwii wa Kwistu. ¹³Katenda ivi hadi swiswi wose tilumbwii ye uhamwe wa imani na maalifa ya mwana wa Zumbe. Atenda ivi tidahe kukomaa kama wada wekumbwii ayokimo kamili cha Kwistu. ¹⁴Sasa ni kwamba tesekuwa tena kama wana wateke. Tesekutangishwa uku na uku. Ili kwamba tisekudoigwa na kia aina umpeho wa fundisho, kwa hilaza wantu wanyanyi wekwagao. ¹⁵Badii yakwe ntatitamwii mkwei katika ikundiso na kwekaa zaidi katika sia, zetu ndani yakwe ambae nee mtwii, wa Kwistu. ¹⁶Kwistu katiduganya kwa uhamwe wose waamini, tiunganishwa hamwe na kia kiungo ili kwamba mwii wose wezenge wenye ukundiso. ¹⁷Kwa hiyo, namba ivi, na naombeza katika Zumbe: Mse kwenda vituhu kama wantu wa mataifa wenavyo katika ubatii wa kii zao. ¹⁸Wagewa kiza mwe mawazo yao wa guushwa mwe ugima wa Zumbe kwa ujinga we ndani mwao kwa sababu ya ugumu wa mloyo yao. ¹⁹Nkawaona soni, weegaa wenye kwa ufisadi kwa mbui zao nchafu katika kiya aina ya choyo. ²⁰Mia, nkiyo mwekufundishwa kuhusu Kwistu. ²¹Namanya kwamba msikia kuhusu yeye, nafikii kwamba muwa mkadundishwa katika yeye, kamatu ukwei weivyo ndani ya Yesu. ²²Lazima muya bade mambo yose yaendanayo na mwenendo wenu wa hao bosi, untu wa bosi, ni untu wa bosi wa vinda kwa sababu ya tamaa ya ubanasi. ²³Ubadeni untu wenu wa bosi ili kwamba mgosolwe uyaa mwe loho ya akii zenu. ²⁴Tendani ivi ili mdahe kuvaa untu uya, uwendanavyo na Zumbe. Uumbwa katika haki na utukufu wa kwei. ²⁵Kwahiyo, muuiki hae uhufwa. "Mtamuiye ukwei, kia muoneka na jiani yakwe," kwa sababu tu tihamwe kia mueneka na mwezie. ²⁶Mwee na mbifya, lakini mweeseku tenda dhambi zua disekuswa mke mwembifya. ²⁷Mwese ku mwenka ibiisi nafasi. ²⁸Mbavi ase kubawa vituhu. Baada yakwe ni lazima agosoe ndima. Agosoe ndima yenye manufaa kwa mahitaji yakwe kwa mikono yakwe, ili kwamba wadahe kumhudumia mntu mtuhu mwenye uhitaji. ²⁹Kauli mbaya ise kuawa mwe vyanwa vywenu. Baada yakwe mbui ntana ziawe mwe vyanwa. Yafaa kwa mahitaji, ya wenka faida wada wakusikiao. ³⁰Na mwese kuhuzunika Loho mtakatifu wa Zumbe. Ni kwa yeye kwamba muikiwa mhuli kwaajii ya siku ya uhonyi. ³¹Lazima muuwiki hae usungu wose, mbifya, hasila, ugomvi, na matusi, hamwe na kia aina ya uovu, tendeanani matana nywinywi kwa nywinywi. ³²Mwee na maazi, mfiane mbazi wenye kwa wenye.

Chapter 5

¹Kwaiyo mtende wantu wa kumwondeza Muungu, kana wanawe wakundwao. ²Mwende mwe ukundiso via via kana Kwistu ekutikundavyo swiswi akeavya mweye kwa ajii yetu ne nsadaka na zabihu kuwa mhenpe mtana wa kumtami Mungu. ³Kianga au uchama wowose na tamaa ambayo lazima vyesengwa gati yenu, kana ikundayo kwawaaminio, ⁴wala kuifyana kwesekuanguwa, ntamwiizi za kibahau au ufyosi ya kugeana soni ambayo nkio sawa, doadii yakwe itende ntogoo. ⁵Mwadaha kuwa na uhakika ya kwamba kuna kianga, usama wala mtamani uyo ni mvika vimuu nkana upaza wowose mwe uzumbe wa Kwistu na Mungu. ⁶Muntu yoyose aseku kutia kwa mbui du kwa sababu ya mbui izi maya ya Mungu yeza uwanga ya wana weseao adabu. ⁷Ivyo wesekuhanganya hamwe nao. ⁸Kwakua nywinywi bosi nee mkiza, akini sasa muwa ungazi mwe Bwana. Ivyo endani kana wana wa ungazi. ⁹Kwa kuwa malunda ya ungazi yajumuisha utana wose wose hamwe nao. ¹⁰Ondeza kia kitamacho cha Bwana. ¹¹Usekuako ushiika mwe ndima za kiza zesekuazo na matunda, badii yakwe ziikwe wazi. ¹²Kwa ajii mbui ziyosolwazo mwe sii nsoni sana hata kueleza. ¹³Mbui yoyose, yendayo ifichulwe na ungazi hugubulwa, ¹⁴kwakua kia kintu chekugubulwa chatenda ungaazi hivyo kugombeka ivi, "Enuka, wewe kwekugona kwa wafu na kwistu enda engaae uanga yako." ¹⁵Livyo tendani makini jinsi mwendavyo nkio kana wantu weseokuwa wanyanyi iya kana wanyanyi. ¹⁶Ukoni mda kwakua siku ni za ubaya. ¹⁷Msekua wabahau badii yakwe, mmanye mbwai ukundiso wa Mungu. ¹⁸Mwesekekulwa kwa npombe yegaakwe ubanasi badii yakwe mmemeezwe na Loho Mtakatifu. ¹⁹Tamwiieni na kia yumwe kwa zabuli na ntogoo, na mawia za lohoni imbani kwa sifa kwa Bwana. ²⁰Daima avyani ntogoo kwa kia mbui zose mwe zina da Kwistu Yesu Bwana wetu kwa Mungu Tate. ²¹Jiavyani wenyewe kwa kia yumwe kwa yumwe kwa hishima ya Kwistu. ²²Eavyani kwa wagosi wunu, kana kwa Bwana. ²³Kwaajii kama kanisa deivyo si ya Kwistu eivyo mutwi wa kanisa. ²⁴Ni mhonya mwii. Akini kia mbui. ²⁵Wagosi wakundeni wavywe wenu inga Kwistu ekunkundaho kanisa na akeaavya mwenywe kwa ajii yakwe. ²⁶Kagosoa ivyo ili atende takatifu. Kadingaza kwakudisunda na mazi katika mbui. ²⁷Kagosoa ivi ili kwamba adahe kwesafisha mwenye kanisa tukufu, pasekuaho na doa wala waa au kintu kifananacho na haya, baada yakwe ni takatifu desekuado na kosa. ²⁸Kwa sia ida ida waondezwa kuwakunda wavyee zao kana mii yao. Yuda mukunda mkazie ekunda mwenye. ²⁹Khakuna hata yumwe mwemea mwii wakwe. Badala yakwe, kuugimbaza na kuukunda, kana Kwistu ekukundaho kanisa. ³⁰Kwakua swiswi ni washiika wa mwii wakwe. ³¹"Kwa sababu hii mgosi enda amweke tatiakwe na mamiakwe na kutongeana na mkaziwe, na hao waidai watenda umwe." ³²Unu ne ufiswi akini namba kuhusu Kwistu na kanisa. ³³Waakini kia yumwe wenu lazima amkunde muywee yakwe kana mwenye, na mvyee lazima amhishimu mgosi.

Chapter 6

¹Wana muwaheshimu wavyazi wenu mwe tate kwa ajii inu haki. ²"Mhishimu tatiako na mamiako." (Kwa ajii inu nee amri ya bosi yenye kiaga), ³ili iwe vyedi kwenu na mdehe kwekaa umui mlefu mwe inu si. ⁴"Nanywi akina tate, mweyekuwakwaza wana na kuwa sibabisha gazabu, badii yakwe waeeni mwe maonyo na maagizo ya tate. ⁵Nywie watumwa, muwe watiifu kwa tatizenu wa aha duniani kwa hishima nkuu na kukakama kwa woga uawao mwe myoyo yenu. Muwe watiifu kwao inga via mumtiivyo Kwistu. ⁶Utii wenu wesekuwadu hada mabwana zenu wamikauaho ili watamiwe. Badii yakwe mtende watiifu inga watumwa wa Kwistu. ⁷Gosoani ukundiso na Muungu kuawa kwe myoyo yenu. Watumikieni kwa myoyo yenu yose, kwa ajii mwamtumikia tate wala nkio mwanadamu, ⁸Mwaondigwa mmanye ati mwe kia mbui ntana muntu agosoayo nda ahokee geeko kuawa kwa tate, ati ni mtumwa au muntu huru. ⁹Nanywi mabwana gosoani ivyo ivyo kwa watumwa wenu, Mweyekuwatisa mkamanya kua yeye aliye tate ya wose ni yuda mwe uanga. Mkamanya kua nkakuna upendeleo ndani yakwe. ¹⁰Hatimaye, muwe na nguvu mwe Tate na mwe uwezo wa nguvu zakwe. ¹¹Mwehambe silaha zose za Muungu, ili mpate kugooka kinyume na unyanyi wa shetani. ¹²Kwa kuwa nkondo yetu nkio ya mpome na nyama, iya ni zidi ya falme na mamlaka ya loho na mazumbe wa ulimwengu uovu na kiza, zidi ya mpepo mwe ntendeo za uko uanga. ¹³Kwa iyo ehambeni silaha zose za Muungu, ili mpate kugooka imala zidi ya uovu mwe kipindi ichi kiovu. Baada ya kubinda kia kintu, nda mgooke imala. ¹⁴Hatimaye mgooke imala. Gosoani ivi baada ya kua mfunga mkanda mwe kwei na haki mwe kifua. ¹⁵Gosoani ivi mkawa mvaa utayari mwe miundi na kutangaza injili ya amani. ¹⁶Mwe kia hali mkadoa ngao ya imani, ambayo ndaidahe kuikomaguha da yuda mbaya. ¹⁷Mwehambe nkofia ya wokovu na uhamba wa Loho, ambao ni mbui ya Muungu. ¹⁸Hamwe na maombi na dua. Ombezani kwa Loho kia ukati kwa mtizamo unu mue waangalifu kia ukati kwa uzizinuzi wose na maomboe kwa ajii ya waamini wose. ¹⁹Ombezani kwa ajii yangu, ili nenkigwe saamu nfungaho muomo wangu. Ombezani kua nambiwe nembiwe kwa ujasu kwei yekwefisayo ihusuyo injii. ²⁰Kwaaji ya injii mue ni balozi mwe kutahwa minyololo, ili kuwa mwao nitamwiie kwa ujasii via ntamiwavyo kutamwiia. ²¹Mia nywie nanywi mmanye mbuu zangu na via niziendelezavyo, Tikiko ndugu yangu mkundwa na mtumishi mkwei mwe Tate, nda amihinye kia kintu. ²²Nkimwaagia kwenu kwa kusudi idi maalumu, ili ati mmanye mbui kuhusu swiswi, lidahe kuhongeza myoyo yetu. ²³Mpeho iwe kwa ndugu, na ukundiso hamwe na imani kuawa kwa Tate Yesu Muungu na Zumbe Yesu Kwistu. ²⁴Neema na iwe hamwe na wose wamkundao Tate Yesu Kwistu kwa ukundiso uda wesao kusia.

Philippians

Chapter 1

¹Paulo na Timotheo, watumishi wa Kwistu Yesu, kwa wada watengwa mwe Kwistu wekaiyao Filipi hamwe na wagookezi na mashemasi. ²Neema na iwe kwenu na mpheho iyawayo kwa Muungu Tate yetu na aZumbe Yesu Kwistu. ³Namtogoa Muungu wangu kia niwakumbukaho nywinywi nyose. ⁴Maa zose mwe kia ombi dangu kwa ajii enu nyose, naho naona mwie niwaombeaho. ⁵Nna n'toogoo nyingi kwasababu ya mtazano wenu mwe injii tangia siku ya bosi kiamuo ivyeo. ⁶Nna gelenti kuwa yeye mwekuivoka ndima yedi ndani yenu asong'we kuibindiiza kiamuo siku ya Zumbe Yesu Kwistu. ⁷Ni sawa kwangu kwesiia ivi unnga yenu nywinywi nyosse kwasababu nkimii ka mwe moyo wangu. ⁸Muungu ni shahidi yangu, namnna neivyo nna ntunu juu yenu nyose mwe undani wa ukundiso ya Kwistu Yesu. ⁹Nnaombeza kwaajii ya idi ili mwe na uwezo wa kuhima na kusagua mbui sedi sana. ¹⁰Nho nawaombea ili mwe watana pasiho na masa yoyose katika siku ya Kwistu. ¹¹Na pia ili mmeme tunda da haki dipati kanado mwe Yesu Kwistu, kwa utukufu wa n'toogoo ya Muungu. ¹²Isasa ndugu zangu, naonda mmanye kuwa mbui yekulawiiayo kwangu yaiigosoa injii iite sana. ¹³Ne mana vifungo vyangu mwe Kristu vimanyikana kwa wagookezi wa ikulu yose na kwa kia mntu pia. ¹⁴Na ndugu wangi mwe Zumbe kwasababu ya vifungo vyangu, washawishika na kugeeza kudibiikia mbui pasiho woga. ¹⁵Baadhi kwei kiamuo kumbiikia Kwistu kwa usong'anyi na n'kumbizi na watuhu kwa nia yedi. ¹⁶Wada wambikiao Kwistu kwa ukundiso wamanya kuwa Nkiiwa hanu kwaajii ya utetezi wa injii. ¹⁷Bali watuhu wambiika Kwistu kwa ubinafsi na nia mbaya, wazani kuwa waniendea matatizo kwangu mwe minyololo yangu. ¹⁸Kwaiyo? n'kijai aiza sia ikawa ni kwa hila au kwa kwei Kwistu atangazwa na mwe idi natamiwa! Eehe, nendatamiwe. ¹⁹Kwakuwa namanya kuwa idi dendadiete kuvugwiiwa kwangu jambo idi dendadiawie kwasababu ya maombi yenu na kwa msaada wa Loho wa Yesu Kwistu. ²⁰Kuingana na mataajio yangu ya gele uhakika na kwei ni kwamba n'kiona soni. Badii

yakwe kwa ujasii wose kama yeivyo siku zose na sasa natajia kuwa Kwistu endaenulwe kaitka mwii wangu, ikiwa mwe ugima au mwe Kifo. ²¹Kwa maana kwangu mie, ugima ni Kwistu na kufa ni faida. ²²Akini kama ugima mwe mwii uvyaa tunda mwe ndima yangu, kuaiyo nkimanya ni dini da kusagua. ²³Maana nahehezwa mnno na mawazo maiidi. Nna n'tunu ya kuubada mwii na kuwa hamwe na Kwistu kintu ambacho ni cha samani sana sana. ²⁴Atihe, kusigaa katika mwii unu ni jambo da mhimu sana kwaajii enu ²⁵Kwakuwa nna hakika uanga ya idi namanya nakusigaa na kusongwa kuwa hamwe nanywi nyose, kwaajii ya maeneleleo na fulaha ya imani yenu. ²⁶Na inu yenda lete fulaha yenu nkuu mwe Kwistu Yesu kwasababu ya kuwaho kwangu nacho hamwe nanywi. ²⁷Mwakundwa kuishi maisha yenu mwe mwendo mtana uikundayo injii ya Kwistu gosoani ilivyo ili mkeza kumiona au nisipokweza, nisikie kuwa mgooka imala katika Loho mwenga mkashindania imani ya injii kwa hamwe ²⁸Na mse kutiswa ni kintu chochose kigosolwacho ni warikuu wenu, inu kwao ni utangio wa ubanasi. Bali kwenu ni utangio wa wokovu kulawa kwa Muungu. ²⁹Kwa maana nywe mwenkigwa kwaajii ya Kwistu, nkii kua kumuamini tu, bali na kusuubiwa pia mwe yeye. ³⁰Kwa maana mgogoo udauda kama mkuuonao na mwausikia kwamba nnee neao kiamua nsasa.

Chapter 2

¹Ikiwa kuna mtogozi ya moyo kwa Kristo. nituhu kuna faraja kwe kundiso dakwe, halafu kuna ushiika wa moyo, huruma nna rehema. ²Tisekuekana mwe furaha yangu, hamwe na ukundiso kusudi kwa hamwe. ³Mse kugosoa kwa majivuno na ubinafsi bali kwa unyenyekevu, wala msekubeua wezweenu. ⁴Msekwejali wewe ukedu, bali na mahitaji ya wezio watuhu. ⁵Tine na mia kama enayo Yesu Kwistu. ⁶Japo yeye ni ne sawa na Muungu akini mkekujali kuwa sawa na Muungu ambacho ni kintu cha kujivunia. ⁷Ke badiisha kama mtumishi, akawa kama binadamu wa kawaida tu. ⁸Ye kanyenyeke na kuwa mtii hadi ekufao, kifo cha mwe mmsalaba. ⁹Kwa hali inu Muungu akanitukuza sana kiasi ambacho akaakamwenka zina kuu kuliko mazina yose. ¹⁰Kagosoa ivi kwa kuwa kia zina da Yesu goti sharti dename, magosi yose ya uko mbinguni, mwesina na aridhini. ¹¹Na vitendwa ivi kuwa kia ulimi uzumia kuwa Yesu Kwistu ni Zumbe kwa Utukufu wa Muungu. ¹²Kwa hiyo wapendwa wangu ivi mwe ivyo viwe ivivi miaho au hata kama mkiho. ¹³Kwakuwa Muungu ne mwenye nguvu viendelee ivivi kwa hamwe ili mumpendeze. ¹⁴Hasekuwa na malalamiko au mabishano nkavifaa. ¹⁵Tendani ivyo ili msekulaumiwa kuwa wana wa Muungu wwesao lawama na gosoani ivyo ili muwe nuru ya dunia mwe uvyazi wa uasi na uovu. ¹⁶Tegeezani sana neno da ugima ili timtukuze Kwistu mwe siku wakwe, halafu mndatimanye kuwa mkatekugaya bwebue. ¹⁷Akini hata kama majomooka sadaka, uwanga mwe dhabihu na Imani Yenu mafurahi hamwe na myose. ¹⁸Hata nywinywi pia. Mwafurahi na mwafurahi hamwe na mimi. ¹⁹Akini natumaini Zumbe Yesu kamtuma Timoseo aha gatigati ili kwamba nipate moyo ndiho nimanye mbui zenu. ²⁰Kwakuwa nkina mtuhu inga yeye mwenye mia ya kwei kwaajii yenu. ²¹Awo wezimeweenu watuhu ni watumao waonda mbui zao binafsi wala hiyo za Yesu Kwistu. ²²Akini mwaimanya samani yake, kwaajii kama mwana amhudumiavyo tati yakwe ne ndivyo atumike hamwe na mimi mwe injii. ²³Kwahiyo motegemea kumtuma halaka mara tu ndiho nimanye mbwaim ndakia wiye kwangu. ²⁴Kwa nguvu za Muungu nndaneze aho gatigati. ²⁵Nafikii ni vyedi kumvuza kwenu Epafradito, uyu ni ndugu yangu na mgosozi ya ndima mwezwaangu, askari mwezwaangu mtume mtumishi mwezweenu kwaajii ya mbui zangu. ²⁶Kwasababu ne ana hofu na haswa ne akatamani sana muwe wose kwa kuwa nasikia ni mbovu. ²⁷Ne ni mtamu iya kufa, akini Muungu kamhurumia, na huruma iyo nkiyo yakwe ukedu hatamimi kwamba misekuwa na huzuni juu ya huzuni. ²⁸Nakanya ku muuza, ili ndiyo nmuone mfurahi nami mndaniwe nkina wasiwasi. ²⁹Mkaibisheni Epafradito kwa Tate kwa furaha yose. Waheshimuni wantu kama yeye. ³⁰Kwakuwa mudima ya Kwistu kahonea chupuchupu, mimi kanihonya habaya nkekujali maisha yakwe na akagosoa kia kintu kwangu mimi kwa kuwa ne nywinywi mhae na mimi.

Chapter 3

¹Mkabindo ndugu zangu tamiwani mwe Zumbe, nkiona upisho kumiandikia vituhu mbui zia zia. Mbui izi zindazimyenke usalama. ²Enegenina kui. Enegeni na wagozoazi wa ndima wesao kutana. Enegeni na wada weemeao mii yao. ³Kwaajii swiswi nee watanda. swie nee timwabudue Muungu kwa wambiizi wa Loho. Tefenya kwa Kwistu Yesu, na ambao nkatina ujasii mwe mwii. ⁴Sa ivyo kati nee kuna mntu mtumaini mwii unu, mie nee nkadaha kugosoa ivyo kutendesa. ⁵Kwaajii nkitinwa siku ya nane nkivyaigwa mwe katika da waisraeli. Ni ya mwango wa Benyamini. Ni mwebrania ya waebrania. mwe kutimiza haki ya shaia ya Musa nee ni Farisayo. ⁶Kwa juhudi zangu nkidigayiza kanisa kwa kuitongea haki ya sheia nchekulaumiwa kisheia. ⁷Mie mwe mbui zose nekuonazo kuwa zina faida mie nkizitaazia kama usama kwaajii ya kummanya Kwistu. ⁸Kwa kwei nazitaazia mbui zose kuwa ni hasaa kuawana na sedi wa kummanya Kwistu, Zumbe yangu. kwaajii yakwe nkieka mbui zose nataazia inga usama ili nimpate Yesu Kwistu. ⁹Naho nioneke mwake. Nkina haki yangu ida ivumbukayokwa imani mwe Kwistu, iawaye mwe Muungu, yenayo msingi mwe imani. ¹⁰Ivi aha naonda nimmanyeye yeye na nguvu ya ufufuo wakwe na ushiika wakwe na ushiika wa suuba yakwe. Noonda nihitulwe ni Yesu mwe mafani ya fii yakwe. ¹¹Etiho nidahe kuwa na matumaini mwe ufufuo wa watakufa. ¹²Nkio kwei ati nkizipata kae mbui izo au ati ni yedi mwe ayo. Iya nekusuu ili nidahe kia nekukipatacho kwa Kwistu Yesu. ¹³Ndugu zangu nkifikiii ati nkipata kae mbui izi. Mia naagosoa mbui mwenga: najaa yekombokayo nakauwia yezayo. ¹⁴Nekusuu nibuie hada hakundwao ilinenkigwe ntunu nkuu ya mwetango wa Muungu mwe Kwistu Yesu. ¹⁵Tase tekukua mwe uhoni tafaigwa tiafye namna inu. Na ati kuna mtuhu andaafikii vyovyose tafauti na mbui inu Muungu pia onda adigubue kwenu. ¹⁶Savyo hatua yekubuayo na tiite ivyo. ¹⁷Ndugu zangu nitogeani mimi. Wakauweni ki kwa kwei wada wagozoazi inga unu wetu. ¹⁸Wangi wekaao ni wada ambao maa nyingi nkinyambia na ivi sasa namyambia kwa mesozi wangi waishi inga wenao nkuu na msaaba wa Kwistu. kuheeni kwao ni ubanasi. ¹⁹Kwa ajii Muungu yao ni ifu, na kibui chao kimwe soni zao. Waafya mbui za kidunia. ²⁰Miya uraia wetu u- mbinguni ambako tamkauwia mwohozi yetu Yesu Kwistu. ²¹Onda abadiishe mii yetu dhaifu iwe inga mwii wakwe wautukufu kwa via adahavyo kumsibitisha vintu vyose.

Chapter 4

¹Savyo wandugu wangu, ambao niwakundao, ambao ni fulaha na taji yangu. Gookani imala kwa Zumbe, nywinywi wambuya mkundwao. ²Nakuhembeza wewe sintike, mvuze umbuya gatigati yenu. kwa kua nywinywi nyose waidi nemhamwe na Zumbe. ³Kwa kwei naonda nywinywi pia wagozi wa ndima wezwangu, muwaambize awa wavyee kwa kua tiamwe kwe kueneza injii ya Zumbe tekuwaho na kiimeti hamwe na watumishi watuhu wa Zumbe ambao mazina yao yaandikwa mwe kitabu cha ugima. ⁴Kwa Zumbe siku zose naamba esekeeni, ⁵Uhovu wenu nna umanyike kwa wantu wose. Zumbe ye hehi. ⁶Mwese kwepisha kwa mbui yoyose. Badii yakwe gosoani mbui zenu zose kwa sia ya kuvika kuombeza na kutogoa. Na mbui zenu zmanyikane kwa Zumbe. ⁷Basi mpheho ya Zumbe yeivyo nkuu kwemboka umanyi wose, iwainde mioyo na mawazo yenu kwa msaada wa Kwistu Yesu. ⁸Nkabinda ndugu zangu: geegezani sana mbui zose za kwei, heshima, haki, ntanda, ukundiso na yada yena habai ntana, zenye busala, hamwe na yada yakundayo kugeekwa. ⁹Gosoani zia mbui mkuhinywazo, nkuhokeavyo, mwekuyategeezayo na yada nkuonayo kwangu naye Tate yetu wa mpheho endaawe nanywi. ¹⁰Naona kikuu kinyemi sana kwa Zumbe kua nanywi muonyesa vituhu nia ya kweengiza kwenu uanga ya mahitaji yangu. Kwa kwei aho bosi muonda mnijali kwa nikundavyo iya nkamwekupata mda wa kuniambiza. ¹¹Nchamba ivyo ili kwepatia kintu kwaajiii ya ivyo nikundavyo. ¹²Nkihina kulizika kwa hali zose. Namanya kwekaa kwa hali ya kupungukiwa naho pia kwa hali ya kupata kwa hali ya kupata. ¹³kwe mazingila yose aya chekimya siya namna ya kuda ukati ncheguta na namna ya kuda ukati una saa yani vimema na kuwa nikundavyo. Nadaha kugosoa aya nkawezeshwa ni yeye mnenka nguvuu. ¹⁴Savyo mgosoa vyedi kushiiki na mimi mwe sungu zangu. ¹⁵Nywie wafilipi mwamanyia ati kivoko cha injii nekuhaukao Makedonia nakonna kawisa dekuuimmbiizado nawe mbui zihusuzo kuavya na kuhokea isipokuwa nywinywi ikendu. ¹⁶Hata uikuwaho sesalonike nywinywinntiia mbazi zaidi ya kamwe kwa ivyo nikundavyo. ¹⁷Nkina maana kua naonda wambiizi. Iya naomba ili mpate matunda yaetayo faida kwenu. ¹⁸Nkihokea vintu vyose, na isasa nkimemeezwa na vintu vingi. Nkihokea vintu vyenu kuawa kwa Epafladito. Ni vintu vyedu vinunkiaavyo sii ya manukato vikundwavyo ambavyo vyose ni sadaka imwagizayo Muungu. ¹⁹Kwaajii iyo Muungu wangu enda awa emeezee nkundwavyo wa utukufu wakwe Yesu Kwistu. ²⁰Isasa kwa Muungu tatietu uwe utukufuu kae na kae. Amina. ²¹Saam zangu zimbuie kia muumini mwe Kwistu Yesu. ²²Mkundwao nena aha namiugusa naho waamini wwose hanu namiugusa haswa wada wa familia ya kaisali. ²³Na ivi neema ya Zumbe yetu Yesu Kwistu iwe na loho zenu.

Colossians

Chapter 1

¹Paolo, mtume wa Kwistu Yesu kwa mapenzi ya Muungu, na Timoseo ndugu yetu, ²kwa waaminiu na ndugu waaminifu mwe Kwistu weuko koosai. Neema itende kwenu na amani kuawa kwa Muungu Tate etu. ³Taavya shukuani kwa Muungu, Tate wa Bwana wetu Yesu Kwistu, na tawaombea maa kwa maa. ⁴Tiimanya imani yenu mwe Yesu Kwistu na ukundiso mwenao kwa wada woso wekuemewao kwa ajii ya Muungu. ⁵Mna ukundiso unu kwa ajii ya taajio da kweii de kuikwado mbinguni kwa ajii yetu. Msikia kwamba tajio ido ni da ukweii kabla ya mbuii ya ukweii, wa injii, ⁶ida yekwezayo kwenu. Injii inu yavyaa tunda na die neea ulimwenguni mgima. Ne ikagosoa ivi mwenu tangu siku ida mwekumanyayo na kufundishwa neema ya Muungu mwe kweii. ⁷Inu nee injii mwekufundishwayo kuawa kwa Epafla, mkundwa wetu na mgoozi mtumishi ambaye matumishi mwaminifu wa kwistu kwa ajii yetu. ⁸Epafla katenda umanyike kwetu ukundiso loho. ⁹Kwa ajii ya ukundiso unu, toka siku ida tekusikiayo ivi, nkatizati kweka kuwaombezea, netikaombez mmeewe maalifa ya mapenzi yakwe mwe hekima yose na umanyi wa kiloho. ¹⁰Nee tikaombeza kwamba mwendemwe uzizimzi w bwana mwe sia zikundwazo. nee tikaombeza mvyae tunda da kia mbui ntana mwonda muwe mwe maalifa ya muungu . ¹¹Taombeza mdahe kugewa nguvu mwe kiya uwezo kuinga na nguvu za utukufu wakwe mwe uvumiivu na uzizimizi wose. ¹²Taombeza kwa nyemi mwavye ntoogoo kwa tate, mwekuwa gosoa nywinywi madahe mwe ulisi wa waumini mwe ung'azii. ¹³Katiavya mwe ufaume wakizaa atisamize mwe ufaume wa mwanawe mkundwa. ¹⁴Kwa mwanawe tikombolwa, na tisamehewe zambii. ¹⁵Mwanawe ni mfano wa Muungu mwekuoneka. Ni mvyagwa wa bosi wa uufii wose. ¹⁶Kwa ajii yakwe vintu vyose viumbwa, via vyeuko uwanga na asii, vintuvionekanavyo na vyesivyokuoneka. Ikiwa ni vya enzi na mamlaka, uzumbe we nguvu, na vintu vyose viumbwa ni yeye kwa ajii yakwe. ¹⁷Yeye kawa aho kabla ya vintu vyose, na mwe yeye vintu vyose

vyatozana hamwe.¹⁸ Na yeye ne mtwi na mwii yaani kanisani, yeye ni wabosi na mvyaigwa wa bosi kuawa mwe wafu, ivyo nafasi ya bosi mwe vintu vyose.¹⁹ Kwa ajii Muungu katamiwa ni utimiifu wakwe wose wekae mwakwe,²⁰ na kwevana na vintu vyose kwakwe kwa sia ya mwanwe. Muungu akagosoaa amani kwembokea mpome ya msaaba wakwe mwenywe. Muungu viwe vintu vya asi au vintu vya uwanga.²¹ Nyie pia, kwa ukati umwe muwa wageni wa Muungu na muwa maadui wakwe mwe akii na mbii mbaya.²² Akini sasa, mwevana nywinywi kwa mwii wakwe kwembokea kufa kwakwe.²³ Kama mwonda mwendee mwe imani mwekutozeshwayo na kuwa imala, bila kuuswa hae na tegemeo da ujasii wa injii mwe kumanyayo. Inu ne injii ye kubigiwayo kwa kiya mntu mwe kuumbwa asi na uwanga. Inu ne injii ambayo kwaiyo mie. Paolo, nkiwa mtumishi.²⁴ Ivi natamiwa ni sungu yangu kwa ajii yenu. Nami nagosoaa mwe kihunguacho kwa sungu ya Kwistu kwa ajii ya mwii wakwe ambao ni kanisa.²⁵ Miye ni mtumishi wa kanisa idi, sawasawa na ndima nenkwenkigwayo kuawa kwa Muungu kwa ajii yetu, kumemeeza mbui za Muungu.²⁶ Unu ni ukweii wasii yekufiswayo kwa miaka mingi kwa vizazi. Akini ivi sasa igubulwa kwa wose waaminio kwa Yeye.²⁷ Ni kwa wada ambao Muungu kakunda kugubulwa kweivyo utajii wa utukufu sii ya ukweii unu umwe sehemu ya wa Mataifa. Ya kwamba Kwistu yumwe mioyo yetu, ujasii wa utukufu wezao.²⁸ Uyu ne tibigiyae. Tamkanya kiya mntu na kumwangamiza kiya mntu kwa hekima yose, ili apate kumweta kiya mntu mkamiifu kwa Kwistu.²⁹ Kwa ajii inu miye nahangaika na kwebidiiisha, kuigana na nguvu yakwe igosoayo ndima ndani mwangu mwe uweza.

Chapter 2

¹Maana naonda mwe nywinywi mmanye juhudi nenayo mwenu nywinywi na kwa ajii ya wada we laodikia , na wada wesao kuniona cheni hangu mwe mwii. ²Wapate kuhembeeza myoyo yao wakaduganywa mwe ukundiso wakapata utaajii wose wakumanya kwa uhakika, wapate kumanya sii ya muungu, yaani kwistu. ³Ambae mwe yeye bene zose za viungo na maalifa zisitiika. ⁴Naamba mbui inu muntu esekweza kumtiia kwa mbui za kupembeeja. ⁵Maana etiho nkiho kimwii mia tihamwe mwe loho, nkatamiwa na kukana nkacho zenu na ukwei wa imani yenu mwe kwistu. ⁶Basi inga mwekuhokeavyo kwistu yesu, zumbi mtende ivyo ivyo mwe yeye. ⁷Mwenao sina na mwekuzengwao mwe yeye mtendwa mtintimaa mwe imani, inga mwekuhonywavyo mtendese kuavya ntongozi. ⁸Kauani mwesekutekw ni muntu kwa ajii ya elimu yakwe ya bue na utizi bue kw jinsi ya uhokezi wa wanadamu kwa jinsi y mafundisho ya bosi ya ulimwengu, wala nki-kuoa kwistu. ⁹Mana mwakwe yeye mwekaa utiifi wose wa zumbi muungu kwa jinsi ya kimwii. ¹⁰Nanywi mtikiimika mwe yeye mutwi wa enzi yose na mamlaka. ¹¹Mwe yeye mtoharishwa kwa tohaia yesayo kugosolwa kwa mikono, kwa kuhambua mwii wa nyama kwa toha a ya kwistu. ¹²Nee mwekufaho kwa ajii ya makosa yenu na kwesekutahiliwa kwa mwii wenu akamitenda mmeso hamwe na yeye ekubindaho kutiifia mbazi makosa yose. ¹³Nanywi mwekufaho kwa ajii ya makosa yenu na kwesekutahiliwa kwa mwii wenu akamitenda mmeso hamwe na yeye ekubindaho kutiifia mbazi makosa yose. ¹⁴Akabinda kuifuta ida hati yekugondwayo yekutiahayo kwa kuahwa kwakwe, yekuayo na nkuu kwetu, akaiusa yesekuacho vituhu; akaigongomea he msaaba. ¹⁵Akabinda kuhambwa enzi na mamlaka, na kuvotenda viwe mkogo wa ukangafu, akazihachuze mwe uwo msaaba. ¹⁶Basi muntu esekumiaha nywinywi mwe nkane au vyakunywa au kwa ajii ya sikunkuu au mwandamo wa mwezi au sabato. ¹⁷Mbui izo ni kizui cha mbui zezazo; mia mwii ni wa kwistu. ¹⁸Muntu esekumihoka sawabu yenu; kwa kuzizitia kwa ukundiso wakwe mwenyedu, na kuvikia malaika akegea mwe maono yakwe na kuhikuka buedu kwa akii zakwe za kimwii. ¹⁹Wala nkautoza, mutwi, ambao kwakwe yeye mwii wose ukajaiwa na kudanganywa kwa vimamo na mishipa, kwekua kwa ntamuizi ziawazo kwa zumbi muungu. ²⁰Basi ati kana mfa hamwe na kwistu mkayaeka yada mafundisho ya bosi ya ulimwengu, kwambwai mwegea si ya amli inga mwekaao duniani"? ²¹Mwesekutoza, mwesekuonja, mwesekudonta; ²²Mbui zose izo zabanika ukati wa kutumiwa, ukato zose izo zabanika ukati wa kutumiwa; ukati mkatongea maangiizo, na mahinyo ya wanadamu. ²³Mbui zose izo zaoneka inga zina viugo, inga via mviko mwekuandaso wenye, na mwekwezizitia, mwekutawalao mwii kwa ukai, mia nkaviambua kintu kwa kukindia tamaa za mwii.

Chapter 3

¹Ati vituhu Muungu kamifufua hamwe na Kwistu, ondani mbui za uanga ambako Kwistu ekaa mkono wa kuume wa Muungu. ²Afyani kuhusu mbui za uanga, nkio kuhusu mbui za duniani. ³Kwa kua mfa kae, na maisha yenu yafiswa hamwe Kwistu mwe Muungu. ⁴Ukati Kwistu ndiho aaneke, ambae ni maisha yenu, ndiho nanywi pia nnda mwonekane naye mwe utukufu. ⁵Kwa iyo komani mbui za mwei nusi yaane, zinaa, usama, ntunu mbaya, nia mbaya na tamaa ambayo ni ibada ya kimuu. ⁶NI kwa ajii ya mbui izi gazabu ya Muungu yeza uanga ya wana wesao kusikia. ⁷Ni kwa ajii ya mbui izi nywie pia mwenda ivyo mwekuishiho gatigati yao. ⁸Akini sasa nlazima mziuse mbui izi zose. Yaani gazabu, maya, nia mbaya, matusi na mbui nchafu ziawazo mwe vyanwa vyenu. ⁹Mwesekuhufyana nywinywi kwa nywinywi, kwa kua muuhambua untu wenu wa kae na matendo yakwe. ¹⁰Mwevika mntu mpyaahamu ambao wagosolwa uhya mwe unyanyi kuawana na mfano wa yuda mwekumwuumba. ¹¹Mwe unyanyi unu nkakua Myunani wala Myahudi mtimwa na mwese kutibwa, mwekusoma, mwe kwesu kusoma, mtumwa, mwese kua mtumwa, mia badii yakwe Kwistu ni mbui zose mwe zose. ¹²Inga wateule wa Muungu, watakatifu na wekundwao, mwevikentu wedi, ukarimu, uhovu na uzizimizi. ¹³Mdoeane nywinywi kwa nywinywi. Muoneane mbazi kia muntu na mweziwe. Ati mtu msininika zidi ya mtuhu, amfiie mbazi kwa jinsi ida ida ambayo tate ekutiifiavyo mbazi nywinywi. ¹⁴Zaidi ya mbui izi zose, muwe na ukundiso ambao nee vigezo vya ukamilifu. ¹⁵Mpeho ya Kwistu na imiongoee mwe mioyo yenu. Iwa ni kuwa ajii ya mpeho inu kua mwetangiwa mwe mwii wiwe. Muwe na ntogoo. ¹⁶Na mbui ya Kwistu yekae ndani yenu kwa utajii. Kwa viugo vyose, hinyanani na nkwenkiana akii nywinywi kwa nywinywi kwa Zaburi, mawia na mawia ya amwe loho. Imbani kwa ntogoo mwe mioyo yenu kwa Muungu. ¹⁷Na chochose mgosoacho mwe mbui au mwe matendo, gosoani yose mwe zina da Zombe Yesu. Mwenkeni ntogoo Muungu Tatekwombokea Yeye. ¹⁸Wavyee mwezizitie kwa wagosi wenu, inga iagizwavyo mwe Tate. ¹⁹Nanywi wagosi wakundeni wavyee wenu na mwesekua wakai zidi yao. ²⁰Wana wategeezeni wavyazi wenu mwe mbui zose, maana nee intamiavyo Zombe. ²¹Akina tate mwese kuwasongeeza wana wenu ili wesekweza kufa maya. ²²Watumwa muwatii mazumbe mwe mwii kwa mbui zose nkio kwe mudumu ya meso inga watu watamiwao ndu mia kwa moyo wa kwei. Mmwongohe Muungu. ²³Chochose mgosoacho, gosoani kuawa nafsini mwenu inga kwa ajii ya tate na nkio inga kwa wanadamu. ²⁴Mwamanaya ya kua mndamhokee mageeko ya umiiki kuawa kwa tate. ²⁵Kwa sibabu yoyose agosoae yesiyo kwei nnda ahokee hukumu kwa matendo yasiyo haki ekugosoayo na nkakuna upendeleo.

Chapter 4

¹Mabwana, avyani mbui zenazo haki na utana. Mwamanya pia kwamba mnaye Bwana mbinguni.²Songwani kuwa imala mwe maombi. Ekaani meso mwe ido kwa ntogoo.³Ombezani hamwe kwa ajii yetu pia ili kwamba Muungu avugue uvi kwa ajii ya mbui, kugombeka sii ya kwei ya Kwistu kwa ajii ya idi nkitahwa minyololo.⁴Naombeza kwamba nidahe kudiika chazae kana upasavyo kugombeka.⁵Hita na viugo kwa wada we chongoi na muuokoe ukati. ⁶Mbui zenu na zitende na mboto ukati wose yakwee Muungu majila yose ili kwamba ndaha kumanya namna ipasavyo kumtambaisa kimoneka.⁷Kwa mbui zinihusuzo mimi, Tikiko enda ayagosoe yamanyike kwenu. Yeye ni ndugu mkundwao, mtumishi mwaminifu na mweza mwezweetu mwe Bwana.⁸Namwaagiza kwenu kwa ajii ya idi kwamba mdahe kumanya mbui kuhusu swiswi na pia mdahe kuwagea moyo. ⁹Namtuma hamwe na Onesimo ndugu ywenu mkundwa mwaminifu na yumwe ywenu wenda wamyambie kia kintu chekuawiacho aha.¹⁰Alistako mfungwa mwezwaangu, amiugusa pia na Mako umbu dakwe na Banaba mwe kuhokeae vikundwavyo kuwa kwakwe, "Kama akeza kwenu mhokeeni," ¹¹Na pia Yesu mwetangwa Yusto awa awa wowodu wa utanda ni wagosozu wa wandima wezwaangu kwa ajii ya uzumbe wa Mungu wawa ni npongezi kwangu.¹²Epafra amiugusa, yeye ni yumwe ywenu na mtumwa ywa Kwistu Yesu. Yeye agosoa bidii mwe maombi kwa ajii kwamba mdahe kugooka imala na kuhakikishwa kikamilifu mwe ukundiso wose wa Muungu.¹³Kwa kuwa namshuhudia, kwamba agosoe ndima kwa bidii kwa ajii yenu kwa ao weuko Laodekia na kwa ao weuko Hielapoli. ¹⁴Luka yuda mganga mkundwa na Dema wamiugusa.¹⁵Waugusweni ndugu zangu wekaao Laodekia na Nimfa wa kanisa de nyumbani kwake. ¹⁶Bwana inu yendahe isomwe kwenu mweiha na isomwe pia kwa kanisa da Waladikia nanywi pia hakikishani mwaisoma ida barua iyawayo Laodekia. ¹⁷Gombeka na Alkipo, "Kawa ida huduma ambayo kihokea mwe Bwana kwamba wapaswa kuihokea."¹⁸Saamu izi ni kwa mkono wangu mwenye - Paulo mwesekujaa minyololo yangu. Neema na iwe na nywinywi.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo, Silwano na Timetheo kwa kanisa da wathesaloke katika Muungu Tate na Zumbe Yesu Kwistu. Neema na amani iwe nanywi.²Taavya shukrani kwa Muungu kiamaa kwaajii yenu nyose, wakati tikawataja kwe maombi yetu. ³Taikumbuka bila ya kusokea mbele ya Muungu tatietu ndima yenu ya imamni, juhudi ya ukundiso na uvumilivu wenye ujasii kwaajii ya siku zizazo katika Zumbe Yesu Kwistu.⁴Mbuyangu mwakundwa ni Muungu, tamanya wito wenu. ⁵Na jinsi injii yetu yekwezavyo kwenu khiyo kwa mbui tu, bali pia katika nguvu, katika Loho Mtakatifu, na katika uhakika. Kwa manma hiyo mwamanya pia swiswi neniwantu wa namna aani kwaajii yenu. ⁶Neniwantu kwa kutiiga swiswi na Zumbe, kama mwekuhokeavyo mbui katika taabu kwa mwie ilawayo kwa Loho Mtakatifu. ⁷Na matokeo yakwe mkawa mafani katika makedonia na akia ambacho waamini.⁸Kwakuwa kulawa kwenu mbui ya Muungu yenea kose, na khiyo kwa makedonia na akina ikedu, sai yakwe kwa kia hantu imani yenu katika Muungu iemea kose. Na matokeo yakwe nkatikunda kusema chochosee. ⁹Kwakuwa wao wenye wanaalifu ujio wetu neni wa namna yani kati yenu, watambaika jinsi wekumge ukiavyo Muungu kuawa katika sanamu na kumtumikia Muungu mwe hai na kwei. ¹⁰Wekuavyao habai yakuwa tamhufiiza mwanawe kuawa uwanga, mwekufufuliwa kuawa kwa wafu, na uyu ni Kwistu, mtiika hulu kuawa mwe zabihu.

Chapter 2

¹Kwa kuwa nywinywi wenye mwamanyu mbu yangu , kuwa wezie wetu nkao kuwawebue. ²Mwamanyu kwamba aho bosi tite-seka na wagosoa kwa aibu kuda Filipi, kama mmamanyavyo, netina ujasii kusema injii hata mweshida nyingi. ³Kwa maana maagizo yetu khayawana na ubaya, wala katika uchafu, wala katika hila. ⁴Badala yakwe, kamavia tekukubalianavyo Muungu na kuamini injii nee tise-mavyo. Tasema, nkiyo kwa kuwafulahisha wantu, akini timfulahisha Muungu. Yeye ikedu nee mchunguza mioyo yetu. ⁵Kwakuwa nkate kutumia mbui yakwe pendekeza wakati wose, kama mmamanyavyo wala kutumia mbui kama kisingizio kwa tamaa, Muungu nishahidi yetu. ⁶Wala nkatokuondeza utukufu kwa wantu, wala kuwawa kwenu au kwa watuhu. neetidai kama mitume ya Kwistu. ⁷Badala yakwe neetiwa pole kati yenu kama mmaa awafarijivyo wanae wenye. ⁸Kwasia inu neetina ukundiso, kwenu neetilazi kuwashilikiisha nkio kwa injii ya Mungu bali pia ni maisha yetu wenye, kwakuwa muwa muya wetu. ⁹Kwa via ndugu, mwakumbuka ndima na tabu yetu kio na musu nneetikagosoa ndima kusudi tise kumuelemea mntu yoyose wakati unuo tiwa hubilia injii ya Muungu. ¹⁰Nywinywi ni mashahidi, Muungu pia ni kwa utakatifu wa na ma inu haki bila ya lawama tekuenendavyo wenye mbele yenu muaminio. ¹¹Ivyoivy mwamanyu ni kwa namna ihi kwa kia mmoja wenu kama Tate eivyo kwa wanawe tuhimizanavyo na kuwazenga kimoyo tishuhudia. ¹²Kwamba yanipasa kwenda kama weivyo wito wenu kwa Muungu, ekuwetangavyo kwe ufalume nna utukufu wakwe. ¹³Kwa sababu hiyo namshukuru Muungu pia kia wakati, kwakuwa wakati tekuuhokeahaho ujumbbe wa Muungu muusikia, muuhokea khiyo kama ni mbui ya manadamu, badala yakwe muokea kama kwei yeivyo mbui ya Muungu, nani mbui ambayo yagosoa ndima kati yenu muaminio. ¹⁴Kwa iyo nywinywi, wwambuya muwe waantu kwa kufanya makanisa ya Muungu ayo ya uko katika uyahudi katika Kwistu Yesu, kwakuwa nywinywi nanywi mteseka katika mambo yada yada kwa wantu wenu kama yekulawiavyo kuda kwa wayahudi. ¹⁵nnee ni wayahudi nee weku mkomao Zumbe Yesu hamwe na wanabiii, ni wayahudi ambao watiguuusa tiawe chongoi khawamkunda Muungu na maadui kwa wantu wose. ¹⁶Watizua tisekusema na mataifa ili wapate wongofu, matokeo yakwe ni kwambba waendelea na zambi zao mwisho ghadhabu ikeza juu yao. ¹⁷Swiswi wambuya nee titengana kwa mda mjihi kimwii, nkio katika loho. Tigosoa kwa uwezo wetu na shauku nkuu kuona vyeni vyenu. ¹⁸Kwakuwa netikaonda teze kwenu mimi Paulo kwa mala ya kwenga na malatuhu akini shetani katizua. ¹⁹Kwakuwa kwa kujiaminisha kwetu kwa dabae, au fulaha au taji ya kujivunia mbele ya Zumbe Yesu wakati wa kweza kwakwe? Je, nywinywi si zaidi kama weivyo wantu wetu. ²⁰Kwakuwa nywinywi utukufu na fulaha yenu.

Chapter 3

¹Kwa iyo tekuwako nkatidaha kusuumii zaidi. Tifikii ne ni vyedi kusigaa kuda aseni ikedu. ²Timwagizaa Timoseo, mwezwetu na mntu wa Muungu - mwe injii ya Kwistu. kuwatozeeza na kuwa hongeza kuwa na imani yao. ³Tigoso ayo ili asekuwaho yoyose mwenda aumiye kuawana na mateso aya, kwaajii wenye tamanya tibindakae kusagulwa kwaajii ya idi. ⁴Kwa kweii tekuwaho hamwe tiongoa kuwaambia kuwa tihehi kupata suuba kwa ayo yekuawiyo kama mmnyavyo. ⁵Kwaajii inu nekuwako nkidaha kuzizimiza vituhu, nkitumwa nimanye imani yenu. Yadahikana mgeeza ne kavika kuwageeza na ndima Yetu itenda bwebuwe. ⁶Akini Timoseo keza kwetu kuawa kwenu katietea mbui ntana za imani ya ukundiso wenu. Katambia kwamba anayo kumbukumbu ntana setu, mwakunda kutiona kama nasi tikundavyo kuwaona nywinywi. ⁷Kwaajii inu wezwetu titamiwa sana na nywinywi kwaajii ya imani yenu. Mwe sungu na mateso yentu wose. ⁸Kwa ivi sasa tekaa, kama mkagooka imaa kwa Tate. ⁹Na timwenke ntogoo Muungu kwaajii yetu, kwa kinyemi chose tenacho kwa Muungu kwenu? ¹⁰Taombeza kiyoo na musitidahe kuona vyeni vyenu ili kuwamemezea aho hekuhunguaho mwe imani yenu. ¹¹Munngu wetu ni Tate mwenye, Tate wetu Yesu ationgoza sia yetu tibue kwenu. ¹²Ni Tate atenda mwongezwe na kuzidi mwe ukundiso. Mkakunda na kuwakunda wantu wose kama tiwatendavyo nywinwyi. ¹³Na agosoe ivi kutogeza mioyo yenu yese kuwa na lawama mwe utakatifu mbele za Muungu wetu

Chapter 4

¹Mwisho ndugu, tawagea moyo na kuwahembeza mwe Yesu Kwistu . Kana mwekuhokea maelekezo kuawa kwetu namna ikundwavyo na kuita kumwagizwa Muungu kwa sia hio pia muite nakugosoa zaidi. ²Kwa kua mwamanyana ni maelekezo yada tekuwanng'ayo kwembekeza zumbe Yesu. ³Kwa haya nee ukundiso wa Muungu ung'ao wenu kwamba mwe ukane na kianga. ⁴Kwamba kia yumwe amanya namna ya kumiiki mvyee yakwe mwenye mwe utakatifu na heshima. ⁵Usekua na mvyee kwa jii ya tamaa za mwii [kana mataifa wasea kumanyana Muungu]. ⁶Msekuaho mntu yoyose mwendae emboke mihaka na kukimana na nduguye kaajiii ya mbui inu kwakua Tate nee muiha kwaajii ya mbui izi kana teivyo tekuongoa kuwa haza na kushuhudia. ⁷Kwamba Tate nkekutitangia kwa uchama, bai kwa utakatifu. ⁸Kwahiyo muemea idi khawakunda wantu bai amuemea Muungu. Awenkae Loho Mtakatifu ywake. ⁹Kuhusu kukundwa ndugu khakuna haja ya mntu yoyose kukugondea. Kwakuwa mhinywa kae nMuungu kukundana nywinywi kwa nywinywi. ¹⁰Hakika mgosoa haya yose kwa ndugu weuko Makedonia yose. Akini tawahembeza, ndugu mgosoe hata na zaidi. ¹¹Tamhembeeza mkunde kwe kaa maisha yekutayo kugosoa ndima zenu na kugosoa ndima kwa mikono yenu ing'a tekuwaamuru. ¹²Gosoa idi udahe kuita vitana na kwa heshima kwa hao weaho chongoi ya imani ili msekuhungukiwa na hitaji dodose. ¹³Khatikunda nywinywi mve isavyo kutama nywie ndugu uanga ya hao wekugonao. Mwesekweza kusunika inga watuhu wesio na kwei kuhusu uakati wezao. ¹⁴Ati taamini kua Yesu nee kafa na kufufuka vituhu, ivyoivyo Muungu endaawegae hamwe na Yesu hao wekugonao mauti mwe yeye. ¹⁵Kwaajii ya ayo tawamba nywinywi kwa mbui ya Tate kwamba swiswi ndie tiwemeso ukati wa kweza kwa Tate hakika nkatina tiwaongwee we kugona mauti. ¹⁶Kwakuwa Tate mwenye enda asee kulawa mbingu, eza na Bauti nkuu hamwe na malaika mkuu na gunda da Muungu nao wekufao mwe Kwistu wenda wenuke kwanza. ¹⁷Kabisa swiswi temeso tekusigao, tenda tidugana mwe mazumbe hamwe nao kumhokea Tate hewani, kwa sia hii tenda tiwe na Tate siku zose. ¹⁸Kwa hiyo, mhongezane nywinywi kwa nywinywi kwa mbui izi.

Chapter 5

¹Ivi aha kwa mbui za mda na nyakati ndugu, nkamnna haja kwa kintu chochose kiandikwe kwenu. ²Kwaajii nywi wenye mwamany vyedi vyedi aati siku ya Tate yeza inga mbavi ezaho nakio. ³Hada wambaho hana "mpeho na usalama", ne ubanasi uwezeaho gafla. Ni inga usungu umwezeavyo mvyee mwenye ndaa. Nkwawana weneye kwa sia yoyose. ⁴Mia nywinywi, ndugu nkamko kwe kiiza hata ida siku iwezee inga mbavi. ⁵Kwaajii nywinywi nyose mu wana wa ung'azi na wana wa nusi. Swiswi nkio wana wa kio na wana wa kwe kiza. ⁶Ivyo basi tesekugona inga wekumwe wagonavyo. Ila ticheeze makini. ⁷Kwaajii wagonao wagona kio na na wakolwao wakolwa nakio. ⁸Kwaajii swiswi n'wana wa musu tiwe makini. Tivaae ngao ya imammni na ukundiso, na nkovia ya chuma ambayo ni ukwei wa wokovu wa ukati wezao. ⁹Kwaajii Muungu nkekutisagua bosi kwaajii ya maya mia kwa kuhonywa kwa sia ya Zumbe Yesu Kwistu. ¹⁰Yee nee mwekutifia ili kwamba tikawa meso au tigona, nnda tekae nae hamwe. ¹¹Ivyo mhongezanena kuzengana nywinywi kwa nywinywi inga ambavyo mgosoa kae. ¹²Ndugu tafaigwa muwamanye wada watumiao gatigati yenu na wada wa uanga yenu mwe Tate na wada wamishaulio. ¹³Taombeza naho muwamanye na kuwenka heshima mwe ukundiso kwaajii ya ndima yao. Mtende amani gatigati yenu nywinywi wenye. ¹⁴Tawahembeeza ndugu muwakanye wesao kuita mpaahoe wageeni moyo wekukatao tamaa. Wambizeni wada wakiwa nna mzizimizane kwa wose. ¹⁵Kauwani kwesekuwa na mntu yoyose muiha baya kwa baya kwa mntu yoyose. Badii yakwe gosoani wedi kwa kia yumwe yenu na kwa wantu wose. ¹⁶Tamiwani siku zose. ¹⁷Ombezani mwesekusokea. ¹⁸Mtogoeni Muungu kwa kia mbui kwaajii uo nee ukundiso wa Muungu kwenu mwe Yesu Kwistu. ¹⁹Mwese kumzimisa Loho. ²⁰Mwese kuubea unabii. ²¹Geezani mbui zose tozani dedi. ²²Ekanani na kia mwonacho nakitam. ²³Muungu ya amani amikamilishe mwe utakatifu. Loho, nafsi na mwii vitunduiwe hesaho mawaa mwe kweza kwake Yesu Kwistu. ²⁴Yeye mwe kumyetanga ni yedi, naho nee mwekugosoa. ²⁵Ndugu naho mtionbee. ²⁶Wauguseni ndugu wose kwwa busu takatifu. ²⁷Namihembeeza mwe kwa ndugu wose. ²⁸Neema ya Tati etu Yesu Kwistu yekae hamwe na nywinywi.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹Paulo, Silwano na Timoseo kwa kanisa da wasesalonike katika Muungu tati yetu na Zumbe Yesu Kwistu. ²Neema na iwe kwenu na amamni ilawayo kwa Muungu tati yetu na Zumbe Yesu Kwistu. ³Itipasa swiswi kumshukuru Muungu siku zose kwa ajii yenu, kwa ajii neitupasvyo, kwa kuwa imani yenu yakaa sana, na ukundiso wenu wa kia mntu uongezeke uwe mwingi. ⁴Iyo swiswi wenye tatamwiya kwa fahali juu katika makani sa ya Muungu, tatamwia mbui ya kuzizimiza na imani mwenato katika suuba yose, tatamwia kwa habai ya suuba na kuzizimiza. ⁵Inu ne isha ya hukumu ya haki ya Muungu, matokeo yakwe ni kuwa nywinywi mtaaziwe mwastahili kwengia ufalume wa Muungu ambao kwaajii yakwe mwateswa. ⁶Kwa kuwa ni haki ya Muungu kuwaiha sauuba ya wada wekuwa sulubishao nywinywi. ⁷Nakumyenka laha nywinywi msubishwao hamwe na swiswi, enda atende iyi wakati wa kugubulwa kwake Zumbe Yesu kuawa mbinguni na malaika zakwe. ⁸Katika mwii na moto anda awaihie kisasi wada wesekumanya Muungu na wada wasiokuzumia injii ya Zumbe wetu Yesu Kwistu. ⁹Wonda wateseke kwa kudaga mia kae na kae wakiwa wabagulwa na uwepo wa Zumbe na utukufu wa nguvu zakwe. ¹⁰Enda awagosoe hada enda hoeze ili agimbikwe na wantu wakwe na kumakwa na wose waaminio, kwasababu ushuhuda wetu usadikiwa kwenu. ¹¹Kwa sababu inu tawaombea nywinywi siku zose, taomba kwa Muungu wetu awehesabu kuwa mstahili kwetangwa tawaomba kwamba apate kutimiza zina da Zumbe Yesu, ¹²taomba kwamba mpate kwenulwa nae kwasababu ya neema ya Muungu ya Zumbe Yesu Kwistu. Taomba mbui izi ili mpate kutunga zina da Zumbe Yesu. Taomba mpate kutunya nae, kwa sababu ya neema ya Muungu na ya Zumbe Yesu Kwistu.

Chapter 2

¹Isasa kusudi da kweza da Zumbe yetu Yesu Kwistu na kukuskuba hamwe illi tiwe nae, tawaombeza nywinywi ndugu zetu. ²Kwamba msekusumbuliwa wala msekupiswa kwa ulahisi, kwa loho, kwa ujumbe au kwa baua ionekanayo kama iawa kwetu, ikasema siku ya Zumbe yeza. ³Mntu asekuwahufya kwa mbui yoyose. Kwa kuwa nkainaeze hadi dia anguko diawie kwanza na mntu wa uasi ugubulwe yuda mntu wa ubanasi. ⁴Uyu nne apingaye nae enua mwenye akimpinga Muungu na chochose kiabudiwacho, na matokeo yakwe ekaa mwe hekalu da Muungu na kujionyesha yeye ingani Muungu. ⁵Je, nkamkumbuka hada ekuaho nanywi ne kawaambia juu ya mbui izi? ⁶Sasa mwamanya kia chekumziacho ili kwamba adahe kufunuliwa kwa wakati sahihi wendaho ubue. ⁷Kwakuwa sii ya yuda mntu mwenye kiasi yagoso ndima mpaka sasa ila tu kunaazuia mpaka endahauswe siai. ⁸Ndipo yuda mwenye kuasi endaho agubulwe, na Zumbe Yesu andaa amkome kwa pumzi ya kanwa chakwe, Zumbe andaa amgoose si chochose kwa ufunuo wa kuuya kwakwe. ⁹Kuuya kwa yuda mwenye kuasi ndauwe kwasababu ya ndima ya shetani kwa nguvu zose, ishaa na maajabu ya umbea. ¹⁰Na umbea wose wenye uzalimu, mbui izi zose nda ziwe aho kwa wada wekwagao kwasababu nkawekuuhokea ukundiso wa kwei kwaajii ya kuhonywa kwao. ¹¹Kwasababu iyo Muungu awatumia ndima yenye uovi ili waamini umbea. ¹²Matokeo yakwe ni kwamba wose wendawahukumiwe wada ambao nkawekuamini ukwei bali ujifulahisha katika uzalimu. ¹³Akini yatupasa kumshukuru Muungu kwaajii yenu ndugu wakundwao ni Zumbe, kwasababu kamisagua nywinywi kama maimbuko ya wokovu kwa utakaso wa Loho na imani katika ida kwei. ¹⁴Ichi ndicho ekuwetangiacho nywinywi kwamba mwembokea injii mdahe kuhokea utukufu wa Zumbe Yesu Kwistu. ¹⁵Kwa iyo, wambuya mgooke imala umanyani uda utamaduni mwekufundishwao kwa mbui au kwa bauua yetu. ¹⁶Sasa, Zumbe yetu Yesu Kwistu mwenye na Muungu tatietu mwetikunda na kuntenka faaja ya kae nna kae na ujasii mtana kwaajii ya maisha yezayo kwombekea neema. ¹⁷Awahongeza na kuigosoa imala mioyo yenu katika kia mbui na ndima ntana.

Chapter 3

¹Na sasa wandugu, tiombeane, kwa mbui ya Zumbe idahe kuenea na kutukuzwa kama ievyo pia kwenu.

²Tiombeni kwamba tidahe kuhonya kuawa mwuwovu wa wantu waasi, kwa kuwa wose khiyo wana wa immani.

³Akini Zumbe ni mwaminifu ambae enda awatintimaze nywinywi na kuwalinda kwa yuda mbanasi. ⁴Tina ujasii kwa Zumbe kwaajii yenu, kwamba mwagoso na mndaendele kugosoa mbui ambazo tiwaagiza. ⁵Zumbe adahe kuwaongoza mioyo yenu katika ukundiso na katika uvumilivu wa Kwistu. ⁶Sasa tawaagiza ndugu katika zina da Zumbe Yesu Kwistu kwamba mweneghe kia ndugu aishi maisha ya ubwaa na nkhiyo kuawana na sestui ambao muohokea kuawa kwetu. ⁷Kwa kuwa nywinywi wenye mwamanywa ni sawa kwenu kutiiga swiswi, nkato kuishi gatigati kama wada nkawe kuwa na nizamu. ⁸Na nkate kuda nkande ya mntu bila ya kuiya badii ya kwe tigosoa ndima kio na musu ngumu na shida, ili tesekuwa mzigo kwa yoyose katika nywinywi. ⁹Tigosoa ivyo kwa sababu nkatina mamlaka badii yakwe tigosoa ili tiwe kwenu, ili kwambamdahe kutiiga swiswi. ¹⁰Wakiti nee tiaho hamwe tiwaagiza ikawa ummwe na umwe nakakunda kugosoa ndima msekuda. ¹¹Kwakuwa tasikia kwamba baazi yenu wenenda kwa ubwa miongoni mwenu, khawagoso ndima akini badii yakwe ni wantu wasio na utalatibu. ¹²Sasa naona tiwaagize na kuwaasa katika zumbe Yesu Kwistu, lazima wagosoe ndima kwa utulivu na kuda nkande yao wenye. ¹³Akini nywinywi ndugu msekufa moyo katika kugosoa yaliyo sahihi. ¹⁴Kama mntu yoyose nkkakunda kutii setu mwe bauwa inu muwe makini nae msekua na shiikanae ili kwamba apate kugwiwa ni soni.

¹⁵Msekumdoea kama ni adui, akini mumhaze kama ndugu. ¹⁶Zumbe wa amani awenke amani wakati wose katika sia zenu zuse, Zumbe awe na nywinywi nyoose. ¹⁷Inuu ni saamu yangu, Paulo kwa mkono wangu mwenye ni alama katika kia bauwa ivyo nee niwaandikiavyo. ¹⁸Neema ya Zumbe yetu Yesu Kwistu idahe kuwa na nywinywi nyose.

1 Timothy

Chapter 1

¹Paulo, Mtume wa Kwistu Yesu, kuigana na amli ya Mungu na Mwokozi Yesu Kwistu alie asili yetu, ²kwa Timoseo mwanangu wa kwei katika imani, neema, rehema na peho ziwazo kwa Mungu Zumbe na Kwistu Yesu Tati etu.

³Kama nekuwahembezavyo nekuhaukaho kuita Makedonia, ubaji, Efeso ili kwamba udahe kuwaamulu wantu fulani wasekufundisha mafundisho tofauti. ⁴Pia wasekutegeza hadisi na oloza za nasaba zasekuazo na mwisho. Aya yageanchonjo mahigano zaidi kuliko kuambizana kuendeeza mpango wa Mungu wa imani. ⁵Basi lengo daangizo idi ni upendo ulawao katika moyo safi, katika zamila ntana na imani ya kwei. ⁶Baadhi ya wantu wadikosa lengo wakayabada mafundisho aya na kuhitukia ntamuizi za kipumbavu. ⁷Wafagwa kuwa waimu wa shaia, akini nkawamanywa wakisemacho au kugongondea. ⁸Akini namanya kwamba sheia ni ntana kwa mntu andaitumie kwa usahi. ⁹Namanya kuwa, sheia nkayekugosolwa kwa mntu mwenye haki, bai kwa ajii ya wabondao sheia na waasi, wantu wesio wateua na wenye zambi, na ambao nkawana kwa ajii yao Tate na mami zao, kwa ajii ya ukomi, kwa ajii ya wakibebe, kwa ajii wakianga, ¹⁰kwa ajii ya wada wadoao wantu na kuwatenda watumwa, kwa ajii mwambea, kwa ajii ya umbea, kwa jii ya mashaidi wa umbea, na yeyose ambae yukinyume na maendelezo ya uaminifu. ¹¹Maavikizo aya yaawana na injii yenye utukufu wa Muungu mwenye kubariki ambayo kwayo nkiaminiwa. ¹²Namshukuu Yesu Kwistu Zumbe yetu, kanigea nguvu kwa kuwa kanitaazia mimi kuwa mntu mntana na kaniyea katika huduma. ¹³Na ni mntu wa kukufuu, mtesaji na mntu myogezi, akii nkipata lehema kwa sababu nkitenda ubahau kwa kutokuamini. ¹⁴Akini neema ya Mungu wetu imema imani na upendo weumo Kwistu Yesu. ¹⁵Mbui inu ni yakuaminika na yastahili kuhokwa na wantu wose, ya kuwa Kwistu Yesu keza duniani kuohoa wenye zambi. Mimi ni mbaya zaidi ya wose. ¹⁶Akini kwa sababu inu mimi nelewenkwigae lehema ili ndani yangu mimi, awali ya yose Kwistu Yesu azihilishwe uvumiivu wose. ¹⁷Kagosoa ivyo kama kielelezo kwa wose waendao wamtumaini yeye kwa ajii ya ugima wa kae na kae. Amina. ¹⁸Nkidiika angizi idi mbele yako Timoseo, mwanangu, nagosoa ivi kwiigana na unabii wekuavyi gwao ahobosi kuhusu wewe, ili kwamba uhusike katika nkondo ntana. ¹⁹Tenda ivyo ili kwamba uwe na amani na zamii ntana, baazi ya wantu wayaamea aya wakagagamizwa imani. ²⁰Kama via Himeneyo na Alekizanda ambao nkimwenka Shetani ili wafundishwe wasekukufuu.

Chapter 2

¹Kwa hiyo awali ya yose, nakunda maombi, na dua, na maombezi, na shukulani zigosoke kwa ajii ya wantu wose. ²Kwa ajii ya wafaume na wose ambao weuko kwe mamlaka, ili kwamba tidahe kuishi maisha ya amani na utuivu katika utauwa wose na heshima. ³Idi ni tana nadi kundwado mbele za Muungu mwokozi yetu. ⁴Yeye akunda wantu wose wahonywe na wapate kumanya kwei. ⁵Kwa kuwa kuna Muungu yumwe, na kuna mwevanya ambae ni Kwistu Yesu. ⁶Keeavya mwenye kama temo, kama ushuhuda wakati muafaka. ⁷Kwa sababu inu mimi mwenye nkitenda kuwa mjumbe wainjii na mtume, nasema kwei, nkisema umbea, mimi ni mwaimu wa wantu wa mataifa katika imani na kwei. ⁸Kwa iyo, nakunda wagosi wose nkiamntu waombe na kwenua mikono mitakatifu bila ya gazabu na mashaka. ⁹Ivyoivyo, na kunda wavyee wehambe nguo ikubaukayo, kwa heshima na kwekindia, wesekukwafii au zahabu, au lulu au nguo ya galama nkuu. ¹⁰Pia nakunda wavae mavazi yawastahilio wa vyee wakio uchaji kwa kuombokea matendo matana. ¹¹Mvyee ehinye mwe hali ya utuivu na kwa utii wose. ¹²Nkimluhusu myee kufundisha, au kuwa na mamlaka au Asekumkwekwea mgosi basi ekae katika hali ya uhofu. ¹³Kwa kuwa adamu nee mwekuvoka kuumbwa akabinda eva. ¹⁴Adamu khekutiiwa, akini uyumvyee ne mwekutiiwa, kabisa katika uasi. ¹⁵Hata ivyo endaaokolewe kwembokea kuvyaa wana, kama wendawaaendelelee katika imani na upendo na katika ung'azi na akii ntana.

Chapter 3

¹Mbui inu ni kweii, inga mntu akunda kugokea, akunda ndima ntana. ²Kwa iyo mgokezi asekuwa na lawama. Lazima awe mgosi wa mvyee yumwe. Lazima awe na kiasi, busaa, mwe mipango, mkaiimu. Lazima adahe kuhinya. ³Ase kunywa pombe, ase kuwa na nkumbizi, awe mhovu mwe amani. Ase kuwa mkunda heya. ⁴Akundwa kugokea vyedi wantu mwe nyumba yakwe mwenye, na wanawe wakundwa kumtii na heshima zose. ⁵Kama mntu nkamanya kuwagoke a wantu wa nyumbani mwake. Onda adahe kweya kanisa da Muungu?⁶Ise kuwaa muumini mhya, ili asekweza kwefinya na kugwa mwe hukumu ya yuda mbanasi. ⁷Akundwa awe na sifa ntana kwa wose weuko chongoi. Ili asekweza kugwa kwe soni kwe mtego wa mwovu.⁸Mashemasi, nao wakundwa wadahe kustahili heshima. wasekuwa wa mbui mbii. Wasekunywa pombe kwembolea kiasi naho wase kuwa na tamaa. ⁹Wadahe kuika kwa zamii ntama safi ida kweii na imani yekugubulwayo. ¹⁰Watende wasibitishwe kwaza wakabinda wadahe kuhudumu kwaajii nkawana lawama. ¹¹Wavyee ivyoivyo watende heshima, wesekuwa wazigao. Watende kwa kiasi na uaminifu kwa mbuu mbui zose. ¹²Mashemasi wakundwa wawe wagosii wa mvyee yumwe yumwe. Wakundwa wadahe kuwagokea vitana wana wao na nyumba zao. ¹³Kwa ajii ya wanda wagoao vitana na kugokea vyedi na ujasii mkuu wa imani ambayo imwe Kwistu. ¹⁴Naandika mbui inu kwako, natamani kweza kwako ivi hehi. ¹⁵Akini nadaha kucheewa, naadika ili udahe kumanya jisi kutenda kwe nyumba ya Muungu, ambado ni kanisa la Muungu mwe hai, uwe mhimii wa wambizi wa kweii. ¹⁶Ni kweii ya kwamba uungu wekugubulwao ni mkuu. Kaonekana mwe mwii, asibitishwe na Loho, kaonigwa ni malaika, akabikiia mwe mataifa.

Chapter 4

¹Isasa Loho agombeka waziwazi kwamba mwe ukati wezao kwumwe wenda waibade imani na kwekaa vitana kutegeeza loho ziafyazo ya kimpepo yeondayo mahinyo mwe umbea, unafiki ²dhambi zao zendazibadiishwe. ³Wenda wawagondee kutegua na kuhokea vyakuda ambayo Muunguekuvigosoavyo vigosewe kwa ntogoo miongoni mwao waaminio na wenye kwuimanya kwei. ⁴Kwa ajii kia kintu enacho Mungu ekukiumbancho tahokea kwa ntogoo kinastahili kuemewa. ⁵Kwa ajii kitakaswa kwembokea mbuiza Mungu mwe sia ya maombi. ⁶Ati wenda weka mbui inu mbele ya umbudo wenda uwe mtumishi mtana ywa Yesu Kwistu. Kwa ajii umesitawisha kwa mbui ya imani na mahinyo matana ne wekubasayo. ⁷Akini ziemeei hadisi za kidunia zikundwazo ni wavyee wagina. Baada yakwe ehinye mwenye mwe utaua. ⁸Kwa maana machezo ya mwii yafaa kiasi bali utaua mno kwa mbui zose. Huika kiaga kwa maisha ya sasa na yezayo. ⁹Uzumbe unu wekweminiwo na ufao kukundwa kabisa. ¹⁰Kwa sababu ii tasuubika na kugosoa ndima kwa bidii muno. Kwa kua tiano ujasii mwe Mungu mwe ugumu ambae ne Mwokozi ya wantu wose waaminio. ¹¹Uitawe na kuihinya mbui iyo. ¹²Mntu yoyose asekuuza undee wako. Baada au ubwanga wako baada yakwe, mwenendo, ukundiso, uaminifu, na utanda. ¹³Kiamuo nendanaho neza mwe kusoma mwe kuonya na mwe mahinyo. ¹⁴Usekuzeleu karama euma ndani unabii, mwe kuiki mikono wantu wagima. ¹⁵Uyapatiize mbui izi ishi me kukwea kwako kugosoa zaidi sana wantu wose. Tozeeza sana mwenendo wako na mihonyo. ¹⁶Dumu mwe mbui izi maana kwa kugosoa ivyo wenda uhakwee mwenye na wada wakutengezao.

Chapter 5

¹Wesekumweegezea mgosi muntu mgima. Lya mgee moyo inga tatiako. Uwagee moyo wabwanga ingani nduguzo. ²Uwagee moyo wavywe wantu wagima inga mami zako, na wavywe inga dadizo kwa utanda wose. ³Wahishimu wafiwa, wada wakufiwa kwei kwei. ⁴Ati kana mwekufiwa ana wana au wezuku waeke wahine kuonyesha heshima kwa wantu wa nyumbai mwao wenye. Waeke wawaihe vyedi wavyazi wao. kwa ajii inu yaagiza mbele za Muungu. ⁵Akini mfiwa kwei kwei ni yuda mwekubadwa ikedu, nae aika tegemeo dakwe kwa Muungu. Siku zose adumu mwe sala na maombi kio na musu. ⁶Ivyo mvyee yuda mwekaa kwa anasa, kafa atiho yu meso. ⁷Na ubiikie izi mbui ili wesekuwa na lawama. ⁸Iya ati muntu akesekuwatunduiya nduguze, haswa wanda we umo nyumbai mwakwe kaiemea imani na nkalama kuliko muntu mwese imani. ⁹Basi mvyee aandikishwe mwe oloza inga mvyee mwe kufiwa mwese kuhungua miaka sitini na mvyee ya mgosi yumwe. ¹⁰Nlazima awe amanyikana kwa mbui ntana, ikawa ati kajaiwa wana, au katenda kae mkarimu kwa wageni, au kasunta miundi ya waaminio, au kuwambiza wekuoa wakasuubishwa au keavya kwa ndima yoyose ndana. ¹¹Iya kwa wada wafiwa vijana, emea kuwaandikisha, kwe oroza ya wafiwa. Kwa ajii wakengia mwe matamanio ya kimwii zidi ya Kwistu, waonda kutegulwa. ¹²Kwa sia inu wengia mwe masa kwa kugimbua kweavya kwao bosu. ¹³Na pia wengia kwe mazoea ya ubwa. Wowo wazunguka nyumba kwa nyumba. Nkio kua ni wabwa, akini pia ni wangunaji na kwengia mbui za watuhu. Wo watamwiiia mbui wesazo kukundigwa kutamwiiia. ¹⁴Kwa iyo mie naonda wavywe wateke wategelwe wavyae wana wagookee nyumba zao, ili kwesekumwenka mnkuu nafasi ya kutishtaki kwa kugosoa zambi. ¹⁵Kwa sibabu wekumwe wamhitukia kae Shetni. ¹⁶Ati mvywee yoyose aaminiye ana wafiwa basi na awambize ili kanisa desekuzamiwa ili didahe kuwambiza wada wafiwa kwei kwei. ¹⁷Basi wantu wagima wada watawalao vyedi wataaziwe wastahili heshima kaidi, hasa wada wakaizikao na kuhinya mbui ya Muungu. ¹⁸Kwa kua maandiko yamba wesekumgubika ng'ombe kanwa adaho nafaka na mgosoa ndima astahili maiho yakwe. ¹⁹Wesekuhokea masa zidi ya muntu mgima isipokuwa kua na mashahidi waida au watatu. ²⁰Wahaze wakoa masa he wantu wose ili watuhu wekusigano wapate kuogoha. ²¹Nakuagia kwa zati mbele za Muungu, na mbele za Kwistu Yesu, na malaika wateule, kua ugatundiie aya bila ubaguzi wowose na kua wesekugosoa mbui yoyose kwa ukundiso. ²²Wese kumwiikio mkono muntu wowose kwa kinyio nyio. Wese kushiiki zambi ya mntu mtuhu. Waondigwa wetunduize mwenye kwa utanda. ²³Nkuondigwa kunywa mazi ukedu badii yakwe udomee mpombe kidogo kwa ajii ya ifu na ntamu zako za maa kwa maa. ²⁴Zamu za wantu wekumwe zamanyika chazae na kuwaongea kwe hukumu. Akini zambi zekumwe zatongea baadae. ²⁵Ivyo ivyo baazi ya ndima zedi zamanyika chazao, akini hata ntuhu nkazinazefise.

Chapter 6

¹Wada wose ambao we si ya nila kana watumwa wawadwe mabwana zao kana wenao hishima zose wakundwa kugosoa ivyo ili zina da Mungu na mahinye yasekutukanwa. ²Watumwa wenao mabwana waaminio wasekuazarau kwa ajii woo ni ndugu. Badii yakwe wawagosea zaidi kwa sibabu mabwana wambizwao ndima zao ni waamini na wakundwa. Hinya na kuzibiikia mbui izi. ³Ati muntu nganya ahinya kwa kwanza na nkayahokea akuajii wayo kwetu ya kuamini kayo ambayo ni mbui ya Bwana ywetu Yesu Kwistu, ati nkawadizumia hivyo diongozando kwe utauwa. ⁴Muntu uyo efenya na nkamanya dodose badii yakwe ana ngivangiva na mahigano uwanga ya mbui, mbui izi zavyaa kinyuu, nkumbizi kutukana na mawazo mabaya, ⁵na ngavungavu za kia maa gati ya wantu wenao akii zekubanikazo waieka kwei wafanyanya kuwa utauwa ni sia ya kuwa mataajii. ⁶Sasa utauwa na kulizika na faida nkuu. ⁷Kwa maana nkatekezwa na chochose duniana wala nkatidaha kudoa chochose kulawa dunia. ⁸Badii yakwe tilizike na nkande na nguo. ⁹Sasa ao wakundwao kuwa na mia wagwa mwe amaibu mwe mitego, wagwa mwe ubahau mungi na tamaa mbaya na mwe kintu chochose kuwagosoacho wantu wada gamie ubanasi. ¹⁰Kwakuwa kukunda hea ni kivoko cha mbui zote ubaya. Wantu ambao wakunda iyo wasigwe hae na imani na weoka wenye kwa ukiwa mungi. ¹¹Akini wewe muntu ywa Muungu yaguuke mambo ayo. Tongea haki, utauwa, uaminifu, ukundiso, kuzizimiza na uhovu. ¹²Toana nkondo imani vetana. Tozesha ngima wa kae na kae wekwetangiwa nee ni kwa jii inu kwamba kuavya ushuhuda mbele ya mashahidi wangi kwa kitana. ¹³Nakwenka amli inu mbele za Mungu mueka vintu vyose viishi mbele ya Yesu Kwistu, mwekugombeka ida kwei hwa Pontio Pilati. ¹⁴Itundwie amli vitana bila woga kiamuo kweza kwa Bwana Yesu Kwistu. ¹⁵Mungu enda aike chazae kweza kwake kwa ukati uda uda, Mungu, mwe Kubalikiwa, nguvu ikedu, Mungu mtawala Bwana muongoza. ¹⁶Ikedu aise kae na kae na mwekaa mwe ungazi wesaokubaswa hehi. Nkakuna muntu mdaha kumuona wala mdaha kumkauwa. Kwakwe itende hishima na uweza wa kae na kae. Amina. ¹⁷Waambie mataaji mataaji mwe ulimwengu unu wasekuhikuka na wasekutumaini mwe utoaji ambao nkio wa uhakika. Badii yakwe wakundwa Mungu ambaye atenka utoaji wose wa kwei ili titamiwe. ¹⁸Wambie wagosee matana. watajiike mwe ndima ntama wawe wakalimu na utayari wa kulavya. ¹⁹Mwe sia iyo weiikia misingi mitano kwa mambo yezayo ili kwamba wadahe kutoza maisha matana. ²⁰Timoseo, inda kia wekwe nkwacho. Enege na kuhigana na yaemeayo kwa umbea yetangwa maalifa. ²¹Wantu wekumwe wabukia na ivyo waikosa imani. Neema na itendei nawe.

2 Timothy

Chapter 1

¹Paulo mtume wa Yesu kwistu kwa ukundiso wa Mungu, kuigana na ahadi ya ugima weimo ndani ya Kwistu Yesu, ²kwa Timoseo mwana mkundwa: Neema, na lehema na mpehe kulawa kwa Mungu Baba na Kwistu Yesu yetu. ³Namtogoa Mungu, ambae na mtumikia kwa nia yedi kama wekutendavyo watate zetu, nikumbukaho daile mwe maombi yangu. Nakio na ⁴musi afaigwa nikuone, ili kwamba nimemwe nfulaha, nakumbuka mesozi yako. ⁵Nkiwa nakakumbusha kuhusu imani yako yenye, ambayo aho bosi yekaa mwe woo yako Loisi na mami yako Yunisi. na nina uhakika ya kuwa iyo yekaa ndani yako pia. ⁶Inu nee sibabu nakukumbusa kuchonchea kalama ya Mungu yeimo ndani yako kwa sia ya kuikiwa mikono yangu. ⁷Kwa ajii Mungu nkhekutenkha loho ya woga, bali nguvu na ukundiso na nidhamu. ⁸Kwa iyo usekuonea soni ushuhuda wa Zumbe yetu, wala wangu mimi Paulo mfungwa wakwe. Bali ushiiki suluba kwa ajii ya injii iiganayo na uweza wa Mungu. ⁹Ni Mungu mwekutiokoa na kutetanga mwe mwetango mtakatifu. Nkhekugosea ivi kuigana na ndima zetu bali kuigana na neema na mpango wakwe mwenye. ¹⁰Akini isasa wokovu wa Mungu ubinda kae kugubwiwa kwa kweza kwa mwokozi Yesu. wetu Kwistu mwe kuikoma mauti na kueta ugima usiokoma kwa mwanga wa injii. ¹¹Kwa sibabu iyo nkisagulwa kuwa mbikijaji, mtume na mwaimu. ¹²Kwa sibabu inu nasuubika pia akini nkiona soni kwa kuwa na mmanyane nekubindae kumuamini. Nina uhakika kuwa yeye adaha kukiika kia nikucheache kwake hata siku ida. ¹³Ukumbuke mfano wa ujumbe wa uaminifu ukuutegezae kuawa kwangu hamwe na imani na ukundiso weimo ndani ya Kwistu Yesu. ¹⁴Yaike mambo matana wekwengwayo Mungu kwembokea Loho Mtakatifu eekaaye ndani wetu. ¹⁵Umanyaye ya kuwa wose wekaao mwe Asia wanibada. Mwe bunga idi waumo. Figelo na Hemogene. ¹⁶Zumbe ailehemu nyumba ya Onesiforo kwa kuwa maa nyingi kanibuudisha na nkekuiena soni minyololo yangu. ¹⁷Badii

yakwe, ekuwahe Roma akaniondeza kwa bidii akanipata. ¹⁸Mungu amjaie kupata lehema kua wa kwakwe siku ida. Kama ekunambizavyo nekuwaho Efeso, wewe wamanya vyedi.

Chapter 2

¹Kwa iyo mwanangu, ugewe nguvu mwe neema ya ndani ya Kristo Yesu. ²Na mbui we kutikiazoo kwangu miongoni mwe mashahidi wengi uyakabidhi kwa wantu waaminifu ambao wadaha kufundisha watuhu. ³Kwa hamwe tishirikiane mateso, kama askari mtana wa Kristo Yesu. ⁴Nkakuma askari atemikae wakati uwo uwo na ndima ntuhu za kawaida za maisha aya, ili kwamba ampendeze mkuu yakwe. ⁵Pia kama mntu ashindana kama mwana riadha, kuwa akashindwa henkigwa taji kwa taatibu za msizigo. ⁶Ni Vyedi sana kwamba mkulima mwenye juhudi ne myenda wa kwanza kwe kua zoa. ⁷Afya sana usemacho kwa kuwa Bwana andaa kweke umanyi mbui yose. ⁸Mkumbuke Yesu Kristo, vokea unyazi wa Daudi, ambaye kafufuliwa kua wa kwa wafu. Ini ni kulingana na ujumbe wangu wa injii, ⁹ambao kwa sababu ya uo mateswa mpaka mafungwa nimnyororo kama mbavi. Akini meno da Mungu nkadifungika. ¹⁰Kwa hiyo mavumilia mbui zose kwa wadawe kusagulwao ili kwamba nao waupite wokovu wa mwe Yesu Kristo hamwe na utukufu wa milele. ¹¹Kauli inu ni ya kua minika: "Kama tifa hamwe maye, basi nndatekae naye milele, ¹²kama tikawa wavumilivu, mndatitawale naye pia, na tikamwemea yeye basi naye pia andaatie mee swiswii. ¹³Kama nkatina tiwe waaminifu, yeye andatende mwaaminifu viavis mssns nkadaha kwekana mnenye." ¹⁴Endelea kuwakumbusa mbui izi. Waonye mbele ya Muungu waeke kubishana mbui izi. Kwa kuwa nkakuna faida vokea ido nkadima faida kwa wada waditegezao. ¹⁵Kazana kwa kweonyesha ili ukubalike kwa Mungu kana mgosezi mwese kukumiwa. Ili ditimie neno da kweii kwa usahihi. ¹⁶Epuka sana matumizi ya dunia, ambazo hasa zaongoza kwe maasi. ¹⁷Ntamuizi zao nkai kama sada weaho ni Himenayo na Fileto. ¹⁸Ana ni nada we kukosao ukwei. Wadamuia ufufuo wakati ulawiakaye, baadhi ya wantu wakakosa imani kwa ajii yao. ¹⁹Hata ivyo msingi imara wa Mungu ugooswa, nenyee maandishi aya, Zumbe awamanya wantu wakwe na kia mtaja zina da Zumbe ni lazima aeke mabaya yose." ²⁰Mwe nyumba ya taajie, nkiyo kuwa nia vyose ni vya dhahabu na shaba huwo. Pia kuna vya miti na vya uongo, vituhu ni kwa ahii ya heshima na vituhu ni matuumizi ya kawaida. ²¹Kama uketakasa mwenye kueka matumizi yesayo kuwa ya heshima. Basi yeye ni chombo cha kuheshimika anda awe yu nkandai, mwenye manufaa kwa Zumbe na kaikiwa kia ndima ntana. ²²Eka mbui za uteke. Tongea imani, upendo na amani na wada wamwetangao Zumbe kwa moyo safi. ²³Akini eneo ubahau na ufuuzi. Kwani mwisho wakwe vyaeta nkumbizi. ²⁴Ntume ya Zumbe mkagombana vyedi awe mtaatibu kwa wantu wose ndaha kufundisha na mrumilivu. Awaelimishe mphaahoe mphanano. ²⁵Vyada hikana Mungu adaha kuwapatia toba bada ya kumanya ukweii. ²⁶Wadaha kumanya na kumkwepa Shetani, baada ya kuwa naye kwa ajii ya mapenzi yakwe.

Chapter 3

¹Mia umanye idi: Mwe siku zezazo konda kuwa na nyakati nkai. ²Kwa aji wantu wekunde wonda wakunde hea, wonda wefue, wonda wahikuke na mahoka wasao kutegeeza wavyazi wao, wasao ntogoo na wabanasi. ³Wasao na ukundiso wa asii wesao kukunda kwekaa mpheho na yeyose. Wena songanyi, wazigao, wesaokudaha kunyamaa, wena ngavu ngavu wesao kukunda yedi, ⁴woonda wawe wasonganyi, wagau, wekundao wenye na woonda anasa kuliko Mungu. ⁵Kwa chongoi wonda wawe na vyeni vya kumkunda Mungu, iya wonda waiemee nguvu yakwe. ⁶Enege na awa wantu. Kwa aji wekumwe ni wagosi wengiao mwe nkoongwa na kuwahekeeza wavyee wabahau. Awa ni wavyee wekumemao zambi nahabu waongozwa ni tamaa za kia mbai. ⁷Wavyee awa wahina siku zose, miya hata nkawadaha kuubuia ufahamu wa ida kwei. ⁸Inga na ambavyo Yane na Yambre wekugookavyo kinyume na Musa. Kwa sia inu waimu awe wa umbea wagooka kinyume na kwei. Ni wantu wekubanangwao mwe kufya kwao wesaukukunda kuwa hehi na imani. ⁹Mia nkawana wabue hae kwa aji ubahau wao wonda uikwe chazae mwe wantu wose, inga vyekuavyo mwe wada wantu. ¹⁰Lya we kuyatongea mahivyo yangu, neivyo nia yangu, imani yangu, uzizimizi wangu, ukundiso wangu uzizimizi wangu, ¹¹sungu maemivu na yekunibuiyo kuda Antiokia, Ikonio na Listra. Nkizizimiza sungu. Zumbe kanihoa mwe yose ayo. ¹²Wose wakundao kwekao mwe kumzitia Mungu mwe Kristu Yesu wonda wasuubiwe. ¹³Wantu wabanasi na watiizi wonda watendese kuwa wabanasi, wonda wawavongeza watuhu. Woo wenye wavoogezwa. ¹⁴Lyakini wee ekaa mwe mbui wekuhinazo na kuyaamini kwa uhakika kwa aji wamanya kuhina kwa ndai. ¹⁵Wamanya ati tangu uteke wako kuyamanya maandiko matakatifu. Aya yadaha kukwenka viugo kwa aji ya kuoholwa kwa sia ya imani mwe Kristu Yesu. ¹⁶Kia andiko digewa muye ni Mungu. Datawa kwa mahinyo yenayo faida kwa kugea nchonjo, kugosoa makosa na kuhinya mwe haki. ¹⁷Inu ni kuwa wantu ya Mungu awe kaamii, akawa kenkigwa viambwa ndima ntana.

Chapter 4

¹Nakuagiia mbui inu yenayo uzito mbele za Mungu na Kwistu Yesu, mwenda ahukumu wagima na wekujao, na kwa ajii ya kugubulwa kwake na ufaume wakwe. ²Biikie mbui. Kiekae tayali kwa mda utamao na wasiokutama. Wembie wantu zambi zao, egezea, himiza, kuzizimiza wose na mahinyo. ³Kwa kuwa wenda weze wakati ambao wantu nkawanawevane na mahinyo ya kwei. Badii yakwe wenda wakaonde waimu wa kuwahinya kuigana na tamaa zao, kwa sia inu magotwi yao yenda yawe yazagwa. ⁴Wendawaeke kutegeneza mahinyoya kwei na kuhitukia hadisi. ⁵Iya wewe uwe mwaminifu kwa mbui zose, kuzizimiza yatogayo, gosoa ndima ya mvinjilisti binda huduma yako. ⁶Kwa via mi nkibindakae kumiminwa mda wa kuhauka kwangu ukinta. ⁷Nkihigana mwe haki, mwendo nkiubinda imani nkiinda. ⁸Taji ya haki iikwa kwa ajiii yangu ambayo Zumbe mhukumu kwa haki enda anenke siku ida. Na nkio kwangu du iya kwa wose wagojao kwa hamu ya kuonigwa kwakwe. ⁹Egaganue weze kwangu kinyanyi. ¹⁰Kwa kua Dema kanibada. Aukunda ulimwengu wa ivi sasa na kaita Sesalonike, Kleseni kaita Galatia, na Tito kaita Dalmata. ¹¹Luka ikedu tinae hamwe. Umdoe maweze nae mana yeye ni mhimu kwangu kwe huduma. ¹²Nkiamuagiia Tikiko Efeso. ¹³Dia johu nekudibadado Troa kwa Kalpo ukeza diete, hamwe na via vitabu hasa via vya mababu. ¹⁴Alekizanda mfua chuma kanigosweea maema, mangi. Zumbe endaamuihe kuigana na mbui zakwe. ¹⁵Na wewe pia jihazali nae kahigana sana na mbui zetu. ¹⁶Mwe utetezi wangu wa bosu, nakuna mntu yoyose mwekugooka hamwe na mimi, badii yakwe kia moonekana kauibada. Mungu esekuwataazia ubanasi. ¹⁷Iya Zumbe kagooka hamwe na mimi, kauigea nguvu kwa kwerubokea kwangu mbui igombekwe kingongongo na mataifa yamanyana. Nkioholwa mwe muomo wa Simba. ¹⁸Zumbe endaanigesve na mbui zose za ubanasi na kuniohoa kwa ajii ya ufaume wakwe wa mbinguni. Utukufu na uwe kwakwe kae na kae. Amin ¹⁹Niugasia Priska, Akila na nyumba ya Onesiforo. ²⁰Erasto kasigaa uko Kolinto, iya Trifimo nkimbada Mileto nee ni mtamu. ²¹Kanya kugosoa weze kabla ya muda wa mpheho. Eubulo akuugosa na Pode, Lino, Klaudia na ndugu wose. ²²Muungu awe hamwe na loho yako mbooto iwe nawe.

Titus

Chapter 1

¹Paulo mtumishi ywa Muungu na mtume ywa Yesu Kwistu, kwa imani ya wekugolwao ni Muungu na akii ya kwei ietayo utauwe. ²Wamwe tumaini da ugima wa kae na kae ambao Muungu mwešekudaha kugombeka umbea kauwikia kiaga tangi kae. ³Kwa ukati udauda kagubua mbui yakwe mwe uzumbe ekunenkao mimi niubiikie inipasa kugosoa ivi kwa amli ya Muungu mwokozi ywetu. ⁴Kwa Tito mwana ywa kwei mwe inami yetu. Neema, mbazi na npeho kulawa kwa Muungu Tate na Yesu Kwistu mwokozi ywetu. ⁵Kwakuwa nkikubada Krete kwamba ugosoe mbui zose sekuwazo nkazizati kubindii kia na kuika wantu wagima na kanisa kwa kia mzi nekukuagio. ⁶Mzee ywa kanisa lazima asekutenda mntu ywa laama mgosi ywamvyee yumwe mwenye wana waaminifu wesaokutamwii wa mabaya au wesaokuwana adabu. ⁷Ni lazima awe mkaua kama mgookezi ywa nyumba ya Muungu, asekuwa na lawama, asekuwa mntu ywa vuzo mwese kwezuia. Lazima asekuwa mhufu wa maya asekuwa mkozi asekuwa mntu ywa nchonjo za kumbuzi, asekuwa mwenye tamaa. ⁸Badala yakwe awe mntu mkaibishaji, mkunda ukana, lazima awe mwenakii ngima, mtahaki, mumkunda Muungu mwedaha mwenye. ⁹Mdaha kugookea adahe mahinyo ya kwei yekuhinywayo ili adahe kuwagea moyo kwa mahinyo matana na mdaha kuwaika vyedi wose wamhigao. ¹⁰Kwakuwa kuna waasi wangi hasa wada wa tohala. Mbui zao ni ubahai wahufyana na kwanza wantu. ¹¹Ni lazima kuwakindia wantu kana ao. Wahinya yada wasoyokukundwa kwa faida za soni na kubananga nkoo zose. ¹²Yumwe ywao mntu mwenye viungo nee amba " Wakrete wana umbea wesao kuwa na mwisho, wabaya na wanyama wa hatai, wabwa na wabafu." ¹³Aya maelezo ni ya kwei kwaiyo uwaemeze kwa nguvu ili kwamba wadahe kugombeka kwei mwe imani. ¹⁴Wewe wesekwegea me hadisi zesezo kuwa na ukwei za kiyahudi au amli za wantu ambazo zavuzi nyuma ukwei. ¹⁵Kwa wose ambao ni watanda vitu vyao vyose ni vitanda. Akini kwa wose ambao ni wachama na wesao kuamini nakuna kitanda kwa kuwa mawazo yao na zamii zao zichafulwa. ¹⁶Wakubali kummanya Muungu, akini kwa mbui zao wagosoazo wame emwea wowo ni wabaya na wesaokuwa na adabu. Nkawekusibitishwa kwa tendo tana dodose tana.

Chapter 2

¹Akini wewe yagombeke yaitanayo na maagizo ya kuaminika. ²Wazee wawe na kiasi, heshima, busala imani n'tana, mwe ukundiso na mwe uvumilivu. ³Via via wavye wazee lazima daile wajionyeshe wowo wenye kama wenye kujistahi, na rikio wang'unao, lazima wasekuwa watumwa wa m'pombe. ⁴Wakundwa kufundisha yeiyo matana ili kuwaika wandee kwa busala kuwakunda wagosi wao na wana wao. ⁵Wakundwa kuwafundisha wawe na busala, watanda, waikaji watana wa nyumba zao, watii kwa wagosi wao wenye. Ikundwavyo kugosea mbui iizo ili kwamba mbui ya Muungu isekutukanwa. ⁶Mwe namna iyo iyo, wageeni oyo vijana wa kigosi watende busala. ⁷Mwe sia zose mweike wenye kuwa mfano mwe ndima n'tana, na mfundishahe, Kauwani kauwani uadilifu na heshima. ⁸Tamwiani ujumbe wenao ugima na wesao dosali, ili kwamba yeyose aemeae agwizwe soni kwasababu n'kana baya da kugombeka uunga etu. ⁹Watumwa na wetike mazumbe mwe kia kin'tu. Wakundwa kuwatamiza na n'kia mhigano nao. N'kakukundwa ubavi. ¹⁰Badila yakwe, waondwa kuonesha ima yose n'tana ili kwamba mwe sia zose wahambe mafundisho yetu kumhusu Muungu mwokozi wetu. ¹¹Kwa ajii ya neema ya Muungu ionogwa kwa wantu wose. ¹²Yatihinya kuemea zesizo za Muungu na tamaa za asii yatihinya kwekaa kwa busala, kwa haki na mwe sia za kimungu kwa ukati unu. ¹³Ukati tutaajia kuhokea tumaini detu denyenye balaka, mwenekano wa utukufu wa Muungu yetu mkuu na mhonyi yetu Yesu Kwistu. ¹⁴Yesu kwavya mwenye kwa ajii etu ili atikombee kuawa mwe uasi na katigoso watana, kwaajii yakwe, wantu malum wesio na ntunu ya kugesea ndima ntana. ¹⁵Yatamwie na kuyageng'ondea mbui aya kemea kwa mamlaka yose. Usekukunda mntu yoyose akubee.

Chapter 3

¹Uwakumbuse kuwanyenyekea viongozi na wose wenye mamlaka, kuwatii na kuwwa tayari kwa kiia ndima. ²Wakumbuse kwesekumgolweea mntu yoyose ubaya, waeke majibizano wenkie nafasi kwa wantu watuhu kuavya maamuzi na kuonyesha kugosoa unyenyekevu kwa wantu wose. ³Kwa kuwa hata swiswi ne tina mawazo potofu na kibui. Ne taga kae na kugosoolwa watumwa kwaajii ya ubahau wa starehe, wivu na uovu vyose ne vititawala ne tikatisa na kuchukiana. ⁴Akini akati huruma ya Muungu mwokozi wetu na ukundiso wakwe wekuonekanaho kwa wantu. ⁵Havyekuwa kwaajii ya mbui zakwe ekugosoazo za haki bali kwa neema yakwe, katiokoa kwa utakaso na kuvyaigwa vituhu na kwa kugosolwa upya kwa Roho Mtakatifu. ⁶Muungu katietea Roho Mtakatifu kia hantu kwa wingi kwa sia ya Yesu Kwistu mwokozi wetu. ⁷Kagosaa ivi tikawa tihesabiwa kwa neema yakwe tiwe wose kwe maisha ya kae na kae. ⁸Ini ni kauli ya kuaminika. Naonda mbui inu ita muiwe kwa ujasii ili kwamba wada wesao kumwamini Muungu wawe na mawazo matana ya mbui inu ambayo mbele yao, mbui izi ntana na zina faida kwaajii ya wantu wose. ⁹Akini ekani kabisa mikutano na mijadala ya kibahau, mashindano na migongano itongweayo sheia, mbui izi nkazina maana wala faida. ¹⁰Muemeeni mvogeezi yoyose kati yenu mueta mgawanyiko badala ya kumwenka onyo elimwe au maidi. ¹¹Manye kabisa mntu kana uyo kaga sia mtana na agosoa zambi na kwe hukumu mwenye. ¹²Ndiho nimtume kwako Artemi au Tikiko, kanya kweza uku Nikapoli ambako niuko wakati unu na kipindi ichi cha mpheho. ¹³Hakikisha umtume Zena mtaalamu ya sheia na Apolo uwafunganyie kia kintu. ¹⁴Wantu wetu lazima wafundishwe kujishughulisha mwe mdima mtana ambazo zadonta mahitaji muhimu wasekweza kukosa kuvyaa matunda. ¹⁵Wose ne nao wakuugusa, niugusia watipendao katika imani. Mwekae mpheho.

Philemon

Chapter 1

¹Paulo mfungwa wa Kwistu Yesu, nna ndugu Timoseo kwa Fiimoni, mkundwa mbuya yetu na mgosoa ndima hamwe naswi. ²Na kwa Afia wao yetu, na ka Allipasi asikai mwezwetu, na kwa kanisa dia dikintanado kaya hako. ³Neema iwe kwenu amani iawayo kwa Muungu Tatietu na kwa Zumbe Yesu Kwistu. ⁴Mda wose namtogoia Muungu natagusa mwe maombi yangu. ⁵Nkitegeeza ukundiso na imani wenayo mwe Zumbe Yesu na kwa ajii ya waumini wose. ⁶Naombeza kwa ushaika wa imani yenu iwe na ugosozu mwe ujuzi wa kia mbui ntana yeumo umo mweetu na Kwistu. ⁷Kwa via nkiwa na nyemi na falaja kwaajii ya ukundiso wako kwa via mioyo ya waumini ne ikahozwa ni wewe, ndugu. ⁸Savyo ingalawa una ujasii wose mwe Kwistu kukuamlisha wewe kugosoa yada adahayo kugosoa. ⁹Iya kwaajii ya ukundiso badii yakwe nakuagii - mimi, Paulo mntu mgima na isasa ni mfungwa kwaajii ya Kwistu Yesu. ¹⁰Nakuagii kuhusu mwanangu Onesmo nekumvyaae mwe vifuungo vyangu. ¹¹Kwa kua auo bosi nkekuwa yedi iya ivi sasa ni yedi kwako wewe na mimi. ¹²Nkimtuma yeye ambae ni ya moyo wangu hasa kuuya kwako. ¹³Ne nkafaigwa tisigae hamwe nami, ili amtumikie badii yako nendaho niwe kifungoni kwa mbui ya injili. ¹⁴Iya nchekukunda kugosoa mbui yoyose isa pasi kuwa na uhosa yako. Nkigosoa ivi ili kua mbui yoyose ntana yesekugosoka kwa nkikukungumiza iya kwaajii ya kukunda mwenye kudigosoa. ¹⁵Majia nemana nkako hamwe nawe kwa mda ne iwa ivyo ili muwe hamwe kae. ¹⁶Ili lwa asekuu mtumwa bali iya ebae zaidi ya mtumwa, enga ndugu mkundwa, hasa kwangu na zaidi sana kwako mwe mwii na mwe Zumbe. ¹⁷Na ivyo ati wanidweea mimi mshiika mhokee enga ukukundavyo kunihokea mimi. ¹⁸Iya ati kubananga mbui yoyose au wantigia kintu chochose, ntigia mimi. ¹⁹Mimi Paulo naandika kwa mkono wangu mwenye; mi nndanikoihe gombeka kwako ati nakotigia maisha yako hesa. ²⁰Naamu ndugu, eka nipate nyemi ya Zumbe kuawia kwako: nitamiwe mwe moyo wangu mwe Kwistu. ²¹Nee nawa na imani kuhusu uttii wako, nakwandikia niamanya kua wenda ugosoe zaidi via nikuombezaavyo. ²²Ukati uo uo gosoa chumba cha wageni kwaajii yangu, natumaini kwembokea maombi yako nndanikwembokee ivi hehi. ²³Epafla, mfungwa mwenzangu mwe Kwistu Yesu nakuugusa. ²⁴Na via agosoaavyo mako, Alistaiko, dema, Luka, Wagosozu wa ndima hamwe na mimi. ²⁵Neema ya Zumbe Yesu Kwistu yekae hamwe na Loho yako. Amina.

Hebrews

Chapter 1

¹Ukati wekwembokao Mungu katamwiia na mababa zetu kwemboke manabii maa nyingi na kwa sia nyingi.

²Akini mwe siku izi tenazo Mungu agombeka naswi kwembokea Mwana ambae ne kamwiika kuwa mpazywa vintu vyose ambae kwa kwembokea yeye pia kaumba ulimwengu. ³Mwanawe ni mng'ao na utukufu wakwe, tabia ikedu ya uvoko wakwe na mwendeeza vintu vyose kwa mbui la nguvu zakwe. Badii ya kubindiiza ung'azo wa zambi, kekaa asi mkono wa kudiia wa enzi uko uwanga. ⁴Katenda ywedi kwemboka kwemboka malaika, kana zina ekupado deivyo dedi kwemba zina dao. ⁵Kwakuwa ni malaika yuhi mwekugombeka, "Wee umwanangu, ivyeeo nkitenda ttiako?" Nae, "Enda awe mwana kwangu?" ⁶Naho, Mungu ukati ekumwetaho mvyagwa ywa bosi mwe ulimwengu, amba, "Malaika wose wa Muungu lazima wamwabudu." ⁷Kuhusu malaika amba, "Yeye ambaye agosoa malaika zakwe kuwa loho, na watumishi wakwe kuwa ndimi za moto." ⁸Akini kuhusu Mwana amba, "Kiti chako cha enzi, Mungu, ni cha kae na kae. Ngoda ya uzumbe wako ni ngoda ya haki. ⁹Kukunda haki na kukimwa hubangashaia kwaiyo Mungu, Mungu ywako kakusisa mavuta ya kinyemi kwemboka wezio." ¹⁰Aho kae, Bwana, kuika msingi wa dunia. Mbingu ni ndima za mikono yako. ¹¹Zenda ziuke, akini wewe wend a usongwe. Zose zendazisakae kana nguo. ¹²Wenda uzizongomeze kana koti nazo zendahiluke kana nguo. Akini wewe ni yudayuda, na miaka yako nkaisia." ¹³Akini ni kwa malaika yuhi Mungu nee kamba ukati wowose, "Ekaa mkono wangu wa kudiia kiamuo nendaho niwagosoe wankuu wako kuwa ekiti cha miundi yako?" ¹⁴Je, malaika wose nkio loho zekuagiiwazo kuwa kuwambiza na kuwatunduia wada wendao waupae wokofu?

Chapter 2

¹Kwaiyo ni lazima tiyaongoe zaidi yadayada tekuyasikiayo, ili kwamba tisekweza kubentwa hae nayo.²Kwa mana kana saamu zekutamwiiwazo ni malaika ni kweli na kia ubanasi na mwekwenega ahokea azabu, ³tenda tipate vivihi kuhupa kana tikesekupatiiza wokofu mkuu? --wokofu ambao bosi ubiikiwa ni Bwana na kusibitishwa kwetu na wada wekuusikia. ⁴Muungu pia kausibitisha kwa utangio, vihi na matendo makuu mbaimbai na kwa ngeepo za Loho Mtakatifu ekezipangazo kuigana na kukunda kwakwemwenye.⁵Mungu nkeekuiika ulimwengu wezae, ambao tautamwii mbui si ya malaika. ⁶Badii yakwe ng'anya kashuhudia hantu hasiku akamba, "Muntun ndai, hata adahe kumkumbuka? Au mwana muntu hta umtunduie?"⁷kumtenda muntu kuwa mdodo kwemboka malaika; kumhamba taji ya utukufu na hishima. (Tozeeza: Mbui izi, nakumwika uwanga ya ndima ya mikono yako. "Nkayamo mwe nakala za kae.) ⁸Kuikakia kintu si ya miundi yako." Kwa iyoMungu kaika kintu sii ya muntu. Nkeekubanda kintu chochose ambacho nakikio si yakwe. Akini ivi sasa nkatizati kuoia kia kintu kikawa si yako.⁹Hata ivyo taona ambae nee kagosolwa kwa mda, si kwemboka malaika--Yesu, ambae, kwaajili ya suuba yakwe na fiie yakwe kahambwa taji ya utukufu na hishima. Luyo sasa kwa neema ya Mungu, Yesu kageeza fue kwa ajii yakwe na kwa ya kia muntu. ¹⁰Nee ni vyendi kwamba Mungu, kwa ajii kia kintu kiao kwaajii yakwe na kwembokea yeye, kwakundwa kuwaeta wana wangi mwe utukufu, na kwamba kakundwa kumgosoa kiongozi mwe wokofu wao kuwa ubiindizo wa suuba yake.¹¹Kwa mana wose waidi yuda mwika wakfu na wada ambao waikwa wakfu, wose waawa kwe kivoko kimwe Mungu. Kwa sibabu inu yuda mwika wakfu kwa Mungu nkaona soni kuwetanga ndugu. ¹²Amba, "Nenda nibiikie zina dako kwa kwa ndugu zangu, nenda niimbe kuhusu wewe kulawa mwe bunga."¹³Naho amba, "Nenda niamini mwe yeye." Na vituhu, "Kauwa, aha nna wana ambao kanenka." ¹⁴Kwaiyo kwakuwa wana wa Mungu wose washiiki mwii na npome, via via Yesu ashiiki vintu vintu viavia, ili kwamba kwembokea fiie apate kumnyonyoha za Yuda ambae ana mamlaka uwanga yafiie ambae ni ibiisi. ¹⁵Inu nee iwa ivyo ili awaika hulu wada wose ambao kwembokea hofu ya fiie waishi maisha yao yose mwe utumwa.¹⁶Kwa kwei nkio malaika awambizao. Badii yakwe, awambiza uvyazi wa Ablaham. ¹⁷Kwaiyo ne ni lazima yeye awe kana ndugu zake katika njia zote, ili aweze kuwa kuhani mkuu mwenye huruma na mwaminifu kwa vitu vya Mungu, na ili kwamba awe na uwezo wa kutoa msamaha kwa dhambi za watu. ¹⁸Kwa sababu Yesu mwenyewe ameteseka, na kujaribiwa, ana uwezo wa kuwasaidia wale wanaojaribiwa.

Chapter 3

¹Kwa iyo, wambuya watakatifu, washiriki wa mwetango wa mbinguni, mumfikii Yesu, Mtume na Kuhani Mkuu wa ukii wetu. ²Neni mwaminifu kwa Mungu mwekumsagua, kama via Musa ekuavyo mwaminifu he nyumba yose ya Mungu. ³Kwa Yesu kahesabiwa kuwa na heshima nkuu kuliko ekuayo nayo Mmsa, kwa sababu yuda mzenga nyumba ahesabiwa kuwa na heshima nkuu kuliko nyumba yenyewe. ⁴Kwa kuwa kia nyumba huzengwa na mtu fulani, akini yuda azengae kia kintu ni Mungu. ⁵Hakika Mmsa neni mwaminifu kama mtumishi katika nyumba yose ya Mungu, akalavya shuhuda zihusuzo mbui ndizo zisemwe wakati wezao. ⁶Akini Kristut ni Mwana mwe usimamizi wa nyumba ya Mungu. Sisi ni nyumba yakwe kama ndatutozoeze halaka kwea mini na fahali yakweamini. ⁷Kwaiyo, ni kama Loho Mtakatifu atambaisavyo, "Ivieo, kama undausikie sauti yakwe, ⁸Usekuutenda moyo wako kuwa mgumu kama Waizilaeli ekutendavyo katika uasi, kwe nyakati za kujaibiwa nyikani. ⁹Unu ne wakati ambao tate zenu waniasi kwa kunijabu, na wakati, kwa miaka alobaini, waona matendo yangu. ¹⁰Kwa iyo sekulaishwa na kivyazi icho. Ne nkiamba, 'Weazakia maa me mioyo yao, na nkawamanya sia zao. ¹¹Kama via nekuapavyo mwe hasia yangu: khawanaweingie mwe fulaha yangu." ¹²Mue waangalifu, wamsuya, ili kwamba wesekuaho moyo weukbarikao wakutokuamini kwa mwezenu yumwe, moyo ambao undanite hae na Mungu alilye hai. ¹³Badii yakwe, mhamasishane kia siku kia mtu na mweziwe ili kia kukacha mtamani, ili kwamba mbwezenu asekutendwa mgumu kwa ydanganyifu wa zambi. ¹⁴Kwa maana netuwashiiki wa Kwistu ikiwa ndatutozane na uthabiti wetu kwa nguvu kati yakwe yeye kulawamwanzo hadi mwiso. ¹⁵Kuhusu idi dekubindizwado kusemwa, "Iviyeo kama mndamu itegeze mioyo yenu yakwe, msekeitenda mioyo yenu kuwa migumu, kama Waizilaeli wekutendavyo wakati wa kuatuka." ¹⁶Niwakinandai wekumsikiao Mugu na kuatuka? Nnenkiwada wose ambao Mmsa ekwewaongozao kulawa Misili? ¹⁷Ne niwakinandai ambao Mungu kewazukia kwa miaka alobaini? Khiyo hamwe na wada wekugosoa zambi, ambao miii yao yekufayo neigona jangwani? ¹⁸Ni akina ndai aliowaapia Mungu kwamba khawana weingie katika laha yakwe, kama nkiyowada ambao nkewekutii yeye? ¹⁹Twaona kwamba nkewekudaha kwengi amwe laha yakwe kwa sababu ya kutokuamini.

Chapter 4

¹Kwa iyo, twapaswa kuwa makini ili kwamba gati yenu asekuwaho hata mntu yumwe ndie aonekane kashindwa kuibwira ahadi endelevu ya kuingia mwe humuizi da Mungu. ²Kwani netiwa na habai njema zihusuzo humwizo da Mungu dekutangazwado kwetu kama Waizilaeli wekuavyo nayo, akini ujumbe huo nkewekuwasaidea wada ambao wekusikiao bia kuunganisha imani mwe ido. ³Kwa sisi, ambao tibindakae kuamini ne miongoni ndio tenyie katika dia humuizo, Kama itamuiavyo, "Kama nekuapiavyo mwe hasi yangu, Nkawa na wengie mwe humuizo dangu." Kaamba ivi, ingawa ndima zose akwegosoazo zikamilika tangu aho bosi mwa uimwengu. ⁴Kwani katamwira sehemu fulani kuhusu siku ya saba, "Muungu kahumuiza siku ya saba kwa yose akugosoayo." ⁵Nao kaamba, "Nkawanawengie kwe humuizo dangu." ⁶Kwa sababu iyo, tangu humuizo da Muungu ne ni akiba kwa ajii ya baazi kwengia, na tangu Waizilaeli wanyi ambao wekusikiao msui ntana kuhusu humuizo dakwe nkawekuingia kwa sababu ya kutokutii, ⁷Muungu ne kaika vituhuh siku fulani, yetangwayo "Ivyeo." Yeye aliionjeza siku inu baada ya kutamwira kuombokea Daudi, ambaye baada ya kutamwira kwa muda mrefu badii yakutamwiwayo hao bosi, "Ivyeo kama mndamsikie sauti yakwe, msekute nda mioyo yenu kuwa migumu." ⁸Kwani kama Yoshua nkawenka humuizo, Muungu nenkekusema juu ya siku ntuhu. ⁹Kwa hiyo bado kuna Sabato ya humuizo yekusigaayo kwa ajii ya wantu wa Muungu. ¹⁰Kwani mwengiae katika humuizo da Muungu eyye mwenye pia kahuumuiza kutokana na mbui zakwe, kama Muungu ekugosoavyo yeye. ¹¹Kwa hiyo tiweni na shauku ya kwengia katika dia humwizo, ili kwamba asekuwaho ndieagwe katika aina ya uasi wekuutendao. ¹²Kwa maana mbui za Muungu zi hai na zina nguvu na zina ukai kuliko paange dodose denye makai kosekose. Na huheza hata kufikia kutawanya nafsi na loho, na viungo katika uboho. Na denye kudaha kufahamu fikila za moyo nia yakwe. ¹³Nkakuna chekuumbwacho chakufisacho katika cheni cha Muungu. Badii yakwe, nkia vintu ni zahili na wazi kwa meso ya mntu yumwe ambaye ni lazima tilavye hesabu. ¹⁴Baadae kuwa na kuhani mkuu mwekuingiae mbinguni, Yesu Mwana wa Mungu, tutoze imani zetu kwa zati. ¹⁵Kwa kuwa nkatuna kuhani mkuu ambaye nkadaha kuisi huluma kwa ajili ya uzaifu wetu, akini yeye ambaye kwa sia zose neakageezwa kama sisi, isipokuwa yeye ambaye nkana zambi. ¹⁶Na teze kwa ujasii katika kiti cha enzi cha neema, ili kwamba tihokee lehema na kuhokea neema ya kupata wakati tangunda.

Chapter 5

¹Kwani kia kuhani mkuu, mwekusogulwa kuawa gatigati ya wantu, kasagulwa kugookea badii yao mwe vintu vihusianavyo na Muungu, ili adahe kuavya kwa hamwe geeko na zabihu kwa ajii ya zambi. ²Adaha kwehiazikia kwa uhovu na ubahau, na unkani kwa ajii yeye mwenye nae kadengwa ni zaifu. ³Kwa sibabu ya idi, ana wajibu w kuavya sadaka kwa ajii ya zambi zakwe inga agosoavyo kwa zambi za wantu. ⁴Na nkakuna mtu mdoa heshima inu kwa ajii yakwe mwenye, mia badii yakwe, lazima etangwe nMuungu, inga ekuwavyo Haruni. ⁵Hata Kwistu nkekwegimbika mwenye kwa kwegosoa mwenye kwa kuhani mkuu. Badii yakwe, Mungu katamwiiia kwakwe, "Wewe umwanangu, ivyeo nkitenda Tati ako." ⁶Nkama atamwiiavyo pia hantu hatuhu, "Wen ni kuhani ya kae baada ya mfumo wa Melkizedeki." ⁷Ukati wa uzo wakwe me mwii, kaomba na kuombea, kamwomba kwa mesozi, kwa yeye adahae kumhonya kuawa kwe fiie. Kwa sibabu ua uzizitizi wakwe kwa Muungu, kategeezwa. ⁸Etiho nee ni mwana, kahina kutii mbui za zekumsuubishazo. ⁹Kabindiizwa na kwa sia inu kagosoka kwa kia muntu amwaminiye kua sibabu ya uhoni wa kae, ¹⁰kwa kunegwa na Muungu kama kuhani Mkuu badii ya uzoo wa Melkizedeki. ¹¹Tina mangi ya kutamwiiia kuhusu Yesu, akini nvikai kuwambia kua nywie mu wazito kutegeeza. ¹²Ati ho kwa kipindi iki mkundwa mtende waimu, bado kuke na umuhimu wa muntu kuwahinya mahinyo ya kae ya kanuni za mbui za Muungu. Mwafaigwa ni mee na nkio nkande nkavu. ¹³Kwa ajii yoyose mnywa meedu nkana uzoefu mwe saamu za haki, kwa kua ake mwana. ¹⁴Kwa ntendeo ntuhu, nkande nkavuni ya wantu wagima, wada ambao kwa ajii wao mwe kusunguumanya haki na ubaya wahinywa kumanya dedi na baya.

Chapter 6

¹Kwaiyo tikaeka tekuhinywacho bosi kuhusu saamu za Kwistu, taondigwa tiwe na juhudi tikaitia kwe kudaaha, tessekuika vituhu misingi toba kuawa mwe ndima aesazo na ugima na imani mwe Muungu, ²wala misingi ya mahinyo ya ubatiizo na kuikiwa mikono, ufufuo wa watakufa na hukumu ya kae. ³Nahotagosoati Muungu nndaafaigwe. ⁴Kwa ajii nkaidahika kwa wada wekuvokao kupata ung'azi wa bosi, wageeza kipawa cha uko uanga, na kutendwa kwa washiiika wa Loho Mtakatifu, ⁵na ambao wageeza utana wa mbui ya Muungu na kwa nguvu za ukati wezao, ⁶wakabinda nee wagwa nkaidahika kuwavuza vituhu mwe toba. Ni kwa sibabu wamsuubu Mwana ya Muungu maaya kaidi kwa nafsi zao wamtenda kua chombo cha mahoka chazae. ⁷Kwa kua alizi yekuhokeayo fua inyayo maa kwa maa uanga yakwe, iavyi nkande muhimu kwao wekugosoao ndima mwesi, wahokea balaka kuawa kwa Muungu. ⁸Akini ati yavyaamiwa na magugu, nkaina vituhu samani na i mwe hatai ya kuigitwa. Ikabinda yadagamizwa. ⁹Eti ho tatamwiiia ivi wambuya wedi, taheehezwa nmbui ntana zimitazo nywinywi na mbui zihusuzo mhonyaji. ¹⁰Kwa kuwa Muungu nkio mzalimu nkana ajae ndima yenu na kwa ukundiso mwekumwonyesao kwa ajii ya zina dakwe, mwe idi muwatumikia waamini na bada mke kwe kuwahiazikia na mke kuwatumikia. ¹¹Tatamiwa mno kua kia yumwe adahe kuonyesa bidii ida ida mpaka mwisho kwa uhakika wa ujasii. ¹²Nkatikunda muwe wabwa, akini muwe watongezi wa wada wapao kiaga kwa ajii ya imani na uzizimizi. ¹³Kwa maana Muungu akumwenkaho Abwaahamu kiaga, keigita kwa nafsi yakwe kwa kuwa nee nkee kweigita kwa mtuhu yoyose eliye mkuu kwomboka yeye. ¹⁴Kamba ivi, "Nnda n'kubaliki na nnda n'kuomee uvyazi wako zaidi." ¹⁵Kwa sia inu, Abwaahamu kahokea kia ekwenkigwacho kiaga baada ya kugoja kwa kuzizimiza. ¹⁶Maana wanadamu weigita kwa yeye mkuu kwomboka wowo, na kwao bindiizio da mhigano wose ni kiaga kwa kuyasibitisha. ¹⁷Ukati Muungu ekuamuaho kuwonyesa kwa uwazi zaidi kwa wapazi wa kiaga kusudi dakwe tana desadokuhituka, kadisibitisha kwa kiaga. ¹⁸Katenda ivyo kwa vintu viidi vyesavyo kuhituka, ambavyo mwe ivyo Muungu nkadaha kusema umbua, swiswi tekuguukiano mafiso tipate kugewa moyo kutozeza kwa nguvu tumaini dekwikwado mbele yetu. ¹⁹Tinao ujasii unu inga nanga imala loho zetu, ujasii ambao wengia handu ndani nyuma ya pazia. ²⁰Yesu kengia hada hantu inga mwe kutiongoea, akabinda kugosoka kuhani mkuu hata kae baada ya utaatibu wa Melkizedeki.

Chapter 7

¹Ne iwa ivi Melkizedeki, mfaume wa Salemu, Kuhani ya Mungu mwe uwanga mwekudugana na Abwahimu akauya kuwakoma wafaume na akawakweza. ²Abwahamu kamwenga kia yumwe akikundacho . Zina dakwe "Melkizedeki" maana yakwe" ufaume wa haki" na pia "mfaume wa Salemu" ambayo ni "ufaume wa amani."

³Khakuna tate, khakuna mmakhakuna wavyazi khahana mwanzo wa siku waa mwisho wa maisha yakwe. Badaa yakwe asigaae kuhani kae ing'a mwana wa Mungu.⁴Isasa fikii jinsi muntu ekuavyo mkuu. Mvyazi Abwahamu kamwenka mwenga ya kumi ya vintu vitana ekuvyidoavyo kwe ng'ondo. ⁵Na hakika muango wa Walawi wekuhokea hofisi za kuhani watenda na amli kuawa kwe sheia kukuba mwenya ya kumi kuawa kwa wantu, ambayo ni, kuawa kwa Waizilaeli wezwao, hamwe na kwamba wao, pia, ni muango kuawa kwa Abwahamu.

⁶Akini Melkizedeki, mwesekua na muango kuawa kwa Walawi, kahoea mwenga ya kumi kuawa kwa Abwahamu, ne akambaiki, yeye mekwa na kiaga.⁷Aho khaiemewa muntu mdodo hubaikiwa na mkuu. ⁸Kwa mbui inu muntu ahokeae mwenga ya kumi endaafe siku mwenga, akini kwa mbui ntuhu mwenga mwekuhokea mwenga ya kumi kwa Abwahamu akaelezwa kama anayeishi. ⁹Na kwa namna ya kutamwia, Lawi ekuhokea mwenga ya kumi, pia kaiha mwenga ya kumi kwa Abwahamu, ¹⁰kwa sababu Lawi ekuaho mwe vigudi vya tatiakwe Abwahamu ukati Melkizedeki ekuduganaho na Abwahamu.¹¹Sasa ati ukamiifu udahikana kwembokea ukuhani wa Lawi, (hivyo sii yakwe wantu huhokea shaia), ne kukakundwa mbwai zaidi kwa kuhani mtuhu kwenuka baada ya mfumo wa Melkizedeki, na kgio kwetangwa baada ya mpangiio wa Haruni? ¹²Kwa hiyo ukuhani hubadilika, hahana budi shaia nayo kubadiika. ¹³Kwa yume ambae mbui izi zitamuiwa kuhusu kabia nnduhu, kuawa kwakwe hahana mwekudumu mazabahuni. ¹⁴Sasa ni wazi kwamba Bwana wetu kaawa mwe Yuda, kabia ambalo Musa kngekutaja kuhusu makuhani. ¹⁵Na haya tekuyamuiyo ni wazi hasa ikawa kuhani mtuhu endaawiie kwa mfano wa Melkizedeki. ¹⁶Kuhani uyu mya ng'io yumwe ambae katenda kuhani uanga ya msingi wa shaia zihusianazo na uzao wa mntu, akini mwe msingi wa nguvu ya maisha zesazokudaha kubanika. ¹⁷Ivyo magonde yashuhudia kuhusu yeye: "We ukuhani kae na kae badii ya mfumo wa Melkizedeki."¹⁸Kwakua amli yekuongoayo iikwa nkandaia kwa sibabu iwambovu na nkgaitama. ¹⁹Ivyo shaia khayekugosoa chochose chekusiacho iya nekua na ujasii mtana kwa ayotimsogeeayo Muungu.²⁰Kwa ujasii unumtana khawekuawiabia kutamuiia kwe kiapo naidi makuhani watuhu hawekudoa kiapo dodose. ²¹Akini Mungu kadoa kiapo ukati ekugombekapo kuhusu Yesu, "Bwana kaapa na khana ahitue mawazo yake . 'wewe ukuhani kae na kae."²²Kwa idi Yesu pia keza kutenda zamana agano tana. ²³Kwa ukwei fiie ya gimbuza makuhaani kuhudumu kae na kae inu ni kwaajii ne kua makuhani wangi yumwe badii ya mtuhu. ²⁴Aki kwaajii Yesu aishi kae na kae ukuhani wakwe khauhi tuha. ²⁵Kwa iyo yeye pia adaha kwa ukamiifu kukamiishwa kuhonya wehehi akwe Mungu kwemboka yao, kwakua yeye anaishi kae na kae kwakuombeza kwaajii yao. ²⁶Kwa iyo kuhani mkuu ywa namna afaa kwetu. Mwesezambi hatia mtanda mekwenega kuwa kwa watazambi na katenda auanga kwemboka mbingu. ²⁷Yeye hekua na uhitaji, mfano, wa makuhani, waazwa zabihu kuazwa zabihu kae na kae bosi, kwa zambi zakwe mwenye badala na vituhu kwa zambi za wantu. Kagosoa hi maamwenga kwa wose , ekwe ekweevyaho yeye mwenye. ²⁸Kwa shaia asagua wantu zaifu kutenda makuhani wakuu akini mbui ya kiapo yekwezaho baadaa ya shaia kamsagua Mwana, mwekugosolwa kuwa mkamiifu kae.

Chapter 8

¹Sasa mbui ambayo taigombeka ni inu: tina kuhani mkuu mwekwekaa si mwe mkono wa kuume wa kiti cha enzi uko Uanga. ²Yee ni mtumishi hada hantu hatakatifu kumbi da kwei ambado Tate kadiika nkio mntu yoyose ya kufa. ³Kwa ajii kia kuhani mkuu aikwa kuavya geeko na zabihu, savyo ni muhimu na vyedi ukawa na kintu cha kuavya. ⁴Ati Kwistu nee yu nanga ya si nkekuwa awiie kuhani zaidi ya aho. Kwa ajii nee watayari wada wekuavyao vipawa kuigana na shaia. ⁵Wahudumu kintu chekuacho nakala na kuzui vintu vya mbinguni, nsawa inga Musa ekukanywavyo ni Muungu akuaho akakunda kuzenga kumbi. "Kauwa," Muungu akatambaika, "gosoa kia kintu kuigana na uufi wekuonyeswavyo uanga ya mwima". ⁶Mia sasa Kwistu kahokea huduma ntana sana kwa ajii nae mwevanyi wa agano tana ambado dibinda kuikwa vyedi. ⁷Savyo ati agano da bosu nee nkadina makosa, nee nkakokuwa na haja ya kuondeza agano da kaidi. ⁸Kwa ajii Muungu ekuvumbuaho makosa kwa wantu kamba, "Kauwani, siku zeza, 'atambaisa Tate, ho ndiho nigose agano hya hamwe na nyumba ya Israel, na nyumba ya Yuda. ⁹Nkadinadiwe inga agano nekugosoado hamwe na tati zao siku ambayo nkiwadoa kwa mkono nee nawaongoza kuawa Misri. Kwa ajii nkawokuendelea mwe agano dangu nami nchekuwapatiliza vituhu, atambaisa Zumbe. ¹⁰Kwa ijii idi nee agano nndan'gosoe kwe nyumba ya Israeli baada ye siku izo', atambaisa zumbe yao. Nawo wonda wawe wantu wangu. ¹¹Nkawana wahinyane kia moneka na jirani yakwe, na kia yume na nduguye akamba, "Mmanyeye Zumbe," wose wonda wanimanye, kuawa mdodo mpaka mkuu yao. ¹²Savyo n'nda nionyese lehema kwa mbui zao zesazo haki, nahodu nkinanzikumbuke zambi zao vituhu." ¹³Kwa kugombeka "Mpyahamu," kadigosoa agano da bosu disakaa. Na ido ekubiikiado ati disakaa di hehi na kuangwa.

Chapter 9

¹Sasa hata agano da bosi nee kuwa na sehemu ya ibada hanu duniani na nkacho za ibada. ²Kwanimda we ikumbi nee mnagati diangaliwa, gati da chongoi hetangwa hantu hatakatifu. Katika eneo idi nee haikwa ingo na taa, meza na mikate ya wonyesho. ³Na nyuma ya pazia da kaidi nee kuna gati tuhu, hukwetangwa ho hatakatifu zaidi. ⁴Nee kuna mazabahu ya zahabu kwa kuvungiza uvumba. Pia nee mnasanduku da agano, ambado dizengwa zahabu tupu. Ndani yake nee mna kuna bakui da zahabu denye namna, ngoda ya Haluni iota mani nazia mbao za maiwe za agano. ⁵Uwanga wa sanduku da agano maumbo ya maselafi wa utukufu wagubika mawawa yao mbele ya kiti cha upatanisho ambacho kwa ini sasa nkaatidaha kwa kina kuwaelezea. ⁶Baada ya vintu ivi kuandaliwa, makuhani kawaida wengia gati da chongoi hada hekumbi waavya huduma zao. ⁷Mia Yuda kuhani engia kia gati da kaidi ukedi maa kwa maa kia mwaka na pasipo kubada kuacha kuwavya zabihu kwaajii yakwe binafisi, na kwa zambi za wantu pasipo kukusudia. ⁸Loho Mtakatifu anatushuhudia kwamba, sia ya hantu patakatifu zaidi nkahazati kugubulwa kwa via gati da bosi digooka. ⁹Akini kielele cha muda unu wa sasa. Vyose zawadi na zahabu ambavyo vyaavigwa sasa ng'avidaha kukamilisha zamila ya anaeabudu. ¹⁰Ni ng'ande na vinyaji ikedu vya unganishwa katika namna talatibu za ibada ya kwesunta, zoseizi ni taatibu za kimwili ambavyo viandaliwa hadi yezeamli mya yendayoikwe hantu hakwe. ¹¹Kwistu keza kama kuhani mkuu wa mambo matana ambayo yeza kwembokea ukuu na ukamilifu wa kwembokea ukuu na ukamilifu wa gati kuu amayo nkyo kugosolwa na mikono ya wantu ambao nkio wa ulimwengu unu we kuumbwao. ¹²Nee nkiyo kwa mpome ya mbuzi na ndama, bali kwa mpome yake mwenye kwamba Kwistu kengia hantu hatakatifu maa mwenga kwa kia yumwe na kutihakikishia uhonyaji wetu wa kae na kae. ¹³Kama kwa mpome ya mbuzi na mafahali na kunyunyiziwa na mazeu ya ndama mwee hao wasio safi wekutengwao kwa Mungu na kugosoa mii yao safi, ¹⁴Je nkiyo zaidi sana mpome ya Kwistu ambae kwembokea Loho wa kae na kae keavya mwenye bila waa kwa Muungu, kusunta zamila zetu kuawa matendo mafu kumtumikia Mungu mwehai? ¹⁵Kwa sababu iyo, Kwistu ni mjumbe wa agano diyhaa. Inu nee sababu mauti imecha hulu wose walio na agano da bosi kuawa katika hatia ya zambi zao, ili kwamba wekwetangwaona Mungu wadahe kuhokea ahadi ya ulithi wao wa kae na kae. ¹⁶Kama kuna agano didumudo, ni lazima kuthibitisha kwa kifo cha mntu yuda ekutendado. ¹⁷Kwani agano lina kuwa na nguvu hantu hawiaho mauti, kwa sababu nkakuna nguvu wakiti mwenye kudi gosoa akiwa aishi. ¹⁸Hivyo hata nkiyodia agano da bosi needii kwa pasipo mpome. ¹⁹Wakati Musa ekuwaho aavya kia agizo da sheiya kwa wantu wose, kadoa mpome ya ngombe na mbuzi, hamwe na mzi, kitamba chenkindu, na hisopo, na kunyunyizia gombo lenyewe na wantu wose. ²⁰Kisha akasema, "Inu ni mpome yagu ya agano ambayo Muungu kawenka amli ilwenu." ²¹²²Katika hali ida ida, aliinyunyiza mpome juu ya kumbi na vyombo vyose we kutumiwavyo kwa huduma ya ukuhani. Na kuigana na sheiya kalibu kindu chatacashwa na mpome. Pasipo kwetia mpome nkakuna msamaha. ²³Kwahiyo nee lazima nakala za vintu vya mbinguni lazima visunte kwa inu zabihu ntana zaidi. ²⁴Kwani Kwistu nkekwenga hantu hedi sana hekugoswa lwaho na mikono ambayo ni nakala ya kindu halisi, badala yake kengia mbingu zenye, hantu ambako sasa yuuko mbele ya cheni wa Muungu kwa ajii yetu. ²⁵Nkekwengia kuda kwekwe avya sadaka kwa ajii yakwe mala kwa mala kama atendavyo kuhani mkuu ambae engia hantu hatakatifu zaidi mwaka baada ya mwaka hamwe na mpome ya mtuhu, ²⁶kama ivyo ni kwei basi neni, lazima kwake kuteswa maanyizaidi tangu bosi mwa ulimwengu mia sasa ni maa mwenga hadi mwisho kwa miaka ekwegubuaho kutwiusade zambi kwa zabihu yake mwenye. ²⁷Kama yeivyo kwa kiya mntu hufa maamwenga na baada ya hiyo yeza hukumu, ²⁸ndivyo hivyo Kwisto nae ambae kalavigwa maa mwengaezi usa zambi za wengi andaawiye mala ya kaidi, sikudi da kushuhulikia zambi, bali kwa kuhonya kwa wada wangojao kwa sabuli.

Chapter 10

¹Kwa kuwa sheia ni kizuii cha mbui mtana zezazo, nkiyo yada yesakuwa halisi. Sheia kamwe ukaidaha kutenda hehi na wada we hehi na Muungu kwa sia ya dhabihu waavyazo makuhani mwaka mgima. ²Au ukivyo dhabihu izi ne hazilavigwa kwa wada waabuduo wakawa wasuntwa kamwedu, nkawana umanyi wa dhambi. ³Bali katika dhabihu iyo kuna ukumbuso wa zambi zekugosolwazo mwaka baada ya mwaka. ⁴Kwa kuwa nkaidahikana mphome ya mafahari na mbuzi kuzi usa zambi. ⁵Wakati Kristo ekwizaho duniani, akasema, "Nkamwe kutamani matoleo au dhabihu, baadala yakwe mkaandaa muwii kwa ajii ya dhambi. ⁶Nkamwekuwa na thamani kwe kuteketeza au dhabihu kwa ajii ya zambi. ⁷Halafu akasema, "Kaua, aha nayagoso mapenzi yako, Mungu, kama we kuandikavyo kunihusu mimi." ⁸Akasema kama vyekusemwanja: "Nkamwekutamani dhabihu, matoleo, au sadaka ambayo zaavigwa kulingana na sheria. ⁹Halafu akasema, "Kaua, ah kugosoa mapenzi yako". Akaika mpembeni taatibu za awali ili kuimarisha zia za kaidi. ¹⁰Kwe taatibu za kaidi titengwa kae kwa Mungu kwa mapenzi yakwe kwa mbokea kwe lavya kwa mwili Yesu Kristo maa mwenga kuoa nyakati zose. ¹¹Ni kweli, kia kuhani agooka kwa huduma siku kwa siku akavya dhabihu ida ida ambayo kwa vyovyote haidaha kuusa zambi. ¹²Akini baada ya Kristo kulavya dhabihu maa mwenga zambi za milele akeka mkono wa kuume wa Mungu, ¹³akamgoja mpaka maadui zakwe wagwiswe na kutendwa kiti kwa ajii ya miundi yakwe. ¹⁴Kwa kuwa kwa sia ya toleo dimwe kawakiisha milele wada ambao watengwa na Mungu. ¹⁵Na Roho Mtakatifu pia kashuhudia kwetu kwa kuwa wa kwanza akasema, ¹⁶"Iki ni kiaga nigo soacho kwa hamwe na baada ya siku izo; Bwana amba: ivi nndamiike sheria zangu mwe mioyo yao na nndanziandike mwe akii zao". ¹⁷Kisha akasema nkawana wazikumbuke vitahu zambi na mbui zao". ¹⁸Sasa hantu henaho msamaha, hakuna tena dhabihu ya sambu. ¹⁹Kwa hiyo ndugu tiwa ujasii wa kengia hantu hatakatifu zaidi kwa mphome ya Yesu. ²⁰Iyo ni sia ambaya kauvugua kwa ajii ya mwii wakwe, mhya na hi vyembokeavyo mwe pazia. ²¹Na kwa sababu vinaye kuhani mkuu juu ya nyumba ya Mungu, ²²na timkaibie na moyo wa kwei katika utimilifu wa uhakika na imani tikawa na mioyo ye kunyuzi wayo safi kuawa kwe ubaya wa zambi na kuwa mii yetu yekusuntwayo kwa mazi safi. ²³Basi natitoze haswa mwe ungamo da ujasii wa tumaini detu bila ya kuhituka, kwa sababu Mungu mwekutiahidi ni mwaminifu. ²⁴Na tizidi kufikii namna ya kukazana kupenda matendo matama. ²⁵Tisekueka kwe kaa hamwe kama wagosoaavyo watuhu. Baadala yakwe tihamasishane kia mntu, kama muonavyo siku zi hali. ²⁶Kama tagosaa kasidi kuendelea kugosoa zambi baada ya kuhokea elimu ya ukwei, ni Dhabihu ntahu ya zambi nkaibakia. ²⁷Baadala yakwe, kuna tegemeo da hukumu ya kutiza na ukai wa moto ambao unda uteketeze maadui wa Mungu. ²⁸Yesose mwe kuemea sheria ya Musa andaafe bila ya rehema mbele ya ushuhuda wa mashaidi waidi au watatu. ²⁹kiasi chani cha adhabu wafikii chatosha kwa Yuda mumdharau mwana hungu, yeyose mwekuigowea mphome ya kiaga kama chosachokuwa kitakatifu, mphome ambayo ikwa wakfu kwa Mungu - yeyose mwe kumitu kana Roho wa neema? ³⁰Kwa kuwa tamanya yumwe ambaye kasema, "Kisasi uchangu, lazima niihize". Na vituhu, "Bwana ndawahukumu wantu wakwe". ³¹Ni ubui ya kutisa ya mntu kuguia mwe mikono ya Mungu mwe hai! ³²Akini kumbuka siku zekwembokazo, baada ya nuru ni kwa vihihi mvumilia maumivu makai. ³³Nkamwekufiswa dhihaka ya matusi na mateso, na ne mkashiiki hamwe na wada wekwembokeao mateso kama ayo. ³⁴Kwa kuwa ne mna moyo wa mbazi kwa awo wafungwa na mhokea kwa furaha adhabu ya urithi wenu, ukumkamanya kwamba nyinyi wenye mna urithi bora wa kudama milele. ³⁵Msekuwasa ujasii wenu wenao zawadi nkuu. ³⁶Kwa kuwa mwafaigwa ni uvumilivu ili mpate kia ekuahidicho Mungu baada ya kugosoa mapenzi yakwe. ³⁷Baadaye kidogo yumwe eza hakika nkacheewa. ³⁸Andaekae kwa imani mwenye haki yangu." ³⁹Akini nkio kama wadamauyao nyuma kwa kuangamia. Baadala yakwe sisi ni baadhi ya wada wenye imani ya kulinda roho zetu.

Chapter 11

¹Ivi imani ni ukweli enao mntu ukati ategemeaho kintu fulani kwa ujasii. Ni ukweli wa kintu ambacho nkakizati kuonekana. ²Kwa ajii inu baba zetu wamanyika kwa imani yao. ³Kwa imani tamanya kwamba uimwengu uumbwa kwa amlu ya Muungu, kwa kia kionekanacho nkachokugosolwa kuawana na vintu vyekuwavyo vyaonekana. ⁴Iwa kwa ajii ya imani kwamba Habii kamwavia Muungu sadaka ya ntana ya kufaa mbai na ekugosoavyo Kaini. Nee ni kwa ajii inu ya kwamba katogolwa ni mwenye haki. Muungu kamtogowa kwa ajii ntunu ekuavyayo. Kwa ajii iyo, Habii ake kusema, japo kafa. ⁵Iwa kwa imani kwamba Enoko kadaigwa uwenga na nkekuona mauti. "Nkekuoekana, kwa ajii Muungu kamdoa" kwa via neisemwa kwa ajii yakwe kuwa kamtamiza Muungu kabla ya kudoigwa uwanga. ⁶Kama nkakuna imani nkaidahikana kumtunya Muungu, kwa ajii mweza kwa Muungu aondigwa amini kwamba Muungu ekaa nae nkavya ntunu kwa wada wa mwondezao. ⁷Iwa ni kwa imani kwamba Nuhu, nee kakanywa na Mungu kuhusiana na mambo ambayo hayakuwa yameonekana, kwa heshima ya ki Mungu alitengeneza safina kwa ajili ya kuiokoa familia yake. Kwa kufanya hivi, alihukumu ulimwengu na akawa mrithi wa haki ambayo huja kupitia imani. ⁸Iwa kwa imani kwamba bwahimu, ekwelangwaho katii na kuita hantu ambaho kaondwa akadoe ulisi. Kaawa bila kumanya hata aitaho. ⁹Neeni kwa imani kwamba ekaa mwe sii ya ahadi enga mgeni. Keka mwe hema na Isaka na Yakobo, walisi weziwe wa kiaga. ¹⁰Inu ni kwa ajii katgemea kupata mzii mwe kuafya na mzenzi wakwe ni Muungu. ¹¹Iwa ni kwa imani Bwahimu, na Sala wenye, wahokeya nguvu kufunga ifu ijapokuwa ne ni wantu wagima sana kwa ajii wa mwana Muungu kuwa mbembazi, ambaye kaika kiaga nao cha mwana kigosi. ¹²Kwa iyo kuwa mntu uyu yumwe mwekuwa hehi kufa wakavyaigwa wana wasio kutaaziwa. Wawa wengi inga ntoondo za kwezunde ne ni wangienga mbeyu za msanga mwe ufukwe wa bahai. ¹³Ae wose wf mwe imani bila kuhokea kiaga. Ingaw nee wakiona na kukikubai kwa hae wakubai kwamba nee ni wageni na wembokaji uwanga ya sii. ¹⁴Kwa wada wambao mbui kama izi zaikwa mwazi kwa waondao sii yao wenye. ¹⁵Kwa kwii, kama nee waka waza sii wekuawayo nee wapata nafasi ya kuuya. Akini kama ivo wakunda sii ntana ambayo ni ya kezunde. ¹⁶Kwa iyo Muungu nkaona soni kwetangwa Muungu wao, kwa ajii kagosa mzii kwa ajii yao. ¹⁷Ilikuwa ni kwa imani kwamba Bwahimu eku gezwaho kamwavya Isaka. Nee yeye mwekuhokea nyemi na kiaga, kamwavya mwanawe wa ikedu, ¹⁸ambaye kasemwa, "Kuwa kwa Isaka uvyazi wako wanda welangwe." ¹⁹Bwahimu kamanya kwamba Muungu adaha kumfufua Isaka kuawa mwe wafu, na kwa kutamwiya kwa kikabila. ²⁰Iwa ni imani kwa Isaka kambaiki Yakobo na Esau kwa ajii ya mbuii zezazo. ²¹Iwa ni kuwa imani kwamba Yakobo ekuwaho mwe ukati wa kufa, kambaiki kiya yumwe ya wana wa Usufu, Yakobo akavika, kagamia uwanga mwa ngoda yakwe. ²²Iwa ni imani kwamba Usufu ukati wakwe wa mwisho wekuwaho hehi akamba kuhusiana na wana wa Izilaeli Misii ne awaagii ya wadoe mafuha yakwe. ²³Iwa ni kwa imani kwamba Msa, ekuvyaigwaho, kafiswa kwa miezi mitatu ni wavyazi wakwe kisa wamwona kuwa ni mteke na ni mtana, nkaokutiswa ni amlu ya mfaume. ²⁴Iwa ni kwa imani kwamba Msa ekuwahao mntu mgima, kaemea kwetangwa mwana biti Faao. ²⁵Badaa yakwe, kasagua kushiiki sungu hamwe na wantu wa Muungu baada ya kutamiwa laha za zambi kwa mda. ²⁶Kafikiia soni ya kumtongea Kwistu kwamba ni utajii mkuu kuiko hazina za Misii kwa kuwa kafua meso yakwe mwe ntunu za ukati wakwe wezao. ²⁷Iwa ni kwa imani kwamba Msaa kawa Misii. Nkekuogoha nkondo ya Mfaume, kwa kuwa kasumiia kwa kukaua kwa mwesekuoneka. ²⁸Iwa ni kwa imani kwamba akaitoza pasaka na kwetia mpome, iya kwamba mbanasi wa mvyagwa wa bosi ase kuwadonta wavyigwa wa bosi wa kigosi wa waizilaeli. ²⁹Iwa kwa imani kwamba wemboka mwe bahai ya shamu kama sii nkavu. Ukati wamisii we kujaibuho kwemboka wamezwa. ³⁰Iwa ni kwa imani kwamba ukanto wa Yeliko ugwa asii, baada ya kuzungukwa siku saba. ³¹Iwa ni kwa imani kwamba Lahabu yuda mkiynga nkeangamia hmwe na wadambao kaokuwa watiifu kwaji ya kuhokea wapelezi salama. ³²Nambe mbwai zaidi? Maa mda nkautosha kuwahadisia ya Gidioni, Baaka, Samson, Yefsii, Daudi, Samwiu na za manabii, ³³awo kwembokea imani wazishinda faume, wagosoa haki, na wahokeya ahadi wavizua kanwa eha simba, ³⁴wakoma nguvu za moto, wawaaho kwa ncha ya paange, wahonywa kuawa mwe matamu, wawa watoanaji mwe nkondo wagosoa watoanaji wageni kuguuka. ³⁵Wavyee wahokeya wekufao wao kwa sua ya kufufuka. Wengi wapata sungu bila kukunda kubadwa hulu iya wadahe kwenkigw uzoefu kufufuliwa kwa ubora zaidi. ³⁶We kumwe wadasungu ya kuzalauliwa na kutoigwa, hata, kwa kufungwa na kugewa gezani. Watoigwa maiwe. ³⁷Wasengwa vipande kwa msumeno. Wakomwa upanga. Waita na mababu ya ngoto na babu da muzi ne wakaondowakundao, wakaendelea mwe sungu na kugosoewa mabaya ³⁸(ambayo uimwengu nkao kufaa kuwa nao), wakazuua mwe mzi, miima, mwe mapango mwe matubwi ya asi. ³⁹Ne wantu wose awa wakundwa ni Muungu kwa ajii ya imani yao, nkao kuhokea ehukundacho kuwenka. ⁴⁰Mungu kaongoa kuteka kintu kitana iya kuvamba bila swisi nkawadaha kukmilishwa.

Chapter 12

¹Kwa iyo, kwa kuwa tizunguukwa ni zunde kuu da mashaidi, tase kia kintu kitizamiacho hamwe na dhambi ambayo ya tizunguuka kwa ulahisi. Titee mbio kwa sibabu sabuli mwe mahigano yekuikwayo mbeye yetu.

²Tiyegae meso yetu kwa Yesu, yeye mwekuveka na mwe kutimiza imani yetu ambae kwa ajii furaha yekuikwayo mbele yakwe kazizimiza msaaba, akaibea soni yakwe, akekaa aasi mkono wa kudiia wa kiti cha enzi cha Mungu.

³Mana mfanyanyeni yeye mwe kuzizimiza mbui za nchuki kuawa kwa wenye dhambi, zidi yakwe mwenye ili kwamba msekweza mkasokea au kuzimia moyo wenu.

⁴Nkamwekugaya au kusuubika mkahiga na na zambi kiasi cha kusiwa mhome.

⁵Naho mjaa kuda kugewa moyo ambako mwegalwa kama wana vigosi: "Mwanangu, usekuyadoa kwa halaka maangizo ya Zumbe, wala usekufa moyo wendaho kugesolwa na yeye."

⁶Kwa kuwa Zumbe amwangiza yeyose ambae amkunda, na kumwazibu kia mwana amhokea.

⁷Zizimizani majaibu kama maangiizo. Mungu ahiizika nanyi kama ahiizikavyo na wana, mana ni mwana yuni ambae tati yakwe nkadaha kumwangiza?

⁸Akini kama nkakuna kuangizwa, ambako swie tose taashiika, basi nywie ni halamu na nkio wanawe.

⁹Zaidi ya yose, tiwa na tati zetu wa kidunia wa kutiangiza, na tiwaheshimu. Je nkaitikunda hata zaidi kumwetika tate wa kiloho na kwekaa?

¹⁰Kwa hakika tate zetu watiangiza kwa myaka micheche kama ikuenekanavyo vyedi kwao, akni Muungu atiazibu kwa faida yetu ili tiishiki utakatifu wakwe.

¹¹Nkakuna azabu itamato kwa ukati uo. Ina sungu. Hata ivyo, baada ya aho yavyaa tunda da mheha ya utauwa kwa wada wekufundishwao nayo.

¹²Kwa iyo enuani mikono yenu ikutigindikayo na kugosoa mavindi yenu yekuseke ayo kutenda yenye nguvu tena;

¹³nyosheni mapito ya nyayo zenu, ili kwamba yeyote aliye mlemavu hataongozwa upotevuni lakini apate kuponywa.

¹⁴Ondezani amani na wantu wose, na pia utakatifu ambao pasiho uwo n'kakuna ndie mwene Zumbe.

¹⁵Muwe mkakauwa ili kwamba asekuwaho mwendie aekwe hae na neema ya Muungu, na disekweza sina da usungu disekwenda kuhota na kusababisha shida kuwakengeua wangu.

¹⁶Kauweni kuwa rikakuna zinaa au mntu mwesie mtauwa kama via Esau, ambae kwa sababu y n'kande mwenga kaitaga haki ya uvyagwa.

¹⁷Kwa kuwa mwamanywa kwamba baade ekukundaho kutisi balaka, akaemewa, kwa sibabu n'kecupata fura ya kutubu hata ingawa kaendeza kwa mesozi.

¹⁸Kwa kuwa hamkuja katika mlima ambao unaweza kuguswa, Mlima unaowaka moto, giza, kukatisha tamaa na dhoruba.

¹⁹Nkamwekweza kwa sauti ya gunda au kwa mbui ziawanazo na sauti ambayo isababisha kia wategezao wasekuombeza neno dodose kutamwia kwao.

²⁰Kwa kuwa n'kawekudaha kuzizimiza kia chekuamulwacho: "Mafani hata mnyama adendae mwima, lazima ataigwe kwa maiwe."

²¹Ya tisayo kwemboka ekueaye Msa akamba, "Nkiagoha sana kiasi cha kuzingiiza".

²²Badala yake, muuezea mwima Sayuni na mwe mzi wa Muungu mwenye ugima Yelusalemi ya uanga, na kwa malaika elfu kumi washelehekeao.

²³Mweza mwe kusanyika da wavyaigwa wa bosi wose wekusajii wao mbinguni kwa Muungu hakimwa wose, kwa loho za watakatifu ambao wakamiishwa.

²⁴Mweza kwa Yesu mpatanishi wa kiaga kihya, na kwa mphome yekudondo moswayo ambaya yatamwia matana kwemboka ya kuiko mpomo ya Habili.

²⁵Ukaue kuwa usekweza ukamuemea yumwe ambae atamwiae, kwa kuwa kamwurika wekuepuka wekumwemeaho yumwe mwekuwaonya duniani, kwa hakika nkatinatiepuka mafani tikahituka hae kuhwa kwa yuda atiangizae kuawa mbinguni.

²⁶Kwa ukati tuo sauti yakwe iikucha dunia. Akini isasa kaahidi na kugombeka, "Bado maa ntuhu vituhu nkina ni she dunia ikedu, bali mbingu pia."

²⁷Maneno haya, "Maa mwenga vitahu," yaonyesa kuusigwa kwa vintu via vizingizavyo, ivi ni vintu via ambavyo viumbiwa, ili kwamba via vintu vyesivyokutingishika visigae.

²⁸Kwa iyo, tihokee ufalme ambao nkautingishika, tifulani katika hali ya kumwabudu Muungu kwa kukunda hamwe na kweseeza katika kicho,

²⁹kwa mana Muungu wetu ni moto udao.

Chapter 13

¹Basi ukundiso wa ndugu uendele. ²Mwesejukaa kuwakaibisha wageni, mana kwa kugosoa ivi, wekumwe mwakaibisha malaika bila kumanya. ³Umanywe wose wamo mwe mageeza nee mno kuda hamwe nao, na ati miini yenu igosolwa inga wowo. ⁴Basi ndoa na ihishimiwe ni kia mntu na basi usazi wa ndoa uhituke mtanda kwa kua Muungu enda awaahwe vibebe na wenye vianga. ⁵Basi sia zenu za maisha ziwe hulu mwe ukundiso wa hea mlizike na vintu mvionavyo, kwa kuwa Muungu mwenye aamba, "Nkinaniwabade nywinywi, wala kuwatelekeza nywinywi." ⁶Basi tilizikeni ili titamwiie kwa ujasii, "Zombe ni msaidizi yangu; Nkinaniogohe. Mwanadamu adaha kugosoa mbwai?" ⁷Fanyanyani wada wekuwaongozao wada wekutamwiiao mbui ya Muungu, kumbukani matokeo ya nkacho zao; igani imani zao. ⁸Yesu Kwistu ni yeye zana ivyeeo na hata kae. ⁹Wesekweza ukaongozwa ni mahinyo mbaimbai ya kigeni iya ni vitana kua moyo uzegwe kwa neema na nkio kwa shaia kuhusu nkande ayo nkayanayawasaidie wada wekaayo nayo. ¹⁰Tina mazabahu yada ya wada watumikao mwe hekalu nkawana haki ya kuda. ¹¹Kwa kuwa mphone za wanyama, zekulavigwazo zabihu kwa ajii ya zambi, ne ietwa ni kuhani mkuu mwe sehemu takatifu, iya mii yao iokwa chogoi ya nkambi. ¹²Savyo Yesu nae kateseka chongoi he lango da mzi, ili kua kuika wakfu wantu wa Muungu kwembokea mphone yakwe. ¹³Savyo titeni uko chongoi, tikazenua soni zakwe. ¹⁴Kwa kua nkakona chekao cha kudumu mwe mzi unu. Badii yakwe tiondeze mzi wezao. ¹⁵Kwembokea Yesu mwoondigwa kia maa kweavya sadaka ya kumtogoia Muungu, kumsifu kua tunda da miomo yetut na kuzumia zina dakwe. ¹⁶Na wesekujaa kugosoa matana na kuambizana nywinywi kwa nywinywi kwa kua ni kwa sadaka enga iyo ne Muungu akundayo sana. ¹⁷Tiini na kweseeza kwa wakuu wenu kwa kuwa waendelea kuwainda kwa mbui ya nafsi zenu, enga wada wendaowvye hisabu. Tiini ili kwa wakvu wenu wadahe kuwaea kwa nyemi, na nkio kwa mbazi, ambayo nkainaiwasaidie. ¹⁸Tiombezeni, kwa kua tina uhakika kua tina zamila ntana, tatamani kweka maisha ya hishima kwe mbui zose. ¹⁹Na nyose nndaniwagee moyo zaidi mgosoe ivi, ili kua nitahe kuvya kwenu vituhu. ²⁰Sasa Muungu wa mpheho ambae kawaeta vituhu kuawa kwa watakufa muisi mkuu wa ngoto, zombe yetu Yesu, kwa mphone ya agano da kae. ²¹Enda awerike kia mbui ntana ili kugosa mapenzi yakwe akagosoa ndima mwetu ambayo ni ntana iagizayo mwe meso yakwe, kwembokea Yesu Kwistu, kwakwe uwe utukufu kae na kae. Amina. ²²Sasa nakugea moyo, ndugu, kwenuiana na mbui ya kugea moyo ambao kwa ujihi nkiandika kwenu. ²³Mmanywe kua ndugu yetu Timoteo kae kawa kae hulu, na hamwe nae undaniwaone nendaho neze ivi hehi. ²⁴Niugusia wakuu wako wose na waumini wose. Wada wekuawao Italia nawaugusa. ²⁵Na neema iwe namwe nanywi nyose.

James

Chapter 1

¹Yakobo, mtumw ywa Muungu na ywa kwa Bwana Yesu Kwistu, kwa makabia kumi na maidi.... yakuiganiayo salaam. ²Taaziani kuwa na kinyemi kingi ndugu zangu mkemboka mwe ngavungavu mbaimbai, ³Mkamanya kuwa kugeezwa kwa imani yenu kwamyenka kuzizimiza. ⁴Ekani kuzizimiza ukaibindiize ndima yakwe kwamba mdahe kudaahaa kikamilifu pasi kuhungukiwa mwe dodose. ⁵Akini kana mntu gatigati yenu akunda hekima, aombeze kulawa kwa Muunguambae aavya kwa mbazi na bila vuzo kwa wose wamuombeza na enda awenke hekima. ⁶Akini ombeza kwa imani bila wengee kwakuwa mgea wengee ni kana mawimbi gatigati ya bahali yadoigwa ni npeho na kwasigwa uko na uko. ⁷kwa kwei mntu uyu asekuafya kuwa enda ahokee ombi dakwe kulawa kwa Zombe. ⁸Mntu uyu ana sia mbii nkie imala mwe sia zakwe zose. ⁹Ndugu mkiwa akundwa kujivuna mwe kugooka kwakwe uwanga, ¹⁰ukati uouo ndugu taajii mwe unyenyekevu wakwe kwaajii enda age kana ua da langa mwe munda wembokae. ¹¹Zua daawia na kizuguto chanyaza vye kuhandavyo na maua yahagatika na utana wakwe wafa ivyoivyo wantu mataaji wenda wakae gatigati ya ndima zao. ¹²Kabalikiwa Yuda mntu mzizimiza kugeekwa kwa kuwa akabinda kuuota kugeezwa uko enda ahokee taji ya ugima ambayo ni kiaga kwa wamkundao Muungu. ¹³Mntu yoyose nkakundwa kugombeka akageezwa"jaibu idi daawa kwa Muungu" kwa kuwa Muungu nkageezwa na ubaya na Muungu mwenye mkamgeeza yoyose. ¹⁴Kia mntu ageezwa n'tamaazakwe mbaya zimsindikazo na kumvuta mbele. ¹⁵Nee baada ya tamaa ya zambi kwenu a andaa zambi yavyaigwa na zambi ya daahaa waasawa. ¹⁶Ndugu zangu nimikundayo mwesekuhugwa. ¹⁷Kia geeko tana nakia geeko deku kamiikado daawa uwanga, daseezi kulawa kwa Tate ywa ung'azi katu nkaihituka kana kizui kikitukavyo. ¹⁸Muungu kasagua kuteka swiswi ugima kwa mbui ya kwei ili tidahe kuwa kana uvyazi wa bosi gaki ya viumbe

vyakwe.¹⁹Mwamanya idi, ndugu zangu mkundwao, kia yumwe akundwa kutenda mhufu ywa kusikia, nkio mhufu ywa kugombeka wala kukimwa.²⁰Kwakuwa kukimwa kwa mwanadamu nkio kugosoa haki ya Muungu.²¹Kwa iyo ikani usama wa zambi na ubaya wose we hantu hohose na kwa unyenyekevu ihokeeni mbui ye kuhandwayo mwenu amba ina yadaye kuhonya Loho zetu.²²Logoheni mbui mwesekuisikia du mkahufyya nafsi zenu.²³Kwakuwa kana yoyose muisikia mbui bila kuigosweea ndimma kaigana na mntu mwekauwa cheni chakwe mwe kioo.²⁴Asunguumanya cheni chakwe, aita akabinda kidogo kajaa cheivyo.²⁵Iya mntu mwiikaua vitana shaia kamii ya uhulu na kusongwa kuihogoha nki kwaajii yeye ni mtakutegeeza mjaa, Mntu uyu enda abalikiwe akaigosoa.²⁶Kana mntu yoyose enda eafye mwenye ati ni mntu ywa dini, Akini nkadaha kuutawala ulimi wakwe auhufya moyo wakwe na dini yakwe ni bue.²⁷Dini ntana na yesayokubangwa mbele ya Muungu ywetu na Tate ni inu kuwafiiya mbazi wekufiwao ni wavyazi na wavyee wekufiwao ni wagosi suuba zao, na kwinda mwenye na ufisadi wa dunia.

Chapter 2

¹Ndugu zangu msekuitongea imani ya Zumbe Yesu, Zumbe utukufu, kwa kuwakunda wantu fulani. ²Kama mntu fulani akengia he mi yenu kehamba mpete ya dhahabu na mavazi matano, pia akengia sakaza mwenye mavazi machafu, ³Na mkaonyesa kumkunda mwemboka Yuda mwenye mavazi matano na kwamba, "Tafazai wee ekaa hanu hantu hatana" akini mkamwamba Yuda mwemwese kintu, "we gooka kuda" au ekaaasi he miundi yangu. ⁴Je, nakakukumiano nywinywi wenyedu kuwa wamuzi wenye mawazo yasiyo kutama?⁵Tegeezani, ndugu zangu mkundwao je, Muungu nkekuwasagua masikini wa dunia kuwa mataaji kwa imani na kulisi uzumbe ekuwaahidio wakundwao? ⁶Akini mwawabea wakiwa je, nkii waditukanao zina dia tano ambado kwa ido mwetangwa? ⁷Je, nkio matajii waditukanao zina dia tana ambado kwa ido mwetangwa?⁸Hata ivye kama muitimiza ida sheia ya kizumbe kama ikuandikiavyo kwe maandiko, "wenda umkunde wa hehi yako kama wewe mwenye", mwagoso vyedi. ⁹Akini kama mkuwakunda baazi ya wantu, mwagoso zambi, mwahukumiwa na sheia kuwa ni mwambonda sheia. ¹⁰Kwakuwa yoyose mwetikia sheia yose na bado akekungwaamwe nukunda mwenga tu, ana hatia ya kubananga sheia yose! ¹¹Kwakuwa Muungu mwekugombeka, "usekuzini," nee mwekugombeka, "usekukoma" kama nkuzini, akini wakoma, kuibananga sheia ya Muungu. ¹²Kwa iyo tamwiani na kwetika kama wada ambao mkaibu kuhukumiwa na sheia ya uhuru. ¹³Kwakuwa hukumu yeza nkaina mbazi kwa wada wesio mbazi, mbazi zenu ka uanga ya hukumu. ¹⁴Kuna utana wani, ndugu zangu kama mntu akamba nna imani alani nkana matendo? Je, imamni iyo yadaha kumhonya? ¹⁵Kama ndugu wa kigosi au wa kinyeni mhitaji wa nguo au nkande ya kiasiku, ¹⁶Na yumwe yenu akawamba, "hitani kwa mbeho mkaotee moto na mde vitani," akini nkamuwennga mahitaji mhimu ya mwii, iyo yafaa mbwai? ¹⁷hali kazaika, imani ikedu kama nkaina matendo ifa. ¹⁸bado mntu fulani adaha kwamba, una imani iya mie nina matendo nionyesa imani yako hesiho matendo nami nikuonyese imani nenayo kwa matendo yangu. ¹⁹Waamini kuwa Muungu yumwe u vyedi, akini mapepo nayo yaamini ivyo na kuzingiza. ²⁰Je, wakunda umanye wee mntu mbahau, namna ambavyo imani yesayo matendo nkaifaa?²¹Je, nkii tatietu Abrahamu kataazi wa haki kwa matendo kumuavyaho mwanae Isaka uanga ya madhabahu? ²²Mwaona kuwa imamni yakwe igosoa ndima na matendo yakwe, na kwa matendo yakwe imani yakwe ibwia kusudio dakwe. ²³Maandiko yatimia yagombekayo, "Abrahamu kamwamini Muungu na akataaziwa kuwa mwenye haki" ivyo Abrahamu aketengwa mbuya wa Muungu. ²⁴Mwaona kuwa kwa matendo mntu ataaziwa haki na si kwa matendo tu. ²⁵Hai kazaika, Je, nkekuwa Rahabu Yuda kianga kataaziwa haki kwa matendo ekuwakaibishaho wajumbe na kuwegaa kwa sia ntuhu? ²⁶Kwa kuwa kama via mwii ukese kuwa na Loho ufa, via ivyo imani hasiho matendo ifa.

Chapter 3

¹Ndugu zangu namanya mkio wengi mkundigwao muwe waimu uku mmanye mndamhokee hukumu mkuu zaidi. ²Kwakuwa wose takosea kwe sia nyingi kama yeyose mkekumgwaa mawe kauli..... yakwe uyu nimkamilifu adaha kudhibiti mwii wakwe wose pia. ³Na kama mndatiwadhibiti n'ndawatitii. ⁴Je wamanya ukuu wose wa mwli yaendeshwankusi, usukani mdodo sana kokose nahodha akundako iite. ⁵Hata ivyo ulimi ni kiungo cha mwii wetu chesifu sana kwa makuu akini kaua uhosa udahao kugoswola ni ulimi. ⁶Ulimi ni moto japokuwa umwe mwii wetu wadaha kubamanga mwii wose hata ukokwa moto kuzimu. ⁷Kia kimbe cha duniani cha dhibitiwa ni mwanadamu. ⁸Akini mkankuna mwanadamumdaha kudhibiti ulimi, ulimi ni uhosa wesao kutuia uwema sumu. ⁹Kwa ulimi tamtukuza Tate na Muungu yetu akini ni uwouwo watihosea mpaka talaani wantu kwa kuutumia. ¹⁰Kwa muomo uwouwo taavya mibaraka na laana, wenetu mkavifaa kugosaa ivi. ¹¹Je kisina kimwe cha daha kuwa mazi matana na yemunya hamwe? ¹²Je mtini wa dahakuvyaa zabibu au mizabibu kuvyaa mazeituni? chemchemu ya mnazi ye Muungu ni yemunya mkayadaha kuwa matana. ¹³Nndai kati yenu mdaha kuwa na hekima na umanyi hebu mntu uyo na aonyeshe matana yose mwe melima zakwe. ¹⁴Akini kama mna wivu na kibui mwe mioyo yenu msekujivuna wala kusema umbea kuemea ukwei. ¹⁵Inu nkiyo hekima ya Muungu badala yakwe ni ya dunia ya shetani. ¹⁶Kwakuwa henaho wivu na ubinafsi hana Muungu na mabaya yose. ¹⁷Akini hekima ilawayo uanga, kwanza mmtana yaonda amani upole na ukarimu, mema vyedi vyose bila ya upendeleo. ¹⁸Na tunda da haki da hotea mwe haki via via kwa amani kwa wada wagosao matana ya amani.

Chapter 4

¹Nkumbizi na ngovai mwenu vyaawa hahi? Nkavyenuka kuawa mwe tamaa zenu zesizokutana zietazo nkondo mwe u shiika wenu? ²Mwatamani kia mwesacho kuwa nacho. mwakoma na mwakuukia kia mwesacho kudaha kuwa nacho. Mwatoana na kugombana na bado nkamwekwa kwaajii nkamumwombeza Muungu. ³Mwaombeza na nkamhokea kwaajii mwombeza kwaajii ya mbui zesazokutama ili kwamba mdahe kuvutumia kwa tamaa zenu zesazokutama. ⁴Nyie wakianga! Nkammanya ati umbuya na ulimwengu ni adui mwesekwevana na Muungu? savyo yeyose muamua kuwa na umbuya na ulimwengu etenda mwenye adui ya Muungu. ⁵Hambu mwafii maandiko nkayana maana yambaho kua Loho ekuikayo mwetu ana kinyuu sana kwaajii yetu? ⁶Mia Muungu aavya neema mno, nee maana maandiko yamba, " Muungu ahigana na mwenye kibui yakini amwenka neema mwezizitia". ⁷Kwa iyo mweavye kwa Muungu. Muemeeni ibilisi naye onda aguuke mkumiawa. ⁸Soon hemi na Muungu, naye onda eze hehi na nywinywi suntani mikono yenu , nyie mwenazo zambi na mng'aze myoyo yenu nyie mwenazo nia mbii. ⁹Sininikani, ombolezani na kuia! Hituani seko zenu zitende ukiwa na kinyemi chenu kitende ukiwa. ¹⁰Ezizitieni wenye mbele ya zombe na onde amyenue uanga. ¹¹Mwese kugombekana mbui mbaya wenye kwa wenye. Mntu mumtambaisa nduguye vyesivyo au kumhukumu nduguye atambaisa kinyume na sheia na nkaihukumu sheia ya Muungu. Mkaihukumu sheia nkamuitii sheia iya mwaihukumu. ¹²Ni yumwe tu nee muavya sheia na hakimuu. Muungu yeye nee mdaha kuokoa na kudagamiza. Wee undai mumhukumu jirani yako? ¹³Tegeezani nywie mwambao " ivieo au kioi tondatiite kwe mzi unu na kwekaa mwaka uko, na kugosoa biashaa, na kugosoa faida. ¹⁴N'ndai mmanya chondachokiawiie kioi, na maisha yenu nimbwai haswa? kwaajii mwafanana inga kungugu deaviiza kwa muda mjihi na dikabinda daga. ¹⁵Minga nee mwamba " ati nee akundavyo Zombe tonda tekae togoose iki au kia". ¹⁶Yakini sasa mnamahiku kwaajii ya mipango yenu. Mahiku yose ayo ni mbanasi. ¹⁷Savyo kwakwe yeye amanye kugosoa matana iyakini nkayagosoa kwakwe uyo ni zambi.

Chapter 5

¹Soonni unywinywi wenye vintu, toani likoo kwa sungu yezayo uwanga yenu. ²Mai zenu zibanangwa na nguo zenu ziigwe ni wadudu wabanasi. ³Zahabu zenu na hea zenu nkazina sani, ubanasi wakwe nndamuuone zaidi yenu na kudagamizwa mii yenu euga moto. ⁴Kavani, maiho ya wagosoziwa ndima wada ambao nkanizati kuwaiha kwa kubondamwe minda yenu - waia! Na ndio yawada wekuboudao minda yenu yabua mwe magutwi ya Zumbe ywa Majeshi. ⁵Mwekaa kwa anasa umu duniani ne mwatanwa unywinywi wenye. Mwegimbazamiayo yenu kwa siku ya machinjo. ⁶Mumhukumu na kumkoma mta haki mwesekudaha kuhigana. ⁷Kwa iyo zizimizani wndugu kiamuo wezio wa Zumbe, kama muimi hajiizavyo ubosi wa samani kuwawa mwe si, ukangoja kwa kuzizimiza kwaajii yakwe mpaka twa za bosi na zia za mwisio zindakozinye. ⁸Naho nywie mtende wazizimizi; kazani mioyo yenu kwaajii ya kweza kwa Zumbe ku hehi. ⁹Wandugu mwese kusuninikiana nywinywi mwese kweza kuhukumiwa. Kaua, hakimu endaagoohe he mwaango. ¹⁰Mafani wandugu, kauani suuba na kuzizimiza kwa manabii wekuonekanao kwa zina na Zumbe. ¹¹Kaua, tawetanga wada wazizimizao "ebae" msikia kuzizimiza kwa Ayubu na mwandimanya kusudi da Zumbe kwa ajii ya Ayubu, ni kwa viivihii Zumbe ekumenavyo mbazi na lehema. ¹²Zaidi ya yose, wandugu wangu mwese kweapiiza, aiza kwa uanga hata kwa asi au kiapo chochose kituhu. Bali "mwetiko" uwe "mwetiko" na "kuemea" kuwe "kuemea" ili kua mwese kugwiia si ya hukumu. ¹³Kuna yoyose baina yenu mgaya ? lazima aombeze. Je, mntu yoyose mwe kusangaa? Ne eimbe sifa. Je, kuna yoyose mwenae ambae ni mtamu? ¹⁴Na awetaupe.... wantu wagima wa kanisa, na wantu wagima wa kanisa waombeze uanga.... yakwe, wakamsisa mavuta kwa zina da Zumbe. ¹⁵Na maombi ya imani yendayamhonye mtamu, na Zumbe enda amwene. Ati kama kagosa zambi Zumbe enda amsamehe. ¹⁶Savyo ungamani zambi zenu nywinwi kwa nywinywi kuombeane kia yumwe na wenziwe ili mdahe kuhonywa. Maombi ya mntu yedi yavyaa matokeo makuu. ¹⁷Elia ne ni mntu mwema hisia enga zetu, kaombeza kwe juhudi kua fua yesekunya, nankayokunya mwe si kwa mda wa miaka mitatuna miesi sita. ¹⁸Eliya ne aombeza vituhu, uanga neuwetia fua uanga ya si na si ne yaozoka. ¹⁹Wandugu wangu ati kuna yoyose mwesekuutamwiia kwei iya mntu mtuhu ne amvuza, ²⁰Hembu na amanye kua yoyose amwegaaye mwena na zambi kuhauka kwe sia yakwe yeseyokutama auonya nafsi bikwe nzambi zikumenazo.

1 Peter

Chapter 1

¹Petulo, mtume Yesu Kwistu, kwa wageni wekusambaa, kwa wateule katika Ponto yose, Galatia kapadokia, Asia na Bithinia. ²Kuawana na uhamu wa Muungu, Tate kwa Kutendwa mhya na uyo Loho Mtakatifu, kwa utiifu wa Kwistu Yesu, na kunyunywiswa m'pome yakwe, Neema na iwe kwenu, na amani yenu iongezeke. ³Muungu Tate yetu wa Zumbe wetu Kwistu Yesu na abaikiwe katika ukuu wa rehema zakwe, katenka kuvyaigwa uhya kwa ujasii wa upazi kuombekea ufufuo wa Yesu Kwistu kulawa mwe waf, ⁴Kwa upazi wesiokuangamia, khauna uwe na sama wala kupungua. Kikwa mbinguni, kwaajii yenu. ⁵Kwa uwezo wa Muungu mwalindwa kuombekea imani kwa wokovu ambao utayali kuavigwa katika nyakati za mwisho. ⁶Tamiwani katika idi, ingawa sasa ni lazima tesikie huzuni katika maibu ya aina mbaimbai. ⁷Inu ni kwa sababu imani yetu idahe kujaibiwa, imani ambayo ni ntana kuliko zahabu, ambayo yaga mwemoto ambao hugeeza imani yenu. Inu yalawia ili imani yenu ipate kuvyaa sifa, utukufu na heshima katika ufunuo wa Yesu Kwistu. ⁸Nkamokumwona yeye lakini mwamkunda. Nkamumuona ivi sasa lakini mwamwamini katika yeye mnna umwie ambao khauielezaka kwa umwie ambao umwemwa na Loho Mtakatifu. ⁹Sasa mhokea wenye matokeo ya imamni yenu, wokofu wa nafsi zenu. ¹⁰Manabii waondeza na kuuza kwa umakenni kuhusu neema ambayo neiwa yenu. ¹¹Waondoza kumanya ni aina ihi ya wokofu ambao nneweza pia waondeza kumanya ni mda uhi Loho wa Kwistu mwekuae ndani yao neakata mwia mbwai nao. Inu neiawi ya wakati ekuaho awaambia mapema kuhusu mateso ya Yesu Kwistu na utukufu ambao neum'basu. ¹²Igubulwa kwa manabii kwamba newakayatumikia mambo haya, na n'ke kwaajii yao wenye bali ni kwaajii yenu - ntamwizi ya mambo aya kuombekea wada waetao ijii kwenu kwa sia ya Loho Mtakatifu mwekutumwa kulawa mbinguni, ambayo hata ivi sasa malaika watamani kugubulwa kwake. ¹³Kwa iyo vivugaeni vigudi vyenu vya akii zenu, mtende watwiivu katika fikila zenu, mue na ujasii wekuti milikao katika neema ambayo indaetwe kwenu wakati wa kugubulwa kwa Yesu Kwistu. ¹⁴Kama wana watiifu msekuvugalwa na tamaa ambazo mzibasa wakati nehamna ufahamu. ¹⁵Mafani kama via ekuweta ngavyo mtakatifu, na nywinywi pia,

muwe wantu wedi katika tabia yenu wose maishani mwenu. ¹⁶"Kwakuwa iandikwa muwe wantu wedi" kwa sababu "mimi ni mntu yedi". ¹⁷Na kama mkatenga Tate Yuda ahukumiwe kwa haki kuhima na kazi ya kiamntu, tumia mda wa ntambo yako katika unyenyekevu. ¹⁸Mwamanya kwamba nekhiyo kwa fedha wala zahabu vintu vibanikavyo - ambayo mkombolwa kuawa mwetabia zenu za ubahau ambazo nemwefundisha kuawa kwa Tate. ¹⁹Kwa ivi sasa mkombolwa kwa m/pome ya heshima ya Kwisto, kama ya ngoto asie na hila wala doa. ²⁰Kwistu kasagulwa kabla ya misingi ya dunia lakini ivi sasa siku izi za mwisho kagubulwa kwenu. ²¹Mwamuamini mungu kuombokea yeye, ambaye Muungu kamfufua kuawa kwa wafu na ambae Muungu kamwenka utukufu ili kwamba imamni yetu na ujasii uwe kwa Muungu. ²²Mgosoa nafsi zenu kuwa ntana kwa utii na kwaida kwei, kwa dhumuni da ukundiso da umbuya lililo na unyoofu, kwa hiyo mkundane sana kuaga kwe moyo. ²³Mvyaigwa kae mala ya kaidi nkii kwa mbeyu ibanikayo lakini muawa kwe mbeyu isiyokubanika kuombokea mbui ya Muungu dekubakiado. ²⁴Kwa maana mii yetu yose ni kama mazani, na utukufu wake wose ni kama ua da mwezani, zani danyaa na ua dagwa. ²⁵Mia mbui ya Zumbe yasigaa kae na kae izi ni saanamu ambazo zibiikiwa kana ijii kwenu.

Chapter 2

¹Kwa iyo ikani khandai ubanasi wose zihaka, unafiki, wivu, masimango. ²Kama wana wateke, mwatamani nee matanaya kiloho ili mdahe kukuwa ndani ya wokovu, ³Kama mumuonja Zumbe ni yedi. ⁴Soni kwakwe mwekuwae iwe hai - dii shido, ambado diemewa, mia disagulwa ni Muungu nani da samani kwake. ⁵Nywinywi pia ni maiwe ye hai yazegwayo uanga mwenyumba ya kiloho ili kuwa ukuhani mtakatifu ambazo hulavya zabihu za kiloho na Muungu kwembokea Kwistu. ⁶Andiko daseba ivi kaua, "nkikwika katika sayuni iwe da khandai dekusagulwado da thamani yeyose aaminie katika yeye khana aonee soni"⁷Kwa iyo heshima ni yenu kwenu nywinywi muaminio. "Mia iwe dekue mewado na waashi datendwa iwe kuu daghandai". ⁸Na iwe da kwebwenguwa na wekungwao wada waiemeayo ida mbawui, kwa dia ambado wasagulwa kwao. ⁹Mia nywinywi ni ukoo wekusekulwao ukuhani wa kifalume wa taifa takatifu, wantu wamiliki ua Muungu, ili kwamba kuyaambaza matendo ya ajabu ya Yuda mwekuwaavya mwekizana kumieta mwe mwanga wa ajabu. ¹⁰Nywinywi bosi nkamwekuwa wantu, mia ivi sasa nyie ni wanntu wa Muungu, Nywinywi nkamo kuhokea lehema mia sasa mwahokea lehema. ¹¹Weezwangu, nkiwetanga kama wageni na wazuuuzi mwenyema kuawa kwe tamaa mbaya ya zambi ambazo za toanango da na Loho zenu. ¹²Vya kundigwa muwe na tabia ntana kati ya mataifa, ili kwamba waonda wamiseme kwamba mgosoa mbui mbaya wonda wazione ndima zenu ntana za kumsifu katika siku ya kweza kwake. ¹³Nyenyekea kia mamlaka ya mwanadamu kwaajii ya Zumbe ikiiwa mfalume kama mkuu, ¹⁴Ikiwa watawala wekutumwao kuwaazibu watenda mabay na kuwasifu watendao matana. ¹⁵Kwakuwa ni mapenzi ya Muungu kwa kugosoa matana muke ntamuizi za kihovyo kwa wantu wapumbavu. ¹⁶Kama wantu huru, msekutumia uhuru wenu kama kizibu kwa uwokovu, bali muwe kama watumishi wa Muungu. ¹⁷Muwenke heshima mwantu muwakunde ndugu mmuogohe Muungu. mmwenke heshima mfalme. ¹⁸Watumwa muwatiii wakuu wenu wose kwa heshima yose khiyo watana na wapole na pia na wada wabaya wose. ¹⁹Kwakuwa ni sifa kama yoyose anda avumilie maumivu wakati endaho atesseke pasipo haki kwasababu ya zamii ya Muungu. ²⁰Ni faida yani kama mwanadamu aendelea kugosoa zambi na kuadhibiwa? Akini kamma mwagosoa matana na nee mwateswa kwa kuhumiwa inu ni sifa ntana kwa Muungu. ²¹Kwaido mwatengwa, kwasababu Kwistu pia kateswa kwa ajii yenu, kawabadia mfano kwaajii yenu titongee nyayo zakwe. ²²Yeye nkekugosoa zambi wala nkekuonekana na utiizi wowose mwe kanwa chake. ²³Wakati yeye ekukankwaho nkekuvuza ukankwi ekuteswaho khekutiswa, bali yeyekeavya mmwenye kwa yeye ahukumuye haki. ²⁴Yeye mwenye zambi zetu kazenya mwee mwii wake mwee mti ili kwamba tisekuwa na seheme, na kwamba tiishi kwa ajii ya haki, kwa kutoigwa kwake nywinywi mhona. ²⁵Wose mwekuwao mka hangaika hangaika kama ngoto ekwa gae mia sasa muuya kwa muisi yumwe na mlinzi wa Loho zenu.

Chapter 3

¹Kwa sia inu, nyie wavyee wakundwa kweavya kwaajii ya wagosi weenu wenye, enga wekumwe nkawazatii kuzikunda mbui izii. Kwembokea huuka ya wavyee za wavyee wao wadaha kukunda bila ya mbuii. ²Kwaajii yao wenye wonda waone hulika ntana hamwe na heshima. ³Mbii inu igoseke nkiyo kwa kwehamba kwa chongoli kusukwa fii, vinto vya dhahabu na nguo za namna namna. ⁴Akini baada yakwe yagosoke kwa untu wa ndani ya moyo, na kuongeza utana wa kuzizitia na ukimya wa moyo. Na uo ni maana sana kwa Muungu. ⁵Kwa wavyee watakatifu wehambe kwa mnjooza unu. Wawa na imani ya Muungu nee wawa na heshima kwa wagosi wao wenye. ⁶Kwa mnjooza unu Sara kamheshimu Bulahimu na kumwetanga "mumangu" wee. Nyie ivi sasa muwana wekwe kama mwonda mgosoe matana nkamna mwogoha mabaya. ⁷Kwa sia iyoiyo nyie wagosi mwaondezwa mwekaye na wavee wenu mmanye kuwa wao ni wezwenu wa kivyee ni wanyonge maka wamanya ao ni wahomkeaji wezwenu wawa zawadi za ugima. Goso ni ivi ili kuombeza kwenu kwese kuzuiwa. ⁸Basi nyie wose, mgosoe mbui mwenga wenao mbazi, ukundiso kama wandugu, kwezizita, na wapole. ⁹Mse kuiha baya kwa baya, au kutukana kwa kutukana badala yake waambeen matana kwaajili inu mtengwa mpate kulisi baaka. ¹⁰"Yeye mkunda maisha yakwe na kuona siku ntana ufingize uimii wakwe kwa mabaya na miomo yakwe yese kusema unyanyi. ¹¹Na ahituke na kueka ubaya na kutenda matana. Na aonde amani na kutongea. ¹²Meso ya Tate yamwona mwe haki na magutwi yakwe hutegeza kuombeza kwake. Akini cheni cha Tate kikinyume cha wada wagoao ubaya". ¹³Ni ndai mwenda amitende mahasiike nywinywi mkawa mwaonda matana? ¹⁴Akini mkapata taabu kwaajii ya haki mbakiwa mwesekuogoha yada muogohayo msekuwa na futofuto. ¹⁵Baada yakwe mumuike Kwistu Tate mwe mioyo yenu kama Mtakatifu. Kiya ukati muwe tayali kumjibu kiya mntu. mmiuza ni kwaajii yani mwatmaini kwa Muungu. Gosoani ivyo kwa heshima na upole. ¹⁶Muwe nna nia ntana kwamba wantu watukanao maisha yetu matana kwaajii ya Kwistu wadahe kuona soni kwaajii ya watamwiyao kinyume zaidi yenu kana kamba ne muwa wagoao mabaya. ¹⁷Ni vyedi Zaidi ikawa Muungu afaigwa kumiona mwateseka kwaajii ya matana je kwa mabaya. ¹⁸Kwistu nae kateseka maana mmwegaa kwaajii yetu ambao nkatina haki atiete swiswi kwa Muungu. Akafa kwe mwii, akini kagosolwa mgima kwa Loho. ¹⁹Mwe Loho nnee akazihubiiya Loho ambazo sasa zi kifunguoni. ²⁰Nkazo kuwa na utii, usumivu wa Muungu we kuwaho wa kugoja ukati wa Nuhu. Ukati wa ugozoi wa safina na Muungu akaokoa wantu wadodo - wantu nane - kuawa mwe mazii. ²¹Inu ni amahama ya ubatizo utiokoao swiswi ivi sasa. Nkiyo kama kuuswa uchafu uawao mwe meii, akini kama ombezo dedi kwa Muungu. Kwembokea ufufuo wa Yesu Kwistu. ²²Yeye yu mkono wa kuume wa Muungu kaita mbinguni. malaika, mamlaka na nguvu lazima vintii yeye.

Chapter 4

¹Kwa iyo, kwa kuwa Kwistu kagaya gatigati ya mwii, mwehambe silaha zania idid yeye mwekugaya gatigati ya mwii kaukana na zambi. ²Mntu huyu khaendea vituhu kwekaa mwetamaa za mwii, bali kwa ukundiso wa Muungu kwa maisha yakwe yakusigaa. ³Kwa mda wa wekwembokao utimia kugosoa mbui ambazo wamataifa wonda kugosoa ufisadi, nia mbaya, ukozi, ubafu, nyemi za kipagani na ibada za sanamu zikimazo. ⁴Waafya kua ni ajabu kuka kugosoa mbui izo hamwenao ivyo mwatamwia mbui mbaya juu yenu. ⁵Nda waavye hesabu kwakwe mwe tayali kuhukumiwa wemeso na watakufa. ⁶Kwa kusudi idi ijii ibiikiwa kwa wataakufa, kwakwe wahukumiwa kae mwe mii yao inga wanadamu, ili wadahe kwekaa kuigana na Muungu /gatigati ya Loho. ⁷Mwisho wa mbui zose weza. kwa iyo muwe na kumanya kwa kwei, na mtende na nia ntana kwaajii ya maombi yenu. ⁸ kabla ya mbui soze, mtendee na bidii mwe ukundiso kwa kia yumwe, kwaajii ukundiso nkauondeza kugubua zambi za watuhu. ⁹Onyesani utana wakia yumwe bia kusiniinika. ¹⁰Inga ambavyo kia yumwe ekuhokeayo karama. Itumieni mwe kuhudumiana inga wagookezi sedi wa kaama nyingi zekua gwazo bue mmuungu. Ati mnntu akatamuiia mausia ya Muungu. ¹¹na inga mntu akahudumu na iwe inga ekwenkigwao Muungu, apate kutogolwa kwembokea Yesu Kwistu. Utukufu na udahi vina yeye kae na kae. Amina. ¹²Wakundwao mwesekutaanzia geezo ambado deza kuwageeza inga kintu kihya. Ingawa kuna kintu kihya kiaawiacho kikaawia kwenu. ¹³Akini kwa kadii tidizavyo mwenkigwa uzoefu wa kugaya na Kwistu, tamiwani ili kwamba mtamiwa pia na kutamiwa mwe ufunuo wa utukufu wakwe. ¹⁴Ati mtukanwa kwa aajii ya jina ya Kwistu mbaikiwa kwaajii ya Loho wa Muungu ekaae uanga yenu. ¹⁵Mia kwesekua na yoyose mteswa inga mkamii mbui mgosoa yesayo kutama, au ahiazika na mbui za watuhu. ¹⁶Mia ati mntu asuubishwa inga Kwistu esekuona soni, bali amgimbike Muungu mwe zina ido. ¹⁷Kwakua ukodibua kwa hukumu kuvokea mwe nyumba ya Muungu. Ati yavokea kwetiyenda iwe viivihi kwa wada wesaokutegeeza injii ya Muungu? ¹⁸Na ati mwe haki aokolwa kwambokea yatogayo inda iwe viivihi kwa mntu mwese haki na mwenye zambi? ¹⁹Kwaiyo wose wagayao waawana na ukundiso wa Muungu wegaa nafsi zao kwa muufi Mwaminifu ili hali wakagosoa wendi.

Chapter 5

¹Namihembeza wantu wagima weumo gatigati yenu, mie nee mntu mgima mwezweenu na shahidi ya suuba ya Kwistu na via via ni mshiika mwe utukufu wendao weaviize. ²Kwaiyo namigea moyo nywinywi wantu wagima, diiseni kundi de Muungu de umo gatigati yenu. Dikauweni, nkio kwaajii mwamkundwa mia kwaajii mwafaigwa ni ivyo kuiganna na Muungu. ³Dikauweni nkio kwa kukunda hea za soni, mia kwa kukunda. MweSekwetenda mazumbe mwe wantu we iisi yenu, mia iwe ni mafani mwe zumwe. ⁴Hada muiisi mkuu ndiho azihilishe nda mhokee taji ya utukufu yesayo kwaza usamani wakwe. ⁵Via via nanywi wabwanga wadodo muwaogohe wantu wagima. Nywinywi wose ehambeni mwezizitie. ⁶Kwaiyo mwezizitie sii ya mkono wa Muungu wenao unyanyi ili kwamba awenae kwa ukati wakwe. ⁷Muikieni fazaa zenu uanga yakwe kwaajiii amikunda. ⁸Tendani na busaa muwe waangalifu Yuda adui Yetu ibilisi inga Simba mbuma abengea, akaondeza mtu amhaabuye. ⁹Gookani kinyume chakwe. Mtende nguvu mwe imani yenu mkamanya kua wandug wenu we uko ulimwenguni wombekea suuba inga izo ¹⁰Badala ya kugaya kwa mda mlefufu Muungu wa neema yose mwekuwetanga kwe utukuufu wa kae ndani ya Kwistu, nnda awakamilishe, nnda awaimalishe na kuwagea nguvu. ¹¹Enzi iwe kwake kae na kae. Amina. ¹²Namsamini Siiwano inga ndugu mwaminifu na nkimiandikia nywinywi kwa ujihi mwombokea kwakwe. Namigea moyo na nashuhudia kua nekuandikacho nneema kwei ya Muungu ndani yakwe. ¹³Waamini wa Babeli wekusagulwao hamwe na nywinywi, wamiugusa na Mako mwananguamiugusa. ¹⁴Muugusanne kia yumwe kwa busu da ukundiso. Na amani iwe kwenu mwe umo ndani ya Kwistu.

2 Peter

Chapter 1

¹Simon Petro, mtumwa na mtumishi wa Yesu Kwistu kwa wada we kuihokeao imani ya thamani kama ida kwa Muungu na mwokozi Yesu Kwistu. ²Neema ine kwenu na maarifa yagenyee kwembokea kwa Zumbe Yesu Kwistu. ³Kwembokea maarifa ya Muungu tipata unyanyi mwingi wa maisha kuano kwa Muungu kwaajii ya Utana na utukufu wakwe. ⁴Kwa sia inu kati maanishia ahadi ya thamani katitenda wapazi wa asii ya Muungu kwakadii tekuekavyo mazambi ya dunia ii. ⁵Kwaajii inu gosoani bidiii ya kuongeza atana kwe sia ya imani yenu kwaajii ya utana wa maarifa. ⁶Kwembokea maarifa kiasi cha ungojo na kwembokea ungojo unda ukome. ⁷Kwembokea ukundiso wa ndugu undaukome. ⁸Kana mbui izi mnazo na zaendelea kukua ndani yenu basi hamna muwe wagumba au wantu wesaokuvyaa matunda kwa maarifa ya Yesu Kwistu. ⁹Akini yoyosse mwenye mbui izi ana kana mbui za hehi yeye ni kipofu kaja za zambi zakwe za utakaso wa kae. ¹⁰Kwa iyo wenetu gosoani juhudi kwe hakikishia uteule wa mwetango kwaajii yenu kana mndaniyagosee nkangwa. ¹¹Mnda mwepatie wingi wa nafasi kwe ufalme wa kae na kae wa Tate Yesu Kwistu. ¹²Kwa mimi ni tayari kuwakumbusa kia saa mbui izi hata kama mwamanya na sasa mtende imara. ¹³Nafikiria natenda vyedi kwe kumweyenua na kunikumbusa mbui izi kwe hema deni. ¹⁴Namanya hina mda nindanihauke mwe hema kama Tate Yesu ekunionyevyo. ¹⁵Najitahidi kwaajii yenu mkumbuke mbui izi baada ya kuhauka. ¹⁶Kwakua swiswi nkatikunda hadissi za kuigiza kwa Tate Yesu bali swiswi ni mashahidi wa kwei. ¹⁷Yeye kahokea utukufu na heshima kwa Muungu baba na sauti ikasikika ikisema naye uyu ni mwanangu nekupendezwaye naye. ¹⁸Tisikia sauti inu kuawa mbinguni hada tekuaho naye kwe uda mwima mtakatifu. ¹⁹Tinado idi neno da unabii dekuhhibitishwado ambado mwagosa vitana ambayo ni kama taa yekayo he kisa kama nyota zakavyo keokeo mwe mioyo yenu. ²⁰Manyani ya kuwa nkakuna unabii kuandikika kwaajii ya swiswi wenye. ²¹Kwakuwa nkakuna unabii we kwezao kwa mapenzi ya mntu keningwa uwezo na Loho mtakatifu atamuie na Muungu.

Chapter 2

¹Manabii wambea weaviiza kwe waisrael, na wainu wambea nao pia wonda weze kwenu. Kwa kifiso wonda weze wamihinye umbea wao naho wonda manwemee Zumbe mwekuwagua. Waeta ubanasi wa kinyio nyio woo wenye. ²Wangi wonda wondeze sia zao se soni na kumbokea wowo wonda waikufuu sia ya kwei. ³Kwa choyo wonda watie wantu kwa mbui zao za umbea. Hukumu yao nkaina icheewe, ubanasi wawatongea. ⁴Kwaajii Muungu nkekuwaekea malaika wekukengeukao. Mia kawasa kuzimu ili wafungwe minyololo mpaka aho ndiho weze wahukumiwe. ⁵Nahodu Muungu nkekuzizimiza mwe ulimwengu wa kae Mia kamwika Nuhu, mwekuwa na mwetango wa haki nna watuhu saba, ekuekeaho fua nkuu mwe ulimwengu wekuteekezao. ⁶Muungu nee ahukumu mizi ya Sodoma na Gomora kiasi cha kuitenda zeu na ubanasi itende mafani kwaajii ya ubanasi mwe siku zezazo. ⁷Mia ekugosoaho ivyo nee amhonya Lutu mntungwa ya haki mwekua kakimwa ni mbui nchafu ze wesaokutongea sheia za Muungu. ⁸Kwaajii uyo mntu wa haki mwekwekae nao siku zose akagaya mwe moyo wakwe kwa yada ekuayo akayategeeza nna kuyakaua. ⁹Kwaiyo Tate amanya ndivyo awaohoe wantu mwe suuba na endavyo azizimize wada wabanasi kwaajii hukumu mwe siku ya kuheza. ¹⁰Unu nee ukwei kwa wada waendekezaa weka mwe tamaa mwii na kubea mamlaka. Wantu we ivi wana ujasii mwe nia zao. Nkwawaogoha wakufuu watukufu. ¹¹Etiho malaika wadaha nacho wana nguvu komboka wanadamu, miya nkawadaha kuela hukumu.kizunguunyuma mwe Bwana. ¹²Miya awa wanyama wesao akii wagosolwa kwaajii ya kugwiwa na kubanangwa. Wagaya kwaajii ya ubanasi wao. ¹³Musigima wakekaa mwe ubanasi wamema uchama na ybanasi. Wesekeea uchama wa ubanka wakesekeea na wewe. ¹⁴Meso yao yagubikwa ni ukianga nkawasokea kugosoa zambi. Wawatia na kuwagwisa waumini wateke mwe zambi. Mwoyo yao inema tamaa, ni wana wekuigitwao. ¹⁵Waieka sia ya kwei waga watongea siz ya Balaam na mwanangwa ya Beori mwekukunda kwenkingwa maiho ya zambi. ¹⁶Mia kaahezawa kwa ajii ya ubanasi wakwe. Mpunde mwekuwa nkasema akatamwia mwe saiti ya binadamu nee akindia kiau cha nabii. ¹⁷Wantu awa wenga ngodi zesazo mazi. inga mazunde yaheheuswayo m'mpeho, zunde zito diikwa kwaajiii yao. ¹⁸Watamuia kwa mahikudu wagwisa wantu kwa tammaa ya mwii. Watiii wantu wageezao kuwaguuka eada wakiwa. ¹⁹Waika kiaga na wantu we huru wakati woo ni watumwa wa zambi ya ufsadi. Maana mwanadamu atendwa mtumwa kwa kia chekumwengiacho mwe moyo. ²⁰Yuda mwenega mwe - uchama wa ulimwengu kwa kutumia akii ya muokozi Yesu Kwistu na akabinde auuwia uchama uwa vituhu hali yakwe yabanika kuliko ida ya bosi. ²¹Nee vikatama ati wantu awo nkawokuwa wakamanya sia za haki kuliko kuimanya ukabinda aziibada amli takatifu wekwenkigwazo. ²²Mithali inu ina ukwei kwao. "kui auwia matahika yakwe, Na nguuwe mwekusuntwa auya vituhu mwe ntope".

Chapter 3

¹Isasa nakuandikiia weewe mkundwa baua inu ya kaidi ili kokwewa mwe ahii. ²Ili waudahe kukombuka mbui zikusemwazo tangia aho ni manabii watakatifu wa amlu ya Tate yetu kwa kutumia mitume. ³Bosi umanye ati wabanasi ne wenda weze aiku za mwisho weze wawabanangie nywinywi wakagosa engu wakundavyo wowo. ⁴Wakamba "kikohi kiaga cha kugotoka? Tati zetu wafa akini vintu vyosenviwa ivyo tangia aho bosi kwe uumbaji. ⁵Watenda inga wajaa kua si na uanga vivoka ma mazi ua kwembokea maji ya kae kwa neno da Muungu, ⁶ua kua kwembokea neno dakwe da mazi ne yahituka ulimwengu aho kae si imema mazi ne yabanangwa. ⁷Iya sasa vanga na uku si kuikwa ui mbui iyoiyo kwaajii ya moto. viikwa kwaahii ya hukumu ua ubanasi w a wantu wese kwa Muungu. ⁸Inu nkaidaha kuhepa ujumbe wako mkundwao, kwa siiku mwenga kwa Tate yenga miyaka elufu mwenga yenga siku mwenga. ⁹Nkio kua kutimiza kiiaga inga ifanyanyavyo kua yeye azizimiza kwa mbui zenu, ye nkakunda hata yumwe aage, akini oonda aavye mda woose wapate kutubu. ¹⁰Etiho siku ya Tate enda eze engu mbavi mbingu ndaemboke kwa kutoa vuzo. Vintu ndavisagasie kwa moto. si na vintu vyose vyeumo ndavigubulwe. ¹¹Kwa via vinti vyose vyendalisagasie kwa sia inu Je, ona uwe mntu ya aina yani? wekae kitakatifu na maisha ya kimungu. ¹²Woondigwa umanye halaka wezio na siku nuda vilolomoke kwa zua kai. ¹³Akini kwa kua ana kiaga chakwe tangoja mbingu mpyahamu na si mpyahamu aho wenye haki wendaho wekae. ¹⁴Kwaiyo mkundwao kwavia tategemea ivi vintu tijitaki tsekulaumika tiwe na amani hamwe nae. ¹⁵Na tozeeza kuzizimiza kwa Tate yetu kwe wokovu engu mkundwa umbo detu Paulo ekuwaandikiavyo nywinywi kua wana na hekima ekweuhigwayo. ¹⁶Paulo atamwiya ayo yose mwe baua zakwe, kuna vintu ambavyo nkudaha kuviva. Kia mntu wese adabu na vimala wabananga ivyi vintu. Na kama wagosoavyo kwa maandiko kuita kwe ubanasi wao. ¹⁷Kwa kuwa mkundwao kwa ajii mwamany ayo, ekaveni wenye mwese kuvesa kutiwa ni wambea na kuaza uaminifu. ¹⁸Akini nenedaahae mwe neema na ufahamu kwa Tate na mwokozi Kwistu Yesu. Na isasa utukufu unao yeye isasa kae na kae. Amina.

1 John

Chapter 1

¹kia chekuaho aho bosi kia tekukisikiacho, kia tekukionacho kwa meso yetu kia tekukikauacho, na mikono yetu ikitoza kuhusu mbui ya ugima. ²na uda ugima wekugosolwao ukamanyikana wazi na tiuona na kuushuhudia na kuwatangazia ugima wa kae na kae ambao ne ukwatate na ukamanyikana kwetu. ³kia tekukionacho na kukitegemeza na twakitangaza kwenu pia, ili mdahe kukusanyika nasi, hamwe na umoja wetu hamwe na tate na Yesu Kwistu mwanae. ⁴Natwawaandikia mbui iizi ili shangwe yenu iwe kamii. ⁵unu ne ujumbe tekuusikiao kuana kwake na kwambia Mungu ni mwanga na ndani yakwe khakuna kiza hata kidodo. ⁶Kama tikalema kwamba tihamwe nae tenda mwekiza tahufyana na khatiitenda kwei. ⁷Mafani tikenda heupe kama eivyo mweupe twashirikiana wenye kwa wenye na M'pome ya Kwistu Yesu, mwanae yatiosha kulawa mwe zambi zetu zose. ⁸Kama tasemezana khatina zambi, twahufyana wenye, na ida kwei khaimo ndani yetu. ⁹Mafani kama tikaziungama zambi zetu, yeye ni mkwei na ni wahaki kutusamehe zambi zetu na kuntinsunta na uovu wetu. ¹⁰Tikasema kwamba nkatukntenda zambi, twamtenda yeye kuwa ni mbea, na neno dakwe khadimo mwe moyo wetu.

Chapter 2

¹Wanangu niwakundao, nawaandikia mbui iizi kwenu ili msekugosoa zambi, mafani mwenzeenu yumwe akagosowa zambi, tinae mwana sheiya ambae yuhamwe na tate, Yusu Kwistu ambae ni mwenye haki. ²Yeye ni patanicho detu kwa zambi zetu, na nkiyo kwa zambi zetu lakini pia ni kwa ulimwengu mgima wose. ³Kwa hiyo tamanya kwamba tamanya yeye kama tikazitongea sheiya zakwe. ⁴Yuda msemu, ammanya Muungu, ukunkazitoza sheiya zakwe, ni mmbeya, na ida kei khaimo mwe mouo wakwe. ⁵Mafani yeyose atozae neno dakwe, kwei mntu Yuda upendo wa Mungu ukamilishwa katika idi tamanya kwamba tindani yakwe. ⁶Yuda msemu ekaa ndani ya Mungu ukundwa yeye mwenye kwenda kama Yesu Kwistu aendavyo. ⁷Wambuya nkiwaandikia nywinywi sheiya bali sheiya ya zamani ambayo muwanayo tokea aho bosi ni neno ambado mwekudisikiado. ⁸Hata ivyo nkiwaandikia nywinywi sheiya mpwahamu ambayo ni kwei katika Kwistu na kwenu, kwasababu kiza chemboka na mwanga wa kwei utayali kungaa. ⁹Yuda msemu yu mwenuru na ukuamchia nduguye yu mwekiza hata sasa. ¹⁰Yuda amkundaye nduguye aishimwe mwanga na nkakuna mbui yeyose ambayo inda imkwaze. ¹¹Lakini Yuda amchikia nduguye yumwekiza na aenda mwe kiza, nkamanya aitako kwasababu ya kiza kiyapofua meso yake. ¹²Nawaandikia wanangu niwakundao kwa sababu msamehewa zambi zunu kwaajii ya zina dakwe. ¹³Nawandika nywinywi wakina Tate kwasababu mwammanya yeye ambaye nee yuaho tangu aho bosi. Nawaandikia nanyi wabwanga na wandee, kwa sababu mmshinda Yuda mbanasi. Nawandikia nywinywi, wana wateke, kwa kuwa mwammanya Tate. ¹⁴Nkiwandikia nywinywi, akina tate, kwasababu mwammanya yeye tangu aho mwande, Nkiwandikia nywinywi, wabwanga, na wandee, kwasababu muimala, na mbui ya Muungu yekaa ndani yenu, na mmshinda Yuda mbanasi. ¹⁵Msekuikunda dunia na wala mbui zakwe za duniani, kama mtu akaipenda dunia apendo Tate nkaumo ndani yakwe. ¹⁶Kwani kiakintu ambacho kimwe dunia tamaa ya mwii, tamaa ya meso na kibui cha ugima nkaviawa mwe Tate lakini ni vya dunia. ¹⁷Dunia na tamaa zakwe zemboka. Bali yada mapenzi ya Muungu yekaa kae na kae. ¹⁸Wana wateke ni wakati wa mwisho kama ambavyo msikia mpinga Kwistu eza, hata sasa wapinga Kwistu weza kae, kwa hali inu tamanya kwamba ni nyakati za mwisho. ¹⁹Wahauka kwetu, wakaita kwani khawakuwa wa kwetu. Kama nee ni wakwetu nee waendelea nasi hamwe. Kwa via wahauka wakaita, ivyo yaonyesha nkaokuwa wa kwetu. ²⁰Kwakuwa muikwa mavuta ya Yuda Mtakatifu, nyise wose mwaimanya ida kweli. ²¹Chekuwaandikia nywinywi kwasababu khammanya kwei, bali kwasababu mwaimanya na kwasababu nkamna umbea wa ida kwei. ²²Ndai ni mmbeya bali ni yeye Yuda mmuemea kuwa Kwistu ni Yesu? Uyu mntu ni mmuemea Kwistu Yesu, hada wamuemeaho Tate na mwanae. ²³Khakuna mmuemea mwana akawa na Tate, amkundae mwana ana Tate pia. ²⁴Kama mwekusikiaho aho bosi eka kiendele kuwa ndani yenu. Kama mwekusikiaho aho bosi inda chekae ndani yenu, pia mnda mwana na ana Tate. ²⁵Nainu ni ahadi ekutenkayo swiswi: ugima wa kae na kae. ²⁶Nkiwaandikia aya nywinywi kuhusu wada ambao wawaongoza nywinywi katika ubanasi. ²⁷Na kwaajii yenu, yada mavuta mwekuhakwayo kwake yekaa ndani yenu. Na khamkunda mtu yoyose kuwaangiza kuhusu mambo yose ni kwei na nkiyo umbea, na hata kama yafundishwae, ekani ndani yakwe. ²⁸Na aowana wamkundao mwekae ndani yakwe. hada endaho awiye tidahe kuwa na ujasii tesikie soni mbele zakwe. katika kweza kwake. ²⁹Kama mmmanyavyo kuwa yeyeni mwenye haki mwammanya kwamba kiya yumwe atendae kwei kavayaigwa na yeye.

Chapter 3

¹Kauwani ukundiso wa Tate Muungu weivyo hala tatengwe wana Muungu ivi ne ivyo. kwaajili iyo dunia nkaatimanya nayo nkaye kummanya. ²Wezwangu swiswi liwana wa Muungu, nkatizati kumanyika tonda tiwe vivihi. Tamanya ati Kwistu onda ouonekane, tifanane nae, tenda timwone eivyo. ³Na kiya yumwe mwe ujasii una kummanya ukati wezao we kuagiwao kwakwe kweng'aza mwenye enga eivyo mtakatifu. ⁴Kiya muntu msongwa ni ni kugosoa zambi abananga sheiya. ⁵Mwamanya Kwistu keeaviiza ili emse zambi zose kwakwe nkakuna zambi. ⁶Nkakuna hata yumwe eekayee mwakwe agosoe zambi ambae nkamwona nankammanya yeye. ⁷Wanangu mkundwao, msee kutiwa yeyose. Mgosoa haki nee mwe haki, enga Kwistu eivyo mwe haki. ⁸A mgosoa zambi ni wa npepo kwaajili npepo ni mgosozu wa zambi taukiya eiho bosi. Kwaajili iyo mwanangwa wa Muungu kamanyika na adahae kubananga ndima za npepo. ⁹Yeyose mwekuvaigwa Muungu ekae kwake nkudaha juugosoa zambi kwaajili kuvyaigwa ni Muungu. ¹⁰Kwaajili ya idi wana wa Muungu wana wa npepo wamanyikana. Mwesekugosoa cha haki nkiye waa Mungu waa Yuda mwese kumkunda mwenziwe. ¹¹Maana unu ni uzumbe mwekuutegeezaao aho bosi, ya kwamba takundwa kukundana swisi kwa swiswi. ¹²Nkiye enga kaini mwekuwa mbanasi kamkomma mweziwe, kwa mbwai? kwaajili ya mbui zakwe ziwa mbaya,, yada ya mweziwe yawa matana. ¹³Wezwangu mssekumamankanya wantiu wakawaemeya. ¹⁴Tamanya tibinda kuawa mwe mauti na kwengia kwe ugima, kwaajili iyo awakunda weziwe Yuda mwesekuwa na ukundiso aita kuzimu. ¹⁵Muntu yeyose ambaye nkamkunda mweziwe ni mkomajii. tamanya ugima wa milele nkawekaa mwe mkomaji. ¹⁶Kwa idi tamanya ukundiso, kwamba Kwistu kaavyaa mwii wakwe kwaajili yetu swiswi. Na swiswi takundwa kwavyaa mii kwaajili ya wezwetu. ¹⁷Akini Yuda mwe vintu amwonna mweziwe akunda akini aukundiwa moyo wakwe wesio na mbazii kwaajili yakwe, unu ni ukundiso wa Muungu wekaa vivi hii mwakwe. ¹⁸Wanangu mkundwao, tise kukunda kwa kanwa ama kwa mbui za bue iya kwa mbui za kwii. ¹⁹Kwa idi tamanya swisei timwe kweii na mioyo yetu yamanyikana kwa yeye. ²⁰Basii inga mioyo yetu yatihukumu, Muungu ni Mkuu kwmboka mioyo yetu, nyeamanya mbui zose. ²¹Swiswi tikundanao mioyo yatihukumu tinao ujasili wa Muungu. ²²Chochose tiombesacho tonda tihokee kuawa kwakwe, kwaajili tizitza amli zakwe na tagosoa mbui zimwagizazo mbee yakwe. ²³Na inu nee amli yakwe takundwa kuamini na zina da mwanawe Yesu Kwistu na kukundana swisi kwa swisi enga ekutenkavyo amli zakwe. ²⁴Amtozae amli zakwe onda adumu mwakwe. kwaajili iyo tamanya yekaa mwakwe. kwa Yuda loho ekulenkaye.

Chapter 4

¹Wakundwao, mwesekuamini kia loho akini zigeezeni loho akinizigeezeni loho mkaue ati zaawana na Mungu. kwaajili manabii wangi wa umbea waawia duniani. ²Kwa idi mwenda mumanye loho wa Mungu - kia loho yendayoikii kuwa Yesu Kwistu keza katika mwii niya Muungu. ³Nakia loho imwemeayo Kwistu ningia ya Mungu. Inu ni loho imwemeayo Kwistu nee mwekusikiayo ati yeza iviaha tiali imwe dunia. ⁴Nywinywi niwa Muungu, wanakundwa wao, mbinda kae kuwavota kwaajili yeye uyomwenae ndani yenu nee Mkuu kwemboka yeye mweulimwengu. ⁵Wowo ni wa ulimwengu kwahiyo watamwiacho nicha ulimwengu na ulimwengu uwategeeza. ⁶swiswi ni wa Mungu, yeye ammanya eMuungu atitegeeza swiswi. Yeye mwesekua ywa Mungu nkadaha kutitegeeza. Mweidi tamanya loho wakweli na loho wa umbea. ⁷Wakundwao tikundane swiswi kwa swiswi kwakua ukundisho ni wa Mungu. ⁸Yeye mwesekumkunda nkamamnya Mungu kwaajili Munungu ni ukundisho. ⁹Mweidii ukundisho wa Mungu ugubulwa gatigati yetu. Mungu ekumtumaho mwanae waukedu ulimwenguni ilitekae kwembokea yeye. ¹⁰Mweidi ukundiso ng'atiunda Mungu akini yeye atikundae neakamtuma mwanawe atende fidia ya zambi zetu. ¹¹Wakundwao ikiwa Mungu atikunda swiswi via via tapaswa kukundana swiswi kwa swiswi. ¹²Khakuna hata yumwe mwekumkaua Mungu kana tikakundana swiswi kwa swiswi Mungu ekaa ndani yetu na ukundisho wemiika ndani yetu. ¹³Kweidi tamanya kuwa tekaa ndani yake na yeye ndani yetu. ¹⁴Nationa na kushuhudia kuwa Tate kamtuma mwana kua mwokozi ywa ulimwengu. ¹⁵Kia mwekuzumia kwamba Yesu niinywa Muungu ekaa ndani yakwe yeye ndani ya Muungu. ¹⁶Nakumanya nakuzumia ukundiso enao Muungu enao ndani yetu. Muungu ni ukundiso naye mwekae mweukundiso ekaa ndani mwe Muungu, nae Muungu ekaa ndani mwake. ¹⁷Mweukundiso unu ubinda kukamiishwa gatigati yetu titeende na ujasii siku ya hukumu, kwake yeye eivyo naswi neteivyo ulimwengu unu. ¹⁸N'kekuona hofu mweukundiso akini ukundiso kami waswa chongoi kwakua waigana na hukumu akini muogoha nkazatikukaiishwa mweukundiso. ¹⁹Takunda kwakua Muungu katikunda kwanza. ²⁰Ati yumwe enda ambe "namkunda Muungu" akiini amuemeae nduguye ni mmbea. Kwakua mwesekumkunda, nduguye n'kadaha kumkunda Muungu ambae n'kazati kumwona. ²¹Nainu nee amritenayo kuwa kwake yoyose mumkunda Muungu aondigwa amkunde nduguye pia.

Chapter 5

¹Yoyose mwamini ati ni Kwistu kavyaigwa M'muungu. Na yoyose mumukunda yeye mwekuawa kwa Tate pia awakunda wanawe. ²Kwaidi tamanya ati tawakunda wana wa Muungu - timkundaho Muungu na kugosoa amli zakwe. ³Ivi nee timkundavyo Muungu kwamba tatoza amli zakwe, na amli zakwe n'mpufu. ⁴Kwaajili kia mwekuvyaigwa Mmungu kaudaha ulimwengu. Na uku nee kudaha kwa kuudaha ulimwengu imani yetu. ⁵Ni ndai mwekuudaha ulimwengu? Ni Yuda mwekuamini ati Yesu ni mwana ya Muuungu. ⁶Uyu Yesu Kwistu nee mwekweza kwa mazi na mpomme Yesu Kwistu Nkee kweza kwa mazidu ila kwa mazi na mpome. ⁷Kwaajili kuna watatu washuhudiao. ⁸Loho, mazi na mpome. Awa watatu wevana [tozesa: mbui izi " Tate Mbui na Loho mtakatifu" nkayaoneka mwe nakala za kae.] ⁹Kana tauhokea ushuhuda wa wanadamu ushuhuda wa Muungu ni Mkuu kuliko uwo. Kwaajili ushuhuda wa Muungu ni u - kuwa anao ushuhuda kuhusiana na mwanawe. ¹⁰Yeye mmwamini mwanaa Muungu ana ushuhuda wakwe mwenye. Na yoyose mwese kumwaminni Muungu kamtenda kuwa mmbea kwaajili nkekuamini ushuhuda wekueliwao ni Muungu kuhusu mwanawe. ¹¹Na ushuhuda nee unu - Muungu katenka ugimma wa kae na ugima uo u mwe mwanawe. ¹²Mwenye mwana ana ugima. Mwesekuwa na mwana ya Muungu nkana ugima. ¹³Nkimiandikia aya mpate kumanya ati anao ugima wa kae - nywinywi muaminio mwe zinada mwana Muungu. ¹⁴Na unu nee ujasii tenao mbele yakwe, kwamba ati tikaombeza kintu chochose kuigana na mapenzi yakwe, atitegeeza. ¹⁵Na ati tamanya kuwa atitegeeza chochose timwombeza chochose tamanya kua tinacho icho tekumwombeza chochose. ¹⁶Kana mtu amkaua nduguye agosoa zambi yesayokwegaiya fiie yadahika kuomba na Muungu akamwenka ugima. Natamwiia kwa wada ambao zambi yao ni ida yesayokwegaiya fiie. kuna zambi yegaiyayo kukoma - nchamba ati agaigwa kuombeza kwaajili ya zambi iyo. ¹⁷Uasi wose nzambi - mia kuna zambi yesayokwegaiya fiie. ¹⁸Tamanya ati mwekuvyaigwa Mmuungu nkagosoa zambi bali mwekuvyaigwa Mmuungu aikwa vyedi daima. Na Yuda mbanasi nkadaha kumzuu. ¹⁹Tamanya kuwa swiswi ti wana wa Muungu na tamanya ali ulimwengu u sii ya utawala wa Yuda mbanasi. ²⁰Mia tamanya mwana ya Muungu keza ne atenka unyanyi kwamba tammanya yeye nee mkwei naho ti ndani yakwe yeye mwe kwei, Hata mwe mwanawe Yesu Kwistu. Ni Muungu ya kwei na ugima wa kae. ²¹Wanangu nkundao mwenege na sanamu.

2 John

Chapter 1

¹Kuawa kwa muntu mgina kuita kwa mvyee mwe kusagulwa na wanawe niwakundao mwe kwei na nkio mimidu iya hamwe na wose waimanyao kwei. ²Kwasababu ya kwei yekaayo hamwe na swiswi kae na kae. ³Neema, rehema na amani zenda ziwe na swiswi kuawa kwa Muungu Tate na kuawa kwa Yesu Kwistu mwana na Tate mwe kwei na ukundiso. ⁴Natamiwa sana kwamba nkimanya wana watuhu waita mwe kwei kana tekuihokeavyo amli inu kuawa kwa Tate. ⁵Na sasa nakuhembeza wewe, mvyee kiyo kwamba nakugonddea amli nnyahamu iya ida tekuwayo nayo tangia bosi, swiswi na unu nee ukundiso tikundwao kuita nao kuingana na amli yakwe. ⁶Na inu nee ida amli kana kwekuisikiavyo tangia bosi kwamba takundwa kutia mwe iyo. ⁷Kwakuwa wahufyao wangi waigania mwe ulimwengu na nkawakunda kuzamia kwamba Yesu Kwistu keza mwe mwii. Uyu nee mhufya na kumweemea Kwistu. ⁸Ekauweni wenye kwamba akamwazazia mbui zekubindazo kugosweewa ndima. Akini ili kwamba mdahe kuhokea mageeko kamii. ⁹Yoyose msongwa n'kuita mbele na nke kwekaisa mwe mahinyo ya Kwistu nkana Muungu. Yeye mwekaisa mwe mahinyo ana Tate na mwana pia. ¹⁰Kana mntu ende eza kwenu na nkaata hinyo ii, mwesakumkaibisa mwe nyumba zenu naho mweseku muugusa. ¹¹Kwakuwa mmuugusa naye yuumo mwe matendo mabaya. ¹²Nna mbui nyingi za kukugondea na nchee kukunda kuyagonda kwa taatasi na wino akini nafaigwa n'kweza kwenu titamwiye cheni kwa cheni kwamba kinyemi changu kipate kutenda kamii. ¹³Wana wa umbu denu mwe kusagulwa wamiugusa.

3 John

Chapter 1

¹Kwa mzee Gayo mpenzi nimkundae mwe kwei. ²Mwezwangu nakuombezea upate mwe mbui zose na uwe na ugima wedi kama Loho yako ipaikanavyo. ³Maana nkitamiwa vitana sana ukati nekweimbiwaho ni ndugu wekwezao na kuavya ushuhuda juu ya kwei yako, kama via uitavyo mwe kwei. ⁴Nkina kinyemi kikuu kwembeka inu, kusikia kwamba wanangu waita mwe kwei. ⁵Mwezwangu, uitavyo kwa uaminifu uwageseavyo ndugu na wageni, ⁶Ambaye walavya ushuhuda wa ukundiso wako mbele ya kanisa. Wagosoa vyedi kuwasafiisa mwe ntambo zao kwa namna imtamiayo Muungu. ⁷kwasababu kwaajii ya zina, waiita bila kudea kintu chochose kulawa kwei wantu wa mataifa. ⁸Ivyo takundwa kuwakaibisha wangu kama awa, ili tuwe wagoseao ndima hamwe kwaajii ya kwei. ⁹Nkidiandikia kusanyiko mbui fulani iya Diotrofe akundwae kuwa ya bosi miongoni mwao, ngekwavana na swiswi. ¹⁰Ivyo kama nikeza nendaniyakumbuke matendo yakwe ayagosoayo, jinsi agombekavyo mbui mbaya kinyume na swiswi, nkazatikutamiwa na matendo aya, yeye mwenye nkahokea ndugu. Hata awaemeza watuhu ambao wakunda kukaibisha ao ndugu na kuwaguusa walawe kwe kusanyiko, ¹¹Mpenzi use kutongea cheiko kibaya, iya utonge matana, yeye mgosoa matana ni wa Muungu, na yeye mabaya nkekumwona Muungu. ¹²Demetrio ameshuhudiwa na wose na kwei yenye. Swiswi tosse ni mashaidi, na wamanya kuwa ushuhuda wetu ni wa kwei. ¹³Mina mbui zagenyea za kuwaandikia akini nkikunda kuwaandikia kwa kaamu na wino. ¹⁴Iya nataajia kukukaua hanu hehi, na tendatimwie hamwe cheni kwa cheni. ¹⁵Amani na iwe hamwe nawe. Mbunyangu wakuugusa. Wakuugusa wambuya kia meneka kwa zina dakwe.

Jude

Chapter 1

¹Yuda, mtumwa ya Yesu na nduguye Yokobo, kwa wada ambao wetangwa wakundwao ni Zumbe Muungu na wekuikwao kwaajii ya Yesu Kwistu. ²Rehema na amani na ukundisho viomeewe kwenu. ³Wakundwao, aho nekuaho nkasogosa kia idahikanavyo nkaniandikia nywinywi kuhusu uhozi wetu tose itenda nimiandikia kwaajii ya kuwahinya ili mhiganie kwa uaminifu imani yekwenkigwayo maa mwenga kwa waumini. ⁴Kwaajiii wantu kumwe wengiiza kwa sii gati ywnu - wantu wekugewa utangio kwaajii ya hukumu wantu wesio watana ambao wahitua neema ya Muungu wetu kwa ufisadi, na kumwehuguta Zumbe yetu ikedu na Yesu Kwistu. ⁵Isasa nonda nimikumbuse nywinywi etiho kuna wakati mmanya vitana ati Zumbe kawahonya wantu kuawa mwe si ya Misri, yakini baadae kuwadagamiza wada wekwesae kuamini. ⁶Na malaika wekwesao kuilinde enzi yao wenye iya nee waeka vyekae vyao maalum Muungu kaika mwe minyololo ya kae na kae, mwe kiza kwa ajii ya hukumu ya siku ida nkuu. ⁷Inga via sodoma na Gomora na mizi yekuzunguukayo yengia mwenye mwe kianga nee wabasa tamaa yesayo ya asii, woonyeshwa inga mifano ya wada ambao wagaya mwe hukumu ya moto wa kae na kae. ⁸Nahodu pia kwa sia ida ida waota sozi awa wabanangwa mii yao, na kuemea mamlaka naho wagombeka umbea zidi ya utukufu. ⁹Yakini hata Mikaeli Malaika mkuu aho ekuaho akahigana na Ibilisi na kuuzana nae kwa ajii ya mwii wa Musa, nkekugeeze kueta hukumu ya umbea zidi yakwe iyakini bidii yakwe nee amba " Zumbe akuegeeze. ¹⁰Mia akini wantu awa waeta umbea zidi ya chochose wesicho kukimanya. Na kia wesachokukimanya kia ambacho wanyama wesio na akii wamanye siika aya nee yekuwabanganayo. ¹¹M'mbui yao! kwa kuwa wenda wesia ya kaini na kutongea kosa da balaamu. Wadagamia mwe uasi wa kora. ¹²Awa ni maiwe mwe kinyemi chenu cha ukundiso wakesekea bila soni, wakiesadu wenye. Ni mazunde yesayo mazi yenulwayo m'mpeho, ni miti yekuhugutikayo yesayo na matunda yekufayo yekung'olwayo mazindo. ¹³Ni mawimbi ya bahali yenayo vuzo yaakavya soni zao wenye. Ni ntoondo zendazo ambazo uzize wa kiza uikwa kwaajii yao kae na kae. ¹⁴Enoko ya saba mwe orodha ya Adamu, katabii kuhusu wowo akamba " kauwa Zumbe eza na maelfu ya watakatifu wakwe. ¹⁵Ili agosoe hukumu mwe kia mntu na kugea hatia wose weso kumtegeeza Muungu mwe matendo yao yose wekubindayo kugosoa mwe sia zesizo na kitaua na mbui zose za ukai ambayo wesio watauwa wayatamwia zidi yakwe". ¹⁶Awa ni wada wanung'unikao, wasininikao ambao watongea tamaa zao za ubanasi wenao mahiku ambao faida yao yawatiia watuhu. ¹⁷Iya nywinywi mkundwao kumbukani mbui ambazo zitamwiwa aho kae ni mitume ya Zumbe Yesu Kwistu. ¹⁸"Wagombeka kwenu mwe wakati wa mwisho konda kuwe na wantu wondao wabee ambao watongea tamaa zao zesizo za kitauwa". ¹⁹Wantu awa ni wavoogezi watawaliwa n'tamaa za asii, na nkawana Roho. ²⁰Mia nyie mkundwao kama mweikavyo mwe imani yenu takatifu sana na kama muombezaavyo mwe Roho mtakatifu, ²¹Mweike mwe ukundiso wa Muungu na mhufiize rehema za Zumbe yetu Yesu Kwistu kae na kae. ²²Onyesani rehema wafa mwenao shaka. ²³Wahonyeni watuhu muwapakue kuawa mwe moto. Kwa watuhu onyesani mbazi kwa woga mkakimwa hata na vazi dekugewado wako na mwii. ²⁴Isasa kwakwe ndaha kuwakindia mwese kwegombo na kuka mgooke mbele ya utukufu wakwe bila mawaa

na kuwa na kinyemi kikuu. ²⁵Kwakwe Muungu ikedu mwohozi kombokea Zumbe Yesu Kwistu yetu utukufu uwe kwakwe, ukuu uwezo na nguvu kabla ya nyakati zose na isasa na hata kae na kae, Amina.

Revelation

Chapter 1

¹Unu ni ugubuo wa yesu kwistu ambao muungu kamwenko awaoneshe watenda ndima wakwe mbui ambazo ni lazima yaa wiye mwe kabui ni lazima yaawiye mwe kabui kayagoso ya manyika ne kwa kumtuma malaika wakwe kwa mtandima wokwe yohana. ²Yohana kenkigwa ushuhuda wa kya kintu ekuonacho na kuhusiana na buii za muungu na kwa ushuhuda wekuavigwao kuhusu yesu kwistu. ³Kabaikiwa yeye asomaye kwa sauti na wada wose wategezao mbui za unabiii kwa ajii mda uheki. ⁴Yohana, kwa makanisa saba yeuko asia mboto iwe kwenu na amani kuawa kwakwe mwekuwahao, mwekuwaho na mwonda eze, na kuawa mwe loho saba weiho mbee ya kiti ccha enzi, ⁵Na kuawa kwa yesu kwistu ambaye ni shaidi mwaminifu, mvyagwa wa bosi wa wekufao, na mtawala wa wafaume wa dunia inu kwakwe yeye atikundae na kutiika huru kuawa mwe zambi zetu na mwe mpome yakwe. ⁶Katigoso kuwa ufaume, akuhani wa muungu a tati yakwe. kwakwe kuwa na utukufu milele daima amina. ⁷Kauwa, eza na mazunde, kiya ziso donda dimwone hamwe na wose we kumtunga. kabila zose za dunia wonda waomboleze kwakwe. ndio, amina. ⁸"Mimi ni alfa na omega," amba zumbe mungu" yeye mwekuwaho na wmdaweaho na mwondaeze, mwe nguvu," ⁹Mimi, yohana - ndugu yetu na yumwe mwevaana hamwe nanyi mwe suuba na ufaume na uzizimizi sabiti we mwe zumbe yesu nkiwa mwe kusuwa chetangwacho patimo kwa ajii ya mbui za muunga na uhsuhuda wa zumbe yesu. ¹⁰Nkiwa mwe loho siku ya zumbe nkisikia sauti ya uwanga nga gunda, ¹¹Akamba, "andika mwe kitabu uyaonayo na uyatume mwe makanisa saba kuita efeso, kuita similano kuita peligamo, kuita thiatira, kuita saldi, kuita filodelifia, na kuita laodikia." ¹²Nikahituka kukauwa n sauti ya n'ndai mwekuwa akatamwiya nami, nanekuhitukaho nkiona kinaa cha zahabu cha taa saba. ¹³Gatigati ya kinaa cha taa ne emna yumwe inga mwana wa adamu, kavaa nkazu ndefu ibuwa asi ya miundi yakwe na mkanda wa dhahbu kuzunguka kufua chakwe. ¹⁴Mtwi wakwe nafii zakwe ziwa inga mazoya ya ngoto nyeupe ningaseluji, na meso yakwe inga mwae wa moto. ¹⁵Nyayo zakwe ziwa inga shaba yekusugwayo sana, inga shaba yekwe mboswayo mwe moto, suti yakwe inga mazi mangi yendayo kwa nguvu. ¹⁶Kawa katozeeza nyota saba mwe mkono wakwe wa kuume na kuawa mwe kanwa chakwe ni na uhamba mkaii usengo kosekose. cheni chakwe ne kikang'aa inga zua kai. ¹⁷Nekumwonaho ne nagwa mwe miundi yakwe inga mfu akaika mkono wakwe wa kudiiya na kwamba, "usekuogoha!" mimi ni wa bosi wa mwisho. ¹⁸Na ambaye ne kaa ne nkifa akini kauwa, nekaa milele! na ninazo fungu za mauti na ugima. ¹⁹Kwa hiyo gonda wekuonayo yaliopo ivi sasa na yada yondayo yaawiye baadaye. ²⁰Kwa maana yekwe visayo kuawana na zia nyota saba mw mkono wa kudiiya, na kia kinara cha zahabu cha taa saba nyota saba ni malaika wa yada makanisa saba, na kinara cha taa saba ni yada makanisa saba."

Chapter 2

¹Kwa malaika wa kanisa da efeso andika, izi ni mbui za yuda mwekutozeza zia nyota saba mwe mkono wakwe wa kuume, yeye mwenda gati ya vinaa vya zahabu vya taa saba amba ivi," ²"Namanya wekugosoacho nabidii yako mwe ndima na uzizimizi wako wauhakika, na inga kudaha kuhanganyika na wagosao mabaya, na kuwageeza wose wetangwao mitume na kumbe nkio, na waoneka kuwa ni wambeya.³Namanya una ugojo na uzizimizi, na kwembokea mangi kwa ajii ya zina dangu, na nkuzati kusokea bado. ⁴Iya idi ne nenado zaidi yako, kuuweka ukundiso wako wa bosi. ⁵Kwa iyo kumbuka wekugwaho, uombeze mbazi na kugosoa mbuii wekugosoazo aho bosi. ukese kuombeza mbazi, nondaneze kwako na kuusa kinara chako kuawa huntu hakwe. ⁶Akini wewe una idi, nkuyakunda yada ambayo wanikolai wayagosoa ambayo nami nayachukiya. ⁷Inga una magutwi, tegeeza yada ambayo loho ayaambiamakanisa. na kwa yuda agosoe vitana nonda nimwenke kibali cha kuda kuawa mwe mti wa ugima ambao umwe paradiso ya muungu. ⁸Kwa malaika wa kanisa da smirna andika: 'aya ni mbuii ya yuda ambaye ni wa bosi na mwisho ambaye kafa na ni mgima vituhu: ⁹"Namanya suuba yako na ukiwa wako (iya wewe ni mkintu sana), na umbea wa wda wetangwao waya hudi (akini nkiyo - wao ni sinagogi da npepi). ¹⁰Usekuogoha suuba yondayoyakupate kauwa! npepo akunda kuwasa wacheche mwe geeza ili mpate kugeezwa, na mwonda mwenkigwe suuba mwe siku kumi, mtende waaminifu mpaka kufa, nonda ni wenke taji ya ugima. ¹¹Inga una gutwi, tegeeza loho ayaambiavyo makanisa. yeye adahaye nkana apate tatizo da kufa kaidi. ¹²"Kwa malaika wa kanisa la pergamo andika: "aya ne agombekeayo yeye mwenao uo uhamba maki, wenao makai kuidi. ¹³"Namayna hantu wekaaho hantu cheacho kiti cha npepo. inga ivyo wee waditoza kiti enzi cha npepo. inga ivyo wee waditoza sana zina dangu. na kwekuemea imani yako ambayo ikwangu, hata siku ida ya antipasi shahidi wangu, mwaminifu wangu mwe kukomwa hamwe nanyi, aho ne npepo ekaaho. ¹⁴Iya nina mbui ndodo zidi yako: unaouko wantu watozao mahinyo ya baalamu, yeye mwekumhinya balaki kuika vigingi mbee ya wana wa israeli ili wade nkande yekuavigwayo kafaa kwa miungu ya ukinyanga. ¹⁵Mwe hali iyo iyo, na wee unao baazi yao watozao mahinyo ya wanikolai. ¹⁶Iya tubu! na mkusekugosoa ivyo, neza haaka, na nondanigosoe nkondo zaidi yao kwa upanga uawao mwe uomo wangu. ¹⁷Kana una magutwi, tegeeza loho agombekaho nkacho mwe makanisa yeye ashindae nondanimwenke baazi ya ida mana yekufiswayo, pia nonda nimwenke iwe deupe dekuandikad zina dipya uwanga ua iwe zina ambado nkakuna mdimanya iya yeye adihokeaye. ¹⁸Kwa malaika wa kanisa da thiatira andika:"haya ne mbuii za mwana wa muungu, yeye mwenye meso yakwe mwe mwai wa moto, na wayo inga shaba yekusugulwayo sana: ¹⁹"Namanya ambacho kugosoa - ukundiso wako na imani na huduma na uzizimizi wako hakika, na kwamba iyo wekugosoacho ivi hehi ni zaidi ya kiya wekugosoacho bosi. ²⁰Akini ninado idi zaidi yako: wamzizimia mvyee yezebeli mwetanga mwenye nabii mvyee kwa mahinyo yakwe, awaza watumishi wangu kwa ukiyanga nakuda nkande yekuavigwayo kafaa kwa vinyago. ²¹Nkimwekna mda wakusosoa, akini nkayoko tayai kusosoa ubaya wakwe. ²²Kauwa! nonda ni mwase mwe usazi wa ntamu, na wada wagosao ukiyanga naye mwe suuba nkai, vituhu wasosoe kwa ekugosoacho. ²³Nonda ni watoe wanawe wafe na makanisa uose yonda yamanye kwamba mii ndiye niyakauwaye mawazo na tamaa nonda kiya yumwe wenu inga mbuii zakwe. ²⁴Akini kwa baadhi yenu mwekusiaho mwe thiayina, kwa wada wose mwesiokutaza mahinyo aya na mwesiokumanya kiya ambacho baadhi wetangaco mafumbo ya npepo, nambaa kwenu, nkina niike uwanga yenu mzigo wowose. ²⁵Kwa mbui yoyose, lazima mwe imaa mpaka nendahoneze. ²⁶Yeyote mwonda ashinde na kugosoa kiya nekugosoacho mpaka mwisho, kwakwe yeye nondanimwenke mamlaka uwanga ya mataifa. ²⁷Ondaawagoke ka ngoda ya cuma, kana mabukui ya msanga, ondawatuetue vitii tii. ²⁸Inga nekuhokeavyo kuawa kwa tate, nondanimwenke pia nyota ya keo. ²⁹Inga una gutwi tegeza kia ambacho roho ayaambia makanisa.'

Chapter 3

¹Mwe malaika wa kanisa da sardin: mbui za yuda mtozeeza zia loho saba za muungu na ntoondo saba, nakimanya wekugosoacho, una sifa ya kuwa mgima mia umtakatifu. ²Enuka utintimaze yekusigaayo mia ya hehi na kufa kwa ajii nchekuona ugozi wako ati ugenea he meso ya muungu yangu. ³Savyo ukumbuke yada wekuhokeyo na kusikia uyatongee na usosoe. mia wesekwenuka nonda neze inga mbavi na nkunaumanye saa nyingahi ndiho neze mwako. ⁴Mia kuna mazina macheche ya wantu mwe sardi woo nkawokuchafua nguo zao, wonda zing'aazo kwa ajii zaafaa. ⁵Yuda monda adahe ondaavikwe vazi ding'aado nahodu kinanidihanguse zina dakwe mwe kitabu cha ugima naho nonda n'taguse zina dakwe mbele ya tate a mele ya malaika. ⁶Ukaa na magutwi tegeeza loho ayambiavyo makanisa. ⁷Kwa malaika wa kanisa da philadefia gonda: mbui za yuda mtakatifu na mkwei mwekua na funguo za daudi na atohaa na nkakuna mtaha na nkakuna mdaha kutohoa. ⁸Namanya wekugosoacho. kama nkikuikia he meso yako uvi wekuvugalwao mia kakuna mdaha kuuvugusa namanya una nguvu kidogo mia kutegeeza mbui zangu kweuemea zina dangu. ⁹Kaua wose wenao sunagogi da npepo wada wambao woo ni wayahudi na kumbe nkiwo badii yakwe wahufya n'ndaniwatende weze na wenawe mbele ya miundi yako nee ndio wamanye ati nakukunda. ¹⁰Kwa kuitunduia amli yangu kwa kuzizimiza na uhakika n'nda nkukauwe mwe saa yako kugeezwa yezayo mwe ulimwengu wose kuwageeza wada wose wekaao mwe si. ¹¹Neza kinyanyi tozeeza sana kia wenaho ili esekweza kuawiiia muntu ya kukuhoka taji yako. ¹²Nonda nimgosoe yuda monda avote, atende nguzo mwe hekalu da muungu yangu kwkwe, zina da mzi wa muungu ywangu (yelusalemu npyahamu useeao si kulawa mbinguni kwa muungu ywangu). na zina dangu hyaa. ¹³Yuda mwenye magutwi naasikie ambacho loho atambaika mwe makanisa. ¹⁴Kwe malaika wa kanisa da laodikia gonda: mbui zakwe mwe amina yakutegemewa i shahidi mkwei mtawala ya uufi wa muungu. ¹⁵Nakimanya wekugosoacho na kuwa wewe nku - peho wala moto, ¹⁶Savyo kwa ajii wee u- vuguvugu nki moto wala npeho noonda nikutahike ulawe mwe kanwa changu. ¹⁷Kwa ajii wamba "mie ni taaji nna mai nyingi na nkikunda chochose. "yakini nkumanya ati wee u- nphehe muno wagaa mbazi, mkiwa, mweyekuona na umwazi. ¹⁸Tegee ntamuizi zangu gua zahabuu kwangu yekusuntwayo kwa moto ili upate utaaji na nguo zing'aazo za kumweka mweka ili wehambe mwenye wesekuonyesha soni weivyo mwazi na mavuta ya kwesisa mwe meso yako upate kuona. ¹⁹Kia nimkundae namuagiia na kuwahinya adahavyo kwenkaa savyo utende mkwei na usosoe. ²⁰Kaua nagooka he uvi natoa hadi yoyose msikia sauti yangu na kuvugaa uvi nonda neze nengie nyumbai mwakwe na kunda kande nae hamwe na mimi. ²¹Yuda mwonda adake nonda nimwenke haki ya kwekaa si hamwe namimi mwe kiti changu cha enzi inga mimi nekudahavyo na kwekaa si hamwe na tate he kiti chakwe cha enzi. ²²Yuda mwenye guti naategeeze kia loho ayaagiia makanisa."

Chapter 4

¹Baada ya mbui izi hikakauwa, nikaona mwaango uvugulwa mbinguni, ida sauti ya kwanza yazunguuka na mimi kama tarumbeta yamba, so aha hudanikuonyeshe yendayoyaawie baada ya mui izi. ²Maa mwenga nkiwa mwe roho nikaona kuwa na kiti cha enzi kiikwa mbinguni na muntu kachekaia. ³Yumwe mwekua kachekaia aonekana kama iwe na yaspi na akiki, kuwa na nywa mazi wa fua uzunguuka kia kiti cha enzi unywa mazi uonekana kama zumaridi. ⁴Kukizunguka kiti cha enzi kuwa na viti vya enzi vituhu ishiini na vine na wekwekwao mwe viti vya zuzi wawa wazeee ishiini na wae, wavaa mavazi yang'aayo na taji za dhahbu mwe mtwi yao. ⁵KUlawwa kwe kiti cha enzi kuawa miale ya radi muunguruma na radi taa saba ne zikaka mbele ya kiti cha enzi taa ambazo ni roho saba za muungu. ⁶Nahodu mbele ya kiti cha enzi kuna bahari, yekwegubuayo mwazi inga kioo wose kuzunguka kiti cha enzi kuwa na wane wenye uhai, wekumemao meso mbele na nyuma. ⁷Kiumbe wa kwanza mwe hai ni kama si ruba wakaidi mwenye uhai nai kama ndama, kiumbe wa ntantu mwenye uhai ana cheni kama mwanadamu na yuda mwenye uhai wa mme enga kama tai mpuuka. ⁸Viumbe we hai wane kia yumwe ana mawawa dita wamema meso uwanga nasi yakwe kio na musu nkawaeka kutanwia, mtakatifu, mtakatifu, mtakatifu ni bwana mungu juu ya wose, mweaho na mwezaye. ⁹Kia wakati viumbe weye uhai wekuavyaho utukufu, heshima, na kushukuuu mbele yamwekwekaamwe kiti cha enzi, yeye muishi daima na milele. ¹⁰Wazee ishiini na wane wasujudu wenye mbele ya mwekwekaia kiti cha enzi uku wamba. ¹¹Vyenga wewe bwana wetu na mungu wafu, kuhoka utukufu a heshima na nguvu kwa kuwa kuvigoso vintu vyose na kwa mapenzi yako, viwaaho na weviosolwa."

Chapter 5

¹Nkabinda nikaona mwe mkon wa kume wa yuda mwekuae kekaa he kiti cha enzi gobo dekuandikwado mbele na nyuma na diwa digewa mihuli saba. ²N'kamuona malaika mwnye nguvu akabiika kwa sauti kuu, n'nai mustahili kudivugua gombo na kuitua mihuli yakwe?"³Nkakuna mntu mbinguni au duniani au sii ya dunia mwekudaha kudivugua au kidisoma. ⁴Nikaia kwa usungu kwa kuwa nkekuvumbika yeyose mwekustahili kudivugua gombo au kidisoma. ⁵Akini yumwe mwe wada akanamba "usekuiia kauwa! simba ya kabilada yuda sina da daudi kashinda na adaha kudivugua gombo na mihuli yakwe saba."⁶Hei ya kitu cha enzi na wenye uhai wan na wekumwe ni wdae nkiona mwang'oto kagooka aonekana inga mwe kuko,wa kawana mahembe saba na meso saba- izi ni loho saba za muungu zekutumwazo duniani kose. ⁷Akaita akadidoa gombo kulawa mwe mkono wa kuume wa yuda mwe kwekaa he kiti cha enzi.⁸Ekudidoaho gombo, wenye uhai wane na wadeo ishiini na wane wakenama mpaka sii mbele ya mwanang'oto kia yumwe kawa na kinubi na bakui da zahabu yekumemayo uvumba yekwayo ni maombi ya waamini.⁹Wakaimba wiya mhya wastahili kudidoa gombo na kudivugua mihuli zakwe kwa ajii kuhinjwa na kwa mhome yako ukamhwia muunu wantu wa kia kabia, luga, jamaa na taifa. ¹⁰Ukawatendo ufaume na makuhani kwa ajiii ya kuntu mikia muungu wetu nao watawala uanga ya sii."¹¹Nibindaho nikakauwa a nikasikia sauti ya malaika wangi kuzunguuka kiti cha enzi kisabu yao iwa 200,000,000 na wenye uhai na wadaa. ¹²Wakagombeka kwa sauti nkuu, "stahili mwanangoto mwekuchinjwa kuhoka uweza utaajii viungo nguvu heshima utukufu, na ntogoo."¹³Nikasikiakia chekuumbwaco chekuwacho mbinguni na duniani na si ya sii na uanga ya bahali kia kintu ndani yakwe kikagombeka. kwakwe yee mwekaa uanga ya kiti cha enzi na kwa mwanangoto, kuwe na ntogoo, heshima, utukufu na nguvu ya kutawala milele na milele."¹⁴Wenye uhai wane wakagombe, amina' na wadaaa wakenamasi na kuabudu.

Chapter 6

¹Nikakaua ukati mwanang'oto ekufunguaho mwenga ya ida mhuli saba niasikia yumwe ywa wada wenao uhai wane akagombeka kwa ifananayo a umbau "soo!" ²Nikakauwa nee hana falasi mng'aa mwekumkwea nee ana bakui akenkwa taji nee kaawia kana mwekuvta ili avatwe. ³Ukati mwanangoto akuvuguaho mhuli wa kaidi nikasikia mwenye uhai ywa kaidi akamba "soo!" ⁴Ikabinda falasi mtuhu akaawiia mwenkundu kaa moto mwe kumkwea kenkwa uhusa wa kuuhusa npeho mwe dunia, ili kwamba wantu wacinjane uyu mwekumkwea kenkwa upanga mkuu. ⁵Ukati mwanang'oto ekufunguaho uda mhuli wa ntatu nikasikia mwenye uhai ywa ntatu akamba "soo!" nikaona falasi mzize na mwekumkwea ana mzani mwe mkon wakwe. ⁶Nikasikia sauti yekuonekayo kuwa ya yumwe ywa wada wenao uhai akamba, kibaba cha ngano kwa dinali mwenga na viaba vintantu vya shaili kwa dinali mwenga, akini usekuyazulu mavuta na divai. ⁷Ukati manangoto ekuvuguaho mhuli a nne nkisikia sauti ya mwenye uhai ywa nne akamba "soo!" ⁸Ikabinda nikaona faasi ywa kijivu na mwekumkwea ketangwa zina dakwe mauti, na kuzimu nee ikamtongea wenkigwa mamlaka juu ya lobo yasikukoma kwa upanga kwa saa na kwa utamu na kwa wanyama wakwe mani mwe si. ⁹Ukati mwanangoto ekuvuguaho mhuli ya shana nkiona, sii ya mazabahu loho za wada wekuwao wacomwa kwa ajii ya neno da mungu na kwaajii ya ushuhuda wekuutozao kwa uzibiti. ¹⁰Wakaia kwa sauti nkuuu, kiamuo ini mtawala ywa vyose, mtakatifu na kwei wenda uae wekaa uwanga ya si na kuiha nkwe npome yetu? ¹¹Ikabinda kia umwe kenkiga nkazu ing'aayo na wakambigwa kuwa yapasa kugoja kidogokiaga ndiho itimie ambao wenda wacomwe kana via ambavyo wowo neee wacomwa. ¹²Ukati mwanangoto ekuvuguaho mhuli wa sita nkikauwa neekana singiso kuu. zua dikatenda zize kana gunia dasinga na mwezi ukawa mgima ukawa kana npome. ¹³Ntoondo za mbinguni zikagwa mwesi kana mti uhagatisayo matunda yakwe ya ukati wa npeho ukasingiswa ni nkimbuka. ¹⁴Anga dikaeka kana gombo dekutongooswado kwa mwiiima na kisiwa visamizwa hantu hakwe. ¹⁵Ikabinda ufaume wa sina na wantu maalufu na majemadali, mataaji wata nguvu na kia yumwe ambae mtumwa na hulu, wakefia mwa npanga na mwe maiwe ya miimu. ¹⁶Wakabinda miima na maiwe, "tifunteni tifisenihe zidi ya cheni chakwe mwekaa mwe kiti cha enzi na kulowa mwe maya ya mwanang'oto. ¹⁷Kwakuwa siku nkuu ya maya yao ikinta n'nda mdaha kugooka?"

Chapter 7

¹Baada ya ayo nikaona malaika wane wagooka kwe npembe me za dunia wakindia npepo nne za si kwa nguvu ili kwamba zidi yz mti wowose. ²Nikaona malaika mtuhu akeza kulawa mashari mwekuwa na mhuli wa mungu ambaye ni mgima akaiya kwa sauti nkuu kwa malaika wane ambao wenkwa uhusa wa kui bananga si na bahali. ³Mwesekubananga si, bahali au mti kiamuo tendaho yiwe tibinda mhuli mwe makomo ya mikwi ya watumishi wa mungu ywetu. ⁴Nikasikia hisabu ya wada wekugewao mhuli: 144,000 ambao wagewa mhuli kulawa kabila da wantu wa kabila da wantu a israeli. ⁵12,000 kulawa mwe kabila da yuda wekugewao mhuli 12,000 kulawa mwe kabila da lubeni 12000 kulawa mwe kabila da gadi. ⁶12,000 kulawa mwe kabila da asheli, 12,000 kulawa mwe kabila la naftali, 12,000 kulawa mwe kabia da maase. ⁷12,000 kulawa kabila da simoni, 12,000 kulawa kabila la lawi na 12,000, kulawa kabia da isakali wakugewao mhuli. ⁸12,000 kulawa kabia da zabuloni 12000 kulawa kabila da yusufu na 12,000 kulawa kabila na benyamini wekugewao mhuli. ⁹Baada ya mbui izi kikaua nee kuna umati mkuu ambao nka kuna muntu ambae nee kadaha kuutazia ulawa kia taifa, jamaa na luga - agooka mbele ya kiti cha enzi na mbele ya mwanangoto. nee wehamba nkazu zingaazo na wana matambi ya mitende mwe mikono yao. ¹⁰Na nee waketanga kwa sauti ya uwanga "uhonyo ni kwa mungu ambaye kekaa mwe kiti cha enzi na mwanangoto!" ¹¹Malaika wose wagooka kuzunnguka kiti cha enzi na kuwazuunguka wada wazee hamwe na wenao uhai wane, wakenama si alizini na wakaika vyeni vyao uwanga na mbele ya kiti cha enzi nakumwabudu mungu, ¹²Wakamba "amina ntogoo utukufu viungo hishima uwezo na nguvu vitende kwa mungu ywetu kae na kae amina!" ¹³Ikabinda yumwe ywa wada wazee akaniuza "awa ni wakina ndai na waaawa kuhi? ¹⁴Nikmwamba "bwana mkubwa wamanya wewe" na akanambia awa ni wada wekulawao mwe ziki nkuu wazinyuukua nkazu zao na kuzigoso a nyeupe kwa npeme a mwangoto. ¹⁵Kwaajii inu wa mbele ya kiticha enzi cha mungu na wamwabudu yeye kio na musu mwe hekalu dakwe, yeye mwe kwekaa uwanga ya kiti cha enzi amyaga hema yakwe uwanga yao. ¹⁶Nkawana waumwe n'saa vituhu wala nkiu vituhu zua nkadina diwoke wala kizunguto kuwoka. ¹⁷Kwakuwa mwanangoto mwe gatigati ya kiti cha enzi enda awe mwiisi ywao na enda awaongoze mwe ngodi iya mazi ya ugima a mungu enda ahanguse sozi mwe meso yao."

Chapter 8

¹Ukti mwanangoto ekuvuguaho mhuliwamfungate, kukawa na ukimya mbinguni kama nusu saa. ²Ikabonda nikaona malaika mfungate wagaake mbele za muungu na wakenkwa magunda mfungate. ³Malaika mtuhu akeza katozeeza wiga wa zahabu we nao uvumba kagooka mazabahuniki akenkwa uvumba mungi ili kwamba awavye hamwe na maombi ya waamini wose mwe mazabahu ya zahabu mbee ya kiticha enzi. ⁴Mosi wa uda uvumba hamwe a maombi ya waamini, ukakwea uwanga mbele za mungu kuawa mwe mikono mwa malaika. ⁵Malaika akadoa wiga wa uvumba na akaumemeeza moto kuawa kwe mazabahu ikabinda akawa si uwanga ya si na kukaawia sauti ya umweka kidingisa cha si. ⁶Wada malaika mfungate ambao nee wana magunda mfungate wakawa tiali kuyatowa. ⁷Malaika ywa bosi akatwa gunda dakwe a kukaawia fua ya mawe na moto wekuhanganyikao na mphome vikasigwa simwe si ili si kwamba selusi yakwe ihye selusi ya miti ikahya na mani yose ya kijani yakahya. ⁸Malaika ywa kaidi ekatowa gunda dakwe na kintu kana wiima mkuu wekuwao ukahya moto ukasigwa bahalini selusi ya bahalu ikatenda mphome. ⁹Selusi ya viumbe wagima mwe bahali vikafa na selusi ya meli zikabangwa. ¹⁰Malaika ywa ntatu akaditowa gunda dakwe na ntoondo nkuu ikagawa kuawa mbignuni ikamwika kana kulunzi uwanga ya selusi ya mito na ngodi zamazi. ¹¹Zina da ntotoo ni pakanga selusi ya mazi iketenda pakanga na wantu wangi wakafa kwa ajii ya mazi yekuwavyo sungu. ¹²Malaika ywa nne akatoa dakwe na selusi ya zua ikatoigwa hamwe na selusi ya wmezi na selusi ya ntoondo kwaiyo selusi ya vyose vikahituka kuwa kiza; selusi ya musu na selusi yakio nkavyekuwa na mwanga. ¹³Nee nakaiwa na kusikia mwekuwa ekapuuka gatigati hewani aketanga kwa sauti nkui ole, ole, ole, kwa wada wekaa mwe si, kwa ajii ya mlipuko wa magunda yekusigaayo ambayo yahehikutoigwa ni malaika watatu."

Chapter 9

¹Akawaaho malaika ya shano nee atoa gunda dakwe nkiona ntooooooka kuawa mbinguni yekuayo ingwa mwe dunia nktoooondo yenkugwa uvugiuo wa kumbwi dielekeado kwe tubwi deado na kiheo. ²Kavugwa tubwi desado na kiheo na mosi iva mosi kuawa mwe tanuu nkuu zua na uko uanga vihituka vikawa kiza kwa sibabu ya mosi wekuowa mwe tubwi. ³Umo mwe mosi sige waaawa kweza uanga ya dunia nao wenkigwa nguvu inga ua kisuse uanga ya dunia. ⁴Wambiwa wesekubananga mani mwe sii au mmea wowose wa kijani au mti ikesekuwatu wantu ambao nkaokuwa na mhuli wa muungu mwe komo da vyeni vyao. ⁵Nkaokwenkingwa uusa wa kukoma ao wantu bali kuwasuubusha tiu kwa miezi mishan, usungu wao nee ni inga uda wa kuumwa ni kisuse amumaho muntu. ⁶Mwe misii iyo wanu n'nda waonde ufe moa nkawana wauoae n'ndawatamiwe ni kuumbwa mzimu, mia ufe n'ndauwaguuke. ⁷Sige wafanana na falasi wekuandaliwao kwa nkondo kwe mitwi yao nee kuna kintu nga taji ya zahabu na yenii vyao nee ni inga vya binadamu. ⁸Nee ana fii inga za wavyee na men yao nee inga ya simba. ⁹Nee wana vifua inga vifua vya chuma na sauti ya mawawa yao inga nee ni sauti ya mawawa yao inga nee ni sauti ya magai mangi ya nkondo na falasi waguukao kuita kwe nkondo. ¹⁰Nee wana mikia iumayo inga kisuse, mwe mikia yao nee wana nguvu ya kuzuu wantu kwa mvyenzi mishano, ¹¹Nee wanae inga mfalme uanga yao malaika a tubwi desadokuwa na kuheo zina dakwe kwa kiebladla ni abandio na kwa kujuanani ana zina apoipni. ¹²Ole ya bosi yemboka. kaua! baada ya id kuna maafu maida yeza. ¹³Malaika ya sita katoa gunda dakwe, na nikategeeza sauti ikaawa mwe npembe ya mazabaha ya zahabu ambayo u mbele za muungu. ¹⁴Sauti imwamba malaika ya sita mwekuae na gunda "waekee malaika wane ambao watahwa mwe mto mkuu eflata." ¹⁵Malaika wada wane wekuao waandaliwa kwa saa iyo maalumu msi uo na mwaka uo waekewa waawkome selusi ya wanadamu. ¹⁶Idadi ya maasikini wekuao uanga ya falasi nee a 200,000,000. nkitegeeza idadi yao. ¹⁷Ivi nee nekuonavyo falasi mwe maono yangu wada wekukweao uanga yao. vifua vyao nee viungwiika inga moto, uluu yekuiva na njano yesayokuiva mitwi ya falasi ifanan na mitwi ya simba na mwe miomo yao uawa moto mosi na safa. ¹⁸Selusi ya waadamu wakomwa ni aya mapigo matatu: moto, mosi na safa yekuawayo mwe miomo yao. ¹⁹Kwa kuwa nguvu ya falasi ne i mwe miomo yo na mwe mikia yao - kwa kua mikia yao nee ni inga ya nyoka, na nee waa mitwi ambayo watumia kuwagea vionda wanadamu. ²⁰Wantu wekusingaao, wada ambao nkawazati kukomwa na mapigo aya, nkawokusosoa ugosozii wekuao wakagosoa, wala nkawokueka kuvika mnpepo na miungu ya zahabu, feza, shaba, maiwe na miti = vintu ambavyo nkaividaha kuona, kutegeeza au kwenda. ²¹Wala nkaokusosoa ukomaji wao, ukibebe wao au sia zao za ubavi.

Chapter 10

¹Akaawaho nikaona malaika mtuu nkuu akasea aso kuawa uanga ne kafunga mwe gundu nankuwa na uwa mazi uanga ya mutwi wakwe cheni chakwe na niinga zua na miundui yakwe ni niinga nguzo za moto. ²Katozoeza gombo dodo we mwino wakwe dekuado digubula nae kaika mudi wakwe wa kumoso uanga ya sii nkavu. ³Akabinda akakena kwa sansi ya uanga inga sinsa atutumaho, n ukati ekukemaho kwa saui ladi saba zituntuma, ⁴Ukati ladi saba zikatuntuma nenihehi na kugonda akini nkisikia sauti kuawa msinguni ikamba tenda iwe sii kia ambaso ladi laba zigombeka wesekugondoa. ⁵Akabinda malaika nekumwona kagooka uanga ya bahali a sii nkavu, kemua mkono wakwe msinguni. ⁶Na kweisa kwa yuda mwekaa kae kae mwekumba msingu na vyose vyeumo, dunia na vyose vyeumo, na bahali na vyese vyeumo: ;nkakunakuweaho kucheewa vituhu. ⁷Mia mwe siku ida, ukati malaika ya saba ndihoawe hehi kutoa gunda dakwe neambaho sii ya muungu indaiwe itimizwa, iga ekubiikinuvyo kwa wahinywe wakwe manabii. ⁸Sauti nekutengengayo kuawa msinguni inambia vituhu. "hita doa gombo dodo dekugubuahado ambado dimwemkono wa malaika mwekugooka uanga ya bahali na uanga ya sii nkavu. ⁹Akaawa aho nkiita kwa malaika na kumwamba anenke gombo dodo. kanambia doa gombo "na ude. n'ndadidigosoe wako n'ndadiwe na mwui inga woki." ¹⁰Nkidoa gombo dodo kuawa mwe mkon wa malika na kudida ne chimwiie inga wokimwe muono wangu akini baada ya kunda ifu dangu ne chinausungu. ¹¹Akabinda sauti zekumwe zinambia, awondigwa kwotea vituhu kuhusu wantu wangi, mataifa, higa na wafaume."

Chapter 11

¹Nchenkigwa mwanzi wa kutumia enga ngoda ya kuhmia nchembiwa "hauka na ukahime hekalu a=da muungu na mazabahu na wada waabuduo umo nyumbani. ²Iya wesekuhima ene da ua wa chongoi ua hekalu kwa kua wenkihwa wantu wa mataifa wendawaujate mzi mtakatifu wa mda wa miezi alobaini na midi. ³Nendaniwenzeke mashalidi wangu waidi mamlaka ya kutabia kwa mda wa siku 1260, wawaho wavaa magunia. ⁴Awa mashahidi ni muti ya mizeituni na vinaa viidi vyekugookavyo he zombe ya dunia. ⁵Ati mntu yoyose endaamue kuwazuu, moto kuawa mwe miomo yao na kuwazuu wankuu wao. ⁶Awa mashahidi wadaha kuvyaa anga ili kuafua yesekunya ukati watabiii wadaha kubadii muazi kua niphome na kuitoa si wa kia aina ya kutoa ukati wowose wakundao. ⁷Wendaho wabinde ushhuda wao, yuda mnyama mlawa mwe tubwi desadokua na mwisho endaagosoe nkondo ka wowo. ⁸Mii yao indaigone mwe mtaa wa mzi mkuu (wetangwo majani sodoma na misii ekusubiwaho zombe yao. ⁹Kwa siku ya ntatu na nusu wekumwe kuawa kwe jaamaa za wantu kabia, luga na kia taifa wendawakaua mii yao na nkawa wakavye kibai kuikwa mwe kabui. ¹⁰Wada wekaa kwe si wendae kutumiwe kwa asii yao hata kweukiiza mbuso kwa sibabu ya ao manabii waidi wawakefyia wada wekwekaa mwe si, ¹¹Iya zendahozemboke mboke siku ntatu na nusu mpumzi ya ugima kuawa kwa munu yendaiwengie nao wendawagooke kwa miundi yao utente mkuu wenda uwagwiie wada wawakauao. ¹²Naho wendawaive sauti nkuu kuawa mbinguni yagombeka, "soni uku!" nao wendawaite uanga mbinguni kwe zunde, ukati wankuu wao wakakaua. ¹³Kwe saa iyo kwendakue na tetemeko kuu da alizi na mwenga a kumi ya mzi unda ugwe wantu elufu mpungati wensawakruwe kwe teteeko na wenaowasigie wagoima wendawatiswe na kumwenka utukufu muungu ya mbinguni. ¹⁴Oole ya kaidi yemboka kaua! ole ya ntantu yakanya kweza. ¹⁵Naho makika wa rupungati akata gunda aakwe na sauti nkuu zikatamwiiiia mbinguni na kgombeka "ufalme wa dunia uwa kaw ufalme wa bwana yetu na wa kwistu pia endaatawale kae na kae." ¹⁶Naho wadaa ishiini na wane wekuao wekaa mwe viti vya enzi na muungu wagwa wenye aho sihe alizi vyeni vyao vyenamia aho si, nao ne wkamwabudu muungu. ¹⁷Wakagombeka, "talavya ntongozi zetu hako, zombe muungu, mtawala uanga ya vyose, mweaho na mwekuuaa kua kua kudoa nguvu yako nkuu na kuvoka kutawala. ¹⁸Mataifa yakaifigwa iya nkani yako yeza kati ubua kwa wekwetangwao mziruu kuahwa na we kwenkngwa mbusoi watumishi wako manabiii waamini na wada wenye wengee wa zina dako wose waidi wesaokutana kintu na wenye wada wekuao wakabananga dunia." ¹⁹Naho hekalu da muungu mbinguni dikagubulwa na sanduku da agani dakwe dikaonekamwe hekalu dakwe kua na mwae wa unga'zi vuzo, tuntumo za urubaua, kisingisa cha alizi na maiwe ya fua.

Chapter 12

¹Utaingio nkuu uoneka mbinguni mvyee mwekugubikwae ni zua na akawa na mwezi si ya miundi yakwe na taji ya ntoondo kumi na mbii ikuwa unga ya munti wakwe. ²Kawa na imba na kawa akavya kwa ajiii ya usungu wa kuvyaa - mwe usungu wa kwefungua. ³Na utangio ntuhu ukaoneka mbinguni kauwa! kuwa na zoka denkundu kuu dekuado na mitwi saba na mahembe kumi na kuwa na taji saba kwa mitwi yakwe ⁴Mkia wakwe wabuuta thelusi mwenga ya ntoondo mbinguni na kusaza si duniani zoka dikagooka mbele ya mvyee mwekua hehi na kuvyaa ili kwamba ukati akavyaa, apate kummeza mwanawe. ⁵Akamvyaa mwana, mwana ya kigesi mwenda atawale mataifa yose kwa ngonda ya huma, mwanwe akanyemulwa uanga kwa muunu na kwe kiti chakwe cha enzi, ⁶Na mvyee akaguukia nyikani, hantu ambaho muungu kawa hahaandoa eneo kwa ajii yakwe ili adahe kuhuduiwa kwa siku 1260. ⁷Sasa nee kuwa na nkodo mbinguni mikaeli na malaika zakwe wakatoana na dia zoka, na zoka kuu na malaika zakwe wakatoano nae. ⁸Akini zoka nkadokwa na nguvu za kutosha kuvota kwa iyo nkayekuwaho nafasi vituhu binguni kwa ajii yakwe na malaika. ⁹Zoka kuu yuda nyoka wa kae mwetangwa ibilisi na chetani mhufya dunia ngima akasigwa mwe dunia na malaika wakwe wakasigwasi hamwe nae. ¹⁰Nikasikia sauti nkuu kulawa mbinguni "sasa wokovu weza, ngivu - na ufaume wa muungu yetu na mamlaka ya kristu wakwe kwa kuwa mshitaki wa ndugu zetu kasigwa ahosi amba kawashitaki mbele za muungu yetu musu na kio. ¹¹Wakamshinda kwa mpome ya mwana ngoto na kwa neno da ushuhuda wao, kwa ana nkawekukunda sana maisha yao, hata kufa. ¹²Kwa iy tamiwani nywie mbingu na wose mwekaao ndani yakwe akni ole wa sii na bahai kwa sibabu mbanasi kaseega kwenu kamemwa ni maya nkai kwa sibabu amanya kwamba ana mda mcheche tu. ¹³Ukati zoka dekimanyako kuwa kasigwa si mwesiii akambasa mvyee mwekuvyaa mwana kigosi. ¹⁴Akini mvyee akenkigwa mawawa maidi ya tai mkuu ili kwaba adahe kupuuka hadi kwe mpaamo dekuandaliwado kwa ajii yakwe kuda jangwani eneo ambado adaha kutunduwa kwa ukati nyakati na nusu ukati handu asihokudaha kuabwiia uyo nyoka. ¹⁵Nyoka aketia mazi kulawa kanwai mwakwe enga mto, ili agosoe galika ya kumgalikisha. ¹⁶Akini alizi ikamwambiza muuye ikagubua kanwa chakwe na kuumeza mto ekuuswao ido zoka kulawa kanwai mmwakwe. ¹⁷Ikabinda zoka akamkinza mvyee nae akahauka na kugosoa nkondo na uvyozi wakwe wose wada watiiio amli za muungu na utozeeza ushuhuda kumhusu yesu. ¹⁸Ikabinda zoka dikagooka uanga ya msanga ufukwe a bahali.

Chapter 13

¹Nee naona mnyama akaawa kwa bahali nee awa mahembe kumi na mitwi saba. mda mwe mahembe ykwe mua na taji kumi, naho mwe mtwi wakwe nee kwa mbui za kufuu kwa muungu. ²Mnyama uyu nekuonae enga sui miundi yakwe nee akenga dubu na muomo wakwe nee ukunga simba dia zoka dikamwenka nguvu naho he kiti chakwe cha enzi na mamlaka yenayo nguvu sana ya kutawala. ³Mutwi wa yumwe mwe waa waynama ne ana kionda kikuu nee kieta hata ufe. mia kionda nee chahona nee kieta hata ufe. mia kionda nee chahona nee dunia yose yamaka na kumtongea yuda mnyama. ⁴Nee wadirika zoka maana kamwenka mamlaka yuda mnyama wakamvika yuda mnyama nee wasongwa n'kwamba " ni ndai mwenga mnyama?" na n'ndai mwonda atoane nae.?"⁵Mnyama akenkwa muomo apate kutamwia mbui z kwefua matusi kenkigwa uhusa awe na mamlaka kwa myezi arubaini na mbii. ⁶Savyo mnyama nea agebu muomo akagombeka utuzi kinyume na muungu akaditukana zina dakwe ntendeo ekuazo akekaa na wada wekaaao mbinguni. ⁷Mnyama kenkigwa uhusa aanduse nkondo na wau,immi mee awavota makodu kenkwa mamlaka ya kia kanila lugha hamwe na taifa. ⁸Wose wekwekaaao duniani wonda wa wamuabudu yeye kia moneka mwekweze kugondwa zina dakwe tangu uufi wa dunia mwe kitabu cha ugima ambacho ni cha mwana ngoto mwekuchinjwa. ⁹Ati kuna mwenye gutwi naategoeze. ¹⁰Ati kuna yumwe na yumwemwekudiogwa mateka mwe mateka onda ahite. ati yumwe na yumwe onda akome kwa uhamba, kwa uhamba onda akomwe. unu ni mwetango wa npeho na kuzizimiza na imani mwe awo watakatifu. ¹¹Nahodu nee naona mnyama mtuu eza kaua mwesi. nee ana mahembe maidi inga ngoto naho akatanuia inga zoka. ¹²Kaonyes mamlaka yose mwe mnyama yuda ywa bosi mwekua aho na kugosoa mwe dunia na wada wekaaao wakamvika yuda mnyama ywa bosi, yuda mwekuhona kia kionda chakwe. ¹³Akagosoa vihii vyenavyo nguvu ne mwekutenda moto usee mwe dunia kuawa mbinguni he meo ya wantu, ¹⁴Na kwa nkacho akenkigwa uhusa kugosoa akaawtiia awo wekaaao mwe dunia akawaahua wagosoe kimuu kwa heshima ya mnyama mwekumizzwa kwa uhamba iya ake kuishi. ¹⁵Akenkigwa uhusa aavye pumzi mwe kia kimuu cha yuda mnyama ili kimuu kigobeke na kueka wada wose wekuemeao kumvika mnyama wacomwe. ¹⁶Nee akungumiza kia moneka mwese samani na mwenye nguvu taaji na npehe mwe hulu na mtumwa ahokee utangio we mkono wa kuuwe au he cheni. ¹⁷Nee nkaidahika kwa kia moneka kutaga au kugua iya kwa yuda mwenye utangio wa mnyama na inu ni namba igookayo badii ya zina dakwe. ¹⁸Inu yonda kiugo ati yoyose atanga mueke adahe kugosoa hesabu ya namba ya mnyama kwa ajii ni namba ya kiuntu namba yakwe ni 666.

Chapter 14

¹Nkikaua na mikao na mwana ngoto kagooka mbele yangu uwanga ya muima sayuni hamna naye wawa muima sayuni hmwe naye waa 144000 wenye zina dakwe na zina a tafi yaaoo diandikwa mwe vipaji vya vyeni vyao. ²Nikasikia sauti kuawa mbinguni ikasikika kama nguano ya ngazi mwengi na sayuni kuu ya radi ya wekusikiaye ni kana watoa vinubi waoao vinubi vyao. ³Uku waimba wimbo mhya mbele za kiti cha enzi na mbele za wada wenye uhai wane na wazeee nkakuna hata mwenye uwezo wa kwefundisha uwo wimbo isikuwa 144 000 embao wakombolewa kuawa duniani. ⁴Awa ni wada ambao ukawechafua wenye kwa kwa wavyee, maana wefunza wenye dhidi ya mbui ya zina ni wada hohose ekuitaho. awa wakombolewa kuawa kwa mwanadamu uku ni matunda ya kwanza kwa mungu na mwana ngoto. ⁵Nkakuna umbea wekupatikanao mwe miono yao nkalaumiwa. ⁶Nikaona malaika mtuhu apuuka gatigati ya mbngu ambaye ana ujumbe wa mbingu wa mbui mtana ka kuwafangazia wenye kuishi duniani kwa kia taifa, kabila, lugha na wautu. ⁷Akawatenga kwa sauti nkuu, mwogohoni mungu na mwenkeni utukufu. kwa sababu muda wa huumu uheli mwabuduni yeye, yeye na mwekuuumba mbingu na dunia na bahari na chemichemu za mazi. ⁸Malaika mtuhu, malaika wa kaidi akatongea uku amba kugwa kugwa babeli nkuu ambaye ne mwekuwanyweshwa mataifa divai ya ukuanga ambayo ieta ghadhabu juu yakwe. ⁹Malaika mtuhu malaika wa ntatu akawatongea akamba kwa sauti nkuu, akamba kwa sauti uyu mnyama na sanamu yakwe na kuhokekea akana mwe paji dakwe da cheni, au mwe mkono, ¹⁰Yeye ppia andaaanywe divai ya gadhabu ya mungu divai ambayo iandaliwa na kwetiwa bila ya kuchanganywa mwe kikombe cha hasira yakwe, mntu ndiyo anywe andaarewe kwa na moto wa kibiti mbele za malaika watakatifu na mbele za mwana ngoto. ¹¹Na mosi wa maumivu yao ukaita milele na milele, na mkawe kuwa na mapumziko musiki kioo awo ni waabudiko mnyama na sanamu yakwe, na kia muntu mweuhokea alama ya zina dakwe. ¹²Unu ni wito a subira na uvumilivu kwa waaaminio, wada ambao watii amri za mugu na iani mwe yesu. ¹³Nkisikia sauti kuawa mbinguni ukamba ndika aya heri wafu wafaa mwe bana, ndiyo ambavyo roho, ili wadahe kuhumuiza kuawa kwe ndima zao, maana mbui zao nndazi watongee. ¹⁴Nkikauw na nkaona kuwa wingu de upe mwekwakaa mwe wingi yumwe mwekuwa na mfano wa mwana wa muntu ne anataji ya dhahbu mwe mtwi wakwe na paange kai mwe mkono wakwe. ¹⁵Malaika mtuhu akezza kuawa kwe hekalu na aketaga kwa sauti mkuu kuita kwa yuda mwekwakaa mwe wingu doa paange dak uvoke kubonda, kwa kuwa mda wa mavuno ubuakae, maana ya mwe dunia yaiva kae. ¹⁶Nahodu yuda mwekuwa mwe wingu akembosa paange dakwe mwe dunia na dunia ukabondwa. ¹⁷Na malaika mtuhu akeza kulawa mwe hekalu da mbinguni naye aa paange kai. ¹⁸Na bado malaika mtuhu akeza kulawa kwe madhabhu, na malaika mwekuwa na mamlaika juu ya moto akamwengakwa sauti mkuu malaika ambaye ana paange kai. doa paange kai na uyakusanye mafaure ya mzabibu kulawa kwe mzabibu ziika kae. ¹⁹Malaika akegaa paange dakwe mwe dunia na akakusanya mavuna ya zabibu za dunia na akazitambika mwoupa kuu sa divai ya gazabu za muungu. ²⁰Chujio da divai dihandwahondwa chongoi ya mzi na mphone uketika kulawa mwe iho kicho cha hatamu za farasi kwa staadia 16000.

Chapter 15

¹Vituhu nikuoma utangio mtuu mbinguni nkuu na a kushangaza kuna na malaika saba wenao mapigo saba ambayo ya mapigo ya uheea (mwea ayo maya ya muungu yati mia).²Nikaona kia chekuawiihah kuwa bahali ya bilauli yekubiganywaye na motona ikagooka npembeni ya bahali ambaho waa wekuwao washindi zidi ya mnyama na kizuu chakwe uanga ya namba iwakiishayo zina dakwe wekuwao watiziziza vinubi wekwenkingwa mmuungu.³Nee wekuwah wakaiba wiya wa msa mndima wa muungu na wia wa mwana ngoto, ndima zako ni nkuu na zishangaazazo bwana muungu utawala vyose niwaminifu na sia zako ni za kwei mfaume wa mataifa.⁴Ndai mwenda aemwe kukuhofu wee zumbi na kuditunya zina sako? kwa ajii wee ikededu umtakatifu mataifa yose yendayeze na kukuvika mbeke zako kwa sibabu u yedi na ugozi wako umanyikana."⁵Baada ya mbui izo nikakauwa, na hantuuuuu hatakatifu mno ambaho kuwa na hema da ushuhuda, yekuvukaye mbinguni. ⁶Kulawa hantu hatakatifu sna wakeza malaika saba wenao mapigo saba wavaa safi kitani yenayo ungazi na mshipi wa zahabu kuzunguuka vifua vyao.⁷Yumwe ya wada wenao uhai wanne akaavya kwa malaika saba mabahau saba ya zahabu yekumwemayo maya ya muungu mwekwekaa milelena milele. ⁸Hantu hatakatifu sana hamemwa mosi kulawa mwa utukufu wa muungu na kulawa kwe uwezo wakwe nkakuna hata yumwe mwekudaha kwenhia mpaha mapigo saba ya malaika yekukamiikaho.

Chapter 16

¹Nikasikia sauti iketanga kukuwa kwe sehemu ya hatakatifu na ikamba kwa wada malaika saba, "hita na uketie uwanga ya dunia mabakui saba ya maya ya mungu."²Malaika ywa bosi akaita na kwadia bakui dakwe mwe dunia vionda vibaya na vyenavyo maumivu makai ne yezakwa wantu wena utangio wa myam kwa wada ambao nee wakaabudu kimyy chakwe.³Malaika ywa kaidi ketia bakui dakwe mwe bahai ikawa kana npome ya muntu mwekufa na kia kiumbe higima mwe bahai kikafa.⁴Malaika ywa ntatu akwtia bakui dakwe, "mwe mito na mwe ngodi za mazi, zikewa npome.⁵Nikasikia malaika ywa mazi akamba, "wewe u mwaminifu yumwe mweaha na mwekuwaaha n mtakatifu - kwa ajii kuzieta muaho unu.⁶Kwakuwa wetia npome za waamini na manabii kuwenka wowo kunywa npome nee kwataacho.⁷Nikasikia mazabau ikatambaisa, "ehe! bwana mungu mwe kutawala uanga ya vyose, muaho wako ni kwei na haki."⁸Malaika ywa nne akeita kuawa kwe bakui dakwe uwanga ya zua na dikenkwa uhusa kuoka wantu kwa mto.⁹wokwa kwa joto ditisado na wadikufuu eno la mungu mwenye nguvu uwanga ya mapigo yose, nkawe kusosoa, wala kumwenka yeye utukufu.¹⁰Malaika ywa shano aketia kuawa kwe bakuu dakwe mwekiti cha enzi zha mnyama na kazi nee chaugubika ufaume wakwe wauma ngada kwa maimivu makai.¹¹Wakamtukaana mungu ywa mbinguni kwaajii ya maimivu yao na mavionda vyao na bad wakasongwa ni kwesekusosoa kia wkugosoacho.¹²Malaika ywa sita aketia bakui kuawa kwe bakui dakwe mwe mto mkuu, frati na mazi yakwe yakanyaa ili kudaha kuandaa sia kwa wafaume ndiwo weza kuawa mashaliki.¹³Nikaona loho ntantu nchama zekuonekazo kana majuwa yaawayo chongoi ya muom wa dia zoka, yuda myamo na yuda nabiii ywa umbea.¹⁴No loho za npepo zigosoazo ishala na mijuza neewakaita kwa wafaume wa dunia yose ili kudaha kuwakeba hamwe kwa nkondo mwe siku nkuu ya mungu mwenye kutawal uwanga ya vyose.¹⁵("Kauwa! neza kana mbavi ebae yuda mdumu mwe kucheeza, mtunduia nguo yakwe ili asekudaha kuita chongoi mwazi na kuio na soni yakwe)¹⁶Wawaetu hamwe mwe sehemu yekwetangwayo mwe kieblania amagedoni.¹⁷Malaika ywa saba ketia kuawa mwe bakui dakwe mwe anga ikabinda sauti nkuu isiika kuawa hatakatifu kwe kiti cha enzi, ikamba "isia"¹⁸Nee kuna miyale ya anga da umbaua, tuntumo sindo vya umbaua na kisingisa cha kutisa. singiso kuu da alizi ambado nkazati kuawia duniani tangia wanadamu wawe duniani ivyo ni kisingiza kikuu kwembosa.¹⁹Mzi mkuu wepanga mwe sehemu ntatu na mizi ya mataifa ikagwa ikabinda mungu akamkumbusa babeli mkuu na akawenka mzi uo kikomb chekuwacho kimema divai kuawa we maya yakwe ambayo ni nkai.²⁰Kia kisiwa kikaga na miima nkayekuoneka vituhu.²¹Fua nkuu ya maiwe yenayo uzito watalanta ikasea kuawa mbinguni uwanga ya wantu na wakamuigitia mungu kwa mapigo ya fua kwaajii dia pigo nee ni baya sana.

Chapter 17

¹Yumwe mwe malaika saba mwekuwa na vipete saba nee keza na kunamba "soa nenda nikuonyese kuahwa kwa mkianga mkuu mwekaa uwanga ya mazi mangi, ²Ambae wafaume wasi wagosoa mbui za koang naye juu ya ukozi na kianga chakwe wekaao duniani wakolwa."³Malaika akandoa mwe loho kiamuo nyikani muona myee kekaa uwanga ya mnyama mwenkundu kamema mazina ya utusi mnyama neee anamikwii saba na mchembe kumi. ⁴Mvyee nee kahambwa nguo ya zambau na nyenkundu kahambwa zahabu mawe ya samani na lulu nee katoza kikombe cha zahabu mwe mkono wakwe chekumemacho vintu vya mbifya ya uchama wa kianga chakwe. ⁵Uwanga ya komo da chei chakwe kuandikwa zinasa si. "BABELI MKUU MAMIAO DA WAKIANGA NA VINTU VYA MBIFYA YA SI."⁶Nikaona kuwa uyo mvyee kakolwa kwa npome ya waumini na npome ya wekufaa kwaajii ya yesu ukati nekumuonaho nehehewa sana. ⁷Akini malaika akanamba "kwani wehewa? nenda nikuhinye maana ya mvyee na mnyama amdoae (mnyama mitwi saba na mahembe kumi).⁸Mnyama wekumuanae mwekuwaaho nkaho vintu husaa akini yu tayali kukwea kulawa mwe tubwi desado kuwa na mwisho kukwea ikabinda enda asongwe ni ubanasi wada wekaao uwanga ya si wada amba mazina nkayekugondwa me kitabu cha ugima tangia kuumbwa misingi ya ulimwengu wenda wehewe wakamwona mnyama mwekuwaho sasa nkaho aini yu hehi na kweza.⁹Mwetango unu ni kwaajii ya akii zenazo viugo mitwi saba ni miima saba ambaho yudaaa muyee ne kekaa uwanga yakwe. ¹⁰Hata nayo ni wafaume saba afaume washano wagwa yumwe yuaho na mtuhu nkazati kweza ukati akeza kweza enda ekae kwa mda mjihi.¹¹Mnyama mwekuwa aho akini sasa nkaho yee naye ni mfaume ywa nane akini ni yumwe ywa wafaume saba na aito kwe ubanasi.¹²Yada mahembe kumi ni wafaume kumi ambao nka wazati kuhokea ufaume akini wenda wahokee mamlaka kana wafume kwa saa mwenga hamwe na mnyama. ¹³Awa wana shauli dimwe na wenda wamwenke nguvu zao na mamlaka ya yuda mnyama. ¹⁴Wenda wagosoa kondo gali yao na mwanango to akini mwanangoto enda avote kwakuwa bwana ywa mabwana na mfaume ywa wafaume na mwa yeye tetangwa na tisagulwa waaminifu."¹⁵Malaika akanamba "yada mazi wekuonayo aho ekwekaaho yuda mkianga ni wantu, utusi mataifa na luga.¹⁶Yada mahembe kumi wekuonayo - ayo ni yuda mnyama wenda wakimwe na yuda mkianga. nao wenda wantende kuwa ikedu na mwazi wenda wantende kuwa ikeddu na mwazi wenda wamde wamde mwii wawe na kuwoka moto. ¹⁷Mana mungu kaika mwe myoyo yao kwenua kasidi kakwe kwa kwevana na kumwenka nguvu zao kumtawala mbui ya mungu yenday itimie. ¹⁸Yuda mvyee wekumuanae ni uda mzi mkuu juu ya wafaume wa si."

Chapter 18

¹Baada ya vintu ivi nikamuona malaika mtuhu aseega si kuawa mbinguni yeye nee ana mamlaka makuu na si imuikuna kwa utukufu wakwe. ²Kahema kwa sauti nku akamba ugwa ugwa uda mzi mkuu babeli utenda hantu hekaaho mapepo na hntu yekaaho loho nchafu na hantu ekaaho kia na mdege mkima. ³Kwakuwa mataifa yose yanywa npembe ya tamaa na ukianga wakwe ambayo yamweeta maya wafaume ywa si wagona naye wagosoa iashaa wa si watenda mataajii kwa nguvu ya ugima wakwe wa enasa." ⁴"Ikabinda nikasikia sauti ntuhu kuawa mbinguni ikamba "lawani kwakwe wantu wangu ili msekweza mkashuki mwe zambi zakwe na ili msekweza mkahokea mapigo yakwe yoyose. ⁵Zambi zakwe zimemeezana uwanga mbingu na muungu kaukumba ugozozi wakwe na maovu. ⁶Muiheni kana ekuwaihavyo watuhu na mkamwiihe maambii kwa insi ekugosoavyo mwe kikombe eku changanyacho kwa ajii yakwe. ⁷Kana ekwegimbikavyo yeye mwenye na ekaa kwa anasa mwii nkeni nyingina huzuni kwakuwa mwe moyo wakwe amba, nehekaa kan malikia wala nkoy mtakufiwa ni mgosi wala nkinanion kweyayata. ⁸Kwaiyo mwe msi mapigo yakwe yendayamzamia kifo kweyaayata a saa endaagamize kwa mtot kwakuwa zumbi muungu ni mta nguvu na ni muahi yakwe." ⁹"Wafaume wa si wekugonao na kuhanganyikiwa hawe ae wenda waie na kweyayata ndio waone mosi wa kuhya wakwe. ¹⁰Wenda wagooke hae naye kwa matu ya maimetu yakwe wakaba, "ole,ole kwa mzi mkuu babeli, mzi wenao nguvu! kwa saa mwenga muaho wako weza." ¹¹"Wagosoa biasha wa si iyani na we yayata kwaajii yakwe kwakua kakuna hata yamwe mgua mayombe yakwe vituhu - ¹²Mayombe ya zahabu feza ya samani lulu kitani tana ya huzuunge halili i ungwiikayo mbai zose za miti ya mhenpe mtana kiakia cha phembe za ndovu ka kia cheku gosolwacho kwa miti ya samani shaba, chhuma, iwe. ¹³daasini viungo uvumba manemane ubani mphombwe mavuot unga ngano ngobe na ngoto faasi na magari na watumwa na loho za wantu. ¹⁴Matunda wekutamanio kwa nguvu zako yauka kuawa kwako. anasa zako zose na mahamboyauka, nkayana yapatikane vituhu. ¹⁵Wagozozi wa vintu ivi wekupatao utajii kwa mapenzi yakwe wendawagooke hae kuawa kwakwe kwasibabu ya matu yakwe wakaiya na sauti ya kweyayaa. ¹⁶Wakamba, "ole ole mzi uda mkuu wekuvikwao kitani ntana, huzuungi na iungwiikayo na kuhambwa kwa zahabu na vito vya samanina lulu!" ¹⁷Mwe saa ,wenga utajii wose uo ukaga kia nahoza ywa meli" ¹⁸WWeua weuuonaho mosi wa kuhya kwakwe. neee wamba, "ni mzi wani ufanano na mzi unu mkuu?" ¹⁹Wakosa mavumbi uwnaga ya mitwi yao na kuiya wakaawa mesozi na kweyayata oe, ole, mzi mkuu hantu hose wekuwao namelizao bahalini nee mataaji kuawana na mai zakwe mwe saa diwe udagamiza." ²⁰Taiwani juu yakwe mbingu nywinywi muaminio mitume na manabiii kwamana muungu kaeta uaha wenu juu yakwe!" ²¹Malaika mtanguvu nee enua iwe kana iwe kuu da kusagia na akada bahalini, akamba, "kwa sia inu, babeli, uda mzi mkuu wendawasigwe si kwa udunduma na nkaunaioneke vituhu. ²²Sauti ya vinanda wanamuziki, wasiziga fumbi na magunda nkawanawasikike vituhu kwenu. wala fundi ywa aina yoyose nkawana waonekane kwenu wala sauti ya ntui nkainaisikike vituhu kwenu. ²³Angai da taa nkadinadimwiike mwako sauti ya mwai mgosi na mwai mvyee nkazina ziskike vituhu mwako, maanawagosoabiashaa wako nee ni wakuu wasi, na wa mataifa, watiiwa kwa usawi wako. ²⁴Mwe mphone ya manabii na waamini ionekana, na mphone ya wose wekukomwao iwanga yasi."

Chapter 19

¹Baada ya mbui izi nkitegeez sauti inga ua muio mkuu wa bunga kuu da wantu mbinguni ikamba, "haleluya wokovu, utukufu, na nguvu ni vya muungu yetu. ²Kuaha kwakwe ni kwei na haki na haki, kwa kua kamuacha mkianga mwekuibanaga sii kwa ukianga wakwe, kagoso nkee kwa npome ya wandima wakwe, ambayo kayetia yeye mwenye." ³Kwa maa ya kaidi wagombeka, "haleluya! mosi waawa kwakwe kae na kae! ⁴Wada wagosi wagima ishiini na wane na viumbe hai wane wakasujudu na kumvikia muungu mwekaa mwe kiti chakwe cha enzi nee wakamba, "amina haleluya!" ⁵Nee sauti yekuawaho he kiti cha enzi, ikagombeka; mtogoeni muungu yetu nywie wandima wakwe wose, nywie mumchao yeye, wose wesao na umhimu na wenye nguvu." ⁶Nee nekutegeezaho sauti inga sauti ya bunga kuu da wantu, inga sauti nkuu ya tundumo da mazi mangi, na inga tuni umo da umbaua, ikagombeka, "haleluya! bwana ni muungu yetu, mtawala uanga ya wose atawala." ⁷Na tishangilie na kutamiwa na kumwenka muungu utukufu ka sibabu wia na shehele ya mwana nkoto yeza na mwai myee yu tiali." ⁸Nee kaluhusiwa kitani ntana na yekung'aayo kitani ntana ni ugosizi wa haki wa wauini). ⁹Malaika akagombeka nami, "yagonde aya: wabalikiwe wekwetangwao kwa nyemi ya wia wa mwana ngoto via via akanambia, izi ni mbui za kwei za muungu." ¹⁰Nkisujudu mbele ya miundi yakwe nikamvikia mia akanamba wesekugosia ivi! mie ni mndima mwezio na ya ndunguzo muutoza ushuhuda wa ni loho ya unabii." ¹¹Akabinda nikaona mbingu zikazuguka na kaua nee kuwa na falas mwekung'aa! na yuda mwekuae kamkwea etangwa mwaminifu na wakwei nkuahwa kwa haki kugosia nkondo. ¹²Meso yakwe ne ni inga mwal wa to na uanga ya mutwi wakwe ana taji nyingi ana zina dekugondwado uanga yakwe esadokudimanya muntu yoyose ikesekua yee mwenye. ¹³Kaha dekugintwado mwe npome, na zina dakw ketangwa mbui ya muungu. ¹⁴Majeshi ya mbinguni nee yakamtongea uanga ya falasi wang'aao wahambwa kitani ntana zing'aazo na safi. ¹⁵Kanwai mwakwe kaawa uhamba mkai ambao wadagamiza mataifa aye n'nda awatawale kwa ngonda ya cuma naye ayata vyombo vya mvinyo kwa maya makai ya muungu, atawala uanga ya vyose. ¹⁶Naye kagondwa uanga ya nguo yakwe na mwe komo dakwe zina, MFALME WA WAFALME NA BWANA WA MABWANA. ¹⁷Nkimuona malaika kagooka mwe zua kawetanga kwa sauti nkuu wadege wose wapuukao uanga. "sooni mwekonge hamwe kwa nkande nkuuu ya muungu. ¹⁸Sooni mde nyama ya wfaume, nyama ya majemadali, nyama ya wantu waku, nyama ya falasi na wakwea falasi, na nyama a wantu wose we hulu na watumwa." ¹⁹Nkimuona mnyama na wafaume wa sii hamwe na majeshi yao na wepanga kwa ajii ya kugosia nkondo ya yumwe mwe kukwea falasi na jeshi dakwe. ²⁰Mnyama kagwiwa n'nabii yakwe ya umbea mwekugosia utangio mwe kuwaaaho kwakwe kwa utangio mwe kuwaaaho kwakwe, kwa utangio unu kawahufya wada wekuihokea chapa ya mnyama na wekusujidiao kimuu chakwe wose waidi wasigwa wake meso wmwe ziwada moto dakado kwa kibiiti. ²¹Wada wekusigaa wakomwa kwa uhamba wekuawao mwe kanwa cha yumwe mwekukwea uanga ua falasi wadege wose wada vibudu vya mii yao.

Chapter 20

¹Akabinda nkiuona malaika akaseea kuawa mbinguni nee ana uvuguio wa tubui de sado na kiheo na mnyololo mwe mkono wakwe. ²Nee atoza dia zoka nyoka ya kae, ambae ni ibilisi na kumtaha nyaka ehufu. ³Nee amwasa kwetumbwi desado na kiheo, akadivugaa na kudiga mhuli uanga yakwe, inu nee iivyo ili kwamba esekuwahufya mataifa vituhu paka miaka elufu yendahoisie baada ya aaho, n'ndaekewe huku wa mda chekeche. ⁴Akibinda nkiona viti vya enzi wekuao yavyekaia ni wada ambao neee wenkigwa mamlka ua kuaha viafia neee nkiona nafsi za wada ambao nee wasengwa mitwi kwa ajii ya ushuhuda kuhusu zumbe yesu na kwa mbui ya muungu. nee nkawazati kumvikia mnyama au kimwuu chakwe, nawaemea kuhokea utangio uanga ya komo da vyeni vyao. nee weza mwe ugima na wakatawala wame na kwistu kwa myaka ehufu. ⁵Watakufa wekusiigao nkakweza mwe ugima mpaka myaka ehufu ekusiaho unu neee ufufuo wa bosi? ⁶Mbalikiwa na mtakatifu ni muntu yoyose ambaye andoa nafasi mwe ufufuo wa bosi! mauti ya kaidi mkaina na nguvu juu wantu inga awa. honda awe na makuhani wa muungu na wa kwistu na wondawatawale na yeye kwa nyakka ehufu. ⁷Ukati myaka ehufu niho ibwue kiheo, shetani n'ndaachopolwe kuawa mwe zeeza dakwe. ⁸N'ndaaite chongoi kuwahufya mataifa mwe kna nne za dunia - ogu a magou kweeta hamwe kwa ajii ya nkodo wondawawe wangi inga msanga wa bahali. ⁹Waita uanga kwe tambalale ya sii nao nee wazunguka nkambi ya waumini mzi ukundwao akini moto nee weza kuawa mbinguni na kuwadagamiza. ¹⁰Shetani ambaye nee kawahufya nee kasigwa ndani ya ziwa iwakado kibiiti ambamo mnyama na nabiii ya umbea nee wasigwa n'ndawateswe musu na kio kae na kae. ¹¹Akabinda nee nee nkiona kiti cha enzi kikuuu chang'aa na yuda ambae nee kekaa uanga yakwe dunia na mbingu ziguuka hae kuawa mwe uwepo wakwe akini nakahokuwa nafasi ya wowo kuita. ¹²Nkiwaona wekufao - hodali na wesao wa mmhimu waogooka he kiti cha enzi, na vitabu nee vigubulwa akabinda kitabu kituhu nee cha vugulwa - kitabu cha ugima watakufa waahwa ka kia chekugondwacho mwe vitabu ya kia wekugosoacho. ¹³Bahali nee yawaavya watakufa ambao nee waumo ndani yakwe. ¹⁴Ufe na kuzimu vyasigwa ndani ya ziwa da moto inu ni mauti ya kaidi - ziwa da moto. ¹⁵Ati zina da yoyose nkadokupatikana digondwa mwe kitabu cha ugima nee asigwa mwe ziwa da moto.*

Chapter 21

¹Naho nikakaua mbingu rupha na si mpheya kwa kua mbingu ya bosu na si bosu zemboka kae. ²Nkikaua ruzi mtakatifu yelusalemu mpya wekwezao uku si kuawa mbinguni kwa mungu ukuandaiwao enga mwai mwekuhambwa kwa ajiii ya muumewe. ³Nkiiva sauti kuu kuawa kwe kiti cha enzi ikagombeka, "kaua! chekao cha muungu ki haruwe na wanadamu, nae endaekae hawe nao. wendawawe wantu wakwe na muungu mwenye endaawe nao na endaatende muungu wao. ⁴Endaananguse mesozi kuawa kwe meso yao, nkakuna kuwe na kuumbwa mzimu vituhu kweyayata au kuia, au maerevu mbui z kae zeruboka kae. ⁵Ye mwekua kekaa mwe kiti cha enzi agombeka, "kaua! nagosoa mbui zose kua nuphya." agombeka, "andika idi kwa kuwa mbui inu ni ya hakika na kwei" ⁶Kanambia "mbui izi zemboka kae! ni ni alfa na omega bosu na kiheu kwa yoyose muona nkiu nendanimwenke mazi pasi galama kuawa kwe sokoza mazi ya ugima. ⁷Ye mshinda endaalisi mbui izi na nendaniwe muungu yakwe nae enda awe mwanangu. ⁸Iya enga yeivyo kwa wenye wengee, wesaokuamini waifiguao wakonu, wakiavya wawizi walozi, wavikao vimuu na warubea wose, sehemu yao yendaiwe kwe ziwa da ruoto wa kibiti uokao iyo nee mauti ya kaidi. ⁹Yuruwe mwe wada malaika mpuungati akeza hangu, yumwe mwekua na mabakui mpungati yekumemanyo motoamo mpungati ya kubindiiia ne agobeka "soni hanu" nenda nikuonyese mwai ni vyee na mwanangoto. ¹⁰Naho akarudoa hae kwe loho ke muima nkuu na mlefua na kuniteeza mzi mtakatifu, yelusalemu ukasea aho si kuawa mbinguni kwa muungu. ¹¹Yelusalemu uawa na utukufu wa muungu na utana wakwe uwa enga kito cha saruani enga iwe s kioo chekung'aacho cha yaspi. ¹²Kua na ukanto mkuu ne ukaleha wa miango kumi na mydi gamwe na malaika a waidi he miango uanga miango hawa haandikwa mazima ya makabia kurui na maidi ya wana wa izilaeli. ¹³Upande a mashaiki ruiango miatati, upande wa kusii miango mitatu, upande wa kasikazini miango mitatu na uande wa muagabi miango mitatu. ¹⁴Ukanto wa mzi uwa na misingi kumi na miidi na uanga yakwe kua na mazina kumi na maidi ya mitume kumi na waidi na mwana ngoto. ¹⁵Yumwe mkutamwiiia nami kawa na kihimo cha ngonda yekugoslwayo kwa zahabu kwa ajii ya kuhima mzi miango yakwe na ukanto wakwe. ¹⁶Mzi uikwa mwe mlaba: ulefu wakwe waigana na upana wakwe kahirua kahirua mzi kwa kihimbo cha ngonda stadia 12,000 kwa ulefu (ulefu wakwe, upanua na kiruo vyaigana). ¹⁷Viavia kahima ukanto wakwe, unene wakwe uwa dhiraa 144 kwa kihimo cha kibinadamu (vyeivyo ni vihimo vya malaika). ¹⁸Ukanto uwa uzengwa kwa yapsi na mzi wena zahabu ntana yenga kioo kitana. ¹⁹Msingi ya ukanto uwa uhambwa ni kia aina ya iwe sa samani da ntatu diwa kalikedom, da ne zumalidi, ²⁰Da shano saldoniki, da mtandantu akiki, da mpungati klisoliso da mnane zabajaladi da kenda yakuti ya manjano, da kuni klisoplaso da kumi klisoplaso da kumi na mwenga hiahinto da kumi na mbui amensinto. ²¹Miango kumi na miidi iwa lulu kumi na mbii kia muango ugosolwa kuawa kwe lulu wenga mitaa ya mzi iwa ya zahabu ntana yenga ioo kitana. ²²Nchekuona hekalu dodose mwe mzi kwa kua zumbi muungu atawala uanga ya vyose na mwana ngoto ni hekalu dakwe. ²³Mzi nkauhunda zua au mwezi ili umweke uanga yakwe kwa kua utu kufuu wa muungu uangaza uanga, na ta yakwe ni mwanan ngoto. ²⁴Mataifa wendawende kwa mwengee kwa mwengee wa mzi uo wafaume wa dunia wendawaete fanani zao. ²⁵Miango yakwe nkainaivugalwe ukati wa musu na nkahanahawe na kio hada. ²⁶Wendawaete fahadi na hishima ya mataifa mwakwe. ²⁷N a nkakuna kicharua chendachochengio mwakwe wala yoyose mgosoa mbui yoyose ye soni au utiizi nkanaengie iya ni wada du mazina yao yekuandikwayo kwe kitabu cha ugima cha mwana ngoto.

Chapter 22

¹Kisha malaika akanionesha mto wa mazi ya ugima maazii yawa na mng'ao ina wa bilauri yawa yakaseya kuawa mwe kiti cha enzi cha muungu na cha mwana ngoto. ²Kwembokea gatigati ya mtaa wa mzi mwe kiya pembe ya mto hawa za matunda, na zavyaa atunda kiya wezi mani ya mti ni kwa ajii yauhozi wa mataifa. ³Iya nkanahawe na laana yoyose vituhu kiti cha enzi cha muungu na cha mwana ngoto chonda kiweaho ndani ya zii na watandima wkwe watamtumikia. ⁴Wondawamwene sheni chake na zina dakwe donda diwe uwanga ya vipaji vya vyeni vyao. ⁵Nkahana hawe na kiyo vituhu wala nkahana hae na kukundwa ta au zua uwanga yao. nao wonda watawate milele na milele. ⁶Malaika akanamba, "mbui izi ni za kuamini ka na kweii. zumbi muungu wa loho za manabii katuma malaika wakwe kuwonesha watandima wakwe chondacho kiaweze ivi hehi." ⁷"Kauwa! neza haraka! kabarikiwa yeye akundayembuii za unabii za kitabu iki." ⁸Mie, yohana ne nekusiaye na kuyaona mbui izi. nekutegeza na kuyakua knigwa asi mwenye mbee ya miundi ya malaika kuvika malaika mwkunioneshi mbui inu. ⁹Akamba usekugosoa ivyo! mie ni mtanidma mwezio, hamwe na ndugu zako manabii hamwe nawada wakundao mbui za kitabu iki. mvika muungu!" ¹⁰Akanamba "usekugosoa mhuri mbui za unabii wa kitabu iki.maana ukati ubuwa. ¹¹Mwese kuwa na haki aendee kwesekuwa mwe haki ambae ni mchama kimaadili, na endee kuwa machama kmaadii. mwe haki na endee kuwa mwe haki ambaye ni mtakatifu, na aendee kutenda mtakatifu." ¹²"Kauwa! nezaupesi maiho yangu ya hamwe nami, kumuicha kiya yumwe kuigana na ekugosoacho. ¹³Mie ni alfu na omega, wa bosi na wa mwisho, bosi na mwisho. ¹⁴Wabaikiwa wada wasuntao nguo zao ili kwamba wapate haki ya kuda kuawanko mwe mti wa ugima na kuwengia mzii kwembokea kwe mwango. ¹⁵Chongoi kuna makui wasawi, wakiyanga wakomao wavikao, vizuu na kiya akundaye na ashuhudiaye ushahidi wa umbeya. ¹⁶Mie, zumbi yesu, nkintuma malaika wangu shuhudaye mbui izi makanisa mie in zindo da uvyazi wa daudi, tondo ya keo inga'aayo." ¹⁷Roho na bibi harusi amba, "soon!" na yeye atengezaye ambae, "soo!" yeyose mwenye nkiu, na eze, na yeyose mkunnda na apate mazi ya ugima bue. ¹⁸Namshuhudia kiya mntu atengezaye mbui za unabii wa kitabu iki kana yeyose onda aongeza mwe ayo muungu ondaamwongezeee mapigo yekundikwayo mwe kitabu iki. ¹⁹Kana mntu yeyose onda yause mbui za kitabu iki cha unabii, muungu onda ause sehemu yakwe nwe mti wa ugima na mwe mzii mtakatifu ambayo mbui zakwe zandikwa ndani ya kitabu iki. ²⁰Yeye ashuhudiaye mambo aya amba, "Ehe! neza upesi." amina! soo, zumbi yesu! ²¹Neema ya zumbi yesu iwe na kiya mntu. Amina.